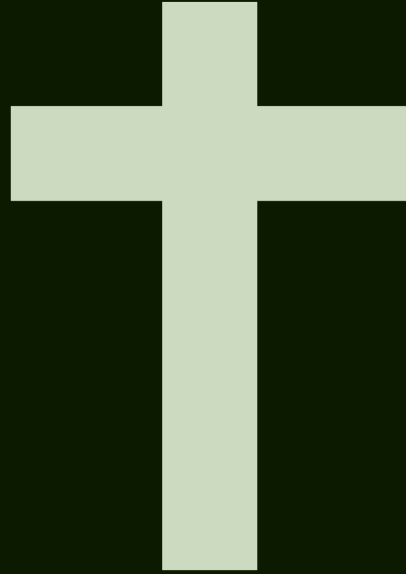

Jur Mödö

Jur Modo: Ndose Kɔdɔ Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tɔdɔ to Lömu
La'ja 'Ba Yësu Kurisitö Ìjere Ze New Testament+

Jur Mödö
Jur Modo: Ndose Kodo Laka, Buku 'ba Tisaki ni Tодо to Lömu La'ja 'Ba Yёsu
Kurisitö Nere Ze New Testament+

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Jur Mödö

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025
4cdb69b-5207-55d8-8df2-e743cha8dc07

Contents

Tisaki	1
Tɔdɔ	70
Matayo	124
Marako	175
Luka	206
Yowani	257
Ndɔbɔ 'Ba Bɔ Laja	302
Romo	355
1 Korinito	377
2 Korinito	397
Galatiya	410
Epeso	418
Pilipöyï	425
Kɔlɔse	431
1 Tesalonika	436
2 Tesalonika	441
1 Timatiyo	444
2 Timatiyo	451
Tito	456
Pilemona	459
Ebere	460
Yakoba	476
1 Pitörö	483
2 Pitörö	490
1 Yowani	495
2 Yowani	501
3 Yowani	502
Yuda	503
Tileme	505

Buku 'Ba TISAKI

To'ba Dolinjo

1 Di bi tisaki mo Boko'ba o'ba mitoro ni ti dolinjo.

2 Tine dolinjo ngi du tara kinza bi to mo, mandolu ma do kiteli na kutu'bo do matiri 'ba mini. Kina Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba na koloma ro tilingere kebe bi do mini.

3 Tine Boko'ba iya te, "I'di bi kopu kedii." Kina bi kopu kodo ngi.

4 Boko'ba ti mi keyi go ame bo konjo 'deni kedii laka, na bo koza bi kopu yaga di ro mandolu.

5 Bo ideki bi kopu ro bi kezee kina bo ideki mandolu nima ngi ro korondo. Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro to'do ma do domba.

6 Tine Boko'ba iya te, "I'di a moto kedii mi zana mini 'do koza mi mini yaga bi riyoo."

7 Kina bo ko'do a moto koza mini ame beri di ro ma koloma toro 'do ka'di nima. Kina ko'do roni ngi tara.

8 Boko'ba ideki wa nima ro mitoro. Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro to'do ma do riyoo.

9 Tine Boko'ba iya te, "I'di mini ma beri nime kototo kpenni bi koto, kina i'di yayi ma sari kodo." Kina ko'do roni ngi tara.

10 Bo ideki yayi ma sari ro doyayi, kina bo ideki mini ma kototo kpenni bi koto naga nima ro yopo. Boko'ba ti mi keyi go ame bo konjo 'deni kedii laka.

11 Tine Boko'ba iya te, "I'di doyayi koja dokomali wa ma kedii kotu naga, dokomali wa ma kedii kana ro 'jo ti ma kedii kana 'benni ro dongeri naga." Kina ko'do roni ngi tara.

12 Doyayi oja dokomali wa ma kedii kotu naga, dokomali wa ma kedii kana ro 'jo ti ma kedii kana 'benni ro dongeri naga 'do lijee pili kana go kine lijee ga. Boko'ba ti mi keyi go ame bo konjo 'deni kedii laka.

13 Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro to'do ma do mota.

14 Tine Boko'ba iya te, "I'di bi kopu kedii mitoro go koza bi kezee di ro korondo. I'di lijee kedii ro akileme bi kezee ti komo koo gbi ti to'do 'ba 'do karama pili kisaki roni.

15 I'di lijee toyi bi di mitoro kako doyayi." Kina ko'do roni ngi tara.

16 Boko'ba i'di bi kopu lobu kedii riyoo. Bo i'di kada 'benni ro ma lobu ro nere 'ba do bi kezee, tine nyepe 'benni ro nere 'ba do korondo. Kina bo ki'di keli ni gbi.

17 Bo i'di bi kopu naga nime mitoro 'do koyi bi doyayi

18 'do kedii ro nere 'ba do bi kezee ni ti korondo, go koza bi kopu yaga di ro bi kolu. Boko'ba ti mi keyi go ame bo konjo 'deni kedii laka.

19 Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro to'do ma do sowa.

20 Tine Boko'ba iya te, "I'di wa ame ga ti didi yimo ne konzi koso mi mini, kina i'di yali kopu ti kebe toro."

21 Kina Boko'ba ko'ba dokomali kuruku lobu 'ba mi mini ti wa moto ga ame ti didi yimo ne ame ga pili kedii kele kebe mi mini ti dokomali yali pili. Boko'ba ti mi keyi go ame bo konjo 'deni kedii laka.

22 Kina bo ko'do yeyi zinni, iya te, "Arake konzi kogba mi mini, kina yali go kara konzi mi doyayi."

23 Tine na dokopiyari kiteli donbo kuyi roni. Ama na ro to'do ma do muyi.

24 Tine Boko'ba iya te, "I'di doyayi koja dokomali yeri pili, yeri 'ba lino ti 'ba moko, ti wa ma titi ma kedii kele kebe beri naga." Kina ko'do roni ngi tara.

25 Boko'ba o'ba dokomali yeri 'ba lino pili ti 'ba moko, ti wa ma titi ame ga pili kedii kele kebe beri mi doyayi naga. Boko'ba ti mi keyi go ame bo konjo 'deni kedii laka.

26 Tine Boko'ba iya te, "I'di do'ba bilaka lesi kozo ze te, 'do lijee kedii ti koozi kakpa do kenze 'ba mi mini, do

yali ma kēdi köpu kebe tɔɔ, dɔ yēri 'ba liŋɔ ti 'ba mōkō, pili dɔ wa ma kēdi kele kebe bēri mī dɔyayi naga."

²⁷ Kina bo ko'ba bilaka lesi gɔ kinē abo 'ba Boko'ba 'dɔ lijē kēdi kɔzɔ bo tara. Bo o'ba lijē rɔ bɔtɔni ni ti 'ja.

²⁸ Kina bo ko'dɔ yēyī zinnī, iya te, "Arake konzi kogba mī dɔyayi pili, kinda'bake kōzī kakpa 'ba dɔmo. Mi'di ye tēdi ti kōzī kakpa dɔ kenze 'ba mī mini, dɔ yali ma kēdi köpu kebe tɔɔ, dɔ wa pili ma ti didi ame ga kēdi kilingere mī dɔyayi."

²⁹ Bo iya te, "Mi'di wa ame ga kēdi kana rɔ 'jɔ ne 'deni ziye mī dɔyayi pili gbī ti ma kēdi kana rɔ dɔngērī naga ziye rɔ akonyo.

³⁰ Tine zi yēri 'ba mī dɔyayi pili, ti yali ma kēdi köpu kebe tɔɔ, ti wa ma titi kēdi kele kebe bēri mī dɔyayi ame ga pili ti didi yīmo ne, mi'di mbili wa ma kunzī 'deni zinnī rɔ akonyo." Kina ko'dɔ rōnī ngī tara.

³¹ Boko'ba oŋgɔ wa ame ga pili bo ko'ba ne, kina bo ti mī kēyī gɔmo. Tine na dɔkɔpiyari kiteli dɔŋbɔ kuyī rōnī. Ama na rɔ tō'dɔ ma dɔ modɔɔkɔtɔ.

2

¹ Tine ote to'ba mītɔɔ ni ti dɔyayi 'deni pili ti wa mo ga ame bo kiyija ne.

² Mī tō'dɔ dɔ modɔmoriyō tine Boko'ba ote ndɔbɔ pili abo ga ma bo ko'dɔ 'deni, na bo kindawo rɔ bo mī tō'dɔ nima.

³ Gɔ kō'du mo na bo ko'dɔ yēyī zi tō'dɔ dɔ modɔmoriyō koweli yaga rɔ tō'dɔ ma laka, rōmōyī mī kada nima na bo Boko'ba kindawo rɔ bo di pōtō ndɔbɔ pili abo ga ame bo ko'dɔ 'ba to'ba wa pili ne.

⁴ Tisaki ame 'dɔ ki'di mītɔɔ ni ti dɔliŋɔ ko'ba rōnī ne na kɔzɔ wa nima tara.

Mī kada ma ɲere Boko'ba ko'ba mītɔɔ ni ti dɔliŋɔ,

⁵ a mɔtɔ rɔ ngērī ni inza kina kupō ōtu dē gbī rōmōyī bo i'di tɔɔ dē gba ka'di, kina bɔtɔ mɔtɔ inza gbī ma 'dɔ korɔ'dɔ yayi.

⁶ Tine mini oloma tunzu'di kako di mī yayi bēri kiya'ji dɔyayi.

⁷ Tine na ɲere Boko'ba kogba yayi di mī dɔyayi ko'ba rɔ bilaka, kina bo kome lili 'ba ti'di didi kano mo kina bilaka nima ngī ti didi yīmo.

Nyaka 'Ba Edene

⁸ Tine na ɲere Boko'ba kidiyē nyaka mī Edene kapa kari yībī. Kina bo ki'di bilaka tōnē bo ko'ba ne koloma yīmo yayi.

⁹ Bo i'di dɔkomali ngērī ma kinē kele ame ga kēdi kana dɔngērī ma kele rɔ akonyo ne kōtu di mī yayi mī gɔ bi nima yayi. Mī zana nyaka nima ngērī ēdi yayi rɔ ngērī 'ba ti'di didi tine mɔtɔ rɔ ngērī 'ba ti'di 'dɔ tikali wa ma laka ni ti wa ma kēnyē.

¹⁰ Yöpö oga rōnī kɔlɔ kebe mī Edene kiya'ji mī nyaka nima. Di gönyī Edene yayi na koza dōnī sowɔ.

¹¹ Yöpö ma dɔgba mo na rɔ ame kidēki rɔ Pisona ne, ɔlɔ 'bēnī kebe mī dɔyayi 'ba Awila.

¹² Gɔ bi nima na ti yamo ma kōbōkōbō ma laka kulōwō teyi gbī ti ama kato kele ti lele ma kinē kōbō naga.

¹³ Yöpö ma mī riyō mo na rɔ Giyona, ɔlɔ 'bēnī kebe mī dɔyayi 'ba Kusa pili.

¹⁴ Tine yöpö ma mī mota mo na rɔ Idekele, ɔlɔ 'bēnī kebe kapa Asura ma kari yībī. Yöpö ma mī sowɔ mo na rɔ Epurate.

¹⁵ Kina ɲere Boko'ba ki'di bilaka tōnē mī nyaka 'ba Edene yayi to'dɔ ndɔbɔ yīmo gbī tonɔgɔ gɔmo.

¹⁶ ɲere Boko'ba ose gɔmo zi bo nima, iya te, "Dɔngērī 'ba mī nyaka nime pili onyo rɔ dɔ ngölö,

¹⁷ tine ngērī 'ba 'dɔ ti'di tikali wa ma laka ni ti wa ma kēnyē nima kinza konyo dē, ɔdɔ konyo mī kada mo tɔ nima yɔ na kēddi kōlē ngī yaga."

¹⁸ Tine ɲere Boko'ba iya te, "Ele dē 'dɔ bɔ nime koloma ɲge kutu nī te, mēdi mo'dɔ lēpī bo ma koriya ti bo 'dɔ ko'dɔ ndɔbɔ ti bo."

¹⁹ Kina Boko'ba kogba yayi di mī dɔyayi ko'ba dɔkomali yēri pili rɔ

gomo ti yali pili ko'de kako zi bilaka tönë 'do konḡo ɔdo bo ti kidëki möyi mo ga ro wa'di. Go kö'du mo na möyi ame ga pili bo kidëki wa naga nima timo ne na koro ngi ro möyi mo ga.

²⁰ Kina bo nima koyi möyi ngi do yali pili kpaki ti yeri pili. Tine ma koto moto mo te inza du ro lepi ma laka ame ngi 'do ko'do ndobo ti bo.

²¹ Tine na nere Boko'ba ki'di to'do ma kinza kiya kinda'ba bo tönë ngi. Kina ɔdo bo nima kö'do 'deni tara tine na bo kogba komo liye mo ma koto di kpa yoki mo kololi potö mo teyi.

²² Kina bo ko'ba liye tönë bo kogba ne ro 'ja ko'de kako zi bo nima.

²³ Bo tönë iya te, "Ee, ame na 'deni ro kilinba di mi kilinba ma, yida di mi yida roma, ti kidëki möyi ni ro 'ja, romöyi oga loko di ro botoni."

²⁴ Go kö'du mo na me 'do kö'bö 'deni zi botoni kedä kënyi di yoki 'bu ni ti möni, kari kodo'bo roni ti 'ja 'beni kina lijë kpaki riyo 'deni ro a koto.

²⁵ Mi kada nima bo nima lijë ti 'ja mo nima kpaki ro go nbululu, tine ronni aya de.

3

Tako 'Ba Lende Kënyë

¹ Murë na ro yeri ma kënyë kandi kebe yeri ma laki moto ga ame pili nere Boko'ba ko'ba ne. Bo ititi 'ja nima, iya te, "Boko'ba iya ngi ziye ro ma laka tegë kinza konyoke döngëri 'ba mi nyaka nime de?"

² 'Ja nima iya te, "Döngëri 'ba mi nyaka nime pili dedä donyo,

³ tine ngëri ma mi zana nyaka nime 'de Boko'ba iya te kinza donyo de, kina kinza dosa romo de gbi. ɔdo donyo dedä dölë."

⁴ Murë iya zi 'ja nima, iya te, "Bëti na, öleke de.

⁵ Boko'ba iya tara romöyi bo ikali ɔdo konyoke komoye edi koro keddike gbi koro bo Boko'ba tara tikali wa ma laka ni ti wa ma kënyë."

⁶ Kina ɔdo 'ja nima konḡo ngëri tönë ngi ro akonyo ma laka, kinë mo gbi ro ma kele, kina gbi ro ngëri ame kedä ki'di wa tikali lende tine, loko ite'de ma kana mo ngi konyo, kina loko ki'di moto gbi zi me'de ni konyo.

⁷ Kina ɔdo lijë konyo 'deni tine komonni ɔpo ngi lijë kikali ma lijë kedä ro go nbululu. Kina lijë kuru mbili këlu ngi kutu'bö gönni.

⁸ Mi dokopiyari 'deni tine na lijë kuwö biro nere Boko'ba kedä kilingere kebe mi nyaka yayi. Kina lijë kusu donni ngi yaga di zi bo mi löngö ngëri.

⁹ Tine nere Boko'ba idëki bo nima, iya te, "Eddi yala?"

¹⁰ Bo iya te, "Muwö biro yi di mi nyaka bine na ma ro tikere romöyi medä ro go nbululu kina me musu doma yaga di ziyi."

¹¹ Boko'ba iya te, "Ye na kiya ziyi kiya te eddi ro go nbululu? Döngëri tönë mose gomo ziyi miya te kinza konyo de ne na konyo 'deni?"

¹² Bo nima iya te, "'Ja nime ki'di loko to bine ne loko i'di döngëri nima 'deni zö monyo."

¹³ Kina nere Boko'ba kititi 'ja nima, iya te, "Wa'di na me ko'do te ne?"

'Ja nima iya te, "Murë na ku'bölu ma ki'di monyo."

Sönö

¹⁴ Nere Boko'ba ilende zi murë, iya te, "Go kö'du nime ko'do ne ni 'deni ti sönö di mi löngö yeri ma laki naga nime pili. Ti kele 'beyi ti do miyi. Ti konyo 'beyi ro lupu mi kada 'ba loma 'bi pili.

¹⁵ Medä mi'di ye ko'jike roye ti 'ja nime. Mi löngö kupö yi ti kö'bö ro ya ti 'beni. Lijë ti kututu döyi kina ti kuyi kpëyi koga burutu lijë."

¹⁶ Tine Boko'ba iya zi 'ja nima, iya te, "Medä mi'di gomo ma löbu kedä ziyi mi löyö, kina ti köyö kole ngi ro ma koro ti gomo. Tine pele tara ni

gba 'biri to'dɔkɔ mē'dē yī. Kina bo ti kēdi rɔ bɔ dōyī."

¹⁷ Tine zi bɔtɔni mo bo iya te, "Ebe kuwō dɔ 'ja 'bī ki'di konyo dōngērī nime mose gɔmo zīyī, miya te, kinza konyo dē ne. Gɔ kō'du mo sōnō ēdī 'deni mī yayi. Ti ko'dɔ ndɔbɔ ti gomo ti'di yayi koja akonyo zīyī mī kada 'ba loma 'bī pili.

¹⁸ Yayi ti koja kono ti wuru kina ti konyo dɔyilo 'ba yī mōkō.

¹⁹ Ti ko'dɔ ndɔbɔ ti tende 'ba rōyī ti'di yayi koja akonyo zīyī n̄bō kōmō mī kada 'bī kileki mī yayi nime kogba yi di yīmo ne. Nī yayi na kina ti kileki gbī mī yayi."

Mōyī Awa

²⁰ Bilaka nima rɔ Adama ne idēki mōyī 'ja abo nima rɔ Awa, 'jɔ 'ba lende mo tēgē "Ma didī," rōmōyī loko na rɔ ma 'ba bilaka lesi pili.

²¹ Kina n̄ere Boko'ba ko'dɔ kilaka rɔ bɔngɔ zi Adama ni ti 'ja abo kusu gōnnī.

Toga Adama Ni

²² Tine n̄ere Boko'ba omeri iya te, "Bilaka nime 'deni kɔzɔ ze tikali wa ma laka ni ti ma kēnyē. Ola bo dē kpe bine kinza bo kari koja kōzī bo kite'de dōngērī ma 'ba ti'di didī nima ra gbī konyo kinza ki'di bo koloma kō'bō rɔ n̄burun̄buru."

²³ Kina bo koga Adama ni n̄gī yaga di mī nyaka 'ba Edene kari torɔ'dɔ yayi ma tōnē kogba bo di yīmo ne.

²⁴ Bo oga bilaka nima yaga di mī nyaka nima yayi kina bo ki'di malayika 'ba toda bi kapa ma kari yībī gbī ti mbele ma kōbō rɔ pa'do kō'bō tuyī kpēnī kungun̄gu dɔ bi toko toda bi di rɔ n̄gērī 'ba ti'di didī nima.

4

Kayina Ni Ti Abele

¹ Adama ni inda'ba dōnnī ti 'ja abo Awa kina loko kɔmɔ kōyō kole bɔtɔni. Loko iya te, "Mo'ja kole 'deni ti konyi 'ba Boko'ba." Kina loko kidēki mōyī mo n̄gī rɔ Kayina, ame kiya te "Mo'ja 'deni."

² Di pōtō mo 'bōwu na loko kōyō lōndō mo Abele. Tine Abele rɔ bɔ koda kamōlō, Kayina 'ba bo rɔ bɔ korɔ'dɔ nyaka.

³ Mī kada mɔtɔ tine na Kayina ko'de wa 'ba mī nyaka abo rɔ kpa kōzī zi Boko'ba.

⁴ Abele o'de 'ba bo rɔ kole kamōlō abo ame ga rɔ dɔ tapi ne, kumu ko'de bi ma lakalaka mo ga rɔ kpa kōzī zi Boko'ba. Kina Boko'ba ti mī kēyī rɔ Abele kutī gɔ kpa kōzī ki'di mo,

⁵ tine ilagi yaga di rɔ Kayina ti kpa kōzī ki'di ma 'ba bo. Gɔ kō'du mo na Kayina kēnyī n̄gī rɔ 'dirī koworo rōnī.

⁶ Boko'ba iya te zi Kayina, "Wa'di na nī rɔ 'dirī tara gɔmo? Wa'di na koworo rōyī kulōwō tara gɔmo?"

⁷ Ma kēdi ko'dɔ ra laka dēne inza kutī gōyī? Kina me ɔdɔ ko'dɔ dē laka lende kēnyē orɔ dōnī 'deni n̄oli kpadōrī 'bī, o'dɔkɔ 'dɔ ka'da yi ne tine ti ka'da bo n̄gī."

⁸ Kayina iya te zi bɔ lōndō bo Abele, "Ako dari mī nyaka." Di mī nyaka yayi na Kayina kuyī kpēnī n̄gī dɔ lōndō bo Abele kupō yaga.

⁹ Boko'ba ititi bo, iya te, "Lōndō yī Abele ēdī yala?"

Bo iya te, "Mikali dē. Ma na rɔ mambīlēnī 'ba lōndō ma mo?"

¹⁰ Boko'ba iya te, "Gɔ wa'di na ko'dɔ wa nime te? Birɔ 'ba roma lōndō yī udu 'deni di mī yayi n̄bō kōmō mbili ma kɔzɔ birɔ ame kēdī kudu 'dɔ kopi dɔkolo mo ne.

¹¹ Usōnō yī 'deni di mī yayi nime kobe kpēnī 'deni tuwē roma lōndō yī di kōzīyī ne.

¹² ɔdɔ korɔ'dɔ pele inza koja wa kpe zīyī. Ti koloma rɔ bɔ kinza liɲo tulē kebe mī dɔyayi."

¹³ Kayina iya zi Boko'ba, iya te, "Karama nime kodɔ dɔma ne 'deni n̄gī rɔ dɔ kiteli mɔ'bo dē 'dɔ tombi mo.

¹⁴ Oga ma 'deni tōne yaga di rɔ torɔ'dɔ yayi, kina gbī 'deni yaga di kōmōyī. Ma 'deni rɔ bɔ kinza liɲo tulē kebe mī dɔyayi, bɔtɔ mɔtɔ ame kondɔsɔ tō ne ti kupō ma n̄gī."

15 Boko'ba iya te, "Inza tara, ɔɔo bɔtɔ mo kupö yi, mēdi modɔ karama ma dɔ kiteli dɔmo ŋbō mī modɔmoriyō kpa dɔkolo mo."

Kina Boko'ba ko'do kinē rɔ Kayina 'do kota gomo di zi bɔtɔ ame kondɔsɔ timo ne di bi tupō mo.

16 Kina Kayina kēnyī ŋgī kari yaga di kɔmɔ Boko'ba kari koloma mī dɔyayi mɔtɔ kidēki rɔ "Tulé" kapa Edene ma kari yībi.

Kupö Kayina

17 Kayina ni inda'ba dōnni ti 'ja abo di yayi na loko kɔmɔ köyö Enoka. Mī kada nima na Kayina kubō gawo koyi möyī kole abo Enoka dɔmo.

18 Kina Enoka köyö Irada, Irada öyö Mēkuyelē, Mēkuyelē öyö Mētusēla, Mētusēla öyö Lemeke.

19 Tine Lemeke ogbe 'ja riyō rɔ Ada ni ti Zila.

20 Ada öyö Yabala, bo na rɔ yi līngī 'ba ya ma kinda'ba kabi 'ba yērī kēdi koloma mī rō kilaka naga.

21 Möyī löndö bo rɔ Yubala, bo na rɔ yi līngī 'ba ya ame ga rɔ bɔ komba tɔmo gbī rɔ bɔ tome more ne.

22 Zila öyö Tubalakayina, bo na rɔ bɔ kuku wa pili di mī 'bilēŋī ni ti yamo. Lēmī bo möyī mo rɔ Nama.

23 Lemeke oba zi 'ja abo ga, iya te, "Ada kpe ti Zila, uwōke dɔma.

Ojeke mbili ye gɔ wa ma mēdi miya.

Mupō bilaka mɔtɔ 'deni gɔ to'do wētō rɔma.

Mupō yobi 'deni rōmōyī bo omba ma.

24 Ne ɔɔo topi dɔkolo Kayina kēdi ti karama mī modɔmoriyō, dɔkolo 'ba Lemeke ti kēdi ŋgī kulōwō mī konzi."

25 Di pötö tölē 'ba Abele nima Adama ni inda'ba dōnni 'deni 'böwu ti 'ja 'bēni, kina loko köyö kole ki'di möyī mo rɔ Sete, ame tēgē "Oja gomo," rōmōyī loko iya te, "Boko'ba oja gɔ kole mɔtɔ 'deni zō pötö Abele ame Kayina kupö ne."

26 Kina Sete köyö kole ki'di möyī mo rɔ Enosa. Mī kada naga nima tine na 'jaa bilaka kisaki tidēki möyī kɔtɔ laka 'ba Boko'ba mī mötu ko'do.

5

Kupö Adama

1 Kupö Adama ga na kɔzɔ a nime te.

Mī kada ma Boko'ba ko'ba bilaka lesi, bo o'ba lijē kɔzɔ bo tara.

2 Bo o'ba lijē rɔ bɔtɔni ni ma ti 'ja. Kina bo ko'do yēyī zinnī kidēki möyī dōnni rɔ bilaka lesi.

3 Kina ɔɔo Adama koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku riyō kɔdɔ dɔmo 'butē mota (130) tine, bo öyö kole gbī kɔzɔ kinē bo tara. Kina bo ki'di möyī mo rɔ Sete.

4 Di pötö tōyö Sete nime, Adama oloma ko'do kɔmɔ kɔɔ 'böwu kuluku 'butē dōomu dɔɔkɔtɔ (800) bo köyö kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbī ti yītōti.

5 Mī kada ma bo kēdi kolē tine kɔmɔ kɔɔ 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butē dōomu dɔɔmota kɔdɔ dɔmo 'butē mota (930).

6 Kina ɔɔo Sete koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku riyō kɔdɔ dɔmo muyī (105) tine, na bo köyö Enosa.

7 Di pötö tōyö Enosa nime Sete oloma ko'do kɔmɔ kɔɔ 'böwu kuluku 'butē dōomu dɔɔkɔtɔ kɔdɔ dɔmo modɔmoriyō (807) bo köyö kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbī ti yītōti.

8 Mī kada ma bo kēdi kolē tine kɔmɔ kɔɔ 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butē dōomu dɔɔmota kɔdɔ dɔmo 'butē dɔmoriyō (912).

9 Kina ɔɔo Enosa koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku kɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butē sowɔ (90) tine, na bo köyö Kenana.

10 Di pötö tōyö Kenana nime Enosa oloma ko'do kɔmɔ kɔɔ 'böwu kuluku 'butē dōomu dɔɔkɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butē dōomu (815) bo köyö kole bɔtɔni mɔtɔ ga gbī ti yītōti.

11 Mī kada ma bo kēdi kolē tine kɔmɔ kɔɔ 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butē dōomu dɔɔmota kɔdɔ dɔmo muyī (905).

12 Kina ɔɔo Kenana koloma 'deni ko'do kɔmɔ kɔɔ kuluku kɔtɔ kɔdɔ

domo 'butë riyö (70) tine, na bo köyö Makalele.

¹³ Di pötö tøyö Makalele nime Kenana oloma 'böwu ko'do koma koo kuluku 'butë döomu dookoto kodo domo 'butë sowo (840) bo köyö kole botoni moto ga gbi ti yitoti.

¹⁴ Mi kada ma bo kedä kolë tine koma koo 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butë döomu domota kodo domo 'butë (910).

¹⁵ Kina odo Makalele koloma 'deni ko'do koma koo kuluku koto kodo domo 'butë döomu (65) tine, na bo köyö Yarada.

¹⁶ Di pötö tøyö Yarada nime Makalele oloma ko'do koma koo 'böwu kuluku 'butë döomu dookoto kodo domo 'butë mota (830) bo köyö kole botoni moto ga gbi ti yitoti.

¹⁷ Mi kada ma bo kedä kolë tine koma koo 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butë döomu domoriyö kodo domo 'butë sowo döomu (895).

¹⁸ Kina odo Yarada koloma 'deni ko'do koma koo kuluku mota kodo domo 'butë domoriyö (162) tine, na bo köyö Enoka.

¹⁹ Di pötö tøyö Enoka nime Yarada oloma ko'do koma koo 'böwu kuluku 'butë döomu dookoto (800) bo köyö kole botoni moto ga gbi ti yitoti.

²⁰ Mi kada ma bo kedä kolë tine koma koo 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butë döomu domosowo kodo domo 'butë domoriyö (962).

²¹ Kina odo Enoka koloma 'deni ko'do koma koo kuluku koto kodo domo 'butë döomu (65) tine, na bo köyö Metosela.

²² Di pötö tøyö Metosela nime Enoka obö nduwë mi ro kodoboti Boko'ba nbö koma koo kuluku modookoto (300), kina bo köyö kole botoni moto ga gbi ti yitoti.

²³ Kada 'ba loma 'ba Enoka pili koma koo kuluku modomoriyö kodo domo 'butë döomu (365).

²⁴ Bo oloma kobö mi ro kodoboti Boko'ba, kina tine bo ari kinda de kpe bo ölu ngi liwo romöyö Boko'ba ogba bo 'deni.

²⁵ Kina odo Metosela koloma 'deni ko'do koma koo kuluku mota kodo

domo 'butë mota döomu domoriyö (187) tine, na bo köyö Lemeke.

²⁶ Di pötö tøyö Lemeke nime Metosela oloma ko'do koma koo 'böwu kuluku 'butë döomu kodo domo 'butë mota domoriyö (782) bo köyö kole botoni moto ga gbi ti yitoti.

²⁷ Mi kada ma bo kedä kolë tine koma koo 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butë döomu domosowo kodo domo 'butë döomu domosowo (969).

²⁸ Kina odo Lemeke koloma 'deni ko'do koma koo kuluku mota kodo domo 'butë mota domoriyö (182) tine, na bo köyö kole.

²⁹ Kina bo ki'di möyö mo ro Nowa, ame kiya te "Konyi," romöyö bo iya te, "Kole nime ti ko'de konyi zize di mi gomö 'ba ndobo ze ga ame dedä do'do mi yayi nime Boko'ba kusönö 'deni ne."

³⁰ Di pötö tøyö Nowa nime Lemeke oloma ko'do koma koo 'böwu kuluku 'butë dookoto kodo domo 'butë sowo döomu (595) bo köyö kole botoni moto ga gbi ti yitoti.

³¹ Mi kada ma bo kedä kolë tine koma koo 'ba loma abo 'deni pili kuluku 'butë döomu kodo domo 'butë riyö döomu domoriyö (777).

³² Kina odo Nowa koloma 'deni ko'do koma koo kuluku 'butë (500) tine, na bo köyö kole mota ro Seme ni ti Ama ti Yepete.

6

Kada 'Ba Loma

¹ Kina odo bilaka lesi kara 'deni mi doyyayi köyö yitoti tine,

² kole ame ga ro 'ba Boko'ba ne ongo yitoti 'ba bilaka lesi ele ngi ro mbembë, kina lijë kako kigeli ma kele mo ga ro 'ja zinni.

³ Go kö'du mo na Boko'ba kiya te, "Minza mola didi ma kpe koloma ro nburunburu mi bilaka, lijë yida ro 'ba doyyayi na. Kada 'ba loma 'benni ti koro nge kuluku riyö kodo domo 'butë riyö (120)."

⁴ Mi kada naga nima kina gbi di pötö mo kolowani 'ba bilaka moto ga oloma mi doyyayi, lijë na ro kupö köyö 'ba kole 'ba Boko'ba ga ma ti

yitöti 'ba bilaka lesi. Lijë na koloma rɔ gɔŋga ma dɔ kilëbi mi kada ma mɔlo tönë ga.

⁵ Kina ɔdɔ Boko'ba kɔŋgɔ lende kënyë kirasi 'ba bilaka 'deni ŋgi rɔ mbëmbë mi dɔyayi tine, meri 'ba mi bilaka kö'bö ŋgi rɔ ma kôlu kote kada pili,

⁶ bo ti meri gɔ ame bo ko'ba bilaka ka le ndenji ki'di mi dɔyayi ne. Kö'du mo ɔ'ɔ ŋbö kɔdɔ dök'i'di bo

⁷ kina bo kiya te, “Mëdi mote dɔ bilaka naga nime mo'ba ne yaga di mi dɔyayi nime, kpaki ti dɔkomali yëri ti wa ma titi ti ma këdi kele kebe mi dɔyayi bëri naga ti yali pili. Ma ti meri gɔ ame mo'ba lijë ka le ndenji.”

⁸ Tine Boko'ba ti mi këyi rɔ Nowa.

Nowa

⁹⁻¹⁰ Ame na rɔ lende 'ba Nowa. Kole abo ga mota rɔ Seme ni ti Ama ti Yepete. Nowa na rɔ bɔ lende laka ame ŋge kɔtɔ kpök'i di mi löŋgö bilaka 'ba mi kada naga nima kinza lende kirasi mɔtɔ. Bo ö'bö nduwë mi rɔ kɔdɔ'bo ti Boko'ba.

¹¹ Tine ya ma laki pili lende kënyë mo ga idari 'deni kɔmɔ Boko'ba, közi kasi ko'dɔ 'bënni ogba mi dɔyayi 'deni ŋgi kpaki ti rön'i.

¹² Boko'ba ŋgɔ dɔyayi irasi rön'i 'deni ti lende kënyë, römöyi loma 'ba bilaka 'ba dɔyayi pili 'deni ŋgi rɔ ma kënyë.

¹³ Kina Boko'ba kilende zi Nowa, iya te, “Mo'dɔkɔ 'deni tote dɔ kupö bilaka lesi pili yaga, römöyi közi kasi ko'dɔ 'bënni ogba mi dɔyayi 'deni. Gɔ kö'du mo mëdi mote dönni kpaki yaga ti dɔyayi.

¹⁴ O'dɔ sorope ma löbu ziyi di mi ŋgëri ma kandi. Oke mi rɔ mo ga kolo yimo ti zibiti gb'i kebe gɔmo yaga.

¹⁵ Sorope mo nima o'dɔ kɔzɔ a nime te. Gɔ ma kakpa mo i'di këdi dɔkɔmɔ kumögu kuluku riyö kɔdɔ dɔmo 'butë mota dɔmota (133). Gɔmo ma kö'bö mo i'di këdi dɔkɔmɔ kumögu 'butë riyö dɔmoriyö. Tiyöbu ma kari tɔrɔ

mo i'di këdi dɔkɔmɔ kumögu 'butë dɔmota.

¹⁶ Ubö dɔmo kola bi gböŋö mbowa mi löŋgö dɔ ma tɔrɔ mo. O'dɔ kpadöri mo kebe yoki mo. Oke mi rɔ ma kalo mo bi mota rɔ dɔ kudö'du.

¹⁷ Mëdi mi'di mini koso dɔyayi kote dɔ wa ma ti didi yimo naga nime dɔyayi bëri bine ne pili yaga. Wa 'ba mi dɔyayi nime pili ëdi köle yaga.

¹⁸ Tine mëdi mo'dɔ pɔri löŋgö ze tiyi. Ni 'dɔ këki mi sorope ti 'ja 'bi ti kole 'bi ga ti 'ja 'ba kole 'bi ga.

¹⁹⁻²⁰ Ogba dɔkomali wa ma ti didi yimo naga nime me rɔ riyöriyö tiyi mi sorope gɔ lijë kɔmɔ. Ogba dɔkomali yali pili ti yëri mo ga ti wa ma titi ti ma këdi kele kebe bëri mi dɔyayi naga. Ogba botɔni mo kɔtɔ ti 'ja mo teyi. Dɔkomali wa naga nime pili rɔ riyöriyö i'di këki kɔtɔ tiyi mi sorope gɔ lijë kɔmɔ.

²¹ Ogba dɔkomali akonyo pili kikeki mi sorope ziyi gb'i zinni.”

²² Kina Nowa ko'dɔ ŋgi pili kɔzɔ wa ma Boko'ba kose gɔmo zi bo.

7

Mini Koso

¹ Kina Boko'ba kilende zi Nowa, iya te, “Ëki mi sorope ti bilaka 'bi ga pili, römöyi moŋgɔ 'deni ni na ŋge kɔtɔ kpök'i rɔ ma laka di mi löŋgö bilaka pili 'ba dɔyayi nime.

² Ogba di mi dɔkomali yëri ma kɔpɔ rɔ akumu naga nime modɔmoriyö pili rɔ riyöriyö, botɔni mo kɔtɔ ti 'ja mo teyi. Tine ma kinza rɔ ma kɔpɔ rɔ akumu naga ogba botɔni mo kɔtɔ ti 'ja mo teyi pili di mi dɔkomali lijë nima rɔ gɔmo.

³ Kina ogba di mi dɔkomali yali pili gb'i modɔmoriyö rɔ riyöriyö 'dɔ lijë nima pili kɔmɔ rɔ dɔ kupö mi dɔyayi.

⁴ Di pötö tö'dö dɔ modɔmoriyö kisaki di mi kada nime tɔne mëdi mi'di tɔrɔ ka'di mi dɔyayi kote kada kote korɔndɔ ŋbö tö'dö mo dɔ 'butë sowɔ. Wa ma ti didi yimo naga nime

pili mo'ba mi dɔyayi nime bine ne mēdi mote dɔmo yaga di mi dɔyayi."

⁵ Kina Nowa ko'do ngi pili kɔzo wa ma Boko'ba kose gɔmo zi bo.

⁶ Mi kada nima mini koso kako dɔyayi ne, kɔmo kɔo 'ba loma 'ba Nowa 'deni kuluku 'butē dɔmoriyō (600).

⁷ Kina Nowa ni ti 'ja abo ti kole abo ga kpaki ti 'ja 'ba kole abo ga kēki ngi mi sorope tɔmo di zi mini koso nima.

⁸⁻⁹ Tine dɔkomali yeri ma kɔpo ro akumu naga kpaki ti ma kinza ro ma kɔpo naga ti yali ni pili, dɔkomali wa naga nime eki pili mi sorope ro riyoriyo, botoni mo koto ti 'ja mo teyi kɔzo wa ma Boko'ba kose gɔmo zi Nowa.

¹⁰ Di potō tō'dō do modɔmoriyō tine na mini koso kako ngi dɔyayi.

¹¹ Mi kɔmo kɔo kuluku 'butē dɔmoriyō (600) 'ba loma 'ba Nowa mi tō'dō do 'butē dōomu dɔmoriyō 'ba nyepe ma mi riyō tine na kɔmo mini löbu ame ga pili bici yayi beri ne kulömō ngi yaga, bi gböngö 'ba mitoro pili urögö rönni ngi yaga,

¹² toro kinda'ba ta'di mi dɔyayi kote kada kote korondo nbö tō'dō mo do 'butē sowo.

¹³ Mi kada koto mo nima na Nowa ni kēki ngi mi sorope ti 'ja abo ti kole mota abo ga, Seme ni ti Ama ti Yepete ti 'ja 'benni ga kpaki mota.

¹⁴ Dɔkomali yeri 'ba lijo pili ti 'ba mökö ti wa ma titi ti ma kēdi kele kebe mi dɔyayi beri naga kpaki ti yali mo ga eki koto tinni mi sorope.

¹⁵⁻¹⁶ Wa ame ga pili ti didi yimo ne me ro riyoriyo, botoni mo koto ti 'ja mo teyi di mi dɔkomali mo ga pili ro gɔmo ako zi Nowa kēki koto mi sorope ti bo kɔzo wa ma Boko'ba kose gɔmo zi bo. Kina Boko'ba kurögö kpadöri 'ba sorope ngi teyi.

¹⁷ Mini nima oso nbö tō'dō mo do 'butē sowo mi dɔyayi, kina koso ngi kombi sorope kiyökö toro.

¹⁸ Mini ozoli rönni ngi kalo ro ma kenyē kina sorope kiyökö ngi koloma tilingere kebe do mini.

¹⁹ Tine na kozoli rönni ngi ro mbembē do dɔyayi kalo kindiyō do dökü ma löbu 'ba dolijo naga nime pili.

²⁰ Kina koto ngi nduwē tozoli rönni nbö kalo kindiyō do dökü ma löbu naga dɔkomo kumögu modɔmoriyō.

²¹⁻²² Tine dɔkomali wa ame ga pili mi dɔyayi ti didi yimo ne öle 'deni kote, dɔkomali yali pili ti yeri mo ga kpaki ti bilaka lesi. Wa ame ga pili mi dɔyayi ti tawo yimo ne öle kote dönni me yaga.

²³ Nere Boko'ba ote do wa 'ba mi dɔyayi nime ame ga pili ti didi yimo ne me yaga, bilaka lesi kpaki ti dɔkomali yeri pili ti wa ma titi ma kēdi kele kebe mi dɔyayi beri naga ti yali mo ga, bo ote dɔmo pili yaga di mi dɔyayi. Nowa na nge komo ti ya ame ga ti bo mi sorope yayi ne.

²⁴ Mini nima ö'bö ro ma koso do dɔyayi nbö tō'dō mo do kuluku mota (150).

8

Tulöku 'Ba Mini Koso

¹ Tine Boko'ba edi nduwē komeri Nowa ni ti dɔkomali yeri 'ba mökö kpaki ti 'ba lijo ame ga ti bo mi sorope yayi ne. Kina Boko'ba ki'di lili ma kembe koloma tome mi dɔyayi, na mini ki'di ngi tulöku.

² Komo mini löbu ame ga bici yayi kpaki ti bi gböngö 'ba mitoro urögö rönni ngi teyi, kina toro ma kēdi ka'di koya ngi yaga.

³ Kina mini koloma ngi nduwē toto kari beri di mi dɔyayi. Di potō tō'dō do kuluku mota (150) tine mini oto 'deni.

⁴ Mi tō'dō do 'butē dōomu dɔmoriyō 'ba nyepe ma modɔmoriyō na sorope kari kiketi rönni do dökü löbu 'ba Ararata.

⁵ Kina mini koloma ngi nduwē ro toto nbö kömō mi nyepe ma 'butē. Mi tō'dō ma dandende 'ba nyepe 'butē tine na do dökü ma löbu naga kinda yaga.

⁶ Di potō tō'dō do 'butē sowo na Nowa kurögö bi gböngö 'ba sorope ma tönē bo ko'do ne

⁷ kina bo koja gora kari yaga. Tine gora ari kö'bö ë'bëni ngi nduwë töpu kebe bi to tone ga yayi nbö mini kulöku kote di döyayi.

⁸ Kina Nowa koja matukpuru 'böwu kari tonḡo mo odo mini oto 'deni kote di döyayi.

⁹ Tine matukpuru ari ko'ja bi mōto dë ame ḡo ki'di ndini teyi. Kina matukpuru kileki ngi kari zi bo mi sorope römöyi mini edi gba mi döyayi pili. Nowa oja közi bo ḡo matukpuru koto kileki mi sorope göni yayi.

¹⁰ Bo oloma ko'do tö'dö 'böwu do modomoriyö na bo kileki koja matukpuru 'böwu kari yaga.

¹¹ Mi dokopiyari 'deni tine na matukpuru kuyi doni kileki kako zi bo mi sorope yayi ti mbili 'jowu ma kunzi kpëni. ḡo kö'du mo na Nowa kikalig ngi mini ulöku 'deni kote di do döyayi.

¹² Bo oloma ko'do tö'dö 'böwu do modomoriyö na bo koja matukpuru 'böwu kari yaga. Ama tine matukpuru uyi doni dë kpe kileki kako zi bo mi sorope.

¹³ Mi komo koo kuluku 'butë domoriyö kodo domo koto (601) 'ba loma 'ba Nowa, mi tö'dö ma dōdende 'ba nyepe ma dogba tine mini ulöku 'deni yaga di do döyayi. Kina Nowa kunyë do sorope konḡo bi kari yaga tine, bo o'ja döyayi këlë 'deni.

¹⁴ Mi tö'dö do 'butë riyö döomu domoriyö 'ba nyepe ma mi riyö tine, döyayi ëlë 'deni kututu yaga.

¹⁵ Kina Boko'ba kilende zi Nowa, iya te,

¹⁶ “Ḳo do yaga di mi sorope ti 'ja 'bi ti kole 'bi ga ti 'ja 'ba kole 'bi ga.

¹⁷ Oja dokomali yali naga nima ti yeri mo ga pili ti wa ma titi ti ma kedig kele kebe mi döyayi beri naga nima tiyi mi sorope yayi ne kodo yaga 'do lijë kari kara konzi kogba mi döyayi.”

¹⁸ Kina Nowa kodo yaga di mi sorope ti 'ja abo ti kole abo ga ti 'ja 'ba kole abo ga.

¹⁹ Dokomali wa ame ga kedig kilingere kebe mi döyayi ne, yeri pili ro ḡomo kpaki ti wa ma titi ti ma kedig kele kebe mi döyayi beri naga ti yali pili olo pili yaga di mi sorope ḡo kinë mo ga ma gege.

Akumu 'Ba Nowa

²⁰ Kina Nowa ko'ba bi 'ba akumu zi Boko'ba na bo kogba ro kotokoto di mi dokomali yeri ma konḡo ro akumu naga nima gbi ti yali mo ga konma ro akumu zi Boko'ba.

²¹ Kina odo Boko'ba kumë tato kele mo 'deni tine, bo iya ti mi bo, kiya te, “A mōto minza musönö yayi kpe ḡo lende ko'do 'ba bilaka, römöyi meri 'ba mi bilaka lesi ro 'ba kö'du kënyë kisaki molo ro do kole titi. A mōto minza mote do wa pili 'ba döyayi kpe kozo ame mo'do giri nime ne.

²² Döyayi ti koloma nduwë kö'bö ti kada 'ba tidiyë wa gbi ti kada 'ba tumu mo, kada 'ba bi këyi gbi ti bi kututu, yë'bu gbi ti lowa kina kada gbi ti korondo.”

9

Lömu 'Ba Boko'ba

¹ Kina Boko'ba ko'do yeyi zi Nowa ni ti kole abo ga, iya te, “Arake konzi kogba mi döyayi.

² Dokomali yeri 'ba mi döyayi pili ti yali mo ga kpaki ti wa ma titi ti ma kedig kele kebe mi döyayi beri naga ti kenze 'ba mi mini ti kö'bö ro ma kere ye. Mi'di lijë pili 'deni komo köziye.

³ Mi'di lijë 'deni kpaki ti mbili wa ma kunzi naga nime ziye ro akonyo tonyo mo.

⁴ Wa ma nge 'do konyoke dë na ro yida ame gba ti roma mo romo ne. Mota ḡomo römöyi didi edi mi roma.

⁵ Ḳo do bilaka mo koja didi 'ba lepini, medig modö karama mo do bo mo. Kuruku ame ga pili koja didi 'ba bilaka medig modö karama mo domo ro tolë.

⁶ Botö ame kupö bilaka lesi lepini, ti bilaka mōto kupö bo gbi tara. Ma Boko'ba mo'ba bilaka 'deni ḡo kinë ma 'ba Boko'ba.

7 Kina arake ti konzi kogba mi dɔyayi nime pili.”

8 Boko'ba ilende gb̄i zi Nowa ni ti kole abo ga, iya te,

9 “Mēdi 'deni mo'do lömu ma mi löngö ze tiye kpaki ti kupö ye ga ma di pötö ye,

10 kina gb̄i ti dɔkomali wa ma ti didi yimo, dɔkomali yali pili ti yeri mo ga 'ba liŋɔ ti 'ba mökö pili ro gönni, dɔkomali wa konzi naga nime kodo yaga di mi sorope koto tiyi ne.

11 Mo'do lömu 'deni mi löngö ze tiye a moto minza mote do wa ma ti didi yimo naga nime kpe ti mini koso. A moto ro mini koso inza kako kpe kote do dɔyayi yaga.

12 Mēdi mi'di akileme 'ba lömu ma nburunburu mo nime mo'do mi löngö ze tiye kpaki ti dɔkomali wa ma ti didi yimo naga nime nduwē kala go kupö ma di yi'böwu naga,

13 ti muruwö kanya ma azumuli mitoro ro kinē 'ba pori ma, ma ti dɔyayi.

14 Do kiya te mi'di poli kutu'bö do dɔyayi na kanya nime kileme roni 'deni yimo,

15 mēdi momeri lömu ma nime mo'do 'deni tiye kpaki ti dɔkomali wa ma ti didi yimo naga nime ne ngi. Kina a moto ro mini koso inza kpe kako kote do wa ma ti didi yimo naga nime yaga.

16 Do azumuli ma kodo 'deni kileme roni mi poli mēdi momeri lömu ma nburunburu ma nime mo'do 'deni mi löngö ze ma ti dɔkomali wa ma ti didi yimo naga nime mi dɔyayi pili ne ngi.

17 Ame na ro kinē lömu ma mo'do 'deni mi löngö ze ma ti dɔkomali wa ma ti didi yimo pili.”

Nowa Ni Ti Kole Abo Ga

18 Kole 'ba Nowa ame ga kodo ti bo yaga di mi sorope na ro Seme ni ti Ama ti Yepete. Kole 'ba Ama na ro Kanana.

19 Kole mota 'ba Nowa naga nime lijē na ro yi lingi 'ba bilaka 'ba dɔyayi nime pili.

20 Nowa ro bo korodo nyaka, kina bo kidiyē mowo kedī ko'do ro layi naga.

21 Mi kada moto na bo kuwē layi mo ngi kupö bo kö'do ro go nbululu mi rö kilaka abo.

22 Ama 'bu 'ba Kanana ako ko'ja 'bu ni ro go nbululu, kina bo kari kiyöyö gomo zi löndö bo ma riyö naga nima.

23 Kina Seme ni ti Yepete kogba bonggo ngi kuruwö dɔpora lijē kari ti gönni kutu'bö do sari 'ba ro 'bu nni, ti kömönni ro ma kuyi mökö kinza lijē ko'ja ra.

24 Kina do Nowa kindini 'deni di pötö layi abo kikali wa ma kole abo ma titi ko'do zi bo tine,

25 bo iya te, “Sönö kedī do Kanana. Bo ti kö'bö ro atoli zi löndö bo ga.”

26 Bo ileki gb̄i kiya te, “Akilēlu kedī zi Boko'ba ma konggo go Seme. Kanana ti koloma ro atoli zi Seme.

27 Boko'ba ki'di Yepete kara, kupö bo ga ti koloma ti bilaka 'ba Seme ga. Kanana ti koloma ro atoli zi bo.”

28 Di pötö mini koso nima Nowa oloma ko'do komo koo 'böwu kuluku modomoriyö (350).

29 Mi kada ma bo kedī kolē tine komo koo abo 'deni pili kuluku 'butē döömu domosowo (950).

10

Kupö Nowa

1 Ame na ro kupö kole 'ba Nowa ga ma lijē Seme ni ti Ama ti Yepete köyö di pötö mini koso.

2 Kole ma 'ba Yepete ga na ro Gomere ni ti Magogo ti Madayi ti Yawana ti Tubala ti Maseke ti Tirasa.

3 Kole ma 'ba Gomere ga na ro Asekenaza ni ti Ripata ti Togaruma.

4 Kole ma 'ba Yawana ga na ro Elisa ni ti Sepaniya ti Kupuriyö ti Rodo.

5 Ya naga nime lijē na ro yi lingi 'ba ya ma koloma do kpa yöpö gb̄i mi döotu naga. Ame na ro kupö Yepete ga mi kpa goli mo ga ma koloma mi dolingo 'benni ga ma gege kilende kpenni ga pili ro 'beri'beri.

⁶ Kole ma 'ba Ama ga na rɔ Kusa ni ti Ezipeto ti Libiya ti Kanana.

⁷ Kole ma 'ba Kusa ga na rɔ Seyiba ni ti Awila ti Sabeta ti Rama ti Sabeteka. Kole ma 'ba Rama ga na rɔ Seba ni ti Dedana.

⁸ Kusa ari köyö Nimoroda, ame bo na koloma dɔgba rɔ bɔ tigo ma ka'da yayi mi dɔyayi nime.

⁹ Bo na koloma rɔ riri ma dɔ kiteli kɔmɔ Boko'ba tupɔ yeri. Go kö'du mo na 'dɔ kedi kiya te, "Kɔzɔ Nimoroda rɔ riri ma dɔ kiteli kɔmɔ Boko'ba bi tupɔ yeri."

¹⁰ Kpa yayi abo na kisaki di Babele kala Ereke kebe Akada pili mi dɔyayi 'ba Babele.

¹¹ Di mi dɔyayi nima yayi na bo kari Asura kari kubɔ gawo 'ba Ninewè ni ti Robotayira ti Kala

¹² ti Resene mi löngö Ninewè ni ti gawo löbu 'ba Kala.

¹³ Ezipeto na köyö kupö bilaka naga nima kidèki rɔ Ludiya ni ti Anama ti Laba ti Napetuma

¹⁴ ti Paterusa ti Kasulu ti Kurètè ame kupö bilaka 'ba Pilisitiya kodo kako di teyi ne.

¹⁵ Kole ma dɔndende 'ba Kanana ga na rɔ Sidona ni ti Ete.

¹⁶ Kanana na gbɛ köyö kupö bilaka naga nima kidèki rɔ Yebusa ni ti Amora ti Girigasa

¹⁷ ti Iwa ti Aruka ti Sina

¹⁸ ti Aruwa ti Zemara ti Amata. Kupö Kanana naga nime pili iyeyi rönni rɔ gege

¹⁹ kina dɔ maga 'ba e'be Kanana kala ngi di Sidona nbö kömö Gerara ngosi ngila Gaza di kapa ma kari dɔ rɔ'ɔ. Tine kapa ma kari yibi ala nbö kebe Sodomoni ti Gomora ti Adoma ti Zeboyimo nbö kömö ngosi ngila Lasa.

²⁰ Ame na rɔ kupö Ama ga mi kpa goli mo ga ma koloma mi doliño 'benni ga ma gege kilende kpenni ga pili rɔ 'beri'beri.

²¹ Seme bɔ löndö 'ba Yepete ni ma löbu na köyö kupö bilaka pili ame kidèki rɔ Ebere ne.

²² Kole ma 'ba Seme ga na rɔ Elama ni ti Asura ti Arupakasada ti Ludu ti Arama.

²³ Kole ma 'ba Arama ga na rɔ Uzu ni ti Ulu ti Getere ti Mesa.

²⁴ Kole ma 'ba Arupakasada na rɔ Sela, kina Sela köyö Ebere.

²⁵ Ebere öyö kole riyö, möyi ma koto rɔ Pelege, ame kiya te "Rɔ koza," römöyi mi kada abo na bilaka 'ba dɔyayi koza minni. Möyi löndö bo na rɔ Yekotana.

²⁶ Kole 'ba Yekotana ga na rɔ Alimodada ni ti Selepa ti Azalamaweta ti Jera

²⁷ ti Adorama ti Uzala ti Dikala

²⁸ ti Obala ti Abimayeale ti Seba

²⁹ ti Opira ti Awila ti Jobaba. Ya naga nime pili rɔ kupö Yekotana ga.

³⁰ Dɔyayi ma lijè koloma teyi na kala nbö di Mesa kömö Separa mi dɔyayi kurungu ma kileki kapa kari yibi.

³¹ Ame na rɔ kupö Seme ga mi kpa goli mo ga ma koloma mi doliño 'benni ga ma gege kilende kpenni ga pili rɔ 'beri'beri.

³² Ya naga nime na rɔ kupö kole 'ba Nowa ga mi kpa goli mo ga ma gege pili go yi lingi mo ga. Kupö lijè na me kiyeyi rönni mi dɔyayi di poto mini koso rɔ bilaka 'ba doliño nime pili.

11

Babele

¹ Ma dɔgba tönè bine bilaka 'ba doliño nime pili ilende kpa nge koto, mi 'bö 'ba lende mo ga inza rɔ 'beri'beri.

² Kina dɔ bilaka lesi koloma 'deni rɔ tilaki kebe yibi tine, lijè ari kömö mi bi pepèlè mi dɔyayi 'ba Babele kina lijè koloma ngi yayi.

³ Tine lijè ilende rɔ go rönni, iya te, "Ako do'bake tö'bu go donmake kele kandi."

Kina lijè ko'ba tö'bu ngi tine zibiti na rɔ wa 'ba 'dɔ tora kɔmɔ mo timo.

⁴ Lijè iya te, "Ako do'bake gawo zize gbɛ ti teli ndende ma kakpa nbö kota mitoro 'dɔ ki'di möyi ze kilèbi kinza dita'bake ra kote mi dɔyayi pili."

5 Kina Boko'ba kako bəri tongo gawo ti tēli ndende nima bilaka naga nima ko'ba ne.

6 Na bo kiya ti mi bo, kiya te, "Ya naga nima lijē pili ro bilaka koto, kina lijē ilende kpa gbī nge koto. Ame na 'deni ro tisaki 'ba wa ma lijē kēdi ko'do kada moto. A moto ame lijē ko'doko to'do mo inza konya dōnni kpe.

7 Ako dari bəri tudōlō mi kpenni yaga kinza lijē kuwō mi lende kiya 'benni ga ra kpe ro go rōnni."

8 Kina Boko'ba kiyeyi lijē ngi di yayi kita'ba kote mi dōyayi nime pili lijē kola to'ba gawo tōnē.

9 Go ko'du mo na kideki moyi mo ro Babele, ame kiya te "Kudōlō," rōmoyi di yayi na Boko'ba kudōlō mi kpa bilaka 'ba dōyayi nime pili, kina di yayi na gbī bo kiyeyi lijē kita'ba kote mi dōyayi nime ne.

Kupō Seme

10 Ame na ro kupō Seme ga. Kina odo Seme koloma 'deni ko'do koma koo kuluku riyō (100) tine, na bo kōyō Arupakasada. Ama na 'deni ro riyō 'ba koo ma di pōtō mini koso.

11 Di pōtō tōyō Arupakasada nime bo oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku 'butē (500) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

12 Kina odo Arupakasada koloma 'deni ko'do koma koo 'butē mota dōomu tine, na bo kōyō Sela.

13 Di pōtō tōyō Sela nime Arupakasada oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku modōmota kodo dōmo mota (403) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

14 Kina odo Sela koloma 'deni ko'do koma koo 'butē mota tine, na bo kōyō Ebere.

15 Di pōtō tōyō Ebere nime Sela oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku modōmota kodo dōmo mota (403) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

16 Kina odo Ebere koloma 'deni ko'do koma koo 'butē mota dōmosowō tine, na bo kōyō Pelege.

17 Di pōtō tōyō Pelege nime Ebere oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku modōmota kodo dōmo 'butē mota (430) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

18 Kina odo Pelege koloma 'deni ko'do koma koo 'butē mota tine, na bo kōyō Ru.

19 Di pōtō tōyō Ru nime Pelege oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku sowō kodo dōmo modōmosowō (209) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

20 Kina odo Ru koloma 'deni ko'do koma koo 'butē mota dōmoriyō tine, na bo kōyō Seruga.

21 Di pōtō tōyō Seruga nime Ru oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku sowō kodo dōmo modōmoriyō (207) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

22 Kina odo Seruga koloma 'deni ko'do koma koo 'butē mota tine, na bo kōyō Nawura.

23 Di pōtō tōyō Nawura nime Seruga oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku sowō (200) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

24 Kina odo Nawura koloma 'deni ko'do koma koo 'butē riyō dōomu dōmosowō tine, na bo kōyō Tera.

25 Di pōtō tōyō Tera nime Nawura oloma 'bōwu ko'do koma koo kuluku riyō kodo dōmo 'butē dōomu dōmosowō (119) bo kōyō kole bōtoni moto ga gbī ti yitōti.

26 Kina odo Tera koloma 'deni ko'do koma koo kuluku koto kodo dōmo 'butē riyō (70) tine, na bo kōyō Abarama ni ti Nawura ti Arana.

Kupō Tera

27 Ame na ro kupō Tera ga. Kole abo ga na ro Abarama ni ti Nawura ti Arana. Kole ma 'ba Arana na ro Lotō.

28 Arana olē di mi gawo 'benni Ura mi dōyayi 'ba Babele gba kota 'bu nni kēdi ti kōmōni.

29 Abarama ogbe Sarayi, tine Nawura ogbe 'ba bo ro Mileka nyiti 'ba Arana. Kole 'ba Arana moto na gbī ro Yiseka.

30 Tine lōyō i'di rōni dē zi Sarayi loko oro gbo ngi ro koto.

³¹ Tera ogba kole abo Abarama ni ti kole 'ba kole abo Loto kole 'ba Arana ti Sarayi 'ja 'ba kole abo Abarama kënyì tinnì di Ura di mì dɔyayi 'ba Babele tari mì dɔyayi 'ba Kanana. Tine lījè ari kòmò Arana na lījè koloma ngi kileke bina.

³² Tera ari kòlè di Arana yayi ko'ja kòmò kòò 'ba loma abo kèdì 'deni pili kuluku sowò kòdò dòmò muyi (205).

12

Dèkì 'Ba Abarama

¹ Boko'ba ilende zi Abarama, iya te, “Ènyì di mì dɔyayi 'be di mì lɔngò bilaka 'bì ga, di mì liɲò 'ba 'bu yì kari mì dɔyayi ame mèdì mileme zìyì ne.

² Ti mi'di kupò bilaka ma konzi kòdò di miyì. Ti mo'dò yèyì ma laka zìyì mi'di mòyì yì kilèbì, 'dò kèddì rò yèyì zi bilaka.

³ Ti mo'dò yèyì ma laka zi bilaka ame ga kèdì ko'dò yèyì zìyì. Tine ti mulòmu bòtò ma kulòmu yi. Ti mo'dò yèyì ma laka tìyì pili dò bilaka 'ba dɔyayi.”

⁴ Kina Abarama kënyì ngi kari kòzò ma Boko'ba kiya zi bo tara. Kina Loto ènyì gbì kari kòtò ti bo. Mì kada nima Abarama kënyì di Arana ne kòmò kòò abo èdì 'deni kuluku kòtò kòdò dòmò 'butè riyò dòòmù (75).

⁵ Abarama ogba 'ja abo Sarayi ni ti Loto kole 'ba löndò bo ti wa ame ga pili lījè kèdì tìmo kpaki ti atoli ame ga lījè ko'ja di Arana yayi ne tari tìmo mì dɔyayi 'ba Kanana.

Kina ɔdò lījè kòmò 'deni mì dɔyayi 'ba Kanana yayi tine,

⁶ bo ari nduwè kebe mì dɔyayi nima nbò bo kòmò ngila ngèrì koro 'ba Mòre mì Sekeme. Mì kada mo nima e'be Kanana èdì gba koloma mì dɔyayi nima yayi.

⁷ Kina Boko'ba kileme rònì zi Abarama, kiya te, “Yayi nime na mèdì mi'di zi kupò yì ga.” Kina Abarama ko'ba bi 'ba akumu yayi zi Boko'ba ame kileme rònì 'deni zi bo ne.

⁸ Di pòtò mo tine na bo kolòò nduwè kari kapa dò rò'ò kari dɔyayi kurungu ma kileki kapa Betele ma kari yìbì. Kina bo kari koga taya abo yayi mì lɔngò Betele ni ti Ayi. Betele kebe kapa ma kari dò tɔrò tine Ayi kebe kapa mo ma kileki yìbì. Di yayi bo o'ba bi 'ba akumu gbì bo koloma tumòtu Boko'ba di teyi.

⁹ Kina bo koloma tolòò ngi nduwè di yayi kari kapa dɔyayi 'ba Kanana ma kileki dò rò'ò.

Abarama Ari Ezipeto

¹⁰ Tine sèyì ma kënyè ari kila'ba ngi mì dɔyayi nima yayi. Gò kò'du mo na Abarama kari nbò Ezipeto 'dò toloma titi mbowa yayi.

¹¹ Kina ɔdò bo kari kòmò 'deni dò maga 'dò tari ngi Ezipeto tine, bo iya zi 'ja abo Sarayi, bo iya te, “Ni na me kele kulòwò te,

¹² ɔdò Ezipeto ko'ja yi lījè èdì kiya te ni 'ja ma na, kina lījè ti kupò ma ngi yaga kola yi koloma.

¹³ Iya zinnì, iya te, ni lèmi ma na kina lījè ti kola ma moloma 'dò ko'dò ma laka gò kò'du 'bì.”

¹⁴ Kina ɔdò bo kumu dò maga nima 'deni kòdò Ezipeto tine, bilaka 'ba Ezipeto ongo 'ja nima ele ngi rò ma kënyè.

¹⁵ Kina ɔdò turu ma löbu mòtò ga 'ba bò dɔliɲò ma löbu 'ba Ezipeto nima ko'ja loko 'deni tara tine, lījè ari ngi kubì gò tele mo zi bo. Kina koto loko ngi kari liɲò abo.

¹⁶ Gò kò'du mo na bò nima koloma ngi rò to'dò Abarama rò ma laka ki'di dɔtumu 'ba kamölò ni ti banya teyi ti sa ni ti akaca gbì ti atoli ni ti gamele.

¹⁷ Tine gò kò'du nima bo kogba Sarayi 'ja 'ba Abarama ne, na Boko'ba kòdò ròkò'ò ma kinza kiya naga ngi dò bo kpaki ti bilaka 'ba mì liɲò abo ga.

¹⁸ Kina bo koja laja gò Abarama, kiya teyi, iya te, “Wa'di na me kò'dò zò te ne? Gò wa'di na kiya dè zò te, loko 'ja 'bì na?

¹⁹ Gò wa'di na kiya te loko lèmi yì na ki'di mogba loko rò 'ja zò? 'Ja 'bì

na me, ogba loko kënyī kari yaga di bine.”

²⁰ Bɔ dɔliŋɔ nima i'di lende mo zi bilaka abo ga kogba Abarama koja yaga di mī dɔyayi nima kari ti 'ja abo Sarayi kpaki ti wa ame ga 'deni rɔ 'ba bo ne.

13

Abarama Ni Ti Lɔɔ

¹ Kina Abarama kɔɔ yaga di mī dɔyayi 'ba Ezipeto ti 'ja abo kpaki ti wa ame ga pili rɔ 'ba bo ne. Lɔɔ ari gbī kɔɔ ti bo, lijē kari mī dɔyayi 'ba Kanana ma kileki kapa dɔ rɔ'ɔ.

² Tine Abarama 'deni rɔ bɔ wa ti dɔtumu 'ba yēri ame ga pili rɔ 'ba liŋɔ ne rɔ ma konzi gbī ti yamo rɔ mbēmbē.

³ Di yayi na bo kënyī nduwē tolɔɔ kari yɔki Betele, nbō bo kari kōmō gɔ bi ma tōnē mī lōngō Betele ni ti Ayi bo koga taya abo pa dɔpara teyi ne.

⁴ Gɔ bi nima na gbī tōnē bo ko'ba bi 'ba akumu zi Boko'ba teyi, na bo kari kumōtu Boko'ba yayi.

⁵ Lɔɔ ma tōnē kari ti Abarama ne ēdī 'deni gbī ti dɔtumu 'ba yēri rɔ ma konzi ti bilaka ma 'ba bo ga.

⁶ Gɔ kō'du mo na gɔ bi inza kpe ngölō rōnnī di mī dɔyayi nima yayi 'dɔ toloma bi kɔɔ, rōmōyī yēri 'bēnnī ga onzi 'deni ngī rɔ mbēmbē, gɔ bi 'ba moli ɔ'bo dē kpe zinnī todɔ'bo dōnnī teyi.

⁷ Kina lamo ku'du rōnī ngī mī lōngō bɔ koda yēri 'ba Abarama ga ti bɔ koda yēri ma 'ba Lɔɔ ga.

Mi kada nima e'be Kanana ti e'be Pereze ga ēdī gba koloma mī dɔyayi nima.

⁸ Kina Abarama kilende zi Lɔɔ, iya te, “Ze rɔ lōndō, kinza di'di lamo dē kēdī mī lōngō ze ma ze tīyī ala gbī mī lōngō bɔ koda yēri 'bama ga ma ti 'bēyī.

⁹ Dɔyayi na me pili kōmōyī, oza rōyī gbɔ yaga di rōma. Oza kapa ma ko'dɔkɔ, ɔdɔ ko'dɔkɔ tari dɔ kapa gali ti mileki 'bama te dɔ kapa dōrī. Ne ala ari te dɔ kapa dōrī ti mileki 'bama te dɔ gali.”

¹⁰ Lɔɔ ombi kōmōnī kōngɔ yayi ame pili mī bi kilēdē 'ba kpa yōpō Yaradene nbō kala Zora na ti mini teyi rɔ mbēmbē kɔɔ nyaka 'ba Boko'ba tōnē mī Edene, gbī kɔɔ dɔyayi 'ba Ezipeto. Wa nime molo gba kota kinza ma Boko'ba kote dɔ Sodomo ni ti Gomora dē.

¹¹ Kina Lɔɔ koza 'ba bo rɔ yayi ame pili mī bi kilēdē 'ba yōpō Yaradene, na bo kënyī kari ngī nduwē kapa ma kileki yībī. Toza rɔ ma ya rīyō naga nime koza rōnnī na kɔɔ wa nima tara.

¹² Abarama oloma 'ba bo mī dɔyayi 'ba Kanana, tine Lɔɔ ari 'ba bo koloma mī lōngō gawo ma mī bi kilēdē naga nima, kina bo kari koga taya abo ngosi ngila Sodomo.

¹³ Tine bilaka 'ba mī gawo nima lende kënyē mo ngī rɔ dɔ kiteli kōmɔ Boko'ba.

Abarama Ēnyē Eborona

¹⁴ Di pōtō Lɔɔ kari 'deni tine na Boko'ba kilende zi Abarama, iya te, “Di mī gɔ bi nima kēddī teyi ne, ombi kōmōyī kōngɔ bi toko dɔ kapa 'ba bi pili.

¹⁵ Yayi nime kōngɔ ne mēdī mi'di pili zīyī ti kupō yī ga 'dɔ kō'bō nburu rɔ ē'bī.

¹⁶ Ti mi'di kupō yī ga konzi kɔɔ lupu 'ba dɔyayi. ɔdɔ bɔ mo kītētē lupu 'ba mī dɔyayi nime 'deni kote tine na bo ti kō'bo 'jaa tītētē kupō yī ga.

¹⁷ Ēnyī kilingere kote mī dɔyayi nime pili rōmōyī mēdī mi'di zīyī.”

¹⁸ Kina Abarama kololo taya abo ngī kari ngila ngērī koro 'ba Mamore mī Eborona. Kina bo kari ko'ba bi 'ba akumu yayi zi Boko'ba.

14

Aka'da 'Ba Abarama

¹ Mi kada 'ba Amrapela nere 'ba Babele ni lijē ti Ariyoko nere 'ba Elesara ti Kedarolamera nere 'ba Elama ti Tidala nere 'ba Goyima, nere sowɔ naga nime

² alo ya dɔ Bera nere 'ba Sodomo ni lijē ti Birasa nere 'ba Gomora ti

Sinaba n̄ere 'ba Adoma ti Semebere n̄ere 'ba Zeboyimo ti n̄ere 'ba Bela ame kidēki möyi mo gb̄i r̄o Zora ne.

³ N̄ere muyi naga nime inda'ba minni kodo'bo r̄onni kpa ya mi bi kilēdē 'ba Sidimi ame 'deni le'jete r̄o Pöpö Mēlō ne.

⁴ K̄om̄o k̄oo mo 'deni 'butē d̄omor̄iyō ame Kedarolamera na koloma r̄o b̄o d̄onni pili. Tine mi k̄om̄o k̄oo ma 'butē d̄oomota na lijē k̄enyi tonyo burutu bo.

⁵ Mi k̄om̄o k̄oo 'butē d̄omosow̄o na Kedarolamera ni ti n̄ere ame ga ti bo ne kalo ti b̄o ya 'benni ga ka'da e'be Repa ga di Asetoro Karanayima, kina gb̄i ti e'be Zuza ga di Ama ti e'be Eme ga di mi bi p̄ep̄elē 'ba Kiriyatayima

⁶ ti e'be Ori ga di d̄o kurun̄gu 'ba Edome koga ḡomo n̄b̄o kala Eleparana kapa ma kari yi m̄ok̄o.

⁷ Kina lijē kuyi kp̄enni 'b̄owu di yayi kileki kari te mi Kadesa ame kidēki möyi mo pa r̄o Enemisapata ne. Di yayi na lijē ka'da e'be Amaleke ga pili di mi d̄oyayi 'benni gb̄i ti e'be Amora ame ga koloma 'benni mi Azazona Tamara ne.

⁸ Kina n̄ere 'ba Sodom̄o ni ti 'ba Gomora ti 'ba Adoma ti 'ba Zeboyimo ti 'ba Bela ame gb̄i kidēki r̄o Zora ne kototo b̄o ya 'benni ga ngi kari kpa ya mi bi kilēdē 'ba Sidimi.

⁹ N̄ere muyi naga nime alo ya d̄o n̄ere ma sow̄o ame ga r̄o Kedarolamera n̄ere 'ba Elama ni lijē ti Tidala n̄ere 'ba Goyima ti Amorapela n̄ere 'ba Babele ti Ariyoko n̄ere 'ba Ele-sara.

¹⁰ Tine bi kilēdē 'ba Sidimi mo nima ngi lo ti gö 'ba zibiti. Kina odo n̄ere 'ba Sodom̄o ni ti 'ba Gomora kēdi ko'do tiraṅa yaga di zi ya tine, lijē ila'ba ngi mi gö t̄onē ga. N̄ere ma mota na n̄ge kololo k̄om̄o kari d̄o kurun̄gu.

¹¹ Kina n̄ere sow̄o naga nima kolō wa ame ga pili mi Sodom̄o ni ti Gomora ne ngi kpaki ti wa ma konyo kari timo.

¹² Lijē inda'ba Loto kole 'ba löndö 'ba Abarama ma t̄onē kēdi koloma

Sodom̄o yayi ne ngi gb̄i kpaki ti wa mo ga kari timo.

¹³ Tine b̄o mot̄o ame k̄om̄o di mi ya nima na kako kiya lende mo zi Abarama b̄o Ebere t̄onē kēdi koloma ngila nḡeri koro 'ba Mamore e'be Amora ne. Mamore ni ti löndö bo ga Esekole ni ti Anera na kinda'ba minni 'deni ti Abarama.

¹⁴ Kina odo Abarama kuwö 'deni kiya te inda'ba kole 'ba löndö bo 'deni k̄ozo a nima tara tine, na bo kototo b̄o to'do ya abo ga ame pili mi liṅo abo yayi ne ngi. Lijē ēdi pili kuluku mod̄okoto k̄odo d̄omo 'butē d̄öomu d̄oomota (318). Kina lijē kari tozi go ya naga nima n̄b̄o k̄om̄o Dana.

¹⁵ R̄o mi kor̄ondo 'deni tine na bo koza bilaka abo ga r̄o d̄otumu kuru d̄o ya naga nima ko'do ya timo ka'da koga ḡomo n̄b̄o kala Oba kapa Damaseke ma kileki d̄o tugbu t̄oro.

¹⁶ Kina bo kototo wa ame ga pili ya naga nima kolō ne kileki timo gb̄i ti Loto kole 'ba löndö bo ti wa mo ga ti 'ja ma kinda'ba kpaki ti 'boki mot̄o ga.

Abarama Ni Ti Malekisedeke

¹⁷ Di p̄ot̄o tileki 'ba Abarama di bi ta'da n̄ere Kedarolamera ni na n̄ere 'ba Sodom̄o kari turē d̄o bo mi bi kilēdē 'ba Sawe ame kidēki möyi mo gb̄i r̄o bi kilēdē 'ba n̄ere.

¹⁸ Kina Malekisedeke n̄ere 'ba Salema ame bo gb̄i r̄o b̄o akumu 'ba Boko'ba ma m̄itoro ne kako ti mangolo'bo ni ti layi

¹⁹ ko'do ȳeyi d̄o Abarama, kiya te, "Boko'ba 'ba m̄itoro ame ko'ba m̄itoro ni ti d̄oyayi ne ko'do ȳeyi zi Abarama.

²⁰ Akil̄elu kēdi zi bo Boko'ba 'ba m̄itoro ame ki'di yi ka'da b̄o ya 'bi ga ne."

Kina Abarama ki'di kapa ma 'butē 'ba wa pili zi Malekisedeke.

²¹ N̄ere 'ba Sodom̄o nima ilende zi Abarama, iya te, "Ileki bilaka ma ga z̄o, tine wa naga nima pili ogba ziyi."

²² Tine Abarama ileki d̄omo zi n̄ere 'ba Sodom̄o nima, iya te, "Mul̄omu r̄oma k̄om̄o n̄ere Boko'ba

'ba mitoro bo ko'ba mitoro ni ti doyai,

²³ a moto minza mogba alato 'bi ala kabi 'ba wari 'bi ala e'bi ma koto moto te, kinza kari kiya ra te, 'Ma na mi'di Abarama ro bo mori.'

²⁴ Minza mogba e'bi ma koto moto te, tine nge ro wa ame ga bilaka ma ga konyo 'deni. Ne i'di bo pori ma ga Anera ni ti Esekole ti Mamore kogba bi gom o 'ba ronni."

15

Lömu Ti Abarama

¹ Di potö mo na lende 'ba Boko'ba kako zi Abarama ti nyi ko'de do bo, iya te, "Abarama, kinza kere de. Ma na ro maketi 'ba titata yi di zi wa ma kenyä. Medii mi'di kpa közi ziyi ro mbembë."

² Tine Abarama ileki domo, iya te, "Yö, nere Boko'ba, lende laka wa'di na ti kpa közi 'bi mo nima ko'do zo ko'ja mö'bö 'deni ngi kinza kole oto ne ya? Bo ma kedii kari kinda'ba apötö ma na ngi ti kedii ro Elizara 'ba Damaseke nime.

³ I'di kole oto de gbi zo yo, atöli nime köyö mi lijo ma ne na ngi kedii kari kinda'ba apötö ma."

⁴ Kina bo kuwö Boko'ba kilende 'böwu zi bo, iya te, "Atöli nima inza kinda'ba apötö yi. Kole 'ba gbagba yi na ko kedii kinda'ba apötö yi."

⁵ Kina Boko'ba koto bo kari yaga, iya te, "Ombi kömöyi mitoro kiyozo titete kèlu naga nime te, kupö yi ga na ti konzi tara."

⁶ Abarama i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kidëki Abarama ro bo lende laka.

⁷ Boko'ba ilende zi bo, iya te, "Ma na ro Boko'ba ame ko'de yi di Ura di mi doyai 'ba Babele 'do ti'di yayi nime ziyi go keddi ro bo domo."

⁸ Abarama iya te, "Yö, nere Boko'ba, ti mikali tondo ma medii moloma ro bo domo?"

⁹ Boko'ba iya te, "O'de roko sa ti roko banya ti kole kamölö, yeri naga nime pili ro ma komo koo mo ga nge gba mota ti matukpuru gbi ti kole matukpuru."

¹⁰ Kina Abarama ko'de yeri naga nime kumu kotopa yimo riyö, bo kiyija kapa mo ga pili ro ma koriya mindalo riyö ro lömu löngö lijë ti Boko'ba. Tine bo otopa mi yali mo ga de.

¹¹ Ranga ako ko'doko togo yida naga nima, tine Abarama oga lijë ngi yaga di teyi.

¹² Kina odo kada kedii köso 'deni tine na tö'dö ma kinza kiya kinda'ba Abarama ngi. Mandölu ma do kiteli utu'bö bo ngi gbi ti tikere ma mbembë.

¹³ Kina Boko'ba kilende zi bo, iya te, "Ro ma laka kupö yi ga ti koloma ro bo löwö mi doyai löwö. Lijë ti koloma ro atöli yayi ko'do kponi ronni nbö komo koo kuluku modoomota (400).

¹⁴ Tine ti modö karama do bilaka 'ba doyai mo naga nima ko'do kponi ronni ne. Kina odo lijë kedii kodo 'deni yaga di mi doyai löwö nima, lijë ti kogba wa ngi tinni ro mbembë.

¹⁵ Ne 'beyi ti kari e'bi 'jaa liya zi 'bu yi ga ti mi keyi. Ti kusu yi 'jaa ndo ko'ja kondë e'bi 'deni kote.

¹⁶ Kupö yi ga ti kileki 'jaa kako bine mi kada 'ba kupö ma mi sowo ma koloma mi doyai löwö nima yayi römöyi minza moga e'be Amora ga titi yaga di bine, tine 'jaa nbö odo lende kirasi 'benni 'deni ro mbembë 'do kodo karama mo donni."

¹⁷ Kina odo kada köso 'deni go bi kölu tine, na Boko'ba kako ngi ti kete pa'do ti pa'do do kali kako ngi kudö kebe mi löngö yida naga nima.

¹⁸ Mi kada nima na Boko'ba ko'do lömu ti Abarama, iya te, "Mi'di yayi nime 'deni pili zi kupö yi ga, kisaki molo di kpa do maga 'ba Ezipeto kala kpa yöpö 'ba Epurate,

¹⁹ ame ro doyai 'ba bilaka naga nima kidëki ro Kene ti Keneze ti Kadamono

²⁰ ti Ete ti Pereze ti Repa

²¹ ti Amora ti Kanana ti Girigasa kina gbi ti Yebusa."

16

Sarayi Ni Ti Agara

1 Sarayi 'ja 'ba Abarama öyö kole ma koto te de du zi bo. Tine loko edi ti atoli 'beni yayi ro yito 'ba Ezipeto kideki moyi mo ro Agara.

2 Kina loko kilende zi me'de ni Abarama, iya te, "Boko'ba na me ko'joro ma 'deni kinza toyö kole. Atoli ma nima ödö timo, motoga loko na ti köyö kole zö."

Kina Abarama kuti ngi go lende 'ba Sarayi nima.

3 Di potö ma Abarama koloma 'deni ko'do komo koo 'buté mi doyayi 'ba Kanana tine, na 'ja abo Sarayi ki'di atoli 'beni Agara yito 'ba Ezipeto nima ngi ro 'ja zi bo.

4 Abarama ödö ti Agara kina komo ngi.

Kina odo loko kongö 'deni loko komo koo wa nima tara tine, loko ngi ro do kombi kebe tongo Sarayi ngi koo wa ma yawa.

5 Sarayi iya zi Abarama, iya te, "Ee, lende kénye nime ko'do roma ne ti kileki döyi. Ma na tone mi'di atoli ma nime ziyi, kina me loko ko'ja 'deni loko komo, loko ongo ma 'deni ngi koo wa ma yawa. Boko'ba ko'do bure nime mi löngö ze tiyi, odo 'ba ye na laka."

6 Tine Abarama ileki zi Sarayi, iya te, "Loko atoli 'bi na, ni ti közi kakpa doni. O'do loko ngi koo wa ma ko'doko to'do mo tara."

Kina Sarayi koloma ngi to'do Agara ro ma kénye, na Agara kényi kirina ngi di zini.

Malayika Ni Ti Agara

7 Malayika 'ba Boko'ba ari kondoso ti Agara di kpa daa di mi mökö go kori kari Surö,

8 kilende zini, iya te, "Agara atoli 'ba Sarayi, ako di yala kina eddi kari yala?"

Loko iya te, "Medi mirina di zi Sarayi bo doma."

9 Malayika nima iya zini, iya te, "Ileki kari zi Sarayi bo döyi kuwo doni."

10 Kina malayika kileki gbi kiya te, "Medi mi'di kupö yi ga kara konzi ro mbembé bi 'ba titete mo konya do.

11 Kole nima miyi ne eddi köyö ro kole botoni kideki moyi mo ro Yisamele, ame kiya te 'Boko'ba uwö 'deni,' romöyi Boko'ba uwö lisa 'bi 'deni.

12 Bo ti koloma ro kuruku koo akaca 'ba mökö naga tara. Bo ti koloma kö'bö ro ya ti bilaka pili kina bilaka pili ti kö'bö gbi ro ya ti bo. Bo ti koloma 'beri yaga di mi löngö wado abo ga pili."

13 Agara ititi roni, iya te, "Boko'ba na me ngi mo'ja ro ma laka? Medi moloma gba ro ma kididi di potö mo ne?"

Go kö'du mo na loko kideki moyi Boko'ba ame kileme roni zini ne ro "Boko'ba ma kongö ma."

14 Kina ma 'do ki'di bilaka kideki moyi daa nima mi löngö Kadesa ni ti Berede ne ro "Daa 'ba bo didi ame kongö ma ne."

15 Agara öyö kole zi Abarama kina bo ki'di moyi mo ro Yisamele.

16 Mi kada mo nima komo koo 'ba Abarama edi 'deni kuluku koto kodo domo 'buté mota döomu dookoto (86).

17

Lömu Ti Yeyi

1 Kina odo komo koo 'ba Abarama keddi 'deni kuluku koto kodo domo 'buté sowo döomu domosowo (99) tine, na Boko'ba kileme roni zi bo, iya te, "Ma na ro Boko'ba bo tigo do kiteli. Uwö doma, kina ö'bö nduwé to'do wa ma kodoro go komo ma.

2 Medi mo'do lömu ma tiyi mi'di kupö yi ga konzi ro mbembé."

3 Kina Abarama kudé do bo beri memé mo kosa yayi. Boko'ba iya te,

4 "Mo'do lömu ma 'deni tiyi, ti keddi ro 'bu löbu 'ba bilaka 'ba do'be ma konzi.

5 Moyi yi inza kpe ro Abarama, tine 'deni ro Abarayama, ame kiya te "Bu 'ba do'be,' romöyi mo'do yi 'deni ro 'bu löbu 'ba bilaka 'ba do'be ma konzi.

6 Ti mi'di kupö ma konzi kɔɔɔ di miyi mɔto ga koloma rɔ bo dɔliɲɔ ma löbu. Mēdi mi'di kupö yi ga konzi koloma rɔ bilaka 'ba dɔ'be ma konzi.

7 Ti mi'di lömu ma kö'bö mi löngö ze tiyi gbī ti kupö yi ga nduwē kala gɔ kupö lijē ga ma di yi'böwu yayi. Ti mi'di lömu nime kö'bö rɔ ɲburuɲburu, moloma rɔ Boko'ba zi yi kina gbī zi kupö yi ga.

8 Mēdi mi'di yayi nime kēddi koloma yimo rɔ bo löwö ne zi yi kina gbī zi kupö yi ga. Dɔyayi 'ba Kanana nime pili ti koloma kö'bö ɲburu rɔ yayi 'ba kupö yi ga, kina ti mö'bö gbī rɔ Boko'ba zinni."

9 Kina Boko'ba kilende gbī zi Abarayama, iya te, "Ni gbī 'dɔ kuti toro lömu nime mi löngö ze tiyi ne, ni Abarayama kpaki ti kupö yi ga nduwē kala gɔ kupö lijē ga ma di yi'böwu yayi.

10 Lömu ame 'dɔ koro gɔ kö'bö mi löngö ze tiyi gbī ti kupö yi ga ne, kina me. Botoni pili ame ga rɔ kupö yi ne 'dɔ kɔ'dɔ dölētī 'ba akilele.

11 Ziye pili tilele dɔ 'bana 'ba rɔye 'dɔ kö'bö rɔ kinē 'ba lömu nime mi löngö ze tiyi ne.

12-13 Kisaki di mi kada nime tone nduwē kari dɔgba, ziye tilele kole botoni pili mi tɔ'dɔ dɔ modɔɔmota di pötö kada 'ba töyö mo. Kole botoni ame ga nduwē kala gɔ kupö yi ga ma di yi'böwu yayi kpaki ti atoli ma köyö mi liɲɔ 'bi ala ma kugö ti yamo 'bi ga ame lijē rɔ bo löwö kinza rɔ kupö 'ba miyi ne pili 'dɔ tilele mo. Ame na rɔ kinē 'ba lömu ma mi yida rɔye 'dɔ kileme lömu nime mo'dɔ tiyi ne ö'bö 'deni rɔ ɲburuɲburu.

14 Botoni ame kilele dē ne inza kpe rɔ 'bama römöyi bo oro lömu ma dē."

15 Kina Boko'ba kilende 'böwu zi Abarayama, iya te, "Kinza kidēki möyi 'ja 'bi Sarayi dē kpe rɔ Sarayi, tine möyi ni 'deni rɔ Sara.

16 Mēdi mo'dɔ yēyi ma laka zini loko köyö kole zi yi. Mēdi mo'dɔ yēyi zini loko koloma rɔ ma 'ba bilaka 'ba

dɔ'be ma konzi. Bo dɔliɲɔ ma löbu ti kɔɔɔ di mi kupö ni ga."

17 Kina Abarayama kudē dɔ bo bēri mēmē mo kosa yayi. Tine bo ögö kiya ti mi bo, iya te, "Botoni ame kɔmɔ kɔɔ mo 'deni kuluku riyo (100) ne, ti köyö kole yɔ? Sara ame kɔmɔ kɔɔ mo 'deni kuluku kɔɔ kɔɔ dɔmo 'butē sowɔ (90) ne ti köyö kole yɔ?"

18 Kina bo kiya zi Boko'ba, iya te, "Dēne 'dɔ ki'di Yisamele ra gbɔ 'dɔ koloma rɔ bi dɔma."

19 Boko'ba iya te, "Inza tara, 'ja 'bi Sara ēdi köyö kole zi yi ki'di möyi mo rɔ Yisika. Kina ti mulömu lömu ma nime kö'bö ti bo nduwē rɔ ɲburuɲburu kala gɔ kupö bo ga ma di yi'böwu.

20 Ne muwö akititi 'bi ma gɔ lende 'ba Yisamele 'deni, ti mo'dɔ yēyi zi bo mi'di kole konzi zi bo, kupö bo kara rɔ mbēmbē. Bo ti kēdi rɔ 'bu 'ba ɲere 'butē dɔmoriyö. Kina ti mi'di kupö bo ɲgi kara rɔ bilaka 'ba dɔ'be ma löbu.

21 Tine ti mulömu lömu ma kö'bö ti Yisika ame Sara kēdi köyö zi yi ti kɔɔ kabate ne."

22 Kina dɔ Boko'ba kote tilende 'deni zi Abarayama kɔɔ a nime te tine, na bo kari ē'bēni ɲgi.

23 Mi kada kɔɔ mo nima na Abarayama kuwö dɔ Boko'ba, bo kogba kole abo Yisamele kilele kpaki ti botoni ame ga pili mi liɲɔ abo ne ti atoli ma köyö mi liɲɔ abo ga pili ti ma bo kugö ti yamo abo naga.

24 Mi kada nima kilele Abarayama ne kɔmɔ kɔɔ abo ēdi 'deni kuluku kɔɔ kɔɔ dɔmo 'butē sowɔ dōömu dōmosowɔ (99).

25 Tine kɔmɔ kɔɔ 'ba kole abo Yisamele ēdi 'deni 'butē dɔɔmota.

26 Mi kada kɔɔ nima na kilele Abarayama ni kpaki ti kole abo Yisamele pili

27 ti atoli ma köyö mi liɲɔ abo ga kpaki ti ame ga bo kugö ti yamo di zi bo löwö ne.

18

Boko'ba Ako Tori Abarayama

¹ Boko'ba ileme rōni zi Abarayama di ngila ngērī koro 'ba Mamore ko'ja Abarayama kēdi koloma kpadōrī 'ba rō kilaka abo 'deni mī zana kada ma kata.

² Bo ombi kōmō bo ko'ja bilaka mota kēdi kōrō yayi. Kina ɔdō bo ko'ja lijē 'deni tara tine, na bo kirinā ngī kurē dōnnī, bo kudē dō bo bēri mēmē bo kosa yayi.

³ Bo iya te, “Nere ma ga, moma'jo rōma ziye kinza kitelike dē di dōlinō ma. Ma na me bine toja laja ziye.

⁴ I'dike mo'de mini kurōgōke ndiye timo, kindawoke rōye mbowa bīcī ngērī nime bine

⁵ 'dō moma akonyo ɔtō ga ziye konyoke. Di pōtō mo tine ti karike e'be 'jaa nduwē dō lingere 'be, kōzō ame kutike 'deni tako tōngō ma bō laja 'be ne, i'dike moja laja ziye.”

Na ya naga nima kiya te, “Ele, o'dō kōzō ma kiya.”

⁶ Kina Abarayama kōpu welo kari rō zi Sara 'dē yayi, iya te, “Ogba sapiya welo kiyari ruzu ma kele kōnma rō maṅgolo'bo.”

⁷ Kina bo kirinā kari mī jōlō kope kole sa ma kōnō laka, ki'di zi bō laja ko'dō welo.

⁸ Kina bo kogba wī ma kērī gbī ti ma kara ti yida mo tōnē ko'de kutē kōmō ya naga nima. Kina bo koloma ngī rō toja laja zīnnī di bīcī ngērī nima yayi, lijē konyo kpēnnī.

⁹ Lijē ititi bo, iya te, “Ja 'bī Sara ēdī yala?”

Bo iya te, “Loko ēdī rō bine.”

¹⁰ Bō ma kōtō di mī lōngō ya naga nima, iya te, “Mēdi mileki mako kabate ti kōō, kina 'ja 'bī Sara ti kōyō kole ngī.”

Sara ēdī kpadōrī kebe gō bo yayi kēdi kuwō lende nime.

¹¹ Abarayama ni kpaki riyō ti Sara ɔndē 'deni gōmō kōwō. Kina Sara inza gbī kpe ti a dō 'ja.

¹² Gō kō'du mo na loko kōgō, kiya te, “Ze ame dōndē 'deni rō korō'bo kōzō a nime te kpaki riyō ti mē'dē ma ne, ti mebe 'bōwu to'dōkō tō'dō ti mē'dē?”

¹³ Kina Boko'ba nima kititi Abarayama, iya te, “Gō wa'di na Sara kōgō kiya te, “Ti mōyō kole ngī ko'ja mōndē ama 'deni?”

¹⁴ A mōtō ēdī ma to'dō mo konya dō Boko'ba? Kōzō kada ame mose kō'du mo ne, mēdi mileki mī kpa dōkikērī, kina Sara ti kōmō kole ngī.”

¹⁵ Tine Sara 'deni rō tikere, na loko kandi gōmō, iya te, “Mōgō dē.”

Bo iya te, “Inza tara, ɔgō ko rō ma laka.”

Akititi Gō Sodomō

¹⁶ Ya naga nima ēnyī di yayi kuyī kōmōnnī kari dō Sodomō. Kina Abarayama kari tīnnī koto gōnnī gō kōri.

¹⁷ Boko'ba iya ti mī bo, iya te, “Minza musu dō wa ma mēdi mari to'dō mo nime di zi Abarayama.

¹⁸ Kupō bo ga na ti kēdi rō bō tigo gbī rō ma dō kiteli. Kina ti bo na ti ko'dō yēyī ma laka zi bilaka pili.

¹⁹ Bo na rō bō ame migeli 'deni 'dō bo ki'di kole abo ga kpaki ti kupō bo ga kuwō dōma gō lijē ko'dō wa ma kodōrō ame rō ma laka ne. Kina ɔdō lijē ko'dō 'deni tine ti mo'dō wa ame ga mulōmu 'dō to'dō mo zi Abarayama ne ngī.”

²⁰ Kina bo kiya zi Abarayama, iya te, “Lēbī 'ba lende kēnyē 'ba Sodomō ni ma ti Gomora udu 'deni kōmō mbili ma. Lende kēnyē 'bēnnī 'deni ngī rō dō kiteli.

²¹ Mēdi mari tōngō mo, ɔdō ēdī ngī kōzō lēbī mo ame muwō ne tara ya. Ne ɔdō kinza tara ti mikali gbī.”

²² Kina ya ma riyō kēnyī ngī nduwē kari kapa yōki Sodomō, tine Boko'ba ileke 'ba bo ti Abarayama yayi.

²³ Kina Abarayama kese ngōsi ngila Boko'ba kititi, kiya te, “Ti kote dō bō lende laka gbī yaga kōtō ti bō lende kēnyē?”

²⁴ ɔdō bō lende laka kēdi kuluku kōtō mī gawo nima, ti kote dōmō gbī yaga? Ti kōmō gawo nima dē gō kō'du 'ba bilaka kuluku kōtō naga nima yīmo yayi ne?

25 Rɔ ma laka mikali inza kote dɔ bɔ lende laka pili yaga kɔtɔ ti bɔ lende kɛnyɛ. To'do mo tara inza kari du te laka. Ɔdɔ ko'do kɔzɔ a nima tara ɛddi kodo gomɔ dɔ bɔ lende laka kpaki ti bɔ lende kɛnyɛ. To'do mo tara inza du te rɔ ma laka. Ni bɔ ko'do burɛ 'ba dɔyayi pili na rɔ bɔ ko'do wa ma kodɔrɔ."

26 Boko'ba iya te, "Ɔdɔ mo'ja bɔ lende laka kɛdi kuluku kɔtɔ mi Sodomo yayi, mɛdi mɔmɔ gawo nima pili go kɔ'du 'bɛnni."

27 Abarayama ileki 'bɔwu kiya zi Boko'ba, iya te, "Moma'jo rɔma ziyi Boko'ba ola ma go tilende ziyi rɔ dɔ kitɛwu. Minza rɔ ɔtɔ, ma ngi rɔ lupu ni ma ti buruku.

28 Ne ɔdɔ ma muyi konye rɔnni yaga di kɔmɔ bɔ lende laka naga nima, ti kote dɔ gawo nima pili yaga go kɔ'du 'ba ya ma muyi naga nima kinza kpe teyi ne?"

Bo iya te, "Ɔdɔ mo'ja bɔ lende laka yayi 'butɛ sowɔ dɔomu, minza mote dɔmo."

29 Abarayama ititi 'bɔwu, iya te, "Ne ɔdɔ ko'ja bɔ lende laka nge 'butɛ sowɔ yayi?"

Bo iya te, "Ɔdɔ bɔ lende laka kɛdi yayi 'butɛ sowɔ, minza mote dɔmo."

30 Abarayama iya te, "Boko'ba, moma'jo rɔma ziyi, kinza kɛnyɛ dɛ rɔ 'diri tɔ, i'di milende gbi. Ne ɔdɔ ko'ja nge 'butɛ mota?"

Bo iya te, "Ɔdɔ mo'ja bɔ lende laka 'butɛ mota yayi minza mo'do."

31 Abarayama iya te, "Boko'ba, moma'jo rɔma ziyi, ola ma go tilende ziyi rɔ dɔ kitɛwu. Ne ɔdɔ ko'ja kɛdi nge 'butɛ riyɔ yayi?"

Bo iya te, "Minza mote dɔ gawo nima ɔdɔ ma 'butɛ riyɔ kɛdi yayi."

32 Abarayama iya te, "Boko'ba, kinza kɛnyɛ dɛ rɔ 'diri tɔ, i'di ma milende nge mi kɔtɔ na ti. Ne ɔdɔ ko'ja nge 'butɛ?"

Bo iya te, "Minza mote dɔmo ɔdɔ kɛdi nge 'butɛ."

33 Di pɔtɔ bo kote tilende 'deni ti Abarayama na Boko'ba kari abo ngi tine na Abarayama kileki ngi liɔ.

19

Lɔtɔ Ni Ti Malayika

1 Malayika riyɔ naga nima ari kɔmɔ Sodomo rɔ mi dɔkɔpiyari, ko'ja Lɔtɔ kɛdi koloma kpa reki yayi. Kina ɔdɔ bo ko'ja lijɛ 'deni tara tine na bo kɛnyɛ ngi kurɛ dɔnni kudɛ dɔ bo bɛri kɔmɔnni.

2 Bo iya te, "Nere ma ga, ma na me bine 'dɔ toja laja ziye. Moma'jo rɔma ziye akoke liɔ ma go kurɔgɔke ndiye kɔ'doke, mɔlo nɔbɔ tine ti karike e'be 'jaa."

Lijɛ iya te, "Inza tara, dɛdi dɔ'do eze yaga bi kɔpɔ nime bine."

3 Tine bo oloma to'do atiri gɔnni rɔ gɔgɔ na lijɛ kari ngi gbɔ liɔ abo. Bo i'di kɔnma mangolo'bo ko'do akonyo ma kɔnmi zi ya naga nima konyo kpɛnni.

4 Tine gba kota kinza lijɛ kɔ'do bɛri na bɔtoni 'ba mi gawo nima kotɔtɔ rɔnni ngi pili yayi, yɔbi kpaki ti bulɔbu mo ga otɔtɔ rɔnni ngi me kuru dɔ rɔ nima toko teyi.

5 Kina lijɛ kidɛki Lɔtɔ kititi, iya te, "Bilaka naga nime kako mi dɔkɔpiyari nime liɔ 'bi bine ne lijɛ ɛdi yala? Oja lijɛ yaga zize dayi go dɔ'do tinni."

6 Lɔtɔ ɔdɔ kari zinni yaga yayi, kurɔgɔ kpadɔri teyi ti gɔni,

7 kilende zinni, iya te, "Lɔndɔ ma ga, moma'jo rɔma ziye, kinza ko'doke lende ma kɛnyɛ ma tara ga dɛ.

8 Mɛdi ti yitɔti riyɔ bine ame lijɛ gba kikali a mɔtɔ rɔ bɔtoni dɛ, i'dike moja lijɛ ziye bine ko'doke ɔtɔ nima miye ne zinni. Ne kinza ko'doke a mɔtɔ dɛ zi ya naga nime, rɔmɔyi lijɛ ako 'deni rɔ nɔba mi go bi 'ba loma ma."

9 Tine lijɛ iya te, "Ese yaga di kɔmɔze, ni bɔ lɔwɔ nime, ni yɛ na 'dɔ kebe ti'di lende zize? Dɛdi do'do wa kɛnyɛ tɔne ziyi kebe ma do'doko 'dɔ to'do mo zinni."

Kina lijɛ ki'di titiɔni Lɔtɔ ngi rɔ ma kɛnyɛ, lijɛ kese 'deni 'dɔ todowe kpadɔri.

10 Tine na n̄ba naga nima koja k̄ozinn̄i nḡi ḡo L̄oto koto kileki r̄o, kur̄oḡo kpad̄or̄i teyi.

11 Kina n̄ba t̄on̄e ga k̄iȳolu k̄om̄o bilaka naga nima ḡo kpad̄or̄i yayi ne nḡi pili yaga kinza l̄ij̄e ko'ja kpad̄or̄i nima ra gb̄i.

12 N̄ba naga nima ititi L̄oto, iya te, “Ēdd̄i ti bilaka 'b̄i m̄oto ga bine? Ɔ̄d̄o bo lango ȳi ga ti kole 'b̄i ga ti ȳit̄ot̄i 'b̄i ga ti ma wado 'b̄i ga k̄ed̄i m̄i gawo nime bine, ot̄oto l̄ij̄e koja yaga,

13 r̄om̄oȳi d̄ed̄i do'd̄oko tote d̄o ḡo bi nime yaga. L̄eb̄i 'ba lende k̄enȳe mb̄emb̄e 'ba bilaka 'ba ḡo bi nime om̄o 'deni zi B̄oko'ba, kina me koja ze 'deni tote d̄o ḡo bi nime.”

14 L̄oto ēnȳi kari zi bo lango bo ga ame k̄ed̄i ko'd̄oko togbe ȳit̄ot̄i abo ga ne, iya te, “Ēnȳi k̄od̄oke yaga welo di m̄i ḡo bi nime, B̄oko'ba o'd̄oko 'deni tote d̄o gawo nime.”

Tine l̄ij̄e iya te bo ēd̄i ka k̄ind̄end̄e d̄onn̄i.

'Ja 'Ba L̄oto

15 M̄i kano bi 'deni tine malayika naga nima iya te, “L̄oto, ēnȳi welo kogba 'ja 'b̄i ni ti ȳit̄ot̄i r̄iȳo 'b̄i naga nime k̄od̄oke yaga di bine, kinza kote d̄oye ra koto m̄i karama nime k̄ed̄i kodo d̄o gawo nime ne.”

16 Tine L̄oto ēd̄i gba kicayi kina malayika naga nima kinda'ba k̄oz̄i bo ti 'ja abo kpaki ti ȳit̄ot̄i abo ga koja yaga di m̄i gawo nima, r̄om̄oȳi B̄oko'ba ti m̄i k̄eȳi r̄o mb̄emb̄e r̄o bo.

17 Kina ɔ̄d̄o malayika koja l̄ij̄e 'deni ḡo k̄ori tine, bo ma koto iya te, “Irin̄ake t̄om̄o did̄i ye. Kinza k̄onḡoke bi d̄e kileki ȳi'b̄owu kina kinza k̄or̄oke d̄e gb̄i m̄i bi k̄il̄ed̄e bine. Irin̄ake n̄b̄o d̄o d̄oku t̄om̄o r̄oye kinza kote d̄oye.”

18 L̄oto iya te, “Inza tara, n̄ere ma ga,

19 o'd̄oke ma 'deni kele kul̄ow̄o k̄om̄oke did̄i ma. D̄o d̄oku nima ɔ̄wo k̄enȳe, t̄ol̄e l̄obu nime ēd̄i kuru d̄oma kup̄o ma gba kota kinza m̄om̄o yayi.

20 Ma laka mo gawo titi nime na n̄oli 'do tiriña teyi, i'di ma miriña yayi, k̄ozo ame k̄onḡo bo ka nḡi r̄o ḡo bi ma titiyi kina ti m̄om̄o nḡi yayi.”

21 Malayika iya te, “Ele, muti 'deni ḡo lende kiya 'b̄i, minza mote d̄o bi nima kpe yaga.

22 O'd̄o r̄oȳi welo kiriña yayi, minza mo'd̄o a m̄oto titi gba kota kinza k̄om̄o yayi.”

Ḡo k̄o'du nima L̄oto kiya te bi nima n̄ge titiyi ne, na ki'di k̄id̄eki m̄oȳi mo nḡi r̄o Zora, ame kiya te “Titi.”

23 L̄oto ari k̄om̄o yayi 'deni ti kada k̄ed̄i ki'di kp̄en̄i.

24 Kina B̄oko'ba kodo pa'do nḡi ti kulugbi d̄oku ma k̄ed̄i kilan̄ma kako di m̄it̄or̄o d̄o gawo 'ba Sodomo ni ti Gomora.

25 Kina kote d̄o gawo naga nima nḡi pili yaga kpaki ti bi k̄il̄ed̄e mo pili ti bilaka mo ga ti wa ame ga k̄otu m̄i ḡo bi nima yayi.

26 Tine 'ja 'ba L̄oto uȳi k̄om̄on̄i kileki ȳi'b̄owu na l̄oko k̄oro nḡi k̄iȳi yayi r̄o d̄oku 'ba m̄el̄o.

27 M̄olo m̄i d̄on̄bo mo nima na Abarayama k̄enȳi kari ḡo bi t̄on̄e bo k̄oro pa k̄om̄o B̄oko'ba di teyi ne.

28 Bo on̄ḡo bi kari d̄o Sodomo ni ti Gomora ti d̄oyayi pili ma m̄i bi k̄il̄ed̄e nima, tine bo o'ja k̄otu na nḡi k̄ed̄i kanyo guliȳi di d̄oyayi nima yayi k̄ozo k̄otu 'ba l̄ind̄i tara.

29 M̄i kada nima B̄oko'ba k̄ed̄i kote d̄o gawo 'ba m̄i bi k̄il̄ed̄e naga nima L̄oto koloma teyi ne, bo i'di akititi 'ba Abarayama t̄on̄e d̄e du te kud̄olu di d̄o bo. Bo oja L̄oto nḡi yaga di m̄i t̄ol̄e l̄obu nima.

Kup̄o L̄oto

30 L̄oto r̄o tikere di bi toloma m̄i Zora, kina bo k̄enȳi nḡi yaga di yayi ti ȳit̄ot̄i r̄iȳo abo naga nima kari koloma m̄i ti'b̄or̄o 'ba d̄oku.

31 Tine na nyiti ma l̄obu mo k̄enȳi kiya zi l̄em̄i n̄i ma titi, iya te, “'Bu ze na me k̄ond̄e 'deni. Kina me botoni ɔ̄to inza gb̄i m̄i d̄oyayi nime bine yo 'do kogbe ze k̄ozo d̄ol̄eti 'ba bilaka lesi pili.

³² Ako di'di 'bu ze kuwë layi go dö'dö tīnī 'dō dōyō kole ti bo."

³³ Mī korōndō nima na lijē ki'di bo kuwë layi, na nyiti ma löbu mo kari kö'dō ti bo. Tine layi upō bo 'deni ngi i'di bo ikali gōmo dē.

³⁴ Mī bi kēzē ma di gōmo na, nyiti ma löbu mo tōnē kako kiya zi lēmī nī ma titi, iya te, "Mō'dō ti 'bu ze ti korōndō ene, ako di'di bo gbī kuwë layi tōne go kari kö'dō tīnī 'dō dōyō kole ti bo."

³⁵ Kina lijē ki'di bo kuwë layi gbī mī korōndō ama, na nyiti ma titi mo kari kö'dō ngi ti bo, tine layi upō bo 'deni gbī i'di bo ikali gōmo dē.

³⁶ Wa nime na ki'di yitōtī 'ba Lōtō ga kōmō kpaki riyō köyō kole ti bo.

³⁷ Nyiti ma löbu mo öyō kole bōtōni ki'di möyī mo rō Mowaba, bo na rō yī līngī 'ba bilaka naga nima kīdēki rō Mowaba ame ga le'jete ne.

³⁸ Nyiti ma titi mo öyō gbī rō kole bōtōni, na lōko ki'di möyī mo rō Benami. Bo na rō yī līngī 'ba bilaka naga nima kīdēki rō Amona ame ga le'jete ne.

20

Abarayama Ni Ti Abimeleke

¹ Abarayama ēnyī di Mamore yayi kololo kari kapa dō rō'ō. Kina bo kari koloma mī lōngō Kadesa ni ti Surō. Ko'ja bo koloma 'deni mī Gerara yayi tine

² na bo kiya te 'ja abo Sara nima lēmī bo na. Gō kö'du mo na Abimeleke nēre 'ba Gerara koja laja go Sara kogba koto kari liṅṅ abo rō 'ja zi bo.

³ Mī korōndō ma dō kōtō mōtō na Boko'ba ki'di nyī ko'de dō Abimeleke, iya te, "Ēddī kōlē, 'ja nima kogba ne lōko 'ja 'ba bō mōtō na."

⁴ Tine Abimeleke osa rō Sara dē gba, na bo kileki kiya zi Boko'ba, iya te, "Boko'ba, ti kupō ma ngi ti bilaka ma ga kinza ma mirasi lende oṭo?"

⁵ Abarayama na kiya te 'ja nime lēmī bo na. Kina lōko iya gbī te bō nima löndō nī na. Dōki'di ma ti kōzō

rō ma kōpō di mī lende nime mo'do ne. Inza du te rō lende kirasi zō."

⁶ Kina Boko'ba kilende zi bo di mī nyī nima, iya te, "Mikali 'deni dōki'di yī rō ma kōpō di mī lende nima. Gō kö'du mo na ma mota yi di bi tirasi lende zō ki'di kosa rō 'ja nima dē ne.

⁷ Ileki lōko kari zi mē'dē nī. Bo bō kumē lende ma na kina bo ti kititi ma ngi göyī 'dō kōmō. Ne oṭo kileki lōko dē rō ma laka ēddī kōlē pili ti bilaka 'bī ga."

⁸ Mōlo mī dōṅbō mo na Abimeleke kīdēki bō laja abo ga kiyētī go kö'du nime teyi. Kina lijē ngi pili rō tikere.

⁹ Abimeleke idēki Abarayama kititi, iya te, "Wa'di na me ko'do zize te ne? Wali kēnyē wa'di na mo'do zīyī ki'di ko'de tōlē löbu nime dōma kpaki ti bilaka 'ba dōliṅṅ ma nime? Wa nime ko'do zō ne bōtō mōtō ame ngi go ko'do lende ma tara inza du te."

¹⁰ Abimeleke ititi Abarayama, iya te, "Wa'di na komeri ki'di ko'do lende nime zō te?"

¹¹ Abarayama iya te, "Mo'do tara rōmōyī momeri 'bama miya te bilaka 'ba mī dōyayi nime ere Boko'ba dē kina mōtōga lijē ti kupō ma ngi 'dō lijē kogba 'ja ma.

¹² Ne rō ma laka lōko ngi rō lēmī ma, nyiti 'ba baba tine mōnī na 'beri kina me mogbe lōko rō 'ja ma.

¹³ Gō kö'du mo na mī kāda ma Boko'ba koja ma yaga di mī liṅṅ 'ba 'bu ma tari tulē mī dōyayi löwō ne na miya zīnī, miya te, 'Ako'ō ma 'dō kileme zō na me. Mī go bi pili ame ga dōmō teyi iya zi bilaka mo ga te ma löndō yī na.' "

¹⁴ Kina Abimeleke kileki Sara ngi zi Abarayama kogba kamōlō ni ti sa ti atoli ki'di zi bo.

¹⁵ Abimeleke iya te, "Dōyayi ma na me pili kōmōyī. Oloma kapa ma ko'dōkō."

¹⁶ Bo ileki kiya zi Sara, iya te, "Oṅgō, mi'di yamo 'deni kuluku 'butē riyō (1,000) zi löndō yī 'dō kileme yi rō ma kōpō kōmō bilaka naga nime pili. Bilaka pili ti kikali ngi irasi lende oṭo dē du te."

17 Abarayama ititi Boko'ba go Abimeleke na Boko'ba kileŋo Abimeleke ŋgi pili ti 'ja mo ga kpaki ti yitoti ma ro atoli abo ga,

18 romoyi Boko'ba ro 'ja linjo 'ba Abimeleke 'deni pa me kinza koyo kole go ko'du nima bo kogba Sara 'ja 'ba Abarayama ne.

21

Toyo Yisika

1 Boko'ba o'do yeyi zi Sara kozo ame bo ki'di ko'du mo tara.

2 Kina loko komo koyo kole zi Abarayama mi tondē abo nima mi kada ma Boko'ba kose gomo zi bo tone.

3 Abarayama idēki moyi kole nima Sara koyo zi bo ne ro Yisika.

4 Kina bo kilele kole abo Yisika mi to'do do modomota kozo ma Boko'ba kose gomo zi bo tara.

5 Komo koo 'ba Abarayama 'deni kuluku riyō (100) mi kada nima koyo Yisika ne.

6 Sara iya te, "Boko'ba i'di ma 'deni togō ro lonjo. Boto ame pili kuwo lende nime ti kogō gbi koto to."

7 Loko iya te, "Ye na ti kiya 'bowu te zi Abarayama, Sara ti ki'di mba kpa kole yo? Kina me moyo kole 'deni zi bo mi tondē abo nime."

Toga Agara

8 Kina odo kole kiyebu 'deni tine na Abarayama ko'do karama ma lobu ŋgi mi kada 'ba tola go mba 'ba kole.

9-10 Sara ari ko'ja Yisamele kole ame Agara yito 'ba Ezipeto koyo zi Abarayama ne kedē ko'do dede ro kole 'beni Yisika. Kina loko kiya zi Abarayama, iya te, "Oga 'ja atoli nime yaga ti kole 'beni nime. Kole 'beni nime inza koloma ro bo do apoto yi koto ti kole ma Yisika."

11 Kina Abarayama ŋgi ro meri go lende 'ba kole abo Yisamele.

12 Tine Boko'ba iya zi bo, iya te, "Kinza koloma de ro meri go lende 'ba kole 'bi ti 'ja atoli 'bi nime. O'do wa ame ga Sara kiya ziyi ne, romoyi Yisika na kedē koja do kupō yi.

13 Kina ti mi'di kupō kole 'ba 'ja atoli nima gbi kara ro do'be ma lobu romoyi bo kole 'bi na gbi."

14 Kina Abarayama kenyi molo mi donbo kogba kilaka 'ba mini ti mangolo'bo ki'di zi Agara kowe dokonyo mo koga kari bito ga yayi ti kole nima gomo. Kina loko kari ŋgi tilaki kebe mi moko 'ba Berasaba.

15 Kina odo mini 'ba mi kilaka nima kote roni 'deni tine, na loko kola kole tone ŋgi yi 'jowu moto yayi.

16 Kina loko kenyi di domo kari koloma caki ro ma kowo kozo bi 'ba to'be komo naga tara, romoyi loko iya te, "Mo'doko de 'do monjo kole ma kedē kole di komo ma."

Ko'ja loko koloma 'deni caki yayi na loko kebe tudu.

17 Boko'ba uwō kole nima kedē kudu na malayika 'ba Boko'ba kilende zi Agara di mitoro, iya te, "Agara, go wa'di? Kinza kere de. Boko'ba uwō do kole nima 'deni di go bi ma bo kedē teyi.

18 Enyi kari kinda'ba kōzi bo toro. Medē mi'di do'be ma lobu kodo di mi bo."

19 Kina Boko'ba kiyopo komo Agara ki'di loko ko'ja daa 'ba mini, kina loko kari kunō mini mi kilaka tone ki'di zi kole nima kuwē.

20 Boko'ba oloma laka ti kole tone ŋbo kiyebu. Bo oloma mi moko kutu ro bo ro bo ko'be kanya kōzi kikaka. Mi moko 'ba Parana na bo koloma teyi.

21 Ma bo ari kogbe 'ja zi bo di mi yitoti 'ba Ezipeto.

Pori Mi Longo Abarayama Ni Ti Abimeleke

22 Mi kada nima na Abimeleke ni ti Pikolo bo do bo kanya abo kako kiya zi Abarayama, iya te, "Boko'ba edi nduwē tiyi mi wa ame ga pili kedē ko'do ne.

23 Kina me ulomu royi zo komo Boko'ba bine kinza ko'do 'bolu moto de zo ala zi kole ma ga. Moloma do mi koto tiyi kina me gbi 'do koloma do mi koto to pili ti bilaka 'ba doyai nime kedē koloma yimo ne."

24 Abarayama iya te, “Mēdi mulömu roma.”

25 Kina Abarayama kënyī konyo kö'du 'ba daa mōto bo laja 'ba Abimeleke ga kolo 'deni di zi bo.

26 Tine Abimeleke iya te, “Mikali bo ko'do wa naga nime dē. Iya lende mo dē gbī zō yō, tuwō mo na 'jaa me tōne zō.”

27 Kina Abarayama ki'di kamölō ni ti sa zi Abimeleke, kina lijē kpaki riyō ko'do pōri ngī.

28 Abarayama oza roko kamölō modōmoriyō 'beri yaga di mī dōtumu yēri abo ga.

29 Abimeleke iya te, “Jō 'ba roko kamölō modōmoriyō naga nime koza yaga ne rō wa'di?”

30 Abarayama iya te, “Roko kamölō modōmoriyō naga nime ako kogba di kōzō, 'dō kēddī rō bo kodōro yī lende ma, ame ma na mole daa nime.”

31 Kina kīdēkī möyī bi nima ngī rō Berasaba, ame kiya te “Daa 'ba lömu,” rōmöyī bi nima na lijē ko'do lömu di teyi.

32 Kina Abimeleke ni ti Pikolo bo dō bo kanya abo kënyī ngī kileki mī dōyayi 'ba Pilisitiya.

33 Abarayama ari kīdiyē ngērī mōto Berasaba yayi gō lömu nima, bo koloma to'do mōtu zi Boko'ba ma nburunburu di ngila mo.

34 Abarayama oloma kada dō konzi mī dōyayi 'ba Pilisitiya.

22

Tumu Yisika

1 Di pōtō mo 'deni yayi na Boko'ba kiyōzō meri 'ba Abarayama kīdēkī kiya te, “Abarayama.”

Tine Abarayama ileki dōmo, iya te, “Ma na me.”

2 Boko'ba iya te, “Ogba kole kōto 'bī nima rō Yisika kō'ō bo kulōwō ne kari timo dō dōku 'ba Moriya. Ari ti bo 'dō kumu bo zō yayi rō akumu mī gō bi ame mēdi mileme ziyī ne.”

3 Mōlo nbo mī bi kēzē ma di gōmo na Abarayama koga ngērī 'ba tonma akumu kudōdu gō akaca. Bo ogba Yisika ni ti bo koja laja riyō ti bo.

Kina lijē kënyī ngī dōmo tari gō bi ame Boko'ba kiya 'deni zi bo ne.

4 Mī tō'dō dō mota 'deni tine na Abarayama kombi kōmo bo ko'ja dō dōku nima kinda rō ma kowō.

5 Bo iya zi bo laja abo naga nima, bo iya te, “Olomake tōti ti akaca nime bine. Ze ti kole titi nime dēdi dari dōgba to'do mōtu zi Boko'ba ti dileki 'jaa dako ziye bine.”

6 Abarayama ogba ngērī 'ba tonma akumu nima ki'di dō kole abo Yisika, tine bo inda'ba 'ba bo rō kulu ni ti kpa kololo pa'do 'ba 'dō tulō'jō mo. Kina odo lijē kēdi kari 'deni tara tine,

7 Yisika iya te, “Baba.”

Abarayama iya te, “Tondo ya, kole ma?”

Yisika ititi, iya te, “Mo'ja pa'do ēdi bine ti ngērī, ne yida 'ba tumu mo ēdi yala?”

8 Abarayama iya te, “Kole ma, Boko'ba ti koja gōmo zize.”

Kina Abarayama ni kari ngī nduwē ti Yisika.

9 Kina odo lijē kari kōmō 'deni dō gō bi nima Boko'ba kiya zi bo ne tine na Abarayama ko'ba bi 'ba akumu kiyija kpa ngērī mo ga dōmo. Kina bo kudōdu Yisika ngī ku'du dō kpa ngērī 'ba akumu nima.

10 Abarayama ombi kōzī bo 'dō tumu kole abo,

11 tine na malayika 'ba Boko'ba kīdēkī bo di mītoro, iya te, “Abarayama, Abarayama.”

Bo iya te, “Ma na me.”

12 Malayika nima iya te, “Kinza kosa kōziyī dē rō kole titi nima. Kinza ko'do wa ma kōto mōto dē zi bo, rōmöyī mikali 'deni ngī oro Boko'ba. Ame mo'ja 'deni kilagi dē di bi tumu kole kōto 'bī nime zō ne.”

13 Abarayama ongo bi kileki gō bo na bo ko'ja kamölō 'deni kazo mo kilaka mī morogo yayi. Kina bo kari kogba kamölō nima ngī konma rō akumu gō bi 'ba kole abo Yisika.

14 Abarayama idēkī möyī gō bi nima rō “Boko'ba ti koja gōmo.” Kina me nduwē kōmō mī kada nime

tone, bilaka kēdi kiya te, “Di dɔ doku 'ba Boko'ba bo ti koja gɔmo.”

15 Kina malayika 'ba Boko'ba kidēki Abarayama 'böwu di mitoro,

16 iya te, “Wa nime ko'dɔ 'deni ame ko'jɔɔ kole kɔtɔ 'bi nime dē di zō ne, gɔ kö'du mo mulömu rɔma ti möyi ma Boko'ba

17 mēdi mo'dɔ yēyi ziyi kupö yi ga konzi kɔzɔ kēlu 'ba mitoro kina gbi kɔzɔ yayi lida 'ba kpa mini löbu. Kupö yi ga ti ka'da bo ya 'bēnni ga.

18 Kina ti kupö yi ga na ti ko'dɔ yēyi zi bilaka ma konzi 'ba dɔyayi nime pili, römöyi uwö dɔma 'deni.”

19 Abarayama ileki kari zi bo laja abo naga nima, kina lijē kēnyi di yayi bo kari koloma Berasaba.

Kupö Nawura

20 Di pötö lende naga nime na Abarayama kuwö lende mo, iya te, “Mileka öyö kole 'deni gbi ti löndö yi Nawura.

21 Lijē na rɔ Uzu kole ma dɔgba ti bo löndö bo Buzu, ti Kemuwele 'bu 'ba Arama

22 ti Kesede ti Azo ti Pilidasi ti Jidalapa ti Betowele.”

23 Betowele na köyö Rebeka.

Kole modɔmota naga nime Mileka ni na köyö ti Nawura löndö 'ba Abarayama.

24 Tine 'ja 'ba Nawura mɔtɔ ame kidēki möyi mo rɔ Rewoma ne na köyö 'bēni Teba ni ti Gama ti Takasa ti Maka.

23

Tölē 'Ba Sara

1 Sara oloma ko'dɔ kɔmɔ kɔzɔ kuluku riyo kɔdɔ dɔmo 'butē riyo döömu dɔmoriyö (127) tine

2 na loko kölē ngi di mi Eborona mi dɔyayi 'ba Kanana yayi. Abarayama ari tudu 'ja abo Sara,

3 kina bo kēnyi di dɔ ngila töku nima yayi kari zi Ete bo dɔyayi naga nima, kiya te,

4 “Ma na me rɔ bo löwö mēdi moloma mi löngö ye bine, i'dike yayi mɔtɔ zö 'dɔ musu töku ma nime teyi.”

5 Ete naga nima ileki dɔmo zi Abarayama, iya te,

6 “Löbu ze, uwö dɔze, ni rɔ nere ma löbu mi löngö ze bine. Usu töku 'bi mi gö 'ba tusu töku ame ko'dɔkɔ ne bɔtɔ mɔtɔ inza ma 'dɔ kota gɔ gö 'ba tusu töku di ziyi.”

7 Kina Abarayama kēnyi kudē dɔ bo bēri kɔmɔ Ete naga nima,

8 kiya te, “Dɔ kutike ngi dɔmo zö 'dɔ musu töku ma nime bine, uwöke dɔma, ititike Eporona kole 'ba Zora

9 'dɔ bo kugö ti'börö 'ba Makapela ame rɔ abo dɔ kpa nyaka abo 'dē yayi ne zö. Ititike bo 'dɔ bo kugö zö gɔ ndögö mo ma gɔ kɔmɔ bo di kɔmoye pili bine 'dɔ kö'bö rɔ ama tusu töku ma ga teyi.”

10 Eporona gbagba bo ēdi gbi koloma mi löngö Ete mɔtɔ naga nima kpa reki nima yayi. Kina bo kēnyi kilende kiya rɔ ma kembe mbili bilaka kuwö pili, iya te,

11 “Uwö te, löbu ma, mēdi mi'di nyaka nime pili ziyi ti ti'börö mo. Mēdi mi'di ziyi di kɔmɔ bilaka ma naga nime bine kusu töku 'bi yimo.”

12 Tine Abarayama ēnyi kudē dɔ bo bēri kɔmɔ bilaka bo dɔyayi naga nima

13 kilende rɔ ma kembe bilaka kuwö pili, kiya zi Eporona, iya te, “Moma'jo rɔma ziyi, uwö dɔma. I'di ma mugö nyaka nime pili rɔ tugö. Utī dɔ ndögö mo 'dɔ musu töku ma nime yayi.”

14 Eporona ileki dɔmo zi Abarayama, iya te,

15 “Löbu ma, uwö te. Ndögö 'ba nyaka nge ti yamo kuluku sowo. Ama ti ko'dɔ wa'di mi löngö ze tiyi? Usu töku 'bi ngi yimo.”

16 Abarayama uti dɔmo tara na bo kiyija yamo zi Eporona kɔzɔ ame bo kiya mbili Ete naga nima pili kuwö ne tara. Yamo nima pili rɔ kinē ame kiyari 'deni molo rɔ 'ba ndögö ne.

17 Wa nime na 'dɔ ki'di nyaka 'ba Eporona ame mi Makapela kapa Mamore ma kari yibi ne kö'bö rɔ wa 'ba Abarayama. Nyaka nima ti

tì'börö mo kpaki ti ngèrì mo ga ma yìmo yayi ñbò kòmò dɔ kpa nyaka.

¹⁸ Ete naga nima pili kpa reki yayi ne ikali rɔ nyaka 'ba Abarayama.

¹⁹ Kina Abarayama kusu 'ja abo Sara mī tì'börö 'ba tusu tōku nima yayi mī dɔyayi 'ba Kanana.

²⁰ Gɔ kò'du nime na 'dɔ ki'di nyaka 'ba Ete naga nima ti tì'börö 'ba tusu tōku mo koloma ñgì kò'bò rɔ nyaka 'ba Abarayama tusu tōku teyi.

24

Gbe 'Ba Yisika

¹ Mī kada nime tine Abarayama öndè 'deni gɔmo kɔwɔ. Kina Boko'ba o'dɔ yèyì 'deni zi bo mī wa pili.

² Kina bo kilende zi bo laja abo ma löbu mo ame rɔ bo dɔ wa 'ba mī liɲɔ abo ga ne, bo iya te, “Ulömu røyì ti mbola ma, usu köziyì teyi.

³ Mo'dɔkɔ 'dɔ kulömu røyì ti möyì ñere Boko'ba 'ba mitoro ni ma ti dɔyayi kinza kogbe 'ja dè zi kole ma Yisika di mī yitoti 'ba Kanana dɔyayi nime mēdi moloma teyi ne.

⁴ Tine ileki kari mī dɔyayi ma köyö ma teyi zi wado ma ga 'dɔ kogbe 'ja zi kole ma di yayi.”

⁵ Bɔ laja nima ititi bo, iya te, “Ne ɔdɔ nyiti mo ko'dɔkɔ dè tako tō mī dɔyayi nime bine, 'dɔ moja kole 'bì kileki kari mī dɔyayi ma kako di teyi nima?”

⁶ Abarayama iya te, “Ongɔ, kinza koja kole ma dè du te kileki yayi.

⁷ Ñere Boko'ba 'ba mitoro ame kogba ma di mī liɲɔ 'ba 'bu ma di mī dɔyayi ma köyö ma teyi ne, ilende ko'dɔ lömu zö, iya te, ‘Mēdi mi'di yayi nime zi kupö yì ga.’ Kina bo ti koja malayika abo ñgì dɔgba kömöyì, 'dɔ ko'ja 'ja zi kole ma di yayi.

⁸ Ne ɔdɔ nyiti mo na ko'dɔkɔ dè tako tìyì tine lömu nime inza kpe dōyì. Tine kinza ki'di kole ma dè du te kileki kari yayi.”

⁹ Kina bo laja nima kusu közi bo mī mbola Abarayama kulömu rɔ bo

to'dɔ wa ma Abarayama kose gɔmo nima.

¹⁰ Bɔ laja nima ogba gamele 'ba löbu abo Abarayama ga 'butè gbì ti kpa közi ma kele di zi bo, kina bo kënyì di yayi kari mī gawo ame Nawura kēdi koloma teyi kapa Mesopotamiya ma kari dɔ tugbu toro.

¹¹ Kina ɔdɔ bo kömö 'deni yayi tine na bo ki'di gamele abo ga kò'dò bēri kpa daa nima dɔ kpa gawo nima yayi ne.

Mī dɔkɔpiyari 'deni rɔ bi 'ba tako 'ba 'ja gɔ mini tine,

¹² na bo kebe to'dɔ mötu, kiya te, “Ñere Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama, i'di wa nime tone ne ko'dɔ rōni laka zö. Mititi yi i'di wa ma laka ko'dɔ rōni zi löbu ma kɔzɔ ame ki'di kò'du mo ne tara.

¹³ Ma na me 'deni kpa daa ame yitoti 'ba bilaka 'ba mī gawo nime pili kēdi kako tunö mini di teyi.

¹⁴ ɔdɔ miya zi ma koto moto, miya te, ‘Unö mini ki'di zö muwè,’ kina ɔdɔ loko kiya te, ‘Me uwè, kina mēdi mi'di gbì zi gamele 'bì ga,’ loko na gɔ ki'di kēdi rɔ ame kigeli 'deni rɔ 'ja zi bo laja 'bì Yisika ne. ɔdɔ ko'dɔ rōni te, na ti mikali ñgì kò'du 'bì ma tönè kose gɔmo zi löbu ma ne uyì yìmo dè.”

¹⁵ Tine gba kota kinza bo kote lende nime na Rebeka kömö ñgì. Loko na rɔ nyiti 'ba Betowele ame Mileka köyö zi Nawura löndö 'ba Abarayama ni ne. Kina loko kömö ñgì ti kete mini dɔkɔnyo ni.

¹⁶ Loko rɔ nyiti ma kele rɔ dɔ kiteli ame gbì gba kikali botoni dè. Loko èkì mī daa kunö mini 'bēni loko kēki yaga.

¹⁷ Kina bo laja nima kirina kurè dönì, iya te, “I'di mini zö muwè di mī kete 'bì nima.”

¹⁸ Loko iya te, “Löbu ma, me uwè.”

Kina loko kombi welo di dɔkɔnyo ni ki'di kpa bo nima kuwè.

¹⁹ Kina ɔdɔ loko ki'di mini 'deni zi bo nima kuwè kò'bo bo tine, loko iya te, “Mēdi mi'di gbì zi gamele 'bì ga kuwè kò'bo lijè.”

20 Kina loko köpu welo kodö mini mi go bi 'ba tuwë mini 'ba yëri, loko kileki 'böwu welo kari mi daa nbo loko kunö mini ko'bo gamele 'ba bo nima.

21 Tine bo nima edi korö le yayi tongo mo ödö Boko'ba o'dö lende laka 'deni ngi mi lingere abo nima ya.

22 Kina ödö gamele kote tuwë mini 'deni na bo nima kogba wa 'ba kano ma kele ame ndögö mo kitigo kulöwö ne ki'di zi nyiti nima gbi ti nbëlë ma kele riyö 'do, kolö konyo mo ga.

23 Bo ititi loko, iya te, "Ni nyiti 'ba yë na? Ti do'ja bi 'ba tö'dö ngi di lijo 'ba 'bu yi yayi?"

24 Loko iya te, "Ma nyiti 'ba Betowele ame Mileka köyö zi Nawura ne na.

25 Dëdi ti akonyo 'ba yëri gbi ti molö zinni 'do tö'dö domo. Kina rö edi gbi ziyi tö'dö teyi."

26 Kina bo nima kolödo bëri ko'do mötu zi Boko'ba, iya te,

27 "Yë'di këdi ziyi Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama go ame kuyi mi kö'du ma kose zi löbu ma Abarayama de ne. O'de ma 'deni te do wado 'ba löbu ma Abarayama naga nime."

28 Nyiti nima ënyi kirina kileki kari lijo zi möni, loko kari kiyëti go kö'du naga nime ko'do röni ne pili zi ya 'bënni ga.

29 Loko edi ti löndö ni yayi möyi mo rö Labana. Kina bo kënyi ngi kirina kari kpa daa tongo bo laja 'ba Abarayama nima.

30 Labana o'ja wa 'ba kano ni ti nbëlë naga nima konyo lëmi bo ne 'deni kina bo uwö lende ma bo nima kiya loko koloma rö tiyëti mo ne 'deni gbi. Bo ari ko'ja bo nima këdi korö ngila gamele abo ga kpa daa yayi.

31 Bo iya te, "Ako lijo, ni ame Boko'ba ko'dö yëyi ma laka 'deni döyi ne. Eddi korö mökö bine go wa'di? Mëdi ti rö ndö ziyi mi lijo ma 'de yayi kina go bi edi gbi zi gamele 'bi ga."

32 Kina bo nima kari ngi lijo, na Labana kope akombi yaga di go gamele naga nima ki'di akonyo ti molö 'ba tö'dö domo teyi. Kina bo ko'de mini zi bo nima lijë kurögö ndinni ti ya ame ga ti bo ne.

33 Kina ödö ko'de akonyo 'deni zinni tine bo nima iya te, "Minza monyo kpama titi, tine 'jaa nbo ödö miya lende ame mako timo ne 'deni."

Labana iya te, "Iya lende 'bi."

34 Bo nima iya te, "Ma bo laja 'ba Abarayama na.

35 Boko'ba o'dö yëyi 'deni rö mbëmbë zi löbu ma ko'dö bo rö bo wa. Boko'ba i'di dotumu ma konzi 'ba kamölö ni ti banya ti sa ti yamo rö mbëmbë ti atöli ma konzi 'deni zi bo gbi ti gamele ni ti akaca.

36 Sara 'ja 'ba löbu ma Abarayama ari köyö kole zi bo ko'ja bo köndë 'deni. Kina me bo ki'di wa ame ga pili bo këdi timo ne 'deni teyi.

37 Bo i'di mulömu roma 'do muwö do kö'du ki'di abo. Bo iya te, 'Kinza kogbe 'ja de zi kole ma di mi yitöti 'ba Kanana döyayi nime mëdi moloma yimo ne.

38 Tine ileki kari lijo 'ba 'bu ma mi löngö wado ma ga 'do kari kogbe 'ja zi kole ma di yayi.'

39 Mititi bo, miya te, 'Ne ödö nyiti mo ko'dökö de tako tö?'

40 Bo ileki domo zö, bo iya te, 'Boko'ba ame mö'bö tuwö domo ne ti koja malayika abo kari tiyi ki'di wa ko'dö röni pili ziyi rö ma laka. Eddi kari ko'ja 'ja zi kole ma di mi löngö wado ma ga ame rö bilaka 'ba 'bu ma ga ne.

41 Tine ödö kari zi wado ma naga nima kina ödö kiya te lijë na kilagi tine, ti këddi 'ë'bi rö ma korö di mi lömu nime.'

42 Kina me mömö kpa daa bine ti kada ne, na mititi nere Boko'ba, miya te, 'Nere Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama, moma'jo roma ziyi wa nime mëdi mo'dö tone ne i'di ko'dö röni laka zö.

43 Ma na me 'deni kpa daa bine. Ödö nyiti mötö kako tunö mini nime

mēdi mīdēki mini di zīni gɔ loko ki'di zō muwē di mī kete 'bēni.

⁴⁴ Ɔdo loko kuti dōmo kina loko ko'doko gbī ti'di mini zi gamele ma ga, loko na gɔ ki'di kēdi rɔ nyiti ame kigeli 'deni rɔ 'ja zi kole 'ba löbu ma ne.'

⁴⁵ Tine gba kota ma kinza mote mötu nime di yimō, na Rebeka kōmō ngi ti kete mini dɔkɔnyɔ ni, loko kēki kari mī daa tunō mini. Mīdēki mini di zīni, miya te, 'T'di mini zō muwē.'

⁴⁶ Kina loko kodi dɔkɔnyɔ ni ngi welo ki'di mini zō, kiya te, 'Me uwē, kina ti mi'di mini gbī zi gamele 'bī ga.'

Kina muwē mini, loko ki'di gbī zi gamele ma ga kuwē.

⁴⁷ Kina mititi loko, miya te, 'Ni nyiti 'ba yē na?'

Loko iya te, loko nyiti 'ba Betowele kole 'ba Nawura ame Mileka köyō ne na. Kina musu wa kano ni, molo n̄bēlē kɔnyɔ ni.

⁴⁸ Tine na molodo mo'do mötu milēlu Boko'ba 'ba löbu ma Abarayama, gɔ ame bo ko'de ma 'deni kori ma laka ki'di mo'ja nyiti 'ba wado 'ba löbu ma 'deni rɔ 'ja zi kole mo ne.

⁴⁹ Kina me odo ko'dokoke ngi to'do mo 'do kēdi laka zi löbu ma, iyake zō, ne odo dōmo kinza, iyake gbī zō 'do muyi kōmɔ ma mari te do dōri ala mōto mileki te do gali."

⁵⁰ Labana ni ti Betowele ileki dōmo, iya te, "Kō'du nime ako di zi Boko'ba dinza ti a mōto 'do tiya mo.

⁵¹ Rebeka na me kōmōyi, ogba loko kari tīni. I'di loko rɔ 'ja zi kole 'ba löbu 'bī kɔzɔ ame Boko'ba kiya ne tara."

⁵² Kina odo bo laja 'ba Abarayama nima kuwō lende nima 'deni tara tine na bo kolodo ngi bēri bo ko'do mötu zi Boko'ba.

⁵³ Kina bo koja bɔngɔ ni ti sītēri ti wa 'ba mbili ma kilejo di mī yamo ma kōbōkōbō naga, bo ki'di zi Rebeka. Bo i'di kpa kōzi ma ndögō mo kitigɔ kulōwō naga gbī zi löndō 'ba Rebeka ni ti ma mo.

⁵⁴ Kina bo nima ti bilaka ame ga ti bo ne konyo kpenni kuwē wa lijē kō'dō yayi. Mī dɔngɔ tine na bo kiya te, "I'dike ma mileki mari zi löbu ma."

⁵⁵ Tine löndō 'ba Rebeka ni ti ma mo iya te, "I'di nyiti nime koloma titi ko'do tö'dō kɔzɔ do ndō tara, ala do 'butē tize bine. Di pōtō mo tine ti loko kari 'jaa."

⁵⁶ Tine bo nima ileki dōmo zīni, iya te, "Kinza ki'dike ze dē digabi bine. Boko'ba i'di lingere ma 'deni kēdi laka, i'dike mari zi löbu ma."

⁵⁷ Lijē iya te, "I'di didēki nyiti gɔ dititi loko."

⁵⁸ Kina lijē kīdēki Rebeka kititi, iya te, "Ti kari ti bo nime?"

Loko iya te, "Yēē, mēdi mari."

⁵⁹ Kina lijē ki'di Rebeka ni ti nyiti ame molo rɔ bo laja 'bēni ne kari koto ti bo nima kpaki ti bilaka abo ga.

⁶⁰ Kina lijē ko'do lömu ma laka zi Rebeka, iya te, "Ni lēmi ze, ti koloma rɔ ma 'ba tīndi 'ba bilaka ma konzi. Kupō yi ga ti kō'bō ta'da bo ya 'bēni ga."

⁶¹ Kina Rebeka ni ti yītōti bo laja 'bēni naga nima kilejo rōnni ngi kēki do gamele kari koto ti bo laja 'ba Abarayama nima. Kina lijē kēnyi ngi dōmo di yayi.

Tömō Ti Rebeka

⁶² Yisika ako 'deni di kpa daa ame kīdēki rɔ, "Daa 'ba Boko'ba bo didi ame kɔngɔ ma ne." Bo ēdi koloma mī dɔyayi 'ba Kanana ma kapa kileki do ro'o.

⁶³ Bo ēnyi 'deni rɔ mī dɔkɔpiyari kari bi lingere mī nyaka na bo ko'ja gamele ngi kēdi rɔ tako.

⁶⁴ Kina odo Rebeka ko'ja Yisika 'deni tara tine na loko kēki ngi bēri di do gamele,

⁶⁵ loko ititi bo laja 'ba Abarayama nima, iya te, "Yē mo na me 'dē kēdi kako rɔ mī nyaka zize yōyi ne?"

Bo nima iya te, "Bo na rɔ löbu ma." Kina loko kogba bɔngɔ 'ba dōni ngi loko kolo kōmōni timo.

⁶⁶ Bo laja nima iyētī gɔ wa ame ga bo ko'do ne pili zi Yisika.

⁶⁷ Kina Yisika kogbe Rebeka ro 'ja abo ko'de mi ro ma tonë ma bo Sara koloma pa teyi ne. Yisika o'õ Rebeka ro mbëmbë kina kiyëyi doki'di bo ngi di go meri 'ba tolë 'ba ma bo.

25

Tölë 'Ba Abarayama

¹ Abarayama ogbe 'ja motõ möyi mo ro Ketora.

² Loko na köyö Zimarana ni ti Yokezana ti Medana ti Midiyana ti Yisebaka ti Suwa.

³ Yokezana na ro 'bu 'ba Seba ni ti Dedana. Kupõ Dedana ga na ro bilaka naga nima kidëki ro Asura ni ti Letosa ti Luma.

⁴ Kole ma 'ba Midiyana ga na ro Epa ni ti Epera ti Anoko ti Abida ti Elida. Ya naga nime pili ro kupõ ma kodõ di zi Ketora ga.

⁵ Yisika na Abarayama ki'di 'do kedi ro bo do apõtõ bo ga.

⁶ Tine ko'ja bo kedi gba ti komõ bo, bo i'di kpa kõi zi kole 'ba 'ja abo motõ naga nima, kina bo koga lijë ngi yaga di ngila kole abo Yisika yayi, lijë kari mi dõyayi ma kileki kapa kari yibi.

⁷⁻⁸ Abarayama ari kolë 'jaa ko'ja bo kondë 'deni kote, komõ koo abo kedi 'deni kuluku mota kodõ dõmo 'butë riyõ döõmu (175).

⁹ Kole abo ga Yisika ni ti Yisamele usu bo mi ti'börõ 'ba Makapela kapa Mamore ma kari yibi mi nyaka 'ba Eporona kole 'ba Zora ame di e'be Ete ne.

¹⁰ Nyaka nime na tonë Abarayama kugõ di zi e'be Ete ga. Kina kusu Abarayama gbi yayi ngila 'ja abo Sara.

¹¹ Di põtõ tolë 'ba Abarayama na Boko'ba ko'dõ yëyi zi kole abo Yisika ko'ja bo kedi koloma ngila daa ame kidëki ro "Daa 'ba Boko'ba bo didi ame konjo ma" ne.

Kupõ Yisamele

¹² Yisamele ma tonë Agara yitõ 'ba Ezipeto atoli 'ba Sara köyõ zi Abarayama ne na köyõ kole naga nime.

¹³ Ame na ro möyi kole mo ga ma kiyija pili go töyõ mo. Nebayota na ro kole ma dogba 'ba Yisamele, kina Kedara ni ti Adabele ti Mibesama

¹⁴ ti Misama ti Duma ti Masa

¹⁵ ti Adada ti Tema ti Yetora ti Napisa ti Kedema.

¹⁶ Kole 'ba Yisamele naga nime lijë na ro yi lingi 'ba kpa goli ma 'butë dõmoriyõ ame möyi lijë na pili kilëbi do dolinjõ mo ga gbi ti bi 'ba toda yeri mo ga ne.

¹⁷ Komõ koo 'ba loma 'ba Yisamele pili kuluku riyõ kodõ dõmo 'butë mota döõmu dõmoriyõ (137) kina bo kolë ngi.

¹⁸ Kupõ Yisamele ga oloma 'benni mi dõyayi 'ba Awila ni ti Surõ kapa Ezipeto ma kari yibi mi lönjõ mo ma ti Asura. Ya naga nime oloma 'benni k'o'bõ caki yaga di do ngila kupõ Abarayama motõ naga nima.

Töyõ Esawu Ni Ti Yakoba

¹⁹ Ame na ro lende 'ba Yisika kole 'ba Abarayama.

²⁰ Komõ koo 'ba Yisika edi 'deni 'butë sowõ mi kada ma bo kogbe Rebeka nyiti 'ba Betowele bo Arama tonë koloma Padanarama ne. Löndõ 'ba Rebeka na ro Labana.

²¹ Tine Rebeka öyõ kole de kina Yisika kititi Boko'ba go k'o'du mo. Kina Boko'ba kileki do akititi abo ngi ki'di Rebeka komõ.

²² Kole roña na mini, tine gba kinza loko köyõ de na kole naga nima koloma ngi tunyöpõ di mini. Loko iya te, "Go wa'di na wa ma te ga ko'dõ roni zõ?"

Loko ari kititi Boko'ba go k'o'du mo.

²³ Kina Boko'ba kileki dõmo zini, iya te, "Do'be riyõ na ma miyi. Eddi köyõ bilaka riyõ motõ ga ma k'o'bõ to'ji ronnì. Bo ma kotõ ti kedi ti tigo kebe bo motõ. Bo ma löbu mo ti koja laja zi ma titi mo."

²⁴ Kina odo kada 'ba löyõ komõ 'deni zini tine, loko öyõ ro kole roña.

²⁵ Kole ma dogba mo ro ma kasi romo pili ro sunë koo sunë 'ba ro yeri tara. Kina lijë ki'di möyi mo ro Esawu, ame kiya te "Ro köyu."

26 Tine na köyö kole ma mi riyö mo közimo kinda'ba burutu Esawu 'deni könyö teyi. Kina ki'di möyi bo ngi ro Yakoba, ame kiya te "Inda'ba." Mi kada nima köyö lijë ne koma koo 'ba Yisika 'deni kuluku koto kodo domo 'butë (60).

Esawu Ro 'Bö

27 Kina odo kole naga nima kiyöbu 'deni tine, Esawu 'ba bo ro bo ko'be kanya goti mo kö'bö ro laki mökö. Tine Yakoba 'ba bo le ro ma keyi goti mo ro loma lijö.

28 Esawu na Yisika ko'ö laka römöyi bo ro lonjo go tonyo yida ame ga Esawu kedï kupö ne. Tine Rebeka o'ö 'beni ro Yakoba.

29 Mi kada ma do koto moto tine Esawu omö di bi laki mökö kako ko'ja Yakoba kedï tu'di monzo. 'Bö o'do bo 'deni ngi sowa

30 kina bo kiya zi Yakoba te, "'Bö upö ma 'deni, wa kasi nima ku'di ne i'di zö."

Go kö'du nime na kidëki möyi bo ro Edome, ame kiya te "Akasi."

31 Yakoba iya te, "Ti mi'di ziyi odo kiya te ki'di ro löbu 'bi 'ba tedï ro kole ma dogba nima zö."

32 Esawu iya te, "'Bö na me kodo 'deni roma, ro löbu ma 'ba tedï ro kole ma dogba nime ti ko'do wa'di zö?"

33 Yakoba iya te, "Ulömu röyi titi dogba zö."

Kina bo kulömu ro bo ngi kugö ro löbu abo 'ba tedï ro kole ma dogba nima zi Yakoba.

34 Kina Yakoba ki'di mangolo'bo zi bo ti monzo nima bo konyo, bo kuwë wa, na bo kënyi ngi nduwë kari abo. Wa ma Esawu ki'di ko'ö ro bo kulöwö di do ro löbu abo 'ba tedï ro kole ma dogba nima na nge nime.

26

Yisika Eñyi Gerara

1 'Bö moto ari kila'ba 'böwu mi döyayi nima 'beri di go ma tönë pa mi kada 'ba Abarayama ne. Kina Yisika kënyi ngi kari Gerara zi Abimeleke nere 'ba Pilisitiya.

2 Boko'ba odo kileme rönï zi Yisika, iya te, "Kinza kari dë nbo Ezipeto, oloma mi döyayi nime miya ziyi toloma teyi ne.

3 Oloma mi döyayi nime bine kina ti mö'bö nduwë tiyi. Ti mo'do yeyi ziyi römöyi yayi nime na medï mi'di pili ziyi ti kupö yi ga. Medï mo'do wa ma tönë ga mulömu molo zi 'bu yi Abarayama bine ne.

4 Medï mi'di kupö yi ga kara konzi kozo këlu 'ba mitoro. Kina ti mi'di yayi nime pili zinni. Kina ti kupö yi ga na ti ko'do yeyi do bilaka pili 'ba döyayi nime. Medï mo'do yeyi ziyi

5 römöyi Abarayama uwö doma koro kö'du ki'di ma ga pili ro gomo."

6 Mi kada ma Yisika kedï koloma Gerara yayi na

7 bilaka ma yayi kititi 'ja abo Rebeka di zi bo, tine bo iya te, "Loko lëmi ma na." Bo ere tiya mo ro 'ja abo kinza bilaka naga nima kupö bo ra go kö'du 'beni römöyi loko ele kulöwö.

8 Kina odo bo koloma 'deni gomo kozo yayi tine, mi kada moto na Abimeleke nere 'ba Pilisitiya kuyi koma bo kongö bi di bi gböngö 'ba ro ko'ja Yisika ni kinda'ba közinni 'deni ti Rebeka.

9 Kina Abimeleke kidëki Yisika kititi, iya te, "Dëmba loko 'ja 'bi na? Ne go wa'di na kiya te loko lëmi yi na?"

Yisika iya te, "Römöyi momeri miya te motoga bilaka ti kupö ma odo miya te loko 'ja ma na."

10 Abimeleke iya te, "Wa'di na me ko'do zize te ne? Motoga dëne bilaka ma naga nime ödö 'deni ti 'ja 'bi. Ma kedï ra tara dëne ni na ti koro ro bo ki'di ze do'do lende kënyë nime."

11 Tine na Abimeleke kose gomo zi bilaka pili, iya te, "Botö ame kosa közini ro bo nime ala ro 'ja mo edï kupö yaga."

12 Yisika oro'do nyaka mi döyayi nima yayi. Kina mi koma koo mo nima bo kumu ngi ro mbëmbë kebe do kupö ma bo kidiyë römöyi Boko'ba o'do yeyi 'deni zi bo.

13 Kina m̄ori abo nima koto nḡi nduw̄e t̄iyöbu n̄bö bo kari k̄edi r̄o bo m̄ori.

14 Bo 'deni ti dotumu 'ba kamölö ni ti sa gb̄i ti atoli ma konzi. Ḡo kö'du mo na bilaka 'ba Pilisitiya naga nima kombi minni nḡi r̄o bo.

15 Kina lij̄e kidiri daa ame ga bo laja 'ba 'bu bo Abarayama ga kole gba kota bo k̄edi ti k̄ömöni ne nḡi me teyi.

16 Abimeleke ilende zi Yisika, iya te, "Ënȳi yaga di mi döyayi ze nime. Ni 'deni r̄o bo tigo ma dö kiteli kebe ze pili."

17 Kina Yisika kënȳi nḡi kari koga taya abo mi bi p̄ep̄el̄e 'ba Gerara, bo koloma yayi.

18 Bo ole daa ma tön̄e ga kole pa mi kada 'ba 'bu bo Abarayama ne, ame bilaka 'ba Pilisitiya kidiri 'deni teyi di p̄ötö töl̄e 'ba Abarayama. Möȳi ame ga m̄olo 'bu bo ki'di dö daa naga nima na gb̄i bo kid̄eki timo.

19 Bo laja 'ba Yisika ga ole daa mi bi p̄ep̄el̄e nima yayi na lij̄e ko'ja mini di teyi.

20 Tine bo koda kamölö ma mi döyayi 'ba Gerara yayi ako kamo tinni, iya te, "Mini ze na me."

Ḡo kö'du mo na Yisika ki'di möȳi daa nima r̄o "Lamo."

21 Bo laja 'ba Yisika ga ari kole daa m̄oto 'böwu, kina lamo ku'du r̄öni gb̄i ḡo lende mo na bo kid̄eki möȳi mo r̄o "Ndo'ji."

22 Bo ololo di yayi kari kole daa m̄oto. Ama tine na lamo kinza kpe teyi. Kina bo ki'di möȳi mo r̄o "Dö nḡölö." Bo iya te, "Boko'ba i'di dö nḡölö 'deni zize toloma mi döyayi nime bine ḡo do'jake wa laka nduw̄e di teyi."

23 Di yayi na bo kënȳi kari Berasaba.

24 Kina Boko'ba k̄odo kileme r̄öni zi bo mi kor̄ondo mo nima, iya te, "Ma na r̄o Boko'ba 'ba 'bu ȳi Abarayama. Kinza kere d̄e, m̄edi t̄iȳi. M̄edi mo'do ȳeȳi z̄iȳi mi'di kup̄o ȳi kara konzi ḡo kö'du ki'di ma ame mose zi bo laja ma Abarayama ne."

25 Kina Yisika ko'ba bi 'ba akumu yayi ko'do mötu zi Boko'ba di teyi. Bo oga taya abo yayi na bo laja abo ga kole daa m̄oto gb̄i.

Yisika Ni Ti Abimeleke

26 Nere Abimeleke ni ënȳi di Gerara lij̄e ti Awuzata bo ti'di lende zi bo ti Pikolo bo dö bo kanya abo lij̄e kari tongo Yisika.

27 Tine bo iya z̄inni, iya te, "Akoke tongo ma t̄one ḡo wa'di? O'ja tön̄e o'jike ma kogake ma yaga di mi döyayi 'be 'di."

28 Lij̄e iya te, "Le'jete dikali 'deni r̄o ma laka Boko'ba ëdi t̄iȳi. Kina me diya te ḡo do'do p̄ori t̄iȳi. Do'doko yi ḡo kulömu r̄oȳi

29 kinza ko'do wa ma kënȳe m̄oto d̄e zize, gb̄i k̄ozo ame do'do wa ma kënȳe m̄oto d̄e z̄iȳi ne tara. Doloma do'do k̄om̄o kele döȳi doja yi kari liya ti mi këȳi. Kina me dikali 'deni r̄o ma laka Boko'ba o'do ȳeȳi 'deni z̄iȳi."

30 Yisika o'do karama z̄inni lij̄e konyo kp̄enni kuw̄e wa.

31 M̄olo mi bi k̄ez̄e ma di ḡomo tine na lij̄e ko'do lömu mi löngö lij̄e. Yisika o'do mötö ḡbo z̄inni kina lij̄e kari nḡi di r̄o bo liya ti mi këȳi.

32 Mi kada mo nima na bo koja laja 'ba Yisika ga kako kiya lende 'ba daa ame lij̄e kole ne zi bo, iya te, "Do'ja mini 'deni."

33 Kina bo ki'di möȳi mo r̄o Saba, ame 'jo 'ba lende mo t̄eḡe, "Lömu." Wa nime na 'do ki'di kid̄eki möȳi gawo nima r̄o Berasaba ne.

'Ja 'Ba Esawu Ga

34 Tine Esawu k̄om̄o k̄oo abo 'deni 'but̄e sowo na bo kogbe 'ja nḡi r̄iȳo di mi ȳitöt̄i 'ba e'be Ete, Yudita nyiti 'ba Beri ti Basemata nyiti 'ba Elone.

35 Tine lende ko'do 'benni i'di Yisika ni ti Rebeka nḡi kö'bö r̄o meri.

27

Yakoba Na Ti Ȳeȳi

1 Kina odo Yisika könd̄e 'deni k̄om̄o mo kölu tine, na bo kid̄eki Esawu kole abo ma dönd̄ende mo

kako zi bo. Bo idēki, iya te, “Kole ma.”

Esawu iya te, “Ma na me.”

² Bo iya te, “Onḡo ma na me möndē 'deni mōtōga ti mölē giri naga nime.

³ Ogba kanya ti bölō 'bī kōdo kari mökō to'be yida zō.

⁴ Kina ḡo ko'do akonyo koḡmi tōnē ga mo'doko ne ko'de kako zō monyo 'do mo'do yēyi ziyi gba kota kinza mölē.”

⁵ Tine Rebeka ēdi kuwō lende nima Yisika kēdi kiya zi Esawu ne. Kina odo Esawu kari 'deni toma yida to'be mo di yi mökō tine,

⁶ na loko kiya zi Yakoba, iya te, “Muwō 'bu yi koloma tiya mo zi löndō yi Esawu giri nime, iya te,

⁷ 'O'de yida ko'do akonyo koḡmi tōnē ga ko'de zō monyo 'do mo'do yēyi ziyi komo Boko'ba gba kota kinza mölē.”

⁸ Kina me kole ma, uwō doma ko'do wa ame ga miya ziyi ne.

⁹ Ari mi jolo ko'de kole banya ma kono riyō 'do mo'do ro akonyo koḡmi ma 'bu yi ko'doko nima

¹⁰ 'do koto kari zi bo konyo ḡo bo ko'do yēyi ziyi gba kinza bo kölē.”

¹¹ Tine Yakoba ileki domo, iya te, “Löndō ma Esawu romo ro sunē, ma 'bama roma kinza sunē,

¹² mōtōga 'bu ma ti komomo roma kikali mēdi mīndēndē bo. Kina mēdi mo'de ngi ro sōnō na za doma kola yēyi mo tōnē.”

¹³ Ma bo iya te, “Kole ma, sōnō nima kileki doma. Lende ma nime na nge kuwō doma kari ko'de banya naga nima kako zō.”

¹⁴ Kina bo kari ngi ḡomo ko'de kako zi ma bo ko'do ro akonyo koḡmi ame 'bu bo ko'doko ne.

¹⁵ Kina loko kogba boḡḡo ma laka 'ba Esawu ame loko kēdi kikeki rō ḡōni yayi ne, kolo ro Yakoba.

¹⁶ Kina loko kogba kilaka banya tōnē ga kolo konyo bo ga gbi kebe ḡo bi 'ba mugu bo ma kinza sunē teyi.

¹⁷ Kina loko ki'di akonyo koḡmi tōnē ti mangolo'bo mo ga ame loko

ko'do ne kōzi kole 'bēni Yakoba kari timo.

¹⁸ Yakoba ari zi 'bu bo Yisika, kiya te, “Baba.”

'Bu bo iya te, “Ma na me. Ni kole ma, ma ro yē mo na?”

¹⁹ Yakoba iya te, “Ma Esawu kole dōndende 'bī na. Mo'do 'deni kōzo ma kiya zō. Ēnyi tōro konyo yida ma mo'do 'deni ziyi nime 'do ko'do yēyi zō.”

²⁰ Tine Yisika ititi, iya te, “Ari ko'ja ngi welo te tondo ga ya, kole ma?”

Yakoba ileki domo, iya te, “Nere Boko'ba 'bī na ki'di ko'do rōni ngi laka zō.”

²¹ Yisika iya zi Yakoba, iya te, “Ese ngosi ngila ma bine 'do momomo rōyi, ḡo mikali odo ni kole ma Esawu na ngi.”

²² Yakoba ese ngosi zi 'bu bo. Yisika omomo ro bo, iya te, “Mugu yi udu ro mugu Yakoba, tine konyo yi ga ro konyo Esawu.”

²³ Yisika ikali dē kpe ro Yakoba rōmōyi konyo bo ga 'deni ro sunē kōzo konyo löndō bo Esawu. Tine gba kinza bo ko'do yēyi nime zi Yakoba,

²⁴ bo ileki kititi, iya te, “Ni Esawu na ngi?”

Yakoba iya te, “Ma na ngi.”

²⁵ Yisika iya te, “Kole ma, o'de yida nima zō monyo 'do mo'do yēyi ziyi.”

Kina Yakoba ko'de yida tōnē ngi zi 'bu bo konyo, bo ko'de layi gbi zi 'bu bo kuwē.

²⁶ Yisika iya zi bo, iya te, “Kole ma, ese ngosi kome mbili ma.”

²⁷ Kina Yakoba kese ngosi kome mbili 'bu bo. Yisika umē tato 'ba boḡḡo 'ba kole abo na bo kiya te, “Tato kele 'ba ro kole ma ngi kōzo nyaka ame Boko'ba ko'do yēyi teyi ne.

²⁸ Boko'ba koja soloro ziyi di mitoro ki'di nyaka 'bī kolobō. Bo koja ḡo nyonyu ro mbēmbē ziyi ti layi.

²⁹ Bilaka pili ti koja laja ziyi. Kina lije pili ti kolodo bēri kōmōyi. Ti kēddi ti kōzi kakpa do löndō yi ga pili. Kupō e'be mōyi ga ti kolodo bēri

kömöyì. Lömu kēdì dɔ bilaka ame ga pili kulömu yi, tine yēyì kēdì dɔ bilaka ame ga pili ko'dɔ yēyì zīyì."

Monɔ 'Ba Esawu

³⁰ Yisika ote to'dɔ yēyì nime. Kina mbowa di pötö Yakoba kēnyì kari 'deni tine na löndö bo ma löbu Esawu kömò ngì di bi to'be yida.

³¹ Bo o'dɔ akonyo ma koŋmi gbì ko'de kako zi 'bu bo Yisika. Bo iya zi 'bu bo, iya te, "Baba, ēnyì tɔɔ konyo yida nime mo'de zīyì ne go ko'dɔ yēyì zö."

³² Yisika ititi, iya te, "Nì yē mo na?"

Bo iya te, "Ma Esawu, kole dɔndende 'bì na."

³³ Kina rɔ Yisika ki'di tilē'dì ngì pili rɔ ma kēnyē. Yisika iya te, "Yē mo na me pa kupö yida ko'dɔ ko'de zö bine monyo gba kinza kako dē mo'dɔ yēyì 'deni teyi ne? Yēyì nima ö'bö 'deni ŋburu rɔ abo."

³⁴ Lende nime Esawu kuwö te na bo kudu ngì rɔ ma kembe rɔ monɔ ma kēnyē. Bo ileki kiya zi 'bu bo, iya te, "O'dɔ yēyì gbì zö, baba."

³⁵ Yisika iya te, "Löndö yì ako bine kindēndē ma 'deni kogba yēyì 'bì."

³⁶ Esawu iya te, "Wa nime na dē ngì kīdēkī möyì bo rɔ Yakoba gɔmo ne? Mì riyö abo ma bo ku'bölu ma na 'deni me. Bo ogba rɔ löbu ma 'ba tēdì rɔ kole ma dɔgba bine kina me bo kogba yēyì ma 'deni gbì. Yēyì mɔɔ inza kpe zö?"

³⁷ Yisika ileki dɔmo zi Esawu, iya te, "Mo'dɔ bo 'deni rɔ löbu 'ba döyì. Kina mi'di löndö bo ga 'deni pili rɔ bo laja zi bo. Mi'di nyönyu ni ti layi 'deni zi bo. Tine wa'di na go mo'dɔ gbo zīyì ya, kole ma?"

³⁸ Esawu iya te, "Baba, ēddì nge ti yēyì kɔɔ kpökì? O'dɔ yēyì gbì zö."

Kina Esawu koloma ngì tudu rɔ ma kembe.

³⁹ Yisika ileki dɔmo zi bo, iya te, "Nyaka 'bì inza kolɔ'bo. Solɔɔ inza kako zīyì di mīɔɔɔ.

⁴⁰ Tine ti koloma 'bēyì go mbele 'ba köziyì, ti kēddì rɔ bo laja zi löndö yì. Ne ɔɔɔ konyo burutu bo, ti kolɔ röyì ngì yaga di kɔmɔ közi bo."

Esawu Rɔ Tiyeli

⁴¹ Esawu o'ji Yakoba ngì rɔ ma kēnyē go ame 'bu bo ki'di yēyì abo zi Yakoba ne. Bo omeri ti mī bo, iya te, "Kada 'ba tölē 'ba 'bu ze ɔwɔ dē kpe, kina 'dɔ mupö Yakoba yaga."

⁴² Lende kiya 'ba Esawu nime ari kömò zi Rebeka, kina lɔko koja laja go Yakoba kiya teyi, iya te, "Löndö yì Esawu ēdì kiteri 'dɔ tupö yi go wa nime ko'dɔ zi bo ne.

⁴³ Kina me kole ma, o'dɔ wa ame ga miya ne. ēnyì welo kirinɔ kari zi löndö ma Labana mī Arana

⁴⁴ koloma titi yayi ŋbö tiyeli 'ba löndö yì kote rönì.

⁴⁵ ɔɔɔ ya 'ba löndö yì kote rönì 'deni dɔ bo kudölu di go wa ma ko'dɔ zi bo nime tine, na ti moja laja 'jaa göyì. Go wa'di na 'dɔ kpe kole ma ga koteke dɔye ngì kpaki riyö di zö mī kada kɔɔ teyi?"

Tari 'Ba Yakoba

⁴⁶ Rebeka iya zi Yisika, iya te, "Lende 'ba 'ja 'ba Esawu rɔ yītötì 'ba e'be Ete naga nime ɔɔɔ 'deni rɔma. ɔɔɔ kiya te Yakoba kogbe yītötì 'ba Ete ya naga nime gbì ti mölē gbo yaga."

28

¹ Kina Yisika kīdēkī Yakoba ko'dɔ yēyì teyi, iya te, "Kinza kogbe yītötì 'ba Kanana naga nime dē.

² ēnyì kari Padanarama liŋɔ 'ba 'bu yì löbu Betowele 'dɔ kogbe nyiti 'ba lano yì Labana ma kɔɔɔ.

³ Boko'ba bo tigo dɔ kiteli ko'dɔ yēyì zīyì ki'di kole konzi zīyì go kēddì rɔ yì liŋgì 'ba bilaka 'ba dɔ'be ma konzi.

⁴ Bo ko'dɔ yēyì zīyì ti kupö yì ga kɔɔɔ ma bo ko'dɔ yēyì zi Abarayama. Yayi nime kēddì koloma yimo ame Boko'ba ki'di 'deni zi Abarayama ne ti kēddì rɔ bo dɔmo."

⁵ Yisika oja Yakoba kari Padanarama zi Labana kole 'ba Betowele bo Arama tönē. Labana na rɔ löndö 'ba Rebeka ma 'ba Yakoba ni ti Esawu.

Esawu Ogbe Nyiti 'Ba Yisamele

⁶ Esawu ikali Yisika o'do yeyi 'deni zi Yakoba koja kari Padanarama 'do kogbe 'ja di yayi. Kina gbi di bi to'do yeyi nima Yisika iya zi Yakoba kinza kogbe 'ja de di mi longgo yitoti 'ba Kanana.

⁷ Kina me Yakoba kuwo do 'bu bo ni ti ma bo 'deni kenyi kari Padanarama.

⁸ Go ko'du nime na Esawu kikali ngi 'bu bo Yisika o'doko wa moto ro yitoti 'ba Kanana naga nima de du te.

⁹ Kina bo kari zi Yisamele kole 'ba Abarayama, bo kari kogbe nyiti mo Malata lemi 'ba Nebayota 'bowu ro 'ja abo moto.

Nyi 'Ba Yakoba

¹⁰ Yakoba enyi di Berasaba kari nduwe kapa Arana.

¹¹ Kada ari kosö do bo bi moto na bo ko'do ngi yi moko yayi. Bo ogba kulugbi doku moto bo kitaka do bo timo. Kina odo bo ko'do 'deni tine

¹² na nyi ko'de do bo tegé, bo o'ja bi teki kidéyi di doyyai dandende mo komo nbö mitoro. Kina malayika koloma tilélé ronni kebe gomo kako beri, kari toro.

¹³ Tine na bo ko'ja Boko'ba kedí koro ngila bo yayi, kina Boko'ba kilende zi bo, iya te, "Ma na ro nere Boko'ba ma kongo go 'bu yi lobu Abarayama ni ti 'bu yi Yisika. Doyyai nime keddi ko'do teyi ne medí mi'di ziyi ti kupö yi ga.

¹⁴ Lijé ti konzi kozo lupu kogba mi kapa 'ba doyyai pili. Kina ti kupö yi na ti ko'do yeyi zi bilaka pili 'ba doyyai.

¹⁵ Medí mo'bö tiyi mongo göyi di mi go bi ame ga pili keddi kari teyi ne, mo'de yi kileki mi doyyai nime bine. Minza mola yi du kinza ma mo'do wa ame mi'di ko'du mo 'do to'do mo ne."

¹⁶ Yakoba indini di bi to'do, kiya te, "Wu, Boko'ba edi ngi mi go bi nime, ma na mikali de."

¹⁷ Bo ro tikere, na bo kiya te, "Go bi wa'di na koro te? Ala motoga

lijo 'ba Boko'ba na, ala kpadöri 'ba mitoro na?"

¹⁸ Yakoba enyi molo mi donbo kogba kulugbi doku nima bo kitaka do bo pa timo ne kidéyi domo toro, kina bo kogba 'bu kodo domo.

¹⁹ Bo i'di moyi go bi nima ro Betele, tine gawo ma ngosi ngila go bi mo nima yayi, moyi mo ideki pa ro Luza.

²⁰ Yakoba o'do lömu zi Boko'ba, iya te, "Odo ni Boko'ba koloma ngi to kongo goma di mi lingere ma nime medí mari teyi ne, koja go akonyo zo gbi ti bonggo tusu mo roma,

²¹ kileki ma nbö mi lijo 'ba 'bu ma ti mi keyi, ni na ti ko'bö ngi ro nere Boko'ba ma ro nburunburu.

²² Kina doku nime midéyi domo ne ti kedí ngi ro bi 'ba to'do motu ziyi di teyi. Wa ame ga pili ki'di zo ti mi'di kapa ma 'buté mo ziyi."

29

Yakoba Ömö Arana

¹ Yakoba ari nduwe mi lingere abo nima kala mi doyyai ma kapa kari yibi.

² Bo ari komo mi löwu moto ti daa teyi dotumu 'ba kamölö mota ko'do 'deni beri kpamo yayi. Daa nima na kedí ki'di mini zi kamölö naga nima di teyi. Tine doku ma kutu'bö kpa daa mo nima timo ro ma lobu,

³ odo bo koda kamölö naga nima kototo ronni 'deni pili tine, na 'jaa lijé koloma tululu doku nima yaga ki'di mini zi kamölö 'benni ga, kina lijé kululu 'jaa 'bowu kileki go bi mo.

⁴ Yakoba ititi bo koda kamölö naga nima, iya te, "Kpe di go bi ma yala ga ya, löndö?"

Lijé iya te, "Ze di Arana."

⁵ Bo ileki kititi lijé, iya te, "Ika-like bo moto ro Labana kole 'ba Nawura?"

Lijé iya te, "Yee, dikali bo."

⁶ Bo ititi lijé, iya te, "Bo edi le?"

Lijé iya te, "Bo edi le. Nyiti abo Rayile na me 'de kedí ro tako ti kamölö abo ga."

7 Bo iya te, “Kada gba mbiri bi 'ba tototo do kamölo mi jolo na de gba. I'dike mini zinni lijé kari tonyo kpenni.”

8 Lijé iya te, “Inza tara, dedí doda bo koda kamölo moto ga kototo rónni pili titi kako tine, na 'jaa go dululu doku yaga di'di mini zi kamölo.”

9 Ko'ja Yakoba kedí gba tilende ti ya naga nima, na Rayile komo ngi ti kamölo 'ba 'bu ni romoyi loko na ro bo koda mo.

10 Kina odo Yakoba ko'ja Rayile komo 'deni ti kamölo 'ba lano bo Labana ga tara tine, na bo kari ngi kululu doku tone yaga di kpa daa nima ki'di mini zi kamölo naga nima.

11 Kina bo kumoto Rayile bo kudu ro ma kembe.

12 Bo iya te, “Ma lano 'ba 'bu yi na. Ma kole 'ba Rebeke na.”

Kina Rayile kirija ngi kari kiya lende mo zi 'bu ni.

13 Kina odo Labana kuwo lende 'ba kole 'balemi bo 'deni tara tine, na bo kirija kure domo kiramo kome mbili mo, bo ko'de kako lijo.

Yakoba iyeti go lende naga nime pili zi Labana.

14 Tine Labana ileki domo, iya te, “Ro ma laka ni roma ma na.”

Aranda Go Leya Ni Ti Rayile

Yakoba oloma ko'do nyepe koto yayi,

15 kina Labana kiya zi bo, iya te, “Eddi ko'do ndobo zo ro ma sari go ame ze ro wado ne, tine mo'doko de 'do koboto to'do mo tara. Iya wa ame ko'doko ne go mopi ziyi.”

16 Labana edi ti yitoti riyö, moyi ma lobu mo ro Leya, tine ma titi mo moyi mo ro Rayile.

17 Leya ele nge di komo mo, tine Rayile ele 'beni ngi ro mbembe kpaki ti yida romo.

18 Yakoba odo Rayile, go ko'du mo na bo kiya te, “Medi mo'do ndobo komo koo modomoriyö ziyi 'do ki'di Rayile zo mogbe.”

19 Labana ileki domo, iya te, “Ma laka mo na 'do mi'di loko ziyi di do

ame 'do mi'di loko zi bilaka moto ne. Oloma to bine.”

20 Yakoba o'do ndobo komo koo modomoriyö go Rayile, tine inda ngi di zi bo kozo to'do do ndo tara romoyi bo odo loko ro mbembe.

21 Kina Yakoba kiya zi Labana, iya te, “Koo 'ba ndobo ma ote roni 'deni, i'di 'ja ma zo.”

22 Labana oja karama 'ba gbe kose bilaka 'ba mi go bi nima yayi pili kototo rónni kako yimo.

23 Tine mi korondo mo nima, Leya na za Labana ko'de koja go Yakoba kodoto timo.

24 Labana i'di nyiti atoli abo moto moyi mo ro Zilepa zi nyiti abo Leya ro bo laja.

25 Mi donjo tine, na Yakoba konjo za 'bowu ro Leya. Kina bo kenyi kari kititi Labana, iya te, “Wa'di na me ko'do zo te ne? Mo'do ndobo nime ziyi go Rayile, go wa'di na kebe kindende ma?”

26 Labana iya te, “Mi doléti 'beze bine, ogbe nyiti ma titi de dogba kola nyiti ma lobu.

27 Ne oda to'do do modomoriyö 'ba karama 'ba gbe nime kote roni titi 'do mi'di Rayile gbi ziyi, odo ko'doko to'do ndobo gbi zo komo koo modomoriyö moto.”

28 Yakoba uti gomo. Kina odo to'do do modomoriyö 'ba karama 'ba gbe nima kote roni 'deni tine, na Labana kogba nyiti abo Rayile ki'di gbi ro 'ja zi Yakoba.

29 Labana i'di nyiti atoli abo moto moyi mo ro Bila zi Rayile ro bo laja.

30 Yakoba o'do gbi ti Rayile, tine Rayile na bo koo ro do kiteli kebe Leya. Kina bo ko'do ndobo 'bowu zi Labana komo koo modomoriyö.

Töyö Kole 'Ba Yakoba Ga

31 Kina odo Boko 'ba konjo Yakoba koo Leya de laka kozo a nima tara tine, na Boko 'ba koja go löyö ngi zini. Rayile oro 'beni ngi ro koto.

32 Leya omo köyö ro kole botoni, kina loko ki'di moyi mo ro Rubeni, ame kiya te “Onjo lisa,” romoyi loko iya te, “Boko 'ba onjo lisa ma 'deni, me'de ma ti koo ma nati.”

³³ Kina loko kɔmɔ 'böwu köyö kole mɔtɔ. Loko iya te, "Boko'ba uwö 'deni ma kɔ'ɔ ma dë kina me bo ki'di kole nime 'deni gbì zö." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Simona, ame kiya te "Uwö."

³⁴ Loko ɔmɔ 'böwu köyö kole mɔtɔ. Kina loko kiya te, "Ame tine, më'dë ma ëdì kodo'bo rönì kö'bö tö römöyì möyö kole 'deni mota zi bo." Na loko ki'di möyi mo rɔ Lëwë, ame kiya te "Odo'bo."

³⁵ Loko ɔmɔ 'böwu köyö kole mɔtɔ. Kina loko kiya te, "Ame tine ti milëlu Boko'ba." Na loko ki'di möyi mo rɔ Yuda, ame kiya te "Lëlu." Tine na loko kɔrɔ ngì, loko öyö kole mɔtɔ dë kpe titi di gɔ ama.

30

¹ Kina ɔdɔ Rayile kɔngɔ 'deni loko köyö kole dë zi Yakoba kɔzɔ a nima tara tine, na loko kombi minì ngì rɔ lëmì nì. Gɔ kö'du mo na loko kiya zi Yakoba, iya te, "ɔdɔ ki'di kole dë zö ti mölë yaga."

² Yakoba ënyì rɔ 'dirì tinì, kiya te, "Ma na rɔ Boko'ba? O'ja Boko'ba na ki'di löyö dë ziyì."

³ Loko iya te, "Bila nyiti bo laja ma na me, ö'dö timo 'dɔ loko köyö kole zö. Tinì na ti mëdì rɔ ma 'ba kole."

⁴ Kina loko ki'di Bila rɔ 'ja zi më'dë nì, kina bo kö'dö timo.

⁵ Bila ɔmɔ köyö kole zi Yakoba,

⁶ kina Rayile kiya te, "Boko'ba o'dɔ burë ma 'deni laka. Bo uwö akititi ma 'deni bo ki'di kole zö." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Dana, ame kiya te "Burë."

⁷ Bila ɔmɔ 'böwu köyö kole mɔtɔ zi Yakoba.

⁸ Rayile iya te, "Mo'dɔ ya 'deni ti lëmì ma rɔ ma kënyë nbö ma'da." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Napatali, ame kiya te "Ya."

⁹ Kina ɔdɔ Leya kɔngɔ loko kɔrɔ 'deni di bi töyö kole tara tine na loko kogba Zilepa bo laja 'bënë ki'di zi Yakoba rɔ 'ja.

¹⁰ Kina Zilepa köyö kole zi Yakoba.

¹¹ Leya iya te, "Mëdì ti gɔ kele." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Gada, ame kiya te "Gɔ kele."

¹² Zilepa ɔmɔ 'böwu köyö kole mɔtɔ zi Yakoba.

¹³ Leya iya te, "Ma 'deni rɔ lɔɔ. 'Ja ma laki pili ti kidëki ma rɔ bo lɔɔ." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Asera, ame kiya te "Lɔɔ."

¹⁴ Mì kada 'ba tumu nyönyu na Rubënë kari ko'ja lɔngɔ 'ba löyö di mì nyaka kogba kako timo lɔngɔ ki'di zi ma bo Leya. Rayile iya zi Leya, iya te, "I'di lɔngɔ nima kole 'bi ko'ja ne zö."

¹⁵ Tine Leya ileki dɔmo, iya te, "Më'dë ma nima kolɔ ne ɔ'bo yi dë gba? Kina me këddi kiteri 'böwu 'dɔ togba lɔngɔ nime kole ma ko'ja ne?"

Rayile iya te, "ɔdɔ ki'di lɔngɔ nima zö, Yakoba ëdì kö'dö göyi mì korɔndɔ nime tɔne."

¹⁶ Kina mì dɔkɔpiyari ko'ja Yakoba këdì kileki 'deni kako di mì nyaka tine na, Leya kurë dɔ bo, kiya te, "Ëddi kako kö'dö tɔne gɔma römöyì mugö yi 'deni di zi Rayile ti lɔngɔ nime kole ma ko'ja ne."

Kina Yakoba kö'dö tinì mì korɔndɔ nima.

¹⁷ Boko'ba ileki dɔ akititi 'ba Leya ki'di loko kɔmɔ köyö kole ma mì muyì 'bënë zi Yakoba.

¹⁸ Loko iya te, "Boko'ba i'di kpa közi 'deni zö römöyì mi'di bo laja ma zi më'dë ma." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Yisakara, ame kiya te "Kpa közi."

¹⁹ Leya ɔmɔ 'böwu köyö kole ma mì modɔkɔtɔ zi Yakoba.

²⁰ Loko iya te, "Boko'ba i'di kpa közi ma dɔ kiteli 'deni zö. Më'dë ma ëdì ko'dɔkɔ ma, römöyì möyö kole 'deni modɔkɔtɔ zi bo." Kina loko ki'di möyi mo rɔ Zebolona, ame kiya te "To'dɔkɔ."

²¹ Di gɔmo na loko köyö nyiti ki'di möyi mo rɔ Dina.

²² Boko'ba ɔngɔ Rayile koja gɔ löyö teyi.

²³ Kina loko kɔmɔ köyö kole. Loko iya te, "Boko'ba ogba rɔ kaya 'deni yaga di dɔma.

²⁴ Boko'ba koja gɔ kole mɔtɔ tɔ kpe gbɛ zɔ." Kina loko ki'di mɔyɛ mo rɔ Yesepa, ame kiya te "Moto gbɛ."

Labana Ni Ti Yakoba

²⁵ Di pɔtɔ tɔyɔ Yesepa na Yakoba kiya zi Labana, iya te, "I'di mileki mari mi dɔyayi ze.

²⁶ I'di 'ja ma ga ti kole ma ga ame mo'dɔ ndɔbɔ gɔmo zɛyɛ ne 'dɔ mari. Ikali ndɔbɔ ame mo'dɔ zɛyɛ ne 'deni."

²⁷ Tine Labana iya te, "I'di miya lende nime. Mumɛ 'deni ti 'bɔsi ma, Boko'ba ɛdɛ ko'dɔ yɛyɛ dɔma nime gɔ kɔ'du 'bɛ.

²⁸ Iya wa ma ko'dɔkɔ 'dɔ mopi zɛyɛ. Kina mɛdɛ mi'di ngɛ pili zɛyɛ."

²⁹ Yakoba iya te, "Ikali ndɔbɔ laka ame mo'dɔ zɛyɛ ne 'deni kina ikali ma yɛrɛ 'bɛ ga kara 'deni gbɛ mi ndɔbɔ ko'dɔ ma.

³⁰ Mi kada ma tɔnɛ mako ne yɛrɛ 'bɛ ga ngɛ ndɔ te, ne onɔ te kina me kara 'deni ngɛ le'jete konzi rɔ mbɛmbɛ. Kina Boko'ba o'dɔ yɛyɛ 'deni gbɛ nduwɛ zɛyɛ di mi gɔ bi ame ga moloma tari teyi. Kina me kada ma 'bama ɔmɔ 'deni 'dɔ monɔ gɔ wa ma rɔ 'ba gbagba ma ga."

³¹ Labana ititi, iya te, "Wa'di na gɔ mopi zɛyɛ?"

Yakoba iya te, "Mo'dɔkɔ a mɔtɔ dɛ gɔ kopi zɔ. Mɛdɛ mɔ'bɔ nduwɛ tonɔ gɔ yɛrɛ 'bɛ ga ɔdɔ kutɛ gɔ lende nime.

³² I'di milaki kebe mi lɔngɔ yɛrɛ 'bɛ naga nima 'dɔ migeli kole kamɔlɔ ma kɔlu naga ti kole banya ma kumɔru naga. Wa naga nime na nɔge mo'dɔkɔ.

³³ Ti kikali laka ma 'jaa ɔdɔ kako tonɔ yɛrɛ ame ga mogba 'deni ne kada mɔtɔ. ɔdɔ ko'ja banya ame ga kinza rɔ ma kumɔru ne ti kamɔlɔ ame ga kinza rɔ ma kɔlu ne mi lɔngɔ 'bama naga nime ti kikali ngɛ rɔ 'bɔgɔ."

³⁴ Labana iya te, "Ele, do'dɔ kɔzɔ ame kiya ne tara."

³⁵ Tine mi kada mo nima na Labana kigeli banya ma kumɔru naga kpaki ti ame ga ti kinɛ ma kanmi

rɔmo ne ti kamɔlɔ ma kɔlu naga me yaga. Kina bo ki'di kole abo ga toda mo

³⁶ tine na bo kɛnyɛ kari tɔnnɛ kilɔngere nɔbɔ tɔ'dɔ dɔ mota koto yaga rɔ ma kɔwɔ di ngila ama ga ti Yakoba ne. Yakoba oloma nduwɛ toda kɔsɔ yɛrɛ 'ba Labana naga nima.

³⁷ Kinɛ ngɛrɛ mota mɔtɔ ga yayi Yakoba ɛnyɛ koke dɔngila ma ka'ji mo ga rɔ nyigbara kopepe yɔkɔ mo yaga kola rɔmo rɔ ma kumɔru.

³⁸ Bo ako timo kuruwɔ kɔmɔ yɛrɛ naga nima kpa gɔ bi ame lijɛ kɛdɛ kuwɛ mini di teyi. Bo uruwɔ yayi rɔmɔyɛ yɛrɛ naga nima bi 'ba tɛki mo na di kpa mini.

³⁹ Gɔ kɔ'du mo na banya ame ga kɛki di yayi kuyɛ kɔmɔnnɛ dɔ ngɛrɛ naga nima ne kɔyɔ kole ngɛ me rɔ ma kumɔru.

⁴⁰ Yakoba oza kamɔlɔ mo ga yaga di rɔ banya kina bo ki'di lijɛ kuyɛ kɔmɔnnɛ kari dɔ yɛrɛ ma kumɔru ti ma kɔlu ame ga mi lɔngɔ yɛrɛ 'ba Labana ga yayi ne. Wa nime na ki'di Yakoba kɛdɛ ti dɔtumu 'ba yɛrɛ koza 'beri yaga di rɔ 'ba Labana ga.

⁴¹ ɔdɔ yɛrɛ ma kɔnɔ naga kɛdɛ kɛki na Yakoba kuruwɔ ngɛrɛ naga nima kɔmɔ mo di kpa gɔ bi 'ba tuwɛ mini yayi 'dɔ lijɛ kɛki di mi lɔngɔ mo.

⁴² Tine bo uruwɔ dɛ kɔmɔ yɛrɛ ma kilike naga. Gɔ kɔ'du mo na yɛrɛ ma kilike naga ngɛ me rɔ 'ba Labana, tine ma kɔnɔ naga ngɛ me rɔ 'ba Yakoba.

⁴³ Kina Yakoba koloma ngɛ rɔ bo mɔri ti dɔtumu 'ba kamɔlɔ ni ti banya rɔ ma konzi, gbɛ ti atolɛ ti gamele ti akaca.

31

Rɛnɔ 'Ba Yakoba

¹ Yakoba ari kuwɔ kɔ'du mo kole 'ba Labana ga kɛdɛ rɔ tiya mo, iya te, "Yakoba otɔtɔ wa 'ba 'bu ze ga 'deni kote. Wa 'ba 'bu ze ga na me bo ko'dɔ mɔri 'deni timo."

² Bo onɔ gbɛ Labana inza kpe rɔ ma laka ti bo kɔzɔ ma dɔgba.

³ Kina Boko'ba kilende zi Yakoba, iya te, "Ileki kari mi dɔyayi 'be mi lɔngɔ e'be 'bu yi ga. Mɛdi mɔ'bɔ tiyi."

⁴ Kina Yakoba koja laja gɔ Rayile ni ti Leya kako zi bo mi lɔwu nima bo kɛdi koda kamɔlɔ abo ga yimo yayi ne.

⁵ Kina bo kiya zinni, iya te, "Mɔngɔ 'deni 'bu ye inza kpe rɔ ma laka tɔ kɔzɔ ma dɔgba. Ne Boko'ba 'ba 'bu ma ni ɛdi tɔ.

⁶ Ikalike 'deni ma mɔ'dɔ ndɔbɔ zi 'bu ye ti tigo ma pili.

⁷ Tine pele tara bo ɔ'bɔ nduwɛ tuyi dɔngala zɔ. Kpa kɔzi 'ba ndɔbɔ ame mɛdi mɔ'dɔ ne bo uyi yimo mi 'butɛ, tine Boko'ba na kɛdi kitata ma di zi bo.

⁸ ɔdɔ bo kiya te, 'Banya ma kumɔru naga nima kɛdi pili rɔ kpa kɔzi ziyi,' kina banya kɔyɔ ngi me rɔ ma kumɔru. Kina ɔdɔ bo kiya te, 'Banya ma ku'du kinɛ kaŋmi naga nima kɛdi pili rɔ kpa kɔzi ziyi,' kina banya kɔyɔ ngi me rɔ ma ku'du kinɛ kaŋmi.

⁹ Boko'ba oga yɛri 'deni me di zi 'bu ye ki'di zɔ.

¹⁰ Mi kada ame rɔ bi 'ba tɔyɔ ma laka 'ba yɛri ne, nyi o'de dɔma mombi kɔmɔ ma mɔ'ja mɔ'de banya ame ga kɛdi kɛki ne 'deni me rɔ ma kumɔru ti ma ku'du kinɛ kaŋmi.

¹¹ Malayika 'ba Boko'ba idɛki ma di mi nyi nima, iya te, 'Yakoba.' Miya te, 'Ma na me.'

¹² Malayika nima iya zɔ, iya te, 'Ombi kɔmɔyi kɔngɔ mɔ'de ame ga pili kɛdi kɛki ne 'deni me rɔ ma kumɔru ti ma ku'du kinɛ kaŋmi, rɔmɔyi mɔ'ja wa ma Labana kɛdi ko'dɔ ziyi 'deni.

¹³ Ma na rɔ Boko'ba ma tɔnɛ kɔdɔ kileme rɔni ziyi di Betele, tɔnɛ 'dɔ kidɛyi dɔku yayi kɔdɔ 'bu dɔmo kulɔmu rɔyi gbɛ zɔ ne. ɛnyi di mi dɔyayi nime kileki kari mi dɔyayi ma kɔyɔ yi teyi.' "

¹⁴ Rayile ni ti Leya ileki dɔmo zi Yakoba, iya te, "Wa mɔtɔ inza kpe zize ame gɔ dɔgba rɔ apɔtɔ di zi 'bu ze.

¹⁵ Bo o'dɔ ze kɔzɔ bo lɔwɔ, bo kugɔ ze mɔkɔ. Kina me bo kiyɔlu yamo 'ba dɔze 'deni pili yaga.

¹⁶ Wa naga nime pili Boko'ba kogba yaga di zi 'bu ze ne, eze ga na zi kole ze ga. Wa ame Boko'ba kiya ziyi ne o'dɔ ngi."

¹⁷ Yakoba i'di kole abo ga ti 'ja abo ga dɔ gamele

¹⁸ bo kɛnyi dɔmo di yayi ti wa ame ga pili bo ko'ja di Padanarama yayi ne, kina bo koga dɔtumu 'ba yɛri abo ga pili kɔmɔ bo tari mi dɔyayi 'ba Kanana zi 'bu bo Yisika.

¹⁹ Tine mi tɛnyi 'bɛnni Labana ari 'deni mɔlo bi kɔwɔ tumu sunɛ kamɔlɔ abo ga kina Rayile ku'bɔgɔ akoro 'ba 'bu ni ngi kari timo.

²⁰ Yakoba indɛndɛ Labana kɛnyi ngi kinza ma bo kose gɔ bo kiya te bo ɛdi 'deni kari.

²¹ Bo iriŋa di yayi ti wa ame ga pili rɔ 'ba bo ne bo kumu dɔ yɔpɔ Epurate bo kuyi kɔmɔ bo kari yɔki dɔyayi kurunɔgu 'ba Gilada.

Boko'ba Iyandi Labana

²² Di pɔtɔ tɔ'dɔ dɔ mota tine na Labana kuwɔ kɔ'du mo 'jaa iya te, Yakoba iriŋa 'deni.

²³ Kina bo kotɔtɔ bilaka abo ga lije kɔzi gɔ Yakoba nbɔ tɔ'dɔ dɔ modɔmɔriyɔ kari kota gɔmo mi dɔyayi kurunɔgu 'ba Gilada.

²⁴ Mi korɛndɔ mo nima na Boko'ba kako kilende zi Labana ti nyi, iya te, "I'di kɔmɔyi kandi laka kinza kiya wa ma kɛnyɛ mɔtɔ dɛ zi Yakoba."

²⁵ Yakoba oga taya abo 'deni dɔ kurunɔgu yayi tine na Labana ni ti bilaka ma 'ba bo ga koga taya gbɛ yayi.

²⁶ Labana iya zi Yakoba, iya te, "Wa'di na me ko'dɔ te ku'bɔlu ma kogba yitɔti ma ga kɛnyi timo kɔzɔ 'bɔki ma kinda'ba di mi ya?

²⁷ Gɔ wa'di na ku'bɔlu ma kusu rɔyi kinza kose gɔyi zɔ? Ma kɛdi kiya ra dɛne 'dɔ moja yi gɔ kori ti lɔŋɔ ti ngala ti birɔ 'ba tɔmo ni ti lɛri.

²⁸ Ne gɔ wa'di na kɛnyi ngi kinza ma ki'di mome mbili yitɔti ma ga

ti kole 'bënni ga mo'do mötö zinni? Lende do rumö nime ko'do ne.

²⁹ Mëdi ti tigo 'ba 'do to'do yi ro ma kënyë, ne Boko'ba 'ba 'bu yi ilende zö ti korondo ene, iya te, mi'di koma ma kandi laka kinza miya wa ma kënyë moto dö ziyi.

³⁰ Mikali 'deni lende 'ba lijo 'be na ko'c röyi ki'di yi këddi kari. Ne go wa'di na ku'bögö akoro ma?"

³¹ Yakoba iya te, "Ma ro tikere römöyi miya te motoga ti kolo yitöti 'bi ga yaga di zö.

³² Ne odo kiya te ko'ja akoro 'bi nima di zi bilaka moto bine, bo mo to nima edi köle tane yaga. Bilaka ze ga na me, oma wa ame ga ro 'beyi ne kigeli yaga 'do kömönni pili ko'ja."

Yakoba ikali dö ma Rayile na ku'bögö akoro 'ba Labana nima.

³³ Labana odo koma mi rö kilaka 'ba Yakoba, bo kololo kari koma mi 'ba Leya, bo kari 'böwu koma mi 'ba Bila ni ti Zilepa. Tine bo o'ja akoro abo naga nima dö du te. Kina bo kari kodö mi rö 'ba Rayile toma yimo.

³⁴ Rayile ogba akoro naga nima 'deni kusu domo mi kilaka bi loma 'ba go gamele ki'di 'deni rö yayi loko koloma domo. Labana oma mi rö nima pili tine o'ja akoro abo dö du te.

³⁵ Rayile iya zi 'bu ni, iya te, "Nere ma, kinza kënyë dö ro 'diri tö go ame mënyë dö toro ziyi ne, römöyi mëdi ti a do 'ja."

Go kö'du mo na Labana koma ngi le ko'ja akoro naga nima dö.

³⁶ Kina Yakoba kënyë ngi ro 'diri ti Labana kititi, iya te, "Lende kënyë wa'di na mo'do? Wa ma mirasi ziyi ki'di koga goma kulöwö ro ma kututu gomo ne na ro wa'di?"

³⁷ Wa ma ga na me koma yimo 'deni me, ne e'bi ma ko'ja di mi löngö mo ga bine edi yala? Ne odo këdi, oja yaga bine koma bilaka 'bi ga ti 'bama ga konggo go lijë kiya lende ma laka mo mi löngö ze tiiyi.

³⁸ Mi koma koo 'butë riyö naga nime mo'do tiiyi ne kamölö ti banya 'bi ga ö'bö dö kinza töyö, monyo

muruku ma koto te dö di mi löngö dotumu 'ba yeri 'bi ga.

³⁹ Ame ga kuruku kinda'ba mopi go bi mo ngi teyi mo'de lende mo dö gbii yo kako ziyi. Ame ga ku'bögö ro mi korondo ala ro mi kada ne mopi go bi mo teyi koo ma kiya zö to'do mo.

⁴⁰⁻⁴¹ Mi koma koo 'butë riyö naga nime mo'do tiiyi ne, kada onma ma ro go bi kezë pili, bi këyi okpe yimo kote korondo a moto ro tö'do kinda'ba koma ma dö. Mo'do ndobo ziyi koma koo 'butë domosowo go yitö riyö 'bi naga nime, kina me mo'do 'böwu koma koo modookoto go ki'di dotumu 'ba yeri 'bi moto ga zö. Ne pele ö'bö tuyi mi kpa közi ma mi 'butë.

⁴² Ma kiya te Boko'ba 'ba 'bu ma Abarayama ame bo na gbii Yisika kere ne kinza goma dene me oja ma 'deni mari ro közi sari. Boko'ba ongo gomo ma ti ndobo ame mo'do ziyi ne kina ma bo kamo döyi ti korondo ene."

⁴³ Labana ileki domo zi Yakoba, iya te, "Yitöti ma ga na pili ma. Kole naga nima pili ro kole ma ga. Dotumu 'ba yeri naga nima pili ro ama ga. Wa naga nime pili këddi konggo ne me ro ama ga. Tine a moto inza ma 'do mo'do tota go yitöti ma naga nime ti kole ma lijë köyö naga nime di ziyi.

⁴⁴ Ako do'do lömu tiiyi. Ako dototo kulugbi döku dulo domo bine 'do koloma ro kinë 'ba lömu nime do'do 'deni mi löngö ze tiiyi ne."

⁴⁵ Kina Yakoba kogba döku kidëyi domo toro.

⁴⁶ Bo i'di bilaka abo ga kototo kulugbi döku kulu domo. Kina lijë konyo kpenni di ngila döku nima kulu domo yayi ne.

⁴⁷ Labana idëki möyi go bi nima ro Yegara Saduta, tine Yakoba idëki ro Galede.

⁴⁸ Labana iya zi Yakoba, iya te, "Döku nime 'deni ro lende kileme mi löngö ze tiiyi." Go kö'du mo na kidëki möyi go bi nima ngi ro Galede, ame kiya te "Döku 'ba akileme."

49 Labana ileki gbī, kiya te, “Boko'ba ki'di kōmōnī nduwē kō'bō tonḡo ze mī rō koza ze nime.” Gō kō'du nime na kīdēkī mōyī gō bi nima ḡgī rō Mizapa, ame kiya te “Kilaḡa koda wa.”

50 Labana iya te, “Ɔdō ko'dō yītōti ma naga nime rō ma kēnyē ala ebe kogbe 'ja mōtō ga ame muwō kō'du mo dē pele, zīyī tikali mo laka kōmō Boko'ba ēdī tonḡo ze.

51 Dōku nime mulu dōmo ti ma midēyī dōmo nime

52 ti kō'bō rō lende kileme mī lōḡgō ze tīyī. A mōtō minza miteli dō dōku nime mari mo'dō ya tīyī kina a mōtō inza kiteli dō dōku nime gbī ala ma midēyī dōmo nime kako ko'dō ya tō.

53 Boko'ba 'ba Abarayama ti 'ba Nawura ti Boko'ba 'ba 'bu nnī ga koḡḡo lende nime mī lōḡgō ze tīyī.”

Yakoba ulōmu rō bo ti mōyī Boko'ba ame 'bu bo Yisika kere ne

54 kina bo kumu roma zi Boko'ba dō dōku nima yayi. Bo idēkī bilaka abo ga kako tonyo akonyo nima lijē kō'dō dō kurunḡu nima yayi.

55 Mōlo mī dōḡbō na Labana kome mbili yītō abo ga ti kole 'bēnnī ga bo kumōtō lijē gbō na bo kuyī dō bo ḡgī kileki liḡo.

32

Yakoba Ni Ti Esawu

1 Yakoba ēnyī di yayi kari nduwē mī liḡgere abo nima, kina malayika mōtō ga 'ba Boko'ba kako kondōsō ti bo.

2 Kina ɔdō Yakoba ko'ja lijē 'deni tara tine, bo iya te, “Dōtaya 'ba Boko'ba na me.” Kina bo kīdēkī mōyī gō bi nima ḡgī rō Manama, ame kiya te “Taya rīyō.”

3 Yakoba oja bō laja abo mōtō ga kari dōḡba kōmō bo zi lōndō bo Esawu mī dōyayi 'ba Edome.

4 Bo ose zīnnī 'dō lijē kīyētī kpa bo zi Esawu, kiya te, “Ma Yakoba bō laja 'bī, moloma 'deni migabi ti Labana ḡbō kōmō mī kada nime tōne.

5 Ma 'deni ti sa ti akaca ti dōtumu 'ba kamōlō ni ti banya gbī ti atōli,

kina me mēdī mose lende nime zīyī lōbu ma 'dō ki'di mīyī kēyī rōma.”

6 Bō laja naga nima ileki kako zi Yakoba, kiya te, “Dari 'deni dōmō zi bō lōndō yī Esawu. Bo ēdī 'deni ndō gō kōri tako turē dōyī. Bo ēdī ti bilaka abo ga kuluku modōmota (400) ti bo.”

7 Kina Yakoba ḡgī rō tikere rō mbēmbē, na bo koza bilaka abo ga ti kamōlō abo ga ti banya ti sa ti gamele kpaki bi rīyō.

8 Bo omeri ɔdō kiya te Esawu kōmō dōtumu ma kōtō kote dōmo ma kōtō nima ti kōmō kirīḡa yaga.

9 Yakoba ititi Boko'ba, iya te, “Boko'ba 'ba 'bu ma lōbu Abarayama ti 'ba 'bu ma Yisika, uwō akititi ma. Iya 'deni tōnē zō 'dō mileki mari mī dōyayi ze zi e'be 'bu ma ga, kina gō ko'dō wa ma laka gbī zō.

10 Ma bō laja 'bī nime, ma ḡgī wōti rō bō lende kēnyē, mī kēyī 'bī ti kō'du laka 'bī ame kileme zō ne ma gbagba ma mō'bō dē. Mī kada ma tōnē mumu dō yōpō 'ba Yaradene mēdī mari ne, ma ḡge ti pērī adōkotōni kōzō. Ne kina me tōne mēdī mileki 'deni ti dōtumu rīyō naga nime.

11 Moma'jo rōma zīyī, okōnyī ma di zi bō lōndō ma Esawu. Ma rō tikere rō mbēmbē mōtōga bō ēdī kako kote dōze kpaki ti 'ja ti kole titi.

12 Ne nī Boko'ba iya 'deni tōnē bine, iya te, ēddī ki'di wa ko'dō rōnī pili laka zō ki'di kupō ma konzi kōzō 'jō yayi lida 'ba kpa mini lōbu ame bōtō kō'bō dē tītētē mo ne.”

13 Yakoba ɔ'dō mī gō bi nima yayi, na bo koza wa ame ga bo kēdī timo ne ki'di rō kpa kōzī zi Esawu.

14 Bo oza ma banya kuluku sowō (200) ti mo'de 'butē rīyō, ma kamōlō kuluku sowō (200) ti mo'de 'butē rīyō,

15 ma gamele 'butē mota ti kole mo ga, ma sa 'butē sowō ti ḡgulō 'butē, ma akaca 'butē rīyō ti bōtōni mo ga 'butē.

16 Bo oza rō dōtumu ki'di bō laja abo ga rō bō dōmo. Bo iya zīnnī, iya

te, “Arike nduwë dɔgba kɔmɔ ma. Olake lɔngɔ dɔtumu mo naga nime kedi rɔ ma kɔwɔ ti ma kedi kako di gɔmo.”

¹⁷ Bo ose zi bɔ laja ma dɔgba nima, iya te, “Ɔdɔ bɔ lɔndɔ ma Esawu kondɔsɔ tiyi kititi yi, kiya te, ‘Nere 'bi rɔ yɛ? Kina eddi kari yala? Yeri 'ba yɛ ga na me kɔmɔyi ne?’

¹⁸ Ilesi dɔmo zi bo, iya te, ‘Wa 'ba bɔ laja 'bi Yakoba ga na, kina me bo koja rɔ kpa kɔzi ki'di zi nere abo Esawu. Kina Yakoba gbagba bo mo edi yi'bowu.’ ”

¹⁹ Bo ose kɔ'du nime gbi te zi bɔ laja ma mi riyɔ mo ti ma mi mota mo nduwë kala rɔ gɔnni nima pili kedi kona yeri naga nima ne, bo iya te, “Ɔdɔ kondɔsɔke ti Esawu, iyake tara zi bo.

²⁰ Kina iyake gbi te, Yakoba gbagba bo mo edi yi'bowu.”

Bo omeri, bo iya te, “Mɔtɔga ti miyeyi doki'di Esawu ti wa naga nime 'dɔ ɔdɔ mɛdi mɔmɔ pele zi bo yayi tine mi bo eyi 'deni.”

²¹ Bo oja kpa kɔzi ki'di naga nima toti kari dɔgba kɔmɔ bo, tine bo ileke 'ba bo titi tɔ'do mi taya yayi.

Nyöpö 'Ba Yakoba

²² Mi korɔndɔ kɔtɔ mo nima na bo kɛnyi dɔmo kogba 'ja riyɔ abo ga ti 'ja ma riyɔ ame ga rɔ bɔ laja ne ti kole 'butɛ dɔkɔtɔ abo ga lijɛ kumu tɔro 'ba Yaboko.

²³ Bo oja lijɛ pili kumu dɔ tɔro nima ti wa ame ga pili bo kedi timo ne,

²⁴ tine bo na kileke 'ba bo kutu bo yi'bowu. Kina bilaka mɔtɔ kako kunyöpö ti bo nbö kɔmɔ mi kano bi kɛzɛ.

²⁵ Kina ɔdɔ bɔ nima kɔngɔ 'deni bo ka'da Yakoba dɛ kpe tara tine na bo kokpe dɔ'bötöru mo ngi, na kpa dɔ'bötöru Yakoba kogba rɔni ngi.

²⁶ Bo iya te, “Ola ma mari, gɔ bi edi 'deni kɛzɛ.”

Yakoba iya te, “Minza mola yi titi. O'dɔ yeyi zö.”

²⁷ Bo iya te, “Möyi yi rɔ yɛ?”

Yakoba iya te, “Möyi ma rɔ Yakoba.”

²⁸ Bo iya te, “Möyi yi inza kpe rɔ Yakoba, tine 'deni rɔ Yisarele, ame kiya te ‘Nyöpö ti Boko'ba,’ römöyi unyöpö 'deni ti Boko'ba gbi ti bilaka lesi nbö ka'da.”

²⁹ Yakoba ititi bo, iya te, “Moma'jo rɔma ziyi, iya möyi yi zö.”

Bo iya te, “Wa'di na kɔ'dɔkɔ tikali möyi ma gɔmo?” Kina bo kɔ'dɔ yeyi zi Yakoba.

³⁰ Yakoba iya te, “Boko'ba na me mo'ja mɛdi moloma gba di pötö mo ti kɔmɔ ma?” Kina bo kidɛki möyi gɔ bi nima rɔ Penowele, ame kiya te “Kɔmɔ Boko'ba.”

³¹ Yakoba ɛnyi di Penowele yayi kedi kiteli pele tine kada edi 'deni ki'di kpɛni. Tine bo edi 'deni kujɛ ka'bo römöyi dɔ'bötöru bo.

³² Gɔ kɔ'du mo na me nduwë nbö ko'ja kabate kupö Yisarele konyo leri ame kpa dɔmoso 'ba dɔ'bötöru ne dɛ, römöyi kpa dɔmoso nima na kokpe Yakoba di teyi.

33

Esawu Urë Dɔ Yakoba

¹ Yakoba ombi kɔmɔ bo ko'ja Esawu kedi rɔ tako ti bilaka abo ga kuluku modɔmota (400). Kina Yakoba koza kole abo ga ngi zi 'ja abo ga Leya ni ti Rayile ti 'ja ma riyɔ ma rɔ bɔ koja laja mo naga nima.

² Bo i'di bɔ laja naga nima na kɔsɔ dɔgba ti kole ma 'benni ga, tine na bo ki'di Leya ti kole ma 'beni ga Rayile na yi'bowu ti kole 'beni Yesepa.

³ Yakoba gbagba bo mo na kɔsɔ dɔgba zinni kari turɛ dɔ bɔ lɔndɔ bo Esawu ti tudɛ dɔ bo beri nbö mi modɔmoriyö.

⁴ Tine Esawu iriɲa kurɛ dɔ bo kiramɔ bo kome mbili mo. Kina lijɛ kpaki riyɔ koloma ngi tudu.

⁵ Kina ɔdɔ Esawu kuyi kɔmɔ bo ko'ja 'ja naga nima kedi kako ti kole titi tara tine, bo ititi, iya te, “Yɛ mo ga na me tiyi ne?”

Yakoba iya te, “Nere ma, ya naga nime kole ma Boko'ba ko'do mi keyi koja gomo zo na.”

⁶ Kina 'ja ma ro bo laja naga nima komo ngi ti kole ma 'benni ga kako kolodo beri.

⁷ Na Leya komo ti kole ma 'beni ga, ro nburunburu mo na Rayile ni ti Yesepa komo lije kolodo pili beri.

⁸ Esawu ileki kititi, iya te, “Ne dotumu ame ga mondoso timo di dogba 'de yayi ne 'jo 'ba lende mo tegere ro wa'di?”

Yakoba iya te, “Nere ma, mo'do ama 'do tuyeyi doki'di yi timo.”

⁹ Esawu iya te, “Inza tara, londoma, medi ti 'bama ga, i'di ame ga koloma ro 'beyi.”

¹⁰ Yakoba iya te, “Inza tara, moma'jo roma ziyi, odo miyeyi doki'di yi 'deni ngi uti do kpa kosi ki'di ma naga nime, kogba di koso. Ro ma laka to'ja kine yi nime ngi zo koso to'ja kine Boko'ba romoyi inda'ba ma 'deni ti mi keyi.

¹¹ Moma'jo roma ziyi uti do kpa kosi ki'di ma naga nime mo'de ziyi ne. Boko'ba o'do mi keyi 'deni ki'di wa ma medi ro leri mo naga pili zo.”

Yakoba oloma nduwere to'do atiri mo nbore Esawu kuti domo.

¹² Esawu iya te, “Denyi ti dari, medi moso dogba ziyi.”

¹³ Yakoba iya te, “Ikali gbi kole titi ro ma kenme kina medi gbi momeri kamolo ti sa ame ga kole mo ga keddi gba kulu mba ne, odo debe toga lije kulowo ro ma kembe pele nge mi to'do do koto nime lije pili edi kole ngi kote.

¹⁴ Moma'jo roma ziyi, ari toti ti mokoko roma 'jaa mozi ndo go lingere 'ba yeri naga nime gbi ti kole titi ti dari dota goyi Edome.”

¹⁵ Esawu iya te, “Ne odo keddi tara i'di mola bilaka ma moto ga kileke tiyi bine.”

Tine Yakoba iya te, “Do lije kileke bine go wa'di? Mo'doko nge tuyeyi doki'di yi.”

¹⁶ Kina Esawu kileki ngi mi kada nima kari Edome

¹⁷ tine Yakoba ari 'ba bo za Sukota bo kubore ro zi bo yayi, kina bo kubore jolo gbi zi yeri abo ga. Go ko'du mo na kideki moyi bi nima ngi ro Sukota, ame kiya te “Jolo.”

¹⁸ Di mi tileki 'ba Yakoba di Pada-narama nima bo ako laka nbore komo Sekeme mi doyyayi 'ba Kanana na bo koga taya abo mi nyaka moto ngosi do ngila gawo nima yayi.

¹⁹ Bo ugo kapa 'ba nyaka nima bo koloma yimo ne di zi bo Amoro moto 'bu 'ba Sekeme. Ndogo mo ti yamo kisi koto.

²⁰ Kina bo ko'ba bi 'ba akumu yayi kideki moyi mo ro bi 'ba akumu 'ba Boko'ba 'ba Yisarele.

34

Wali Go Dina

¹ Mi kada ma do koto moto na Dina nyiti 'ba Yakoba ame Leya koyore ne kenyi kari tongo 'ja moto ga 'ba mi doyyayi 'ba Kanana yayi.

² Sekeme kole 'ba Amoro e'be Iwa o'ja loko di yayi. Amoro na ro nere 'ba doyyayi nima. Kina Sekeme kari ngi kinda'ba loko ro gborekoto koddo timo.

³ Doki'di bo o'doko nyiti nima kina bo koloma ngi tilende teyi 'do tuyeyi doki'di mo.

⁴ Bo iya zi 'bu bo Amoro, iya te, “Mo'doko 'do kogbe nyiti nime zo ro 'ja.”

⁵ Yakoba ari kuwo ko'du mo odo lana 'deni ro nyiti abo. Tine kole abo ga edi toda yeri abo ga mi lowu, go ko'du mo na bo kogbo doki'di bo nbore koda lije.

⁶⁻⁷ Ko'du mo ari komo zi kole 'ba Yakoba ga di mi lowu kina lije kenyi ngi kako. Lende mo ile'di ngi ronni minni kata ro ma kenyere go ti'ja nima Sekeme ko'do ronni lije e'be Yisarele ti to'do ko'du ma yawa ma tara ga zi nyiti 'ba Yakoba ne.

Amoro enyi kari zi Yakoba 'do tiya lende nima,

⁸ bo iya zi Yakoba ni, iya te, “Kole ma Sekeme o'o nyiti 'be sowa. Moma'jo roma ziye, i'dike loko zi bo kogbe.

9 Do'doke p̄ori m̄i l̄onḡo ze go dogbeke r̄oze nduw̄e tiye.

10 Kina gb̄i 'do kolomake tize m̄i d̄oyayi nime bine. Ti kolomake m̄i go bi ame ga pili ko'dokoke kuḡoke ndöḡo r̄o do nḡölö go k̄eddike gb̄i r̄o bo m̄ori."

11 Sekeme ileki gb̄i kiya zi 'bu 'ba nyiti ti löndö mo ga, iya te, "I'dike miye këyi r̄oma. M̄edi mopi wa ame ga pili ko'dokoke ne ziye.

12 Iyake wa ma ko'dokoke 'do mi'di z̄ini kina odoweke gbe 'be gb̄i k̄ozo ame miye ko'doko ne tara. Wa ame ga pili kit̄et̄eke m̄edi mopi ziye odo kiya te ki'dike loko nḡi z̄o mogbe."

13 Kole 'ba Yakoba ga ileki d̄omo r̄o d̄ongala zi Sekeme ni ti 'bu bo Amoro r̄omöȳi bo odo laja 'deni r̄o l̄emi n̄ni Dina. Go kö'du mo na lij̄e kiya te,

14 "Di'di l̄emi ze d̄e zi bilaka ame kilele d̄e ne kogbe, kinza ko'de r̄o kaya r̄oze.

15 Ti duti nge d̄omo odo ko'doke gb̄i k̄ozo 'beze kileleke bot̄oni pili r̄o ḡomo.

16 Odo k̄edi 'deni tara tine na ti duti 'jaa togbe r̄oze tiye. Ti doloma m̄i l̄onḡo ye bine dodo'bo r̄oze r̄o bilaka k̄oto tiye.

17 Ne odo kutike d̄e go lende ze nime kileleke bot̄oni 'be ga d̄edi dogba nyiti ze d̄enyi yaga di bine."

18 Amoro ni ti kole abo Sekeme nḡi ti m̄i këyi go lende nima.

19 Go ame Sekeme k̄'o Dina nyiti 'ba Yakoba kulöw̄o ne i'di bo d̄e kpe kicayi to'do d̄öl̄eti nima. Bo na gb̄i r̄o bo ame bilaka 'b̄eni ga pili koro r̄o do kiteli.

20 Kina lij̄e kako m̄i kpa reki 'ba gawo 'b̄enni kilende zi bilaka 'b̄enni ga, iya te,

21 "Ya naga nime r̄o ma laka tize. Di'dike lij̄e koloma m̄i d̄oyayi nime bine kuḡo ndöḡo r̄o do nḡölö. Yayi nime iyöbu kënȳe ēdi ko'bo ze kpaki t̄inni. Dogbeke yit̄o 'b̄enni ga go lij̄e kogbe yit̄o 'beze ga gb̄i.

22 Tine ya naga nime o'doko toloma todo'bo r̄onni tize r̄o bilaka k̄oto odo kiya te do'doke nḡi gb̄i k̄ozo 'b̄enni dileleke bot̄oni pili r̄o ḡomo.

23 Do'doke tara 'do ȳeri 'b̄enni naga nima ti wa 'b̄enni ga k̄edi pili r̄o eze ga. Dutike d̄omo z̄inni go lij̄e koloma m̄i l̄onḡo ze bine."

24 Bilaka 'ba m̄i gawo nima pili uti nḡi go lende 'ba Amoro ni ti kole abo Sekeme, kina kilele bot̄oni ma m̄i l̄onḡo lij̄e yayi nḡi pili r̄o ḡomo.

25 M̄i tö'dö do mota ko'ja ya naga nima k̄edi gba do w̄etö 'ba akilele nima na kole 'ba Yakoba ga ma r̄iyö, Simona ni ti L̄ew̄e ame lij̄e na r̄o löndö 'ba Dina ne, kogba mbele 'b̄enni ga nḡi lij̄e kusu r̄onni kari m̄i gawo nima kupö bot̄oni mo ga me yaga.

26 Lij̄e upö Amoro ni gb̄i ti kole abo Sekeme. Kina lij̄e kogba Dina di r̄o 'ba Sekeme yayi lij̄e kënȳi kari ē'b̄enni.

27 Di p̄otö löpö nima na kole 'ba Yakoba m̄oto ga kako kolo wa 'ba m̄i gawo nima nḡi pili kpa dokolo laja nime kodo r̄o l̄emi n̄ni ne.

28 Lij̄e ototo kamölö mo ga ti sa ni ti akaca kpaki ti wa 'ba m̄i gawo nima pili ti 'ba m̄i nyaka.

29 Lij̄e ogba wa ame ga r̄o 'ba m̄ori 'ba ya naga nima nḡi pili ti 'ja mo ga ti kole titi kpaki ti wa 'ba m̄i lin̄o mo ga lij̄e kari timo.

30 Yakoba iya zi Simona ni ti L̄ew̄e, iya te, "O'deke wali 'deni d̄oma, Kanana naga nime ti Pereze 'b̄eni kpaki ti bilaka ame ga pili k̄edi koloma m̄i d̄oyayi nime ēdi kënȳi to'ji ma. Bilaka ma ga na me konzi d̄e, odo kiya te ya naga nima kototo r̄onni kalo ya d̄oma, lij̄e ēdi kote d̄oze nḡi pili ti bilaka ma ga."

31 Tine Simona ni ti L̄ew̄e ileki d̄omo, iya te, "Do'doko d̄e go ko'do l̄emi ze k̄ozo 'ja ame ga r̄o bo lende yawa ne tara."

35

Tusu Akoro

1 Boko'ba ilende zi Yakoba, iya te, “Ēnyī kari Betele gɔ koloma yayi. O'ba bi 'ba akumu zō yayi, ma na rɔ Boko'ba ma tōnē kileme rōnī ziyī mī kada ma kēddī kirija di zi löndö yī Esawu ne.”

2 Yakoba iya zi bilaka abo ga ti ya ame ga pili ti bo ne, iya te, “U'duke akoro 'ba bɔ löwö naga nime kogbake ne mökö. Urögöke rɔye kusuke bɔngɔ ma kɔpɔ rɔye.

3 Dēdī dēnyīke di bine darike Betele gɔ mari mo'ba bi 'ba akumu yayi zi Boko'ba ame kokɔnyī ma mī kada 'ba gomɔ ma bo kö'bö nduwē tō di mī gɔ bi ame ga pili mari teyi ne.”

4 Kina lijē kotɔtɔ akoro ame ga pili lijē kēdī timo ne ngī ko'de zi Yakoba kpaki ti kaga mo ga kina bo kusu ngī bicī ngērī nima yayi ngɔsi ngila Sekeme.

5 Mī tēnyī 'bēnnī na Boko'ba ki'di tikere ma löbu ngī kila'ba zi bilaka 'ba mī gawo ma ngɔsi yayi naga nima, gɔ kö'du mo na lijē oga gɔ e'be Yakoba ga dē.

6 Yakoba ako ti bilaka abo ga pili mī Luza ame 'deni le'jete rɔ Betele ne, mī dɔyayi 'ba Kanana.

7 Bo o'ba bi 'ba akumu zi Boko'ba yayi na bo ki'di möyī Boko'ba 'ba Betele dɔmo rōmöyī Boko'ba ɔdɔ pa kileme rōnī zi bo di yayi mī kada ma bo kēdī kirija di zi löndö bo Esawu.

8 Di yayi na Debora bɔ laja 'ba Rebeka kōlē kina kusu loko bicī ngērī nima yayi kapa Betele ma kari dɔ ro'ɔ. Kina kīdēkī möyī gɔ bi nima ngī rɔ “Ngērī 'ba Monɔ.”

9 Boko'ba ɔdɔ kileme rōnī 'böwu zi Yakoba ko'ja bo kileki 'deni di Padanarama. Kina Boko'ba ko'dɔ yēyī zi bo,

10 iya te, “Möyī yī rɔ Yakoba, tine kisaki di mī kada nime tōne nduwē kari dɔgba ti kīdēkī möyī yī rɔ Yisarele.” Kina kīdēkī möyī bo ngī rɔ Yisarele.

11 Boko'ba iya zi bo, iya te, “Ma na rɔ Boko'ba bɔ tigo dɔ kiteli. Öyö kole kara konzi rɔ mbēmbē. Kupö bilaka

ma konzi ti kɔdɔ di miyī. Ti kēdī rɔ yī lingī 'ba bɔ dɔlino ma konzi.

12 Mēdī mi'di yayi nime mi'di zi Abarayama ni ti Yisika ne ziyī kina gbī zi kupö yī ga ma di yī'böwu.”

13 Kina Boko'ba kēnyī ngī kari ē'bēnī.

14 Gɔ bi nima Boko'ba kilende ti bo di teyi ne na bo kogba dōku kīdēyī dɔmo yayi, bo kɔdɔ layi gbī ti 'bu dɔmo bo kulömu zi Boko'ba.

15 Kina bo kīdēkī möyī gɔ bi nima ngī rɔ Betele.

Tölē 'Ba Rayile

16 Yakoba ni ēnyī ti bilaka abo ga di Betele yayi tari, tine gba kota lijē kēdī rɔ ma kɔwɔ di ngila Eporata na kada 'ba löyö kōmō ngī zi Rayile, tine 'deni ngī rɔ gomɔ ma löbu zinī.

17 Kina ɔdɔ gomɔ 'bēnī 'deni ngī rɔ ma kēnyē tine, 'ja bɔ buli mo iya te, “Rayile, kinza kere dē kole bɔtɔni mɔtɔ na.”

18 Tine loko ēdī 'deni kōlē. Ko'ja loko kēdī 'deni kulöku na loko ki'di möyī kole 'bēnī nima ngī rɔ Benoni, tine 'bu mo i'di möyī mo rɔ Benyimona.

19 Rayile ölē na kusu loko kori kari Eporata yayi. Gɔ bi mo nima na me 'deni le'jete rɔ Beteleme ne.

20 Kina Yakoba kogba dōku kīdēyī rɔ raba dɔ dögö Rayile yayi ame kēdī gba nduwē ko'ja kabate ne.

Kole 'Ba Yakoba Ga

21 Yakoba iteli nduwē nbö bo kari koga taya abo ngila Migidala Edere.

22 Mī kada nima Yakoba kēdī koloma mī dɔyayi nima yayi ne na Rubēnī kari kō'dö ti Bila ame rɔ 'ja 'ba 'bu bo mɔtɔ ne. Yakoba uwö lende mo kina bo ngī rɔ 'dirī.

Yakoba ēdī 'deni ti kole 'butē dɔmoriyö.

23 Kole ma köyö 'ba Leya ga na rɔ Rubēnī kole ma rɔ dɔndende 'ba Yakoba, kina ti Simona ni ti Lēwē ti Yuda ti Yisakara ti Zebolona.

24 Kole ma köyö 'ba Rayile ga na rɔ Yesepa ni ti Benyimona.

25 Kole ma köyö 'ba Bila nyiti bo laja 'ba Rayile ga na rɔ Dana ni ti Napatali.

26 Kole ma köyö 'ba Zilepa nyiti bo laja 'ba Leya ga na ro Gada ni ti Asera. Kole naga nime öyö pili di Padanarama.

27 Yakoba ari zi 'bu bo Yisika mi Mamore ngosi ngila Eborona, go bi ma tönë pa Abarayama ni koloma teyi ti Yisika ne.

28 Komo koo 'ba loma 'ba Yisika 'deni kuluku mota kodo domo 'butë mota (180) mi kada ma bo kedi köle.

29 Bo öle ko'ja bo köndë 'deni kote kina kole abo ga Esawu ni ti Yakoba kusu bo ngi.

36

Kupö Esawu

1 Ame na ro möyi kupö Esawu ga ame kidëki bo gbi ro Edome ne.

2 Esawu ogbe 'ja di mi löngö yitöti 'ba Kanana. Lijë na ro Ada nyiti 'ba Elone di e'be Ete ni ti Olibama nyiti 'ba Ana kole 'ba Zibeyona di e'be Iwa.

3 Esawu ogbe 'ja moto gbi ro Basemata nyiti 'ba Yisamele ame ro lëmi 'ba Nebayota ni ne.

4 Ada na köyö Elipaza. Basemata öyö Ruwëlë,

5 tine Olibama na köyö 'beni Yusa ni ti Yalama ti Kora. Kole 'ba Esawu naga nime öyö pili di mi doyayi 'ba Kanana.

6 Kina Esawu kototo 'ja abo ga ti kole abo ga ti yitöti abo ga kpaki ti bilaka ame ga pili mi lijo abo ne ti yeri pili ti wa ame ga bo ko'ja di mi doyayi 'ba Kanana yayi ne, kina bo kënyi kari mi doyayi moto ro ma kowo di do ngila löndö bo Yakoba.

7 Bo enyi di yayi römöyi doyayi nima lijë koloma teyi ti löndö bo Yakoba ne o'bo lijë de kpe, yeri 'beni ga onzi 'deni ngi ro mbembë go bi o'bo lijë de kpe todo'bo dönni.

8 Kina Esawu kari koloma mi doyayi kurungu 'ba Seyira ame kidëki gbi ro Edome ne.

9 Ame na ro kupö Esawu yi lingi 'ba kupö bilaka naga nime kidëki lijë ro Edome ma kedi koloma mi doyayi kurungu 'ba Seyira.

10-13 Ada 'ja 'ba Esawu öyö kole koto zi bo ro Elipaza. Elipaza öyö kole botoni muyi ro Temana ni ti Omara ti Zepo ti Gatama ti Kenaza. 'Ja abo moto ame ro Timina ne na köyö Amaleke. Basemata 'ja 'ba Esawu öyö kole koto zi bo ro Ruwëlë. Ruwëlë öyö kole sowo ro Nata ni ti Zera ti Sama ti Miza.

14 'Ja 'ba Esawu ame ro Olibama nyiti 'ba Ana kole 'ba Zibeyona ne öyö kole mota zi bo ro Yusa ni ti Yalama ti Kora.

15 Do'be ame ga pili kodo di zi Esawu ne na me ga. Elipaza kole döndende 'ba Esawu na ro yi lingi 'ba bilaka naga nime, Temana ni ti Omara ti Zepo ti Kenaza

16 ti Kora ti Gatama kina gbi ti Amaleke. Ya naga nime pili ro kupö bilaka ma kodo di zi Ada 'ja 'ba Esawu.

17 Ruwëlë kole 'ba Esawu na ro yi lingi 'ba do'be naga nime, Nata ni ti Zera ti Sama kina gbi ti Miza. Ya naga nime pili ro kupö bilaka ma kodo di zi Basemata 'ja 'ba Esawu.

18 Do'be naga nime na ro ma kodo di zi 'ja 'ba Esawu ame ro Olibama nyiti 'ba Ana. Lijë na ro Yusa ni ti Yalama ti Kora.

19 Ya naga nime pili ro kupö bilaka ma kodo di zi Esawu.

Kupö Seyira

20 Ame na ro kupö Seyira e'be Ori ame lijë na ro bo doyayi nima ne. Lotana ni ti Sobala ti Zibeyona ti Ana

21 ti Disona ti Ezere ti Disana. Ya naga nime na ro yi lingi 'ba e'be Ori mi kpa goli mo ga ma gege ame koloma mi doyayi 'ba Edome.

22 Lotana na ro 'bu 'ba Ori ni ti Emanana. Lëmi 'ba Lotana na ro Timina.

23 Sobala na ro 'bu 'ba Alawana ni ti Manata ti Ebala ti Sepo ti Onama.

24 Kole ma 'ba Zibeyona ga riyö ro Aya ni ti Ana. Ana nime na tönë ko'ja mini kututu kedi kulöwu di mi yayi mi kada ma bo kedi yi mökö toda akaca 'ba 'bu bo ga ne.

25 Kole 'ba Ana na ro Disona kina nyiti abo na gbi ro Olibama.

26 Kole 'ba Disona ga na ro Amedana ni ti Ezebana ti Yiterana ti Korana.

27 Kole 'ba Ezere ga na ro Bilana ni ti Zawana ti Akana.

28 Disana na ro 'bu 'ba Uzu ni ti Arana.

29 Kpa goli 'ba e'be Lotana ni ti Sobala ti Zibeyona ti Ana

30 ti Disona ti Ezere ti Disana na ro kupö e'be Ori ma koloma mi döyayi 'ba Edome.

Bö Döliŋö 'Ba Edome

31 Molo gba kinza bö döliŋö këdi mi döyayi 'ba Yisarele ya naga nime na koloma ro bö döliŋö 'ba Edome nduwë ro ma kololo.

32 Bela kole 'ba Bora di mi gawo 'ba Dinaba na koloma ro bö döliŋö 'ba Edome.

33 Di pötö tölë 'ba Bela na Jobaba kole 'ba Zera di mi gawo 'ba Bozara kinda'ba kitî 'ba bö döliŋö nima.

34 Di pötö tölë 'ba Jobaba na Usama di mi döyayi 'ba Temana kinda'ba kitî nima.

35 Di pötö tölë 'ba Usama na Adada kole 'ba Bedada di mi gawo 'ba Awita kinda'ba kitî nima. Adada na ka'da bilaka 'ba Midiyana mi ya ma di mi döyayi 'ba Mowaba.

36 Di pötö tölë 'ba Adada na Samala di mi gawo 'ba Meseraka kinda'ba kitî nima.

37 Di pötö tölë 'ba Samala na Sawola di mi Robota di kpa yöpö Epurate kinda'ba kitî nima.

38 Di pötö tölë 'ba Sawola na Bala Anana kole 'ba Akobora kinda'ba kitî nima.

39 Di pötö tölë 'ba Bala Anana na Adara di mi gawo 'ba Pawu kinda'ba kitî nima. Möyi 'ja abo na ro Metabele nyiti 'ba Matorede nyiti 'ba Mesaba.

Yi Lĩngĩ 'Ba Edome

40 Esawu na ro yi lĩngĩ 'ba kupö bilaka naga nima kidëki lijë ro Edome ne. Möyi nni ga na me pili ti kpa goli 'bënni ga ti go bi ma lijë koloma teyi. Lijë na ro e'be Timina ni ti Alawana ti Yetete

41 ti Olibama ti Ela ti Pinona

42 ti Kenaza ti Temana ti Mibizara

43 ti Magadile ti Irama. Esawu na ro yi lĩngĩ 'ba bilaka 'ba Edome naga nime, go bi ma lijë koloma teyi di mi döyayi nima yayi idëki pili ti möyi kpa goli 'bënni ga ma gege.

37

Yesepa

1 Di pötö tölë 'ba Yisika kole abo Yakoba oloma nduwë kö'bö mi Kanana döliŋö ma 'bu bo koloma molo teyi.

2-3 Tine lende 'ba kole 'ba Yakoba ga na kozo a nime te.

Yesepa na ro kole ma Yakoba köyö ko'ja ro bo kandi 'deni. Kina bo kö'ö Yesepa ngi ro dö kiteli pili di dö kole abo mato naga nima. Kina dö Yesepa komo köo abo këdi 'deni 'butë döömu dömoriyö tine bo oloma tilingere ti löndö bo ga ame Yakoba köyö ti 'ja abo ga Bila ni ti Zilepa ne. Lijë edi koda kamölö ni ti banya 'ba Yakoba, tine lende ko'do 'bënni ele de. Kina Yesepa kö'bö nduwë to'de lende mo zi 'bu nni.

Go kö'du 'ba akö'ö ame bo kö'ö Yesepa kulöwö ne mi kada mato tine na bo ki'di böngö keke kakpa kilala yayi ngi zi Yesepa.

4 Kina dö ya mato naga nima kongö 'bu nni kö'ö Yesepa 'deni ngi ro dö kiteli tara tine lijë i'di ngi tombi minni ro Yesepa. Lijë ilende de kpe zi bo ro mugu këyi.

5 Mi kada mato na nyi ko'de dö Yesepa, kina dö bo kiyeti gomo zi löndö bo ga tine i'di lijë ko'ji bo ngi ro mbembë.

6 Bo iya te zinni, "Uwöke to ma, nyi o'de döma ti korondo ene

7 tegë dedike pili mi nyaka tudödu koloko. Kina dö koloko ma 'bama kënyi koro ngi toro kozo bilaka lesi tara, kina dö koloko ma 'beye ga kako ngi kuru dö 'bama tonë lijë kolodo ngi pili beri kozo bilaka ame kolodo beri komo nere ne tara."

8 Bö löndö bo ga iya te, "Mi nyi 'bi nima iya te o'doko to'do röyi ro nere doze? Inza ko'do du te." Kina

lijë ko'ji bo ngi ro ma kënyë go kö'du 'ba nyi nima kina gbi go ame bo kiya lende 'ba rönni ne.

⁹ Mi kada moto na nyi ko'de 'böwu do Yesepa. Kina bo kiyëti gomo gbi zi bo löndö bo ga. Bo iya te, "Nyi moto o'de doma gbi tégë kada ni ti nyepe ako ti këlu 'butë dookoto kolodo bëri komo ma."

¹⁰ Bo ari kiyëti go lende nima gbi zi Yakoba. Odo Yakoba kuwö lende nima 'deni tara tine, bo iya te, "Kole ma, wa'di na tara? Mi nyi 'bi nima iya te ze ti möyi ti löndö yi ga ti dolodo bëri kömoyi?"

¹¹ Kina löndö 'ba Yesepa ga kombi minni ngi ro bo ro ma kënyë. Tine Yakoba ö'bö 'ba bo nduwë tomeri go lende nima.

Tugö Yesepa

¹² Mi kada moto na löndö 'ba Yesepa ga kënyi kari yi mökö bi lingere toda yëri 'ba Yakoba ga. Lijë ari nbö mi doyyayi 'ba Sekeme.

¹³ Kina Yakoba kiya te zi Yesepa, "Löndö yi ga ëdi toda yëri ma ga mi doyyayi 'ba Sekeme. Mëdi moja yi kari tongo lijë."

Yesepa iya te, "Ele, muwö 'deni."

¹⁴ Yakoba iya te, "Ari kongo löndö yi ga ti yëri ma ga 'do kako kiyëti lende mo zö."

Kina Yakoba koja bo ngi di kpa toro 'ba Eborona yayi kari doyyayi 'ba Sekeme.

¹⁵ Di mi tömö abo Sekeme bo moto o'ja bo këdi kilingere ngi sowa kebe yi mökö. Bo nima iya te, "Wa'di na këddi koma?"

¹⁶ Bo iya te, "Mëdi moma go löndö ma ga, lijë oloma toda yëri 'bënni pa bine. Iya zö te 'di, baba, lijë ëdi yala?"

¹⁷ Bo nima iya te, "Lijë ënyi 'deni di bine. Muwö lijë koloma tiya mo tégë lijë o'doko tari Dotana."

Kina Yesepa kari ngi nduwë go löndö bo ga, bo kari ko'ja lijë Dotana.

¹⁸ Kina odo bo kömö 'deni lijë o'ja bo molo di bi kowo na lijë kususu kpënni ngi ro bo 'do tupö mo yaga.

¹⁹ Lijë iya te, "Bo tönë ko'do ro bo ro bo nyi ko'de do bo ne, bo na me 'dë këdi kako.

²⁰ Bi abo nati, dupöke bo yaga du'duke töku bo mi daa bine, 'do dari diyake te kuruku na kinda'ba bo 'deni konyo bo. Ti dongoke odo wa'di na ti ko'do rönni go nyi abo nima ya?"

²¹ Kina odo bo löndö bo Rubëni kuwö lende nima 'deni tara, bo o'doko tokonyi Yesepa di zi lijë. Kina bo kiya te, "Kinza dupöke bo dë ro tupö,

²² du'duke bo mi daa kalo nime mi mökö bine. Kinza dosake közize dë ro bo."

Bo o'doko tokonyi Yesepa di zi lijë 'do bo koja kileki kari zi 'bu nni.

²³ Kina odo Yesepa kömö 'deni zinni yayi tine lijë inda'ba bo ngi kolobonggo yaga di ro bo, bonggo kele kakpa kilala yayi tönë.

²⁴ Kina lijë kogba bo ngi ku'du mi daa nima mini mo kulöku 'deni yaga molo di yimo ne.

²⁵ Tine mbowa di pötö mo kota bo löndö 'ba Yesepa naga nima këdi gba tonyo akonyo na lijë ko'ja e'be Yisamele moto ga ngi këdi kari do lingere kebe yayi. Ya naga nima ëdi kilingere ro ma konzi kako di Gilada këdi kari Ezipeto ti gamele 'bënni ga kombi a 'ba ndögö 'bënni ga ame ti dokomali wowo ma kato kele kulöwö yimo.

²⁶ Kina Yuda kiya zi bo löndö bo ama ga, iya te, "Odo dupöke Yesepa pele dandike gomo, wa'di na ti do'jake di gomo?"

²⁷ Bo löndö ze na, kinza do'doke oto dë zi bo, ze ame aa ro kole 'ba 'bu koto ne. Zize ngi togba bo tugö bo zi Yisamele naga nime."

Kina löndö bo ama ga kuti ngi pili go lende nima.

²⁸ E'be Yisamele naga nima ömö yayi ti Midiyana moto ga ame ro bo ndögö ne. Kina kole 'ba Yakoba ga koto Yesepa ngi yaga di mi daa kari kugö zi ya naga nima ti yamo 'butë riyö. Kina bilaka naga nima kogba Yesepa ngi kari timo Ezipeto.

29 Kina ɔɔɔ Rubēni kileki kari yayi tine bo o'ja Yesepa inza kpe mi daa. Kina bo ngi ti meri ro ma kēnyē, bo kirica bɔngɔ yaga di ro bo rōmōyi lende nima ata 'deni dōki'di bo sowa.

30 Kina bo kari zi lōndō bo ga, bo iya te, “Bo titi nime inza kpe 'dē, ti mo'do roma tōne tondo?”

31 Kina lijē kēnyi kupō banya kusu bɔngɔ 'ba Yesepa mi roma mo.

32 Kina lijē kari ti bɔngɔ nima kileme zi 'bu nni Yakoba, iya te, “Do'ja a nime di mōkō, ɔɔɔ tara ne bɔngɔ 'ba kole 'bi Yesepa na dē ya?”

33 Kina Yakoba kikali bɔngɔ nima ngi. Bo iya te, “Bu'bu, bɔngɔ 'ba kole ma na. Kuruku to ne ga upō bo 'deni ngi kirica mi bo ro kōtōkōto.”

34 Kina Yakoba kudu ngi kirica bɔngɔ ma laka yaga di ro bo kolō ro bɔngɔ 'ba monō. Kina bo koloma ngi tudu kole abo Yesepa ro go kōwō.

35 Kole abo ga ako pili ti yitōti mo ga tuyē kōmō bo. Tine bo o'dōkō abo lende 'ba kōmō kuyē 'bēnni dē. Bo iya te, “Inza tara, kole ma na me kolē 'deni, mo'dōkō gbi 'dō mōlē yaga. Meri abo ēdi kupō ma.”

Kina bo koloma ngi ro kōmō tōlo go lende 'ba Yesepa.

36 Dēmba mi kada mo nima ne bilaka 'ba Midiyana naga nima oto Yesepa 'deni nbō kari Ezipeto kugō zi Potiparo ro atoli. Potiparo nima na ro bo laja 'ba bo dōliṅɔ ma lōbu 'ba Ezipeto, bo na ro bo dō bo kanya 'ba bo dōliṅɔ.

38

Yuda Ni Ti Tamara

1 Mi kōmō kōɔ mo nima na Yuda kēnyi di mi lōngō lōndō bo ga kari koloma ti bo mōtō mōyi mo ro Ira bo Adolama mōtō.

2 Di liṅɔ 'ba bo nima yayi na bo kari ko'ja nyiti mōtō ro yitō 'ba Kanana. Mōyi 'bu mo idēki ro Suwa. Bo ogbe nyiti nima

3 tine na loko kōmō ngi kōyō kole bōtōni kina ki'di mōyi mo ro Ere.

4 Loko ɔmō 'bōwu gbi di gōmo kōyō ro kole bōtōni kina loko ki'di mōyi mo ro Onana.

5 Di gōmo 'bōwu loko ari kōyō kole ma mi mota gbi ro kole bōtōni kina loko ki'di mōyi mo ro Sela. Mi kada nima Yuda ēdi koloma Keziba.

6 Kina ɔɔɔ Ere kole ma dōdōdende nima kiyōbu 'deni tine Yuda ogbe 'ja teyi mōyi mo ro Tamara.

7 Tine Ere o'dō lende kēnyē ngi ro mbēmbē. Kina ɔɔɔ Boko'ba kōngɔ lende kēnyē 'ba Ere 'deni ngi kulōwō tara yo na kupō bo ngi yaga.

8 Kina Yuda kilende zi kole abo ma mi riyō mo nima kidēki mōyi mo ro Onana ne. Bo iya te, “Joko yi nima ɔɔɔ gōmo kinda'ba kōzimo 'dō kōyōke kole 'dō ki'di dō lōndō yi ame kolē ne kudu timo.”

9 Tine Onana ikali kole naga nima bo kēdi kōyō ti 'ja 'ba lōndō bo nima inza kilēbi dō bo kada mōtō. Go kō'du mo na ɔɔɔ lijē kēdi kō'dō ti Tamara bo ebe ti'di wa dō bōtōni abo kolōdō za bēri mi yayi, rōmōyi kinza bo kōyō kole ra ti 'ja 'ba lōndō bo nima.

10 Kina Boko'ba kēnyi ngi ro 'diri ti Onana go lende ko'dō abo nima kina kupō bo ngi gbi yaga.

11 Yuda ro meri go lende 'ba kole riyō abo naga nime. Go kō'du mo na ki'di bo kere ngi kinza Sela kari kolē ra gbi kōzō a nima tara. Kina bo kiya te zi Tamara, “Ileki kari liṅɔ 'ba 'bu yi koloma yayi ro makuru'bē nbō Sela kiyōbu.” Kina Tamara kileki ngi kari koloma liṅɔ 'ba 'bu ni.

12 Mi kōmō kōɔ mōtō 'bōwu yayi na 'ja 'ba Yuda tōnē ro nyiti 'ba Suwa ne kolē ngi. Kina ɔɔɔ bo kote tudu 'ja abo 'deni tine lijē ēnyi ti bo murē bo Ira tari Timana tōngɔ bilaka abo ga ame kēdi tumu sunē kamōlō abo ga yayi ne.

13 Kina ɔɔɔ Tamara kuwō lende mo kiya te lanzo ni Yuda ēdi ko'dōkō tari Timana tumu sunē kamōlō abo ga tine,

14 loko ikali Sela kole 'ba lanzo ni iyōbu 'deni kōmō mo kōpō, kina me lanzo ni o'dōkō dē todō kpēni zi kole

nime 'do kodo göni. Tine na loko kolo bonjo 'ba mono ngi yaga di roni, loko kisali roni kolo bonjo roni kolo moto doni kola nge ro komoni. Kina loko kényi ngi kari koloma kpa kori noli ngila gawo 'ba Enayima kpa go kori kari Timana.

¹⁵ Kina odo Yuda komo 'deni ko'ja loko keddi koloma kpa kori tine bo omeri 'ba bo, bo iya te bo ronyo na, romoyi loko olo komoni 'deni liyo teyi ti bonjo.

¹⁶ Bo ikali de kpe ro 'ja 'ba kole abo. Kina bo kilende zini, iya te, "Ako zo, mo'doko yi."

Loko iya te, "Wa'di na ti ki'di zo?"

¹⁷ Bo iya te, "Ti moja kole banya kako ziyi."

Loko iya te, "Wa'di na ti ki'di zo totti 'do mikali timo eddi koja banya kako zo?"

¹⁸ Bo iya te, "Wa'di na ko'doko?"

Loko iya te, "I'di wa 'ba tugu moyi yi nima zo pili ti kabi mo. Kina i'di peri adokotoni 'bi nima gbi zo."

Kina odo bo ki'di wa naga nime 'deni pili zini tine na bo ko'do ngi tini na loko kombi mi ngi.

¹⁹ Kina loko kényi ngi di go bi nima yayi kari e'benni. Loko ari kope bonjo kolo 'benni nima ngi yaga, loko kolo 'ba mono toné kileki roni.

²⁰ Kina Yuda koja bo mure bo Ira kari ti banya 'do tari ti'di mo zi bo ronyo toné lijé ko'ja di go kori ne 'do bo kototo wa ma toné ga bo ki'di totti teyi ne kako timo. Tine Ira ari ko'ja loko kinza kpe yayi.

²¹ Bo ititi bilaka 'ba go bi nima yayi, bo iya te, "Ja bo ronyo nime koloma kpa kori noli ngila gawo 'ba Enayima bine ne, loko ari 'deni yala?"

Lijé iya te, "Ja bo ronyo oto inza go bi ze nime bine."

²² Kina Ira kileki ngi kari zi Yuda. Bo iya te, "Mari mo'ja loko de. Bilaka ame ga yayi ne iya zo tegé, 'ja bo ronyo oto inza du te mi go bi 'benni nima."

²³ Yuda iya te, "I'di loko kogba wa naga nima ka yayi. Doma göni de

towa kinza ko'de ro kaya roze. Moja banya zini kina me kari ko'ja loko de, embe de gbi."

²⁴ Mi mota 'ba nyepe ma di potö lende toné na bo moto kako zi Yuda, kiya te, "Tamara 'ja 'ba kole 'bi o'do roni 'deni ngi ro bo ronyo kina me loko komo 'deni di mi kori 'ba yeri ko'do 'benni nima."

Yuda iya te, "Ari kinda'ba ni kupö yaga ku'du loko mi pa'do ma lobu kilanma yaga."

²⁵ Kina odo lijé kogba ni 'deni keddi kari 'do tupö mo tine, loko oja laja kari go Yuda. Loko iya te, "Onjo wa naga nime te, wa 'ba tugu moyi ti kabi mo ga pili ti peri adokotoni nime. Ikali bo domo? Bo do wa naga nime na me ki'di kole yimo."

²⁶ Yuda ikali wa naga nima na bo kodo kpa bo ngi go lende mo. Bo iya te, "Lende 'benni ele 'deni kiteli 'bama. Dene 'do mi'di loko ra zi kole ma Sela, ne kina me mi'di loko de yo." Tine Yuda ileki de kpe ko'do ti Tamara.

²⁷ Kina odo komo 'deni mi kada 'ba loyo 'benni tine ikali ngi kole roja na mini.

²⁸ Tine ko'ja loko keddi ko'do toyö 'deni yo na kole ma koto koja kozini ngi yaga. Kina bo buli mo kudödu kabi kasi kozimo. Loko iya te, "Kole nime na koyö dogba."

²⁹ Tine kole mo toné enyi koto e'benni ronyo ni 'bowu kileki miyo, kole moto na za 'bowu koyö dogba. Bo buli nima iya te, "Awo, o'do 'beyi ka ngi ti tigo na ma ki'di kitiri kpa kori ziyi."

Go ko'du mo na lijé ki'di moyi bo ro Pereze. 'Jo 'ba lende mo tegé, "Titiri kpa kori."

³⁰ Tine mbowa di potö mo na koyö kole ma toné kudödu kabi kasi kozimo ne ngi. Kina lijé ki'di moyi mo ro Zera.

39

Yesepa Ni Ti Potiparo

¹ Yisamele toné ga oto Yesepa nbo kari Ezipeto kari kugö zi bo moto ro

Potiparo löbu 'ba turu ma koto 'ba bo dolinjo 'ba Ezipeto nima ro bo do bo kanya ne.

² Tine Boko'ba edi nduwë ti Yesepa di yayi tokonyi mo 'do wa pili ame ga bo kedï ko'do ne kari nduwë ro ma kodoro. Kina Yesepa koloma ngi ro atoli 'ba mi linjo 'ba Potiparo.

³ Kina odo Potiparo konjo 'deni Boko'ba kedï kokonyi Yesepa mi ndobo ko'do abo ga pili ki'di ndobo abo kedï kari ro ma kodoro tine,

⁴ lende mo onmi ngi dokï'di Potiparo ro mbembë. Kina bo ki'di Yesepa ngi ro bo laja abo kose go linjo abo pili zi Yesepa 'do konjo go wa pili ame ga kedï mi linjo yayi ne.

⁵ Mi kada nima Potiparo ki'di Yesepa 'deni ro bo konjo go wa pili 'ba mi linjo abo ga ne, Boko'ba okonyi Potiparo gbi ki'di lende mo ga pili kari ro ma kodoro kpaki ti wa 'ba mi linjo pili ti 'ba mi nyaka. Bo okonyi Potiparo go ko'du 'ba Yesepa.

⁶ Kina Potiparo ki'di abo ga ngi pili kazi Yesepa 'do konjo gomo bo omeri a moto de kpe go lende 'ba wa 'ba mi linjo abo ga tine nge koto ro akonyo ma bo ko'doko tonyo mo.

Yesepa Ni Ti 'Ja 'Ba Potiparo

Yesepa ro kole ma kele ro ma kënyë,

⁷ go ko'du mo na mbowa te yo 'ja 'ba Potiparo i'di komoni ngi do bo. Mi kada moto tine na loko kënyï kiya zi Yesepa, tégë, "Ako kö'dö tö."

⁸ Tine Yesepa ilagi abo ngi. Bo iya te, "Bu'bu, ma ame aa mi linjo bine, më'dë yi na gbi ro nere ma ame le'jete bo komeri a moto de kpe go wa 'ba mi linjo abo. Bo kose go abo ga 'deni pili zö,

⁹ bo ki'di ma 'deni ti kazi kakpa mbiri do linjo abo nime gbi kozo 'ba bo. Bo o'jono go wa ma koto moto te de di zö tine nge koto ro ni 'ja abo. Lende ame 'deni te ne 'do mari mo'do ko'du ma yawa ma tara ga totondo? Ti kinza ro lende kënyë ma löbu komo Boko'ba?"

¹⁰ Bo ilagi abo ngi kozo a nima tara. Kina odo 'ja nima kö'bö pele

tokpasi bo kote kada pili 'do tö'dö tini bo o'doko abo de.

¹¹ Mi kada ma do koto moto ko'ja Yesepa kodo 'deni ro moto bi ndobo, kina bo laja moto ga inza gbi ti bo yayi,

¹² na 'ja tonë kënyï kikapo bonjo ma kakpa 'ba ro bo ngi, loko iya te, "Ako kö'dö tö."

Na bo kolo ro bo ngi kola bonjo 'ba ro bo kazi 'ja tonë bo kirinjo abo kodo yaga.

¹³ Kina odo loko konjo Yesepa kirinjo 'deni kari yaga kola bonjo nima tara tine

¹⁴ na loko kulori ngi ro ma kembe kidëki bo laja 'beni ga. Loko iya te, "Wuwu, atoli Ebere nima më'dë ma ko'de bine ne, bo edi 'deni le'jete kuyi do giliti kuruku zize. Bo odo goma bine giri nime tégë 'do bo kö'dö tö. Kina me mulori ro ma kembe,

¹⁵ bo kuwö mëdi mulori yo na ma bo kirinjo ngi kari yaga yayi kola bonjo 'ba ro bo me bine."

¹⁶ Loko ikeki bonjo 'ba Yesepa nima nbö kidabi më'dë ni Potiparo kileki kako linjo.

¹⁷ Kina loko këyëti lende mo zi bo, iya te, "Atoli Ebere 'bi nima ko'de bine ne, bo kënyï ngi tone kodo kari goma ro ma 'de yayi to'do lende yawa roma.

¹⁸ Mulori doni ro ma kembe na bo kirinjo ngi kodo yaga kola bonjo abo tö bine."

¹⁹ Lende nime i'di Potiparo ngi ro 'diri

²⁰ ki'di bo kanya kinda'ba Yesepa koto kari mi maboso 'ba bo dolinjo. Kina Yesepa koloma ngi yayi tara.

²¹ Tine pele di mi maboso yayi Boko'ba edi nduwë kokonyi bo. Kina odo bo do maboso nima konjo ndobo 'ba Yesepa ga 'deni ngi pili ro ma laka tara tine,

²² bo i'di Yesepa ngi mbiri do bilaka ame ga kedï mi maboso yayi ne tonjo go ndobo ko'do 'benni ga.

²³ Bo do maboso nima omeri a moto de kpe go lende 'ba wa ame ga bo kose gomo 'deni pili zi Yesepa ne.

Bo ikali ngi ro ma laka Boko'ba edi ti Yesepa tokonyi mo ki'di ndobo ko'do mo ga keddi kari pili ro ma kodoro.

40

Nyi 'Ba Bo Maboso

¹⁻² Mi kada ma do koto moto na bo dolingo 'ba Ezipeto ame kideki ro Paro 'benni mo ne kenyi ngi ro 'diri ti bilaka lobu riyö moto ga ma keddi ko'do ndobo zi bo. Bo ma koto ro bo do bo koti layi zi bo, tine bo moto ro lobu 'ba do ya ma keddi konma mangolo'bo zi bo. Bo enyi tinni ro 'diri go lende ko'do 'benni

³ kina bo ki'di lijë ngi mi maboso mi lingo 'ba bo do bo kanya abo. Maboso nima na gbi Yesepa keddi yimo.

⁴ Kina bo do bo kanya nima ki'di Yesepa ngi 'do koja laja zi bilaka lobu riyö naga nima di mi maboso yayi. Kina Yesepa koloma ngi ro toja laja zinni.

Kina odo lijë koloma 'deni yayi tara tine,

⁵ mi kada ma do koto moto ro mi korondo na nyi ko'de ngi do bilaka lobu riyö tone ga di mi maboso yayi. Nyi mo ga pili ro 'beri'beri, kina 'jo 'ba lende mo ga gbi pili ro 'beri'beri.

⁶ Yesepa ako ro mi donbo ko'ja lijë koloma 'deni ngi ro do lisa.

⁷ Bo iya te, "Wa'di na keddi kongoke bi 'bawo tone tara gomo?"

⁸ Lijë iya te, "Nyi na ko'de doze ti korondo ene kina me boto bo kikali tiyëti 'jo 'ba lende mo ga zize inza."

Bo iya te, "Ro ma laka Boko'ba na keddi ki'di bilaka kikali tiyëti 'jo 'ba nyi. Iyëti ke go nyi 'be mo naga nima te zö."

⁹ Kina bo ma tone ro bo do bo koti layi zi bo dolingo ne kenyi ngi tiyëti go nyi ma 'ba bo zi Yesepa, iya te, "Mo'ja mowo keddi ko'do ro layi,

¹⁰ dongila mo ga mota. Tine mari mo'ja keddi 'deni ro tomo. Tegë me mbowa te yo kina kumöru ngi kana ngi kasi welo.

¹¹ Kösu 'ba bo dolingo edi közo kina mite'de ma kana mo ngi muzi tolo

mo kolodo mi kösu kina mari mi'di ngi zi bo dolingo."

¹² Yesepa iya te, "'Jo 'ba lende 'ba nyi 'bi nima kina me, dongila ngëri mota naga nima ko'ja ne, tö'dö do mota na.

¹³ Tine di potö tö'dö do mota nime bo dolingo edi koja yi yaga di mi maboso bine kileki yi mi ndobo 'bi ma molo kari toti layi zi bo kozo ma dogba tara.

¹⁴ Ne odo kope yi 'deni yaga di mi gomo mbembë 'ba maboso nime, moma'jo roma ziyi kinza ki'di lende ma de kudölu di döyi. Ari kokonyi ma ti tiyëti go lende ma zi bo dolingo 'do ki'di bo kope ma gbi yaga di mi maboso nime.

¹⁵ Ma 'bama mo'do lende kenyë oto de yo, inda'ba ma di doyayi ze 'ba Ebere ko'de ma Ezipeto bine. Di bine gbi mo'do lende kenyë oto de gbi yo kina me ko'de ma ngi kako mi maboso bine."

¹⁶ Kina bo ma lobu moto nima ame pa ro bo ko'do mangolo'bo zi bo dolingo ne, odo bo konggo 'deni nyi nima 'jo 'ba lende mo kiyëti roni ngi ro ma kele tara tine, bo iya te zi Yesepa, "Nyi o'de gbi doma tegë meddi mombi gbërë 'ba mangolo'bo mota doma.

¹⁷ Tine mi gbërë ame do ama ga ne dokomali mangolo'bo edi yimo ame ko'de 'deni zi bo dolingo ne. Kina yali kako ngi koloma togo mangolo'bo mo naga nima."

¹⁸ Yesepa iya te, "'Jo 'ba lende 'ba nyi 'bi nima kina kozo a nime te. Gbërë mota naga nima kombi ne tö'dö do mota na.

¹⁹ Tine di potö tö'dö do mota bo dolingo edi koja yi yaga di mi maboso nime kari kosi mugu yi do ngëri toro köle yaga. Kina yali ti kako ngi kogo yida yi pili yaga."

²⁰ Mi tö'dö do mota na bo dolingo koja nbele 'ba kada 'ba töyö bo ngi yaga, bo kidëki bilaka lobu abo ga pili kako yimo. Kina bo ki'di ko'de ya riyö tone ga ngi di mi maboso kako koro komo nba abo naga nima.

²¹ Bɔ ma tɔnɛ rɔ bɔ koti layi ne bo ileki ngi mi ndɔbɔ mo ma molo kisaki toti layi mi kada nima.

²² Tine bɔ ma tɔnɛ rɔ bɔ konma mangolo'bo ne bo i'di ngi kupɔ yaga ti tosi mugu mo do ngeri tɔrɔ.

Lende naga nime o'do rɔnni ngi zi ya riyɔ tɔnɛ ga te kɔzɔ lende tɔnɛ ga Yesepa kiya zinni ne.

²³ Tine bɔ ma tɔnɛ rɔ bɔ koti layi ne omeri a mɔtɔ dɛ kpe gɔ lende 'ba Yesepa. Do bo udɔlu ngi di gɔ lende 'ba Yesepa.

41

Nyi 'Ba Bɔ Dɔliɔ

¹ Mi riyɔ 'ba kɔɔ ma di pɔtɔ mo na nyi ko'de ngi do bɔ dɔliɔ 'ba Ezipeto nima mi kada ma do kɔtɔ mɔtɔ. Nyi o'de do bo tɛgɛ bo edi kɔrɔ kpa yɔpɔ ame kidɛki moyi mo rɔ Nayile ne.

² Kina sa ma kɔnɔ modɔmoriyɔ mɔtɔ ga kɔdɔ ngi di mi yɔpɔ kari tonyo mɔli. Sa naga nima ti yeyi rɔnni rɔ ma laka kɔnɔ rɔ mbɛmbɛ.

³ Tine na sa modɔmoriyɔ mɔtɔ ga rɔ ma kilike gɔ'dɔgɔ'do kɔdɔ ngi gbi di mi yɔpɔ kari kɔrɔ ngila ma kɔnɔ tɔnɛ ga.

⁴ Kina sa ma kilike naga nima kindiyɔ sa ma kɔnɔ tɔnɛ ga ngi pili yaga. Kina bo kindiɔ ngi yaga di bi tɔ'dɔ.

⁵ Bo ileki kɔ'dɔ kina nyi mɔtɔ ko'de 'bɔwu do bo, tɛgɛ bo o'ja do nyonyu modɔmoriyɔ kɔyɔ pili do kumɔgu kɔtɔ. Do nyonyu mo ga rɔ ma lɔbu gbɔlɔgbɔlɔ.

⁶ Tine na do nyonyu modɔmoriyɔ mɔtɔ ga kɔyɔ ngi gbi yayi. Nyonyu mo naga nima lili ma kututu o'do 'deni kolomba yaga, lijɛ 'benni titititi yiliyili.

⁷ Kina do nyonyu ma yiliyili naga nima kɛnyi kindiyɔ do nyonyu ma lɔbu tɔnɛ ga ngi pili yaga.

Bɔ dɔliɔ indiɔ di bi tɔ'dɔ kikali ngi rɔ nyi na ko'de do bo.

⁸ Mi dɔnɔbɔ mo na bo ngi ti meri rɔ mbɛmbɛ gɔ lende 'ba nyi nima ko'de do bo ne. Kina bo kidɛki bɔ kikali

lende abo ga pili kako zi bo ti bɔ 'bɔsi ma kata naga. Kina bo kiyeti gɔ nyi abo tɔnɛ ga ngi pili zinni. Tine bɔtɔ ma kɔtɔ mɔtɔ te di mi lɔngɔ lijɛ nima pili ikali 'jɔ 'ba lende mo dɛ du te.

⁹ Mi kada mo nima na bɔ ma tɔnɛ rɔ bɔ koti layi zi bo ne kako kiya zi bo, iya te, "Nere, mi kada tɔnɛ mirasi lende ziyi"

¹⁰ 'do kɛnyi rɔ 'diri tize ze ti bɔ ma tɔnɛ rɔ lɔbu 'ba bɔ konma mangolo'bo kinda'ba ze ki'di mi maboso liɔ 'ba bɔ do bɔ kanya ne,

¹¹ mi kada nima dedi yayi nyi o'de dɔze kpaki riyɔ mi korɔndɔ kɔtɔ. Nyi mo ga pili rɔ 'beri'beri kina 'jɔ 'ba lende mo ga gbi pili rɔ 'beri'beri.

¹² Tine bɔ Ebere mɔtɔ edi tize mi maboso yayi rɔ bɔ laja 'ba bɔ do bɔ kanya mo nima. Kina diyeti gɔ nyi ze naga nima zi bo na bo kiya 'jɔ 'ba lende mo ga ngi pili zize.

¹³ Kina lende tɔnɛ ga ko'do rɔnni ngi pili kɔzɔ wa ame ga bo kiya zize ne tara. 'Bama ileki ma ngi mi ndɔbɔ ma, ma molo kina 'ba bɔ ma tɔnɛ osi mugu mo ngi do ngeri tɔrɔ kɔlɛ yaga."

¹⁴ Kina do bɔ dɔliɔ kuwɔ lende 'ba bɔ koti layi abo nima 'deni tara tine, bo oja laja ngi kari gɔ Yesepa 'do ko'de kako zi bo. Kina kari ngi welo gɔ Yesepa koja yaga di mi maboso kumu sunɛ yaga di dɔmo ki'di kisali rɔ bo kolo bɔngɔ ma la'ja. Kina ko'de bo ngi kako kɔrɔ kɔmɔ bɔ dɔliɔ.

¹⁵ Bɔ dɔliɔ iya te, "Nyi o'de dɔma kina me bɔ kiyeti 'jɔ 'ba lende mo zɔ inza. Kina me bilaka mɔtɔ kiya lende 'bi zɔ bine tɛgɛ do bilaka kiyeti gɔ nyi 'benni ga ziyi, iya 'jɔ 'ba lende mo ga ngi pili zinni."

¹⁶ Yesepa iya te, "Ti gbagba ma mikali dɛ, ne Boko'ba na kikali tiyeti 'jɔ 'ba lende rɔ ma laka."

¹⁷ Kina bɔ dɔliɔ kɛnyi ngi tiyeti gɔ nyi abo tɔnɛ ga zi Yesepa. Bo iya te, "Nyi nime o'de dɔma tɛgɛ medɛ mɔrɔ kpa yɔpɔ Nayile.

¹⁸ Kina sa modɔmoriyɔ kɔdɔ ngi di mi yɔpɔ kari tonyo do mɔli di kpa

yöpö yayi. Sa mo naga nima ti yëyi rönni rɔ ma kɔnɔ.

¹⁹ Kina sa ma modɔmoriyö mɔtɔ ga kɔdɔ gbɪ di mi yöpö kozi kari gɔ ama ga yayi. Lijë 'bënni rɔ ma kilike gɔ'dɔgɔ'dɔ kɔmɔ rögbö mo ga kinda ngi yaga sanjiyi. Kinë sa ma kilike kɔzɔ a nime te mo'ja dë gba mɔlo mi dɔyayi nime bine.

²⁰ Kina sa ma kilike tönë ga kindiyɔ sa ma kɔnɔ tönë ga ngi pili yaga.

²¹ Tine ikali dë gbɪ kɔzɔ iya te lijë indiyɔ ma kɔnɔ naga nima tara, lijë ö'bö ngi te rɔ ma kilike. Kina mindiŋi yaga di bi tö'dö.

²² Nyi mɔtɔ o'de 'böwu dɔma tégë mo'ja dɔ nyönyu modɔmoriyö köyö 'deni dɔ kumögu kɔtɔ pili rɔ ma löbu gbölögbölö.

²³ Kina dɔ nyönyu modɔmoriyö mɔtɔ ga köyö 'böwu gbɪ yayi. Lijë 'bënni titi yiliyili lili ma kututu o'dɔ 'deni kolomba yaga.

²⁴ Kina dɔ nyönyu ma titi tönë ga kënyï kindiyɔ dɔ nyönyu ma löbu tönë ga ngi pili yaga.

Nyi naga nime ko'de dɔma ne na kɔzɔ a nima tara. Kina me miyëti gɔmo zi bɔ 'bösi ma kata naga tine lijë ikali 'jɔ 'ba lende mo dë du te."

²⁵ Yesepa iya te, "Nyi riyö naga nima ko'de döyï ne 'jɔ 'ba lende mo nge kɔtɔ. Wa ame ga Boko'ba ko'dɔkɔ to'dɔ mo ne na ma kileme 'deni ziyi.

²⁶ Sa modɔmoriyö ma kɔnɔ naga nima ileme kɔmɔ kɔɔ modɔmoriyö. Kina dɔ nyönyu ma löbu gbölögbölö naga nima ileme kɔmɔ kɔɔ gbɪ modɔmoriyö. 'Jɔ 'ba lende mo nge kɔtɔ.

²⁷ Sa ma kilike naga nima kɔdɔ di mi yöpö kozi gɔ ya ama ga ne ileme kɔmɔ kɔɔ gbɪ modɔmoriyö. Kina dɔ nyönyu ma titi rɔ ma kolomba di zi lili ma kututu naga nima ileme kɔmɔ kɔɔ gbɪ modɔmoriyö. Sëyi ëdi kako ko'dɔ nɔbö kɔmɔ kɔɔ modɔmoriyö.

²⁸ Lende nima na kɔzɔ wa nima miya ziyi ne tara, nere. Boko'ba ëdi

kileme wa ame ga bo ko'dɔkɔ to'dɔ mo ne ziyi.

²⁹ Dɔgba mo akonyo ëdi kɔdɔ rɔ mbëmbë nɔbö kɔmɔ kɔɔ modɔmoriyö mi dɔliŋɔ pili 'ba Ezipeto.

³⁰ Kina di pötö mo na sëyi ma löbu këdi kila'ba ngi dɔyayi. Mi kada mo nima dɔ bilaka ti kudölu me di gɔ bi konyo löbu, kina 'bö ti kirasi dɔliŋɔ ngi mi kɔtɔ.

³¹ 'Bö ti ko'dɔ bilaka 'deni ngi rɔ mbëmbë, dönni kudölu di gɔ kada ma tönë ga akonyo këdi rɔ ma konya ne.

³² Nyi nima o'de döyï mi riyö gɔ kileme ngi ziyi rɔ ma laka Boko'ba o'dɔkɔ 'deni to'dɔ lende nima, bo uyi yimo dë kpe. Kina kada mo ɔwo dë gbɪ."

³³ Yesepa ileki gbɪ kiya zi bɔ dɔliŋɔ, kiya te, "Kina ma 'deni kɔzɔ wa nima tara, nere, ma laka mo na 'dɔ kɔŋgɔ bilaka mɔtɔ ame kikali lende ne gɔ ki'di bo këdi mbiri dɔ dɔliŋɔ nime.

³⁴ O'dɔkɔ ziyi gbɪ tonɔgɔ bilaka löbu mɔtɔ ga gɔ kɔŋgɔ gɔ wa laka mi kɔmɔ kɔɔ modɔmoriyö ame ga akonyo këdi kɔdɔ teyi rɔ mbëmbë ne. Mi kɔmɔ kɔɔ naga nima i'di bilaka koza kapa ma muyi 'ba ë'bënni ga 'dɔ bilaka löbu naga nima kototɔ

³⁵ kikeki mi mata kote mi gawo pili 'ba dɔliŋɔ nime. Kina 'dɔ lijë këdi ti közi kakpa 'ba toda bi rɔmo laka mi kɔmɔ kɔɔ ame ga akonyo këdi gba rɔ mbëmbë ne.

³⁶ Tine ɔdɔ sëyi nima kila'ba 'deni mi dɔliŋɔ gɔ ko'dɔ kɔmɔ kɔɔ modɔmoriyö, nyönyu nima na ti kokonyi bilaka 'ba dɔyayi nime kinza 'bö kote dɔ dɔliŋɔ nime ra."

Yesepa Mi Turu

³⁷ Kina bɔ dɔliŋɔ ni kpaki ti bilaka ma löbu abo ga kuti ngi gɔ lende 'ba Yesepa nime. Lijë iya te, "Lende nima ëdi laka."

³⁸ Tine bɔ dɔliŋɔ iya zi bilaka naga nima, iya te, "Bö nime Boko'ba ëdi ti bo. O'jake bɔtɔ mɔtɔ ra kɔzɔ bo te?"

39 Kina bo kileki zi Yesepa, bo iya te, “Donḡo 'deni Boko'ba na me kileme lende nime zīyī ne tine bōto mōto ame go kikali lende kulōwō rō dō kiteli di dōyī ne inza.

40 Nī na mi'di yi 'deni go kēddi mbiri dō dōliḡo ma nime. Bilaka pili 'ba dōliḡo nime ti koro yi ḡgī. Bōto mōto inza mbiri di dōyī ḡge kōto rō ma bō dōliḡo.

41 Tōne mi'di yi 'deni go kēddi ti kōzī kakpa dō dōliḡo 'ba Ezipeto nime.”

42 Kina bō dōliḡo kogba wa 'ba dōkole kōzī bo ḡgī kolō dōkole kōzī Yesepa. Wa nima na rō a 'ba tugu mōyī 'ba ḡere abo timo. Bo ogba bōḡḡo ma kele rō dō kiteli kolō rō Yesepa gbī ti amugu ame kileḡo di mī yamo ma kōbō ne.

43 Aribiya abo ame kosani na kēdi koto ne bo i'di ma kōto gbī zi Yesepa. Kinē aribiya nima mōto ma kele kiteli inza ḡge kōto rō ame rō 'ba bo ne. Bo i'di zi Yesepa go kilḡere timo. Odo kiya te Yesepa kēdi kari bi mo nima bilaka mōto ga kari tōti dōgba tuwōwō mo, kiya te, “Ileḡoke kōri laka.”

Ti'di ma bō dōliḡo ki'di Yesepa rō turu ma lōbu tōḡḡo go dōyayi pili 'ba Ezipeto na kōzo a nima tara.

44 Bo ileki kiya gbī zi Yesepa, iya te, “Ma bō dōliḡo miya 'deni zi bilaka pili 'ba Ezipeto nime, bōto mōto inza ko'do wa ma titi mōto te, pele ḡge rō tombi kōzī ala tombi ndī, tine ḡge kōto odo nī na kiya zi bō mo to nima 'do ko'do.”

45 Kina bo ki'di mōyī Yesepa ḡgī rō Zepenata Peneya rō kpēnnī Ezipeto. Kina bo ki'di Asenata nyiti 'ba Potipera bō kata ame koloma mī gawo 'ba Ono ne ḡgī rō 'ja zi Yesepa.

Kina Yesepa koloma ḡgī tilingere kote mī dōyayi 'ba Ezipeto tōḡḡo gōmo.

46 Mī kada nima Yesepa kisaki to'do ndōbo nime ti bō dōliḡo 'ba Ezipeto ne kōmo kōo abo ēdī 'deni

'butē mota. Bo ēnyī kilḡere kote bi pili mī dōyayi nima tōḡḡo gōmo.

47 Kina mī kada 'ba kōmo kōo modōmorīyō naga nima wa 'ba mī nyaka odo ḡgī rō mbēmbē.

48 Mī kada nima nyōnyu kēdi kōdo rō mbēmbē ne, Yesepa otōto kikeki mī mata kote dō gawo pili. Mī gawo pili rō kōtokōto otōto rō nyōnyu ma mī nyaka ma ḡoliḡoli ḡgila mo.

49 Kina nyōnyu ame kulu mī mata ne ḡgī rō mbēmbē kōzo yayi lida 'ba kpa mini lōbu. Līḡe ikali dē kpe tiyari mo.

50 Mī kada naga nima gba kinza sēyī kila'ba dē Yesepa oyo kole 'deni rīyō ti 'ja abo Asenata.

51 Bo iya te, “Boko'ba i'di dōma 'deni kudōlu di go gōmo pili ame ga mo'ja ne. Bo i'di dōma kudōlu 'deni gbī di go lende 'ba liḡo 'ba 'bu ma.” Go kō'du mo na 'do bo ki'di mōyī kole abo ma dōndende mo rō Manase, ame kiya te “Udōlu.”

52 Bo iya gbī te, “Boko'ba i'di ma 'deni mōyō kole mī dōyayi nime mo'ja gōmo kulōwō di teyi ne.” Go kō'du mo na bo ki'di mōyī kole abo ma mī rīyō mo rō Eporima, ame kiya te “I'di lōyō.”

Sēyī

53 Kōmo kōo modōmorīyō naga nima wa 'ba mī nyaka kēdi kōdo kulōwō teyi ne ari kote rōnnī gbō ḡgī.

54 Kina kōmo kōo modōmorīyō 'ba sēyī tōnē kisaki ḡgī to'do bilaka kōzo lende tōnē Yesepa kiya ne. Mī kada naga nima 'bō ila'ba 'deni mī dōliḡo mōto ga pili, tine Ezipeto na ḡge gba akonyo kēdi teyi.

55 'Bō isaki ḡgī gbī to'do bilaka 'ba Ezipeto tine na līḡe kari zi bō dōliḡo tokpasi bo go bo ki'di akonyo zīnnī. Bo iya te, “Arike zi Yesepa, wa ame ga pili bo kiya ziye ne o'doke.”

56 Kina odo sēyī kila'ba 'deni mī dōyayi pili tine na Yesepa kope kpa mata tōnē ga pili bo kikeki nyōnyu yīmo ne ḡgī yaga tugō mo zi Ezipeto.

Bo ugö zinni römöyī 'bö ēdī 'deni ko'do lijē rō ma kēnyē.

⁵⁷ Mī kada naga nima bilaka ako Ezipeto di doliṅo mōto ga pili tugö nyönyu di zi Yesepa römöyī sēyī ila'ba 'deni gbī mī doliṅo ma 'bēnnī ga.

42

Tugö Nyönyu Di Ezipeto

¹ Yakoba 'bu 'ba Yesepa uwö lēbī mo gbī di liṅo abo ma nyönyu kēdī mī dōyayi 'ba Ezipeto. Bo iya zi kole abo ga, bo iya te, “Wa'di na kēddī kolomake 'beye te gōmo?”

² Muwö lende mo tēgē nyönyu ēdī Ezipeto. Ēnyī kari kugōke nyönyu zize di yayi kinza 'bö kupō ze.”

³ Kina kole 'ba Yakoba ga ma 'butē kēnyī ṅgī kari Ezipeto tugö nyönyu di yayi.

⁴ Tine Yakoba ota gō kole abo Benyimona bō löndö Yesepa di bi tari. Bo ere römöyī kinza wa ma kēnyē mōto kari kōmō ra gbī dōmo di yayi. Gō kö'du mo na bo ko'doko dē ti'di Benyimona kari ti löndö bo naga nima.

⁵ Kole 'ba Yakoba ga ari ti bilaka 'ba doliṅo mōto ga tari tugö nyönyu di Ezipeto. Lijē ari römöyī sēyī ame kila'ba 'deni dōyayi 'bēnnī 'ba Kanana ne.

Tolodo Bēri 'Ba Kole 'Ba Yakoba Ga

⁶ Mī kada nima Yesepa na 'deni rō turu löbu mbiri dō dōyayi 'ba Ezipeto. Bo na rō bō kugö nyönyu zi bilaka pili. Kina bō löndö bo tōnē ga kako kōdo ṅgī mī gō bi ame bo kēdī teyi ne. Tine na lijē kako ṅgī kolodo bēri kōmo bo.

⁷ Kina odo Yesepa ko'ja lijē 'deni tine, bo ikali lijē ṅgī rō löndö bo ga. Tine bo o'do abo rō bo le kōzo iya te bo ikali lijē dē tara. Bo ilende rō ma kisili gönnī, bo iya te, “Akoke di yala?”

Lijē iya te, “Dako di Kanana 'do tugö nyönyu di bine.”

⁸ Kina Yesepa kikali ṅgī rō ma laka omba ya naga nima löndö bo ga na, tine lijē ikali bo dē kpe.

⁹ Kina bo komeri gō lende 'ba nyī ma tōnē ga ko'de dō bo mōlo gō lende 'ba löndö bo ga ne ṅgī. Kina bo kiya te zinni, “Kpe bō kore na, akoke tonḡo doliṅo ze nime gō kikalike kōri ame 'do kaloke ya doze timo ne.”

¹⁰ Lijē iya te, “Nere, inza tara. Ze 'beze ṅgī kōzo kole 'bi ga tara. Dako eze ṅge gō nyönyu 'do dugö di bine.

¹¹ Ze nime pili rō kole 'ba 'bu kōto, rō ma laka ze bō dō kindēndē na dē. Dako dē bine kōzo bō kore tara.”

¹² Bo iya te, “Inza tara, mikali rō ma laka akoke tonḡo kōri ame gō kaloke ya timo doze ne.”

¹³ Lijē iya te, “Nere, ze nime dēdī 'butē dōmoriyō pili rō kole 'ba 'bu kōto. Ze kole 'ba bulöbu mōto kēdī koloma Kanana na. Löndö ze ma kōto ölē 'deni kina tundu mo na kileke liṅo ti 'bu ze.”

¹⁴ Bo iya te, “Mikali 'deni rō ma laka ēdī kōzo lende nime miya bine ne kpe bō kore na 'biri.

¹⁵ Ne ti miyozo lende 'be nima. Mulömu rōma kōmoye pili ti möyī nere, odo kiya te ko'deke löndö ye ma titi tō nima dē a mōto inza kombike ndiye di gō bi nime bine.

¹⁶ Kina ṅḡoke bō mōto le'jete di mī löṅgō ye bina gō kileki kari ko'de bō löndö ye nima kako bine. Kpe ya mōto mo naga nima ilekeke 'beye bine rō 'bōki ṅbō bo kuyī dō bo. Odo kiya te ko'doke dē te mēdī mikali ṅgī rō ma laka, omba kpe bō kore na.”

¹⁷ Kina bo ki'di lijē ṅgī pili mī maboso koloma yayi ṅbō tō'dō dō mota.

¹⁸ Mī tō'dō dō mota na bo kiya zinni, bo iya te, “Ma rō bō koro Boko'ba. Wa ame ga pili mēdī miya ziye ne o'doke kina ti kōmōke ṅgī.

¹⁹ Odo kiya te kinzake ṅgī rō ma laka rō bō dō kindēndē i'dike bō ma kōto kileke bine rō 'bōki, kina gō kpe ya mōto mo naga nima kotoke nyönyu ame ga kugōke 'deni ne kari

zi bilaka 'be ame ga ro 'bö di pötö ye 'dë ne.

²⁰ Kina go kari kakoke ti bo löndö ye ma titi nima ko'deke bo kako bine. Tine na ti mikali ngi ro ma laka omba lende 'be edi ro ma kodoro kina minza mupo ye kpe."

Kina lijë kuti ngi go lende abo nima.

²¹ Lijë ebe tiya mo ro go rönni, tégë, "Ro ma laka Boko'ba edi 'deni ki'di gomo nime doze go kö'du 'ba lende kënyë tönë do'doke molo zi bo löndö ze Yesepa ne. Mi kada nima bo oloma toma'jo ro bo zize go dolake bo gbo. Ne duwöke lende 'ba ro koma'jo abo dë gbi yo, ma dongoke gomo 'ba ro bo pele ro mbëmbë dititike lende mo dë gbi yo. Kina me le'jete do'jake gomo mo 'deni."

²² Rubëni iya te, "Miya dë su ziye mi kada tönë miya te kinza ko'doke oto dë zi bo titi nima? Ne o'ja uwöke lende ma dë 'di. Kina ma dokolo 'ba löpö tönë na me Boko'ba këdi 'deni ki'di gomo mo doze."

²³ Dëmba Yesepa uwö lende kiya 'bënni nima 'deni le, tine lijë ikali dë römöyi pa bo moto na koloma tiyari kpënni zi bo ro kpa Ezipeto.

²⁴ Kina odo bo kuwö lende 'bënni nima 'deni tara tine, bo ënyi ngi kodo yaga bi mono. Bo ileki kako kilende 'böwu zinni kina bo kigeli Simona ngi di mi löngö lijë, bo ki'di kudödu di komo lijë pili te.

²⁵ Kina Yesepa koja bo laja abo ga kari tiyari nyönyu mi sorowali 'ba löndö bo naga nima. Bo iya gbi zi bo laja naga nima go kogba yamo ame ga lijë kugö nyönyu timo ne kileki ki'di kpa sorowali mo ga. Kina bo koja bo laja abo ga ngi kari ki'di akonyo zinni go lijë konyo di go kori. Kina ko'do ngi pili kozo lende nima tara.

Yamo Mi Nyönyu

²⁶ Bo löndö Yesepa naga nima udödu sorowali 'bënni ga ngi go akaca 'bënni ga lijë kösö domo.

²⁷ Lijë ilingere nbö kari kömö go bi ame lijë ko'doko tö'dö teyi ne.

Bo moto ope kpa sorowali 'ba bo togba nyönyu ti'di mo zi akaca abo. Tine bo ongo te, yamo abo edi kpa sorowali yayi.

²⁸ Bo iya te zi bo löndö bo ga, "Yamo ma tönë mugö nyönyu timo ne lijë ileki 'deni 'böwu zö. Ongoke toma kina me kpa sorowali ma dayi."

Kina odo lijë konggo wa nima 'deni tara lijë ënyi ngi pili ro tikere. Lijë iya te, "Wë, wa'di na Boko'ba këdi ko'do kulöwö zize te nime?"

²⁹ Kina lijë kari ngi nduwë linjo zi 'bu nni Yakoba mi Kanana. Odo lijë kömö 'deni yayi tine lijë iyëti go wa ame ga ko'do rönni zinni di Ezipeto ne pili zi bo. Lijë iya te,

³⁰ "Bo ame ro löbu 'ba do Ezipeto mo ne ilende ngi ro ma kisili goze, bo iya te tégë ze bo kore na do'doko tongo kori ame go dalo ya timo do doyyayi 'bënni ne.

³¹ Kina dileki diya zi bo, diya te, ze bo kore na dë, ze bilaka ma sari na.

³² Diya te ze nime pili ro löndö koto 'butë domoriyo ro kole 'ba 'bu koto, kina löndö ze ma koto öle 'deni tundu mo na kileke linjo 'dë yayi ti 'bu ze mi doyyayi 'ba Kanana.

³³ Kina bo löbu mo nima omeri dë du te mi lende kiya ze. Bo iya te, "Ti miyozo lende 'be nima, odo këddike ro bilaka ma sari i'dike bo ma koto kileke tö bine. Kpe ya moto mo naga nima ileki karike ti nyönyu tokonyi bilaka 'be ga timo kinza 'bö kupö lijë ra.

³⁴ Kina ari ko'deke bo löndö ye ma titi nima kakoke timo bine go mikali omba kpe e'be ro bilaka ma sari. Kina ti mileki bo löndö ye ame kileke bine ro 'boki ne ngi ziye go kugöke ndögö nduwë di bine.' "

³⁵ Lijë iyëti go lende nime pili te zi 'bu nni, kina lijë kope kpa sorowali 'bënni ga ngi. Tine lijë o'ja yamo 'bënni ga pili di kpa sorowali 'bënni ga ro kotokoto. Kina odo lijë ko'ja yamo 'bënni ga 'deni pili tara tine, lijë ngi ro tikere ro ma kënyë go lende mo. 'Bu nni gbi ngi ro tikere,

³⁶ bo iya te zänni, “Wa'di na kèddi kololoke kole ma naga nime kari mökö di roma teyi? Yesepa ölu 'deni gbï kina me Simona kölu 'deni gbï, kina me 'böwu ko'dokoke 'deni gbï gɔ kogbake Benyimona gbï yaga di zö. Wa'di na kèddi kodoke gomo roma kulöwö te gomo?”

³⁷ Rubëni iya te, “I'di Benyimona közö mari timo. Mëdi monɔɔ gɔ bo laka mileki ti bo ziyi bine. Minza mola a mɔɔ kömö rɔ bo. Kina ɔɔ kiya te mileki bo de kako ziyi bine ogba kole botoni riyö ma naga nime kupö yaga kpa dokolo mo.”

³⁸ Tine 'bu nni uti de gɔ lende nima. Bo iya te, “Kole ma nime inza kari tiye. Löndö bo öle 'deni gbï, bo na me kola nge kɔɔ. ɔɔ a mɔɔ kari kömö dɔ bo di bi lingere nima yayi lisa ma kënyë na ko'deke 'deni zö. Möndë ama 'deni, meri mo na ngi këdi kososo ma.”

43

Toto Benyimona Ezipeto

¹ Tine sëyi nima kila'ba mi döyayi 'ba Kanana ne 'deni ngi rɔ ma kënyë.

² Kina ɔɔ e'be Yakoba ga konyo nyönyu ma tönë kugö kako timo di Ezipeto ne 'deni kote tine, bo iya zi kole abo ga, bo iya te, “Arike Ezipeto tugö nyönyu zize.”

³ Kole abo Yuda iya te, “Turu löbu 'ba Ezipeto mo nima tönë dari yayi ne bo ilende zize rɔ ma kisili. Bo iya te ɔɔ do'de bo löndö ze ma titi nime de, a mɔɔ bo o'dokö de kpe gɔ bo ko'ja kinë ze komo bo.

⁴ Kina me ɔɔ kiya te kodɔ kpa bo löndö ze ma titi nima 'deni gɔ kari tize, dëdi dari ngi dugö nyönyu dako timo ziyi.

⁵ Ne ɔɔ kuti de gɔ lende ze nime ti dari yayi rɔ ma totondo ga? Bo nima iya te a mɔɔ bo o'dokö de gɔ bo ko'ja kinë ze komo bo, ɔɔ kiya te do'de bo löndö ze ma titi nime de.”

⁶ Yakoba iya te, “Ne 'di, wa'di na kiyake zi bo kiyake te ëddike ti löndö ye mɔɔ gomo? Gɔ wa'di na

ko'doke lende tara, kèddi ki'dike ma ngi milisa kulöwö te gomo?”

⁷ Lijë iya te, “Bo mo nima oloma ngi tititi ze rɔ aliri gɔ lende 'ba bilaka ze ga pili. Bo ititi ze tégë ɔɔ 'bu ze ëdi. Kina bo kititi ze gbï tégë ɔɔ dëdi ti löndö ze mɔɔ. Gɔ kö'du mo na me ki'di 'dɔ diya lende 'ba Benyimona zi bo gomo ne, gɔ akititi ame bo këdi kititi ze timo. Ne dikali tondo ma bo ko'dokö gɔ do'de bo löndö ze kako zi bo?”

⁸ Yuda iya te, “Baba, i'di bo titi nima közö gɔ bo kari tize. Kina gɔ dënyi dari 'dɔ dako domo bilaka ze ga di zi sëyi löbu nime. Ne ɔɔ kinza tara 'bö ëdi kote dɔze kpaki ti kole titi ze ga.

⁹ Mëdi monɔɔ gɔ kole 'bi Benyimona laka, mëdi mi'di didi ma gbï këdi kɔɔ 'ba bo tara. ɔɔ kiya te, mileki de mo'de bo kako ziyi bine i'di lende mo kɔɔ doma nbö möle.

¹⁰ Onɔɔ te, ma kiya te dako de ngi dumu dɔze bine kɔɔ a nime te, dëne me dileki 'deni mi riyö na me.”

¹¹ Yakoba iya te, “Ele, ilenoke roye kɔɔ ame mëdi miya ziye ne. Ogbake wa ma laka 'ba döyayi nime gɔ ki'dike mi akombi 'be ga gɔ kotoke kari zi turu löbu nima rɔ kpa közi ki'di. Ogbake tagi ti dokomali wowo ma kato kele mɔɔ ga ti döngëri ma kana mɔɔ ga kɔɔ pisitaki ni ti alomonda.

¹² Arike ti yamo rɔ mbëmbë kebe dɔ ma dogba tönë 'dɔ kilekike ma tönë ga ki'di kpa sorowali 'be ga ne. Mɔɔga dɔ bo mɔɔ na kudölu ki'di yayi kinza kikali gomo.

¹³ Kina arike ti löndö ye Benyimona laka zi turu löbu nima.

¹⁴ Mi Boko'ba tigo dɔ kiteli këyi roye bo nima konɔɔ ye ngi rɔ bo lisa. Kina gɔ bo ki'di Benyimona kileki kako tiye ti Simona ame kileke yayi ne. Ne onɔɔ 'bama, ɔɔ kiya te Boko'ba bo kogba kole pele di roma ama ndobo abo na.”

Mi Riyö 'Ba Tari Ezipeto

¹⁵ Kina kole 'ba Yakoba ga kogba wa tönë ga ngi kari timo rɔ kpa

közi ki'di zi turu ma löbu 'ba Ezipeto nima. Lijë ogba yamo gbì mbiri kebe dɔ ma dɔgba tönë. Kina lijë kënyì ti Benyimona tari Ezipeto. Ɔdɔ lijë kömò 'deni yayi tine lijë ari ngì tɔngɔ bɔ löbu mo tönë ame rɔ Yesepa ne.

16 Kina ɔdɔ Yesepa ko'ja Benyimona 'deni kèdì tinnì tine, bo iya zi bɔ laja ame kèdì kɔngɔ gɔ wa 'ba mì liɔ abo ne, tégè, “Oto ya naga nime kari liɔ ma. Omba kole yèrì ɔtɔ ga ko'dɔ akonyo gɔ dari donyo tɔne tinnì mì zana kada.”

17 Kina bɔ laja nima ko'dɔ ngì kɔzɔ ma Yesepa kiya, koto ya naga nima ngì kari liɔ 'ba Yesepa.

18 Kina ɔdɔ lijë kɔngɔ bɔ laja nima kèdì koto lijë 'deni kari liɔ 'ba bɔ löbu tönë lijë ngì rɔ tikere. Lijë ebe tiya mo rɔ gɔ rɔnnì, iya te, “Èdì ko'de ze 'deni bine gɔ lende 'ba yamo tönë ga kileki kpa sorowali ze ga ne. Bɔ löbu nima o'dɔkɔ 'deni 'dɔ kinda 'ba ze ko'dɔ ze rɔ bɔ ndɔbɔ 'ba mì liɔ abo kpaki ti akaca ze ga.”

19 Kina ɔdɔ lijë kömò 'deni kpa reki 'ba liɔ nima lijë iya zi bɔ laja nima, iya te,

20 “Nere, tönë dako dɔgba bine tugò nyönyu ne ko'ja dèdì dileki 'deni dari liɔ,

21 dari dömò gɔ bi ame do'dɔkɔ tò'dò teyi na dope kpa sorowali ze ga do'ja yamo ma tönë ga dugò nyönyu timo ne 'böwu di kpa sorowali ze ga. Yamo ma dugò nyönyu timo ne pili rɔ gɔmo, kina me dileki 'deni timo.

22 Kina dako 'deni gbì ti yamo mɔtɔ ame gɔ dugò nyönyu mɔtɔ gbì timo. Dikali dè ɔdɔ yè mo na kileki yamo ze naga nima kpa sorowali ze ga mì kada nima.”

23 Bɔ laja nima iya te, “Olomake ti mì këyì, kinza kereke dè. Bɔko'ba ma kèdì kɔngɔ gɔye ti 'bu ye na ma kileki yamo 'be ga pili kpa sorowali ne. Yamo ma tönë ga kugòke nyönyu timo ne mogba 'deni mɔlo mì kada mo nima.”

Kina bo kari ngì ko'de Simona kako zinnì.

24 Bɔ laja tönë ogba löndò 'ba Yesepa naga nima koja rɔ 'ba Yesepa, bo ko'de mini zinnì turögò ndinnì timo gɔ dölètì 'bènnì, bo ki'di akonyo gbì zi akaca 'bènnì ga.

25 Lijë oloma yayi n̄bò kömò mì zana kada tileɔ rɔnnì ti kpa közi 'bènnì ga römöyì lijë uwò 'deni tégè bɔ löbu nima èdì kako tonyo akonyo bi koto tinnì.

26 Kina ɔdɔ Yesepa kileki 'deni kako liɔ tine, lijë ènyì ngì ti kpa közi ki'di 'bènnì ga kɔdɔ timo gɔ bo rɔ ma bo kèdì yimo kari ki'di zi bo. Kina lijë kolɔdɔ ngì bèrì kɔmɔ bo.

27 Bo iya te, “Èddike tondo? Kina 'bu ye ma tönë 'deni rɔ bulöbu köndè kiyake lende mo zò bine ne, bo èdì tondo? Bo èdì gba ti kɔmɔ bo?”

28 Lijë iya te, “Yèè n̄ere, 'bu ze èdì laka gba ti kɔmɔ bo.” Kina lijë kolɔdɔ 'böwu bèrì kɔmɔ bo.

29 Yesepa ileki kɔngɔ dɔnnì, kina ɔdɔ bo ko'ja bɔ löndò bo Benyimona ame rɔ kole 'ba ma bo ko ne tine, bo iya te, “Bɔ nime na rɔ bɔ löndò ye ma titi mo tönë kiyake lende mo zò bine ne?”

Kina bo kiya te zi Benyimona, “Kole ma, Bɔko'ba koloma tiyì laka.”

30 Kina bo kënyì ngì welo kɔdɔ kari yaga. Dòkì'dì bo ata 'deni rɔ ma kënyè gɔ lende nima bo ko'ja kinè bɔ löndò bo ne. Bo i'di toma gɔ bi ame gɔ bo kari kudu di teyi, kina bo kɔdɔ ngì rɔ 'ba tò'dò abo kari tudu yayi.

31 Bo urögò kɔmɔ bo kogbɔ dòkì'dì bo, kina bo kɔdɔ kako yaga. Bo iya zi bɔ laja abo, iya te, “O'de akonyo kako zize.”

32 Bo oloma dɔ gɔ bi loma ma 'ba bo ki'di löndò bo ga koloma dɔ tarabiza mɔtɔ kuyì kömönnì kari dɔ bo. Tine Ezipeto ame ga kèdì konyo akonyo gbì tinnì yayi ne oloma 'bènnì gbì 'beri. Dölètì 'bènnì 'ba Ezipeto na tara. Lijë oloma dè tonyo kpènnì bi koto ti Ebere, èdì rɔ lende ma koro zinnì.

33 Kina Yesepa kiyija löndò bo ga ngì koloma bèrì. Dɔgba bo i'di kole ma löbu mo kina bo ki'di bɔ ma

köyö gomo n̄bō kari kōmō zi kole ma rō tundu mo. Kina ɔdɔ lijē kon̄gɔ Yesepa kēdī kiyija lijē 'deni n̄gī koko tine lende mo igayi lijē n̄gī.

³⁴ Bō laja naga nima ombi akonyo di dɔ tarabiza ma 'ba Yesepa ko'de kako zi löndö bo ga. Tine akonyo ma ki'di zi Benyimona ebe 'ba ya ama ga n̄bō mī muyī. Kina lijē koloma n̄gī yayi tonyo akonyo, tuwē layi n̄gī rō l̄n̄ɔ.

44

Kösu 'Ba Yesepa

¹ Yesepa i'di lende mo zi bō laja abo ma löbu mo, iya te, “Ari kunzö nyönyu mī sorowali 'ba ya naga nime, unzö koso yimo kɔzɔ wa ame lijē ko'dɔkɔ tombi mo ne tara. Ieki yamo ma lijē kugö nyönyu timo naga nima ki'di kpa sorowali 'bēnnī ga me rō kɔtɔkɔtɔ.

² Kina ogba kösu sitēri ki'di mī sorowali 'ba bō ma titi nima ti yamo abo ame bo kugö nyönyu timo ne.”

Kina bō laja tönē ko'dɔ n̄gī kɔzɔ a nima tara.

³ Kina ɔdɔ bi kēzē 'deni tine löndö 'ba Yesepa naga nima ösö n̄gī k̄ari tari ti akaca 'bēnnī ga.

⁴ Kina ɔdɔ lijē kari 'deni gba mbowa yɔ na Yesepa kēnyī kiya te zi bō laja abo, “Ēnyī kozi gɔ ya naga nime 'dē, ari kiya zinnī, iya te, 'Nere ma o'dɔ lende laka ziye, wa'di na ko'dɔke lende kēnyē zi bo gomo?”

⁵ Wa'di na ku'bögöke kösu abo nima kileño di mī sitēri ne gomo? Kösu nima na n̄ere ma kēdī kuwē wa timo, kina gbī rō 'bosi abo. Lende ko'dɔ 'be nima ele dē.’ ”

⁶ Bō laja nima ozi gönnī kari kota gönnī kiya lende tönē ga Yesepa kose ne n̄gī pili zinnī.

⁷ Lijē iya te, “Nere, wa'di na kiya lende tara gomo? Dulömu r̄oze, a ma tara do'dɔ dē du te.

⁸ Ikali dē me tönē dari do'ja yamo di kpa sorowali ze ga ne dako timo di d̄oyayi 'ba Kanana dileki ziyī bine? Ne gɔ wa'di na kari kiya te du'bögö

wa ma kileño di mī sitēri ma kele gomo di mī lin̄ɔ 'ba n̄ere 'bī?

⁹ ɔdɔ kiya te ko'ja di zi bō m̄oto di mī löngö ze bine, bō mo ti kölē kpamo. Kina ze m̄oto mo ga ti dö'bō bine rō bō ndɔbɔ ziyī.”

¹⁰ Bō laja nima iya te, “Ti kēdī n̄gī tara. Tine bō ame mo'ja kösu nima di zi bo ne, bo na n̄ge ti kileki rō bō ndɔbɔ zö bine, kpe ya m̄oto mo naga nima ti karike e'be, römöyī o'dɔke 'beye wa ma kēnyē m̄oto dē.”

¹¹ Kina lijē kēnyī n̄gī welo kutē sorowali 'bēnnī ga pili bēri kope kpamo ga yaga.

¹² Kina bō laja nima ki'di n̄gī toma yimo. Bo isaki d̄ogba di dɔ sorowali 'ba bō ma löbu mo kari timo n̄bō kōmō dɔ 'ba bō ma titi mo, kina kari ko'ja kösu nima n̄gī di mī sorowali ma 'ba Benyimona.

¹³ Kina ɔdɔ lijē kon̄gɔ 'deni tara tine, lijē n̄gī rō meri, kirica b̄on̄gɔ yaga di rönnī gɔ lende 'ba gomo mbēmbē nime kēdī ko'dɔ rōnī zinnī ne. Kina lijē kudödu sorowali 'bēnnī ga n̄gī gɔ akaca, lijē kuyī dönnī kileki mī gawo.

¹⁴ Kina ɔdɔ Yuda ni ti bō löndö bo ga kuyī dönnī 'deni kako mī gawo, lijē ileki 'böwu kari lin̄ɔ 'ba Yesepa. Lijē ari ko'ja Yesepa kēdī gba lin̄ɔ. Kina lijē kari kolɔdɔ n̄gī bēri k̄omo bo.

¹⁵ Bo iya te, “Wa'di ga na me ko'dɔke bine te ne? Ma nime, ma bō kumē lende kɔzɔ 'bosi na, ikalike dē?”

¹⁶ Yuda iya te, “Nere, tine gɔ diya tondo? Dikali dē kpe tiya a m̄oto. Dikali dē kpe ma 'dɔ dileme laka ze ziyī. Lende kēnyē nime ze na dē do'dɔ, Boko'ba na kēdī kodɔ karama d̄oze gɔ lende 'ba wa ma kēnyē ame ga do'dɔ 'deni m̄olo ne. Kina me 'deni do'dɔkɔ n̄gī gɔ dileke pili ziyī bine rō bō ndɔbɔ 'bī ga tine dē n̄ge kɔtɔ rō bō ame ko'ja kösu nima di teyi ne.”

¹⁷ Yesepa iya te, “Inza tara, minza mo'dɔ tara. Bō nima ko'ja kösu di zi bo ne bo na kēdī kileke n̄ge bine.

Kpe ya mɔto naga nima inzake ti lende ɔto, ileki karike zi 'bu ye."

¹⁸ Kina Yuda kese ngi noli do ngila bo, kiya te, "Nere, i'di milende to kpe mbowa tiyi 'di. Kinza kenyi de ro 'diri to. Monjo 'deni ngi ni na ro nere ma lobu mbiri kozo bo dolijo 'ba Ezipeto nime.

¹⁹ Lende ma na kozo a nime te. Mi kada tone dogba bine ne go koloma tititi ze kiya te, odo 'bu ze edi kina dedi ti londö mato,

²⁰ diya te 'bu ze edi kina dedi gbi ti londö ze ame ro tundu mo ne ame 'bu ze koyö ko'ja ro bo kandi 'deni. Londö 'ba kole nime ole 'deni, bo na nge ma kola koto zi ma bo. Kina 'bu ze ko'bo ngi ro mbembë.

²¹ Kina me tone kiya te go do'de kole nima kako ziyi go konjo bo.

²² Dileki ziyi diya te, 'Bo inza kenyi di do ngila 'bu ze. Odo bo kenyi di do ngila 'bu ze, 'bu ze inza komo.'

²³ Ne iya zize mi kada nima yayi, iya te odo kiya te bo titi nime kako de tize a mato o'doko de go ko'ja kinë ze dorö kpe komoyi.

²⁴ Kina dileki dari diyeti go lende kiya 'bi tone ga ngi pili zi 'bu ze.

²⁵ Kina me 'bowu 'bu ze kiya te go dako tugö nyönyu di Ezipeto bine.

²⁶ Diya te zi bo odo kole titi nime kari de tize a mato dinza dari. Inza ko'doko go dorö komo turu lobu 'ba dolijo nima odo kiya te kole nime kari de tize.

²⁷ 'Bu ze iya te, 'Kozo ikali 'ja ma ama öyö kole nge riyö zö.

²⁸ Kina me mato kari e'bëni 'deni molo bito to ne ga mo'ja komo mo de gbi yo molo nime. Motoga kuruku 'ba yi mökö ti konyo 'deni.

²⁹ Kina me ko'dokoke 'deni gbi togba ma titi nime yaga di zö. Odo a mato komo domo di yayi lisa ma lobu na ko'deke 'deni zö. Mondë ama 'deni meri abo na ngi kedï kososo ma.' Lende ma 'bu ze kiya zize na kozo a nime te.

³⁰⁻³¹ Kina me odo kiya te dari dileki ra ro ma sari kinza kole nime, kina odo 'bu ze ko'ja bo kinza tize bo edi kole ngi. Edi 'deni ngi kozo

iya te didi abo ti 'ba kole nime 'deni ngi ro akoto. Odo bo ko'ja kole nime kinza tize yo na bo kedï kole ngi. Lisa nime do'de 'deni do bo ne na kedï kupö bo ngi.

³² Nere, ma na medï monjo go kole nime, miya 'deni molo zi 'bu ma, miya te, 'Odo mileki de ti bo, lende mo ti korö doma nbö möle.'

³³ Kina me moma'jo roma ziyi i'di ma na mileke bine to'do ndobo ziyi potö bo nime. I'di kole nime kileki kari lijo ti londö bo ga.

³⁴ Ne ma 'bama go mileki tondo mari zi 'bu ze ro ma sari kinza kole nime? Roma aga 'deni di bi tari tonjo lisa 'ba 'bu ze."

45

Yesepa Ileme Ro Bo Zinni

¹ Kina odo Yesepa kuwö lende kiya 'ba Yuda nime 'deni te tine, bo ikali de kpe togbo doki'di bo di komo bo laja abo ga. Kina bo kapi ngi ro ma kembe dönni, tegë, "Odoke yaga di goze bine."

Bilaka naga nima odo ngi pili yaga kola Yesepa ni nge yayi ti bo londö bo ga. Kina bo kebe ngi tileme ro bo zinni, bo iya te, "Ma londö ye na."

² Kina bo ki'di ngi tudu ro ma kembe na Ezipeto naga nima kuwö monö 'ba do bo ngi nbö di yaga. Go kö'du mo na lende mo kari ngi nbö komo lijo 'ba bo dolijo.

³ Yesepa iya zi londö bo naga nima, iya te, "Ma Yesepa na. 'Bu ze edi gba ti komoni?"

Tine lijë ikali de kpe tileki do lende abo, rönni edi 'deni ngi kilë'di go kö'du ame lende mo kigayi lijë 'deni ne.

⁴ Kina odo Yesepa konjo rönni kedï kilë'di 'deni kulöwö tara tine bo iya zinni go lijë kiyese ngosi do ngila bo. Bo iya te, "Ma Yesepa na, ma londö ye ma tone kugöke molo zi bo ndögö ne na. Kina me ko'de ma kako mi do'yayi 'ba Ezipeto bine.

⁵ Ne kinza kereke de komerike kaga roye, kina kinza ki'dike doki'di ye de kata roye go lende kenyë

tönë ko'doke zö mi kada nima yayi ne. Boko'ba na koja ma kako dogba komoye bine 'do tokonyi ye kozo a nime te kinza 'bö kupö ye ra.

⁶ Komo koo mo 'deni riyö ame 'bö kila'ba 'deni mi doyyayi nime. Kina ola koso mo ga 'deni gba muyi ame bilaka inza kikali gbi toro'do nyaka ala tumu nyönyu.

⁷ Ro ma laka Boko'ba na me ko'do lende löbu abo nime, bo koja ma kako dogba komoye bine go ki'di ye ti bilaka pili 'be ga komoke di zi gomö nime 'do ki'di kupö ye kara gba nduwë.

⁸ Kpe na de me kojake ma bine, tine Boko'ba na koja ma. Bo o'do ma ro löbu mi lijo 'ba bo dolijo, kina me bo ko'do ma 'deni ro turu löbu mbiri do doyyayi 'ba Ezipeto nime."

⁹ Bo ileki gbi kiya zinni, bo iya te, "Kina enyike ti, kilekike welo karike zi 'bu ze. Ari kiyake zi bo, iyake te ma kole abo Yesepa na. Kina me le'jete medii mose kpama kari zi bo, miya te, 'Boko'ba o'do ma 'deni ro löbu 'ba do doyyayi 'ba Ezipeto. Ako welo go koloma tö bine.

¹⁰ Ako ti kole 'bi ga pili ti kole 'ba kole 'bi ga, ti yeri 'ba mi lijo 'bi ga pili ti wa ame ga keddi timo ne. Go bi edi ziyi bine toloma teyi kapa Gosene. Bi nime na ngosi ngila lijo ma go kako kolomake teyi.

¹¹ Ti mö'bö nduwë ti'di wa ame ga keddi ro leri mo ne ziyi di yayi, romöyi seyi nime edi gba ko'do komo koo muyi. Dene motoga 'bö löbu nime ti kote doye pili ti bilaka 'bi ga, kpaki ti yeri 'ba mi lijo 'bi ga.'

Ndose ma nime ari kiyake tara zi 'bu ze.

¹² Ro ma laka ikalike ma 'deni pili, kina ni bo löndö ma Benyimona ikali 'deni ma Yesepa bo löndö yi na.

¹³ Ari kiyake zi 'bu ze, iyake te medii 'deni ti közi kakpa mbiri do Ezipeto. A moto ga ame pili ko'jake bine ne iyake lende mo gbi zi bo. Ari ko'deke bo kako welo bine."

¹⁴ Tine na Yesepa kiramo Benyimona ngi bo kudu ro ma kenyë.

Kina Benyimona kiramo bo gbi kebe tudu.

¹⁵ Kina Yesepa kebe ngi tiramo löndö bo ama ga pili ro kotokoto nduwë ti monö. Kina lije ki'di ngi tilende ti bo.

¹⁶ Lende nima ari komo zi bo dolijo tegë löndö 'ba Yesepa ga ako 'deni, kina bo dolijo ni ngi pili ti mi keyi ti bo laja abo ga.

¹⁷ Bo iya zi Yesepa, iya te, "Iya zi löndö yi naga nima go lije kudödu akombi 'benni ga go akaca lije kileki kari lijo 'benni mi doyyayi 'ba Kanana.

¹⁸ Kina go lije kari ko'de 'bu nni ti bilaka 'benni moto ga pili kileki timo bine. Ti mi'di kapa yayi 'ba Ezipeto ma laka ro do kiteli zinni go lije koloma teyi. Kina ti mi'di akonyo ma laka gbi zinni ro mbembë.

¹⁹ Mi doyyayi nime bine dedii ti aribiya ame ga sa na kedii koto ne, kina 'do lije kogba kari timo go 'ja ti kole titi 'benni ga pili keki yimo kako bine, kina 'do 'bu yi kako gbi bine kozo a nima tara.

²⁰ Iya zinni kinza lije ki'di minni kombi de go lende 'ba wa 'benni ga. Odo kiya te lije komo Ezipeto bine wa ma laka 'ba doyyayi nime lije ti kedii pili timo."

²¹ Kole 'ba Yakoba ga o'do pili kozo lende kiya 'ba bo dolijo nima tara. Yesepa i'di aribiya nima zinni kozo lende kiya 'ba bo dolijo tara. Kina bo ki'di akonyo gbi zinni go lije konyo di go kori.

²² Bo i'di bonggo ma kele me zinni. Tine 'ba Benyimona bo i'di yamo kuluku modokoto ti bonggo ma kele muyi.

²³ Kina bo kako gbi ti wa naga nime ko'de zi 'bu bo, ame akaca 'butë na kombi wa ma kele 'ba mi doyyayi 'ba Ezipeto, kina akaca gbi 'butë ame ga kombi nyönyu zi bo ti a moto ga ame go bo konyo di go kori ne.

²⁴ Bo oja lije go kori, bo iya te, "Kinza kamoke de ro go roye di go kori."

Lajo 'Ba Yakoba

²⁵ Bo löndö 'ba Yesepa naga nima ënyi di Ezipeto yayi kileki kari Kanana. Lijë ari kömö liṅṅo zi 'bu nni

²⁶ na lijë kiya te, “Yesepa ëdi gba ti kömöni, bo na 'deni ro turu löbu mbiri do Ezipeto.”

Kina doo Yakoba kuwö lende nime te tine bo oto ngi ro go bo. Bo i'di do bo de go lende kiya 'bënni nima.

²⁷ Lijë iyëti go lende ame ga pili Yesepa kose ne zi bo. Tine ṅbö bo kari ko'ja aribiya ame ga Yesepa koja go bo tari timo Ezipeto ne, tine na 'jaa doki'di bo këyi.

²⁸ Bo iya te, “Ee, kina 'deni, ro ma laka kole ma Yesepa ëdi gba ngi ti kömöni. Mëdi mari tongo bo du titi ti komo ma gba kinza möle de.”

46

Tari 'Ba Yakoba Ezipeto

¹ Yakoba ototo abo ga pili kënyi ngi di yayi kari ṅbö kömö Berasaba. Kina doo bo kömö 'deni Berasaba tine na bo kumu roma ngi zi Boko'ba 'ba 'bu bo Yisika.

² Kina Boko'ba kileme roni ngi zi Yakoba ro mi korondo kidëki bo, kiya te, “Yakoba, Yakoba.”

Yakoba uti, iya te, “Ma na me bine.”

³ Boko'ba iya te, “Ma Boko'ba na, ma na moloma tongo go 'bu yi Yisika bine. Kinza kere de di bi tari Ezipeto. Go bi nima na mëdi mari mi'di kupö yi kara di teyi ro mbëmbë.

⁴ Kina ti moloma gbï tiyi yayi go mileki kupö yi ga 'jaa kako mi yayi nime bine. Tine ni 'bëyi doo köle kada moto Yesepa na ti kokoko yi.”

⁵ Kina Yakoba kënyi ngi di Berasaba yayi. Kole abo ga i'di bo mi aribiya ma tönë bo doṅṅo 'ba Ezipeto koja ne. Lijë i'di 'ja 'bënni ga kpaki ti kole titi mi aribiya naga nima go kilingere timo.

⁶ Kina lijë kënyi ngi pili ti yeri 'ba mi liṅṅo 'bënni ga ti wa ame ga pili lijë ko'ja di Kanana ne, lijë kari Ezipeto. Yakoba ari pili ti bilaka abo ga,

⁷ kole abo ga ti kole 'ba kole abo ga ti yitoti abo ga pili ti yitoti 'ba kole abo ga. Lijë pili osö go bo kari Ezipeto.

⁸ Yakoba nime na kidëki möyi mo moto gbï ro Yisarele. Möyi bilaka abo ga ame kari ti bo Ezipeto ne kina me ga. Rubëni ame ro kole 'ba Yakoba ma doṅṅo mo ne,

⁹ ti kole abo ga Anoko ni ti Palo ti Ezerona ti Karomi.

¹⁰ Simona ti kole abo ga Yemowele ni ti Yamina ti Oda ti Yakina ti Zowara kina gbï ti Sawola ame yitö 'ba doyayi 'ba Kanana na köyö ne.

¹¹ Lëwë ti kole abo ga Gerosona ni ti Kowata ti Merari.

¹² Yuda ti kole abo ga Sela ni ti Pereze ti Zera. Kole abo moto mo ga Ere ni ti Onana öle 'deni molo di doyayi 'ba Kanana yayi. Kina Pereze kari köyö kole riyo ro Ezerona ni ti Amola.

¹³ Yisakara ti kole abo ga Tola ni ti Puwa ti Yabo ti Simerona.

¹⁴ Zebolona ti kole abo ga Serede ni ti Elone ti Yalele.

¹⁵ Kole 'ba Yakoba naga nime ma bo köyö ti Leya ko'ja bo këdi koloma Padanarama na. Bo öyö nyiti gbï ti Leya möyi mo ro Dina. Kina kupö bilaka lesi ame ga pili kodo di zi Leya ne ëdi 'butë mota doomota.

¹⁶ Kole 'ba Yakoba moto ga ame kari ti bo Ezipeto ne kina me ga. Gada ti kole abo ga Zipeyona ni ti Agi ti Suni ti Eziboni ti Eri ti Arodi ti Areli.

¹⁷ Asera ti kole abo ga Yimena ni ti Yisewa ti Yisewi ti Beriya ti nyiti abo Sera ti kole 'ba Beriya ga ame ga ro Eberi ni ti Malekele.

¹⁸ Kole 'ba Yakoba naga nime ma bo köyö ti Zilepa ame Labana ki'di go kari koja laja zi nyiti abo Leya na. Kina kupö bilaka lesi ame ga pili kodo di zi Zilepa ne ëdi 'butë doomu dookoto.

¹⁹ Yakoba öyö kole gbï riyo ti 'ja abo ame ro Rayile ne, möyi mo ga na ro Yesepa ni ma ti Benyimona.

²⁰ Tine Yesepa öyö kole 'deni riyo di Ezipeto ro Manase ni ti Eporima.

Bo öyö lijë ti 'ja abo Asenata nyiti 'ba Potipera bo kata ame kedi koloma mi doyayi 'ba Ono ne.

²¹ Benyimona öyö kole gbi ro Bela ni ti Bekere ti Asebele ti Gera ti Namana ti Eyi ti Rose ti Mupima ti Wupima ti Arada.

²² Kina kupö bilaka lesi ame ga pili kodo di zi Rayile ne edi 'butë domosowo.

²³ Kole 'ba Yakoba moto ga ame kari ti bo Ezipeto ne kina me ga. Dana ti kole abo Wusima.

²⁴ Napatali ti kole abo ga Jazele ni ti Gunì ti Jereze ti Silema.

²⁵ Kole 'ba Yakoba naga nime ma bo köyö ti Bila ame Labana ki'di go kari toja laja zi nyiti abo Rayile na. Kina kupö bilaka lesi ame ga pili kodo di zi Bila ne edi modomorïyö.

²⁶ Kupö Yakoba ga ame kari ti bo Ezipeto ne edi pili bi koto kuluku koto kodo domo 'butë döomu dokoto (66) ro dönni kinza 'ja 'ba kole abo ga teyi.

²⁷ Tine Yesepa öyö kole 'deni riyo di Ezipeto yayi kina ki'di bilaka 'ba Yakoba ga ame ga kari Ezipeto ne kodo'bo rönni pili bi koto kuluku koto kodo domo 'butë riyo (70).

Loma 'Ba Yakoba Ezipeto

²⁸ Yakoba oja Yuda kari dogba kiya zi Yesepa go kure dönni Gosene. Kina odo lijë kömö 'deni Gosene tine

²⁹ Yesepa enyi ngi kilejo aribiya abo ma tone kosani na kedi koto ne bo kari tileme ro bo zi 'bu bo di Gosene yayi. To'ja ma bo ko'ja 'bu bo na bo kiramo ngi bo kudu ro ma kenyë.

³⁰ Yakoba iya zi bo, iya te, "Mo'ja kömöyi 'deni kina mikali 'deni ngi ro ma laka eddi gba ti kömöyi. Ne odo tole kömö pele doma yimö eyi 'deni."

³¹ Kina Yesepa kebe ngi tilende zi löndö bo ga ti bilaka pili moto ga 'ba 'bu bo. Bo iya te, "Medi mari miya zi bo dolingo 'ba Ezipeto, miya te, 'Löndö ma ga ako 'deni zo ti bilaka pili 'ba 'bu ma ga ame kedi molo mi doyayi 'ba Kanana ne.'

³² Medi mari miya zi bo, miya te, kpe bo koda kamölö ni ti sa na kina me kakoke 'deni ti sa 'be ga pili ti kamölö mo ga pili ti wa 'be ga.

³³ Kina odo kiya te bo dolingo kideki ye bo edi kari kititi ye, kiya te, odo ndobo 'be ga ro wa'di?

³⁴ Kina go kiyake zi bo, iyake te, ndobo 'be molo keddike gba ro ma titi nbö kömö mi kada nime tone na ro toda kamölö ni ma ti sa. Kina 'bu ye löbu ga o'do ndobo nima gbi tara bine. Ari kiyake zi bo tara kina bo ti ki'di ye ngi kolomake mi yayi 'ba Gosene nime."

Yesepa iya tara romöyi Ezipeto lende 'benni lijë o'doko de toloma bi koto ti bo koda yeri.

47

¹⁻² Kina Yesepa kigeli löndö bo ga ma muyi kari timo zi bo dolingo. Bo iya zi bo dolingo, iya te, "'Bu ma ni ti löndö ma ga enyi 'deni di Kanana kako bine. Lije ako 'deni ti yeri 'benni ga kpaki ti wa 'benni ga kina me lijë kömö 'deni Gosene."

Kina bo kileme löndö bo ga ma muyi nima zi bo dolingo.

³ Bo dolingo ititi lijë, iya te, "Ndo bo 'be ro wa'di?"

Lije iya te, "Nere, ze ro bo koda yeri, kina 'bu ze löbu ga ma molo gbi tara.

⁴ Dako 'deni go doloma titi mbowa bine romöyi seyi ila'ba 'deni ro ma kenyë mi doyayi 'ba Kanana, moli inza kpe yayi zi kamölö ze ga go konyo. Kina me dene go ki'di ze doloma Gosene bine."

⁵ Bo dolingo iya zi Yesepa, iya te, "'Bu yi ni ti löndö yi ga na me kako 'deni ziyi bine,

⁶ mo'doko go lijë koloma mi go bi ame lijë ko'doko toloma teyi di mi doyayi 'ba Ezipeto nime ne. Ne ongo, yayi ma laka di mi doyayi 'ba Ezipeto nime na ro Gosene, zinni 'do toloma yayi. Kina odo bo moto kedi mi longo lijë ame kikali ndobo 'ba tongo go yeri ro ma laka i'di

bo konḡo ḡo yēri 'ba ma naga nime gbi."

⁷ Yesepa o'de 'bu bo Yakoba gbi kako kileme zi bo doliḡo. Kina Yakoba ko'do yēyi zi bo doliḡo.

⁸ Bo doliḡo ititi bo, iya te, "Komo koo 'bi ēdi 'deni ndö?"

⁹ Yakoba iya te, "Komo koo ma onzi dē gba laka, ēdi 'deni nḡe kuluku riyo koo dōmo 'butē mota (130). Ne gomō na mo'ja 'deni nḡi rō ma kēnyē. Komo koo ma ame moloma dōyayi bine ne onzi dē koo 'ba 'bu ma löbu ni tara."

¹⁰ Kina Yakoba ko'do yēyi nḡi gbi 'böwu zi bo doliḡo kina bo koo nḡi yaga.

¹¹ Yesepa i'di 'bu bo ni ti löndö bo ga koloma Ezipeto yayi mi ḡo bi motō nḡosi nḡila gawo 'ba Ramese. Bo i'di nyaka zinni di yayi ḡo koloma nḡburu rō ē'bēnni koo lende ame bo doliḡo kiya ne tara. ḡo bi nima na yayi mo kele nḡi rō dō kiteli pili kebe dōyayi motō ga 'ba Ezipeto nima.

¹² Bo i'di akonyo gbi zi 'bu bo ni ti löndö bo ga pili ti bilaka motō ga ame 'ba 'bu bo ne rō mbēmbē koo wa ame ga liḡe ko'doko ne tara.

Zana 'Bö Ma Kata

¹³ Sēyi nima 'deni nḡi rō mbēmbē a motō rō akonyo inza kpe mi dōyayi pili. Kina bilaka ma Kanana ti ma mi Ezipeto 'bö odo 'deni nḡi rōmo rō ma kēnyē.

¹⁴ Kina liḡe koloma nḡi nduwē tugō nyönyu di zi Yesepa rō mbēmbē, bo kototo yamo 'bēnni ga nḡi pili kikeki liḡo 'ba bo doliḡo.

¹⁵ Tine na kari kōmō mi kada ame ga yamo kote rōni 'deni di zi bilaka pili, a motō rō yamo inza kpe mi dōyayi 'ba Ezipeto pili ti 'ba Kanana. Kina Ezipeto kototo rōnni kako zi Yesepa tokpasi bo, iya te, "Yamo ze ga ote rōni 'deni pili, i'di akonyo zize kinza kola ze dē dölē."

¹⁶ Bo iya te, "Odo yamo 'be ga kote rōni 'deni o'deke yēri 'ba liḡo 'be ga ḡo kugōke akonyo timo ziye."

¹⁷ Mi kōmō koo nima na bilaka ko'de kosani 'bēnni ga ti kamölö ni

ti banya ti sa ti akaca zi Yesepa kutē di zinni ti akonyo.

¹⁸ Kina odo kari kōmō 'deni mi kōmō koo motō 'böwu tine na bilaka tōnē ga kako gbi zi Yesepa. Liḡe iya te, "Nere, onḡo le'jete koo ikali yamo ze ga ote rōnni 'deni me. Kina me yēri ze ga di'di 'deni kpaki ziḡi. Dinza kpe ti a motō, ame kileke zize bine ḡo dugō akonyo timo di ziḡi ola 'deni nḡe koto rō yida rōze ni ti nyaka ame ga dēdi timo ne.

¹⁹ Kinza kola ze dē dölē, odo kiya te 'bö kupō ze nyaka ze ga ēdi kulē nḡi kada motō rō wa ma yawa. Doma'jo rōze ziḡi i'di akonyo zize dugō ti yida rōze ni ma ti nyaka ame ga dēdi timo ne. Kina ze mo ti doloma nḡi rō bo ndobo zi bo doliḡo, tine nyaka ze ga ti koloma rō wa 'ba bo doliḡo. I'di nyönyu zize ḡo dōmo rōze timo kina ḡo dari duli motō ga gbi mi nyaka ze ga. Kina nyaka ze ga inza kikali kpe tulē rō wa ma yawa."

²⁰ Kina Yesepa kugō nyaka 'ba Ezipeto naga nima nḡi 'doyi rō ḡomo pili rō a 'ba bo doliḡo. Liḡe ugō nyaka 'bēnni ga mōkō rōmōyi 'bö 'deni nḡi rō ma kēnyē tinni. Kina nyaka nḡi pili rō nyaka 'ba bo doliḡo.

²¹ Kina Yesepa kugō bilaka naga nima nḡi pili di mi dōyayi 'ba Ezipeto yayi rō bo ndobo zi bo doliḡo.

²² Nyaka 'ba bo kata na nḡe Yesepa kugō dē rōmōyi bo doliḡo ēdi nduwē ki'di akonyo zinni. ḡo kō'du mo na ma ki'di liḡe kinza kugō nyaka ma 'bēnni ga ne.

²³ Tine na Yesepa kiya zi bilaka naga nima, bo iya te, "Onḡoke te, le'jete mugō yida rōye 'deni pili ti nyaka 'be ga rō wa 'ba bo doliḡo. Kupō na me mēdi mi'di ziye arike timo kulike mi nyaka 'be ga,

²⁴ kina odo kiya te kpa dōlili kōmō 'deni ozake kapa ma muyi 'ba wa ame ga pili koo ziye di mi nyaka 'be ga ne ḡo ki'dike zi bo doliḡo. Tine ḡo koo mo ga koloma rō e'be 'dō kēdi

ro kupö gbî ro akonyo ziye ti bilaka 'be ga ti kole titi 'be ga."

²⁵ Bilaka naga nima iya te, "Ni na me kômô ze 'deni di mî tölê 'ba 'bö löbu nime, ti doloma ngî ro bô ndôbô zi bô dôliŋô."

²⁶ Wa nime na Yesepa ki'di kö'du zi bilaka pili gô koza kapa ma muyî 'ba wa ame ga lijê kotôto di mî nyaka ne ki'di zi bô dôliŋô. Kö'du ki'di nime ö'bô nduwê te zi Ezipeto. Nyaka 'ba bô kata na nge kileke kinza ro 'ba bô dôliŋô.

Yakoba Iteri Bi 'Ba Tusu Bo

²⁷ Tine Yisarele oloma 'bënnî mî yayi 'ba Gosene di Ezipeto yayi. Lijê ari ko'dô rônî ngî ro bô wa di yayi, lijê köyö kole ro mbëmbë.

²⁸ Yakoba oloma Ezipeto yayi nbô kômô kôô 'butê döömu dômoriyö, nbô kômô kôô abo kari kômô kuluku riyyö kôdô dômô 'butê sowô döömu dômoriyö (147).

²⁹ Kina ôdô bo kô'bô tölê 'deni tine na bo kîdêkî kole abo Yesepa kako ngî zi bo. Kina bo kiya zi Yesepa, bo iya te, "Ôdô kô'ô ma ngî ako kusu köziyî mî mbola ma kulömu röyî timo. Ulömu gô ko'dô wa ame ga pili mititi yi to'dô mo ne. Ulömu röyî kiya te a môtô inza kusu ma Ezipeto bine,

³⁰ tine gô kari kusu ma bi kôto ti baba löbu ni. Ôdô mölê 'deni ombi töku ma di Ezipeto bine kari kusu ma gô bi ame kusu 'bu ma löbu ga teyi ne."

Yesepa iya te, "Ti mo'dô ngî kôzô lende kiya 'bî tara."

³¹ Yakoba iya te, "Ulömu 'dô ko'dô kôzô wa nima tara."

Tine na Yesepa ko'dô lömu ngî. Kina Yakoba ko'dô yêê'dî ngî zi Boko'ba di dô langiri yayi.

48

Manase Ni Ti Eporima

¹ Yesepa uwö lende mo tégê 'bu bo Yakoba êdî dô rôkô'ô, kina bo kënyî ngî kari ti kole abo ga Manase ni ti Eporima kari tonŋô Yakoba.

² Kina ôdô Yakoba kuwö kiya te Yesepa ömô 'deni tine na bo kinzinzi ro bo ngî kënyî koloma tôrô dô langiri.

³ Bo ilende zi Yesepa, iya te, "Môlo bine Boko'ba bô tigo dô kiteli ileme rônî zö. Mî kada nima mëdî Luza mî dôyayi 'ba Kanana. Boko'ba o'dô lömu ma laka zö,

⁴ iya te, "Ti mi'di yi köyö kole konzi gô kupö yî ga kara koloma ro kpa dô'be ma konzi. Ti mi'di yayi nime zi kupö yî ga kö'bô nburu ro ë'bënnî." Lende ma Boko'ba kiya zö na tara.

⁵ Kina me mëdî miya ziyî kole riyyö 'bî naga nime, Eporima ni ti Manase, ti koloma ro kole ma ga. Öyö lijê Ezipeto bine gba kinza mako dë ziyî bine, ne lijê ti koloma ro kole ma ga ro ma koriya ti Rubëni ni ti Simona.

⁶ Kina ôdô kiya te kari köyö kole môtô ga gbî 'böwu tine, lijê ti koloma ro kole 'bî ga inza kpe ro 'bama. Lijê ti ko'ja apötô di zi Eporima ni ti Manase.

⁷ Mëdî mo'dô lende nime gô kö'du 'ba möyî Rayile ame kölê mî dôyayi 'ba Kanana 'dê yayi mî kada ma dëdî dako di Padanarama. Ko'ja dômô 'deni ngôsî ngila Eporata na loko kölê ngî tine ma ro meri ro mbëmbë gô lende mo. Musu nî yayi kpa kari Eporata."

Eporata nima, möyî mo ma le'jete na 'deni ro Beteleme.

⁸ Kina ôdô Yakoba ko'ja kole riyyö 'ba Yesepa naga nima tine, bo ititi, iya te, "Yê mo ga na me ne?"

⁹ Yesepa iya te, "Kole ma ga na. Lijê ame Boko'ba ki'di zö di Ezipeto bine ne na."

Yakoba iya te, "O'de lijê kako ngôsî zö bine gô mo'dô yëyî dönnî."

¹⁰ Yakoba 'deni ro bulöbu köndê kômô mo o'ja bi dë kpe laka. Kina Yesepa ko'de kole riyyö abo naga nima ngî kako noli zi 'bu bo. Yakoba iramo lijê kome mbili mo.

¹¹ Bo iya zi Yesepa, iya te, "Môlo momeri miya te minza mo'ja yi kpe. Ne kina me mo'ja yi 'deni ti kole

'bī ga, Boko'ba na ko'do lende laka nime 'deni zo."

¹² Kina Yesepa kiyese kole abo naga nima yaga di ro Yakoba na bo kere beri komo 'bu bo.

¹³ Tine na bo ko'de kole abo ga kako 'bowu noli zi Yakoba, bo i'di Eporima do gali Yakoba, Manase na bo ki'di do dori.

¹⁴ Tine Yakoba oja kosi bo ma dori na ki'di do Eporima ame za ro kole ma titi ne. Kina bo ki'di kosi bo ma gali do Manase ma tone ro kole ma lobu mo ne.

¹⁵ Kina bo koloma ngi kozo wa nima tara to'do yeyi zi Yesepa. Bo iya te, "Boko'ba ko'do lende laka zi kole naga nime. Bo ame 'bu ma lobu Abarayama ni ti Yisika koro bo ne. Bo na me koloma tongo goma nbokomo mi kada nime tone, bo ko'do lende laka abo gbi zi kole naga nime.

¹⁶ Malayika 'ba Boko'ba ko'do lende laka gbi zinni. Bo na komo ma kinza lende kenyé oto komo doma. Kole naga nime na ti ki'di moyi ma ti moyi baba lobu Abarayama ni ti Yisika kilibi. Kupo lije ti kara konzi ro mbembé."

¹⁷ Kina do Yesepa kongo Yakoba ki'di kosi bo ma dori za do Eporima tine mi bo indili de kpe. Kina bo kombi kosi Yakoba ma dori yaga di do Eporima 'do ti'di mo do Manase.

¹⁸ Bo iya te, "Baba, inza tara, ongo te kole ma dandende mo na me. Bo na go ki'di kosiyi ma dori do bo."

¹⁹ Tine Yakoba uti de go lende nima. Bo iya te, "Kole ma, mikali 'deni ngi Manase na ro kole ma dandende, bo ti koloma ro 'bu 'ba kpa roba ma lobu. Tine bo londö bo Eporima ame ro kole ma titi ne ti keddi ngi mbiri di do bo. Kupo Eporima ti keddi ro kpa roba ma konzi."

²⁰ Yakoba o'do yeyi 'bowu zi kole naga nima, iya te, "Kupo Yisarele pili ti ko'do yeyi kada moto ti moyi ye, kiya te, 'Boko'ba ko'do lende laka ziyi kozo ma ko'do zi Eporima ni ti Manase.' "

Kori ma Yakoba ki'di Eporima keddi dogba zi Manase na me te.

²¹ Yakoba iya zi Yesepa, iya te, "Le'jete mo'bo tole 'deni, ne Boko'ba ti koloma tiye. Bo ti kogba ye kileki ye yibowu kari doyayi 'ba 'bu ye lobu ga.

²² Yayi 'ba Sekeme mi'di 'deni ziyi Yesepa, de zi londö yi ga. Go bi ko'do nima e'be Amora ga na pa ro bo domo, kina molö di zinni ti ya."

49

Yakoba Ose Kpa Bo Zi Kole Abo Ga

¹ Yakoba ideki kole abo ga pili kako zi bo, bo iya te, "Ototoke roye kakoke go miya wa ame ga pili keddi komo ziye kada moto ndo yayi ne ziye." Kina bo koloma ngi toba ngala nime zinni.

² "Kole 'ba Yakoba ga ako kojeke mbili ye. Ako kuwoke lende kiya 'ba 'bu ye Yisarele.

³ Rubeni kole dandende ma, ni na ro tigo ma.

Ni na moyo yi dogba gba ti tigo ma ame 'ba do yobi ma.

Ni na mbiri di do kole ma ama ga pili, tigo 'bi iteli 'beni.

⁴ Tigo 'bi kozo dololo 'ba mini koso tara.

Tine inza keddi kpe mbiri kiteli ya ama ga.

Romyi ebe kodö ti 'ja 'ba 'bu yi kodo ro kaya ro 'bu yi.

⁵ Simona kpe ti Lewe, kpe ro londö doki'di ye koto.

Inda'bake mbele 'be ga ngi ko'doke ya.

⁶ Minza modö'bo roma tiye mi kpa kususu 'be.

Minza moloma tiye do kototoke kpeye.

E'be ro ya kupoke bilaka.

Okeke ndi ngulo sa ngi beri ro ma sari.

- 7 Ya kënyë 'be nima ti dök'i'di kënyë 'be nima ti ko'do ye nduwë ro kpa sönö.
Ti miyëyi ye ro kɔtɔkɔtɔ mi dɔyayi 'ba Yisarele.
Ti moza mi kpa roba 'be ga titititi.
- 8 Yuda, löndö yï ga pili ti kilëlu yi.
Ti ka'da bo ya 'bi ga.
Löndö yï ga ti kolodo bërï zïyi.
9 Ni kɔzo tabiyö 'bo'bi ame kinda'ba yida.
Bo ileki kako timo liɔ na bo kö'dö ngï bërï.
Yë na ti kilaja rönï kari konbenbe kpa bo?
Yë na ti kilaja rönï kari konbenbe kpëyi?
10 Yuda, përi 'ba ɲere ti kö'bö köziyi.
Kupö yï na ti kö'bö ɲburu ro ɲere ɲbö bo do ɲere mo kako.
Bilaka pili ti koro bo.
11 Bo ti këdi ro bo mɔri ma löbu.
Mɔwo këdi ko'do ro layi ti këdi zi bo ro mbëmbë.
Bo ti kosi do akaca abo yoki mɔto ga.
Layi mo ti këdi ro mbëmbë.
Bo ti kurögö bɔngɔ abo ga timo.
12 Kɔmo bo ö'bö ngï ro ma kasi di zi layi.
Kilinba kpa bo aɲmi ngï ɲböwö di bi tuwë wï.
- 13 Zebolona, ti koloma kö'bö kpa mini löbu.
Sorope ti kö'bö tusuru kpa götö abo.
Do maga abo ti këdi ro ma kɔwo ɲbö kömö Sidona.
- 14 Yisakara ngï kɔzo akaca ma kitigo ame kö'dö mi löngö akombi abo ga.
15 Tine ɔdo bo konɔ bi 'ba ro kindawo mo kele, dɔyayi mo kele na bo kodi gɔ bo tombi akombi.
Ö'bö tutöri bo mi ndɔbo kɔzo atoli.
- 16 Dana ti këdi ro ɲere do bilaka abo ga.
Lijë roba kɔto 'ba Yisarele naga na.
17 Bo kɔzo murë ame kö'dö kpa kori ne.
Bo oga ndi kosani bo domo kila'ba bërï.
- 18 Boko'ba, mëdi molobö 'bama ngï gɔ ni na kɔmo ma.
- 19 Gada, bo akolo ti kota kpëyi, tine ti kuyi kpëyi koga lijë.
- 20 Asera, akonyo 'bi ti kö'bö ro a ma laka.
Akonyo 'bi ti kö'bö ro ma konmi kɔzo akonyo 'ba ɲere.
- 21 Napatali, ni 'bëyi kɔzo gole riɲa mbëmbë,
ame köyö kole ma kele ne.
- 22 Yesepa, ni 'bëyi kɔzo ngëri ame kötu kpa daa ne.
Dɔngila mo ga a'ba kari do reki.
Bo ana ro mbëmbë.
23 Bo ya 'bi ga ti kota kpëyi.
Lijë ti koga göyi ti kanya.
24 Tine ti kinda'ba kanya 'bëyi kitigo.
Köziyi inza kilë'di.
Tigo abo 'ba Boko'ba ti ki'di konyo yï kö'bö ro ma kitigo.
Bo na ro Boko'ba ame koloma tonɔ gɔ Yakoba bine ti tigo abo,
kɔzo bo koda kamölö tara ne.
Bo na ro doku 'ba konyi zi Yisarele.
25 Boko'ba 'ba 'bu yï na kokonyi yï.
Bo na ti tigo do kiteli.
Bo ko'do yëyi zïyi.
Bo ki'di toro ka'di zïyi.
Bo ki'di mini kulöwu zïyi di mi yayi.
Bo koja gɔ löyö zi 'ja 'bi ga.
Bo ki'di mba mo ga kilëri.
- 26 Yëyi ma 'ba 'bu yï ele kiteli yëyi 'ba mini këyi ma kolo di mi doku löbu.

Lijë dōku naga nime ēdī mōlo bine di bi tisaki 'ba dōliṅo nime.
Yēyi naga nime kotōṅi rōnni pili ti dō Yesepa.
Oza bo 'deni di mi lōṅgō löndō bo ga.

27 Benyimona 'ba bo rō bilō wōliwōli ma kembe.
Bo ö'bō 'ba bo tupō yida tonyo mo ṅgi rō kōmō kada pili."

28 Ṅgala ma Yakoba ko'dō lömu timo dō kole 'butē dōmoriyō abo ga na me. Ya naga nime lijë na rō yi lṅgī 'ba kpa roba 'butē dōmoriyō 'ba Yisarele. Bo o'dō lömu pili zinni rō kōtōkōtō gō wa ame ga koriya tinni.

Tölē 'Ba Yakoba

29-30 Kina Yakoba kose kpa bo ma ṅburuṅburu mo ṅgi zi kole abo ga, bo iya te, "Mēdī mozi 'deni gō tōku ne baba ni. Tine mo'dōkō 'dō kōmbike tōku ma kilekike timo mi dōyayi 'ba Kanana. Ari kusuke ma bi kōtō ti baba ni mi tī'bōrō ma tōnē mi nyaka 'ba Makapela ne. Ēdī kebe kapa Mamore ma kari yībi. Gō bi nima pa mōlo bine rō bi 'ba Eporona e'be Ete. Tine Abarayama ugō 'deni di zini tusu bilaka abo ga yimo.

31 Bi nima na kusu Abarayama ni ti 'ja abo Sara teyi, gbī ti Yisika ni ti 'ja abo Rebeka. Kina musu 'ja ma Leya gbī yayi.

32 Nyaka nima 'bu ze löbu ugō 'deni di zi e'be Ete kpaki ti tī'bōrō mo."

33 Kina odo Yakoba kote tose gō lende naga nime 'deni zi kole abo ga kōzō a nime te tine, bo ö'dō ṅgi bēri yō na bo kulōku ṅgi.

50

1 Yesepa ulōru dō tōku 'bu nni kiramo koloma tudu.

2 Bo ēnyi ki'di lende mo zi bilaka ame ga kikali ndōbō 'ba wōwō ne 'dō kosa 'bu ti wōwō rō tōku 'bu bo gō koloma kinza kato.

3 Bilaka naga nima oloma to'dō mo nduwē ṅbō tō'dō dō 'butē sowo, rōmōyi kada 'ba to'dō mo na tara. Ezipeto gbī udu Yakoba ṅbō tō'dō dō kuluku kōtō kōdō dōmo 'butē riyo (70).

4 Kina odo kada 'ba monō kote rōni 'deni tine, Yesepa iya zi bilaka löbu 'ba bo dōliṅo naga nima, iya te, "Ari kiyake lende ma zi bo dōliṅo. Ari kiyake te,

5 mi kada ma 'bu ma kēdī ko'dō 'deni tölē bo i'di ma mulōmu rōma gō mari musu bo ṅbō gō bi ame bo kileṅo 'deni mi dōyayi 'ba Kanana ne. Ititike bo dōliṅo gō bo kōdō kpama mari tusu 'bu ma, ti muyi dōma 'jaa mako bine."

6 Bo dōliṅo uti dōmo zi Yesepa, iya te, "Ari kusu 'bu yi kōzō ame kulōmu rōyi 'deni mōlo ne tara."

7 Kina Yesepa kēnyi ṅgi kari Kanana tusu 'bu bo. Bilaka löbu 'ba bo dōliṅo naga nima ari kōtō ti Yesepa gbī ti bilaka ma kōmō kōpō 'ba Ezipeto mōtō ga,

8 gbī ti bilaka abo ga pili ti bo löndō bo ga kpaki ti bilaka 'ba 'bu bo ga. Kole titi na ṅge kileke Gosene yayi ti yēri 'bēnni ga.

9 Kina bilaka mōtō ga ari gbī tinni kēki 'bēnni dō kosani ti ya mōtō ga ame kēki 'bēnni mi aribiya ma kosani kēdī kōtō naga. Lijë pili rō tindi ma löbu.

10 Lijë umu yöpō 'ba Yaradene kari kōmō bi 'ba tomba nyōnyu 'ba Atada. Lijë oloma bina tō'dō dō modōmoriyō tudu Yakoba ti monō rō mbēmbē.

11 Kina odo Kanana ame mo ga kēdī koloma yayi ne ko'ja lijë kēdī kudu rō mbēmbē tine lijë iya te, "Wu, Ezipeto ēdī 'deni tudu rō ma kēnyē." Kina lijë kīdēki möyi gō bi nima ṅgi rō Abele Misarima, ame 'jo 'ba lende mo tēgē "Monō 'ba Ezipeto." Bi mo nima owo dē di ṅgila yöpō 'ba Yaradene.

12 Kole 'ba Yakoba ga o'dō kōzō ame bo kose gōmo zinni ne tara.

13 Lijë ombi tōku bo kari timo dōyayi 'ba Kanana kari kusu mi

tì'börö mī nyaka 'ba Makapela, ame kebe kapa Mamore ma kari yībī ne. Nyaka nima ti tì'börö mo na rō ame Abarayama kugō di zi Eporona bō Ete tōnē tusu tōku abo ga yīmo.

¹⁴ Kina ɔɔ Yesepa kusu 'bu bo 'deni yayi tine, bo ileki kari Ezipeto ti löndö bo ga pili ti bilaka ame ga kari ti bo bi 'ba monɔ nima yayi ne.

Tere Dokolo

¹⁵ Di pötö Yakoba kölē 'deni löndö 'ba Yesepa ga ngī rō tikere. Lijē oloma tiya mo rō gō rōnni, iya te, "Mɔtɔga Yesepa ti kënyī komeri gō lende kënyē ma tōnē ga do'doke zi bo ne, bo kileki ko'do dokolo ma gbī zize."

¹⁶ Kina lijē koja laja zi Yesepa, iya te, "Gba bine kinza 'bu ze kölē dē bo ose gō lende zize

¹⁷ tēgē gō diya zīyī 'do kola ze gō lende kënyē ame do'do zīyī ne. Kina me le'jete doma'jo rōze zīyī 'do kola ze gō lende kënyē ze. Ze gbī dorō Boko'ba ma konḡo gō 'bu ze."

Kina ɔɔ Yesepa kuwō lende nime te tine na bo kudu ngī.

¹⁸ Kina löndö bo ga kako zi bo kolɔɔ bēri kɔmɔ bo, kiya te, "Nī na rō bō dōze."

¹⁹ Bo iya te, "Kinza kereke dē. Ma Boko'ba na dē gō miya burē 'be.

²⁰ Rō ma laka kpe na ko'doke lende kënyē zō. Tine Boko'ba i'di lende laka 'deni kɔɔ di mī lende kënyē nima gō bilaka ma konzi kɔmɔ di mī tölē.

²¹ Kinza kereke dē, mēdī monḡo gōye ti bilaka 'be ga pili."

Lende nime na Yesepa kiyēyī dōki'di löndö bo ga timo ki'di lijē koloma dē kpe rō tikere.

Tölē 'Ba Yesepa

²² Yesepa oloma ko'do kɔmɔ kɔɔ konzi ti e'be 'bu bo ga mī Ezipeto yayi. Mī kada 'ba tölē abo tine kɔmɔ kɔɔ abo 'deni kuluku riyō kɔɔ dɔmɔ 'butē (110).

²³ Bo o'ja kole 'ba kole 'ba Eporima ga ti kɔmɔ bo. Kina gbī Makira kole 'ba Manase öyö kole tine Yesepa ogba rō kole 'ba mī linḡo abo ga.

²⁴ Bo iya te zi löndö bo ga, "Mɔ'bo tölē 'deni, ne Boko'ba ti konḡo gōye. Bo ti kako kogba ye 'jaa di dōyayi nime bo kileki ye karike dōyayi ma tōnē bo kulōmu 'do ti'di mo zi Abarayama nī ti Yisika ti Yakoba ne."

²⁵ Kina bo ki'di ya ë'bēnni ga kulōmu rōnni. Bo iya te, "Ulōmuke rōye ɔɔ Boko'ba kako kogba ye kēdī kileki ye kari dōyayi nima ombike tōku ma karike timo."

²⁶ Tine na bo kölē ngī. Kɔmɔ kɔɔ abo 'deni kuluku riyō kɔɔ dɔmɔ 'butē (110). Kina bilaka abo ga kosa 'bu ngī ti wɔwɔ rō tōku bo gō koloma kinza kato. Kina lijē ki'di tōku bo ngī mī sandu di Ezipeto yayi.

Buku 'Ba Tɔɔɔ

Gomɔ 'Ba Yisarele Di Ezipeto

¹ Kole 'ba Yakoba tönē ga kari ti bo Ezipeto, mɔɔ nī ti bo boyi 'bī ga ne möyi lijē na me.

² Rubēni ti Simona ti Lēwē ti Yuda

³ ti Yisakara ti Zebolona ti Benyimona ti

⁴ Dana ti Napatali ti Gada ti Asera.

⁵ Kupō Yakoba ame ga kari ti bo kōmō yayi ne ēdī pili kuluku kɔɔ kɔɔ dɔmō 'butē riyō. Tine Yesepa ēdī 'ba bo 'deni molo yayi.

⁶ Kina ɔɔɔ lijē koloma 'deni Ezipeto yayi kōmō kōɔ mo konzi tine tölē ari kupō Yesepa ni ti löndō bo naga nima ngi kpaki ti ya ma kako tinni tönē ga.

⁷ Tine kupō lijē ara 'deni ngi konzi kogba mī dɔyayi 'ba Ezipeto.

Tu'du Kole 'Ba Yisarele Gɔ Mini

⁸ Kina bo doliɔɔ mɔɔ 'ba Ezipeto ame 'beri kinza kikali Yesepa dē ne na 'deni dɔ kiti.

⁹ Bo doliɔɔ mo nima kideki gbi rɔ Paro 'benni mo ne enyi kilende zi bilaka abo ga, iya te, “Onɔke te, Yisarele naga nima lijē na ma kara 'deni ngi konzi rɔ ma kenyē rɔ lende rɔze.

¹⁰ O'dɔke zize 'dɔ tɔngɔ bi dönni do'dɔke a mɔɔ zinni römöyī lijē ēdī koto tara ngi nduwē rɔ mbembē kina ɔɔɔ ya na kōmō yɔ na lijē kēdī kodɔ'bo rōnni ngi ti bo ya kileki 'böwu tupō ze gɔ lijē kenyi kirina ē'benni ngi.”

¹¹ Kina Ezipeto naga nima ki'di turu 'ba tɔngɔ gɔ Yisarele ngi kota kpamo ti ndɔɔ ma kirindi tidiri mo timo. I'di lijē ko'ba gawo 'ba Pitomo ni ti Ramese rɔ bi 'ba tikeki wa abo 'ba bo doliɔɔ 'ba Ezipeto mo nima.

¹² Tine gomɔ löbu nime kēdī kodɔ pele rōnni rɔ mbembē te nime na lijē kara ngi rɔ dɔ kiteli nati kogba mī dɔyayi 'ba Ezipeto nima ti rōnni ki'di Ezipeto ngi rɔ tikere.

¹³ Kina kodɔ ngi zi Ezipeto nati rɔ tupō Yisarele ti ndɔɔ ma kinza kiya naga.

¹⁴ Ari kōmō ngi mī lende ma kata kulōwō mo zi Yisarele ki'di ye 'beye ngi rɔ bo to'dɔ ndɔɔ 'ba to'ba rō 'benni ga ti nyaka 'benni ga ko'dɔ ye dē kpe ngi nati ko'de bilaka lesi.

¹⁵ Kina bo doliɔɔ mo nima enyi kilende zi bo buli ma löbu riyō mɔɔ ga 'ba Ebere kideki möyi mo rɔ Sipora ni ti Powa, iya te,

¹⁶ “ɔɔɔ kēdī kinda'bake kole 'ba Ebere naga nima, ɔɔɔ ko'jake köyō rɔ bɔtɔni upōke yaga tine ɔɔɔ kēdī rɔ nyiti na kolake.”

¹⁷ Tine bo buli naga nima ere ē'benni Boko'ba gbi lijē ari dē ngi ko'dɔ kɔɔɔ lende nima bo doliɔɔ kiya zinni ne. ɔɔɔ köyō pele rɔ kole bɔtɔni lijē ola ngi.

¹⁸ Tine na bo doliɔɔ kideki bo buli riyō naga nima kititi, iya te, “Wa'di na kēdī ko'dɔke tara kēdī kolake kpa kole bɔtɔni 'ba Ebere naga nima kēdī gba 'biri kunzi ne?”

¹⁹ Ja tönē ga ileki kiya te, “Nere, 'ja 'ba Ebere naga nime inza kɔɔ 'ja 'beye ga 'ba Ezipeto. Löyō 'benni idesi dē. ɔɔɔ dēdī dōmō pele dako do'ja köyō 'deni molo.”

²⁰⁻²¹ Boko'ba ti mī këyi rɔ bo buli naga nima römöyī lijē ere bo. Kina bo ki'di kupō ngi gbi zinni lijē kara konzi. Kina Yisarele koto tara ngi nduwē rɔ mbembē.

²² Kina bo doliɔɔ ki'di kö'du mo ngi zi bilaka abo ga pili, iya te, “Kole 'ba Ebere ame ga ko'jake köyō rɔ kole bɔtɔni ne, ogbake ku'duke gɔ yöpō. Tine ɔɔɔ kēdī rɔ nyiti olake.”

2

Töyö Musa

¹ Mī kada mo naga nima na bo mɔɔ di mī kupō e'be Lēwē, 'ja abo gbi di mī kupō lijē kɔɔ nima

² köyō ngi rɔ kole bɔtɔni. Kina ɔɔɔ loko kɔngɔ kole 'benni nima kele ngi kulōwō tara tine na loko kogba ngi koloma rɔ tusu dɔmō nbō nyepe mota.

³ Kina ɔɔɔ kole kari kandi 'deni loko kɔ'bo dɛ kpe tusu dɔmo tara tine na loko ko'de kee ma ku'jɔ di mi moli riti ngi loko kora kɔmo mo teyi ti zibiti. Na loko ko'ba kole tɔnɛ ngi yimo loko kari kutɛ mi liya mi yɔpɔ.

⁴ Tine lɛmi mo ɔɔɔ caki yaga rɔ ma kɔwɔ tonɔɔ wa ma kɛdi ko'do tɔmɔ do kole nima.

⁵ Kina nyiti 'ba bɔ dɔliɔɔ kari ngi kpa yɔpɔ yayi turɔgɔ rɔni. Kina ko'ja bɔ laja 'bɛni ga kɛdi kilingere kebe dɔ kpa gɔtɔ yayi yɔ na kɔmɔni kila'ba ngi rɔ kee tɔnɛ. Na loko koja nyiti ma rɔ bɔ laja 'bɛni mo ngi kari ko'de.

⁶ Nyiti nima ari ko'de zini na loko kombi dɔmo kina ko'ja ngi rɔ kole na yimo kɛdi kudu ko'de lisa ngi kɔmɔni. Loko iya te, "Kole 'ba Ebere naga nime na."

⁷ Lɛmi mo tɔnɛ ako kititi loko iya te, "Do moma bɔ ki'di mba kpamo ziye di mi lɔngɔ 'ja 'ba Ebere ya?"

⁸ Nyiti 'ba bɔ dɔliɔɔ mo tɔnɛ iya te, "Yɛɛ, ari ko'de." Kina loko kari ngi ko'de ko rɔ ma mo.

⁹ Nyiti 'ba bɔ dɔliɔɔ iya zi 'ja nima te, "Ogba kole nime kulu ama zɔ. Mɛdi mopi girisi zi yi gɔmo." Kina 'ja nima kogba kole nima ngi kari timo kulu.

¹⁰ Kina ɔɔɔ kole kilingere 'deni kandi tine na loko kogba ngi koto ki'di zi nyiti 'ba bɔ dɔliɔɔ rɔ kole 'bɛni. Loko i'di mɔyi mo rɔ Musa. 'Jɔ 'ba lende mo tɛgɛ, "Moto ama di yi mini."

Musa Iriɔa Midiyana

¹¹ Mi kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ yayi ko'ja Musa kiyɔbu 'deni na bo kɛnyi kari tonɔɔ bilaka 'bɛni ga Yisarele. Bo ari ko'ja lijɛ kɛdi mi ndɔbɔ kirindi. Tine na bo kari ko'ja bɔ Ezipeto mɔtɔ ngi kɛdi rɔ tomba bɔ Yisarele mɔtɔ, bilaka 'bɛni ga.

¹² Bo onɔɔ bɔtɔ inza ngɔsi yayi yɔ na bo kupɔ bɔ Ezipeto nima ngi bo kusu dɔ tɔku mo mi yayi lida.

¹³ Mi bi kɛzɛ ma di pɔtɔ mo na bo kari ko'ja Yisarele ma riyɔ mɔtɔ

ga kɛdi bi 'diri. Bo ɛnyi kititi bo ma koma 'diri mo nima, bo iya te, "Eddi komba Yisarele lɛpi yi tara go wa'di?"

¹⁴ Bo nima ileki dɔmo zi Musa, iya te, "Ni, yɛ na ko'do yi rɔ nɛre dɔze to'do burɛ ze? Eddi ko'do 'do kupɔ ma gbɛ kɔzɔ ma tɔnɛ kupɔ bɔ Ezipeto nima bine ne?"

Kina Musa ngi rɔ tikere. Bo omeri iya te, "Wa nime mo'do ne ɛdi kinda yaga."

¹⁵ Kina ɔɔɔ lende mo kɔmɔ mbili bɔ dɔliɔɔ tine bo iteri ngi 'do tupɔ Musa yaga. Tine na Musa kɛnyi kirina ngi kari Midiyana. Bo ari kɔmɔ yayi bo koloma kpa daa.

¹⁶ Tine bɔ akumu mɔtɔ 'ba Midiyana yayi ɛdi ti yitoti modɔmoriyɔ. Kina yitoti naga nima kɔmɔ ngi tunɔ mini gbɛ tɔdɔ mini mi wɔri zi kamɔlɔ 'ba 'bu nni ga tuwɛ mo.

¹⁷ Bo koda kamɔlɔ mɔtɔ ga ɔmɔ ngi gbɛ yayi koloma rɔ toga yitoti tɔnɛ ga yaga. Kina Musa kako ngi ko'do kpɛri gɔnni kunɔ mini zi kamɔlɔ ma 'bɛni ga.

¹⁸ Kina ɔɔɔ yitoti naga nima kuyi dɔnni ngi kɔmɔ welo liɔɔ zi 'bu nni Yetoro tine bo ɛnyi kititi lijɛ iya te, "Ma tɔne ɔmɔke ngi mɔlo te go wa'di?"

¹⁹ Lijɛ iya te, "Bo Ezipeto mɔtɔ na kokɔnyi ze bo kunɔ mini zize gbɛ zi kamɔlɔ ze ga."

²⁰ Bo ileki kititi yitoti abo naga nima, bo iya te, "Ne bo ɛdi yala? Olake bo mɔkɔ go wa'di? O'deke bo kako liɔɔ go bo konyo kpa bo."

²¹ Musa uti ngi dɔmo toloma ti bulɔbu nima. Kina bo kogba nyiti abo mɔtɔ rɔ Zipora ngi ki'di rɔ 'ja zi Musa.

²² Zipora ɔyɔ rɔ kole bɔtɔni zi Musa kina bo ki'di mɔyi mo ngi rɔ Geresomo, ame kiya te "Bo lɔwɔ", rɔmɔyi bo omeri bo iya te, "Ma 'deni rɔ bilaka mi dɔyayi lɔwɔ nime."

Monɔ 'Ba Yisarele

²³ Di pɔtɔ kɔmɔ kɔɔ konzi 'deni yayi tine na bɔ dɔliɔɔ 'ba Ezipeto mo

tɔnɛ kari kɔlɛ ŋgɛ. Tine pele Yisarele gba nduwɛ mi ndɔɔɔ kirɛndi nima tileri di kpamo topapa kɔnyi. Kina monɔ 'bɛnni di kpa kɔzi lisa ma kɛdi ko'dɔ rɔnni ne kɔmɔ ŋgɛ mbili Bɔko'ba.

²⁴ Bɔko'ba uwɔ monɔ 'bɛnni na bo komeri lɔmu abo ma tɔnɛ bo ko'dɔ mɔlo ti Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ne ŋgɛ.

²⁵ Bo onɔ lisa 'ba bilaka abo ga Yisarele kina lende mo kɔ'ɔ ŋgɛ rɔ bo.

3

Dɛki 'Ba Musa

¹ Mi kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ ko'ja Musa kɛdi rɔ toda kamɔlɔ 'ba Yetoro bɔ lango bo bɔ akumu 'ba Midiyana nima tine, na bo kona kamɔlɔ ŋgɛ kari timo rɔ ma kɔwɔ ŋbɔ yi mɔkɔ ndi dɔku koro mɔtɔ yayi kidɛki mɔyi mo rɔ Sinayi.

² Di yayi na malayika 'ba Bɔko'ba kɔdɔ ŋgɛ zi bo rɔ pa'do kɔbɔ mi zana morogo. Musa onɔ lende nima pa'do nima ɔbɔ pele tara tine morogo mo ilanma dɛ gbɛ yɔ.

³ Bo omeri bo iya te, "Sɛgɛ wa'di ga na te? Morogo mo ilanma dɛ rɔ ma totondo mo ga tara? I'di mari te ŋgɔsi tonɔ mo."

⁴ Kina ɔdɔ ŋere Bɔko'ba kɔŋɔ bo kese 'deni ŋgɔsi tonɔ mo tara tine, na kidɛki bo ŋgɛ di mi morogo yayi iya te, "Musa, Musa."

Musa iya te, "Ma na me."

⁵ Bɔko'ba iya te, "Kinza kese dɛ kpe kulɔwɔ 'de. Oɔ wari yaga di ndiyi rɔmɔyi bi nima kɛddi kɔrɔ teyi, yayi koro na."

⁶ Bɔko'ba ɛnyi kileki 'bɔwu gbɛ kiya te, "Ma na rɔ Bɔko'ba 'ba 'bu yi lɔbu Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba." Kina Musa kusu kɔmɔ bo ŋgɛ bɛri rɔmɔyi bo ere di bi tonɔ Bɔko'ba.

⁷ Ŋere Bɔko'ba iya te, "Rɔ ma laka mo'ja lisa 'ba bilaka ma ga 'deni di Ezipeto. Muwɔ 'deni ma lijɛ kɛdi kudu di kpa kɔzi gomɔ 'ba turu bɔ kɔŋɔ gɔnni ga. Kina lende 'bɛnni ɔ'ɔ 'deni rɔma.

⁸ Kina me mako 'deni bɛri tɔmɔ lijɛ di kɔzi Ezipeto naga nima 'dɔ mo'de lijɛ kako yaga di mi dɔyayi nima kako mi yayi ma laka ame tagi ni ti wi sa kambi di teyi kɔzɔ sɛgɛ ne. Bi nima Kanana naga nima ti Ete ti Amora ti Pereze ti Iwa ti Yebusa kɛdi koloma teyi ne.

⁹ Monɔ 'ba bilaka ma ga Yisarele ɔmɔ 'deni mbili ma kina mo'ja kpɔŋi ame Ezipeto kɛdi ko'dɔ rɔnni ne 'deni.

¹⁰ Kina me ari, mɛdi moja yi kari zi bɔ dɔliŋɔ 'bɛnni 'ba Ezipeto mo nima 'dɔ ko'de lijɛ bilaka ma ga yaga di mi dɔyayi abo nima."

¹¹ Tine Musa ɛnyi kileki dɔmo zi Bɔko'ba iya te, "Ma yɛ na gɔ mari zi bɔ dɔliŋɔ mo'de Yisarele yaga di Ezipeto?"

¹² Bɔko'ba iya te, "Ti mɛdi tiyi. Akileme 'ba ame ma na mɛdi moja yi ne ti kɛdi kɔzɔ a nime te, ɔdɔ kari ko'de lijɛ 'deni ti kako kumɔtuke ma dɔ dɔku nime bine."

¹³ Musa iya te, "Ne ɔdɔ mari zinni miya te, 'Bɔko'ba 'ba 'bu ye lɔbu ga ma mɔlo na me koja ma ziye,' ne ɔdɔ lijɛ kɛnyi kititi ma kiya te, 'Mɔyi bo rɔ yɛ?' gɔ miya tondo ga zinni?"

¹⁴ Bɔko'ba iya te, "Ma na rɔ bo ame rɔ ma mo ne. Kina 'dɔ kiya zinni kɔzɔ a nime te, 'Bɔ ame kidɛki rɔ ma mo ne, bo na me koja ma ziye.'

¹⁵ Kina 'dɔ kiya gbɛ zinni Yisarele, 'Bɔ ma kidɛki rɔ ma mo tɔnɛ, ŋere Bɔko'ba 'ba 'bu ye lɔbu Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba na me koja ma ziye.' Mɔyi nime na 'dɔ dɔ kupɔ pili ame ga kɛdi kɔyɔ pele kɔwɔ yayi ne kidɛki ma nduwɛ timo rɔ ŋburunburu.

¹⁶ Ari kotɔtɔ dɔ lɔbu 'ba Yisarele kilende zinni kiya te, 'Ŋere Bɔko'ba 'ba 'bu ye lɔbu ga Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ɔdɔ kileme rɔni zɔ kiya te, "Monɔ ye 'deni kina mo'ja wa ame Ezipeto kɛdi ko'dɔ ziye ne 'deni.

¹⁷ Ne momeri 'deni gɔ mo'de ye yaga di mi kpɔŋi nima Ezipeto kɛdi ko'dɔ kulɔwɔ rɔye ne mo'de ye kako mi dɔyayi 'ba Kanana 'ba Ete 'ba

Amora 'ba Pereze 'ba Iwa ti 'ba Yebusa ni. Yayi ma laka ame wī sa ni ti tagi kambɪ ngī di teyi kɔzɔ sɛgɛ ne.”

¹⁸ Löbu 'ba Yisarele ti kuwö döyī. Kina 'dɔ karike tinnī zi bɔ dɔliŋɔ 'ba Ezipeto mo nima kiyake zi bo te, 'Nere Boko'ba ze 'ba Ebere ɔɔɔ 'deni kileme rōni zize. I'di ze dari yī mōkō rɔ liŋgere 'ba tō'dō dɔ mota tumu roma zi bo nere Boko'ba ze.'

¹⁹ Ne rɔ ma laka mikali bɔ dɔliŋɔ nima inza kodo kpɛye tari, tine 'jaa ŋbō ɔɔɔ kpa kōzō Boko'ba na kodo 'deni rɔ bo.

²⁰ Ti moja kōzō ti tigo ma modo karama dɔ Ezipeto ti wa ame ga pili lende mo ga kigayi wa ne. Di pōtō mo tine na bo ti kodo kpɛye 'jaa karike.

²¹ Mī kada mo nima ti mi'di Ezipeto koro ye 'dɔ ɔɔɔ kēddi kodoke kinza bilaka ma ga kari ra rɔ kōzī sari kinza a 'ba mōri.

²² 'Ja 'ba Yisarele pili ti kari kok-pasi yamo ma kōbōkōbō ti sītēri ni ti bɔŋgɔ di zi 'ja 'ba Ezipeto ame ga liŋɔ mo ŋgosi tinnī ne ala ma kēdi tinnī liŋɔ koto. Kina ti ki'di ŋgī zinnī. Kina 'dɔ ki'dike dɔ kole 'be ga ti yītōti 'be ga kombi a 'ba mōri 'ba Ezipeto naga nime konake karike timo.”

4

Toja Musa

¹ Musa ititi iya te, “Ne ɔɔɔ liŋɛ ki'di dōnnī dē gɔ lende ma kuwö lende ma dē gbī gɔ mo'dɔ tondo? ɔɔɔ liŋɛ kiya te, 'Bētī 'bī na ka, Boko'ba ɔɔɔ ɔɔɔ dē zīyī'?”

² Nere Boko'ba iya te, “Wa'di na ma kinda'ba kōzīyī ne?”

Bo iya te, “Pēri na.”

³ Boko'ba iya te, “U'du bēri.”

Bo ogba ku'du bēri kina kuyī rōni ŋgī rɔ murē na bo kirinɔ ŋgī yaga di teyi.

⁴ Boko'ba iya te, “Oja kōzīyī kinda'ba di dɔ giliti mo.”

Kina bo koja kōzī bo ŋgī gomo kinda'ba di dɔ giliti mo na kuyī rōni ŋgī kileki yaga rɔ pēri kōzī bo.

⁵ Boko'ba iya zi bo te, “Na 'dɔ kari ko'dɔ te zinnī gɔ kileme zinnī nere Boko'ba 'ba 'bu nni löbu ga Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ɔɔɔ 'deni ŋgī kileme rōni zīyī.”

⁶ Boko'ba iya 'böwu zi bo te, “Usu kōzīyī mī bɔŋgɔ 'bī.”

Bo usu kōzī bo tine ɔɔɔ bo koto yaga dayi o'be'be 'deni ŋgī me yaga rɔ mōnyu ma kinza kiya.

⁷ Boko'ba iya te, “Usu kōzīyī kileki mī bɔŋgɔ 'ba rōyī.”

Bo usu tine ɔɔɔ bo koto yaga dayi a tōnē kora gɔ kōzī bo ne olo 'deni ŋgī pili yaga kōzī bo kileki gɔ bi mo kōzɔ yida rɔ bo ma laki.

⁸ Boko'ba iya zi Musa te, “ɔɔɔ kiya te liŋɛ ki'di dōnnī dē liŋɛ kuti dē pele gɔ, gɔ koto ma dōndende nima ma mī rīyō nime liŋɛ ti ki'di dōnnī gomo.”

⁹ Ne ɔɔɔ liŋɛ ki'di dōnnī dē gomo kpaki rīyō liŋɛ kuwö lende 'bī dē, ogba mini di mī yōpō nima yayi kodo bēri dɔ yayi ma kēlē. Kina ti mini nima kuyī rōni ŋgī rɔ roma.”

¹⁰ Musa ēnyī kileki zi Boko'ba, iya te, “Yō, nere, ma mɔ'bo dē tilende laka. Lende ma ndɔ. Kpama rɔ ma kilali. Molo pele gba kinza kilende dē zō ŋbō kōmō mī kada nima tōne ma bɔ kpa kitigo ɔɔɔ na dē.”

¹¹ Boko'ba iya zi bo te, “Yē na ki'di kpa dɔ bilaka lesi? Kina yē na kēdi ku'bē mbili bilaka ala kudōdu kpamo teyi? Yē na ki'di kōmɔ dɔ bilaka lesi ala kīyōlu yaga? Tara ne ma nere Boko'ba nime na dē?”

¹² Ari ti mokōnyi yi tilende kina ti miyandi yi ti wa ma 'dɔ kiya.”

¹³ Tine Musa iya te, “Yō, nere, moma'jo roma zīyī oja rɔ bilaka mɔɔ na 'dɔ kari to'dɔ wa nime.”

¹⁴ Dōki'di Boko'ba ēnyī kata ŋgī rɔ Musa kiya te, “Ne bɔ löndö yī Arona kupō Lēwē mo nima tondo? Mikali bo rɔ bɔ kpa kikali lende. Bo ēdi 'deni rɔ tako turē döyī, bo ti kēdi ti dōki'di kēyī ɔɔɔ bo ko'ja yi.

¹⁵ Ti kilende zi bo ki'di lende kpa bo. Ti mokōnyi ye kpaki rīyō tilende kina ti miyandi ye gbī ti wa ma 'dɔ ko'doake.

16 Bo na ti kilende zi bilaka naga nima tine ti kɛdɛ kɔzɔ nɛ na kilende kina ti kɛddɛ 'bɛyɛ kɔzɔ Bɔko'ba tilende zi bo.

17 Ogba pɛrɛ nime kɔzɛyɛ kari timo 'dɔ koto to'dɔ gɔ koto nduwɛ timo."

Tileki 'Ba Musa Ezipeto

18 Kina Musa kɛnyɛ ngɛ kileki kari zi Yetoro bɔ lanzo bo kari kiya teyi te, "I'di mari tonɔgɔ ya e'be ze ga di Ezipeto, ɔɔɔ liɔɔ ɛdɛ ngɛ na ya."

Yetoro iya te, "Ari, kari ti kɔbɔ zɛyɛ."

19 Tine Bɔko'ba iya 'deni zi Musa di Midiyana yayi iya te, "ɛnyɛ kileki kari Ezipeto. Bilaka tɔnɛ ga kiteri tupɔ yi ne liɔɔ ɔlɛ 'deni pili."

20 Kina Musa kogba 'ja abo ni ngɛ ti kole abo ga ki'di dɔ akaca liɔɔ kɛnyɛ dɔmo tari Ezipeto. Bo ogba pɛrɛ 'ba Bɔko'ba tɔnɛ kɔzɛ bo.

21 Bɔko'ba iya zi Musa te, "ɔɔɔ kileki 'deni kɔmɔ Ezipeto gɔ koto ame ga mi'di tigo mo 'deni zɛyɛ ne o'dɔ pili kɔmɔ bɔ dɔliɔɔ 'bɛnnɛ mo nima. Ne ti mogbɔ dɔki'di bo 'dɔ bo kota gɔ bilaka ma ga Yisarele.

22 Ari kiya zi bo te, 'Yisarele na rɔ kole dɔndende ma 'ba Bɔko'ba.

23 Kina me mɛdɛ miya zɛyɛ, "I'di kole ma nime kari 'dɔ bo kari kumɔtu ma." Ne nɛ ebe kota gɔ bo kina ti mupɔ kole dɔndende ma 'bɛyɛ.' "

Arona Urɛ Dɔ Musa

24 Di bi ma Musa ni kɔ'dɔ teyi di gɔ kari yayi na Bɔko'ba kalo ya ngɛ dɔ Musa kɔ'dɔ tupɔ mo.

25 Tine na 'ja abo Zipora kogba dɔku ma kapa ngɛ koke kpa 'bana 'ba kole abo timo lɔko kogba kosa ndɛ Musa timo. Lɔko iya te, "Rɔ ma laka nɛ ngɛ rɔ mɛ'dɛ 'ba roma zɔ."

26 Lɔko iya tara rɔmɔyɛ gɔ kɔ'du 'ba dɔlɛtɛ 'bɛnnɛ 'ba akilele. Kina Bɔko'ba kola Musa ngɛ.

27 Nɛre Bɔko'ba iya 'deni zi Arona te, "ɛnyɛ kari yɛ mɔkɔ turɛ dɔ Musa."

Kina bo kɛnyɛ ngɛ dɔnnɛ kari kondɔɔ ti Musa dɔ dɔku koro mo

tɔnɛ na liɔɔ koloma ngɛ gɔ rɔ tumɔtɔ rɔnnɛ ti tiramo rɔnnɛ.

28 Kina Musa kɛyɛtɛ gɔ wa ame ga pili Bɔko'ba kiya zi bo gɔ tileki abo Ezipeto 'dɔ bo kari kiya ne ngɛ pili zi Arona. Gɔ koto ame ga gbɛ Bɔko'ba kose gɔmo 'deni zi bo 'dɔ bo kari kɔ'dɔ ne bo iya gɔmo gbɛ pili zi Arona.

29 Kina Musa ni ti Arona kari kotɔtɔ dɔ lɔbu 'ba Yisarele ngɛ pili bɛrɛ.

30 Kina Arona kora gɔ wa ame ga nɛre Bɔko'ba kose zi Musa ne ngɛ pili zɛnnɛ. Kina bo kɔ'dɔ gɔ koto mo tɔnɛ ga ngɛ kɔmɔ liɔɔ Yisarele naga nima pili.

31 Kina liɔɔ ki'di dɔnnɛ ngɛ gɔmo. Kina ɔɔɔ liɔɔ kuwɔ 'deni Bɔko'ba ngɛ ti lende 'bɛnnɛ sowa konɔgɔ lisa 'bɛnnɛ 'deni tara tine kina liɔɔ kolɔɔ ngɛ bɛrɛ tilɛlu Bɔko'ba.

5

Minyi 'Ba Bɔ Dɔliɔɔ

1 Di pɔtɔ mo 'deni na Musa ni ti Arona kɛnyɛ ngɛ kari zi bo dɔliɔɔ 'ba Ezipeto mo nima, kiya te, "Ame na rɔ lende ma nɛre Bɔko'ba ze 'ba Yisarele kiya. 'Ola bilaka ma naga nime kari 'dɔ liɔɔ kɔ'dɔ karama zɔ di yɛ mɔkɔ.' "

2 Bɔ dɔliɔɔ iya zɛnnɛ te, "Nɛre Bɔko'ba mo bo rɔ yɛ gɔ muwɔ dɔ bo mola Yisarele kari? Mikali a mɔtɔ rɔ nɛre Bɔko'ba dɛ kina a mɔtɔ ngɛ rɔ Yisarele 'dɔ kombi ndɛnnɛ di bine kari bitɔ inza."

3 Musa ni ti Arona ileki kiya te, "Bɔko'ba ze 'ba Ebere ɔɔɔ kileme rɔ bo 'deni zize. Kina me ola ze nɛre dari rɔ liɔɔgere 'ba tɔ'dɔ dɔ mota mi mɔkɔ tumu roma zi bo nɛre Bɔko'ba ze kinza bo kote dɔze ti rɔkɔ'ɔ mɔtɔga ti ya."

4 Bɔ dɔliɔɔ 'ba Ezipeto nima ileki zɛnnɛ iya te, "Musa kpe ti Arona, o'dɔkɔke toto bilaka naga nime yaga di kpa ndɔbɔ 'bɛnnɛ ga gɔ wa'di? Kpe, ilekike mi ndɔbɔ 'be ga.

5 Kpe nima kupɔ ye kara 'deni ngɛ mi dɔyayi 'ba Ezipeto nime kɔzɔ

mɔli ne. Kina me kpe kedd̄i kiterike 'bɔwu 'biri go lij̄e kɔɔɔ di m̄i ndɔɔɔ."'

6 M̄i kada kɔɔɔ mo nima na bɔ dɔliɔɔ ki'di kɔ'du mo ɲḡi zi turu 'ba gɔnn̄i ga ti makun̄gu mo ga, iya te,

7 "Kinza ki'dike ko'de wuyö d̄e kpe zinn̄i to'ba t̄o'bu timo. I'dike lij̄e na kari koma wuyö 'benn̄i ga zinn̄i.

8 Tine i'dike bɔ kɔɔɔ ko'ba ko kɔɔɔ ma mɔlo t̄on̄e lij̄e koloma pa rɔ to'ba mo ko'ja k̄edi ko'de wuyö zinn̄i bine ne tara, kɔmɔ mo kileke d̄e rɔ cologaki. Ndɔɔɔ ɔ'bo lij̄e d̄e rɔ t̄o'bo na ma lij̄e k̄edi kititi ma t̄eḡe go mi'di lij̄e kari tumu roma zi Boko'ba 'benn̄i t̄o nima ne.

9 I'dike ndɔɔɔ ma kinza kiya na zinn̄i kinza lij̄e kebe ra ti'di d̄onn̄i go b̄eti go'de'de mb̄emb̄e t̄o naga nima."

10 Kina turu 'ba gɔnn̄i mo naga nima ti makun̄gu mo ga kari ɲḡi kiya te, "Bɔ dɔliɔɔ iya te kinza di'di ko'de wuyö d̄e kpe ziye.

11 Kpe na 'dɔ kari komake e'be di bi t̄o ame ga ko'jake di teyi. Tine ndɔɔɔ 'be ɲburu kɔɔɔ ma d̄ogba kola d̄e rɔ cologaki."

12 Kina Yisarele naga t̄on̄e kita'ba ga ɲḡi kpaya kote m̄i d̄oyayi 'ba Ezipeto nima toma a ma 'dɔ ko'do rɔ wuyö.

13 Turu 'ba gɔnn̄i mo ga ɔ'b̄o ɲḡi ɲburu rɔ tembe d̄onn̄i go lij̄e ko'ba t̄o'bu konzi m̄i kada kɔɔɔ kɔɔɔ ma t̄on̄e lij̄e koloma pa rɔ to'dɔ mo ko'ja k̄edi ko'de wuyö zinn̄i rɔ to'de ne.

14 Makun̄gu 'ba dɔ ndɔɔɔ ame ga ki'di di m̄i Yisarele ne ote d̄e k̄om̄o kɔɔɔ ma kiya r̄on̄i mo nima. Kina komba ya ga ɲḡi rɔ ma k̄enȳe kititi kp̄enn̄i, iya te, "I'dike d̄e ko'ba t̄o'bu tipiyara ene kina gb̄i t̄one k̄om̄o go ma mɔlo go wa'di?"

15 Makun̄gu naga nima ɛnȳi kari kititi bɔ dɔliɔɔ, iya te, "O'dɔ ze atoli 'b̄i ga kulöwö te go wa'di?"

16 Bɔɔɔ o'de wuyö d̄e gb̄i yɔ zize, ze na d̄edi doma eze go d̄oze. Tine pele tara lij̄e iteri t̄eḡe go do'ba t̄o'bu konzi kɔɔɔ ma d̄ogba t̄on̄e ga. On̄go lende nime te, k̄edi komba ze atoli

'b̄i ga d̄emba tine bilaka 'b̄i ga na d̄omo kele d̄e."

17 Bɔ dɔliɔɔ ɛnȳi kiya zinn̄i iya te, "Tik̄ep̄i. A nima na t̄on̄e kako kititike ma bine t̄eḡe go mi'di ye karike tumu roma zi ɲere Boko'ba 'be ne.

18 Tik̄ep̄i. Ilekike m̄i ndɔɔɔ. Bɔɔ ko'de wuyö d̄e ziye. Ne a mɔɔ rɔ kɔmɔ t̄o'bu ma kɔɔ kinza k̄o'b̄o d̄e rɔ cologaki."

19 Makun̄gu 'ba Yisarele naga nima ari kon̄go ɲḡi te wa ɛnȳe 'deni ame kiteri 'deni zinn̄i di m̄i wuyö nime ko'de d̄e pele zinn̄i go k̄om̄o t̄o'bu 'ba m̄i kada dɔ kɔɔ mɔɔ ame kose zinn̄i ne k̄o'b̄o d̄e rɔ cologaki ne.

20 Kina ɔɔɔ lij̄e kɔɔɔ 'deni yaga di m̄i liɔɔ 'ba bɔ dɔliɔɔ yayi tine lij̄e o'ja Musa ni ti Arona ɲḡi yayi k̄edi rɔ toda lij̄e.

21 Na lij̄e kiya zi Musa ni te, "Kpe, lende 'be nima ɲere Boko'ba o'ja 'deni. Bo ti kodɔ karama mo 'basi d̄oye. Ososoke bɔ dɔliɔɔ ni ti turu abo ga 'deni ɲḡi ko'ji ze le'jete kɔɔɔ ɔɔ k̄edi kupö ze 'deni yaga nati."

22 Musa ɛnȳi kileki zi ɲere Boko'ba, iya te, "Yö ɲere, o'de gomo kulöwö dɔ bilaka naga nime te go wa'di? Ne oja ma ka le mako go wa'di?"

23 Mɔlo t̄on̄e go mari milende zi bɔ dɔliɔɔ ti möyi yi ne kina me bo k̄edi kodɔ gomo 'deni ɲḡi rɔ ma k̄enȳe rɔ bilaka 'b̄i ga. Ne n̄i 'dɔ kokonyi lij̄e bilaka 'b̄i ga t̄o yɔ ne inza yɔ."

6

1 ɲere Boko'ba ɛnȳi kileki kilende zi Musa iya te, "Ti kon̄go wa ma m̄edi mo'dɔ zi bɔ dɔliɔɔ 'ba Ezipeto nima 'deni. Ti tigo ma bo ti kope közi bo di gɔnn̄i 'dɔ lij̄e kari. Ti tigo ma bo ti koga lij̄e yaga di m̄i d̄oyayi abo nima."

Ndose Zi Musa

2 Boko'ba ɛnȳi 'b̄owu gb̄i kiya zi Musa te, "Ma na rɔ ɲere Boko'ba.

3 Mɔɔɔ 'deni t̄on̄e ga bine mileme r̄oma zi Abarayama zi Yisika zi Yakoba rɔ Boko'ba tigo dɔ kiteli. Ne

mī kada naga nima yayi mileme rɔma dē zīnni ti mōyī koro ma nime kīdēki rɔ ‘Ma na rɔ bɔ ame rɔ ma mo ne.’

⁴ Mo'do lömu ma 'deni gbī tīnni gɔ mi'di dɔyayi 'ba Kanana zīnni ame lijē kēdi koloma teyi kɔzɔ bɔ löwö ne.

⁵ Kina me gbī tine tileri 'ba Yisarele di kpa kōzi gomɔ 'ba Ezipeto ömō 'deni mbili ma. Kina ma mōmeri gɔ lömu ma tönē 'deni.

⁶ Ne onɔɔ, ari kiya zīnni Yisarele te, ‘Ma na rɔ ɲere Boko'ba 'be ti moja ye yaga di mī akīrīndi nima Ezipeto kēdi kīdirī ye timo ne. Ti mope ye yaga rɔ dɔ ɲgölö di mī atoli nima kēddike yīmo zīnni ne. Ti moja kōzö ti tigo ma modɔ karama ma kinza kiya dönni mɔmɔ ye timo yaga.

⁷ Ti mogba ye rɔ 'bama ga moloma rɔ Boko'ba 'be. Kina ti kikalike ma ɲgi ma na rɔ ɲere Boko'ba 'be ame ko'de ye yaga di mī akīrīndi 'ba Ezipeto ame lijē koloma rɔ tīdirī ye timo ne.

⁸ Ti mo'de ye mī yayi ma tönē mombi kōzö tɔrɔ mulömu 'deni lipo ti'di mo zi Abarayama zi Yisika zi Yakoba ne. Ti mi'di ziye rɔ e'be. Ma na rɔ ɲere Boko'ba.’ ”

⁹ Musa ari kora gɔ wa naga nime pili zi Yisarele tine lijē uwö dɔ bo dē kpe römōyī dōki'di nni idaki 'deni ɲgi di zi kōzi kēnyē ame Ezipeto kēdi ko'do rōnni ne.

¹⁰ Boko'ba iya zi Musa te,

¹¹ “Ari kiya zi bɔ doliɲɔ nima 'do bo ki'di Yisarele kēnyī yaga di mī doliɲɔ abo.”

¹² Tine Musa ileki kiya zi Boko'ba, iya te, “Yisarele mo ga na me 'deni bine kuwö doma dē, tine bɔ doliɲɔ na ti kari kuwö 'ba bo lende ma totondo ko'ja mēdi milende rɔ kpa kilali?”

Kpa Goli 'Ba Yisarele

¹³ Boko'ba ose 'deni zi Musa ni ti Arona te, “Ari kiyake zi Yisarele ti bɔ doliɲɔ 'ba Ezipeto nima te ma na mose ziye 'do kojake Yisarele yaga di mī dɔyayi 'ba Ezipeto.”

Yi Lijgi 'Ba Musa

¹⁴ Kpa goli 'bēnni mo ga na me.

Rubēni kole dɔndende 'ba Yisarele ēdi ti kole bɔtɔni sowɔ, Anoka, Palo, Ezerona kina ti Karomi. Lijē na rɔ kpa goli 'ba e'be Rubēni ga.

¹⁵ Simona ēdi ti kole bɔtɔni modɔkɔtɔ, Yemowe, Yamina, Oda, Yakina, Zowara kina ti Sawola ame yitö 'ba Kanana na köyö ne. Lijē na rɔ kpa goli 'ba e'be Simona ga.

¹⁶ Lēwē ēdi ti kole bɔtɔni mota, Gerosona, Kowata kina ti Merari. Lijē na rɔ kpa goli 'ba e'be Lēwē ga. Kɔmɔ kɔɔ 'ba loma 'ba Lēwē pili kuluku riyö kɔdɔ dɔmo 'butē mota döömu dɔmoriyö (137).

¹⁷ Gerosona ēdi ti kole bɔtɔni riyö, Libini ni ti Simi, lijē gbī ti kpa goli 'bēnni ga.

¹⁸ Kowata ēdi ti kole bɔtɔni sowo 'do, Amarama, Yisara, Eborona kina ti Uzīyēlē. Kɔmɔ kɔɔ 'ba loma 'ba Kowata pili kuluku riyö kɔdɔ dɔmo 'butē mota dɔɔmota (133).

¹⁹ Merari ēdi ti kole bɔtɔni riyö, Mali ni ti Musi. Lijē ya naga nime na rɔ kpa goli 'ba e'be Lēwē ga kari nduwē rɔ yī roba 'bēnni.

²⁰ Amarama ari kogbe Yəkobede lēmi 'ba 'bu nni ni kina ma 'do köyö Arona ni ti Musa ne. Kɔmɔ kɔɔ 'ba loma 'ba Amarama pili kuluku riyö kɔdɔ dɔmo 'butē mota döömu dɔmoriyö (137).

²¹ Yisara ēdi ti kole bɔtɔni mota, Kora, Nepege kina ti Zikiri.

²² Uzīyēlē ēdi ti kole bɔtɔni mota, Misale, Elisapana kina ti Siteri.

²³ Arona ari kogbe Eliseba nyiti 'ba Aminadaba lēmi 'ba Nasona ni. Loko na köyö Nadaba ni ti Abiwu ti Elizara gbī ti Itomara.

²⁴ Kora ēdi ti kole bɔtɔni mota, Asira, Elikana ni ti Abisapa. Lijē na rɔ kpa goli 'ba e'be Kora ga.

²⁵ Elizara kole 'ba Arona ari kogbe nyiti 'ba Pitiyele ma kɔtɔ mɔtɔ kina ma 'do köyö Pinasa ne.

Kupö e'be Lēwē naga nima 'bu nni löbu mo ga na kiyija rōni kɔzɔ a nime te, mɔtɔ ni ti kpa goli 'bi.

26 Arona ni lijè ti Musa kɔtɔ nime na me 'dɔ Bɔko'ba kiya zinnì te, “Oja dɔ kupö Yisarele yaga di mî dɔyayi 'ba Ezipeto ne.”

27 Arona ni lijè ti Musa kɔtɔ mo nime lijè na tònè kari kiya lende 'ba toja Yisarele yaga di mî dɔyayi 'ba Ezipeto zi bɔ dɔliɔ mo ne.

Közì Kakpa 'Ba Arona

28 Mî kada nima ɲere Bɔko'ba kilende zi Musa di Ezipeto ne, iya te,

29 “Ma na rɔ ɲere Bɔko'ba. İyèti wa ame ga miya ziyi ne pili zi bɔ dɔliɔ 'ba Ezipeto nima.”

30 Tine Musa ènyì kileki kiya te, “Ko'ja mèdì milende rɔ kpa kilali nime bɔ dɔliɔ mo ti kuwö dɔmo totondo mo ga?”

7

1 ɲere Bɔko'ba ilende zi Musa iya te, “Oɲɔ, mo'dɔ yi 'deni kɔzɔ Bɔko'ba tara zi bɔ dɔliɔ. Kina Arona bɔ löndö yì na ti kèdì kɔzɔ bɔ kumè lende tara tilende zi bo.

2 İyèti gɔ wa ame ga mose ziyi ne pili zi Arona 'dɔ bo kari kiya zi bɔ dɔliɔ 'dɔ ki'di Yisarele kɔdɔ yaga di mî dɔyayi abo nima.

3 Tine ti mi'di dökì'di bɔ dɔliɔ kèddi. Gɔ kɔtɔ mbembè naga nime ɔdɔ mo'dɔ pele,

4 bo inza konyɔ lende mo bo kuti gɔ lende 'bì. Kina ti mutu'bö közö dɔ Ezipeto ti tigɔ ma moja bilaka ma ga Yisarele yaga rɔ dɔtumu mî kpa goli mo ga di mî dɔyayi 'bènni nima.

5 Kina ti lijè Ezipeto kikali ɲgì ma na rɔ ɲere Bɔko'ba gɔ ame mileme kpa közö 'deni zinnì moja bilaka ma ga Yisarele yaga di mî dɔyayi 'bènni nime ne.”

6 Musa ni ti Arona ari ko'dɔ kɔzɔ ma Bɔko'ba kose gɔmo zinnì tara.

7 Mî kada naga nima lijè kèdì kilende zi bɔ dɔliɔ ne, kɔmɔ kɔɔ 'ba Musa èdì 'deni kuluku kɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butè mota, 'ba Arona 'deni kuluku kɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butè mota dɔmota.

Pèri 'Ba Arona

8 Bɔko'ba iya zi Musa ni ti Arona te,

9 “ɔdɔ bɔ dɔliɔ kiya ziye te, 'O'dɔke gɔ kɔtɔ te,' iya zi Arona kogba pèri abo ku'du bèri kɔmɔ bɔ dɔliɔ. Kina ti kuyi roni ɲgì rɔ murè.”

10 Kina Musa ni ti Arona kari ko'dɔ ɲgì kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zinnì. Arona ogba pèri abo ku'du bèri kɔmɔ bɔ dɔliɔ ni lijè ti turu abo ga kina pèri nima kuyi roni ɲgì rɔ murè.

11 Bɔ dɔliɔ i'di kɔtɔ bɔ kata 'ba mî dɔyayi 'ba Ezipeto yayi ko'de kako kina lijè ko'dɔ ɲgì gbì kɔzɔ 'ba Arona tara ti dɔɲgala ma 'bènni ga.

12 Lijè u'du pèri ma 'bènni ga bèri na kuyi roni ɲgì gbì rɔ murè. Tine pèri ma 'ba Arona tònè ènyì kindiyɔ ma 'bènni naga nima ɲgì pili yaga.

13 Pele tara, dökì'di bɔ dɔliɔ èddi ɲgì bo kuwö lende 'bènni dè kɔzɔ kò'du tònè Bɔko'ba kiya mɔlo zi Musa ne tara.

Roma

14 Bɔko'ba iya zi Musa te, “Bɔ dɔliɔ dökì'di mo èddi kulöwö bo o'dɔkɔ dè tope közi bo di gɔ Yisarele 'dɔ kari.

15 Ènyì ɲbɔ kurè dɔ bo kari mini. Ari koda bo kpa yöpö yayi. Ogba pèri kuyi roni rɔ murè tònè tiyi.

16 Kina 'dɔ kiya zi bo te, ‘ɲere Bɔko'ba 'ba Yisarele na me koja ma tiya mo ziyi te, “Ola bilaka ma ga kari 'dɔ lijè kari kumötu ma di yi mökö. Ne mɔlo nime ni, uwö dɔmo dè yɔ.”

17 Ne ni, ɲere Bɔko'ba iya te ti kikali bo 'deni ɲgì rɔ ɲere Bɔko'ba mo gɔ wa ma bo kèdì ko'dɔ ziyi. Kina me oɲɔ mèdì momba dɔ mini ti pèri nime. Ti mini pili 'ba mî yöpö nime kuyi roni yaga rɔ roma.

18 Ti kenze ni kölè, mini kato, Ezipeto inza kɔ'bo kpe tuwè mini 'ba yöpö nime.”

19 Bɔko'ba iya zi Musa te, “Ilende zi Arona bo kombi pèri nima tɔrɔ dɔ yöpö kpaki ti gbögbö mo ga ti puti ni rɔ gɔ mini ame ga pili mî dɔyayi 'ba Ezipeto ne. Kina ti mini kuyi roni

me rɔ roma ma mi 'bɔrɔ kpaki ti ma mi bi nɔaŋi 'ba dɔku."

²⁰ Musa ni ti Arona ari ko'dɔ ngi kɔzɔ ma Bɔko'ba kɔse zinni. Arona ombi pɛri tɔnɛ tɔrɔ komba dɔ mini 'ba mi yɔpɔ nima timo di kɔmɔ bɔ dɔliŋɔ ni ti turu abo ga te kina mini kuyi rɔni ngi rɔ roma.

²¹ Kenze 'ba mi yɔpɔ kɔlɛ ngi pili mini kato kɛnyɛ bɔtɔ kɔ'bo dɛ kpe tuwɛ mo. Roma ngi kote gɔ bi pili mi dɔyayi 'ba Ezipeto yayi.

²² Tine bɔ kata 'ba Ezipeto yayi ako ko'dɔ gbɛ tara ti dɔŋgala ma 'bɛnni ga. Kina dɔki'di bɔ dɔliŋɔ kɔ'bɔ ngi rɔ ma kɛddi. Bo uwɔ lende 'ba Musa ni ti Arona dɛ kpe nati kɔzɔ ma tɔnɛ Bɔko'ba kiya 'deni mɔlo zi Musa ne tara.

²³ Bo ɛnyɛ abo za kusɛ kileki kari liŋɔ abo bo konyɔ lende mo dɛ.

²⁴ Kina Ezipeto kebe ngi rɔ tiyagba mini di mi yayi lida rɔmɔyɛ mini 'ba yɔpɔ ele dɛ kpe.

Nyɔ'dɔ

²⁵ Kina ɔɔɔ tɔ'dɔ mo kiteli 'deni dɔ modɔmoriyɔ di pɔtɔ a lɔbu nime Bɔko'ba ko'dɔ mi yɔpɔ nima ne tine,

8

¹ na Bɔko'ba kɛnyɛ kilende zi Musa iya te, "Ari zi bɔ dɔliŋɔ kiya zi bo te, 'Nɛre Bɔko'ba iya te, "Ola bilaka ma ga kari 'dɔ lijɛ kumɔtu ma.

² ɔɔɔ kilagi mɛdi modɔ karama dɔ dɔliŋɔ 'bi nime pili ti nyɔ'dɔ koso lɔ yimo.

³ Nyɔ'dɔ ti koso lɔ mi yɔpɔ kpaki kebe mi liŋɔ 'bi pili kebe rɔ 'bi kebe dɔ a tɔ'dɔ 'bi ga kote mi liŋɔ 'ba turu 'bi naga nima rɔ gɔ bilaka 'bi ga pili kpaki kebe mi akirisi wa 'ba 'ja 'bi kebe mi sele ni kpaki.

⁴ Lijɛ ti kɔ'bɔ tɔpu rɔyɛ rɔ bilaka 'bi ga ti turu 'bi ga pili.' ' ' "

⁵ Kina Bɔko'ba kilende zi Musa iya te, "Iya zi Arona kombi pɛri abo tɔrɔ dɔ yɔpɔ ni ti gbɔgbɔ ti puti mo ga pili koja nyɔ'dɔ mi dɔyayi 'ba Ezipeto."

⁶ Kina Arona koja konyɔ bo ngi kombi tɔrɔ dɔ mini pili 'ba mi

Ezipeto. Kina nyɔ'dɔ ngi setiyi kote mi dɔyayi nima.

⁷ Tine bɔ kata ni ako gbɛ ko'dɔ dɔŋgala ma 'bɛnni ga lijɛ koja nyɔ'dɔ gbɛ tara.

⁸ Bɔ dɔliŋɔ idɛki Musa ni ti Arona kilende teyi, iya te, "Ilendeke zi nɛre Bɔko'ba kogba nyɔ'dɔ naga nime yaga di rɔma ti bilaka ma ga. Kina ti mola bilaka 'be ga ngi kari tumu roma zi bo Bɔko'ba."

⁹ Musa ileki zi bɔ dɔliŋɔ, iya te, "Ma ti mi kɛyɛ 'dɔ tititi Bɔko'ba gɔ lende 'bi gbɛ ti turu 'bi ga kpaki ti bilaka 'bi ga. Tine kada mo na koza zɔ. Nyɔ'dɔ naga nima ti kɔlu ngi pili liwo yaga kola nge rɔ ma mi yɔpɔ."

¹⁰ Bɔ dɔliŋɔ ileki dɔmo, iya te, "Ilende zi Bɔko'ba tilɛndɔ."

Musa iya te, "Ti mo'dɔ ngi tara kɔzɔ ame kititi ne kina ni ti kikali ngi rɔ ma laka Bɔko'ba 'beri mɔto inza kɔzɔ nɛre Bɔko'ba ze 'ba Yis-arele.

¹¹ Ni, kpe ti turu 'bi ga ti bilaka 'bi ga pili inza ko'jake kinɛ a mɔto rɔ nyɔ'dɔ kpe ngila ye, tine nge rɔ ame ga mɔlo mi yɔpɔ ne."

¹² Kina Musa ni ti Arona kɛnyɛ ngi di yayi. Tine na Musa kari kilende ngi zi Bɔko'ba 'dɔ kona nyɔ'dɔ tɔnɛ ga bo ko'dɛ dɔ bɔ dɔliŋɔ ne yaga.

¹³ Kina Bɔko'ba ko'dɔ ngi kɔzɔ ame Musa kititi ne tara. Nyɔ'dɔ tɔnɛ ga ma kebe rɔ ti ma kpa liŋɔ ni ti ma mi nyaka naga ɔlɛ ngi me yaga.

¹⁴ Kina bilaka koloma ngi rɔ tulu dɔmo kɔzɔ kurugumu tara kato kogba mi dɔyayi.

¹⁵ Tine ɔɔɔ bɔ dɔliŋɔ kɔŋgɔ nyɔ'dɔ tɔnɛ ga kɔlɛ 'deni tara tine dɔki'di bo ileki kɛddi ngi 'bɔwu yaga kɔzɔ lende tɔnɛ Bɔko'ba kiya mɔlo zi Musa ne tara.

Duru Gɔ Banya

¹⁶ Nɛre Bɔko'ba iya zi Musa te, "Iya zi Arona kombi pɛri abo tɔrɔ kombi lupu timo. Kina lupu 'ba mi dɔyayi 'ba Ezipeto nime pili ti kuyi rɔni ngi rɔ duru gɔ banya."

¹⁷ Musa ni ti Arona o'dɔ kɔzɔ a nime te. Arona ombi kɔzi bo tɔrɔ

komba lupu ti pɛrɛ kina duru gɔ banya kɔɔɔ ɲɔ̄ setiyi tonyo bilaka kpaki ti yɛrɛ mo ga. Lupu 'ba mi dɔyayi 'ba Ezipeto nima pili ɛnyɛ kuyi rɔni ɲɔ̄ yaga rɔ duru gɔ banya.

18 Tine ɔɔɔ bɔ kata ni kako gbɛ kiyɔɔɔ to'dɔ mo ti dɔɲgala ma 'bɛnni ga tine pele lijɛ ɔ'bo dɛ. Kina duru gɔ banya koloma ɲɔ̄ rɔ tonyo bilaka kpaki ti yɛrɛ mo ga.

19 Bɔ kata naga nima ileki kiya zi bɔ dɔliɲɔ te, "Ako'dɔ 'ba Bɔko'ba na." Tine bɔ dɔliɲɔ dɔki'di mo ɛddi ɲɔ̄ kuwɔ dɔ Musa ni dɛ kɔɔɔ lende tɔnɛ Bɔko'ba kiya mɔlo zi Musa ne tara.

Kɔɲɔ

20 Kina Bɔko'ba kɛnyɛ kilende zi Musa, iya te, "ɛnyɛ mɔlo mi dɔɲbɔ kurɛ dɔ bɔ dɔliɲɔ kɔri mini kiya zi bo te, 'Bɔko'ba iya te, "Ola bilaka ma ga kari 'dɔ lijɛ kumɔtu ma.

21 ɔɔɔ kope kɔziyi dɛ di gɔnni kola lijɛ kari mɛdi moja kɔɲɔ dɔyi ni kpe ti turu 'bi naga nima ti bilaka 'bi ga pili. Mi liɲɔ 'be ga 'ba Ezipeto ti koso lɔ rɔ kɔɲɔ me'de kote dɔyayi.

22 Tine minza mi'di lijɛ kɔmɔ Gosene gɔ bi 'ba bilaka ma ga Yisarele 'dɔ kikali ɲɔ̄ omba ma ɲere Bɔko'ba mɛdi ɲɔ̄ mi dɔyayi nime.

23 Ti mo'dɔ geli lɔɲgɔ ye ti bilaka ma ga. Kɔɲɔ nime miya ne ɛdi kodowe bi tilɛndɔ." " "

24 Kina Bɔko'ba koja sɛyi 'ba kɔɲɔ ma kinza kiya ɲɔ̄ mi dɔyayi 'ba Ezipeto koso kebe mi liɲɔ 'ba bɔ dɔliɲɔ mo ti 'ba turu abo ga kɔɲɔ kirasi mi dɔyayi nima ɲɔ̄.

25 Kina bɔ dɔliɲɔ kidɛki Musa ni ti Arona ɲɔ̄ kilende teyi, iya te, "Ari kumuke roma zi Bɔko'ba 'be tɔ nima mi dɔyayi 'ba Ezipeto bine."

26 Tine Musa ileki zi bo, iya te, "Tara inza kako rɔmɔyi yɛrɛ ame dɛdi dumu rɔ roma zi Bɔko'ba ze ne inza ko'dɔ dɔki'di bilaka 'bi ga 'ba Ezipeto laka. ɔɔɔ lijɛ kari ko'ja ze dɛdi to'dɔ wa ame ko'dɔ dɔki'di nni dɛ laka kɔɔɔ a nime te mɔtɔga lijɛ ti ku'du ze gɔmo ti dɔku kupɔ ze yaga.

27 To'dɔ mo o'dɔkɔ gɔ dari ɲbɔ mi zana mɔkɔ rɔ liɲgere 'ba kada dɔ mota na gɔ dari dumu roma zi ɲere Bɔko'ba ze di yayi kɔɔɔ ame mo bo kose zize ne tara."

28 Bɔ dɔliɲɔ iya te, "Ti mi'di ye karike tumu roma zi Bɔko'ba 'be nima yi mɔkɔ yayi. Tine kinza karike dɛ kɔwɔ. Kina ititi Bɔko'ba ti gɔma."

29 Musa iya te, "Tari ma di bine na ti mititi ɲere Bɔko'ba gɔyi 'dɔ kɔɲɔ kita'ba yaga tilɛndɔ di rɔyi gbɛ di rɔ turu 'bi ga ti bilaka 'bi ga pili. Tine kinza kebe kindɛndɛ dɔze dɛ kpe gbɛ rɔ tindɛndɛ kebe 'bɔwu kota gɔ bilaka ze ga di bi tari tumu roma zi ɲere Bɔko'ba ze."

30 Kina Musa kɛnyɛ ɲɔ̄ di yayi kari kititi Bɔko'ba.

31 Kina Bɔko'ba ko'dɔ ɲɔ̄ zi bo kɔɔɔ a ma bo kititi. Kɔɲɔ tɔnɛ ga ita'ba ɲɔ̄ di rɔ bɔ dɔliɲɔ ni ti turu abo ga ti bilaka abo ga pili. Kinɛ kɔɲɔ ma gɔkɔ 'dɔ ko'ja te, ari kinza kpe.

32 Tine bɔ dɔliɲɔ ebe kogbɔ dɔki'di bo 'bɔwu gbɛ kebe kilagi tola ya naga nima kari.

9

Tɔlɛ 'Ba Yɛrɛ

1 Kina Bɔko'ba kilende zi Musa iya te, "Ari kilende zi bɔ dɔliɲɔ, iya te, 'Nɛre Bɔko'ba 'ba Ebere iya te, "Ola bilaka ma ga kari gɔ lijɛ kumɔtu ma.

2 ɔɔɔ kɔ'bɔ nduwɛ tota gɔnni kope kɔziyi dɛ di gɔnni,

3 ti tigo ma 'ba Bɔko'ba ti mo'de rɔkɔ'ɔ ame ɲɔ̄ rɔ sɛyi ma kinza kiya ne dɔ yɛrɛ 'ba mi dɔyayi 'bi nime. Rɔkɔ'ɔ nima ti kila'ba dɔ kosani 'be ga ti akaca 'be ga ti gamele ti sa ti kamɔlɔ gbɛ ti banya 'be ga.

4 Ti mo'dɔ geli mi lɔɲgɔ yɛrɛ ma 'ba Yisarele ti ma 'beye 'ba Ezipeto. Yɛrɛ 'ba Yisarele ma kɔtɔ mɔtɔ te inza kɔlɛ.

5 Ma ɲere Bɔko'ba mi'di kada mo 'deni 'dɔ kisaki rɔni di mi tilɛndɔ." " "

6 Kina mi bi kɛzɛ mo nima yɔ na Bɔko'ba ko'dɔ ɲɔ̄ ko tara. Yɛrɛ 'ba

Ezipeto pili ɔlɛ tɛne 'ba Yisarele ma kɔtɔ te ɔlɛ dɛ.

⁷ Bɔ dɔlɛɲɔ oja bilaka kari lɛɲɔ 'ba Yisarele tɔɲɔ lende nima, tɛne lɛjɛ ari ko'ja yɛrɛ 'ba Yisarele ma kɔtɔ te kɔlɛ dɛ. Pele tara dɔkɛ'di bɔ dɔlɛɲɔ o'dɔ dɛ gbɛ yɔ ma kpiti bo kola ya naga nima kari.

Kurɛkurɛ

⁸ Kina Bɔko'ba kilende zi Musa ni ti Arona iya te, "Unzɔke kɔtu ma kɛdɛ kululu rɔnɛ kumu rɔ naga lɔ kɔziye 'dɔ Musa kuli tɔrɔ mɛ lili di kɔmɔ bɔ dɔlɛɲɔ te.

⁹ Ti kanyo kɔzɔ lupu tara kote mɛ dɔyayi 'ba Ezipeto. Kina ti kuyɛ rɔnɛ ɲgɛ rɔ kurɛkurɛ ame 'bɔɲɔ mo kunyɔlɔ kɔzɔ ɔtɔ ne rɔ bilaka lesi kpaki ti yɛrɛ mo ga."

¹⁰ Kina lɛjɛ kunzɔ buruku ɲgɛ di kɔmɔ pa'do lɛjɛ kɔrɔ timo kɔmɔ bɔ dɔlɛɲɔ. Musa ulɛ tɔrɔ mɛ lili kina kurɛkurɛ kebe ɲgɛ to'be bilaka lesi kpaki ti yɛrɛ mo ga.

¹¹ Bɔ kata mo ga tɔnɛ ɔmɔ dɛ kpe nati kɔmɔ Musa rɔmɔyɛ kurɛkurɛ naga nima ko'be bilaka 'ba Ezipeto pili ne o'be lɛjɛ 'deni gbɛ.

¹² Tɛne Bɔko'ba ogbɔ dɔkɛ'di bɔ dɔlɛɲɔ kuwɔ dɔ Musa ni dɛ kɔzɔ a tɔnɛ Bɔko'ba kiya 'deni zi Musa ne tara.

'Dɛ'di

¹³ Kina Bɔko'ba kilende zi Musa iya te, "ɛnyɛ mɔlo ɲbɔ kurɛ dɔ bɔ dɔlɛɲɔ 'dɔ kiya zi bo te, 'Lende ma ɲere Bɔko'ba 'ba Ebere kiya na kɔzɔ a nime te, "Ni, ola bilaka ma ga kari gɔ lɛjɛ kumɔtu ma.

¹⁴ Dɛne ame mo tɛne ti modɔ karama ma kirɛndɛ dɔyɛ gbɛ dɔ turu 'bɛ naga nima rɔ gɔ bilaka 'bɛ ga pili ti tɛgɔ ma 'dɔ kikali ɲgɛ rɔ ma laka bɔtɔ ma kɔzɔ ma te inza mɛ dɔlɛɲɔ nime.

¹⁵ Dɛne ma mɛdɛ mombi kɔzɔ ra mokɔsɔ ye kpe ti bilaka 'bɛ naga nima ti rɔko'ɔ ma kinza kiya naga mona ye 'deni 'doyi yaga di mɛ dɔlɛɲɔ nime.

¹⁶ Ne mogbɔ yi 'deni tɔtɛ gɔ mileme tɛgɔ ma zɛyɛ 'dɔ mɔyɛ ma kilɛbɛ kote mɛ dɔyayi nime.

¹⁷ Ne ni ɛddɛ kogbɔ rɔyɛ gba dɔ bilaka ma ga ko'dɔkɔ dɛ tola lɛjɛ kari.

¹⁸ Tilɛndɔ ɲgɛ kabate ti moja 'dɛ'di ti piwu ma kinza kiya ame ko'dɔ rɔnɛ dɛ mɔlo mɛ dɔyayi 'ba Ezipeto nime di bi tisaki mo ne.

¹⁹ Iya 'dɔ ko'de yɛrɛ ame ga yaga mɛ lɔwu ne ti wa pili ma yaga naga kako rɔ. Rɔmɔyɛ 'dɛ'di nime ɛdɛ ko'be bilaka kpaki ti wa ame ga pili kola yaga ne kɔlɛ 'doyi.' ' "

²⁰ Turu 'ba bɔ dɔlɛɲɔ mo nima mɔtɔ ga ma rɔ ma koro lende 'ba Bɔko'ba naga ari ɲgɛ welo ko'de yɛrɛ ti atoli 'bɛnnɛ ga ame ga kɛdɛ yaga ne kako rɔ.

²¹ Tɛne ya ma kudɔli lende 'ba Bɔko'ba naga ola wa ma 'bɛnnɛ ga ɲgɛ yaga.

²² Kina Bɔko'ba kiya zi Musa te, "Oja kɔziyɛ kari mɛtɔrɔ 'dɔ 'dɛ'di ka'di te mɛ dɔyayi 'ba Ezipeto nime dɔ bilaka lesi mo ga kpaki ti yɛrɛ mo ga ti a 'ba mɛ nyaka ni."

²³ Kina ɔdɔ Musa kombi pɛrɛ tɔnɛ koja tɔrɔ tɛne, na Bɔko'ba koja tɔrɔ kɛbɛ ɲgɛ ti 'dɛ'di tɔrɔ kunyɛ kapi ko'be mɛ yayi.

²⁴ Nere Bɔko'ba oja piwu ma kinza kiya ɲgɛ ti 'dɛ'di ti tɔrɔ kapi kunyɛ kilaka kote bi toko. Ame na rɔ piwu ma kinza kiya ma ko'dɔ rɔnɛ mɛ dɔyayi 'ba Ezipeto.

²⁵ Kote mɛ dɔyayi 'ba Ezipeto pili 'dɛ'di nima o'be wa ame ga kola yaga ne ɲgɛ 'doyi, bilaka lesi kpaki ti yɛrɛ mo ga. Omba nyɔnyu 'doyi bɛrɛ di mɛ nyaka kurɔ ɲgɛrɛ me.

²⁶ Gosene ame Yisarele kɛdɛ koloma teyi ne na ɲge kɔtɔ piwu lɔbu nima kɔmɔ dɛ teyi.

²⁷ Kina bɔ dɔlɛɲɔ mo tɔnɛ koja laja gɔ Musa ni ti Arona, iya te, "Ame mo tɛne ma na mo'dɔ lende kɛnyɛ 'deni. Lende 'ba Bɔko'ba na rɔ ma laka. Ma mo gbɛ ze ti bilaka ma ga dɔlu lende 'deni.

²⁸ Ititi Bɔko'ba gɔze. Tɔrɔ kapi ti 'dɛ'di lɔbu nime ɔ'bo ze 'deni.

Miya 'deni ŋɔ̄ mēdī mi'di ye karike. Olomake dē kpe bine.”

²⁹ Musa iya te, “Ɔɔ̄ mēdī mɔɔ̄ 'deni yaga kpa reki tine ti mombi kɔ̄zɔ̄ 'jaa milende zi Bɔko'ba. Kina ti tɔ̄ɔ̄ kapi nima ti 'dē'dī mo kɔ̄ɔ̄ ŋɔ̄ 'dɔ̄ nī kikali ŋɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ nime a 'ba Bɔko'ba na.

³⁰ Ne rɔ̄ ma laka mikali ŋɔ̄ nī kpe ti turu 'bī ga ereke ɲere Bɔko'ba dē gba.”

³¹ Kirilewo ni ti mana 'dē'dī nima irasi ŋɔ̄ mī kɔ̄ɔ̄ yaga. Rōmōyī ota mana kōyō 'deni tine kirilewo kumōru 'bēnī 'deni.

³² Tine tala ni ti dēri na kɔ̄mɔ̄ rōmōyī lijë ēdī 'bēnī gba kiyōbu.

³³ Musa ēnyī di mī liŋɔ̄ 'ba bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ yayi bɔ̄ kɔ̄ɔ̄ 'deni yaga kpa reki na bo kombi kōzī bo ŋɔ̄ tɔ̄ɔ̄ kititi Bɔko'ba. Kina tɔ̄ɔ̄ kapi tōnē ti 'dē'dī mo ti tɔ̄ɔ̄ ma kēdī ka'di koya ŋɔ̄ wīŋi yaga.

³⁴ Tine ɔ̄ɔ̄ bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ kɔ̄ŋɔ̄ tɔ̄ɔ̄ koya 'deni ɔ̄ɔ̄ kinza kpe tara tine, lijë ebe ko'dɔ̄ lende kēnyē 'bōwu ti turu abo ga lijë kogbɔ̄ dōkī'dī nni.

³⁵ Dōkī'dī bo ebe kitigɔ̄ ŋɔ̄ 'bōwu gɔ̄ Yisarele bo kope kōzī bo dē di gɔ̄mɔ̄ gɔ̄ kari kɔ̄zɔ̄ lende tōnē Bɔko'ba kiya 'deni mɔ̄lo zi Musa ne.

10

Mōmī

¹ ɲere Bɔko'ba ēnyī kilende zi Musa iya te, “Ari zi bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄. Mi'di dōkī'dī nni lijë ti turu abo naga nima 'deni kēddī 'dɔ̄ mo'dɔ̄ gɔ̄ kɔ̄ɔ̄ ma naga nime mī lōŋgō lijë

² 'dɔ̄ kiyētī rōnī 'jaa zi kole 'be ga gbī zi kole 'ba kole 'be ga ma, ma ɲere Bɔko'ba mileme wa zi Ezipeto mo'dɔ̄ gɔ̄ kɔ̄ɔ̄ ma mī lōŋgō lijë 'dɔ̄ kikalike ŋɔ̄ ma na rɔ̄ ɲere Bɔko'ba.”

³ Kina Musa ni ti Arona kēnyī ŋɔ̄ kari zi bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ kiya te, “Ame na rɔ̄ lende ma ɲere Bɔko'ba 'ba Ebere kiya, 'Nī, ti kō'bō ɲbō kinza tileki rōyī bēri zō nyanya ga? Ola bilaka ma ga kari gɔ̄ lijë kumōtu ma.

⁴ Ɔɔ̄ kota gōnnī di bi tari mēdī moja mōmī kako mī dɔ̄liŋɔ̄ 'bī nime tilēndō.

⁵ Ti mōmī kora dɔ̄yayi mīyōwō kinē yayi kinda dē. Ti lijë kitene kɔ̄ɔ̄ wa ame ga kɔ̄mɔ̄ di kpa 'dē'dī tōnē ti ŋgēri ma kunzī mī nyaka 'be ga 'doyi yaga.

⁶ Mōmī ti koso lɔ̄ mī rō 'bī ti rō 'ba turu 'bī naga nime rɔ̄ gɔ̄ rō 'ba bilaka 'bī ga 'ba Ezipeto pili. Wa ame mɔ̄lo 'bu yī ni ti 'bu yī lōbu ga ko'ja dē ti ko'ja mī kada ma tōne.” Kina Musa kēnyī ŋɔ̄ di ŋgila bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ yayi kari abo.

⁷ Ya ma mī turu 'ba bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ mo nima ēnyī kilende zi bo iya te, “Bɔ̄ nima 'dɔ̄ bo kō'bō togba dɔ̄ bilaka nduwē tara ɲbō nyanya ga? I'di lijë kari tumōtu ɲere Bɔko'ba 'bēnī nima. Dɔ̄yayi 'ba Ezipeto nime kirasi rōnī 'deni ne ikali dē gba?”

⁸ Kina ko'de Musa ni ti Arona 'bōwu kileki kako zi bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄. Na bo kiya zīnnī te, “Ari kumōtuke ɲere Bɔko'ba 'be nima.” Tine bo ileki kiya te, “I'di mititi ye titi, yē ga na kēdī kari?”

⁹ Musa iya te, “Dēdī dɔ̄lɔ̄ 'doyi ti bɔ̄ bɔ̄yī ze ga ti bulōbu kpaki ti yɔ̄bi mo ga ti yītōtī pili ti yēri ze ga rōmōyī 'dɔ̄ dari do'dɔ̄ karama zi ɲere Bɔko'ba.”

¹⁰ Bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄ iya te, “Ee, ti mulōmu ziye ti mōyī Bɔko'ba, minza mola ye karike ti 'ja 'be ga ti bɔ̄ bɔ̄yī 'be ga. Mikali 'deni ēddī ko'dɔ̄ke tēnyī mōkō to'dɔ̄ ya.

¹¹ Ɔɔ̄ ko'dɔ̄kɔ̄ke, bɔ̄tɔ̄ni na ŋge ti kari tumōtu ɲere Bɔko'ba.”

Lende nime na lijë koga Musa ni ti Arona ŋɔ̄ timo yaga di kɔ̄mɔ̄ bɔ̄ dɔ̄liŋɔ̄.

¹² Kina Bɔko'ba kiya zi Musa te, “Ombi kōzīyī tɔ̄ɔ̄ dɔ̄ dɔ̄yayi 'ba Ezipeto 'dɔ̄ mōmī kokpayi rōnī mī dɔ̄yayi 'bēnī nima 'dɔ̄ kitene kɔ̄ɔ̄ wa ame ga kɔ̄mɔ̄ di kpa 'dē'dī a ma kunzī naga nima me 'doyi yaga.”

¹³ Musa ombi kōzī bo yɔ̄ na Bɔko'ba ki'di lili ma kembe ŋɔ̄ kebe

tome di yĩbĩ kako mi ɔɔyayi kote kada nima kpaki ti korɔndɔ mo. Mĩ dɔɔɔ mo tine lili nima o'de mɔmĩ 'deni ŋgĩ rɔ ma kɛnyɛ.

¹⁴ Ako ŋgĩ rɔ ɔɔtumu ma konzi rɔ tĩndĩ koso lɔ mĩ ɔɔyayi nima. Ame na rɔ ɔɔtumu 'ba mɔmĩ ame bɔɔ ko'ja dɛ mɔlo kina inza ko'ja gbĩ kpe di gɔ ame.

¹⁵ Ora ɔɔ yayi ŋgĩ mĩ kɔɔ kiyɔlu kinɛ yayi yaga. Kina lijɛ kitene kɔɔ wa ame ga kɔmɔ di kpa 'dɛ'di ne ŋgĩ 'ɔɔyayi yaga kpaki ti dɔɔɔgɛri ma kana ni. Kinɛ a mɔɔ rɔ ma kunzi rɔ ma ka'ji te kari kinda dɛ kpe ma kɔɔ te mĩ ɔɔyayi 'ba Ezipeto.

¹⁶ Kina bɔ dɔɔɔ kirengɛ ŋgĩ welo kidɛki Musa ni ti Arona kiya teyi te, "Mirasi lende 'deni kɛnyɛ zi nɛre Bɔko'ba 'be gbĩ ziye.

¹⁷ Ne olake ma gɔ lende kɛnyɛ ma ame mĩ kɔɔ 'bɔwu. Ititike nɛre Bɔko'ba 'be gɔma 'ɔɔ bo kombi gɔmɔ lɔbu kirĩndĩ nime yaga di ɔɔma."

¹⁸ Musa ni ɛnyĩ di ŋgila bɔ dɔɔɔ yayi na lijɛ kititi Bɔko'ba.

¹⁹ Kina Bɔko'ba ki'di lili tɔnɛ ŋgĩ kuyĩ tome 'bato rɔ ma kembe kako di ɔɔ tɔɔ. Kina kome mɔmĩ tɔnɛ ga ŋgĩ kote kona koto kari mĩ mini lɔbu kola mĩ ɔɔyayi 'ba Ezipeto ŋgĩ nati rɔ ma sari kinɛ mɔmĩ ma kɔɔ te kinda dɛ kpe.

²⁰ Tine Bɔko'ba i'di dɔki'di bɔ dɔɔɔ kɔ'bɔ rɔ ma kɛddi ko'dɔkɔ dɛ tope kɔzi bo di gɔ Yisarele 'ɔɔ kari.

Mandɔlu

²¹ Kina Bɔko'ba kilende zi Musa iya te, "Oja kɔziyi mitɔɔ 'ɔɔ mandɔlu kako mĩ ɔɔyayi 'ba Ezipeto nime rɔ mandɔlu ame komomo te kikalĩ ŋgĩ te."

²² Musa ombi kɔzi bo tɔɔ na mandɔlu ma kinza kiya kutu'bɔ ɔɔyayi 'ba Ezipeto ŋgĩ ŋbɔ tɔ'dɔ mo ɔɔ mota.

²³ Bɔɔ ko'ja kinɛ lɛpi ni dɛ ala koja ndiyi mbowa kari bi mɔɔ ŋbɔ tɔ'dɔ mo ɔɔ mota. Tine bi ame Yisarele kɛdi teyi ne le rɔ ma kɔɔ.

²⁴ Kina bɔ dɔɔɔ kidɛki Musa kilende teyi iya te, "Arike pili ti

'ja 'be ga ti bɔ bɔyi 'be ga tumɔtu Bɔko'ba. Tine yɛri 'be ga pili rɔ gɔmɔ olake kileke bine."

²⁵ Musa ileki ɔɔmo iya te, "Ola ze dogba yɛri tize gɔ dari dɔɔma rɔ akumu zi Bɔko'ba ze.

²⁶ Yɛri ze ga pili rɔ gɔmɔ kari tize ma kɔɔ mɔɔ kileke dɛ bine. Rɔmɔyi mɔɔ mo ga na dɛdi dari dumɔtu nɛre Bɔko'ba ze timo. Tine ɔɔ dari dɔmɔ 'deni yayi tine, na 'jaa dɛdi dikali ma yala ga na gɔ dumɔtu nɛre Bɔko'ba timo."

²⁷ Tine Bɔko'ba i'di dɔki'di bɔ dɔɔɔ ŋgĩ kɔ'bɔ rɔ ma kɛddi ko'dɔkɔ dɛ tola Yisarele kari.

²⁸ Bo ɛnyĩ kiya zi Musa te, "ɛnyĩ yaga di kɔmɔ ma bine. Kinɛ yi nima kinza ki'di mo'ja dɛ kpe kɔmɔ ma. Mĩ kada mo tɔ nima kɛddi ko'ja kɔmɔ ma tɔlɛ 'bi na 'deni."

²⁹ Musa iya te, "Ŋgĩ kɔɔ lende kiya 'bi, minza mako kpe kɔmɔyi bine."

11

Rɔ Kileɔ 'Ba Yisarele

¹ Nɛre Bɔko'ba iya 'deni zi Musa te, "Mɛdi moja gɔmɔ ŋge mĩ koto nati ɔɔ bɔ dɔɔɔ 'ba Ezipeto nima lijɛ ti bilaka abo ga. Di pɔtɔ mo na ti bo kola ye ŋgĩ karike. Bo ti koga ye yaga di bine ŋburu mĩ kɔɔ.

² Ari kiya zi Yisarele, bɔɔni mo ga kpaki ti 'ja kokpasi wa ma kileɔ di mĩ siteri ni ti yamo ma kɔbɔkɔbɔ naga di zi pɔri 'bɛnni ga."

³ Bɔko'ba i'di dɔki'di Ezipeto pili ŋgĩ rɔ ma konmi rɔ Yisarele. Turu 'ba Ezipeto ti bilaka ma sari mo ga pili ongo Musa ŋgĩ rɔ a lɔbu.

⁴ Kina Musa kiya zi bɔ dɔɔɔ te, "Ame na rɔ lende kiya 'ba nɛre Bɔko'ba, bo iya te, 'Mi zana korɔndɔ 'deni ti milaki kote mĩ Ezipeto toko.

⁵ Kole dɔndende pili ma mĩ Ezipeto ti kolɛ yaga kisaki di ɔɔ kole dɔndende 'bi 'ba bɔ dɔɔɔ ame 'ɔɔ kinda'ba kitĩ 'ba bɔ dɔɔɔ ne ŋbɔ kɔmɔ ɔɔ kole dɔndende 'ba atɔli bɔ lisa ame kɛdi kuwu ndɔwu 'bɛni ti kɔzinĩ ne gbĩ ti dɔndende kole 'ba yɛri ni pili.

6 Birɔ ti kuwu ma kinza kiya ti kogba mi Ezipeto, kuwu ame kinza te molo di bi tisaki mo kina mɔto kinza kpe gbi te ne.

7 Tine ma mi lɔngɔ Yisarele bi pele inza kugbɔ ala lijɛ ti yɛri 'bɛnni ga kudu. Kina ti kikalike ngi omba ma nɛre Boko'ba mo'dɔ geli lɔbu 'deni mi lɔngɔ Ezipeto di rɔ Yisarele.' "

8 Musa ileki gbi kiya te, "Turu 'be naga nima pili ti kako kolɔɔ bɛri kɔmɔ ma kiya te, 'Arike ti bɔto 'bi ame pili kɔsɔ gɔyi ne.' Kina ti mɛnyi mari ngi."

Lende nima ata 'deni ngi dɔki'di Musa sowa na bo kɛnyi ngi di yayi kari abo.

9 Boko'ba iya 'deni molo zi Musa te, "Bɔ dɔliɔ nima ti kɔ'bɔ tilagi lende 'bi tara 'dɔ mo'dɔ gɔ koto ma mi konzi mi dɔyayi 'ba Ezipeto."

10 Musa ni ti Arona o'dɔ gɔ koto naga nime pili kɔmɔ bɔ dɔliɔ, tine Boko'ba i'di dɔki'di bo kɔ'bɔ rɔ ma kɛddi. Bo o'dɔkɔ dɛ tope kɔzi bo di gɔ Yisarele kola kari yaga di mi dɔyayi abo.

12

Pasaka

1 Boko'ba ose zi Musa ni ti Arona di Ezipeto yayi iya te,

2 "Nyepɛ nime na 'dɔ kɛdi rɔ nyepɛ ma dɔndɛnde mi kɔmɔ kɔɔ ziye.

3 Ari kiyake ndose nime zi Yisarele pili. Mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ 'ba nyepɛ nime ni mɔto ogba kamɔlɔ 'bɔ'bi ala banya ziye dɔ kulumutu 'bi.

4 Ne ɔɔo kiya te konzike dɛ di kpa kulumutu 'be ɔɔo'boke rɔye ti ya ma ngɔsi ngila ye naga nima. Ame ɔɔo kɔngɔke dɔ 'bɔ mo koriya 'deni laka ziye 'dɔ konyoke yɛri nima pili kɔ'bo ye ne.

5 Yɛri ma 'dɔ kɔngɔke mo ga rɔ ma kɔmɔ kɔɔ mo 'deni kɔto naga rɔmo piyɔpiyɔ kinza a mɔto rɔmo. Tine 'dɔ kɛdi nge rɔ banya ti kamɔlɔ.

6 Onɔke gɔmo laka nɔbɔ kɔmɔ mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ dɔmosowɔ mo. Kina

gɔ Yisarele pili kumu ɔɔo kada kɔsɔ 'deni kpaki bɛri nima.

7 Tine gɔ lijɛ kogba roma mo kosa gɔ kpadɔri ti lɛ'bɛrɛ 'bɛnni ga ame lijɛ kɛdi konyo yida nima yimo ne.

8 Mi korɔndɔ mo nima lijɛ konyo yida nima rɔ ma kilanma ti akanɔa gɔmo ti manɔolo'bo ame kinza lanɔa gɔmo ne.

9 Kinza bɔto mɔto konyo yida nima dɛ rɔ ma kidi'di ala ku'di rɔ tu'di ti tolo gɔmo. Tine onma nge rɔ tonma dɔ pa'do, dɔmo ga ti kolɔɔbɔ mo ga pili ti a 'ba yimo kɔnma rɔ tonma.

10 Kinza kola kɔsɔ mo dɛ bi kɛzɛ dɔmo. ɔɔo kɔsɔ mo kola gba omɔ pa'do dɔmo kilanma kulɔto yaga.

11 ɔɔo kɛddi konyoke 'deni nima mɔto ni ti bɔngɔ 'bi ga ndɔ rɔyi kusu a ndiyi ga 'deni pɛri 'bi kɔziyi. Kina 'dɔ konyoke welowelo. Karama ma kideki rɔ Pasaka 'ba toro ma, ma nɛre Boko'ba timo na.

12 Mi korɔndɔ kɔto mo nima mɛdi milaki kebe mi Ezipeto pili tupɔ kole dɔndɛnde 'bɛnni ga ti 'ba bilaka lesi kpaki ti 'ba yɛri mo ga. Kina ti modɔ karama dɔ akoro 'bɛnni 'ba Ezipeto naga nima pili rɔ gɔmo. Ma na rɔ nɛre Boko'ba.

13 Roma nima na ti kɛdi rɔ akileme zɔ tikali rɔ 'be ga timo. ɔɔo mo'ja roma yɔ na ti miteli ngi nduwɛ dɔgba. Gomɔ kɛnyɛ nime mɛdi modɔ dɔ Ezipeto ne inza kosa rɔye.

14 Ame na ti kɛdi rɔ kada ma lɔbu ziye toro mo nduwɛ kala gɔ kole 'be ga ma kɔwɔ yayi ko'dɔke karama mo nduwɛ rɔ nɔburunburu zɔ ma nɛre Boko'ba.

15 Mi tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ nima onyoke nge rɔ manɔolo'bo ame kinza lanɔa gɔmo ne. Mi dɔndɛnde 'ba kada mo nima otɔtoke lanɔa pili yaga di mi rɔ 'be ga. Bɔto ame konyo a ma ti lanɔa gɔmo mi tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ nime koga yaga di mi lɔngɔ Yisarele bo kɛdi rɔ bɔ lɔwɔ.

16 Mi dɔndɛnde 'ba kada mo nima akoke pili mi mɔtu ma lɔbu kina gbi mi tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ mo. Mi kada dɔ riyɔ naga nime kinza

ko'dɔke a mɔɔ rɔ ndɔɔ dɛ, tine nge rɔ ndɔɔ 'ba akonyo 'ba kpeye.

17 O'dɔke karama nime kɛdɛ konyo maŋgolo'bo mo kinza laŋga gɔmo ne nduwɛ rɔmɔyɛ bo na rɔ kada ame moja dɔ kupɔ ye yaga di mi Ezipeto yimo. O'dɔke karama nime nduwɛ kala zi dɔ kupɔ ye ga ma kɔwɔ yayi nɔbɔ rɔ nɔburunɔburu.

18 Mi dɔndende 'ba nyepe mo nima onyoke nge rɔ maŋgolo'bo ma kinza laŋga gɔmo, kisasi di mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ dɔmosowɔ nɔbɔ kɔmɔ mi tɔ'dɔ dɔ 'butɛ riyɔ dɔkɔto mo.

19 Dɔ modɔmoriyɔ nime pili a mɔɔ rɔ laŋga kudɔ dɛ mi rɔ 'be ga. Bɔɔ mɔɔ ame konyo a ma ti laŋga gɔmo di miye ala rɔ bɔ loma 'be koga nɔgɛ yaga di mi kupɔ Yisarele nɔburu rɔ bɔ lɔwɔ.

20 ɔdɔ kɛddɛ koloma pele nɔbɔ rɔ ma kɔwɔ bitɔ tɔ ne, a ma ti laŋga gɔmo kinza konyo dɛ."

Karama 'Ba Pasaka

21 Kina Musa kotɔto dɔ lɔbu 'ba Yisarele nɔgɛ pili kiya teyi te, "Ni mɔɔ ari kɔŋgɔ kole yɛrɛ ziye kpa kulumutu 'bi 'dɔ kumuke karama 'ba Pasaka.

22 O'dɔ roma mo mi lebe. Ogbɔ kuyu kusu yimo 'dɔ kosa roma nima kpadɔrɛ 'bi ti rɔ lɛ'bɛrɛ mo ga. Kina kinza bɔɔ mɔɔ kɔdɔ dɛ yaga mi korɔndɔ mo nima nɔbɔ bi kɛzɛ titi.

23 Rɔmɔyɛ ɔdɔ nɛrɛ Bɔko'ba kɛdɛ kɔzi tupɔ kole dɔndende 'ba Ezipeto, bo ko'ja roma kpadɔrɛ 'be ga yɔ na bo ti kiteli nɔgɛ dɔgba. Bo inza ki'di malayika 'ba tɔlɛ nima kpe kɔdɔ rɔ 'be ga kupɔ ye.

24 Kɔ'du ki'di nime ziye toro mo nduwɛ kala gɔ kupɔ ye ga rɔ nɔburunɔburu.

25 Kina ɔdɔ kiya te kari kɔmɔke 'deni mi dɔyayi ame bo Bɔko'ba kulɔmu ti'di mo ziye ne, o'dɔke lende koro nime.

26 Kina ɔdɔ kole 'be ga kititi ye kiya te, 'Lende 'ba wa'di na?'

27 iyɛtike zinni te, 'Lende 'ba toro nɛrɛ Bɔko'ba na. Rɔmɔyɛ mi kada nima bo kote dɔ kole dɔndende

'ba Ezipeto ne bo onye ze kiteli di dɔze.' "

Kina Yisarele naga nima kolɔdɔ nɔgɛ bɛrɛ kilɛlu Bɔko'ba.

28 Kina lijɛ kari ko'dɔ wa nima Bɔko'ba kose zi Musa ni ti Arona ne nɔgɛ.

Tɔlɛ 'Ba Kole Dɔndende

29 Mi zana korɔndɔ mo nima na Bɔko'ba kote dɔ kole dɔndende 'ba Ezipeto nɔgɛ pili yaga kisasi di dɔ kole 'ba bɔ dɔliŋgɔ ame mo nɔgɛ ko gɔ na kinda'ba kitɛ di pɔtɔ 'bu bo ne nɔbɔ kɔmɔ dɔ kole 'ba ya ma kudɔdu 'deni ku'du mi maboso naga ti kole 'ba yɛrɛ 'bɛnnɛ ga pili.

30 Kina bɔ dɔliŋgɔ ni ti turu abo ga ti bilaka 'ba mi Ezipeto pili kindiŋi nɔgɛ mi korɔndɔ mo nima kuwu kudu nɔgɛ kogba mi Ezipeto pili. Rɔmɔyɛ liŋgɔ ma kɔto te ileke dɛ kinza tɔku teyi.

31 Mi korɔndɔ mo nima na bɔ dɔliŋgɔ kidɛki Musa ni ti Arona nɔgɛ kilende teyi iya te, "ɛnyɛ ti Yisarele 'bi naga nima yaga di mi dɔyayi ma nime kari kumɔtuke Bɔko'ba 'be nima kɔzɔ ame kiteri ne.

32 Ogbake yɛrɛ 'be ga pili tiye karike timo. Tine ititi Bɔko'ba ko'dɔ yɛyɛ zɔ."

33 Ezipeto ututu nɔgɛ kpa bicɛ ya naga nima 'dɔ kɛnyɛ wɛlo kɔdɔ yaga di mi dɔyayi 'bɛnnɛ. Lijɛ iya te, "Arike, kinza dɔlɛ kote."

34 Kina Yisarele nɔgɛ gɔligɔli, mɔto otopɛ lagini 'bi ame kɔdɔ laŋga dɛ gba gɔmo ne nɔgɛ mi kole sele kudɔdu mi bɔŋgɔ kukɔlɔ dɔkɔnyɔ yi.

35 Yisarele o'dɔ 'deni kɔzɔ ma tɔnɛ Musa kiya zinni ne kidɛki yamo ma kɔbɔkɔbɔ ti sitɛrɛ ni ti bɔŋgɔ di zi Ezipeto naga nima.

36 Bɔko'ba i'di mi bilaka naga nima nɔgɛ kɛdɛ rɔ ma kɔŋmi rɔ Yisarele. Kina ki'di wa ame ga lijɛ kidɛki ne nɔgɛ pili zinni. A nime na 'dɔ ki'di Yisarele kombi wa 'ba mɔri 'ba mi dɔyayi 'ba Ezipeto nɔgɛ kari timo ne.

Tɛnyɛ 'Ba Yisarele

³⁷ Yisarele ɛnyɛ ngɛ dɔmo ti ndɛnni di Ramese tari Sukɔta. Bɔtɔni 'beri rɔ dɔnni ɛdi kɔzɔ kuluku kpa mota bi sowɔ kɔɔɔ dɔmo kuluku kpa riyɔ bi 'butɛ sowɔ (600,000) kola 'ja ni ma ti kole titi kitɛtɛ dɛ yimo.

³⁸ Bilaka ma konzi mɔtɔ ga ame kinza rɔ kupɔ Yisarele ne ti yɛri ma konzi kɔzɔ ɔtɔ ɔlɔ ngɛ kɔtɔ tinni.

³⁹ Lagini kinza lanɔa gɔmo tɔnɛ ga na lijɛ koloma rɔ to'bo mo rɔ manɔolɔ'bo rɔmɔyi toga lijɛ di Ezipeto yayi nima ɔmɔ ngɛ tugu'du kinza ma lijɛ kilɛnɔ rɔnni togba akonyo ma laka zinni.

⁴⁰ Loma 'ba Yisarele mi Ezipeto yayi nima nɔbɔ kɔmɔ kɔɔ kuluku modɔɔmota kɔɔɔ dɔmo 'butɛ mota (430).

⁴¹ Di pɔtɔ kɔmɔ kɔɔ nime kote rɔni 'deni mi kada mo nima na bilaka 'ba Bɔko'ba kɛnyɛ ngɛ dɔmo di Ezipeto rɔ dɔtumu gɔ kpa gɔli mo ga.

⁴² Korɔndɔ nima na rɔ ame Bɔko'ba koda lijɛ yimo koja yaga di Ezipeto. Kina kulɔmu korɔndɔ nima ngɛ nɔburu zi Yisarele rɔ korɔndɔ 'ba bi koda.

Kɔ'du Ki'di 'Ba Pasaka

⁴³ Nere Bɔko'ba iya zi Musa ni ti Arona te, "Kɔ'du ki'di 'ba karama 'ba Pasaka nime na kɔzɔ a nime te. Bilaka ame ga rɔ bo lɔwɔ ne konyo akonyo mo dɛ.

⁴⁴ Tine atɔli ame ga ɔɔɔ kpe na kugɔke e'be 'deni ne ti konyo ɔɔɔ kilele bo 'deni.

⁴⁵ Bilaka ame kako rɔ nɔba ala mi ndɔbɔ ne konyo dɛ.

⁴⁶ Akonyo mo konyo aa mi rɔ mo ame ku'di yimo ne kombi dɛ kari timo yaga bi mɔtɔ. Yida mo tɔ nima kinza kodowe mi kilinɔba mo ma kɔtɔ te dɛ.

⁴⁷ Kupɔ Yisarele pili rɔ gɔmo ko'dɔ karama nime.

⁴⁸ Tine bilaka ame kilele dɛ gba ne konyo akonyo mo dɛ. ɔɔɔ bo lɔwɔ ma koloma 'deni mi lɔngɔ ye naga nima kiteri to'dɔ karama nime, ileleke bɔtɔni mo ga titi dɔgba yaga

gɔ lijɛ kɛdi yaga rɔ kupɔ Yisarele gɔ lijɛ kako ti tonyo karama 'ba Pasaka.

⁴⁹ Lende nime ziye kupɔ Yisarele kpaki ti bo lɔwɔ ma koloma 'deni mi lɔngɔ ye naga."

⁵⁰ Yisarele pili rɔ gɔmo uwɔ dɔ lende ame ga pili Bɔko'ba kose zi Musa ni ti Arona ne ngɛ koro ko'dɔ ko tara.

⁵¹ Mi kada nima na Bɔko'ba ko'de Yisarele ngɛ yaga di mi Ezipeto rɔ dɔtumu gɔ kpa gɔli mo ga.

13

Kole Bɔtɔni Ma Rɔ Dɔndende

¹ Nere Bɔko'ba iya zi Musa te,

² "Kole dɔndende ame ga rɔ bɔtɔni ne pili kulɔmu zɔ. Kole dɔ tapi 'ba Yisarele pili ama ga na, di mi bilaka lesi kpaki ti yɛri mo ga."

³ Kina Musa kilende zi bilaka 'ba Yisarele iya te, "Kada 'ba tɔɔɔ di mi Ezipeto di mi loma rɔ atɔli nime ziye ti'di mo kɛdi nɔburu dɔye. Rɔmɔyi Bɔko'ba na koja ye di yimo ti tigo dɔ kiteli abo. Wa ame ti lanɔa gɔmo ne kinza konyoke dɛ mi kada mo nima.

⁴ Tɔne mi nyepe ma dɔgba nime kidɛki mɔyi mo rɔ Abibi ne tɛnyɛ 'be na 'deni.

⁵ Bɔko'ba ti koto ye mi yayi 'ba Kanana ni ti Ete ti Amora ti Iwa ti Yebusa yayi ma tɔnɛ bo kulɔmu 'deni mɔlo ti'di mo zi 'bu ye lɔbu ga 'dɔ ti'di mo ziye ne, yayi ma laka ame tagi ni ti wi sa kambɔ di teyi kɔzɔ sɛgɛ ne. ɔɔɔ bo koto ye 'deni yayi ziye to'dɔ karama nime mi nyepe mo nima.

⁶ Mi tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ mo naga nima onyoke nge rɔ manɔolɔ'bo ame kinza lanɔa gɔmo ne. Mi kada ame mo 'deni rɔ dɔ modɔmoriyɔ mo na 'dɔ ko'dɔke karama mo zi Bɔko'ba.

⁷ Mi tɔ'dɔ dɔ modɔmoriyɔ mo nima onyoke nge rɔ wa ma sari kinza lanɔa gɔmo naga. Wa ame ga ti lanɔa gɔmo ne kinɛ mo kinda dɛ mi rɔ 'be ga ala mi dɔyayi 'be.

⁸ Mi kada mo nima iyake zi kole 'be ga te, 'Mo'dɔ a nime te gɔ wa ma

ɲere Boko'ba ko'do zö go tɔɔɔ ma yaga di mi Ezipeto.'

⁹ Lende koro nime i'dike kedi doye kɔzɔ mbero ame kore doyi ala kɔziyi kɔ'bö kinza kolu de ne tara. 'Do kɔ'du ki'di abo kɔ'bö ɲburu do kp-eye. Römöyi ɲere Boko'ba na koja ye yaga di mi Ezipeto ti tigo do kiteli abo.

¹⁰ Karama nime ziye nduwë to'do mo ro kɔmɔ kɔɔ mi kada mo ame Boko'ba koza 'deni.

¹¹ Di pötö ma Boko'ba ko'de ye 'deni mi doiyayi 'ba Kanana ki'di ziye kɔzɔ ame bo kulömu 'deni ziye ti 'bu ye löbu ga ne,

¹² ziye ti'di kole do tapi pili ame ga ro botoni ne zi bo. Do tapi 'ba yeri 'be ga ame ga ro botoni ne gbi pili ro abo 'ba Boko'ba.

¹³ Do tapi 'ba akaca ziyi tutë gomo ti kole kamölö. Ne odo kutë gomo de upö yaga. Kole ma dɔndende 'be ga gbi tara tutë gomo ro tutë.

¹⁴ Tine kowɔ kada mɔto yayi odo kole 'be ga kititi ye, kiya te, 'Wa'di mo ga na tara?' Iyake te, 'Nere Boko'ba na ko'de ze dɔdo yaga di mi Ezipeto ti tigo do kiteli abo di mi loma ro atöli.

¹⁵ Mi kada nima bo dɔliɲɔ 'ba Ezipeto kota goze tégë kinza dari de ne na ɲere Boko'ba kupö kole dɔndende ɲgi 'doyi yaga di mi Ezipeto, 'ba bilaka lesi kpaki ti 'ba yeri mo ga. Go kɔ'du mo na me 'do ki'di dedü dumu kole dɔndende 'ba wa pili zi bo ɲere Boko'ba ro roma ne. Tine ma ro bilaka lesi mo ga dutë gomo yaga.'

¹⁶ Kina 'do kɔ'bö kɔzɔ mbero kɔziye ala kpa doye naga tara ame lende mo kudölu de ne, Boko'ba na koja ze yaga di mi Ezipeto ti tigo do kiteli abo."

Pöli Pa'do

¹⁷ Mi kada mo nima bo dɔliɲɔ 'ba Ezipeto kope közi bo di go Yisarele kola kari ne, Boko'ba oto lijë de kudö kebe go kori ma ɲgosi ame kebe mi doiyayi 'ba Pilisitiya ne. Römöyi Boko'ba iya te, "Odo ya naga nime kari konjo ya kënyë 'deni tinni lijë ti

kënyë kebe 'böwu kuyi dönni kileki Ezipeto."

¹⁸ Kina Boko'ba koto lijë ɲgi koga tinni za te ro mi mökö kari kpa Yöpö Kasi. Yisarele mi tentyi 'benni di Ezipeto lijë ndö ti jama 'ba közinni ga.

¹⁹ Musa i'di kombi kilinba Yesepa teyi römöyi Yesepa i'di bilaka 'benni ga 'deni kulömu rönni molo go lijë kombi kilinba bo kileki timo. Bo iya zinni te, "Ro ma laka ɲere Boko'ba ti kako kokonyi ye. Kina go kombike kilinba ma di mi doiyayi nime karike timo."

²⁰ Tentyi 'benni di Suköta lijë ari koga taya Etama ɲgosi do kpa mökö.

²¹ Ro mi kada Boko'ba ösö dɔgba zinni ro pöli kakpa tokoko lijë mi lingere nima. Tine ma ro mi korondo bo ösö dɔgba zinni ro pa'do ma kakpa toyi bi zinni. O'do tara zinni römöyi go lijë kilingere kote kada kpaki ti korondo mo gomo.

²² Pöli kakpa ro mi kada ti pa'do mo ma ro mi korondo nima oloma ɲgi nduwë kɔ'bö ɲburu dɔgba kömönni.

14

Tumu Do Yöpö Kasi

¹ Kina Boko'ba kiya zi Musa te,

² "Iya zi Yisarele kileki koga taya ɲgosi ɲgila Pirota mi löngö Mighedola ni ma ti Yöpö Kasi. Lijë koga taya 'benni yayi ro ma koriya ti Bala Zepona.

³ Römöyi bo dɔliɲɔ 'ba Ezipeto ti komeri kiya te, 'Yisarele tönë ga edi kilikö dönni 'deni konyopi rönni bina yayi lida ukpë kpenni 'deni.'

⁴ Kina ti mi'di mi bo dɔliɲɔ nima keddi bo ki'di koga goye. Tine ma na ti mo'do a löbu zi bo ti bo ya abo naga nima. Kina ti lijë Ezipeto kikali ɲgi ma na ro ɲere Boko'ba." Kina Yisarele ko'do ɲgi kɔzɔ a nime te.

⁵ Tine odo kari kiya zi bo dɔliɲɔ 'ba Ezipeto mo nima kiya te Yisarele irinja 'deni tine na lijë ti turu abo ga kuyi meri mɔto ɲgi. Lijë iya te, "Wa'di ga na me do'doke te dolake

Yisarele naga nime kari? Yē ga na ti ko'do ndoɔo zize?"

⁶ Kina bo kiyija aribiya 'ba ya ngi ndo bo kogba bo ya abo ga ti bo.

⁷ Bo igeli ro aribiya ma laka naga kuluku 'butē domoriyō (600) gbī ti aribiya mato ga 'ba Ezipeto ti bo kēlu pili domo.

⁸ Boko'ba i'di mī bo kēddi kebe toga go Yisarele ko'ja ya naga nima kēdi kari ē'bēnni 'deni yaga ro do mōri.

⁹ Bo kanya 'ba Ezipeto naga nima ma do aribiya ti ma do kosani gbī ti bo kanya ma ti ndinni mo ga ari kota go Yisarele ko'ja lijē koga taya 'deni Pirota komo Bala Zepona ngosi kpa yōpō yayi.

¹⁰ Tine odo bo doliɔo ni kōmō 'deni ngosi yayi tine na Yisarele ko'ja lijē ngi kēdi ro tozi gōnni. Kina tikere kinda'ba Yisarele ngi kebe tudu zi Boko'ba.

¹¹ Lijē iya zi Musa te, "Dōgō na kinza mī dōyayi 'ba Ezipeto na me ko'de ze tōlē yī mōkō bine? Go wa'di na ko'do lende nime te zize ko'de ze bine di Ezipeto?"

¹² Diya dē du tōnē molo ziyi diya te ola ze do'do ndoɔo ka zi Ezipeto? To'do ndoɔo zinni ti ame 'do dōlē mōkō bine ne, ma yala na laka?"

¹³ Musa iya zinni te, "Kinza kereke dē. Ogbōke dōki'di ye. Ti kongōke tōne ma Boko'ba kēdi komo ye. Ezipeto naga nima inza ko'jake kinē mo kpe.

¹⁴ Boko'ba na kēdi ko'do ya tinni gōye. 'Beye ogbōke le ro dōki'di ye."

¹⁵ Tine na Boko'ba kileki zi Musa iya te, "Eddi kuduke zō go wa'di? Iya zi Yisarele lijē kari nduwē dōgba.

¹⁶ Ombi pēri nima kōziyi ne tōro koja kari do yōpō nima 'do mini koza mini yaga riyo go Yisarele kumu kebe mī dōyayi ma kēlē.

¹⁷ Mēdi mogbo dōki'di Ezipeto naga nima go lijē kozi nduwē gōye. Kina ti mileme tigo 'ba aka'da ma ti bo doliɔo ni ti bo kanya abo naga nima bo kona ti bo ne kpaki ti kosani mo ga.

¹⁸ Kina ti lijē Ezipeto kikali ngi ma na ro nere Boko'ba odo kiya te mileme tigo ma 'deni ngi zinni ti bo doliɔo 'bēnni mo kpaki ti aribiya 'ba ya abo naga nima ti worota ma do kosani mo ga."

Yisarele Ti Ezipeto

¹⁹ Kina malayika 'ba Boko'ba mo tōnē kōsō dōgba komo Yisarele ne kuyi rōni ngi kileki kebe gōnni yī'bōwu. Pōli kakpa mo tōnē dōgba ne ileki ngi gbī kebe gōnni

²⁰ kuruwō rōni mī lōngō lijē ti Ezipeto. Mī korōndo nima pili pōli nima o'do mandōlu kapa ma zi Ezipeto tine kiyōo bi zi Yisarele. Kina ki'di ngi bōto bo ya mato kese dē ngosi rōnni mī korōndo nima.

²¹ Musa ombi kōzi bo tōro do yōpō kina mī korōndo mo nima na Boko'ba ki'di lili ma kembe ngi kēnyi tome kako di yibi kulōku mini nima tō yaga kola dōyayi ro ma kēlē.

²² Mini lōbu nima oza mini ngi riyo Yisarele kumu kebe dōyayi sari. Kpa mini kēdi ngēni te kapa do gali gbī do dōri.

²³ Ezipeto tōnē ga oga gōnni ngi nduwē. Kina kosani 'ba bo doliɔo tōnē ga ti aribiya mo ga kpaki ti worota mo ga kōdo ngi go Yisarele mī zana mini lōbu nima yayi.

²⁴ Molo mī kano bi na Boko'ba kuyi komo bo ngi do bo kanya 'ba Ezipeto naga nima di mī pōli pa'do tōnē kilikō domo yaga.

²⁵ Boko'ba i'di ndi aribiya 'bēnni ga kinji'do do yayi tari koloma yaga zinni ro gomō. Ezipeto naga nima iya te, "Dēnyike yaga di ro Yisarele naga nime Boko'ba na kēdi ko'do ya 'deni tize gōnni."

²⁶ Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Ombi kōziyi tōro 'do mini nima kileki kutu'bō rōni do Ezipeto naga nima ti aribiya 'bēnni ga kpaki ti worota 'ba do kosani mo naga nima."

²⁷ Kina Musa kombi kōzi bo ngi tōro do mini nima. Kina ko'ja bi kēzē 'deni yaga nima na mini kileki ngi pi'di bi 'bēni ma molo. Ezipeto

tɔnɛ ga 'deni nɔgi nziki dɔ mini nɛre Boko'ba ona lijɛ 'deni pili gɔ mini lɔbu nima.

²⁸ Mini ɔɔ nɔgi ko'boli dɔ aribiya 'bɛnni tɔnɛ ga kpaki ti worota mo ga. Ezipeto naga nima kozi gɔ Yisarele nɔbɔ mi zana mini yayi ne ma kɔɔ mɔɔ mo te ɔmɔ dɛ.

²⁹ Tine Yisarele umu ma 'bɛnni le kebe mi dɔyayi sari ko'ja mini kɛdi nɔgɛni dɔ gali nni gbɛ kapa dɔ dɔri.

³⁰ Mi kada nima na nɛre Boko'ba kɔmɔ Yisarele nɔgi di zi Ezipeto lijɛ ko'ja ti kɔmɔnni te, ma Ezipeto kɔlɛ nɔgi kote dɔnni mi mini kiyɔkɔ 'jaa kebe kpa gɔtɔ.

³¹ Kina ɔɔɔ Yisarele ko'ja tigo lɔbu nima nɛre Boko'ba ko'dɔ zi Ezipeto ne 'deni tara tine, lijɛ pili nɔgi rɔ ma kere Boko'ba ki'di dɔnni gɔmo gbɛ ti Musa bɔ laja abo.

15

Ngala 'Ba Musa

¹ Kina Musa ni ti Yisarele pili koloma nɔgi rɔ toba nɔgala nime zi nɛre Boko'ba, kiya te,

“Ti moba nɔgala zi Boko'ba gɔ aka'da ti tigo dɔ kiteli abo.

Kosani ni ti bɔ dɔmo ga bo ululu 'deni mi mini lɔbu.

² Boko'ba na rɔ tigo ma gbɛ rɔ nɔgala zɔ.

Bo ako 'deni bo kɔmɔ ma. Bo na rɔ nɛre Boko'ba ma.

Kina ti milɛlu bo.

Nɛre Boko'ba 'ba 'bu ma ti moba rɔ lɔbu dɔ kiteli abo.

³ Boko'ba na rɔ bɔ ya.

Mɔyi bo na rɔ nɛre Boko'ba.

⁴ Bo ululu aribiya 'ba bɔ dɔliɔ 'deni ti bɔ kanya mo ga gɔ mini lɔbu.

Bo kɛlu ma lakalaka mo ga ari 'deni nɔgi pili gɔ mini.

⁵ Mini kalo nima indiyɔ dɔnni 'deni. Lijɛ ɔnzɔ nɔgi bɛci mini bɛri kɔɔ kulugbɛ dɔku.

⁶ Yɔ, nɛre Boko'ba, dɔri yi embe sowa.

Dɔri yi iyɛyi mi bɔ ko'dɔ ya tiyi ga nɔgi kɔɔkɔɔ.

⁷ Ti tigo dɔ kiteli 'bi na kitini bɔ nɔbɔri 'bi ga 'deni bɛri.

Okpekpe kpa ya 'bi 'deni rɔnni kɔbɔ kɔnma lijɛ yaga kɔɔ wuyɔ.

⁸ Tawo 'bi i'di mini lɔbu nɔgi kɔrɔ kulu dɔni bi kɔɔ kɔɔ tɛli.

Mi zana mini ma kalo kulɔwɔ tɔnɛ ileki nɔgi kɛlɛ yaga.

⁹ Kuruku bɔ ya ze naga nima ɔgɔ iya te,

'Dɛdi doga gɔnni dota kpɛnni.

Ti doza mi a 'ba mɔri 'bɛnni ga dogba kɔɔ ma do'dɔkɔ togba mo.

Ti dɔɔ mbele ze ga dɔtɔɔ ɛ'bɛnni ga 'doyi.'

¹⁰ Ne nɔgɔ Boko'ba, tawo 'bi ma mi kɔɔ le te na kona Ezipeto nɔgi gɔ mini lɔbu.

Lijɛ ɔnzɔ nɔgi kɔɔ yamo mi mini lɔbu.

¹¹ Boko'ba ma yala na kɛdi kɔɔ ni nɛre Boko'ba? Ni ma koro rɔ mbɛmbɛ nime.

Yɛ na ti ko'ba to'dɔ gɔ kɔɔ kɔɔ 'bɛyi?

¹² Ombi kɔziyi tɔrɔ

na yayi kindiyɔ bɔ ya ze ga nɔgi.

¹³ Ti ako'ɔ 'bi ame lipo mi kɔɔ ne ti kokɔkɔ bilaka ame ga kutɛ gɔmo ne nɔgi.

Ti kogbɔ lijɛ nɔgi ti tigo 'bi koto lijɛ mi dɔyayi ma laka 'bi.

¹⁴ Laki ti kuwɔ kina ti rɔnni kilɛ'di nɔgi

tikere kinda'ba Pilisitiya nɔgi.

¹⁵ Nɛre 'ba Edome ti kɛdi dɔ tikere.

Rɔ kilɛ'di ti kinda'ba nɛre 'ba Mowaba.

Bilaka ame ga rɔ Kanana mo ga ne ti kolɔkpɔ nɔgi yaga.

¹⁶ Tikere ni ti rɔ kilɛ'di ti kinda'ba lijɛ nɔgi.

Ti tigo 'bi lijɛ ti kɔrɔ nɔgi te kɔɔ dɔku nɔbɔ bilaka 'bi ga kiteli,

nɔbɔ bilaka 'bi ga ame kutɛ gɔmo 'deni ne kiteli lijɛ.

¹⁷ Kina ti ko'de lijɛ bilaka 'bi ga kako koloma dɔ dɔku koro 'bi,

gɔ bi ame ni na kilɛɔ 'deni rɔ bi 'ba loma 'bi ne.

Bi 'ba mɔtu mo kɔziyi na kilɛɔ.

18 Rɔ löbu 'bī 'ba ɲere Bɔko'ba ti kö'bö rɔ ɲburunburu."

Ngala 'Ba Miriyama

19 Mī kada nima ko'ja kosani 'ba Ezipeto ti aribiya mo ga kɔɔɔ 'deni mī zana mini löbu yɔ na Bɔko'ba ki'di mini löbu kileki ɲgī ko'boli dönni. Tine Yisarele umu 'benni 'deni kari kebe mī döyayi ma këlä.

20 Kina Miriyama bɔ kumä lende 'ba Bɔko'ba lämi 'ba Arona ni kogba kaliseye ɲgī 'ja mɔɔ ga kulöli göni toba ɲgala tomba kaliseye tusi mo.

21 Loko oba iya te, "Oba ɲgala zi Bɔko'ba gɔ aka'da ti tigo dɔ kiteli abo.

Kosani ni ti bɔ dɔmo ga bo ululu 'deni mī mini löbu."

Mini Kata

22 Kina Musa kokoko Yisarele ɲgī di kpa Yöpö Kasi yayi lijë kari mī mökö 'ba Surö. Lijë ilingere ɲbö kada dɔ mota ko'ja a mɔɔ rɔ mini dë.

23 Lijë ari kömö Mara, tine mini mo rɔ ma kata bɔɔ ko'bo tuwë mo dë. Gɔ kö'du mo na ma 'dɔ ki'di kidëki möyi mo rɔ Mara ne ama kiya te "Ata".

24 Kina bilaka naga nima kebe ɲgī tilende rɔ Musa, iya te, "Wa'di na gɔ duwë?"

25 Musa udu zi Bɔko'ba na Bɔko'ba kileme ɲgëri mɔɔ ɲgī zi bo. Bo ogba ɲgëri tönë ku'du mī mini nima na këyi ɲgī yaga.

Kina Bɔko'ba ki'di kö'du ki'di ɲgī zi Yisarele toloma gɔmo, bo kiyɔɔ lijë gbī di yayi.

26 ɲere Bɔko'ba ose zinni te, "Dɔ kuwöke dɔma laka ma ɲere Bɔko'ba 'be koroke kö'du ki'di ma ame ga mose ziye ne pili a mɔɔ rɔ rɔko'ɔ ma tönë ga mo'de dɔ Ezipeto ne minza modɔ döye. Römöyi ma na rɔ Bɔko'ba bɔ yëyi 'ba yida rɔye."

27 Di yayi na lijë kënyi kari Elima bi ma ti daa teyi 'butë dɔmoriyö ɲgëri mbere kuluku kɔɔ kɔɔ dɔmo 'butë riyö kɔɔ kpamo yayi. Kina lijë koga taya 'benni ɲgī yayi ɲgosi kpa mini nima.

16

Mani

1 Mī tö'dö dɔ 'butë döömu 'ba nyepe ma mī riyö di pötö tɔɔɔ 'ba dɔtumu 'ba Yisarele naga nima yaga di mī Ezipeto na lijë kënyi ɲgī pili dɔmo di Elima yayi kari mī mökö 'ba Sini mī löngö Elima ni ma ti Sinayi.

2 Di yī mökö 'deni yayi na bilaka naga nima pili kebe ga tilende rɔ Musa ni ma ti Arona.

3 Lijë iya te, "Ma këddi kolake ze ra dölë eze di kpa közi Bɔko'ba mī Ezipeto dëne ëdi kele sowa. Doloma ɲgosi te dɔngila kete 'ba yida donyo akonyo ame ga pili do'doko ne. Ne kpe ari kugbë'duke gɔze ko'deke ze mī mökö bine zi 'bö tote dɔze."

4 Kina Bɔko'ba kiya zi Musa te, "Ti mi'di maɲgolo'bo ka'di kako ziye di mitoro. Kina 'dɔ bilaka pili kɔɔ kari kutö'du akonyo 'ba mī kada dɔ kɔɔ nima ɲge zinni. Ti miyɔɔ lijë kɔɔ a nime te gɔ moɲgɔ dɔɔ lijë ti kuwö dɔma na ɲgī ya.

5 Mī tö'dö dɔ modɔkɔɔ lijë ti kutö'du kebe ma mī kada ma laki naga nima pili ɲbö mī riyö."

6 Kina Musa ni ti Arona kari kiya ɲgī zi Yisarele pili iya te, "Ti dɔkɔpiyari ti kikalike ɲgī ɲere Bɔko'ba na ko'de ye di Ezipeto.

7 Mī dɔɲbo dayi ti ko'jake tigo 'ba Bɔko'ba ɲgī römöyi bo uwö lende 'be ame këddi kilendeke rɔ bo ne 'deni. Ze yë na 'dɔ kebeke tilende rɔze?"

8 Musa ileki gbī zinni iya te, "Ti kikalike ɲgī rɔ ma laka ɲere Bɔko'ba ëdi ki'di yida ziye mī dɔkɔpiyari tonyo mo. Kina bo ti ki'di maɲgolo'bo ziye mī dɔɲbo kɔɔ ma ko'dokoke. Römöyi bo uwö lende 'be ame këddi kilendeke rɔ bo ne 'deni. Ze yë na? Lende 'be nima inza kilendeke rɔze, tine ëddi kilendeke rɔ bo ɲere Bɔko'ba."

9 Kina Musa kiya zi Arona te, "Iya zi Yisarele pili kako kɔmo ɲere Bɔko'ba römöyi bo uwö lende 'benni ma lijë këdi kilende rɔ bo 'deni."

10 Ko'ja Arona këdi gba rɔ tilende zi Yisarele naga nima na lijë kombi

kömönni kari yoki mökö te na lijë ko'ja bi nzari 'ba rɔ Boko'ba ngi kiyɔpɔ mi poli 'deni.

11 Boko'ba iya zi Musa te,

12 “Muwö lende 'ba Yisarele ma lijë kedi kilende roma 'deni. Iya zinni, mi bi pipiri lijë ti konyo yida. Tine rɔ mi dɔɔbɔ lijë ti kitëkpë ti mangolɔ'bo. Kina ti lijë kikali ngi ma na rɔ nɛre Boko'ba 'benni.”

13 Mi dɔkɔpiyari mo nima na matikipiri kako ngi kutu'bö taya nbuku. Tine mi dɔɔbɔ mo solɔrɔ na köyö 'deni ngi kuru dɔ taya 'benni nima toko teyi.

14 Kina ɔɔɔ solɔrɔ nima koya 'deni na kola ngi rɔ a mɔtɔ kɔzɔ kulötu naga tara kora dɔ yayi 'deni.

15 Tine ɔɔɔ lijë ko'ja tara lijë ebe tititi rönni iya te, “Wa'di ga na te?” Römyöyë lijë ikali dë wa'di mo ga na tara.

Kina Musa kiya zinni te, “Mangolɔ'bo mo tönë nɛre Boko'ba ki'di ziye tonyo mo ne na.

16 Lende ma bo kose mo na te, ‘Ni bo mɔtɔ utö'du kɔ'bo gɔ miyë. ɔɔɔ keddike ndö kpa linɔ 'be utö'duke gbërë me rɔ kɔtɔkɔtɔ koriya ti gɔye.’ ”

17 Yisarele o'dɔ ngi kɔzɔ ma kiya rönni zinni nima tara. Mɔtɔ ga utö'du nbanɔ tine ya mɔtɔ ga utö'du 'benni nge mbowa.

18 Tine ɔɔɔ kebe 'böwu tiyari mo ti gbërë ni mɔtɔ ame 'bëyi pele mbiri oriya aa ti 'ba bo ame kutö'du 'beni nge mbowa ne. Mɔtɔ utö'du ngi kɔzɔ a ma miyë ko'dɔkɔ.

19 Kina Musa kose gomo zinni pili iya te, “Kinza ni mɔtɔ kikeki kɔsɔ mo dë kö'dö nbö koda dɔɔbɔ.”

20 Tine ya mɔtɔ ga uwö dë ikeki kɔsɔ mo nbö koda nbö. Kina ɔɔɔ bi kězë nbö dayi öyö kuru 'deni kato dë kpe kele. Kina dökü'di Musa kata ngi rönni kɔzɔ ɔtɔ.

21 Rɔ kɔmɔ lëndö löbu nime pili, mɔtɔ ari kutö'du e'bi ngi ziyë kɔzɔ ma miyë ko'dɔkɔ. Tine ɔɔɔ kada kata 'deni kɔsɔ ma kileke mökö naga ebe kara ngi yaga.

22 Mi tö'dö dɔ modɔɔkɔtɔ tine na bo kɔtɔ kutö'du ngi nbö gbërë riyö ziyë. Kina bo dönni mo ga kako kiya lende mo zi Musa.

23 Kina bo kileki zinni, iya te, “Lende kiya 'ba nɛre Boko'ba na te, ‘Tilëndö kada 'ba rɔ kindawo na, kada ma koro rɔ dɔ kiteli zö Boko'ba. Wa ame ga rɔ 'ba tilëndö ne u'dike molo tɔne. Kɔsɔ mo ame ga kedi ne olake koda tilëndö.’ ”

24 Kina lijë kola ngi kö'dö koda bi kězë mɔtɔ kɔzɔ ame Musa kiya zinni ne tara. Tine ato dë gbi ala köyö kuru.

25 Mi dɔɔbɔ mo nima na Musa kiya zinni te, “Onyoke ti yaga tɔne römyöyë tɔne kada 'ba rɔ kindawo na zi Boko'ba inza ko'jake ɔtɔ kpe bəri.

26 Ziye tutö'du mo nge mi tö'dö dɔ modɔɔkɔtɔ. Tine mi tö'dö dɔ modɔmoriyö ame rɔ kada 'ba rɔ kindawo ne inza ko'jake ɔtɔ.”

27 Tine pele ya mɔtɔ ga ënyë 'biri mi tö'dö dɔ modɔmoriyö mo nima kari tonɔ bi mo. Tine lijë ari ko'ja ɔtɔ kinza.

28 Kina Boko'ba kiya zi Musa te, “Ti kö'böke tilagi kö'du ki'di ma ti ndose ma nbö nyanya?”

29 I'dike kedi dɔye ma Boko'ba moza kada 'ba rɔ kindawo 'deni yaga ziye na ma 'dɔ mi tö'dö dɔ modɔɔkɔtɔ mi'di ye kutö'duke akonyo 'ba kada dɔ riyö 'do ne. Mi kada 'ba rɔ kindawo ni mɔtɔ ziyë toloma gɔ bi 'bi ma keddü teyi. Boto kɔdɔ dë yaga.”

30 Mi tö'dö dɔ modɔmoriyö na bilaka kindawo rönni ngi.

31 Yisarele idëki möyë mangolɔ'bo 'benni nima rɔ mani. Wa anɔmi ngi kɔzɔ kölu kanɔmi naga tara tine rɔ ma kindili kɔzɔ lembërë ma konɔma ti tagi gomo.

32 Musa iya te, “Ame na rɔ ndose 'ba Boko'ba, ‘Ogba gbërë kɔtɔ 'ba mani 'dɔ kikeki zi dɔ kupö ye ma di yi'böwu naga nima 'dɔ lijë ko'ja kinë mangolɔ'bo ma, ma Boko'ba moloma ti'di mo ziye di yi mökö mi kada ma mo'de ye di Ezipeto.’ ”

³³ Kina Musa kilende zi Arona iya te, “Ogba kete kodo gbërë 'ba mani yïmo 'do kutë gɔ bi 'ba tumötu ɲere Boko'ba 'do kikeki koda do kupö ze ga ma di yï'böwu.”

³⁴ Kina kɔɔɔ wa ame Boko'ba kose 'deni zi Musa ne tara, Arona ogba mani nima ɲɔ kïdëyi kɔmɔ sandu koro 'ba kö'du ki'di yayi tikeki mo.

³⁵ Yisarele onyo mani ɲbö kɔmɔ kɔɔ 'butë sowɔ ɲbö lijë kari kômö dɔyayi ma lijë këdi kari koloma teyi mo tönë. Lijë ako ti tonyo mani ɲbö lijë kômö timo kpa do maga 'ba Kanana.

³⁶ Gbërë 'bënni mo naga nima 'butë na këdi koso mi lö'di.

17

Mini Di Mi Döku

¹ Kina Yisarele pili kënyï ɲɔ dɔmo di mökö 'ba Sini yayi kari nduwë rɔ ma kololo kɔɔɔ ma Boko'ba kose zïnni. Lijë ari koga taya Rapidimi, tine mini ari kinza 'böwu bi mo.

² Kina lijë kebe ɲɔ tamo ti Musa iya te, “I'di mini zize duwë.”

Musa ileki dɔmo zïnni iya te, “Èddi kamoke tö gɔ wa'di? Gɔ wa'di na këddi kiyɔɔke ɲere Boko'ba te?”

³ Tine koda o'do lijë 'deni ɲɔ sowa na lijë koloma ɲɔ rɔ tamo ti Musa, iya te, “Gɔ wa'di na kari kugbë'du gɔze ko'de ze di Ezipeto 'do dëdi dölë 'deni dote dɔze mi mökö te ti böyi titi ze ga kpaki ti yëri ze ga?”

⁴ Kina Musa kudu zi Boko'ba, iya te, “Do mo'do tondo zi bilaka naga nime? Lijë 'deni ɲɔ ndö 'do tu'du ma ti döku.”

⁵ Boko'ba ënyï kileki dɔmo zi Musa iya te, “Ari dɔgba kɔmɔ Yisarele naga nima. Ogba bulöbu 'bënni mɔɔ mo ga tïyi. Kina ogba përi 'bi tönë komba do yöpö timo ne tïyi.

⁶ Ari. Ti mɔɔɔ dɔgba zïyi yayi ɲgila döku mɔɔ di Sinayi. Omba yoki mo kina ti mini kodo ɲɔ di yïmo zi bilaka tuwë mo.”

Kina Musa kari ko'do ɲɔ kɔɔɔ a nime te di kɔmɔ löbu 'ba Yisarele naga nima pili.

⁷ Kina Musa koyi möyi bi nima ɲɔ rɔ Masa ame kiya te “Iyɔɔɔ” gbï rɔ Meriba ame kiya te “Lamo” römöyi bi nima na Yisarele kamo ti Musa di teyi kiyɔɔɔ Boko'ba koloma tititi mo, iya te, “Boko'ba ëdi ɲɔ tize na ala bo inza?”

Ya 'Ba Yisarele Ti Amaleke

⁸ Ko'ja Yisarele këdi koloma Rapidimi yayi na Amaleke kalo ya ɲɔ dönni.

⁹ Musa iya zi Yësuwa te, “Ogba bilaka tïyi kari ko'do ya ti Amaleke naga nime tilëndö. Mëdi mari ma 'bama mɔɔɔ do döku tɔɔɔ ti përi tönë Boko'ba kose zö 'do mombi ne.”

¹⁰ Yësuwa o'do ɲɔ kɔɔɔ ma Musa kiya zi bo kari to'do ya ti Amaleke naga nima. Tine Musa ni ti Arona ti Uru ari këki ga ma 'bënni tɔɔɔ do döku.

¹¹ Dɔɔ Musa kombi közi bo tɔɔɔ na Yisarele ki'di ɲɔ ta'da bo ya 'bënni Amaleke naga nima. Tine dɔɔ bo kileki közi bo bëri na Amaleke naga nima kuyi ɲɔ 'böwu gburu tïnni 'do ta'da lijë.

¹² Kina dɔɔ kɔnyɔ Musa kidaki 'deni Arona ni ti Uru o'de döku ɲɔ ki'di bo koloma dɔmo lijë kɔɔɔ 'bënni ɲgila bo togbo kɔnyɔ bo kö'bö tɔɔɔ ɲbö kada kösö.

¹³ Kina Yësuwa ka'da Amaleke naga nima ɲɔ.

¹⁴ Kina ɲere Boko'ba kiya zi Musa te, “Aka'da nime ugu bëri 'do kö'bö kinza kudölu. Iya gɔmo zi Yësuwa. Ma Boko'ba mëdi mote do Amaleke naga nima pili yaga.”

¹⁵ Musa o'ba bi 'ba akumu yayi bo ki'di möyi mo rɔ “Boko'ba na rɔ bero ma.”

¹⁶ Bo iya te, “Ombike bero 'ba Boko'ba ɲbö tɔɔɔ. Bo ti kö'bö to'do ya nduwë ti Amaleke rɔ ɲburunburu.”

18

Tako 'Ba Yetoro

¹ Yetoro bo akumu 'ba Midiyana bo lanzo Musa tönë uwö lende 'ba wa ame ga Boko'ba ko'do zi Musa gbï ti bilaka abo ga Yisarele ne 'deni.

Kina bo uwö 'deni gbī ma Boko'ba koja Yisarele 'deni yaga di mī dɔyayi 'ba Ezipeto.

² Kina bo kako ngī ko'de gɔ nyiti abo Zipora 'ja 'ba Musa mo tönē bo koja 'deni pa kari zi bɔ lango bo yayi bine ne

³⁻⁴ ti kole riyö mo tönē ga Geresomo ni ti Elizara. Musa i'di möyi kole abo mɔɔ nima rɔ Geresomo ame kiya te “Bɔ löwö” römöyi bo iya te, “Ma moloma 'deni rɔ bɔ löwö mī dɔyayi löwö.” Kina bo ki'di möyi mɔɔ mo nima rɔ Elizara ame kiya te “Boko'ba okonyi ma 'deni” römöyi bo omeri bo iya te, “Boko'ba 'ba 'bu ma ni na rɔ bɔ konyi ma. Bo ɔmo ma 'deni di kpa kulu 'ba bɔ dɔliŋɔ 'ba Ezipeto.”

⁵ Yetoro ni ti nyiti abo ti kole mo naga nima ako kota Musa ni koga taya 'deni mī mökö ngɔsi ngila doku koro 'ba Boko'ba.

⁶ Musa uwö gɔ kose 'ba Yetoro ni ma lijē kēdi kako 'deni mɔlo na bo kari

⁷ ngī turē dönni. Bo ari kudē dɔ bo bēri kɔmɔ bɔ lango bo, bo kiramo na lijē koloma ngī rɔ tumötö rönni. Kina bo ko'de lijē ngī liŋɔ mī bi loma ma 'ba bo.

⁸ Kina Musa koloma ngī rɔ tiyēti gɔ wa ame ga Boko'ba ko'do zi Ezipeto gbī ti bɔ dɔliŋɔ 'bēnni mo gɔ lende 'ba bilaka abo ga Yisarele ne ngī zi bɔ lango bo Yetoro kina gbī ti gomɔ ame ga ko'ja lijē di gɔ kari ti ma Boko'ba kokonyi lijē di yimo.

⁹ Yetoro ngī ti mī këyi di bi tuwö lende laka nime Boko'ba ko'do 'deni zi Yisarele kɔmɔ, koja yaga di mī Ezipeto ne.

¹⁰ Yetoro iya te “Akilēlu kēdi zi bo Boko'ba bɔ kɔmɔ ye di kpa közi Ezipeto ti bɔ dɔliŋɔ 'bēnni mo. Akilēlu kēdi zi bo Boko'ba ame bo kɔmɔ bilaka abo ga Yisarele 'deni di mī loma rɔ atoli ne.

¹¹ Rɔ ma laka mikali 'deni bo ɲere Boko'ba na rɔ dɔ kiteli kebe akoro ni pili. Römöyi bo ileme wa 'deni zi Ezipeto bɔ ko'do kponji rɔ bilaka abo tönē ga.”

¹² Kina Yetoro ko'de akonma ngī gbī ti a mɔɔ ga tumu mo zi Boko'ba. Kina Arona ni ti löbu 'ba Yisarele mɔɔ ga kari ngī tonyo akonyo koro nima koto ti bo kɔmɔ Boko'ba.

Ti'di Bɔ Burē

¹³ Mī bi kēzē ma di gomɔ na Musa kutē kitī abo ngī to'do burē 'ba bilaka ma kirasi lende naga. Kina bo koto ngī tara ɲbö kada kösö dɔ bo.

¹⁴ Kina ɔdɔ bɔ lango bo Yetoro kongo lende nima 'deni tara tine, bo ititi Musa iya te, “Wa'di ga na kēddi ko'do tara? Gɔ wa'di na ni ɲge koto kutu yi bi to'do burē ki'di bilaka konzi naga nime kēdi kolobɔ ɲbö kada kösö dɔmo?”

¹⁵ Musa ileki zi bo, iya te, “Römöyi bilaka naga nime lijē ako zö toma ako'doko 'ba Boko'ba.

¹⁶ ɔdɔ mɔɔ ga kēdi ti lende mbowa mī löngö nni na ma ga kēdi ko'de zö 'dɔ modɔrɔ ndimo zinni miyēti gɔ ndose ti kö'du ki'di 'ba Boko'ba zinni.”

¹⁷ Bɔ lango bo Yetoro ileki dɔmo zi bo, iya te, “Wa nima kēddi ko'do ne ele dē.

¹⁸ Loma nima ēdi kodɔ gomɔ rɔye kiyēndē ye. Ndɔbɔ nima irindī sowa. ɔ'bo dē ɲge zi bɔ koto na 'dɔ ko'do kutu ni.

¹⁹ Uwö lende 'bama ma mēdi miya ziyi. Boko'ba koloma koto tiyi, ni 'bēyi oloma ɲge rɔ bɔ kɔmɔ bilaka naga nima mī löngö lijē ti Boko'ba to'de lende 'bēnni kɔmɔ bo.

²⁰ Iyandi bilaka naga nima ti ndose ti kö'du ki'di 'ba Boko'ba kileme loma ma laka zinni ti a ma gɔ lijē ko'do.

²¹ Tine igeli ya mɔɔ ga di minni rɔ ya ame ga bilaka ki'di dönni gɔ lende mo gbī rɔ bɔ koro Boko'ba ne ko'doko a mɔɔ rɔ kɔmɔ kugö dē gbī, gɔ koza lijē kēdi rɔ bɔ dɔtumu 'ba bilaka ma kuluku 'butē riyö ti ma kuluku riyö ti ma kuluku koto ti ma 'butē.

²² Lijē na gɔ kēdi rɔ bɔ ko'do burē 'ba bilaka, tine lende ma kirindī ka'da lijē naga na 'jaa 'dɔ ko'de ziyi. Ma mbowa naga lijē kote yayi 'dɔ

ki'di røyi kawo. Lijë kokonyi yi kombi akirindî nima mbowa yaga di döyî.

²³ Ɔɔɔ ko'do ngi te kina ɔɔɔ kedi ro ndose abo 'ba Boko'ba mo gomɔ inza kɔɔɔ kulöwö røyi. Kina gbi bilaka pili ti kileki ngi liɔ 'benni ga ti mi këyi."

²⁴ Musa uwö lende kiya 'ba bo lanzo bo nime na bo ko'do ngi tara.

²⁵ Bo ongo bilaka ma laka naga di mi löngö Yisarele koza ro bo dotumu 'ba bilaka ma kuluku 'butë riyö, ma kuluku riyö, ma kuluku koto ti ma 'butë.

²⁶ Lijë na koloma nati ro bo to'do burë 'ba bilaka. Lende ma kitigo naga na 'jaa koto kari dogba zi Musa, tine ma mbowa naga lijë ote ngi yayi.

²⁷ Kina Musa koto go bo lanzo bo Yetoro ngi kari bo kileki kari mi döyayi 'benni.

19

Sinayi

¹ Mi mota 'ba nyepe 'benni 'ba Yisarele ma lijë kɔɔɔ timo yaga di mi Ezipeto mi tö'dö ma dɔndende 'ba nyepe mo nima na ro tömö 'benni Sinayi.

² Di pötö tēnyî 'benni di Rapidimi kako mi mökö ngila do doku Sinayi na lijë koga taya ngi yayi.

³ Kina Musa këki ngi kari tɔɔɔ do doku tilende ti Boko'ba. Kina Boko'ba kidëki bo di do doku tɔɔɔ yayi, iya te, "Ari kiya kɔɔɔ a nime te zi Yisarele kupö e'be Yakoba naga nima,

⁴ 'Kpe, o'jake wa ma mo'do zi Ezipeto 'deni ti komoye. Kina o'jake 'deni gbi ma mombi ye kɔɔɔ yagi tara do kakala ma mo'de ye zö.

⁵ Ɔɔɔ kiya te kuwöke doma ngi kinda'bake lömu ma nime tiye ne, kpe na ti këddike ro a löbu zö di mi löngö bilaka konzi 'ba doliɔ nime. Doliɔ nime pili a ma na.

⁶ Tine kpe ti këddike zö ro 'bama ga ame moweli 'deni ro bo akumu

ma.' Lende naga nime ari timo kiya zinni lijë Yisarele."

⁷ Kina Musa kileki ngi kako kototo do bulöbu 'ba Yisarele pili bëri kora go lende naga nime Boko'ba kose ne teyi.

⁸ Kina lijë pili kuti ngi gomo, iya te, "Wa ame ga pili nere Boko'ba kose ne ti do'do ngi tara." Kina Musa kuyi do bo ti kpenni nima kari kiyeti zi Boko'ba.

⁹ Boko'ba ileki zi Musa, iya te, "Medi mako ziye yayi mi zana poli ma këddi, 'do bilaka naga nima kuwö ma medi milende tiyi go lijë ki'di donni go lende 'bi."

Kina Musa kileki kiyeti go wa ame bilaka naga nima kiya ne ngi zi Boko'ba.

¹⁰ Kina Boko'ba kiya zi bo te, "Ari kilejo bilaka naga nima ndo ro ma kɔɔɔ kisaki di mi tɔne gbi tilëndö. I'di lijë kurögö bongo 'benni ga lijë kiyada rönni ndö

¹¹ koda tö'dö do mota mo nima. Römöyî mi kada mo nima ma nere Boko'ba medi mako bëri do doku 'ba Sinayi komo Yisarele pili te.

¹² Tine iya gomo zinni ko'do maga zinni kinza boto kese de kulöwö ngosi 'de ngila doku nime. Iya zinni, kinza lijë këki de domo ala kosa ndimo ma di bëri. Boto ame kosa ro doku nima, kupö ngi yaga.

¹³ U'du bo yaga ti doku motoga ko'be bo ti komo, kinza boto kosa ro bo de ti közini. Ro go wa ame ga pili kosa ro doku nima, ala bo ro yeri ala bilaka lesi, kupö ngi yaga. Tine ɔɔɔ kiya te kome mi tototi 'deni ro ma kembe na 'jaa 'do bilaka naga nima këki tɔɔɔ do doku bine."

¹⁴ Kina Musa kileki kari ki'di bilaka tonë ga ngi kilejo rönni, lijë kurögö bongo 'benni ga.

¹⁵ Bo iya zinni go lijë kedi ndo ro ma kɔɔɔ mi tö'dö ma ro do mota mo. Kinza boto kö'dö de ti 'ja.

Boko'ba Urë Do Musa Do Doku Sinayi

¹⁶ Mi donbo 'ba tö'dö ma ro do mota mo nima yo na biro tɔɔɔ këbi ti tɔɔɔ kapi kudu ngi poli ma këddi

ko'boli dɔ dɔku tɔnɛ ngi. Kina kome tototi ngi rɔ ma kembe, bilaka ame ga pili mi taya yayi ne rɔmo kebe ngi tilɛ'di.

¹⁷ Kina Musa kɔsɔ ngi dɔgba zinni tari turɛ dɔ Boko'ba lijɛ kari kɔrɔ ndi dɔku bɛri yayi.

¹⁸ Dɔku kidɛki rɔ Sinayi mo nima kɔtu utu'bɔ dɔmo 'deni ngi nbuku rɔmɔyi Boko'ba ɛki 'deni kako dɔmo yayi mi pa'do. Kɔtu anyo ngi di dɔmo kɔzɔ kɔtu 'ba lindi dɔku lɔbu nima kiyaya rɔni ngi pili rɔ ma kɛnyɛ.

¹⁹ Kina birɔ tototi mo tɔnɛ koɔbeki bi ngi nati nduwɛ rɔ dɔ kiteli. Musa ilende, kina birɔ mugu Boko'ba kudu ngi kileki dɔmo.

²⁰ Boko'ba ɛki kako dɔ dɔku 'ba Sinayi tɔrɔ yayi na bo kidɛki Musa ngi kari zi bo. Musa ɛki kari tɔrɔ yayi

²¹ na Boko'ba kiya zi bo te, "ɛki kileki bɛri kiya zinni lijɛ bilaka naga nima kinza bɔtɔ kese dɛ kako ngɔsi ndi dɔku tɛgɛ tonɔɔ ma Boko'ba. Ame kako ti kolɛ yaga.

²² Ya ame ga pele rɔ bɔ akumu kɛdi kese ngɔsi ngila ma ne lijɛ kileɔ rɔnni kɔpɔ kinza modɔ karama dɔnni."

²³ Musa ileki zi Boko'ba, iya te, "Lijɛ inza kɛki tɔrɔ dɔ dɔku bine rɔmɔyi ose gɔmo 'deni mɔlo zinni ko'dɔ maga 'deni mɔlo kpa bi 'bi ame koweli 'deni rɔ ma koro ne."

²⁴ Boko'ba iya te, "ɛki kileki bɛri kari ko'de Arona tiyi tɔrɔ bine. Tine kinza bɔ akumu ni ti bilaka ma laki naga nima kumu dɔ maga nima dɛ tako zɔ bine kinza modɔ karama dɔnni."

²⁵ Kina Musa kɛki ngi kileki kari bɛri zi bilaka naga nima kiyɛti gɔ wa ame ɛre Boko'ba kiya zinni ne.

20

Ko'du Ki'di Ma 'Butɛ

¹ Kina Boko'ba koloma ngi rɔ tiya lende naga nime zinni te,

² "Ma na rɔ ɛre Boko'ba 'be ame koja ye yaga di mi Ezipeto di mi loma rɔ atɛli.

³ Kinza ko'dɔke a mɔtɔ dɛ rɔ Boko'ba ziye 'beri di gɔma.

⁴ Kinza ko'dɔke a mɔtɔ dɛ rɔ akoro ziye kɔzɔ kinɛ a mɔtɔ ame mitɔrɔ ala mi dɔyayi bɛri bine ala mi mini lɔbu tara.

⁵ Kina kinza kolɔdɔke dɛ bɛri kulɔmuke kpeye zinni. Rɔmɔyi ma ɛre Boko'ba 'be ma ti mi kombi gɔye. Ti modɔ karama 'ba lende kɛnyɛ dɔ 'bu ma ko'ji ma naga kala gɔ kole mo ga ma mi mɔta nbɔ kala gɔ ma mi sowɔ mo ga.

⁶ Tine ti mileme akɔ'ɔ ma zi dɔ kupɔ ma konzi ame ga kɔ'ɔ ma koro kɔ'du ki'di ma gbɛ ne.

⁷ Kinza kirasi mɔyi ma ɛre Boko'ba 'bi dɛ rɔ ma sari mi lende kɛnyɛ. Rɔmɔyi bɔtɔ ame kirasi mɔyi ma ɛre Boko'ba mi lende kɛnyɛ ne minza mola du tara di bi todo karama dɔmo.

⁸ Tɔ'dɔ 'ba kada 'ba rɔ kindawo i'di kɛdi dɔyi ziyi rɔ tɔ'dɔ ma koro gbɛ kɔtɔ laka.

⁹ O'dɔ ndɔbɔ 'bi ga ɛge mi tɔ'dɔ dɔ modɔkɔtɔ.

¹⁰ Tine tɔ'dɔ dɔ modɔmɔriyɔ mo nima kada 'ba rɔ kindawo na zɔ ma ɛre Boko'ba. Mi kada mo nima kinza kosa ndɔbɔ mɔtɔ dɛ. Ni gbagba yi mo ala kole 'bi ala nyiti 'bi ala atɛli 'bi ga ala yɛri 'bi ga ala bɔtɔ ma rɔ bɔ lɔwɔ ame kɛdi tiyi liɔ ne kinza kosa ndɔbɔ mɔtɔ dɛ.

¹¹ Rɔmɔyi mi tɔ'dɔ dɔ modɔkɔtɔ na ma Boko'ba mote to'ba mitɔrɔ ni yimo ti dɔyayi ti mini lɔbu ni pili ti wa mo ga ame yimo ne. Tine ma Boko'ba mindawo rɔma mi tɔ'dɔ ma rɔ dɔ modɔmɔriyɔ mo. Kina me mulɔmu tɔ'dɔ dɔ modɔmɔriyɔ 'deni mi'di kɛdi rɔ ma koro.

¹² Oro 'bu yi ni ti mɔyi. Rɔmɔyi 'dɔ koloma gɔyi kɔwɔ mi dɔyayi nime ma ɛre Boko'ba 'bi mi'di ziyi ne.

¹³ Kinza ko'dɔ rɔyi dɛ rɔ bɔ kɔzi roma.

¹⁴ Kinza ko'dɔ yɛri dɛ.

¹⁵ Kinza ko'dɔ 'bɔgɔ dɛ.

¹⁶ Kinza kunzɔ lende dɛ rɔ bɛti kpa lɛpi yi mɔtɔ.

¹⁷ Kinza kombi miyi dɛ rɔ liɔ 'ba lɛpi yi mɔtɔ. Kinza kombi miyi dɛ rɔ 'ja abo ala rɔ atɛli abo ala rɔ ngulɔ

sa abo ala rɔ akaca abo ala rɔ ɔto ame ga pili rɔ abo ne.”

Bɔko'ba Ilende Zi Yisarele

¹⁸ Kina ɔɔɔ bilaka naga nima ko'ja tɔɔɔ kɛbi ti ma kapi mo nime 'deni lijɛ kuwɔ birɔ tɔtɔti kɔtu kanyo kutu'bo dɔ dɔku 'deni tara tine na rɔnni kebe ngi tɛlɛ'di di zi tikere. Lijɛ ɔɔɔ nɔbo rɔ ma kɔwɔ

¹⁹ kiya zi Musa te, “Ni mo na nge do'dɔkɔ gɔ kilende zize, Musa. Ti duwɔ dɔyɛ. Tine kinza ki'di Bɔko'ba na dɛ kpe kako kilende zize kinza dɔlɛ.”

²⁰ Musa ileki zɛnni te, “Kinza kereke dɛ. Bɔko'ba ako tiyɔɔɔ ye gɔ tikere abo kɛdi miye kitata ye di mi to'dɔ lende kɛnyɛ.”

²¹ Bilaka naga nima ileke 'bɛnni nɔbo rɔ ma kɔwɔ. Musa na nge kese kari ngila bi kɔlu kɔɔɔ pɔli nima Bɔko'ba kɛdi yimo ne.

²² Kina Bɔko'ba kilende zi Musa, iya te, “Ari kiya zɛnni Yisarele te, 'Kpe, o'jake 'deni ti kɔmɔye ma milende ziye di mitɔɔɔ.

²³ Kinza ko'dɔke ɔto mɔto dɛ kpe rɔ Bɔko'ba ziye 'beri di gɔma di mi sitɛri ala di mi yamo ma kɔbɔkɔbɔ.

²⁴ Yayi na ko'bake rɔ bi 'ba tɔnma akumu zɔ 'dɔ koɔmake akumu 'be ga dɔmo zɔ. Yɛri ma kɛdi koɔma pili ko'do ti ma kɛdi koɔma nge rɔ bi koro mo naga gɔ koɔmake zɔ dɔmo. Gɔ bi ame pili migeli 'deni ziye tidɛki mɔyɛ ma di teyi ti mako ngi mo'dɔ yɛyɛ dɔye.

²⁵ ɔɔɔ kɛddi ko'bake bi 'ba akumu zɔ ti dɔku kinza ko'bake dɛ ti dɔku ame ga kitɛ'di dɔ kpamo ne. Rɔmɔyɛ ɔɔɔ kosa rɔmo 'deni ti jama irasi 'deni yaga rɔ ti'da di zɔ.

²⁶ Tine kinza ko'bake bi 'ba akumu dɛ zɔ ti bi tɛki teyi. Rɔmɔyɛ ɔɔɔ kɛddi kombi ndiyɛ tɛki dɔmo a titi 'ba rɔyɛ ga ti kebe kinda za 'bɔwu yaga pili dɔmo.’

21

Atoli Ebere

¹ Ame na rɔ kɔ'du ki'di ma, ma Bɔko'ba, gɔ ni Musa ki'di zɛnni lijɛ Yisarele.

² ɔɔɔ ni mɔto kugɔ Ebere rɔ atoli zɛyɛ, i'di bo ko'dɔ ndɔbo nge zɛyɛ kɔmɔ kɔɔ modɔkɔto. Tine mi modɔmorɛyɔ 'ba kɔɔ mo nima ope bo kari abo kinza topi ɔto zɛyɛ gɔmo.

³ ɔɔɔ ko'de bo nge kɔto kutu bo, i'di bo gbɛ kileki kari abo kutu bo. Ne ɔɔɔ bo kako mɔlo ti 'ja abo i'di bo kari timo.

⁴ Ne ɔɔɔ kiya te ni na 'jaa kogbe 'ja zi bo, kole ti yitɔ ma bo kɔyɔ nima kpaki ti 'ja mo ɛ'bi na, ogba yaga i'di bo kari abo nge kutu bo.

⁵ Ne ɔɔɔ bo kiya ti kpa bo te lende 'ba kole abo ga ti 'ja abo ɔ'ɔ rɔ bo, bo ko'dɔkɔ yi lɔbu abo nima gba nduwɛ,

⁶ ni bo dɔ bo mo nima ɔto bo kari rɔ 'ba Bɔko'ba ki'di bo kɔɔɔ gɔ kpadɔri ala lɛ'bɛrɛ kumɔ mbili bo. Kina gɔ bo kɔ'bo ngi nati nɔburu rɔ atoli zɛyɛ.

⁷ Ni mɔto ɔɔɔ bo mo kugɔ nyiti abo zɛyɛ rɔ atoli kinza kope dɛ kpe kola kari kɔɔɔ 'ba bɔtɔni.

⁸ Tine ɔɔɔ lɔko na kari kele dɛ kɔmɔyɛ rɔ 'ja ni bo kugɔ ni mo nima i'di 'bu ni kutɛ gɔni yaga di zɛyɛ rɔ tutɛ. Kinza kebe kugɔ ni dɛ zi bo lɔwɔ rɔmɔyɛ ɔɔɔ ko'dɔ tara irasi lende 'deni ti a nima ko'dɔ zɛnni ne.

⁹ Tine ɔɔɔ kiteri ni mɔlo rɔ 'ja zi kole 'bi, inda'ba ni laka kɔɔɔ nyiti 'bi tara.

¹⁰ Ni mɔto ɔɔɔ kebe kogbe 'ja mɔto 'bɔwu kinza ki'di 'ja 'bi ma dɔgba nima kileri ɔto mɔto dɛ pele rɔ akonyo ni ti bɔngɔ 'ba rɔni gbɛ ti ako'dɔkɔ ame tɔnɛ koloma pa to'dɔ mo zɛnni ne.

¹¹ ɔɔɔ ko'dɔ a mota naga nime dɛ zɛnni lɔko kɛnyɛ ɛ'bɛni yaga. Kina kinza kopi ɔto dɛ gbɛ zɛyɛ.

Dɔkolo

¹² Bɔto ame kupɔ bilaka ne, kupɔ bo gbɛ yaga.

¹³ Ne ɔɔɔ kiya te kɔzi bo na komo rɔ tɔmɔ rɔmo bo kirɛna abo kari mi bi ame ma Bɔko'ba na mileme ziye ne.

14 Ne bɔ ame kupɔ bilaka ŋɔi ti lende 'ba mi bo kinza kɔzi bo na dɛ kɔmɔ rɔmo ne, otoke bo yaga ala pele di ŋgila bi 'ba akumu ma kupɔke bo yaga.

15 Bɔtɔ ame komba 'bu bo ni ti ma bo kupɔ bo yaga.

16 Bɔtɔ ame kinda'ba lɛpi bo mɔtɔ rɔ 'baki 'dɔ tugɔ mo mɔkɔ ala kogba rɔ atɔli ne kupɔ bo yaga.

17 Bɔtɔ ame kulɔmu 'bu bo ni ti ma bo ne, kupɔ yaga.

18-19 Ɔɔɔ ya mɔtɔ ga kamo lijɛ komba rɔnni koga dɔ bɔ ma kɔtɔ ti kɔzi ala ti dɔku bɔ mo kɔlɛ dɛ, bɔ lamba nima inza ti a mɔtɔ 'dɔ ko'dɔ teyi. Tine bo koŋgɔ ŋge rɔ gɔ bɔ ma bo koga dɔmo nima bo kopi dɔ tɔ'dɔ ame ga bɔ nime ko'dɔ bɛri di kpa ndɔbɔ ne. Bo koŋgɔ gɔ bɔ nima ŋbɔ rɔmo kele kokɔkɔ rɔni.

20 Bɔtɔ ame komba atɔli abo ti ŋgɛri kulɔku ŋɔi kɔlɛ kɔzi bo ne, ɔɔɔ karama dɔmo.

21 Ne ɔɔɔ atɔli mo nima kɛnyi di dɔ lamba nima mi tɔ'dɔ dɔ kɔtɔ ala dɔ riyo kinza kodɔ karama dɛ dɔ bo rɔmoyi atɔli abo na.

22 Ɔɔɔ ya mɔtɔ ga ame kɛdi komba ga rɔnni ne kɔzimo kɔmɔ rɔ 'ja kɔmɔ, na ɔɔɔ 'ja mo nima koja kole ŋɔi yaga tine ɔtɔ kosa rɔni dɛ, lijɛ bɔtɔ mo naga nima kopi wa ame mɛ'dɛ 'ba 'ja nima kiteri di zinni burɛ kuti 'deni gbɛ gɔmo ne.

23 Ne ɔɔɔ kiya te wɛtɔ kɛdi rɔ 'ja nima topi mo kɔzɔ wa ame lijɛ ko'dɔ ne. Ala rɔ tɔlɛ dɔmo konyo gbɛ ti tɔlɛ.

24 Ɔɔɔ kɛdi rɔ kɔmɔ gbɛ ti kɔmɔ, kilinba kpa gbɛ ti kilinba kpa, kɔnyɔ dɔmo konyo gbɛ ti kɔnyɔ, ndi gbɛ ti ndi,

25 tilanma gbɛ ti tilanma, wɛtɔ gbɛ ti wɛtɔ, kina tibi gbɛ ti tibi.

26 Ɔɔɔ bɔ mo komba atɔli abo kitikɔ kɔmɔ mo bo kope ŋɔi kola kari kpa dɔkolo kɔmɔ mo nima bo kitikɔ 'deni ne.

27 Kina ɔɔɔ bo kɔtɔ rɔ kpamo gbɛ tara bo kope ŋɔi kola kari.

Wali

28 Ɔɔɔ ŋgulɔ sa 'bi 'ba mɔtɔ koga bilaka kupɔ ku'du ti dɔku kɔlɛ yaga. Kina kinza bɔtɔ konyo yida mo dɛ. Tine kinza ko'dɔ ɔtɔ dɛ zi bo bɔ dɔmo.

29 Ne ɔɔɔ ŋgulɔ mo nima kɛdi pa to'dɔ ya ti bilaka bɔ dɔmo kuwɔ lende mo tine bo na ko'dɔkɔ dɛ tosi dɔmo bɛri, na ɔɔɔ kari kupɔ bilaka tara u'du ŋgulɔ mo nima ti dɔku kupɔ yaga kina bo bɔ dɔmo mo nima kupɔ bo gbɛ yaga.

30 Ne ɔɔɔ kiteri zi bo topi mo rɔ yamo bo kopi gɔ bo kɔzɔ ame kiteri di zi bo ne tara.

31 Ɔɔɔ ŋgulɔ sa mo nima koga pele rɔ kole ma titiyi ala nyiti kina 'dɔ ko'dɔ pili tara.

32 Ne ɔɔɔ kiya te ŋgulɔ mo nima kari koga rɔ atɔli bɔ dɔmo kopi yamo 'butɛ mota zi bɔ dɔ atɔli nima. Kina ŋgulɔ mo nima ku'du ti dɔku kupɔ yaga.

33 Ɔɔɔ bɔtɔ mɔtɔ kari kombi toto yaga di dɔ gɔ kola rɔ gbɔŋɔ ala bo na kole kola tara, ɔɔɔ sa ala akaca 'ba bɔtɔ kila'ba yimo

34 bo kopi yamo zi bɔ dɔ yɛri mo nima. Tine yida ma kɔlɛ mo nima bo bɔ gɔ mo nima kogba abo.

35 Ɔɔɔ ŋgulɔ 'bi 'ba mɔtɔ kari koga 'ba lɛpi yi kupɔ, ŋgulɔ ma koga wa mo nima ugɔke mɔkɔ kozake mi yamo mo ti bɔ lɛpi yi nima koga 'ba bo 'deni kɔlɛ ne. Kina yida ma kɔlɛ mo nima ozake yimo kpe ti bo.

36 Ne ɔɔɔ ŋgulɔ mo nima kɛdi 'deni mɔlo rɔ bɔ 'diri, tine ni bɔ dɔmo na ko'dɔkɔ dɛ tosi dɔmo bɛri opi ŋgulɔ mɔtɔ zi bɔ dɔmo kpa 'ba bo nima kogba yida ma kɔlɛ nima ziyi.

22

Akopi

1 Ɔɔɔ bɔ mo kari ku'bɔgɔ sa 'ba bɔ mɔtɔ kugɔ mɔkɔ ala kumu bɛri bo kopi sa muyi kpamo. Ne ɔɔɔ bo ku'bɔgɔ rɔ kamɔlɔ bo kopi kamɔlɔ gbɛ sowɔ kpamo.

2 Ɔɔɔ ko'ja bɔ 'bɔgɔ kɛdi kodowe kpadɔri 'bi rɔ mi korɔndɔ na komba

ngi kɔlɛ, roma bo inza kileki rɔ lende kɛnyɛ dɔyɪ.

³ Ne ɔɔ kiya te kɛdɪ rɔ mi kada ti kɛdɪ ngi rɔ lende kɛnyɛ zɪyɪ.

Bo 'bɔgɔ kopi wa ame ga bo ku'bɔgɔ ne. Tine ɔɔ ɔɔ kinza zi bo, bo mo na ko kugɔ bo mɔkɔ 'dɔ kopi timo.

⁴ ɔɔ bo ku'bɔgɔ rɔ yɛrɪ na kari kota gba kɛdɪ rɔ ma kididɪ ɔɔ kɛdɪ rɔ sa ala akaca ala kamɔlɔ bo kopi bi mo teyi rɪyɔ.

⁵ ɔɔ bo mɔɔ kola yɛrɪ abo ga kari konyo wa di mi nyaka 'ba bo mɔɔ bo kopi ti a ma laka 'ba mi nyaka ma 'ba bo.

⁶ ɔɔ bo mɔɔ kusu pa'do na kolɔlɔ kari kɔŋma nyɔnyu 'ba bo mɔɔ di bɛrɪ ala gba di mi nyaka bɔɔ bo kusu pa'do mo nima kopi.

⁷ ɔɔ bo mɔɔ ki'di yamo ala abo mɔɔ ga gɔ lɛpɪ bo mɔɔ tikeki mo na kari ku'bɔgɔ, ɔɔ kinda'ba bo 'bɔgɔ mo bo kopi mi rɪyɔ.

⁸ Ne ɔɔ kinda'ba bo 'bɔgɔ mo dɛ bo ma ku'bɔgɔ di zi bo mo nima kari rɔ 'ba Bɔko'ba kulɔmu rɔ bo a nima bo na dɛ konyo tine u'bɔgɔ ngi rɔ tu'bɔgɔ.

⁹ Wa ame ga pili kɔlu kɔɔ sa ala akaca ala kamɔlɔ ala bɔŋgɔ, bo ama kiya te, 'Ama na,' lijɛ nima kpaki rɪyɔ kari rɔ 'ba Bɔko'ba. Kina bo ame kari ko'ja kinza rɔ abo ne kopi mi rɪyɔ zi bo ma rɔ bo dɔmo mo nima.

¹⁰ ɔɔ bo mɔɔ ki'di yɛrɪ abo tɔtɪ zi bo mɔɔ tɔŋgɔ gɔmo, na kari kɔlu ala a mɔɔ ko'dɔ ala ku'bɔgɔ bɔɔ ko'ja gɔmo dɛ,

¹¹ lende mo kote rɔnɪ lɔŋgɔ nnɪ ti lɔmu kɔmo Bɔko'ba, kiya te, bo na dɛ kɔ'dɔ dɔ a 'ba lɛpɪ bo nima. Kina bo kopi ɔɔ dɛ teyɪ. Kina kinza bo dɔmo kititi dɛ gbɪ kpe.

¹² Ne ɔɔ kiya te ku'bɔgɔ rɔ tu'bɔgɔ bo kopi zi bo dɔmo.

¹³ Ne ɔɔ kuruku na konyo, sɔnzɔ mo bo ko'dɛ 'dɔ ko'ja. Kina bo inza kopi ɔɔ kpe gɔmo.

¹⁴ Ne ɔɔ nɪ mɔɔ ko'dɛ yɛrɪ 'ba lɛpɪ yɪ mɔɔ tɔtɪ zɪyɪ, ɔɔ ɔɔ mɔɔ

ko'dɔ ala kɔlɛ kinza kɔmo bo ko'ja dɛ, zɪyɪ topi mo zi bo bo dɔmo nima.

¹⁵ Ne ɔɔ bo bo dɔmo mo kɛdɪ teyɪ, opi ɔɔ dɛ. Kina gbɪ tara ɔɔ ko'dɛ 'dɔ topi tɔ'dɔ mo naga nima ti girisi, ɔɔ ɔɔ mɔɔ kari kɔmɔ dɔmo girisi ma kopi nima na kote lende mo 'deni mɔlɔ.

Akolɔ Ni Ti Tata

¹⁶ ɔɔ bo mɔɔ kari kirasi nyiti ame gba kilɪbɔ dɛ ne kɔ'dɔ timo, i'di bo ko'dɔ gbe mo ngi bo kogbe abo rɔ 'ja.

¹⁷ Ne ɔɔ 'bu 'ba nyiti mo na ko'dɔkɔ dɛ bo kɔ'dɔ ti nyiti abo nima kopi yamo zi bo kɔɔ gbe 'ba dɔ nyiti tara.

¹⁸ 'Ja ame ko'dɔ rɔnɪ rɔ bo kata ne, upɔke yaga.

¹⁹ Bɔtɔni ame kari kɔ'dɔ za ti yɛrɪ ne, upɔke yaga.

²⁰ Bɔɔ ame kari kumu roma za zi akoro kola ma nɛrɛ Bɔko'ba ne, odɔke karama dɔmo kupɔke bo yaga.

²¹ Kinza ko'dɔke kpɔŋi dɛ rɔ bo lɔwɔ. Rɔmɔyɪ kpe olomake gbɪ tɔnɛ bine rɔ bo lɔwɔ mi Ezipeto.

²² Kinza ko'dɔke kpɔŋi dɛ rɔ makuru'bɛ ni ti kiri'bala mo ga.

²³ ɔɔ ko'dɔke na lijɛ kudu zɔ ma nɛrɛ Bɔko'ba ti mileki dɔ mono 'bɛnnɪ

²⁴ mupɔ ye yaga mi ya 'dɔ 'ja ma 'beye ga koloma gbɪ rɔ makuru'bɛ kole 'be ga kileki yaga rɔ kiri'bala.

²⁵ ɔɔ ki'di yamo rɔ tɔtɪ zi bo lisa ma mɔɔ kinza ki'di bo dɛ kopi zɪyɪ ti a mɔɔ dɔmo.

²⁶ ɔɔ kinda'ba bɔŋgɔ kolɔ rɔ bo mɔɔ kpa wali 'bɪ ileki zi bo gba kota kada kinza kɔsɔ dɛ.

²⁷ Rɔmɔyɪ gɔmo na ma nɛrɛ kɔɔ zi bo tutu'bɔ mo dɔ bo. Kina ɔɔ kogba 'deni yaga bo ti kutu'bɔ wa'di dɔ bo? ɔɔ bo kudu zɔ mɛdɪ muwɔ rɔmɔyɪ ma rɔ bo mi kɛyɪ.

²⁸ Kinza kiya kpa kɛnyɛ dɛ rɔ ma Bɔko'ba. Kina kinza kulɔmu bo ame rɔ lɔbu 'ba dɔye ne dɛ gbɪ.

²⁹ I'di kpa kɔzɪ zɔ di mi wa ame ga pili kɛddɪ kumu di mi nyaka 'bɪ kɔɔ

nyönyu ni ne. Kole bɔtɔni 'bɪ ame rɔ dɔndende mo ne i'di zö.

³⁰ Kina kole ma rɔ dɔndende 'ba yëri 'bɪ ga gbɪ tara. Kole bɔtɔni ame köyö rɔ dɔndende ne ko'dɔ tö'dö nge dɔ modɔmoriyö ti ma mo, tine mi tö'dö dɔ modɔmota mo nima ko'de zö.

³¹ Kpe 'deni rɔ bilaka ma koro ma ga. Kina kinza konyoke yida kpa kuruku dë. U'duke zi bi.

23

Burë Kodɔɔ

¹ Kinza kebe dë tilaki ti lende rɔ bëtɪ. Kina kinza kunzö bëtɪ dë gbɪ tandi gɔ lende ti bɔ lende kënyë.

² Kinza kebe dë tösö gɔ bilaka ma konzi ɔɔ lijë kedi ko'dɔ lende kënyë ala kpenni kedi kandi di mi burë.

³ Kinza ko'dɔ mi konmi dë nge rɔ bɔ lisa ni di kɔmɔ kitɪ 'ba burë.

⁴ ɔɔ kari kömö dɔ sa ala akaca 'ba bɔ ya 'bɪ kolu ra mökö ogba kileki zi bɔ.

⁵ Kina ɔɔ ko'ja akaca abo kidaki ra di bicɪ akirindi okonyi kombi dɔmo tɔrɔ. Kinza kebe kiteli dë ngɪ di dɔngila mo kari ë'bɪ nduwë.

⁶ Kinza kandi dë gɔ lende laka 'ba bɔ lisa ɔɔ bo kako 'deni kɔmɔ kitɪ 'ba burë.

⁷ Kinza kebe kususɔ bɔtɔ dë rɔ bëtɪ. Kina kinza ki'di dë kupö bilaka ame abo ngɪ rɔ ma sari kinza lende ɔtɔ ne. Römöyɪ ma nɛrɛ Bɔko'ba ti modɔ karama dɔ bɔtɔ ame pili kedi ko'dɔ kinë lende kënyë ma kɔzɔ a naga nime te ne.

⁸ Kinza kutɪ dë dɔ kɔmɔ kugö. Römöyɪ kɔmɔ kugö ndɔbɔ abo rɔ tiyölu kömöyɪ ngɪ di dɔ lende laka kirasi kɔri di zi ya ame ga rɔ bɔ lende laka ne.

⁹ Kinza kebeke dë to'dɔ kpɔɔ rɔ bɔ löwö. Römöyɪ kpe ikalike kpa loma rɔ bɔ löwö 'deni tönë bine di yida rɔye di mi Ezipeto.

Kɔɔ Ni Ti Tö'dö Dɔ Modɔmoriyö

¹⁰ Nyaka 'bɪ orɔ'dɔ nge kɔmɔ kɔɔ modɔkɔtɔ kumu a mo ga.

¹¹ Tine mi modɔmoriyö 'ba kɔɔ mo nima ola kari mökö 'dɔ kindawo rönɪ. Kina kinza kebe kumu tanja

ame ga kötu yimo ne dë. Römöyɪ 'dɔ bɔ lisa ni kumu kɔzɔ ma kileke mo ga koloma 'jaa zi yëri ni. Rɔ gɔ nyaka 'be ga pili na ko'dɔke lende mo ga te.

¹² O'dɔ ndɔbɔ 'bɪ nge dɔ modɔkɔtɔ mi tö'dö dɔ modɔmoriyö. Tine mi tö'dö ma rɔ dɔ modɔmoriyö mo nima kinza ko'dɔ ndɔbɔ ɔtɔ dë. Römöyɪ 'dɔ atɔli 'bɪ ga ti bɔ löwö 'bɪ ame ga kedi ko'dɔ ndɔbɔ ziyi ne kpaki ti yëri 'bɪ ga kindawo rönɪ.

¹³ Wa ame ga pili ma nɛrɛ Bɔko'ba mēdi miya ziye ne, uwöke. Kinza kebe kulömuke kpeye dë zi akoro ni ala kidëkike möyɪ nni dɔ kpeye.

Karama Löbu Ma Mota (TD 34:18-26)

¹⁴ O'dɔke karama mi mota zö mi kɔmɔ kɔɔ kɔtɔ toro ma nɛrɛ Bɔko'ba timo.

¹⁵ Mi nyepe ma dɔgba 'ba tɔɔ 'be di Ezipeto mo tönë kidëki möyɪ mo rɔ nyepe 'ba Abibi ne, o'dɔke karama 'ba maɔgolɔ'bo kinza laɔga gɔmo zö ti kɔri mo tönë ga mose ziye ne. Kinza konyoke maɔgolɔ'bo ma ti laɔga gɔmo dë mi tö'dö dɔ modɔmoriyö mo nima. Kina kinza kako dë ngɪ rɔ ma sari zö tumötu ma nɛrɛ Bɔko'ba 'bɪ. Ako ti kpa közi ki'di.

¹⁶ O'dɔke karama 'ba kpa dɔlili ti wa la'ja ma kumuke di mi nyaka.

O'dɔke karama 'ba loma mi ngöngöbö zö di pötö totɔtɔ wa 'deni kote yaga di mi nyaka.

¹⁷ Mi kada 'ba karama mota naga nime rɔ gɔ kɔmɔ kɔɔ pili kpe bɔtɔni kɔlɔke me tumötu ma, ma nɛrɛ Bɔko'ba 'be.

¹⁸ ɔɔ kumu roma zö kinza ko'de maɔgolɔ'bo mo dë ti laɔga gɔmo. Yëri ame ga kumu zö mi karama naga nime ne kinza kola 'bu mo ga dë kö'dö nbö bi kezë dɔmo.

¹⁹ Rɔ gɔ kɔɔ pili dɔndende 'ba nyönyu ma kumuke di mi nyaka o'deke kako mi rö ma 'ba Bɔko'ba.

Kinza ku'di kole banya ala kole kamölö dë ti mba 'ba ma mo.

Ndose 'Ba Bɔko'ba Zi Yisarele

20 Onḡoḡe, ti moja malayika ma dɔḡba ziye kɔmɔye tokoḡo ye nḡbɔ ko'de ye mī ḡo bi ma milenḡo 'deni ziye.

21 Ojeke mbili ye kuwōke dɔ bo. Kinza kamoḡe dē dɔ bo rōmōyī ma na moja bo kari ti mōyī ma. Kina mī bo inza kēyī rɔ bɔtɔ ame kamo dɔ bo ne.

22 Ne ɔdɔ kiya te kuwōke dɔ bo ko'doḡe wa ma mose naga, ma na ti mo'do ya ḡoye ti bɔ ya 'be ga pili.

23 Bo na ti kōsɔ dɔḡba ziye ko'de ye mī dɔyayi 'ba Amora ni ti 'ba Ete ti 'ba Pereze ti 'ba Kanana ti 'ba Iwa ḡbī ti 'ba Yebusa. Ti mona lijē 'doyi yaga.

24 Tine kpe kinza kolɔdoḡe dē bēri kulōmuke kpeye zi akoro 'bēnnī ga. Kina kinza kinda'bake mōtu ko'do 'bēnnī ga dē ḡbī. Tine icacake dɔmo kitikoḡe mī toto koro 'bēnnī mo ga yaga.

25 Ma nere Boko'ba 'be na nḡe kumōtuke. Kina yēyī ma ti kēdī nḡi ziye dɔ akonyo ni ti mini. Ti mogba rɔko'ɔ yaga di mī lōḡḡo ye.

26 Kina 'ja ma kɔtɔ mɔtɔ te di mī lōḡḡo ye ti yērī 'be ga roma inza kolɔdo di rɔmo ala kɔrɔ rɔ kɔtɔ. Ti mi'di ḡo loma 'be ga kɔwɔ.

27 Ti modɔ tikere mīnnī lijē bɔ kiteri ya tiye naga nima. Ti mīlikō dōnnī yaga rɔ ḡo rōnnī. Ti mi'di lijē kuyī kpēnnī kirīḡa yaga di ziye.

28 Ti moja makalīḡbōḡbō ma dɔḡba kɔmɔye mī Iwa naga nima ti Kanana 'bēnī pili ti Ete mo ga 'dɔ koga lijē yaga di kōri ziye.

29 Tine minza moga lijē nḡi yaga mī kɔmɔ kɔɔ kɔtɔ rōmōyī kinza dɔyayi nima kari koloma ra rɔ yī mōkō kuruku kōyō koso yīmo ziye.

30 Tine ti moga lijē yaga mbowambowa ziye nḡbɔ karake titi kɔ'bɔke tinda'ba dɔyayi nima pili.

31 Ti mi'di kpa dɔ maga 'ba yayi 'be kēdī nḡbɔ kebe kpa Yōpō Kasi kala kpa mini lōbu koga rɔ yī mōkō kudō te kala kpa yōpō Epurate. Ti mi'di kōzi kakpa ziye dōnnī lijē bilaka 'ba mī dɔyayi mo naga nima pili. Kina ti kogake lijē nḡi yaga mī tari 'be nima.

32 Kinza ko'doḡe lōmu dē tīnnī ala ti akoro 'bēnnī mɔtɔ ga.

33 Kinza ki'dike lijē bilaka naga nima dē koloma ga mī dɔyayi 'be. ɔdɔ kolake lijē ti ki'di ye ko'doḡe lende kēnyē zō ma nere Boko'ba. ɔdɔ kebe kulōmuke kpeye zi akoro 'bēnnī ga ti kēdī rɔ lanḡa ma lōbu ziye."

24

Ndose 'Ba Kō'du Kī'di

1 Nere Boko'ba iya zi Musa te, "Nī Musa kpe ti Arona ti Nadaba ti Abīwu ti lōbu 'ba Yisarele ma kuluku kɔtɔ kɔdɔ dɔmo 'butē rīyō mɔtɔ ga, akoke zō dɔ dōku tɔrɔ bine. Lijē ama ga kumōtu 'bēnnī nḡbɔ rɔ ma kɔwɔ yayi.

2 Tine nī Musa na nḡe kɔtɔ ḡo kese nḡosi zō. Kina kinza bɔtɔ mɔtɔ kēkī dē kako tīyī tɔrɔ bine."

3 Kina ɔdɔ Musa kileki kari kiya lende naga nime zīnnī Yisarele tine lijē pili utī nḡi ḡomo, iya te, "Wa ame ga pili nere Boko'ba kose ne ti do'do nḡi."

4 Kina Musa kugu wa ame ga pili nere Boko'ba kiya ne nḡi bēri.

Molo mī dɔnḡɔ na bo kēnyī nḡi kari ko'ba bi 'ba akumu ndī dōku yayi. Bo idēyī dɔ dōku 'butē dɔmorīyō yayi kileme kpa ḡoli 'ba Yisarele mo tōnē ga.

5 Kina bo koja kole yɔbi nḡi kari koḡma akumu ma ko'do ḡbī ti ma koḡma nḡe rɔ bi koro mo zi Boko'ba.

6 Roma sa ma kumu mo nima Musa ogba mbowa mī ḡberi tine kɔsɔ mo bo ulī rɔ bi 'ba akumu mo nima.

7 Kina bo kogba buku 'ba lōmu mo tōnē bo kebe tīdēkī kō'du ki'di mo ga zi bilaka naga nima kina lijē pili kutī nḡi kiya te, "Ti do'do wa pili ame ga nere Boko'ba kose ne nḡi. Kina ti duwō dɔmo ḡbī."

8 Roma mo tōnē Musa ogba kulī rōnnī, kiya te, "Ame na rɔ roma 'ba lōmu ma bo Boko'ba ko'do 'deni tiye kɔzɔ ame bo kiya bine ne."

9 Kina Musa ni ti Arona ti Nadaba ti Abīwu ti lōbu 'ba Yisarele ma

kuluku kɔɔ kɔɔ dɔmo 'butɛ riyɔ mo tɔnɛ ga kari ngi

¹⁰ ko'ja kinɛ Bɔko'ba 'ba Yisarele ti kɔmɔnni. Bi ndi bo bɛri ngi kɔɔ olo 'deni ti a mɔɔ ga kɔɔ kinɛ kilidɛ 'dɔyi naga tara kese kɔɔ mitorɔ.

¹¹ Tine Bɔko'ba o'dɔ ɔɔ dɛ zi bilaka naga nima. Lijɛ o'ja kinɛ Bɔko'ba lijɛ koloma gba tonyo kpenni.

Lere 'Ba Kɔ'du Ki'di

¹² Bɔko'ba iya zi Musa te, “Ako zɔ tɔɔ dɔ dɔku bine, koloma bine. Kina ti mi'di lere 'ba ndose ma ti kɔ'du ki'di ma dɔmo ngi ziyi, ame ma na mugu 'deni zinni to'dɔ mo.”

¹³ Kina Musa ni kɛnyi ngi dɔmo lijɛ ti Yɛsuwa bɔ gɔ bo. Kina Musa kɛki ngi tari tɔɔ dɔ dɔku koro 'ba Bɔko'ba nima.

¹⁴ Bo iya zi lɔbu 'benni mo ga te, “Odark ze bine nbɔ dileki. Arona ni ti Uru na me tiye bine. Bɔɔ ame kɛdi ti lende kako zinni.”

¹⁵ Kina ɔɔ Musa kɛki 'deni dɔ dɔku koro 'ba Sinayi mo nima tɔɔ yayi tine na poli kutu'bɔ dɔmo ngi.

¹⁶ Rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba oloma ngi dɔ dɔku yayi. Poli utu'bɔ dɔ dɔku nima nbɔ tɔ'dɔ mo dɔ modɔkɔɔ. Mi dɔ modɔmoriyɔ mo tine na Bɔko'ba kideki Musa ngi di mi poli nima.

¹⁷ Ma di zinni Yisarele ma laki 'dɛ rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba nima inda ngi kɔɔ pa'do ma kɛdi kilanma naga tara dɔ dɔku tɔɔ yayi.

¹⁸ Kina Musa kɛki ngi kɔɔ mi poli nima tɔɔ dɔ dɔku yayi. Kina bo kari ko'dɔ ngi yayi nbɔ tɔ'dɔ dɔ 'butɛ sowɔ, kpaki ti kada mo ti korɔndɔ 'beni.

25

Kpa Kɔzi Ki'di 'Ba Yisarele

(TD 35:4-9)

¹ Nere Bɔko'ba ilende zi Musa iya te,

² “Iya zi Yisarele, lijɛ ko'de kpa kɔzi ki'di zɔ. Wa ame ga pili lijɛ ko'de ne ogba kɔɔ ame mɔɔ mi bo ko'dɔki ti'di mo tara.

³ Kpa kɔzi ki'di ame 'dɔ kogba di zinni ne na me ga, yamo ma kɔbɔkɔbɔ, sitɛri, 'bilɛni,

⁴ sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma nbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo, ti sunɛ banya,

⁵ ti kilaka kamɔlɔ ma kinyanyi 'deni kasi liyi, ti kilaka ma kinyanyi 'deni keɲme laka, ti ngɛri kono,

⁶ ti 'bu 'ba toyi mo, agba'ji 'ba mi 'bu kondi rɔ gbɛ ti 'ba akato kele,

⁷ gbɛyi ma nbɔwɔ ti lele ma kele mɔɔ ga ame 'dɔ kulɔli rɔ nyama 'ba bɔ akumu mo tɔnɛ gbɛ ti bɔngɔ 'ba kpa dɔngɔ'do bo.

⁸ I'di lijɛ ko'dɔ rɔ kilaka ma koro zɔ ma nɛre Bɔko'ba 'dɔ moloma mi lɔngɔ lijɛ.

⁹ Rɔ nime ti jama 'ba yimo ga o'dɔ pili gɔ wa ame mɛdi mileme ziyi ne.

Sandu 'Ba Kɔ'du Ki'di

(TD 37:1-9)

¹⁰ I'di lijɛ ko'dɔ sandu zɔ di mi ngɛri kono. Gɔmo ma kakpa dɔkɔmɔ kolɔkɔ 'butɛ dɔkɔɔ. Tɔ'bɔ mo dɔkɔmɔ kolɔkɔ modɔmoriyɔ. Kina ma kakpa kari tɔɔ mo gbɛ tara.

¹¹ Yimo ma di miyɔ ora ti yamo ma kɔbɔkɔbɔ nbɔ kala kebe gɔmo ma yaga. Kina gɔ kiyɔru dɔ kpamo ti yamo ma kɔbɔkɔbɔ.

¹² Onɔgo yamo kɔbɔkɔbɔ rɔ kano mo kutɔti rɔ riyɔriyɔ gɔ ndimo naga nima kpaki sowɔ rɔ bi 'ba tombi mo timo.

¹³ Ngɛri 'ba tombi mo o'dɔ di mi kono kina 'dɔ komba rɔmo ti yamo ma kɔbɔkɔbɔ.

¹⁴ Kina 'dɔ kusu mi kano mo tɔnɛ ga gɔ kapa ndimo ga ne.

¹⁵ Ngɛri mo naga nime koloma 'benni nburu kɔ'bɔ yimo bɔɔ koto dɛ yaga.

¹⁶ Kina 'dɔ ki'di lere riyɔ mo tɔnɛ ga mugu kɔ'du ki'di ma 'deni dɔmo ne mi sandu nima.

¹⁷ O'dɔ a dɔmo di mi yamo ma kɔbɔkɔbɔ. Gɔmo ma kakpa dɔkɔmɔ kolɔkɔ 'butɛ dɔkɔɔ. Kina ma kɔ'bɔ mo dɔkɔmɔ kolɔkɔ modɔmoriyɔ.

18 Uku bikoro sasa riyö ti kakala dɔmo di mi yamo ma köbököbö.

19 Ma koto kebe kapa a 'ba dɔmo ma kileki te mɔto kebe kapa ma bine. O'do lijë kambu koto ti a dɔmo.

20 Sasa mo naga nima o'do mɔto kuyi kömöni kari do lepï ni tine konjo bi bëri. O'do do a dɔmo tɔto kakala lijë kutu'bö sandu nima.

21 I'di lere riyö mo tönë ga mi sandu yayi kutu'bö dɔmo teyi ti a dɔmo.

22 Kina ti mako mondoso tyyi mi löngö sasa naga nima mi'di kö'du ki'di ma pili ziyi zi Yisarele.

Tarabiza 'Ba Boko'ba (TD 37:10-16)

23 O'do tarabiza zö di mi ngëri kono. Go ma kakpa mo dɔkomo koloko modomosowo. Go ma kö'bö mo dɔkomo koloko muyi. Ma kakpa kari tɔto mo dɔkomo koloko modomoriyö.

24 Ora rɔmo ti yamo ma köbököbö kiyöru do kpamo ti yamo ma köbököbö.

25 Dɔtara kpamo ma kö'do kari tɔto o'do koriya ti dɔkole közi ma zana nime. Kina 'do kiyöru do kpamo gbï ti yamo köbököbö.

26 O'do kano 'ba 'do tombi mo timo këdi di mi yamo köbököbö. Utöti kano mo naga nime go ndimo ga ma sowo naga nima.

27 O'do bi mo ga ngosi ngila dɔtara 'ba kpamo tɔto.

28 O'do ngëri 'ba tombi mo di mi kono komba rɔmo teyi ti yamo köbököbö.

29 O'do gata mo ga ti kösu mo ti gberi mo ti lebe 'ba tɔdo layi mo. Wa naga nime pili o'do di mi yamo ma köbököbö.

30 Kina mangolo'bo koro kö'bö nburu ti'di mo zö do tarabiza mo nime.

Akidëyi Lamba (TD 37:17-24)

31 O'do a 'ba tidëyi lamba di mi yamo ma köbököbö. Uku ndimo ti dɔdɔto mo ro tuku. Döwöru ma

kiyada timo mo ga ti mbili ma këdi komo mo ga o'do kambu koto timo.

32 Kapa mo ga kpaki riyö o'do ti dɔngila ro motamota teyi.

33 Dɔngila ma konza mo naga nima këdi ti döwöru me ro motamota ti ma komo mo ga teyi.

34 Dɔdɔto mo këdi ti döwöru sowo teyi ti ma komo mo ga.

35 Dɔngila ma konza mo naga nima këdi pili ti mbili ma komo kpa ngoriya mo ga.

36 Mbili mo ma komo nima ti dɔngila mo ga ti akidëyi lamba mo nima kuku kambu koto di mi yamo ma köbököbö.

37 O'do lamba modomoriyö do akidëyi mo nima 'do lijë kiyoto bi ma dogba nima.

38 O'do makara mo ti akunzo buruku mo di mi yamo köbököbö.

39 Kilo 'ba yamo köbököbö 'butë mota döomu na 'do kö'do pili ro wa naga nime.

40 Onjo laka 'do kö'do röni koto wa ame tönë mileme ziyi di do doku bine ne.

26

Rö Koro (TD 36:8-38)

1 O'do rö kilaka zö, yimo ma miyö di mi bɔngɔ ma kele kud'bö 'butë ku'jö di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni kö'do kinë mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo. Iyöru ti kinë sasa tönë ga ti kakala dɔmo ne.

2 O'do bɔngɔ mo naga nima takpa mo ga këdi pili ro ma koriya dɔkomo kumögu 'butë dɔmoriyö. Tö'bö mo dɔkomo kumögu riyö.

3 Ma muyi iyoso kpamo pili bi koto ro mindalo. Kina 'do kö'do kapa ma muyi mɔto nima gbï tara.

4 O'do bɔngɔ kese ro kano teyi kora ro go mindalo 'ba do kpamo ma yaga nima.

5 O'do ro ma dogba mo kuluku koto. Kina 'do kö'do mɔto ga gbï kuluku koto ro mindalo ma mi riyö mo, tulöli mo timo.

6 O'dɔ mɔŋgɔ kuluku kɔtɔ di mi yamo kɔbɔkɔbɔ tiyoso kpa ma dɔgba nima ti ma mi riyɔ mo timo 'dɔ kɛdi rɔ akɔtɔ.

7 O'dɔ gɔmo ma yaga di mi bɔŋgɔ kudɔ'bɔ 'butɛ dɔɔkɔtɔ ma ku'jɔ di mi sunɛ banya.

8 O'dɔ lijɛ pili rɔ ma koriya. Takpa mo dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ dɔɔmɔtɔ tɔ'bɔ mo dɔkɔmɔ kumɔgu riyɔ.

9 Uru kpa ma muyi kiyoso bi kɔtɔ rɔ mindalo. Kina ma modɔɔkɔtɔ ama uru kiyoso kpamo 'beri rɔ mindalo mɔtɔ. Kapa ma rɔ modɔɔkɔtɔ mo nima ukɔku yimo teyi mi riyɔ kebe kapa kpadɔri mo.

10 Kapa ma rɔ mindalo ma yi'bɔwu mo nima o'dɔ kano rɔmo kuluku kɔtɔ. Kina 'dɔ kɔ'dɔ kano gbɛ kuluku kɔtɔ rɔ mindalo mɔtɔ mo nima.

11 O'dɔ mɔŋgɔ kuluku kɔtɔ di mi 'bilɛŋi tiyoso kpamo timo rɔ akɔtɔ.

12 Kɔsɔ kapa mo ma kola nima owe kileki kebe kapa mo ma yikundɔ.

13 Kɔsɔ ma dɔkɔmɔ kolɔkɔ muyi mo naga nima o'dɔ kolɔkɔ kuru kapa mo ga toko gɔ kutu'bɔ dɔmo.

14 O'dɔ akutu'bɔ dɔmo mɔtɔ ga gbɛ 'bɔwu riyɔ teyi. Ma kɔtɔ di mi kilaka kamɔlɔ ame kinyanyi 'deni rɔmo kasi liyi ne. Kina mɔtɔ rɔ kilaka ma kinyanyi 'deni keŋme laka naga 'dɔ bo na kɛdi kebe gɔmo ma yaga.

15 O'dɔ nzora 'ba rɔ kilaka nime ma rɔ dɔdɔrɔ mo di mi ŋgɛri kono.

16 Takpa mo ga kɛdi pili dɔkɔmɔ kumɔgu sowɔ. Ma kɔ'bɔ mo dɔkɔmɔ kolɔkɔ modɔmoriyɔ.

17 O'dɔ lɔsi riyɔ ndimo ga 'dɔ kidɛyi timo. Nzora naga nima pili rɔ gɔmo kɛdi ti lɔsi teyi.

18 O'dɔ nzora 'butɛ riyɔ kapa mo ma kari dɔ ro'ɔ.

19 Kina o'dɔ akidɛyi mo ga 'butɛ sowɔ tutɔti mo timo di mi sitɛri. Nzora kɔtɔ kɛdi ti akidɛyi mo riyɔ ndimo.

20 O'dɔ nzora 'butɛ riyɔ kapa mo ma kari dɔ tugbu.

21 Kina o'dɔ akidɛyi mo ga 'butɛ sowɔ tidɛyi mo timo. Nzora kɔtɔ kɛdi ti akidɛyi mo riyɔ ndimo.

22 Yikundɔ mo ame kileki te kapa dɔ tɔrɔ ne o'dɔ nzora teyi modɔɔkɔtɔ.

23 Kina gɔ dɔ kumu mo ga o'dɔ nzora riyɔ teyi.

24 Nzora 'ba gɔ dɔ kumu mo naga nima iyoso kpamo di bɛri di zana mo kina gbɛ di dɔmo ma tɔrɔ. Nzora ma riyɔ 'ba toza mi dɔ kumu mo naga nime na ko'dɔ tara.

25 Nzora modɔɔmɔtɔ ti akidɛyi mo di mi sitɛri 'butɛ dɔɔmu dɔɔkɔtɔ ndimo ga pili rɔ riyɔriyɔ.

26 O'dɔ mo'ba teyi 'butɛ dɔɔmu di mi ŋgɛri kono. Muyi kapa ma kɔtɔ,

27 muyi kapa ama, kina ma muyi mɔtɔ kebe yikundɔ mo ame kileki te kapa dɔ tɔrɔ ne.

28 Mo'ba ma zana mo kisasi mɔlo di bine kungunɔ ŋbɔ kala kapa mo ma 'dɛ.

29 Nzora mo naga nima omba yɔki mo ti yamo kɔbɔkɔbɔ ko'dɔ kano yɔki mo tusu mo'ba mo ga kebe yimo. Mo'ba mo ga omba yɔki mo gbɛ ti yamo ma kɔbɔkɔbɔ.

30 Rɔ kilaka nime ziyi to'dɔ mo gɔ kinɛ mo ame mileme ziyi di dɔ dɔku tɔrɔ bine ne.

31 O'dɔ bɔŋgɔ di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo rɔ bɔŋgɔ kurɔbɔ. Kina 'dɔ kiyɔru rɔmo ti kinɛ sasa naga tɔnɛ ti kakala dɔmo ne.

32 Owe dɔ lɛ'bɛrɛ sowɔ ma mi zana mo yayi komba rɔmo teyi ti yamo ma kɔbɔkɔbɔ. Iyoso kpamo ti mɔŋgɔ kutɔti ndimo bɛri ti akidɛyi mo sowɔ di mi sitɛri.

33 Osi kpamo ma di tɔrɔ dɔ mindalo 'ba mɔŋgɔ ma kiyija nima. Kina 'dɔ kutɛ sandu 'ba lɔmu ma mo tɔnɛ gɔnyɛ mo ma kari yikundɔ. Bɔŋgɔ kurɔbɔ nima na koza bi ma koro timo di rɔ bi ma koro rɔ dɔ kiteli mo.

34 Sandu 'ba lɔmu nima utu'bɔ dɔmo teyi ti a dɔmo tɔnɛ.

35 Kebe kɔmɔ bi koro rɔ dɔ kiteli mo nima ma kileki kapa yaga na 'dɔ

kidɛyɪ tarabiza mo tɔnɛ teyi kapa mo ma kileki dɔ tugbu. A 'ba tidɛyɪ lamba mo na kidɛyɪ te kapa kileki dɔ ro'ɔ.

³⁶ Akpadɔri mo o'dɔ rɔ bɔŋgɔ kurɔbɔ di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyada kiyɔru laka.

³⁷ Bɔŋgɔ kurɔbɔ ame o'dɔ lɛ'bɛrɛ muyi teyi di mi ŋgɛri kono komba yamo kɔbɔkɔbɔ rɔmo kiyoso kpamo ti moŋgɔ yamo kɔbɔkɔbɔ. O'dɔ akidɛyɪ mo muyi di mi 'bilɛŋji teyi.

27

Bi 'Ba Akumu (TD 38:1-7)

¹ O'dɔ bi 'ba akumu di mi ŋgɛri kono rɔ dɔ 'baga kapa mo ga kpaki rɔ ma koriya dɔkɔmɔ kumɔgu riyɔ. Tine takpa mo ma kari tɔrɔ kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu kɔtɔ.

² O'dɔ dɔ dɔ kumu mo ga kpaki sowɔ rɔ ma kapa kɔzɔ biti. O'ba kambi kɔtɔ timo kora rɔmo ti 'bilɛŋji.

³ O'dɔ akunzɔ buruku mo ti kɔrɛ ti lebe ti jakira 'ba tuyi gɔ yida mo timo ti gata 'ba tombi pa'do mo. Jama naga nime pili o'dɔ di mi 'bilɛŋji.

⁴ O'dɔ kayikayi kɔmɔ ŋgurɔgbɔ di mi 'bilɛŋji ti kano 'ba tombi mo timo sowɔ teyi.

⁵ Kayikayi mo nima usu kebe bicɔ dɔmo ma kɔ'dɔ mo tɔnɛ ŋbɔ kɔmɔ zana mo.

⁶ O'dɔ ŋgɛri kombi mo ga di mi kono komba 'bilɛŋji rɔmo.

⁷ Kina 'dɔ kusu mi kano mo tɔnɛ ga rɔ dɔ kumu sowɔ 'ba bi 'ba akumu mo nima yayi ne, 'dɔ tombi mo timo.

⁸ O'dɔ bi 'ba akumu nime di mi ŋgɛri kola yimo rɔ gbɔŋɔ di mi zana mo kɔzɔ ame tɔnɛ mileme ziyi di dɔ dɔku bine ne.

Kali 'Ba Rɔ Rɔ Koro (TD 38:9-20)

⁹ Tine 'ba rɔ ma mo tɔnɛ o'dɔ kali 'ba rɔmo di mi bɔŋgɔ rɔ bɔŋgɔ kurɔbɔ ma kele. Kapa mo ma kari

dɔ ro'ɔ o'dɔ kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ sowɔ dɔmosowɔ.

¹⁰ Kikɛti gɔmo ti dɔdɔrɔ 'bilɛŋji 'butɛ riyɔ ti akidɛyɪ mo ga gbɪ 'butɛ riyɔ ndimo. Moŋgɔ mo ga ti bi kiyɔru mo ko'dɔ di mi sitɛri.

¹¹ Kapa mo ma kari te dɔ tugbu 'dɛ kɛdi gbɪ tara.

¹² Kapa mo ma kileki te dɔ tɔrɔ kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ riyɔ dɔmoriyɔ ti dɔdɔrɔ mo ga 'butɛ gbɪ ti akidɛyɪ mo ga.

¹³ Kapa mo ame kileki te yibi ti kpadɔri mo teyi ne kɛdi gbɪ tara dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ riyɔ dɔmoriyɔ.

¹⁴⁻¹⁵ Kapa kpadɔri mo naga nima kpaki riyɔ kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu modɔmoriyɔ ti dɔdɔrɔ mota ti akidɛyɪ mo ga.

¹⁶ Akpadɔri mo o'dɔ gɔ ma kakpa mo dɔkɔmɔ kumɔgu modɔmota di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyɔru rɔmo kumɔru. Kikɛti gɔmo ti dɔdɔrɔ sowɔ ti akidɛyɪ mo ga teyi.

¹⁷ Dɔdɔrɔ 'ba kali mo ga ame kiyija toko ne iyɔru rɔmo pili ti sitɛri. Moŋgɔ mo ga kɛdi di mi sitɛri tine akidɛyɪ mo ga na di mi 'bilɛŋji.

¹⁸ Gɔ ma kakpa mo kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ sowɔ dɔmosowɔ. Tɔ'bɔ mo kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ riyɔ dɔmoriyɔ. Ma kakpa kari tɔrɔ mo kɛdi dɔkɔmɔ kumɔgu riyɔ. Bɔŋgɔ kurɔbɔ nime ko'dɔ di mi bɔŋgɔ ma kele tine akidɛyɪ mo ga na di mi 'bilɛŋji.

¹⁹ Jama 'ba ndɔbɔ timo mi rɔ nime ti akutɔti mo ga ti 'ba kali 'ba rɔmo ga kɛdi di mi 'bilɛŋji.

'Bu 'Ba Mi Lamba

²⁰ Ose zinni Yisarele lijɛ ko'de 'bu ma laka ziyi 'dɔ koyi nduwɛ rɔ kɔmɔ lɛndɔ ɔdɔ bi kɔlu 'deni.

²¹ Arona ni ti kole abo ga kidɛyɪ lamba nime mi rɔ ma yayi kebe kɔmɔ bɔŋgɔ kurɔbɔ mo tɔnɛ ma yaga kɔmɔ sandu 'ba lɔmu. Lamba nima kɔ'bɔ ŋburu rɔ tɔbɔ tara kɔmo ma di mi rɔ ma yayi kɛzɛ dɔmo

tayi. Kö'du ki'di nime Yisarele kö'bö nduwë toro mo to'do mo te rɔ gɔ do kupö nnì ga rɔ ɲburuɲburu.

28

Bɔ Akumu (TD 39:1-7)

¹ Ogba bɔ löndö yì Arona ni ti kole abo ga Nadaba ni ti Abiwu ti Elezara ti Itomara koza lijë yaga di mī löngö Yisarele rɔ bɔ akumu toja laja zò ma ɲere Boko'ba.

² O'do bɔngɔ 'ba bɔ akumu zi Arona gɔ ki'di bo koyo rɔ bo gɔmo gbì ti tele mo.

³ Ose bɔ miri ame ga pili mi'di akikali mo 'deni teyi ne. Kina 'do kiya zinni lijë ko'do bɔngɔ rɔ Arona nime gɔ kulömu bo rɔ bɔ akumu toja laja zò mī ndobɔ ma nime.

⁴ Iya zinni gɔ lijë ko'do bɔngɔ 'ba kpa dɔngɔ'do ti nyama mo ti bebë ma löbu kakpa mo ti ma kolɔ rɔ kiyöru rɔmo keke ti yima 'ba do ti lapo mo ma 'do bo koga gɔmo. Bɔngɔ 'ba bɔ akumu nime ko'do zi bɔ löndö yì Arona ni ti kole abo ga gɔ lijë kedi rɔ bɔ akumu toja laja zò.

⁵ Bɔ ko'do mo naga nima kogba sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga rɔ ma kese, ma ɲbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo ti yamo köbököbö.

Nyama

⁶ O'do nyama mo di mī sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga rɔ ma kese, ma ɲbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru rɔmo laka.

⁷ Kabi riyö 'ba dɔkonyɔ mo ga ma 'do kosi kpamo timo bërì kuru kpamo.

⁸ Gasi ma keke ku'jö di mī kinë kɔɔ mo nima gbì kiyoso kpamo yoki nyama mo 'do kambì kɔɔ timo.

⁹ Ogba lele ma ɲbowɔ ne riyö ko'de bɔ miri koga möyì kole 'ba Yakoba ga rɔmo,

¹⁰ rɔ ma kiyija gɔ töyö mo ga, modɔkɔɔ rɔ ama kina gbì modɔkɔɔ rɔ mɔɔ.

¹¹ O'de bɔ miri koga möyì kole 'ba Yakoba ga rɔ lele naga nime ko'ba'ba ti yamo köbököbö.

¹² Kina 'do kuru rɔ kapa kabi 'ba dɔkonyɔ mo naga nima kpa nyama ne gɔ kileme kpa gɔli 'butë dɔmoriyö 'ba Yisarele gɔ Arona kombi möyì lijë dɔkonyɔ bo 'do dɔma ma ɲere Boko'ba kö'bö ɲburu gönnì kinza kudölu lijë bilaka ma ga ra.

¹³ O'do yamo köbököbö rɔmo

¹⁴ kosi kpa nyori rɔmo kopi kɔɔ ga'da naga tara.

Bɔngɔ 'Ba Kpa Dɔngɔ'do (TD 39:8-21)

¹⁵ O'do bɔngɔ 'ba kpa dɔngɔ'do zi bɔ do bɔ akumu rɔ akileme ako'doko 'ba Boko'ba. Kinë mo kedi gbì di mī a kɔɔ nima ko'do rɔ nyama ne gbì kpaki ti tiyöru mo ga.

¹⁶ Gomo kedi rɔ ma kö'bö rɔ ma koriya dɔkɔmɔ kolɔkɔ riyö rɔ do 'baga gɔ kuköku mīni riyö.

¹⁷ Döku ndögö kitigɔ kulöwu naga ulöli rɔ mindalo sowɔ do kpamo. Mindalo ma dɔgba mo i'di mboro ni ti ma kinë dɔngɔte ti ma kese teyi.

¹⁸ Mindalo ma mī riyö mo i'di ma kinë biliwa ti ma rɔ yewë ti ma kilindekilinde teyi.

¹⁹ Mindalo ma mī mota mo i'di ma kese tiyötüyö ti ma kumöru ti ma liyi teyi.

²⁰ Mindalo ma mī sowɔ mo i'di ma kidi ti ma kinë wöliwöli ti ma kinë kilidì 'döyì teyi. Ko'ba'ba pili ti yamo köbököbö.

²¹ Lele 'butë dɔmoriyö naga nime pili rɔ gɔmo rɔ kɔkɔkɔ koga möyì kole 'butë dɔmoriyö 'ba Yakoba ga rɔmo 'do kileme kpa gɔli 'ba Yisarele.

²² Bɔngɔ 'ba kpa dɔngɔ'do mo nima o'do nyori yamo köbököbö rɔmo kɔɔ ga'da naga tara.

²³ O'do magbaya riyö kuru do kpamo ma tɔɔ nima,

²⁴ 'do kosi kpa nyori riyö mo tönë ga rɔmo.

²⁵ Kpamo ma kapa mɔɔ osi rɔ yamo köbököbö mo tönë ga. Osi rɔ

ma kileki te dɔ kapa mo ma kɔmɔ dɔkɔnyɔ kabi 'ba nyama mo nima.

²⁶ O'dɔ magbaya yamo kɔbɔkɔbɔ mɔtɔ ga gbɪ kuru kpa dɔgali bɔŋgɔ 'ba dɔŋgɔ'do mo tɔnɛ ŋgɔsi kpa nyama ma kapa bɛri kebe miyɔ.

²⁷ O'dɔ magbaya mɔtɔ ga gbɪ 'bɔwu riyo kuru kpa kabi 'ba dɔkɔnyɔ nyama mo nima ŋgɔsi kpa dɔmoso mo tine mbowa tɔrɔ bi dɔ gasi ku'jɔ kele mo tɔnɛ.

²⁸ Magbaya 'ba kpa bɔŋgɔ 'ba dɔŋgɔ'do mo tɔnɛ osi kpamo rɔ 'ba nyama ti kabi kese 'dɔ ma 'ba dɔŋgɔ'do mo nima kɛdi kebe dɔ gasi mo, kinza koloma ra rɔ ma kuŋgɔlɔ.

²⁹ Ɔdɔ Arona kɛdi kɔdɔ kari mi bi ma koro mo nima bo kolɔ bɔŋgɔ 'ba kpa dɔŋgɔ'do mo nima ti mɔyi kpa gɔli 'ba Yisarele mo tɔnɛ ga rɔmo ne. Rɔmɔyi 'dɔ ma ɛre Bɔko'ba mɔ'bɔ nduwɛ kinza dɔma kudɔlu liyɛ bilaka ma ga ra.

³⁰ Dɔku 'jɔ lɔzɔ mo tɔnɛ ga kidɛki rɔ Urimu ni ti Tumimi ne i'di mi bɔŋgɔ 'ba kpa dɔŋgɔ'do mo nima 'dɔ Arona kombi ti bo ɔdɔ bo kɛdi kako zɔ mi bi koro ma rɔ akileme ako'dɔkɔ ma zinni Yisarele.

Bɛbɛ

(TD 39:22-31)

³¹ Bɛbɛ ma lɔbu mo nima na 'dɔ kusu titi gba bɛri mi nyama mo yayi ame ko'dɔ di mi sunɛ ma kese.

³² Tine kola bi gbɔŋɔ teyi 'ba dɔ, kolo dɔtara kpamo kitigɔ kinza kirica.

³³⁻³⁴ Dɔ kpamo ma kɔŋgɔ kebe kapa mo ma bɛri nima iyija ŋgolɔŋgolo kese ti ma ŋbɔwɔ ti sunɛ kasi kujɔlu yimo ti lalaŋa yamo kɔbɔkɔbɔ.

³⁵ Ɔdɔ Arona kɛdi kari mi ndɔbɔ 'ba akumu zɔ bo kolɔ bɔŋgɔ nime rɔ bo. Ɔdɔ bo kɛdi kako zɔ mi bi ma koro ma ala ɔdɔ bo kɛdi kɔdɔ yaga gɔ kuwɔ birɔ bo, lalaŋa kɛdi kɔzɔ. Kina inza kupɔ bo kpe.

³⁶ O'dɔ dɔkulɛ yamo kɔbɔkɔbɔ kugu rɔmo te, 'Ulomu 'deni zi Bɔko'ba.'

³⁷ Kina 'dɔ kudɔdu dɔ yima ma tɔnɛ kpa dɔ Arona ti kabi kese.

³⁸ Arona kolɔ wa naga nime kpa dɔ bo 'dɔ ma ɛre Bɔko'ba muti gɔ kpa kɔzi ki'di ame ga pili Yisarele kɛdi ki'di zɔ ne. Ɔdɔ liyɛ kɔzɔ ra pele zɔ di bi ti'di mo ti muti ŋgi dɔmo.

³⁹ U'jɔ bɔŋgɔ kolɔ rɔ zi Arona di mi alato kirilewo ko'dɔ yima mo gbɪ di mi kinɛ kɔtɔ mo nima kina 'dɔ ko'dɔ lapo mo gbɪ teyi kiyada rɔmo kiyɔru kele.

⁴⁰ O'dɔ bɔŋgɔ ma kolɔ rɔ ti lapo mo ga ti adɔ zi kole 'ba Arona ga gɔ liyɛ koyo rɔnni gɔmo gbɪ ti tele mo.

⁴¹ Olɔ bɔŋgɔ nime rɔ lɔndɔ yi Arona ni liyɛ ti kole abo ga. Kina 'dɔ kondi 'bu rɔnni ko'dɔ liyɛ rɔ bo akumu toja laja zɔ.

⁴² O'dɔ ridi zinni di bi kabi ŋbɔ kɔmɔ gɔ gɔlɔ bɛri kinza atiti 'ba rɔnni ga kinda ra yaga.

⁴³ Bɔŋgɔ naga nime Arona ni ti kole abo ga kɔ'bɔ tolɔ mo ɔdɔ liyɛ kɛdi kari mi rɔ ma mo tɔnɛ ala kese ŋgila bi 'ba akumu to'dɔ mo mi bi koro mo nima. Rɔmɔyi kinza mupɔ liyɛ ra gɔ tola atiti 'ba rɔnni ga kinda yaga. Kɔ'du ki'di nime kɔ'bɔ ŋburu tara zi Arona ni ti kole abo ga.

29

Ti'di Bɔ Akumu

¹ A ma 'dɔ ko'dɔ ti'di liyɛ timo rɔ bo akumu zɔ na me. Ogba ŋgulɔ sa ame kɛdi gba kɛnyi ne ti mo'de kamɔlɔ riyo pili rɔ ame ga kinza boti mɔtɔ rɔmo ne.

² Ogba ruzu ma kele tine kinza ki'di laŋa dɛ gɔmo. O'dɔ maŋgolɔ'bo ti 'bu gɔmo. Kina 'dɔ ko'dɔ mɔtɔ gbɪ kinza 'bu gɔmo. Tine mɔtɔ ga ko'dɔ kɔzɔ lɛmbɛrɛ naga tara kosa 'bu rɔmo.

³ I'di maŋgolɔ'bo naga nime mi kee koto zɔ ɔdɔ kɛdi kumu ŋgulɔ mo tɔnɛ ti kamɔlɔ riyo mo naga nima 'deni.

⁴ O'de Arona ni ti kole abo ga kako kpadɔri 'ba rɔ ma mo tɔnɛ. Kina 'dɔ kiya zinni liyɛ kurɔgɔ rɔnni yaga kɔpɔ.

⁵ Kina 'dɔ kolɔ bɔŋgɔ 'ba bo akumu mo nima rɔ Arona, ma kolɔ rɔmo ti bɛbɛ ma lɔbu mo tɔnɛ kɛdi

kolɔ kebe mi nyama mo titi dɔgba ne. Kina 'dɔ kolɔ nyama mo dɔmo ki'di gasi mo ti 'ba dɔŋgo'do mo gɔmo.

⁶ I'di yima mo tɔnɛ dɔ bo kudɔdu dɔkulɛ koro mo nima kugu 'deni rɔmo te 'Ulɔmu 'deni zi Bɔko'ba' ne dɔmo.

⁷ Kina 'dɔ kogba 'bu kondi mo tɔnɛ kodɔ dɔ bo kondi rɔ bo.

⁸ Kina 'dɔ ko'de kole abo mo ga kolɔ bɔŋgo kolɔ rɔ rɔmo.

⁹ Lapo mo tɔnɛ ga oga 'bɔmbɔ lijɛ kudɔdu adɔ dɔnni. Ti'di Arona ni ti kole abo ga zɔ rɔ bɔ akumu na 'dɔ ko'do te. Lijɛ nime nduwɛ rɔ kupɔnni ga kɔ'bɔ rɔ bɔ akumu zɔ toja laja ma.

¹⁰ Kina 'dɔ ko'de ŋgulɔ sa mo tɔnɛ kako kpadɔri ma yayi. Kina 'dɔ kiya zi Arona ni ti kole abo ga ki'di kɔzinni dɔmo.

¹¹ Upɔ ŋgulɔ sa nima kɔmɔ ma yayi kpadɔri 'ba rɔ ma.

¹² Ogba roma mo kusu dɔkole kɔziyi yimo kosa dɔ biti 'ba bi 'ba akumu. Kina 'dɔ kodɔ kɔsɔ roma mo bɛri bi ndimo yayi.

¹³ Tine ogba 'bu mo ma kambɔ ame ga kora rɔni kebe rɔ a 'ba yimo ga ne ti kapa luru mo ma laka ti dɔ'jo mo ga kpaki riyo ti 'bu mo ga rɔmo koŋma zɔ dɔ bi 'ba akumu yayi.

¹⁴ Tine yida mo ga ti kilaka mo ti tokpe mo ga ari koŋma ŋbɔ yaga mɔkɔ di mi taya. Kina rɔ kpa kɔzi ki'di 'ba tombi lende kɛnyɛ 'ba bɔ akumu.

¹⁵ Ogba mo'de kamɔlɔ ma kɔto kiya zi Arona ni ti kole abo ga ki'di kɔzinni dɔmo.

¹⁶ Upɔ kogba roma mo kulɔ kapa bi 'ba akumu nima kpaki sowɔ.

¹⁷ Ilele yimo kurɔgɔ tokpe mo ga ti wato mo ga kodɔ'bɔ pili bi kɔto ti dɔmo ni ti kapa mɔto mo ga.

¹⁸ Kina 'dɔ koŋma pili dɔ bi 'ba akumu yayi rɔ akonma zɔ ma ŋere Bɔko'ba. Tato keke mo ti kiyɛyi dɔki'di ma ŋgi.

¹⁹ Ogba mo'de kamɔlɔ mɔto mo nima kiya zi Arona ni ti kole abo ga ki'di kɔzinni dɔmo.

²⁰ Upɔ kogba roma mo kosa monda mbili Arona ni ma kapa dɔri lijɛ ti kole abo ga. Ondi rɔ dɔkole ndinni ga ti dɔkole kɔzinni ga ma lɔbu ma dɔ kapa dɔri. Kɔsɔ roma mo nima uli rɔ bi 'ba akumu kebe dɔ kapa mo ga pili sowɔ.

²¹ Ogba kɔsɔ roma mo ame dɔ bi 'ba akumu ne ti 'bu kondi rɔmo tɔnɛ kinzanza rɔ Arona kebe rɔ bɔŋgo 'benni ga pili lijɛ ti kole abo ga. Kina 'dɔ kulɔmu bo pili ti kole abo ga ti bɔŋgo abo zɔ.

²² Bi kambɔ 'ba kamɔlɔ mo nima umu yaga, giliti ma kambɔ mo nima ti 'bu ma kora rɔ a 'ba yimo ga ti kapa luru mo ma laka mo ti dɔ'jo mo ga kpaki riyo ti 'bu mo ga rɔmo ti wato mo ma kapa dɔri.

²³ Kina 'dɔ kogba dɔkomali maŋgolɔ'bɔ mo tɔnɛ ga ki'di 'deni zɔ yayi ne di yimo rɔ kɔto kɔto. Ma ko'do ti 'bu gɔmo nima ogba kɔto, ma kinza 'bu gɔmo mo nima ogba gbɔ kɔto kina ma kɔzɔ lɛmbɛrɛ mo tɔnɛ ogba gbɔ kɔto.

²⁴ I'di akonyo naga nime kɔzi Arona ni ti kole abo ga, kina 'dɔ kiya zinni lijɛ kulɔmu zɔ rɔ kpa kɔzi ki'di zɔ ma ŋere Bɔko'ba.

²⁵ Kina 'dɔ kogba di kɔzinni koŋma dɔ bi 'ba akumu yayi kɔto ti akonma mo tɔnɛ. Tato keke mo iyɛyi dɔki'di ma, ma ŋere Bɔko'ba ŋgi.

²⁶ Ogba dɔŋgo'do kamɔlɔ mo nima kulɔmu zɔ rɔ kpa kɔzi ki'di ma koro. Dɔŋgo'do mo nime ma 'bɛyi na.

²⁷ ɔdɔ kɛdi ki'di bɔ akumu, oweli dɔŋgo'do ti wato kamɔlɔ ma kulɔmu 'deni zɔ rɔ kpa kɔzi ki'di ma koro mo tɔnɛ 'beri zi bɔ akumu.

²⁸ Meri ma ame 'dɔ kɔ'bɔ ŋburu kinza kuyi yimo na me zinni lijɛ bilaka ma ga Yisarele. ɔdɔ lijɛ kumu akumu dɔŋgo'do mo ga ti wato mo ga 'ba bɔ akumu mo na. Ame na rɔ kpa kɔzi ki'di 'benni 'ba bilaka zɔ ma ŋere Bɔko'ba.

²⁹ Bɔŋgo 'ba Arona nime di pɔto tɔlɛ abo kolɔlɔ 'jaa nduwɛ ki'di zi kole abo ga. Zinni tusu mo 'jaa ɔdɔ ki'di lijɛ 'deni rɔ bɔ akumu.

³⁰ Kole 'ba Arona mo ame kinda'ba pɔtɔ bo rɔ bɔ akumu tari mi rɔ koro ma 'ba nɛre Bɔko'ba toja laja zɔ mi bi koro ma mo nima ne kolɔ bɔngɔ nima titi nɔbɔ dɔ modɔmoriyɔ.

³¹ Ogba yida kamɔlɔ mo nima kumu rɔ Arona ni ti kole abo ga mi ti'di lijɛ rɔ bɔ akumu ne ki'di kilɛ'di mi bi koro mo yayi.

³² Kina 'dɔ lijɛ konyo di kpadɔri mo bine ti kɔsɔ maŋgolɔ'bo mo tɔnɛ ga mi kee yayi ne.

³³ Lijɛ konyo wa ma kumu rɔnni tileŋo lijɛ kɔpɔ rɔ bɔ akumu nima. Bɔ akumu ni na nɛge 'dɔ konyo rɔmɔyɛ bi ma koro mo na.

³⁴ Dɔ kɔsɔ yida mo ti maŋgolɔ'bo mo ga kileke konyo rɔnni dɛ kote kinza kola dɛ kpe kɔ'dɔ 'dɔ konyo 'jaa nɔbɔ. Onma yaga rɔmɔyɛ a koro na.

³⁵ Dɔlɛti 'ba ti'di wa rɔ bɔ akumu nime o'dɔ rɔ Arona ni nɔbɔ dɔ modɔmoriyɔ ko'dɔ kɔzɔ ame mose ziyi ne.

³⁶ Bi kɛzɛ ma dɔ kɔtɔ kiteli dɛ kinza ma kumu nɔgulɔ yɛmo rɔ akumu. Rɔmɔyɛ 'dɔ kola lijɛ gɔ lende kɛnyɛ 'bɛnni ga. Kina gɔ kileŋo dɔ bi 'ba akumu gbɛ timo yaga rɔ ma kɔpɔ. Ondi 'bu rɔ bi 'ba akumu nima gɔ kɛdi yaga rɔ ma kɔpɔ.

³⁷ Oto to'dɔ mo nduwɛ te nɔbɔ dɔ modɔmoriyɔ gɔ bi 'ba akumu kɛdi nɔgɛ rɔ ma koro. Kina ɔtɔ ame kako kosa rɔmo ti kɛdi rɔ ma koro.

Toŋma Akumu

³⁸ Ziyɛ kpe dɔ kupɔ ame ga kɛdi kako ne, umuke kole kamɔlɔ ma kɔmɔ kɔɔ mo ga 'deni kɔtɔ ne nduwɛ rɔ riyrɔyɔ zɔ rɔ kɔmɔ lɛndɔ dɔ bi 'ba akumu ma.

³⁹ Kumu kɔtɔ rɔ mi dɔnɔbɔ tine kɔtɔ rɔ mi dɔkɔpiyari.

⁴⁰ Kamɔlɔ ma dɔgba mo o'de ti kilɔ kɔtɔ 'ba ruzu ma keke kuturɔ ti 'bu kizaza riyrɔ. Oɔ kizaza layi riyrɔ bɛri rɔ yɛyɛ zi Bɔko'ba.

⁴¹ Kamɔlɔ mɔtɔ mo nima umu rɔ mi dɔkɔpiyari. Kina gɔ ko'de wa naga nime gbɛ nɔgila mo zɔ ma nɛre

Bɔko'ba. Tato keke mo iyɛyɛ dɔki'di ma, ma nɛre Bɔko'ba nɔgɛ.

⁴² Kina 'dɔ kɔ'bɔ nduwɛ tara zi dɔ kupɔ ame ga kɛdi kako ne, akɔnma zɔ ma nɛre Bɔko'ba nime ko'dɔ zɔ kpadɔri ma nime. Di bina na ti mondɔsɔ ti bilaka ma ga milende tiyɛ.

⁴³ Ti mondɔsɔ tɛnni lijɛ bilaka ma ga Yisarele bina. Bi nzari 'ba kɔmɔ ma ti ko'dɔ bi nima nɔgɛ yaga rɔ ma koro.

⁴⁴ Ti mo'dɔ rɔ nima ti bi 'ba akumu mo yaga rɔ ma koro. Kina ti moweli Arona ni ti kole abo ga zɔ rɔ bɔ akumu toja laja zɔ.

⁴⁵ Ti moloma mi lɔngɔ lijɛ Yisarele mɛdi rɔ nɛre Bɔko'ba 'bɛnni.

⁴⁶ Kina lijɛ ti kikali ma nɔgɛ rɔ nɛre Bɔko'ba 'bɛnni ame koja lijɛ yaga di Ezipeto 'dɔ moloma mi lɔngɔ lijɛ. Ma na rɔ nɛre Bɔko'ba 'bɛnni.

30

Bi Kɔnma Akato Kele

(TD 37:25-28)

¹ O'dɔ bi 'ba akumu toŋma akato keke dɔmo di mi nɔgɛri kono

² rɔ dɔ 'baga rɔ ma koriya dɔkɔmɔ kolɔkɔ muyi. Takpa mo ma kari tɔrɔ kɛdi dɔkɔmɔ kolɔkɔ modɔmosowɔ. Gɔ dɔ kumu mo ga kpaki sowɔ o'dɔ rɔ ma kapa kɔzɔ biti kambɛ kɔtɔ timo.

³ Ora rɔmo pili keke dɔmo ma di tɔrɔ ti biti mo ga ti yamo kɔbɔkɔbɔ. Kina gɔ kiyrɔru dɔ kpamo ga gbɛ ti yamo kɔbɔkɔbɔ.

⁴ O'dɔ kano riyrɔ rɔmo di mi yamo kɔbɔkɔbɔ keke kpa bɛci ma kiyrɔru mo nima keke gɔ dɔ kapa mo ga kpaki riyrɔ tombɛ mo timo.

⁵ O'dɔ nɔgɛri kombɛ mo ga di mi kono kombɛ rɔmo ti yamo kɔbɔkɔbɔ.

⁶ Idɛyɛ bi 'ba akumu ame yaga keke kɔmɔ bɔngɔ kurɔbɔ mo tɔnɛ kɔmɔ sandu 'ba lɔmu yayi ne. Bi nima na ti mako mondɔsɔ tiyɛ teyɛ.

⁷ Rɔ gɔ dɔnɔbɔ 'ba kɔmɔ lɛndɔ lɔbu nime pili Arona kɔ'bɔ toŋma akato

kele dɔ bi 'ba akumu nime ɔɔ bo kɛdɪ kako tileŋo lamba naga nime.

8 Kina gɔ bo ko'dɔ gbɪ tara mɪ dɔkɔpiyari mo ga ɔɔ bo kɛdɪ ki'di pa'do dɔ lamba mo naga nime. Toŋma akato kele nime kɔ'bɔ ɲburu tara rɔ kɔmɔ lɛndɔ lɔbu nime kɔrɔ dɛ.

9 Kinza kebe koŋma kinɛ agba'ji ame ma ɲere Bɔko'ba mo'dɔkɔ dɛ ne dɛ dɔ bi 'ba akumu nime. Kinza koŋma yida ma kumu rɔ kpa kɔzi ala nyɔnyu mo ga dɛ gbɪ dɔmo. A mɔɔ rɔ layi kinza kɔdɔ dɛ gbɪ dɔmo.

10 Arona kondi roma kamɔlɔ ma kumu gɔ tombi lende kɛnyɛ naga rɔ biti mo naga nime ɲge mɪ kɔɔ mɪ kɔmɔ kɔɔ kɔɔ. Kina 'dɔ kɔ'bɔ to'dɔ mo nduwɛ te rɔ gɔ dɔ kupɔ ma kɛdɪ kako naga nime rɔ gɔ kɔmɔ kɔɔ lɔbu nime pili. Bi 'ba akumu nime kulɔmu yaga mɪ kɔɔ rɔ ma koro zɔ ma ɲere Bɔko'ba."

Mɔyɪ Kugu

11 ɲere Bɔko'ba iya zi Musa te,

12 "ɔɔ kɛddɪ kugu mɔyɪ Yisarele tɪtɛtɛ mo, iya zɪnnɪ mɔɔ kopi gɔ didɪ nɪ di zɔ ti yamo kinza ko'de dɔ kututu dɔnɪ mɪ mɔyɪ kugu nime.

13 Bɔɔ ame kɔ'bɔ 'deni 'dɔ kugu mɔyɪ mo ne kopi kɔzɔ ma kiteri mo nima gɔ ndɔgɔ mo ma kɔrɔ 'deni dɔmo. Lijɛ pili kopi rɔ kpa kɔzi ki'di zɔ ma ɲere Bɔko'ba.

14 Bilaka ame pili kitɛtɛ 'deni mɪ mɔyɪ kugu nime kisasi di dɔ ma kɔmɔ kɔɔ mo 'butɛ rɪyɔ nduwɛ kala dɔgba kopi yamo nime zɔ.

15 Kinza ki'di dɛ bɔ mɔri kopi kebe bɔ ma rɔ lisa tine lijɛ pili kopi rɔ ma koriya.

16 Ogba yamo nime lijɛ Yisarele kɛdɪ kopi ne ko'dɔ ndɔbɔ ma timo mɪ rɔ ma bɪnɛ. Awada nime 'ba tutɛ gɔ didɪ nɪ timo na. Kina ti mɪ'di lende mo ɲgɪ kɛdɪ dɔma zɔ tɔmɔ lijɛ."

Dɔlɛtɪ 'Ba Akurɔgɔ

17 ɲere Bɔko'ba iya zi Musa te,

18 "O'dɔ wɔrɪ 'bilɛŋɪ ti bi kɪdɛyɪ mo teyi gbɪ di mɪ 'bilɛŋɪ. Utɛ mɪ

lɔŋgɔ rɔ ma nima ma ti bi 'ba akumu. Kina gɔ kunɔ mini yɪmo.

19 Arona ni ti kole abo ga kurɔgɔ kɔzɪnnɪ ti ndɪnnɪ ti mini mo nime

20 ɔɔ lijɛ kɛdɪ ko'dɔ tɔɔ tari mɪ rɔ ma ala ɲgɪla bi 'ba akumu mo toŋma kpa kɔzi ki'di mo ga zɔ.

21 Lijɛ kurɔgɔ kɔzɪnnɪ ti ndɪnnɪ kinza mupɔ lijɛ ra. Kɔ'du ki'di nime lijɛ kinda'ba nduwɛ koro kɔ'bɔ rɔ ɲburuɲburu rɔ gɔ dɔ kupɔ nɪ ga."

'Bu Kondi

22 ɲere Bɔko'ba iya zi Musa te,

23 "Ogba agba'ji kato kele naga nime ko'dɔ 'bu kondi rɔ. Ogba a kɪdɛkɪ rɔ murɪ ne kilɔ modɔkɔɔ, yɔkɔ ɲgɛrɪ kɪdɛkɪ rɔ girifa ne ma kato koŋmi mo kilɔ mota, matuɲburu kilɔ mota,

24 kono kilɔ modɔkɔɔ kiyari gɔ ndɔgɔ mo ma kɔrɔ 'deni dɔmo. Odo kizaza rɪyɔ 'ba 'bu ma kele gɔmo

25 ko'dɔ 'bu kato kele rɔ a 'ba tondi mo.

26 'Bu kondi mo nime na 'dɔ kondi rɔ rɔ ma, rɔ sandu 'ba lɔmu,

27 rɔ tarabiza mo pili ti jama mo ga, rɔ akɪdɛyɪ lamba ni pili ti jama mo ga, rɔ bi 'ba akumu ma 'ba toŋma akato kele mo nima,

28 kina ma 'ba toŋma yida mo nima gbɪ kpaki ti jama ma 'ba bo ga, rɔ wɔrɪ kurɔgɔ kɔzi mo tɔnɛ kpaki ti bi kɪdɛyɪ mo.

29 Ulɔmu kɔzɔ a nime te zɔ kina ti lijɛ kɛdɪ ɲgɪ pili rɔ ma koro. Kina bɔɔ ala ɔɔ ame kako kosa rɔmo ti toro mo ko'be ɲgɪ.

30 Kina ondi 'bu mo nime gbɪ rɔ Arona ni ti kole abo ga 'dɔ lijɛ kɛdɪ rɔ bɔ akumu zɔ mɪ ndɔbɔ ma.

31 Iya zɪnnɪ lijɛ Yisarele, "Bu kondi koro ma nime kɔ'bɔ nduwɛ to'dɔ mo tara mɪ ndɔbɔ ma rɔ ɲburuɲburu.

32 Tine kinza kinzanzake dɛ rɔ bilaka ma sari. Kina kinza nɪ mɔɔ kɔtɔɔ dɔ amo naga nime dɛ gbɪ ko'dɔ 'bɛyɪ zɪyɪ tara. 'Bu koro na. Kina i'dike kɔ'bɔ rɔ ma koro.

33 Bɔɔ ame ko'dɔ kinɛ mo ala kosa rɔ bɔɔ ame kinza rɔ bɔ akumu ne bo inza kpe rɔ bilaka ma."

Akato Kele

34 Nere Boko'ba iya zi Musa te, "Ogba dokomali agba'ji kato kele naga nime pili ro gomo ro ma koriya, tagi 'ba lokpo, yoko kilid'i, akiler'i ti 'bona ma kato kele naga,

35 ko'do akato kele kozo riya. Odo tikod'o gomo 'do ko'bo ro ma laka ro ma koro.

36 U'be moto yaga ro ruzu kari timo kinzanza mi ro ma yayi komo sandu 'ba lomu mo nima. Bi nima na ti mako mondoso tui teyi. Akato kele nime ked'i ro a koro ziye.

37 Kinza ko'doke agba'ji moto de ziye kozo a nime te. I'dike nge ked'i ro a ma koro ame kulomu 'deni zo ne.

38 Bot'o ame ko'do kine mo zi bo ala ro riya bo inza kpe ro bilaka ma."

31

Bɔ Miri

(TD 35:30-36:1)

1 Nere Boko'ba iya zi Musa te,

2 "Moza Bezalele kole 'ba Uri kole 'ba kole 'ba Uru 'deni di mi kupo e'be Yuda.

3 Mi'di Nyi Koto Laka ma 'deni lo mi bo. Mi'di akikali ti miri 'ba to'do wa pili 'deni zi bo,

4 tose wa ro miri to'do mo di mi yamo kobokobo ni ti siteri gbi ti 'bilengi

5 kina moto gbi toga lele ti tose ngeri ni pili ro go ndobo 'ba kosi.

6 Moza Oliba kole 'ba Asamaka di mi kupo e'be Dana 'deni 'do ked'i ro bo go Bezalele to'do ndobo nime ti bo. Kina mi'di akikali mo ti tigo 'deni gbi zi bo miri moto naga nima 'do lij'e ko'do wa ma tone ga pili mose gomo zii tiya mo zinni 'do to'do mo ne,

7 ro kilaka ma nime ti sandu mo ti a domo ti jama mo ga pili,

8 ti tarabiza mo ti jama mo ga pili, ti akideyi lamba mo tone di mi yamo kobokobo ne ti jama mo ga pili, ti bi 'ba akumu ma 'ba tonma akato kele mo tone

9 gbi ti ma 'ba tonma yida 'ba akumu mo domo nima kpaki ti jama mo ga pili, ti wori 'ba turogo kosi mo tone ti bi 'ba tideyi mo,

10 ti bong'o koro 'ba ro bo akumu zi Arona ni ti kole abo ga zinni tolo mo odo lij'e ked'i kari toja laja ma,

11 ti 'bu kondi mo tone ti agba'ji kato kele mo tone gbi mi go bi ma koro mo ne. Wa naga nime to'do mo ked'i pili kozo ma tone miya zii ne."

Kada 'Ba Ro Kindawo

12 Boko'ba ose zi Musa

13 go bo kiya zi Yisarele te, "Oroke kada 'ba ro kindawo ma. Romoyi na ro akileme mi long'o ye to ma nere Boko'ba nduwe mi kada ma ked'i kako naga nime 'de go kinda ngi omba moza ye 'deni ro 'bama ga.

14 Ziye toro kada 'ba ro kindawo romoyi kada ma koro koto laka ma na. Bot'o ame koro de kebe ko'do ndobo mi kada nime ne kupo ngi yaga.

15 To'do edi 'do zii do modokoto to'do ndobo yimo. Tine to'do ma ro do modomoroyo mo nima 'ba ro kindawo na nge, ulomu 'deni zo. Bot'o ame kosa ndobo kosi bo mi kada nime kupo yaga.

16 Kpe Yisarele inda'bake lende 'ba kada nime ro akileme 'ba lomu ma, ma nere Boko'ba.

17 Akileme ma nburunburu na mi long'o ze tiye kpe Yisarele. Romoyi ma nere Boko'ba mo'ba mitoro ni ti dayayi 'deni pili mi to'do do modokoto. Tine mi to'do ma ro do modomoroyo mo mero ndobo pili 'deni mindawo roma."

18 Kina odo Boko'ba kote tilende 'deni ti Musa di do doku Sinayi yayi na bo ki'di lere riy'o 'ba ko'du ki'di mo tone ga bo kugu 'deni ti kosi bo ne ngi zi Musa.

32

Akoro Sa

1 Tine odo Yisarele naga nima lij'e kong'o 'deni Musa kigabi ngi do doku bito to ne ga yayi kileki de kpe welo tine, na lij'e kototo ronni ngi kari zi Arona kiya te, "Ako ko'do akoro zize 'do kokoko ze. Musa bo ko'de ze yaga di mi Ezipeto mo nime dikali abo de wa'di na komo 'deni zi bo di bito yayi."

2 Arona ileki zɔnni te, “Ari kotɔɔke yamo kɔbɔkɔbɔ di mbili 'ja 'be ga ti yitɔti 'be ga ti kole 'be ga ko'deke kako zɔ dayi.”

3 Kina lijɛ pili kari kotɔɔ ambili ngi ko'de kako zi Arona.

4 Kina bo kogba a tɔnɛ ga ngi ko'do ro akoro zɔnni. Bo uku kɔzɔ kinɛ kole sa naga nima tara. Kina lijɛ kebe nati tiya mo ro go rɔnni tɛgɛ, “Yisarele, mitoro 'be mo tɔnɛ ko'de ye yaga di mi Ezipeto ne bo na me.”

5 Tine ɔɔɔ Arona koŋgo 'deni tara bo o'ba bi 'ba akumu kebe kɔmɔ a nima yayi. Na bo kuwɔwɔ zɔnni te, “Tilɛndɔ, karama ma lɔbu ɛdi bine zi nɛre Boko'ba.”

6 Kina ngi mɔlo mi bi kɛzɛ mo nima na bilaka naga nime ko'de akonma ngi kako gbi ti akumu. Kina lijɛ koloma ngi nati ro tonyo kpɛnni tuwɛ mo. Tine ari kuyi rɔni za 'bɔwu ngi yaga di dɔmo ro lende yawa.

7 Boko'ba iya zi Musa te, “Eki kileki kari bɛri. Bilaka 'bi tɔnɛ ga ko'de lijɛ kako yaga di mi Ezipeto ne dɔnni ele dɛ kpe.

8 Lijɛ ebe 'deni ngi kuyi kpɛnni yaga welo di zɔ lijɛ ko'do akoro zɔnni kuku kɔzɔ kinɛ kole sa naga nima tara. Kina me lijɛ kɛdi 'deni ro tumɔtu mo lijɛ kumu roma teyi. Lijɛ ebe 'deni bi tiya mo te, ‘Yisarele, mitoro 'be mo tɔnɛ ko'de ye yaga di mi Ezipeto ne bo na me.’ ”

9 Boko'ba iya zi Musa te, “Bilaka naga nima mikali lende 'bɛnni 'deni. Lijɛ ngi ro a dɔ kitigo to ne ga.

10 Kina me ni, kinza ko'do kpɛri dɛ kpe zɔ. Ola lijɛ zɔ go mileme wa zɔnni mote dɔnni yaga. Kina ti mi'di yi ngi kara ro kpa dɔ'be ma kinza kiya.”

11 Tine Musa ebe toma'jo ro bo zi nɛre Boko'ba abo, iya te, “Yɔ nɛre Boko'ba, i'di miyi ngi kata kulɔwɔ te go wa'di rɔnni lijɛ bilaka 'bi naga nime kɔmɔ lijɛ 'deni ti tigo 'bi koja lijɛ yaga di mi Ezipeto ne?”

12 Go wa'di na 'do ki'di Ezipeto kebe 'bɔwu togora gɔnni kiya te o'de

lijɛ ka tote dɔnni yi mɔkɔ kɔmɔ dɔku bine? I'di miyi to kpe kɛyi rɔnni. Kinza ko'de dɔ kote dɛ dɔnni lijɛ bilaka 'bi ga.

13 Lɔmu 'bi ma tɔnɛ ko'do ti bo laja 'bi ga Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ne, omeri gɔmo te. Lɔmu 'bi ma tɔnɛ ko'do 'deni zɔnni 'do ki'di kupɔ lijɛ kara kɔzɔ kɛlu 'ba mitoro ne, omeri gɔmo te. Kina gbi lɔmu 'bi ma tɔnɛ ko'do go yayi nime ti'di mo zi dɔ kupɔ lijɛ ga ro ɛ'bɛnni ro nɔburunburu ne, omeri gɔmo te.”

14 Kina Boko'ba kola a tɔnɛ ga bo komeri 'do tote dɔ bilaka abo ga yaga timo ne ngi gbɔ.

Dɔ Kilikɔ 'Ba Yisarele

15-16 Musa ɛnyi 'deni kɛdi ro tɛki tako bɛri di dɔ dɔku ti lere riyo mo tɔnɛ ga Boko'ba kugu kɔ'du ki'di abo ga 'deni dɔmo ne. Boko'ba na ko'do lere nima kugu kɔ'du ki'di abo ga dɔmo ti kɔzi bo kebe kapa mo ga kpaki riyo.

17 Yesuwa uwɔ biro dɔ kudu, na bo kiya zi Musa te, “Ya ɛdi mi taya.”

18 Musa ileki zi bo te, “Biro ya inza tara. Rɔmɔyi udu dɛ kɔzɔ biro aka'da ala biro go koga. Biro ngala ma kɛdi koba na za muwɔ 'bama.”

19 Kina ɔɔɔ Musa ni kako kɔmɔ 'deni ngɔsi ngila taya bo ko'ja kinɛ kole sa nima ti ngala kusɔ tara tine na mi bo kata ngi bo ku'du lere tɔnɛ ga ngi bɛri kila'ba kitiko yaga ndi dɔku yayi.

20 Kina bo kako kogba kole sa 'bɛnni mo tɔnɛ lijɛ kuku ne ngi ku'du dɔ pa'do kilanma yaga. Na bo kosono ngi kodɔ mi mini ki'di kpa Yisarele naga nima kuwɛ.

21 Bo ititi Arona, iya te, “Wa'di na ya naga nime ko'do zi yi ki'di yi kusu kpɛnni mi lende kɛnyɛ lɔbu dɔ kiteli nime?”

22 Arona iya te, “Kinza kembe dɛ ka ro 'diri to. Bilaka naga nime ndɔro 'bɛnni ma go lende kɛnyɛ ikali ɛ'bi 'deni gbi mɔlo.

23 Lijɛ na kalo dɔma bine, kiya te, ‘O'do akoro zize go kɔsɔ dɔgba zize. Musa bo ko'de ze yaga di Ezipeto

nime dikali abo dɛ wa'di na kɔmɔ 'deni zi bo di bitɔ yayi.'

²⁴ Kina me mɛnyɪ miya zɪnnɪ te, 'Ni bɔ ame kɛddɪ ti ambili yamo kɔbɔkɔbɔ ogba yaga ko'de kako.' Kina ma lijɛ ko'de kako zɔ mogba mu'du mɪ pa'do na kɔɔɔ ŋgɪ rɔ kole sa nima."

²⁵ Musa ŋgɔ Arona ola bilaka naga nima 'deni dɔmo kaya kebe tɔɔɔ laŋa rɔnnɪ kɔmɔ bɔ ya 'bɛnnɪ ga.

²⁶ Kina bo kɔrɔ ŋgɪ yaga kpa reki bo kuwɔwɔ dɔ bo rɔ ma kembe kiya te, "Lijɛ ame ga rɔ 'ba Bɔko'ba ne kako bine."

Kina kupɔ e'be Lɛwɛ ga kɔlɔ ŋgɪ kuru bo bɛrɪ.

²⁷ Kina bo kiya zɪnnɪ te, "Ni mɔtɔ ŋere Bɔko'ba 'ba Yisarele i'di kɔ'du mo 'deni zɪyɪ, inda'ba mbele 'bɪ kisaki di kapa taya ma bine ŋbɔ kala 'dɛ, upɔ lɔndɔ yɪ, bɔ murɛ yɪ ti bɔ pɔri yɪ."

²⁸ Kina e'be Lɛwɛ naga nima pili ko'dɔ ŋgɪ kɔzɔ ma Musa kiya zɪnnɪ. Bilaka ma kupɔ mɪ kada nima ɛdɪ pili kɔzɔ kuluku 'butɛ bi modɔkɔtɔ (3000) tara.

²⁹ Musa ileki zi e'be Lɛwɛ naga nima te, "Tɔne, ulɔmuke rɔye 'deni rɔ bɔ akumu zi ŋere Bɔko'ba ti lɔpɔ nime kupɔke kole 'be ga ti lɔndɔ ye ga ne. Bɔko'ba o'dɔ yɛyɪ 'deni dɔye."

³⁰ Mɪ bi kɛzɛ ma di pɔtɔ mo na Musa kiya zi bilaka naga nima te, "O'dɔke lende kɛnyɛ ma dɔ kiteli 'deni. Mɛdɪ mileki mari dɔ dɔku tɔrɔ zi ŋere Bɔko'ba. Mɔtɔga ti mɪ'di bo kola ye gɔ lende kɛnyɛ 'be nime."

³¹ Kina Musa kuyɪ dɔ bo kileki kari zi ŋere Bɔko'ba kiya te, "Bilaka tɔnɛ ga o'dɔ lende kɛnyɛ ma rɔ dɔ kiteli 'deni. Lijɛ uku akoro zɪnnɪ di mɪ yamo kɔbɔkɔbɔ lijɛ koloma rɔ tumɔtu mo.

³² Moma'jo rɔma zɪyɪ ola lijɛ gɔmo. Ne ɔɔɔ kola lijɛ dɛ kpe gɔ lende kɛnyɛ nime, mɔyɪ ma mo na kore gbɔ yaga di mɪ buku 'bɪ ame kugu mɔyɪ bilaka 'bɪ ga yɪmo ne."

³³ Ŋere Bɔko'ba ileki dɔmo zi Musa te, "Lijɛ bɔtɔ bɔ kirasi lende

mo naga nima na ti more mɔyɪ nni yaga di mɪ buku ma.

³⁴ Ne ari kokɔkɔ lijɛ koto bi mo tɔnɛ miya ne. Malayika ma ti koda bi di rɔye. Ne kada mo ti kɔmɔ 'deni ame 'dɔ modɔ karama dɔnnɪ lijɛ bilaka naga nima gɔ lende kɛnyɛ 'bɛnnɪ ga."

³⁵ Kina Bɔko'ba koja rɔkɔ'ɔ ŋgɪ dɔ Yisarele rɔmɔyɪ lijɛ ebe ki'di Arona ko'dɔ akoro zɪnnɪ di mɪ yamo kɔbɔkɔbɔ kɔzɔ kinɛ kole sa naga tara.

33

Tɛnyɪ 'Ba Yisarele Di Sinayi

¹ Kina ŋere Bɔko'ba kilende zi Musa iya te, "ɛnyɪ di bine tɪnnɪ lijɛ bilaka naga nima ko'de lijɛ di Ezipeto ne karike mɪ dɔyayɪ ma mulɔmu ti'di mo ziye mo tɔnɛ, dɔyayɪ mo tɔnɛ mulɔmu ti'di mo zi Abarayama zi Yisika zi Yakoba gbɪ zi dɔ kupɔ lijɛ ga ne.

² Ti moja malayika kari dɔgba kɔmɔye 'dɔ koga Kanana naga nima ti Amora ti Ete ti Pereze ti Iwa ti Yebusa mo ga pili yaga.

³ ɛddɪ karike nime mɪ yayi ma laka ame wɪ sa ni ti tagi kambɪ di teyi kɔzɔ sɛgɛ. Tine minza mari tiye rɔmɔyɪ kpe rɔ bilaka dɔ kitigɔ tɔ ne ga. ɔɔɔ mari tiye ti mote dɔye gɔ kɔri."

⁴ Kina ɔɔɔ bilaka naga nima kuwɔ 'deni te tine na lijɛ kudu ŋgɪ kolali yamo ma kɔbɔkɔbɔ 'doyi yaga di rɔnnɪ.

⁵ Rɔmɔyɪ ŋere Bɔko'ba i'di kɔ'du mo 'deni zi Musa kiya zɪnnɪ te, "Kpe rɔ bilaka dɔ kitigɔ tɔ ne ga. Ma mɛdɪ mari ra tiye pele ŋgɔsi te dɛne ti mote dɔye ŋgɪ yaga. Kina me ti olalike yamo kɔbɔkɔbɔ 'ba tiyada rɔye tɪmo naga nime 'doyi yaga di rɔye gɔ momeri dɔma gɔ wa ma 'dɔ mo'dɔ ziye."

⁶ Kina Yisarele kolali yamo kɔbɔkɔbɔ ŋgɪ 'doyi yaga di rɔnnɪ di ndɪ dɔku Sinayi yayi.

Rɔ Koro

⁷ Tine Musa ɛdɛ nduwɛ rɔ tombi rɔ kilaka kilingere timo. Bi ame lijɛ koga taya teyi bo ogba rɔ kilaka nima kutɔti mbowa sege yaga di ngila mo. Bo idɛki mɔyi mo rɔ “Rɔ 'ba tondɔɔ.” Bo ame ko'dɔko tikali ako'dɔko 'ba Bɔko'ba kako teyi bina.

⁸ Ɔɔɔ Musa kɛdi kari 'deni teyi yayi bilaka pili ɔɔɔ kɔrɔ yaga kpadɔri 'bɛnni ga tɔngɔ gɔ bo ɛbɔ bo kɔɔɔ yimo.

⁹ Ɔɔɔ bo kɔɔɔ 'deni yimo na poli kakpa mo tɔnɛ kako kutu'bɔ rɔni ngi kpadɔri mo. Kina ɛere Bɔko'ba ti kebe ngi rɔ toloma tilende ti bo di yimo yayi.

¹⁰ Tine ɔɔɔ lijɛ kɔngɔ poli nima 'deni kutu'bɔ rɔni kpadɔri dɔ Musa tara na lijɛ kɛnyi kolɔɔɔ ngi bɛri.

¹¹ Kina ɛere Bɔko'ba koloma ngi rɔ tilende ti Musa di dɔ kɔmɔ dɔ kɔmɔ te, kɔzɔ ni bilaka ame kɛddi kilende ti lɛpi yi mɔɔ ne. Di pɔtɔ mo tine Musa ileki 'jaa kako mi taya. Tine kole yɔbi ame rɔ bɔ gɔ bo mo kidɛki mɔyi mo rɔ Yɛsuwa, kole 'ba Nunu ne oloma ma 'ba bo ngi kɔ'bɔ ɛburu mi rɔ 'ba Bɔko'ba yayi.

Bɔko'ba Na Kokɔko Yisarele

¹² Musa ɛnyi kileki zi Bɔko'ba iya te, “Edi ngi rɔ ma laka kɔzɔ lende kiya 'bi tara zɔ 'dɔ mokɔko bilaka naga nime mi dɔyayi nima. Ne ɔngɔ a mɔɔ ɛdi gba kɔɔ bine ame kola kinza kiya dɛ. Yɛ na kɛdi kari tize? Iya 'deni te ikali ma laka, ni Bɔko'ba ti mi kɛyi tɔ.

¹³ Ne ɔɔɔ kiya te kɛdi ngi tara iyɛti gɔ meri 'bi ga ma ko'dɔko to'dɔ mo zɔ, rɔmɔyi gɔ mɔ'bɔ toja laja ziyi tiyɛyi dɔki'di yi. Kina omeri gbɛ te ni na koza dɔ kupɔ nime 'deni ziyi rɔ ɛ'bi ga.”

¹⁴ Ɖere Bɔko'ba iya te, “Ti mari tiye mi'di ye ka'dake bɔ ya 'be ga.”

¹⁵ Musa iya zi Bɔko'ba te, “Ɔɔɔ tari 'bi tize kinza, kinza ki'di dombi ndize dɛ dari bitɔ di mi gɔ bi nime bine.

¹⁶ Ti kikali tondo ma kɛddi ti mi kɛyi rɔ bilaka 'bi ga gbɛ tɔ, ɔɔɔ kiya te kari dɛ tize? Kinɛ yi mo ɔɔɔ kɛdi

tize na ti koza ze 'beri yaga di rɔ bilaka ma laki 'ba dɔyayi nime.”

¹⁷ Bɔko'ba iya zi Musa te, “Ti mo'dɔ ngi ziyi kɔzɔ ma kititi. Rɔmɔyi ni mikali yi 'deni laka ma ti mi kɛyi tiyi.”

¹⁸ Musa iya te, “I'di ma mɔngɔ bi nzari 'ba kɔmɔyi te.”

¹⁹ Bɔko'ba iya te, “Ti mi'di rɔ lɔbu ma kinda kɔmɔyi kidɛki mɔyi koro ma ziyi. Ma na rɔ ɛere Bɔko'ba. Ti mileme mi kɔngi ma ti mi kɛyi ma zinni lijɛ ame ga migeli 'deni ne.

²⁰ Tine minza mi'di yi ko'ja kɔmɔ ma. Rɔmɔyi bɔɔ ma kɔɔ mɔɔ te o'ja kɔmɔ ma dɛ kebe koloma gba 'bɔwu 'biri rɔ ma kididi.”

²¹ Ɖere Bɔko'ba iya gbɛ zi Musa te, “Ne ame na rɔ bi ma ngɔsi ngila ma, ziyi tɔrɔ dɔ dɔku nime.

²² Ɔɔɔ tigo dɔ kiteli ma kudɔ kebe bina ti midɛyi yi mi bi ngani 'ba dɔku mutu'bɔ yi ti kɔzɔ ɛbɔ miteli di rɔyi.

²³ Kina ɔɔɔ miteli yi 'deni tine na ti mombi kɔzɔ 'jaa yaga di dɔyi gɔ ko'ja ɛge rɔ gɔma tine kɔmɔ ma ko'ja dɛ.”

34

Lere 'Ba Kɔ'du Ki'di

¹ Ɖere Bɔko'ba iya zi Musa te, “Ose lere riyo kɔzɔ ma dɔgba tɔnɛ ga. Kina ti mugu lende tɔnɛ ga dɔ ma dɔgba kitiko tɔnɛ ga ne dɔmo.

² Ileno rɔyi ndɔ mi dɔngbɔ tilɛndɔ kako kota ma tɔrɔ dɔ dɔku Sinayi.

³ Kinza bɔɔ mɔɔ kako dɛ tiyi. Kina a mɔɔ rɔ kinɛ bɔɔ kinda dɛ kapa dɔ dɔku nima yayi. Yɛri ma kɔzɔ kamɔlɔ ni ti banya ni konyo kpɛnni dɛ gbɛ ndi dɔku yayi.”

⁴ Kina Musa kose lere ngi riyo kɔzɔ ma dɔgba tɔnɛ ga na bo kari ngi timo tɔrɔ dɔ dɔku Sinayi yayi mɔlo rɔ mi dɔngbɔ kɔzɔ ma ɛere Bɔko'ba ki'di kɔ'du mo zi bo tara.

⁵ Kina Bɔko'ba kako ngi bɛri di mitɔrɔ ti poli kɔrɔ ngila Musa yayi kidɛki mɔyi koro abo mo tɔnɛ rɔ ɛere Bɔko'ba ne.

⁶ Bo udö kebe kɔmɔ Musa yayi bo iya te, “Ma ɲere Boko'ba ma na rɔ Boko'ba 'ba mi koŋmi bɔ tonɔɔ lisa. Mɛnyɔ dɛ gbɔ welo rɔ 'dirɔ. Mileme ako'ɔ ma dɔ kiteli ma ame kinza kote rɔni dɛ ne 'deni.

⁷ Ako'ɔ ma na kɔ'bö 'deni ɲburu tara tola wa gɔ lende kirasi ni ti lende kɛnyɛ. Tine minza mola karama 'ba lende kirasi 'ba 'bu löbu ni gbɔ di bi todɔ mo dɔ kole 'ba kole mo ga ma mi mota ɲbö kala gɔ ma mi sowɔ mo ga.”

⁸ Kina Musa kolɔɔ ɲɔi bɛri kumötu

⁹ kiya te, “Ɔɔɔ kiya te miyi kɛyi 'deni ɲɔi rɔma moma'jo rɔma ziyi ari tize. Bilaka naga nime uwö mbili dɛ. Tine ola ze gɔ lende kirasi ti lende kɛnyɛ ze ga. Kina uti kogba ze rɔ ma 'bɛyi ga.”

Boko'ba Nge Koto (TD 23:14-19)

¹⁰ Kina ɲere Boko'ba kileki zi Musa iya te, “Mɛdi mo'dɔ lömu ma tiye kpe bilaka ma ga Yisarele. Gɔ koto ame ga ko'dɔ rɔnni dɛ mɔlo mi löngö dɔ kupö ma koto mɔto di mi dɔyayi nime ne ti mo'dɔ ziye ko'jake ti kɔmɔye. Bilaka ame ga kɛddi kolomake mi löngö mo ne ti ko'ja tuwi 'ba ako'dɔ ma 'ba Boko'ba ma mɛdi mo'dɔ gɔye 'deni.

¹¹ Kö'du ki'di nime mɛdi mi'di ziye tɔne ne uwöke dɔmo. Ti moga lijɛ bɔto naga nima pili yaga di kɔmɔye, Amora ni ti Kanana mo ga ti Ete ti Pereze ti Iwa kpaki ti Yebusa 'bɛni ti moga yaga.

¹² Tine i'dike kɔmɔye kandi laka kinza ko'dɔke lömu dɛ tinni lijɛ bilaka 'ba mi dɔyayi mo nima kɛddi karike teyi ne. Römöyi lende kɛnyɛ 'bɛnni ti kari koloma yaga ziye rɔ abari.

¹³ Ma laka mo ziye titikɔ bi 'ba tonɔma akumu zi akoro 'bɛnni ga yaga, kicacake mi toto koro mo ga yaga kogake sari 'ba akoro Asera 'bɛnni mo bɛri.

¹⁴ Kinza kebeke dɛ tulömu kpeye zi a mɔto römöyi ma Boko'ba ame

möyi ma rɔ Mi Kombi ne ma ti mi kombi gɔye.

¹⁵ I'dike kɔmɔye kandi laka kinza ko'dɔke lömu dɛ tinni lijɛ bilaka 'ba mi dɔyayi nima. Römöyi ɔɔɔ kiya te lijɛ kɛdi tulömu kpɛnni zi akoro 'bɛnni naga nima lijɛ kumu roma teyi, lijɛ ti kose ye gbɔ todɔ'bo rɔye tinni konyoke akonyo mo ga.

¹⁶ Kina ti kole 'be ga kogbe yitöti 'bɛnni ga ɲɔi gbɔ ki'di kole 'be ga pele koro ma, ma ɲere Boko'ba dɛ kpe kebe za tulömu kpɛnni zi akoro 'ba ya naga nima.

¹⁷ Kinza ko'dɔke akoro yamo dɛ ziye kumötuke gbɔ.

¹⁸ Karama 'ba tonyo maŋgolo'bo kinza laŋga gɔmo tönɛ na 'dɔ kindabake lende mo ki'dike kɛdi dɔye. Kɔzo ma mose ziye tönɛ tara konyoke maŋgolo'bo ma kinza laŋga gɔmo dɔ modɔmoriyö mi nyepe 'ba Abibi. Römöyi nyepe nime na kɛnyike yimo di Ezipeto.

¹⁹ Kole dɔndende 'be ga pili ti 'ba yeri 'be ga ma 'bama na.

²⁰ Tine ma rɔ akaca naga utɛke gɔmo yaga ti kamölö. Ne ɔɔɔ kutɛ gɔmo dɛ, upö yaga. Kole dɔndende 'be ga pili utɛke gɔmo yaga. Kina kinza bɔto mɔto kako dɛ kɔmɔ ma rɔ ma sari kinza kpa közi ki'di.

²¹ Tö'dö ɛdi dɔ modɔkoto ziyi to'dɔ ndɔbo 'bi ga yimo. Tine tö'dö ame rɔ dɔ modɔmoriyö mo ne kinza ko'dɔ ndɔbo dɛ yimo. Ɔɔɔ kɛdi pele rɔ bi dɔ rɔ'dɔ ala kpa dɔlili ziyi tindawo rɔyi mi kada nime.

²² Karama 'ba kpa dɔlili ame kɛdi ko'dɔ ti bi dɔ tumu nyönyu ne i'dike lende mo kɔ'bö dɔye. Kina gbɔ karama ma tönɛ rɔ 'ba loma bicɔ ɲgöŋgöbö kɛdi ko'dɔ di pötö tototo wa 'deni kote yaga di mi nyaka ne kinza ki'dike lende mo dɛ kudölu di dɔye.

²³ Rɔ gɔye bɔtoni pili, akoke tilölu ma, ma ɲere Boko'ba 'be 'ba Yisarele mi mota mi kɔmɔ kɔɔ koto.

²⁴ Kina ɔɔɔ moga dɔ kupö bilaka naga nima 'deni yaga di kɔmɔye miyese gɔ dɔ maga 'be 'deni kɔwɔ,

boɔ mɔɔ inza kɔ'bo kpe 'do tiyɔɔ talo ya dɔye 'do ta'da ye mi kada 'ba karama mota naga nime.

²⁵ Ɔɔ kumuke roma zɔ kinza ko'deke maŋgolo'bo ma ti lanɔa gomo dɛ teyi. Kina kinza kola kɔɔ akonyo 'ba karama 'ba Pasaka nime dɛ gbi kɔ'dɔ ɲbɔ bi kɛzɛ dɔmo.

²⁶ Ro go kɔmo kɔɔ pili ziyi to'de a la'ja 'ba mi nyaka 'bi kako mi rɔ koro 'ba ɲere Boko'ba 'bi.

Tine kinza kebe ku'di kole banya ala kole kamɔlɔ dɛ ti mba 'ba ma mo."

²⁷ Kina Boko'ba kiya zi Musa te, "Lende naga nime ugu bɛri, rɔmɔyi na mo'do lomu ma 'deni gomo tiyi gbi zinni lijɛ Yisarele pili."

²⁸ Musa oloma ko'dɔ tɔ'dɔ ɲbɔ dɔ 'butɛ sowɔ ti ɲere Boko'ba yayi kinza konyo a mɔɔ rɔ akonyo ala kuwɛ mini. Kina Boko'ba kugu lomu abo mo ɲgi dɔ lere. Ɔdɛki mɔyi mo 'deni rɔ kɔ'du ki'di 'butɛ.

Dɔ Kɔmo Musa

²⁹ Tine ɔɔ Musa kuyi dɔ bo 'deni kɔmɔ di dɔ dɔku Sinayi ti lere mo tɔnɛ ga kugu kɔ'du ki'di mo ga 'deni dɔmo ne bo ikali dɛ dɛmba dɔ kɔmo bo 'deni rɔ ma kɔbɔ rɔmɔyi bo oloma rɔ tilende ti Boko'ba.

³⁰ Kina ɔɔ Arona ni ti Yisarele pili kɔŋɔ te dɔ kɔmo bo 'deni ɲgi rɔ ma kɔbɔ, kina lijɛ kere ɲgi di bi tese ɲɔli rɔ bo.

³¹ Tine bo Ɔdɛki lijɛ na Arona ni ti lɔbu mo ga kuyi dɔnni kako zi bo, bo koloma rɔ tilende tinni.

³² Di pɔtɔ mo tine na bilaka pili kako 'jaa nati zi bo, bo kebe tiya go kɔ'du ki'di nima Boko'ba ki'di zi bo di dɔ dɔku Sinayi ne pili zinni.

³³ Kina ɔɔ Musa kote tilende 'deni pili tinni tara tine na bo kogba bɔŋɔ kolo ɲgi kutu'bo dɔ kɔmo bo.

³⁴ Tine ɔɔ bo kari 'deni kɔɔ mi rɔ koro mo tɔnɛ tilende zi Boko'ba bo ogba bɔŋɔ nima ɲgi yaga ɲbɔ ɔɔ bo kɛdi kileki 'deni tine na 'jaa bo kolo kileki teyi. Ɔɔ bo kɔɔ 'deni yaga na bo kebe gɔ tiyɛti go wa ame ga ɲere Boko'ba kose ne zinni Yisarele.

³⁵ Kina lijɛ kɔŋɔ dɔ kɔmo bo ma kɛdi kɔbɔ ɲgi. Musa ɔ'bo ɲburu ti bɔŋɔ nima rɔ ma kutu'bo kpa dɔ bo ɲbɔ ɔɔ bo kɛdi kɔɔ 'deni mi rɔ koro 'ba Boko'ba tine na 'jaa bo kogba yaga.

35

Kada 'Ba Ro Kindawo

¹ Musa ɔtɔɔ dɔ Yisarele pili kiya teyi te, "Wa ma ɲere Boko'ba kose ziye to'do mo na me.

² Ni mɔɔ ziyi to'do ndɔbo 'bi ga ɲge mi tɔ'dɔ dɔ modɔkɔɔ. Tine tɔ'dɔ ma rɔ dɔ modɔmɔiyɔ mo nima i'di kɛdi rɔ kada ma koro ziyi, kada 'ba rɔ kindawo 'ba ɲere Boko'ba na. Bɔɔ mɔɔ ame kebe ko'dɔ ndɔbo mi kada nime kupɔ yaga.

³ Pele ɲge rɔ pa'do, kinza kulɔ'joke dɛ mi rɔ 'be ga mi kada nime."

Kpa Kɔzi Ki'di

(TD 25:1-9)

⁴ Musa iya zi Yisarele te, "Wa ma 'dɔ ko'dɔke na me.

⁵ Ni mɔɔ wa ame kɛddi timo ogba ki'di rɔ kpa kɔzi ki'di zi ɲere Boko'ba 'bi. Ni ame miyi ko'dɔko ne o'de yamo kɔbɔkɔbɔ rɔ kpa kɔzi ki'di zi Boko'ba gbi ti wa ma kɔɔ sitɛri ni ti 'bilɛŋi

⁶ ti sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ɲbowɔ ti ma kasi ti alato kirilewo ti sunɛ banya,

⁷ ti kilaka kamɔlɔ ma kinyanyi 'deni kasi liyi, ti kilaka ma kinyanyi 'deni kenme laka, ti ɲgɛri kono

⁸ ti 'bu 'ba toyi mo, agba'ji 'ba mi 'bu kondi rɔ ti 'ba akato kele,

⁹ ti gbɛyi ma ɲbowɔ ti lele ma kele mɔɔ ga ame go kulɔli kpa nyama mo ne ti bɔŋɔ 'ba kpa dɔŋgo'do mo tɔnɛ.

¹⁰ Bilaka ame ga rɔ bo miri di mi lɔŋgɔ ye kako ko'dɔ wa naga nime pili Boko'ba kose ne,

¹¹ rɔ koro 'ba Boko'ba mo tɔnɛ ti a 'ba dɔmo ga gbi ti a 'ba gomo ma kebe yaga ti mɔŋɔ mo ga gbi

ti nzora mo ga ti mo'ba mo ga ti dɔɔɔɔ mo ga ti akidɛyɛ mo ga,

¹² sandu 'ba lɔmu mo tɔnɛ ti ngɛrɛ 'ba tombi mo ga, a dɔmo ti bɔngɔ kurɔbɔ 'ba turɔbɔ mo koke bi ma koro mo nima timo yaga mo tɔnɛ,

¹³ tarabiza mo ti ngɛrɛ mo ga kpaki rɔ gɔ jama mo ga, maŋgɔlɔ'bo ma ki'di zi Bɔko'ba

¹⁴ ti akidɛyɛ lamba 'ba toyi mɛ rɔ mo nima tɔnɛ kpaki ti jama mo ga, lamba mo ga ti 'bu mo,

¹⁵ bi 'ba akumu 'ba 'dɔ tɔŋma akato kele dɔmo mo ti ngɛrɛ 'ba tombi mo ga, 'bu kondi mo ti agba'ji kato kele mo tɔnɛ ga ti bɔngɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔrɛ mo,

¹⁶ bi 'ba akumu 'ba tɔŋma akumu dɔmo ti kayikayi 'bilɛŋɛ mo tɔnɛ teyi, ti ngɛrɛ 'ba tombi mo kpaki rɔ gɔ jama mo ga, ti wɔrɛ kurɔgɔ kɔzi mo tɔnɛ ti bi kidɛyɛ mo,

¹⁷ ti bɔngɔ kurɔbɔ ma kurɔbɔ rɔ kali 'ba rɔmo mo tɔnɛ ga kpaki ti dɔɔɔɔ mo ga pili ti akidɛyɛ mo ga, gbɛ ti 'ba kpadɔrɛ mo,

¹⁸ ti akutɔti mo ga ti kabi 'ba rɔ koro nime ti 'ba kali 'ba rɔmo ga,

¹⁹ kina gbɛ ti bɔngɔ koro ma 'dɔ bɔ akumu mo ga kolɔ rɔnnɛ ɔɔɔ lijɛ kɛdi kari toja laja mɛ bi ma koro mo nima, ti bɔngɔ koro rɔ Arona ni ti kole abo ga."

²⁰ Kina ɔɔɔ Yisarele naga nime pili kita'ba 'deni kari di ngila Musa bina tine,

²¹ mɔtɔ ame yɛmo ko'dɔkɔ ne ari ko'de wa ngɛ rɔ kpa kɔzi ki'di to'dɔ ndɔbɔ 'ba rɔ koro 'ba Bɔko'ba 'bɛnnɛ timo. Wa ame ga pili ko'dɔkɔ 'dɔ tumɔtu Bɔko'ba timo ti ma 'dɔ ko'dɔ rɔ bɔngɔ koro 'ba rɔ bɔ akumu mo ga, lijɛ o'de ngɛ pili kako.

²² Bilaka ame ga pili dɔki'di mo ko'dɔkɔ ne ala rɔ bɔtɔni ala rɔ 'ja o'de wa ma kɔzɔ yamo kɔbɔkɔbɔ ni ti a mbili ti a dɔkole kɔzi ni ti a mugu ti dɔkomali wa ma kele naga ngɛ pili ki'di rɔ kpa kɔzi zi Bɔko'ba.

²³ Bilaka ame ga pili kɛdi ti sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ

mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo ti sunɛ banya ti kilaka kamɔlɔ ma kinyanyi 'deni kasi liyi naga ti kilaka ma kinyanyi 'deni keŋme laka naga o'de ngɛ kako.

²⁴ Ya ame ga pili kɔ'bo tireke wa ma kɔzɔ sɛtɛrɛ ni ti 'bilɛŋɛ ni ne o'de kpa kɔzi ki'di ma 'bɛnnɛ ga ngɛ gbɛ kako zi Bɔko'ba. Bilaka ame ga kɛdi ti ngɛrɛ kono ma kele kɔ'bo 'dɔ to'dɔ ndɔbɔ nima timo ne o'de ngɛ gbɛ kako.

²⁵ 'Ja ame ga pili rɔ bɔ kopiri alato ne o'de dɔkomali sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo ngɛ.

²⁶ Sunɛ banya ma kopiri naga lijɛ o'de gbɛ kako.

²⁷ Lɔbu mo ga o'de lele ma ndɔgɔ kitigo naga ngɛ ma kinɛ mo ŋbɔwɔ ti ma kele mɔtɔ ga gbɛ tulɔli mo kpa nyama mo tɔnɛ ti bɔngɔ ma 'ba kpa dɔngɔ'do mo.

²⁸ Lijɛ o'de agba'ji ngɛ ti 'bu 'ba mɛ lamba ti ma kondi mo tɔnɛ ti akato kele mo ga.

²⁹ Rɔ gɔ bilaka ame ga pili yɛmo ko'dɔkɔ ti'di kpa kɔzi ki'di zi Bɔko'ba kɔzɔ ma Musa kose ne o'de ngɛ kako.

Bɔ Kubɔ Rɔ Koro (TD 31:1-11)

³⁰ Kina Musa kileki kiya gbɛ zɛnnɛ te, "Bɔko'ba oweli Bezalele kole 'ba Urɛ kole 'ba kole 'ba Uru di mɛ kupɔ e'be Yuda 'deni.

³¹ Bɔko'ba ɔɔɔ Nyɛ Kɔtɔ Laka abo 'deni lɔ mɛ Bezalele ki'di miri 'ba to'dɔ wa naga nime ti akikali mo 'deni pili teyi.

³² Kina ti bo ko'dɔ wa naga nime di mɛ yamo kɔbɔkɔbɔ ni ti sɛtɛrɛ ti 'bilɛŋɛ

³³ toga mɛ lele ti to'ba'ba wa ti tose ngɛrɛ ni pili rɔ gɔ ndɔbɔ 'ba kɔzi.

³⁴ Bɔko'ba i'di ndɔbɔ naga nime 'deni zi Bezalele ni ti Oliba kole 'ba Asamaka di mɛ kupɔ e'be Dana kina 'dɔ lijɛ kiyandi ya mɔtɔ ga gbɛ to'dɔ mo tara.

³⁵ Akikali ti miri pili 'ba akose ti akokpiri ti lö'jö ame gɔ ku'jö bɔŋgɔ ko'dɔ kele di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'dɔ kinë mo ga rɔ ma kese, ma ɲɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo pili rɔ gɔ kinë bɔŋgɔ mɔɔ ga, Bɔko'ba i'di 'deni pili zinni. Lijë ti kɔ'bo ɲgi to'dɔ ndɔɔ 'ba közi pili rɔ gɔmo.

36

¹ Kina Bezalele ni ti Oliba ti bɔ miri mɔɔ mo naga nima Bɔko'ba ki'di tigo 'ba akikali 'ba ndɔɔ nime 'deni teyi ne kako ɲgi. Kina gɔ lijë ko'dɔ wa ame pili kɔ'bo 'dɔ to'dɔ rɔ koro nima timo ne ɲgi ko kɔzɔ ndose mo ma Bɔko'ba kose tönë tara."

² Kina Musa kotɔɔ dönni lijë bɔ miri mo naga nima ɲgi, Bezalele ni ti Oliba gbï ti bɔ miri pili mɔɔ mo ga tönë, lijë ma Bɔko'ba ki'di akikali ti tigo 'ba ndɔɔ nima 'deni zinni mo tönë ga lijë kuti 'deni 'dɔ tako to'dɔ mo në.

³ Wa mo ga ame pili Yisarele kireke dɔmo 'deni 'dɔ to'dɔ ndɔɔ nima timo ne lijë ako ɲgi kogba di zi Musa kari timo. Tine Yisarele ö'bö ɲgi to'de kpa közi ki'di rɔ kɔmɔ kada löbu nime,

⁴ ɲbö bɔ miri mo naga nima kënyi kako

⁵ kiya zi Musa te, "Bilaka o'de kpa közi 'deni kebe dɔ ame do'dɔkɔ gɔ do'dɔ ndɔɔ nime timo kɔzɔ ma Bɔko'ba kose."

⁶ Kina Musa ki'di kari kuwöwö lende mo ɲgi kote mi taya pili kinza bɔɔ kireke wa dë kpe dömöyi ndɔɔ 'ba rɔ koro nima.

⁷ Wa ame ga pili kireke ne ɔ'bo ndɔɔ nima 'deni kebe gbï.

Kinë Rö Koro (TD 26:1-37)

⁸ Bɔ miri ma rɔ dɔ kiteli di mi löngö lijë bɔ ndɔɔ mo naga nima na ko'dɔ rɔ koro mo tönë. Lijë o'dɔ di mi bɔŋgɔ ma kudö'bö 'butë ku'jö di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'dɔ kinë mo ga rɔ ma kese, ma ɲɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru ti kinë sasa ti kakala dɔmo tönë ga.

⁹ Takpa mo ga pili rɔ ma koriya dɔkɔmɔ kumögu 'butë dɔmoriyö tö'bö mo dɔkɔmɔ kumögu riyö.

¹⁰ Ma muyi lijë uru kpamo kiyoso pili teyi rɔ mindalo kɔɔ. Kina lijë ko'dɔ gbï tara ti kapa ma muyi mɔɔ nima.

¹¹ Lijë o'dɔ kano rɔmo di mi bɔŋgɔ kese kiyija kebe dɔ kpa mindalo mo ga ma yaga.

¹² Lijë iyija kano mo ga kuluku kɔɔ gɔ mindalo ma dɔgba kina gbï tara gɔ mindalo ma rɔ mi riyö mo.

¹³ Lijë o'dɔ moŋgɔ teyi kuluku kɔɔ di mi yamo köbököbö tosi kpamo timo bi kɔɔ.

¹⁴ A dɔmo ma kebe gɔmo ma yaga lijë o'dɔ di mi bɔŋgɔ kudö'bö 'butë dɔkɔɔ ma ku'jö di mi sunë banya.

¹⁵ Lijë o'dɔ pili rɔ ma koriya takpa mo dɔkɔmɔ kumögu 'butë dɔmota, tö'bö mo dɔkɔmɔ kumögu riyö.

¹⁶ Ma muyi lijë uru kpamo kiyoso bi kɔɔ rɔ mindalo, kina ma modɔkɔɔ ama gbï 'beri rɔ mindalo mɔɔ.

¹⁷ Lijë o'dɔ kano kuluku kɔɔ kiyija kpa mindalo ma dɔgba mo nima kebe kapa dɔ kpamo ma kileki yi'böwu. Kina lijë ko'dɔ kano mɔɔ ga gbï 'böwu kuluku kɔɔ kiyija kpa mindalo mɔɔ mo nima.

¹⁸ Lijë o'dɔ moŋgɔ kuluku kɔɔ di mi 'bilëni 'dɔ kosi kpamo timo kiyoso bi kɔɔ.

¹⁹ Kina lijë ko'dɔ a dɔmo ma kebe yaga 'böwu gbï riyö teyi, ma kɔɔ di mi kilaka kamölö ame kinyanyi 'deni rɔmo kasi liyi ne, kina mɔɔ gbï di mi kilaka ma kinyanyi 'deni keŋme laka naga 'dɔ bo na këdi kebe gɔmo ma yaga.

²⁰ Nzora 'ba rɔ koro nima lijë o'dɔ di mi ɲgëri kono.

²¹ Takpa mo ga pili dɔkɔmɔ kumögu sowɔ, tö'bö mo dɔkɔmɔ kolokɔ modɔmoriyö.

²² Lösi këdi rɔ riyöriyö mi ndimo ga gɔ kidëyi timo. Nzora naga nime pili rɔ gɔmo këdi ti lösï teyi.

²³ Lijë o'dɔ nzora 'butë riyö zi kapa mo ma kileki te dɔ ro'ɔ

²⁴ ti akidëyi mo ga 'butë sowo di mi sitëri tutoti mo timo. Akidëyi mo ga kedï ro riyoriyo ndi ma koto.

²⁵ Lijë o'do nzora 'butë riyö do kapa mo ma kileki te do tugbu

²⁶ ti akidëyi mo ga 'butë sowo di mi sitëri ro riyoriyo ndi nzora koto.

²⁷ Ma kebe yikundö mo kileki te kapa do toro lijë o'do nzora teyi modokoto.

²⁸ Tine go do kumu mo ga lijë o'do nzora teyi kpaki ro riyoriyo.

²⁹ Nzora ma riyö 'ba do kumu mo naga nima iyoso kpamo di bëri nbö kala toro. Ro go nzora 'ba do kumu mo naga nima kpaki ro gomo na lijë ko'do tara.

³⁰ Nzora pili modomota ti akidëyi mo ga di mi sitëri 'butë döomu dokoto ro riyoriyo ndimo ga.

³¹ Lijë o'do mo'ba teyi 'butë döomu di mi ngëri kono,

³² muyi go nzora ma kapa ama, muyi go ma kileki te kapa do ro'o kina gbï muyi go kapa ma ro yikundö mo tonë kileki te kapa do toro ne.

³³ Mo'ba ma zana mo ame kuruwö mi löngö nzora mo naga nime ne kungungu di bine nbö kala go kapa mo ma 'dë.

³⁴ Lijë omba ro nzora mo ga teyi ti yamo köbököbö ti kano yoki mo tusu mo'ba mo ga kebe yimo ame komba romo ra gbï ti yamo köbököbö ne.

³⁵ Lijë o'do bonggo kuröbö mo tonë di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma kasi ti alato kirilewo kiyöru ti kinë sasa ti kakala domo naga.

³⁶ Lijë o'do lë'bërë sowo di mi ngëri kono komba romo teyi ti yamo köbököbö towe bonggo kuröbö mo tonë domo, kosi kpamo ga ti monggo yamo köbököbö. Kina lijë ko'do akidëyi mo ga di mi sitëri sowo tutoti lë'bërë mo naga nima timo.

³⁷ Akpadöri 'ba rö koro nima lijë o'do ro bonggo kuröbö di mi sunë kamölö ma kopiri 'deni ko'do kinë mo ga ro ma kese, ma nbowo ti ma

kasi ti alato kirilewo kiyöru romo kiyada.

³⁸ Lijë o'do lë'bërë muyi zi bonggo kuröbö ame kosi kpamo ti monggo. Domo ma toro ti ndimo ma di bëri komba yamo köbököbö teyi ti akidëyi mo ga muyi ro 'bilëni.

37

Kinë Sandu Mo (TD 25:10-22)

¹ Bezalele o'do sandu 'ba lömu nima di mi ngëri kono. Gomo ma kakpa mo dokomo koloko 'butë dokoto. Tö'bö mo dokomo koloko modomoriyö. Takpa mo ma kari toro gbï tara.

² Yimo ti gomo ma yaga bo ora ti yamo köbököbö bo kiyöru do kpamo.

³ Bo o'do kano 'ba tombi mo timo ga sowo teyi di mi yamo köbököbö kosi kapa go ndimo ga kpaki sowo ro riyoriyo.

⁴ Bo o'do ngëri 'ba tombi mo ga di mi kono bo komba yamo köbököbö romo,

⁵ bo kusu kebe mi kano mo tonë ga kapa 'ba sandu mo nima kpaki riyö ne.

⁶ Bo o'do a domo di mi yamo ma köbököbö, takpa mo dokomo koloko 'butë dokoto, tö'bö mo dokomo koloko modomoriyö.

⁷ Bo uku sasa ti kakala domo naga riyö di mi yamo köbököbö,

⁸ koto kapa ame koto kapa ama. Bo uku kambi koto ti a domo nima.

⁹ Sasa mo naga nime moto kuyi kömöni kari do lepï ni tine konggo bi bëri kakala mo ga kutu'bö do sandu nima.

Kinë Tarabiza Mo (TD 25:23-30)

¹⁰ Bo o'do tarabiza mo di mi ngëri kono, takpa mo dokomo koloko modomosowo, tö'bö mo dokomo koloko muyi, takpa mo ma kari toro dokomo koloko modomoriyö.

¹¹ Bo ora romo ti yamo köbököbö bo kiyöru do kpamo ga.

¹² Bo o'do datara kpamo ma ko'do koriya ti dokole közi ma zana

nime bo kiyöru dɔ kpamo ti yamo köbököbö.

¹³ Bo o'dɔ kano 'ba tombi mo timo sowɔ teyi di mi yamo köbököbö bo kosi kebe gɔ ndimo naga nima kpaki sowɔ.

¹⁴ A 'ba tombi tarabiza nima bo o'dɔ ngɔsi kpa dɔtara mo tɔɔɔ.

¹⁵ Bo o'dɔ ngɛri 'ba tombi mo timo di mi kono bo komba rɔmo ti yamo köbököbö.

¹⁶ Bo o'dɔ lebe yamo köbököbö zi tarabiza nima, gata mo ga ti kɔsu mo ga ti gberi mo ga ti lebe 'ba tɔɔɔ layi mo ga timo.

*Kinë Akidëyi Lamba Mo
(TD 25:31-40)*

¹⁷ Bo o'dɔ akidëyi lamba mo di mi yamo köbököbö. Bo uku ndimo ti dɔdɔɔ mo di mi yamo köbököbö ti dɔwöru 'ba tiyada mo ga ti mbili ma kedi komo mo ga kambi kɔɔ timo.

¹⁸ Dɔngila konza pili rɔ motamota di gɔ dɔ kapa mo ga kpaki riyö.

¹⁹ Dɔngila mo naga nima pili rɔ gɔmo ma kɔɔ ti dɔwöru ma kiyada timo mo tönë ga mota dɔmo ti ma komo mo ga teyi.

²⁰ Dɔdɔɔ mo ti dɔwöru 'ba tiyada mo timo mo tönë sowɔ teyi ti ma komo mo ga.

²¹ Kpa dɔngoriya ma konza mo naga nima rɔ motamota ne kpaki ti ma komo mo teyi.

²² Ma komo mo nima ti dɔngila mo ga ti akidëyi lamba mo nima ambi pili rɔ akɔɔ kuku 'deni di mi yamo köbököbö.

²³ Bo o'dɔ lamba modɔmoriyö dɔ akidëyi mo nima. Kina bo kuku makara mo ga ngi ti akunzö buruku mo ga di mi yamo köbököbö.

²⁴ Kilo 'butë mota döomu 'ba yamo köbököbö na ma bo kote dɔ ndɔɔ 'ba akidëyi lamba nima ti jama mo ga.

*Kinë Bi 'Ba Tonma Akato Kele
(TD 30:1-5)*

²⁵ Bo o'dɔ bi 'ba tonma akato kele dɔmo di mi ngɛri kono rɔ dɔ 'baga dɔ kapa mo ga pili rɔ ma koriya dɔkɔmɔ kolɔkɔ muyi. Tine takpa

mo ma kari tɔɔɔ dɔkɔmɔ kolɔkɔ modɔmosowɔ. Biti 'ba gɔ dɔ kumu sowɔ mo naga nima bo o'dɔ kambi kɔɔ timo.

²⁶ Dɔmo ma di tɔɔɔ ti rɔmo ga kpaki ti biti mo ga bo ora rɔmo ti yamo köbököbö bo kiyöru dɔ kpamo ga toko teyi.

²⁷ Bo o'dɔ kano 'ba tombi mo riyö teyi di mi yamo köbököbö. Bo o'dɔ kano mo naga nima ngɔsi kpa bici ma kiyöru mo nima kebe gɔ dɔ kapa mo ga kpaki riyö tusu ngɛri 'ba tombi mo ga yimo.

²⁸ Bo o'dɔ ngɛri 'ba tombi mo di mi kono bo komba rɔmo ti yamo köbököbö.

²⁹ Kina bo ko'dɔ 'bu koro 'ba tondi mo rɔmo tönë ngi gbi ti akato kele mo ga kudölö yimo kɔɔ riya tara.

38

*Kinë Bi 'Ba Akumu
(TD 27:1-8)*

¹ Bo o'dɔ bi 'ba tonma akumu mo di mi ngɛri kono rɔ dɔ 'baga, kapa mo ga dɔkɔmɔ kumögu riyö. Tine takpa mo ma kari tɔɔɔ dɔkɔmɔ kumögu kɔɔ.

² Bo o'dɔ bitit teyi kebe kapa gɔ dɔ kumu mo ga kpaki sowɔ kambi kɔɔ timo. Bo ora rɔmo pili ti 'bilëni.

³ Kina bo ko'dɔ jama mo ga gbi teyi. Bo o'dɔ akunzö buruku mo ga ti körë mo ga ti lebe mo ga ti jakira mo ga ti gata 'ba pa'do mo ga. Jama naga nime pili bo o'dɔ di mi 'bilëni.

⁴ Bo o'dɔ kayikayi di mi 'bilëni kusu kebe bici dɔmo ma ko'dɔ mo nima nbö kömö mi zana mo.

⁵ Bo o'dɔ kano 'ba tombi mo timo ga sowɔ ki'di kebe gɔ dɔgali mo ga.

⁶ Bo o'dɔ ngɛri 'ba tombi mo timo ga gbi teyi bo komba rɔmo ti 'bilëni.

⁷ Kina bo kusu ngi mi kano mo naga nima. Bi 'ba tonma akumu ame lijë o'dɔ di mi ngɛri kola yimo rɔ gböngö.

⁸ Bo o'dɔ wöri kurögö közi mo tönë ti akidëyi mo di mi mandara 'ba 'ja ma kedi ko'dɔ ndɔɔ kpadöri 'ba rö koro nima.

Kinë Kali Mo
(TD 27:9-19)

⁹ Tine 'ba rɔ koro mo nima lijɛ ari ko'dɔ kali rɔmo di mĩ bɔŋɔ ma kele naga. Kapa mo ma kari te dɔ ro'ɔ dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ sowɔ dɔmosowɔ

¹⁰ kíkɛtĩ ti dɔdɔrɔ 'bilɛŋĩ 'butɛ riyɔ gbĩ ti akidɛyĩ mo ga. Moŋɔ mo ga gbĩ teyi ti bi kiyɔru mo ga di mĩ sītɛrĩ.

¹¹ Kali nima kapa mo ama gbĩ rɔ ma koriya ti ame kileki te kapa dɔ tugbu ne.

¹² Kapa mo ma kileki te dɔ tɔrɔ lijɛ o'dɔ dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ riyɔ dɔmoriyɔ ti dɔdɔrɔ mo ga ti akidɛyĩ mo ga gbĩ teyi. Kina gbĩ ti moŋɔ ti kabi mo ga teyi ko'dɔ di mĩ sītɛrĩ.

¹³ Kapa ma kileki te yĩbi ti kpadɔrĩ mo teyi ne gbĩ dɔkɔmɔ kumɔgu 'butɛ riyɔ dɔmoriyɔ.

¹⁴ Kapa kpadɔrĩ mo ma kileki te lijɛ o'dɔ bɔŋɔ kurɔbɔ mo ga teyi dɔkɔmɔ kumɔgu modɔmoriyɔ. Dɔdɔrɔ mo ga mota ti akidɛyĩ mo ga teyi.

¹⁵ Kina lijɛ ko'dɔ kapa mo ma kari 'dɛ nima gbĩ tara ti dɔdɔrɔ ti akidɛyĩ mo ga teyi.

¹⁶ Bɔŋɔ kurɔbɔ mo naga nima lijɛ ko'dɔ toko rɔ kali nima ne pili di mĩ bɔŋɔ ma kele.

¹⁷ Akidɛyĩ 'ba ndĩ dɔdɔrɔ mo ga di mĩ 'bilɛŋĩ, tine moŋɔ mo ga ti bi kiyɔru mo ga ti a ma komba dɔ dɔdɔrɔ mo ga di mĩ sītɛrĩ. Dɔdɔrɔ mo naga nima pili rɔ gɔmo ti bi kiyɔru rɔmo di mĩ sītɛrĩ.

¹⁸ Bɔŋɔ kurɔbɔ ma rɔ akpadɔrĩ mo di mĩ sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyada kiyɔru rɔmo kele. Tɔ'bɔ mo dɔkɔmɔ kumɔgu modɔmota tine takpa mo dɔkɔmɔ kumɔgu riyɔ koriya ti dɔ bɔŋɔ kurɔbɔ ma laki mɔtɔ ga 'ba kali mo nima.

¹⁹ Īkɛtĩ ti dɔdɔrɔ sowɔ ti akidɛyĩ mo ga teyi pili di mĩ 'bilɛŋĩ. Tine

moŋɔ mo ga ti a ma komba dɔ dɔdɔrɔ mo ga na di mĩ sītɛrĩ.

²⁰ Akutɔtĩ rɔ koro nima ti 'ba kali mo ga pili o'dɔ di mĩ 'bilɛŋĩ.

Dɔkomali Wa Mo Ga

²¹ Akiyija 'ba wa ame ga ko'dɔ rɔ rɔ koro nima ki'di lere riyɔ 'ba kɔ'du ki'di 'butɛ mo tɔnɛ ga yĩmo ne na me ga. Musa na kose gɔ wa naga nime pili zi kupɔ e'be Lɛwɛ tītɛtɛ mo kɔzɔ a nime tɛ. Itomara kole 'ba Arona na ki'di mbiri rɔ bɔ dɔnnĩ tītɛtɛ mo.

²² Bezalele kole 'ba Urĩ kole 'ba kole 'ba Uru di mĩ kupɔ e'be Yuda na ko'dɔ wa naga nime pili Bɔko'ba kose zi Musa ne.

²³ Bɔ gɔ bo Oliba kole 'ba Asamaka di mĩ kupɔ e'be Dana na rɔ bɔ tose mo ga gbĩ rɔ bɔ toga yĩmo gbĩ rɔ bɔ tu'jɔ bɔŋɔ di mĩ sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'dɔ kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo.

²⁴ Yamo kɔbɔkɔbɔ ame ga pili kireke kulɔmu zi Bɔko'ba ne ɛdĩ kilo kuluku 'butɛ riyɔ gɔ akiyari mo.

²⁵ Sītɛrĩ ɛdĩ pili kilo kuluku 'butɛ bi modɔkɔtɔ kɔdɔ dɔmo kuluku modɔmota kora dɔmo 'butɛ mota (3,430) gɔ akiyari mo ma bilaka ma kugu mɔyĩ mo naga nima kireke.

²⁶ Wa naga nime pili ma bilaka mo ga kireke na, mɔtɔ opi kɔzɔ ma ko'dɔkɔ ziyĩ tara gɔ akiyari mo. Bɔtɔni ame ga kɔmɔ kɔɔ mo kisaki 'deni di dɔ 'butɛ riyɔ kugu mɔyĩ mo ne ɛdĩ pili kuluku kpa mota bi sowɔ kɔdɔ dɔmo kuluku kpa riyɔ bi 'butɛ sowɔ dɔkɔtɔ kora dɔmo kuluku 'butɛ riyɔ dɔkɔtɔ (603,550).

²⁷ Di mĩ sītɛrĩ mo nima ma kilo kuluku 'butɛ bi modɔkɔtɔ kɔdɔ dɔmo kuluku modɔmota (3,400) na ko'dɔ pili rɔ akidɛyĩ mo ma kuluku riyɔ 'ba rɔ rɔ koro mo nima ti 'ba bɔŋɔ kurɔbɔ mo ga, ma kɔtɔ ombi ŋbɔ kilo 'butɛ mota dɔmosowɔ, pili rɔ gɔmo.

²⁸ Kɔsɔ mo ma kileke kilo 'butɛ mota nima na Bezalele ko'dɔ bi kiyɔru ti moŋɔ 'ba gɔ dɔdɔrɔ mo ga di yĩmo. Kina gbĩ bo ko'dɔ rɔ a 'ba dɔ dɔdɔrɔ mo ga.

29 'Bilɛɛɛ ma kireke kulɔmu zi Bɔko'ba ɛdɛ pili kilɔ kuluku 'butɛ sowɔ dɔɔmu dɔɔmota kora dɔmo 'butɛ riyo dɔɔmu (2,425).

30 Kina Bezalele ko'do akidɛyi 'ba kpadɔri 'ba rɔ koro mo nima gbɛ di yimo ti bi 'ba toɲma akumu ma di mi 'bilɛɛɛ mo nima ti kayikayi 'bilɛɛɛ mo tɔnɛ ti jama pili 'ba bi 'ba akumu.

31 Kina ma bo ko'do akidɛyi kali mo tɔnɛ ga gbɛ di yimo ti 'ba kpadɔri mo ga ti akutɔti rɔ koro nima pili ti 'ba kali mo.

39

Kinɛ Bɔɲɔ 'Ba Bɔ Akumu (TD 28:1-14)

1 Di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ɲɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo mo tɔnɛ ga na liɲɛ ko'do bɔɲɔ 'ba rɔ bɔ akumu mo ga ɲɛɛ ma 'do liɲɛ kolɔ ɔdo liɲɛ kɛdɛ kari toja laja mi bi ma koro mo. Liɲɛ o'do bɔɲɔ koro 'ba bɔ akumu rɔ Arona ni kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa tara.

2 Liɲɛ o'do nyama mo di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ɲɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo gbɛ ti yamo kɔbɔkɔbɔ.

3 Liɲɛ uku yamo kɔbɔkɔbɔ kore yaga ndendendende ku'jɔ kɔɔ ti sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ɲɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo mo tɔnɛ.

4 Liɲɛ o'do kabi 'ba dɔkɔnyɔ riyo kpa nyama mo nima kosi kpamo dɔ kapa mo ga 'do kuru kpamo timo.

5 Gasi ku'jɔ kele mo tɔnɛ ko'do ra gbɛ di mi kinɛ wa kɔɔ mo nima ne iyoso kpamo gbɛ yɔki nyama mo nima 'do kambɛ kɔɔ timo kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa.

6 Lele kinɛ ɲɔwɔ mo tɔnɛ ga liɲɛ ileɲɔ koga mɔyi kole 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yakoba ga rɔmo ko'ba'ba ti yamo kɔbɔkɔbɔ.

7 Liɲɛ uru rɔ kapa kabi 'ba dɔkɔnyɔ nyama mo nima gɔ kileme kpa gɔli 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yisarele, kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa.

Kinɛ Bɔɲɔ 'Ba Dɔɲɔ'do Mo (TD 28:15-30)

8 Liɲɛ o'do bɔɲɔ ma kpa dɔɲɔ'do mo gbɛ di mi kinɛ akɔɔ nima ko'do nyama mo di yimo ne gbɛ ti kinɛ akɔyɔru kɔɔ mo nima.

9 O'do yaga rɔ ma kɔ'bɔ rɔ do 'baga kukɔku yimo riyo teyi. Takpa mo ti tɔ'bɔ mo pili dɔkɔmɔ kolɔko riyo.

10 Liɲɛ ulɔli mindalo 'ba dɔku ndɔgɔ kitigɔ naga sowɔ rɔmo. Mindalo ma dɔgba mo liɲɛ i'di mboro ni ti ma kinɛ dɔɲɔte ti ma kese na teyi.

11 Mindalo ma riyo mo liɲɛ i'di ma kinɛ biliwa ti ma yɛwɛ ti ma kilindekilinde teyi.

12 Mindalo ma mota mo liɲɛ i'di ma kese tiyɔtiyo ti ma kumɔru ti ma liyi teyi.

13 Mindalo ma rɔ mi sowɔ mo liɲɛ i'di ma kididi ti ma kinɛ wɔliwɔli ti ma kinɛ kilidi 'dɔyi teyi. Liɲɛ ko'ba'ba pili ti yamo kɔbɔkɔbɔ.

14 Di mi dɔku 'butɛ dɔmoriyɔ naga nima pili oga mɔyi kole 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yakoba ga rɔmo rɔ kɔɔkɔɔ 'do kileme kpa gɔli 'butɛ dɔmoriyɔ 'ba Yisarele.

15 Liɲɛ o'do nyɔri yamo kɔbɔkɔbɔ kpa bɔɲɔ 'ba dɔɲɔ'do mo nima ko'do kɔzɔ ga'da naga tara.

16 Liɲɛ o'do yamo kɔbɔkɔbɔ ko'ba'ba mo ga riyo gbɛ ti magbaya riyo. Magbaya riyo mo naga nima liɲɛ uru kpa bɔɲɔ 'ba dɔɲɔ'do mo ma tɔɔ.

17 Kina liɲɛ kosi kpa nyɔri yamo kɔbɔkɔbɔ mo tɔnɛ ga ɲɛɛ rɔmo.

18 Tine kapa 'ba kpamo ama liɲɛ osi rɔ yamo kɔbɔkɔbɔ ko'ba'ba mo tɔnɛ ga rɔ kabi 'ba dɔkɔnyɔ mo yayɛ kebe kɔmɔ ne.

19 Liɲɛ o'do magbaya yamo kɔbɔkɔbɔ riyo kuru kpa bɔɲɔ 'ba dɔɲɔ'do mo nima ma kapa bɛri kebe miyo ɲɔsi kpa nyama.

20 Liɲɛ o'do magbaya mɔɔ ga 'bɔwu gbɛ riyo kuru kpa kabi 'ba dɔkɔnyɔ nyama mo ma bɛri ɲɔsi kpa dɔgali mo tine mbowa tɔɔ bi dɔ gasi ku'jɔ kele mo tɔnɛ.

21 Kɔzɔ ame Bɔko'ba kose 'deni zi Musa ne tara na lijɛ kosi kpa magbaya 'ba bɔŋɔ 'ba dɔŋɔ'do mo ŋɔ ti ma 'ba nyama mo ti kabi kese 'do bɔŋɔ ma 'ba dɔŋɔ'do nima koloma tɔɔɔ do gasi mo kinza kuŋgɔlɔ ra.

Kinɛ Bɛbɛ Mo
(TD 28:31-43)

22 Bɛbɛ ma lɔbu mo ame kebe mi nyama mo yayi ne o'do pili di mi sunɛ ma kese.

23 Bi gbɔŋɔ 'ba do mo uru kpamo kitigɔ teyi kinza kirica ra.

24-25-26 Do kpamo ma koŋɔ kebe kapa mo ma bɛri lijɛ iyija ŋgolonɔlo kese ti ma ŋbɔwɔ ti ma kasi kujɔlu yimo ti lalaŋa yamo kɔbɔkɔbɔ kɔzɔ ame Bɔko'ba kose zi Musa ne.

27 Lijɛ o'do bɔŋɔ kolɔ rɔ zi Arona ni ti kole abo ga,

28 ti yima kolo do mo ga ti a do mo ga ti ridi mo ga

29 gbɛ ti lapo di mi sunɛ kamɔlɔ ma kopiri 'deni ko'do kinɛ mo ga rɔ ma kese, ma ŋbɔwɔ ti ma kasi ti alato kirilewo kiyɔru rɔmo kele ne kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa.

30 Lijɛ o'do dɔkulɛ 'ba tileme tulomu wa zi Bɔko'ba di mi yamo kɔbɔkɔbɔ. Lijɛ kugu rɔmo te, "Ulomu 'deni zi Bɔko'ba."

31 Lijɛ udodu kpa do yima mo nima ti kabi kese kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa.

Jama 'Ba Rɔ Rɔ Koro
(TD 35:10-19)

32 Ndɔbɔ 'ba to'do rɔ koro 'ba Bɔko'ba ote rɔni ŋɔ pili kɔzɔ a nime te. Yisarele o'do wa pili ŋɔ ko kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa.

33 Lijɛ o'do rɔ koro nima koto kari zi Musa ti jama mo ga pili, moŋɔ mo ga ti nzora mo ga ti mo'ba mo ga ti dɔdɔɔ mo ga ti akidɛyi mo ga,

34 kilaka kamɔlɔ ma kuti rɔmo kasi liyi rɔ 'ba do mo mo tɔnɛ ga ti a 'ba do mo ma rɔ kilaka ma kinyanyi keŋme laka mo tɔnɛ ga, ti bɔŋɔ kurɔbɔ mo ga

35 ti sandu 'ba lomu mo tɔnɛ ti lere riyo 'ba ko'du ki'di mo tɔnɛ ga yimo, ŋgɛri kombi mo ga ti a do mo,

36 tarabiza mo ti jama mo ga pili ti maŋgolɔ'bo ma ki'di zi Bɔko'ba mo,

37 akidɛyi lamba mo di mi yamo kɔbɔkɔbɔ ne ti lamba mo ga ti jama mo ga pili ti 'bu mo ga,

38 bi 'ba akumu ma di mi yamo kɔbɔkɔbɔ ti 'bu kondi rɔmo tɔnɛ ti agba'ji kato kele mo ga ti bɔŋɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo,

39 bi 'ba akumu ma di mi 'bilɛŋi mo ti kayikayi mo ti ŋgɛri 'ba tombi mo ga ti jama mo ga pili, wɔri kurɔgɔ kɔzi mo ti akidɛyi mo,

40 bɔŋɔ kurɔbɔ 'ba kali mo ti dɔdɔɔ mo ga ti akidɛyi mo ga, bɔŋɔ kurɔbɔ ma 'ba kpadɔri 'ba kali mo ti kabi mo ga ti akutɔti mo ga pili,

41 gbɛ ti bɔŋɔ koro ma 'do bo akumu mo ga kolɔ di mi bi ma koro mo nima, bɔŋɔ koro rɔ Arona bo akumu ni lijɛ ti kole abo ga.

42 Yisarele o'do wa naga nime 'deni pili kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi Musa.

43 Musa oŋɔ gomo lijɛ o'do 'deni ko kɔzɔ ma Bɔko'ba kose zi bo. Kina bo ko'do yeyi ŋɔ zinni.

40

Tulomu Mo

1 Kina ŋere Bɔko'ba kiya zi Musa te,

2 "Mi tɔ'do ma dɔndende 'ba nyepe ma dɔgba nime ziyi tutɔti rɔ 'ba tondɔɔ, rɔ koro ma 'ba Bɔko'ba nime.

3 Utɛ sandu 'ba lomu mo tɔnɛ ti ko'du ki'di 'butɛ yimo ne mi zana mo yayi. Kina 'do kowe bɔŋɔ kurɔbɔ mo tɔnɛ kebe kɔmo mo.

4 O'de tarabiza mo tɔnɛ yimo kiyija jama mo ga do mo. O'de akidɛyi lamba mo tɔnɛ yimo yayi kiyija lamba mo ga do mo.

5 Utɛ bi 'ba akumu ma di mi yamo kɔbɔkɔbɔ mo tɔnɛ kɔmo sandu 'ba lomu mo nima yayi. Kina 'do kowe bɔŋɔ kurɔbɔ 'ba kpadɔri mo teyi.

6 Utē bi 'ba akumu ma 'ba toɲma kpa kōzī ki'di dɔmo nima kɔmɔ rō koro nima ma yaga.

7 Utē wōrī kurōgō kōzī mo tōnē mī lōngō bi 'ba akumu ni ti rō koro kunō mini lɔ yīmo.

8 Utōtī kali 'ba rɔmo ga toko kowe bɔngɔ kurōbō 'ba kpadōrī mo teyi.

9 Kina 'dɔ kulōmu rō koro nima kpaki ti jama mo ga ti tondi 'bu koro mo tōnē rɔmo kina ti kēdī ngī pili rɔ ma koro.

10 Kina 'dɔ kulōmu bi 'ba akumu mo ga pili ti jama mo ga ti tondi 'bu rɔmo. Kina ti lījē kēdī ngī rɔ ma koro.

11 Kina 'dɔ kulōmu wōrī kurōgō kōzī nima gbī tara ti akīdēyī mo.

12 O'de Arona ni ti kole abo ga kpadōrī 'ba rō koro bina kina 'dɔ ki'di lījē kurōgō rōnnī tilenjo rōnnī kɔpɔ.

13 Olɔ bɔngɔ 'ba bɔ akumu mo tōnē rɔ Arona kondi 'bu mo rɔ bo. Kina 'dɔ ki'di bo kɔzɔ a nime te toja laja rɔ bɔ akumu ma zō.

14 O'de kole abo mo ga kolɔ bɔngɔ kolɔ rɔ rōnnī.

15 Kina 'dɔ kondi 'bu gbī rōnnī kɔzɔ ma kondi rɔ 'bu nni, 'dɔ lījē koja laja zō rɔ bɔ akumu ma ga. 'Bu kondi nime ti ki'di kupō lījē kō'bō rɔ bɔ akumu zō nduwē mī kada ma kēdī kako naga nime 'dē."

16 Kina Musa ko'dɔ wa pili ngī kɔzɔ ma ɲere Boko'ba kose zi bo.

Akiyija Mo Ga

17 Mī tō'dō ma dɔndende mī nyepē ma dɔgba 'ba mī kɔmɔ kɔɔ ma rɔ riyō mo di pōtō tɔɔ 'bēnnī yaga di mī Ezipeto na rō koro 'ba Boko'ba kutōtī rōnī ngī.

18 Musa utōtī akīdēyī mo ga bēri kiyija nzora mo ga kudōdu mo'ba mo ga kīdēyī dɔdɔrɔ mo ga.

19 Bo urōbō dɔ rō nima ti ma kebe gɔmo ma yaga kɔzɔ ma Boko'ba kose zi bo.

20 Kina bo kogba lere riyō 'ba kō'du ki'di mo tōnē ga ngī ki'di mī sandu mo. Bo usu ngērī 'ba tombi mo mī kano mo tōnē ga ko'dɔ yōki

sandu mo nima ne. Kina bo kogba a dɔmo kutu'bō teyi.

21 Kina bo kutē sandu 'ba kō'du ki'di nima mī rō koro yayi bo kowe bɔngɔ kurōbō mo koza bi ma 'ba sandu mo nima timo yaga kɔzɔ ma Boko'ba kose.

22 Bo idēyī tarabiza mo yīmo yayi kebe kapa mo ma kileki te dɔ tugbu gōnyī bɔngɔ kurōbō mo tōnē ma kako te yaga.

23 Kina bo ki'di mangolɔ'bɔ mo ga ngī dɔmo yayi kɔmɔ Boko'ba, kɔzɔ ma Boko'ba kose zi bo.

24 Bo i'di akīdēyī lamba mo tōnē kebe ngila tarabiza mo nima kapa ma kari te dɔ rɔ'ɔ.

25 Kina bo ki'di lamba mo ga ngī dɔmo yayi kɔmɔ Boko'ba, kɔzɔ ma Boko'ba kose zi bo.

26 Bo i'di bi 'ba akumu ma di mī yamo kōbōkōbō tōnē rō yayi kebe kɔmɔ bɔngɔ kurōbō mo nima.

27 Kina bo koɲma agba'ji kato kele mo tōnē ngī dɔmo kɔzɔ ma Boko'ba kose zi bo.

28 Kina bo kowe bɔngɔ kurōbō 'ba kpadōrī mo ngī teyi.

29 Bo utē bi 'ba toɲma akumu ma 'ba kpa kōzī ki'di nima yaga kebe gɔ bɔngɔ kurōbō 'ba kpadōrī mo. Kina bo kumu kpa kōzimo ga dɔmo yayi ti a ma kɔzɔ nyōnyu ni kɔzɔ ma Boko'ba kose zi bo.

30 Bo idēyī wōrī 'ba turōgō kōzī mo tōnē mī lōngō bi 'ba akumu ni ti rō koro nima, ti mini lɔ yīmo.

31 Musa ni ti Arona ti kole 'ba Arona ga urōgō ga kōzinnī ti ndinnī bina

32 ɔdɔ lījē kēdī ko'dɔ tɔɔ mī rō koro 'ba Boko'ba kɔzɔ ma Boko'ba kose.

33 Musa utōtī kali toko rɔ rō koro nima ti bi 'ba akumu mo. Kina bo kowe bɔngɔ kurōbō 'ba kpadōrī mo ngī teyi. Bo kote ndɔbɔ mo pili kɔzɔ a nime te.

Pɔli Utu'bō Dɔ Rō Koro

34 Kina pɔli kako kutu'bō dɔ rō koro nima ngī bi nzari 'ba bi kɔpɔ 'ba Boko'ba kogba yīmo ngī ti rōnī.

35 Kina ki'di Musa ngī kɔdɔ dē rō yayi.

³⁶ Yisarele ö'bö tunyë taya 'bënni
nge kololo dogba odo kiya te poli
nima kënyi kokpe mini 'deni tɔɔɔ di
do rö koro nima.

³⁷ Ne odo koloma le lijë ogbogbo
rönni dë.

³⁸ Mi kada 'ba lingere 'bënni nima
pili lijë ö'bö to'ja poli 'ba Boko'ba do
rö koro nima rö mi kada. Tine ma
rö mi korondo pa'do na köbö domo
mi poli mo nima.

Laja Laka Ma MATAYO Kugu

Yi Lिंगi 'Ba Yēsu Ga (LK 3:23-38)

¹ Ame na rɔ möyī 'bu löbu 'ba Yēsu Kurisītō kupō Dawidi kupō Abarayama.

² Abarayama na köyö Yisika, Yisika na köyö Yakoba, Yakoba na köyö Yuda ni ti löndö bo ga.

³ Yuda na köyö Pereze ni ti Zera ame mönni na rɔ Tamara ne. Pereze na köyö Ezerona, Ezerona na köyö Rami.

⁴ Rami na köyö Aminadaba, Aminadaba na köyö Nasona, Nasona na köyö Salamono.

⁵ Salamono na köyö Bɔwaza ame ma mo rɔ Raba ne. Bɔwaza na köyö Obede ame ma mo rɔ Ruta ne. Obede na köyö Yisayi.

⁶ Yisayi na köyö Dawidi bɔ dɔliɲɔ. Dawidi na köyö Solomo ame ma mo rɔ makuru'bē pötö Uriya ne.

⁷ Solomo na köyö Rebama, Rebama na köyö Abiya, Abiya na köyö Asa.

⁸ Asa na köyö Yesopata, Yesopata na köyö Yorama, Yorama na köyö Uzīya.

⁹ Uzīya na köyö Yotama, Yotama na köyö Aza, Aza na köyö Ezikiya.

¹⁰ Ezikiya na köyö Manase, Manase na köyö Amona, Amona na köyö Yosiya.

¹¹ Yosiya na köyö Yekoniya ni ti löndö bo ga mī kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele.

¹² Di pötö tinda'ba bilaka kari Babele na Yekoniya köyö Salatele, Salatele na köyö Zerobabele,

¹³ Zerobabele na köyö Abiyuda, Abiyuda na köyö Elekima, Elekima na köyö Azora,

¹⁴ Azora na köyö Zadoka, Zadoka na köyö Akimi, Akimi na köyö Eliyuda,

¹⁵ Eliyuda na köyö Elezara, Elezara na köyö Matana, Matana na köyö Yakoba,

¹⁶ Yakoba na köyö Yesepa ame bo na rɔ mē'dē 'ba Mariya ma 'ba Yēsu ma kīdēki rɔ Kurisītō ne.

¹⁷ Tine 'bu löbu ma kisaki di zi Abarayama ɲbō kōmō zi Dawidi ēdī pili 'butē dɔmosowɔ. Kina ma kisaki di zi Dawidi ɲbō kōmō mī kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele ēdī pili 'butē dɔmosowɔ. Kina ma kisaki di mī kada 'ba tinda'ba bilaka kari Babele ɲbō kōmō zi Kurisītō ēdī gbī pili 'butē dɔmosowɔ.

Töyö Yēsu (LK 2:1-7)

¹⁸ Tine töyö Yēsu Kurisītō na kɔzɔ a nime te. ɔdɔ kilibö ma bo Mariya 'deni 'dɔ togbe mo zi Yesepa tine gba kinza lijē kodɔ'bo dönni dē lɔko ari kikali rōni lɔko ɔmɔ 'deni ti tigɔ 'ba Nyī Kɔtɔ Laka.

¹⁹ Tine mē'dē ni Yesepa rɔ bo lende laka, kina bo o'dɔkɔ dē 'dɔ tuburu lɔko kɔmɔ bilaka ma konzi. Kina bo komeri ɲgi 'dɔ tope lɔko lowo.

²⁰ Kina ɔdɔ bo ko'dɔ meri mo 'deni tara tine, Bɔko'ba i'di nyī ko'de ɲgi dɔ bo kina malayika 'ba Bɔko'ba kilende zi bo, iya te, “Yesepa kupō Dawidi, kinza kere dē di bi togba Mariya zīyī liɲɔ rɔ 'ja 'bi. Römōyī kole nima mīni ne Nyī Kɔtɔ Laka na ki'di lɔko kɔmɔ.

²¹ Lɔko ti köyö kole kina ti kīdēki möyī mo rɔ Yēsu. Römōyī bo na ti kɔmɔ bilaka abo ga yaga di mī lende kēnyē 'bēnni ga.”

²² Wa naga nime o'dɔ rōnni 'deni 'dɔ kēdi kɔzɔ wa ma tōnē ga Bɔko'ba ki'di bɔ kumē lende abo ga kiya 'deni mɔlo ne tara. Ame kiya te,

²³ “Nyiti mɔtɔ gba rɔ yitō ti kɔmɔ 'deni köyö kole. Kina ti kīdēki möyī mo rɔ Imanuwēlē.” Ame 'jɔ 'ba lende 'ba möyī nima iya te, “Bɔko'ba ēdī tize.”

²⁴ Kina ɔdɔ Yesepa konɲɔ bi tine bo ogbe Mariya ɲgi kɔzɔ ma malayika 'ba Bɔko'ba kiya zi bo.

25 Tine Yesepa ni inda'ba dönñi dē titi ti Mariya n̄bō loko köyö kole. Kina bo ki'di möyi mo n̄gī rō Yēsu.

2

Tako 'Ba Bō Lende Kikali

1 Öyö Yēsu 'deni Beteleme mī dōyayi 'ba Yudayi mī kada 'ba Erode bō dōlin̄ɔ. Kina bō lende kikali mōto ga ako ra di bīci tōrō n̄bō kōmō Yerosalema.

2 Lijē ititi, tēgē, “Kole nime köyö bine rō n̄ere 'ba Yudayi ne, bo ēdī yala ga? Kēlu abo do'ja 'deni di bīci tōrō, kina me dako tilēlu bo.”

3 Kina ɔdō Erode kuwō lende nime 'deni te tine, mī bo ēnyī kombi n̄gī kina bilaka 'ba Yerosalema mōto ga yīmo ombi 'deni gbī.

4 Kina bo kari kīdēkī löbu 'ba bō akumu ni ti bō kōmō kiyandi 'ba kō'du ki'di ni n̄gī pili gō kako zi bo, kina bo kititi lijē, bo iya te, “ɔdō tara ne Kurisītō ame Boko'ba kēdī koja kako di mitorō ne ēdī köyö bo yala ga ya?”

5 Lijē iya te, “Ēdī köyö Kurisītō mī Beteleme mī dōyayi 'ba Yudayi bine. Römöyī bō kumē lende 'ba Boko'ba mōto ugu lende nime 'deni mōlo ame kiya te,

6 'Nī, Beteleme, dōyayi 'ba Yudayi nime, inza 'bēyī kulōwō wōtī titiyi bēri di mī dōyayi 'ba Yudayi nime. Bilaka ma löbu ti kōdō 'deni di miyī ame gō kokoko bilaka ma ga 'ba Yisarele.’”

7 Kina Erode kīdēkī bō lende kikali tōnē ga n̄gī lowo kako zi bo gō lijē kiya kada 'ba tōdō 'ba kēlu nima zi bo.

8 Kina bo kēnyī koja lijē n̄gī kari, bo iya te, “Arike Beteleme toma gō kole nima. ɔdō ko'jake bo 'deni ako kiyake lende mo zō gō mari gbī tilēlu bo.”

9-10 Kina ɔdō lijē kuwō lende kiya 'ba Erode nima 'deni tine lijē ēnyī n̄gī tari. Kina lijē ko'ja kēlu mo tōnē lijē ko'ja mōlo di yībī ne n̄gī. Kina ɔdō lijē ko'ja 'deni tara tine lijē n̄gī ti mī kēyī rō mbēmbē.

Kēlu nima ɔsō nduwē dōgba zinnī n̄bō kari kōrō dō bi ame kole Yēsu kēdī teyi ne.

11 Kina lijē kōdō n̄gī kari ko'ja kole ni kēdī rō yayi ti ma mo. Kina lijē kolōdō n̄gī bēri tilēlu bo. Kina lijē kunyē kpa sandu 'bēnnī ga n̄gī, lijē ki'di kpa kōzī ki'di 'bēnnī ga zi kole nima. Kpa kōzī ki'di mo ga rō yamo kōbōkōbō, ti akato kele ti wōwō kele mōto kīdēkī möyi mo rō muri.

12 Tine na Boko'ba kiyandi lijē n̄gī ti nyī kinza lijē kileki dē kpe kebe dō Erode. Kina lijē kileki n̄gī kari dōyayi 'bēnnī ti kōri ma löwō mōto.

Tiriña Ti Yēsu Ezipeto

13 Kina ɔdō ya naga nima kari 'deni tine, Boko'ba i'di nyī ko'de n̄gī dō Yesepa, kina malayika kiya zi bo, iya te, “Erode o'doko toma gō kole nime 'dō bo kupō yaga. Ēnyī ti kole nime ti ma mo kirin̄a kari Ezipeto. Oloma yayi n̄bō ma na 'jaa ti miya zīyī gō kileki.”

14 Kina Yesepa kēnyī n̄gī mī korōndō nima kirin̄a kari Ezipeto ti kole tōnē ti ma mo.

15 Lijē ari 'dō toloma Ezipeto yayi n̄bō kōmō mī kada 'ba tōlē 'ba Erode.

Loma 'bēnnī yayi nima ēdī 'deni kōzō lende 'ba Boko'ba ame tōnē bo kiya 'deni mōlo ti bō kumē lende abo mōto, kiya te, “Mīdēkī kole ma 'deni kako di Ezipeto.”

Tupō Kole Bōtoni Di Mī Beteleme

16 Kina ɔdō Erode kikali 'deni bō lende kikali naga nima indēndē dō bo 'deni kōzō a nima tara tine, mī bo ēnyī kata n̄gī. Kina bo koja bō kanya abo ga n̄gī kari mī dōlin̄ɔ pili 'ba Beteleme tupō kole titi ame ga pili rō bōtoni ne, ame kōmō kōō mo ga kēdī 'deni riyō n̄bō kōmō dō ame ga köyö mī kōmō kōō mo nima ne. Tisaki mo di dō ame ga kōmō kōō mo ga kēdī 'deni riyō ne römöyī gō lende 'ba kada 'ba tōdō 'ba kēlu ame bo kuwō lende mo di zi bō lende kikali naga nima ne.

17 Tupō kole titi 'ba Beteleme naga nime ēdī 'deni kōzō lende 'ba

Boko'ba ame bo kiya 'deni molo ne tara, ame Yeremaya kumë 'deni molo kiya te,

¹⁸ “Biro ëdi kudu mi Rama, biro 'ba monɔ ni ti kuwu. Rayile na kedi kudu go kole 'ba kole 'benni ga. Lije ole 'deni pili kina loko o'doko de kpe go kuye komoni.”

Loma Mi Nazareta

¹⁹ Tine Yesepa ni edi 'deni koloma mi Ezipeto. Kina odo Erode kole 'deni tine, na Boko'ba ki'di nyi ko'de ngi do Yesepa, kina malayika kodo ngi zi bo,

²⁰ kiya te, “Enyi di bine ti kole titi nime ti ma mo kileki kari mi dayayi 'ba Yisarele. Bilaka ma tone ga yayi ko'doko tupo kole nime ne lije ole 'deni.”

²¹ Kina bo kenyi ngi ti kole tone ti ma mo, bo kileki kari mi dayayi 'ba Yisarele.

²² Tine bo ari kuwo 'bowu teger kole 'ba Erode, ame kideki moyi mo ro Arokewo ne, na 'deni ro nere 'ba Yudayi. Kina bo kere ngi di bi tari toloma mi Yudayi. Kina Boko'ba ki'di nyi moto ko'de gbi do bo, kiya zi bo go bo kari koloma Galilaya.

²³ Kina odo bo komo 'deni yayi tine, bo ari koloma 'deni mi gawo moto kideki ro Nazareta. Loma mi Nazareta nima edi 'deni kozo lende 'ba Boko'ba ame bo kiya 'deni molo ne tara, ame bilaka moto ga kumë lende mo 'deni, kiya te, “Bo nima ti kideki bo 'deni ro bilaka 'ba Nazareta.”

3

Yowani Bo Bapatisi

(MK 1:1-8; LK 3:1-18; YN 1:19-28)

¹ Mi kada naga nima yayi Yowani bo bapatisi odo 'deni yi moko mi dayayi 'ba Yudayi. Kina bo kisasi 'deni tuwowo laja 'ba Boko'ba zi bilaka.

² Iya te, “Otoke doye di mi lende kenyë 'be ga romoyi nere lobu 'ba Boko'ba edi 'deni noli.”

³ Yowani nime na tone Yesaya bo kumë lende 'ba Boko'ba kiya lende

molo go ko'du mo, ame bo kiya te, “Bo moto edi kuwowo do bo di yi moko kiya te, 'Ilenjoke kori zi nere. Odoroke go kori zi bo.’”

⁴ Bonjo 'ba ro Yowani o'do di mi sunë gamele. Kina kilaka na bo kudodu 'bombo bo ro gasi. Akonyo abo ga ro momi ni ti tagi 'ba mi 'boro.

⁵ Bilaka odo 'deni kari zi bo di mi Yerosalema, di mi dolijo 'ba Yudayi pili kina gbi di mi lijo ame ga pili ngosi kpa yopo 'ba Yaradene ne.

⁶ Lije odo kpenni go lende kenyë 'benni ga kina bo kodo mini 'ba bapatisi ngi donni mi yopo 'ba Yaradene.

⁷ Tine odo bo konjo ya ma kideki ro Parosi ni ti Sadoke ma konzi 'deni kedi kako zi bo mi bapatisi tine, bo iya te, “Kpe kole 'ba mure naga nime, ye na ku'bolu ye tirina di kpa ya nime kedi kako doye ne?”

⁸ O'doke wa ame ga 'do kileme otoke doye 'deni di mi lende kenyë 'be ga ne.

⁹ Kinza kebeke de tomeri mo ti komoke di mi gomo nima go ame kiyake te kpe kupo Abarayama na ne. Ro ma laka miya ziye Boko'ba ti kikali ngi togba doku naga nime ko'do ro kupo zi Abarayama.

¹⁰ Goroja edi 'deni ndo ndi ngeri toga mo beri ti ngira'da mo. Ngeri ame ga pili kana a ma laka de ne ti koga beri ku'du mi pa'do.

¹¹ Medii mo'do 'bama bapatisi nge doye ti mini 'do kileme do koto. Tine bo ma kedi kako di potö ma nime, bo na mbiri di doma, pele ro tombi wari abo mo'bo de. Bo ti ko'do 'ba bo bapatisi doye ti Nyi Koto Laka gbi ti pa'do.

¹² Bo edi ti kizeri abo 'do tubo nyonyu timo. Bo ti kotowa dokandilere abo, bo ki'di nyonyu abo ga mi mata tine turu mo bo ti konma yaga ti pa'do ame kinza kolu de ne.”

Bapatisi 'Ba Yesu

(MK 1:9-11; LK 3:21-22)

¹³ Kina Yësu kako di Galilaya kömö kpa yöpö 'ba Yaradene zi Yowani 'do ko'do bapatisi do bo.

¹⁴ Tine Yowani oma tota bo, iya te, "Ako za 'böwu zö, o'ja ma na 'do mari ziyi 'do ko'do bapatisi doma 'di?"

¹⁵ Tine Yësu ileki dōmo iya te, "I'di kēdi tōti tara. Rōmöyi ti to'do mo te na ti do'do ngi kozo ako'doko abo 'ba Boko'ba tara." Kina Yowani kuti ngi gomo.

¹⁶ Kina odo ko'do bapatisi 'deni do Yësu bo kēdi kodo yaga di mi mini tine na mitoro kurögö rōni ngi zi bo. Kina bo ko'ja Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba kēdi kako bēri do bo di mitoro kozo matukpuru tara.

¹⁷ Kina biro kudu ngi di mitoro kiya te, "Ame na ro kole ma. Mo'o bo 'deni kulöwö. Ma ti mi keyi ro mbembē go lende abo."

4

Akiyozo Ma Kömö Zi Yësu (MK 1:12-13; LK 4:1-13)

¹ Kina Nyi Koto Laka koto Yësu ngi kari yi mökö 'do Satani kiyozo bo.

² Kina odo bo ko'do tö'dö 'deni do 'butē sowo bo konyo oto dē tine bo 'deni ro 'bö.

³ Kina Satani kako ngi zi bo kiya te, "Odo kēddi ngi ro kole 'ba Boko'ba ilende zi kulugbi doku naga nime 'do kuyi rōnni ro mangolobō ziyi."

⁴ Tine Yësu ileki dōmo, iya te, "Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bilaka oloma dē nge koto go akonyo tine ti lende ame ga pili kēdi kodo di kpa Boko'ba ne.' "

⁵ Kina Satani koto Yësu ngi kari Yerosalema gawo koto laka nima, kina ki'di bo nbö do kumu rö löbu 'ba Boko'ba,

⁶ kina kiya zi bo, iya te, "Odo kēddi ngi ro kole 'ba Boko'ba ola röyi bēri. Rōmöyi ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Bo ti ki'di lende zi malayika abo ga go kö'du 'bi 'do lijē kikapo yi kinza koga ndiyi ra yoki doku ma koto moto.' "

⁷ Tine Yësu ileki dōmo iya te, "Ugu 'deni gbi iya te, 'Kinza kiyozo nere Boko'ba 'bi dē.' "

⁸ Kina Satani koto bo 'böwu nbö do doku ma kakpa ro do kiteli kina kileme dolinjo nime ti tele mo ga pili zi bo,

⁹ iya te, "Wa naga nime pili ti mi'di ziyi odo kolodo bēri zö kumötu ma."

¹⁰ Yësu ileki dōmo zi bo, iya te, "Ese yaga di roma Satani. Rōmöyi ugu 'deni iya te, 'Nere Boko'ba 'bi na nge koto 'do kumötu kulömu kpēyi teyi.' "

¹¹ Kina Satani kola bo ngi na malayika kako ngi tokonyi bo.

Tisaki Ndobo 'Ba Yësu (MK 1:14-15; LK 4:14-15)

¹² Kina odo Yësu kuwö 'deni kiya te i'di Yowani 'deni mi maboso tine, na bo kēnyi ngi kari Galilaya.

¹³ Tine bo oloma dē Nazareta bo ari ngi nduwē Kaparanoma. Ame ro gawo ma kpa pöpö 'ba Galilaya mi doyyayi 'ba Zebolona ni ti Napatali.

¹⁴ O'do rōni 'deni 'do kēdi kozo ma tönē Yesaya bo kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne tara. Ame kiya te,

¹⁵ "Ya ma mi doyyayi 'ba Zebolona ni ti Napatali, ti ya ma kpa kori mini löbu ti ya ma gönyi yöpö 'ba Yaradene ti bilaka 'ba Galilaya doyyayi ma ti bo löwö yimo,

¹⁶ lijē ame ga pili kēdi koloma mi bi kölu ne o'ja bi kopo ma löbu 'deni. Bi kopo oyi rōni 'deni do ya ma kēdi koloma mi mandölu 'ba tolē naga."

¹⁷ Mi kada nima yayi Yësu isaki 'deni tuwöwö laja abo zi bilaka, iya te, "Otake doye di mi lende kēnyē 'be ga rōmöyi nere löbu 'ba Boko'ba ēdi 'deni noli."

Tösö 'Ba Atoyi Go Yësu (MK 1:16-20; LK 5:1-11)

¹⁸ Kina odo Yësu kēdi 'deni kilingere kebe kpa pöpö 'ba Galilaya tine, na bo kari ko'ja atoyi riyo moto ga ngi, Simona ma kideki ro Pitoro ni ti löndö bo Andareya kēdi ga ro tugu kenze di mi pöpö ti duru.

19 Kina Yēsu kiya zinnī, iya te, “Ösöke gōma, ti mi'di ye rō atoyi 'ba to'de bilaka kako zi Boko'ba.”

20 Kina lijē kola duru 'bēnnī ga ngi lijē kōsō gō bo.

21 Kina ɔɔ bo kari nduwē dōgba di yayi tine bo ari ko'ja löndō ma riyō mōto ga gbī, Yakoba ni ti Yowani kole 'ba Zebedayo ga kēdi mī sorope ti 'bu nni tileŋo duru 'bēnnī. Kina ɔɔ Yēsu kīdēki lijē tine,

22 lijē ēnyī ngi kola sorope ti 'bu nni yayi, lijē kōsō gō Yēsu.

23 Yēsu ilingere kote mī Galilaya toko tiyandi kōmō bilaka mī rō 'ba mōtu 'ba Yudayi, tuwōwō laja laka 'ba n̄ere löbu 'ba Boko'ba, gbī tileŋo bilaka ame ga pili kēdi ti dōkomali rōkō'ɔ mōto ga ne.

24 Lēbī abo ote mī dōyayi 'ba Suriya 'deni, kina bilaka koloma ngi rō to'de bō rōkō'ɔ pili kako zi bo. Bilaka ame ga pili ti dōkomali rōkō'ɔ ma gege ti ya ma ti abērī naga kpaki ti bō nōki ni ti ya ma keŋme bēri naga o'de 'deni pili kako zi bo kina bo kilēŋo lijē 'deni pili.

25 Tīndī ma konzi 'ba bilaka ösō 'deni gō bo di Galilaya ni ti Gawo 'Butē, gbī di Yerosalema gbī di mī Yudayi, kina gbī di mī dōyayi ma gönyī Yaradene.

5

Akiyandi 'Ba Yēsu

1 Kina ɔɔ Yēsu koŋgō tīndī 'deni tara tine bo ēki ngi kari koloma dō dōku tōrō. Bō kōsō gō bo ga ako zi bo

2 na bo koloma ngi rō tiyandi lijē kpaki ti tīndī naga nima, kiya te,

3 “Lijē ame ga rō rumō na laka rōmōyī n̄ere löbu 'ba Boko'ba nime na rō 'bēnnī.

4 Lijē ame ga ti monō na laka rōmōyī ti kiyēyī lijē 'deni.

5 Lijē ame ga ko'do dō kombi dē na laka rōmōyī lijē ti ko'ja wa ma Boko'ba kulōmu 'deni zi bilaka abo ga ne ngi.

6 Lijē ame ga mīnnī löbu gō to'do ako'doko 'ba Boko'ba na laka rōmōyī Boko'ba ti ki'di 'deni ngi kō'bo lijē.

7 Lijē ame ga rō bō mī koŋmi na laka rōmōyī Boko'ba ti ko'do mī koŋmi gbī zīnnī.

8 Lijē ame ga dōki'di nni n̄ge koto gō lende 'ba Boko'ba na laka rōmōyī lijē ti ko'ja Boko'ba ngi.

9 Lijē ame ga rō bō lata to'do lende kēyī mī löngō bilaka na laka rōmōyī Boko'ba ti kīdēki lijē 'deni rō kole abo ga.

10 Lijē ame ga bilaka kēdi ko'do kōzi kasi zīnnī gō lende laka 'ba Boko'ba na laka rōmōyī n̄ere löbu 'ba Boko'ba na rō 'bēnnī.

11 Kpe ame bilaka kēdi kiti'ja ye ko'do kōzi kasi ziye kiya kpa kēnyē rōye rō mbēmbē rōmōyī kpe bō kōsō gōma ga na ne, kpe na laka.

12 Kina olomake rō löŋo ti mī kēyī rōmōyī Boko'ba ulu kpa kōzi ma löbu 'deni koda ye mītōrō. Bō kumē lende 'ba Boko'ba ma tōnē ga koloma dōgba bine bilaka o'do kōzi kasi gbī teyi kōzō 'beye te.”

Tikō'do Ni Ti Bi Kōpō

(MK 9:50; LK 14:34-35)

13 “Kpe 'beye ēddike kōzō tikō'do tara zi bilaka lesi 'ba mī dōyayi nime. Ne tine ɔɔ tikō'do kote tulōwu ma kiyōkō 'bēni 'deni ti ko'do 'böwu kileki kiyōkō totondo mo ga ya? Ele dē kpe n̄buru mī kōtō, tine 'deni ngi 'dō tu'du mo mōkō tututu dōmo ti ndī.

14 Kina ēddike gbī kōzō bi kōpō 'ba dōliŋo nime. Gawo ame kubō 'deni dō kurun̄gu ne ikali dē kpe tusu dōmo.

15 Kina bilaka i'di pa'do dē gbī dō lamba kogba kutu'bō dōmo ti kete. Tine ēdi ki'di lamba ngi dō a 'ba tīdēyī mo 'dō kiyōpō gō bi pili mī rō yayi.

16 Kina gbī tara 'dō bi kōpō 'be kiyōpō gō bi kōmō bilaka gō lijē ko'ja wa ma laka ame ga kēddi ko'doke ne. Rōmōyī 'dō lijē kilēlu 'bu ye ame mītōrō ne gō kō'du mo.”

Kö'du Ki'di

17 “Kinza komerike dë te mako 'deni tuburu kö'du ki'di 'ba Musa ni ti akiyandi 'ba bɔ kumë lende 'ba Boko'ba. Mako dë tuburu mo tine mako 'dɔ to'dɔ mo kedi ngi kɔzɔ ame lijë kiya ne.

18 I'dike lende nime kedi dɔye, kɔzɔ mitɔrɔ ni ma ti dɔyayi ame kö'bö 'deni nburu ne tara, gɔ bi ma titi 'deki mɔtɔ di mi kö'du ki'di nime inza kölu koto te. Tine nbö kö'dɔ roni ko kɔzɔ ame kiya roni ne.

19 Gɔ kö'du mo na bilaka ame kuwö dɔ kö'du ki'di nime dë ala pele nge rɔ kapa ma mbowa mo mɔtɔ, kina bo kutu ya mɔtɔ ga gbï to'dɔ mo tara ne ti kidëki bo ngi woti titiyi di mi nɛre löbu 'ba Boko'ba. Kina gbï tara, bɔ ame kuwö dɔmo kina bo kutu ya mɔtɔ ga gbï to'dɔ mo tara ne bo ti kedi ngi rɔ löbu mi nɛre löbu 'ba Boko'ba.

20 Kina me miya ziye inza kö'böke tɔdɔ mi nɛre löbu 'ba Boko'ba ɔdɔ kiya te kogböke rɔye dë ngi laka kebe bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti Parosi ni bi to'dɔ wa ame ga pili Boko'ba kö'dɔkɔ ne.”

*'Diri**(LK 12:57-59)*

21 “Uwöke 'deni tönë mɔlo bine, iya te, 'Kinza kö'dɔ röyi dë rɔ bɔ közi roma. Bɔtɔ ame kupö bilaka ti koto ngi mi bi 'ba burë.”

22 Tine kina me miya ziye, bɔtɔ ame rɔ 'diri ti löndö mɔtɔ ti kö'de ngi mi gɔ bi 'ba burë. Bɔtɔ ame kiya zi löndö mɔtɔ kiya te, 'Ni wa yawa nime,' ti kö'de ngi kɔmɔ kiti 'ba burë ma löbu. Bɔtɔ ame kiya zi löndö mɔtɔ kiya te, 'Ni rumö yawa nime,' bo irasi lende 'deni 'dɔ tu'du bo mi pa'do 'ba Gehena.

23 Gɔ kö'du mo na ni bɔ mɔtɔ ɔdɔ kedi koto kpa közi 'bi 'deni ti'di mo dɔ bi 'ba akumu zi Boko'ba kina lende mo köyö miyi lende mɔtɔ kedi mbowa mi löngö ye ti löndö mɔtɔ,

24 ola kpa közi 'bi toti yayi kileki titi kari koteke lende nima yaga. Kina 'dɔ kako 'jaa ki'di kpa közi 'bi zi Boko'ba.

25 ɔdɔ bɔ mɔtɔ kinda'ba yi toto yi mi bi 'ba burë, ote lende nima welo yaga ti bo gba kota kinza kömö mi bi 'ba burë. Römöyi ɔdɔ kiya te kömö 'deni yayi bo edi ki'di yi ngi közi bɔ burë kina lijë kedi ki'di yi ngi közi bɔ kanya kina kedi koto yi ngi mi maboso.

26 Kina ti koloma ngi yayi nbö kopi taripa 'ba karama ma kodɔ döyi nima ngi titi du. Rɔ ma laka medï miya ziye.”

Kinza Kö'dɔ Yëri Dë

27 “Uwöke 'deni iya te kinza kö'dɔ yëri dë.

28 Tine kina me medï miya ziye, bɔtɔ mɔtɔ ame konɔ 'ja mɔtɔ pele nge ti kɔmɔ bo kina meri 'ba mi bo kiteri 'ja nima 'deni, bo o'dɔ yëri 'deni ti 'ja nima ti mi bo.

29 Gɔ kö'du mo na, ɔdɔ kömöyi ma dori na ki'di yi kö'dɔ lende kënyë, iyagba bo yaga ku'du mökö. Tu'du nge rɔ kapa yi ma koto mökö edi laka rɔ dɔ kiteli di dɔ ame 'dɔ ku'du yi pili mi pa'do 'ba Gehena ne.

30 Kina ɔdɔ köziyi ma dori na ki'di yi kö'dɔ lende kënyë, oke bo yaga ku'du mökö. Tu'du nge rɔ kapa yi ma koto mökö edi laka rɔ dɔ kiteli di dɔ ame 'dɔ koto yi pili mi pa'do 'ba Gehena ne.”

*Toga 'Ja**(MT 19:9; MK 10:11-12; LK 16:18)*

31 “Iya 'deni gbï te ɔdɔ bɔ mɔtɔ koga 'ja abo 'dɔ bo kugu waraga 'ba tÿyi ki'di tÿyi.

32 Tine kina me miya ziye, ɔdɔ bɔtɔ mɔtɔ koga 'ja abo gɔ lende mɔtɔ 'beri di gɔ kɔmɔ kololo 'ba tö'dö ti rɔ, bo irasi lende 'deni. Bo na ki'di 'ja nima 'deni 'dɔ kö'dɔ yëri ɔdɔ löko kari kogbe më'dë mɔtɔ 'böwu. Kina më'dë mɔtɔ mo ame kari kogbe löko 'böwu ne o'dɔ yëri 'deni gbï.”

Kinza Kulömuke Rɔye Dë

33 “Uwöke 'deni tönë mɔlo bine, iya te, 'Kinza këyëyi mi lömu 'bi dë. Tine o'dɔ wa ame kulömu röyi 'deni zi Boko'ba 'dɔ to'dɔ mo ne.’

34 Kina me medï miya ziye, ɔdɔ ki'dike kö'du 'ba a mɔtɔ kinza

ko'dake lömu de teyi. Kinza kulömuke roye de ti mitoro römöyi kitä 'ba Boko'ba na.

³⁵ Kina kinza kulömuke roye de ti doyyayi römöyi bi tidëyi ndi bo na. Tine kinza kulömuke roye de gbi ti Yerosalema römöyi gawo 'ba Boko'ba bo dolinjo ma löbu na.

³⁶ Kinza kulömuke roye de gbi ti doye ga römöyi inza ko'bake tuyi sunë ma koto kanmi yaga ala kileki 'böwu kölu.

³⁷ I'dike lende kiya 'be kö'bö nge ro, 'Yëë' ala 'Ee'. Wa moto ame 'beri di go ame ako di zi Satani."

Dakolo (LK 6:29-30)

³⁸ "Uwöke 'deni, iya te, 'Odo kitiko komo bo moto 'do kitiko kömöyi gbi. Kina odo koto kpa bo moto 'do koto kpëyi gbi.'

³⁹ Tine kina me medä miya ziye. Ni bo moto, odo boto moto kirasi lende moto ziyi kinza kopi dakolo mo de. Odo boto moto kokoso lo'bo yi ma kapa döri uyi kapa ma gali gbi zi bo 'do bo kokoso.

⁴⁰ Odo boto moto koto yi zi bo burë 'do kogba bonjo 'ba röyi i'di bo kogba ma kedä kolö domo gbi.

⁴¹ Odo bo kanya ki'di yi tombi wa tari timo mayile koto, tine ombi koto nbö mayile riyo.

⁴² I'di wa zi bilaka ame ko'doko wa di ziyi ne. Kina i'di gbi zi bo ma ko'doko togba mo toti 'do kileki 'jaa ne."

Ako'o (LK 6:27-28, 32-36)

⁴³ "Uwöke 'deni iya te, 'O'o lepä yi ga kina o'ji bo ya 'bi ga.'

⁴⁴ Tine kina me medä miya ziye, o'oke bo ya 'be ga kina o'dake motu go ya ma kedä ko'do közi kasi ziye naga.

⁴⁵ Odo ko'dake te ti keddike ngi ro kole 'ba 'bu ye ame mitoro ne. Römöyi bo i'di kada abo 'deni keze do bo lende kënyë ni kpaki ti bo lende laka. Kina bo i'di toro ka'di 'deni zi bo ko'do lende kënyë ni kpaki ti bo ko'do lende laka.

⁴⁶ Ne odo ko'oke nge ro ya ame ga ko'o ye ne, 'do Boko'ba ki'di kpa közi ziye go wa'di? Bo kireke awada ni o'do gbi tara.

⁴⁷ Ne odo löndö ye ga na nge kumötoke ro ma laka, lende laka wa'di na ko'dake kulöwö bine di do 'ba ya ma laki? Ya ma kicali Boko'ba de naga o'do gbi tara.

⁴⁸ Kina me olomake ti mi koto ro ma laka kozo 'ba 'bu ye ame mitoro ne tara."

6

Aki'di

¹ "Ziye tikali mo laka, kinza ke-beke de to'do lende laka 'be komo bilaka 'do ko'ja. Odo ko'dake tara inza ko'jake a moto du te gomo di zi 'bu ye ame mitoro ne.

² Tine odo ni moto keddi ki'di wa zi bo lisa kinza kome more de domo kozo 'ba bo komo kandi naga nima kedä ko'do mi rö 'ba motu ala go kori 'do bilaka koro lijë gomo ne tara. Ro ma laka miya ziye kpa közi 'benni na 'deni pili ma.

³ Tine odo keddi ki'di wa zi bo lisa kinza ki'di boto ame pele ngosi ngila yi ne kicali gomo de.

⁴ Ne 'do kedä ngi liwo. Kina 'bu yi Boko'ba ame ko'ja wa ma ko'do liwo nima ne ti ki'di kpa közimo ngi ziyi."

Mötu Ko'do (LK 11:2-4)

⁵ "Tine odo keddi ko'dake motu kinza keddike de kozo bo komo kandi naga nima. Römöyi ako'doko 'benni ma do kiteli mo na ro toro to'do motu mi rö 'ba motu ala kpa dokoka kori 'do bilaka ko'ja lijë. Ro ma laka miya ziye kpa közi 'benni na 'deni pili ma.

⁶ Ne odo keddi ko'do motu odo rö 'bi kurögö kpadöri teyi 'do ko'do motu zi 'bu yi Boko'ba ame boto ko'ja de ne. Kina 'bu yi Boko'ba ame ko'ja wa ma ko'do liwo nima ne ti ki'di kpa közimo ngi ziyi.

⁷ Kina odo keddi ko'do motu kinza kebe de tojolo lende ma kinza 'jo mo naga ro go kowo kozo 'ba ya

ma kinza kikali Boko'ba dë naga. Römöyî lijë omeri 'bënnî tégë ti kuwö lijë gó lende konzi 'bënnî naga nima.

⁸ Kinza keddike dë gbî kozo lijë römöyî 'bu ye Boko'ba ikali wa ma ko'dokoke nima 'deni molo gba kinza kititike dë.

⁹ Tine na 'do kumotuke kozo a nime te,

"Bu ze ni ame mitoro ne, möyî yî kö'bö ro ma koro.

¹⁰ I'di nere löbu 'bi kako, ako'doko 'bi ko'do rönî mî doliño kozo ma kedi ko'do rönî mitoro.

¹¹ Oja gó akonyo 'ba mî kada ma tone zize.

¹² Ola ze gó lende kirasi ze ga kozo ma dëdî dola lépî ze ga ma kirasi lende zize naga tara.

¹³ Kinza koto ze dë mî bi 'ba akiyozo. Tine olo ze di zi bo bo ma kënyë nime.'

¹⁴ Römöyî odo kolake bilaka gó lende ame lijë kirasi ziye, 'bu ye ame mitoro ne ti kola ye gbî gó lende kirasi 'be ga.

¹⁵ Ne odo kolake bilaka dë gó lende kënyë 'bu ye ame mitoro ne inza kola ye gbî gó lende kënyë 'be ga."

Kpa Koro

¹⁶ "Odo keddî koroke kpeye kinza kebeke dë tirasi komoye kozo 'ba bo komo kandi naga nima. Lijë upupu rönni tulëtulë 'do laki pili kikali lijë ëdî ro toro kpënnî. Ro ma laka miya ziye kpa közi 'bënnî na 'deni pili ma.

¹⁷ Tine odo keddî koroke kpeye, urögöke komoye kosake 'bu, kujëke doye,

¹⁸ kinza ya ma laki kikali ra ma keddî koroke kpeye 'do 'bu ye ame ko'ja kinë mo dë ne na nge kikali. Kina 'bu ye ame ko'ja wa ma ko'doke liwo nima ti ki'di kpa közimo ngi ziye."

Ulu Kpa Wa Ziyi Mitoro (LK 12:33-34)

¹⁹ "Kinza kuluke kpa wa dë ziye mî doliño nime bine, ame madoböndî ni kedi kirasi wa di teyi, kina gbî ame a mo ga kedi koromaro ne, kina

gbî ame bo 'bögo kedi ku'bögo wa di teyi ne.

²⁰ Tine ma laka mo 'do kuluke kpa wa ziye mitoro gó bi ame madoböndî kirasi wa dë di teyi a mo ga koromaro dë bo 'bögo ku'bögo dë gbî ne.

²¹ Römöyî gó bi ame kulu kpa wa 'deni teyi ne na doki'di yî ti kö'bö nburu gomo."

²² "Kömöyî na ro lamba 'ba röyî. Odo kömöyî kedi rekereke, yida röyî pili ti kedi ngi mî bi koro ma löbu.

²³ Ne odo kömöyî kele dë, yida röyî pili ti kedi ngi mî bi kölu. Tine odo doki'di ame ro bi koro 'ba ro didi yî ne na kedi 'deni za ro bi kölu ti kedi ngi ziyi ro mandölu ma kinza kiya."

Boko'ba Ni Ti Yamo (LK 16:13; 12:22-31)

²⁴ "Bilaka koto ikali dë 'do kedi ro bo laja zi nere riyö. Bo ti ko'bo nge ro ma koto tine bo ti ko'ji moto. Bo ti kodo mî bo zi moto tine ro yögo zi ma koto. Kina gbî tara, inza ko'bo toja laja zi Boko'ba gbî zi a 'ba doliño nime.

²⁵ Gó kö'du mo na me mēdi miya ziye, kinza kolomake dë ti komo kilē'di gó kö'du 'ba akonyo ni ti akuwë ame ro a 'ba tulu yida roye timo ne. Kina gbî kinza kolomake dë ti komo kilē'di gó kö'du 'ba bonjo tusu mo roye. Ma komerike 'beye, didi na dë kebe akonyo? Kina gbî yida ro na dë kebe bonjo?

²⁶ Ongöke yali ni te, lijë oro'do oto dë gbî, kina lijë umu oto dë gbî ki'di mî mata. Tine pele tara 'bu ye ame mitoro ne na kedi kulu lijë. Ma komerike, kpe na dë kulöwö mbiri ro do kiteli di do yali?

²⁷ Boto moto ikali dë 'do tiyese gó loma abo kowo mbowa mî doyayi nime ti komo kilē'di 'ba gó wa.

²⁸ Tine ëddi kolomake ti komo kilē'di gó kö'du 'ba bonjo gó wa'di? Ongöke döwöru ni te, lijë o'do ndobo dë gbî toma bonjo rönni.

²⁹ Tine ro ma laka miya ziye, bo doliño Solomo pele ti wa mbëmbë

abo naga nima usu bɔŋgɔ ma kele kebe dōwōru ni dē.

³⁰ Ne ɔdɔ Boko'ba na kēdī kiyada moli ni ame kēdī ko'ja tōne bine, tine tīlëndō dayi kusu pa'do 'deni yīmo kilaŋma yaga ne bo ti kola ye kinza tusu bɔŋgɔ rɔye? Kpe bɔ kinza ki'dike dɔye laka gɔ lende 'ba Boko'ba naga nime.

³¹ Kina me miya ziye, kinza kolo-make dē ti kɔmɔ kilē'di tiya mo te, 'Ti monyo tōne di yala?' ala, 'Ti muwē di yala? Kina gbī ti mo'ja bɔŋgɔ di yala?'

³² Wa naga nime na ya ma kinza kikali Boko'ba dē naga kēdī kulō dōnni ŋburu gɔmo. 'Bu ye Boko'ba ame mītɔrɔ ne ikali 'deni ma ko'dɔkɔke wa naga nime pili.

³³ Tine wa ma 'dɔ kulō dōyī rɔ mbēmbē toma kōri mo na rɔ ŋere lōbu 'ba Boko'ba nime gbī ti wa ma bo ko'dɔkɔ di zīyī. Kina bo ti koja gɔ wa mɔtɔ naga nima ŋgī pili zīyī.

³⁴ Kina gbī kinza kolomake dē ti kɔmɔ kilē'di gɔ wa 'ba tīlëndō. Kɔmɔ kilē'di ma tīlëndō koloma ē'bēni gbī tōti koda bo yayi. Kinza ko'deke gomɔ 'ba kada mɔtɔ dē korake dɔ a ma kada nima kēdī ko'de ne."

7

Ni Gbī Tara

(LK 6:37-38, 41-42)

¹ "Kinza ko'dɔ burē 'ba bɔtɔ mɔtɔ dē. Ɔdɔ ko'dɔ ti ko'dɔ burē 'bī gbī.

² Rōmōyī kōri ame kēddi ko'dɔ burē 'ba bilaka timo ne na gbī Boko'ba ti ko'dɔ burē 'bī timo. Ndī lende ame kēddi kodɔrɔ rɔ bilaka ne na ti kodɔrɔ 'bēyī gbī timo tara.

³ Ne gɔ wa'di na kebe tɔŋgɔ pōri di kɔmɔ lēpī yī mɔtɔ konyɔ lende 'ba kpa kulugbu ma lōbu nima kōmōyī ne dē?

⁴ Ti kiya rɔ ma tondo zi lōndō nima, kiya te, 'T'di miyagba pōri nima yaga di kōmōyī,' ko'ja kēddi 'bēyī ti kpa kulugbu kōmōyī?

⁵ Ni bɔ kɔmɔ kandi nime, iyagba kpa kulugbu nima titi dɔgba yaga di

kōmōyī 'dɔ ko'ja bi laka tiyagba pōri nima yaga di kɔmɔ lōndō yī mɔtɔ.

⁶ Kina kinza ki'di laja ma koto laka dē zi bī, rōmōyī lijē ti kileki kuyi kpēnni kirica mīyī yaga. Kinza ku'du wa ma kele 'bī dē bēri kɔmɔ ba'do, lijē ti kututu dōmo ti ndīnni kirasi yaga."

Ɔdɔ Koma Ti Ko'ja Ngī

(LK 11:9-13)

⁷ "Ititi kina ti ki'di ŋgī zīyī. Oma kina ti ko'ja ŋgī. Ukōkō kina ti kurōgō kpadōri ŋgī zīyī.

⁸ Rōmōyī lijē ame ga pili kititi ne, i'di ŋgī teyi. Kina lijē ame ga pili koma ne, o'ja ŋgī. Kina zi ame ga kukōkō ne, urōgō ŋgī.

⁹ Yē na ɔdɔ kole abo kīdēkī maŋgolɔ'bo bo kēnyī kogba za rɔ kulugbi dōku ki'di teyi?

¹⁰ Ala mɔtɔ ɔdɔ kole abo kīdēkī kenze bo kogba za rɔ murē ki'di teyi?

¹¹ Ne ɔdɔ kpe ame rɔ bo lende kēnyē ne kikalike ti'di wa ma laka zi kole 'be ga tara, 'bu ye ame rɔ ma laka mītɔrɔ ne ti ki'di wa ma laka rɔ dɔ kiteli ŋgī zīnni lijē ame ga kititi di zi bo ne.

¹² Wa ame ga ko'dɔkɔ 'dɔ lēpī yī ga ko'dɔ zīyī ne o'dɔ gbī zīnni. Rōmōyī wa nime na kō'du ki'di ni kpaki ti bɔ kumē lende 'ba Boko'ba ni kōrɔ dōmo."

¹³ "Arike tɔdɔ kebe kpadōri ma titiyi rōmōyī ma lōbu nima ari mī gɔ bi 'ba tōlē dɔ kote. Kina kōri mo gbī ŋgī rɔ ma kitēwu. Ya ma kēdī kari kebe gɔmo lijē rɔ ma konzi.

¹⁴ Tine kpadōri ma kēdī kari mī gɔ bi 'ba dīdī ma ŋburuŋburu ŋge titiyi, kina kōri mo gbī rɔ gomɔ. Ya ma ko'ja mo ga ŋge mbowa."

I'dike Kōmōye Kandi Laka

(LK 6:43-44)

¹⁵ "I'dike kōmōye kandi laka di zi bɔ kumē lende ma dɔ kīndēndē naga nima. Rōmōyī lijē ēdī kako ziye kɔzɔ kamōlō di rōnni ma yaga, tine di mīnni lijē rɔ kuruku wōlīwōlī ma kēnyē.

16 Ti kikalike lijë di mi wa ma lijë kedi ko'do. Römöyî kono ana maa de, kina ngɔpɔliŋga ana kɛlu de gbi.

17 Kina gbi tara, ngɛri ma la'ja ana 'beni gbi ro dɔngɛri ma laka. Kina ngɛri ame ro gɔtɔ ne ana 'beni gbi ro dɔngɛri ma kɛnyɛ.

18 Ngɛri ma la'ja ikali de tana dɔngɛri ma kɛnyɛ, kina ngɛri ma gɔtɔ ikali de tana dɔngɛri ma laka.

19 Ngɛri ame ga pili kana dɔngɛri ma laka ɔtɔ de ne ti koga yaga ku'du mi pa'do.

20 Kina me 'do kikalike bo kumɛ lende ma do kindɛndɛ naga nima di mi wa ma lijë kedi ko'do."

21 "Bilaka ame ga kɔ'bɔ to'do kpa koŋmi tidɛki ma ro ɛere ɛere ne inza kɔmɔ kɔtɔ te mi ɛere lɔbu 'ba Boko'ba. Tine ya ame ga ɛge kedi ko'do wa ame 'bu ma, ma mitɔrɔ nime ko'dɔkɔ ne na ɛge ti kɔmɔ yimo.

22 Mi kada 'ba burɛ nima bilaka ma konzi ti kiya 'deni zɔ te, 'Nere, ɛere, ze na de tɔnɛ doloma tiya laja 'ba Boko'ba ti mɔyî yi ne ya? Kina ti mɔyî yi na de gbi tɔnɛ doloma ti'di nɔki ma konzi kita'ba yaga di do bilaka, kina doloma gbi to'do go kɔtɔ ma lɔbu naga ya?"

23 Tine ti mileki miya zinni, miya te, 'Mikali ye de kɔtɔ te, arike yaga di roma, kpe bo ko'do lende kɛnyɛ naga nime.' "

Rɔ Ko'ba Riyo (LK 6:47-49)

24 "Kina me 'deni, bo ame kuwɔ lende ma nime kina ko'do ngi tara ti kedi kɔzɔ bo ma kandi ame ko'ba rɔ abo do dɔku ne.

25 Ame tɔrɔ ka'di mini koso, kina lili piwu kome kikɛti rɔni yɔki rɔ nima, tine ulɔru de rɔmɔyî isaki to'ba gbɔndɔ mo 'deni di do dɔku.

26 Ne bo ame kuwɔ lende ma nime tine ko'do de tara ne edi kɔzɔ bo rumɔ ame ko'ba rɔ abo do yayi lida ne.

27 Ame tɔrɔ ka'di mini koso, kina lili piwu kome kikɛti rɔni yɔki rɔ

nima yo na kurɔ ngi. Tine tulɔru mo ti kedi ngi ro ma kɛnyɛ ro do kiteli."

28 Kina ɔdo Yɛsu kote tiya lende naga nime 'deni tine tindi naga nima ɔtɔ ngi ro gɔnni ro mbɛmbɛ go kɔ'du 'ba akiyandi abo.

29 Römöyî bo iyandi wa 'deni ngi kɔzɔ bo kɔzi kakpa, tine inza kɔzɔ 'ba bo kɔmɔ kiyandi ni tara.

8

Yɛsu Ileno Bo Mɔnyu (MK 1:40-45; LK 5:12-16)

1 Kina ɔdo Yɛsu kɛki 'deni bɛri di do dɔku tine tindi ma konzi ɔsɔ ngi go bo.

2 Kina bo mɔtɔ ame roma kila'ba 'deni roma ne kako ngi kolɔdo bɛri kɔmɔ Yɛsu, kiya te, "Nere, ɔdo ko'dɔkɔ ngi ti kilɛŋo ma ngi yaga ro ma kɔpɔ."

3 Kina Yɛsu koja kɔzi bo kosa ro bo nima, kiya te, "Mo'dɔkɔ 'deni ngi, ilenɔ yi 'deni."

Kina rɔkɔ'ɔ tɔnɛ kola bo nima ngi welo.

4 Kina Yɛsu kose zi bo, iya te, "Uwɔ te, kinza kari kiya lende nime de zi bɔtɔ mɔtɔ, tine ari zi bo akumu 'do bo kinyeli rɔyi. Kina 'do ki'di kpa kɔzi 'ba akilɛŋo kɔzɔ ame Musa ki'di kɔ'du mo mɔlo ne tara. Ame 'do kileme zi bilaka pili ilenɔ yi 'deni."

Bo Laja 'Ba Bo Do Bo Kanya (LK 7:1-10)

5 Kina ɔdo Yɛsu kɔdo 'deni mi Kaparanoma bo do bo kanya mɔtɔ 'ba Romo ako zi bo koma'jo ro bo zi Yɛsu,

6 kiya te, "Nere, bo laja ma edi ro rɔkɔ'ɔ do sora liŋo ma 'de yayi. Edi ngi kilisa sowa, uyî rɔni de gbi."

7 Yɛsu iya te, "Ti mari tilenɔ bo."

8 Tine bo do bo kanya nime ileki dɔmo, iya te, "Nere, mɔ'bo de 'do ti'di yi kako mi go bi 'ba loma ma. Tine iya ɛge ti kpɛyi kina ti kilɛŋo bo laja ma nima ngi.

9 Römöyî mikali kɔzi kakpa 'bi edi gbi kɔzɔ 'bama ame mɛdi bicî kɔzi kakpa ti bo kanya ɛbanî kpa bicî ne.

Ɔɔɔ milende zi mɔtɔ, miya te, 'Ari,' kina kari ngi. Ɔɔɔ milende zi mɔtɔ, miya te, 'Ako,' kina kako ngi. Kina gbi ɔɔɔ milende zi bo laja ma, miya te, 'O'dɔ wa nime,' kina ko'dɔ ngi."

¹⁰ Kina ɔɔɔ Yēsu kuwö lende 'ba bo nime 'deni te tine, lende mo igayi bo ngi. Kina bo kiya zi bo kösö gɔ bo ga, iya te, "Rɔ ma laka miya ziye, mo'ja bɔtɔ dē di mi bilaka 'ba Yisarele ame ki'di dönɔ gɔ lende ma kɔzɔ bo nime te.

¹¹ Rɔ ma laka mēdi miya ziye, ma konzi ti kako di mi dɔyayi ma kapa yibi ti dɔ tɔrɔ kodɔ'bo rönni ti Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba mi lɔŋɔ 'ba nbele 'ba nɛre löbu 'ba Boko'ba.

¹² Tine ya ame ga molo rɔ kole 'ba mi nɛre löbu nima ne ti ku'du 'deni nɔbo yaga mi gɔ bi kolu ame rɔ bi 'ba monɔ ni ti kpa kunyi."

¹³ Kina Yēsu kileki kiya zi bo dɔ bo kanya tönē, iya te, "Ari liŋɔ, wa ame komeri 'deni miyi gɔ tigo ma ne ti ko'dɔ rönɔ 'deni ngi tara ziyi."

Kina kileŋɔ bo laja 'ba bo dɔ bo kanya tönē ngi mi saa nima.

*Yēsu Ileno Bo Rɔkɔ'ɔ Ma Konzi
(MK 1:29-34; LK 4:38-41)*

¹⁴ Kina ɔɔɔ Yēsu kari 'deni kɔdɔ rɔ 'ba Pitörö tine bo ari ko'ja mese 'ba Pitörö kēdi kö'dö dɔ sora yayi ti zēyi.

¹⁵ Kina bo kosa közimo yɔ na zēyi nima kola ngi, na loko kënyi ngi kari toja laja zi bo.

¹⁶ Mi dɔkɔpiyari tine na ko'de ya ma konzi ame ga kēdi ti nöki ne ngi kako zi bo. Kina bo kamo ngi dɔ nöki ni kita'ba yaga di dɔmo. Kina bo kileŋɔ ya ame ga pili rɔ rɔkɔ'ɔ ne ngi gbi.

¹⁷ Bo o'dɔ wa nime 'deni 'dɔ kēdi kɔzɔ ma tönē Yesaya bo kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne. Ame kiya te, "Bo gbagba bo na kombi rɔkɔ'ɔ ze ga 'deni kpaki yaga."

*Gomɔ Mi Tösö Gɔ Yēsu
(LK 9:57-62)*

¹⁸ Kina ɔɔɔ Yēsu konŋɔ tindi 'deni kēdi kuru bo bēri tara tine na bo

kilende ngi zi bo kösö gɔ bo ga 'dɔ kumu kari gönyi pöpö ma kapa mɔtɔ.

¹⁹ Kina bo kɔmɔ kiyandi mɔtɔ 'ba kö'du ki'di kako ngi zi bo, kiya te, "Bo kɔmɔ kiyandi, ti mösö ngi nduwē göyi nɔbo bi tɔ ame kēdi kari pele teyi."

²⁰ Yēsu ileki dɔmo, iya te, "Kiraba ni pele ēdi ti gö 'bēnni ga, kina yali ni gbi ēdi ti rɔ 'bēnni ga. Tine kole 'ba bilaka lesi inza 'ba bo ti bi mɔtɔ ame gɔ bo ko'ba dɔ bo teyi tindawo rɔ bo."

²¹ Bo mɔtɔ ame rɔ bo kösö gɔ bo ne ako kiya te, "Löbu ma, i'di mileki titi tusu 'bu ma."

²² Yēsu iya te, "Ösö goma, ola töku ni kusu töku lēpi nni ga."

*Yēsu Oga Pīwu
(MK 4:35-41; LK 8:22-25)*

²³ Kina Yēsu ni kēki ngi mi sorope ti bo kösö gɔ bo ga tari rɔ dɔ mini.

²⁴ Mbowa yɔ na pīwu ki'di ngi tome kebe dɔ pöpö yayi. Lili pīwu nima i'di ngi tonbenbe sorope ko'dɔ 'dɔ kɔnzɔ bēri. Tine Yēsu ēdi bi tö'dö.

²⁵ Kina lijē kari ngi kindiŋi bo, kiya te, "Nɛre, okonyi ze, dēdi 'deni dölē."

²⁶ Tine bo iya te, "Eddi kereke gɔ wa'di? Kpe bo kinza ki'dike dɔye laka gɔ lende ma naga nime."

Kina bo kënyi tɔrɔ kamo dɔ lili ni ti mini kikagba nima 'dɔ kɔrɔ. Kina kɔrɔ ngi liwo.

²⁷ Kina lijē pili koto ngi rɔ gönni, iya te, "Bo nime, bo wa'di ga na? Lili ni ti mini löbu ni kpaki rɔ wa kuwö dɔ bo."

*Nöki Ni Ti Ba'do
(MK 5:1-20; LK 8:26-39)*

²⁸ Kina ɔɔɔ Yēsu kömö 'deni kapa pöpö mɔtɔ mi dɔyayi 'ba Gadara tine na ya mɔtɔ ga riyo rɔ bo nöki kondɔsɔ ngi ti bo di yayi. Ya riyo naga nima ēdi kako di kpa ti'börö 'ba tusu töku. Ya naga nima nöki ila'ba 'deni dɔmo koworo ngi rɔ ma kënyē. Gɔ kö'du mo na bɔtɔ ilaŋa rönɔ dē kpe tudö kebe yayi.

29 Kina lijë kulöri ngi ro ma kembe, iya te, “Ni kole 'ba Boko'ba nime, wa'di na ko'doko di zize? Ako 'deni tote doze toti gba kinza kada mo kömö?”

30 Tindi 'ba ba'do 'ba lijo edi tonyo kpenni noli yayi,

31 kina nöki naga nima koma'jo rönni ngi zi Yesu, iya te, “Odo keddi koga ze yaga oja ze dari mi ba'do naga nime 'de.”

32 Kina bo kiya zinni, iya te, “Arike.” Kina odo lijë kari kila'ba ngi do ba'do tone ga yo, kina ba'do naga nima kenyi ngi pili kirina kari bi kuluni 'ba popo kila'ba mi mini kote donni pili yaga.

33 Bo koda ba'do naga nima irina kari kiya ködu mo mi gawo. Kina lijë kiyeti go wa ma ko'do roni nima ghi pili ti lende 'ba bo nöki tone ga.

34 Kina bilaka 'ba mi gawo nima kolo ngi pili kako tongo Yesu. Kina odo lijë ko'ja bo 'deni tine lijë ititi bo 'do bo kenyi kari yaga di mi doyayi 'benni.

9

Yesu Ileno Bo Kenme Beri Moto (MK 2:1-12; LK 5:17-26)

1 Kina Yesu keki ngi mi sorope kumu do popo kileki kari mi gawo 'benni.

2 Di yayi na ya moto ga ko'de bo moto ame kenme 'deni beri ne ngi kako zi bo. Bo nima ro ma ködo do sora. Kina odo Yesu konggo 'deni lijë kicali ngi bo edi ti tigo tileno bo nima tine, bo ilende zi bo nima, iya te, “Kole ma, ogbo doki'di yi, ola yi 'deni go lende kenye 'bi ga.”

3 Kina bo komo kiyandi moto ga ame keddi yayi ne kenyi ngi tomeri mo ti minni, iya te, “Bo nime edi kudoli Boko'ba.”

4 Tine Yesu ikali meri 'benni nima ngi na bo kiya te, “Eddi komerike lende ma kenye ma tara ga miye go wa'di?”

5 Ma yala na kitewu 'do tiya mo? ‘Ola yi 'deni go lende kenye 'bi,’ ala 'do kiya te, ‘Enyi kilingere’?

6 Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi edi ti tigo dolingo bine tola bilaka go lende kenye.”

Kina bo kiya zi bo kenme beri nima, iya te, “Enyi toro kombi sora 'bi kari lijo.”

7 Kina bo tone kenyi ngi toro kari lijo.

8 Tine odo tindi ko'ja bo nima 'deni tara tine lijë ngi ro tikere. Na lijë kebe ngi tilelu Boko'ba go ti'di koki kakpa ma kozo a nima tara zi bilaka lesi.

Bo Roko'o Na Nge Ko'doko Wowo (MK 2:13-17; LK 5:27-32)

9 Kina odo Yesu kiteli 'deni di yayi na bo kari ko'ja Matayo bo kireke awada koloma 'deni mi go bi 'ba tireke awada. Kina Yesu kiya zi Matayo, iya te, “Osö goma.” Kina Matayo kenyi ngi kosö go Yesu.

10 Tine odo Yesu ni ti bo kosö go bo ga koloma 'deni tonyo akonyo di lijo 'ba Matayo yayi na bo kireke awada ma konzi ti bo lende kenye moto ga kototo rönni ngi yayi kodo'bo rönni ti Yesu ni.

11 Kina odo Parosi moto ga ko'ja 'deni tara tine lijë ititi bo kosö go Yesu ga, iya te, “Bo komo kiyandi 'be nima edi konyo wa bi koto ti bilaka ma tara ga go wa'di?”

12 Tine odo Yesu kuwo lende 'benni nima 'deni tara, bo iya te, “Bo roko'o na nge kari zi bo ki'di wowo. Ya ma kinza ti roko'o naga ari e'benni de.

13 Ari kongoke 'jo 'ba lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, ‘Mi keyi na mo'doko di zi bilaka, tine inza ro akumu.’ Kina me ma mako de tideki bo lende laka, mako go bo lende kenye.”

Lende 'Ba Kpa Koro (MK 2:18-22; LK 5:33-39)

14 Bo kosö go Yowani bo bapatisi ga ako zi Yesu kititi, kiya te, “Ze 'beze ti Parosi ni deddi doru kpeze nduwë, ne go wa'di na bo kosö göyi ga koro 'benni kpenni de?”

15 Yēsu iya te, “Ma komerike 'beye, n̄ba 'ba mī gbe ti koloma rɔ meri ko'ja mē'dē 'ba nyiti kēdī gba tinnī? Tine inza tara, kada mo ti kōmō 'deni ame 'dɔ kogba mē'dē 'ba nyiti yaga di mī lōngō lījē. Kina lījē ti koro kpennī 'jaa mī kada mo nima.

16 Kina gbī bɔtɔ mɔtɔ uru bɔngɔ ma la'ja dē yaki bɔngɔ ma molo. Rōmōyī bɔngɔ ma la'ja ti kosoŋi rōnī ngī kirica ma molo nima ko'dɔ bi gbōŋō ma lōbu.

17 Kina bɔtɔ mɔtɔ ɔdɔ layi ma la'ja dē gbī mī kilaka ma molo 'ba layi. Rōmōyī kilaka ti kotopa ngī yaga layi nima kolɔdɔ mōkō. Kina kilaka mo kēdī kirasi rōnī ngī. Tine layi ma la'ja ēdī kodɔ gbī mī kilaka ma la'ja kina 'dɔ lījē pili koloma laka.”

Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Rɔ Bɔngɔ 'Ba Yēsu

(MK 5:21-43; LK 8:40-56)

18 Ko'ja Yēsu kēdī gba rɔ tiya lende nime na bɔ mɔtɔ rɔ turu 'ba Yudayi kako ngī zi bo kila'ba bēri kōmɔ bo kilēlu bo, iya te, “Nyiti ma olē 'deni girī nime tine ako ki'di kōziyī rōnī na loko ti kididī ngī 'bōwu.”

19 Kina Yēsu ni kēnyī ngī ti bɔ kōsɔ gɔ bo ga kari ti bɔ nima.

20 Kina 'ja mɔtɔ ame roma kō'bō tolɔdɔ ngī di rōmo kōmɔ kɔɔ mo 'deni n̄bō 'butē dōmorīyō ne kako ngī kosa kpa bɔngɔ 'ba rɔ Yēsu.

21 Rōmōyī loko omeri kiya ti mīnī te, “Ɔdɔ mosa pele n̄ge rɔ kpa bɔngɔ 'ba rɔ bo, ti kilenjo ma ngī kɔpɔ.”

22 Kina Yēsu kuyī kōmɔ bo ko'ja 'ja nima. Na bo kiya te, “Nyiti ma, ogbɔ dōki'dī yī. Ti'di dōyī gɔ tigɔ ma na kilenjo yi 'deni.” Kina kilenjo 'ja nima ngī mī saa nima.

23 Kina ɔdɔ Yēsu kari kōmō mī liŋɔ 'ba turu tōnē, bo ari ko'ja bɔ kome more ni ti tīndī ma kēdī kome kuwu ni ti bɔ tonyo kōkō ni pili yayi.

24 Kina bo kiya zīnnī, iya te, “Kpe nima pili ɔdɔke yaga, nyiti titi nime olē dē rɔ tōlē tine loko ēdī bi tō'dō.” Tine lījē ɔgō bo ngī rɔ laŋa.

25 Kina ɔdɔ koga tīndī naga nima 'deni yaga tine, na Yēsu kɔdɔ ngī rō

gɔ tōku nima kinda'ba kōzīmo. Kina loko kēnyī ngī tɔrɔ.

26 Kina lēbī 'ba lende nime kiyēlē rōnī ngī kote mī dōliŋɔ nima toko.

Yēsu Iyɔpɔ Kōmɔ Kōlu

27 Kina ɔdɔ Yēsu kēnyī 'deni di yayi na bɔ kōmɔ kōlu ma riyō mɔtɔ ga kōsɔ ngī gɔ bo ti tulōrī kiya te, “Kole 'ba Dawidi bɔ dōliŋɔ, i'di miyī kpe kēyī rɔze.”

28 Kina ɔdɔ bo kari kɔdɔ 'deni rō tine na bɔ kōmɔ kōlu tōnē ga kako ngī zi bo. Kina bo kititi lījē, bo iya te, “Ikaliŋe ngī rɔ ma laka ti mɔ'bɔ tilenjo ye?”

Lījē iya te, “Yēē, n̄ere.”

29 Kina bo kosa kōmōnnī, bo kiya te, “Ko'dɔ rōnī ziye kɔzɔ ame ki'dike dɔye 'deni gomo ne tara.”

30 Kina kōmōnnī kɔpɔ ngī yaga. Tine Yēsu ose gomo kitigɔ zīnnī, iya te, “Kinza kari kiyake lende nime dē zi bɔtɔ mɔtɔ.”

31 Tine lījē ari kiyēlē lēbī 'ba Yēsu ngī kote mī dōliŋɔ nima toko.

Yēsu Ilenjo Bɔ Kpa Kudōdu

32 Ko'ja ya tōnē ga kēdī kēnyī 'deni tari tine na ya mɔtɔ ga ko'de bɔ nōkī mɔtɔ ame kpamo kudōdu rōnī 'deni teyi ne ngī kako zi Yēsu.

33 Tine ɔdɔ koga nōkī nima 'deni yaga yɔ na bɔ tōnē ki'di tilende ngī. Kina kō'du mo kigayi tīndī naga nima ngī pili. Lījē iya te, “Do'ja a ma te dē molo mī dɔyayi 'ba Yisarele.”

34 Tine Parosi ni iya te, “N̄ere 'ba nōkī na ki'di kōzi kakpa nima zi bo toga nōkī timo.”

35 Yēsu ēnyī kilīŋgere pili toko kote mī gawo ti dōliŋɔ ma titi naga tiyandi kōmɔ bilaka mī rō 'ba mōtu, kina gbī tuwōwō laja laka 'ba n̄ere lōbu 'ba Boko'ba. Bo ilenjo ya ma kēdī ti dōkomali rōkɔ'ɔ ma konzi naga 'deni pili.

36 Kina ɔdɔ bo ko'ja tīndī 'deni tine meri 'ba lisa 'bēnnī ma bo kōngɔ oso ngī lɔ dōki'dī bo. Rōmōyī ilikō dōnnī 'deni ngī kinza bɔ kokɔko lījē kɔzɔ

kamölö ame bo koda mo kinza ne tara.

³⁷ Kina bo kiya zi bo kösö go bo ga, bo iya te, "Wa 'ba kpa dölili nime ngi kpaya. Tine bo ndobo 'ba romo ga onzi de.

³⁸ Ititike bo ntere bo domo 'do bo koja bo ndobo mi nyaka abo nime."

10

Bo Kösö Go Yesu Ga (MK 3:13-19; LK 6:12-16)

¹ Yesu ideki bo kösö go bo ga ma 'butë domoriyö naga nima bi koto. Kina bo ki'di közi kakpa zinni 'do toga nöki kita'ba yaga timo di do bilaka, kina gbi 'do tileño roko'o ma konzi.

² Bo laja ma 'butë domoriyö naga nime möyi mo ga na me. Ma dogba mo Simona ame kideki möyi mo gbi ro Pitörö ne, kina ti löndö bo Andareya ti Yakoba kole 'ba Zebedayo ti löndö bo Yowani.

³ Pilipö ni ti Batolimayo ti Toma ti Matayo bo kireke awada ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Tadayo

⁴ ti Simona bo ko'do ya go dayayi 'benni ti Yuda Isikarita ame kusus Yesu ne.

Laja 'Ba Ya Ma 'Butë Domoriyö (MK 6:7-13; LK 9:1-6)

⁵ Yesu oja ya 'butë domoriyö naga nima kari ti ndose nime kiya te, "Kinza kodoke de mi dolingo 'ba bo löwö ma kinza ro Yudayi naga. Kina kinza kodoke de gbi mi gawo 'ba Somorona ni.

⁶ Tine arike nge zi kamölö 'ba Yisarele naga nime kölu 'deni ne.

⁷ Kina 'do kari kuwöwöke zinni, kiya te, 'Nere löbu 'ba Boko'ba edi 'deni ngosi.'

⁸ Kina 'do kilejoke bo roko'o kindinjike töku ni. Ilenjoke bo mönyu ni, kina 'do kogake nöki gbi kita'ba yaga di do bilaka. Ogbake 'deni di zo ro ma sari kinza topi oto teyi, kina 'do kari ki'dike gbi ro ma sari kinza topi oto gomo.

⁹ Kinza kogbake girisi de tiye.

¹⁰ Kina kinza kogbake mbo'da 'ba kpasi de teyi. Kina kinza kogbake bonggo moto ala wari moto ala peri adokotoni moto de tiye. Romöyi bo ndobo pili edi ti bi gomo 'ba rönni.

¹¹ Odo komöke mi gawo ala lingo moto omake ro bilaka ame laka ko'doko tota ye ro nba ne. Kina 'do kolomake lingo abo nbö kënyike di go bi nima.

¹² Tine odo komöke mi lingo iyake te, 'Lende keyi koloma tiye.'

¹³ Odo bilaka 'ba lingo mo nima kota ye ro nba olake lende keyi 'be nima koloma tinni. Ne odo lijë kota ye de ogbake e'be yaga di zinni.

¹⁴ Kina odo komöke mi gawo ala lingo moto ga ame bilaka mo ga koga ye ko'doko de tuwö lende 'be enyike di teyi. Kina 'do kombake lupu mo yaga di ndiye ro lömu rönni.

¹⁵ Ro ma laka miya ziye mi kada 'ba burë mi Boko'ba ti keyi ro mbembë ro bilaka 'ba Sodomoni ni ti Gomora di do bilaka 'ba go bi mo to nima."

Gomo 'Ba Go Laja 'Ba Boko'ba (MK 13:9-13; LK 21:12-17)

¹⁶ "Uwöke te, medii moja ye nime kozo kamölö tara mi löngö wöliwöli ma konzi. Tine i'dike komoye kandi kozo komo murë kina gbi liya ro rumö kozo matukpuru.

¹⁷ Ongoke roye laka romöyi ya moto ga edi ame lijë ti kinda'ba ye koto ye mi go bi 'ba burë. Kina lijë ti komba ye gbi di mi rö 'ba motu 'benni ga.

¹⁸ Ti kusus ye ko'de ye komo kitii 'ba bo dolingo ni ti turu ma löbu naga go lende ma kina ti kiyetike laja koto laka ma nime zinni kina gbi zi bo löwö.

¹⁹ Tine odo ko'de ye mi go bi 'ba burë kinza ki'dike komoye kilë'di de go wa ma 'do kiyake ala kiyetike zinni. Romöyi wa ame ga keddi kiyake ne Boko'ba ti ki'di ngi ziye mi saa mo nima.

²⁰ Romöyi kpe na de keddi kilendeke tine Nyi Koto Laka 'ba 'bu ye

na kēdī ki'di lende ma kēddī kiyake mo ga kpeye.

²¹ Mī kada mo nima bilaka ti kebe togba lōndō lijē ga ki'di mī tōlē. Kina 'bu ti ko'do gbī tara zi kole 'bēnnī ga. Kina kole ti kebe gbī tuyī kpēnnī do 'bu nnī ga ti mōnnī ga ti'di mo mī tōlē.

²² Laki pili ti ko'ji ye go kō'du ma. Ne bo ame ki'di mī bo kēddī teyi ṅbō kōmō mī kada 'ba tote mo ti kōmō ṅgī di mī tōlē.

²³ Kina do lijē kēdī ko'do kōzi kasi ziye di mī gawo mōto ololoke kirinake gbī karike mī gawo mōto. Rōmōyī ro ma laka miya ziye inza koteke mī gawo 'ba Yisarele pili gba kota kinza kole 'ba bilaka lesi kileki kako dolinjo nime.

²⁴ Kina ongoke, kole 'ba sukulu inza mbiri di do bo kōmō kiyandi abo, kina bo laja inza gbī mbiri di do bo ma ro bo do bo.

²⁵ Kina 'do kole 'ba sukulu kēdī ti mī kēyī tēdi kōzo bo kōmō kiyandi abo, kina 'do bo laja gbī kōzo bo ma ro bo do bo nima. Kina me do kiti'ja bo dolinjo 'deni kīdēki ro Bezebola, tine bilaka 'ba linjo abo ga ti kīdēki ṅgī ti mōyī ma kēnyē ro do kiteli."

Ere Boko'ba (LK 12:2-7)

²⁶ "Kina kinza kereke bilaka dē. Wa ame ga pili ro ma kusu le'jete ne ti kiyagba 'deni ṅgī yaga. Kina wa ame ga pili ro mulugu ne ti kumō yīmo 'deni kikali yaga.

²⁷ Wa ame ga mēdi miya liwo ziye ne ti kileki kiyake gōmo 'deni yaga bi kōpo. Kina wa ame ga kuwōke liwo ne ti kuwōwōke 'deni ṅgī di do rō toro.

²⁸ Kina me kinza kereke ya ma kēdī kupō ṅge ro yida ro kinza kupō dīdī naga nima dē. Tine Boko'ba ame kēdī kote 'ba bo do yida ro ni kpaki ti dīdī mī pa'do 'ba Gehena ne na ṅge 'do kereke.

²⁹ Ne ongoke, ndögō 'ba silo riyo ṅge ti taripa kōto. Tine pele silo ma kōto mōto olo dē lowo kinza ma 'bu ye kikali gōmo.

³⁰ Kina sunē 'ba doye gbī bo ikali gōmo me.

³¹ Kinza kereke dē. Kpe na ro do kiteli zi bo kebe silo ma konzi."

³² "Lijē ame ga kiya yaga bi kōpo, kiya te lijē 'bama na ne, ti mo'do gbī tara zīnnī kōmō 'bu ma ame mītoro ne.

³³ Ne lijē ame ga kilagi ma yaga bi kōpo ne ti milagi lijē gbī tara kōmō 'bu ma ame mītoro ne."

Ya Na Yesu Ko'de Mī Dolinjo (LK 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ "Kinza komerike dē te mako to'do lende kēyī mī dolinjo. Tine inza tara, mako dē to'de lende kēyī mī dolinjo tine ya na mo'de.

³⁵ Mako toso kpa kole tēnyī ro 'dirī ti 'bu nnī ga, kina yītōtī gbī 'do kēnyī ro 'dirī ti mōnnī ga. Kina 'ja 'ba kole ni 'do kēnyī ro 'dirī ti mese lijē ga.

³⁶ Bo ya ma kēnyē 'bēyī 'ba bo mōto ti kēdī aa ro bilaka 'ba mī linjo 'bi.

³⁷ Kina me bilaka ame kō'o 'bu bo ni ti ma bo ro do kiteli di dōma ne o'bo dē tēdi ro bo kōsō gōma. Kina gbī tara bo ame kō'o kole abo ala nyiti abo ro do kiteli di dōma ne o'bo dē tēdi ro bo kōsō gōma.

³⁸ Bo ame ko'doko dē tilenjo ro bo tōlē go lende ma o'bo dē tēdi ro bo kōsō gōma.

³⁹ Bo ame ko'doko tōmō dīdī bo ti kiyōlu dōmo ṅgī yaga. Tine bo ma kiyōlu do dīdī bo go lende ma ti kōmō ṅgī."

Kpa Kōzi (MK 9:41)

⁴⁰ "Bo ame kota ye ro ṅba ota ma 'deni gbī. Kina bo ame kota ma ro ṅba bo ota bo ame koja ma ne 'deni gbī.

⁴¹ Bo ame kota bo laja 'ba Boko'ba ro ṅba ne ti ko'ja kpa kōzimo gbī kōzo 'ba bo laja nima. Kina gbī bo ame kota bo lende laka rōmōyī bo nima ēdī ro ma laka ne ti ko'ja kpa kōzi mo gbī kōzo 'ba bo lende laka.

42 Ti kikalike 'deni ngi ro ma laka boto ame ki'di pele nge ro mini kuwe zi bo kosö goma ma titi oto mato romöyö bo bo kosö goma na ne ti ko'ja kpa közimo ngi."

11

Akititi 'Ba Yowani (LK 7:18-23)

1 Kina odo Yesu kote tose ndose naga nime 'deni zi bo kosö go bo ga tine, na bo kënyö ngi di yayi kari tiyandi komo bilaka gbi ti tuwöwö laja laka abo mi dolinjo ma ngosinjosi yayi.

2 Odo Yowani bo bapatisi kuwö wa ame ga Kurisitö keddi ko'do ne 'deni tara di mi maboso yayi tine na bo koja bo laja abo ga ngi kari zi Yesu.

3 Kina lijë kititi Yesu, iya te, "Ni mo na ro bo ma tönë keddi kako di potö ma ne? Ala 'do doje komoze gba go bo mato?"

4 Yesu ileki domo zinni, iya te, "Ilekike zi Yowani kiyetike wa ame ga kuwöke kina ko'jake gbi ne zi bo kozo a nime te.

5 Iyoro komo bo komo kolu ni 'deni. Kina bo ka'bo ni ilingere 'deni. Ilenjo bo monyu ni 'deni yaga ro ma koro. Bo mbili ku'bë ni uwö bi 'deni. Töku ni indiji 'deni kina laja laka uwöwö roni 'deni zi bo lisa ni.

6 Lijë ame ga lende ma kilikö de dönni ne na ti yeji."

Ye Na Mbiri? (LK 7:24-35)

7 Di potö bo laja 'ba Yowani ga kari 'deni na Yesu koloma tiya lende 'ba Yowani zi tindä naga nima. Bo iya te, "Me karike yi mökö zi Yowani ne wa'di na karike tonjo mo? Mbili mali ma keddi kudë dönä di zi lili?"

8 Wa'di na karike tonjo mo? Bo kusu bonjo kele? Tine bo kusu bonjo kele ni edi koloma 'benni mi linjo 'ba bo dolinjo.

9 Ne arike tonjo wa'di? Bo kumë lende 'ba Boko'ba? Yeë, ro ma laka o'jake bo ame kebe bo kumë lende 'ba Boko'ba pili ne 'deni.

10 Romöyö Yowani na tönë kugu lende mo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Boko'ba iya te, "Medi moja bo laja ma kari dogba komöyö tilenjo kori ziyi."

11 Ro ma laka miya ziye, kole köyö 'ba 'ja mato inza mbiri di do Yowani. Tine bo ame titiyi mi nere löbu 'ba Boko'ba ne na mbiri di do Yowani.

12 Di mi kada ma Yowani kisaki tuwöwö lende 'ba Boko'ba nbö komo mi kada nime tane, ma konzi edi ko'do 'deni ngi ro ya 'do tado mi nere löbu 'ba Boko'ba. Lijë edi ko'doko 'do tinda'ba mo 'deni ngi ro gbörökötö.

13 Kina molo nbö komo mi kada 'ba Yowani bo kumë lende 'ba Boko'ba ga pili ti kö'du ki'di 'ba Musa ileme lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba nime 'deni.

14 Ma keddi ko'dokoke ra ngi ti'di doye go lende 'benni, Yowani na ro Eliya bo kumë lende ame keddi kileki kako dogba ne.

15 Bo ame keddi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende nime.

16 Ti miyari ye kpe bilaka ma le'jete naga nime ti wa'di? Kpe ngi kozo kole titi ame ga koloma mi go bi 'ba ndögö. Ame dotumu mato kulöri zi mato kiya te,

17 'Domba dokole mbili pele ziye, odoweke goye de gbi yo. Kina me duci leri 'ba tole pele ziye, uduke de gbi yo.'

18 Romöyö Yowani ako bine koro kpa bo, kuwe a ma kata naga de, iyake te, 'Yowani bo nöki na.'

19 Kina me kole 'ba bilaka lesi kako konyo kpa bo kuwe wa iyake te, 'Ongoke yayi, bo ngi ro bo kpa nbönbö bo kuwe layi bo pari 'ba bo kireke awada ni ti bo lende kënyë mato ga.' Ne tine akikali 'ba Boko'ba ti kindä 'deni yaga di mi ndobo mo."

Bu'bu (LK 10:13-15)

20 Bilaka 'ba mi gawo naga nime Yesu ko'do go koto kulöwö yimo ne oto dönni de du te. Kina bo kënyö tose kpa gawo naga nima,

21 kiya te, “Bu'bu zīyī Korazina, kina bu'bu gbī zīyī Betesayida. Römōyī ma kiya te kēdī ko'do go koto naga nime ko'do miyī ne ra mī Tura ni ti Sidona dēne, bilaka mo ga oto dōnnī 'deni molo kolo bōngō 'ba monō rōnnī, kosa buruku rōnnī 'do kileme ma lijē koto dōnnī 'deni di mī lende kēnyē 'bēnnī ga.

22 Ro ma laka miya ziye mī kada 'ba burē kada moto Boko'ba ti ki'di mī bo kēyī ro mbēmbē ro Tura ni ti Sidona di dōye.

23 Ne nī 'bēyī Kaparanoma o'doko tombi rōyī 'deni ḡbō mītoro? Ne ti ku'du yi 'deni ḡgī bēri mī pa'do 'ba Gehena. Römōyī ma kiya te go koto naga nime ko'do miyī ne na kēdī ko'do ra mī Sodomo dēne Sodomo ēdī gba ko'ja kabate.

24 Kina 'do kikali ro ma laka mī kada 'ba burē Boko'ba ti ki'di mī bo kēyī ro mbēmbē ro Sodomo di dōyī.”

Akoke, Kina Ti Momo Ye Ngī (LK 10:21-22)

25 Mī kada nima yayi Yēsu iya te, “Mīlēlu yi 'bu ma, ḡere 'ba do mītoro ni ti dōyayi römōyī wa ame kusu dōmo di zi bo akikali ni ne ileme 'deni zi ma kinza kikali oto dē naga.

26 'Bu ma, ro ma laka wa nime na ko'doko 'do ko'do rōnī te.”

27 Kina bo kiya te zi bilaka naga nima, “'Bu ma i'di wa pili 'deni zō tine bōto ikali ma kole dē, 'bu ma na ḡge kikali. Kina bōto ikali 'bu ma dē gbī tine ma kole ma na ḡge mikali ti ya ame ga migeli 'deni 'do tileme bo teyi ne.

28 Kpe ame ga 'deni pili ro gomo di zi akīrīndī ne akoke zō. Kina ti momo ye ḡgī.

29 Ombike kpa kulugbu ma mugu ye ame ro akiyandi ma ne. Römōyī dōki'di ma na liya ro rumō kinza do kombi. Kina ti ko'jake ro kindawo ḡgī.

30 Römōyī kpa kulugbu ma nime mi'di ziye ne embe dē kina tombi mo ḡgī kinza gomo.”

12

Kō'du Ki'di 'Ba Kada 'Ba Ro Kindawo

(MK 2:23-28; LK 6:1-5)

1 Mbowa di pōtō mo mī kada 'ba ro kindawo na Yēsu ni kēdī kilingere kebe mī nyaka 'ba nyōnyu. Bo kōsō go bo ga 'deni ro 'bō kina lijē ki'di ḡgī tomborozi do nyōnyu tonyo 'jo mo.

2 Kina do Parosi ni ko'ja 'deni tara tine na lijē kebe ḡgī tititi Yēsu, iya te, “Oḡgo te, wa nima bo kōsō ḡyī ga kēdī ko'do ne lijē ēdī ro tiyēyī mī kō'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo.”

3 Bo ileki zinnī, iya te, “Idēkike wa ma tōnē Dawidi ko'do mī kada nima yayi ne dē? Ame lijē ro 'bō ti bilaka abo ga ne.

4 Bo ari ḡgī mī rō löbu 'ba Boko'ba kina lijē ti bilaka abo ga konyo mangolo'bo koro ame ki'di zi Boko'ba ne ḡgī di yayi. Wa nima inza ro ma laka zinnī mī kō'du ki'di 'ba Boko'ba 'do tonyo mo. Tine bo akumu ni na ḡge 'do konyo.

5 Kina idēkike dē gbī di mī kō'du ki'di 'ba Musa? Ame kiya te mī kada 'ba ro kindawo pili bo akumu ame mī rō löbu 'ba Boko'ba ne iyēyī kō'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo. Tine pele inza ro lende kēnyē zinnī.

6 Kina me mēdī miya ziye wa moto ma kebe rō löbu 'ba Boko'ba ēdī bine.

7 Ugu 'deni mī buku 'ba Boko'ba iya te, ‘Mī kēyī na mo'doko di zi bilaka tine inza ro akumu.’ Ma kēddī kikalike 'jo 'ba lende nime ra, dēne inza kodoke karama do bilaka ame kirasi oto dē ne.

8 Römōyī kole 'ba bilaka lesi na ro ḡere 'ba do kada 'ba ro kindawo.”

Bo Konyo Keḡme Ro Kilawo (MK 3:1-6; LK 6:6-11)

9 Yēsu ēnyī 'deni di yayi kari mī rō 'ba mōtu moto.

10 Kina bo kari ko'ja bo moto kōzimo keḡme 'deni ro kilawo ḡgī di yayi. Tine ya moto ga ēdī yayi ame kēdī koma kori 'ba 'do tususu Yēsu go tirasi wa moto. Kina lijē kititi

bo, iya te, “Èdì ngi rɔ ma laka mi kò'du ki'di ze 'dɔ tilenɔ bilaka tone mi kada 'ba rɔ kindawo?”

¹¹ Yèsu ileki dɔmo zinni iya te, “Ɔdɔ kamölö 'bi 'ba bɔ mɔtɔ kila'ba mi gö ma kalo mi kada 'ba rɔ kindawo, ti kari dè kinda'ba koto yaga di mi gö mi kada 'ba rɔ kindawo nima?”

¹² Tine bilaka lesi ni ma ti kamölö, yè na mbiri? Ɔdɔ kèdì 'deni tara kò'du ki'di ze i'di ze 'deni tokonyi bilaka mi kada 'ba rɔ kindawo.”

¹³ Kina bo kiya zi bɔ konyo kenme rɔ kilawo nima, bo iya te, “Oja gɔ köziyi.”

Kina bɔ nima koja ngi na kileki ngi rɔ ma laka kɔzɔ ma kapa ama.

¹⁴ Tine Parosi ni ènyì ngi di yayi kari tususu kpenni 'dɔ tupö Yèsu.

Yèsu Na Boko'ba Koweli 'Deni

¹⁵ Kina ɔdɔ Yèsu kuwö 'deni kèdì kususu kpa rɔ bo tara tine na bo kënyì ngi kari abo yaga di yayi. Kina tindi ma konzi kösö ngi gɔ bo. Tine bo ileɔ ya ame ga ti rɔkɔ'ɔ ne ngi pili.

¹⁶ Kina bo kose zinni kinza lijè kiyèlè lende abo dè zi ya mɔtɔ ga.

¹⁷ Bo o'dɔ wa nime 'deni 'dɔ kèdì kɔzɔ wa ma tönè Yesaya bɔ kumè lende 'ba Boko'ba kiya ne tara.

¹⁸ Ame kiya te, “Bo na rɔ bɔ laja ma ame moweli 'deni ne. Bo na mɔ'ɔ 'deni kulöwö kina ma gbì ti mi këyi rɔ mbembè gɔ kò'du abo. Ti mi'di Nyi Koto Laka ma koloma dɔ bo kina bo ti kuwöwö burè ma mèdì mo'dɔ dɔ, dɔ kupö pili.

¹⁹ Bo inza kò'dɔ kowasa ala kulöri rɔ ma kembe. Boto inza kuwö mugu bo kèdì kulöri kebe gɔ kori.

²⁰ Bo ti kiliya rɔ bo zi lijè ame ga pili rɔ rumö ne, mi këyi abo ti kèdì zi lijè ame ga pili rɔ lisa ne. Bo ti kö'bö to'dɔ mo nbö bo kò'de ako'dokɔ kodoro 'ba Boko'ba nime ndimo kèdì.

²¹ Kina bilaka pili 'ba dolinɔ nime ti ki'di kömönni ngi dɔ bo.”

*Yèsu Ilenɔ Bɔ Nöki
(MK 3:20-30; LK 11:14-23)*

²² Kina ya mɔtɔ ga kò'de bɔ nöki kɔmɔ kölu mɔtɔ ame kpamo kudödu rönì 'deni gbì teyi ne ngi zi Yèsu. Kina Yèsu kilenɔ bɔ nima ngi kpamo kope rönì yaga tilende. Kina kɔmɔ mo kɔpɔ ngi gbì yaga.

²³ Kina tindi naga nima pili koto ngi rɔ gönni gɔ wa ame Yèsu kò'do ne. Lijè ititi rönni rɔ gɔ rönni, iya te, “Bo nima bo na ti kèdì rɔ kupö Dawidi bɔ dolinɔ mo tönè?”

²⁴ Tine ɔdɔ Parosi ni kuwö 'deni tara tine, lijè iya te, “Bo oga nöki naga nima yaga römöyi nere 'benni Bezebola na ki'di tigo mo zi bo to'dɔ mo.”

²⁵ Yèsu ikali wa nima lijè kèdì komeri ne 'deni kina bo kiya te, “Dolinɔ ame koza mini 'deni riyö to'dɔ ya rɔ gɔ rönni ne igabi dè kpe èdì kiyèyi rönì ngi. Kina gawo ala linɔ mɔtɔ ame koza mini 'deni to'dɔ ya rɔ gɔ rönni ne èdì kita'ba ngi.

²⁶ Kina me ɔdɔ Satani na 'deni koga bɔ laja abo ga yaga di dɔ bilaka bo oza rɔ bo 'deni to'dɔ ya ti gbagba bo kina lijè kèdì kita'ba ngi.

²⁷ Ne ɔdɔ mèdì 'deni moga nöki ti közi kakpa 'ba Bezebola tine, lèpì ye naga nima èdì koga 'benni ti wa'di? Ndobo 'benni nima na ti kodoro bicì lende roye.

²⁸ Tine ɔdɔ moga nöki 'deni ti tigo 'ba Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba, rɔ ma laka nere löbu abo ako 'deni mi döyayi.

²⁹ Onɔke te, bɔ mɔtɔ ti kari kodo tondo mi rö 'ba bɔ tigo mɔtɔ kolo wa mo ga? Rɔ ma laka ɔdɔ bo kudödu bɔ nima dè titi dogba bo inza kolo wa mo.

³⁰ Bo ame kò'dokɔ ma dè èdì rɔ ndo'ji tö. Kina bɔ ame kototo kpamo dè tö èdì 'ba bo tyyèyi yimo.

³¹ Gɔ kö'du nime na 'dɔ miya ziye, ti kola bilaka gɔ kö'du kënyè pili, kina gbì gɔ wa ma kënyè ame ga pili lijè kiya ne. Tine bɔ ame kiya kpa kënyè rɔ Nyi Koto Laka ne, inza kola du te gɔ lende kënyè nime.

³² Bo ame kiya kpa bo gɔ kole 'ba bilaka lesi ne ti kola gɔ lende kënyè, tine bɔ ame kiya kpèni gɔ Nyi Koto

Laka ne inza kola pele giri nime ala mi kada ma nburunburu.”

Dɔŋgala 'Ba Dɔŋgəri
(LK 6:43-45)

³³ “Onɔɔke te, ngeri ma la'ja edi kana 'beni ro dɔŋgəri ma laka, kina ngeri ma goto edi kana 'beni ro dɔŋgəri ma kenyē. Edi kikali ngeri go kinē ame bo kedi kana ne.

³⁴ Kpe kole 'ba murē naga nime, ti ko'bake tiya wa ma laka tondo ko'ja keddike ro wa kenyē? Römöyī kpa edi koja 'beni wa ame koso 'deni mi doki'di ne.

³⁵ Bo lende laka edi koja gbi ro wa ma laka di mi mata 'ba lende laka abo. Kina bo lende kenyē edi koja 'beni gbi ro wa ma kenyē di mi mata 'ba lende kenyē abo.

³⁶ Ro ma laka miya ziye, mi kada 'ba burē edi kititi kpa bilaka pili 'do kiyeti go lende yawa ame ga pili lijē kiya ne.

³⁷ Lende 'bi 'ba bo mato na ti kileme yi di mi burē nima ro ma laka ala ro ma kenyē.”

Bo Titi Ma Le'jete
(MK 8:11-12; LK 11:29-32)

³⁸ Kina bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di ni ti Parosi mato ga kenyi kiya zi Yesu iya te, “Bo komo kiyandi, do'doko 'do tongo lende 'ba go koto ma keddi ko'do.”

³⁹ Tine bo ileki domo iya te, “Kpe bo titi ma le'jete nime kpe ngi ro ma kenyē, ereke Boko'ba dē. Go wa'di na kiterike 'do to'ja go koto? Ne inza kileme du te ziye. Tine go koto ma 'do kileme ziye na nge tonē ro 'ba Yona bo kumē lende 'ba Boko'ba.

⁴⁰ Kozo ame Yona ko'do to'do do mota mi kenze lobu ne, ti kole 'ba bilaka lesi ko'do to'do gbi do mota tara bici yayi beri.

⁴¹ Mi kada 'ba burē bilaka 'ba Ninewē ti kenyi koro komo kiti 'ba burē tususu ye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Römöyī mi kada ma Yona kuwōwō laja nima zinni lijē oto donni ngi di mi lende kenyē 'benni ga. Kina me ro ma laka mēdi miya

ziye wa mato edi bine ame kebe Yona.

⁴² Mi kada 'ba burē 'ja bo dolijo 'ba Seba tonē ti koro komo kiti 'ba burē todoro bici lende roye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Römöyī loko ako tonē nbō ro ma koro di dolijo 'beni tuwō akikali mbembē 'ba Solomo. Kina me ro ma laka mēdi miya ziye bo mato edi bine ame kebe Solomo.”

Tileki 'Ba Nöki
(LK 11:24-26)

⁴³ “Odo nöki kita'ba 'deni di do bilaka enyi kari mi goki toma bi 'ba ro kindawo zi bo. Tine odo bo ko'ja dē yo,

⁴⁴ na bo kiya zi gbagba bo, iya te, ‘Ti mileki mari mi ro ma nime menyī di yimo ne.’ Bo ileki kari ko'ja mi ro tonē 'deni ro ma sari kotowa yimo 'deni koro kiyija wa mo ga pili ro ma laka.

⁴⁵ Kina bo kileki ngi kari ko'de nöki ma modomoriyō mato ga ame kenyē ngi ro do kiteli kebe bo ne. Kina lijē kako koloma ngi yayi. Tine na koso loma 'ba bo nima kedi kenyē ngi ro do kiteli kebe ma dogba. Wa nime na kedi ko'do roni tara zi bilaka bo lende kenyē ma le'jete naga nime.”

Yē Na Ro Iya?
(MK 3:31-35; LK 8:19-21)

⁴⁶ Yesu edi gba kilende na ma bo ni ti löndō bo ga komo ngi. Lijē oro yaga koja laja go bo 'do bo kako kilende tinni.

⁴⁷ Kina bo mato yayi kiya zi Yesu, iya te, “Onɔɔ te, möyī ni ti löndō yi ga na me 'dē yaga lijē o'doko tilende tiyi.”

⁴⁸ Yesu ileki domo, iya te, “Yē na ro iya? Kina yē mo ga na ro löndō ma ga?”

⁴⁹ Kina bo kileme bo koso go bo ga, na bo kiya te, “Iya ni ti löndō ma ga na ro ya naga nime.

⁵⁰ Bo ame ko'do wa ame 'bu ma, ma mitoro ko'doko 'do bo ko'do ne na ro löndō ma ti lēmi ma ga gbi ro iya.”

13

Dɔŋgala 'Ba Bɔ Kulɪ Kupö (MK 4:1-9; LK 8:4-8)

¹ Mi kada kɔtɔ mo nima na Yēsu kēnyi di linɔ kari kpa pöpö, bo koloma tiyandi bilaka di yayi.

² Kina bilaka kotɔtɔ rōnni ngi zi bo yayi rɔ tindi ma kinza kiya. Na bo kari kēki abo ngi koloma mi sorope dɔ mini. Tine na tindi naga nima kɔrɔ 'bēnni ngi yaga dɔ kpa gōtō.

³ Kina bo koloma ngi tiya wa ma konzi zinni rɔ dɔŋgala.

Bo iya te, “Bɔ mɔtɔ ɔdɔ 'deni kari tuli kupö abo.

⁴ Kina ɔdɔ bo kēdi koto 'deni tuli mo tine kupö mɔtɔ ga ila'ba ngi dɔ kpa kōri. Kina yali kako kogɔ ngi yaga.

⁵ Mɔtɔ ga ila'ba 'bēnni dɔ kirigoyɔ ame yayi mo kalo dē ne. Kina kōtu ngi welo rōmōyi yayi mo alo dē.

⁶ Tine ɔdɔ kada keze mbowa yɔ na konma ngi kututu yaga rōmōyi ngira'da mo alo dē.

⁷ Kupö mɔtɔ ga ila'ba 'bēnni bīci kono. Kina ɔdɔ kono kiyöbu yɔ na kuböwu ngi.

⁸ Tine kupö mɔtɔ ga ila'ba 'bēnni mi yayi ma laka, kina kiyöbu ngi kana. Mɔtɔ ga ana n̄ban̄i, mɔtɔ ga ana laka, mɔtɔ ga ana mbowa.

⁹ Bɔ ame kēdi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende nime.”

'Jo 'Ba Dɔŋgala 'Ba Kupö (MK 4:10-20; LK 8:9-15)

¹⁰ Kina bɔ kōsö gɔ bo ga kako zi bo kititi bo, iya te, “Eddi kiya lende rɔ dɔŋgala zi bilaka naga nime gɔ wa'di?”

¹¹ Bo ileki dōmo zinni, iya te, “Beye Boko'ba i'di akikali 'ba n̄ere löbu abo ame rɔ ma kusu ne 'deni ziye. Tine 'bēnni i'di dē zinni.

¹² Rōmōyi bɔ ame kēdi pele timo Boko'ba ti ki'di gbī dōmo, 'dɔ bo kēdi timo rɔ mbēmbē. Tine bɔ ame kinza timo ne ti kogba yaga di teyi. ɔdɔ ma titi mɔtɔ kēdi pele yayi ti kopepe yaga di zi bo.

¹³ Wa nime 'dɔ ki'di ma mēdi milende zinni rɔ dɔŋgala ne, rōmōyi

lende 'ba Boko'ba nime lijē ongo pele tine lijē o'ja dē, lijē uwö pele tine lijē uwö dē laka kina ɔdɔ dē gbī dōnni.

¹⁴ Eddi 'deni kɔzɔ lende tōnē Yesaya kumē gɔ kō'du 'bēnni ne tara. Ame kiya te, ‘Bilaka naga nima ti kuwö ngi rɔ tuwö tine inza kɔdɔ du te dōnni. Lijē ti konɔgɔ ngi rɔ tonɔgɔ tine lijē inza ko'ja du te.

¹⁵ Rōmōyi kpa kōri 'ba dōku dōnni idiri 'deni teyi. Mbili lijē u'bē 'deni, kina lijē otomo kōmōnni 'deni gbī teyi. Ma kiya te kinza tara dēne lijē ēdi ko'ja ti kōmōnni kuwö gbī ti mbili nni lende mo kɔdɔ dōnni gɔ lijē koto dōnni kako zö 'dɔ milenjo lijē.’

¹⁶ Tine kpe 'beye na laka rōmōyi kōmōye o'ja 'deni kina mbili ye uwö 'deni gbī.

¹⁷ Rɔ ma laka miya ziye bɔ kumē lende 'ba Boko'ba ti bɔ lende laka ma konzi oloma 'deni ti kōmɔ ki'di 'dɔ to'ja wa naga nime kēddi ko'jake ne, tine lijē o'ja dē du te. Kina lijē oloma 'deni gbī ti kōmɔ ki'di 'dɔ tuwö mo kɔzɔ ame kēddi kuwöke ne, tine lijē uwö dē du te.

¹⁸ Kina me ojeke mbili ye ti kuwöke 'jo 'ba dɔŋgala 'ba bɔ kulɪ kupö nime.

¹⁹ Bɔ ame kuwö lende 'ba n̄ere löbu 'ba Boko'ba pele tine kɔdɔ dē dōmo ne, bo na kɔzɔ kupö ame kila'ba dɔ kpa kōri ne. Kina Satani kako ngi kolɔ lende nima yaga di mi dōki'di bo.

²⁰ Kupö ma kila'ba dɔ kirigoyɔ na rɔ ya ame ga kinda'ba lende 'ba Boko'ba ngi ti mi kēyi di bi tuwö mo.

²¹ Tine ngira'da mo alo dē minni. Kina ki'di ngi kigabi dē. Kina ɔdɔ gomɔ ala kōzi kasi ma ko'dɔ zinni gɔ laja nime kōmō yɔ, na lijē koga kpēnni ngi gomō.

²² Kina kupö ma kila'ba bīci kono na rɔ ya ame ga kuwö laja laka nime pele tine kōmɔ kilē'di 'ba gɔ wa 'ba doliɔ nime ti to'ɔ mōri ko'dɔ uböwu ngi yaga di minni. Kina ki'di lijē ngi kana ɔtɔ dē kpe.

23 Kupö ma kulī mī yayi ma laka na rō ya ame ga kuwō laja nime ki'di kodo dönñi. Kina lijē kana ngī mōto ga rō mbēmbē, mōto ga ana laka, mōto ga ana mbowa."

Dɔŋgala 'Ba Beli

24 Yēsu iya dɔŋgala mōto zīnni, iya te, "Nere löbu 'ba Boko'ba ēdi kozo wa nime te. Bō mōto ari kulī kupö nyönyu ma laka mī nyaka abo.

25 Mī korōndō 'deni tine na bō ya kako ngī kulī 'jō beli mī löŋgō mo. Kina bō kari abo ngī.

26 Kina odo nyönyu kiyöbu 'deni kēdi köyö tine na beli kindā ngī ki'di gbī tōyö mī löŋgō mo.

27 Kina bō laja 'ba bō tōnē kako kiya zi bō, iya te, 'Kupö ma laka na tōnē kulī mī nyaka 'bī, ne beli naga nima ako di yala?'

28 Bō ileki dōmo, iya te, 'Bō ya na ko'do lende nima.'

Lijē ititi bō, iya te, 'O'doko 'do dari doto beli naga nima yaga?'

29 Bō iya te, 'Inza tara. Odo kari kotōke ēddi kotōke nyönyu ma laka gbī timo.

30 Tine olake nyönyu ni ti beli naga nima kana kpaki bi kotō ṅbō kōmō mī kada 'ba tumu wa di mī nyaka. Kina ti miya 'jaa zi bō kumu nyönyu 'do lijē kototo kpa beli naga nima titi dōgba kudōdu bi kotō rō dō koṅma yaga. Kina 'do lijē kumu nyönyu ma ki'di mī mata.' "

Dɔŋgala 'Ba 'Jō Titiyi (MK 4:30-32; LK 13:18-19)

31 Yēsu iya dɔŋgala mōto gbī zīnni, iya te, "Nere löbu 'ba Boko'ba ēdi kozo 'jō 'ba ṅgērī mōto ame wōti titiyi ne tara tine odo bilaka kogba kari kulī mī nyaka

32 na kiyöbu ngī rō ṅgērī ma löbu ame yali ni kako kubō rō 'bēnni ga ngī dɔŋgila mo."

33 Yēsu iya dɔŋgala mōto gbī zīnni, iya te, "Nere löbu 'ba Boko'ba ēdi kozo lanḡa ame 'ja kogba pele mbowa kuturō ti ruzu koso mī a ma mbiri ki'di ngī pili kō'bu ne."

34 Wa naga nime pili Yēsu oloma 'deni rō tiya mo rō dɔŋgala zi tīndi naga nima. Bō iya a mōto dē zīnni du te kinza dɔŋgala teyi.

35 Bō o'do 'deni tara 'do kēdi kozo wa ma tōnē bō kumē lende 'ba Boko'ba kiya ne, "Ti milende zīnni rō dɔŋgala. Wa ame ga kikali dē molo di bi tisaki 'ba dōliṅo nime ne ti miya zīnni."

'Jō 'Ba Dɔŋgala 'Ba Beli

36 Kina odo Yēsu kēnyī 'deni di mī löŋgō tīndi naga nima bō kari 'deni liṅo tine na bō kōsō gō bō ga kako ngī zi bō kititi bō, iya te, "Iyētī 'jō 'ba dɔŋgala 'ba beli 'ba mī nyaka nime te zize."

37 Yēsu ileki dōmo, iya te, "Bō kulī kupö nima na rō kole 'ba bilaka lesi.

38 Tine nyaka mo nima na rō dōliṅo, kina kupö nyönyu mo nima na rō bilaka 'ba nere löbu 'ba Boko'ba, kina beli mo nima na rō bilaka 'ba Satani.

39 Kina bō ya ma kako kulī kupö beli mo nima na rō Satani. Kada 'ba tumu wa di mī nyaka na rō ṅburuṅburu 'ba dōliṅo. Kina bō kumu nyönyu mo ga na rō malayika.

40 Kina gbī kozo ame kēdi kototo kpa beli koṅma yaga ne tara, ti kēdi gbī kozo wa nima tara mī ṅburuṅburu 'ba dōliṅo.

41 Kole 'ba bilaka lesi ti koja malayika abo ga kari kutō'du bō dō kirasi ni ti bō lende kēnyē ni yaga di mī nere löbu abo.

42 Kina malayika ti ku'du lijē ngī mī pa'do 'ba tōlē dō kote 'do lijē kudu kunyī kpēnni yayi.

43 Tine bō lende laka ni ti kēdi rō löbu ma dō kiteli ame kōbō kozo kada tara mī dōliṅo 'ba 'bu nni. Bō ame kēdi ti mbili ne i'dike bō kuwō lende nime."

Dɔŋgala 'Ba Nere Löbu 'Ba Boko'ba

44 "Nere löbu 'ba Boko'ba ēdi kozo wa nime te. Bō mōto ari kōmō ngī dō yamo adalamini sōkōwō kusu dōmo 'deni mī nyaka. Kina bō kitiri dōmo ngī tōti teyi. Bō 'deni ngī rō lōṅo na

bo kari kugö wa ame ga bo kedi timo ne ngi me mökö, kina bo kileki ngi kari kugö nyaka tönë ti yamo yimo ne ro abo.

⁴⁵ Kina ntere löbu 'ba Boko'ba edi gbi kozo wa nime te. Bo ndögö mato i'di toma tiyi nyileki ma kele.

⁴⁶ Tine odo bo kari ko'ja ame kele ngi ro do kiteli ne 'deni tine, bo ari ngi kugö abo ga me mökö na bo kileki ngi kari kugö tiyi nyileki tönë.

⁴⁷ Kina ntere löbu 'ba Boko'ba edi gbi kozo wa nime te. Atoyi mato ga u'du duru 'benni mi mini na kunzo kenze ngi ro ma kenyë.

⁴⁸ Kina odo koso 'deni yimo tine na lijë koto ngi yaga do kpa götö lijë koloma beri tigeli ma laka mo ga. Ma laka mo ga u'du mi kee tine ma kenyë mo ga u'du ngi mökö.

⁴⁹ Kina ti kedi gbi tara mi kada 'ba nburunburu 'ba dolingo. Malayika ti kako kigeli bo lende kenyë yaga di mi longö bo lende laka.

⁵⁰ Kina lijë ti ku'du bo lende kenyë ngi mi pa'do 'ba tolë do kote 'do lijë kudu kunyi kpenni yayi."

⁵¹ Yesu ititi lijë, iya te, "Ikalike wa naga nima ra?"
Lijë iya te, "Yeë."

⁵² Kina bo kileki kiya zinni, bo iya te, "Bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ame ga pili kuyi ronnä 'deni ro bo laja mi ntere löbu 'ba Boko'ba ne edi kozo bo mari ame koja wa ma molo ni ti ma la'ja yaga di mi mata abo ne tara."

Yesu Iyandi Wa Mi Doyayi 'Benni
(MK 6:1-6; LK 4:16-30)

⁵³ Kina odo Yesu kote tiya dangala naga nime 'deni tine na bo kenyi ngi di go bi nima

⁵⁴ bo kileki kari Nazareta mi doayayi 'benni. Bo oloma tiyandi komo bilaka mi rö 'ba motu kina bilaka pili koto ngi ro gonni. Lijë iya te, "Bo nima o'ja akikali ma te di yala? Kina bo ikali to'do go koto löbu naga nime di yala?"

⁵⁵ Bo nime bo na de ro kole 'ba bo kose ngeri tönë? Ma bo na de ro Mariya? Löndö bo ga na de

ro Yakoba ni ti Yesepa ti Simona ti Yuda?

⁵⁶ Lemä bo ga na de me gbi kedi koloma tize bine ne? Ne bo o'ja wa naga nime te di yala?"

⁵⁷ Kina lijë kilagi lende abo ngi.

Yesu ileki kiya zinni te, "Ro ma laka, bilaka 'ba mi go bi ma laki pili ro ma koro bo kumë lende. Tine bilaka 'ba doayayi abo ga ti ma wado abo ga oro bo de."

⁵⁸ Kina ngi bo o'do go koto ma konzi de kpe di yayi romöyü lijë i'di donni de go lende abo.

14

Tupö Yowani Bo Bapatisi
(MK 6:14-29; LK 9:7-9)

¹ Mi kada nima yayi na Erode bo dolingo 'ba Galilaya kuwö läbi 'ba Yesu.

² Kina bo kiya zi bo laja abo ga, iya te, "Yowani bo bapatisi na. Bo na kenyi 'deni 'bowu kodo yaga di mi tolë. Kina me ki'di bo kedi ko'do go koto naga nime ne."

³ Romöyü Erode bo na kinda'ba Yowani tönë molo bine ki'di kudödu ku'du mi maboso. Bo o'do go kö'du 'ba Erodiya 'ja 'ba bo löndö bo Pilipö.

⁴ Romöyü Yowani oloma tiya mo zi Erode, iya te, "Tuyi komo 'ja 'ba löndö ele de. Tiyeyi mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba na."

⁵ Bo o'doko tupö Yowani yaga tine bo ere bilaka 'benni ga 'ba Yudayi romöyü lijë iya Yowani ro bo kumë lende 'ba Boko'ba.

⁶ Tine mi kada 'ba karama 'ba töyö Erode na nyiti 'ba Erodiya kari kusi ngala ngi komo nba 'ba mi karama naga nima pili. Kina tusi ngala 'benni ki'di Erode ngi kedi ti mi keyi ro mbembë.

⁷ Go kö'du mo na bo kulömu ro bo zini, iya te, "Mulömu roma 'deni, wa mato ame kititi ne ti mi'di ngi ziyi."

⁸ Kina moni kiya ngi zini 'do loko kari kititi Erode, kiya te, "Do Yowani bo bapatisi na ki'di zo giri nime mi kita'ba."

9 Lende nime i'di Erode ngi ro meri. Tine go lömu ame bo kulömu ro bo 'deni komo nba abo ga pili ne, na bo ki'di lende mo ngi 'do ko'do kozo wa ma loko ko'doko nima tara.

10 Kina bo ki'di ngi kari koke do Yowani di mi maboso,

11 kina ko'de ngi mi kita'ba ki'di zi nyiti toné koto kari zi möni.

12 Kina bo koso go bo ga kako kombi toku bo ngi kari kusu. Na lijé kari kiya lende mo ngi zi Yesu.

Yesu I'di Akonyo Ko'bo Bilaka Kuluku 'Buté Bi 'Buté
(MK 6:30-44; LK 9:10-17; YN 6:1-14)

13 Kina odo Yesu kuwö meri 'ba Erode nima bo kiya ne 'deni tara tine na lijé kënyí ngi di yayi këki mi sorope kari ro dönni mi go bi ame boto kinza teyi ne. Tine odo bilaka kuwö lende abo 'deni tara na lijé kënyí ngi di mi lijó kozi 'benni ti ndinni kebe do kpa götö.

14 Kina odo Yesu këki 'deni yaga di mi sorope tine bo ongo bilaka edi 'deni ngi kako ro tindi. Kina odo bo konggo lisa 'benni 'deni tara tine, na bo kileo ya ma ro roko'o naga ngi pili.

15 Ko'ja kada kedí koso 'deni tine na bo koso go bo ga kako zi bo kiya te, "Kada inza kpe, bi nime ro yi mökö. Oja bilaka naga nime kari mi lijó moto ga ma ngosi bine 'do lijé kari kugö akonyo zinni di yayi."

16 Bo iya te, "Lijé kari de bi to, kpe na 'do ki'dike akonyo zinni."

17 Lijé iya te, "Dinza ti oto bine tine nge ro mangolo'bo muyi ti kenze riyö."

18 Bo iya te, "O'deke kako zö dayi."

19 Kina bo kiya ngi 'do bilaka naga nima pili koloma beri do moli. Kina bo kogba mangolo'bo muyi toné ngi ti kenze riyö mo naga nima, na bo konggo bi kari mitoro, bo kileki yee'di mo zi Boko'ba. Na bo konye yimo ki'di zi bo koso go bo ga kari koza zi tindi toné ga.

20 Kina lijé pili konyo ngi kitékpé lijé. Kina bo koso go bo ga kari

kutö'du koso ma kileke beri mo ga ngi koso mi kee 'buté domoriyö.

21 Bilaka naga nima konyo ne boto ni mo ga edi pili kuluku 'buté bi 'buté (5000). Kina 'ja edi gbi ti kole titi ame kiteté de yimo.

Yesu Ilingere Kebe Do Mini
(MK 6:45-52; YN 6:15-21)

22 Yesu i'di bo koso go bo ga këki mi sorope 'do lijé kumu toti kari dogba gönyí pöpö. Tine na bo kileke 'ba bo toti tyyeyi tindi naga nima go lijé kari e'benni ti.

23 Di potö mo ko'ja bo kyyeyi tindi naga nima 'deni kari tine na bo kënyí ngi kari do doku ro do kutu bo tilende ti Boko'ba. Mi kpalila 'deni tine bo edi 'deni ngi nge kutu bo yayi.

24 Kina sorope edi e'benni 'deni gbi nbö ro ma kowo mi zana mini lili kedí konbenbe ro ma kënyé. Römöyi lili nima edi kome kako di komo mo.

25 Mi kano bi 'deni na Yesu kari komo ngi zinni yayi bo kedí kilingere kebe do mini.

26 Tine odo lijé ko'ja bo 'deni kedí kilingere kebe do mini tara tine na ko'de tikere ngi zinni. Kina lijé kulöri ro ma kembe ro komo 'ba tikere, kiya te, "Ségé na."

27 Kina Yesu kënyí kilende zinni, iya te, "Ogbake doki'di ye. Ma na. Kinza kereke de."

28 Kina Pitöro kënyí kiya zi bo, iya te, "Nere, odo kedí ngi ro ni na, ideki ma te milingere kebe do mini mari ziyi yayi."

29 Yesu iya te, "Ako."

Kina Pitöro këki ngi di mi sorope ki'di tilingere kebe do mini kari zi Yesu.

30 Tine odo bo ko'ja lili 'deni tara na ko'de tikere ngi zi bo. Kina bo ki'di ngi tonzu kari beri mi mini, na bo kulöri kopapa kiya te, "Nere, okonyi ma."

31 Kina Yesu koja közi bo ngi welo kikapo bo, kiya te, "Go wa'di na ki'di döyi de gba laka go lende ma? Ikali de ma medí momo yi?"

32 Kina ɔɔɔ lijɛ kɛkɛ 'deni mi sorope yɔ na lili tɔnɛ kɔrɔ ngi.

33 Kina ya ma mi sorope yayi naga nima koloma ngi tilɛlu bo, iya te, "Rɔ ma laka ni na ngi rɔ kole 'ba Bɔko'ba."

34 Lijɛ umu ɔɔ pɔpɔ nima nbɔ lijɛ kɔmɔ mi ɔɔyayi 'ba Genesareta.

35 Kina bilaka mo ga kikalɛ Yɛsu ngi, na lijɛ koja laja ngi gɔ bo rɔkɔ'ɔ ame ga pili toko mi ɔɔyayi nima yayi ne 'ɔɔ ko'de zi Yɛsu.

36 Lijɛ oma'jo rɔnni zi bo 'ɔɔ ya ma rɔ rɔkɔ'ɔ naga kosa nge pele rɔ ɔɔ kpa bɔngɔ abo. Kina bo rɔkɔ'ɔ ma konzi ame ga kosa ɔɔ kpa bɔngɔ 'ba rɔ bo nima ne kilɛnɔ ngi pili di ɔɔ rɔkɔ'ɔ mo ga.

15

Dɔlɛti 'Ba Yudayi (MK 7:1-13)

1 Parosi mɔtɔ ga ti bo kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni ako di Yerosalema zi Yɛsu kititi, iya te,

2 "Gɔ wa'di na bo kɔsɔ gɔyɛ ga koro akiyandi 'ba 'bu ze lɔbu ga dɛ? Rɔmɔyɛ lijɛ ɛdi 'deni konyo akonyo ngi tara kinza to'dɔ dɔlɛti 'ba kɔzi kurɔgɔ."

3 Yɛsu ileki ɔmɔ zɛnni, iya te, "Ne gɔ wa'di na kiyɛyike mi kɔ'du ki'di 'ba Bɔko'ba 'ɔɔ to'dɔ akiyandi 'ba gbagba ye ga?"

4 Rɔmɔyɛ Bɔko'ba iya te, 'Oro 'bu yi ni ti mɔyɛ,' kina mɔtɔ gbɛ, 'Bɔtɔ ame kumu kpa bo gɔ 'bu bo ni ti ma bo ne kɔlɛ yaga.'

5 Tine ebe kiyake te, ɔɔ bo mɔtɔ kɛdi ti wa ame 'ɔɔ bo kokɔnyi ma bo ni ti 'bu bo timo kina ɔɔ bo kiya 'deni te, 'Wa nima mulɔmu 'deni 'ɔɔ ti'di mo zi Bɔko'ba,'

6 bine iyandike bo 'deni za 'bɔwu 'ɔɔ bo koro 'bu bo ni ti ma bo dɛ kpe tokɔnyi mo ti wa nima. A nime na kiyɛyike mi kɔ'du ki'di 'ba Bɔko'ba 'deni 'ɔɔ to'dɔ kɔ'du ki'di 'ba gbagba ye ga.

7 Kpe bo kɔmɔ kandi naga nime, Yesaya umɛ lende ngi rɔ ma laka gɔ kɔ'du 'be ame kiya te,

8 'Bilaka naga nime lijɛ oro ma nɛre Bɔko'ba nge ti kpɛnni tine minni nbɔ rɔ ma kɔwɔ di zɔ.

9 Mɔtu 'bɛnni ka rɔ a yawa, rɔmɔyɛ kɔ'du ki'di 'bɛnni 'ba bilaka lesi na za lijɛ kebe tiyandi mo kiya rɔ lende ma 'ba Bɔko'ba.' "

A Ma Rɔ Ti'da (MK 7:14-23)

10 Kina Yɛsu kɛdɛki tindɛ naga nima ngi kako zi bo kilende teyi, iya te, "Ojeke mbili ye kuwɔke lende nime 'ɔɔ kɔɔɔ ɔɔye.

11 Wa ma kɛdi kari mi bilaka i'di bilaka dɛ kɛdi rɔ ma kɛnyɛ kɔmɔ Bɔko'ba. Tine wa ma kɛdi kɔɔɔ di kpa bilaka na kɛdi ki'di bilaka rɔ ma kɛnyɛ di kɔmɔ bo."

12 Kina bo kɔsɔ gɔ bo ga kako zi bo, iya te, "Ikali ra? Lende nima kiya ne ila'ba ngi rɔ ma kɛnyɛ mi Parosi ni."

13 Bo ileki ɔmɔ zɛnni, iya te, "Ngɛri ame ga pili kinza rɔ ma kɛdiyɛ 'ba 'bu ma ame mitɔrɔ ne ti koto yaga.

14 Kinza kupɔke rɔye dɛ gɔ lende 'bɛnni. Lijɛ 'bɛnni nima bo kɔmɔ kɔlu ma kɛdi kiteri tokɔkɔ bo kɔmɔ kɔlu lɛpi nni ga na. Ne ɔɔ bo kɔmɔ kɔlu kebe tokɔkɔ bo kɔmɔ kɔlu mɔtɔ, lijɛ nima kpaki riyo ti kila'ba ngi mi gɔ."

15 Kina Pitɔrɔ kɛnyɛ kititi bo, iya te, "Iyɛti 'jo 'ba ɔɔngala nime kiya ne zize."

16 Yɛsu ileki ɔmɔ zɛnni, iya te, "Kpe gba gbɛ tara ikalike ɔtɔ dɛ?"

17 Ikalike dɛ wa ame kɔɔɔ kari di kpa bilaka ne ari ngi mi tokpe kuwu rɔni di yayi kiteli ɛ'bɛni kɔɔɔ yaga di mi yida rɔ?"

18 Tine wa ame kɛdi kɔɔɔ yaga di kpa bilaka ne ɔɔ 'bɛni kako di mi dɔki'di. Lijɛ na rɔ wa ma kɛdi ki'di bilaka kɛdi rɔ ma kɛnyɛ kɔmɔ Bɔko'ba.

19 Rɔmɔyɛ wa ma kɛdi kɔɔɔ di mi dɔki'di na rɔ meri ma kɛnyɛ naga ti akupɔ ti yɛri ti tɔ'dɔ ti rɔ ame rɔ ma kɛnyɛ ne ti 'bɔgɔ ti susu bɛti ti ti'ja.

20 Wa naga nime na rɔ wa ma kēdi ki'di bilaka kēdi rɔ ma kēnyē kɔmɔ Boko'ba. Ne tonyo akonyo tara kinza turögö közi kɔzɔ ame lijē Parosi ni kiya ziye ne i'di bilaka dē kēdi kɔtɔ te rɔ ma kēnyē kɔmɔ Boko'ba."

*Nyiti 'Ba 'Ja Kanana Mɔtɔ
(MK 7:24-30)*

21 Kina Yēsu kēnyī ngi di yayi kari mi gɔ bi ma ngɔsi ngila gawo 'ba Tura ni ti Sidona.

22 Di yayi na 'ja mɔtɔ rɔ bilaka 'ba Kanana ame kēdi koloma mi dɔyayi nima yayi kako ngi zi bo ti tulōri, iya te, "Nere kole 'ba Dawidi, i'di miyi kēyi rɔma. Nōki ēdi 'deni ngi kɔnbenbe nyiti ma rɔ ma kēnyē."

23 Tine Yēsu ileki lende mɔtɔ dē kiya zini. Kina bɔ kōsɔ gɔ bo ga kako kilende zi bo, iya te, "Oja 'ja nime kari yaga di rɔze. Loko ēdi kozi nduwē gɔze ti tulōri."

24 Bo ileki dɔmo, iya te, "Oja ma nge mako mi dolingɔ nime gɔ kamölö 'ba Yisarele ma kōlu 'deni."

25 Kina ɔdɔ 'ja tönē kuwö 'deni tara na loko kako kila'ba ngi kolɔdɔ bēri kɔmɔ Yēsu, kiya te, "Nere, okonyi ma."

26 Bo ileki dɔmo zini, iya te, "Tu'du akonyo 'ba kole ziye bi ele dē."

27 'Ja tönē ileki dɔmo, iya te, "Nere, rɔ ma laka, pele tara bi ēdi konyo ruruzu ma kēdi kilayi bēri di dɔ tarabiza 'ba bɔ dōnni ga."

28 Kina Yēsu kileki dɔmo zini, iya te, "'Ja, i'di dōyi 'deni rɔ ma laka gɔ lende ma, ne ko'dɔ rōni ngi ziyi tara."

Kina kileŋo nyiti 'bēni tönē ngi mi saa nima.

*Yēsu I'di Akonyo Kɔ'bo Bilaka
Kuluku 'Butē Bi Modɔmota
(MK 8:1-10)*

29 Yēsu ēnyī di yayi kari nduwē kebe kpa pöpö 'ba Galilaya. Kina bo kari kēki ngi dɔ kurungu bo koloma bēri.

30 Kina tindi ma kinza kiya kɔlɔ ngi kako zi bo. Lijē o'de ya ma rɔ ka'bo naga ti bɔ kɔmɔ kōlu ni ti ya ma kenme bēri naga ti bɔ kpa

kudödu ni ti bɔ rɔkɔ'ɔ mɔtɔ ga. Lijē o'de pili ko'ba kɔmɔ Yēsu. Kina bo kileŋo lijē ngi pili.

31 Kina ɔdɔ bilaka naga nima kɔngɔ bɔ kpa kudödu ni kēdi kilende 'deni, ya ma kenme bēri naga 'deni laka, bɔ ka'bo ni kēdi kilingere 'deni, bɔ kɔmɔ kōlu ni kēdi ko'ja bi 'deni, lende mo igayi lijē ngi. Kina lijē kebe ngi tilēlu Boko'ba 'ba Yisarele.

32 Kina Yēsu kideki bɔ kōsɔ gɔ bo ga kako zi bo, iya te, "Mongɔ lisa 'ba rɔ bilaka naga nime 'deni, lijē o'dɔ tō'dö 'deni dɔ mota tō bine, akonyo 'bēni ga ote rōni 'deni. Mo'dɔkɔ dē toja lijē ngi kari tara ti 'bö kinza ma lijē konyo ɔtɔ, rōmōyi kinza lijē kari kidaki gɔ kori."

33 Bɔ kōsɔ gɔ bo ga ititi bo, iya te, "Ti do'ja akonyo di yala di yi mökō nime ma 'dɔ kɔ'bo tindi 'ba bilaka naga nime?"

34 Bo ileki kititi lijē, iya te, "Akonyo wa'di ga na kēddike timo bina?"

Lijē iya te, "Dēdi nge ti mangolɔ'bo modɔmoriyö, ti kole kenze titi tɔ ne ga."

35 Kina Yēsu ki'di 'dɔ tindi naga nima koloma bēri.

36 Kina bo kogba mangolɔ'bo modɔmoriyö tönē ga ngi ti kenze mo ga, bo kileki yē'di mo zi Boko'ba. Kina bo konye yimo ngi ki'di zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga kari ki'di zi bilaka tönē ga.

37 Kina lijē pili konyo ngi kɔ'bo lijē. Kina bɔ kōsɔ gɔ bo ga kako ngi kotɔtɔ kɔsɔ ma kileke mo ga koso mi kee modɔmoriyö.

38 Bilaka naga nima konyo ne bɔtɔni mo ga ēdi pili kuluku 'butē bi modɔmota (4000). Kina 'ja ēdi gbī ti kole titi ame kitētē dē yimo.

39 Kina ɔdɔ Yēsu kiyēyi bilaka naga nima 'deni kari tine, na bo kēki ngi mi sorope kari mi dɔyayi 'ba Magadana.

16

Bɔ Titi Ma Le'jete

(MK 8:11-13; LK 12:54-56)

¹ Parosi mɔtɔ ga ti Sadoke ako zi Yēsu 'dɔ to'ba bo. Kina lijē kititi bo 'dɔ bo ko'dɔ gɔ koto ame 'dɔ kileme tigo 'ba Boko'ba di mitorɔ ne.

² Tine Yēsu ileki dɔmo zinni, iya te, “Kpe bilaka, ɔdɔ kada kedi koso eb'beni 'deni iyake te, 'Ma tilendɔ kada edi keze romoyi mitorɔ rɔ ma kasi.’

³ Kina gbi mɔlo mi dɔnɔ iyake te, “Tɔrɔ edi ka'di tɔne romoyi mitorɔ 'deni rɔ ma kasi gbi ti poli kolu.’ Kina me 'deni ikalike tiyēti kɔmɔ poli ma kedi kuyi roni tilendɔ rɔ ma kasi ala rɔ ma kolu. Tine inza ko'bɔke tiyēti wa ma kedi ko'dɔ roni mi kada naga nime.

⁴ Gɔ wa'di na kpe bɔ titi ma le'jete nime ngi rɔ ma kenyē kereke Boko'ba dē te? Ebeke tititi ma 'dɔ to'dɔ gɔ koto ziye, tine minza mileme du te ziye. Gɔ koto ma 'dɔ kileme ziye na nge tɔnē rɔ 'ba Yona bɔ kumē lende 'ba Boko'ba.”

Kina Yēsu kenyi ngi kari abo di ngila lijē.

Langga 'Ba Parosi Ni Ti Sadoke

(MK 8:14-21)

⁵ Kina ɔdɔ Yēsu ni kari 'deni kumu dɔ pɔpɔ kɔmɔ gonyi ma kapa mɔtɔ tine, bɔ koso gɔ bo ga ari kɔngɔ dɔnni udolu 'deni di bi togba mangolo'bo kako timo.

⁶ Yēsu iya zinni, iya te, “I'dike kɔmɔye kandi laka di zi langga 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.”

⁷ Kina bɔ koso gɔ bo tɔnē ga koloma ngi rɔ tiya mo rɔ gɔ rɔnni, lijē iya te, “Bo edi kiya lende nima tara gɔ ame dakoke dē ti mangolo'bo ne ya?”

⁸ Tine Yēsu ikali wa nima lijē kedi kiya ne 'deni mɔlo. Kina bo kiya zinni, iya te, “Kpe bɔ kinza ki'dike dɔye dē gba laka gɔ lende ma naga nime. Gɔ wa'di na kedi kiyake lende 'ba mangolo'bo ame kakoke dē timo ne rɔ gɔ rɔye gɔmo?”

⁹ Lende nime ɔdɔ dē gba dɔye? Omerike lende 'ba mangolo'bo muyi tɔnē monye yimo ki'dike zi bilaka kuluku 'butē bi 'butē (5000) ne dē? Utɔ'duke koso mo koso mi kee ndɔ?

¹⁰ Kina gbi mangolo'bo modɔmoriyɔ tɔnē ga mi'di zi bilaka kuluku 'butē bi modɔmota (4000) ne, utɔ'duke koso mo koso mi kee ndɔ?

¹¹ Ne gɔ wa'di na ki'dike dē kedi dɔye, lende 'ba mangolo'bo na dē me mēdi miya ziye bine ne? I'dike kɔmɔye kandi laka di zi langga 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.”

¹² Kina lende mo kɔdɔ 'jaa dɔnni Yēsu inza kiya zinni 'dɔ lijē ki'di kɔmɔnni kandi laka di zi langga 'ba gɔ mangolo'bo, tine 'dɔ lijē ki'di kɔmɔnni kandi laka di zi akiyandi 'ba Parosi ni ti Sadoke ni.

Kole 'Ba Bilaka Lesi Yē Na?

(MK 8:27-30; LK 9:18-21)

¹³ Kina ɔdɔ Yēsu ni kari 'deni mi dɔyayi ma ngosi ngila gawo 'ba Kayisariya Pilipɔ, na bo kititi bɔ koso gɔ bo ga, iya te, “Bilaka edi kiya kole 'ba bilaka lesi rɔ yē?”

¹⁴ Lijē ileki dɔmo, iya te, “Ya mɔtɔ ga iya te ni Yowani bɔ bapatisi na. Ya mɔtɔ ga iya te ni Eliya mo na, mɔtɔ ga iya te ni Yeremaya ala bɔ kumē lende 'ba Boko'ba ma koto mɔtɔ na.”

¹⁵ Bo ileki kititi lijē, iya te, “Ne kpe 'beye iyake ma rɔ yē?”

¹⁶ Simona Pitɔrɔ ileki dɔmo, iya te, “Ni na rɔ Kurisitɔ kole 'ba Boko'ba ame koja kako di mitorɔ ne.”

¹⁷ Yēsu ileki dɔmo, iya te, “Yē'di kedi ziyi Simona kole 'ba Yowani. Romoyi akikali kodɔrɔ nime bilaka lesi na dē ki'di ziyi, tine ako di zi 'bu ma ame mitorɔ ne.

¹⁸ Pitɔrɔ, rɔ ma laka miya ziyi, ni na rɔ doku. Doku nime na ti mo'ba kanisa ma dɔmo ame pele rɔ tɔlɔ dɔ kote inza kikali ta'da mo.

¹⁹ Ti mi'di kpadɔri 'ba nɔre lɔbu 'ba Boko'ba ziyi. Lende ame kedi kudɔdu zi bilaka 'ba mi dɔyayi bine Boko'ba udɔdu 'deni gbi mɔlo di mitorɔ. Kina wa ame kodɔ kpamo di mi dɔyayi bine, Boko'ba ɔdɔ kpamo 'deni gbi mɔlo di mitorɔ.”

20 Tine Yēsu ose gomo zi bo kōsō go bo ga kinza lijē kari kiya dē zi bōto ma koto mōto kiya te, bo na ro Kurisitō ame Boko'ba koja kako di mitoro ne.

*Yēsu Iya Gō Lende 'Ba Tölē Abo
(MK 8:31-9:1; LK 9:22-27)*

21 Mī kada nima na Yēsu kisaki ngi tiya mo yaga bi koro zi bo kōsō go bo ga, kiya te, “Ti mari mī Yerosalema kina löbu 'ba bilaka ni ti 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi mo ga kpaki ti kodō gomō roma nbō lijē kupō ma. Tine mī tō'dō do mota Boko'ba ti ki'di ma mēnyi mōdo yaga di mī tölē.”

22 Kina Pitörö kogba Yēsu ngi kese timo sege yaga, bo kowasa lende nima yaga di kpa Yēsu, iya te, “Nere, Boko'ba kitata yaga di röyi, ko'do rōni dē zīyi.”

23 Kina Yēsu kuyi komo bo do Pitörö, iya te, “Ni Satani nime, ese yaga di roma. Ni 'bēyi wa 'ba turōkpō rōni go kori ma na. Meri 'bi nima 'ba bilaka lesi na, 'ba Boko'ba na dē.”

24 Kina Yēsu koloma ngi ro tiya mo zi bo kōsō go bo ga, iya te, “Boto ame ko'doko tōsō goma ne, i'dike bo komba go bo zi gbagba bo, bo kombi gomō abo bo kōsō goma pele nbō mī tölē.

25 Römöyi bo ame kiteri tōmō didi bo ne ti kupō ngi. Tine ame kupō didi bo go lende ma ne ti komo ngi.

26 Do bo mōto komomi doliṅo löbu nime pele pili zi bo, tine bo kupō do didi bo, wa'di na bo ti ko'ja gomo? Bo inza ko'ja wa mōto gomo. Do bo kölē 'deni wa mōto inza kpe ame 'do bo ki'di tutē go didi bo timo.

27 Tine kole 'ba bilaka lesi ti kako ti malayika abo ga mī tigo 'ba 'bu bo. Kina bo ti kopi ngi zīyi ni bo mōto go ndobo 'bi ma ko'do.

28 Ro ma laka miya ziye, ya mōto ga edī mī löngö ye bine ame tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ame bo kēdi kako ro nere 'ba do wa pili ne, ti kako kota lijē gba kinza kinene wa mōto möyi mo ro tölē.”

17

*Kinē Yēsu Uyi Rōni
(MK 9:2-13; LK 9:28-36)*

1 Mī tō'dō do modokoto di pötō mo na Yēsu kēnyi ngi kogba Pitörö ni ti Yakoba ti löndö bo Yowani, bo koto lijē kari do dōku ma löbu ro dönni.

2 Kina ngi ko'ja lijē kēdi kongō Yēsu tine kinē bo uyi rōni 'deni 'beri. Komō bo öbö 'deni ngi kōzo kada. Kina bōngō 'ba ro bo anmi 'deni ngi köbö yaga kōzo mandara.

3 Kina lijē ko'ja Musa ni ti Eliya kodō 'deni yayi kēdi kilende ti bo.

4 Kina Pitörö kēnyi kilende kiya zi Yēsu, iya te, “Nere, ele sowa ame dēdi 'deni bine. Do ko'doko ngi, ti mubō ngōngöbö mota bine, koto zīyi koto zi Musa kina ma koto 'do kēdi zi Eliya.”

5 Kota bo kēdi gba tilende na poli mōto ro ma köbö kako ngi kutu'bō lijē. Kina birō kudu ngi di mī poli nima, iya te, “Bo na ro kole ma ame mō'o kulöwö ne, ma ti mī kēyi go lende abo. Uwöke do bo.”

6 Kina do bo kōsō go Yēsu naga nima kuwö birō nima 'deni tara odo tikere ngi minni lijē kēnyi kila'ba kutu'bō kömönni bēri.

7 Yēsu ako kosa rōnni, kiya te, “Enyike toro. Kinza kereke dē.”

8 Kina lijē kombi kömönni toro tine lijē o'ja bōto dē kpe, Yēsu na 'deni nge kutu bo yayi.

9 Kina do lijē kēdi kēki 'deni kako bēri di do dōku tine, Yēsu ose zinni, iya te, “Kinza kari kiyake lende 'ba wa naga nime ko'jake ne dē titi zi bōto ma koto mōto. Tine 'do kiyake 'jaa do Boko'ba ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni 'böwu kēnyi kodō yaga di mī tölē.”

10 Lijē ititi bo, iya te, “Ne go wa'di na bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kiya te, Eliya na kēdi kako titi dogba kina 'jaa ti Kurisitō kako?”

11 Yēsu ileki dōmo zinni, iya te, “Ro ma laka Eliya na kēdi kako titi dogba 'do bo kiyija wa pili ndō.

¹² Tine ro ma laka miya ziye, Eliya ako 'deni bine, tine bilaka ikali bo de. Lijë o'do bo ngi kozo wa ma lijë ko'doko e'benni to'do mo tara. Kina lijë ti ko'do kole 'ba bilaka lesi gbï kilisa di kôzinni tara."

¹³ Kina bo kôsö go bo tonë ga kikali ngi Yowani bo bapatisi na bo kedi kiya lende mo.

*Kole Moto Ti Abëri Domo
(MK 9:14-29; LK 9:37-43)*

¹⁴ Kina odo lijë kileki 'deni kako komo zi tindi naga nima na bo moto kako ngi kolodo beri komo Yesu,

¹⁵ kiya te, "Nere, i'di miyi keyi ro kole ma. Kole ma edi ti abëri kedi konma ngi ro ma kenyë kebe mi pa'do ni, kebe mi mini ni.

¹⁶ Kina me mo'de bo kako zi bo kôsö göyi naga nime tine lijë o'bo de tileno mo."

¹⁷ Yesu ileki domo, iya te, "Kpe bilaka ma le'jete naga nime, kpe bo kinza ki'dike doye de go lende ma naga nime, kpe bo lende kenyë naga nime. 'Do mö'bö tiye bine nbö nyanya? Kina 'do mogbo doki'di ma di zi gomö 'be nime nbö nyanya? O'deke kole nima kako zö dayi."

¹⁸ Kina Yesu kamo ngi do nöki nima na kenyi ngi di do kole tonë. Kina kileño kole tonë ngi mi saa nima.

¹⁹ Kina bo kôsö go Yesu ga kako liya zi bo, kiya te, "Do'bo 'beze de toga mo yaga go wa'di?"

²⁰⁻²¹ Yesu ileki domo, iya te, "Römöyi i'dike doye de gba laka go lende ma. Ro ma laka miya ziye, odo ki'dike doye 'deni pele nge mbowa go lende ma ti kiyake ngi zi doku nime, kiyake te, 'Ese di bine kari 'de.' Kina doku nime ti kese ngi. Kina gbï wa moto inza konya doye kpe."

*Yesu Iya Go Lende 'Ba Tado Abo Di Mi Tölë
(MK 9:30-32; LK 9:43-45)*

²² Kina odo bo kôsö go Yesu ga kedi 'deni pili bi koto Galilaya tine na Yesu kiya zinni, iya te, "Ti kususu kole 'ba bilaka lesi ki'di zi bilaka,

²³ kina lijë ti kupö bo ngi. Tine mi tö'do do mota Boko'ba ti ki'di bo kenyi kodo yaga di mi tolë."

Go kö'du mo na bo kôsö go bo ga ngi do meri ro komo tolo.

Yesu Opi Awada 'Ba Rö Löbu 'Ba Boko'ba

²⁴ Kina odo Yesu ni komo 'deni Kaparanoma, bo kireke awada 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ako kititi Pitörö, iya te, "Bo doye nima bo kopi awada 'ba rö löbu 'ba Boko'ba na?"

²⁵ Pitörö iya te, "Kina ngi tara."

Kina odo Pitörö kodo 'deni rö, tine na Yesu kititi bo dogba, iya te, "Simona, meri 'bi tondo ga? Edi kireke awada 'ba bo dolinjo 'ba doyayi nime di zi ye mo ga? Di zi kole 'ba bo dolinjo ala di zi bo löwö?"

²⁶ Pitörö iya te, "Edi kireke di zi bo löwö."

Yesu iya te, "Tine kole 'ba bo dolinjo ireke oto de di teyi.

²⁷ Ne do'doko de 'do bilaka naga nime komeri lende kenyë roze. Ari kpa pöpö ku'du jibada yimo. Oto kenze ma dogba ame kinda'ba jibada ne yaga. Kina odo kobenye kpamo eddi ko'ja yamo di kpamo. Kina 'do kogba yamo nima kari timo kopi zinni ro awada ze 'ba rö löbu 'ba Boko'ba."

18

*Ye Na Ro Do Kiteli?
(MK 9:33-37; LK 9:46-48)*

¹ Mi kada nima na bo kôsö go Yesu ga kako zi bo kititi bo, iya te, "Ye na ro do kiteli mi nere löbu 'ba Boko'ba?"

² Kina bo kidëki kole titi moto ngi ki'di koro komonni.

³ Kina bo kiya te, "Ro ma laka miya ziye, odo kilekike roye de ngi kozo kole titi nime tado ziye mi nere löbu 'ba Boko'ba inza du te.

⁴ Bo ame kileki ro bo 'deni titiyi kozo kole titi nime ne na ro do kiteli mi nere löbu 'ba Boko'ba.

⁵ Bo ame kota kole titi ma kozo a nime te ro nba go kö'du ma ne, ma na bo kota ma 'deni.

⁶ Ne bo ame kēdi ki'di kole titi ma kɔzo a nime te ame ga ki'di dōnni 'deni go lende ma ne kebe kila'ba mi lende kēnyē, ma laka mo dēne ɔ'bo 'do kudōdu toto kuwu ndōwu ma löbu mugu bo to nima 'do kitinji bo timo mi mini löbu ma kalo.

⁷ Bu'bu ziye kpe bilaka 'ba doliŋɔ go wa ma konzi ame ga kēdi ki'di bilaka kɔzo yaga di mi kori ma nime ne. Ēdi ngi tara 'do lijē wa naga nima kēdi bine. Tine bu'bu zi bo ame ki'di bilaka tɔzo yaga ne.

⁸ Ɔdo kōziyi ala ndiyi na ki'di yi ko'do lende kēnyē, oke yaga ku'du mökö. Ti kēdi ro ma laka ziyi 'do kēddi ti didi ma nburunburu ro bo kōzi kɔzo ala ro bo ndi kɔzo di do ame 'do ku'du yi mi pa'do ma nburunburu kpaki ti kōziyi ga ti ndiyi ga ne.

⁹ Kina ɔdo kōmōyi na ki'di yi ko'do lende kēnyē iyagba yaga ku'du mökö. Ti kēdi ro ma laka ziyi 'do kēddi ti didi ma nburunburu ro bo kōmō kɔzo di do ame 'do ku'du yi mi pa'do 'ba tolē do kote ti kōmōyi ga kpaki riyō ne.”

Kamölö Kɔzo Ɔdo Kōlu (LK 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ “Onɔke laka kinza kudōlike lijē wa titi naga nime dē. Ro ma laka miya ziye malayika 'bēnni ga ö'bo ngi nburu kōmō 'bu ma Boko'ba di mitoro.

¹² Ti komerike tondo? Ɔdo bo mato kēdi ti kamölö kuluku riyō, kina ma kɔzo mato kōlu yaga di kōmō mo, tara ne bo ti kola ma konzi naga nima dē ngi mökö mi löwu yayi bo kari toma ma kɔzo nima kōlu ne ya?

¹³ Ro ma laka miya ziye, ɔdo bo kari ko'ja 'deni, bo ti kēdi ngi ti lonɔ ro mbēmbē ro do kiteli gomo di do lonɔ ma bo kēdi timo go ma konzi naga nima kōlu dē ne.

¹⁴ Kina gbi tara 'bu ye ame mitoro ne o'doko dē 'do lijē wa titi naga nime ma kɔzo mo kōlu yaga.”

Tote Lende Ti Löndö

¹⁵ “Ɔdo löndö yi mato kirasi lende ziyi ari kiyēti go lende kirasi abo liya

zi bo. Tine iyake nge dōye riyō ti bo. Kina ɔdo bo kuwō dōyi 'deni ɔmo bo 'deni di mi lende kirasi.

¹⁶ Ne ɔdo bo kuwō dōyi dē ogba bo mato ala bilaka ma riyō mato ga ngila yi rōmōyi 'do bo kodoro bici lende mo kēdi riyō ala mota, kɔzo ma buku 'ba Boko'ba kiya tara.

¹⁷ Tine ɔdo bo kuwō dōnni dē gbi ari kiyēti gomo pili mi kanisa. Kina ɔdo bo kuwō do kanisa dē gbi tine o'do bo ngi nati kɔzo bo löwō kɔzo bo lende kēnyē naga tara.

¹⁸ Ro ma laka miya ziye lende ame kēddi kudōduke di mi dōyayi bine Boko'ba udōdu 'deni gbi molo di mitoro. Kina gbi lende ame kodoke kpamo di mi dōyayi bine Boko'ba ɔdo kpamo 'deni gbi di mitoro.

¹⁹ Kina me mēdi miya gbi ziye, ɔdo bilaka ma riyō di mi löngö ye bine kuti 'deni go wa mato ame 'do kititike 'bu ma ame mitoro ne gomo bo ti ko'do ngi.

²⁰ Rōmōyi ɔdo bilaka riyō ala mota kototo kpēnni dōmōyi ma, ti mēdi ngi mi löngö lijē.”

Tola Löndö Go Lende Kirasi

²¹ Kina Pitoro kako zi Yēsu kititi, iya te, “Nere, ɔdo löndö mato kö'bo nduwē to'do lende kēnyē zō, 'do mola bo gomo nbo mi ndō? Mi modomoriyō?”

²² Yēsu iya te, “Inza tara, ola dē nge mi modomoriyō, tine ola bo nduwē gomo nbo mi kuluku ma kinza kiya.

²³ Rōmōyi nere löbu 'ba Boko'ba ēdi kɔzo lende 'ba bo doliŋɔ mato ame ko'doko tonɔgo go akikeki 'ba bo laja abo ga ne.

²⁴ Kina ɔdo bo kisaki to'do mo 'deni tara tine na ko'de bo mato ame konyo yamo 'deni ngi ame titētē mo ngi ro kuluku ma kinza kiya ne.

²⁵ Bo laja nima inza ti wa mato ma 'do ko'bo topi wali nima timo. Kina bo doliŋɔ nima ki'di lende mo ngi 'do tugō bo nima pili mökö ti 'ja mo ga ti kole mo ga kpaki ti wa mo ga 'do kopi kpa wali nima.

26 Tine bo laja tönē ēnyī kolodo bēri kōmo bo dōliṅo nima, kiya te, 'Nere, i'di miyī kēdi liya ro ma kēyī rōma. Ti mopi wa 'bī naga nima 'deni ṅgī pili zīyī.'

27 Mī bo dōliṅo ēyī ṅgī ro bo laja nima kina kola bo ṅgī go wali tönē kope bo kari abo.

28 Tine bo tönē ari kondoso ti bo laja lēpī bo moto ame wali abo kēdi gōmo nge kuluku ndō tara. Kina bo kinda'ba ṅgōṅgōrō bo nima ṅgī, iya te, 'Opi wali ma tönē gōyī ne.'

29 Tine bo laja lēpī bo nima olodo bēri koma'jo ro bo zi bo tönē, iya te, 'I'di miyī kēdi liya ro ma kēyī rōma. Ti mopi wa 'bī naga nime 'deni ṅgī pili zīyī.'

30 Pele bo upupu mī bo ṅgī bēri bo koto bo tönē ku'du mī maboso, 'do koloma yayi ṅbō odo bo nima kopi wali nima pili.

31 Kina odo bo laja moto ga ko'ja 'deni tara lijē ṅgī ro meri ro mbēmbē, kina lijē kari kiyēti gōmo ṅgī pili zi bo dōliṅo tönē.

32 Kina bo dōliṅo kīdēkī bo tönē ṅgī, iya te, 'Nī bo laja kēnyē kulōwō nime, mola yi bine go wali tönē ga rōmōyī oma'jo rōyī zō.

33 Ne go wa'di na ki'di miyī dē kēyī ro bo laja lēpī yi nima kozo ame mi'di yimō kēyī rōyī ne tara?'

34 Bo dōliṅo ṅgī ro 'dirī ti bo kina ki'di lende ṅgī zi bo kanya 'ba go maboso 'do ku'du bo nima mī maboso komba ṅbō bo kopi wali nima kote."

35 Kina Yēsu kileki zīnnī, iya te, "Wa nime na ti 'bu ma ame mitoro ne ko'do gbī tara ziye odo kolake lēpī ye ga dē di mī dōkī'di ye."

19

Akititi 'Ba Toga 'Ja (MK 10:1-12)

1 Kina odo Yēsu kote tiya wa naga nime 'deni tine, na bo kēnyī ṅgī di Galilaya kari mī kapa dōyayi 'ba Yuda'yī ame gōnyī yōpō 'ba Yaradene ne.

2 Kina tīndī 'ba bilaka kozi ṅgī go bo, na bo kileṅo ya ma ti rōko'o naga ṅgī di yayi.

3 Parosi moto ga ako zi bo tiyozo bo ti akititi, iya te, "Tara ne kō'du ki'di odo kpamo ṅgī 'do bo moto koga 'ja 'bī ṅgī go lende moto ga pili ya?"

4 Yēsu ileki dōmo zīnnī, iya te, "Idēkike dē du di mī buku 'ba Boko'ba? Ame kiya te, di bi tisaki mo bo ma ko'ba lijē i'di lijē ro botoni ni ma ti 'ja.

5 Kina bo kiya te go kō'du nime, 'Botoni ti kololo di yōki 'bu bo ni ti ma bo, lijē kari kodo'bo rōnnī ti 'ja abo. Kina lijē kpaki riyō 'deni ro akoto.'

6 Lijē inza kpe riyō tine 'deni ro akoto. Kina wa ame Boko'ba kodo'bo 'deni ro akoto ne kinza bilaka kebe koza yimo dē kpe yaga."

7 Parosi naga nima ēnyī kititi bo, iya te, "Ne go wa'di na Musa ki'di kō'du mo kiya te odo bo moto koga 'ja abo 'do bo kugu waraga 'ba tēyī ki'di teyī?"

8 Yēsu iya te, "Musa odo kpamo ziye 'do kogake 'ja 'be ga yaga rōmōyī minyi 'be idari 'deni. Tine ma di bi tisaki mo inza tara.

9 Ro ma laka miya ziye, bo ame koga 'ja abo go lende moto 'beri di go kōmo kololo 'ba tō'dō ti ro ne o'do yērī 'deni odo bo kebe kari kogbe 'ja moto gbī."

10 Kina bo kōsō go bo ga kititi bo, iya te, "Ne odo kō'du 'ba mī lōṅgō 'ja ni ti botoni na 'deni tara tine, 'do bilaka kogbe 'ja dē kpe ma?"

11 Yēsu ileki dōmo zīnnī, iya te, "Akiyandi 'ba tō'bō kinza togbe 'ja nime iya rōnī dē zi bilaka pili ro buru, tine nge zi lijē ame ga Boko'ba ki'di 'deni zīnnī ne.

12 Rōmōyī kori 'ba lende mo ga ēdī ṅbaṅi ame ki'di bilaka kēdi koloma kinza togbe 'ja ne. 'Ba ya moto ga öyō lijē molo tara. 'Ba ya moto ga bilaka na ko'do lijē tara. Kina ya moto ga o'doko 'bēnnī togbe 'ja dē go kō'du 'ba nere löbu 'ba Boko'ba.

Kina i'dike lijë ame ga k'o'bo tuti go akiyandi nime ne, ko'do ngi tara."

*Yësu O'do Yëyi Do Kole Titi
(MK 10:13-16; LK 18:15-17)*

¹³ Bilaka mato ga o'de kole titi kako zi Yësu 'do bo ki'di kōzi bo dōnni, bo ko'do motu go lende 'benni. Tine bo kōso go bo ga ota bilaka naga nima.

¹⁴ Kina Yësu kiya te, "Kinza kotake kole titi naga nime dë, olake lijë kako zō. Rōmōyi lijë ame ga kōzo a nime te ne nere löbu 'ba Boko'ba na ro 'benni."

¹⁵ Kina bo ki'di kōzi bo ngi dōnni na bo kiteli ngi nduwë di yayi.

*Bo Mori
(MK 10:17-31; LK 18:18-30)*

¹⁶ Kina bo mato kako zi Yësu kititi, iya te, "Bo komo kiyandi, wa ma laka wa'di na go mo'do 'do mo'ja didi ma nburunburu?"

¹⁷ Yësu iya te, "Ititi ma go wa ma laka go wa'di? Boko'ba na nge koto ro ma laka. Odo ko'doko tedi ti didi ma nburunburu oro ko'du ki'di abo."

¹⁸ Bo nima iya te, "Ko'du ki'di ma tondo mo ga?"

Yësu iya te, "Kinza ko'do royi dë ro bo kōzi roma. Kinza ko'do yeri dë. Kinza ko'do 'bögö dë. Kinza kususu botō mato dë ro beti.

¹⁹ Kina oro 'bu yi ni ti möyi. Kina gbi o'c bilaka lesi lēpi yi mato kōzo ame k'o'c yida royi ne tara."

²⁰ Yobi nima iya te, "Moro ko'du ki'di naga nima 'deni molo kpaki ro gomo. Tine wa'di na kola gba zō 'do mo'do?"

²¹ Yësu iya zi bo, iya te, "Odo ko'doko ngi 'do kēddi ro ma laka kinza a ma kēnyë mato miyi ari kugō wa 'bi ga me yaga 'do koza girisi mo zi bo lisa. Kina ti kēddi ngi ti wa ro mbembë mi dōyayi 'ba mitoro. Kina ti 'do kako kōso goma."

²² Kina odo yobi tōnë kuwō lende nima 'deni tara tine, bo ēnyi abo ngi kari ti meri, rōmōyi bo bo wa mbembë na.

²³ Kina Yësu kebe tiya mo zi bo kōso go bo ga, bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, ti kēdi ro gomo zi bo wa go kōdo mi nere löbu 'ba Boko'ba.

²⁴ Kina me mēdi mileki gbi miya gomo ziye, tōdo mi nere löbu 'ba Boko'ba ti kēdi ro ma kitigo zi bo wa ni kōzo tōdo 'ba gamele di bi gbōngō 'ba bici libira tara."

²⁵ Kina odo bo kōso go bo ga kuwō lende nime 'deni te tine, lende mo igayi lijë ngi sowa. Kina lijë kebe tititi mo, iya te, "Tine yë na ti komo ti di mi tölë ya?"

²⁶ Yësu ongo bi dōnni, iya te, "Wa nime bilaka lesi o'bo dë to'do mo, tine Boko'ba na k'o'bo to'do wa pili."

²⁷ Kina Pitōrō kēnyī kileki dōmo, iya te, "Ongo te, ne ze 'beze nime dola wa pili 'deni dōso göyi. Tine wa'di na ti do'ja di gomo?"

²⁸ Yësu ileki dōmo zinni, iya te, "Kina me ziye 'do kikalike laka, odo kole 'ba bilaka lesi kari koloma 'deni do kiti ma do kiteli abo mi dōliṅo ma kilenjo ro ma la'ja nime tine, kpe bo kōso goma ma 'butë dōmoriyō naga nime ti kolomake 'deni gbi do kiti ro löbu do kpa goli ma 'butë dōmoriyō 'ba Yisarele.

²⁹ Kina ti lijë ame ga pili kola liṅo ala löndō ala lēmi ala 'bu ni ti ma ala kole ala nyaka go lende ma ne, ti ko'ja 'deni ngi ro mbembë kebe do ame ga lijë kola ne. Kina lijë ti ko'ja kpa kōzimo 'deni ngi ro didi ma nburunburu.

³⁰ Tine ame ga ro löbu ne ti kileki 'deni titiyi. Kina ame ga titiyi ne ti kēdi 'deni ngi ro löbu."

20

Dongala 'Ba Bo Ndobbo Mi Nyaka

¹ "Nere löbu 'ba Boko'ba edi kōzo lende 'ba bo nyaka mato ame kēnyī molo mi dōnbo kari toma bilaka 'ba 'do ko'do ndobbo mi nyaka abo ne tara.

² Kina odo lijë kuti do lende 'benni 'deni bi koto ti bo ndobbo abo ga 'do bo kopi yamo kuluku kotokoto zinni

mī kada koto tine, bo oja lijē ngi kari bi ndobo mī nyaka abo nima.

³ Kina bo kēnyī kari 'böwu mī go bi 'ba ndögö ko'ja ndi kada kēdi 'deni modomosowö. Kina bo kari ko'ja ya mōto ga ngi kēdi korö le yayi rö ma sari kinza ndobo.

⁴ Kina bo kēnyī kilende zinni, bo iya te, 'Kpe nime gbi, arike to'do ndobo mī nyaka ma 'dē yayi, ti mopi wa ma ko'bo go komoye ngi ziye.'

⁵ Kina lijē kari ngi.

Kina mī zana kada 'deni bo ari ko'do gbi tara. Mī komo kada 'deni bo ari ko'do gbi tara.

⁶ Kina ko'ja ndi kada kēdi 'deni kozo muyi tara tine, na bo kari ko'ja ya mōto ga gbi kēdi gba korö le rö ma sari mī go bi 'ba ndögö yayi. Kina bo kēnyī kilende zinni, bo iya te, 'Eddi koroke kada kōsö dōye bine rö ma sari kinza ndobo mo go wa'di?'

⁷ Lijē iya te, 'Botö i'di ndobo dē du te zize.'

Bo iya te, 'Laka, arike gbi to'do ndobo mī nyaka ma.'

⁸ Kina odo kada kōsö 'deni tine bo do nyaka tönē ilende zi makungu abo, iya te, 'Ari kidēki bo ndobo naga nime 'dē 'do kopi yamo 'bēnni zinni. Isaki di do ya ma ko'de di yī'böwu naga nima nbo komö do ya ma ko'de dogba naga nima.'

⁹ Ya ma tönē ga kisaki ndobo ko'ja ndi kada kēdi 'deni muyi ne, inda'ba yamo kuluku kotokoto kpaki rö gönni.

¹⁰ Kina odo ya ma ko'de dogba tönē ga komö 'deni tine, lijē omeri 'bēnni tēgē lijē ēdi kunzö yamo tone rö ma kēnyē. Tine lijē pili rö gönni inda'ba ga me kuluku kotokoto.

¹¹ Kina odo lijē kinda'ba yamo 'deni pili tine lijē ebe ngi tonbororo rönni zi bo do nyaka tönē.

¹² Lijē iya te, 'Ya ma ko'de 'jaa di yī'böwu naga nime o'do 'bēnni ndobo nge saa koto. Ne ze 'beze nime dupö röze timo loyi do kada kata nime ebe kopi yamo 'bēnni gbi aa koriya ti 'beze.'

¹³ Bo do nyaka nima iya zi bo ma koto mōto di mī löngö lijē yayi, iya te, 'Bo nba ma, uwö te. Mu'bölu ye dē rö tu'bölu. Kpe na kutike do lende nime koto tö 'do ko'dake ndobo kada kōsö do yamo kuluku koto.

¹⁴ Kina me 'deni, ogbake yamo 'be ga ma kinda'bake, karike linjo. Ma na mo'doko 'do topi mo zi ya ma ko'de di yī'böwu naga nima gbi korö 'beye.

¹⁵ Mēdi ti közi kakpa 'do to'do wa ame mo'doko to'do mo ne ti yamo ma. Mī konmi ma nime mo'do ne na kēnyē miye?' "

¹⁶ Yēsu iya te, "Kina gbi tara, ame ga le'jete yī'böwu ne ti kēdi 'deni dogba. Kina ame ga le'jete dogba ne ti kileki 'deni yī'böwu."

Yēsu Iya Go Lende 'Ba Tinda'ba Bo

(MK 10:32-34; LK 18:31-34)

¹⁷ Kina odo Yēsu ni kēdi kari 'deni Yerosalema tine, bo ogba bo kōsö go bo ga yaga 'beri rö dönni. Kina bo koloma rö tiya mo zinni di go kori yayi,

¹⁸ bo iya te, "Uwöke te, dēdi darike nime mī Yerosalema kina ti kinda'ba kole 'ba bilaka lesi ki'di zi löbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni. Kina lijē ti kodo karama ngi do bo rö töle.

¹⁹ Kina lijē ti kogba bo ngi ki'di zi bo löwö todo laja rö bo komba bo kina ti kutöti bo ngi. Tine mī tö'dö do mota bo ti kēnyī kodo 'deni ngi yaga di mī töle."

Tileki Rö Bēri

(MK 10:35-45)

²⁰ 'Ja 'ba Zebedayo ēnyī kako ti kole riyö 'bēni ga zi Yēsu. Kina loko kolodo ngi bēri koma'jo rönni zi Yēsu.

²¹ Yēsu iya te, "Wa'di na ko'doko?"

Loko iya te, "Rö ma laka odo kari koloma 'deni rö bo dolinjo, i'di kole riyö ma naga nime ma koto koloma do döri yī kina mōto do gali yī."

²² Yēsu ileki domo zinni, iya te, "Wa nima kititike ne ikalike dē. Ti ko'bake tuwē wa di mī kōsu 'ba

gomɔ ame mēdi muwē wa di yīmo ne?"

Lijē iya te, "Dēdi dɔ'bo."

²³ Yēsu iya te, "Rɔ ma laka ti kuwēke wa ngi di mi kōsu ma. Tine ti'di wa toloma dɔ dōri ma ti dɔ gali ma nima ndɔbo ma na dē, 'bu ma na kēdi ki'di ya ame ga bo kileŋo 'deni ne koloma teyi."

²⁴ Kina ɔdɔ bo kōsɔ gɔ bo ma 'butē naga nima kuwō lende nime 'deni, lijē ēnyi ngi rɔ 'diri ti lōndɔ riyō naga nima.

²⁵ Kina Yēsu kidēki lijē ngi pili bi kɔtɔ, kina bo kiya te, "Ikalike 'deni laka lōbu ma 'ba bo lōwō ni o'dɔ ga rōnni ngi rɔ nere rɔ a lōbu dōnni.

²⁶ Ne ma 'beye inza tara. Bɔtɔ ame ko'dɔkɔ gɔ bo kēdi rɔ lōbu di mi lōngɔ ye ne, bo kileki rɔ bo yaga rɔ bo laja ziye.

²⁷ Kina ɔdɔ bo ma kɔtɔ di mi lōngɔ ye ko'dɔkɔ 'dɔ bo na kēdi rɔ bo dɔye, ma laka na 'dɔ bo kēdi rɔ atɔli ziye pili.

²⁸ Kina 'dɔ kēdi gbī kɔzɔ tako nime kole 'ba bilaka lesi kako ne, bo ako dē 'dɔ bilaka koja laja zi bo, tine bo ako toja laja zi bilaka kina gbī 'dɔ ti'di dīdi bo 'dɔ tutē gɔ bilaka ma konzi timo di mi tōlē."

*Bɔ Kɔmɔ Kōlu 'Ba Yereko
(MK 10:46-52; LK 18:35-43)*

²⁹ Kina ɔdɔ Yēsu ni kēdi kēnyi 'deni ti bo kōsɔ gɔ bo ga di Yereko yayi tine, na tīndi ma kinza kiya kōsɔ ngi gōnni.

³⁰ Tine bo kɔmɔ kōlu ma riyō mɔtɔ ga ame kēdi koloma kpa kōri yayi ne uwō 'deni Yēsu na ma kēdi kari ne. Kina lijē ki'di ngi tulōri rɔ ma kembe, kiya te, "Nere, kole 'ba Dawidi, i'di miyi kēyi rɔze."

³¹ Tine tīndi naga nima amo dōnni gɔ lijē kudumō yaga. Tine pele na lijē kulōri ngi rɔ ma kembe rɔ dɔ kiteli, kiya te, "Nere, kole 'ba Dawidi, i'di miyi kēyi rɔze."

³² Kina Yēsu kɔrɔ ngi kidēki lijē, bo iya te, "O'dɔkɔke 'dɔ mo'dɔ wa di ziye?"

³³ Lijē ileki dɔmo zi bo iya te, "Nere, do'dɔkɔ 'dɔ kiyɔpɔ kɔmɔze yaga."

³⁴ Yēsu oŋgɔ lisa 'ba rōnni kina bo kosa kōmōnni ngi, kina kōmōnni kɔpɔ ngi yaga ko'ja bi. Kina lijē kōsɔ ngi gɔ bo.

21

*Tɔdɔ 'Ba Yēsu Mi Yerosalema
(MK 11:1-11; LK 19:28-40; YN 12:12-19)*

¹ Kina ɔdɔ Yēsu ni kōmō 'deni ngɔsi ngila Yerosalema tine, na lijē kari ngi Betepage ame ngila dōku 'ba Bilaya ne. Di yayi na Yēsu koja ya ma riyō mɔtɔ ga di mi lōngɔ bo kōsɔ gɔ bo ga kari dɔgba

² ti ndose nime, iya te, "Arike mi liŋɔ nime 'dē dɔgba kɔmɔye ne, ti kari ko'jake akaca kosi dɔmo 'deni bēri yayi ti kole mo ngila mo. Kina 'dɔ kopeke ko'deke kako zō bine.

³ Kina ɔdɔ bɔtɔ mɔtɔ kiya a mɔtɔ ziye gɔmo, iyake te, 'Nere na ko'dɔkɔ lijē.' Kina bo ti kola ngi karike timo."

⁴ Wa nime o'dɔ rōni 'deni 'dɔ kēdi kɔzɔ lende ma tōnē bo kumē lende kiya ne.

⁵ Ame kiya te, "Iya te zi bilaka 'ba Yerosalema, 'Oŋgɔke te, bo dɔliŋɔ 'be na me 'dē kēdi rɔ tako ziye. Bo abo le liya, bo ēki 'deni dɔ akaca. Bo oloma 'deni dɔ kole akaca.' "

⁶ Kina ya tōnē ga Yēsu koja ne kari ko'dɔ wa ame bo kiya zīnni ne ngi.

⁷ Lijē o'de akaca nima ti kole mo, lijē ko'ba bɔŋgɔ 'bēnni ga gɔmo. Kina Yēsu kēki ngi koloma dɔmo tari timo.

⁸ Tīndi ma konzi o'ba bɔŋgɔ kileŋo mi kōri timo tine ya mɔtɔ ga oga 'bēnni rɔ 'jōwu ko'ba teyi.

⁹ Kina tīndi ame ga kōsɔ kebe gɔ Yēsu ti ya ma dɔgba mo ga pili ulōri kiya te, "Yēē'di kēdi ziyi kole 'ba Dawidi. Yēyi kēdi dɔ bo ame kako ti möyi nere Boko'ba ne. Akilēlu kēdi zi Boko'ba mītɔrɔ."

¹⁰ Kina ɔdɔ Yēsu kēdi kɔdɔ 'deni mi Yerosalema tine, bilaka 'ba mi

gawo yayi pili ënyĩ kozo timo, iya te, “Yë mo na ya?”

¹¹ Tine tindi naga nima ileki domo, iya te, “Ame na ro Yësu bo kumë lende di mi Nazareta 'ba Galilaya.”

Yësu ɔɔ Mi Reki 'Ba Rö Löbu
(MK 11:15-19; LK 19:45-48; YN 2:13-22)

¹² Kina Yësu kodo ngi mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba, na bo kënyĩ ngi toga bilaka ame ga këdi tugö wa yayi ne me yaga. Bo kitiji do tarabiza 'ba bo kutë girisi ni bëri, gbi ti gba'da 'ba bo kugö matukpuru ni.

¹³ Bo iya zinni, iya te, “Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Rö löbu ma nime ti kidëki ro rö 'ba mötu.' Ne kina kebe kuyike 'deni za ro bi 'ba bo 'bögo.”

¹⁴ Tine bo komo kölu ni ti bo ka'bo ni ako zi bo mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi, kina bo kilejo lijë ngi.

¹⁵ Kina ɔɔ löbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ko'ja go koto naga nima bo ko'do ne 'deni tara tine, kina gbi ti ame kole titi këdi kulöri 'deni timo di yayi, kiya te, “Yëe'di këdi ziyi kole 'ba Dawidi,” ne tine lende mo ënyë ngi minni.

¹⁶ Kina lijë kënyĩ kititi bo, iya te, “Uwö wa nima lijë këdi kiya ne ra?”

Yësu iya te, “Yëe, muwö ra. Ne lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba ne idëkike dë su? Ame kiya te, 'Ni Boko'ba i'di akilëlu ma laka 'deni kodo di kpa kole titi ni ti kole kuru ame ga gba do mba ne.’ ”

¹⁷ Kina Yësu kënyĩ ngi di ngila lijë yayi kari abo yaga di mi gawo nima. Bo ari Betaniya, bo kö'do yayi.

Yësu Ulömu Ngëri Këlu
(MK 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Di bi tileki abo kako mi gawo ro mi donbo tine, bo 'deni ro 'bö.

¹⁹ Kina bo ko'ja ngëri këlu do kpa kori yayi. Kina bo koco ngi kari tongo mo. Tine bo o'ja oto dë domo, nge ro mbili mo. Kina bo kilende zi ngëri nima, bo iya te, “Ni, inza kana a moto kpe döyi bina.” Kina ngi ngala te yo na ngëri tönë köle ngi.

²⁰ Bo köso go bo ga o'ja lende nime kina lende mo kigayi lijë ngi. Lijë iya te, “Ngëri këlu nime ututu ngi ngala te totondo mo ga?”

²¹ Bo ileki domo zinni, iya te, “Ro ma laka miya ziye, ɔɔ ki'dike dōye ngi ro ma laka go lende ma kinza kiliköke dōye dë, ti ko'bōke ngi to'do wa ame kebe ma ko'do röni zi ngëri këlu nime. ɔɔ kiyake pele te zi dōku nime, 'Ni, ënyĩ ku'du röyi mi mini löbu.’ Ro ma laka, ti ko'do röni ngi.

²² ɔɔ ki'dike dōye 'deni ngi go lende ma, wa ame ga pili këddi kititike ti mötu ti ko'jake ngi.”

Közi Kakpa 'Ba Yësu
(MK 11:27-33; LK 20:1-8)

²³ Kina ɔɔ Yësu kodo 'deni mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba këdi kiyandi komo bilaka tine, na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kako ngi zi bo. Lijë kititi bo iya te, “Közi kakpa 'ba yë na me këddi ko'do wa naga nime timo ne? Yë mo na ki'di közi kakpa nime ziyi?”

²⁴ Bo iya te, “Ti mititi ye gbi ti akititi moto koto bine, ɔɔ kilekike domo 'deni zö ti miya go közi kakpa 'ba boto nime mëdi mo'do wa naga nime timo ne 'jaa ziye.”

²⁵ Kina bo kititi lijë, bo iya te, “Közi kakpa 'ba todo mini 'ba bap- atisi do bilaka nime Yowani koloma to'do mo ne ako di zi yë? Ako di zi Boko'ba ala di zi bilaka lesi?”

Kina lijë koloma ngi ro towasa mo ro go rönni, lijë iya te, “ɔɔ diyake te ako di zi Boko'ba, bo ti kiya te, 'Ne i'dike dōye dë go lende abo go wa'di?’

²⁶ Ne ɔɔ diyake te ako di zi bilaka lesi, ele dë gbi. Ze ro tikere di zi tindi konzi naga nime. Römyöi lijë pili omeri 'deni Yowani na ro bo kumë lende 'ba Boko'ba.”

²⁷ Kina lijë kileki ngi kiya zi Yësu tégë, “Dikali dë.”

Kina bo kileki zinni, bo iya te, “Ma gbi minza miya közi kakpa to nime mëdi mo'do wa naga nime timo ne ziye.”

Kole Ma Ko'do Ako'doko 'Ba 'Bu

28 “Kina me omerike dɔngala nime te. Bɔ mɔto ɛdɪ ti kole abo ga riyo. Kina bo kɛnyi kari zi kole abo ma lɔbu mo bo kiya te, ‘Kole ma, ari tɔne to'do ndɔbo mi nyaka ze.’

29 Tine kole nima iya te, ‘Mo'doko ama dɛ.’ Ne di pɔtɔ mo 'bɔwu bo ari komeri do bo kina bo kɛnyi ngi kari.

30 Kina 'bu nni tɔnɛ kɛnyi kari kiya lende nima gbɪ tara zi kole ma titi mo. Bo iya te, ‘Yɛɛ, baba, mɛdi mari.’ Tine bo ebe kari abo dɛ du te.

31 Ma komerike 'beye di mi lɔngɔ ya riyo naga nime kole ma yala na ko'do ako'doko 'ba 'bu nni?”

Lɔbu tɔnɛ ga iya te, “Kole ma dɔgba nima.”

Yɛsu iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, bɔ kireke awada ni ti 'ja bɔ rɔnyɔ ni na ti kɔdɔ dɔgba di ziye mi nɛre lɔbu 'ba Boko'ba.

32 Rɔmɔyi Yowani bɔ bapatisi ako 'deni kileme kari ma laka ziye 'do kɔsɔke gɔmo. Tine i'dike e'be dɔye dɛ yɔ gɔ lende abo. Ne bɔ kireke awada ni ti 'ja bɔ rɔnyɔ ni i'di dɔnni 'deni gɔmo. Wa naga nime ko'jake pele tara otɔke dɔye dɛ yɔ ki'dike dɔye gɔ lende mo.”

Dɔngala 'Ba Bɔ Ndɔbo

(MK 12:1-12; LK 20:9-19)

33 Yɛsu iya te, “Uwɔke dɔngala mɔto tɔ ma. Bɔ mɔto idiyɛ mɔwo kɛdi ko'do rɔ layi naga ngi rɔ nyaka. Kina bo kigaga reki kuru dɔmo toko, bo ko'do bi 'ba tuzi layi mo yayi, bo kole kilanga 'ba toda mo, bo ki'di bɔ ndɔbo to'do ndɔbo yimo yayi, bo kɛnyi abo kari mi dɔyayi mɔto.

34 Kina ɔdɔ kada 'ba tite'de mo kɔmɔ 'deni tine, bo oja bɔ laja abo ga kari 'do ko'de dɔngɛri ma 'ba bo.

35 Kina bɔ ndɔbo tɔnɛ ga kinda'ba bɔ laja abo naga nima ngi komba ma kɔtɔ, kupɔ mɔto kina ku'du ma kɔtɔ ti dɔku.

36 Kina bo kɛnyi koja bɔ laja mɔto ga 'bɔwu konzi kiteli ma dɔgba tɔnɛ. Kina bɔ ndɔbo naga nima ko'do lijɛ ngi gbɪ tara.

37 Rɔ nburunburu mo na bo koja kole abo ngi kari zinni, bo iya te, ‘Ame kole ma na lijɛ ɛdi koro.’

38 Tine ɔdɔ bɔ ndɔbo naga nima lijɛ ko'ja kole nima 'deni, lijɛ iya rɔ gɔ rɔnni, iya te, ‘Bɔ nime bo na kɛdi koloma rɔ bɔ do nyaka nime kada mɔto di pɔtɔ 'bu bo. Ako dupɔke bo yaga 'do nyaka nime kɔ'bɔ ngi nburu rɔ eze.’

39 Kina lijɛ kinda'ba bo ngi ku'du nbɔ yaga di mi nyaka nima na lijɛ kupɔ bo ngi.

40 Ma komerike 'beye ɔdɔ bɔ do nyaka kako wa'di na ti bo ko'do zi ya naga nima?”

41 Lijɛ iya te, “Bo ɛdi kote do bilaka dɔki'di kɛnyɛ naga nima ngi pili yaga. Kina bo ti kari ko'de bilaka mɔto ga 'jaa 'do kako ko'do ndɔbo yimo. Ya ame ga 'do kuti ti'di dɔngɛri ma 'ba bo ko mi kada mo ne.”

42 Yɛsu iya te, “Idɛkike dɛ su di mi buku 'ba Boko'ba? Ame kiya te, ‘Dɔku tɔnɛ bɔ ko'ba rɔ ni kilagi pa di rɔmo ne na kileki 'deni rɔ dɔku ma laka rɔ do kiteli mi gbɔndɔ 'ba rɔ. Ame wa ko'do 'ba Boko'ba na. Dotɔke ngi rɔ gɔze.’”

43-44 Kina Yɛsu kileki gbɪ kiya zinni, bo iya te, “Rɔ ma laka miya ziye, ti kogba nɛre lɔbu 'ba Boko'ba yaga di ziye ki'di zi bilaka ma laka ame ga kuti to'do ako'doko mo ne.”

45 Kina ɔdɔ lɔbu 'ba bɔ akumu ni ti Parosi ni kuwɔ lende nime 'deni te tine, lijɛ ikali ngi Yɛsu ɛdi rɔ tiya lijɛ.

46 Kina lijɛ ko'doko ngi tinda'ba bo, tine lijɛ ere tindi naga nima rɔmɔyi tindi naga nima pili iya Yɛsu rɔ bɔ kumɛ lende 'ba Boko'ba.

22*Dɔngala 'Ba Karama 'Ba Gbe*

(LK 14:15-24)

1 Yɛsu ebe ngi tilende zi bilaka naga nima rɔ dɔngala.

2 Bo iya te, “Nɛre lɔbu 'ba Boko'ba ɛdi kɔzɔ a nime te. Mi kada ma do

koto mato bo doliŋo mato edi 'deni ko'do karama 'ba gbe 'ba kole abo.

³ Kina bo koja bo laja abo ga ngi kari tiya mo zi nba ame ga pili 'do kako mi karama nima ne go lijë kako. Tine lijë ilagi e'benni ngi tako.

⁴ Kina bo koja bo laja abo mato ga 'bowu ti ndose nime, kiya te, 'Ari kiyake zi nba naga nima, mileŋo roma 'deni ndo. Mumu ngulo 'deni gbi ti muruku ma kono naga. Wa pili edi 'deni ndo, lijë kako ti mi karama nime.'

⁵ Tine nba mo naga nima onyo lende abo nima de koto te, lijë use e'benni za ti kori 'benni ga. Mato ari abo za mi nyaka abo, mato ari abo za mi ndobo abo,

⁶ kina yo ya mato mo ga inda'ba 'benni bo laja naga nima ngi komba kupö yaga.

⁷ Kina kata ngi mi bo doliŋo bo koja bo kanya abo ga ngi kari kote do bo kupö wa naga nima konma gawo mo yaga.

⁸ Kina bo kideki bo laja abo ga ngi, bo kiya zinni, bo iya te, 'Wa 'ba karama 'ba gbe ma edi 'deni ndo tine nba ma tone ga kose ne o'bo de 'do kodo yimo.

⁹ Arike kpa dokoka kori 'do kototoke ma konzi kako mi karama nime kozo ame ko'jake ne tara.'

¹⁰ Kina bo laja naga nima kari ngi dokoka kori kototo bilaka ame ga pili lijë ko'ja ne, ma laka kpaki ti ma kenyë. Kina mi ro 'ba karama nima koso ngi lo ti nba.

¹¹ Kina odo bo doliŋo kari 'deni tonŋo nba abo naga nima tine bo ari ko'ja bo mato yayi ro ma sari kinza bonŋo 'ba gbe ro bo.

¹² Kina bo kititi bo nima iya te, 'Bo pori ma, ako 'beyi di yala kodo bine kinza bonŋo 'ba gbe royi tara?'

Tine bo nima ileki domo de du te.

¹³ Kina bo doliŋo kiya ngi zi bo laja abo ga, iya te, 'Inda'bake bo kudoduke kosi bo ti ndi bo ku'duke bo yaga mi bi kolu 'do bo kari kudu kunyi kpa bo yayi.' "

¹⁴ Yesu iya te, "Ti kideki 'deni ngi nbanjine ma ndo na nge ti kigeli di yimo."

Lende 'Ba Awada Kopi
(MK 12:13-17; LK 20:20-26)

¹⁵ Parosi mato ga ari kususu kpenni 'do to'ba Yesu ti akititi mato ga.

¹⁶ Kina lijë koja bo kosö gönni mato ga ti bilaka 'ba Erode ga ngi kari zi bo. Kina lijë kari kiya te, "Bo komo kiyandi, dikali ngi ni na ro bo kiya lende ma kodoro. Kina ni na ngi ro bo kiyandi kori 'ba lende 'ba Boko'ba nime ro ma kodoro zi bilaka, kugö kpëyi de gbi zi boto. Romöyi di ziyi bilaka pili ro ma koriya.

¹⁷ Kina me iya te zize, tara ne edi ngi ro ma laka mi kori 'ba kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'do topi awada zi bo doliŋo ma löbu 'ba Romo, ala tondo?"

¹⁸ Tine Yesu ikali donŋala 'benni nima 'deni molo, kina bo kiya te, "Kpe bo komo kandi naga nime, eddi kiyozoke ma go wa'di?"

¹⁹ Ilemeke girisi 'ba topi awada nime te zo."

Kina lijë ko'de kinë girisi mo ngi zi bo.

²⁰ Kina bo kititi lijë, iya te, "Kinë ye mo ti möyi ye na me romo ne?"

²¹ Lijë iya te, "Kinë ti möyi bo doliŋo 'ba Romo na."

Yesu iya te, "Kina me, wa ame ga ro 'ba bo doliŋo ne opike abo zi bo. Kina wa ame ga ro 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba."

²² Kina odo lijë kuwö 'deni tara tine lijë oto ngi ro gönni. Kina lijë kenyi ngi kari di ro bo.

Lende 'Ba Todo 'Ba Töku Di Mi Tölë
(MK 12:18-27; LK 20:27-40)

²³ Mi kada koto mo nima na Sadoke mato ga kako kiya zi Yesu tegë a mato ro todo 'ba töku di mi töle inza.

²⁴ Kina lijë kititi bo, iya te, "Bo komo kiyandi, Musa ugu lende iya te, odo bo mato köle ngi kinza köyo

kole dē, bɔ löndö mo kɔdɔ gɔ 'ja mo nima 'dɔ lijē köyö kole pötö bɔ ma kölä nima.

²⁵ Ne ongo te, ya motɔ ga modomoriyö rɔ löndö kɔtɔ oloma pa bine. Kole ma dogba mo ogbe 'ja kina bo kölä ngi kola 'ja nima kinza köyö kole. Kina bo kola makuru'bē abo tönē ngi zi löndö bo.

²⁶ Kina lende kɔtɔ nime ko'dɔ rōni ngi gbī tara zi löndö bo ma mi riyö mo nbö kömō zi ma mi modomoriyö mo.

²⁷ Kina di pötö lijē nima pili na 'ja tönē kölä ngi gbī.

²⁸ Tine mi tɔdɔ 'ba töku di mi tölē loko ti kēdi rɔ 'ja 'ba yē? Ame ya naga nime pili modomoriyö kogbe loko 'deni ne ya?"

²⁹ Yēsu ileki dōmo zinnī, iya te, "Kpe öluke lende 'deni sowa. Römöyī ikalike buku 'ba Boko'ba dē kina tigo abo 'ba Boko'ba ikalike dē gbī.

³⁰ Mi kada ame ɔdɔ töku ni kɔdɔ 'deni di mi tölē lijē ogbe 'ja dē kpe kina 'ja gbī ogbe mē'dē dē kpe. Lijē pili 'deni ngi kɔzɔ malayika 'ba mitorɔ.

³¹ İdēkike lende nime Boko'ba kiya ziye gɔ lende 'ba tɔdɔ 'ba töku ne dē du? Ame bo kiya te,

³² 'Ma na rɔ Boko'ba 'ba Abarayama, Boko'ba 'ba Yisika kina gbī rɔ Boko'ba 'ba Yakoba.' Gɔ kö'du mo na dikali ngi lijē inza kpe rɔ töku Boko'ba ididi lijē 'deni."

³³ Kina ɔdɔ tindi naga nima kuwö lende nime 'deni te tine lende 'ba akiyandi abo nima igayi lijē ngi.

Kö'du Ki'di Ma Rɔ Dɔ Kiteli
(MK 12:28-34; LK 10:25-28)

³⁴ Kina ɔdɔ Parosi ni kuwö 'deni Yēsu ka'da Sadoke naga nima tara tine, na lijē kotɔtɔ rōnni ngi.

³⁵ Kina bɔ ma kɔtɔ di mi löngö lijē ame bo na rɔ bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ne kari ngi tiyɔzɔ Yēsu ti akittiti.

³⁶ Bo iya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, kö'du ki'di 'ba Boko'ba ma yala na kulöwö rɔ dɔ kiteli?"

³⁷ Yēsu iya te, " 'ɔ'ɔ nere Boko'ba 'bi ti miyi pili ti tigo 'bi pili kina gbī ti meri 'ba döyī pili.'

³⁸ Ame na rɔ kö'du ki'di ame kulöwö rɔ dɔ kiteli ne.

³⁹ Kina kö'du ki'di motɔ ma kulöwö ame rɔ ma mi riyö mo na me, 'ɔ'ɔ lēpi yi motɔ kɔzɔ ame kɔ'ɔ yida röyī ne tara.'

⁴⁰ Kö'du ki'di riyö naga nime na kö'du ki'di 'ba Musa ni pili ti akiyandi 'ba bɔ kumē lende ni kɔrɔ dōmo."

Kurisitö Di Mi Kupö Dawidi
(MK 12:35-37; LK 20:41-44)

⁴¹ Kina ɔdɔ Parosi motɔ ga kototo rōnni 'deni bi kɔtɔ tine, Yēsu ititi lijē,

⁴² iya te, "Ma di mi meri 'be Kurisitö ame Boko'ba kēdi koja ne bo di mi kupö yē mo ga?"

Lijē iya te, "Bo di mi kupö Dawidi."

⁴³ Yēsu ēnyī kileki zinnī, iya te, "Ne ɔdɔ kēdi tara gɔ wa'di na Nyi Kɔtɔ Laka ki'di Dawidi 'böwu kidēki bo rɔ nere abo? Römöyī Dawidi iya te,

⁴⁴ 'Nere Boko'ba iya zi nere ma, iya te, "Oloma dɔ dōri ma bine nbö mi'di yi ka'da bɔ ya 'bi ga."'

⁴⁵ Ne ɔdɔ Dawidi kebe kidēki bo 'deni 'böwu rɔ nere abo tine bo ti kileki 'böwu rɔ kole zi Dawidi totondo mo ga?"

⁴⁶ Bɔtɔ motɔ ɔ'bo dē kpe tileki dɔ lende nime zi Yēsu. Kina ngi di gomo pele bɔtɔ motɔ ilaŋa rōni dē kpe tititi kpa Yēsu.

23

Kinza Kogbake Görö Dɔ Parosi Ni Dē
(MK 12:38-39; LK 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Kina Yēsu kilende zi tindi naga nima gbī ti bɔ kösö gɔ bo ga.

² Bo iya te, "Parosi ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni na 'deni rɔ bɔ dɔ kö'du ki'di 'ba Musa.

³ Kina laka 'dɔ kuwöke dönni ti, kösöke gɔ wa ame ga pili lijē kēdi kiya ziye ne. Tine kinza kogbake

görö 'ba wa ma lijë kedi ko'do naga nima de. Römöyî lijë o'do wa ame ga lijë kedi kiyandi kômô bilaka timo ne de koto te.

⁴ Lijë i'di akirindi ame ga boto ko'bo de tombi mo ne do bilaka. Pele tara 'do lijë koja dokole közinni ma koto ra pele nge kokonyi tombi mo timo ne inza yo.

⁵ Lijë ö'bö to'do wa pili nge 'do bilaka konjo lijë gomo. Onjo ma lijë ko'do dokulë 'benni ga ame lijë kedi kulöli ro makpoto titi ame lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba na kugu yimo ne kudö'bö te, gbi ti ma kudödu konyo mo ga. Kina onjo gbi bi nziya 'ba kpa bonjo 'benni ga ma kidakpa te.

⁶ Ako'doko 'benni mi kada 'ba karama ro tikiti rönni ngila bo do karama 'do bilaka koro lijë. Kina gbi di mi rö 'ba motu bi ko'doko 'benni ro kiti ma laka naga nima dogba ne.

⁷ Kina odo lijë kedi kilingere kebe mi bi 'ba ndögö ako'doko 'benni 'do bilaka pili kumoto lijë kozo bo ro koro, kidëki lijë ro bo kômô kiyandi.

⁸ Kinza ki'dike de bilaka kebe tidëki ye ro bo kômô kiyandi römöyî kpe pili ro löndö, kina bo kômô kiyandi 'be edi nge koto.

⁹ Kina kinza kidëkike boto moto de di doayai bine ro baba. Römöyî eddike nge ti 'bu koto kpöki mitoro.

¹⁰ Kinza ki'dike boto kidëki ye de gbi ro löbu. Römöyî löbu 'be na nge koto kpöki ro Kurisitö ame Boko'ba kedi koja ne.

¹¹ Römöyî bo ame mbiri löbu di mi löngö ye ne bo na go kedi ro bo laja ziye.

¹² Kina bo ma kö'bö to'do ro bo ro wa löbu ti kileki 'deni beri, kina bo ma kileki ro bo beri ti kombi 'deni toro."

*Parosi Ni Ti Bo Kômô Kiyandi
(MK 12:40; LK 11:39-42)*

¹³⁻¹⁴ "Bu'bu ziye kpe bo kômô kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo kômô kandi naga nime. U'beke kpadöri 'ba doayai 'ba mitoro ka le ro ma sari di zi bilaka kinza ma kodoke de teyi yo. Kina me olake ya ma

ko'doko toto teyi naga de kpe gbi yo 'do koto.

¹⁵ Bu'bu ziye kpe bo kômô kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo kômô kandi naga nime. Ilakike kpaki kebe gönyî mini löbu kebe mi doayai pili toma bilaka koto nge ame 'do ki'di doni go lende 'be. Kina odo ko'jake 'deni kina ki'dike bo ngi kila'ba mi lende kënyë ame ro do kiteli kebe 'beye ma 'do ku'du ye gomo mi pa'do 'ba Gehena ne.

¹⁶ Bu'bu ziye kpe bo kômô kölu kiterike tokoko lepi ye naga nime. Mi akiyandi 'be iyake te odo bo moto kulömu ro bo ti rö löbu 'ba Boko'ba lömu nima o'do oto de. Ne odo bo kulömu ro bo ti yamo köbököbö 'ba mi rö löbu 'ba Boko'ba nima, lömu nima udödu bo 'deni.

¹⁷ Kpe bo kômô kölu rumö naga nime. Wa ma yala na kulöwö ro do kiteli? Yamo köbököbö 'ba yimo ala rö löbu 'ba Boko'ba mo na ma ki'di yamo mo nima kedi kulöwö ro ma koro?

¹⁸ Kina gbi iyake te odo bo mo kulömu ro bo ti bi 'ba akumu lömu abo nima o'do oto de. Ne odo bo kulömu ro bo ti kpa közi ma ki'di domo mo, lömu nima udödu bo 'deni.

¹⁹ Kpe bo kômô kölu naga nime, wa ma yala na kulöwö ro do kiteli? Kpa közi ma ki'di domo, ala bi 'ba akumu mo na ma ki'di kpa közi ki'di mo kedi ro ma koro?

²⁰ Römöyî bo ame kulömu ro bo 'deni ti bi 'ba akumu, bo ulömu ro bo 'deni timo kpaki ti kpa közi ki'di ma domo.

²¹ Kina gbi odo bo kulömu ro bo ti rö löbu 'ba Boko'ba, bo ulömu ro bo 'deni timo gbi ti Boko'ba ame bo na kedi koloma yimo yayi ne.

²² Kina gbi odo bo mo kulömu ro bo ti mitoro bo ulömu ro bo 'deni ti kiti löbu 'ba Boko'ba gbi ti bo Boko'ba mo ma kedi koloma domo.

²³ Bu'bu ziye kpe bo kômô kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo kômô kandi naga nime, dodoro ame ga pele woti ne i'dike kapa ma 'butë mo gbi zi Boko'ba. Tine akiyandi ma do kiteli

di mi kö'du ki'di ame ro to'do bure ro ma kodoro gbi ti mi konmi ti lende ko'do laka ne na kolake za yaga. Wa naga nime na 'do ko'doke ra pili kinza tola moto mo.

²⁴ Kpe bo komo kolu kiterike tokoko lep̄i ye naga nime. Kina ngi tara, ebeke toga konjo na yaga di do mini ziye tine gamele na kuweke kindiyoke timo.

²⁵ Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Go kosu ti go kita'ba 'be ga na nge kurögöke ro ma kop̄o, tine yimo lo ti wa ame ga ko'deke ti kōzi kasi ti mi kututu 'be ga ne.

²⁶ Kpe Parosi komo kolu naga nime, mi kosu 'be ga na 'do kurögöke titi dogba kina gomo ti ked̄i ngi gbi ro ma kop̄o.

²⁷ Bu'bu ziye bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Kpe ngi kozo dogo ma ko'ba kanmi kele naga tara. Ame kinda ro ma kele di yaga tine yimo yayi lo ti kilinba toku ma kenme 'deni.

²⁸ Kina gbi tara di roye yaga indake ro bilaka ma laka tine miye lo ti komo kandi ni ti lende kenye.

²⁹ Bu'bu ziye bo komo kiyandi ni ti Parosi ni, kpe bo komo kandi naga nime. Ilenjoke dogo bo kume lende 'ba Boko'ba kele ro do kiteli, kina kiyoruke raba 'ba ya ma ro bo lende laka naga ngi ro mbemb̄e.

³⁰ Kina gbi iyake te ma ked̄dike ra ti 'bu ye lobu ga mi kada nima yayi den̄e inza kod̄'boke roye tinni to'do wa naga nime lij̄e ko'do ne. Ame lij̄e kupo bo kume lende naga nime ne.

³¹ Kina me kilemeke roye 'deni ro kole 'ba kole 'ba bo akupo ton̄e ga.

³² Kina ti oteke koso e'be ame 'bu ye lobu ga kisasi bic̄i mo 'deni molo ziye ne.

³³ Kpe kole 'ba mur̄e naga nime, ro ma tondo mo na 'do komoke kinza ma kod̄o karama 'ba Gehena doye?

³⁴ Ne kina me med̄i miya ziye, ti moja bo kume lende ti bo kikali lende ti bo komo kiyandi moto ga kako ziye. Kina ti kupoke moto

ga, kutotike moto ga gbi kina ti kombake moto ga di mi ro 'ba motu kuwitike nduwe ro ma kololo di mi gawo.

³⁵ Kina go kö'du mo roma bo lende laka pili ti kileki doye, kisasi molo di ro roma Abele bo lende laka nb̄o komo mi roma Zakariya kole 'ba Barakiya ame kupoke mi longo ro lobu 'ba Boko'ba ma ti bi 'ba akumu ne.

³⁶ Ro ma laka miya ziye roma bo lende laka naga nime ti kileki doye kpe bilaka ma le'jete naga nime."

Ni Yerosalema (LK 13:34-35)

³⁷ "Bu'bu ziyi ni Yerosalema, Yerosalema, ote do bo kume lende ni 'deni ku'du bo laja 'ba Boko'ba ma koja ziyi naga ti doku. Ti mopi roma ngi nb̄o mi ndo goyi na 'jaa 'do mokoko kole 'bi naga nima yi soromo ma kozo 'ba toru ame kokoko kole 'beni ga ne tara? Tine ob̄o tu'don̄i doyi moko.

³⁸ Kina me ti kola ro 'bi 'deni ziyi ro roba.

³⁹ Ro ma laka miya ziyi, inza ko'ja ma kpe nb̄o kiya te, 'Yeyi ked̄i do bo ame kako ti moyi nere Boko'ba ne.' "

24

Loma Ti Bi Koda (MK 13:1-13; LK 21:5-19)

¹ Kina odo Yesu kod̄o 'deni yaga di mi reki 'ba ro lobu 'ba Boko'ba bo ked̄i kari 'deni tine, na bo kos̄o go bo ga kebe ngi tubi go ro ko'ba nima zi bo.

² Tine bo iya te, "Onjoke 'deni laka? Ro ma laka med̄i miya ziye, mi kada mo dayi doku ma koto inza kileke mi go bi 'beni. Bo ya ti kitin̄i 'doyi beri."

³ Kina odo Yesu kari 'deni do doku 'ba Bilaya tine na bo kos̄o go bo ga kako zi bo ro donni tititi bo. Lij̄e iya te, "Iȳeti te zize, wa naga nime ti ko'do ronni nyanya ga? Kina wa'di mo ga na ti ko'do ronni ame 'do ked̄i ro akileme 'ba tako 'bi ame ro nb̄urun̄buru 'ba dolin̄o ne?"

4 Yēsu ileki dōmo zinnī, iya te, “Olomake ti bi koda kinza ki'dike bōto ku'bōlu ye dē.

5 Rōmōyī ma konzi ti kako ti mōyī ma kiya te, ‘Ma na rō Kurisītō.’ Kina lijē ti ku'bōlu ma konzi mōto ga ngī.

6 Ti kuwōke birō ya di ngōsi kina gbī ti lēbī mo ma di bi kōwō. Tine kinza kereke dē rōmōyī wa naga nime pili ti ko'dō rōnnī titi, tine nburunburu 'ba dōliṅo na dē gba.

7 Rōmōyī bilaka ame ga rō kupō kōto ne ti kēnyī 'deni to'dō ya ti bilaka mōto. Kina dōliṅo ti kēnyī gbī to'dō ya ti dōliṅo mōto. Kina sēyī ti kizikizi ti kēdī 'deni ngī mī go bi pili.

8 Wa naga nime pili ti ko'dō rōnnī ngī tara rō tisaki 'ba gomo kōzo tisaki 'ba to'ō 'ba kole.

9 Kina lijē ti kebe tinda'ba ye koto zi bō burē ni 'dō kodō karama dōye kupō ye yaga. Laki pili ti ko'ji ye go lende ma.

10 Kina ma konzi mōto ga di miye ti koga kpēnnī goma kebe tususu lēpī nni ga ko'ji gbī.

11 Kina bō kumē lende dō kindēndē ma konzi ti kēnyī ngī ku'bōlu ma konzi mōto ga.

12 Lende kēnyē ti kita'ba 'deni kote go bi kina ti ako'ō 'ba ya ma konzi kōlu ngī yaga.

13 Tine bō ame ki'di mī bo kēddī teyi n̄bō kōmō mī kada 'ba tote mo ti kōmō ngī di mī tōlē.

14 Kina laja laka 'ba n̄ere lōbu 'ba Boko'ba nime ti kiyēlē rōnī 'deni ngī toko mī dōliṅo nime, rōmōyī 'dō bōto ga pili kuwō, kina 'jaa ti nburunburu 'ba dōliṅo nime kōmō.”

Kuruku Kēnyē

(MK 13:14-23; LK 21:20-24)

15 “Kina ti ko'jake kuruku kēnyē tōnē Danyeale bō kumē lende 'ba Boko'ba kiya kō'du mo ne 'deni. Bo ti kari kōrō mī rō lōbu 'ba Boko'ba kirasi yaga. (Ame ugu zi bō kideki mo ga 'dō kikali.)

16 Kina 'dō ya ame ga mī Yudayi ne kirina ti kusu dōnnī mī dōku.

17 Bō ame kēdī yaga tindawo rō bo ne kinza dō bo kilēyī dē kpe tōdō titi rō togba wa abo ga.

18 Kinza bō ame kēdī 'deni mī nyaka ne kileki dē kpe kari liṅo togba bōngō abo.

19 Ti kēdī rō gomo ma lōbu mī kada mo nima zi 'ja ame ga rō ma kōmō ne. Kina ti kēdī gbī rō gomo ma lōbu zi 'ja ame ga ti kole gba kēdī kulu mba ne.

20 Tine ititike Boko'ba kinza bō ki'di kada 'ba riṅa 'be nime dē kēdī mī kada 'ba bi kēyī ame rō aliri ne. Kina kinza ki'di dē gbī kēdī mī kada 'ba rō kindawo.

21 Rōmōyī gomo 'ba mī kada mo nima ti kēdī ngī rō dō kiteli di dō gomo mōto ga ame pele kēdī ko'dō rōnnī bine mōlo di bi tisaki mo ne tara n̄bō kōmō mī kada nime tone. Kina a mōto ma kōzo ame te inza kpe nati.

22 Tine Boko'ba ileki go tō'dō mo 'deni n̄ge mbowa. Ma kinza tara, dēne bōto inza kōmō. Tine Boko'ba ti kileki go tō'dō mo 'deni n̄ge tara go kō'du 'ba ya ame ga bo kigeli 'deni ne.

23 Kina odo bōto kiya pele ziye, kiya te, ‘Ongō te, Kurisītō na me,’ ala ‘Kina me 'dē,’ kinza ki'di dōyī dē gomo kōto te.

24 Rōmōyī ya mōto ga ti kebe 'deni tidewo rōnnī tēgē lijē na rō Kurisītō. Kina bō kumē lende dō kindēndē mōto ga ti kēnyī 'deni gbī, kina lijē ti ko'dō go koto ma kinza kiya naga 'deni gbī ti wa ame ga kō'du mo ga kigayi bilaka ne, rōmōyī 'dō tiyōzo tu'bōlu ya ame ga pele rō ma Boko'ba kigeli 'deni ne timo.

25 Kina me uwōke laka mēdī miya ame 'deni ziye mōlo gba tōtī te.

26 Kina 'dō odo bilaka kēdī kiya pele te, ‘Bo ēdī yī mōkō 'dē yayi,’ kinza karike e'be dē. Ala kiya te, ‘Bo ēdī rō bine,’ kinza ki'dike e'be dōye dē gomo.

27 Rōmōyī tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ēdī kako kōzo kpa tōrō kunyī ame kōbō di yibī n̄bō kala dō tōrō ne tara.

28 Bi ame ti töku teyi ranğa ti kototo kpenni ngi teyi.”

Tako 'Ba Kole 'Ba Bilaka Lesi
(MK 13:24-27; LK 21:25-28)

29 “Tine welo di pötö gomɔ 'ba mi kada mo naga nima na kada ti kuyi roni ngi ro ma kolu kina nyepe gbi anmi de kpe. Kina ti kiyaya keli ni 'deni kilayi beri di mitoro.

30 Kina kiné akileme 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kinda ngi mitoro. Kina do kupö pili 'ba dolinɔ nime ti ko'ja kiné kole 'ba bilaka lesi 'deni kedí kako ti poli 'ba mitoro mi tigo 'ba löbu do kiteli abo kina ti lijé kudu ngi.

31 Birɔ tototi ma kembe ti kudu. Kina bo ti koja malayika abo ga mi do kumu sowo 'ba dolinɔ nime tutö'du ya ame ga bo kigeli 'deni ne. Kina lijé ti kutö'du ngi di mi kapa dolinɔ ma te nbö komö 'de.”

Dɔngala 'Ba Ngéri Keli
(MK 13:28-31; LK 21:29-33)

32 “I'dike ngéri keli kiyandi ye. Odo kongɔ ro dɔngala mo ga kedí köyö soloro 'deni mbili mo kedí kunzi nima ikali ngi kpa dökikéri owo de kpe.

33 Kina gbi tara odo kongoke wa naga nime 'deni kedí ko'do rónni nima ziye tikali mo ngi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi owo de kpe.

34 Ro ma laka medí miya ziye, wa naga nime ti ko'do rónni gba kota bilaka ma le'jete naga nime kote dönni de.

35 Mitoro ni ti dolinɔ ti kiteli tine lende ma inza kote rónni du koto te.”

Kada Mo Botɔ Ikali De
(MK 13:32-37; LK 17:26-30, 34-36)

36 “Tako 'ba kada mo nima botɔ ma koto ikali de. Malayika 'ba mitoro pele ikali de. Kina kole 'ba Boko'ba pele ikali de gbi. Bo Boko'ba 'bu na nge kikali abo.

37 Tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kedí ngi kozo wa ma ko'do rónni mi kada 'ba Nowa.

38 Römöyí gba kinza mini koso kako de doyayi, bilaka oloma 'deni ro tonyo kpenni tuwe wa gbi togbe

rónni kala nbö komö mi kada nima Nowa kiki mi sorope ne.

39 Lijé ikali a motɔ ma kedí ko'do rónni de nbö mini koso kudi lijé pili yaga. Kina ti kedí ngi gbi tara mi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi.

40 Mi kada mo nima bilaka riyo ti kedí 'deni mi nyaka tine ti kogba motɔ kola ma koto.

41 Kina gbi tara 'ja riyo ti kedí 'deni do toto, tine ti kogba motɔ kola ma koto.

42 Kina ti olomake ti bi koda römöyí ikalike kada ame nje 'be kedí kako yimo ne de.

43 Kina kozo ma kikalike, ma kiya te bo do linɔ kedí kikali kada ame bo 'bögo kedí kako yimo ne ra, de ne bo inza kö'dö. Bo ti koloma ro ma kongɔ bi ti bi koda kinza bo 'bögo kodowe bi ra mi ro abo.

44 Kina kpe gbi tara olomake ndö ti bi koda römöyí kole 'ba bilaka lesi edí kako mi kada ame komerike de 'do bo kako yimo ne.”

Bo Laja Ma Ro Bo Lende Kikali
(LK 12:41-48)

45 “Omerike lende 'ba bo laja ma laka ro bo lende kikali to ma. Bo na ro bo ame bo dönni ki'di bo mbiri do lepí bo ga tongɔ gomo 'do ti'di akonyo 'benni zinni mi saa ma laka mo.

46 Ti kedí ro lonɔ ma löbu zi bo laja nima odo bo dönni kako ko'ja bo kedí to'do mo tara.

47 Ro ma laka miya ziye, bo ti ki'di bo laja nima ngi 'do kedí mbiri do wa 'ba mi linɔ abo ga pili.

48 Ne odo bo laja nima kedí ro bo laja ma kënyé bo ti kiya zi gbagba bo, bo kiya te, 'Aa, löbu ma edí kigabi yayi, bo inza kako ca.’

49 Kina bo kebe ngi tomba bo laja lepí bo naga nima, bo konyo kpa bo kari tuwe mo ti bo layi ni.

50 Kina löbu ti komö ngi mi kada ame bo komeri de 'do löbu abo nima komö yimo ne.

51 Kina löbu abo nima ti komba bo ngi ku'du bo mi löngö bo komo kandi ni mi bi 'ba monɔ ni ti kpa kunyi.”

25

Dangala 'Ba Yitöti 'Butë

¹ Yësu iya te, “Mî kada mo nima nêre löbu 'ba Boko'ba ti kedi kozo dangala 'ba yitöti 'butë mato ga tara, ame lijë kogba lamba 'benni ga lijë kari turë do 'joko ne.

² Tine ma muyi ro rumö, ma muyi mato ga na ro bo lende kikali.

³ Ya ma ro rumö naga nime ogba lamba 'benni ga tine ogba 'bu mato de teyi.

⁴ Tine ya ma ro bo lende kikali mo ga ogba 'bu 'benni ga teyi mi guru.

⁵ Kina odo 'joko nima kigabi 'deni komö de titi welo tine, lijë pili i'di ga tinano ngi, kina kö'do ga ngi.

⁶ Mî zana bi 'deni tine na biro kudu ngi, iya te, “'joko ömö 'deni. Doko turë domo.’

⁷ Kina yitöti 'butë tonë ga kënyi ngi tilejo lamba 'benni ga.

⁸ Kina ya ma ro rumö tonë ga kënyi kiya zi ya ma ro bo lende kikali naga nima, iya te, ‘I'dike 'bu 'beye mato zize, römöyi lamba 'beze ga edi 'deni kölu.’

⁹ Tine ya ma ro bo lende kikali naga nima ileki domo, iya te, ‘Ame o'bo ze de kpaki tiye, ne laka arike zi bo ndögö 'do kugöke zi gbagba ye.’

¹⁰ Kina yitöti ma rumö tonë ga kënyi ngi kari tugö 'bu. Tine di pötö lijë kari 'deni yo na 'joko komö ngi. Kina yitöti ma muyi tonë ga kedi 'benni 'deni ndö ne kodo ngi koto ti bo mi karama 'ba gbe kina kurögö kpadöri ngi teyi.

¹¹ Mbowe 'deni tine na yitöti ma tonë ga komö ngi kina lijë kidëki, iya te, ‘Nere, nêre, urögö kpadöri zize.’

¹² 'joko ileki domo, iya te, ‘Mikali ye de koto te.’ ”

¹³ Yësu ileki gomo, iya te, “Kina ti olomake ti bi koda römöyi kada 'ba tako 'ba nêre 'be ikalike de.”

Dangala 'Ba Bo Märi Mato (LK 19:11-27)

¹⁴ “Mî kada mo nima nêre löbu 'ba Boko'ba ti kedi kozo bo märi mato

ame kënyi kari do lingere ne tara. Di mi tentyi abo bo idëki bo laja abo ga kako zi bo. Kina bo kose go wa abo ga ngi pili zinni.

¹⁵ Bo oza yamo me zinni ro gege kozo ame 'do lijë ko'bo tongo gomo ne tara. Bo i'di 'ba bo mato kisi 'butë, 'ba bo mato kisi sowo kina 'ba bo mato kisi riyö. Kina bo kënyi ngi kari do lingere abo nima.

¹⁶ Kina bo ma tonë kogba 'ba bo kisi 'butë ne koloma ngi to'do ndobo nduwë timo bo ki'di domo köyö teyi 'bowu kisi 'butë.

¹⁷ Kina bo ma kogba kisi sowo tonë ko'do gbi tara, bo i'di domo köyö gbi teyi kisi sowo.

¹⁸ Tine bo ma tonë kogba 'ba bo kisi riyö ne, ari kole gö ngi na bo kusu yamo 'ba nêre abo nima koloma le te yimo yayi.

¹⁹ Kina ko'ja gomo kigabi 'deni tara tine na bo donni tonë kileki ngi kako tititi go yamo tonë ga di zinni.

²⁰ Kina bo laja ma tonë kogba kisi 'butë ne kako ngi komo bo, kina bo ko'de kisi 'butë mato ngi gbi ki'di domo, iya te, ‘Nere ma, i'di yamo tonë zö kisi 'butë, ongo te kina me mi'di domo köyö 'deni teyi gbi kisi 'butë.’

²¹ Nere abo iya te, ‘Ele sowa, ni bo laja ndobo laka nime, oloma 'deni laka tongo go wa mbowa nime, na laka ti mi'di yi kedi ti közi kakpa tongo go wa ma mbiri. Ako koloma koto tö bine mi lonjo ma nime.’

²² Kina bo laja ma tonë kogba kisi sowo ne kako ngi komo bo, iya te, ‘Nere ma, i'di yamo tonë zö kisi sowo, ongo te kina me mi'di domo köyö 'deni teyi gbi kisi sowo.’

²³ Nere abo iya te, ‘Ele sowa, ni bo laja ko'do ndobo laka nime, oloma 'deni laka tongo go wa ma mbowa nime, ne laka ti mi'di yi kedi ti közi kakpa tongo go wa ma mbiri. Ako koloma koto tö bine mi lonjo ma nime.’

²⁴ Kina bo laja ma tonë kogba kisi riyö ne kako ngi komo bo, iya te, ‘Nere ma, mikali yi ni ro bo mi kata,

gɔ bi ame ga nī na dē pele kulī kupō teyi ne, umu amo ga ŋgī zīyī. Wa ame ga nī na dē pele kubō yīmo ne omɔmi ŋgī zīyī.

²⁵ Mere lende 'bī ga kina mari mole gō ŋgī mikeki yamo 'bī tōnē yīmo. Kina me, ē'bī na me ogba yayi.'

²⁶ Tine ɲere abo ileki dɔmo, iya te, 'Nī bɔ laja dɔ kēnyē bɔ tīkēpī nime. Ikali ma mumu wa di gɔ bi ame ga ma na dē mulī kupō mo ne? Kina ikali ma momɔmi wa ame ga ma na dē mubō ne?

²⁷ Ne ma kēdī tara oto yamo ma nime dē gɔ wa'di zi bɔ ndögō 'dɔ bo kugō wa timo 'dɔ mako mo'ja dɔmo kōyō 'deni mbowa teyi?'

²⁸ Kina ɲere kilende ŋgī zi bɔ laja abo ga, iya te, 'Ogbake yamo nima yaga di zi bo 'dɔ ki'dike zi bɔ nime ti kīsī 'butē rīyō ne.

²⁹ Römöyī bɔ ame kēdī pele timo rɔ mbēmbē ti kogba gbī ki'di dorō'do dɔmo 'dɔ bo kēdī timo rɔ dɔ kiteli. Ne bɔ ame kinza timo ma mbowa ame zi bo yayi ne ti kogba yaga.

³⁰ Kina ogbake bɔ laja yawa nime ku'duke bo yaga mī bi kōlu bi 'ba monɔ ni ti kpa kunyī.' "

Tako 'Ba Kole 'Ba Bilaka Lesi

³¹ "Kina me miya ziye, ɔdɔ kole 'ba bilaka lesi kēdī kako 'deni mī löbu abo ti malayika pili, bo ti koloma 'deni dɔ kitī dɔ kiteli abo.

³² Kina ti kotɔɔ bilaka 'ba dɔ kupō naga nime 'deni pili di mī dɔ kumu sowɔ 'ba dɔliɲɔ nime ko'de kako kɔmɔ bo. Kina bo ti koza lijē 'deni di rɔ lēpī nnī kɔzɔ bɔ koda wa ma kēdī koza kamölö di rɔ banya tara.

³³ Bo ti ki'di bɔ lende laka dɔ dōri bo tine bo ti ki'di ama ga dɔ gali bo.

³⁴ Kina bo ti kilende zi lijē ame ga dɔ dōri bo ne, iya te, 'Akoke kpe ame 'bu ma Boko'ba ko'dɔ yēyī 'deni dɔye ne. Ako kinda'bake dɔliɲɔ ame kileɲo 'deni ziye molo di bi tisaki 'ba dɔliɲɔ nime ne.

³⁵ Römöyī ma rɔ 'bö kpe na ki'dike akonyo zö. Ma ti koda mini kpe na

ki'dike zö muwē. Ma rɔ bɔ löwö kpe na kotake ma rɔ ɲba.

³⁶ Ma rɔ ma sari rɔ gɔ ɲbululu kpe na kusuke bɔɲgɔ rɔma. Kina mēdī dɔ rɔkɔ'ɔ kpe na kakoke tɔɲgɔ gɔma, mī maboso kpe na kakoke tori ma.'

³⁷ Tine bɔ lende laka naga nima ti kēnyī kititi bo, iya te, 'Wu ɲere, do'ja yi rɔ 'bö ala ti koda mini nyanya mo ga na di'di akonyo zīyī ala mini zīyī kuwē ya?

³⁸ Do'ja yi rɔ bɔ löwö nyanya mo ga na dota yi rɔ ɲba liɲɔ ze, ala rɔ ma sari rɔ gɔ ɲbululu na dusu bɔɲgɔ rōyī ya?

³⁹ Do'ja yi dɔ rɔkɔ'ɔ nyanya mo ga ala mī maboso na dako tori yi ya?'

⁴⁰ Tine ɲere ti kileki dɔmo, iya te, 'Rɔ ma laka miya ziye, wa naga nime kolomake to'dɔ mo pele zi löndö ma kɔtɔ mɔtɔ ame ga wötī rɔ lisa ne ma na ko'dɔke 'deni zö.'

⁴¹ Kina bo ti kēnyī kilende zi ya ama ga dɔ gali ne, iya te, 'Ēnyike karike yaga di rɔma, kpe ame kulömu ye 'deni tari mī pa'do ma ɲburuɲburu ame kileɲo 'deni zi Satani ni ti malayika ma 'ba bo ga ne.

⁴² Römöyī mēdī pele rɔ 'bö i'dike ɔtɔ dē zö, ma ti koda mini i'dike dē zö muwē.

⁴³ Ma rɔ bɔ löwö kina otake ma dē yɔ rɔ ɲba, ma rɔ ma sari rɔ gɔ ɲbululu usuke bɔɲgɔ dē rɔma. Ma dɔ rɔkɔ'ɔ kina gbī mī maboso orike ma dē.'

⁴⁴ Tine lijē ti kititi gbī, iya te, 'Wu ɲere, do'ja yi nyanya mo ga rɔ 'bö ala ti koda mini ala rɔ bɔ löwö ala rɔ ma sari rɔ gɔ ɲbululu ala dɔ rɔkɔ'ɔ ala mī maboso kina dokonyi yi dē ya?'

⁴⁵ Kina ɲere ti kileki dɔmo, iya te, 'Rɔ ma laka miya ziye, wa naga nime o'dɔke dē dɔ zi löndö ma kɔtɔ mɔtɔ ga ame wötī rɔ lisa ne, ma na ma ko'dɔke dē 'deni gbī zö.'

⁴⁶ Kina lijē ti kari 'bēnnī ŋgī mī pa'do ma ɲburuɲburu, tine bɔ lende laka ni ti kari 'bēnnī ŋgī mī didī ma ɲburuɲburu."

26

¹ Kina ɔɔɔ Yēsu kote tiyandi wa naga nime 'deni pili tine na bo kiya zi bo kōsō go bo ga, iya te,

² “Kɔzɔ ma kikalike tō'dō 'ba karama 'ba Pasaka ola 'deni nge dɔ riyō. Kina ti ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni ngi kōzi ya mɔtɔ ga kutōti bo.”

³ Mī kada mo nima na löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni kotɔtɔ kpenni ngi liɔɔ 'ba Kayapa bo dɔ bo akumu.

⁴ Kina lijē kususu kpenni ngi 'dɔ tinda'ba Yēsu lowo kupō yaga.

⁵ Tine lijē iya te, “Kinza do'doke dē mī kada 'ba karama nime kinza bilaka ko'dɔ ayayi.”

'Ja Mɔtɔ Inzanza 'Bu Dɔ Yēsu
(MK 14:3-9; YN 12:1-8)

⁶ Kina ɔɔɔ Yēsu kēdi 'deni Be-taniya mī liɔɔ 'ba bo mɔtɔ kideki ro Simona Bo Mōnyu tine,

⁷ na 'ja mɔtɔ kako ngi ti kizaza ma kele 'ba 'bu ame ndögō kitigɔ kulōwō naga. Kina löko kinzanza ngi dɔ Yēsu di kpa akonyo yayi.

⁸ Tine ɔɔɔ bo kōsō go bo ga ko'ja tara lijē ēnyī ngi ro 'diri. Lijē iya te, “Irasī wa nime te go wa'di?”

⁹ 'Bu nime o'ja dēne 'dɔ kugō ra mökō go ko'ja yamo timo ro mbembē 'dɔ kokonyi bo lisa timo.”

¹⁰ Tine Yēsu ikali lende 'benni nima 'deni molo, kina bo kileki zinni, bo iya te, “Eddi konbenbeke 'ja nima go wa'di? Löko o'dɔ wa ma kele ro mbembē 'deni zō.

¹¹ Römōyi bo lisa ni ēdi koloma nduwē tiye bine. Ne ma 'bama minza mö'bō tiye bine.

¹² Löko ɔɔɔ 'bu nime 'deni roma 'dɔ kileɔo roma ndō koda dɔ tusu ma.

¹³ Ro ma laka mēdi miya ziye, go bi ame ga pili laja laka ma nime kēdi kiyelē rōni teyi mī doliɔɔ nime ne, wa nime löko ko'dɔ ne ti kiya 'deni nduwē tomeri göni timo.”

Ti'di Kōzi Yēsu
(MK 14:10-26; LK 22:3-23; YN 13:21-30)

¹⁴ Kina bo ma kɔtɔ di mī löngö ya ma 'butē dōmoriyō tōnē ga ame mo

kideki möyi mo ro Yuda Isikarita ne kēnyī ngi kari zi löbu 'ba bo akumu ni.

¹⁵ Bo iya te, “Wa'di ga na ti ki'dike zō ɔɔɔ mi'di kōzi Yēsu ziye?”

Kina lijē kitētē girisi silinbi ngi 'butē mota ki'di zi bo.

¹⁶ Kina ngi mī saa mo nima na Yuda ki'di ngi toma kori ma laka ame 'dɔ bo ki'di kōzi Yēsu timo zinni ne.

Yida Ro Ti Roma Yēsu
(MK 14:12-26; LK 22:7-23; YN 13:21-30; 1KT 11:23-25)

¹⁷ Kina mī kada ma dōndende 'ba karama ma kēdi konyo mangolo'bo mo kinza lanja gomo nima na bo kōsō go Yēsu ga kako zi bo kiya te, “O'doko 'dɔ dileɔo go bi 'ba tonyo karama nime ziyi yala?”

¹⁸ Bo iya te, “Arike mī gawo yayi zi bo tōnē 'dɔ kiyake zi bo te, 'Bo kōmo kiyandi iya te, kada abo 'deni noli bo ti ko'dɔ karama nime liɔɔ 'bi ti bo kōsō go bo ga.’ ”

¹⁹ Kina lijē kari ko'dɔ ngi kɔzɔ lende ame bo kose gomo zinni ne tara. Lijē ileɔo a 'ba karama ngi yayi.

²⁰ Mī dōkōpiyari 'deni na Yēsu ni koloma ngi bēri kpa akonyo lijē ti bo kōsō go bo ga ma 'butē dōmoriyō.

²¹ Kina ɔɔɔ lijē kēdi 'deni kpa akonyo tine na bo kiya te, “Ro ma laka mēdi miya ziye, bo ma kɔtɔ mɔtɔ di mī löngö ye nima bina na kēdi kari kususu ma.”

²² Kina lijē ngi pili ro meri lijē kebe tititi bo me ro kɔtɔkɔtɔ, iya te, “Ma mo na dē ngi ɔtɔ ya, nere?”

²³ Yēsu iya te, “Bo ame ngi kēdi kusu kōzi bo aa mī lebe kɔtɔ tō ne na ngi kēdi kususu ma.

²⁴ Kole 'ba bilaka lesi ēdi kolē ngi kɔzɔ lende ma tōnē kugu mī buku 'ba Boko'ba go kō'du abo ne tara. Tine bu'bu zi bo ma kususu bo nima. Ma laka mo dēne 'dɔ köyō bo dē ka ndeni.”

²⁵ Kina Yuda bo ma kari kususu bo mo tōnē kēnyī kititi iya te, “Ma na dē ngi ɔtɔ ya, nere?”

Yēsu iya te, “Ni na kiya ē'bi tara.”

26 Kina ɔɔɔ lijɛ kɛdɛ 'deni kpa akonyo yayi tine, na Yɛsu kogba mangolo'bo ngi kileki yɛɛ'di mo zi Boko'ba na bo konye ngi ki'di zi bo kɔsɔ go bo ga. Bo iya te, "Me, ogba konyo. Ame na ro yida roma."

27 Kina bo kogba kɔsu bo kileki yɛɛ'di mo. Kina bo ki'di zinni, bo iya te, "Ro goye pili uwɛke di yimo."

28 Rɔmɔyɛ ame na ro roma ma ame kulɔwu 'deni go ma konzi tola mo go lende kɛnyɛ. Ame kina lomu 'ba Boko'ba koro 'deni domo ne.

29 Minza muwɛ akuwɛ nime kpe, tine ti muwɛ ma la'ja 'jaa tiye mi kada mo di mi nɛre lɔbu 'ba 'bu ma."

Yɛsu Iya Kpa Koga 'Ba Pitɔrɔ
(MK 14:27-31; LK 22:31-34; YN 13:36-38)

30 Kina ɔɔɔ lijɛ koba ngala 'deni na lijɛ kari ngi do doku 'ba Bilaya.

31 Kina Yɛsu kiya zinni, iya te, "Mi korɔndɔ nime tɔne ɛddi kirinake me di roma. Rɔmɔyɛ ugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Ti mupɔ bo koda kamolɔ yaga, kina dotumu 'ba kamolɔ ti kita'ba ngi."

32 Ne ɔɔɔ mɛnyɛ mɔɔɔ 'deni yaga di mi tolɛ ti mari dogba komoye mi Galilaya."

33 Pitɔrɔ ɛnyɛ kiya zi bo, iya te, "Ma 'bama minza mola goyi ɔɔɔ ya ma laki pili kola goyi pele."

34 Yɛsu ileki domo zi Pitɔrɔ, iya te, "Ro ma laka mɛdi miya ziyi, mi korɔndɔ nime tɔne gba kinza gɔngɔ kidapa dɛ, ɛddi koga kpɛyi go lende ma nbɔ mi mota, kiya te ikali ma dɛ."

35 Pitɔrɔ iya te, "ɔɔɔ ko'doko pele tupɔ ma kɔɔɔ tiyi minza moga kpama."

Kina bo kɔsɔ go Yɛsu mɔɔɔ mo naga nima kiya gbɛ pili tara.

Yɛsu Ititi Boko'ba Gɔ Gomo Ma Kɛdi Kɔmɔ Zi Bo
(MK 14:32-42; LK 22:39-46)

36 Kina Yɛsu kɛnyɛ kari ngi tinni mi go bi mɔɔɔ kidɛki ro Getesemane.

Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Olo-make tɔti bine, mɛdi mari mbowa dogba tilende zi Boko'ba."

37 Bo ogba Pitɔrɔ ni ti kole riyo 'ba Zebedayo ga kari timo. Kina meri ki'di toso ngi mi bo kumiki bo.

38 Kina bo kiya ngi zinni, bo iya te, "Meri oso 'deni ngi yimɔ kɔɔɔ ɛdi kupɔ ma. Olomake bine ti bi koda kɔɔɔ tɔ."

39 Kina bo kari mbowa dogba na bo kolɔɔ bɛri kutu'bo komɔ bo bɛri tilende zi Boko'ba. Bo iya te, "Baba, ɔɔɔ 'do ko'bo ngi to'do mo tara, iyese kɔsu 'ba gomɔ nime yaga di komɔ ma. Tine kinza ko'do dɛ go ako'doko ma tine o'do nge go ako'doko 'bi."

40 Kina ɔɔɔ bo kileki kako zi bo kɔsɔ go bo tɔnɛ ga tine bo ako ko'ja lijɛ ko'do 'deni. Kina bo kiya zi Pitɔrɔ, bo iya te, "Kpe nime, go wa'di na ko'bɔke dɛ toda bi tɔ pele nge mi saa kɔɔɔ ya?"

41 Olomake ti bi koda ti motu ko'do kinza koto ye ra mi akiyɔɔɔ. Ro ma laka mi o'doko ngi tine yida ro tigo mo inza."

42 Kina bo kari 'bowu 'deni ro mi riyo mo nati tilende zi Boko'ba. Bo iya te, "Baba, ɔɔɔ kiya te tiyese kɔsu nima yaga ko'do rɔni ro a ma kinza ne 'do muwɛ ngi titi du, i'di ako'doko 'bi ko'do rɔni."

43 Kina bo kileki 'bowu kako ko'ja bo kɔsɔ go bo tɔnɛ ga kɛdi gbɛ bi to'do. Rɔmɔyɛ lijɛ ɛdi 'deni ngi kinano ro tinano.

44 Kina bo kɛnyɛ 'bowu kari tilende zi Boko'ba 'deni ro mi mota mo nati, gbɛ tiya lende kɔɔɔɔ tɔnɛ ga.

45 Kina bo kileki kako gbɛ zinni, bo kiya te, "ɛddike gba bi to'do tindawo roye? Saa mo ɔ'bo 'deni ame 'do ki'di kole 'ba bilaka lesi kɔzi bo lende kɛnyɛ."

46 ɛnyike tɔro darike. Onɔake te, bo ma kusus ma mo tɔnɛ bo omɔ 'deni."

Tinda'ba Yɛsu
(MK 14:43-50; LK 22:47-53; YN 18:3-12)

47 Kina ɔɔɔ Yɛsu kɛdi gba kilende te tine, na Yuda kɔmɔ ngi. Bo ro ma

koto mato di mi longo ya ma 'butē domoriyo naga nima. Bo ako ti tindi 'ba bilaka ma konzi go bo, ya mato ga 'benni ti mbele mato ga ti mabo. Ya naga nima lobu 'ba bo akumu ni ti lobu 'ba bilaka na koja lijē.

48 Yuda bo iya dangala mo ga 'deni molo zinni te, "Bo ame odo kongoke mari mome mbili mo nima bo na. Kina 'do kinda'bake bo ngi."

49 Kina bo kako zi Yesu, bo kiya te, "Nere ma, motō ziyi." Kina bo kome mbili Yesu ngi.

50 Yesu iya te, "Bo pori ma, ako titi go wa'di?"

Kina lijē kako kinda'ba Yesu ngi nyowi.

51 Kina bo mato ame kedī ti Yesu yayi ne kēnyi ngi koto mbele abo koga do bo laja mato 'ba bo do bo akumu timo. Kina koke mbili mo ngi yaga.

52 Tine Yesu iya te, "Ileki mbele 'bi go bi mo. Romyi lijē ame ga pili kinda'ba mbele ti kolē do mbele.

53 Omeri 'beyi iya te, odo mititi 'bu ma bo ti kokonyi ma dē? Odo mititi, bo edi koja tindi 'ba malayika ma konzi ngi kako welo zō.

54 Ne odo kedī 'deni tara 'bowu dene ti ko'do rōni tondo kozo lende ame kugu mi buku 'ba Boko'ba ame kiya te 'do ko'do rōni te ne?"

55 Kina Yesu kilende zi tindi tōnē ga, iya te, "Akoke ti mbele ni ti mabo tinda'ba ma kozo bo 'bogo tara ya? Me moloma tiyandi bilaka ro komo kada mi reki 'ba rō lobu 'ba Boko'ba ne inda'bake ma dē di yayi go wa'di?"

56 Ne ame o'do rōni 'deni 'do kedī kozo lende ma tōnē bo kumē lende ni kugu mi buku 'ba Boko'ba ne."

Kina bo koso go bo ga kita'ba ē'benni ngi kirija kola bo.

Oto Yesu Lijo 'Ba Kayapa
(MK 14:53-65; LK 22:54-55, 63-71;
YN 18:13-14, 19-24)

57 Bo kinda'ba Yesu naga nima oto bo kari lijo 'ba Kayapa bo do bo akumu. Go bi nima na bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di ni ti lobu 'ba bilaka ni kototo donni 'deni teyi.

58 Tine Pitoro ozi nduwē go Yesu ro ma kowo nbō bo kodo mi lijo 'ba bo do bo akumu nima. Bo odo mi lijo koloma ngila bo kanya naga nima yayi tongo nburuburu 'ba lende nima.

59 Kina lobu 'ba bo akumu ni ti turu naga nima pili kotoni rōni rō yayi ne koloma ngi toma lende beti mato ame 'do kodoro bici lende timo ro Yesu ne, 'do kupō bo gomo.

60 Tine bo kodoro bici lende ma beti ma konzi mato ga ako pele lijē o'ja lende ma kodoro oto mo dē du te. Kina ro nburuburu mo na ya ma riyō mato ga kako

61 kiya te, "Bo nime iya te, bo edi ko'bo tyyeyi rō lobu 'ba Boko'ba yaga kina bo ti ko'ba kileki teyi mi tō'do do mota."

62 Kina bo do bo akumu nima kēnyi kititi bo, iya te, "Inza ti do lende kileki mato go susu nime ya naga nime kedī ko'do rōyi ne?"

63 Tine Yesu uti abo dē. Kina bo do bo akumu nima kileki kiya zi bo, iya te, "Ulomu rōyi di komo ma bine ti moyi Boko'ba bo do didi, kiya zize odo ni na ngi ro Kurisito kole 'ba Boko'ba ame koja di mitoro ne."

64 Yesu iya te, "Ni na kiya ē'bi tara. Ne ro ma laka medī miya ziye, ti ko'jake kole 'ba bilaka lesi 'deni koloma kada mato do dōri Boko'ba tigo do kiteli kedī kako beri di mitoro ti poli."

65 Kina odo bo do bo akumu nima kuwō lende nime te yo na bo kirica bonggo ngi yaga di ro bo, bo iya te, "Uwoke doli abo nima 'deni? Do'doko a mato ro bo kodoro bici lende ro bo dē kpe. Kpe nime pili uwōke doli abo nima 'deni.

66 Tine wa'di na komerike 'beye gomo?"

Lijē iya te, "Bo irasi lende 'deni, bo kolē ngi yaga."

67 Kina lijē koto'bi woro ngi komo bo kina komba bo ngi. Ya ma kokoso bo naga nima ebe tiya mo tēgē,

68 "Ni Kurisito, umē te zize, yē na kokoso yi?"

Kpa Koga 'Ba Pītörö
(MK 14:66-72; LK 22:56-62; YN 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Tine Pītörö ëdī gba mī liṅṅ yayi. Kina nyiti mōtō ame rō bō laja 'ba bō dō bō akumu ne kako kiya te, "O'ja nī gbī ti Yēsu 'ba Galilaya 'di?"

⁷⁰ Tine Pītörö andi gōmo di kōmō liṅṅ pili, iya te, "Mikali e'be tō nima kēddī kiyake ne dē."

⁷¹ Kina bo kēnyī kari yaga kpa reki. Kina nyiti mōtō ame gbī rō bō laja yayi ne kako gbī kō'ja bo. Kina lōko kiya zi ya ama ga yayi ne tēgē, "Bō nime bo gbī ti Yēsu 'ba Nazareta."

⁷² Kina bo kileki dōmo gbī kandi gōmo kiya te, "Mulōmu rōma, rō ma laka mikali bō nima dē."

⁷³ Kina mbowa 'bōwu na ya ma kēdī kōrō yayi naga nima kako zi bo, iya te, "Rō ma laka nī lēpī 'ba bō nima na gbī rōmōyī kpa nima kēddī kilende timo ne na kileme yi 'deni."

⁷⁴ Tine Pītörö iya te, "Ece mītōro ne, mikali bō nima dē."

Kina gōṅgō kidapa ṅgī.

⁷⁵ Kina Pītörö komeri gō lende 'ba Yēsu tōnē ṅgī, ame bo kiya te, "Gba kinza gōṅgō kidapa dē ti koga kpēyī gōma mī mota." Kina bo kēnyī ṅgī kari kudu rō ma kēnyē.

27

¹ Mōlo mī dōṅbō mo nima na lōbu 'ba bō akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni kususu kpēnnī ṅgī rō Yēsu 'dō kupō yaga.

² Kina liṅṅ kudōdu bo ṅgī koto kari zi Pilato turu bō dōliṅṅ 'bēnnī.

Tölē 'Ba Yuda
(NDB 1:18-19)

³ Kina dōdō Yuda bō susu tōnē kuwō 'deni kodō kpa Yēsu 'deni tupō mo tara tine, bo otō dō bo ṅgī di mī lende kēnyē abo nima. Kina bo kari ṅgī ti gīrisī 'butē mota tōnē kileki zi lōbu 'ba bō akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni.

⁴ Bo iya te, "Mo'dō lende kēnyē 'deni sowa ti tususu bō kinza kirasi otō nime 'dō kupō yaga."

Liṅṅ iya te, "Ama ndōbō ze na dē kpe, 'bēyī na 'deni yayi."

⁵ Kina Yuda kulī gīrisī nima ṅgī bēri mī rō lōbu 'ba Bōko'ba yayi. Kina bo kōdō ṅgī kari kosi mugu bo yaga.

⁶ Lōbu 'ba bō akumu ni utō'du gīrisī nima, tine liṅṅ iya te, "Gīrisī nime 'deni rō gīrisī 'ba roma. Inza kpe rō ma laka mī kōri 'ba kō'du ki'di ze 'dō ti'di mo mī yamo 'ba rō lōbu 'ba Bōko'ba."

⁷ Kina dōdō liṅṅ kote lende mo 'deni kōrō dōmo tine, liṅṅ ari kugō nyaka kēnyē 'ba bō la'ba mōtō ṅgī timo, 'dō kēdī rō bi 'ba tusu bō lōwō teyī.

⁸ Gō kō'du mo na 'dō kīdēkī nyaka nima rō nyaka 'ba roma nduwē ṅbō kō'ja kabate ne.

⁹ Kina me o'dō rōnī 'deni 'dō kēdī kōzō wa ma tōnē Yeremaya bō kumē lende 'ba Bōko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "Liṅṅ ogba gīrisī silinṅbi 'butē mota ko gō ndōgō ame bilaka mo ga Yisarele ni kōrō 'deni dōmo 'dō kugō bo timo ne.

¹⁰ Kina liṅṅ ki'di kugō nyaka 'ba bō la'ba ṅgī timo kōzō ame ṅgī Bōko'ba ki'di kō'du mo zō ne."

Yēsu Ɔrō Kōmō Pilato
(MK 15:2-5; LK 23:3-5; YN 18:33-38)

¹¹ Tine Yēsu Ɔrō 'deni kōmō Pilato turu bō dōliṅṅ yayi. Kina bo kēnyī kititi Yēsu, iya te, "Nī na rō ṅere bō dōliṅṅ 'ba Yudayī?"

Yēsu iya te, "Nī na kiya ē'bī tara."

¹² Kina dōdō lōbu 'ba bō akumu ni ti lōbu 'ba bilaka ni kebe pele tususu bo tine bo ileki dōmo dē.

¹³ Kina Pilato kiya te, "Uwō lende naga nime kēdī kususu yi timo ne dē?"

¹⁴ Tine Yēsu ileki dō lende nima dē kōtō tē. Gō kō'du mo na lende mo kigayī Pilato ṅgī.

¹⁵ Rōmōyī mī kada 'ba karama 'ba Pasaka pili turu bō dōliṅṅ nima o'bō nduwē tope bilaka kōtō yaga di mī maboso rō bō ame bilaka kiteri 'dō koja ne.

¹⁶ Tine mī kada nima yayi bo maboso ma dō kilēbī mōtō kīdēkī

möyï mo ro Yësu Baraba ëdi mi maboso yayi.

17 Kina ɔdo tindi kototo rɔnni 'deni yayi Pilato ititi lijë, iya te, "Bo ma yala na ko'dokoke 'do moja ziye? Yësu Baraba, ala Yësu ame kidëki ro Kurisito ne?"

18 Römöyï bo ikali ro ma laka löbu 'ba Yudayi ni ombi minni ro Yësu na ma lijë ki'di közimo zi bo ne.

19 Kina kota Pilato këdi gba do kiti 'ba burë yayi tine na 'ja abo koja laja ngi zi bo, iya te, "Kinza ko'do a ma koto moto te de zi bo kinza kirasi ɔto nima, römöyï ti korondo ene nyi onbenbe ma sowa go kö'du abo."

20 Tine löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni oco ngi zi tindi naga nima 'do kititi Baraba na 'do kope, tine 'do kupö Yësu yaga.

21 Pilato ënyï kititi tindi naga nima 'böwu gbï, iya te, "Di mi löngö ya riyo naga nime, bo ma yala na ko'dokoke 'do mope ziye?"

Lijë iya te, "Baraba."

22 Pilato iya te, "Ne 'do mo'do wa'di zi Yësu ame kidëki ro Kurisito ne ya?"

Lijë pili iya te, "Utöti bo."

23 Tine Pilato ileki kititi, iya te, "Ne lende kënyë wa'di na bo kirasi ya?"

Tine lijë ulöri ngi ro ma kembe, iya te, "Utöti bo."

24 Kina ɔdo Pilato konjo lende nima 'deni ngi domo kinza tara tine, za 'do ko'de ayayi, kina bo kogba mini ngi kurögö közi bo timo di komo tindi naga nima. Bo iya te, "Közö ro ma kopo di mi roma bo nime. Omake e'be roye timo."

25 Tindi naga nima pili ileki domo, iya te, "Roma bo koro ka ngi doze gbï do kole ze ga."

26 Kina Pilato kope Baraba ngi zinni. Tine bo i'di komba Yësu ngi ti nyo'bo, bo ki'di zi bo kanya 'do kari kutöti.

Tögö Yësu

(MK 15:16-20; YN 19:2-3)

27 Kina bo kanya naga nima koto Yësu ngi kari mi lijo 'ba turu bo dolijo nima. Kina dotumu 'ba bo

kanya kototo rɔnni ngi pili kuru do bo yayi.

28 Kina lijë kolo bonjo 'ba ro bo ngi yaga lijë kolo bonjo kasi 'ba nere ro bo.

29 Kina lijë ko'do kono ngi kozo a 'ba do nere tara kutu'bo do bo. Kina lijë ki'di kulöru közi bo ma döri. Kina lijë kolodo bëri komo bo togö bo ro laja, kiya te, "Mötö ziyi, bo dolijo 'ba Yudayi."

30 Lijë oto'bi woro ro bo lijë kogba kulöru nima komba do bo timo.

31 Kina ɔdo lijë kote togö bo 'deni ro laja tine, lijë olo bonjo tonë ngi yaga di ro bo na lijë kileki kolo bonjo ma molo 'ba bo tonë ngi ro bo. Kina lijë kari ngi ti bo tutöti bo.

Tutöti Yësu

(MK 15:21-32; LK 23:26-43; YN 19:17-27)

32 Di go kori na dönni kondoso ngi ti bo moto di Kurënë möyï mo ro Simona. Kina bo kanya naga nima kutöri bo ngi tombi ngëri 'ba tari tutöti Yësu domo nima.

33 Kina lijë komo ngi go bi moto ame kidëki ro Golgota, 'jo 'ba lende mo tégë, "Kulönbö do."

34 Kina lijë ki'di layi moto kudölö yimo ti wowa 'ba ro kidiki ngi kpa Yësu. Tine ɔdo bo kinene 'deni tara bo uwë de kpe.

35 Kina lijë kutöti bo ngi, lijë koza bonjo abo ga ro go rɔnni ti tu'du mo ti bödo.

36 Kina lijë koloma ngi yayi toda bo.

37 Lijë i'di akugu ame ro susu 'ba ro bo ne bi do bo do ngëri toro yayi, ame kugu 'deni, kiya te, "Yësu Nere Bo Dolijo 'Ba Yudayi."

38 Ya moto ga riyo ro bo akolo utöti gbï ngila bo yayi. Moto do döri bo kina moto do gali bo.

39 Bilaka ame ga pili këdi kudö kebe go kori nima ne ombamba dönni zi bo kiti'ja bo,

40 iya te, "Ni bo kiteri titiko rö löbu 'ba Boko'ba 'do kubö kileki teyi mi tö'dö do mota nime, ɔdo këddi ngi

ro kole 'ba Boko'ba olo röyï këki bëri di do ngëri nima."

⁴¹ Kina löbu 'ba bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni ti löbu 'ba bilaka ni koloma gbï tögö bo ro laña tara.

⁴² Lijë iya te, "Bo omo ya ma laki tine bo ikali de tomo gbagba bo. Bo na de ro bo dolinjo 'ba Yisarele mo tonë? Odo bo këki 'deni bëri di do ngëri nima ti di'di doze ngi pili go lende abo.

⁴³ Bo i'di do bo 'deni go lende 'ba Boko'ba, bo kiya ro bo tegë bo kole 'ba Boko'ba na. Ne ti dongoke tone odo Boko'ba ti komo bo ya."

⁴⁴ Kina gbï tara bo akolo ame pele kutöti ngila bo yayi ne enyi gbï kiti'ja bo kozo a nima tara.

Tölë 'Ba Yësu
(MK 15:33-41; LK 23:44-49; YN 19:28-30)

⁴⁵ Mi zana kada kodoro 'deni tine na mandölu kutu'bo dolinjo ngi komo nbö ndi kada mota.

⁴⁶ Kina odo ndi kada komo 'deni mota ro mi dokopiyari tine, na Yësu kapi ngi ro ma kembe, tegë, "Eli, eli, lama sabakatani." Ame 'jo 'ba lende mo tegë, "Boko'ba ma, Boko'ba ma, ola ma 'deni go wa'di ga?"

⁴⁷ Ya moto ga ame këdi koro yayi ne uwö kö'du ko'do nima, na lijë kiya te, "Bo edi kidëki Eliya."

⁴⁸ Kina bo moto kirina ngi kogba lipö kusu mi layi ma ko'ba'ba, kogba kiraki do koloko ki'di kpa bo tegë 'do bo kunzulu.

⁴⁹ Tine ya moto ga iya te, "Oro te. Ti dongoke odo Eliya ti kako komo bo ya."

⁵⁰ Kina Yësu kapi ngi gbï ro ma kembe kina bo kulöku ngi.

⁵¹ Kina bonggo ma koke mi rö löbu 'ba Boko'ba timo tonë kotopa ngi di toro nbö komo bëri. Doyayi iyaya roni kina döku ma konzi kitiko ngi.

⁵² Dögö ni unyë rönni ngi ro gbönjo kina töku bilaka ma konzi ame ga ro bo ki'di dönni go lende 'ba Boko'ba ne kënyi kodö ngi kididi yaga.

⁵³ Lijë odo yaga di mi dögö 'bënni ga. Kina odo Yësu kodö 'deni di

mi töle tine na lijë kari ngi mi Yerosalema gawo koto laka tonë, ame bilaka ma konzi ko'ja lijë 'deni di yayi.

⁵⁴ Tine odo bo do bo kanya naga nima ti bo kanya abo ga ame këdi koda Yësu yayi ne ko'ja kizikizi nima 'deni tara ti wa ame ga pili ko'do roni ne tine, lende mo o'de tikere ngi zinni. Lijë iya te, "Ro ma laka bo nime ngi ro kole 'ba Boko'ba."

⁵⁵ 'Ja ma konzi moto ga edi gbï yayi tonggo Yësu di bi kowo. Lijë nima na ro ame ga kosö go bo di Galilaya koloma toja laja zi bo ne.

⁵⁶ 'Ja moto mo ga na ro Mariya Magadala ti Mariya ma 'ba Yakoba ni ti Yesepa gbï ti 'ja moto ame ro ma 'ba kole 'ba Zebedayo ga ne.

Tusu Yësu
(MK 15:42-47; LK 23:50-56; YN 19:38-42)

⁵⁷ Mi dokopiyari 'deni na bo mori moto di Arimataya komo ngi. Bo nima möyi bo ro Yesepa, bo gbï ro bo kosö go Yësu.

⁵⁸ Kina bo kari ngi zi Pilato tititi töku Yësu. Kina Pilato ki'di kö'du mo ngi 'do ki'di töku nima zi Yesepa kombi.

⁵⁹ Kina bo kogba ngi kolo mi bonggo kanmi ame ro ma la'ja ne.

⁶⁰ Kina bo koto ngi kari kusu mi ti'börö 'ba tusu töku abo ame bo koga 'deni ro ma la'ja yoki döku ne. Kina bo kululu döku ma löbu ngi kpamo na bo kari abo ngi.

⁶¹ Mariya Magadala ni ti Mariya moto mo tonë edi ga koloma ro ma koriya ti kpa ti'börö nima yayi.

⁶² Kina odo komo 'deni mi bi këzë moto ame ro kada 'ba ro kindawo ne tine löbu 'ba bo akumu ni ti Parosi ni ototo rönni ngi zi Pilato.

⁶³ Lijë iya te, "Nere, domeri tonë bine bo beti nima këdi gba ti komo bo, bo iya te, 'Mi tö'dö do mota ti menyï mado 'böwu di mi töle.'

⁶⁴ Kina me ma laka mo ziyi 'do ki'di kö'du mo go koda bi laka di ro dögö nima nbö komo di pötö tö'dö do mota, römöyi kinza bo kosö go bo

ga kari ku'bögö töku bo ra yaga lijë kebe tiya mo zi bilaka tégë, 'Bo ɔɔɔ 'deni di mi tölë.' Kina ɔɔɔ ko'do rönï ngi tara bëti ma di yi'böwu nime ëdi kënyë ngi kebe ma dɔgba tönë."

⁶⁵ Pilato iya te, "Ogbake bo kanya kari ki'dike koda bi laka di ro dögö nima kɔɔɔ ame kikalike tara."

⁶⁶ Kina lijë kari ngi toda dögö nima laka gbi ti tora go doku 'ba kpamo teyi. Kina lijë ki'di bo kanya ngi gbi yayi toda bi.

28

Tɔɔɔ 'Ba Yësu Di Mi Tölë
(MK 16:1-10; LK 24:1-12; YN 20:1-10)

¹ Kina molo mi kano bi 'ba tö'do ma dɔndende 'ba di pötö kada 'ba ro kindawo nima na Mariya Magadala ni ti Mariya moto mo nima kari ga ngi tonngo kpa ti'börö tönë.

² Kina tégë me tondo te yo na kizikizi ma kinza kiya ki'di dönï ngi. Malayika 'ba Boko'ba ako bëri di mitoro, kina kululu doku tönë kpa ti'börö nima ne ngi yaga bo koloma domo.

³ Kinë bo ngi ro ma köbö kɔɔɔ toro kunyi tara, kina bonngo 'ba ro bo anmi ngi kɔɔɔ paro.

⁴ Tikere abo i'di bo kanya bo këdi koda bi naga nima ngi romo ga kilë'di kila'ba bëri kɔɔɔ töku.

⁵ Tine malayika nima ilende zi 'ja naga nima, iya te, "Kinza kereke de romöyï mikali ëddike ro toma Yësu tönë kutöti ne.

⁶ Bo inza kpe bine, bo ënyï 'deni kodo yaga di mi tölë ko kɔɔɔ ma tönë bo kiya 'deni molo ne tara. Ako konngoke go bi ame ko'ba töku bo pa teyi ne.

⁷ Kina arike welo kiyake zi bo kösö go bo ga, iyake te, bo ënyï 'deni kodo yaga di mi tölë. Kina me bo këdi kari 'deni tötï dɔgba kömönni mi Galilaya, ti lijë kari ko'ja bo 'jaa yayi. Ame na ro wa ma 'do miya ziye."

⁸ Kina lijë kënyï ngi di kpa ti'börö yayi ro rikamba gbi ti tikere. Tine lijë lo ti lonjo na lijë kirinja ngi tiya mo zi bo kösö go bo ga.

⁹ Kina tégë me tondo te yo na Yësu kondɔɔ ngi tinni di go kori yayi. Bo iya te, "Mötö ziye."

Kina lijë kako kinda'ba ndi bo na lijë kilëlu bo ngi.

¹⁰ Tine bo iya te, "Kinza kereke de. Ari kiyake zi löndö ma ga 'do lijë kari Galilaya, kina lijë ti ko'ja ma ngi di yayi."

Tugö Kɔmɔ Bo Kanya

¹¹ Kina ɔɔɔ 'ja naga nima kari ë'bënni 'deni tine na bo kanya ma tönë ga këdi koda bi yayi ne moto ga kënyï ngi kari mi gawo kiyëti go wa naga nima pili ko'do rönï ne zi löbu 'ba bo akumu ni.

¹² Kina löbu 'ba bo akumu ni kototo rönni ngi ti löbu 'ba bilaka ni tususu kpënni. Lijë odo girisi ngi ro mbëmbë zi bo kanya naga nima

¹³ kina lijë kusus kpa bo kanya naga nima, iya te, "Arike, ɔɔɔ boto kititi ye iyake te, bo kösö go bo ga na kako ku'bögö töku bo ro mi korondo ko'ja tö'do kinda'ba ye 'deni.

¹⁴ Kina ɔɔɔ kiya te lëbi mo kömö kɔɔɔ a nime te mbili Pilato, ti diyëyï kpa lende nima ngi ko'do oto de kpe ziye."

¹⁵ Kina bo kanya naga nima kogba girisi tönë ngi lijë kari ko'do kɔɔɔ ame kiya 'deni zinni ne tara. Go kö'du mo na lende nime këdi gba nduwë kilëbi mi löngö Yudayi ko'ja kabate ne.

Yësu Ileme Ro Bo Zi Bo Kösö Go Bo Ga

(MK 16:14-18; LK 24:36-49; YN 20:19-23; NDB 1:6-8)

¹⁶ Kina bo kösö go Yësu ma 'butë dɔkoto naga nima kënyï ngi kari do doku tönë mi Galilaya go bi ma Yësu kiya zinni tari teyi.

¹⁷ Kina ɔɔɔ lijë ko'ja bo 'deni tine, lijë ilëlu bo ngi. Tine pele lende nima gba ro ma kilikö do ya moto ga.

¹⁸ Kina Yësu kese ngosi kiya te, "Boko'ba i'di közi kakpa pili 'ba mitoro ti 'ba dɔyayi 'deni zö.

¹⁹ Kina arike ti ki'dike do kupö bilaka 'ba dolingo nime pili këdi ro bo

kösö goma. O'doke bapatisi dönñi
mī möyi 'bu ma Boko'ba gbī ti kole
ti Nyi Koto Laka.

²⁰Iyandike lijē tuwö dɔ wa ame ga
pili mose gomo 'deni ziye ne. Kina
ti mö'bö ngi tiye nbö mī kada ma
nburunburu 'ba doliŋɔ."

Laja Laka Ma MARAKO Kugu

Yowani Bɔ Bapatisi

(*MT 3:1-12; LK 3:1-18; YN 1:19-28*)

¹ Ame na rɔ tisaki 'ba laja laka 'ba Yēsu Kurisitō kole 'ba Boko'ba.

² Kina kisaki kɔzɔ ma tōnē Yesaya bɔ kumē lende 'ba Boko'ba kugu ne tara. Ame tōnē Boko'ba kiya te, “Onɔ, ti moja bɔ laja ma kari dɔgba kōmōyī tileŋo gɔ kɔri ziyī.

³ Bo na kēdi kuwōwō dɔ bo di yī mōkō kiya te, ‘Ileŋoke kɔri zi nɛre. Odɔrɔke gɔ kɔri zi bo.’ ”

⁴ Kina Yowani kɔdɔ ngi yī mōkō tobapatisi bilaka, gbī tuwōwō mo zinnī gɔ lijē koto dōnnī di mī lende kēnyē 'bēnnī ga kobapatisi lijē gɔ Boko'ba kola lijē gomo.

⁵ Kina bilaka kɔlɔ ngi di Yudayi, pili di mī Yerosalema kari zi bo. Lijē ari kodo kpēnnī ngi pili gɔ lende kēnyē 'bēnnī ga na bo kobapatisi lijē ngi mī yōpō Yaradene.

⁶ Yowani, bɔŋgɔ 'ba rɔ bo u'jō di mī sunē gamele, ti gasi 'bana bo koga 'bōmbō bo. Akonyo abo ga rɔ mōmī ni ti tagi 'ba mī 'bɔrɔ.

⁷ Kina bo kiya zi bilaka naga nima te, “Bɔ mɔtɔ ēdi kozi kako di goma. Bo na mbiri lōbu di dɔma. Pele rɔ kabi 'ba wari ndi bo ma mɔ'bo dē tēdē bēri tope kpamo.

⁸ Mo'dɔ ma 'bama bapatisi 'deni dɔye ti mini. Tine ma 'ba bo, bo ti kobapatisi ye ti Nyi Kɔtɔ Laka.”

Bapatisi 'Ba Yēsu

(*MT 3:13-4:11; LK 3:21-22; 4:1-13*)

⁹ Mī kada nima na Yēsu kako ngi di Nazareta di mī Galilaya zi Yowani, kina kobapatisi bo ngi mī yōpō Yaradene.

¹⁰ Tine ɔdɔ Yēsu kēdi kɔdɔ 'deni yaga di mī mini bo oja mitorɔ konye rōnī 'deni yaga rɔ gbōŋō, Nyi Kɔtɔ Laka kēdi kɔkɔ ngi kako dɔ bo kɔzɔ matukpuru tara.

¹¹ Kina birɔ kudu ngi kako di mitorɔ kiya te, “Ni na rɔ kole ma. Mɔ'ɔ yi 'deni kulōwō. Ma ti mī kēyī rɔ mbēmbē gɔ lende 'bī.”

¹² Kina Nyi Kɔtɔ Laka koto Yēsu ngi kari yī mōkō,

¹³ bo ko'dɔ tō'dō dɔ 'butē sowɔ yī mōkō yayi. Kina Satani koloma ngi rɔ tiyɔzɔ bo. Bo oloma ngi mī lōŋgō wa 'ba yī mōkō. Tine malayika na koloma rɔ toja laja zi bo tokɔnyi bo.

Tisaki Ndɔbɔ 'Ba Yēsu

(*MT 4:12-22; LK 4:14-15; 5:1-11*)

¹⁴ Kina di pōtō mo ko'ja ki'di Yowani 'deni mī maboso na Yēsu kako ngi mī Galilaya tuwōwō laja laka 'ba Boko'ba,

¹⁵ kiya te, “Kada mo ōmō 'deni. Kina nɛre lōbu 'ba Boko'ba ēdi 'deni nɔli. Oɔke dɔye di mī lende kēnyē 'be ga ki'dike dɔye gɔ laja laka 'ba Boko'ba.”

¹⁶ Mī tudō abo kebe kpa pōpō 'ba Galilaya na bo kari ko'ja Simona ni ngi yayi ti bɔ lōndō bo Andareya kēdi ga rɔ tu'du duru mī pōpō, rōmōyī lijē atoyi na.

¹⁷ Kina bo kilende zinnī, iya te, “Ōsōke goma, ti mi'di ye rɔ atoyi 'ba to'de bilaka kako zi Boko'ba.”

¹⁸ Kina lijē kola duru 'bēnnī ga ngi yayi lijē kōsō gɔ bo.

¹⁹ Mī tari abo mbowa dɔgba di bina na bo kari ko'ja kole 'ba Zebedayo ga ngi, Yakoba ni ti bɔ lōndō bo Yowani. Lijē oloma 'deni mī sorope kēdi ga rɔ tileŋo duru 'bēnnī.

²⁰ Bo idēki lijē, na lijē kēnyī kola 'bu nni Zebedayo ngi mī sorope yayi ti bɔ ndɔbɔ, lijē kōsō ngi gɔ bo.

Yēsu Ni Ti Bɔ Nōki Mɔtɔ

(*LK 4:31-37*)

²¹ Yēsu ni ari Kaparanoma. Mī kada 'ba rɔ kindawo na bo kari ngi kɔdɔ mī rō 'ba mōtu bo ki'di tiyandi kōmɔ bilaka.

²² Tine lijē otɔ ngi rɔ gōnnī. Rōmōyī akiyandi abo ngi kɔzɔ 'ba bɔ kōzi kakpa, inza kɔzɔ ma 'ba bɔ kōmɔ kiyandi ni tara.

²³ Bɔ mɔtɔ rɔ bɔ nɔkɪ ɛdɪ mɪ rɔ 'ba mɔtu yayi. Kina bo kɛnyɪ kulɔrɪ ngɪ rɔ ma kembe kiya te,

²⁴ “Wa'di 'bɪ tize, nɪ Yɛsu 'ba Nazareta nime? Ako 'deni tote dɔze nati? Mikali yi 'deni. Nɪ na rɔ bɔ laja ma kɔtɔ laka 'ba Bɔko'ba.”

²⁵ Yɛsu amo dɔ nɔkɪ nima, iya te, “Udumɔ yaga. Kina ita'ba yaga di dɔ bɔ nima.”

²⁶ Kina nɔkɪ mo nima konɔma bo nima ngɪ kulɔrɪ rɔ ma kembe, kina kɔdɔ ngɪ yaga di dɔmo.

²⁷ Kina lende mo kigayi lijɛ ngɪ pili ki'di lijɛ ngɪ kebe tititi rɔnnɪ rɔ go rɔnnɪ, kiya te, “Wa'di ga na te? Akiyandi la'ja nati? Bɔ nime ngɪ ti kɔzi kakpa bo kamo dɔ nɔkɪ te yɔ kuwɔ dɔ bo ngɪ.”

²⁸ Tine na lɛbɪ 'ba lende 'ba Yɛsu kita'ba ngɪ welo kote mɪ dɔyayi 'ba Galilaya yayi.

*Yɛsu Ilenɔ Bɔ Rɔkɔ'ɔ Ma Konzi
(MT 8:14-17; LK 4:38-41)*

²⁹ Yɛsu ni ɔdɔ di mɪ rɔ 'ba mɔtu yayi ti Yakoba ni ti Yowani kari lijɔ 'ba Simona ni ti Andareya.

³⁰ Tine lijɛ ɔmɔ yayi ko'ja mese 'ba Simona kɛdɪ ti zɛyɪ kɔ'dɔ 'deni bɛrɪ dɔ sora. Iya lende mo zi Yɛsu,

³¹ kina bo kari ngɪ kinda'ba kɔzɪmo kombi dɔmo tɔrɔ. Kina zɛyɪ nima kita'ba ngɪ yaga di rɔnɪ lɔko kɛnyɪ toja laja zɪnnɪ.

³² Mɪ dɔkɔpiyari mo nima ko'ja kada kɔsɔ 'deni na ko'de bɔ rɔkɔ'ɔ ngɪ pili kako zi bo kpaki ti bɔ nɔkɪ ni.

³³ Bilaka pili 'ba mɪ tirɪ ɔtɔtɔ rɔnnɪ ngɪ lijɔ 'ba Simona yayi.

³⁴ Kina Yɛsu kilenɔ bilaka ame ga pili ti dɔkomali rɔkɔ'ɔ ma gege ne ngɪ, bo ki'di nɔkɪ kita'ba ngɪ yaga di dɔ ma konzi ame ga rɔ bɔ nɔkɪ ne. Tine bo ota go lende di zi nɔkɪ ni rɔmɔyɪ lijɛ ikali bo.

*Yɛsu Ilingere Kote Mɪ Galilaya
(LK 4:42-44)*

³⁵ Mɪ bi kɛzɛ ma di gɔmo mɔlo mɪ kano bi na bo kɛnyɪ ngɪ kari abo yɪ mɔkɔ rɔ dɔ kutu bo tumɔtu.

³⁶ Kina Simona ni ti ya mɔtɔ mo naga nima koloma ngɪ rɔ toma bo.

³⁷ Lijɛ ari ko'ja bo na lijɛ kiya zi bo te, “Bilaka pili ɛdɪ rɔ toma gɔyɪ.”

³⁸ Tine bo ileki dɔmo kiya zɪnnɪ te, “Darike mɪ lijɔ ma dɔgba naga 'dɔ mari muwɔwɔ laja nime gbɪ yayi, rɔmɔyɪ kina rɔ ndɔbɔ ma mako dɔmɔyɪ mo.”

³⁹ Kina bo kilɪngere ngɪ kote mɪ dɔyayi 'ba Galilaya nima toko ti tuwɔwɔ lende 'ba Bɔko'ba mɪ rɔ 'ba mɔtu 'bɛnnɪ ga pili, bo ki'di nɔkɪ kita'ba ngɪ yaga di dɔ bɔ nɔkɪ ma konzi.

*Yɛsu Ilenɔ Bɔ Mɔnyu
(MT 8:1-4; LK 5:12-16)*

⁴⁰ Kina bɔ mɔnyu mɔtɔ kako ngɪ zi Yɛsu kolɔdɔ bɛrɪ koma'jo rɔnɪ zi bo, iya te, “ɔdɔ ko'dɔkɔ ngɪ ti kilenɔ ma ngɪ yaga rɔ ma kɔpɔ.”

⁴¹ Yɛsu ɔngɔ lisa 'ba rɔ bɔ nima, na bo koja kɔzi bo ngɪ kosa rɔmo, kiya te, “Mo'dɔkɔ 'deni ngɪ, ilenɔ yi 'deni.”

⁴² Kina mɔnyu kilayi ngɪ di rɔ bɔ nima rɔmo kɔpɔ ngɪ yaga.

⁴³ Tine Yɛsu ose gɔmo kitigo zi bo nima koja kari, kiya te,

⁴⁴ “Kinza kari kiya lende nime dɛ zi bɔtɔ, ari kileme rɔyɪ zi bɔ akumu 'ba Bɔko'ba ni. Kina 'dɔ ki'di a 'ba akilenɔ mo tɔnɛ Musa ki'di kɔ'du mo ne, 'dɔ kileme ilenɔ yi 'deni kɔpɔ.”

⁴⁵ Tine pele bɔ nima ari ngɪ koloma rɔ tɪyɛti mo, tɪyɛlɛ lende 'ba Yɛsu. Kina ngɪ i'di bi 'ba tɔdɔ mɪ gawo kari kele dɛ kpe zi Yɛsu. Kina bo koloma abo ngɪ kɔ'bɔ yaga mɔkɔ di mɪ gawo. Na bilaka koloma ngɪ rɔ tɔlɔ kari zi bo di mɪ go bi pili.

2

*Yɛsu Ilenɔ Bɔ Keɲme Bɛrɪ Mɔtɔ
(MT 9:1-8; LK 5:17-26)*

¹ Mɪ tɔ'dɔ dɔ ndɔ tara di pɔtɔ mo na bo kileki ngɪ kari Kaparanoma. Kina lɛbɪ mo kote go bi nima ngɪ toko ma bo kɛdɪ 'deni lijɔ mɔtɔ yayi.

² Kina bilaka kolɔ ngɪ rɔ tɪndɪ kako zi bo koso lɔ mɪ rɔ nima bi gbɔngɔ

ma titi te kari kinza kpe ro bo. Kina bo koloma ngi ro tuwöwö lende 'ba Boko'ba zinni.

³ Na ko'de bo mato ame kenme 'deni molo beri ne ngi kako zi bo, bilaka sowo na kombi.

⁴ Tine bilaka oso 'deni ngi bi gbönö ma titi te inza kpe zinni 'do tado timo toto bo nima kari ngosi zi Yesu. Kina lijé kiki ngi do ro toro kiteje go bi koja bo nima kebe teyi kpaki ti lanba ma kö'dö domo mo ko'ba beri te komo Yesu.

⁵ Kina odo Yesu konjo 'deni lijé ki'di dönni go lende abo tara tine, na bo kilende ngi zi bo kenme beri nima, kiya te, "Kole ma, ola yi 'deni go lende kényé 'bi ga."

⁶ Damba tine bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di mato ga edi yayi, na lijé kebe ngi ro tomeri mo ti minni, kiya te,

⁷ "Bo nime ilana ro bo kiya lende tara go wa'di zi Boko'ba? O'ja doli na 'di. Boko'ba na nge koto ro bo tola wa go lende kényé."

⁸ Yesu ikali meri 'benni nima ngi, na bo kiya zinni te, "Kpe, eddi komerike lende nima tara miye go wa'di?"

⁹ Ma yala na kitewu 'do tiya mo zi bo kenme beri nima? 'Ola yi 'deni go lende kényé 'bi,' ala 'do kiya te, 'Enyi kombi lanba 'bi kilingere.'

¹⁰ Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi edi ngi ti tigo dolijo bine tola bilaka go lende kényé." Kina bo kiya ngi te zi bo kenme beri nima,

¹¹ "Ni, milende ziyi, enyi kombi lanba 'bi kari lijo."

¹² Kina bo nima kényi ngi di komonni pili te kombi lanba abo kari timo. Lende mo igayi lijé ngi pili na lijé kebe ngi ro tilélu Boko'ba, kiya te, "Wa ma te do'ja de gba molo."

*Bo Rok'o Na Nge Ko'doko Wowo
(MT 9:9-13; LK 5:27-32)*

¹³ Yesu ileki 'bowu kari kpa popo 'ba Galilaya, na tindii kototo ronni

ngi zi bo yayi. Na bo koloma ngi ro tiyandi lijé.

¹⁴ Kina odo bo kényi 'deni tilingere kebe yayi tine na bo kari ko'ja bo kireke awada mato kidiki ro Lewe kole 'ba Alapayo, koloma 'deni mi bi 'ba tireke awada. Bo iya te, "Osö goma." Kina Lewe kényi ngi kosö go bo.

¹⁵ Kina lijé kari ngi tonyo kpenni lijo 'ba Lewe. Bo kireke awada ma konzi ti bo lende kényé mato ga edi gbi yayi tonyo wa bi koto ti Yesu ni ti bo kosö go bo ga. Romöyi ma konzi 'benni osö 'deni go bo.

¹⁶ Kina odo bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di mato ga ame lijé gbi ro Parosi ne ko'ja Yesu 'deni kedii ro tonyo wa bi koto ti bo lende kényé ni ti bo kireke awada tara tine, lijé enyi kititi bo kosö go bo ga, kiya te, "Yesu edi konyo wa bi koto ti bo lende kényé ni ti bo kireke awada go wa'di?"

¹⁷ Yesu uwö lende 'benni nima 'deni, na bo kileki zinni, kiya te, "Bo rok'o na nge kari zi bo ki'di wowo. Ya ma kinza ti rok'o naga ari 'benni de. Kina me ma mako de tidiki bo lende laka, mako go bo lende kényé."

*Lende 'Ba Kpa Koro
(MT 9:14-17; LK 5:33-39)*

¹⁸ Bo kosö go Yowani bo bapatisi ga ti Parosi ni edi koro kpenni. Kina ya mato ga kako zi Yesu kititi bo, iya te, "Go wa'di na bo kosö go Yowani ga ti bo kosö go Parosi ni kedii koro kpenni, tine ma 'beyi ga koro kpenni de gomo?"

¹⁹ Yesu ileki domo zinni, iya te, "Ma komerike 'beye nba 'ba mi karama 'ba gbe ti koro kpenni ko'ja me'de 'ba nyiti kedii mi longo lijé? Inza tara.

²⁰ Tine kada mo ti komo 'deni ame go kinda'ba me'de 'ba nyiti yaga di mi longo lijé, kina ti lijé koro kpenni 'jaa.

²¹ Ro ma laka boto uru bonjo ma la'ja de yoki bonjo ma molo. Odo ko'do tara ma la'ja nima ti konoji

röni kirica ma molo mo ngi yaga ko'do bi gböngö ma löbu kulöwö.

²² Kina botö motö odö layi ma la'ja dë gbï mi kilaka 'ba layi ame köndë 'deni ne. Odö ko'do tara layi ti kotopa kilaka köndë nima ngi, kina layi ni kpaki ti kilaka mo nima ti kirasi rönni ngi yaga. Tine ma laka mo todö layi ma la'ja gbï mi kilaka ma la'ja 'ba layi."

*Lende 'Ba Kada 'Ba Rö Kindawo
(MT 12:1-8; LK 6:1-5)*

²³ Mi kada 'ba rö kindawo ma do kotö motö, Yësu ni këdi kudö ti bo kösö go bo ga kebe mi nyaka 'ba nyönyu, na bo kösö go bo ga koloma ngi rö tomborozi do nyönyu ma kana kebe tonyo mo.

²⁴ Parosi ni ënyi kiya zi Yësu te, "Ongo te, go wa'di na bo kösö göyi ga këdi ko'do wa ame kari dë go kö'du ki'di 'ba kada 'ba rö kindawo ne tara gomo?"

²⁵ Yësu ënyi kileki domo zinni iya te, "Kpe, wa tönë 'bu ze löbu Dawidi ko'do mi kada ma lijë ti ya ma ti bo këdi rö 'bö ne, idëkike dë?"

²⁶ Ame tönë ko'do röni mi kada ma Abiyatara na këdi rö bo do bo akumu ne. Mangolo'bo koro mo tönë ki'di 'deni zi Boko'ba, mi kö'du ki'di mo 'do bo akumu na nge konyo, bilaka ma sari konyo dë ne, Dawidi odö ngi mi rö 'ba Boko'ba konyo, kogba motö ga ki'di gbï zi ya ma ti bo."

²⁷ Kina Yësu kileki gomo gbï kiya zinni te, "I'di kada 'ba rö kindawo rö a laka zi bilaka lesi. Tine i'di bilaka lesi dë go kö'du 'ba kada 'ba rö kindawo.

²⁸ Kina kole 'ba bilaka lesi na gbï rö nere 'ba do kada 'ba rö kindawo."

3

*Bo Konyo Kejme Rö Kilawo Motö
(MT 12:9-14; LK 6:6-11)*

¹ Yësu ileki kari mi rö 'ba mötu. Tine bo motö edi yayi közimo köle 'deni rö kilawo.

² Ya motö ga edi gbï yayi, lijë oloma 'deni ngi rö tongo mo odö Yësu kilejo bo nima mi kada 'ba rö

kindawo nima go lijë kari kusus bo timo.

³ Yësu idëki bo közi köle rö kilawo nima kiya teyi te, "Ako korö komoze pili bine."

⁴ Kina bo kënyi kititi bilaka naga nima, bo iya te, "Ma yala na rö ma laka mi kö'du ki'di 'ba kada 'ba rö kindawo 'do to'do mo? To'do lende laka ala to'do a ma rö ma kënye na teyi? Tomö didi, ala tupö mo yaga?" Tine lijë udumö ngi pili liwo.

⁵ Kina bo kuyi komö bo konjo dönni pili toko, doki'di bo ga ata 'deni rönni. Tine lende kinza kuwö 'bënni nima i'di bo ngi këdi rö meri. Kina bo kilende ngi zi bo nima, iya te, "Oja go köziyi." Bo nima oja yo na kileki ngi rö ma laka go bi mo.

⁶ Kina Parosi ni kodö ngi di mi rö 'ba mötu yayi kari kototo ga kpënni ti bilaka 'ba Erode ga toma kori 'ba 'do tupö Yësu timo.

Tindi Ako Zi Yësu

⁷ Yësu ënyi ngi ti bo kösö go bo ga kari kpa pöpö, na bilaka kalö ngi rö tindi kari zinni yayi. Lijë olö kako di Galilaya yayi, di Yudayi,

⁸ di Yerosalema, di Edome, di gönyi yöpö 'ba Yaradene, ya motö ga ako di mi dolijo 'ba Tura ni ti Sidona. Lijë olö kako zi bo go läbi 'ba wa ame lijë kuwö bo këdi ko'do ne.

⁹ Bilaka ngi rö tindi ma kinza kiya. Na Yësu kiya ngi zi bo kösö go bo ga 'do lijë ko'de sorope go bo këki yimo kinza komoti bo ra.

¹⁰ Römöyi bo ilejo bo rakö'ö ma konzi ngi, kina ma konzi motö ga këdi gba nduwë komoti rönni tari tosa rö bo.

¹¹ Kina odö ya ma rö bo nöki ni ko'ja ma 'bënni kinë bo te na kila'ba ngi bëri komö bo ti tulöri, kiya te, "Ni na rö kole 'ba Boko'ba."

¹² Tine bo amo ngi dönni kinza lijë kuwöwö go bo dë yaga.

*Bo Köso Go Yësu Ga
(MT 10:1-4; LK 6:12-16)*

¹³ Yësu ënyi ngi këki kari do kurungu torö, na bo kidëki bilaka ma bo ko'doko naga ngi kako zi bo.

14 Na bo koza ma 'butë dómoriyö ngi di yimo ro ame mo ga bo kideki ro bo laja abo ne. Kina bo kiya zi lijë te, "Kpe nime, moza ye 'deni 'do keddike tö, 'do moja ye gbï tari tuwöwö lende zi bilaka,

15 mi'di közi kakpa ziye toga nöki timo yaga."

16 Lijë ma 'butë dómoriyö ma bo koza mo ga na me, Simona ame Yësu ki'di möyi bo mato gbï ro Pitörö ne,

17 ti Yakoba ni ti löndö bo Yowani kole 'ba Zebedayo ga. Yësu i'di möyi dönni ro Bonerega, ame 'jo 'ba lende mo tégë, "Bo toro kapi."

18 Kina ti Andareya ni ti Pilipö ti Batolimayo ti Matayo ti Toma ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Tadayo ti Simona bo ko'do ya go doyayi 'bënni.

19 Kina ti Yuda Isikarita ame kina kari kusususu Yësu zi turu ne.

*Yësu Ni Ti Bezebola
(MT 12:22-32; LK 11:14-23)*

20 Yësu ileki kari lijo, na tindi ma kinza kiya kototo rönni ngi gbï kako zi bo kola bi 'ba tonyo akonyo pele kari kinza kpe zinni ti bo kösö go bo ga.

21 Kina odo lebï mo kari kömö 'deni kozo a nime te zi e'be ma bo ga tine, na lijë kënyi ngi kako go bo. Römöyi bilaka ëdi 'deni ngi ro tiya mo te, "Rumö na kila'ba 'deni do bo."

22 Bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di mato ga ame kako di Yerosalema ne oloma ngi ro tiya mo te, "Bezebola nere 'ba nöki na kila'ba 'deni do bo. Nere 'ba nöki ni na ki'di közi kakpa nima zi bo toga nöki ma laki timo yaga."

23 Kina Yësu kideki bilaka naga nima ngi kako zi bo, bo koloma ro tiya mo zinni ro dɔngala. Bo iya te, "Ti Satani kebe koga Satani lepï bo mato tondo ga?

24 Odo dolijo koto kebe koza mini 'deni kebe to'do ya ro go rönni dolijo nima ëdi kita'ba ngi.

25 Odo kpa goli koto koza mini kebe to'do ya ro go rönni, kpa goli nima ëdi kita'ba ngi.

26 Kina gbï tara odo Satani koza minni 'deni kebe to'do ya ro go rönni, gomo inza kowo kpe dolijo 'bënni nima ëdi kita'ba giri nime.

27 Boto mato ikali de ma 'do kari kodo mi ro 'ba bo tigo mato kolo amo ga. Tine nge odo kudödu bo tigo nima 'deni titi gba bëri tine na 'jaa ti kolo amo ga.

28 Kpe omerike lende nime laka. Dokomali lende kënyë ma laki naga nima pili ti kola bilaka ngi gomo kpaki ti kpa kënyë ma lijë ko'do.

29 Ne boto ame kirasi lende kiya kpëni ro ma kënyë go Nyi Koto Laka ne, inza kola ngi du lipo. Lende kënyë ma nburunburu na bo ko'do 'deni."

30 Yësu iya lende nime te römöyi lijë iya te nöki na këdi ko'do bo.

Yë Na Ro Iya?

(MT 12:46-50; LK 8:19-21)

31 Kina ma 'ba Yësu ni ti löndö bo ga kömö ngi. Lijë oro yaga koja laja kari go bo.

32 Tindi oloma 'deni kuru bo bëri na kari kiya zi bo te, "Möyi ni ti löndö yi ga ëdi yaga 'de yayi, lijë o'doko yi 'do kari zinni."

33 Yësu ileki domo zinni iya te, "Yë ga na ro iya ni ma ti löndö ma mo ga?"

34 Bo uyï komo bo konjo do bilaka naga nima koloma yayi ne, na bo kileki kiya te, "Lijë nime na ro iya ni ma ti löndö ma ga.

35 Boto ame ko'do ako'doko 'ba Boko'ba ne na ro löndö ma ga, ro lëmi ma ga gbï ro iya ma."

4

Dɔngala 'Ba Bo Kuli Kupö

(MT 13:1-9; LK 8:4-8)

1 Yësu ako 'böwu gbï koloma ro tiyandi bilaka di kpa pöpö 'ba Galilaya. Bilaka ako ngi zi bo ro tindi ma kinza kiya, kina bo kari këki koloma ngi mi sorope mbowa mi zana mini. Tindi naga nima oro ngi yaga kpa götö yayi,

2 kina bo koloma ngi ro tiyandi lijë ti dɔngala ma konzi.

Mi akiyandi abo, bo iya te,

³ “Uwöke, bo kuli kupö mato odo 'deni kari tuli kupö abo mi nyaka.

⁴ Di bi tuli mo mato ga ila'ba ngi do kpa kori, kina yali kako ngi kogo yaga.

⁵ Kupö mato ga ila'ba ma 'benni do kirigoyo ame yayi mo kalo de laka ne. Kina kotu ngi welo romoyi yayi mo alo de.

⁶ Tine odo kada keze yo na konma ngi kututu yaga romoyi ngira'da mo alo de.

⁷ Kupö mato ga ila'ba ma 'benni ngi mi longo kono. Tine odo kono kebe kiyöbu yo na kuböwu ngi yaga kö'bö ro azurupu.

⁸ Kina kupö mato ga kila'ba ma 'benni ngi mi yayi ma laka. Na kotu ngi kiyöbu laka nbö kana. Mato mo ga ana nge mbowa, mato ga ana laka tine mato ga ana ngi kulöwö.”

⁹ Kina Yesu kileki gomo kiya zinni te, “Bo ame ti mbili ne i'dike bo kuwö lende nime.”

*'Jo 'Ba Dɔŋgala 'Ba Kupö
(MT 13:10-23; LK 8:9-15)*

¹⁰ Di pötö mo ko'ja Yesu kedä 'deni kutu bo tine, na ya mato ga ame kuwö lende nima ne ti bo kösö go bo ga kako ngi zi bo. Lijë ako kititi bo 'do bo kiyëti mi 'jo 'ba dɔŋgala naga nima zinni.

¹¹ Yesu ileki domo zinni iya te, “Kpe, akikali 'ba a ma ro ma kusu mi nere löbu 'ba Boko'ba nime i'di 'deni ziye. Tine ma 'benni 'ba ya mato ga naga nima ti milende zinni nduwë ro dɔŋgala.

¹² Romoyi kozo ma tönë kugu ne, ‘Go lijë konjo pele, tine lijë ko'ja de. Lijë kuwö pele, tine lijë kicali de. Romoyi kinza lijë kebe koto dönni ra lijë kileki kako zö ma nere Boko'ba, kinza mola lijë ra go lende kënye 'benni ga.’ ”

¹³ Kina Yesu kititi lijë kiya te, “Kpe gbï ikalike mi 'jo 'ba dɔŋgala nime de? Tine go kikalike mi 'jo 'ba dɔŋgala mato mo ga 'jaa tondo mo ga?

¹⁴ Bo kuli kupö nima na ro bo kuwöwö lende 'ba Boko'ba.

¹⁵ Kupö ma kila'ba do kpa kori na ro ya ame ga kuwö ngi tine, Satani ako ngi welo kogba yaga di mi doki'di mo ne.

¹⁶ Kupö ma kila'ba do kirigoyo na ro ame ga kuwö yo kinda'ba ngi ti mi këyi ne.

¹⁷ Tine ngira'da mo na kalo de minni kina ngi gomo igabi de. Odo gomo ni ti közi kasi 'ba gomo kömô yo na lijë koga kpenni ngi gomo.

¹⁸ Kupö ma kila'ba mi longo kono na ro ame ga kuwö ngi kinda'ba laka,

¹⁹ tine komo kilë'di 'ba go wa 'ba dolijo, mori ni ti mi löbu go ama konzi mato ga kuböwu ngi yaga kana oto de.

²⁰ Tine kupö ma kila'ba mi yayi ma laka na ro ame ga kuwö kuti ngi kinda'ba laka ne. Kina lijë na ma kana ngi, mato ga mbowa, mato ga laka, tine mato mo ga kulöwö.”

*Lamba Bici Sora
(LK 8:16-18)*

²¹ Kina Yesu koloma ngi nduwë ro tiya mo zinni te, “Me boto mato ebe kogba lamba ra kutu'bö domo yaga teyi ti lö'di ala kusu bici sora? Ro ma laka lamba edi kutë do a 'ba tidëyi mo.

²² Kina me 'deni oto ame yaga ro ma kusu ne ti koja ngi yaga bi kopo. Oto ame kutu'bö domo teyi ne ti kombi domo 'deni ngi yaga.

²³ Kina ti, bo ame ti mbili ne, i'dike bo kuwö lende nime.”

²⁴ Bo ileki gbï kiya zinni te, “Wa ame kedä kiya ziye ne ojeke mbili ye laka gomo tuwö mo. Wa ma kedä kiyarike timo na ti Boko'ba kiyari gbï timo ziye. Kina ti bo ki'di domo 'deni ngi teyi ziye.

²⁵ Romoyi bo ame kedä timo ne ti ki'di gbï teyi. Kina bo ame kinza timo ne ma titi to nima zi bo ne ti kopepe 'deni ngi yaga.”

Dɔŋgala 'Ba Tiyöbu 'Ba Kupö

²⁶ Bo ileki gbï 'böwu kiya zinni te, “Nere löbu 'ba Boko'ba edi kozo

lende 'ba bo mɔto ame kuli kupö mi nyaka bo kari koloma abo ngi kö'dö nati ne.

²⁷ Tine kupö naga nima ötu ë'benni ngi go dönni kiyöbu kinza ma bo kikali gomo.

²⁸ Yayi na ngi koja ë'benni. Dɔgba mo ötu ro do biti kina kiyöbu ngi köyö kana dɔmo.

²⁹ Tine odo bo konjo kandi 'deni yo na bo ki'di kulu ngi mugu mo römöyö bo ikali kada 'ba tumu mo na 'deni."

Dɔngala 'Ba 'Jo Titiyi
(*MT 13:31-32; LK 13:18-19*)

³⁰ Kina bo kileki kiya gbi te, "Nere löbu 'ba Boko'ba nime ti kiyari ngi ti wa'di ga? Dɔngala ma tondo mo ga na ngi go kiyari timo?"

³¹ Ti kedö ngi kozo 'jo 'ba a mɔto ame titiyi 'deki ne. Tine odo kogba kuli mi yayi,

³² na kebe kiyöbu ngi yaga ro ngeri ma löbu. Kina dɔngila mo ga konza ngi yali ni kako kubö rö 'benni ga do mbeli mo."

³³ Mi akiyandi 'ba Yesu ga pili bo ilende zinni ti dɔngala. Bo o'de dɔngala 'ba lende mo zinni ti wa ma lijë kikali laka.

³⁴ Zi ma laki naga nima bo iya wa pili zinni ro dɔngala. Tine odo lijë kedö 'deni ro dönni ti bo kösö go bo ga tine na bo kebe 'jaa tiyeti mi 'jo 'ba lende mo ga pili zinni.

Yesu Oga Piwu
(*MT 8:23-27; LK 8:22-25*)

³⁵ Mi dokopiyari mo nima na Yesu kiya ngi te zi bo kösö go bo ga, "Ënyike, dumuke darike gönyö pöpö ma 'de."

³⁶ Kina lijë kënyö ngi kola tindi naga nima yayi lijë këki go bo mi sorope, tumu do mini nima kari gönyö pöpö ma kapa mɔto. Sorope mɔto ga ari gbi tinni yayi.

³⁷ Kina lili ma kembe ro piwu ki'di ngi tome, na mini ki'di ngi ro tikagba 'do koso gönni mi sorope.

³⁸ Yesu edi kebe kapa sorope ma yi'böwu yayi kö'dö 'deni kitaka do

bo ti bonjo. Kina bo kösö go bo ga kari kindi bo ngi kiya zi bo te, "Bo komo kiyandi, ma 'beyi omeri lende ze de kpe odo dedö pele dölëke nati?"

³⁹ Kina bo kindi ngi yaga, bo kamo do lili nima, bo kilende zi mini kikagba nima kiya te, "Oro yaga." Kina lili ni ti mini kikagba nima koro ngi bi ko'do liwo.

⁴⁰ Bo ileki kiya zinni te, "Kpe, eddi kereke go wa'di? Kpe gba i'dike dɔye de go lende ma?"

⁴¹ Kina lijë ngi ro ma kere bo. Lijë ebe tititi rönni kiya te, "Bo nime bo wa'di ga na? Lili ni ti mini ni ngi kpaki ro akuwö do bo?"

5

Nöki Ni Ti Ba'do
(*MT 8:28-34; LK 8:26-39*)

¹ Lijë umu ngi kari kömö gönyö pöpö mi dɔyayi 'ba Gerasa.

² Kina ko'ja Yesu kedö këki di mi sorope kako yaga yo na do bo kondoso ngi ti bo nöki mɔto kedö ro tako di mi löngö dögö yayi.

³ Bo nima nöki ila'ba 'deni ngi molo dɔmo ki'di kedö koloma 'deni ngi nburu kö'bö mi löngö dögö. Boto mɔto inza kpe ame 'do ko'bo togbo bo beri. Pele ro tudödu bo ti zingiri onya do 'deni.

⁴ Römöyö pa oloma ro tudödu közi bo ga komba zingiri ndi bo. Tine bo ö'bö ngi tiyeyi wa naga nima di ro bo, bo kodowe zingiri ni yaga di ndi bo. Kina ngi boto mɔto inza kpe ame 'do ko'bo togbo bo beri.

⁵ Kote kada löbu nime kpaki ti korondo mo ga bo ö'bö ngi mi löngö dögö do doku tulöri, bo kore ro bo ga ti doku.

⁶ Tine odo bo ko'ja Yesu ngi nbö di bi kowo yo na bo kirina ngi kuré dɔmo bo kari kolodo beri komo Yesu.

⁷ Kina bo kulöri ngi ro ma kembe kiya te, "Wa'di 'bi na tö, ni Yesu kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli? Moma'jo roma ziyi ti möyö Boko'ba, kinza kodo gomo de dɔma."

⁸ Bo iya tara römöyī Yēsu ilende zi nöki nima iya te, “Ni nöki nime ɔdo yaga di mi bo nime.”

⁹ Yēsu ititi bo iya te, “Ni, möyī yī ro yē?” Bo iya te, “Möyī ma ro Tindī. Ze ro ma konzi.”

¹⁰ Kina nöki naga nima kebe ngi toma'jo rönni zi Yēsu kinza bo koga lijē dē yaga di mi doliŋo nima.

¹¹ Tine tindī 'ba ba'do 'ba liŋo ēdi ro tonyo kpenni ndi doku yayi.

¹² Kina nöki naga nima koma'jo rönni ngi zi Yēsu, iya te, “Oja ze dari dila'ba do ba'do naga nime 'dē.”

¹³ Yēsu uti domo zinni, iya te, “ɔdoke karike.” Kina nöki naga nima kodo ngi lijē kari kila'ba do ba'do tönē ga. Tumu 'ba ba'do nima titētē mo ēdi pili kozo kuluku 'butē sowo tara (2000). Kina kényi kirina ngi di do kulöngö ko'do nima kari kila'ba mi pöpö kote dönni ngi pili yaga.

¹⁴ Kina bo koda ba'do mo naga nima kirina ngi kari kiya lende mo mi gawo pili zi ya ma kebe go nyaka naga. Kina bilaka kolo ngi kako tonŋo wa ma ko'do rōni nima.

¹⁵ Lijē ako ngi ko'ja Yēsu ni ti bo tönē pa ti tindī 'ba nöki domo ne koloma 'deni yayi ti bōŋgo rōni domo kele 'deni. Kina lende mo ko'de tikere ngi za zinni.

¹⁶ Tine ya ame ga ko'ja ti kōmōnni ne na kebe 'jaa ro tiyēti wa ma ko'do rōni zi bo nöki nima gbī ti tindī 'ba ba'do naga nima zinni.

¹⁷ Kina lijē koloma ngi ro toma'jo rönni zi Yēsu 'do bo kényi kari yaga di mi doyayi 'benni.

¹⁸ Kina ɔdo bo kēdi ko'do 'deni tari tēki mi sorope tine na bo nöki tönē kako ngi koma'jo rōni zi bo 'do tari koto tinni.

¹⁹ Tine bo ileki kiya zi bo nima te, “Ari liŋo zi bilaka 'be ga, kina 'do kiyēti go wa ame ga nere Boko'ba ko'do ziyi ne zinni, gbī ti mi keyi ame bo ko'do 'deni ziyi ne.”

²⁰ Kina bo tönē pa ro bo nöki ne kari ngi koloma ro tiyēti wa ame Yēsu ko'do zi bo ne pili kote

mi doyayi nima kideki möyī mo ro Gawo 'Butē ne. Kina bilaka mo ga koto ngi ro gönni.

Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Ro Bōŋgo 'Ba Yēsu

(MT 9:18-26; LK 8:40-56)

²¹ Kina ɔdo Yēsu kumu 'deni kileki kako gönyī pöpö ama tine na tindī kototo rönni ngi zi bo kpa götö yayi.

²² Kina ɔdo bo mato möyī mo ro Yayiro ro bo do ro 'ba motu kako ko'ja Yēsu tine na bo kila'ba ngi bēri bi ndi Yēsu,

²³ koma'jo rōni zi bo, kiya te, “Nyiti titi ma 'deni ngi ngosi tolē, ako to kpe ki'di köziyi romo 'do kileŋo ni, loko komo yaga di do roko'ɔ nime.”

²⁴ Kina Yēsu kényi ngi tari koto ti bo nima. Tine tindī ma kinza kiya ari ngi koto tinni kēdi komoti bo.

²⁵ 'Ja mato ēdi yayi roma kö'bō tolodo ngi di romo komo koo mo 'deni nbō 'butē domoriyō.

²⁶ Loko ilisa 'deni timo kulöwö kebe zi bo wowo ma konzi kote girisi 'deni ngi di közini. Tine ma koto mato mo okonyi ni dē du te, kina ko'do ngi konye.

²⁷ Loko uwö lēbi 'ba Yēsu 'deni na loko kako ngi kebe go bo ro mi löngö bilaka konzi nima, na loko kosa kpa bōŋgo 'ba ro bo ngi.

²⁸ Römöyī loko omeri 'deni kiya te, “ɔdo kiya te mosa pele nge ro kpa bōŋgo 'ba ro bo ti kileŋo ma ngi.”

²⁹ Mi tosa nima loko kosa kpa bōŋgo nima yo na roma 'beni tönē koke kpēni ngi, loko kikali gomo di mi yida rōni, ileŋo ni 'deni.

³⁰ Tine Yēsu ikali gomo ngi ma tigo kodo di mi yida ro bo, kina bo kuyi komo bo ngi kititi bilaka konzi naga nima, kiya te, “Yē na kosa ro bōŋgo ma?”

³¹ Bo kösö go bo ileki domo zi bo iya te, “Tindī nime kuru yi ne ongo te, ne ro ma tondo mo ga na kēddi kititi ma 'beyi 'böwu kiya te, ‘Yē na kosa ro bōŋgo ma?’ ”

³² Tine Yēsu ēdi nduwē gba ro tonŋo botō nima kosa ro bo ne.

33 'Ja tönë ikali gɔ wa ma ko'do rönì nime 'deni na loko kako ngi ti tikere ti ro kilè'di kila'ba bəri bi ndi Yèsu, loko kiyèti gɔ wa ma ko'do rönì zini.

34 Yèsu ileki zini iya te, "Nyiti ma, ti'di döyì gɔ tigo ma na kileño yi 'deni. Ari ti, ti mi këyì rɔkɔ'ɔ nima kola yi yaga."

35 Kota Yèsu kèdi gba ro tilende zi 'ja nima na bo laja kómò ngi di liño 'ba bo tönë ro Yayiro ne. Lijè iya zi bo te, "A 'ba nyiti 'bi tönë, bilaka ènyè 'deni kinza koma'jo bo kómò kiyandi dè ka kpe ndeni."

36 Yèsu uyì mbili bo le mökò di zi lende 'bènni nime. Bo ileki kiya zi Yayiro te, "Kinza kere dè, tigo ma na ki'di döyì gomo."

37 Yèsu ola bilaka ma konzi naga nima dè kpe kari tinni, bo ogba nge ro Pitörö ni ti Yakoba ni ti bo löndö bo Yowani.

38 Lijè ari ngi kómò liño 'ba Yayiro bo do rö 'ba mötu nima yayi kari ko'ja bilaka ngi kèdi bi monɔ, lende konya ngi nbanjì, kèdi kome kuwu ni konyo kökò.

39 Kina ɔdo Yèsu kɔdo ngi 'deni mi liño yayi tine, bo iya zinni te, "Wa'di ga na lende konya ngi nbanjì te gomo? Èddi kudoku gɔ wa'di? Nyiti titi nime ölè dè ro tölè tine loko èdi nge kö'dò."

40 Kina lijè kögò bo ngi ro laña. Bo oga lijè ngi pili kɔdo yaga. Kina bo kogba 'bu mo ni ti ma mo ti bo kösò gɔ bo ga ma mota mo tönë ga ngi lijè kɔdo rö gɔ töku nima yayi.

41 Bo inda'ba közimo kilende teyi te, "Talita kumi." Ame 'jo 'ba lende mo tégè, "Nyiti titi, milende ziyi, ènyì tɔrɔ."

42 Kina töku tönë kindinji ngi kënyì tɔrɔ kebe tilingere. Kómò kɔɔ 'bèni 'deni 'butè dómoriyö. Kina lende mo kigayi bilaka ngi.

43 Tine Yèsu ose gomo kitigo zinni kinza lijè kiya lende mo dè zi bɔto mɔto. Kina bo kiya zi ma mo ni te, "T'dike akonyo zini loko konyo."

6

Bilaka 'Ba Nazareta Ilagi Lende 'Ba Yèsu
(MT 13:53-58; LK 4:16-30)

1 Yèsu ènyì di yayi kileki kari mi döyayi 'bènni. Tine bo kösò gɔ bo ga ozi ngi kɔto kari ti bo.

2 Mi kada 'ba ro kindawo na bo koloma ngi ro tiyandi wa mi rö 'ba mötu yayi. Kina ma konzi ame ga pili kuwò ne koto ngi ro gönni. Lijè ebe ro tititi mo kiya te, "Bo nime bo o'ja a naga nime kulöwò te di yala? Bo o'ja akikali naga nime te di yala ga? Gɔ koto löbu naga nime bo èdi ko'do ngi te totondo ga?"

3 Tara ne bo na dè ro bo kose ngèri tönë kole 'ba Mariya? Löndö bo mɔto mo ga na dè me ro Yakoba ni ti Yose ti Yuda ti Simona ne? Lèmi bo ga na dè me gbi tize bine ne?" Kina lijè kilagi lende abo ngi.

4 Yèsu ènyì kileki kiya zinni te, "Ro ma laka, bilaka 'ba mi gɔ bi ma laki pili ro ma koro bo kumè lende. Tine bilaka 'ba döyayi abo ga, ti ma wado abo ga oro bo dè."

5 Kina ngi bo o'do gɔ koto ma löbu dè kpe kulöwò yayi, tine bo rɔkɔ'ɔ ma ndò te na nge bo ki'di közi bo rɔmo kileño.

6 Lende 'bènni lijè ame ga ro 'ba bo ne ki'di dönni dè gɔ lende abo ne ebe kigayi bo ngi yaga.

Laja 'Ba Ya ma 'Butè Dómoriyö
(MT 10:5-15; LK 9:1-6)

Bo ènyì ngi kari mi tirì mɔto ga yayi koloma ro tiyandi kómò bilaka.

7 Kina bo kidèki lijè ma 'butè dómoriyö mo tönë ga ngi bi koto koja lijè kari ro riyöriyö tuwöwö lende 'ba Boko'ba. Bo i'di tigo ngi zinni ta'da nöki ni timo.

8 Tine bo ose zinni kinza lijè kogba a mɔto dè kari timo mi lingere 'bènni nima. Tine lijè kogba nge ro pèri. Kinza lijè kogba mangolo'bo dè tinni ala mbo'da 'ba kpasi ala yamo kingali dómo kpa bongo.

9 Lijè kusu wari nge ndinni, kogba mɔto dè ro tötì teyi.

10 Bo ose zinni te, “Linjo ame kolo-make 'deni teyi, olomake yimo njo kenyike di mi gawo nima.

11 Tine go bi ame ga ko'doko de tuwo lende 'be kilagi ye koga ye ne, enyike ombake lupu mo yaga di ndiye ro lomu ronni.”

12 Kina lije kari ngi koloma ro tuwowo mo zi bilaka 'do koto donni di mi lende kenyē.

13 Lije i'di noki ngi kita'ba yaga di do ma konzi. Kina lije kondi 'bu ngi kileno bo roko'o ma konzi timo.

*Tupō Yowani Bō Bapatisi
(MT 14:1-12; LK 9:7-9)*

14 Kina bo dolijo Erode kuwo lende mo ngi gbi romoyi lebi 'ba Yesu ogba mi dayayi nima 'deni. Ya moto ga iya te, “Yowani bo bapatisi na kodo 'deni yaga di mi tole, kina ma ki'di bo ngi kedī ti tigo kulowo tara ne.”

15 Tine ya moto ga iya ma 'benni te, “Eliya na.” Kina ya moto ga iya ma 'benni te, “Bo kume lende 'ba Boko'ba ma kozo ma dogba tone ga molo bine ne na.”

16 Kina odo Erode kuwo lende mo 'deni tara tine, bo iya te, “Yowani ma tone mi'di koke domo yaga ne bo na me kodo 'deni gbi.”

17 Erode bo na tone ki'di kinda'ba Yowani kudodu ku'du mi maboso ne. Erode bo o'do lende nima tara go ko'du 'ba Erodiya 'ja 'ba bo londō bo Pilipo ame bo Erode kebe kuyi komo mo 'deni yaga ne.

18 Romoyi Yowani oloma ro tiya mo nduwe zi bo te, “Tuyi komo 'ja 'ba londō ele de. Tiyeyi mi ko'du ki'di 'ba Boko'ba na.”

19 Kina Erodiya mo tone kinda'ba tiyeli ngi ro Yowani kiteri tupo mo yaga. Tine kori 'ba tupo bo loko o'ja de,

20 romoyi Erode gbi ro ma kere Yowani. Bo ikali ngi Yowani bo lende laka 'ba Boko'ba na. Kina bo kogba Yowani ngi nge ku'du tara mi maboso. Tine lende kiya 'ba Yowani ga kedī ki'di bo pele ngi ro meri, bo o'doko tuwo mo nduwe.

21 Tine kina kari ko'do roni ngi yaga ro go kele zi Erodiya. Mi kada mo nima Erode oja karama 'ba kada 'ba toyō bo ngi kose bilaka ma ro lobu mi turu abo nima ngi pili ti bo do bo kanya ni ti bo mori ma mi Galilaya.

22 Kina nyiti 'ba Erodiya kako kusī ngala ngi komo nba naga nima. Kina lende mo konmi ngi sowa doki'di Erode ni pili ti nba abo naga nima. Kina bo dolijo Erode kenyi ngi kiya zi nyiti nima te, “oto ame ko'doko ne, idēki di zo, kina ti mi'di ngi ziyi.”

23 Bo o'do lomu ngi yimo zini kiya te, “oto ame kidēki di zo ti mi'di ngi ziyi. Ala edi pele ro kapa 'ba dolijo ma nime na kidēki, ti mi'di ngi ziyi.”

24 Kina loko kari ngi kititi moni kiya te, “Do wa'di na midēki?”

Moni iya te, “Do Yowani bo bapatisi na kari kidēki.”

25 Kina loko kirija ngi welo kari kiya zi bo dolijo Erode te, “Do Yowani bo bapatisi na ki'di zo giri nime bine mi kita'ba.”

26 Erode ngi ro meri go lende mo, tine go lomu ame bo ko'do 'deni komo nba abo ga ne bo o'bo de kpe tuyi yimo.

27 Kina bo koja bo kanya ngi kari ko'de do Yowani. Bo kanya nima ari ngi mi maboso yayi koke do Yowani

28 ko'de mi kita'ba ki'di zi nyiti nima. Kina loko koto ngi kari zi moni.

29 Tine odo bo kosō go Yowani ga kuwo lende mo 'deni tara yo na lije kako ngi go toku bo kombi kari kusu.

*Yesu I'di Akonyo Kō'bo Bilaka
Kuluku 'Butē Bi 'Butē*

(MT 14:13-21; LK 9:10-17; YN 6:1-14)

30 Bo laja tone ga ileki ngi kako kiyeti go wa ame ga pili lije ko'do kiyandi gbi ne ngi zi Yesu.

31 Tine tindi o'bo ngi nburu nbanj tinni kedī kari moto ga kedī kako nduwe yimo, kola bi 'ba tonyo oto ga de kpe zi Yesu ni ti bo kosō go bo

ga. Kina bo kiya ngi zi bo koso go bo ga te, “Enyike, darike titi mbowa yaga bi mato ro doze go kindawoke roye.”

³² Kina lijē kēnyī ngi kēki mī sorope tari titi mbowa yaga ro dōnni.

³³ Tine ma konzi o'ja lijē ngi kēdi ro tari na kikali lijē ngi. Kina bilaka kēnyī ngi pili di mī gawo ma yayi naga nima kirina kurē dōnni kōmō ngi gba go bi ma lijē kēdi kari teyi mo tōnē.

³⁴ Kina odo Yēsu kēki di mī sorope tine bo o'ja bilaka 'deni ngi yayi ro tindi ma kinza kiya. Lende 'bēnni o'de lisa ngi kōmō bo rōmōyī lijē ngi kozo kamōlō ame ga bo koda mo kinza ne tara. Na bo koloma ngi ro tiyandi lijē ti lende ma konzi.

³⁵ Kina odo kada kēdi ko'do 'deni tōsō tine na bo kōsō go bo ga kako ngi zi bo kiya te, “Onḡo te, go bi nime bine ro yi mōkō, kada inza kpe.

³⁶ Oja bilaka naga nima lijē kari mī liḡo ti mī tiri ma ḡosi bine go lijē kari kugō oḡo ga zinni tonyo mo.”

³⁷ Bo ēnyī kileki dōmo zinni te, “Kpe na ki'dike zinni lijē konyo.”

Lijē ititi bo iya te, “O'doko go dari dugō akonyo ti kisi riyō ti'di mo zinni?”

³⁸ Bo ititi lijē iya te, “Eddike ti maḡolo'bo ndō bina? Ari koḡoke te.”

Kina odo lijē kari koḡo 'deni tine lijē ako kiya te, “Dēdi timo muyi, ti kenze mo ga riyō teyi.”

³⁹ Bo iya zinni lijē kiyija bilaka naga nima koloma bēri ro dotumu do moli ma kunzi.

⁴⁰ Bilaka naga nima oloma ngi ro dotumu, mato ga kuluku riyō mato ga kuluku koto.

⁴¹ Kina bo kogba maḡolo'bo muyi tōnē ga ngi ti kenze riyō mo tōnē ga, bo koḡo bi mitoro kileki yēē'di zi Boko'ba. Kina bo konye yimo ngi bo ki'di zi bo koso go bo ga lijē kari koza zi bilaka naga nima. Kina bo koza kenze riyō mo tōnē ga ngi gbī pili gomo.

⁴² Kina bilaka naga nima pili ro gomo konyo ngi kitēkpē lijē.

⁴³ Bo koso go bo ga ari kutō'du koso ma kileke bēri mo ga ngi koso mī kee 'butē dōmoriyō.

⁴⁴ Bilaka naga nima konyo a nima ne titētē mo botoni mo ga ḡbō kuluku 'butē bi 'butē (5000).

Yēsu Ilingere Kebe Do Mini

(MT 14:22-33; YN 6:15-21)

⁴⁵ Kina bo ki'di bo koso go bo ga ngi kēki mī sorope 'do lijē kari tōti doḡba gönyī pōpō mī Betesayida. Bo ileke ma 'ba bo ngi titi ti'di bilaka naga nima go kori.

⁴⁶ Di pōtō lijē kari 'deni na bo kari ngi do dōku tumōtu.

⁴⁷ Mī doḡopiyari mo tine sorope 'deni ngi ḡbō mī zana mini, bo kēdi ma 'ba bo gba kutu bo yi mōkō.

⁴⁸ Bo onḡo lijē ēdi ngi ro tilisa ti tugē sorope, rōmōyī lili ēdi kome za kako di kōmōnni. Mī kano bi 'deni tine na bo ki'di tako ngi zinni bo kēdi kilingere kebe do mini. Bo iteri 'do bo kiteli kebe ḡgila lijē.

⁴⁹ Tine lijē o'ja bo ngi na lijē kembe ngi ro tulōri, kiya te, “Sēḡe na.”

⁵⁰ Rōmōyī lijē nima pili o'ja bo na ko'de tikere ngi sowa zinni. Tine bo ēnyī kileki zinni te, “Oḡboke dōki'di ye. Ma na. Kinza kereke dē.”

⁵¹ Bo ēki ngi mī sorope gönni yayi na lili tōnē koro ngi. Kina lende mo kebe kigayi lijē ngi,

⁵² rōmōyī minyi 'bēnni lende 'ba maḡolo'bo nima pele odo dē dōnni.

Yēsu Ileyo Bo Rokō'o Di Genesareta

(MT 14:34-36)

⁵³ Di yayi na lijē kako kōmō ngi kpa gōtō mī doyyai 'ba Genesareta kudōdu sorope yayi.

⁵⁴ Ko'ja lijē kēdi kēki gba ro tēki yaga di mī sorope te, na bilaka kikali Yēsu ngi.

⁵⁵ Kina lēbi abo kita'ba ngi kote mī go bi nima, na koloma ngi ro tombi bo rokō'o ni ti laḡba kolō kari timo bi ame kuwō 'deni bo kēdi teyi ne.

⁵⁶ Mi liɲɔ ti gawo ame ga pili bo kudö kebe teyi ne, o'de bo rɔkɔ'ɔ ɲɣi ko'ba nduwë rɔ kpa kɔri. Lijë oma'jo rɔnni ɲɣi zi bo 'dɔ bo ki'di lijë tɔ kpe kosa kpa bɔɲɔ 'ba rɔ bo. Kina ame ga pili kosa kpa bɔɲɔ 'ba rɔ bo ne, ileɲo ɲɣi di dɔ rɔkɔ'ɔ mo ga.

7

Dölëti 'Ba Yudayi (MT 15:1-9)

¹ Kina Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi mɔtɔ ga ame kako di Yerosalema ne kotɔtɔ ga rɔnni ɲɣi ɲgila Yësu.

² Lijë o'ja 'deni bo kɔsɔ gɔ bo mɔtɔ ga kedi konyo wa ɲɣi tara kinza ma lijë ko'dɔ dölëti 'ba közi kurögö dë.

³ Römöyï Parosi ni ti Yudayi pili onyo wa dë tara kinza ma kurögö közi titi dɔgba gɔ dölëti mo ma mɔlo tönë.

⁴ Wa ame ga pele kugö di mi bi 'ba ndögö ne, urögö titi dɔgba na 'jaa konyo. Dölëti ma konzi mɔtɔ ga ëdi gbï zinni ɲbaɲi toro mo, kɔzɔ 'ba turögö rɔ kɔsu ni ti kete ni ti gata.

⁵ Kina Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi naga nima kënyï kititi Yësu, kiya te, "Gɔ wa'di na bo kɔsɔ göyï ga koro dölëti ma mɔlo 'ba 'bu ze löbu ga dë, lijë kedi konyo wa ɲɣi tara kinza ma lijë kurögö közinni dë?"

⁶ Yësu ileki dɔmo zinni, iya te, "Kpe bilaka bo kɔmɔ kandi naga nime, Yesaya na ɲɣi kikali tumë lende gɔ kö'du 'be. Ame tönë bo kugu kiya te, 'Bilaka naga nime lijë oro ma ɲere Boko'ba ɲge ti kpenni, tine minni ɲbö rɔ ma kɔwɔ di zö.

⁷ Mötu 'bënni ka rɔ a yawa, römöyï kö'du ki'di 'bënni 'ba bilaka lesi na za lijë kebe tiyandi mo kiya rɔ lende ma 'ba Boko'ba na.'

⁸ Kpe ebe kolake kö'du ki'di 'ba Boko'ba za yaga kɔsöke gɔ dölëti 'ba bilaka lesi.

⁹ Kɔmɔ kandi nima ziye ne, ebeke tilagi lende 'ba Boko'ba le yaga rɔ ma këyï, tine dölëti 'be ga na kubike gomo liki.

¹⁰ Römöyï Musa ugu 'deni mi kö'du ki'di iya te, 'Oro 'bu yï ni ti möyï. Bɔtɔ ame kumu kpa bo gɔ 'bu bo ni ti ma bo ne kölä yaga.'

¹¹ Ne ma 'beye ebe kiyake te, ɔdɔ ni mɔtɔ këddi pele ti wa 'dɔ kokonyi 'bu yï ni ti möyï timo, ɔdɔ kiya 'deni te ëdi rɔ Korobano, ame 'jo 'ba lende mo tégë 'deni rɔ 'ba Boko'ba ne,

¹² i'di bo ɲɣi dë kpe tokonyi lijë.

¹³ Kina ki'di ye ɲɣi kirasike mi lende 'ba Boko'ba gɔ kö'du 'ba dölëti 'be ga ti wa ma konya mɔtɔ ga ame këddi ko'dɔke ne."

A Ma Rɔ Ti'da (MT 15:10-20)

¹⁴ Kina Yësu kidëki bilaka ma konzi ɲɣi kako zi bo, bo kiya zinni te, "Kpe pili ojeke mbili ye kuwöke dɔma laka.

¹⁵⁻¹⁶ Wa ame ga pili kedi kari di yaga mi bilaka ne i'di bɔtɔ dë kedi rɔ ti'da di kɔmɔ Boko'ba. Tine wa ame ga kedi kɔdɔ kako yaga di mi bilaka ne na kedi ki'di bilaka rɔ ti'da."

¹⁷ Kina ɔdɔ bo kënyï 'deni di mi löɲgö tindi naga nima bo kari kɔdɔ 'deni rö tine, na bo kɔsɔ gɔ bo ga kako ɲɣi zi bo tititi bo gɔ 'jo 'ba dɔɲgala nima.

¹⁸ Bo ileki zinni iya te, "Kpe gbï gba tara ikalike lende dë kebe lijë ma laki mo naga nima? Ikalike dë su, wa ame kedi kɔdɔ di yaga kari mi bilaka ne i'di bɔtɔ dë rɔ ti'da di kɔmɔ Boko'ba.

¹⁹ Römöyï ari dë mi dökï'di, tine ari ɲge mi tokpe na koja ɲɣi kɔdɔ yaga di mi yida rɔ."

Mi lende kiya nime bine, Yësu ɔdɔrɔ gɔmo 'deni akonyo pili rɔ gɔmo rɔ ma kele zi bilaka tonyo mo.

²⁰ Kina bo koto nati ɲɣi nduwë tiya mo zinni te, "Wa ame ga kedi kɔdɔ kako yaga di mi bilaka ne na kedi ki'di bilaka rɔ ti'da di kɔmɔ Boko'ba.

²¹ Römöyï di mi dökï'di bilaka na meri kënyë 'ba to'do 'bögö ni ti löpö

²² ti yëri ti mi kombi ti dɔkomali wa ma rɔ ti'da naga pili kedi kɔdɔ ti 'bölu ni ti lende kinza rɔ kaya ti mi

kututu ti kore ti do kombi ni ti lende ko'do do rumo.

²³ Wa kénye naga nime pili edi kodu di mi bilaka lesi, kina lijé na kedí ki'di bilaka ro ti'da di komo Boko'ba."

Nyiti 'Ba 'Ja Kanana Moto
(MT 15:21-28)

²⁴ Kina Yésu kényi ngi di yayi kari mi do yayi 'ba Tura. Bo ari koloma lijo moto, tine bo o'doko de go bilaka ma konzi kikali ma bo kedí yayi. Pele na lebí abo kita'ba ngi welo.

²⁵ 'Ja moto yayi nyiti mo ro nokí uwó lende 'ba Yésu na loko kako ngi kila'ba beri bi ndi Yésu.

²⁶ Loko inza ro Yudayi, oyó ni mi Póniké mi do yayi 'ba Suriya. Loko ako koma'jo ronni zi Yésu 'do koga nokí yaga di do nyiti 'beni.

²⁷ Tine Yésu ileki domo zini iya te, "Ma laka mo zize ti'di akonyo gba zi kole titi. Inza ro ma laka togba akonyo 'ba kole titi tu'du mo zi bi."

²⁸ Loko ileki domo te, "Nere, pele ro ruruzu ame ga kedí kilayi beri di kpa kole titi ne ola ngi zi bi."

²⁹ Kina Yésu kileki domo ngi zini iya te, "Ro ma laka go do lende kileki 'bi nima, ari ti lijo, nokí ita'ba 'deni di do nyiti 'bi."

³⁰ Loko ari ko'ja nyiti 'beni tone ko'do 'deni do bi 'ba to'do. Ro ma laka nokí mo tone ola 'deni.

Yésu Ilenjo Bo Mbili Ku'be

³¹ Yésu enyi ngi di mi do yayi 'ba Tura yayi kumu kebe mi Sidona kari nduwé kpa popo 'ba Galilaya. Bo ari ti kori ame kudó te kebe mi do yayi ma kidéki ro Gawo 'Buté ne.

³² Ya moto ga o'de bo moto mbili mo ku'be e'beni 'deni molo teyi kpamo kudódu ngi kako zi Yésu. Lijé oma'jo ronni zi bo 'do bo ki'di kózi bo romo bo kilejo.

³³ Kina Yésu kogba bo nima ngi kari timo mbowa yaga di mi longo tindi, bo ki'di dokole kózi bo mbili mo. Bo oto'bi woro kosa ro dande'de bo nima.

³⁴ Kina bo kombi komo bo ngi mitoro bo kawo ro ma kembe, bo

kiya te, "Epata." Ame 'jo 'ba lende mo tegé, "Urogó royi yaga ro gbogó."

³⁵ Kina mbili bo tone kapi ngi kpamo kope ronni yaga, kebe ngi tilende ro ma laka.

³⁶ Tine Yésu ose gomo zinni kinza lijé kari kiya lende mo de zi boto moto. Bo ose gomo pele kitigo te nime, lijé ari kiyélé lende abo ngi kulowo ro do kiteli.

³⁷ Kina lende mo kigayi lijé ame ga pili kuwo ne ngi ro mbembé. Kina lijé kebe ngi ro tiya mo te, "Yésu o'do lende kele sowa, bo i'di bo mbili ku'be ni kuwo bi yaga, bo kpa kudódu ni kilende."

8

Yésu I'di Akonyo Ko'bo Bilaka Kuluku 'Buté Bi Modomota
(MT 15:32-39)

¹ Mi kada naga nima yayi 'bowu gbi na tindi ma kinza kiya kototo ronni ngi kako zi Yésu. Kina do do kinza kpe zinni tonyo mo tine na Yésu kidéki bo kosó go bo ga ngi kako zi bo. Na bo kiya zinni te,

² "Ma ro meri go lende 'ba bilaka naga nime romoyi lijé o'do to'do 'deni nbó do mota to bine, do inza kpe zinni tonyo mo.

³ Do kiya te moja lijé ngi kari tara ti 'bo moto ga edi kidaki go kori. Ya moto ga di mi longo lijé nima bina ako nbó di bi kowo."

⁴ Bo kosó go bo ga ileki zi bo iya te, "Bi na me ro yi mokó, ti ko'ja akonyo di yala 'do ko'bo bilaka konzi naga nime?"

⁵ Bo ileki kititi lijé, iya te, "Eddike ti mangolo'bo ndo bina?"

Lijé iya te, "Modomoriyó."

⁶ Kina bo kiya ngi zi bilaka naga nima 'do koloma beri. Kina bo kogba mangolo'bo modomoriyó mo tone ga ngi, bo kileki ye'di mo zi Boko'ba, na bo konye yimo ngi ki'di zi bo kosó go bo ga, lijé kari koza zi bilaka naga nima. Kina lijé kari koza ngi.

⁷ Lijë ëdî gbî ti kole kenze mbowa yayi. Kina bo kogba ngî gbî kileki yëë'dî mo, na bo kiya gbî zi bô kôsô gô bo ga 'dô lijë kari gbî timo koza zi bilaka naga nima.

⁸⁻⁹ Bilaka naga nima pili rô gômo onyo ngî kitëkpë. Titëtë mo ëdî pili kôzo kuluku 'butë bi modôomota (4000) tara. Kina bô kôsô gô bo ga kari kutô'du kôsô ma kileke bëri mo ga ngî koso mi kee modôomoriyô. Yësu i'di bilaka naga nima ngî gô kori,

¹⁰ kina lijë ti bô kôsô gô bo ga këkî ngî mi sorope tumu tari mi dÿyayi 'ba Dalamanta.

*Bô Titi Ma Le'jete
(MT 16:1-4)*

¹¹ Kina Parosi ni kako ngî koloma rô to'dô kowasa ti Yësu, to'ba bo timo. Lijë iteri bo gô bo ko'dô gô kotô ame gô kileme tigo 'ba Boko'ba di mitôro ne.

¹² Tine bo awo ngî rô ma kembe, bo kiya zînnî te, "Gô wa'di na dô kupô ma le'jete nime këdî kiteri ma 'bënnî gô kotô di mi dÿyayi 'ba mitôro? Rô ma laka mëdî miya ziye, inza kileme du te zînnî, lijë bilaka naga nima."

¹³ Kina bo kënyî ngî këkî mi sorope lijë kileki gönyî pöpô ma kapa môtô.

¹⁴ Dô bô kôsô gô bo ga udôlu 'deni di bi togba mangolô'bô zînnî. Kôsô mo ola 'deni nge kotô mi sorope yayi.

¹⁵ Bo iya zînnî te, "Kpe, i'dike kômoye kandi laka di zi lannga 'ba Parosi ni ti 'ba Erode."

¹⁶ Kina lijë kebe ngî rô tiya mo rô gô rônni te, "Bo ëdî kiya tara gô ame dinzake ti mangolô'bô ne?"

¹⁷ Tine Yësu ikali meri 'bënnî nima ngî. Na bo kiya zînnî te, "Kpe nime, gô wa'di na këddî kiyake lende 'ba mangolô'bô ma kinza gômo? Kpe gba ikalike tigo ma dë ki'dike dÿye gômo? Kpe ngî rô wa dô kirindî tô ne ga?"

¹⁸ Eddike ngî ti kômô, tine o'jake dë? Eddike ngî ti mbili, tine uwôke dë?

¹⁹ Me tönë monye mi mangolô'bô muyi zi bilaka kuluku 'butë bi 'butë (5000) konyo ne lende mo udôlu 'deni di dÿye? Utô'duke kôsô ma kileke mo ga koso mi kee ndô?"

Lijë iya te, "Kee 'butë dômoriyô."

²⁰ Bo iya te, "Kina me ma tönë gbî monye mi mangolô'bô modôomoriyô zi ma kuluku 'butë bi modôomota (4000) tönë ga ne, utô'duke kôsô mo koso mi kee ndô?"

Lijë iya te, "Kee modôomoriyô."

²¹ Kina bo kileki zînnî te, "Pele te nime gba kpe i'dike dÿye dë gô tigo ma?"

Bô Kômô Kôlu 'Ba Betesayida

²² Lijë ari kômô Betesayida na ya môtô ga yayi ko'de bô kômô kôlu môtô ngî kako zi Yësu. Lijë oma'jo rônni zi bo 'dô bo kosa rô bo nima kilejo.

²³ Tine bo inda'ba kôzi bô kômô kôlu nima ngî kokôkô kari timo mbowa yaga di mi gawo. Bo oto'bi woro kômô mo bo ki'di kôzi bô dômô, na bo kititi kiya te, "O'ja otô?"

²⁴ Bô nima urë kômô bo konjo, na kiya te, "Yëë, mo'ja bilaka tine lijë inda ngî kôzo ngëri naga tara këdî kilingere."

²⁵ Yësu ileki 'böwu ki'di kôzi bô kômô bô nima. Bô nima ulô kômô bo ngî konjo gô bi na kômô mo kôpo ngî yaga.

²⁶ Yësu oja bo kileki kari linjo kose gômo zi bo te, "Ni, kinza kileki dë kari mi gawo nime."

*Kole 'Ba Bilaka Lesi Yë Na?
(MT 16:13-20; LK 9:18-21)*

²⁷ Yësu ni ti bô kôsô gô bo ga ënyî ngî tari mi dÿyayi 'ba Kayisariya Pilipô. Di gô kori na bo koloma ngî rô tititi lijë kiya te, "Iyake zô te. Bilaka ëdî kiya ma rô yë?"

²⁸ Lijë iya te, "Ya môtô ga iya te ni Yowani bô bapatisi na. Ya môtô ga iya te ni Eliya na. Tine ya môtô ga iya ma 'bënnî te ni bô kumë lende ma kotô môtô na."

29 Kina bo kileki kititi lijë kiya te, “Ne kpe ma 'beye iyake ma ro yë?”

Pitörö ënyï kileki dõmo ngï iya te, “Ni na ro Kurisitõ mo tõnë Boko'ba kedi koja ne.”

30 Tine bo ënyï kose gõmo ngï kitigo zinni kinza lijë kari kiya lende mo dë zi bõto.

*Yësu Iya Gõ Lende 'Ba Tölë Abo
(MT 16:21-28; LK 9:22-27)*

31 Yësu ebe ngï ro tiyandi bo kösõ gõ bo ga. Mi akiyandi abo, bo iya te, “Ro ma laka, kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomõ 'deni ngï ro mbëmbë. Löbu 'ba bilaka ni ti bõ dõ bõ akumu ni ti bõ kómõ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti kilagi 'deni ngï yaga di ro bo. Kina ti kupõ bo ngï. Tine mi tõ'dõ dõ mota bo ti kõdõ 'deni ngï yaga di mi tõlë.”

32 Lende nima bo iya ngï zinni yaga bi kõpõ kõzõ a nime te. Kina Pitörö kako kogba bo ngï kese ti bo mbowa yaga tileki lende zi bo.

33 Tine na bo kënyï kuyï kómõ bo ngï bo konḡõ dõ bõ kösõ gõ bo ga toko, na bo kamo ngï dõ Pitörö, kiya te, “Ese yaga di rõma, ni Satani. Meri 'bi nima 'ba bilaka lesi na, 'ba Boko'ba na dë.”

34 Bo idëki bõ kösõ gõ bo ga ngï kako kõtõ zi bo kpaki ti tindi naga nima, na bo koloma ngï ro tiya mo zinni te, “Bõto ame ko'dõkõ tõsõ gõma ne, i'dike bo komba gõ bo zi gbagba bo, bo kombi gomõ abo bo kösõ gõma pele nbõ mi tõlë.

35 Rõmõyï bõ ame kiteri tõmõ didi bo ne ti kupõ ngï. Tine ame kupõ didi bo gõ lende ma gbï ti laja laka nime ne ti kómõ ngï.

36 Wa'di na ti ni mõtõ ko'ja di gõmo õdõ kiya te komõmi dõliḡõ löbu nime pele 'doyi tine kupõ dõ didi yï?

37 A mõtõ inza ame 'dõ ni mõtõ ki'di topi gõ didi yï timo.

38 Bõto ame rõmo kaya ma mi kada 'ba bõ lende kënyë kinza koro Boko'ba naga nime ne, ti ro kole 'ba bilaka lesi kaya gbï 'deni tara di rõmo mi kada ma bo kedi kako 'deni

mi ro löbu 'ba 'bu bo ti malayika kõtõ laka abo ga.”

9

1 Kina bo kileki kiya zinni te, “Ro ma laka mēdi miya ziye, ya mõtõ ga di mi lõḡõ ye nima inza kinene a mõtõ ro tõlë titi du gba kota kinza ma nere löbu 'ba Boko'ba kako ra ti tigo mo.”

*Kinë Yësu Uyï Rõni
(MT 17:1-13; LK 9:28-36)*

2 Di põtõ tõ'dõ dõ modõkõtõ na Yësu kënyï kogba Pitörö ni ti Yakoba ti Yowani, lijë këki nḡe ro dõnni nime kari dõ dõku tõrõ. Tine di yayi na õdõ lijë konḡõ Yësu tine, kinë bo uyï rõni 'deni ngï 'beri,

3 bõḡõ 'ba ro bo kaḡmi ngï kõbõ kebe akurõgõ 'ba bilaka 'ba dõliḡõ nime pili.

4 Ya mota ma ro bõ kösõ gõ bo naga nima o'ja Eliya ni ngï ti Musa kedi 'deni ro tilende ti Yësu.

5 Kina Pitörö kënyï kiya zi Yësu te, “Bõ kómõ kiyandi, ele sowa ame dēdi bine ne. I'di do'dõ ngõḡõbõ mota, kõtõ ziyi, kõtõ zi Musa kina kõtõ zi Eliya.”

6 Lijë pili 'deni ngï ro tikere, lende naga nima bo kedi kiya pele ne bo ikali gõmo dë.

7 Kina põli kako kutu'bõ lijë ngï nbuku. Kina birõ kudu ngï di mi põli nima, kiya te, “Ame na ro kole ma. Mõ'õ bo kulõwõ, uwõke dõ bo.”

8 Tine õdõ lijë kënyï kuyï kõmõnni konḡõ bi toko 'bõwu yayi, bõto inza kpe, Yësu na 'deni nḡe kola kõtõ tinni yayi.

9 Kina õdõ lijë kedi këki 'deni kako bēri di dõ dõku yayi, Yësu ose gõmo kitigo zinni kinza lijë kari kiya lende nime lijë ko'ja ne dë zi bõto ma kõtõ mõtõ. Tine gõ lijë kiya 'jaa nbõ õdõ kole 'ba bilaka lesi kõdõ 'deni yaga di mi tõlë.

10 Kina lijë ki'di lende nime ngï kõ'bõ nḡe mi lõḡõ lijë. Tine lijë oloma ro tititi mo ro gõ rõnni, kiya te, “Wa'di ga na ro tõdõ di mi tõlë?”

11 Lijë ititi Yësu, kiya te, “Gɔ wa'di na bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni kiya te Eliya na kɛdɛ kako titi dɔgba di zi Kurisitɔ ma Bɔko'ba kɛdɛ koja?”

12 Yësu ileki dɔmo zɛnnɛ te, “Rɔ ma laka Eliya ako 'deni titi dɔgba tilenjo wa pili ndɔ. Kina me buku 'ba Bɔko'ba kiya te, 'Kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomɔ rɔ mbɛmbɛ bilaka kilagi di rɔmo.’

13 Ne rɔ ma laka ti miya ziye, Eliya ako 'deni tine bilaka o'dɔ wa 'deni ngi zi bo kɔzɔ ma lijë ko'dɔko to'dɔ mo, kɔzɔ ma tɔnɛ mo kugu ne tara.”

*Kole Mɔtɔ Ti Abɛri Dɔmo
(MT 17:14-21; LK 9:37-43)*

14 Kina ɔɔɔ Yësu ni kɛki 'deni bɛri kako kɔmɔ zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ma laki naga nima tine, lijë ako ko'ja tɛndi ma kinza kiya koso 'deni ngi yayi ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni kɛdɛ ko'dɔ kowasa tɛnni.

15 Bilaka naga nima lijë o'ja Yësu kɛdɛ kako na lijë kɔtɔ ngi rɔ gɔnni kirija kurɛ dɔ bo tumɔtɔ bo.

16 Yësu ititi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga iya te, “Wa'di na kɛddi ko'dɔke kowasa mo tɛnni?”

17 Bɔ mɔtɔ di mi lɔngɔ tɛndi naga nima ɛnyi kileki kiya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, kole ma nime nɔki udɔdu kpamo 'deni ngi teyi, kina me mo'de kako ziya.

18 Nɔki nime ɔɔɔ kebe to'dɔ bo, oɲma bo ngi bɛri koja surupu di kpa bo, bo konyo dɔ tunɲu bo ngi teyi ndiɲindiɲi, rɔ bo kitigo ngi yaga gbɔrɔkɔtɔ. Kina me mititi bɔ kɔsɔ gɔyi naga nime 'dɔ lijë koga nɔki nime yaga tine lijë ɔ'bo dɛ.”

19 Yësu ileki kiya zɛnnɛ te, “Kpe bilaka ma le'jete naga nime bɔ kinza kikali ti'di dɔye gɔ lende ma nime. Gɔ moloma ngi nbɔ nyanya ga tiye na? 'Dɔ mogbɔ dɔki'di ma ngi nbɔ nyanya ga di ziye na? O'deke kole nima kako zɔ dayi.”

20 Lijë o'de kole nima kako zi bo. Kina nɔki ko'ja kinɛ Yësu te, na koɲma kole nima ngi bɛri, kululu, surupu kɔ'bu di kpamo.

21 Yësu ititi 'bu 'ba kole nima, iya te, “Nɔki nime isaki bo nyanya ga?”

Bo ileki dɔmo tɛgɛ, “Mɔlo gba rɔ dɔ kole titi.

22 Mi kada mɔtɔ ga ebe tu'du bo mi pa'do, mɔtɔ ga oɲma bo ngi mi mini, 'dɔ kupɔ bo ngi yaga. Ne ɔɔɔ kɔ'bo ngi to'dɔ mo, oɲgɔ lisa 'ba rɔze kokɔnyi ze.”

23 Yësu ileki kiya zi bo te, “Gɔ wa'di na kiya te ɔɔɔ mɔ'bo ngi? A mɔtɔ inza ame 'dɔ konya dɔ bilaka ame ga pili ki'di dɔnni 'deni gɔ tigo 'ba Bɔko'ba ne.”

24 Kina 'bu 'ba kole nima kɛnyi ngi kulɔri rɔ ma kembe kiya te, “Ma mi'di dɔma 'deni ngi gɔmo, tine okɔnyi ma kogbɔ ma laka yimo.”

25 Yësu oɲgɔ bilaka ɛdi 'deni ngi kosɔni kulɔwɔ kako ngila lijë. Kina bo kamo ngi dɔ nɔki nima kiya te, “Ni nɔki ku'bɛ mbili kudɔdu kpa nima, moga yi, ɔɔɔ yaga nburu mi kɔtɔ kinza kileki dɛ kpe dɔ bo nime.”

26 Kina nɔki kɛnyi kapi ngi rɔ ma kembe koɲma bɔ nima ngi rɔ ma kɛnyɛ, kina kita'ba ngi yaga di dɔmo. Bɔ nima o'dɔ ngi yayi kɔzɔ tɔku. Kina bilaka ama ga yayi ne kebe ngi rɔ tiya mo tɛgɛ, “Bo ɔlɛ 'deni.”

27 Tine Yësu inda'ba kɔzi bo, na bo kɛnyi ngi tɔrɔ.

28 Kina ɔɔɔ Yësu ni kɛdɛ 'deni rɔ dɔnni rɔ ti bɔ kɔsɔ gɔ bo ga tine, na lijë kebe tititi bo iya te, “Gɔ wa'di na dɔ'bo ma 'beze dɛ toga nɔki yaga?”

29 Yësu ileki dɔmo zɛnnɛ iya te, “A mɔtɔ inza ame 'dɔ kɔ'bo toga mo timo, tine nge kɔtɔ ti mɔtu.”

*Yësu Iya Lende 'Ba Tɔdɔ Abo Di
Mi Tɔlɛ
(MT 17:22-23; LK 9:43-45)*

30 Lijë ɛnyi ngi di bi nima yayi kudɔ te kebe mi Galilaya. Yësu o'dɔko dɛ 'dɔ bilaka kikali gɔ bi ma lijë kɛdɛ teyi,

31 rɔmɔyi bo o'dɔko tiyandi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga. Mi akiyandi abo zɛnnɛ bo iya te, “Ti ki'di kɔzi kole 'ba bilaka lesi 'deni ngi zi bilaka mɔtɔ

ga, kupö bo yaga. Tine mi tö'dö do mota bo ti kodo ngi yaga di mi tölä."

³² Akiyandi abo nima bo koso go bo ga ikali mi 'jo 'ba lende mo de. Tine lijé ere 'deni di bi tititi bo.

³³ Lijé ako kömö Kaparanoma, kina odo lijé kedé 'deni lijo tine, Yésu ititi bo koso go bo ga iya te, "Wa'di na kolomake ro to'do kowasa mo di go kori yayi ne?"

³⁴ Lijé ileki domo de römöyí pa di go kori yayi lijé oloma ro towasa mo ye na ro löbu di mi löngö lijé nima bina.

³⁵ Yésu oloma béri kideki ma 'buté domoriyö naga nima kako zi bo. Kina bo kiya zinni te, "Botö ame ko'doko tedi ro löbu ne, i'dike bo kileki ro bo béri yaga ro bo laja zi ya ma laki."

³⁶ Bo ogba kole titi motö ki'di korö kömönni yayi, bo kinda'ba romo na bo kiya zinni te,

³⁷ "Botö ame koja laja zi kole ma te domöyí ma ne, ma na bo koja laja 'deni zö. Kina botö ame koja laja zö, bo ame koja ma ne na ma 'deni gbi bo koja laja teyi."

³⁸ Yowani ényí kiya zi bo te, "Do'ja bo motö kedé koga nöki ti möyí yí, kina dota gomo 'deni di zi bo diya te kinza bo ko'do de römöyí bo inza ro ma kotö 'beze motö."

³⁹ Yésu iya te, "Kinza kotake gomo de di zi bo. Römöyí botö ame kedé ko'do go kotö 'deni ti möyí ma ne inza kileki 'böwu kiya ma ro ma kënyé.

⁴⁰ Botö ame ko'ji ze de ne kina ro 'beze.

⁴¹ Omerike go lende nime laka. Botö ame ki'di pele nge ro mini kuwé ziye römöyí kpe 'ba Kurisito na ne ti ko'ja kpa közi 'ba gomo ngi.

⁴² Botö ame kebe ki'di a titi ma kotö a naga nime te ame ki'di dönni 'deni go lende ma ne kebe kila'ba mi lende kënyé, ma laka mo dene go kudödu ro toto kuwu ndöwu ma löbu mugu bo mo go kitinjí bo timo mi mini löbu.

⁴³⁻⁴⁴ Odo köziyí na ki'di yi ko'do lende kënyé, oke yaga. Ti kedé ro ma laka ro do kiteli ziyi todo mi didi ma nburunburu ti közi kotö, di do ame 'do kari ku'du yi mi Gehena pa'do kinza kölu nima ti köziyí kedé riyö ne.

⁴⁵⁻⁴⁶ Odo ndiyi na ki'di yi ko'do lende kënyé, oke yaga. Ti kedé ro ma laka ziyi 'do todo mi didi ma nburunburu ro bo ndi kotö di do ame 'do kari ku'du yi mi Gehena ti ndiyi kedé riyö ne.

⁴⁷ Odo kömöyí na ki'di yi ko'do lende kënyé, iyagba yaga. Ti kedé ro ma laka ziyi todo mi nere löbu 'ba Boko'ba ro bo komo kotö di do ame 'do kari ku'du yi mi Gehena ti kömöyí kedé riyö ne.

⁴⁸ Go bi nime ro Gehena ne kuru ma kedé konyo bilaka mo ga ölé de kina pa'do mo ö'bö nburu tara kölu de."

⁴⁹ Kina bo kiya gbi te, "Ti kilenjo bilaka pili 'deni ngi ti pa'do go kedé laka kotö tikö'do ame kedé kilenjo wa ne tara.

⁵⁰ Tikö'do ele ma. Ne odo tikö'do kote tulöwu ma kiyoko mo 'deni ti ko'bo 'böwu ti'di mo kileki ro ma kiyoko tondo ga? Ni motö i'di gbagba yi kedé ro tikö'do. Olomake ti mi këyi ro go roye."

10

Lende 'Ba Toga 'Ja (MT 19:1-12; LK 16:18)

¹ Di yayi na bo kënyé ngi kari mi doyyayi 'ba Yudayi. Bo umu kari gönyí yöpö 'ba Yaradene, na bilaka kolö ngi ro tindí kako zi bo. Kina bo koloma ngi ro tiyandi lijé kotö ma molö tara.

² Kina Parosi ni kako ma 'benni ngi tititi bo to'ba bo timo. Lijé ititi bo, iya te, "Tara ne edi ngi ro ma laka mi kö'du ki'di na 'do toga 'ja?"

³ Bo ileki kititi lijé te, "Wa'di na Musa kiya mi kö'du ki'di?"

⁴ Lijé iya te, "Musa odo kpamo zi botöni 'do kugu waraga 'ba tēyi ki'di zi 'ja ame bo kedé koga ne."

5 Yësu ileki dɔmo zɔnni te, “Musa ugu kɔ'du ki'di nima tara ziye, rɔmɔyɔ minyi 'be idari 'deni.

6 Tine ma di bi tisaki mo inza tara. Ugu 'deni, iya te, ‘Bɔko'ba o'ba lijɛ rɔ bɔtɔni ni ma ti 'ja.

7 Gɔ kɔ'du mo na ki'di bɔtɔni kɛdi kɛnyɔ kolɔɔ di yɔki 'bu bo ni ti ma bo, lijɛ kari kodɔ'bo ga rɔnni ti 'ja abo.

8 Kina lijɛ kpaki riyɔ 'deni rɔ akɔɔ.' Lijɛ inza kpe riyɔ, tine 'deni yaga ngi rɔ akɔɔ.

9 Kina wa ame Bɔko'ba kodɔ'bo 'deni rɔ a kɔɔ ne kinza bɔɔ mɔɔ kebe koza yimo dɛ kpe yaga.”

10 Kina ko'ja lijɛ kileki 'deni kari lijɔ tine, na bɔ kɔsɔ gɔ bo ga kɛnyɔ kititi bo gɔ lende nima.

11 Bo iya zɔnni te, “Ni mɔɔ ame koga 'ja 'bi kebe kari kogbe mɔɔ ne, o'do yɛri 'deni.

12 Kina gbɛ 'ja ame kɛnyɔ di gɔ mɛ'dɛ ni kari kogbe mɛ'dɛ mɔɔ ne, yɛri na lɔko ko'do 'deni.”

*Yësu O'do Yɛyɛ Dɔ Kole Titi
(MT 19:13-15; LK 18:15-17)*

13 Ya mɔɔ ga o'de kole titi kako zi bo 'do bo ki'di kɔzi bo dɔmo. Tine bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ota gɔmo kinza ki'di lijɛ dɛ kako zi bo.

14 Kina ɔɔ Yësu ko'ja lende nima tara tine, bo ɛnyɔ ngi rɔ 'diri. Bo iya zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga te, “Olake kole titi kako zɔ kinza kotake lijɛ dɛ, rɔmɔyɔ lijɛ ame ga te ne ɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba na rɔ 'bɛnni.

15 Rɔ ma laka miya ziye, bɔɔ ame kinda'ba ɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba dɛ kɔzɔ kole titi ne inza kɔɔ du te yimo.”

16 Kina bo kogba kole titi naga nima ngi bo ki'di kɔzi bo dɔmo ko'do yɛyɛ zɔnni.

*Bɔ Mɔri Mɔɔ
(MT 19:16-30; LK 18:18-30)*

17 Tine ko'ja Yësu ni kɛdi ko'do 'deni tɔsɔ dɔmo tari yɔ, na bɔ mɔɔ kako ngi rɔ riɛa kolɔɔ bɛri kɔmo bo te, koma'jo rɔni zi bo, kiya te, “Bɔ kɔmo kiyandi ma laka, wa'di

na gɔ mo'do 'do mo'ja didi ma ɛburuɛburu?”

18 Yësu ileki kiya zi bo te, “Gɔ wa'di na kidɛki ma rɔ ma laka? Bɔɔ mɔɔ inza laka, tine Bɔko'ba na ɛge kɔɔ kpɔki laka.

19 Ikali kɔ'du ki'di 'deni, ame kiya te, ‘Kinza ko'do rɔyɔ dɛ rɔ bɔ kɔzi roma. Kinza ko'do yɛri dɛ. Kinza ko'do 'bɔgɔ dɛ. Kinza kususɔ bɔɔ dɛ rɔ bɛti. Kinza ko'do 'bɔlu dɛ. Oro 'bu yi ni ti mɔyɔ.’”

20 Bɔ nima ileki dɔmo, iya te, “Bɔ kɔmo kiyandi, wa naga nima pili mo'do 'deni mɔlo dɔ yɔbi ma.”

21 Yësu onɔɔ dɔ bɔ nima, bɔ ɔ'ɔ bɔ nima. Na bo kileki kiya teyi te, “A mɔɔ ɛdi kɔɔ ame kɔmo gba di ziyɔ 'do to'do mo. Ari kugɔ akonzi 'bi naga nima mɔkɔ koza girisi mo ga zi bɔ lisa. Kina ti kulu kpamo 'deni ngi ziyɔ mitɔrɔ. Kina 'do kako ti kɔsɔ gɔma.”

22 Lende nime bɔ nima kuwɔ kɔzɔ a nime te yɔ, na bo kuyɔ kɔmo ma lɔwɔ ngi bo kari abo. Rɔmɔyɔ bɔ nima bo rɔ bɔ mɔri ti wa ɛbanɛ.

23 Yësu uyɔ kɔmo bo konɔɔ dɔ bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, na bo kiya zɔnni te, “Ti kɛdi rɔ ma kitigɔ zi bɔ wa ni 'do kodɔ mi ɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba.”

24 Lende nime igayi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ngi. Tine Yësu oto nduwɛ tiya mo zɔnni te, “Kole ma ga, tɔɔ mi ɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba ti kɛdi rɔ ma kitigɔ.

25 Tɔɔ mi ɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba ti kɛdi rɔ ma kitigɔ zi bɔ wa ni kebe tɔɔ 'ba gamele kebe mi bi gbɔnɔ 'ba bicɛ libira.”

26 Lende nime igayi lijɛ ngi mi kɔɔ, kina lijɛ kileki gɔmo kiya zi bo te, “Ne ma 'deni tara tine ne, yɛ ga na ti kɔmo di mi tɔlɛ?”

27 Yësu onɔɔ dɔnni kina bo kileki kiya zɔnni te, “Wa naga nime ma di zi bilaka lesi na ɛge kinda rɔ a ma 'do ko'do rɔni dɛ. Tine ma di zi Bɔko'ba embe dɛ rɔmɔyɔ bo na kɔ'bo to'do wa pili.”

28 Pitɔrɔ ɛnyɔ kiya zi bo te, “Onɔɔ te, ze 'beze nime dola wa pili 'deni me dɔsɔ gɔyɔ.”

29 Yēsu iya te, “Yēē, rɔ ma laka miya ziye, bɔtɔ ame kola liɲɔ, kola lɔndɔ, kola lēmī, kola ma bo ni ti 'bu bo, kola kole, kola nyaka dɔmɔyī ma gbī gɔ laja kɔtɔ laka nime ne,

30 ti ko'ja ngī mī kada ma giri naga nime rɔ dɔ kiteli. Bo ti ko'ja wa naga nime pili rɔ mbēmbē kebe dɔ ame gbī ti kōzī kasi 'ba gɔmo. Kina mī kada ma kēdī kako nime 'dē bo ti kēdī ngī ti didī ma ɲburunburu.

31 Tine ma konzi ame ga pa dɔgba ne ti kileki 'deni yī'bōwu, kina ma yī'bōwu na ti kēdī 'deni dɔgba.”

Yēsu Iya Gɔ Lende 'Ba Tinda'ba Bo

(MT 20:17-19; LK 18:31-34)

32 Di gɔ kɔri lijē kēdī 'deni rɔ tari Yerosalema, Yēsu na kōsɔ ngī dɔgba. Kina lende mo kigayi bɔ kōsɔ gɔ bo ga ngī, ko'de tikere ngī pili zi bilaka ame ga kēdī kozi gɔ bo ne. Tine bo ari kogba lijē ma 'butē dɔmoriyō mo naga nima ngī 'beri yaga rɔ dōnnī, bo koloma rɔ tiya gɔ wa ma kēdī kari ko'dɔ rōnī zi bo zinnī,

33 bo iya zinnī te, “Kpe, uwōke tɔma. Dēdī darike nima ɲbō mī Yerosalema. Kina di yayi na ti ki'di kōzī kole 'ba bilaka lesi ngī zi bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni. Tine na ti lijē kodɔ karama mo ngī dɔ bo rɔ tōlē. Lijē ti ki'di bo zi ma rɔ bɔ lōwō mo ga

34 kodɔ laɲa rɔ bo, koto'bi woro rɔ bo, komba bo kupō bo yaga. Tine mī tō'dō dɔ mota bo ti kēnyī kodɔ 'deni ngī yaga di mī tōlē.”

35 Yakoba ni ti Yowani, kole 'ba Zebedayo ga ako zi Yēsu kiya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, a mɔtɔ ēdī bine do'dɔkɔ yī 'dɔ ko'dɔ zize.”

36 Yēsu iya te, “Wa'di na ko'dɔkɔke gɔ mo'dɔ ziye?”

37 Lijē iya te, “Dɔ kari koloma 'deni dɔ kitī mī ɲere lōbu 'bī, do'dɔkɔ 'dɔ ki'di ze doloma tiyī, ma kɔtɔ dɔ dōrī yī, ma kɔtɔ dɔ gali yī.”

38 Yēsu ileki zinnī te. “Wa nima kititike ne ikalike dē. Kpe, ti kɔ'boke tuwē wa di mī kōsu 'ba gɔmo nime

mēdī mari muwē ne? Ti kɔ'boke gɔ kobapatisi ye ti kɔri nime kobapatisi ma timo ne?”

39 Lijē iya te, “Ti dɔ'bo ngī.”

Yēsu iya te, “Rɔ ma laka kpe ti kuwēke ngī di mī kōsu mo ma mēdī muwē di yīmo, kina ti kobapatisi ye ngī kɔzɔ ma 'bama.

40 Tine lende 'ba ti'di wa toloma dɔ dōrī ma ala dɔ gali ma nima, ndɔbɔ ma na dē. Bɔko'ba na kēdī ki'di gɔ bi nima zi bilaka mo ga ame bo kileɲo 'deni dɔmɔyī mo ne.”

41 Kina ɔdɔ kɔsɔ ya ma 'butē naga nima kuwō lende nima 'deni tara tine, lijē ēnyī ngī rɔ 'dīrī ti Yakoba ni ti Yowani.

42 Kina Yēsu kīdēkī lijē ngī pili kako bi kɔtɔ zi bo. Bo iya zinnī te, “Ikalike 'deni laka, lōbu ma 'ba bɔ lōwō ni o'dɔ ga rōnnī ngī rɔ ɲere rɔ a lōbu dōnnī.

43 Tine ma 'beye inza tara. Boto ame ko'dɔkɔ gɔ bo kēdī rɔ lōbu di mī lōngō ye ne, bo kileki rɔ bo yaga rɔ bɔ laja ziye.

44 Kina bɔ ame kiteri 'dɔ bo na kēdī rɔ bɔ dɔye ne, bo kileki rɔ bo yaga rɔ atoli ziye pili.

45 Rōmɔyī kole 'ba bilaka lesi pele ako dē 'dɔ koja laja teyi, tine bo na 'dɔ koja laja zi bilaka, kina gbī ti'di didī bo tutē gɔ ma konzi timo di mī tōlē.”

46 Lijē ako kōmō Yereko. Tine ko'ja Yēsu ni ti bɔ kōsɔ gɔ bo ga ti tīndī ma kēdī kari tīnnī naga nima kēdī kiteli 'deni kebe yayi tine, bɔ kōmɔ kōlu mɔtɔ yayi mōyī mo rɔ Batimayo kole 'ba Timayo, ēdī kolɔ'bo kpa gɔ kɔri yayi tokpasi wa.

47 Kina ɔdɔ bo kuwō 'deni kiya te, Yēsu 'ba Nazareta na, kina bo kulōrī ngī rɔ ma kembe, kiya te, “Yēsu kole 'ba Dawidi, i'di miyī kēyī rōma.”

48 Bilaka ma konzi i'di tamo dɔ bo gɔ bo kudumō yaga. Tine na bo kulōrī ngī kulōwō rɔ ma kembe, kiya te, “Yēsu kole 'ba Dawidi, i'di miyī kēyī rōma.”

49 Kina Yēsu kɔrɔ ngī kiya te, “T'dike bo kako dayi.”

Kina lijë kidëki bɔ kɔmɔ kɔlu tɔnɛ ngi, iya te, “Ögö ti, ënyi tɔrɔ, bo ëdi kidëki yi.”

⁵⁰ Kina bɔ nima kogbagba ngi kuli bɔngɔ yaga di dɔ bo, kënyi kari zi Yësu.

⁵¹ Yësu ititi bo iya te, “Wa'di na ko'dɔkɔ gɔ mo'dɔ ziiyi?”

Bɔ kɔmɔ kɔlu nima iya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, ma mo'dɔkɔ to'ja gɔ bi.”

⁵² Yësu iya te, “Laka, ari ti, ti'di döyi gɔ tigo ma ilenɔ yi 'deni.” Kina kɔmɔ bɔ nima kɔpɔ ngi yaga, bo kɔsɔ gɔ Yësu di gɔ kɔri yayi.

11

*Tɔdɔ 'Ba Yësu Mi Yerosalema
(MT 21:1-11; LK 19:28-40; YN
12:12-19)*

¹ Kina ɔdɔ lijë kari 'deni kɔmɔ ngɔsi ngila Yerosalema mi gawo 'ba Betepage ni ti Betaniya tine, na lijë kari ngi dɔ dɔku 'ba Bilya. Yësu oja bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ma riyo

² kari dɔgba ti ndose nime, kiya te, “Kpe arike mi gawo nima dɔgba kɔmɔye ne. Di bi tɔmɔ 'be yayi ti kari ko'jake kole akaca kosi dɔmo 'deni bëri, rɔ ame gba bɔtɔ këki dɛ dɔmo ne. Opeke ko'deke kako bine.

³ ɔdɔ bɔtɔ kititi ye kiya te, ‘Eddi kopeke gɔ wa'di?’ Iyake te, ‘Nere na ko'dɔkɔ, bo ëdi kileki giri naga nime.’”

⁴ Lijë ari ngi ko'ja kole akaca kosi dɔmo 'deni yaga kpa reki yayi. Kina ɔdɔ lijë këdi ko'dɔ tope mo tine,

⁵ ya mɔtɔ ga ame këdi kɔrɔ yayi ne ititi lijë iya te, “Wa'di na këddi ko'dɔke tara, këdi kopeke akaca nima?”

⁶ Lijë ileki dɔmo ngi kɔzɔ ma tɔnɛ Yësu kose zinni ne tara. Kina bilaka naga nima kola ngi lijë kari timo.

⁷ Lijë o'de akaca nima kako zi Yësu na lijë ko'ba bɔngɔ 'bënni ga ngi gɔmo. Kina Yësu këki ngi koloma dɔmo.

⁸ Tine bilaka ma konzi mɔtɔ ga o'ba bɔngɔ ma 'bënni ga mi gɔ kɔri, ya mɔtɔ ga oga ma 'bënni rɔ mbili mbirö ni di mi nyaka ko'ba gɔ kɔri.

⁹ Kina bilaka konzi naga nima mɔtɔ ga kɔsɔ 'deni dɔgba mɔtɔ ga kebe gɔ bo yi'böwu ne ki'di ngi tulöri timo rɔ ma kembe, kiya te, “Akilëlu këdi zi Bɔko'ba. Yëyi këdi dɔ bo ame kako ti möyi bo nere Bɔko'ba ne.

¹⁰ Yëyi 'ba Bɔko'ba këdi dɔ nere löbu ame këdi kako ne kɔzɔ 'ba 'bu ze löbu Dawidi. Akilëlu këdi zi bo Bɔko'ba.”

¹¹ Yësu ɔdɔ Yerosalema na bo kiteli ngi kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Bɔko'ba. Kina ɔdɔ bo kɔngɔ wa mo naga nima 'deni pili tine, na bo kari ngi ti bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ma 'butë dɔmoriyö naga nima mi Betaniya, römöyi kada inza kpe.

*Yësu Ulömu Ngëri Këlu
(MT 21:18-19)*

¹² Mi bi këzë ma di gɔmo ko'ja lijë këdi kileki 'deni kako di Betaniya tine 'bö o'dɔ Yësu 'deni.

¹³ Bo o'ja ngëri këlu kinda di bi kɔwɔ ti mbili dɔmo. Kina bo kɔkɔ ngi kari tɔngɔ mo, bo iya te mɔtɔga bo ti ko'ja ma kana mo. Tine bo ari ko'ja nge rɔ mbili na kutu ë'bënni römöyi kada 'ba tana 'ba këlu na dɛ gba.

¹⁴ Kina bo kiya ngi zi ngëri këlu nima te, “Ni, bɔtɔ inza konyo ɔtɔ mɔtɔ kpe di döyi.” Lende nima bo iya pili mbili bɔ kɔsɔ gɔ bo ga kuwö.

¹⁵ Lijë ako kɔmɔ Yerosalema na bo kari ngi kɔdɔ mi reki 'ba rö löbu 'ba Bɔko'ba. Bo ari ko'ja bɔ ndögö koso 'deni yayi na bo koloma ngi rɔ toga lijë yaga, bo kitinji dɔ tarabiza 'ba bɔ kutë girisi ni ti gba'da 'ba bɔ kugö matukpuru ni bëri.

¹⁶ Bo embe ngi kola bɔtɔ dɛ kpe kombi wa dönni kudö timo kebe yayi.

¹⁷ Kina bo koloma ngi rɔ tiyandi lijë kiya zinni te, “Uwöke dɛ me tɔnɛ kugu ne? Iya te, ‘Rö löbu ma nime ti kidëki rɔ rö 'ba mötu zi dɔ kupö pili.’ Ne kina me 'böwu kpe kebe kuyike yaga rɔ ti'börö 'ba bɔ 'bögö.”

¹⁸ Bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni uwö lende mo na lijë

ki'di ngi toma kori 'ba 'do tupö Yësu timo. Tine lijë ere di ro bo römöyï akiyandi abo igayi ma konzi 'deni ngi pili.

¹⁹ Mi doköpiyari 'deni na Yësu ni kënyï ngi di mi gawo yayi ti bo köso go bo ga lijë kileki kari.

Andi Di Gô Ngëri Këlu
(MT 21:20-22)

²⁰ Molo mi dönbo ma di pötö mo ko'ja lijë këdi kudö ro go kori nima, lijë o'ja ngëri këlu tönë kölä 'deni.

²¹ Pitörö omeri go lende tönë ngi, na bo kiya zi Yësu te, "Bo kömo kiyandi, ongo te. Ngëri këlu tönë kulömu ne ölä 'deni."

²² Yësu ileki dömo zinni iya te, "Ro ma laka miya ziye, i'dike döye go lende 'ba Boko'ba.

²³ Boto ame kiya zi döku nime te, 'Ni, ënyï kari ku'du röyï mi mini löbu,' ödö kiya te döki'di bo kidaki dö bo ki'di dö bo ngi gömo, ro ma laka ti ko'do röni ngi tara.

²⁴ Kina me mëdi miya ziye, wa ame ödö kititike ti mötu ziye ti'di döye gömo, o'jake 'deni, kina ëdi 'deni ro e'be.

²⁵⁻²⁶ Kina ödö koröke 'deni këddi kumötuke, olake lepï ye ga ame kirasi lende 'deni ziye, römöyï 'do 'bu ye ame mitoro ne kola ye gbï go lende kirasi 'be ga."

²⁷ Lijë ako kömö mi Yerosalema, kina ko'ja Yësu këdi kilingere 'deni kebe mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi, na bo dö bo akumu ni ti bo kömo kiyandi ni ti löbu 'ba bilaka ni

²⁸ kako kititi bo kiya te, "Közi kakpa 'ba yë na me këddi ko'do wa naga nime timo ne? Yë na ki'di közi kakpa 'ba to'do wa naga nime te ziyi?"

²⁹ Yësu iya te, "I'dike mititi ye nge köto, ödö kilekike dömo 'deni zö na 'jaa ti mileki dö akititi 'be nima.

³⁰ Iyake zö te, közi kakpa 'ba bapatisi nime Yowani koloma tönë ro to'do mo ne ako di yala? Yë na ki'di zi bo, Boko'ba na ki'di ala bilaka lesi na ki'di?"

³¹ Kina lijë koloma ngi ro towasa mo ro go rönni. Lijë iya te, "Ödö diyake te ako di zi Boko'ba bo ti kiya te, 'Ne go wa'di na kpe ki'dike döye dö go lende 'ba Yowani?"

³² Ödö diyake te ako di zi bilaka lesi ele dö gbï."

Lijë ëdi kere di zi bilaka konzi naga nima römöyï lijë pili omeri ngi ro ma laka Yowani ro bo kumë lende 'ba Boko'ba.

³³ Kina lijë kileki dömo ngi zi Yësu te, "Dikali dö."

Yësu iya zinni te, "Kina gbï ma minza miya ziye közi kakpa 'ba yë na me mëdi mo'do wa naga nime timo."

12

Döngala 'Ba Bô Ndöbo
(MT 21:33-46; LK 20:9-19)

¹ Kina Yësu koloma ngi ro tilende zinni ro döngala, bo iya te, "Bo möto idiyë möwo këdi ko'do ro layi naga ngi ro nyaka, bo kigaga reki kuru dömo, bo kole gö 'ba tuzi layi mo, bo kole kilanga 'ba toda mo. Kina bo ko'de bo ndöbo ngi ki'di yimo bo kënyï kari dö gawo ma köwo.

² Kina ödö kada 'ba tite'de mo kömö 'deni tine, na bo koja bo laja abo möto ngi kari 'do ko'de ma 'ba bo.

³ Tine bo ndöbo naga nima omba bo laja nima ngi koga kileki ro közi sari.

⁴ Bo oja bo laja möto gbï kari. Kina bo ndöbo naga nima komba ngi koga dömo ko'do kënyë kömo.

⁵ Bo oja möto gbï kari. A ma tine lijë omba ngi kupö yaga. Kina lijë koloma ngi nduwë ro to'do bo laja ma konzi möto ga nduwë tara, möto ga lijë omba ro tomba, möto ga lijë upö ngi yaga.

⁶ Rö nburunburu mo tine boto möto ari kinza kpe zi bo 'deni nge ro kole köto abo ame bo kö'ö kulöwö ne, na bo koja ngi. Bo omeri, bo iya te, 'Ame ro kole ma ne lijë ëdi koro.'

⁷ Tine bo ndöbo naga nima iya ngi ro go rönni te, 'Bo këdi kari koloma ro bo dö nyaka nime kada möto di

pötö 'bu bo mo tönë ne bo na me, ako dupöke bo yaga 'do nyaka nime koloma ngi nburu ro eze.'

⁸ Kina lijë kinda'ba bo ngi kupö bo ku'du töku mo yaga di mi nyaka nima."

⁹ Yësu ileki kititi bilaka naga nima yayi ne kiya te, "Ma komerike 'beye, wa'di na ti bo do nyaka nima kari ko'do? Ro ma laka bo ti kari ngi kote do bo ndobo naga nima pili yaga, bo ko'de ro bilaka ma löwö na kako to'do ndobo yimo.

¹⁰ İdëkike dë su me tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Döku tönë bo ko'ba rö ni kilagi pa di romo ne na kileki 'deni ro döku ma laka ro do kiteli mi gbondo 'ba rö.'

¹¹ Ame wa ko'do 'ba nere Boko'ba na. Dotöke ngi ro goze."

¹² Kina löbu 'ba Yudayi ni koloma ngi ro toma kori 'ba 'do tupö bo timo. Römöyü lijë iyëni rönni tégë Yësu ëdi ro tiya dɔngala nima rönni. Tine lijë ere tindi naga nima yayi ne. Kina lijë kita'ba ngi yaga di ngila bo.

¹³ Kina lijë kari koja Parosi mato ga ngi ti bilaka mato ga 'ba Erode ngi kako zi bo toko kpa bo.

¹⁴ Lijë ako kititi bo kiya te, "Bo komo kiyandi, dikali ngi ni lende 'bi ga na ro ma kodoro. Mi lende kiya 'bi zi bilaka ere boto dë, lende 'bi ga pili ro ma koriya zi ma titi kpaki ti ma löbu mo ga. Kö'du 'ba Boko'ba na këddi kiyandi bilaka timo ro ma kodoro. Iya zize te, tara ne ëdi ngi ro ma laka mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'do topi awada zi bo doliŋo ma löbu 'ba Romo? Ala tondo?"

¹⁵ Yësu ikali dɔngala 'bënni nima 'deni molo na bo kileki kiya zinni te, "Kpe, ëddi ko'bake ma go wa'di? O'deke girisi silinbi mo te dayi mongo te."

¹⁶ Lijë o'de zi bo na bo kititi lijë iya te, "Kinë yë ti möyü yë na me kugu romo ne?"

Lijë iya te, "Bo doliŋo 'ba Romo na."

¹⁷ Bo iya zinni te, "Laka, wa ame ro 'ba bo doliŋo ne opike zi bo doliŋo. Tine ame ro 'ba Boko'ba ne

opike zi Boko'ba." Kina lende abo kigayi lijë ngi.

*Lende 'Ba Tado 'Ba Töku
(MT 22:23-33; LK 20:27-40)*

¹⁸ Kina ya ma ro Sadoke ni lijë ma komeri 'bënni kiya te a mato inza ro tado 'ba töku di mi tolë naga kako ngi zi Yësu. Lijë ititi bo iya te,

¹⁹ "Bo komo kiyandi, Musa ugu iya te odo löndö yü mato köle kola 'ja abo kinza ti kole, inda'ba közimo 'do köyöke bi do löndö yü nima.

²⁰ Tine ya mato ga pa bine ro löndö koto modomoriyö. Bo ma löbu mo ogbe 'ja kina köle ngi kola kinza ti kole.

²¹ Kole ma mi riyö mo inda'ba közimo kina bo köle ngi gbi kola ni kinza ti kole. Bo ma ro mi mota mo inda'ba közimo,

²² kina ngi gbi tara nduwë ro gönni nima pili kpaki modomoriyö kinza ma köyö kole. Ro nburunburu mo na 'ja mo tönë kari köle ngi gbi.

²³ Tine mi kada 'ba tado 'ba töku di mi tolë ti loko këdi ro 'ja 'ba yë, ya modomoriyö naga nima na ma 'deni pili ro më'dë ni?"

²⁴ Yësu ileki domo zinni iya te, "Kpe, öluke lende 'deni ngi sowa. Buku 'ba Boko'ba ikalike dë. Ikalike a mato ro tigo abo dë gbi yo.

²⁵ Bilaka ame ga këdi kodo di mi tolë ne a mato inza kpe zinni ro, ro kogbe. Lijë 'deni ngi kozo malayika 'ba mi doyayi 'ba mitoro naga tara.

²⁶ Kina ma go lende 'ba tado 'ba töku di mi tolë, kpe idëkike dë su di mi akugu 'ba Musa ma tönë pa'do köbö zi bo do morogo Boko'ba kiya zi bo te, 'Ma na ro Boko'ba 'ba Abarayama, Boko'ba 'ba Yisika, Boko'ba 'ba Yakoba.'

²⁷ Ne kina me dikali ngi lijë inza kpe ro töku, Boko'ba ididi lijë 'deni. Kpe öluke lende 'deni sowa."

*Kö'du Ki'di Ma Ro Do Kiteli
(MT 22:34-40; LK 10:25-28)*

²⁸ Bo komo kiyandi mato ame këdi yayi ro tuwö kowasa 'bënni nima ne, ënyü ngi kako ngösi. Kina odo bo kongo Yësu ngi kileki do lende ro ma

kodoro zi ya naga nima koro a nima tara tine, bo enyi kititi Yesu iya te, "Ko'du ki'di 'ba Boko'ba ma yala na kulowo ro do kiteli?"

²⁹ Yesu ileki domo te, "Ko'du ki'di ma kulowo ro do kiteli mo na tone kiya te, 'Kpe Yisarele, uwoke. Nere Boko'ba ze na nge koro ro Boko'ba.

³⁰ Ziye to'o nere Boko'ba 'be ti doki'di ye pili ti didi ye pili ti meri 'ba doye pili ti tigo 'be ga pili.'

³¹ Ma ro mi riyö mo na me, 'Ziye to'o lepi ye ga gbi koro ma koke yida roye ga tara.' Ko'du ki'di moto ma kulowo ro do kiteli di do ame inza."

³² Bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di nima enyi kileki domo ngi zi Yesu iya te, "Bo komo kiyandi, ele sowa. Ro ma laka koro a kiya 'bi, nere Boko'ba nge koro, Boko'ba 'beri moto inza.

³³ Kina go ze bilaka lesi do'oke Boko'ba ti doki'di ze pili, ti meri 'ba doze pili, ti tigo 'ba mize ga pili. Kina go ni moto koro lepi yi gbi koro ma koro yida royi tara. Ko'du ki'di riyö naga nime na ro do kiteli kebe tumu roma ni pili zi Boko'ba."

³⁴ Yesu ongo do lende kileki 'ba bo nima ngi ti lende kikali mo kulowo. Na bo kenyi kiya zi bo nima te, "Ni, inza kpe gba nbö ro ma koro di ro nere löbu 'ba Boko'ba." Di potö lende nime boto moto ilana roni de kpe tititi Yesu.

*Lende 'Ba Kurisitö
(MT 22:41-46; LK 20:41-44)*

³⁵ Kina odo Yesu kedii 'deni ro tiyandi wa di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tine, bo iya te, "Ro ma tondo mo ga na bo komo kiyandi ni kedii kiya te Kurisitö ame Boko'ba kedii koja ne di mi kupö Dawidi?"

³⁶ Dawidi na tone kiya ti Nyi Koro Laka teyi te, 'Nere Boko'ba iya zi nere ma te, "Oloma do dori ma bine nbö mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga.'"

³⁷ Dawidi mo na me kideki bo 'deni ro nere. Ne ro ma tondo mo na 'do nere 'ba Dawidi mo tone kileki 'bowu ro kole zi bo?"

³⁸ Mi akiyandi abo zinni bo iya te, "Kpe i'dike komoye kandi laka di zi bo komo kiyandi 'ba ko'du ki'di ni. Ako'doko 'benni ro tilingere ti bongoro kidakpa 'benni naga nima rönni. Tumoto lijé koro bo ro koro naga tara di mi bi 'ba ndögö na lende mo koro rönni.

³⁹ Akiteri 'benni ro kitii ma löbu naga di mi rö 'ba motu ti bi ma laka di mi nbele.

⁴⁰ Lijé bo kedii koro gomo ro makuru'bé tote do amo naga nima. Motu ko'do 'benni ro gögö tileme rönni timo. Lijé nime, kada moto karama ma kedii koro dönni na ro do kiteli."

⁴¹ Yesu ari koloma ngosi ngila sandu 'ba tu'du kpa kosi ki'di di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi. Tindi kedii koro ro tu'du kpa kosi ki'di 'benni ga ne bo edi le ro tongo mo. Ma ro bo mori ma konzi ni ako ku'du yamo ngi nbanj.

⁴² Tine 'ja ma ro makuru'bé bo lisa moto ako ku'du ma 'beni ro taripa riyö.

⁴³ Bo ideki bo kosö go bo ga kako zi bo, na bo kiya zinni te, "Ro ma laka miya ziye, makuru'bé, 'ja bo lisa nime, loko na ku'du kpa kosi ki'di kebe bilaka naga nime pili.

⁴⁴ Römöyi lijé ma laki naga nima onye nge mbowa di ro wa mbembé 'benni ga. Ne ma 'beni inza tara, go romo na ma 'deni pili loko ku'du ne, moto inza kpe."

13

*Loma Ti Bi Koda
(MT 24:1-14; LK 21:5-19)*

¹ Kina odo Yesu ni kedii koro 'deni yaga di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi tine, bo kosö go bo ga ma koro ako kiya zi bo te, "Bo komo kiyandi, ongo te. Ongoro do'ku naga nime ma kiyija ko'ba kele te."

² Yesu ileki domo zinni iya te, "Rö löbu naga nima kedii kongoke ko'ba tara ne, kada mo odo komo 'deni dayi do'ku ma koro moto mo te inza

kileke rɔ ma kudö'du dɔ lëpi nĩ. Bo ya ëdi kitĩñi 'doyi bërĩ."

³ Kina ɔdɔ bo kari koloma 'deni bërĩ dɔ doku 'ba Bilaya ame kuyi kòmõni kari te dɔ rɔ löbu 'ba Boko'ba ne tine, na Pitörö ni ti Yakoba ti Yowani ti Andareya kako rɔ dönni kititi bo kiya te,

⁴ "Iya zize. Kada nima ti kedi nyanya ga? Kina akileme mo ame gɔ kinda timo kada mo ëdi 'deni ngɔsi na rɔ wa'di?"

⁵ Yësu oloma rɔ tiya mo zinni te, "I'dike kòmoye kandi laka kinza bɔtɔ mɔtɔ ku'bölu ye ra.

⁶ Ma konzi mɔtɔ ga ti kako ti möyi ma kiya te, 'Ma na rɔ Kurisitö.' Kina ti lijë ku'bölu ma konzi ngi.

⁷ Tine ɔdɔ kuwöke birɔ ya di ngɔsi ti lëbi mo ma di bi kɔwɔ kinza kereke dë. Wa naga nima pili ëdi ko'dɔ rönni tine nburunburu 'ba doliñɔ na dë gba.

⁸ Römöyi dɔyayi ti kënyi 'deni to'dɔ ya rɔ gɔ rönni, kina doliñɔ ti kënyi 'deni to'dɔ ya rɔ gɔ rönni. Kizikizi ti kedi 'deni mi gɔ bi ma konzi. Kina 'bö ni ti sëyi ti kedi 'deni. Wa naga nime pili te gba tisaki mo na kɔzɔ mi kɔ'ɔ 'ba löyö naga tara.

⁹ Ne kpe i'dike kòmoye kandi laka. Ti kinda'ba ye 'deni koto ye kɔmɔ kitĩ 'ba burë. Ti komba ye 'deni di mi rɔ 'ba mötu. Kina ti lijë koto ye 'deni ki'di ye kɔrɔke kɔmɔ nɛre ni ti bɔ doliñɔ ni gɔ kö'du ma, todɔrɔ bicĩ lende 'ba laja laka nime.

¹⁰ Tine dɔgba mo laja laka na ti kuwöwö röni titi toko.

¹¹ Kina ɔdɔ lijë kinda'ba ye koto ye kɔmɔ kitĩ 'ba burë, kinza ki'dike kòmoye kilë'di dë gɔ wa ma 'dɔ kari kiyake. Wa ame ki'di röni ziye 'dɔ tiya mo mi kada nima ne na kiyake. Römöyi wa ame kedi kari kiyake ne ti kedi pili rɔ ma kako di zi Nyi Kɔtɔ Laka.

¹² Bilaka ti ki'di löndö nni ga 'deni tupö mo yaga. Kina ti 'bu ni ko'dɔ 'deni gbĩ tara zi kole 'bënni ga. Kina ti kole kebe kuyi kpënni 'deni gbĩ rɔ ma köyö lijë ga tupö mo yaga.

¹³ Laki pili ti ko'ji ye gɔ lende ma. Tine bɔ ame ki'di mi bo këddi teyi nɔbö kòmõ mi kada 'ba tote mo ti kɔmɔ ngi di mi tölë."

Kuruku Kënyë

(MT 24:15-28; LK 21:20-24)

¹⁴ "Kina ɔdɔ kiya te kɔngɔke kuruku kënyë tönë kɔdɔ 'deni mi gɔ bi ame mɔlo kinza rɔ bi abo ne tine, (ame ugu zi bɔ kidëki mo ga 'dɔ kikali) i'dike lijë ame ga mi Yudayi ne kirina ti kusu dönni mi doku.

¹⁵ Kinza bɔ ame kedi yaga tindawo rɔ bo ne kilëyi dɔ bo dë kpe kɔdɔ titi rɔ togba abo ga.

¹⁶ Kinza bɔ ame kedi 'deni mi nyaka ne kileki dë kpe kari lijɔ togba bɔngɔ abo.

¹⁷ Mi kada mo nima gomo 'ba 'ja ame ga rɔ ma kɔmɔ ti ma kedi ti kole dɔ közinni naga na ti kënyë ma 'bënni ngi kulöwö.

¹⁸ Umötuke zi Boko'ba kinza bo ki'di ko'dɔ röni dë mi kada 'ba bi këyi ame rɔ aliri ne.

¹⁹ Römöyi gomo 'ba mi kada nima ti kënyë 'bëni 'deni ngi rɔ dɔ kiteli kebe gomo mɔtɔ ga ame pele kedi ko'dɔ rönni mi doliñɔ nime bine mɔlo kako di bi tisaki mo nɔbö kòmõ mi kada nime tɔne. Kina gomo mɔtɔ ma 'dɔ kedi kɔzɔ ame te inza kpe nati.

²⁰ Tine Boko'ba ileki gɔ kada mo 'deni nge mbowa. Ma kiya te kinza tara dëne bɔtɔ mɔtɔ inza kɔmɔ. Bo ileki gɔ kada mo nge 'deni mbowa tara gɔ kö'du 'ba bilaka abo ga ame bo koweli 'deni ne.

²¹ Kina ɔdɔ kiya te bɔtɔ mɔtɔ kako kiya pele ziye te, 'Onɔgɔ te, Kurisitö na me bine,' ala 'Kina ma 'dë,' kinza ki'dike dɔye dë gomo.

²² Römöyi ya mɔtɔ ga ma kidewo rönni tégë lijë rɔ Kurisitö ti bɔ kumë lende ma dɔ kindëndë mɔtɔ ga ti kɔdɔ 'deni. Kina ti lijë ko'dɔ gɔ koto ma kinza kiya naga ngi tiyɔzɔ tu'bölu ame ga pele Boko'ba koweli 'deni ne timo.

²³ Kpe, i'dike kòmoye kandi laka. Wa pili na me ga miyëti gomo 'deni mɔlo ndö te ziye."

24 “Di pötö kada 'ba gomo naga nima, kinë kada ti kuyi rönï 'deni ngi yaga ro ma kolu, kina nyepe gbi inza kanmi kpe.

25 Kina ti kiyaya kèlu ni 'deni kilayi kako bëri di mitoro.

26 Kina ti kole 'ba bilaka lesi ti kodò ngi tako ti poli mi tigo 'ba löbu dö kiteli abo.

27 Kina ti bo koja malayika ngi kari mi dö kumu sowo 'ba döliño nime tutö'du bilaka ame ga pili ro 'ba Boko'ba ne. Kina ti lijë kutö'du ngi yaga 'doyi di mi döliño nime.

28 I'dike ngëri kèlu kiyandi ye. Dö kongo ro döngila mo ga këdi köyö soloro 'deni, mbili mo këdi kunzi nima ikali ngi kpa dökikëri owo dö kpe.

29 Kina gbi tara dö kongoke wa naga nime 'deni këdi ko'do rönni nima, ziye tikali mo ngi kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi owo dö kpe.

30 Omerike lende nime laka. Wa naga nime ti ko'do rönni kota bilaka ma le'jete naga nime moto ga köle dö gba.

31 Mitoro ni ti döliño ti kiteli 'deni. Tine lende ma inza kiteli du ma kotö te.

32 Tako 'ba kada mo nima boto ma kotö motö ikali dö. Pele ro malayika 'ba mi döyayi 'ba mitoro ikali dö. Kina kole 'ba Boko'ba pele ikali dö gbi. Bo Boko'ba 'bu na nge kikali abo.

33 Kina i'dike komoye kandi laka kolomake ti bi koda römöyï kada mo ikalike dö.

34 Ti këdi kozo lende 'ba bo moto ame kënyï ngi kari dö nba ne tara. Mi tari abo bo ose go liño zi bo laja abo ga. Bo oza ndobo pili ro kotokoto zinni to'do mo, bo ki'di bo ma 'do koda go bi ngi toda bi laka di ro liño.

35 Kina ti, odake bi laka römöyï kada 'ba tako abo 'ba nere 'be ikalike dö. Dö ti bo kömö mi dokopiyari ala mi zana korondo, ala mi kano bi, ala ro mi döngo, kpe ikalike dö.

36 Odake bi laka kinza bo kako kömö ra ngi tugu'du kota ye këddike bi tö'dö.

37 Tine a ma mose ziye pili na me, olomake ti bi koda.”

14

'Ja Motö Inzanza 'Bu Dö Yësu
(MT 26:1-16; LK 22:1-6; YN 11:45-12:8)

1 Ame tine kada 'ba karama 'ba Pasaka mo tönë ola tö'dö mo 'deni nge dö riyö nati. Karama 'ba tonyo mangolo'bo kinza lanja gomo mo tönë. Tine bo dö bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ëdi ro toma kori 'ba 'do tinda'ba Yësu ngi liwo kupö yaga.

2 Römöyï lijë omeri iya te, “Do'dake dö mi kada 'ba karama kinza tindi kënyï ra ko'do ayayi.”

3 Kina dö bo këdi 'deni Betaniya liño 'ba bo motö kidëki ro Simona Bo Mönnyu tine, lijë këdi 'deni kpa akonyo na 'ja motö kako ngi ti kizaza ma kele 'ba 'bu kato ndögö kitigo kulöwö naga. Loko itiko kpamo ngi yaga loko koloma ro tinzanza mo dö Yësu.

4 Tine ënyë ngi mi ya motö ga yayi kebe tomeri mo te, “Loko ëdi kirasi 'bu nima go wa'di?”

5 Ma loko këdi kugö ra mökö o'ja dëne ëdi ko'de yamo nbo kuluku modokoto gbi ti dömo teyi 'di go loko kokonyi bo lisa ni timo.” Kina lijë koloma ngi ro togba doki'di 'ja nima timo.

6 Kina Yësu kileki zinni te, “Kpe, ëddi kogbake doki'di 'ja nima go wa'di? Olake ni. A ma laka kulöwö na me loko ko'do 'deni zö.

7 Bo lisa ni ëdi koloma nduwë tiye bine, dö ko'dokoke ti ko'dake lende laka 'deni ngi zinni. Ne ma 'bama minza mö'bö tiye bine.

8 Wa ame ngi loko ko'bo to'do mo ne na ma loko ko'do 'deni zö. Loko ileño yida roma 'deni molo ndö koda dö tusu ma.

9 Ne ro ma laka miya ziye, wa nime loko ko'do ne ti këyële rönï 'deni ngi kote mi go bi ame ga pili

laja laka ma nime kēdī kuwōwō rōnī teyi ne tomeri gōnī timo.”

¹⁰ Kina Yuda Isikarita ma kōtō di mī lōngō ya ma 'butē dōmorīyō mo naga nima ne kēnyī ngī kari zi bō dō bō akumu ni tususu Yēsu zīnnī.

¹¹ Kina ɔdɔ lijē kuwō lende ma bo kiya zīnnī tara tine na mīnnī koŋmi ngī lijē kose 'dɔ topi yamo zi bo. Kina Yuda koloma ngī nati rɔ toma kōri ma laka ame gɔ bo ki'di kōzi Yēsu timo zīnnī ne.

Yēsu O'dɔ Karama Ti Bɔ Kōsɔ Gɔ Bo Ga

(MT 26:17-19; LK 22:7-14)

¹² Mī kada ma dōndende 'ba karama ma kēdī konyo maŋgolɔ'bo mo kinza laŋga gōmo nima tine, mī kada ame 'deni rɔ 'ba tumu kamōlō mo ne, na bō kōsɔ gɔ bo ga kako kititi bo, iya te, “O'dɔkɔ gɔ dari dilenjo gɔ bi 'ba tonyo karama ziyī yala?”

¹³ Kina bo koja ya ma rīyō di mī lōngō lijē ngī kari ti ndose nime, bo iya te, “Arike mī gawo yayi, di bi tōmō 'be dɔye ti kondɔsɔ ti bō mɔtɔ ti kete mini dōnī. Ozike gɔ bo.

¹⁴ Liŋɔ ame bo kɔdɔ teyi ne ari kiyake zi bō dɔ liŋɔ mo te, 'Bɔ kōmɔ kiyandi iya te, “Rō ma yala na 'dɔ dako donyo karama 'ba Pasaka nime yīmo ti bō kōsɔ gōma ga?”

¹⁵ Kina ti bo kileme rō tɔrɔ lōbu ngī ziye ti jama mo ga kiyija 'deni ndō ziye kina gɔ kilenjoke gɔ bi zize yayi.”

¹⁶ Kina bō kōsɔ gɔ bo naga nima kari ngī mī gawo yayi ko'ja wa pili ngī kɔzɔ ma bo kose zīnnī. Kina lijē kilenjo bi 'ba tonyo karama ngī zīnnī yayi.

Akonyo 'Ba Nere

(MT 26:20-29; LK 22:14-20; YN 13:21-30; 1KT 11:23-25)

¹⁷ Mī dɔkɔpiyari 'deni na Yēsu ni ti bō kōsɔ gɔ bo ga ma 'butē dōmorīyō kako ngī yayi.

¹⁸ Kina ɔdɔ lijē kēdī 'deni kpa akonyo tine, bo iya zīnnī te, “Rɔ ma laka mēdī miya ziye, bō ma kōtɔ mɔtɔ di mī lōngō ye nima bina na

kēdī kari kususu ma. Bɔ ma kōtɔ ame ngī kēdī konyo wa bi kōtɔ tō ne.”

¹⁹ Kina lijē ngī rɔ meri lijē kebe rɔ tititi bo pili rɔ gōnnī nima kiya te, “Ma mo na dē ngī ɔtɔ ya?”

²⁰ Bo ileki dōmo te, “Bɔ ma kōtɔ mɔtɔ ngī di mī lōngō ye kpe ma 'butē dōmorīyō naga nime. Bɔ ma kōtɔ mɔtɔ ame ngī kēdī kusu kōzīnī mī lebe kōtɔ tō ne.

²¹ Kole 'ba bilaka lesi ēdī kōlē ngī kɔzɔ lende ma tōnē kugu mī buku 'ba Boko'ba gɔ kō'du abo ne tara. Tine bu'bu zi bō ma kususu bo nima. Ma laka mo dēne 'dɔ kōyō bo dē ka ndenji.”

²² Kina ɔdɔ lijē kēdī 'deni kpa akonyo yayi tine, na Yēsu kogba maŋgolɔ'bo ngī bo kileki yēē'dī mo zi Boko'ba bo konye yīmo ki'di zi bō kōsɔ gɔ bo ga. Bo iya te, “Me, ogba konyo. Ame na rɔ yida rōma.”

²³ Kina bo kogba kōsu gbī kileki yēē'dī mo bo ki'di ngī zīnnī lijē pili kuwē di yīmo.

²⁴ Bo ileki kiya zīnnī te, “Ame na rɔ roma ma ame kulōwu 'deni gɔ ma konzi, lōmu 'ba Boko'ba kɔrɔ 'deni dōmo ne.

²⁵ Rɔ ma laka miya ziye akuwē nime minza muwē kpe titi tine 'jaa ŋbō rɔ ma la'ja di mī ŋere lōbu 'ba Boko'ba.”

Yēsu Iya Kpa Koga 'Ba Pītōrō

(MT 26:30-35; LK 22:31-34; YN 13:36-38)

²⁶ Kina ɔdɔ lijē koba ŋgala 'deni tine na lijē kari ngī dɔ dōku 'ba Bilaya.

²⁷ Yēsu iya zīnnī te, “Kpe pili ti kirinake 'deni ngī kolake ma. Rōmōyī buku 'ba Boko'ba iya 'deni tōnē molo bine te, 'Ti mupō bō koda kamōlō mo yaga kina ti kamōlō kita'ba ngī.’

²⁸ Tine ɔdɔ mɔdɔ 'deni yaga di mī tōlē mēdī mari nduwē tōtī dɔgba kōmɔye mī Galilaya.”

²⁹ Pītōrō iya te, “ɔdɔ kiya te ya ma laki kirinja pele pili, ma 'bama minza mola gōyī.”

30 Yēsu ileki zi bo iya te, “Rɔ ma laka mēdi miya zīyī, nī mī korɔndo nime tɔne, gba kota gɔŋgɔ kidapa dē mī rīyō ēddī koga kpēyī gɔma mī mota kiya te ikali ma dē.”

31 Pītōrō ileki gɔmo kiya rɔ ma kitigɔ te, “Ɔdɔ kēdī pele rɔ tōlē ti mōlē kɔtɔ tīyī. Minza moga kpama gōyī.” Kina lījē kiya ŋgī pili kɔzɔ a nima tara.

Yēsu Ititi Bɔko'ba Gɔ Gomo Ma Kēdī Kōmō Zi Bo
(MT 26:36-46; LK 22:39-46)

32 Kina lījē kako ŋgī kōmō gɔ bi mɔtɔ kīdēkī mōyī mo rɔ Getesemane. Yēsu iya zi bɔ kōsō gɔ bo ga te, “Kpe, olomake tōtī bine mēdi mari to'dɔ mōtu.”

33 Bo ogba Pītōrō ni ti Yakoba ti Yowani kari ti bo. Meri oso ŋgī mī bo kumiki bo.

34 Kina bo kiya zīnnī te, “Meri oso 'deni ŋgī lɔ mī dōkī'dī ma kɔzɔ ēdī ko'dɔ 'deni ŋgī tupō ma yaga. Olomake tōtī mbowa bine rɔ ma kɔŋgɔ bi ti bi koda.”

35 Bo ari mbowa dɔgba na bo kolɔdɔ ŋgī bēri tumōtu, dēne 'dɔ kiyese gomɔ nima ra yaga di zi bo.

36 Bo umōtu kiya te, “Baba, 'bu ma, nī na kɔ'bo wa pili. Kōsu nima ogba yaga di kɔmɔ ma. Tine i'di ko'dɔ rōnī gɔ ako'dɔkɔ 'bī, kinza gɔ ako'dɔkɔ ma.”

37 Bo ileki kako ko'ja bɔ kōsō gɔ bo ga ma mota mo tōnē ga kō'dō 'deni. Bo iya zi Pītōrō te, “Simona, ēddī bi tō'dō? Ɔ'bo dē toda bi pele ŋge saa kɔtɔ?”

38 Olomake ti bi koda ti mōtu ko'dɔ kinza koto ye ra mī akiyɔzɔ. Rɔ ma laka mī o'dɔkɔ ŋgī tine yida rɔ tigo mo inza.”

39 Kina bo kileki ŋgī kari 'bōwu gbī tumōtu gɔ lende kɔtɔkɔtɔ naga nima.

40 Bo ileki kako ko'ja lījē kō'dō 'deni gbī rōmōyī lījē ēdī 'deni ŋgī kinano. Kina ŋgī lījē ikali dē kpe tileki dɔ lende zi bo.

41 Mī mota mo tine na bo kako kiya zīnnī te, “Kpe, ēddike e'be gba bi tō'dō tindawo rɔye? Ɔ'bo 'deni, kada

mo òmò 'deni. Ususu kole 'ba bilaka lesi 'deni ki'di kōzī bɔ lende kēnyē ni.

42 Ēnyīke, darike. Ōŋgɔke bɔ kususu ma mo tōnē òmò 'deni ŋgosi.”

Tinda'ba Yēsu
(MT 26:47-56; LK 22:47-53; YN 18:3-12)

43 Gba kota Yēsu kēdī kilende te yɔ na Yuda kōmō ŋgī. Bo rɔ ma kɔtɔ di mī lōŋgō ya ma 'butē dɔmoriyō naga nima. Bo ako ti bilaka rɔ ma konzi gɔ bo, ya mɔtɔ ga ti mbele, mɔtɔ ga ti mɔbɔ. Bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni ti lōbu 'ba bilaka ni na koja lījē.

44 Bɔ susu mo nima iya dɔŋgala 'ba tinda'ba Yēsu timo 'deni molo zīnnī te, “Bɔ ame ɔdɔ kɔŋgɔke mari mome mbili mo nima bo na. Kina 'dɔ kinda'bake bo ŋgī karike ti bo yaga.”

45 Kina ɔdɔ bo kōmō tīnnī yɔ na bo kilapo Yēsu ŋgī, bo kiya te, “Nere ma.” Kina bo kome mbili Yēsu ŋgī.

46 Kina bilaka abo naga nima kolɔdɔ ŋgī dɔ Yēsu kinda'ba ŋgī.

47 Tine bɔ ma kɔtɔ di mī lōŋgō ya ama ga ti Yēsu yayi ne o'to mbele abo ŋgī koga dɔ bɔ laja mɔtɔ 'ba bɔ dɔ bɔ akumu timo koke mbili mo ŋgī'bo yaga.

48 Yēsu iya zīnnī te, “Kpe, gɔ wa'di na kakoke tinda'ba ma kɔzɔ tinda'ba bɔ 'bōgō tara gɔmo, ti mbele ni ti mɔbɔ?”

49 Rɔ kɔmɔ kada lōbu nime pili mēdi moloma tiye mī reki 'ba rō lōbu 'ba Bɔko'ba yayi tiyandi kɔmɔ bilaka ne, inda'bake ma dē molo di yayi gɔ wa'di? Ne o'dɔ rōnī 'deni 'dɔ kēdī kɔzɔ ma tōnē kugu molo mī buku 'ba Bɔko'ba ne tara.”

50 Kina bɔ kōsō gɔ bo ga kita'ba ŋgī pili di rɔ bo kirīŋa ga ē'bēnnī.

51 Bɔ mɔtɔ gba rɔ yɔbi ti bɔŋgɔ kīŋaki rɔ bo na ŋge kōsō gɔ Yēsu yayi. Lījē o'dɔkɔ tinda'ba bo,

52 na bo kolɔ rɔ bo ŋgī kirīŋa rɔ gɔ ŋbululu kola bɔŋgɔ nima zīnnī yayi.

Oto Yësu Liŋɔ 'Ba Kayapa
(*MT 26:57-68; LK 22:54-55; YN 18:13-14*)

⁵³ Kina koto Yësu ngi kari liŋɔ 'ba bɔ dɔ bɔ akumu. Na löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni kotɔtɔ rɔnni ngi yayi.

⁵⁴ Tine Pitörö ozi 'deni rɔ ma kɔwɔ nduwë nɔbɔ kari kɔdɔ gönni liŋɔ 'ba bɔ dɔ bɔ akumu nima yayi. Bo ari koloma 'deni kedi rɔ tubi rɔ bo kɔmɔ pa'do ngila bɔ kanya mo naga nima yayi.

⁵⁵ Bɔ dɔ bɔ akumu ni ti dɔ tumu 'benni nima pili oloma ga ngi rɔ toma kori 'ba wa ame gɔ kodɔrɔ bici lende timo rɔ Yësu gɔ kupö bo yaga gomo ne. Tine liŋɔ o'ja lende ɔtɔ dë di rɔ bo.

⁵⁶ Ya ma konzi mɔtɔ ga ako pele ti susu beti mɔtɔ ga, tine lende 'benni pili oriya dë.

⁵⁷ Kina ya mɔtɔ ga kënyi tɔrɔ tususu bo rɔ beti kiya te,

⁵⁸ "Duwö bo koloma rɔ tiya mo te, 'Rö löbu 'ba Boko'ba nime rɔ ako'ba 'ba bilaka lesi ne ti mitiko yaga. Kina mi tö'dö dɔ mota ti mo'ba ngi kileki gɔ bi mo rɔ ame közi bilaka lesi na dë ko'do.' "

⁵⁹ Pele tara susu 'benni naga nima oriya dë.

⁶⁰ Kina bɔ dɔ bɔ akumu mo nima kënyi ngi tɔrɔ mi löngö liŋɔ yayi, bo ititi Yësu kiya te, "Ni inza ti lende mɔtɔ tileki mo gɔ susu nime kedi ko'do kulöwö röyi ne?"

⁶¹ Tine Yësu udumö ngi le kileki dɔ lende nima dë. Bɔ dɔ bɔ akumu nima ileki kititi bo 'böwu te, "Ni na rɔ Kurisito kole 'ba Boko'ba bɔ yeyi mo tönë ne?"

⁶² Yësu ileki dɔmo te, "Ma na. Kina ti kari ko'jake kole 'ba bilaka lesi 'deni koloma dɔ dori Boko'ba tigo dɔ kiteli. Ti ko'jake 'deni ma bo kedi kako beri ti poli di mitɔrɔ."

⁶³ Kina bɔ dɔ bɔ akumu nima kirica bɔngɔ ngi yaga di roni, kiya te, "Kperi wa'di mɔtɔ na 'dɔ koma kpe 'böwu di kpa bilaka mɔtɔ todɔrɔ bici lende timo rɔ bo?"

⁶⁴ Kpe pili uwöke lende doli abo nima 'deni. Meri 'be tondo?" Kina liŋɔ pili kodo karama ngi dɔ Yësu gɔ kupö yaga.

⁶⁵ Kina ya mɔtɔ mo ga kebe ngi toto'bi woro rɔ Yësu, liŋɔ kudödu kɔmɔ bo teyi, liŋɔ komba bo, kititi kiya te, "Umë zize te, yë na komba yi?" Kina bɔ kanya mo ga kogba bo ngi koloma rɔ tokɔsɔ bo.

Kpa Koga 'Ba Pitörö
(*MT 26:69-75; LK 22:56-62; YN 18:15-18*)

⁶⁶ Pitörö edi gba mi liŋɔ nima yayi. Nyiti bɔ laja 'ba bɔ dɔ bɔ akumu mo nima ako ko'ja Pitörö kedi rɔ tubi rɔ bo yayi.

⁶⁷ Loko ongo dɔ Pitörö, na loko kiya te, "O'ja kɔzɔ ni nime gbi rɔ bɔ kösö gɔ Yësu 'ba Nazareta nime 'di?"

⁶⁸ Pitörö andi gomo kiya te, "Lende 'bi tɔ nima keddi kiya ne mikali dë." Na bo kënyi ngi kari yaga kpa reki.

⁶⁹ Nyiti mo tönë ako ko'ja bo kina loko kebe gbi rɔ tiya mo zi bɔ kanya ma kedi kɔrɔ yayi nima te, "Bo nime bo gbi rɔ ma kɔtɔ 'benni mɔtɔ."

⁷⁰ Kina Pitörö kandi ngi gbi gomo. Mbowa 'böwu ya ma kedi kɔrɔ yayi mo nima, iya te, "Rɔ ma laka ni gbi rɔ ma kɔtɔ mɔtɔ 'benni römöyi ni di Galilaya."

⁷¹ Kina Pitörö kënyi ngi kulömu rɔ bo, kileki kiya te, "Ece mitɔrɔ ne, bɔtɔ 'bi tɔ nima keddi kiya lende mo ne mikali dë."

⁷² Kina gongɔ kidapa ngi rɔ mi riyo mo nati. Kina Pitörö komeri gɔ lende kiya 'ba Yësu tönë ngi. Ame bo kiya te, "Gba kota gongɔ kidapa dë mi riyo ti koga kpëyi goma mi mota." Kina Pitörö koga monɔ ngi beri.

15

Yësu Jɔrɔ Kɔmɔ Pilato
(*MT 27:1-2; LK 23:1-5; YN 18:28-38*)

¹ Molo mi dɔnɔ bo mo nima na löbu 'ba bɔ akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di

ni ti tumu 'bënni nima pili kototo ga rönni ngi yayi tudödu ndi lende bi koto. Kina lijë ki'di kudödu Yësu ngi kogba koto zi Pilato turu bo doliño.

² Pilato ititi iya te, "Ni na ro nere bo doliño 'ba Yudayi nime ne?"

Tine Yësu ileki domo te, "Ni na kiya ë'bi tara."

³ Kina bo do bo akumu ni kako ngi koloma ro tususu Yësu go lende ma konzi.

⁴ Pilato ënyï 'böwu kititi bo, iya te, "Inza ti lende mototo tileki mo? Ongo susu 'ba röyï ma konya te."

⁵ Tine Yësu udumö ngi kileki domo dë. Kina lende mo kigayi Pilato ngi.

⁶ Mi kada 'ba karama 'ba Pasaka 'bënni nima nduwë ro komo koo Pilato oloma nduwë ro toja bilaka yaga koto di mi maboso ro ame lijë kiteri 'do bo kope ne.

⁷ Mi kada nima bo mototo ro Baraba ëdi mi maboso yayi. Lijë na koboso go to'do ayayi tupö bilaka.

⁸ Kina odo tindi kako 'deni kititi Pilato tope bo mototo zinni di mi maboso tara

⁹ bo ititi lijë iya te, "Nere bo doliño 'ba Yudayi nime na ko'dokoke go mope ziye?"

¹⁰ Pilato ikali ro ma laka bo do bo akumu ni i'di Yësu zi bo tupö mo yaga romöyï minni ombi ro Yësu.

¹¹ Tine bo do bo akumu ni ososo kpa ya ma konzi 'deni 'do kititi Baraba na go kope yaga di mi maboso zinni.

¹² Pilato ileki 'böwu kititi tindi naga nima te, "Wa'di na ko'dokoke go mo'do zi bo ame kidëki ro nere bo do liño 'ba Yudayi ne?"

¹³ Kina lijë pili kulöri ngi timo ro ma kembe kiya te, "Utöti bo yaga."

¹⁴ Pilato iya te, "Go wa'di? Lende kënyë wa'di na bo kirasi?"

Tine lijë ulöri ngi kozo timo ro ma kembe kiya te, "Utöti bo yaga."

¹⁵ Pilato o'doko 'do minni konmi ro bo, na bo kope Baraba ngi yaga zinni di mi maboso. Kina bo ki'di bo

kanya ngi komba Yësu go lijë kari ti kutöti bo.

Tögö Yësu

(MT 27:27-31; YN 19:2-3)

¹⁶ Bo kanya naga nima ogba Yësu ngi kari timo mi liño 'ba turu bo doliño nima yayi. Kina lijë kidëki dotumu 'ba bo kanya 'bënni nima ngi pili kako.

¹⁷ Lijë ogba bongo kasi kolo ro bo, lijë ko'do kono ngi kozo a 'ba do nere tara kutu'bö do bo.

¹⁸ Kina lijë koloma ngi nati tumötö bo kiya te, "Mötö ziyi nere bo doliño 'ba Yudayi."

¹⁹ Lijë omba do bo ngi ti koloko lijë koto'bi woro ro bo. Lijë olodo bëri komo bo tilëlu bo ro laña.

²⁰ Kina odo lijë kote tögö bo 'deni ro laña tara tine, na lijë kolo bongo kasi nima ngi yaga di ro bo, kolo ma 'ba bo ma molo mo kileki ro bo. Kina lijë kogba bo ngi tari ti bo tutöti bo.

²¹ Di go kori yayi na dönni kondoso ngi ti bo mototo möyï mo ro Simona di Kurënë, këdi kako abo mi gawo di mi nyaka. Kina lijë ki'di bo ngi tombi ngëri 'ba tutöti Yësu. Bo na ro 'bu 'ba Alesandoro ni ti Rupusa.

²² Kina lijë kari ngi ti Yësu komo timo go bi kidëki ro Gologota mo tönë ame 'jo 'ba lende mo tégë, "Kulönbö do" ne.

²³ Lijë ogba layi kudölö yimo ti wowo mototo kidëki ro muri ki'di kpa bo tuwë mo, tine bo uwë dë.

²⁴ Kina lijë kutöti bo ngi lijë koza bongo abo ga ro go rönni. Lijë oloma ngi ro tu'du mo ti bödö go kikali odo yë na ti kidili ama ya.

²⁵ Ote tutöti bo ko'ja ndi kada komo 'deni modomosowo.

²⁶ Ugu susu 'ba ro bo ki'di toro yayi kozo a nime te, "Nere Bo Doliño 'Ba Yudayi."

²⁷⁻²⁸ Utöti bo akolo mototo ga gbi riyo 'do ngila bo yayi. Koto do döri bo tine ma koto do gali bo.

²⁹ Bilaka ame ga pili këdi kudö kebe yayi ne ombamba do zi bo kose do bo kiya te, "Ni bo kiteri titiko ro

löbu 'ba Boko'ba gɔ kubö kileki gɔ bi mo mi tö'dö dɔ mota tönë, ni na?

³⁰ Ee, olɔ röyi këki bëri di dɔ ngëri nima te."

³¹ Bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni oloma gbï rɔ tose dɔ bo, kiya te, "Bo ɔmɔ ya ma laki di mi tölë tine bo ikali dë tɔmɔ rɔ bo.

³² I'dike Kurisitö nɛre bɔ dɔliŋɔ 'ba Yudayi këki ti bëri gïri nime di dɔ ngëri nima, dɔ'ja ti kɔmɔze gɔ di'di dɔze ti nati gɔ lende abo." Ya ma kutötï ngila bo yayi naga nima ebe gbï kiti'ja bo.

Tölë 'Ba Yësu
(MT 27:45-56; LK 23:44-49; YN 19:28-30)

³³ Mi zana kada kodɔrɔ 'deni tine na mandölu kutu'bö gɔ bi ngï nɔbö kömö kɔzɔ saa mota tara.

³⁴ Kina ɔdɔ ndï kada kömö 'deni mota tine na Yësu kapi ngï rɔ ma kembe, tégë, "Eloyi, Eloyi, lama sabakatani." Ame 'jɔ 'ba lende mo tégë, "Boko'ba ma, Boko'ba ma, ola ma 'deni ngï gɔ wa'di ga?"

³⁵ Ya ma këdi kɔrɔ yayi mo naga nima uwö, lijë iya te, "Bo ëdi kidëki Eliya."

³⁶ Kina bɔ motɔ kirinɔ ngï kogba lipɔ kusu mi layi ko'ba'ba, kiraki dɔ kolɔko ki'di kpa bo tuwë mo, kiya te, "Ti donɔoke ɔdɔ Eliya ti kako kombi bo bëri di bina ya?"

³⁷ Yësu api ngï rɔ ma kembe, kina bo kulöku ngï.

³⁸ Kina bɔngɔ ma koke mi rö löbu 'ba Boko'ba timo tönë kotopa ngï di tɔrɔ nɔbö kömö bëri.

³⁹ Kina ɔdɔ bɔ dɔ bɔ kanya ma këdi kɔrɔ yayi mo nima kɔngɔ tulöku 'ba Yësu ngï tara tine, bo iya te, "Rɔ ma laka bɔ nime ngï rɔ kole 'ba Boko'ba."

⁴⁰ 'Ja motɔ ga ëdi gbï kɔrɔ rɔ ma kɔwɔ mbowa yayi këdi rɔ tonɔ mo. 'Ja motɔ mo ga lijë na rɔ Mariya Magadala ni ti Salome ti Mariya ma 'ba Yakoba ma titi ni ti Yose.

⁴¹ Lijë ma tönë ga kösö gɔ bo di Galilaya koloma rɔ toja laja zi bo ne. 'Ja ma konzi motɔ ga ame kako ti bo Yerosalema ne ëdi gbï yayi.

Tusu Yësu
(MT 27:57-61; LK 23:50-56; YN 19:38-42)

⁴² Mi dɔkɔpiyari mo nima ame kina rɔ kada 'ba rɔ kilenɔ koda kada 'ba rɔ kindawo ne,

⁴³ Yesepa di Arimataya turu ma löbu motɔ, ame bo këdi gbï ti kɔmɔ ki'di gɔ nɛre löbu 'ba Boko'ba ne, bo ënyi ngï ti mi këddï kari zi Pilato kititi 'dɔ kodɔ kpa töku Yësu zi bo tari tusu mo.

⁴⁴ Tine ɔdɔ Pilato kuwö kiya te Yësu ölë 'deni ngï welo tara tine, lende mo igayi bo ngï. Kina bo kidëki bɔ dɔ bɔ kanya mo nima kititi, ma Yësu kölë 'deni ngï rɔ ma laka.

⁴⁵ Kina ɔdɔ bo kuwö 'deni di zi bɔ dɔ bɔ kanya nima, Yësu kölë 'deni kina bo kodɔ kpa töku mo ngï zi Yesepa 'dɔ kombi kari kusu.

⁴⁶ Yesepa ari ngï kugö bɔngɔ kaŋmi. Kina bo kombi töku Yësu ngï bëri di dɔ ngëri ko'ba mi bɔngɔ kaŋmi nima kolo yïmo, bo kari kusu mi ti'börö ame koga 'deni yaki dökü yayi tusu töku teyi ne. Kina bo kululu dökü mo ngï ki'di kpamo.

⁴⁷ Tine Mariya Magadala ni ti Mariya ma 'ba Yose ni lijë o'ja gɔ bi nima kusu Yësu teyi ne 'deni.

16

Tɔdɔ 'Ba Yësu Di Mi Tölë
(MT 28:1-8; LK 24:1-12; YN 20:1-10)

¹ Di pötö kada 'ba rɔ kindawo nima, na Mariya Magadala ni ti Salome ti Mariya ma 'ba Yakoba ni kugö akato kele ngï tari tosa mo rɔ töku.

² Kina lijë kënyi ngï molo mi dɔnɔbo mo nima kari ndï dögö yayi. Lijë ari kömö yayi gba ti kada këdi ki'di kpënni.

³ Di gɔ kɔri lijë oloma rɔ tiya mo rɔ gɔ rönni te, "Yë na ti kululu dökü mo tɔne yaga di kpamo zize?"

⁴ Tine ɔdɔ lijë kombi kömönni kɔngɔ tine, ululu dökü löbu mo tönë 'deni yaga di kpamo.

5 Kina ɔdo lijɛ kari kɔdo yayi lijɛ ari ngi ko'ja kole yɔbi mɔto koloma 'deni do kapa dɔri yayi ti bɔngɔ kaŋmi ro bo. Kina tikere kinda'ba lijɛ ngi.

6 Bo iya zinni te, “Kinza kereke dɛ. Yɛsu 'ba Nazareta nime kutɔti ne na kɛddi komake? Bo ɔdo 'deni di mi tɔlɛ. Bo inza kpe bine. Onɔke bi ma lijɛ ko'ba bo pa teyi na me.

7 Ari kiyake zi bo kɔsɔ go bo ga zi Pitɔrɔ ni te, bo ari 'deni tɔti dɔgba kɔmɔnni mi Galilaya. Kina ti lijɛ kari ko'ja bo yayi kɔzo ma tɔnɛ bo kiya zinni ne.”

8 Kina 'ja naga nima kɔdo ngi di mi ti'bɔrɔ yayi, lijɛ kirina ngi nduwɛ kari. Rɔmɔyi rɔnni ɛdi 'deni ngi kilɛ'di di zi tikere. Lijɛ iya lende mo dɛ kpe zi bɔto mɔto di zi tikere.

Yɛsu Ileme Ro Bo Zi Mariya Magadala
(MT 28:9-10; YN 20:11-18)

9 Mi tɔdo 'ba Yɛsu di mi tɔlɛ mi tɔ'do ma dɔgba mo nima, bo ileme ro bo titi dɔgba zi Mariya Magadala. Loko na tɔnɛ bo koga nɔki modɔmoriyɔ kita'ba yaga di dɔmo ne.

10 Kina loko kari kiya ngi zi ya ma ro bo kɔsɔ go bo mo ga, ame lijɛ kɛdi 'deni ngi bi monɔ ne.

11 Lijɛ uwɔ loko kiya pele te bo ɔdo 'deni loko ko'ja ti kɔmɔni nima, lijɛ i'di dɔnni dɛ gɔmo.

12 Di pɔtɔ mo 'bɔwu na bo kɔdo ngi kileme ro bo 'bɔwu ti kinɛ ma 'beri mɔto zi ya ma riyo mɔto ga di go kori.

13 Ya naga nima ileki kiya zinni lijɛ mɔto mo naga nima, pele lijɛ i'di dɔnni dɛ gɔmo.

14 Ro nburunburu mo tine na bo kɔdo ngi kileme ro bo zinni lijɛ ma 'butɛ dɔɔkɔto naga nima pili bi kɔto, ko'ja lijɛ kɛdi ro tonyo kpɛnni. Bo amo dɔnni go ame lijɛ ki'di dɔnni dɛ go lende 'ba bilaka ame ga ko'ja bo kɔdo 'deni di mi tɔlɛ pele kiya lende mo zinni ne.

15 Bo iya zinni te, “Kpe arike mi dɔlinɔ pili kuwɔwɔke laja laka 'ba Boko'ba zi do kupɔ pili.

16 Kina bɔto ame ga ki'di dɔnni gɔmo kobapatisi ne ti kɔmo ngi. Tine ame ga ki'di dɔnni dɛ gɔmo ne ti kɔdo karama ngi dɔmo.

17 Ma ki'di dɔnni 'deni gɔmo mo naga ti kɛdi 'deni ngi ti tigo. Lijɛ ti koga nɔki ngi yaga ti mɔyi ma. Lijɛ ti kilende ro kpa lɔwɔ.

18 Lijɛ inda'ba murɛ pele, kono lijɛ pele, inza ko'do ɔto zinni. ɔdo lijɛ ki'di kɔzinni ro bo rɔko'ɔ ti kileŋo ngi.”

19 Kina ɔdo nɛre Yɛsu kote tilende 'deni pili tinni kɔzo a nime te tine, na kogba bo ngi kari mitɔro, kari koloma do dɔri Boko'ba.

20 Kina bo kɔsɔ go bo ga kari ngi kuwɔwɔ laja nime kote mi go bi pili. Kina nɛre Yɛsu kɔ'bɔ ngi tinni ki'di tigo zinni go bilaka kikali ngi lijɛ ɛdi kiya lende ma laka.

Laja Laka Ma LUKA Kugu

¹ Kina kɔzɔ ame ya ma konzi mɔto ga kiyɔzɔ 'deni tugu wa ame ga ko'do rɔnni mi lɔngɔ ze bine ne tara

² ame ngi 'deni kɔzɔ ma lijɛ bo ko'ja mo ti kɔmɔnni di bi tisaki mo ga kari kuwɔwɔ 'deni kiyɛti zize ne.

³ Kina kɔzɔ ame moloma 'deni mɔlo rɔ tinyeli mo pili rɔ gɔmo ne, moŋgɔ ma laka mo na 'deni gbɛ zɔ 'do tugu mo miyija gɔmo ziyi, Tewopilo turu lɔbu,

⁴ 'do ki'di kikali wa naga nima kiyandi yi timo ne na rɔ ma laka.

*Lende 'Ba Tɔyɔ Yowani Bɔ Bap-
atisi*

⁵ Mi kada nima Erode kɛdi rɔ bo dɔlɔŋɔ 'ba Yudayi ne, bo mɔto, mɔyi mo rɔ Zakariya, rɔ bo akumu 'ba Boko'ba ɛdi yayi. Bo di mi lɔngɔ bo akumu ame ga rɔ dɔtumu 'ba Abiya ne. Kina 'ja abo Alizebete gbɛ di mi kupɔ Arona.

⁶ Lijɛ kpaki riyo rɔ bo lende laka kɔmɔ Boko'ba. Kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba pili lijɛ o'do 'deni ko'ba'ba do 'bo mo.

⁷ Tine lijɛ inza ti kole, rɔmɔyi Alizebete ɔɔ 'deni rɔ kɔto. Kina lijɛ kpaki riyo ɔndɛ ga 'deni ngi sowa.

⁸ Kina ɔdo kɔmɔ 'deni mi kada ame ndɔbo 'ba toŋma akumu kila'ba zi tumu ma 'ba Zakariya ni ne tine

⁹ bo na koza bo ngi gɔ dɔlɛti 'benni 'ba bo akumu tari mi rɔ lɔbu 'ba Boko'ba toŋma akato kele.

¹⁰ Tine ɔdo kada 'ba toŋma mo kɔmɔ 'deni bo mɔtu ma laki pili otɔŋi 'benni rɔnni ngi yaga yayi bi mɔtu.

¹¹ Kina malayika 'ba Boko'ba kɔdo ngi zi bo di rɔ yayi kɔrɔ ngila bi 'ba toŋma akato kele nima do kapa mo ma dɔri.

¹² Kina ɔdo bo ko'ja malayika nima 'deni tara tine ɛnyi ko'de tikere ngi mi bo.

¹³ Tine malayika nima ɛnyi kiya zi bo, iya te, "Zakariya, kinza kere dɛ, akititi 'bi Boko'ba uwɔ 'deni. 'Ja 'bi Alizebete ti kɔyɔ kole ziyi, 'do ki'di mɔyi mo rɔ Yowani.

¹⁴ Ti kɛdi ngi 'deni ti mi kɛyi ti lɔŋɔ ma mbɛmbɛ. Kina ma konzi mɔto ga ti kɛdi 'deni gbɛ rɔ lɔŋɔ gɔ tɔyɔ bo.

¹⁵ Bo ti kɛdi rɔ lɔbu ma do kiteli di kɔmɔ Boko'ba. A mɔto rɔ layi ala a ma kata naga inza kudɔ kpa bo. Bo ti kɛdi lɔ ti Nyi Kɔto Laka mɔlo di bi tɔyɔ bo.

¹⁶ Bo ti ko'de bilaka 'ba Yisarele ma konzi 'deni ngi kileki kako zi nɛre Boko'ba 'benni.

¹⁷ Bo ti kari dɔgba kɔmɔ nɛre ti tigɔ 'ba Nyi Kɔto Laka kɔzɔ 'ba Eliya, tileki dɔki'di 'bu ni todɔ'bo mo kɔto ti kole, ma kinza kuwɔ do Boko'ba naga tuyi dɔki'di mo kɛdi rɔ bo lende laka, tileŋo lijɛ ame ga rɔ 'ba nɛre ne ndɔ koda do bo."

¹⁸ Tine Zakariya ɛnyi kileki zi malayika nima, iya te, "Ti mikali tɔndo? Ma na me 'deni rɔ ma kɔndɛ kina 'ja ma gbɛ ɔndɛ 'deni sowa."

¹⁹ Malayika nima iya te, "Ma na rɔ Gabɛrɛlɛ. Ma na rɔ bo tɔrɔ kɔmɔ Boko'ba, kina me koja ma ziyi ti laja laka nime.

²⁰ Lende nime ti ko'do rɔni ngi ko tara mi kada mo yayi, ne kina me kilagi ti'di dɔyi gɔmo, kpɛyi ti kudɔdu rɔni teyi koloma tara kinza kilende dɛ nɔbo kɔmɔ mi kada mo ame kɛdi ko'do rɔni yimo ne."

²¹ Tine bo mɔtu ma laki ɛdi 'benni kolɔ'bo yaga yayi toda Zakariya ti meri, iya te, "Wa'di ga na ko'do rɔni 'deni zi bo di rɔ yayi ki'di bo kigabi kulɔwɔ te?"

²² Kina ɔdo bo kɔdo yaga tine bo ilende dɛ kpe gɔnni. Kina lijɛ kikali ngi bo o'ja bikoro tɔ ne 'deni di mi rɔ lɔbu 'ba Boko'ba yayi. Rɔmɔyi bo oloma ngi rɔ tilende zinni ti kɔzi bo, kpa bo ilende dɛ kpe.

²³ Kina ɔdo do tɔ'do 'ba ndɔbo abo kote rɔni 'deni tine bo ileki ngi kari liŋo abo.

24 Di pötö mo yɔ na 'ja abo Alizebete kɔmɔ ngi. Tine loko ö'bö tusu dönü rö n̄bö nyepe muyi. Loko oloma tiya mo te,

25 "Boko'ba na ko'do wa nime 'deni zö. Le'jete bo ileme mi kon̄mi abo 'deni zö bo kombi rö kaya tönë 'deni yaga di döma gɔ döma kedi ti rö ma kitewu mi löngö lep̄i ma ga."

Lende 'Ba Töyö Yësu

26 Mi modɔkɔtɔ 'ba nyepe ma di pötö tɔmɔ 'ba Alizebete na Boko'ba koja malayika Gabërelë ngi kari Nazareta gawo mɔtɔ 'ba mi Galilaya.

27 Oja bo kari zi nyiti mɔtɔ yayi möyi mo rö Mariya. Nyiti nime bo mɔtɔ rö Yesepa di mi kupö Dawidi na kilibö 'deni 'do togbe mo rö 'ja.

28 Malayika nima ari kömö kiya zini, iya te, "Mötö ziyi ni ame 'deni ti lende këyi ne. Boko'ba edi tyi."

29 Lende nime o'de tikere ngi zi Mariya, loko iya te, "Lende wa'di ga na te?"

30 Tine malayika ilende zini, iya te, "Mariya, kinza kere de. Mi Boko'ba on̄mi 'deni röyi.

31 Ti kɔmɔ köyö kole bɔtɔni, kina ti ki'di möyi mo rö Yësu.

32 Bo ti kedi rö löbu kina ti kidëki bo rö kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli. Nere Boko'ba ti ki'di közi kakpa 'ba 'bu bo löbu Dawidi 'deni ngi zi bo.

33 Kina bo ti kö'bö rö bo do kupö Yakoba rö n̄burun̄buru. Nere löbu abo ote röni de."

34 Mariya ënyi kileki zi malayika nima, iya te, "A mo nime 'do kedi tondo, ma ama ga mikali bɔtɔni de ne?"

35 Malayika nima iya te, "Nyü Kɔtɔ Laka ti kako döyi kina tigo 'ba Boko'ba ame rö do kiteli ne ti kutu'bö yi 'deni ngi. Kina kole kɔtɔ laka nime kedi köyö ne ti kidëki ngi rö kole 'ba Boko'ba.

36 On̄gɔ Alizebete 'ja löbu köndë wado 'bi tönë bilaka kiya loko rö kɔtɔ ne te, edi 'deni ti nyepe modɔkɔtɔ rö ma kɔmɔ 'do köyö kole.

37 Römöyi a mɔtɔ inza ame to'do mo konya do Boko'ba."

38 Mariya ileki dömo, iya te, "Ma a 'ba közi Boko'ba na. Ko'do röni ngi zö kɔzɔ a nima kiya ne."

Kina malayika nima kënyi ngi kari di ngila ni yayi.

Mariya Ari Zi Alizebete

39 Welo di pötö mo na Mariya kënyi ngi kari mi gawo mɔtɔ mi döyayi kurun̄gu 'ba Yudayi.

40 Loko ari kömö lin̄ɔ 'ba Zakariya yayi kumötö Alizebete.

41 Kina odo Alizebete kuwö akumötö 'ba Mariya tine kole okpe röni ngi di mini. Alizebete ngi lö ti Nyü Kɔtɔ Laka,

42 kina loko kapi ngi rö ma kembe, iya te, "Ni na rö 'ja ame ti yëyi laka 'ba Boko'ba di mi löngö 'ja ma laki pili. Kina kole nima kedi köyö ne ti kedi ngi ti yëyi laka.

43 Ne oma'jo ma ka le gɔ wa'di ki'di ma 'ba n̄ere ma kako ton̄gɔ ma?

44 Römöyi tuwö ame muwö mötö ko'do 'bi yɔ na kole kokpe röni ngi di yimö rö löngɔ.

45 Ni ame ki'di döyi gɔ lende ma Boko'ba kiya ziyi ko'do röni ngi tara ne, ni na ti yëyi."

Ngala 'Ba Mariya

46 Mariya iya te, "Döki'di ma ilëlu n̄ere Boko'ba, 47 kina didi ma iliya ngi römöyi Boko'ba omo ma 'deni.

48 Bo o'ba n̄alo ma, ma bo laja woti rö lisa abo nime 'deni.

Di mi tone nduwë kari dögba bilaka pili ti kidëki ma rö loko ame ti yëyi ne.

49 Römöyi Boko'ba tigo do kiteli o'do lende löbu 'deni zö. Möyi bo na kɔtɔ laka.

50 Mi kon̄mi abo ita'ba 'deni koloma ti do kupö ame ga pili kere bo ne nduwë rö ma kololo.

51 Ti tigo abo na me bo kileme ndobo do kiteli abo nime 'deni. Bo iyëyi mi bo do kombi ni 'deni kita'ba rö kɔtɔkɔtɔ.

52 Bo ogba n̄ere ni 'deni yaga di dɔ
kiti,
tine bo ombi ya ma wɔti rɔ lisa
naga 'deni tɔrɔ.

53 Bo i'di tɛkpɛ ma laka 'deni zi bɔ
'bɔ ni,
tine bo oga bɔ wa ni 'deni kari
rɔ kɔzi sari.

54-55 Bo okɔnyi bilaka 'ba Yisarele
bɔ laja abo ga 'deni.

Mi koŋmi abo bo ileme 'deni zi
Abarayama
ti dɔ kupɔ mo ga rɔ n̄burun̄buru
kɔzɔ ame bo kiya 'deni mɔlo
zi 'bu ze lɔbu mo ga ne tara."

56 Mariya oloma ko'dɔ kɔzɔ nyepe
mota tara titi ti Alizebete yayi tine
na lɔko kɛnyi kileki 'jaa ti kari liŋɔ
'bɛnni.

Tɔyɔ Yowani Bɔ Bapatisi

57 Kina ɔdɔ kɔmɔ 'deni mi kada
'ba lɔyɔ 'ba Alizebete tine na lɔko
kɔyɔ ngi rɔ kole bɔtɔni.

58 Ya ma mi tiri ti ma wado 'bɛni
ga pili uwɔ lɛbi 'ba mi koŋmi nima
Bɔko'ba ko'dɔ zini ne, kina lijɛ ngi
gbi pili rɔ lɔŋɔ gɔmo.

59 Mi tɔ'dɔ dɔ modɔɔmota 'deni na
lijɛ kako ngi tɔ'dɔ dɔlɛti 'ba akilele
rɔ kole nima. Lijɛ iteri 'bɛnni 'dɔ
mɔyi 'bu mo Zakariya na koyi dɔmo.

60 Tine ma bo ɛnyi kiya te, "Inza
tara, i'di mɔyi bo rɔ Yowani."

61 Lijɛ ɛnyi kileki kiya zini, iya te,
"Mɔyi ma tara inza mɔlo mi kupɔ
ye."

62 Kina lijɛ kilende zi 'bu mo ti
kɔzinni kititi bo gɔ lende 'ba mɔyi
kole nima, ɔdɔ bo ti ko'dɔkɔ 'ba bo
'dɔ kidɛki rɔ yɛ.

63 Bo ileme 'dɔ ko'de akugu wa zi
bo, kina bo kugu ngi kiya te, "Mɔyi
bo rɔ Yowani."

Kina lende mo kigayi bilaka naga
nima ngi pili.

64 Kina ngi yɔ na kpa bo kope rɔni
ngi dɔnde'de bo kebe tilende tilɛlu
Bɔko'ba.

65 Kina tikere kinda'ba bilaka ame
ga 'ba mi tiri ne ngi pili lende
mo kiyɛlɛ rɔni ngi kote mi dɔyayi
kurun̄gu 'ba Yudayi nima toko.

66 Bɔtɔ ame kuwɔ lende lɔbu nime
ko'dɔ rɔni ne ngi ti meri mo iya te,
"Kole nime ti kɛdi tondo ga kada
mɔtɔ?" Rɔmɔyi ileme 'deni ngi rɔ
ma laka tigo lɔbu 'ba Bɔko'ba ɛdi dɔ
kole nime.

Ngala 'Ba Zakariya

67 'Bu bo Zakariya ngi lɔ ti Nyi
Kɔtɔ Laka kina bo koloma ngi tumɛ
lende 'ba Bɔko'ba kiya te,

68 "Akilɛlu kɛdi zi n̄ere Bɔko'ba 'ba
Yisarele
rɔmɔyi bo ako 'deni kɔmɔ bi-
laka abo ga yaga.

69 Bo i'di bɔ kɔnyi ma dɔ kiteli 'deni
zize

di mi kupɔ bɔ laja abo Dawidi,

70 kɔzɔ ame bo kiya 'deni mɔlo tɔnɛ
bine

ti bɔ kumɛ lende abo ga ne.

71 Ame 'dɔ bo kɔmɔ ze di kɔzi bɔ ya
ze ga

gbi di zi bɔ ndo'ji ze ga ne.

72 Bo iya te bo ti kileme mi koŋmi
ngi

zi 'bu ze lɔbu ga,
dɔ bo inza kudɔlu di gɔ lɔmu koro
abo nime

73 bo kulɔmu 'deni zi 'bu ze
Abarayama ne.

74 Bo ulɔmu 'deni 'dɔ bo kɔmɔ ze
di zi bɔ ya ze ga

'dɔ ki'di dojake laja zi bo
rɔ dɔ ngɔlɔ kinza tikere,

75 rɔ bɔ lende laka rɔ ma kɔpɔ di
kɔmɔ bo
mi kada 'ba loma ze ga pili.

76 Tine ni 'bɛyi kole ma, ti kidɛki yi
rɔ bɔ kumɛ lende 'ba Bɔko'ba
tigo dɔ kiteli.

Rɔmɔyi ti kari 'bɛyi dɔgba

kɔmɔ n̄ere tilɛŋɔ kori teyi,

77 tiya mo zi ya ame ga rɔ 'ba bo ne
ma kɛdi kɔmɔ lijɛ di mi tɔlɛ
kola lijɛ gɔ lende kɛnyɛ 'bɛnni
ga.

78 N̄ere Bɔko'ba ze ti ko'dɔ ngi
ti mi kɛyi abo.

Bo ori ze 'deni ti bi kɔpɔ abo ame
kiyɔpɔ bi 'deni zize
kɔzɔ kada ame kɛdi kɔdɔ rɔ mi
dɔn̄bɔ ne tara,

79 'do kiyɔɔ bi zi lijɛ ame ga mi bi kɔlu 'ba tɔlɛ ne,
kina gbɛ 'do kokɔkɔ ndize mi kori 'ba lende kɛyi."

80 Kina kole nima kiyɔbu ngi kɔmo mo kandi 'deni. Tine na bo kari koloma ngi kɔ'bɔ yi mɔkɔ nɔbɔ bo kɔdɔ 'jaa yaga bi kɔɔ zi bilaka 'ba Yisarele

2

Tɔyɔ Yɛsu (MT 1:18-25)

1 Mi kada mo naga nima yayi na Kayisara Agusitɔ, bɔ dɔliɔ ma lɔbu 'ba Romo, ki'di lende ngi 'do tugu mɔyi bilaka 'ba mi dɔyayi abo ga pili.

2 Ame na rɔ mɔyi kugu ma dɔgba ame ko'dɔ rɔni mi kada nima Kurinɔ kɛdi rɔ turu bɔ dɔliɔ 'ba Suriya ne.

3 Kina bilaka pili mɔtɔ ari ngi mi gawo 'be tugu mɔyi yi.

4 Kina Yesepa kɛnyi ngi gbɛ di Nazareta di mi Galilaya kari Beteleme gawo 'ba 'bu bo lɔbu Dawidi bɔ dɔliɔ mi dɔyayi 'ba Yudayi rɔmɔyi bo di mi kupɔ Dawidi.

5 Lijɛ ari ti Mariya mo tɔnɛ kilibɔ 'deni zi bo rɔ 'ja ne. Tine lɔko 'deni rɔ ma kindasi.

6 Ko'ja lijɛ kɛdi 'deni yayi yɔ na kada 'ba lɔyɔ 'bɛni kɔmɔ ngi zini.

7 Kina lɔko kɔyɔ kole dɔndende 'bɛni ngi rɔ bɔtɔni. Kina lɔko kolo ngi mi bɔngɔ lɔko ko'ba mi bi 'ba tonyo akonyo 'ba yɛri rɔmɔyi go bi inza kpe zinni mi rɔ 'ba nɔba.

Malayika Ni Ti Bɔ Koda Kamɔlɔ

8 Mi dɔyayi nima yayi bɔ koda kamɔlɔ mɔtɔ ga ɛdi 'bɛnni yi mɔkɔ tɔngɔ go kamɔlɔ 'bɛnni ga rɔ mi korɔndɔ.

9 Malayika 'ba Bɔko'ba ako kɔdɔ zinni na bi kɔɔ 'ba Bɔko'ba kiyɔɔ bi ngi lɛwu yaga di rɔnni. Kina lijɛ ngi rɔ tikere rɔ ma kɛnyɛ.

10 Tine malayika nima ɛnyi kilende zinni, iya te, "Kinza kereke dɛ. Laja laka 'ba lɔngɔ lɔbu nime kɛdi kako zi bilaka pili ne na mo'de ziye.

11 Mi kada nime tɔnɛ ɔyɔ bɔ konyi 'deni ziye mi gawo 'ba Dawidi. Bo na rɔ Kurisitɔ nɛre ze bɔ konyi mo tɔnɛ kɛdi koja kako di mitɔrɔ ne.

12 Ame na rɔ akileme mo 'do kikalike ngi lende ma nime ɛdi rɔ ma laka. Ti kari ko'jake kole kuru kolo 'deni mi bɔngɔ ko'ba 'deni mi bi 'ba akonyo 'ba yɛri."

13 Kina ngi yɔ na tindi 'ba malayika ma konzi 'ba mitɔrɔ kɔdɔ ngi ngila malayika ma tɔnɛ yayi tilɛlu Bɔko'ba, iya te,

14 "Rɔ lɔbu kɛdi nɔbɔ zi Bɔko'ba mitɔrɔ. Mi dɔyayi bɛri bine lende kɛyi ɛdi 'deni zi lijɛ ame ga mi bo kɔnmi rɔmo ne."

15 Kina ɔdɔ malayika naga nima kɛnyi 'deni di rɔnni yayi kileki kari mitɔrɔ tine bɔ koda kamɔlɔ naga nima ɛnyi kiya rɔ go rɔnni, iya te, "Darike te Beteleme tɔngɔ ɔtɔ nime ko'dɔ rɔni nɛre Bɔko'ba kiya lende mo zize ne."

16 Kina lijɛ kɛnyi ngi dɔmo rɔ rikamba tari Beteleme. Tine lijɛ ari ko'ja Mariya ni ti Yesepa ngi yayi ti kole kuru kɔ'dɔ 'deni mi bi 'ba tonyo akonyo 'ba yɛri.

17 Kina ɔdɔ lijɛ ko'ja bo 'deni tara tine na lijɛ kebe ngi nati tɔyɛti go lende ame ga malayika kiya zinni go kɔ'du 'ba kole nima ne.

18 Kina ya ame ga pili kuwɔ lende kiya 'ba bɔ koda kamɔlɔ naga nima ne kɔtɔ ngi rɔ gɔnni.

19 Tine Mariya inda 'ba 'bɛni lende naga nima ngi kikeki kɔ'bɔ mini.

20 Bɔ koda kamɔlɔ tɔnɛ ga uyi dɔnni ngi rɔ lɔngɔ ti tilɛlu Bɔko'ba go wa ame ga pili lijɛ kuwɔ ko'ja gbɛ ngi te kɔzɔ ma kiya rɔni zinni tara ne.

To'dɔ Dɔlɛti Mi Rɔ Lɔbu 'Ba Bɔko'ba

21 Kina ɔdɔ kɔmɔ 'deni mi tɔ'dɔ dɔ modɔɔmota 'ba kole nime 'do to'dɔ dɔlɛti 'ba akilele rɔmo tine oyi mɔyi mo ngi rɔ Yɛsu, mɔyi mɔlo tɔnɛ malayika ki'di dɔ bo gba kinza kɔmo bo dɛ ne.

22 Kina ɔɔɔ kada 'ba to'do dölēti 'bēnni mi rō löbu 'ba Boko'ba kɔɔɔ gɔ kō'du ki'di mo ame Musa kugu ne kōmō 'deni tine Yesepa ni ti Mariya oto kole nima ngi kari Yerosalema 'do kulōmu zi Boko'ba.

23 Lijē o'do kɔɔɔ ame kugu 'deni molo mi kō'du ki'di 'ba Boko'ba, kiya te, "Kole bɔtɔni ame ga pili rɔ dɔndende ne kulōmu zi Boko'ba."

24 Kina gbī lijē ari ti kole matukpuru riyō 'do toɔma mo rɔ akumu zi Boko'ba kɔɔɔ ame kō'du ki'di mo kiya ne.

25 Tine bɔ mɔto kidēki möyi mo rɔ Simona ēdi Yerosalema yayi rɔ bɔ lende laka bɔ koro kō'du ki'di 'ba Boko'ba pili. Nyi Kɔto Laka ēdi do bo, bo kō'bō ti kɔmɔ ki'di gɔ kɔnyi 'ba Boko'ba zi Yisarele.

26 Kina Nyi Kɔto Laka ileme 'deni molo zi bo, bo inza kinene a mɔto rɔ tölē titi du tine 'jaa nbō ɔɔɔ bo ko'ja Kurisitō mo nime Boko'ba kēdi koja zinni ne 'deni ngi du titi.

27 Mi kada mo nima na Nyi Kɔto Laka ki'di bo ngi kari mi reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba. Kina ɔɔɔ 'bu 'ba Yēsu ni ti ma bo Mariya ko'de bo 'deni kako mi rō löbu 'ba Boko'ba 'do to'do wa ame ga kō'du ki'di kō'dokɔ ne rɔ bo tine

28 Simona ombi bo ngi kōzi bo kilēlu Boko'ba, iya te,

29 "Nere ma, i'di bɔ laja 'bi 'deni 'do kari abo nati liya ti mi kēyi kɔɔɔ kō'du 'bi tara.

30 Römōyi kɔnyi 'bi mo'ja 'deni ti kɔmɔ ma

31 ame kilenɔ 'deni 'do kɔmɔ bilaka 'ba doliɔ pili ko'ja ne,

32 bi kɔpɔ ma 'do kileme lende 'bi zi bɔ löwō

gbī ti rɔ löbu 'ba bilaka 'bi ga Yisarele."

33 Tine 'bu 'ba kole nima ti ma mo oto ngi rɔ gönni gɔ lende nima kiya rōni tara rɔ kole nima ne.

34 Simona o'do yēyi ngi dönni. Tine bo ileki kiya zi Mariya, bo iya te, "Kole nime i'di 'deni 'do ma konzi di mi Yisarele kolokpɔ yaga timo kina 'do ma konzi mɔto ga kaya yaga timo. Bo na ti kēdi rɔ akileme ma

kako di zi Boko'ba gɔ bilaka kiya kpēnni rɔmo.

35 Meri ame ga rɔ ma kusu mi dōki'di ma konzi ne ti kileme 'deni yaga. Ne ni, dōki'di yi ti kulōrō 'deni ti meri."

36 'Ja mɔto möyi mo rɔ Ana nyiti 'ba Panuwēlē di mi kupō Asera rɔ bɔ kumē lende 'ba Boko'ba ēdi gbī yayi. Loko öndē 'deni. Pa molo do yitō 'bēni ogbe loko ko'do nge kɔmɔ kɔɔ modomoriyō ti mē'dē ni yo na mē'dē ni kolē ngi.

37 Kina me loko o'do 'deni nbō kɔmɔ kɔɔ kuluku kɔto kɔɔɔ dɔmo 'butē mota dɔmosowɔ (84) rɔ makuru'bē. Tine na loko kō'bō 'bēni ngi nburu mi rō löbu 'ba Boko'ba. Loko ö'bō ngi yayi kote kada kote korɔndɔ toja laja zi Boko'ba toro kpēni gbī tumōtu.

38 Loko ömō do Yesepa ni mi saa nima na loko ko'do yēē ma ngi zi Boko'ba. Kina loko koloma ngi tiya lende 'ba kole nima zi lijē ame ga pili kēdi ti kɔmɔ ki'di mo ma gɔ Boko'ba kɔmɔ bilaka 'ba Yisarele di mi tölē ne.

39 Kina ɔɔɔ Mariya ni ti Yesepa kote to'do dölēti 'ba rɔ kole nima 'deni gɔ kō'du ki'di 'ba Boko'ba mo tine na lijē kileki ngi kari Galilaya mi gawo 'bēnni Nazareta.

40 Kina kole tönē kiyōbu ngi di yayi kɔmɔ mo kandi yaga. Tine bo ngi lo ti akikali, yēyi 'ba Boko'ba ēdi do bo.

Yēsu Ileke Mi Reki 'Ba Rō Löbu

41 Rɔ gɔ kɔmɔ kɔɔ pili 'bu bo ni ö'bō nduwē tari Yerosalema mi karama 'ba Pasaka.

42 Kina ɔɔɔ kɔmɔ kɔɔ abo kēdi 'deni 'butē dɔmoriyō tine na lijē kēnyi ngi gbī kari mi karama nima kɔɔɔ ma molo tara.

43 Tine ko'ja karama kote rōni 'deni 'bu bo ni ti ma bo kēdi kileki kari liɔ na kole mo tönē rɔ Yēsu ne kileke ngi mi Yerosalema yayi. Tine 'bu bo ni ti ma bo ikali ga gomo dē.

44 Lijē omeri 'bēnni tēgē mɔtoɔga bo ti kēdi mi löngö bilaka konzi naga nima kēdi kari kɔto tinni ne. Lijē ilingere 'deni nbō kada kōsō, na lijē

ki'di ngi nati toma go bo kebe zi ma wado 'benni ga ti bo pori nni ga.

⁴⁵ Kina doo lijje ko'ja bo de tine lijje uyi donni ngi kileki toma bo di Yerosalema.

⁴⁶ Mi to'do do mota 'deni tine na lijje kari ko'ja bo mi reki 'ba ro lobu 'ba Boko'ba bo koloma 'deni mi longgo bo komo kiyandi ni tuwo lende 'benni ga gbi tititi lijje.

⁴⁷ Akikali abo ti do lende kileki abo igayi ya ame ga pili koloma ro tuwo mo ne ngi.

⁴⁸ Kina doo 'bu bo ni ti ma bo ko'ja bo 'deni tara tine lijje oto ngi ro gonni. Kina ma bo kenyi kilende zi bo, iya te, "Kole ma, o'do ze te go wa'di? Ze ngi ro meri sowa ti 'bu yi, dedi toma goyi."

⁴⁹ Bo ileki domo zinni, iya te, "Eddi komake ma ro toma go wa'di? Ikalike de ma 'do mede mi ro 'ba 'bu ma?"

⁵⁰ Tine lende nima bo kedi kiya zinni ne lijje ikali 'jo mo de.

⁵¹ Kina bo kenyi ngi kari tinni Nazareta, bo koloma kuwo donni. Tine ma bo ikeki 'beni wa tone ga ngi ko'bo mini.

⁵² Kina Yesu kiyöbu ngi ti akikali kpaki ti mi keyi 'ba Boko'ba gbi ti 'ba bilaka lesi.

3

Yowani Bo Bapatisi

(*MT 3:1-12; MK 1:1-8; YN 1:19-28*)

¹ Mi kada ma Tiberiya ko'do 'deni komo koo 'bute doomu do kiti ro bo dolingo ma lobu 'ba Romo, Ponitiyo Pilato na ro turu 'ba do Yudayi. Erode na 'ba bo ro nere 'ba Galilaya kina bo londö bo Pilipo na ro nere 'ba Ituriya ni ti Turakoniti, kina Lusaniya na ro nere 'ba Abilene,

² tine Ana ni ti Kayapa na ro bo do bo akumu. Mi kada mo naga nima na Boko'ba ki'di lende abo ngi zi Yowani kole 'ba Zakariya di yi moko.

³ Na bo kilaki ngi pili kote mi doyai ame ga kpa yopo 'ba Yaradene yayi ne toko tuwöwö laja 'ba bapatisi 'ba do koto go Boko'ba kola wa go lende kenyé.

⁴ Eedi 'deni kozo lende ma tone kugu mi buku 'ba Yesaya bo kume lende 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Bo moto edi kuwöwö do bo di yi moko kiya te, 'Ilejoke kori zi nere. Odoro ke go kori zi bo.

⁵ Gbögbo pili kidiri teyi. Kurungu ni ti doku ni koga domo me koriya yaga. Kori ma kango naga kodoro gomo yaga. Kori ma kinyawo naga ko'do gomo kopiyari yaga.

⁶ Kina bilaka lesi pili ti ko'ja konyi 'deni ngi di zi Boko'ba.' "

⁷ Yowani oloma ro tilende zi tindii naga nima kedi kako zi bo mi bapatisi ne, bo iya te, "Kpe kole 'ba mure naga nime, ye na ku'bolu ye tiraña di kpa ya lobu 'ba Boko'ba nime kedi kako doye ne?"

⁸ O'doke wa ame ro 'ba do koto di mi lende kenyé ne. Kinza kebeke de tiya mo te, 'Abarayama na ro 'bu ze.' O'do oto de romoyi ro ma laka miya ziye, Boko'ba ti kikali to'do kulugbi doku naga nime ro kole zi Abarayama.

⁹ Onjoke, goronja edi 'deni ndo ndi ngeri. Ngeri ame ga kana a ma laka de ne ti koga beri ku'du mi pa'do."

¹⁰ Bilaka naga nima enyi kititi bo, iya te, "Ne wa'di na go do'do nati?"

¹¹ Yowani ileki domo zinni, iya te, "Bo ame kedi ti bonggo kolo ro riyö kogba moto koto kokonyi bo ame kinza du ti oto ne timo. Kina 'do bo ame kedi ti akonyo ne ko'do gbi tara."

¹² Ya moto ga ame ro bo kireke awada ni ako gbi zi bo mi bapatisi. Kina lijje kititi bo gbi, iya te, "Bo komo kiyandi, wa'di ga na go do'do?"

¹³ Bo iya te, "Kinza kogba de kebe do ame kose ziyi ne."

¹⁴ Bo kanya moto ga ako kititi bo, iya te, "Ne wa'di ga na go do'do 'beze?"

Bo iya te, "Kinza kolo a 'ba boto de. Kina kinza kunzo beti de kpa boto go kopi wa ziyi. Bi gomo 'ba royi ma kedi kopi ziyi i'di lende mo ko'bo yi."

15 Bilaka ngi mi kada naga nima yayi pili ti komo ki'di ghi ti meri mo iya te motoga Yowani na ti kedii ro Kurisitö mo tonë Boko'ba kedii koja ne ota.

16 Tine Yowani enyi kileki domo zinni pili ro gonni, iya te, "Medi mo'do 'bama bapatisi nge doye ti mini. Tine bo moto ma ti tigo do kiteli kebe ma ti kako 'deni. Ma pele mo'bo de tope kpa kabi 'ba wari abo. Bo ti ko'do bapatisi doye ti Nyi Koto Laka ghi ti pa'do.

17 Kizeri abo edi kosi bo. Bo ti kona di mi dokandilere abo bo kubö nyönyu ma laka mo ki'di mi mata. Tine turu mo bo ti konma yaga ti pa'do ame ko'bo ngi kinza kolu de ne."

18 Yowani uwowo laja laka zi bilaka naga nima ti kori 'ba lende ma konzi.

19-20 Tine 'deni komo yayi odo Yowani kebe tileki lende zi nere Erode go lende 'ba Erodiya 'ja 'ba löndö bo, ghi go lende kenyë ma konzi moto ga ame bo kedii ko'do ne tine, bo odo'bo ndimo ngi ti lende kenyë abo nima na bo ku'du Yowani ngi mi maboso.

Bapatisi 'Ba Yesu

(*MT 3:13-17; MK 1:9-11*)

21 Mi kada 'ba bapatisi nima Yowani koloma ro to'do mo do bilaka konzi naga nima ne na kobapatisi Yesu ngi ghi. Kina ko'ja Yesu kedii kumotu yo na mitoro kurögo roni ngi yaga ro gböngö.

22 Kina Nyi Koto Laka koko ngi kako do bo kine mo kozo kine matukupuru tara. Kina biro kudu ngi di mitoro, iya te, "Ni na ro kole ma. Mo'o yi 'deni kulowo. Ma ti mi keyi ro mbembë go lende 'bi."

Yi Lingi 'Ba Yesu

(*MT 1:1-17*)

23 Mi kada nima Yesu kisaki ndobo 'ba laja laka ne komo koo abo edi 'deni 'butë mota. Kozo ma bilaka komeri bo ro kole 'ba Yesepa kole 'ba Eli

24 kole 'ba Matata kole 'ba Lewë kole 'ba Maleki kole 'ba Yanayi kole 'ba Yesepa

25 kole 'ba Matatiyo kole 'ba Amosa kole 'ba Numa kole 'ba Esili kole 'ba Nagayi

26 kole 'ba Mata kole 'ba Matatiyo kole 'ba Semayini kole 'ba Yoseke kole 'ba Yoda

27 kole 'ba Yowanana kole 'ba Resa kole 'ba Zerobabele kole 'ba Salatele kole 'ba Neri

28 kole 'ba Maleki kole 'ba Adi kole 'ba Kosama kole 'ba Elimada kole 'ba Ere

29 kole 'ba Yesuwa kole 'ba Elizara kole 'ba Yorima kole 'ba Matata kole 'ba Lewë

30 kole 'ba Simona kole 'ba Yuda kole 'ba Yesepa kole 'ba Yonama kole 'ba Elekima

31 kole 'ba Meliya kole 'ba Mena kole 'ba Matata kole 'ba Natana kole 'ba Dawidi

32 kole 'ba Yisayi kole 'ba Obede kole 'ba Bowaza kole 'ba Salamono kole 'ba Nasona

33 kole 'ba Aminadaba kole 'ba Rami kole 'ba Ezerona kole 'ba Pereze kole 'ba Yuda

34 kole 'ba Yakoba kole 'ba Yisika kole 'ba Abarayama kole 'ba Tera kole 'ba Nawura

35 kole 'ba Seruga kole 'ba Ru kole 'ba Pelege kole 'ba Ebere kole 'ba Sela

36 kole 'ba Kayinana kole 'ba Arupakasada kole 'ba Seme kole 'ba Nowa kole 'ba Lemeke

37 kole 'ba Metosela kole 'ba Enoke kole 'ba Yarada kole 'ba Makalele kole 'ba Kayinana

38 kole 'ba Enosa kole 'ba Sete kole 'ba Adama ma ro kole 'ba Boko'ba.

4

Akiyozo Ma Komö Zi Yesu

(*MT 4:1-11; MK 1:12-13*)

1 Mi kada nima Yesu kileki kako di kpa Yaradene ne bo ngi lo ti Nyi Koto Laka. Kina Nyi Koto Laka koto bo ngi kari yi mökö

2 na Satani koloma ngi ro tiyozo bo to'do mo nbö do 'butë sowo. Bo koloma ngi tara kinza tonyo ota.

Kina rɔ ɲburuɲburu mo tine bo 'deni rɔ 'bö.

³ Kina Satani kako ɲgɪ kilende zi bo, iya te, “Ɔɔ kɛddi ɲgɪ rɔ kole 'ba Bɔko'ba ilende zi kulugbi dɔku nime kuyi rɔni rɔ mangolɔ'bo.”

⁴ Tine bo ileki dɔmo, iya te, “Ugu 'deni mi buku 'ba Bɔko'ba iya te, 'Bilaka oloma dɛ ɲge kɔtɔ gɔ akonyo.’ ”

⁵ Satani oto bo kari kileme dɔliɲɔ nime pili toko zi bo

⁶ kilende zi bo, iya te, “Ti mi'di kɔzi kakpa mo ti amo ga ɲgɪ ziyi rɔmɔyi ama ga na. I'di 'deni zɔ kina ti mi'di zi bɔtɔ ame mo'dɔkɔ ti'di mo teyi ne.

⁷ Kina me ɔɔ kumɔtu ma wa naga nime pili ti kɛdi rɔ ɛ'bi.”

⁸ Bo ileki dɔmo iya te, “Ugu 'deni mi buku 'ba Bɔko'ba iya te, 'Nere Bɔko'ba 'bi na ɲge kɔtɔ 'dɔ kumɔtu kulɔmu kpɛyi teyi.’ ”

⁹ Kina Satani koto bo 'bɔwu kari Yerosalema ki'di bo kɔrɔ ɲbɔ tɔrɔ dɔ kumu rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba, kina kilende zi bo iya te, “Ɔɔ kɛddi ɲgɪ rɔ kole 'ba Bɔko'ba ola rɔyi bɛri di bine.

¹⁰ Rɔmɔyi ugu 'deni mi buku 'ba Bɔko'ba iya te, 'Bo ti ki'di kɔ'du 'bi zi malayika abo ga 'dɔ koda bi laka di rɔyi.’

¹¹ Kina ugu 'deni gbɪ iya te, 'Lijɛ ti kako kikapo yi ɲgɪ tɔrɔ dɔ kɔzɪnni kinza koga ndiyi ra yoki dɔku.’ ”

¹² Bo ileki dɔmo iya te, “Iya 'deni te, 'Kinza kiyɔzɔ ɲere Bɔko'ba 'bi dɛ.’ ”

¹³ Tine ɔɔ Satani kote tiyɔzɔ Yɛsu 'deni kɔzɔ a nime te tine bo ola Yɛsu ɲgɪ tɔti tara nati.

Tisaki Ndɔbɔ 'Ba Yɛsu
(*MT 4:12-17; 13:53-58; MK 1:14-15; 6:1-6*)

¹⁴ Kina Yɛsu kileki ɲgɪ kari Galilaya lɔ ti Nyi Kɔtɔ Laka na lɛbi abo kiyɛlɛ rɔni ɲgɪ kote mi dɔyayi nima toko.

¹⁵ Bo oloma tiyandi wa di mi rɔ 'ba mɔtu 'bɛnni ga kina ma konzi kilɛlu bo ɲgɪ.

¹⁶ Na bo kari ɲgɪ Nazareta gawo ma tɔnɛ kulu bo yimo ne. Mi kada

'ba rɔ kindawo na bo kari ɲgɪ mi rɔ 'ba mɔtu kɔzɔ ndɔbɔ abo ga nduwɛ tara. Bo ɛnyi tɔrɔ tidɛki wa

¹⁷ na kogba buku 'ba Yesaya bo kumɛ lende ɲgɪ ki'di zi bo. Na bo kitenye ɲgɪ kɔ'ja bi ma tɔnɛ kugu kiya te,

¹⁸ “Nyɪ Kɔtɔ Laka 'ba Bɔko'ba ɛdi dɔma rɔmɔyi bo ondi 'deni zɔ tuwɔwɔ laja kɔtɔ laka zi bɔ lisa ni. Bo oja ma 'deni ti'di dɔ ɲgɔlɔ zi bo mi maboso ni, kina gbɪ tiyɔpɔ kɔmɔ bɔ kɔmɔ kɔlu ni tope ya ma kɛdi kɔkɔ rɔnni di zi kpɔɲi naga yaga rɔ dɔ ɲgɔlɔ

¹⁹ kina gbɪ tuwɔwɔ kɔɔ 'ba mi kɔɲmi 'ba ɲere Bɔko'ba.”

²⁰ Kina bo kukɔku mi buku mo nima ɲgɪ teyi bo kileki ki'di zi lɛwi mo na bo koloma ɲgɪ bɛri tiyandi wa. Kina bilaka pili 'ba mi rɔ 'ba mɔtu yayi kodɔ kɔmɔnni ɲgɪ dɔ bo.

²¹ Kina bo kileki kiya zɪnni, iya te, “Wa nime kugu bine ne na me kɔ'dɔ rɔni 'deni tone kuwɔke.”

²² Lijɛ pili oloma ɲgɪ rɔ tiya lende abo rɔ ma laka, lende kɔɲmi ame ga kɛdi kɔdɔ di kpa bo ne i'di lijɛ ɲgɪ kɔtɔ rɔ gɔnni. Lijɛ ebe tititi rɔnni, iya te, “Tara ne, ɔɔ bo na dɛ rɔ kole 'ba Yesepa mo tɔnɛ ya?”

²³ Yɛsu ileki dɔmo zɪnni, iya te, “Rɔ ma laka ti kɔ'deke lende 'ba mumɛ nime rɔma, ame kiya te, 'Bo wɔwɔ, ileɲo gbagba yi. Wa ame ga duwɔ koloma rɔ to'dɔ mo Kaparanoma ne o'dɔ gbɪ mi dɔyayi ma 'bɛyi bine.’ ”

²⁴ Bo ileki gbɪ kiya zɪnni te, “Rɔ ma laka miya ziye, bilaka ame rɔ bo kumɛ lende ne ya ɛ'bɛnni ga oloma dɛ toro mo.

²⁵ Rɔ ma laka miya ziye, mi kada 'ba Eliya makuru'bɛ ɛdi ɲgɪ ɲbani mi Yisarele. Ne mi kada ame kora kɔmɔ pɔli teyi kɔ'dɔ ɲbɔ kɔmɔ kɔɔ mota kɔdɔ dɔmo nyepe modɔkɔtɔ kinza tɔrɔ ka'di dɛ sɛyi 'ba 'bɔ kila'ba mi dɔyayi nima pili ne,

²⁶ pele tara oja Eliya dɛ kari zi makuru'bɛ 'ba Yisarele tine ɲge zi makuru'bɛ mɔtɔ ame rɔ bɔ lɔwɔ

kedì koloma Zarepata mi dɔyayi 'ba Sidona ne.

²⁷ Kina gbì tara mi kada 'ba Elisa bo kumè lende bo mönyu èdì ngi nbañi mi dɔyayi 'bènni 'ba Yisarele tine pele tara ileño ma kɔtɔ mɔtɔ te dè di mi lɔngò mo. Namana nbò rɔ bo löwò di Suriya na nge Elisa kileno."

²⁸ Kina ɔdɔ bilaka naga nima mi rò 'ba mötu yayi ne kuwò lende naga nime bo kiya ne 'deni tine, minni ènyi ngi pili kata rɔ bo.

²⁹ Kina lijè kënyi ngi titiñi bo yaga di mi gawo. Lijè koto bo ngi kari bi kuliñi 'ba doku nima ti gawo nima domo ne 'dɔ titiñi bo bëri di bi kuliñi nima.

³⁰ Tine bo olo abo rɔ bo ngi di mi lɔngò tindi naga nima bo kari abo ngi nduwè yaga.

Bo Nöki (MK 1:21-28)

³¹ Na bo kari ngi Kaparanoma gawo mɔtɔ gbì mi Galilaya yayi. Mi kada 'ba rɔ kindawo na bo ki'di ngi tiyandi bilaka

³² tine lijè ɔtɔ ngi rɔ gönni gɔ akiyandi abo römöyì bo iyandi wa ngi kɔzɔ bo közi kakpa tara.

³³ Bo nöki mɔtɔ èdì mi rò 'ba mötu yayi. Kina nöki nima kënyi ngi kulöri rɔ ma kembe, iya te,

³⁴ "Wa'di 'bi tize, ni Yèsu 'ba Nazareta nime? Ako 'deni tote dɔze nati? Mikali yi 'deni. Ni na rɔ bo laja ma kɔtɔ laka 'ba Boko'ba."

³⁵ Tine Yèsu ènyi kamo dɔ nöki nima, iya te, "Udumò yaga. Kina ita'ba yaga di dɔ bo nima."

Nöki tönè ènyi ngi koñma bo nima bëri kömönni pili te kina kita'ba ngi yaga di domo ko'dɔ ɔtɔ dè teyi.

³⁶ Kina lende mo kigayi bilaka naga nima ngi pili lijè kebe tiya mo rɔ gɔ rönni, iya te, "Akiyandi ma tondo mo ga na te? Bo amo le dɔ nöki ni ti közi kakpa ti tigo te na lijè kita'ba ngi yaga."

³⁷ Kina lèbi 'ba Yèsu kiyèlè rönì ngi kote mi dɔyayi nima toko.

Yèsu Ileño Bo Rɔkɔ'ɔ Ma Konzi (MT 8:14-17; MK 1:29-39)

³⁸ Yèsu ènyi di mi rò 'ba mötu yayi kari liñɔ 'ba Simona. Tine mese 'ba Simona èdì yayi ti zèyi ngi timo rɔ ma kututu. Kina lijè kiya lende mo zi Yèsu 'dɔ kokonyi.

³⁹ Kina bo kari ngi kɔrɔ kpa langiri 'ba 'ja nima bo kilende zi zèyi nima 'dɔ kola loko yaga. Kina zèyi nima kola loko ngi, loko kënyi tɔrɔ koloma toja laja zinni.

⁴⁰ Kina ɔdɔ kada kedì kösö 'deni tine na bilaka ko'de bo rɔkɔ'ɔ ma konzi mɔtɔ ga ame ti dɔkomali rɔkɔ'ɔ ma gege ne ngi kako zi Yèsu. Kina bo koloma ngi ti'di közi bo rönni tileño lijè pili rɔ kɔtɔkɔtɔ.

⁴¹ Tine nöki ni ebe 'bènni tita'ba yaga di dɔ bilaka ti tulöri, kiya te, "Ni na rɔ kole 'ba Boko'ba."

Tine bo amo dönni kola lijè dè kilende römöyì lijè ikali bo rɔ Kurisütö ame kako di mitɔrɔ ne.

⁴² Ko'ja bi kedì kèzè 'deni na Yèsu kënyi ngi kari abo kutu bo yi mökö. Bilaka ebe toma gɔ bo, tine ɔdɔ lijè kari ko'ja bo 'deni lijè oloma tota bo 'dɔ bo kari dè kpe bitɔ di zinni bina.

⁴³ Ne tine bo iya te, "Mèdi mari tiya laja laka 'ba nere löbu 'ba Boko'ba nime gbì mi gawo mɔtɔ ga römöyì lende mo na me koja ma gomo."

⁴⁴ Kina bo kö'bò ngi nduwè rɔ tiyandi bilaka di mi rò 'ba mötu 'ba Yudayi ni.

5

Tösö 'Ba Simona Ni Gɔ Yèsu (MT 4:18-22; MK 1:16-20)

¹ Mi kada ma Yèsu kedì kɔrɔ kpa pöpö 'ba Genesareta tindi kuru bo 'deni toko bëri tuwò lende 'ba Boko'ba,

² bo o'ba komɔ bo ngi bo ko'ja sorope riyö mɔtɔ ga kedì 'deni kpa götö yayi, atoyi mo ga ari 'deni turögö rɔ duru 'bènni ga.

³ Kina bo kari këki ngi mi ma kɔtɔ ame rɔ 'ba Simona ne, bo iya zi Simona 'dɔ koto sorope nima kari dɔgba mbowa yaga di dɔ kpa götö.

Kina bo koloma ngi bëri mi sorope yayi tiyandi bilaka.

⁴ Kina ɔɔ bo kote tilende 'deni tine bo ënyi kiya zi Simona, bo iya te, “Oto sorope kari mi zana mini ma kalo 'ɔɔ ku'duke duru 'be tugu kenze.”

⁵ Tine Simona ileki ɔɔmo, iya te, “Nere, dopi rɔze 'deni tu'du mo ti korɔndɔ ene n̄bɔ bi kɛzɛ ɔze rɔ yawa kinza ma do'ja ma koto te. Ne gɔ lende kiya 'bi ti mu'du duru nima ngi.”

⁶ Kina ɔɔ lijɛ ku'du yɔ na kilaka kenze ngi n̄baɲi, duru koma tirica.

⁷ Kina lijɛ ko'dɔ kɔzinni ngi zi lɛpi n̄ni ama ga mi sorope mɔto yayi ne gɔ kako tokɔnyi lijɛ. Kina lijɛ kope kenze ngi koza koso mi sorope naga nima kpaki riyo ki'di sorope pili koma za 'bɔwu tɔnzu bëri.

⁸ Tine ɔɔ Simona Pītōrō koŋgɔ 'deni te bo ako ngi kolɔɔɔ bëri kɔmɔ Yɛsu. Bo iya te, “Nere, ese yaga di rɔma. Ma bo lende kɛnyɛ na.”

⁹ Römöyɛ kenze nima kilaka zinni ne na lende mo kigayi lijɛ 'deni ngi pili.

¹⁰ Lende mo igayi lɛpi bo ama ga Yakoba ni ti Yowani kole 'ba Zebedayo ga 'deni gbi.

Kina Yɛsu kɛnyɛ kileki kiya zi Simona, iya te, “Kinza kere dɛ. Kisasi di mi kada nime tɔne ti kɛddi rɔ atoyi 'ba to'de bilaka zi Boko'ba.”

¹¹ Kina lijɛ kilala sorope 'benni ga ngi yaga ɔɔ kpa gɔtɔ, lijɛ kola wa pili yayi lijɛ kɔsɔ ngi nati gɔ Yɛsu.

Yɛsu Ileŋo Bo Mɔnyu
(MT 8:1-4; MK 1:40-45)

¹² Kina ɔɔ Yɛsu kɛdi 'deni mi gawo mɔto yayi tine na bo mɔto mɔnyu konyo rɔmo ga 'deni ngi pili rɔwɛ ki'di dɔni ngi. Bo ako kila'ba rɔ kpa kutu'bɔ kɔmɔ Yɛsu bëri bo koma'jo rɔ bo, iya te, “Nere, ɔɔ ko'dɔkɔ ngi ti kileŋo ma ngi yaga rɔ ma kɔpɔ.”

¹³ Yɛsu oja kɔzi bo kosa rɔ bo nima, kiya te, “Mo'dɔkɔ 'deni ngi, ileŋo yi 'deni.”

Kina mɔnyu tɔnɛ kola bo nima ngi.

¹⁴ Tine Yɛsu ose gɔmo zi bo, iya te, “Kinza kari kiya lende mo dɛ titi zi bɔto tine ari kileme rɔyi zi bo akumu 'ɔɔ bo kinyeli rɔyi gɔ kileme ngi ileŋo yi 'deni rɔ ma kɔpɔ. Kina gɔ ko'de akumu kɔzɔ ame Musa ki'di kɔ'du mo 'deni ne tara.”

¹⁵ Ne pele lɛbi 'ba Yɛsu iyɛlɛ rɔni ngi nduwɛ rɔ mbɛmbɛ. Kina bilaka koloma ngi rɔ tɔlɔ rɔ tindi kako tuwɔ akiyandi abo gbi 'ɔɔ bo kileŋo lijɛ di ɔɔ rɔkɔ'ɔ 'benni ga.

¹⁶ Tine Yɛsu ɔ'bɔ tusu rɔ bo kari titi mbowa yi mɔkɔ rɔ ɔɔ kutu bo to'dɔ mɔtu.

Yɛsu Ileŋo Bo Keŋme Bëri Mɔto
(MT 9:1-8; MK 2:1-12)

¹⁷ Mi kada ma ɔɔ koto mɔto ko'ja bo kɛdi rɔ tiyandi bilaka Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi mɔto ga ame kako di mi gawo 'ba mi dɔyayi 'ba Galilaya ni ti Yudayi gbi di Yerosalema ɛdi yayi. Tigo 'ba Boko'ba ɛdi ti Yɛsu tileŋo bo rɔkɔ'ɔ timo.

¹⁸ Kina ya mɔto ga ko'de bo keŋme bëri mɔto kɛdi kombi ti sora ngi. Lijɛ o'dɔkɔ toto bo nima kari ko'ba bëri kɔmɔ Yɛsu rɔ yayi.

¹⁹ Tine ɔɔ lijɛ ko'ja kɔri 'ba 'ɔɔ to'dɔ mo tara dɛ kpe römöyɛ tindi oso 'deni ngi kola kɔri dɛ kpe zinni, na lijɛ kuyi rɔnni ngi kɛki tɔrɔ ɔɔ rɔ lijɛ kumɔ bi koja bo nima di teyi kako bëri mi zana tindi naga nima ko'ba kɔmɔ Yɛsu.

²⁰ Kina ɔɔ Yɛsu koŋgɔ ya naga nima ki'di dɔnni 'deni gɔ tigo abo tara tine bo ilende ngi zi bo nima, bo iya te, “Bɔ pɔri ma, ola yi 'deni gɔ lende kɛnyɛ 'bi ga.”

²¹ Kina Parosi ni ti bo kɔmɔ kiyandi mo tɔnɛ ga koloma ngi rɔ tomeri mo ti minni, iya te, “Bɔ nime bo yɛ na bo kɛdi ko'dɔ dɔli kiyari rɔ bo ti Boko'ba te? Boko'ba na nge koto rɔ bo tola bilaka gɔ lende kɛnyɛ.”

²² Meri 'benni ti akititi 'benni nima, Yɛsu ikali 'deni. Kina bo kileki kititi lijɛ, bo iya te, “Eddi komerike

wa naga nima tara mi doki'di ye go wa'di?

²³ Ma yala na kitewu 'do tiya mo? 'Ola yi 'deni go lende kenye 'bi,' ala 'do kiya te, 'Enyi toro kilingere.'

²⁴ Ne ziye tikali mo ro ma laka kole 'ba bilaka lesi edi ti tigo mi dolingo nime bine tola bilaka go lende kenye."

Kina bo kenye kiya zi bo kenme beri tone, bo iya te, "Milende ziyi, enyi toro kombi sora 'bi kari lingo."

²⁵ Kina bo tone kenye ngi koro toro di komonni pili te, bo kombi sora abo tone bo koloma ro to'do domo ne bo kari ngi nduwe lingo ti tilelu Boko'ba.

²⁶ Kina lende mo kigayi bilaka pili ngi ki'di yi ni bo moto kebe ngi tilelu Boko'ba. Lije ngi pili ro tikere na lije kebe ngi tiya mo te, "Do'ja a lobu 'deni tone."

*Ba Rok'o Na Nge Ko'doko Wowa
(MT 9:9-13; MK 2:13-17)*

²⁷ Di gomo na Yesu kari ko'ja bo kireke awada moto kidaki moyi mo ro Lewe koloma 'deni mi bi 'ba tireke awada. Kina Yesu kiya zi bo te, "Osö goma."

²⁸ Kina Lewe kenye kola wa pili ngi bo kosö go Yesu.

²⁹ Lewe o'do nbele ma lobu lingo abo zi Yesu. Na bo kireke awada ma konzi ti ya moto ga koloma ngi ro tonyo kpenni ti Yesu ni yayi.

³⁰ Tine na Parosi ni ti bo komo kiyandi 'beni ga koloma ngi ro tiya mo zi bo kosö go bo ga, iya te, "Eddi konyoke kpeye kuweke wa bi koto ti bo kireke awada ni ti bo lende kenye naga nima go wa'di?"

³¹ Tine Yesu ileki domo zinni, iya te, "Ba rok'o na nge kari zi bo ki'di wowa. Ya ma kinza ti rok'o naga ari e'beni de.

³² Mako de tidaki bo lende laka, mako go bo lende kenye 'do koto donni."

*Lende 'Ba Kpa Koro
(MT 9:14-17; MK 2:18-22)*

³³ Ya moto ga enyi kititi bo, iya te, "Ba kosö go Yowani ga ti 'ba Parosi

ni o'bo ro toro kpenni to'do motu, ne ma 'beyi ga oro 'beni kpenni de go wa'di?"

³⁴ Yesu ileki domo zinni iya te, "Ma komerike 'beye nba ame kako mi karama 'ba gbe ne ti koro kpenni ko'ja me'de 'ba nyiti kedii tinni? Inza tara,

³⁵ tine kada mo ti komo 'jaa ame 'do kogba me'de 'ba nyiti yaga di mi longgo lije kina lije ti koro kpenni 'jaa mi kada mo nima."

³⁶ Kina bo koloma ngi ro tiya dongala nime zinni, iya te, "Boto irica kapa bonggo ma la'ja de kuru ma kondé timo. Odo bo mo ko'do tara, ti kirasi ma la'ja nima, tine akuru ma di yoki ma la'ja inza koriya ti ma molo nima.

³⁷ Kina gbi tara, boto odo layi ma la'ja de mi kilaka layi ma kondé. Odo ko'do tara layi la'ja ti kotopa kilaka layi kondé nima ngi yaga, kina layi ni kpaki ti kilaka mo nima kedii kirasi ronni ngi.

³⁸ Tine layi ma la'ja todo mo mi kilaka ma la'ja.

³⁹ Kina gbi boto inza ko'doko layi ma la'ja kpe odo bo kuwe ma molo 'deni, romoyi bo ti kiya te, 'Ma molo nime na kele.' "

6

*Lende 'Ba Kada 'Ba Ro Kindawo
(MT 12:1-14; MK 2:23-3:6)*

¹ Mi kada 'ba ro kindawo ma do koto moto Yesu ni edi kudö kebe mi nyaka 'ba nyonyu kina bo kosö go bo ga kebe ngi tomborosi do nyonyu kinyanyi kozinni lije koloma ro tonyo mo.

² Kina Parosi moto ga kenye kititi, iya te, "Eddi kiyeyike mi ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo go wa'di?"

³ Tine Yesu ileki domo zinni, iya te, "Idékike wa tone Dawidi ko'do mi kada ma lije kedii ro 'bo ti bilaka abo ga ne de?"

⁴ Mi kada nima Dawidi odo ngi mi ro lobu 'ba Boko'ba kogba mangolo'bo koro ame ko'du ki'di kota gomo di zi bilaka ma sari tine nge zi bo akumu ni na 'do konyo ne.

Dawidi onyo ki'di gbì zi bilaka abo ga."

⁵ Kina Yësu kileki kiya 'böwu zìnnì, iya te, "Kole 'ba bilaka lesi na ro ñere 'ba do kada 'ba ro kindawo."

⁶ Mi kada 'ba ro kindawo mato na bo kari ngi kodo mi ro 'ba motu koloma tiyandi wa. Tine bo mato edi yayi kozimo ma dori ole 'deni ro kilawo.

⁷ Kina Parosi ni ti bo komo kiyandi ni edi ro toma kari 'ba 'do tususu Yësu. Go lende mo na lijë kedi koje komonni konjo do Yësu ti kilejo bo nima mi kada 'ba ro kindawo nima ya.

⁸ Tine Yësu ikali meri 'benni nima 'deni na bo kiya zi bo kazi kole ro kilawo tone, bo iya te, "Enyi toro koro komoze pili bine." Kina bo nima kenyi ngi koro.

⁹ Kina Yësu kiya zinni te, "Mititi ye, ma yala na kuti doni ti ko'du ki'di 'ba kada 'ba ro kindawo, to'do lende laka zi bilaka ala to'do lende kenyë na teyi, tomo didi ala tupo mo yaga?"

¹⁰ Bo uyi komo bo konjo donni pili na bo kilende zi bo nima, bo iya te, "Oja go koziyi."

Bo oja yo na kazi bo tone kilejo roni ngi ro ma laka.

¹¹ Tine lende mo ata ngi minni sowa na lijë koloma ngi ro tiya mo ro go ronni, wa'di na go lijë ko'do ngi zi Yësu.

*Bö Kösö Gö Yësu Ga
(MT 10:1-4; MK 3:13-19)*

¹² Mi kada ma do koto mato na Yësu kenyi ngi kari do doku tilende ti Boko'ba kezë do bo.

¹³ Mi donbo mo 'deni tine na bo kidëki bo koso go bo ga ngi bo koza ya ma 'butë damoriyo di mi longo mo bo kidëki lijë ro bo laja.

¹⁴ Lijë na ro Simona ame bo kidëki ro Pitoro ne ti londö bo Andareya ti Yakoba ti Yowani ti Pilipo ti Batoli-mayo

¹⁵ ti Matayo ti Toma ti Yakoba kole 'ba Alapayo ti Simona ame kidëki ro Zelote (bo ko'do ya go doyi 'benni)

¹⁶ ti Yuda kole 'ba Yakoba ti Yuda Isikarita ame kebe kususu Yësu ne.

*Akiyandi 'Ba Yësu
(MT 4:23-5:12; 5:38-48)*

¹⁷ Bo eki kari tinni beri mi doyi ma koriya na bo koro ngi. Tindi ame ga ro bo koso go bo ne ti bilaka ma konzi ame ga di mi doyi 'ba Yudayi pili ti Yerosalema gbì di mi gawo 'ba Tura ni ti Sidona ame ga kpa mini lobu ne edi kpaki yayi.

¹⁸ Lijë ako tuwo lende abo gbì ti roko'co 'do tilejo mo. Kina ngi ya ame ga noki kedi kodo gomo romo kulowo naga ilejo ngi gbì.

¹⁹ Bilaka naga nima pili o'doko tosa ro bo romoyi tigo edi kodo di ro bo kilejo lijë.

²⁰ Bo onjo do bo koso go bo naga nima na bo kiya te, "Kpe ame ga ro lisa ne na laka romoyi ñere lobu 'ba Boko'ba na ro 'beye.

²¹ Kpe ame ga giri nime ro 'bo ne na laka romoyi ti ko'bo ye 'deni. Kpe ame ga ro mono giri nime ne na laka romoyi ti kogoke 'deni.

²² Kpe ame ga do bilaka ko'ji ye kiti'ja ye kilagi ye kiya ye ro a ma kenyë go lende 'ba kole 'ba bilaka lesi ne na laka.

²³ Iliyake mi kada mo nima kopuke ro lonjo romoyi kpa kazi ma lobu edi ziye mitoro. Ya naga nima 'bu nni lobu ga oloma gbì ro to'do bo kumë lende 'ba Boko'ba tone ga bine tara.

²⁴ Tine bu'bu ziye kpe bo wa ni, romoyi oteke ro kindawo ti lonjo ma 'beye 'deni molo giri nime.

²⁵ Bu'bu ziye kpe ame ga ro tekpe giri nime ne, ti keddike 'deni 'basi ro 'bo. Bu'bu ziye kpe ame ga ro togö giri nime ne, ti kuduke 'deni.

²⁶ Bu'bu ziye kpe ame ga bilaka pili kedi kiya lende 'be ro ma laka ne romoyi kina 'bu nni lobu ga ko'do bo kumë lende do kindendë ni gbì tara bine.

²⁷ Kina me medì miya ziye kpe ame ga keddi kuwoke lende naga nime medì miya ne. Jo bo ya 'bi

ga kina o'do lende laka zi lijë ame ga ko'ji yi ne.

²⁸ O'do yëyi do lijë ame ga kulömu yi ne kina umötu go lijë ame ga kedi ko'do yi ro ma kënyë ne.

²⁹ Odo bo moto kokoso lo'bo yi, uyi kapa moto gbi zi bo, bo kokoso. Odo bo moto kogba gamisi 'bi, i'di bo kogba pandila 'ba yimo gbi.

³⁰ I'di zinni lijë ame ga kidëki wa di ziyi ne. Tine kinza ki'di de kpe kopi ziyi.

³¹ O'do zi ya moto ga gbi kozo ame ko'doko 'do ko'do ziyi ne tara.

³² Ne odo ko'o nge ro ya ame ga ko'o yi ne 'do mi Boko'ba keyi ka royi gomo go wa'di? Bo lende kënyë ni pele o'o ya ame ga ko'o lijë ne gbi.

³³ Ne odo ko'do laka nge zi ya ame ga ko'do laka ziyi ne, 'do mi Boko'ba keyi ka royi gomo go wa'di? Bo lende kënyë ni pele o'do gbi tara.

³⁴ Ne odo ki'di nge zi ya ame ga kiteri 'do kileki bi mo teyi ziyi ne, 'do mi Boko'ba keyi ka royi gomo go wa'di? Bo lende kënyë ni i'di gbi zi bo lende kënyë lepï nni ga tara 'do kopi te kileki teyi.

³⁵ Tine ma laka mo, o'o bo ya 'bi ga, o'do laka zinni, kina i'di zinni kinza titeri topi oto teyi. Kina ti kpa kosi 'bi 'ba gomo kedi ngi ro mbembë, ti keddi ro kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli, romöyi bo na ti mi keyi ro bo mi kata ni ti bo doki'di kënyë ni.

³⁶ Oloma ti mi konmi zi bilaka kozo 'ba 'bu yi Boko'ba tara.

³⁷ Kinza ko'do burë 'ba boto de, odo ko'do ti ko'do 'beyi gbi. Kinza kodo karama de do boto, odo ko'do ti kodo gbi döyi. Ola bilaka go lende kirasi, kina ti kola yi gbi.

³⁸ I'di, kina ti ki'di gbi ziyi. Akiyari kele 'bi ame kedi ko'do zi bilaka, kiyari kitanji gomo kiyaya koso kilayi beri ne, ti komomi gbi tara dongo'do yi, romöyi wa ame kiyari ki'di ne na ti ki'di gbi ziyi."

*Ni Gbi Tara
(MT 7:3-5, 24-27)*

³⁹ Kina Yesu kiya donjala nime gbi zinni, iya te, "Bo komo kolu ti kokoko bo komo kolu lepï bo moto yo? Lijë ti kila'ba de kpaki riyö mi gö?"

⁴⁰ Kole 'ba sukulu inza mbiri di do bo komo kiyandi abo. Ne bo ame kote akiyandi abo pili laka ne ti kedi gbi kozo bo komo kiyandi abo.

⁴¹ Go wa'di na kebe tongo pori di komo lepï yi moto konyo lende 'ba kpa kulugbu ma löbu nima komöyi ne de?

⁴² Ti kiya ro ma tondo mo zi löndö nima kiya te, 'Bo löndö, i'di miyagba pori nima yaga di komöyi,' ko'ja to'ja kpa kulugbu ame komöyi ne konya döyi? Ni bo komo kandi nime, ogba kpa kulugbu nima titi dogba yaga di komöyi 'do ko'ja bi laka togba pori yaga di komo löndö yi.

⁴³ Ongoke te, ngeri ma laka ana dongeri ma kënyë de, kina ngeri ma kënyë ana dongeri ma laka de.

⁴⁴ Ede kikali ngeri pili go ma kana mo ga. Boto ite'de kolu de di do ngopolinga, kina boto ite'de mowo de gbi di do rokö.

⁴⁵ Bo lende laka edi koja 'ba bo ro wa ma laka ame kulu doni 'deni mi doki'di bo ne. Kina bo lende kënyë oja 'ba bo gbi ro wa ma kënyë ame kulu doni 'deni mi doki'di bo ne. Romöyi wa ame koso mi doki'di ne na kpa kedi koja yaga.

⁴⁶ Eddi kidëkike ma ro nere, ro nere, go wa'di kinza ma ko'doke wa ma miya mo ga de yo?

⁴⁷ Ti mileme ziye, lijë ame ga pili kako kuwo lende ma ko'do ngi tara ne

⁴⁸ edi kozo bo ko'ba ro ame kole gö 'ba gbondo ro abo kalo kuge gbondo ro abo di do doku ne tara. Kina mini koso kako kiketi roni ro ro nima, tine iyaya roni de, romöyi o'ba roni 'deni laka.

⁴⁹ Ne lijë ame ga kuwo lende ma ko'do de ne, edi kozo bo ame ko'ba ro ma 'ba bo ngi tara kinza kole gbondo mo de beri ne. Kina odo mini koso kiketi roni ro ro nima yo

na kulöru ngi. Tine la'ba mo ngi ro ma kënyë."

7

Bɔ Laja 'Ba Bɔ Dɔ Bɔ Kanya (MT 8:5-13)

¹ Kina ɔɔɔ Yësu kote tiya wa naga nime 'deni pili zi bilaka naga nima tine na bo kënyï ngi kari Kapararoma.

² Di yayi bo këlu 'ba bo kanya 'ba Romo mɔɔɔ ɛdï ti bo laja abo ame bo kɔ'ɔ kulöwö ne. Tine bo laja nima ɛdï dɔ rɔkɔ'ɔ 'deni ngɔsi 'dɔ kɔlë.

³ Kina ɔɔɔ bo këlu nima bo kuwö lende 'ba Yësu 'deni tine bo oja löbu 'ba Yudayi mɔɔɔ ga ngi kari 'dɔ kititi Yësu gɔ kako kɔmɔ bo laja abo nima yaga.

⁴ Ya naga nima ari kolo'ba rɔnni ro gögö zi Yësu, iya te, "Bo nime bo ɔ'bo ngi 'dɔ kɔ'dɔ kënyi teyi

⁵ römöyï bo ɔ'ɔ ze Yudayi kulöwö bo kɔ'ba rö 'ba mötu zize."

⁶ Kina Yësu kënyï ngi kari tinni.

Tine ɔɔɔ Yësu kɔmɔ 'deni ngɔsi ngila liɔ nima kola dë kpe kɔwɔ yɔ, na bo këlu mo tönë koja bilaka 'dɔ kari kiya zi Yësu te, "Njere, kinza kupö röyï dë. Mɔ'bo dë 'dɔ ti'di yi kɔɔɔ liɔ ma.

⁷ Ma gbagba ma monɔɔ rɔma bine mɔ'bo dë 'dɔ tako zïyï. Tine iya nge ti kpëyï kina ti kilenɔ bo laja ma nime ngi.

⁸ Römöyï mikali közi kakpa 'bï ɛdï gbï kɔzɔ 'bama ame mëdï bïcï közi kakpa ti bo kanya nbanjï kpa bïcö ne. ɔɔɔ milende zi ame, miya te, 'Ari,' kina kari ngi. Kina ɔɔɔ milende zi ame 'dë, miya te, 'Ako,' kina kako ngi. ɔɔɔ milende zi bo laja ma, miya te, 'O'dɔ wa nime,' kina kɔ'dɔ ngi."

⁹ Kina ɔɔɔ Yësu kuwö lende kiya 'ba bo nime 'deni te tine lende mo igayi bo ngi. Kina bo kuyï kɔmɔ bo dɔ tindi ama ga këdï kozi gɔ bo ne, bo iya te, "Rɔ ma laka miya ziye, mo'ja bɔɔ mɔɔɔ ame ki'di dönï ngi gɔ lende ma kɔzɔ a nime te dë kɔɔ te pele di miye kpe Yisarele."

¹⁰ Kina ya tönë ga koja ne kileki ngi kari kɔ'ja bo laja tönë kilenɔ 'deni.

Yësu Indiji Töku

¹¹ Kina di pötö mo na Yësu kënyï ngi kari gawo mɔɔɔ kidëki möyï mo ro Nayini. Bo kɔsö gɔ bo ga ti tindi ma konzi mɔɔɔ ga ari gbï kɔɔ ti bo.

¹² Tine kɔ'ja lijë kɔmɔ 'deni ngɔsi kpa reki 'ba gawo nima tine na dönni kondɔɔ ngi ti töku këdï kombi kako timo. Kole kɔɔ kpöki 'ba 'ja makuru'bë mɔɔɔ na ma kɔlë 'deni. Kina bilaka 'ba mi gawo kɔɔɔ rɔnni 'deni ngi ro tindi ti 'ja nima.

¹³ Tine ɔɔɔ Yësu kɔ'ja 'ja nima 'deni tara tine lende mo ɔ'ɔ ngi nɔbɔ kɔɔɔ mi dökï'di bo. Kina bo kiya zini te, "Kinza kudu dë."

¹⁴ Kina bo kari ngi kinda'ba kpa lanba nima di dɔ bo kombi töku naga nima na lijë kɔɔ ngi. Kina bo kilende, iya te, "Ni kole, milende zïyï ɛnyï tɔɔɔ."

¹⁵ Kina töku tönë kënyï ngi koloma tɔɔɔ kebe tilende. Kina Yësu kileki bo ngi zi ma mo.

¹⁶ Kina lijë ngi pili ro tikere ro mbëmbë lijë ki'di tilëlu Boko'ba, kiya te, "Bo kumë lende ma löbu ɔɔɔ 'deni mi löngö ze."

Lijë iya gbï te, "Boko'ba na kako 'deni tokonyi bilaka abo ga."

¹⁷ Kina lëbï 'ba wa nime Yësu kɔ'dɔ ne kogba mi dɔyayi 'ba Yudayi ngi pili ti roni kala mi dɔliɔɔ ame ga dɔngila Yudayi yayi ne toko.

Akititi 'Ba Yowani (MT 11:2-19)

¹⁸ Bo kɔsö gɔ Yowani ga ari këyëtï lende naga nime pili te zi Yowani.

¹⁹ Kina bo kidëki ma riyo ngi bo koja kari zi Yësu ti akititi nime, kiya te, "Ni mo na ro bo mo tönë këdï kako ne, ala 'dɔ doje kɔmɔze gba gɔ bo mɔɔɔ 'beri?"

²⁰ Kina ya riyo tönë ga kako ngi zi Yësu kiya te, "Yowani bo bapatisi na koja ze zïyï tiya mo te, 'Ni mo na ro bo mo tönë këdï kako ne, ala 'dɔ doje kɔmɔze gba gɔ bo mɔɔɔ 'beri?' "

21 Mi kada mo nima Yēsu ileṅo ma konzi ame ga ti dɔkomali rɔkɔ'ɔ ma gege ti nōki ni kiyɔpɔ kɔmɔ bɔ kɔmɔ kɔlu ni 'deni gbī.

22 Kina bo kileki kiya zi bɔ laja naga nime, bo iya te, "Ilekike kari kiyētike wa naga nime ko'jake kuwōke gbī ne zi Yowani. Iyɔpɔ kɔmɔ bɔ kɔmɔ kɔlu ni 'deni. Bɔ ka'bo ni ilingere 'deni. Ileṅo bo mōnyu ni 'deni yaga rɔ ma kɔpɔ. Bɔ mbili ku'bē ni uwō bi 'deni. Tōku ni indinji 'deni kina laja laka uwōwō rōni 'deni zi bɔ lisa ni.

23 Lijē ame ga lende ma kilikō dē dōnni ne na ti yēyi."

24 Di pötö bɔ laja 'ba Yowani naga nima kari 'deni na Yēsu koloma rɔ tiya lende 'ba Yowani zi tindi naga nima. Bo iya te, "Me karike yi mōkō zi Yowani ne wa'di na karike tonḡo mo? Mbili moli ma kēdi kudē dōni di zi lili?

25 Ne ma kinza tara arike tonḡo wa'di? Bɔ kusu bɔṅḡo kele? Inza tara, lijē ame ga kēdi kusu bɔṅḡo ma ndögö kitigɔ kulōwō naga nima dōnni kola ṅge 'joyi di mi mōri ne, bi 'bēnni liṅɔ 'ba ṅere.

26 Ne arike tonḡo wa'di? Bɔ kumē lende 'ba Boko'ba? Yēē, rɔ ma laka o'jake bɔ ame kebe bɔ kumē lende 'ba Boko'ba pili ne 'deni.

27 Bo na me kugu lende abo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Mēdi moja bɔ laja ma kari dɔgba kōmōyi tileṅo kori ziyi.'

28 Rɔ ma laka miya ziye, kole köyö 'ba 'ja mɔto inza mbiri di dɔ Yowani, tine bɔ ame titiyi mi ṅere löbu 'ba Boko'ba ne na mbiri di dɔ Yowani."

29 Bilaka ma laki naga nima ti bɔ kireke awada ni kpaki ɔdɔ lijē kuwō lende nime Yēsu kiya ne 'deni tine ileme ṅgi zinni burē ko'dɔ 'ba Boko'ba rɔ ma kodɔrɔ rōmōyi Yowani na ko'dɔ bapatisi 'deni dōnni.

30 Tine Parosi ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kō'du ki'di ni ilagi ako'dɔkɔ 'ba Boko'ba ṅgi gɔ dōnni, lijē kilagi di zi Yowani di bi to'dɔ bapatisi dōnni.

31 Yēsu ileki kiya te, "Ti miyari ye kpe bɔ titi ma le'jete nime ti wa'di? Kpe ṅgi kɔzɔ wa'di ga?

32 Kpe ṅgi kɔzɔ kole titi ame kotɔṅi dōnni mi bi 'ba ndögö tara, ame dɔtumu mɔto kulōri kiya zi ama ga, iya te, 'Domba dɔkole mbili pele ziye, odoweke gɔye dē yɔ. Kina me duci lēri 'ba tölē pele ziye, uduke dē yɔ.'

33 Yowani ako bine koro kpa bo kuwē a ma kata naga dē, iyake te, 'Bo bɔ nōki na.'

34 Kina me kole 'ba bilaka lesi kako konyo kpa bo kuwē wa, iyake te, 'Oṅḡoke yayi, bo ṅgi rɔ bɔ kpa ṅbōṅbō bɔ layi bɔ pōri 'ba bɔ kireke awada ni ti bɔ lende kēnyē mɔto ga.'

35 Ne tine akikali 'ba Boko'ba ti kinda 'deni yaga di mi ndɔbɔ 'ba kole mo ga."

Yēsu Ni Ti Simona Ma Rɔ Parosi

36 Parosi mɔto ose Yēsu 'dɔ kari rɔ ṅba liṅɔ abo. Kina Yēsu kari ṅgi lijē koloma tonyo akonyo bi kotɔ ti Parosi nima.

37 Tine 'ja bɔ lende kēnyē mɔto di mi gawo nima uwō 'deni Yēsu ēdi liṅɔ 'ba Parosi nima. Kina loko kako ṅgi ti kizaza 'ba 'bu ma kato kele.

38 Loko ɔrɔ ṅgi kebe gɔ Yēsu di kpa akonyo yayi tudu, tolo kōmōni kiya'ji ndi Yēsu. Kina loko kebe ṅgi tididi ndi Yēsu ti sunē dōni loko kunzulu kinzanza 'bu kato kele tōnē teyi.

39 Kina ɔdɔ Parosi mo nima ko'ja 'deni tara tine, bo ebe tiya mo ti mi bo te, "Bɔ nime ma bo kēdi ra ṅgi rɔ bɔ kumē lende 'ba Boko'ba dēne bo ēdi kikali ṅgi 'ja nime kēdi kosa ndi bo ne bɔ lende kēnyē ma dɔ kiteli na."

40 Yēsu ēnyi kilende zi Parosi nima, möyi mo rɔ Simona ne, iya te, "Simona, mēdi ti lende mɔto tiya mo ziyi."

Simona ileki dōmo iya te, "Laka, bɔ kɔmɔ kiyandi, iya zö."

41 Yēsu isaki kiya te, "Ya mɔto ga riyö ogba yamo tōti di zi bɔ mɔto 'dɔ lijē kopi 'jaa. Bɔ mɔto ogba 'ba

bo kuluku 'butë, bo ama ogba 'ba bo kuluku koto.

⁴² Ya naga nime kpaki riyö inza ga ti a moto 'do topi wali nima timo. Na bo mo tönë kola yamo naga nima ngi gbo pili zinni. Di mi ya riyö naga nime bo ma yala na ti ko'bo kulöwö?"

⁴³ Simona iya te, "Momeri 'bama bo ama wali mo mbiri ne na ti ko'bo kulöwö."

Yësu iya te, "Iya 'deni ko domo."

⁴⁴ Kina bo kuyi komo bo kileme 'ja nima zi Simona, iya te, "O'ja 'ja nime ra? Ma mako lijo 'bi i'di mini de yo zo turögö ndö timo. Ne 'ja nime loko urögö ndö ti tolo 'ba komöni loko kididi ti sunë dönü."

⁴⁵ Me modo bine ne iramo ma de yo. Ne 'ja nime molo go todo ma bine odo de di bi tunzulu ndö.

⁴⁶ Inzanza 'bu de yo doma. Ne loko inzanza 'bu kato kele ndö.

⁴⁷ Kina me miya ziyi lende kënyë konzi 'bëni naga nima ola loko 'deni gbi gomo kozo ako'bo mbëmbë 'bëni nime. Bo ame kola nge mbowa ne o'bo gbi nge mbowa."

⁴⁸ Kina Yësu kileki kiya zi 'ja nima, iya te, "Ola yi 'deni go lende kënyë 'bi ga."

⁴⁹ Kina nba moto ga ama ti bo yayi ne kebe ngi tiya mo ro go rönni, iya te, "Bo nime bo ye na go bo kola wa go lende kënyë?"

⁵⁰ Yësu ileki kiya zi 'ja nima, iya te, "Ti'di döyi go lende ma na komo yi 'deni, ari ti, ti mi këyi."

8

Lingere Tuwöwö Laja Laka

¹ Di pötö mo 'deni yayi tine na Yësu koloma ngi ro tilingere kebe mi gawo ni ti dolijo ma titi naga ti tuwöwö laja laka 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Bo koso go bo ga ma 'butë domoriyö mo tönë ga ari ti bo mi lingere nima

² gbi ti 'ja moto ga ame kilejo 'deni di do roko'bo ni ti nöki ni ne. 'Ja moto mo naga nima lijë na ro Mariya ma kidëki möyi mo gbi ro Magadala ma

tönë nöki modomoriyö kita'ba yaga di domo ne

³ kina gbi ti Zowana 'ja 'ba Kuza makungu 'ba nere Erode kina Sosana ni ti 'ja ma konzi moto ga. 'Ja naga nime na koloma ro tokonyi Yësu ni ti bo laja abo ga ti yamo 'ba gbagba lijë ga.

Dongala 'Ba Bo Kuli Kupö (MT 13:1-23; MK 4:1-25)

⁴ Kina tindi ma kinza kiya ki'di tototo rönni ngi zi Yësu. Bilaka oloma ngi ro tako di mi dolijo ma konzi moto ga. Kina bo koloma ngi ro tiya dongala nime zinni, iya te,

⁵ "Bo moto odo 'deni kari tuli kupö. Kina odo bo kedü kuli 'deni tine moto ga ila'ba ngi do kpa kori. Ututu domo ngi ti ndi na yali kako kogo ngi.

⁶ Moto ga ila'ba 'bënni do kirigoyo. Kina odo kotu 'deni tine ututu ngi römöyi yayi mo eyi de.

⁷ Kupö moto ga ila'ba 'bënni bicü kono. Kina odo kono kiyöbu 'deni koto timo tine uböwu ngi yaga.

⁸ Tine kupö moto ga ila'ba 'bënni mi yayi ma laka. Kina kotu ngi kiyöbu kana konzi kebe ma tönë kuli ne."

Odo bo kiya 'deni kozo a nime te tine, bo enyi kuwöwö, kiya te, "Bo ame kedü ti mbili tuwö lende ne i'dike bo kuwö lende nime."

⁹ Bo koso go bo ga ebe tititi bo go 'jo 'ba dongala nima.

¹⁰ Tine bo ileki zinni, bo iya te, "Beye Boko'ba i'di akikali 'ba nere löbu abo ame ro ma kusu ne 'deni ziye. Ne 'bënni lijë ya ma laki naga nima ti milende zinni ro dongala römöyi 'do odo lijë konggo pele lijë ko'ja de, lijë kuwö pele lijë kikali mi 'jo 'ba lende mo de.

¹¹ 'Jo 'ba dongala nima na te, kupö na ro lende 'ba Boko'ba.

¹² Ma kila'ba do kpa kori naga nima na ro ya ame ga kuwö laka tine Satani ako ngi kolo yaga di mi döki'di mo ne kinza lijë ki'di dönni ra gomo komo lijë di mi tolë.

13 Ma kila'ba do kirigoyo na ro ya ma kinda'ba lende 'ba Boko'ba ngi ti mi keyi di bi tuwo mo. Tine ngira'da mo alo de minni. Lije i'di donni nge mbowa gomo tine odo akiyari komo yo na lije kila'ba ngi.

14 Kupo ma kila'ba bici kono na ro ya ame ga kuwo ngi tine 'deni yayi komo kilē'di 'ba go wa 'ba dolingo nime, mōri ni ti lango mo ubowu ngi yaga di minni. Kina ngi lije iyobu de kpe.

15 Tine kupo ma kila'ba mi yayi ma laka na ro ya ame ga kuwo lende nime kinda'ba ngi mi doki'di nni ti lende koro mo. Kina lije kogbo ngi nbō lije kana.

Dogala 'Ba Lamba (MK 4:21-25)

16 Kozo ma kongoke boto i'di pa'do de do lamba kogba kutu'bō dōmo ti kete ala kusu bici sora. Tine edi ki'di lamba do a 'ba tidiyi mo 'do kiyopo bi zinni lije ame ga pili kedī kodo rō yayi ne.

17 Kina me wa ame ga ro ma kusu ne ti koja yaga bi kopo. Kina lende ame ga kutu'bō kpamo bēri ne ti kugbē'du gomo yaga.

18 Ojeke mbili ye laka go lende nime tuwo mo. Bō ame kedī timo ti ki'di gbī dorodo dōmo. Tine bō ame kinza timo ne ma mbowa mo ame bo komeri bo kedī timo ne ti kogba yaga di zi bo."

Ye Na Ro Iya? (MT 12:46-50; MK 3:31-35)

19 Ma 'ba Yesu ni ti londō bo ga ako tongo bo. Tine lije o'bo de 'do tomō ngosi ngila bo romōyi tindī uru bo 'deni.

20 Kina bō mōto kari kiya zi bo, iya te, "Mōyi ni ti londō yi ga na me 'de kedī koro yaga, lije o'doko tilende tiyi."

21 Tine bo enyi kileki dōmo, iya te, "Iya ni ti londō ma ga na ro ya naga nime lije ame ga kuwo lende 'ba Boko'ba kinda'ba ndobo mo ne."

Yesu Oga Piwu (MT 8:23-27; MK 4:35-41)

22 Mi kada ma do koto mōto na Yesu kēnyi kiya zi bō kōsō go bo ga, bo iya te, "Enyike dumuke gōnyi pōpō ma 'de." Kina lije kēki ngi mi sorope tari.

23 Di mi sorope 'deni yayi na tō'dō kinda'ba bo ngi. Tine na lili piwu ki'di doni ngi mini ki'di toso gōnni mi sorope kinda ngi rō tolē zinni.

24 Kina bō kōsō go bo ga kari kindi bo, iya te, "Nere, nere, dēdi 'deni dōlē."

Kina bo kēnyi ngi tōro bo kamo do lili ni ti mini kikagba nima. Kina piwu tōnē kōlu ngi me'de, bi ko'do ngi liwo.

25 Kina bo kēnyi kititi bō kōsō go bo ga, bo iya te, "Kpe nime go wa'di na ki'dike dōye de go tigo ma?"

Tine lije ngi pili rō tikere wa nima igayi lije 'deni, na lije kebe tititi rōnni, iya te, "Bō nime wa'di ga na? Bo embe pele nge do lili ni ti mini, uwō do bo ngi."

Nōki Ni Ti Ba'do (MT 8:28-34; MK 5:1-20)

26 Lije umu ngi komō mi dōyayi 'ba bō lōwō mi Gerasa ame kebe gōnyi pōpō nima rō ma koriya ti Galilaya ne.

27 Kina odo Yesu kēki ngi di mi sorope yo na do bo kondoso ngi ti bō nōki mōto 'ba mi gawo nima. Bō nima oloma 'deni komo kōo konzi kinza kusu a mōto rō bōngo, kō'dō de gbī rō. Bi loma mo nburu mi lōngō dōgō.

28 Kina odo bo ko'ja Yesu 'deni tine bo ako ngi kila'ba bēri ndi Yesu bo kulōri rō ma kembe, kiya te, "Wa'di 'bi tō nī Yesu kole 'ba Boko'ba tigo do kiteli nime? Moma'jo roma zi yi, kinza kodo gomo de roma."

29 Bo iya tara romōyi Yesu ilende 'deni zi nōki nima 'do kita'ba yaga di do bo. Pa mōlo nōki nima edi nduwē rō tonbenbe bo. Omba zingiri pele ndi bo ga ti kōzi bo 'do kogbo bo bēri bo o'bō ngi tiyēyi wa naga nime yaga di rō bo. Kina nōki nima koto bo ngi toloma yi mōkō.

³⁰ Yēsu ititi bo, iya te, “Möyī yī rō yē?”

Bo iya te, “Möyī ma rō tīndī.” Bo iya tara rōmöyī nōkī nima kila'ba dō bo ne rō laki.

³¹ Kina nōkī naga nima kēnyī koma'jo rōnnī ngī zi Yēsu kinza bo koga lijē dē koto mī gō kalo kinza kota bīcī mo dē tōnē.

³² Tīndī 'ba ba'do 'ba liṅṅ ma konzi ēdī tonyo kpēnnī ndī dōku yayi. Kina nōkī koma'jo rōnnī ngī zi Yēsu 'dō koja lijē kari kila'ba dō ba'do naga nima. Kina bo kodō kpamo ngī zīnnī.

³³ Kina dōdō nōkī tōnē ga lijē kita'ba 'deni di dō bō nima tine lijē ari kila'ba ngī dō ba'do tōnē ga. Na dōtumu tōnē kembe ngī pili dō riṅa kulōru di bi kuliṅi 'ba dōku nima kila'ba kote dōnnī mī pōpō.

³⁴ Kina dōdō bō koda ba'do naga nima koṅṅ 'deni tara tine lijē iriṅa ngī ti lende mo kari kiyēlē mī gawo kpaki kebe gō nyaka.

³⁵ Kina bilaka kōlō ngī kari toṅṅo dō nima ko'dō rōnī ne. Kina dōdō lijē kari kōmō 'deni zi Yēsu yayi tine lijē ari ko'ja bō tōnē nōkī kita'ba 'deni yaga di dōmo koloma 'deni bi ndī Yēsu yayi kusu bōṅṅo 'deni rōnī dōmo kele 'deni. Kina lijē ngī rō tikere.

³⁶ Lijē ame ga ko'ja tilenjo bō nōkī nima ne na kebe bi tīyētī gōmo zīnnī.

³⁷ Kina lijē bilaka 'ba Gerasa mo naga nima kilende ngī zi Yēsu 'dō kēnyī kari yaga di mī dōyayi 'bēnnī rōmöyī tikere abo a'da lijē 'deni. Kina Yēsu kēnyī ngī kēkī mī sorope kari abo.

³⁸ Bō tōnē nōkī kita'ba di dōmo ne oma'jo rōnī zi Yēsu tēgē 'dō Yēsu ki'di bo kari tīnnī. Tine Yēsu ileki bo, iya te,

³⁹ “Ileki kari liṅṅ 'be 'dō kiyētī wa ame Bōko'ba ko'dō kulōwō zīyī ne.”

Kina bō tōnē kari ngī koloma rō tīyēlē wa ame Yēsu ko'dō kulōwō zi bo ne kote mī gawo nima.

Nyiti Titi Ti 'Ja Kosa Rō Bōṅṅo 'Ba Yēsu

(MT 9:18-26; MK 5:21-43)

⁴⁰ Kina dōdō Yēsu kileki 'deni kōmō kapa pōpō ma tōnē tine tīndī ama ga yayi ne ngī pili ti mī kēyī turē dō bo rōmöyī lijē ēdī mōlo rō toda bo.

⁴¹ Kina bō mōtō rō Yayiro rō bō dō rō 'ba mōtu kako ngī kila'ba bēri bi ndī Yēsu, koma'jo rō bo zi Yēsu 'dō kari ti bo liṅṅ abo.

⁴² Rōmöyī nyiti kōtō kpōkī abo 'deni mbiri rō dōtī kōmō kōṅ mo 'deni kōzō 'butē dōmorīyō tara dōkī'di mo ēdī ko'dō 'deni ngī togba rōnī.

Di gō kōri 'deni yayi na tīndī komōmi rōnī ngī aa za 'dō tīdīri Yēsu.

⁴³ Tine 'ja mōtō yayi roma o'bō ngī ṅburu tōlō di rōmo kōmō kōṅ mo 'deni 'butē dōmorīyō. Lōko ote dō yamo 'bēnī ga 'deni zi bō wōwō ni tine ma kōtō mōtō mo ilenjo nī dē du te.

⁴⁴ Kina lōko kako ngī kebe gō Yēsu lōko kosa kpa bōṅṅo 'ba rō bo. Kina roma 'bēnī tōnē kō'bō ngī ṅburu tōlō di rōnī ne koke kpēnī ngī.

⁴⁵ Yēsu ititi, iya te, “Yē na kosa rōma?”

Lijē pili andi gōmo. Kina Pītōrō kēnyī kileki kiya zi Yēsu, iya te, “Nere, bilaka na me komōmi rōnnī kēdī kītīri pili kari rōyī yayi, tine ti kititi 'bōwu tara rō ma totondo mo ga?”

⁴⁶ Tine Yēsu ileki dōmo iya te, “Bōtō tō ne osa rōma 'deni rōmöyī mikali gō tigo ma kodō di mī yida rōma.”

⁴⁷ Kina dōdō 'ja tōnē koṅṅo 'deni lōko inza kari ngī liwo tine na lōko kako ngī ti rō kilē'di lōko kila'ba bēri bi ndī Yēsu. Kina lōko kiyētī gō ame lōko kosa rō bōṅṅo 'ba Yēsu na kilenjo nī ne ngī pili zi bilaka konzi naga nima.

⁴⁸ Kina Yēsu kileki kiya zīnī, iya te, “Nyiti ma, ti'di dōyī gō tigo ma na kilenjo yi 'deni. Ari ti, ti mī kēyī.”

⁴⁹ Kota Yēsu kēdī gba tilende te tine na bō mōtō kōmō ngī di liṅṅ

'ba Yayiro bo do rö 'ba mötu tönë, iya te, "A 'ba nyiti 'bī tönë ënyë 'deni. Kinza koma'jo bo koma kiyandi nime dë kpe."

⁵⁰ Kina odo Yësu kuwö tara tine bo iya zi Yayiro, bo iya te, "Kinza kere dë, i'di döyī go tigo ma kina ti kindinji nī ngī."

⁵¹ Kina odo bo kari kōmō 'deni liṅo 'ba Yayiro yayi tine bo ola bōto dë kōdo ti bo go tōku nima, tine nge ro Pītōrō ni ti Yowani ti Yakoba ti 'bu 'ba nyiti mo nima ti ma mo.

⁵² Bilaka ama ga pili yayi ne ëdī bi monō do tōku tome kuwu ti kōkō. Yësu ilende zinnī iya te, "Udumōke, loko olë dë ro tölë, tō'dō na."

⁵³ Kina lijë kōgō bo ngī ro laṅa rōmōyī lijë ikali loko olë 'deni ro tölë.

⁵⁴ Kina Yësu kinda'ba kōzī tōku tönë ngī kidëki, kiya te, "Nyiti ma, ënyī tōro."

⁵⁵ Kina dīdī nī kileki ngī loko kënyī tōro.

Yësu iya zinnī 'do ki'di akonyo zi nyiti nima.

⁵⁶ Tine 'bu mo ni ti ma mo oto ngī ro gönnī. Kina Yësu kose gōmo ngī zinnī kinza lijë kiya lende 'ba wa nime ko'do rōnī ne dë zi bōto mōto.

9

Laja 'Ba Ya Ma 'Butë Dōmoriyō (MT 10:5-15; 14:1-12; MK 6:7-29)

¹ Yësu idëki bo kōsō go bo ga ma 'butë dōmoriyō pili bi kōto kina bo ki'di kōzī kakpa 'ba toga nōki ti tilenjo rōko'ō ngī zinnī.

² Kina bo koja lijë ngī kari tuwōwō laja laka 'ba Boko'ba gbī tilenjo rōko'ō.

³ Bo ose zinnī te, "Kinza kogbake oto dë tiye mī lingere nime. Ala bo ro pēri ala mbo'da 'ba kpasi ala akonyo, ala girīsī ala bōngō kolo mōto kinza kogbake dë tiye.

⁴ Liṅo mōto ame kōdoke 'deni teyi olomake nge bina ṅbō kënyike di mī gawo mo to nima.

⁵ Gawo ame ga bilaka mo ga kilagi ye ne odoke yaga kpa reki mo kom-bake lupu 'ba bi 'bënnī nima yaga di ndiye ro lömu rōnnī."

⁶ Kina bo kōsō go bo naga nima kënyī ngī dōmo tilingere ro go liṅo tuwōwō laja laka gbī tilenjo rōko'ō.

⁷ Kina odo nere Erode kuwö lende nima kēdī ko'do rōnī ne 'deni tara tine lende mo ilikō ngī do bo rōmōyī ya mōto ga iya te Yowani na koja 'deni di mī tölë.

⁸ Ya mōto ga iya 'bënnī te Eliya na kōdo 'deni. Kina gbī ma konzi mōto ga iya te bo kumë lende 'ba Boko'ba ma molo tönë ga ma koto mōto na ma kōdo 'deni 'bōwu di mī tölë.

⁹ Tine Erode iya te, "Ma na mi'di koke do Yowani, ne bo ma yala mo na me 'bōwu mēdi muwö lende mo ne?"

Tine bo ö'bō nduwë titeri 'do to'ja kinë Yësu.

Yësu I'di Akonyo Kō'bo Bilaka Kuluku 'Butë Bi 'Butë (MT 14:13-21; MK 6:30-44; YN 6:1-14)

¹⁰ Kina odo bo kōsō go Yësu ga kuyī dönnī 'deni di mī lingere 'bënnī nima tine lijë oloma ngī ro tora go wa ame ga lijë ko'do ne zi bo. Kina bo kototo lijë nge ro dönnī kari ti bo mī döyayi mōto kidëki ro Betesayida.

¹¹ Tine tindī naga nima ikali gōmo ngī na lijë kënyī kozi ngī kari gönnī yayi. Bo urë dönnī ti mī këyī kina bo koloma ngī ro tiya lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba zinnī. Kina bo kilenjo ya ame ga 'do kilenjo ne ngī.

¹² Mī dōkōpiyari 'deni na ya ma 'butë dōmoriyō ma 'ba bo mo tönë ga kako zi bo kiya te, "Oja bilaka naga nime kari 'do lijë kari koma akonyo gbī ti bi 'ba tō'dō zinnī di mī liṅo mōto ga ma ṅgōsingōsi bine rōmōyī ze dēdike yī mōkō."

¹³ Bo ileki dōmo zinnī, bo iya te, "Kpe na 'do ki'dike oto ga zinnī."

Lijë ileki dōmo zi bo, iya te, "Dēdī nge ti maṅgolo'bo muyī bine ti

kenze riyö. O'doko go dari dugö akonyo zi tindi konzi naga nime?"

¹⁴ Bilaka naga nima yayi botoni 'beri ro donni ede jbo kozo kuluku 'bute bi 'bute (5,000) tara.

Tine bo enyi kileki zi bo kosö go bo naga nima, bo iya te, "I'dike lije pili ro gonni koloma beri ro dotumu, ro kuluku ro kuluku."

¹⁵ Bo kosö go bo ga o'do ngi tara na bilaka tone ga koloma ngi pili beri.

¹⁶ Kina bo kogba mangolo'bo muyi ti kenze riyö mo tone ga ngi bo kombi komo bo mitoro, bo ko'do yee'di mo bo konye yimo ngi ki'di zinni 'do lije kari koza zi bilaka naga nima.

¹⁷ Kina bilaka naga nima pili konyo ngi kitekpe lije. Kina bo kosö go bo ga kari kutö'du koso ma kileke beri mo ga ngi koso mi kee 'bute domoriyo.

Kole 'Ba Bilaka Lesi Ye Na?
(*MT 16:13-28; MK 8:27-9:1*)

¹⁸ Mi kada ma do koto moto ko'ja Yesu ni keddi to'do motu ro donni ti bo kosö go bo ga na bo kenyi kititi lije, iya te, "Bilaka iya ma ro ye?"

¹⁹ Lije iya te, "Ya moto ga iya yi ro Yowani bo bapatisi, moto ga iya yi ro Eliya, tine ma konzi moto ga iya te bo kume lende 'ba Boko'ba ma molo tone ma koto moto na kenyi kodo 'deni di mi tole."

²⁰ Bo iya te, "Ne kpe ma 'beye iyake ma ro ye?"

Pitoro ileki domo iya te, "Ni na ro Kurisitö mo tone Boko'ba keddi koja ne."

²¹ Tine bo enyi kose gomo kitigo zinni kinza lije kiya de zi boto ma koto moto.

²² Bo iya te, "Kole 'ba bilaka lesi ti kombi gomo ro mbembë, löbu ni ti bo akumu ni ti bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti kilagi di ro bo kupö bo. Tine mi tö'dö do mota bo ti kenyi 'deni kodo yaga di mi tole."

²³ Kina bo kenyi kiya zi bilaka naga nima pili ro gomo, bo iya te, "Boto ame ko'doko tosö goma ne, i'dike bo komba go bo zi gbagba bo,

bo kombi gomo abo, bo kosö goma pele jbo mi tole.

²⁴ Romöyi ame kiteri tamo didi bo ne ti kupö ngi. Tine ame kupö didi bo go lende ma ne ti komo ngi.

²⁵ Wa'di na ti ni moto ko'ja di gomo odo komomi dolingo löbu nime pele pili ziyi tine kupö didi yi?

²⁶ Bo ame koga kpeni goma gbi ti lende ma nime ne kole 'ba bilaka lesi ti koga kpa bo gbi tara gomo mi kada 'ba tako abo ame bo keddi kako 'deni ti tigo do kiteli 'ba 'bu bo gbi ti 'ba malayika 'ba Boko'ba ne.

²⁷ Ro ma laka miya ziye, moto ga di mi longo ma keddi koro naga nime inza kinene tole titi gba kota kinza ma lije ko'ja nere löbu 'ba Boko'ba nime de ngi titi du ti komonni."

Kine Yesu Uyi Roni
(*MT 17:1-8; MK 9:2-8*)

²⁸ Kozo tö'dö do modomota 'deni tara di potö lende nime bo kiya ne tine na bo kogba Pitöro ni ti Yowani ti Yakoba kari ti bo do doku toro tilende ti Boko'ba.

²⁹ Ko'ja bo keddi 'deni yayi na komo bo kuyi roni ngi bonggo 'ba ro bo kanmi kobö yaga kozo toro kunyi.

³⁰⁻³¹ Kina bilaka riyö moto ga Musa ni ti Eliya kodo ngi ti bi koro 'ba mitoro koloma ro tilende ti bo go ako'doko 'ba Boko'ba ame bo keddi kote 'deni ngi ko do 'bo mo ti tole abo mi Yerosalema.

³² Pitöro ni ti lepi bo ama ga ede 'deni bi tö'dö. Kina odo lije konggo bi tine lije o'ja bo ngi keddi 'deni mi bi koro abo ti bilaka riyö keddi koro ngila bo.

³³ Kina odo ya naga nime keddi ko'do 'deni tari kola nge ro Yesu na Pitöro kenyi kiya zi Yesu, iya te, "Nere, ele sowa ame dede 'deni bine ne. I'di dubö ngongöbö mota, koto ziyi koto zi Musa koto zi Eliya." Tine wa nime bo keddi kiya ne bo ikali de.

³⁴ Kota bo keddi gba kilende yo na poli kutu'bo lije ngi tine Pitöro ni ngi ro tikere.

³⁵ Birɔ udu di mi pɔli nima, iya te, “Ame na rɔ kole ma ame migeli 'deni, uwɔke dɔ bo.”

³⁶ Di pɔtɔ lende nime lijɛ o'ja Yɛsu na 'deni nge kola kutu bo yayi. Lijɛ ya mota naga nima usu dɔ lende nime kɔ'bɔ nge rɔ gɔ rɔnni. Lijɛ iyɛti gɔ wa nime lijɛ ko'ja ne dɛ zi bɔtɔ ma kɔtɔ mɔtɔ mi kada naga nima yayi.

Kole Mɔtɔ Ti Nɔkɔ Dɔmo
(*MT 17:14-23; MK 9:14-32*)

³⁷ Mi bi kɛzɛ ma di gɔmo lijɛ kɛki 'deni bɛri di dɔ dɔku nima na tindi ma konzi kako ngi zi bo.

³⁸ Kina bɔ mɔtɔ di mi lɔngɔ tindi naga nima kuwɔwɔ dɔ bo, kiya te, “Nere, moma'jo rɔma ziyi, ongo kole ma nime rɔmɔyɛ bo na nge kɔtɔ kpɔki rɔ kole zɔ.

³⁹ Nɔki ɔ'bɔ tonma bo ki'di bo kulɔri ku'du bo bɛri kɔtɔ bo, surupu kɔ'bu di kpa bo. Kina kɔ'bɔ 'deni ngi nburu ti bo kola bo dɛ yɔ kɛdi ko'dɔ 'deni ngi 'dɔ tiyɔlu bo.

⁴⁰ Kina me pa bine mititi bɔ kɔsɔ gɔyɛ ga 'dɔ koga yaga di dɔmo tine lijɛ ɔ'bo dɛ.”

⁴¹ Yɛsu iya te, “Kpe bɔ titi ma le'jete nime, kpe wa kinza ki'di dɔnni dɛ laka gɔ lende ma, bɔ lende kɛnyɛ naga nime, 'dɔ mɔ'bɔ nbɔ tiye nyanya ga togbɔ dɔki'di ma di zi gomɔ 'be? O'dɛ kole 'bi nima dayi te.”

⁴² Tine ko'ja kole mo nima kɛdi kako na nɔki mo ku'du ngi bɛri kɔtɔ. Kina Yɛsu kamo ngi dɔ nɔki nima kilɛnɔ kole tɔnɛ ngi ki'di zi 'bu mo.

⁴³ Kina lijɛ pili kɔtɔ ngi rɔ gɔnni di zi tigɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba.

Ko'ja wa ame ga Yɛsu ko'dɔ ne lende mo kigayi bilaka naga nima 'deni gba tara tine, na bo kileki kiya zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, bo iya te,

⁴⁴ “Lende nime mɛdi mo'dɔ tiya mo ziye ne uwɔke laka. Ti ki'di kole 'ba bilaka lesi kɔzi bilaka.”

⁴⁵ Tine bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ikali mi 'jo 'ba lende nime dɛ. Usu dɔmo 'deni di zinni kinza lijɛ kikali ra. Kina lijɛ kere ngi tititi bo gɔ lende mo.

Yɛ Na Rɔ Dɔ Kiteli?
(*MT 18:1-5; MK 9:33-40*)

⁴⁶ Kowasa u'du rɔni ngi mi lɔngɔ bɔ kɔsɔ gɔ Yɛsu ga gɔ lende 'ba yɛ na rɔ lɔbu di mi lɔngɔ lijɛ.

⁴⁷ Yɛsu ikali meri 'bɛnni nima na bo kogba kole titi mɔtɔ ngi ki'di koro ngila bo,

⁴⁸ na bo kiya zinni, bo iya te, “Bo ame kota kole ma titiyi kɔzɔ a nime te rɔ nba dɔmɔyɛ ma, ma na bo kota 'deni. Kina bɔ ame kota ma rɔ nba bɔ ma koja ma nime na ma 'deni gbɛ bo kota. Bɔ ame wɔti titiyi di mi lɔngɔ ye ne bo na rɔ lɔbu ma dɔ kiteli.”

⁴⁹ Yowani iya te, “Nere, do'ja bo mɔtɔ koloma toga nɔki ti mɔyɛ yi kina diya zi bo kinza bo ko'dɔ dɛ kpe rɔmɔyɛ bo inza rɔ ma kɔtɔ mɔtɔ di mi tumu ze nime.”

⁵⁰ Yɛsu ileki dɔmo, iya te, “Kinza kotake gɔ to'dɔ mo dɛ di zi bo rɔmɔyɛ bɔ ame ko'ji ye dɛ ne bo na rɔ 'beye.”

Somorona Ilagi Yɛsu

⁵¹ Kina ɔdɔ kada 'ba togba Yɛsu kari mitorɔ kɛdi 'deni ngɔsi tine na bo kinda'ba kɔri Yerosalema ngi.

⁵² Bo oja bɔ laja kari dɔgba kɔmo bo mi dɔliɔ mɔtɔ 'ba Somorona tilɛnɔ bi ndɔ koda bo.

⁵³ Tine bilaka mo ga o'dɔkɔ lende abo dɛ rɔmɔyɛ bo ɛdi kari Yerosalema.

⁵⁴ Kina ɔdɔ bɔ kɔsɔ gɔ bo ga Yakoba ni ti Yowani ko'ja lende nime te na lijɛ kititi bo, iya te, “Nere, o'dɔkɔ zize gɔ didɛki pa'do di mitorɔ kote dɔnni yaga?”

⁵⁵ Tine Yɛsu uyɛ kɔmɔ bo kamo dɔnni,

⁵⁶ kina Yɛsu ni kari ngi nduwɛ mi dɔliɔ mɔtɔ.

⁵⁷ Ko'ja lijɛ kɛdi kilɛngere rɔ gɔ kɔri na bɔ mɔtɔ kako kiya zi Yɛsu, iya te, “Ti mɔsɔ ngi nduwɛ gɔyɛ nbɔ bi tɔ ame kɛddi kari pele teyi.”

⁵⁸ Yɛsu ileki dɔmo iya te, “Kiraba ni pele ɛdi ti gɔ 'bɛnni ga, kina yali ni gbɛ ɛdi ti rɔ 'bɛnni ga. Tine kole

'ba bilaka lesi inza 'ba bo ti bi mɔto ame ɔ bo ko'ba dɔ bo teyi tindawo rɔ bo."

⁵⁹ Bo iya zi bo mɔto te, "Ösö goma."

Tine bo nima ileki dɔmo, iya te, "I'di mari musu 'bu ma titi."

⁶⁰ Yësu iya te, "Ola töku ni kusu töku lëpi nni ga, tine ni 'bëyi ari tuwöwö laja 'ba n̄ere löbu 'ba Boko'ba."

⁶¹ Kina gb̄i bo mɔto ako kiya te, "Ti mösö göyi n̄ere. Ne dɔgba mo i'di ma titi mileki tumötö ya e'be ze ga."

⁶² Yësu ileki dɔmo zi bo, iya te, "Bo ame ki'di közi bo 'deni kumu kara kënyi kebe 'böwu kuyi kɔmo bo yi'böwu ne ɔ'bo laja 'ba mi n̄ere löbu 'ba Boko'ba nime dë."

10

Laja Koja 'Ba Bo Laja

¹ Di pötö mo na n̄ere Yësu kigeli ya mɔto ga kuluku kɔto kɔdɔ dɔmo 'butë riyö. Kina bo koza lijë ngi koja kari rɔ riyöriyö dɔgba kɔmo bo mi gawo ti ɔ bi ame ga pili bo këdi ko'dɔ tari teyi ne.

² Bo iya te, "Wa 'ba kpa dɔlili nime ngi kpaya tine bo ndɔbo 'ba rɔmo ga onzi dë. Ititike bo n̄ere bo dɔmo 'dɔ bo koja bo ndɔbo mi nyaka abo nime."

³ Arike, mëdi moja ye 'deni ngi tara kɔzo kamölö mi löngö wöliwöli.

⁴ Kinza kogbake makpɔto ala mbo'da 'ba kpasi ala wari dë teyi. Kina kinza kɔrɔke dë dɔye kilëyi tumötö bɔto di ɔ kori.

⁵ Lin̄ɔ ame këddi kɔdɔke teyi, dɔgba mo iyake te, 'Lende këyi këdi mi lin̄ɔ nime.'

⁶ Kina ɔdɔ bo lende këyi këdi yayi lende këyi 'be nima ti koloma dɔmo. Ne ɔdɔ kinza e'be ti kileki ziye.

⁷ Lin̄ɔ ma kɔto tɔ mo nima kɔdɔke 'deni teyi ne na n̄ge kolomake teyi, konyoke kuwëke ɔto ame ga lijë ki'di ziye. Römöyi bo ndɔbo ɔ'bo ngi to'ja bi gomɔ 'ba rɔ bo. Ne kinza kebeke dë bi tolɔlɔ rɔ ɔ lin̄ɔ.

⁸ Gawo ame ga kɔdɔke yimo ko'dɔ ye laka ne, onyoke a ma lijë ko'de kɔmɔye.

⁹ Kina ilen̄oke bo rɔkɔ'ɔ ame ga këdi yayi ne. Iyake te zinni, 'N̄ere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ngɔsi tiye.'

¹⁰ Ne gawo ame ga kɔdɔke yimo kilagi lende 'be, ɔrɔke mi zana mo yayi kiyake te,

¹¹ 'Lupu 'ba mi gawo 'be nime ame pele kunzö rön̄i ndize ne ti domba yaga rɔ lömu rɔye. Tine omerike, n̄ere löbu 'ba Boko'ba ëdi 'deni ngɔsi.'

¹² Rɔ ma laka miya ziye, mi kada 'ba burë mi Boko'ba ti këyi rɔ mbëmbë rɔ Sodomo di dɔ 'ba gawo mo tɔ nima.

Bu'bu (MT 11:20-24)

¹³ Bu'bu ziyi Korazina, kina bu'bu gb̄i ziyi Betesayida. Ma kiya te ɔ kɔto naga nime ko'dɔ miye ne na këdi ko'dɔ ra mi Tura ni ti Sidona dëne bilaka mo ga ɔto dönni 'deni di mi lende kënye kolɔ bɔngɔ 'ba mono kosa buruku rön̄ni rɔ akileme 'ba dɔ kɔto.

¹⁴ Mi kada 'ba burë kada mɔto Tura ni ti Sidona na ti mi Boko'ba këyi rɔmo rɔ mbëmbë di dɔye.

¹⁵ Ne ni 'bëyi Kaparanoma, o'dɔko 'deni tombi röyi n̄bö mitorɔ? Inza du tara ti ku'du yi kileki b̄eri mi Gehena."

¹⁶ Yësu ënyi 'böwu gb̄i kiya zi bo kösö ɔ bo ga, iya te, "Bo ame kuwö dɔye, uwö dɔma 'deni gb̄i. Bo ame kilagi lende 'be ilagi ma 'deni gb̄i. Kina bo ame kilagi ma ne ilagi bo ma koja ma nime 'deni gb̄i."

Tileki 'Ba Bo Laja

¹⁷ Ya kuluku kɔto kɔdɔ dɔmo 'butë riyö tönë ga ileki ngi ti tiliya, iya te, "N̄ere, ti möyi yi nöki ni kpaki uwö dɔze ngi."

¹⁸ Yësu ileki dɔmo zinni iya te, "Mo'ja Satani 'deni këdi kila'ba kako b̄eri di mitorɔ kɔzo tɔrɔ kunyi.

¹⁹ Mi'di közi kakpa 'deni ziye tutu dɔ murë ni ti nyi, ta'da Satani

bo ya kembe tönë. A mato inza ko'do ye.

²⁰ Ne kinza kolomake de ro lonjo go ame nöki kuwö döye 'deni ne. Tine olomake ro lonjo go ame kugu möyi ye 'deni mi döyayi 'ba mitoro ne."

²¹ Mi kada mo nima Yesu ngi lo ro lonjo ti Nyi Koto Laka kina bo kënyi kiya te, "Milëlu yi 'bu ma, nere 'ba do mitoro ni ti döyayi römöyi wa ame kusu domo di zi bo akikali ni ne ileme 'deni zi ma kinza kikali oto de naga. Yeë, nere, o'do e'bi 'deni tara go mi këyi 'bi."

²² Bo ileki zinni iya te, "Bu ma i'di a pili 'deni zo, tine boto ikali ma kole de, 'bu na nge koto kikali abo. Kina boto ikali 'bu de gbi tine kole na nge kikali abo ti ya ame ga bo kigeli 'deni tileme 'bu bo teyi ne."

²³ Kina Yesu kuyi komo bo kiya nge zi bo kosö go bo ga, bo iya te, "Kpe ame ga ko'jake wa naga nime keddi kongoke ne kpe na ti yei."

²⁴ Ro ma laka miya ziye, bo kumë lende ma molo tönë ga ti bo dolinjo ma konzi iteri 'do to'ja wa naga nime keddi kongoke ne tine lijë o'ja de. Lijë iteri 'do tuwö wa naga nime keddi kuwöke ne, tine lijë uwö de."

Akokonyi 'Ba Somorona

²⁵ Bo komo kiyandi 'ba kö'du ki'di ako ti akititi toko kpa Yesu timo, iya te, "Bo komo kiyandi, wa'di na go mo'do 'do medii ti didi ma nburunburu?"

²⁶ Yesu ileki domo iya te, "Wa'di na kugu mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba, kina idëki tondo?"

²⁷ Bo iya te, "O'o nere Boko'ba 'bi ti doki'di yi pili ti didi yi pili ti tigo 'bi pili ti meri 'ba döyi pili. Kina o'o lepï yi mato gbi kozo ame ko'o yida röyi ne tara."

²⁸ Yesu iya te, "Ileki domo 'deni laka ro ma kodoro. O'do kozo a nime te kina ti kididi ngi ro nburunburu."

²⁹ Tine bo nima o'doko tileme ro bo ro bo lende laka, kina bo kënyi kititi Yesu 'böwu kiya te, "Ye na ro lepï ma?"

³⁰ Kina Yesu kënyi kileki domo ti donjala nime, iya te, "Bo mato ënyi di Yerosalema kedii kari Yereko. Kina bo akolo mato ga kota kpa bo ngi komba bo kolo lonjo abo ga kola bo ro koro'bo beri bina.

³¹ Tine bo akumu mato edii kari gbi kebe go kori mo nima. Bo o'ja bo tönë yayi na bo koga abo ngi di romo kebe mökö.

³² Kina lewi mato kako gbi komo bi nima ko'ja bo tönë, kina bo koga abo ngi gbi kebe mökö.

³³ Tine bo Somorona mato ame kedii kudö kebe go kori nima na kako komo do bo tönë. Kina odo bo ko'ja bo nima 'deni tara tine o'de lisa ngi komo bo.

³⁴ Kina bo kari ngi kodo 'bu ti wowo komo 'bonjo bo nima bo kolo komo mo teyi. Bo ogba bo nima ki'di do akaca abo bo koto kari ki'di mi ro 'ba nba mato ma kpa kori nima yayi bo kongo gomo.

³⁵ Mi donjo mo 'deni bo ënyi kogba girisi kopi zi bo do ro 'ba nba nima. Bo iya te, 'Onjo go bo nime laka, odo medii mileki kebe bine ti mopi wa mato ame ga ko'do zi bo ne ngi pili ziyi.' "

³⁶ Kina Yesu kileki kiya zi bo komo kiyandi nima, iya te, "Ma komeri 'beyi di mi lonjo ya mota naga nime, bo ma yala na ro lepï zi bo nima bo akolo komba ne?"

³⁷ Bo iya te, "Bo ama yimo këyi ro bo ne."

Yesu ileki zi bo, iya te, "Ari ko'do gbi tara."

Yesu Ro Nba Linjo 'Ba Marata Ni Ti Mariya

³⁸ Kina odo Yesu ni kedii kari 'deni mi lingere 'benni ti bo kosö go bo ga tine lijë ari komo ngi linjo mato na 'ja mato yayi möyi mo ro Marata kota lijë ngi ro nba.

³⁹ 'Ja mo nima edii ti lemii ni möyi mo ro Mariya. Kina Mariya koloma 'beni ngi kö'bö bi ndi Yesu tuwö wa ame ga bo kedii kiya ne.

⁴⁰ Tine Marata go do kulö 'beni ame ndobo nbanii donii ne na loko kari ngi kiya zi Yesu, iya te, "Nere,

lende ko'do 'ba lëmi ma nime loko kola ma kutu ma bi ndobo ne o'do oto de ziyi? Oja loko de kako tokonyi ma?"

⁴¹ Nere Yësu ileki zini iya te, "Marata, Marata, ni 'beyi ngi ti doki'di kombi ro meri go wa ma konzi,

⁴² ne ongo wa koto na nge ko'doko di ziyi. Mariya na kigeli 'beni 'deni ro ma laka mo kina inza kogba kpe yaga di zini."

11

Mötu Ko'do (*MT 6:9-13; 7:7-11*)

¹ Mi kada ma do koto moto Yësu keddi ro to'do motu di bi moto yayi. Kina odo bo kote 'deni tine bo kosö go bo ma koto moto ako kiya zi bo, iya te, "Nere, iyandi ze ti to'do motu kozo 'ba Yowani ame kiyandi bo kosö go bo ga ti motu ne."

² Bo enyi kileki kiya zinni, bo iya te, "Odo keddi kumotuke iyake te, "Bu ze moyi yi ko'bo ro ma koro. I'di nere lobu 'bi kako.

³ Oja go akonyo 'ba mi kada ma do koto nduwë zize.

⁴ Ola ze go lende kenyë ze ga romöyi dola ya ma pili kirasi lende zize naga. Tine kinza koto ze de mi bi 'ba akiyozo.' "

⁵ Kina bo kenyi kiya dangala nime zinni, bo iya te, "Odo bo moto keddi ti bo pari bo kina bo kenyi kari teyi mi zana korondo kidëki kiya te, 'Bo pari ma, i'di mangolo'bo mota zö,

⁶ nba ma moto omö 'deni roma 'de yayi. Kina me minza ti oto ti'di mo zi bo tonyo mo.'

⁷ Kina bo ma tonë 'deni rö ne kenyi kileki domo, iya te, 'Kinza kogba doma de, ulöli kpadöri 'deni teyi dö'dö 'deni beri ti boyi ma ga. Menyä de kpe toro 'do ti'di oto ziyi.'

⁸ Ro ma laka miya ziye, odo bo kenyi de pele toro ti'di mangolo'bo go lende 'ba pari 'benni ma mi longö lijë, ne go ame bo nima keddi kidëki ngi nduwë ro atiri ne bo ti kenyi ngi toro kogba ki'di zi bo ro mbembe kozo ma bo ko'doko tara.

⁹ Kina me meddi miya ziye, ititi kina ti ki'di ngi ziyi. Oma kina ti ko'ja ngi. Ukoko kina ti kurögo kpadöri ngi ziyi.

¹⁰ Romöyi lijë ame ga pili kititi ne i'di ngi teyi. Lijë ame ga pili koma ne o'ja ngi. Kina zi ame ga kukoko ne urögo ngi.

¹¹ Ni 'bu ma yala na odo kole 'bi kidëki kenze kenyi kogba za ro murë na ki'di teyi?

¹² Ala odo kole kidëki 'bö toru kenyi kogba za ro nyi na ki'di teyi?

¹³ Ne odo kpe ame ro bo lende kenyë ne kikalike ti'di a ma laka zi kole 'be ga kozo a nime te tine ro ma laka 'bu ye ame mitoro ne ti ki'di 'ba bo Nyi Koto Laka ngi zinni lijë ame ga kititi di zi bo ne."

Yësu Ni Ti Bezebola (*MT 12:22-30, 43-45; MK 3:20-27*)

¹⁴ Yësu edi toga nöki moto ame kudödu kpa bo mo 'deni teyi ne. Kina odo kita'ba 'deni yaga di domo tine na bo mo tonë kpano kudödu pa teyi ne kenyi ngi tilende. Kina lende mo kigayi tindi naga nima ngi.

¹⁵ Tine ya moto ga di mi longö tindi nima iya te, "Bo edi koga nöki naga nima ti közi kakpa 'ba Bezebola nere 'ba nöki ni."

¹⁶ Tine ya moto ga iyozo bo kititi bo to'do go koto ame 'do kileme Boko'ba na koja bo ne.

¹⁷ Yësu ikali meri 'benni nima 'deni molo na bo kiya te, "Dolinjo ame koza mini 'deni to'do ya ro go roni ne ti kiyeyi roni ngi. Kina kpa goli ame koza mini to'do ya ro go roni ne edi kita'ba ngi.

¹⁸ Kina me odo Satani koza mini 'deni to'do ya ti gbagba ni dolinjo 'benni ti koro tondo? Meddi miya te romöyi iyake te moga nöki ti közi kakpa 'ba Bezebola.

¹⁹ Ne odo meddi moga 'bama ti közi kakpa 'ba Bezebola tine, lepä ye naga nima edi koga 'benni ti wa'di? Ndobö 'benni nima na ti kodoro bici lende roye.

20 Kina me ɔɔɔ mēdi moga nōki ti kōzi kakpa 'ba Boko'ba rɔ ma laka ɲere lōbu abo ako 'deni mī dɔyayi.

21 Kɔɔɔ ma kikalike bɔ tigo ame ti jama 'ba ya abo ga ndō toda bi timo di rɔ liɲɔ abo ne, abo ga oloma kō'bō te gɔ bi mo.

22 Ne ɔɔɔ bɔ mɔɔɔ ame kembe kebe bo ne na kalo dɔ bo ka'da bo kina ti kolo jama 'ba ya abo tōnē ga bo kēdi koloma rɔ kɔmɔ ne ɲgi koza abo tōnē ga pili.

23 Bɔ ame ko'dɔkɔ ma dē ēdi rɔ ndo'ji tō. Kina bɔ ame kotɔɔ kpamo dē tō ēdi 'ba bo tiyēyi yimo.

24 ɔɔɔ nōki kita'ba 'deni di dɔ bilaka ɲnyi kari mī gōki toma bi 'ba rɔ kindawo zi bo. Kina ɔɔɔ bo ko'ja dē tine na bo kēnyi kiya zi gbagba bo, bo iya te, 'Ti mileki mari mī rō ma nime mēnyi di yimo ne.'

25 Kina ɔɔɔ bo kako ko'ja kona yimo 'deni kiyija a mo ga laka

26 tine na bo kileki ɲgi kari ko'de nōki ma modomoriyō mɔɔɔ ga ame kēnyē ɲgi rɔ dɔ kiteli kebe bo ne. Kina lijē kako koloma ɲgi yayi. Tine na kɔɔɔ loma 'ba bɔ nima kēdi kēnyē ɲgi kulōwō kiteli ma dɔgba."

27 Kina ɔɔɔ Yēsu kiya lende nime 'deni te tine na 'ja mɔɔɔ kēnyi kilende di mī lōngō tindi naga nima, iya te, "Ma tɔ nime kōyō yi ki'di mba kpēyi ne na ti yēyi."

28 Bo ileki dɔmo iya te, "Ma rɔ dɔ kiteli mo lijē ame ga kuwō lende 'ba Boko'ba lijē ko'dɔ ɲgi tara ne na ti yēyi."

Bɔ Titi Ma Le'jete
(MT 12:38-42)

29 Kina ɔɔɔ tindi naga nima kēdi kozoli rōnni 'deni nduwē teyi tine na Yēsu kēnyi kiya zinni, iya te "Kpe bɔ titi ma le'jete naga nime ɲgi rɔ akēnyē. Ebeke tititi akileme tine inza kileme du te ziye, ne ɲge kɔɔ rɔ ma tōnē 'ba Yona.

30 Kɔɔɔ ame Yona rɔ akileme ma lōbu zi bilaka 'ba Ninēwē ne, kole 'ba bilaka lesi ti kēdi gbī tara ziye kpe bɔ titi ma le'jete naga nime.

31 Mī kada 'ba burē 'ja bɔ doliɲɔ 'ba Seba tōnē ti kɔɔɔ kɔmɔ kiti 'ba burē todɔɔ bici lende rɔye kpe bɔ titi ma le'jete nime. Rōmōyi loko ako tōnē ɲbō rɔ ma kɔwɔ di mī doliɲɔ 'bēni tuwō akikali mbēmbē 'ba Solomo. Kina me rɔ ma laka mēdi miya ziye bɔ mɔɔɔ ēdi bine ame kebe Solomo.

32 Kina bilaka 'ba Ninēwē ti kēnyi gbī kɔɔɔ todɔɔ bici lende rɔye bɔ titi ma le'jete naga nime rōmōyi lijē uwō dɔ Yona lijē koto dōnni. Kina me bɔ mɔɔɔ ame kebe Yona ne ēdi 'deni bine.

33 Bɔɔɔ mɔɔɔ i'di pa'do dē dɔ lamba kēnyi kogba ki'di mī gɔ bi ame rɔ ma kusu ne ala kutu'bō dɔmo teyi ti kete. Tine ēdi kīdēyi lamba ɲgi dɔ a 'ba tīdēyi mo 'dɔ kiyɔɔɔ bi zi bilaka ame ga kēdi kako yayi ne.

34 Kōmōyi na rɔ lamba 'ba rōyi. ɔɔɔ kōmōyi kēdi laka yida rōyi pili ti kēdi mī bi kɔɔɔ. Ne ɔɔɔ kōmōyi kele dē yida rōyi pili ti kēdi mī mandōlu.

35 Kina ɔɲgɔ laka kinza dōki'di yi ame rɔ bi kɔɔɔ 'ba didi yi ne kēdi ra rɔ bi kōlu.

36 ɔɔɔ yida rōyi kēdi 'deni pili mī bi kɔɔɔ kapa mɔɔɔ kinza kpe mī mandōlu ti kēdi 'deni ɲgi rɔ ma laka kɔɔɔ bi ame lamba kiyɔɔɔ ne tara."

Ako'dɔkɔ 'Ba Parosi Ni
(MT 23:1-36; MK 12:38-40)

37 Di pōtō mo Yēsu kote tiya lende nime 'deni na Parosi mɔɔɔ kose Yēsu tari rɔ ɲba liɲɔ abo. Kina bo kari ɲgi lijē koloma kpa tarabiza.

38 Kina ɔɔɔ Parosi nima bo kɔɲgɔ Yēsu ɲgi ko'dɔ dōlētī 'ba kōzi kurōgō dē titi dɔgba 'dɔ konyo akonyo 'jaa tine lende mo igayi bo ɲgi.

39 Kina ɲere Yēsu kileki kiya zi Parosi nima, iya te, "Kpe Parosi ni ti dōlētī 'be nima urōgōke gɔ kōsu ti gɔ gata na kɔɔkɔɔɔ tine miye lo ti mī kututu ni ti lende kēnyē.

40 Kpe a rumō naga nime, bo bɔ kɔɔɔ ko'ba gɔ ma yaga nima na dē gbī ko'ba yimo ma miyō?

41 I'dike di yimo ti mi këyi zi bo lisa. Kina ti wa pili këdi ngi ro ma kopɔ ziye.

42 Bu'bu ziye kpe Parosi ni, dɔdoro 'ba wa 'ba mi nyaka 'be ga ame pele woti ne kapa ma 'butɛ mo ɔ'bɔke dɛ di bi ti'di mo zi Bɔko'ba. Tine burɛ ma kodɔɔ ti akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba mo ebe kolake za yaga. Wa naga nime dɛne na 'dɔ ko'dɔke ra kpaki ro gomo kinza tola mɔto mo.

43 Bu'bu ziye kpe Parosi ni, akiteri 'be ro kitɛ ma lɔbu dɔgba naga di mi ro 'ba motu. Kina gbɛ 'dɔ kumoto ye kɔzo bo ro koro tara di mi bi 'ba ndɔgɔ.

44 Bu'bu ziye, kpe ngi kɔzo dɔgɔ ame kinza kitaka dɛ bilaka këdi kilingere ngi kebe dɔmo kinza kikalɛ dɛ tine kebe tirasi bilaka ne."

45 Bo komo kiyandi mɔto 'ba kɔ'du ki'di iya zi bo te, "Bo komo kiyandi, wa naga nima kiya ne eddi 'deni gbɛ tiya ze."

46 Yɛsu ileki dɔmo, iya te, "Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni. I'dike akirindi ame botɔ ko'bo tombi mo dɛ ne dɔ bilaka tine 'dɔ kojake dɔkole kɔziye to nge tokonyi lijɛ ne inza yo.

47 Bu'bu ziye, kpe ebeke to'ba dɔgɔ bo kumɛ lende tɔnɛ ga 'bu ye lɔbu ga kupɔ ne.

48 Ilemeke roye 'deni ma kikalike go kɔko 'ba 'bu ye lɔbu ga kutike 'deni gomo. Lijɛ upɔ bo kumɛ lende ni 'deni kina me kebeke 'deni to'ba dɔgɔ mo ga.

49 Go kɔ'du mo na 'dɔ Bɔko'ba kiya ti akikalɛ abo, kiya te, "Ti moja bo kumɛ lende ni ti bo laja ma ga kari zinni. Mɔto mo ga lijɛ ti kupɔ yaga tine mɔto ga lijɛ ti kodɔ ro gomo romo."

50-51 Kina ti roma bo kumɛ lende naga nime kupɔ mɔlo bine kisaki di bi to'ba dolingo nime, di zi roma Abele nbɔ komo zi roma Zakariya ame kupɔ mi longo bi 'ba akumu ni ti ro lɔbu 'ba Bɔko'ba ne ti kileki dɔye kpe bo titi ma le'jete naga nime. Ro ma laka miya ziye, roma

naga nime ti kileki dɔye bo titi ma le'jete naga nime.

52 Bu'bu ziye kpe bo komo kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni, ulolike kpadori 'ba akikalɛ teyi kinza ma kpe mo kodoke dɛ teyi yo kirakpake kpa ya ame ga këdi kodɔ ne."

53 Kina ɔdo Yɛsu kënyi 'deni di yayi tine bo komo kiyandi ni ti Parosi ni ebe ngi tiya kpa kënyɛ ro bo, gbɛ tititi kpa bo go lende ma konzi.

54 Römöyɛ lijɛ edɛ to'ba bo go lijɛ kinda'ba bo ɔdo bo kiya a mɔto ro ma kënyɛ.

12

Ere Bɔko'ba (MT 10:26-33)

1 Kina ɔdo tindɛ 'ba bilaka ame ngi ro kuluku ma kinza kiya ne komomi rɔnni 'deni yayi këdi kidiri ro ngi ro ma kënyɛ tine, na Yɛsu kënyi titi dɔgba kiya zi bo kɔsɔ go bo ga, iya te, "I'dike komoye kandi laka di zi komo kandi 'ba Parosi ni langa 'ba 'bɔlu 'benni nima.

2 Wa pili ma kusu dɔmo naga ti koja yaga. Kina gbɛ ame ga pili ro ma kusu ne ti kumɔ yimo yaga.

3 Wa ame kiya mi bi kɔlu ti kiyeti gomo yaga mi bi kopɔ. Wa ame kiya ro kore di ro ti kuwöwö 'deni yaga mi zana lala.

4 Kina me medɛ miya ziye bo pori ma ga kinza kereke dɛ di zinni lijɛ ame ga këdi kupɔ nge ro yida ro ko'bo to'dɔ a mɔto dɛ kpe di potö mo ne.

5 Ti mileme bo ame 'dɔ kereke ne ziye. Bɔko'ba ame di potö tupö yida ro këdi gbɛ ti kɔzi kakpa tu'du yi mi pa'do 'ba Gehena ne na ro ma laka miya ziye bo na 'dɔ kereke.

6 Onɔoke te tara ne ndɔgɔ 'ba silo muyi dɛ nge ti taripa riyö? Tine ro ma laka dɔ Bɔko'ba udölu dɛ di go ma kotɔ mɔto mo.

7 Ne kpe sunɛ 'ba dɔye bo iteti gomo kikalɛ gomo me ro kotokoto. Kinza kereke dɛ. Kpe na ro dɔ kiteli zi bo kebe silo ma konzi.

8 Rɔ ma laka miya ziye, bɔ ame kiya yaga bi kɔpɔ, kiya te bo 'ba ma na ne kole 'ba bilaka lesi ti ko'dɔ gbɛ tara zi bo di kɔmɔ malayika 'ba Bɔko'ba.

9 Ne bɔ ame kilagi ma yaga kɔmɔ bilaka ne ti milagi gbɛ di rɔ bo tara di kɔmɔ malayika 'ba Bɔko'ba.

10 Bɔtɔ ame kiya kpa bo gɔ kole 'ba bilaka lesi ne ti kola gɔ lende kɛnyɛ nima. Ne bɔtɔ ame kiti'ja Nyi Kɔtɔ Laka inza kola du te gɔ lende kɛnyɛ nima.

11 Ɔdɔ koto ye kɔmɔ bɔ dɔ rɔ 'ba mɔtu ni ti turu kinza ki'dike kɔmɔye kilɛ'di dɛ gɔ wa ame 'dɔ kiyake ne

12 rɔmɔyɛ Nyi Kɔtɔ Laka na ti kiyandi ye mi kada mo nima ti wa ma 'dɔ kiyake."

Dɔngala 'Ba Bɔ Wa

13 Bɔ mɔtɔ di mi lɔngɔ tindi naga nima ɛnyɛ kilende zi Yɛsu, iya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, ilende zi bɔ lɔndɔ ma 'dɔ doza mi wa pɔtɔ 'bu ze rɔ ma koriya ti bo."

14 Yɛsu ileki dɔmo zi bo, iya te, "Bɔne, yɛ na ko'dɔ ma rɔ nɛre tote burɛ 'ba mi lɔngɔ ye?"

15 Kina bo kebe ngi nati nduwɛ tiya mo zinni, bo iya te, "I'dike kɔmɔye kandi laka, olomake ti bi koda di zi kupɔ 'ba mi lɔbu gɔ wa. Didɛ 'ba bilaka lesi inza gɔ lende 'ba akonya ma ni mɔtɔ kɛddi timo."

16 Kina bo koloma ngi rɔ tiya dɔngala nime zinni, iya te, "Yayi 'ba bɔ wa ma kɔtɔ mɔtɔ oja wa 'deni konzi.

17 Kina bo komeri rɔ bo, bo iya te, "Ti mo'dɔ tondo? Minza kpe ti bi mɔtɔ ti'di a ma naga nime teyi."

18 Tine bo iya te, 'Ne ti mo'dɔ te, ti miyɛyɛ mata ma nime yaga 'dɔ mubɔ lɔbu. Kina gɔ mikeki nyɔnyu ma ti jama ma ga pili yimo.

19 Kina 'dɔ miya zi yida rɔma, miya te, "Yida rɔ, ni 'deni ti wa ma laka rɔ mbɛmbɛ ulu 'deni 'dɔ ko'dɔ kɔmɔ kɔɔ konzi. Kinza kupɔ rɔyɛ dɛ kpe. Onyo, kuwɛ kina oloma ti lɔ ti lɔɔ." ' "

20 Tine Bɔko'ba ilende zi bɔ nima, iya te, 'Ni rumɔ nime, mi korɔndɔ nime tɔne ɛdi ko'dɔkɔ didɛ nima yaga di ziyi. Ne ɛ'bi naga nima kulu ziyi ne ti kola zi yɛ?' "

21 Kina Yɛsu kileki kiya zinni, iya te, "Kina ti kɛdi te zi lijɛ ame ga kulu kpa wa zinni lijɛ rɔ bɔ mɔri tine kinza ti ɔtɔ zi Bɔko'ba ne."

Kɔmɔ Kilɛ'di Gɔ Wa (MT 6:25-34)

22 Kina Yɛsu kɛnyɛ kiya zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, bo iya te, "Rɔ ma laka miya ziye, kinza kolomake dɛ ti kɔmɔ kilɛ'di gɔ akonyo 'ba 'dɔ tulu yida rɔye timo, ala gbɛ gɔ bɔngɔ ma 'dɔ kolɔke rɔye.

23 Didɛ na rɔ dɔ kiteli di dɔ akonyo. Kina yida rɔ na rɔ dɔ kiteli di dɔ bɔngɔ.

24 Onɔkɛ gora ni te, lijɛ orɔ'dɔ ɔtɔ dɛ gbɛ yɔ ala kumu ɔtɔ. Mata 'ba tikeki wa inza gbɛ yɔ zinni. Tine pele tara Bɔko'ba na kɛdi kulu lijɛ. Tara ne kpe na dɛ kulɔwɔ mbiri rɔ dɔ kiteli di dɔ yali?

25 Yɛ na ti kɔ'bo tiyese gɔ loma abo kɔwɔ mbowa mi dɔyayi nime ti kɔmɔ kilɛ'di 'ba gɔ wa?

26 A ma mbowa ma kɔzɔ a nime te ɔ'boke dɛ yɔ to'dɔ mo, ne ɛddi kupɔke rɔye ti kɔmɔ kilɛ'di gɔ a mɔtɔ ga gɔ wa'di?

27 Onɔkɛ dɔwɔru ni te, lijɛ o'dɔ ndɔbɔ dɛ gbɛ toma bɔngɔ rɔnni. Ne rɔ ma laka miya ziye, bɔ dɔliɔ Solomo pele ti wa mbɛmbɛ abo naga nima usu bɔngɔ ma keke keke dɔwɔru ni dɛ.

28 Ne ɔdɔ Bɔko'ba na kɛdi kiyada mɔli ni ame kɛdi ko'ja tɔne bine tine tilɛndɔ dayi kusu pa'do 'deni yimo kilanma yaga ne, bo ti kola ye kinza tusu bɔngɔ rɔye? Kpe wa kinza ki'di dɔnni laka gɔ lende 'ba Bɔko'ba naga nime.

29 Kinza kombike dɔki'di ye dɛ gɔ wa ma 'dɔ konyoke ala kuwɛke. Kinza kolomake dɛ ti kɔmɔ kilɛ'di gɔmo.

30 Wa naga nime na ya ma kinza kikali Bɔko'ba dɛ naga kɛdi kulɔ

'bënni dönni gomo di mi doliŋo bine. Ne 'bu ye Boko'ba ikali 'deni ma ko'doko wa naga nima.

³¹ Tine kpe kori 'ba nere löbu abo na 'do kulöke doye gomo toma mo kina ti ki'di wa naga nime 'deni gbi ziye.

³² Kinza kereke de, kpe kamölo mbowa naga nime, römöyi mi 'bu ye Boko'ba onmi 'deni roye ti'di nere löbu abo ziye.

³³ Ugöke wa 'ba gbagba ye ga mökö kozake girisi mo zi bo lisa ni. Kina 'do makoto ame ro nburunburu kinza kikali tirica de ne na ko'deke ziye. Uluke kpa mori ziye mitoro ame go a mo ga koloma ngi kinza kindirimu de bo 'bögo kömö de gbi teyi madobondi ni konyo de gbi kirasi yaga ne.

³⁴ Römöyi bi ame kulu kpa e'bi ga teyi ne na doki'di yi ko'bo nburu gomo.

*Bö Laja Ma Rö Bö Lende Kikali
(MT 24:45-51; 10:34-36)*

³⁵ Obilike kpa bonjo 'be ga ndo bi kabi ye toda do ndobo. I'dike lamba 'be ga ko'bo ro ma kobö

³⁶ kozo bo laja ame keddi koda nere 'bënni ma keddi kileki kako di mi nbele 'ba gbe. Odo bo kömö kukökö yo na ti lijë kirina ngi welo kurögö kpadöri zi bo.

³⁷ Bö laja ame ga nere 'bënni kömö ko'ja lijë keddi ndo toda bi ne na ti ko'ja yeyi. Rö ma laka miya ziye, bo ti kolo bonjo abo yaga bo kidëki lijë kako ro akonyo bo nere 'bënni kënyi koja laja koza zinni.

³⁸ Odo bo kömö pele mi zana korondo ala mi kano bi yeyi nima ti keddi ngi tinni odo bo kako ko'ja lijë keddi ro ma konjo bi ti bi koda.

³⁹ Kina uwöke lende nime laka. Ma kiya te bo do lijo keddi kikali kada ame bo 'bögo keddi kako yimo ne ra dene bo inza kënyi kola lijo abo ku'bögö.

⁴⁰ Kina kpe gbi olomake ti bi koda römöyi kole 'ba bilaka lesi edi kömö mi kada ame komerike de 'do bo kömö yimo ne."

⁴¹ Pitöro enyi kititi bo, iya te, "Nere, dongala nime eddi kiya nge zize ala zi bilaka pili ro buru?"

⁴² Nere Yesu ileki domo, iya te, "Bo laja ame kiliya roni ti mi keddi ro bo akikali ne bo na ro bo ame nere 'bënni ki'di bo ro bo do lepi bo ga tongo gonni toza akonyo 'bënni zinni mi saa mo kina bo ko'do ngi ko tara ne.

⁴³ Ti keddi ro ma laka zi bo laja nime odo kiya te nere 'bënni kako ko'ja bo ngi keddi ro to'do mo kozo a nime te.

⁴⁴ Rö ma laka miya ziye, nere nima ti ki'di bo laja mo nima ngi ro bo do abo ga pili.

⁴⁵ Ne odo bo laja nima kiya zi gbagba bo te, 'Nere ze edi kigabi yayi, inza kako ca,' kina bo kodowe ngi tomba bo laja ama ga, bo konyo kpa bo, bo kuwe nbö layi kupö bo,

⁴⁶ kina bo dönni nima ti kömö ngi tugu'du mi kada mo ame bo komeri de 'do kömö yimo ne. Kina ti nere komba bo ngi ku'du bo yaga mi löngö bo lende kënye ni.

⁴⁷ Bö laja ame kikali ako'doko 'ba nere abo tine bo kileno ro bo de ndo to'do mo ne ti kodo karama ma kirindi domo ti nyo'bo.

⁴⁸ Ne bo ame kikali de molo odo ko'do pele kozo ti komba nge mbowa. Bö ame ki'di mbiri teyi ti ko'doko gbi mbiri di teyi. Bö ame ki'di teyi kulöwö ti ko'doko gbi kulöwö di teyi.

⁴⁹ Pa'do na mako 'deni tusu mo doliŋo. Kina ame mo'doko ne obö 'deni molo.

⁵⁰ Mako 'deni tombi gomo 'do töle. Doki'di ma ro ma kombi go lende mo nbö odo kote roni 'deni tine na 'jaa.

⁵¹ Ma komerike 'beye tegë lende këyi na mako to'de mo mi doliŋo? Rö ma laka miya ziye, inza tara, ro koza na mo'de.

⁵² Kisaki di mi kada nime tone kpa goli ame ti bilaka mo ga muyi ne ti koza minni, ma mota kënyi to'ji ya ma riyö kina ma riyö mo naga nima ti kënyi to'ji lijë ma mota naga nima.

⁵³ 'Bu ti ko'ji kole kina kole ti ko'ji 'bu. Ma ti ko'ji nyiti kina nyiti ti ko'ji ma. Mese ti ko'ji 'ja 'ba kole kina 'ja 'ba kole ti ko'ji mese."

Akikali 'Ba Doyayi
(MT 16:2-3; 5:25-26)

⁵⁴ Kina Yësu kileki 'böwu kiya zi bilaka naga nima, iya te, "Ɔdo ko'jake pöli kombi 'deni di do tɔɔ iyake te tɔɔ ëdi kagba. Kina ka'di ngi ko rɔ ma laka.

⁵⁵ Ɔdo lili këdi kome kako di do ro'ɔ, iyake te bi ëdi kututu. Kina bi kututu ngi ko rɔ ma laka.

⁵⁶ Kpe bo kɔmɔ kandi naga nime, ɔdo kɔngɔke mi doayayi ni ti kɔmɔ pöli iyënike ma këdi kuyi rönï mo ga ngi te domo. Ne go wa'di na kikalike de tiyëni wa ma le'jete naga nime?

⁵⁷ Go wa'di na kikalike de toza wa ma laka?

⁵⁸ Ɔdo bo mɔto kinda'ba yi toto yi kɔmɔ bo burë ote lende nima yaga ti bo gba kota kinza kômö kɔmɔ burë. Ɔdo kote de ti bo, bo ti koto yi ngi kɔmɔ bo burë ki'di yi zi bo kanya mo ga koto yi ngi mi maboso.

⁵⁹ Rɔ ma laka miya ziyi, ti koloma yayi nbö kopi taripa 'ba karama nima kodo doyi ne pili."

13

Ndose 'Ba Do Koto

¹ Mi kada mo nima bilaka mɔto ga ëdi yayi lijë këdi rɔ tiya lende 'ba ya mɔto ga di Galilaya ame Pilato turu bo dönni ki'di kupö di bi 'ba to'do akumu 'bënni ga zi Boko'ba ne.

² Kina Yësu kileki domo zinni iya te, "Bilaka 'ba Galilaya naga nima kupö tara ne, ma komerike 'beye lende kënyë ma 'bënni na kebe 'ba bilaka 'ba Galilaya ma laki 'deni pili?

³ Rɔ ma laka miya ziye, inza tara. Kpe gbi ɔdo kotoke doye de ëddi koteke doye pili tara.

⁴ Kɔzo bilaka 'butë döomu döomota tönë ga rö tɔɔ kulöru domo kupö di Siloma ne, ma komerike 'beye iyake te lijë na lende kënyë 'bënni kidari 'deni di do 'ba bilaka 'ba Yerosalema ma laki?

⁵ Rɔ ma laka miya ziye, inza tara. Kpe gbi ɔdo kotoke doye de ëddi koteke doye pili tara."

⁶ Kina Yësu kiya döngala nime zinni, iya te, "Bo mɔto ëdi ti ngëri këlu abo, bo idiyë 'deni mi nyaka. Kina ɔdo bo kari toma ma kana mo tine bo o'ja ɔto de.

⁷ Kina bo kiya ngi zi bo kɔngɔ go nyaka nima, bo iya te, 'Kɔmɔ kɔo mo 'deni mota ame mö'bö nduwë tako tɔngɔ këlu nime toma ma kana mo, tine mo'ja ɔto de du te. Oga bo bëri, ëddi kola bo kirasi yayi nime ka le rɔ ma sari go wa'di?'

⁸ Bo kɔngɔ go nyaka nima iya te, 'Nere, ola bo ko'do kɔmɔ kɔo titi 'böwu koto 'do mole ndi bo nima toko mulu yöri teyi 'do kolo'bo.

⁹ Kina tine ti kɔo ɔdo bo kana ele, ne ɔdo bo kana de oga bo ngi nati bëri.' "

Akilejo Mi Kada 'Ba Rɔ Kindawo

¹⁰ Mi kada 'ba rɔ kindawo mɔto ko'ja Yësu këdi tiyandi wa mi rö 'ba mötu tine

¹¹ 'ja mɔto ame nöki mo kɔngɔ gomo kozo geli naga tara ne ëdi yayi. Wa nima ëdi 'deni tini kɔmɔ kɔo 'butë döomu döomota.

¹² Kina ɔdo Yësu ko'ja ni tara yo na kidëki ni ngi kako, kiya zini te, "'Ja, ope yi 'deni di do rɔko'ɔ 'bi nime."

¹³ Bo i'di közi bo rönï kina gönï tönë kodoro ngi loko kilëlu Boko'ba.

¹⁴ Kina bo do rö 'ba mötu nima ngi rɔ 'diri go lende nima Yësu kilejo 'ja nima mi kada 'ba rɔ kindawo ne. Bo ilende zi bilaka naga nima yayi ne, bo iya te, "Tö'dö ëdi 'do ziye do modɔkɔto to'do ndobo yimo. Akoke mi kada naga nima 'do kilejo ye tine inza de mi kada 'ba rɔ kindawo."

¹⁵ Yësu ileki domo zi bo, iya te, "Kpe bo kɔmɔ kandi naga nime, ni mɔto ebe tope ngulö ala akaca 'bi di do lösi mo koto kari tuwë mini mi kada 'ba rɔ kindawo.

¹⁶ Ne 'ja nime rɔ kupö Abarayama Satani kudödu 'deni bëri nbö kɔmɔ kɔo 'butë döomu döomota ne, go wa'di na 'do kope ni de yaga gomo

di do gomɔ nime mi kada 'ba ro kindawo?"

¹⁷ Lende 'ba Yesu nime odo ro kaya ngi ro bo kedii kilende ro bo naga nima. Tine ya ame ga yayi ne ngi pili ro lonjo go wa lobu naga nima bo kedii ko'do ne.

Dɔngala 'Ba 'Jo Titiyi
(*MT 13:31-33; MK 4:30-32*)

¹⁸ Yesu enyi kiya te, "Nere lobu 'ba Boko'ba ti miyari ngi ti wa'di?"

¹⁹ Edi kozo 'jo 'ba a moto titiyi 'deki ame odo bilaka kogba kidiyee kina kotu ngi kiyebu ro ngeri ma lobu yali ni kako kubö rö 'benni ga dɔngila mo."

²⁰ Bo ileki gbi kiya te, "Ti miyari nere lobu 'ba Boko'ba nime ngi gbi ti wa'di?"

²¹ Edi kozo langa ame 'ja kogba pele mbowa kuturo ti ruzu koso mi a ma mbiri ki'di ngi pili ko'bu ne."

Kpadöri Titiyi
(*MT 7:13-14, 21-23*)

²² Yesu enyi kudö nduwee bebe mi gawo ni ti dolinjo ma titi naga ti akiyandi di kari 'ba tari abo Yerosalema.

²³ Kina bo moto kenyi kititi bo iya te, "Nere, tara ne bilaka ma ndö te na nge ti komo di mi tolö ya?"

Yesu iya te,

²⁴ "Ogbo royi tado bebe kpadöri titiyi nime. Ro ma laka miya ziiyi, ma konzi ti kiteri ngi tado bebe teyi, tine inza ko'bo tado.

²⁵ Odo bo do rö na kenyi 'deni toro kulöli kpadöri teyi, ti koroke yaga kukököke koma'joke roye kiyake te, 'Nere, urögo kpadöri zize.'

Tine bo ti kileki domo kiya te, 'Mikali ye dö koto te, ala akoke di yala?'

²⁶ Kina ti kiyake te, 'Ze na tonö donyoke akonyo duweke mini koto tiye koloma ro tiyandi wa di mi gawo ze.'

²⁷ Tine bo ti kileki 'bowu kiya te, 'Mikali ye dö koto te, ala akoke di yala? Oloke yaga di roma, kpe bo lende kenyee naga nime.'

²⁸ Kina ti monjo ni ti kpa kunyi kedii ngi ziye yayi odo ko'jake Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba ti bo kumee lende ni pili 'deni kedii mi nere lobu 'ba Boko'ba, tine kpe 'beye ku'du ye 'deni yaga.

²⁹ Bilaka ti kolö kako di mi do kumu sowo 'ba dolinjo nime tonyo nbele mi nere lobu 'ba Boko'ba.

³⁰ Ro ma laka lijee moto ga ame le'jete yi'bowu ne ti kedii 'deni dogba, kina ma dogba ti kileki 'deni nyati yi'bowu."

Ni Yerosalema
(*MT 23:37-39*)

³¹ Mi kada mo nima na Parosi moto ga kako zi Yesu kiya te, "Enyi eb'i yaga di bine kari bi moto romoyi nere Erode edi ko'doko tupö yi."

³² Yesu ileki domo iya te, "Ari kiyake zi kiraba nima, medii moga nöki milenjo bilaka nge tone tilendö, tilendö moto dayi te mote ndobo ma 'deni.

³³ Tine ako'doko 'ba Boko'ba na 'do moto tari nduwee timo nbö mömö Yerosalema, romoyi tara ne Yerosalema na dö ro bi 'ba tupö bo kumee lende ni teyi?"

³⁴ Bu'bu ziiyi ni Yerosalema, Yerosalema, ote do bo kumee lende ni 'deni ku'du bo laja 'ba Boko'ba ma koja ziiyi naga ti doku. Ti mopi roma ngi nbö nyanya mo ga göyi na 'jaa 'do mokoko kole 'bi naga nima yi soromo ma kozo 'ba toru ame kokoko kole 'beni ga ne? Tine obö tu'donji döyi mökö.

³⁵ Ti kola rö 'bi ziiyi ro roba. Ro ma laka miya ziiyi, inza ko'ja ma kpe nbö kiya te, 'Yeyi kedii do bo ame kako ti moyi nere Boko'ba ne.' "

14

Yesu Ilenjo Bo Rokö'o

¹ Mi kada 'ba ro kindawo ma do koto moto na odo Yesu kari 'deni tonyo akonyo linjo 'ba Parosi ma lobu moto tine, komönni ngi pili do Yesu tonjo bo odo wa'di na ti bo ko'do.

2 Bɔ mɔtɔ ti rɔkɔ'ɔ ma kirinɔ rɔ kporɔkporɔ naga ɛdɛ yayi.

3 Kina Yɛsu kɛnyɛ kititi Parosi naga nima ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di mo ga, iya te, "Tara ne ɛdɛ ngɛ rɔ ma laka mɛ kɔ'du ki'di 'dɔ tileɲo bilaka mɛ kada 'ba rɔ kindawo ya? Ala tondo?"

4 Tine lijɛ udumɔ ngɛ pili timo. Kina Yɛsu kinda'ba bɔ tɔnɛ ngɛ kileɲo koja kari.

5 Kina bo kɛnyɛ kititi lijɛ, bo iya te, "Ɔdɔ nɛ mɔtɔ kole 'bɛ ala ngulɔ sa 'bɛ kila'ba mɛ gɔ mɛ kada 'ba rɔ kindawo ti kɛnyɛ dɛ ngɛ kɔtɔ yaga?"

6 Tine lijɛ ileki ɔtɔ dɛ gbɛ gɔmo.

7 Kina ɔdɔ Yɛsu bo kɔɲɔ 'deni nba mɔtɔ naga nima kiteri 'bɛnnɛ nburu rɔ kitɛ ma lɔbu naga tine, na bo kɛnyɛ ngɛ tiya dɔɲgala nime zɛnnɛ.

8 Bo iya te, "Ɔdɔ nɛ mɔtɔ kose yi mɛ karama 'ba gbe kinza kari dɛ ngɛ koloma dɔ kitɛ ma lɔbu. Rɔmɔyɛ mɔtɔga bɔ mɔtɔ ame mbiri kebe yi ne ti kose 'deni gbɛ 'dɔ kako mɛ karama nima.

9 Ne ɔdɔ kɛdɛ tara yɔ na ti bɔ dɔ karama nima kako ngɛ zɛyɛ, kiya te, 'ɛnyɛ di dɔ kitɛ nime kola zi bɔ nime 'dɛ.' Na ti kari koloma ngɛ za 'bɔwu dɔ gba'da ma titiyi rɔyɛ kaya nime.

10 Tine ɔdɔ kose yi tara ari koloma ɛ'bɛ dɔ a loma ma mbowa 'dɔ bo bɔ kose yi mo nima na 'jaa kako kiya zɛyɛ te, 'Bɔ pɔri ma, ɛnyɛ kako koloma dɔ aloma ma laka nime bine.' Kina ti koyo rɔyɛ ngɛ gɔmo di kɔmɔ nba ma laki.

11 Rɔmɔyɛ ame kombi rɔ bo lɔbu ti kileki 'deni ngɛ bɛrɛ. Tine ma kileki rɔnɛ bɛrɛ Bɔko'ba ti kombi tɔrɔ."

12 Kina Yɛsu kiya zi Parosi nima, iya te, "Ɔdɔ nɛ mɔtɔ ko'dɔ karama kinza kose dɛ rɔ lɔndɔ yɛ ni ala bɔ pɔri yɛ ala ma wado 'bɛ ga ala bɔ mɔri lɛpɛ yɛ ga, rɔmɔyɛ lijɛ ti kose yi gbɛ kada mɔtɔ yayi mɛ karama ma 'bɛnnɛ ga. Dɛmba wa tɔnɛ ga ko'dɔ zɛnnɛ ne na ma kopi 'deni pili zɛyɛ.

13 Tine ɔdɔ koja nbele 'bɛ bɔ lisa ni ti bɔ korɔ'bo ni ti bɔ kɔmɔ kɔlu ni na kose kako yimo,

14 kina ti Bɔko'ba ko'dɔ yɛyɛ ngɛ dɔyɛ. Rɔmɔyɛ kɔzɔ ame lijɛ ko'bo topi ɔtɔ dɛ pele zɛyɛ ne tine ti Bɔko'ba kopi ngɛ 'deni zɛyɛ mɛ kada 'ba tɔdɔ 'ba bɔ lende laka ni yaga di mɛ tɔlɛ."

*Dɔɲgala 'Ba Karama 'Ba Gbe
(MT 22:1-10)*

15 Kina ɔdɔ bɔ mɔtɔ di mɛ lɔɲgɔ ya ama ga ti bo kpa akonyo yayi ne kuwɔ 'deni te tine, bo iya te zi Yɛsu, "Bɔ ame kɛdɛ kari tonyo nbele mɛ nɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba ne na ti yɛyɛ."

16 Yɛsu ileki dɔmo iya te, "Bɔ mɔtɔ ileɲo rɔ bo to'dɔ nbele ma lɔbu kose bilaka nbaɲi yimo.

17 Mɛ kada mo 'deni na bo koja bɔ laja abo kari gɔ bilaka ma tɔnɛ ga kose 'deni ne 'dɔ kiya teyi te, 'Ako, wa pili ɛdɛ 'deni ndɔ.'

18 Tine lijɛ pili rɔ kɔtɔkɔtɔ ebe tupɛ rɔnnɛ. Bɔ ma dɔgba mo iya te, 'Mugɔ nyaka 'deni zɔ girɛ naga nime mo'dɔkɔ tari tɔɲgɔ mo. Moma'jo rɔma zɛyɛ, ola ma gbo.'

19 Mɔtɔ mo iya 'ba bo te, 'Mugɔ sa 'ba rɔ'dɔ 'deni 'butɛ, mɛdɛ mo'dɔkɔ tari tiyɔzɔ mo. Moma'jo rɔma zɛyɛ, ola ma gbo.'

20 Bɔ mɔtɔ iya 'ba bo te, 'Mogbe 'ja la'ja ma 'deni girɛ nime, mɔ'bo dɛ kpe tɔmɔ ziye yayi.'

21 Kina bɔ laja nima kileki ngɛ kiyɛtɛ gɔ wa tɔnɛ ga pili zi nɛre abo. Lende mo oɲma mɛ nɛre ngɛ sowa na bo kɛnyɛ kiya zi bɔ laja abo, bo iya te, 'Ari welo kpa dɔkoka kɔri 'ba mɛ gawo 'dɔ ko'dɛ bɔ lisa ni ti bɔ korɔ'bo ni ti bɔ kɔmɔ kɔlu ni.'

22 Bɔ laja nima ileki kako kiya te, 'Nɛre, wa tɔnɛ kiya ne o'dɔ 'deni tine bi ɛdɛ gba.'

23 Nɛre iya te, 'Arike kpa kɔri dɔɲbɔɲbɔ ko'dɛke bilaka di yayi 'dɔ rɔ ma koso.

24 Rɔ ma laka miya ziye, bɔtɔ ma kɔtɔ mɔtɔ di mɛ lɔɲgɔ ya ma dɔgba tɔnɛ ga mose lijɛ ne inza kinene akonyo 'ba nbele ma nime.' "

*Gomɔ 'Ba Bɔ Laja
(MT 10:37-38)*

²⁵ Mi kada mo nima yayi tindi ma kinza kiya na keddi kozi go Yesu. Kina bo kuyi komo bo donni bo kiya zinni, iya te,

²⁶ “Botɔ ame kako zo ne ɔɔ ma na de ngi bo ko'ɔ ro do kiteli di do 'bu bo ni ti ma bo ti 'ja abo ti kole abo ga ti londɔ bo ga ti lemɔ bo ga gbi ro do kiteli di do gbagba bo, inza du te ro bo kosɔ goma.

²⁷ Botɔ ame ko'doko de ngi tilana ro bo tole go tosɔ goma ne ɔ'bo de tedi ro 'bama.

²⁸ Me ɔɔ ni mato ko'doko to'ba ro ma lobu, ti koloma de titi beri kongɔ yamo ma keddi timo, 'do kikali tara ne ti ko'bo to'ba ro nima zi'yi ya?

²⁹ ɔɔ ko'do de te inza kikali tote ro 'bi nima ro kpa koriya. Mato ga ti kisasi gbondo mo yo na yamo ti kote roni ngi toti kola ro gba ro cologaki. Kina bilaka ame ga pili ko'ja ne ti kebe ngi togɔ yi,

³⁰ kiya te, 'Nani nime isaki to'ba ro abo, tine 'bowu bo ɔ'bo de tote mo.'

³¹ Me ɔɔ kiya te nɛre mato keddi kari kpa ya bo kanya ma 'ba bo ga keddi nge kuluku 'butɛ bi 'butɛ riyɔ (10,000) tara ne bo ti koloma de titi beri bo komeri do bo go ya nime bo keddi kari to'do mo ti nɛre mato ame bo kanya mo ga keddi nbɔ kuluku 'butɛ bi 'butɛ sowɔ (20,000) ne ya?

³² ɔɔ bo ko'bo de bo edi koja bo kperi ngi kari tiyeyi kpa lende nima kola ya ma laki keddi gba nbɔ ro ma kowɔ.

³³ Kina gbi tara botɔ ame komba go bo de zi abo ga ne ɔ'bo de tedi ro bo kosɔ goma.

³⁴ Tiko'do ele ma. Ne ɔɔ tiko'do kote tulowu ma kiyoko 'beni 'deni ikali de kpe tileki mo ro ma kiyoko.

³⁵ Ele de kpe lipo nati zi a mato ala mi nyaka ala mi dotu'du ro bi kolobɔ. Tine ngi tu'du mo mokɔ.

Bo ame keddi ti mbili ne i'dike bo kuwo lende nime.”

15

Kamolɔ Koto ɔɔ Kolu (MT 18:12-14)

¹ Mi kada ma do koto mato bo kireke awada ni ti bo lende kenyɛ ma konzi mato ga ototo ronni ngila Yesu bi tuwo lende.

² Tine na Parosi ni ti bo komo kiyandi ni kebe ngi tiya mo te, “Bo nime edi konyo kpa bo bi koto ti bo lende kenyɛ ni go wa'di?”

³ Kina Yesu koloma ngi ro tiya dongala nime zinni, iya te,

⁴ “ɔɔ ni mato keddi ti kamolo 'bi kuluku riyɔ kina ma koto kolu ngi, tara ne ti kola ma konzi naga nima de ngi yayi kari toma ma koto nima kolu ne ya?

⁵⁻⁶ Kina ɔɔ bo ko'ja 'deni tine bo ti kombi ngi do mugu bo, bo kiliya kari linɔ ro lonɔ. Kina ti bo kideki lepi bo ga ti bilaka ma mi tiri kako bo kiya teyi te, 'Iliyake ti koto to romoyi kamolo ma tone kolu ne mo'ja 'deni.'

⁷ Kina me ro ma laka miya ziye, lonɔ ma lobu ro do kiteli ti keddi tara mitoro go bo lende kenyɛ ma koto ame koto doni ne kebe lonɔ 'ba go bo lende laka ma konzi ame ga lije kinza kpe ti lende kenyɛ mato 'do toto donni di yimo ne.

⁸ ɔɔ 'ja mato keddi ti girisi silinbi 'butɛ kina ma koto kolu loko ti ko'do tondo? Tara ne loko ti ki'di pa'do de ngi do lamba loko koma mi ro nima rokpe loko kona nbɔ loko ko'ja?

⁹ Kina ɔɔ ko'ja 'deni tine loko ti kideki lepi ni ga ngi ti bilaka ma mi tiri kiya teyi te, 'Iliyake ti koto to romoyi mo'ja girisi ma tone kolu ne 'deni.'

¹⁰ Kina me ro ma laka miya ziye, lonɔ ma lobu ti keddi gbi tara zi malayika 'ba Boko'ba go bo lende kenyɛ ma koto ame koto doni ne.”

Kole Kenyi Moko

¹¹ Kina Yesu kenyi kileki gbi kiya te, “Bo mato edi ti kole riyɔ 'deni ro yobi.

¹² Kina kole ma titi mo kenyi kiya zi 'bu nni, iya te, 'Baba, apoto yi ame ga 'do keddi ro 'bama ne i'di zo.' Kina bo nima koza mi abo ga ngi zi kole riyɔ abo naga nima.

13 Mbowa di pötö mo yɔ na kole ma titi mo tönë kototo wa ma 'ba bo ga ngi bo kënyi kari koloma timo nbo mi dɔyayi ma kowɔ bo kote dɔ wa tönë ga ngi yayi mi lende yawa.

14 Tine di pötö abo naga nima kote rönni 'deni na sëyi ma kinza kiya kila'ba ngi mi dɔyayi nima. Tine ola bo 'deni ngi rɔ lisa.

15 Kina bo kënyi ngi kari toma ndobo di zi bo dɔyayi mo naga nima. Kina bo mɔto ki'di bo ngi toda ba'do 'ba liɔ.

16 Bo omeri 'dɔ bo kokonyi rɔ bo ti kano monzo ame ga këdi ki'di zi ba'do ne, tine bɔto i'di ɔto dë du te zi bo.

17 Kina ɔdɔ bo kënyi komeri dɔ bo 'deni tine, bo iya te, 'Bo ndobo 'ba 'bu ma ga 'dë ngi ti akonyo rɔ mbëmbë, ne ma na me ngi mëdi mölë 'deni bine ti 'bö?

18 Ti mënyi mari zi 'bu ma, miya te, "Baba, mirasi lende 'deni zi Boko'ba gbi ziiyi

19 mɔ'bo dë kpe 'dɔ këdëki ma rɔ kole 'bi. I'di ma gbo mëdi kɔzo bo ndobo 'bi ma koto mɔto tara." '

20 Kina bo kënyi ngi kileki kari zi 'bu bo.

Kota bo këdi gba mbowa rɔ ma kowɔ di ngila liɔ na 'bu bo ko'ja bo ngi. Kina 'bu ngi lɔ ti mi këyi na kirina ngi kiramo kole abo kome mbili mo.

21 Tine kole iya te, 'Baba, mirasi lende 'deni zi Boko'ba gbi ziiyi, mɔ'bo dë kpe 'dɔ këdëki ma rɔ kole 'bi.'

22 Tine 'bu ënyi ngi këdëki bo laja abo ga kiya teyi, iya te, 'Iriake welo ti bɔngɔ ma kele koloke rɔmo usuke wa dɔkole kɔzimo kusuke wari ndimo.

23 Ari kujëke kole sa ma kɔno bëri gɔ do'doke karama.

24 Römöyi kole ma nime öle pa kina me këdidi 'deni, ölu pa kina me ko'ja 'deni.' Kina lijë ko'dɔ karama mo ngi.

25 Tine kole ma löbu mo tönë ëdi gba mökö mi nyaka. Kina ɔdɔ bo

kako 'deni kömö ngosi ngila liɔ tine na bo kuwö lëri ngi ti ngala.

26 Kina bo këdëki bo laja ma koto bo kititi tara ne wa'di na kömö zinni.

27 Tine bo laja nima iya zi bo te, 'Löndö yi tönë na kömö 'deni kina me 'bu yi kujë kole sa ma kɔno 'deni bëri rɔ karama 'ba rɔmo. Römöyi bo ileki 'deni kömö laka kinza a ma kënyë mɔto.'

28 Kina kole ma löbu nima ngi rɔ 'diri ko'doko dë kpe todo liɔ. Kina 'bu bo kari ngi tilende zi bo tiyëyi dökidi bo.

29 Tine bo ënyi kileki dɔmo zi 'bu bo, bo iya te, 'Ongɔ te, mi kɔmo kɔo konzi naga nime pili mö'bö kɔzo atoli toja laja ziiyi muwö döyi. Tine pele 'dɔ kogba tɔ nge rɔ kole banya ɔto ga ki'di zö 'dɔ momba bëri mo'dɔ karama mbowa timo ti lepï ma ga ne inza yɔ.

30 Tine kole ayuru 'bi nime kömö kirasi ë'bi ga 'deni me zi bo rɔnyɔ ne na kënyi kujë kole sa ma kɔno teyi.'

31 'Bu bo iya te, 'Kole ma, ni 'bëyi ëddi nduwë tö bine. A ma naga nima pili ë'bi ga na.

32 Ne ele do'dɔ karama rɔ ma laka ti lɔngɔ ma löbu römöyi löndö yi nime öle pa kina me këdidi 'deni, ölu pa kina me ko'ja 'deni.' "

16

Bɔ Laja Dökidi Këyi

1 Yësu ënyi kiya zi bo kösö gɔ bo ga, iya te, "Bo wa mɔto ëdi ti makungu abo. Tine ari kiya rönï zi bo wa nima tégë bo makungu abo nima ëdi molo rɔ tirasi girisi abo.

2 Kina bo këdëki bo nima ngi kititi, iya te, 'Wa'di na me muwö kiya rönï ti möyi yi ne ya? Wa ame ga pili tiyi ne itëtë gɔmo yaga römöyi inza kpe zö rɔ makungu ma.'

3 Bo nima omeri iya te, 'Ti mo'dɔ tondo? Kina me këdi koga ma 'deni yaga di mi ndobo. Mitigo dë gbi bi tɔ'bo torɔ'dɔ nyaka, rɔma rɔ ma kaya di bi tokpasi wa.

4 Ne wa ma 'dɔ mo'dɔ mikali 'deni römöyi ɔdɔ koga ma pele yaga di mi

ndɔbo ma nime gɔ mēdi ti bilaka ma 'dɔ kinda'ba ma laka.'

⁵ Kina bo kīdēkī bilaka ame ga wali 'ba n̄ere abo kēdi gɔmo ne ngi pili kako zi bo. Kina bo kēnyī kititi ma dɔgba mo, bo iya te, 'Wali 'ba n̄ere ma ēdi ndō göyī?'

Bo nima iya te,

⁶ 'Wali abo ēdi gɔma 'bulu 'ba 'bu 'butē sowɔ.'

Bo iya te, 'Ele, wali 'bī ma kugu na te. Oloma welo bēri kugu n̄ge 'butē riyō.'

⁷ Kina bo kēnyī kititi bɔ mɔto gbī iya te, 'Wali 'ba n̄ere ma ēdi ndō göyī?'

Bo nima iya te, 'Ēdi gɔma luyu 'ba nyōnyu kuluku riyō.'

Bo iya te, 'Ele, wali 'bī ma kugu na te. Oloma welo bēri kugu n̄ge kuluku kɔto kɔdɔ dɔmo 'butē mota.'

⁸ Gɔ kō'du mo na n̄ere nima kubī gɔ makun̄gu kēnyē abo nima ngi gɔ akikali laka abo nima bo kō'dɔ ne. Rōmōyī bilaka 'ba dɔlɔn̄ɔ nime akikali 'bēnnī rɔ mbēmbē mī to'dɔ ē'bēnnī ga kebe 'ba bɔ lende laka.

⁹ Rɔ ma laka miya ziye, o'dɔke p̄ari ziye ti a 'ba dɔlɔn̄ɔ nime mī k̄ari ma laka mo. Rōmōyī ɔdɔ kote rōnī 'deni 'dɔ bo Boko'ba kinda'ba ye ti mī didi ma n̄burun̄buru.

¹⁰ Bɔ ame koloma laka ton̄gɔ gɔ a ma titi laka ne ti kon̄gɔ gɔ ma mbiri gbī tara. Kina bɔ ame koloma dē laka mī a ma titi ti kō'dɔ gbī tara mī a ma löbu.

¹¹ Ne ɔdɔ kikali yi dē rɔ bɔ ton̄gɔ gɔ a 'ba dɔlɔn̄ɔ nime laka yē na ti ki'di m̄ari ma laka nime ziyī ton̄gɔ gɔmo?

¹² ɔdɔ kon̄gɔ gɔ a 'ba lēpī yī mɔto dē laka yē na ti ki'di ma 'bēyī mo ziyī?

¹³ Bilaka kɔto ikali dē 'dɔ kēdi rɔ bɔ laja zi n̄ere riyō. Bo ti kō'ɔ n̄ge rɔ ma kɔto tine bo ti kō'ji mɔto. Bo ti kɔdɔ mī bo zi mɔto tine rɔ yōgō zi ma kɔto. Kina gbī tara inza kō'bo toja laja zi Boko'ba gbī zi a 'ba dɔlɔn̄ɔ nime."

Akiyandi Mɔto Ga 'Ba Yēsu

(*MT 11:12-13; 5:31-32; MK 10:11-12*)

¹⁴ Kina ɔdɔ Parosi ni kuwō lende nime 'deni te tine lijē ebe ngi bi tōgō Yēsu rɔ laja rōmōyī lijē Parosi ni rɔ bɔ to'ɔ girisi.

¹⁵ Kina Yēsu kēnyī kiya zinnī, iya te, "Kpe, o'dɔke r̄oye kindake laka di kɔmɔ bilaka ma laki, tine mī dōkī'di ye Boko'ba na kikali. Rōmōyī wa ame ga bilaka kēdi kubī gɔmo kulōwō tēgē rɔ a laka ne ma di kɔmɔ Boko'ba ēnyē ngi kɔzɔ ɔto.

¹⁶ Kō'du ki'di ni ti bɔ kumē lende ni na koloma 'deni rɔ to'dɔ ndɔbo bine n̄bō kōmō mī kada 'ba Yowani. Tine mī kada mo nima na laja laka 'ba n̄ere löbu 'ba Boko'ba kisaki tuwōwō rōnī, na me ma konzi kēdi kō'dɔ 'deni ngi rɔ ya tɔdɔ yimo.

¹⁷ Ne m̄it̄ɔrɔ ni ti d̄oyayi ti kiteli, tine bi titi mɔto di mī kō'du ki'di nime inza kōlu du te.

¹⁸ Kina bɔto ame koga 'ja abo kēnyī 'böwu kogbe 'ja mɔto ne o'dɔ yēri 'deni. Kina mē'dē tɔ mo nima kogbe 'ja kēyī nima ne o'dɔ yēri 'deni gbī.

Bɔ M̄ari Ni Ti Lazara

¹⁹ Uwōke, bɔ mɔto rɔ bɔ m̄ari bɔn̄gɔ kusu abo n̄buru rɔ bɔn̄gɔ ma ndōgō kitigɔ kulōwō naga dɔ bo kola 'joyi di mī m̄ari.

²⁰ Tine bɔ lisa mɔto ēdi gbī yayi möyī mo rɔ Lazara r̄omo ga me rɔ 'bōn̄ō. Ēdi kō'de nduwē tolo'bo kpadōri 'ba bɔ m̄ari nima

²¹ 'dɔ bo kutō'du kpa bo ti wa ma kēdi kilayi bēri b̄ici tarabiza 'ba bɔ m̄ari nima. Tine bī ni ako 'böwu kebe titene kɔmɔ 'bōn̄ō mo.

²² Kina ɔdɔ kada mo kari kōmō tine bɔ lisa tōnē olē ngi kina malayika kombi ngi m̄it̄ɔrɔ koto ngila Abarayama. Di p̄otō mo na bɔ m̄ari tōnē kōlē ngi gbī kusu bo,

²³ na bo kari ngi mī Gehena mī gomɔ ma löbu. Kina ɔdɔ bo kon̄gɔ bi tine bo o'ja Abarayama ngi n̄bō rɔ ma kowɔ ti Lazara d̄on̄gila bo yayi.

²⁴ Kina bo kulōri, iya te, 'Baba Abarayama, i'di miyī kēyī r̄oma. Oja

Lazara kusu dɔkole kōzī bo mī mini 'dɔ kako kiyēyī dɔnde'de ma tɔ kpe timo. Mēdī 'deni mī gomɔ ma kinza kiya mī pa'do nime bine.'

²⁵ Tine Abarayama ileki dɔmo iya te, 'Kole, omeri tɔ ma, tōnē bine mī kada 'ba loma 'bī o'ja a ma laka 'bēyī ga 'deni pili, tine Lazara kēdī 'ba bo mī gomɔ. Kina me bo na 'deni 'bato mī lɔŋɔ bine nī 'bēyī mī gomɔ.

²⁶ Kina gbī gō lōbu ēdī mī lōnggō nime bɔtɔ mɔtɔ umu dē di yayi kako zize bine ala di zize bine kari ziye yayi.'

²⁷⁻²⁸ Bɔ nima iya te, 'Baba Abarayama, moma'jo rɔma zīyī oja Lazara kari dɔlɔŋɔ zi kɔsɔ lōndō ma ga ma muyī ame ga gba liŋɔ ze 'dē yayi ne 'dɔ bo kari kiyandi lijē kinza lijē kako ra gbī mī gomɔ mbēmbē nime.'

²⁹ Abarayama ileki dɔmo iya te, 'Lende 'ba kpa Musa ni ti bɔ kumē lende ni ēdī yayi, lōndō yī mo naga nima kuwō dɔmo.'

³⁰ Bɔ nima iya te, 'Inza tara, baba Abarayama. O'dɔkɔ ngī rɔ bilaka ame kɔdɔ di mī tōlē ne na 'dɔ kari zinnī gɔ lijē koto dōnnī.'

³¹ Abarayama iya te, 'ɔdɔ lijē kuwō dɔ Musa ni ti bɔ kumē lende ni dē bɔtɔ ame kɔdɔ pele di mī tōlē ne lijē inza kuwō dɔmo gbī.' "

17

Lende Kēnyē

(MT 18:6-7, 21-22; MK 9:42)

¹ Yēsu ēnyī kiya zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga iya te, "Akiyɔzɔ 'ba ti'di bilaka kila'ba mī lende kēnyē ēdī 'deni ngī ŋburu mī dɔyayi. Ne bu'bu zi bo bɔ ame ki'di 'dɔ wa naga nima ko'dɔ rōnnī ne.

² Ma laka mo dēne ɔ'bo 'dɔ kudōdu toto ndōwu ma lōbu ra mugu bo gɔ kitīŋi bo timo mī mini lōbu di dɔ ame 'dɔ bo ki'di wa titi naga nime kila'ba mī lende kēnyē ne.

³ Ne i'dike kɔmɔye kandi laka.

ɔdɔ lōndō yī mɔtɔ kirasi lende amo dɔmo. Kina ɔdɔ bo kuwō dōyī ola bo gɔ lende kēnyē nima.

⁴ ɔdɔ bo koto pele tirasi lende zīyī ŋbō mī modɔmoriyō mī kada koto tine bo kō'bō nduwē tako tiya mo zīyī te, 'Moto dɔma 'deni,' ola bo gomɔ."

⁵ Bɔ laja abo ga iya te, "Nere, ulu ze mī ti'di dɔze gɔ tigo 'bī."

⁶ Bɔ ileki dɔmo zinnī, bo iya te, "ɔdɔ kēddike pele nge ti ti'di dɔye gɔma titiyi 'deki miye na kiyake pele nge rɔ tiya zi ngērī kpērī nime te, 'Nī, unyē rōyī kari kīdēyī rōyī mī mini lōbu,' kina ti kuwō dɔye ngī.

⁷ Me ɔdɔ nī mɔtɔ kēddi ti bɔ laja 'bī bo kēdī ko'dɔ ndɔbɔ mī nyaka ala toda kamōlō, ɔdɔ bo kōmō liŋɔ ti kiya zi bo te, 'Ako titi welo konyo kpēyī'?

⁸ Inza tara, ēddi kiya za te, 'Ileŋo akonyo zō ndō koja laja zō monyo kpama muwē titi tine 'dɔ kari konyo 'bēyī 'jaa.'

⁹ Gɔ ame bɔ laja nima kuwō dɔ ŋere abo pele ne tine inza rɔ lende kembe zi ŋere abo 'dɔ kileki yēē'di gomɔ zi bo.

¹⁰ Kina kpe na gbī tara, ɔdɔ ko'dɔke wa ame Bɔko'ba kiya 'deni ziye to'dɔ mo ne, iyake e'be te, 'Ze eze nge rɔ bɔ laja ame wōtī ne, do'dɔ eze nge rɔ ndɔbɔ.' "

Bɔ Mōnyu 'Butē

¹¹ Di gɔ kōri kari Yerosalema na Yēsu kēnyī kudō kebe dɔ maga 'ba Somorona ni ti Galilaya.

¹² Ko'ja bo kēdī ko'dɔ 'deni tɔdɔ tari mī liŋɔ tine na dɔ bo kondɔsɔ ngī ti ya ma 'butē mɔtɔ ga roma kila'ba 'deni rɔmo. Kina lijē koro ngī ŋbō rɔ ma kɔwɔ

¹³ kulōrī rɔ ma kembe, kiya te, "Nere Yēsu, oŋgɔ lisa 'ba rɔze."

¹⁴ Kina ɔdɔ bo ko'ja lijē 'deni tara tine, bo iya te, "Arike kilemeke rɔye ma kɔpɔ 'deni zi bɔ akumu ni."

Di bi tari 'bēnnī tine rōnnī 'deni ngī rɔ ma kɔpɔ.

¹⁵⁻¹⁶ Kina ɔdɔ bɔ ma koto mɔto ame bo rɔ Somorona ne bo kōŋgɔ kileŋo bo 'deni tara tine bo ileki ngī ti tilēlu Bɔko'ba rɔ ma kembe bo

kako kila'ba bēri bi ndi Yēsu tileki yēē'di zi bo.

17 Yēsu ēnyī kititi iya te, “Ma modomosowo mato ga ame kilejo gbi ne edi yala? Tara ne ilejo de su 'butē ya?”

18 Bo löwö nime na nge koto kpöki kileki kako to'do yēē'di zi Boko'ba?”

19 Kina Yēsu kileki kiya zi bo nima, iya te, “Ēnyī toro kari ē'bi ti, ti'di döyī go tigo ma na kilejo yi 'deni.”

Nere Löbu 'Ba Boko'ba
(MT 24:23-28, 37-41)

20 Parosi mato ga ēnyī kititi Yēsu go tako 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Kina bo kileki domo zinni iya te, “Nere löbu 'ba Boko'ba inza kako ngi te ko'ja kinē mo ti komo.

21 Inza gbi ro wa ame 'do boto kiya te kina me bine, ala kina me 'dē. Tine nere löbu 'ba Boko'ba edi 'deni miye.”

22 Kina bo kēnyī kiya zi bo kōsō go bo ga, bo iya te, “Kada mo ti komō 'deni ame 'do kiterike to'ja kada 'ba tileki 'ba kole 'ba bilaka lesi. Tine inza ko'jake.

23 Kina bilaka ti kiya ziye te, ‘Bo na me 'dē,’ ala ‘Bo na me.’ Tine kinza kirinake de gönni.

24 Kada ame mo ro 'ba tileki 'ba kole 'ba bilaka lesi ne ti kēdi kozo kpa toro kunyi ame kunyi di yibi kiyoro bi nbō do toro ne.

25 Tine ma dogba mo bo ti kombi gomō titi ro mbembē bilaka naga nime pili kilagi bo.

26 Kada 'ba tako 'ba kole 'ba bilaka lesi ti kēdi gbi kozo kada 'ba Nowa

27 ame bilaka koloma ngi ro tonyo kpenni tuwē mo togbe rōnni nbō kōmō mi kada ma Nowa kēdi kēki mi sorope. Tine yo na mini koso kako ngi kote dōnni pili yaga.

28 Kina ti kēdi gbi kozo ma tōnē mi kada 'ba Loto ne tara. Bilaka oto nduwē tonyo kpenni tuwē mo tugō ndögō tidiyē wa to'ba rō.

29 Tine mi kada ma Loto kodo di Sodomō na kodo pa'do ti kulugbi doku ma kēdi kilanma ngi kako di mitoro kote dōnni pili yaga.

30 Kina ti kada 'ba tileki 'ba kole 'ba bilaka lesi kēdi gbi tara.

31 Mi kada mo nima ni bo ame kēdi tilere yaga kpadōri 'bi ne kinza döyī kilēyi de kpe toto ro go jama 'bi ga. Kina gbi tara ni bo ame 'deni mi nyaka kinza kileki de kpe kari lijo.

32 Omerike 'ja 'ba Loto te.

33 Bo ame kiteri tomo didi bo ti kupō ngi. Tine bo ame kupō didi bo ne ti komo ngi.

34 Ro ma laka miya ziye, mi korondo mo nima bilaka riyō ti kēdi 'deni do sora koto, tine ti kogba mato kola ma koto.

35 'Ja riyō ti kēdi 'deni do toto bi koto, tine ti kogba mato kola ma koto.”

36-37 Bo kōsō go bo ga ēnyī kititi bo iya te, “Yala ga ya, nere?”

Yēsu ileki domo iya te, “Bi ame ti toku teyi ranja ti kototo kpenni teyi.”

18

Mi Kēdi

1 Yēsu ēnyī kiya dangala mato zi bo kōsō go bo ga 'do kileme zinni kinza lijē kola go tititi konyi de di zi Boko'ba lijē kō'bō nduwē to'do mo.

2 Bo iya te, “Nere bo tongo burē mato oloma pa do gawo mato yayi kere Boko'ba de gbi ala komeri lende 'ba boto.

3 Tine makuru'bē mato edi gbi mi gawo nima yayi. Kina loko kō'bō ngi nduwē ro tari zi bo nima toma'jo rōni teyi, iya te, ‘Ongo ndi lende ma laka zō ro bo ndo'ji ma.’

4 Nere nima oloma titi pa ro tilagi lende 'ba 'ja nima. Tine ro nburuburu mo bo ēnyī komeri, kiya te, ‘Ne kozo ame ma mere Boko'ba de momeri lende 'ba boto de pele

5 ne kina me 'ja nime kō'bō 'deni ngi nburu togba doma, ti mongo lende 'beni nime milejo ndimo kinza tako lulu 'beni nime kodo roma.’ ”

6 Yēsu iya te, “Uwōke a ma nere dōki'di kēnyē nima kiya to ma.

⁷ Ne tara bo Boko'ba ti ko'de lende këyi dë zinni lijë ame ga ro 'ba bo ne ya? Lijë ame ga këdi kudu zi bo kote kada kote korondo ne, bo ti kö'bö toga lijë yaga ya?

⁸ Ro ma laka miya ziye, bo ti ko'de lende këyi ngi welo zinni. Tara ne ti kole 'ba bilaka lesi kako ko'ja lijë ngi këdi ro ti'di dönni gomo mi kada 'ba tako abo na ya?"

Parosi Ni Ti Bô Kireke Awada

⁹ Kina Yësu kënyi gbi tiya dɔngala nime zinni lijë ame ga kilëbë rōnni ro bô lende laka, lijë kindiri ya ma laki ne. Bo iya te,

¹⁰ "Bilaka riyô mato ga ënyi kari mi rô löbu 'ba Boko'ba bi to'do motu. Bô ma koto ro Parosi tine mato ro bô kireke awada.

¹¹ Bô ma ro Parosi mo nima ɔro nbô caki kumotu, kiya te, 'Boko'ba, mileki yëe'di ziyi 'bama minza kozo 'ba laki ro bô akolo ro bô lende kënye ro bô yëri ala gbi kozo 'ba bô kireke awada nime.

¹² Moro kpama mi riyô 'do mi tö'do do modomoriyô, a ma ga pili ro gomo kapa ma 'butë mo mi'di ziyi.'

¹³ Tine bô ma ro bô kireke awada mo nima ɔro 'ba bo ro ma kowo yi'böwu kusu komo bo bëri komba dɔngo'do bo iya te, 'Boko'ba, i'di miyi këyi roma ma bô lende kënye nime.'

¹⁴ Ro ma laka miya ziye, bô kireke awada nime na ti kileki ro ma laka komo Boko'ba inza ro Parosi nima. Römöyi bô ame ko'do ro bo ro löbu ne ti kileki 'deni bëri. Tine bô ma kileki ro bo bëri na ti Boko'ba kombi tɔro."

¹⁵ Bilaka mato ga oloma to'de kole titi kako zi Yësu 'do bo ki'di közi bo domo ro yëyi. Kina ɔdo bô kösö go bo ga ko'ja tara tine lijë ebe ngi tota kole titi naga nima kinza kari dë zi Yësu.

¹⁶ Tine Yësu ënyi kidëki kole titi naga nima kako zi bo, iya te, "Olake kole titi kako zö kinza kotake lijë dë römöyi lijë ame ga te ne nêre löbu 'ba Boko'ba na ro 'bënni.

¹⁷ Ro ma laka miya ziye, boto ame kinda'ba nêre löbu 'ba Boko'ba dë

kozo 'ba kole titi ne inza kodo du te yimo."

Bô Mɔri

(MT 19:16-30; MK 10:17-31)

¹⁸ Turu 'ba Yudayi mato ako kititi Yësu, iya te, "Bô komo kiyandi ma laka, wa'di na go mo'do go mo'ja didi ma nburunburu?"

¹⁹ Yësu iya te, "Idëki ma ro ma laka go wa'di? Omeri 'deni ngi tara? Boto mato inza laka tine nge koto kpöki ro Boko'ba.

²⁰ Ikali 'deni kö'du ki'di iya te, 'Kinza ko'do yëri dë, ko'do röyi dë ro bô közi roma, ko'do 'bögo dë, kususu boto dë gbi ro bëti. Oro 'bu yi ni ti möyi.' "

²¹ Bô nima iya te, "Wa naga nime mo'do 'deni molo do yobi ma bine."

²² Kina ɔdo Yësu kuwö bô nima 'deni kiya tara tine, bo ileki domo iya te, "A mato ola gba koto ziyi to'do mo. Ari kugö ë'bi ga me mökö koza girisi mo zi bô lisa. Kina ti këddi ngi ti wa ro mbëmbë mi dɔyayi 'ba mitɔro. Kina 'do kako ti kösö goma."

²³ Kina ɔdo bô nima kuwö lende nime 'deni te tine bo ngi ro meri römöyi bo bô mɔri na.

²⁴⁻²⁵ Yësu ongo do bo na kiya te, "Todo mi nêre löbu 'ba Boko'ba zi bô mɔri ni ti këdi ro ma kitigo kebe todo zi gamele di bi gbönö 'ba bëci libira."

²⁶ Ya ame ga pili kuwö ne ënyi kititi, kiya te, "Ne ɔdo këdi 'deni te tine yë na 'jaa ti komo di mi tölë ti?"

²⁷ Yësu ileki domo, iya te, "Wa ame to'do mo konya do bilaka lesi ne ma di zi Boko'ba embe dë."

²⁸ Pitörö iya te, "Nêre, dola wa pili 'deni go töso göyi."

²⁹ Yësu iya te, "Ro ma laka miya ziye, boto ame kola 'ja ala linjo ala löndö ala 'bu ni ti ma ala kole dömöyi nêre löbu 'ba Boko'ba ne

³⁰ ti ko'ja ngi ro mbëmbë ro do kiteli giri nime kina gbi mi kada ma këdi kako 'deni ro didi ma nburunburu."

Yësu Iya Go Lende 'Ba Tölë Abo
(MT 20:17-19; MK 10:32-34)

31 Yēsu ogba bɔ kɔsɔ gɔ bo ga rɔ dɔnni kilende teyi iya te, “Dēdi darike nime n̄bɔ Yerosalema. Kina wa tɔnē ga bɔ kumē lende ni kiya gɔ kɔ'du 'ba kole 'ba bilaka lesi ne ti ko'dɔ rɔnni n̄gi 'deni ko tara.

32 Ti kogba bo ki'di zi bɔ lɔwɔ. Kina ti lijē kɔgɔ bo n̄gi rɔ laɲa kiti'ja bo koto'bi woro rɔ bo.

33 Kina ti lijē komba bo kupɔ bo. Tine mi tɔ'dɔ dɔ mota bo ti kēnyi 'deni kɔdɔ yaga di mi tɔlē.”

34 Tine bɔ kɔsɔ gɔ bo ga ikali mi 'jɔ 'ba lende nime dē du te. Rɔmɔyi usu dɔ 'jɔ 'ba lende pili 'deni di zinni. Kina n̄gi ki'di lijē kikali wa nima Yēsu kēdi rɔ tiya mo ne dē.

*Bɔ Kɔmɔ Kɔlu 'Ba Yereko
(MT 20:29-34; MK 10:46-52)*

35 Ko'ja Yēsu ni kɔmɔ 'deni n̄gɔsi n̄gila Yereko tine bɔ kɔmɔ kɔlu mɔtɔ ēdi dɔ kpa kɔri yayi bi kpati.

36 Kina ɔdɔ bo kuwɔ 'deni bilaka kēdi kɔlɔ 'deni n̄gi kebe yayi rɔ tindi tine na bo kēnyi kititi, iya te, “Wa'di ga na?”

37 Lijē iya te, “Yēsu 'ba Nazareta na kēdi rɔ tari.”

38 Kina bɔ kɔmɔ kɔlu tɔnē kēnyi kulɔri kiya te, “Yēsu kole 'ba Dawidi, oɲgɔ lisa 'ba rɔma.”

39 Tine bilaka ma dɔgba naga nima amo dɔ bo 'dɔ bo kudumɔ yaga. Ne pele na bo kulɔri n̄gi kulɔwɔ rɔ ma kembe, kiya te, “Kole 'ba Dawidi, i'di miyi kēyi rɔma.”

40 Kina Yēsu kɔrɔ n̄gi kideki bɔ kɔmɔ kɔlu nima 'dɔ ko'de kako zi bo. Kina ɔdɔ bo kɔmɔ 'deni n̄gɔsi tine Yēsu ēnyi kititi bo, iya te,

41 “Wa'di na ko'dɔkɔ gɔ mo'dɔ zi yi?”

Bo iya te, “Mo'dɔkɔ to'ja gɔ bi.”

42 Yēsu iya te, “Kɔmɔyi kɔpɔ yaga, ti'di dɔyi gɔ tigo ma ileɲo yi 'deni.”

43 Kina kɔmɔ bɔ tɔnē kɔpɔ n̄gi bo kēnyi kɔsɔ gɔ Yēsu ti tilēlu Bɔko'ba. Kina ɔdɔ bilaka ma laki naga nima ko'ja 'deni tara tine, na lijē pili kebe n̄gi rɔ tilēlu Bɔko'ba.

19

Yēsu Ni Ti Zakayo

1 Kina ɔdɔ Yēsu kari 'deni kɔmɔ Yereko kēdi ko'dɔ titeli tine,

2 bɔ dɔ bɔ kireke awada mɔtɔ ēdi yayi rɔ bɔ mɔri mɔyi mo rɔ Zakayo.

3 Bo o'dɔkɔ gɔ bo ko'ja kinē Yēsu tine bo n̄gi rɔ nyigbara, bo ɔ'bo dē 'dɔ to'ja Yēsu di mi lɔngɔ tindi konzi naga nima.

4 Kina bo kirija n̄gi dɔgba kari kēki dɔ n̄gēri kēlu 'dɔ bo ko'ja kinē Yēsu rɔmɔyi bo ēdi rɔ tako kebe gɔ kɔri mo nima.

5 Kina ɔdɔ Yēsu kako 'deni kɔmɔ yayi tine na bo kombi kɔmɔ bo n̄gi tɔrɔ kideki kiya te, “Zakayo, ēki welo bēri, laka tɔne mēdi mari moloma liɲɔ 'bi.”

6 Kina bo kēki n̄gi bēri kari ti Yēsu rɔ n̄ba liɲɔ abo ti mi kēyi.

7 Kina bilaka ama ga pili ko'ja ne kebe n̄gi rɔ tokore mo iya te, “Bo ari n̄gi rɔ n̄ba liɲɔ 'ba bɔ lende kēnye nima?”

8 Tine di yayi na Zakayo kēnyi tɔrɔ kilende zi n̄ere Yēsu, iya te, “Oɲgɔ n̄ere, tɔne ti mi'di kapa 'ba a ma ga zi bɔ lisa ni. Kina ɔdɔ mu'bɔlu bɔtɔ mɔtɔ ra ti mopi kileki teyi mi sowɔ.”

9 Yēsu iya te, “Ma tɔne kɔnyi ɔmɔ 'deni mi liɲɔ nime rɔmɔyi bɔ nime gb̄i rɔ kupɔ Abarayama

10 kina kole 'ba bilaka lesi ako toma ma kɔlu 'deni yaga naga nime tɔmɔ mo.”

*Dɔngala 'Ba Bɔ Mɔri Mɔtɔ
(MT 25:14-30)*

11 Ko'ja bilaka naga nima kēdi gba rɔ tuwɔ lende nima na Yēsu kēnyi n̄gi tiya dɔngala nime zinni rɔmɔyi bo 'deni n̄gɔsi n̄gila Yerosalema tine lijē omeri 'bēnni tēgē n̄ere lɔbu 'ba Bɔko'ba ɔmɔ 'deni nati.

12 Bo iya te, “Turu lɔbu mɔtɔ ēnyi kari n̄bɔ rɔ ma kɔwɔ mi dɔliɲɔ mɔtɔ 'dɔ kari ko'dɔ bo rɔ n̄ere bɔ dɔliɲɔ di yayi gɔ bo kileki 'jaa kako.

13 Kina bo kideki bɔ laja abo ga ma 'butē n̄gi pili kako zi bo gɔ koza yamo zinni kɔzɔ a nime bo kose gɔmo zinni, iya te, ‘Giris̄i naga nime

mēdi mola ziye ne i'dike dōmo kōyō teyi ŋbō mako.'

14 Tine bilaka 'ba dōliŋo 'bēnni ro ma ko'ji bo kina koja bilaka ŋgi ti lende 'ba kpēnni kari kiya te, 'Do'doko dē go bo nima kēdi ro bo dōliŋo zize.'

15 Tine ari ko'do bo tōnē ŋgi ro bo dōliŋo na bo kuyi do bo ŋgi kako. Kina odo bo kōmō 'deni tine na bo koja laja ŋgi go bo laja abo tōnē ga bo koza girisi teyi ne, tongo mo odo lije i'di dōmo ga 'deni kōyō ndō.

16 Kina bo ma dogba mo kako kiya te, 'Nere, kisi koto 'bi tōnē, dōmo öyō 'deni teyi 'butē.'

17 Nere iya te, 'Laka bo laja ma, o'do 'deni laka koloma tongo go a ma titi nime liya ti mi kēddi kina ti mo'do yi ti ro bo do gawo 'butē 'do.'

18 Bo laja ma mi riyō mo ako kiya te, 'Nere, kisi koto 'bi tōnē kola zō bine dōmo öyō 'deni teyi muyi.'

19 Nere ileki dōmo iya te, 'Ti mi'di yi koloma ro bo do gawo muyi.'

20 Tine bo laja moto ako ma 'ba bo kiya te, 'Nere, girisi 'bi tōnē na me. Mudōdu ē'bi te kpa bongo musu miki tōro

21 rōmōyi mere lende 'bi ga ni ro bo mi kata. Iteri 'bēyi togba mo kebe do ma ki'di ŋgi ro mbēmbē kina ame ga pele ni na dē kulī kupō mo ne omōmi ŋgi ziyi ro ē'bi.'

22 Kina nere kēnyi ŋgi kileki zi bo, iya te, 'Lende 'bi naga nime na ti mo'do burē 'bi timo. Ni bo laja kuruku nime, ikali ma ro bo mi kata mogba wa ma kinza ro ama naga ti ma kinza ma na muli kupō mo naga momōmi ro ama?

23 Ne ma kikali molo tara oto yamo ma nime dē molo zi bo ndōgō go wa'di 'do mako mo'ja dōmo kōyō 'deni teyi?'

24 Kina bo kēnyi ŋgi kiya zi ya ama ga kēdi koro yayi ne, iya te, 'Ogbake yaga di zi bo ki'dike zi bo ma ti kisi 'butē nime.'

25 Lijē iya te, 'Nere, bo ēdi 'deni timo molo kisi 'butē.'

26 Tine bo ēnyi kileki dōmo zinni, iya te, 'Ro ma laka miya ziye, bo ame kēdi timo ti ki'di gbī doro'do dōmo. Ne bo ame kinza timo, ame mo pele mbowa yayi ti kopepe yaga di teyi.

27 Ne 'bēnni lije bo ko'doko dē tēgē go mēdi ro bo dōnni naga nima, o'deke lije kako dayi kupō lije pili yaga di komo ma bine.' "

*Todo 'Ba Yēsu Mi Yerosalema
(MT 21:1-11; MK 11:1-11; YN
12:12-19)*

28 Di pōtō lende nime na Yēsu kiteli ŋgi nduwē dōmo 'do tari Yerosalema.

29 Kina ko'ja bo kōmō 'deni ŋgosi ŋgila Betaniya ni ti Betepage do dōku 'ba Bilaya tine na bo koja bo laja abo ga ma riyō ŋgi kari

30 ti ndose nime kiya te, "Arike mi liŋo nima komoye. Kina odo kēddi kodoke 'deni yimo ti ko'jake kole akaca kosi dōmo 'deni bēri yayi ame botō kēki dē gba mi koto dōmo. Kina go kopeke ko'deke bine.

31 Tine odo botō kititi ye kiya te, 'Eddi kopeke go wa'di?' iyake te, 'Nere na ko'doko.' "

32 Kina ya tōnē ga koja ne kari ko'ja wa pili ŋgi kozo ame Yēsu kiya zinni ne tara.

33 Kina odo lije kēdi ko'do 'deni tope kole akaca nima tine na bo dōmo ga kititi lije iya te, "Eddi kopeke akaca nima go wa'di?"

34 Lijē ileki dōmo iya te, "Nere na ko'doko."

35 Kina lije ko'de ŋgi kako zi Yēsu lije ko'ba bongo 'bēnni ga gomo lije ki'di Yēsu kēki koloma dōmo tari timo.

36 Kina odo bo kēdi kari 'deni tine bilaka ebe ŋgi to'ba bongo 'bēnni ga zi bo bēri mi go kori.

37 Ko'ja bo kōmō 'deni go kori ame kēdi kulunji 'deni kari bēri di do dōku 'ba Bilaya ne tine na tindi ma kōsō go bo kēnyi ŋgi pili tilēlu Boko'ba ro ma kembe go, go koto ame ga pili lije ko'ja 'deni ne, iya te,

38 “Yëyi kēdi dɔ ɲere ame kako ti möyi bo ɲere Boko'ba ne. Lende këyi ti rɔ löbu kēdi ɲbö mitorɔ.”

39 Tine ya mɔtɔ ga di mi löngö tindi naga nima ame mo ga rɔ Parosi ni ne ënyi kiya te, “Bɔ kɔmɔ kiyandi, amo dɔ bɔ kösö göyi naga nime.”

40 Tine Yësu ënyi kileki dɔmo zinni, iya te, “Ɔdɔ lijë kudumö pele, doku ni pili ti kebe tulöri.”

41 Kina ɔdɔ bo kömö 'deni ɲɔsɔ ɲgila Yerosalema dɔ gawo mo kindi 'deni tine na bo kudu ɲgi.

42 Bo iya te, “Ni, ma këddi kikali a ma ko'dokɔ gɔ lende këyi ra kina me ɲgi tɔne. Ne usu dɔmo 'deni yaga di kömöyi.”

43 Kada mo ti kömö 'deni ame 'dɔ bɔ ya 'bi ga kalo kidiri yayi kuru döyi kosonji yi di dɔ kumu pili.

44 Kina lijë ti kupupu yi ti bɔ boyi ma mi reki 'bi ga pili ro'boro'bo mi lupu. Lijë inza kola doku 'bi ma kɔtɔ te kileke mi gɔ bi mo ma ko'ba teyi. Ti ko'dɔ rönɔ tara ziyi römöyi ni ikali kada 'ba tako 'ba Boko'ba döyi dë.”

Tɔdɔ 'Ba Yësu Mi Reki 'Ba Rö Löbu

(MT 21:12-17; MK 11:15-19; YN 2:13-22)

45 Kina ɔdɔ Yësu kari kɔdɔ 'deni mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tine, na bo koloma ɲgi rɔ toga ya ame ga kēdi rɔ tugö ndögö yayi ne.

46 Bo iya zinni te, “Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, ‘Rö löbu ma nime rɔ rö 'ba mötu,’ ne kpe ebe kuyike 'deni za yaga rɔ bi 'ba bɔ 'bögö.”

47 Mi kada pili ma Yësu kēdi tiyandi wa mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba, löbu 'ba bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi ni ti löbu 'ba bilaka ni ëdi koma kori 'ba 'dɔ tupö bo,

48 tine pele tara lijë o'ja kori mo dë römöyi bilaka ëdi komoti rönni nduwë tari tuwö lende abo.

20

Közi Kakpa 'Ba Yësu

(MT 21:23-27; MK 11:27-33)

1 Mi kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ ko'ja Yësu kēdi mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tiyandi bilaka gbɔ tuwöwö laja laka abo tine na bɔ dɔ bɔ akumu ni ti bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di ni ti löbu 'ba bilaka ni kako zi bo,

2 kiya te, “Ni, iya zize, közi kakpa 'ba yë na me këddi ko'dɔ wa naga nime timo ne? Yë na ki'di közi kakpa tɔ nime ziyi?”

3 Yësu ënyi kileki dɔmo zinni, iya te, “Akititi 'bama ëdi gbɔ kɔtɔ bine tititi ye timo. Kpe, iyake te zö,

4 közi kakpa 'ba bapatisi tönë Yowani koloma rɔ to'dɔ mo ne ako di zi yë? Di zi bilaka lesi ala di zi Boko'ba?”

5 Kina lijë koloma ɲgi rɔ towasa mo rɔ gɔ rönni. Lijë iya te, “Gɔ diyake tondo? Ɔdɔ diyake te ako di zi Boko'ba bo ti kiya te, ‘Ne i'dike döye dë gɔ lende abo gɔ wa'di?’

6 Ne ɔdɔ diyake te ako di zi bilaka lesi bilaka naga nime pili ti kënyi ɲgi tu'du ze ti doku römöyi lijë pili omeri 'deni Yowani rɔ bɔ kumë lende 'ba Boko'ba.”

7 Kina lijë kileki dɔmo iya te, “Dikali bi ma kako di teyi dë.”

8 Kina Yësu kileki gbɔ zinni iya te, “Ma gbɔ minza miya gɔ közi kakpa tɔ nime mëdi mo'dɔ wa naga nime timo ne ziye.”

Dɔɲgala 'Ba Bɔ Ndɔbɔ

(MT 21:33-46; MK 12:1-12)

9 Kina bo kebe ɲgi nduwë nati tiya dɔɲgala nime zi tindi naga nima, iya te, “Bɔ mɔtɔ idiyë mɔwɔ kēdi ko'dɔ rɔ layi naga ɲgi rɔ nyaka kina bo kogba bɔ ndɔbɔ ɲgi ki'di yimo bo kënyi abo kari koloma tara mi döyayi ma kɔwɔ.

10 Kina ɔdɔ kada 'ba tite'de mo kömö 'deni tine na bo kënyi koja bɔ laja abo ɲgi kari 'dɔ ko'de dɔɲgëri ma 'ba bo di zi bɔ ndɔbɔ tönë ga. Tine bɔ ndɔbɔ naga nima inda'ba bɔ laja nima ɲgi komba koga kileki rɔ közi sari.

11 Kina bo kënyi koja mɔtɔ gbɔ 'böwu kari. Ama mo tine lijë omba

ngi ko'do ro ma kenyē koga kileki ro ma sari.

¹² Kina bo kenyi gbi koja ma ro mi mota mo kari. Kina lijē komba ngi ko'do wētō romo ku'du nbō yaga.

¹³ Kina bo do nyaka tōnē kenyi komeri, iya te, 'Ti mo'do tondo? Kole kotō ma nime mo'ō kulōwō ne ti moja kari zinni mōtoga lijē ti koro bo.'

¹⁴ Ne odo bo ndobo tōnē ga ko'ja 'deni ngi ro kole 'ba bo tōnē tara tine, lijē iya te, 'Bo nime bo na ti kedi ro bo do nyaka nime kada mōto di pōtō 'bu bo. Dupōke bo yaga 'do nyaka nime kō'bō ngi nburu ro eze.'

¹⁵ Kina lijē kinda'ba bo ngi ku'du yaga di mi nyaka nima kupō bo ngi.

Ma komerike 'beye wa'di na ti bo do nyaka nima kako ko'do zi bo ndobo naga nima?

¹⁶ Bo ti kako kote dōnni pili yaga 'do bo ko'de bo ndobo ma la'ja 'jaa 'do kako to'do ndobo mi nyaka abo nima."

Kina odo bilaka naga nima kuwō 'deni tara tine, lijē iya te, "Ee, o'bo ko'do rōni dē tō kpe tara."

¹⁷ Yēsu oṅṅo dōnni kina bo kenyi kititi lijē, iya te, "Ne 'jo 'ba lende nime kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tēgē tondo? Ame kugu yayi kiya te, 'Dōku tōnē bo ko'ba rō ni kilagi pa di romo ne na kileki 'deni ro dōku ma laka ro do kiteli mi gbōndo 'ba rō.'

¹⁸ Lijē ame ga pili kila'ba do dōku nime ne ti kodowe ngi ro'boro'bo yaga. Kina lijē ame ga dōku nime kila'ba dōnni ne ti kiyammi lijē yaga ro lupu."

Awada Kopi

(MT 22:15-22; MK 12:13-17)

¹⁹ Kina bo komo kiyandi ni ti löbu 'ba bo akumu ni ki'di ngi toma kari 'ba 'do tinda'ba Yēsu. Rōmōyi lijē ikali 'deni bo edi ro tiya dōngala nima rōnni. Tine lijē ro tikere di zi bilaka konzi naga nima yayi

²⁰ na lijē ki'di kōmōnni ngi kilegbe go Yēsu. Lijē oja bo kore 'bēnni mōto ga kari ko'do ga rōnni kōzo

bo lende laka 'ba Boko'ba naga tara. Lijē omeri 'do tinda'ba Yēsu go wa ame ga bo kedi kiya ne, 'do lijē ki'di bo zi turu bo dōnni.

²¹ Kina lijē bo kore mo naga nima kenyi kititi Yēsu, iya te, "Bo komo kiyandi, dikali ngi ro ma laka akiyandi 'bi ti lende kiya 'bi ga na ro ma kodoro. Dikali yi ugō kpēyi dē zi botō, kō'du 'ba Boko'ba na kēddi kiyandi bilaka timo ro ma kodoro.

²² Ne iya zize te 'di, tara ne edi ngi zize ro ma laka mi kō'du ki'di 'ba Boko'ba 'do topi awada zi bo dōliṅṅo ma löbu 'ba Romo?"

²³ Tine Yēsu ikali dōngala 'bēnni nima 'deni mōlo na bo kileki kiya zinni, bo iya te,

²⁴ "Ilemeke kinē girisi mo te zō. Kinē yē ti möyi yē na me romo ne?"

Lijē iya te, "Kinē ti möyi bo dōliṅṅo 'ba Romo na."

²⁵ Yēsu iya te, "Laka. Wa ame ga ro 'ba bo dōliṅṅo ne opike abo zi bo. Kina wa ame ga ro 'ba Boko'ba ne opike zi Boko'ba."

²⁶ Kina ngi lijē o'bo dē kpe 'do toko kpa bo di komo bilaka konzi naga nima. Do lende kileki abo na kigayi lijē 'deni kina lijē kudumō ngi.

Todo 'Ba Toku Di Mi Tole

(MT 22:23-23:36; MK 12:18-40)

²⁷ Sadoke mōto ga lijē bo komeri 'bēnni kiya te a mōto ro todo 'ba toku di mi tole inza naga ako zi Yēsu

²⁸ ti akititi, iya te, "Bo komo kiyandi, tōnē bine Musa ugu zize iya te odo ni mōto kolē kola 'ja 'bi kinza ti kole 'do löndō yi mōto kinda'ba kōzi makuru'bē pōtō yi nima 'do kōyō timo ro bi dōyi ni ma kolē nima.

²⁹ Ne oṅṅo ya mōto ga lijē ro löndō kotō modōmoriyō. Bo ma dōgba mo ogbe 'ja kina bo kolē ngi kola 'ja abo nima kinza ti kole.

³⁰ Bo ma mi riyō mo inda'ba kōzi makuru'bē nima kina ko'do rōni gbi tara zi bo.

³¹ Bo ma mi mota mo inda'ba gbi kina kari ngi zinni pili tara ro gönni.

³² Ro nburuṅburu mo tine na 'ja mo tōnē kolē ngi.

³³ Tine ɔɔɔ kɔmɔ mi kada 'ba tɔɔɔ 'ba tɔku ni di mi tɔlɛ kada mɔtɔ dayi nati lɔko ti kɛdi rɔ 'ja 'ba yɛ? Ya naga nima pili modɔmoriyɔ ogbe loko 'deni tɔnɛ bine."

³⁴ Tine Yɛsu ileki dɔmo zinni iya te, "Bilaka ame ga mi dɔliɔɔ bine ne lijɛ na kɛdi kogbe rɔnni.

³⁵ Ne lijɛ ame ga Bɔko'ba kɛdi ki'di kodɔ di mi tɔlɛ 'dɔ toloma 'jaa mi dɔliɔɔ ma kɛdi kako nime 'dɛ ne ogbe rɔnni dɛ

³⁶ rɔmɔyɛ lijɛ ɔlɛ dɛ gbi kpe, lijɛ 'deni kɔzɔ malayika. Lijɛ 'deni rɔ kole 'ba Bɔko'ba rɔmɔyɛ lijɛ ɔɔɔ 'deni di mi tɔlɛ.

³⁷ Tine Musa ɔɔɔɔ gɔmo 'deni mɔlo bine ma a nima rɔ tɔɔɔ 'ba tɔku di mi tɔlɛ ne kɛdi. Mi akugu abo gɔ pa'do kɔbɔ di dɔ morogo ne, bo idɛki Bɔko'ba 'deni rɔ Bɔko'ba 'ba Abarayama, Bɔko'ba 'ba Yisika, Bɔko'ba 'ba Yakoba.

³⁸ Gɔ kɔ'du mo na dikali ngi lijɛ inza kpe rɔ tɔku, Bɔko'ba ididi lijɛ 'deni rɔmɔyɛ bo na rɔ bɔ ki'di didi zi wa pili."

³⁹ Kina bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di mɔtɔ ga kɛnyɛ kiya te, "Ele sowa nɛre."

⁴⁰ Kina ngi lijɛ ilaɲa rɔnni dɛ kpe tititi kpa bo.

⁴¹ Yɛsu ileki 'bɔwu kititi lijɛ iya te, "Rɔ ma tondo mo na kiya te Kurisito ame Bɔko'ba kɛdi koja ne di mi kupɔ Dawidi?"

⁴² Ko'ja Dawidi kiya bine mi buku 'ba Akilɛlu te, 'Nɛre Bɔko'ba iya zi nɛre ma, iya te, "Oloma dɔ dɔri ma bine

⁴³ nɔbɔ mi'di yi ka'da bɔ ya 'bi ga." '

⁴⁴ Dawidi idɛki bo 'deni tɔnɛ bine rɔ nɛre abo, ne rɔ ma tondo mo na 'dɔ bo kileki 'bɔwu rɔ kole zi Dawidi?"

⁴⁵ Ko'ja bilaka naga nima pili kɛdi rɔ tuwɔ lende abo 'deni na bo kɛnyɛ kiya zi bɔ kɔsɔ gɔ bo ga, bo iya te,

⁴⁶ "I'dike kɔmɔye kandi laka di zi bɔ kɔmɔ kiyandi 'ba kɔ'du ki'di ni. Ako'dɔkɔ 'bɛnni rɔ tilingere ti bɔngɔ kidakpa 'bɛnni naga nima rɔnni. Tumɔtɔ lijɛ kɔzɔ bɔ rɔ koro naga tara di mi bi 'ba ndɔgɔ na

lende mo kɔ'ɔ rɔnni. Akiteri 'bɛnni rɔ kitɛ ma lɔbu naga di mi rɔ 'ba mɔtu ti bi ma laka naga di mi nɔbele.

⁴⁷ Lijɛ bɔ kɛdi kodɔ gomo rɔ makuru'bɛ tote dɔ a mo naga nima. Mɔtu kɔ'dɔ 'bɛnni rɔ gɔgɔ tileme rɔnni timo. Lijɛ nime, kada mɔtɔ karama ma kɛdi kodɔ dɔnni na rɔ dɔ kiteli."

21

Kpa Kɔzi Ki'di 'Ba Bɔ Lisa (MK 12:41-44)

¹ Yɛsu ɔngɔ bilaka naga nima kɛdi kɔlɔ tu'du kpa kɔzi ki'di 'bɛnni ga mi sandu 'ba rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba yayi ne. Bɔ mɔri ni ako ku'du yimo yayi.

² Tine na makuru'bɛ bɔ liɲa mɔtɔ kako 'bɛni ku'du nɛge rɔ taripa riyɔ yimo yayi.

³ Kina Yɛsu kiya te, "Rɔ ma laka miya ziye, 'ja makuru'bɛ bɔ lisa nime loko na ku'du kpa kɔzi 'deni kebe bilaka naga nime pili.

⁴ Ya ma laki naga nima i'di 'bɛnni nɛge mbowa di mi wa mbɛmbɛ 'bɛnni ga ma lijɛ kɛdi timo. Ne 'bɛni 'ba 'ja nime gomo na ma 'deni pili loko ku'du mɔtɔ inza kpe."

Loma Ti Bi Koda (MT 24:1-31; MK 13:1-27)

⁵ Bɔ kɔsɔ gɔ bo mɔtɔ ga ebe tiya tele 'ba dɔngala 'ba rɔ ko'ba nima kiyija dɔku mo ga kiyɔru rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba timo ne gbi ti kpa kɔzi ki'di mo ga ma rɔmo yayi dɔmɔyɛ Bɔko'ba.

⁶ Tine Yɛsu iya zinni iya te, "Wa naga nime pili kɛddi kɔngɔke ne kada mɔ ti kɔmɔ 'deni ame 'dɔ dɔku naga nima pili ma kɔtɔ mɔtɔ mo te kileke dɛ kpe mi gɔ bi mo. Bɔ ya ti kitinɛ 'doyi bɛri."

⁷ Kina lijɛ kɛnyɛ kititi bo, iya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, kada mo ti kɔmɔ nyanya ga? Kina akileme mo ti kɛdi rɔ wa'di ame gɔ dikali timo kada mo ɛdi 'deni nɔsi?"

⁸ Bo iya te, "I'dike kɔmɔye kandi laka kinza bɔtɔ mɔtɔ ku'bɔlu ye ra. Rɔmɔyɛ ma konzi ti kako ti mɔyɛ ma kiya te, 'Ma na rɔ Kurisito,' kina,

'Kada mo ɔwɔ də kpe.' Tine kinza kɔsɔke də gɔnni.

⁹ Ɔɔɔ kuwɔke birɔ ya, gɔ bi kedi ko'do pele kinzikinzi, kinza kereke de. Wa naga nima pili edi ko'do ga rɔnni toti dogba tine nburunburu mo inza komo ngi nati titi.

¹⁰ Bilaka ti kenyi to'do ya ti bilaka moto kina doliɔo gbi ti doliɔo moto,

¹¹ kizikizi ti kedi, seyi gbi ti tononji mi gɔ bi pili, segɛ ma kinza kiya ti kodɔ mitoro.

¹² Tine dogba mo gba kinza wa naga nime ko'do rɔnni de, ti kodɔ gomɔ roye ko'do kɔzi kasi ziye koto ye mi ro 'ba motu 'do kodoro bici lende roye ku'du ye mi maboso ti ko'de ye komo nɛre ni ti turu pili gɔ lende ma.

¹³ Ama tine laja laka ma na 'do kiyake zinni.

¹⁴ Ne kinza ki'dike komoye kilɛ'di de gɔ wa ame ga 'do kiyake zinni ne

¹⁵ romoyi ti mi'di lende kpeye ti akikali ma 'do lijɛ botɔ bo ya 'be naga nima ko'bo de tomba yimo mokɔ.

¹⁶ 'Bu ye ga ti moye ga ti londɔ ye ga ti ma wado 'be ga ti lepi ye ga na ti kebe ti'di kɔziye zi turu. Kina ti ki'di ya moto ga di mi longo ye nima kupɔ yaga.

¹⁷ Laki pili ti ko'ji ye gɔ lende ma.

¹⁸ Ne kpe ɔto inza kosa roye sunɛ doye ma kɔto pele te ɔto inza kosa.

¹⁹ Ɔroke kitigo kina ti ko'jake didi ma laka ngi.

²⁰ Ɔɔɔ konɔke bo ya kuru do Yerosalema 'deni toko nima kina gɔ kikalike ngi edi kote doni giri naga nime.

²¹ Kina 'do lijɛ ame ga Yudayi ne kirina ti mokɔ kari mi doku, lijɛ ame ga mi gawo ne kodɔ yaga kina kinza lijɛ ame ga 'deni yaga ne kileki de kpe kari mi gawo.

²² Romoyi kada 'ba Boko'ba 'do todo karama donni yimo na 'deni 'do a tone ga kugu mi buku abo ne ko'do rɔnni ngi ko tara.

²³ Ti kedi ro gomɔ ma lobu zinni lijɛ 'ja ame ga ro ma komo ne ti ma ti

kole kedi gba kulu mba naga. Gomo ma lobu ti kedi mi doyayi nime ya 'ba Boko'ba ti kako donni lijɛ bilaka naga nima.

²⁴ Ti kupɔ moto ga ti mbele tine moto ga ti kinda'ba kari timo ro 'boki mi doyayi pili ame ga ro 'ba bo lowo. Kina ma kinza koro Boko'ba de naga nima ti kokpe moroki ngi mi Yerosalema nbɔ kada 'benni ko'bo.

²⁵ Segɛ ti ko'do rɔni komo kada ni ti nyepɛ ni ti kɛlu ni. Tine mi doliɔo bine bilaka ti kedi ro tikere ti komo kilɛ'di di zi birɔ 'ba mini lobu ni.

²⁶ Do bilaka ti kebe bi tula di zi tikere 'ba wa ame ga lijɛ kedi ro toda domo 'do kako mi doliɔo nime pili ne romoyi kɛlu 'ba mitoro ni ti kiyaya 'deni.

²⁷ Mi kada mo nima na ti lijɛ ko'ja kole 'ba bilaka lesi ngi kedi kako ti poli ti tigo 'ba lobu do kiteli abo.

²⁸ Kina ɔɔ konɔke wa naga nime 'deni kedi ko'do rɔnni te tine ɔroke ti kombike komoye tɔro romoyi bo konyi 'be 'deni ngosi."

Dɔngala 'Ba Ngɛri Kɛlu (MT 24:32-35; MK 13:28-31)

²⁹ Kina Yesu koloma ro tiya dɔngala nime zinni, iya te, "Onɔke ngɛri kɛlu ni ti ngɛri moto ga te,

³⁰ ɔɔ konɔ mbili mo 'deni kedi komo nima, ikali ngi kpa dokikeri ɔwɔ de kpe.

³¹ Kina gbi tara ɔɔ konɔke wa naga nime 'deni kedi ko'do rɔnni nima 'do kikalike ngi nɛre lobu 'ba Boko'ba ɔwɔ de kpe.

³² Ziye tikali mo laka wa naga nime edi ko'do rɔnni gba kota bilaka ma le'jete naga nime moto ga kedi gba ti komonni.

³³ Mitoro ni ti doyayi ti kiteli tine lende ma inza kote rɔni du kɔto te.

³⁴ Kina i'dike komoye ti kandi laka kinza kodoke miye de ngi kulowo gɔ nbele mbembɛ ti layi kuwe ti komo kilɛ'di 'ba gɔ wa 'ba doliɔo nime kinza kada mo nima kinda'ba ye ra ngi tugu'du kɔzo ngowo ma kilaka.

35 Römöyî kada nima ti kômö do bilaka pili 'ba döyayi nime.

36 Kina olomake ti bi koda ti tititi bo Boko'ba go tigo ziye todo lowe di mi löngö wa naga nime pili kedî ko'do rönni ne 'do köröke kômö kole 'ba bilaka lesi."

37 Rö kômö lëndö pili na Yësu koloma ngi rö tiyandi bilaka di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba, tine rö mi dököpiyari pili bo ö'bö abo nduwë tari tö'dö do döku 'ba Bilaya.

38 Kina rö mi döngbo mo ga nduwë bilaka ö'bö tolö kako zi bo mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tuwö lende abo.

22

Ti'di Közi Yësu
(MT 26:1-16; MK 14:1-11; YN 11:45-53)

1 Kina ödo kada 'ba karama ma kedî konyo mangolö'bo mo kinza laŋga gomo tönë kola 'deni ngosi tine ame kidëki möyî mo rö karama 'ba Pasaka ne,

2 bo do bo akumu ni ti bo kômö kiyandi 'ba kö'du ki'di ni edî 'deni molo rö toma kori motö 'ba 'do tupö Yësu timo römöyî lijë rö tikere di zi bilaka ma ti bo naga nima.

3 Kina Satani ködo ngi mi Yuda ma tönë kidëki rö Isikarita ma köto motö di mi löngö ya ma 'butë dömoriyö naga nima.

4 Kina Yuda kënyî ngi kari zi löbu 'ba bo akumu ni ti löbu 'ba bo kanya 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tiyoro kpa lende 'bënni go wa ame 'do bo kususu Yësu timo zinni ne.

5 Kina lijë ngi ti mi këyî gomo lijë kose 'do topi yamo 'jaa zi bo.

6 Kina bo kutî ngi gomo na bo koloma ngi nati rö toma kada ame go bo ki'di Yësu timo lowo zi ya naga nima kinza ma tindi naga nima kedî teyi.

Yësu Ari Mi Karama Ti Bo Köso Go Bo Ga
(MT 26:17-25; MK 14:12-21; YN 13:21-30)

7 Kina ödo kômö 'deni mi kada 'ba karama nima ame mo 'deni rö kada 'ba tumu kamölö mo ga ne

8 tine na Yësu koja Pitörö ni ti Yowani ngi kari ti ndose nime, iya te, "Ari kilenoke akonyo 'ba karama ndö zize."

9 Tine lijë ënyî kititi bo, iya te, "O'doko go dari dilenjo yala?"

10 Bo iya te, "Ödo kari kômöke 'deni këddi ködoke mi gawo döye ti kondoso ti bo motö ti kete mini do bo. Kina 'do kösoke ngi nduwë go bo ngbö kari kômöke ti bo lijo to nima bo kedî ködo teyi ne.

11 Kina 'do kiyake te zi bo do lijo mo nima, 'Bo kômö kiyandi ze iya te, "Rö ma yala na go dako donyo karama 'beze yimo ti bo köso goma ga?" ' ' "

12 Kina ti bo kileme rö toro löbu motö ngi ziye ti jama mo ga ndö yimo. Kina go kilenoke go bi ngi zize yayi."

13 Kina lijë kari ko'ja wa pili ngi te közo ame Yësu kiya zinni ne tara. Kina lijë kilenjo wa 'ba karama ngi zinni yayi.

Akonyo 'Ba Nere
(MT 26:26-35; MK 14:22-31; 1KT 11:23-25)

14 Kina ödo kada mo kômö 'deni tine Yësu ni ti bo laja abo ga oloma ngi kiyija ga rönni kpa akonyo.

15 Kina bo kënyî kiya zinni, bo iya te, "Ma ti mi kombi go 'do tonyo karama nime titi tiye gba kinza mombi gomo ma dö.

16 Rö ma laka miya ziye, minza monyo karama nime kpe titi di go ame tine 'jaa ngbö ödo 'jo mo kileme rönni 'deni pili yaga di mi nere löbu 'ba Boko'ba."

17 Kina bo kogba kösu ngi bo kileki yëe'di mo na bo kiya te, "Me ogbake kuwëke pili rö go röye.

18 Rö ma laka miya ziye, minza muwë akuwë nime kpe titi di go ame, tine 'jaa ngbö ödo nere löbu 'ba Boko'ba kômö 'deni."

19 Kina bo kogba mangolö'bo bo kileki yëe'di mo na bo konye yimo ki'di zinni, bo iya te, "Ame na rö yida roma ame ki'di 'deni göye. Kina ti o'döke nduwë te tomeri ma timo."

20 Kina gbī 'böwu di pötö akonyo 'deni na bo kogba kōsu ngī, bo iya te, "Akuwē nime na rō lömu ma la'ja 'ba Boko'ba ma kōrō dō roma ma ame kulōwu 'deni gōye.

21 Ne bō ame kēdi kari kususu ma ne kōzi bo ēdi aa mī lebe kōtō tō.

22 Kole 'ba bilaka lesi ēdi kōlē ngī kōzō ame bo Boko'ba ki'di abo 'deni mōlo 'dō kēdi tara ne. Ne bu'bu zi bō ma kususu bo mo nima."

23 Kina lijē pili koloma ga ngī rō tititi rōnni rō gō rōnni tara ne yē na ti kō'dō wa nima.

24 Kina kowasa kēnyī ngī gbī mī lōngō lijē gō lende 'ba ɔdō yē na ti kēdi rō löbu mbiri dōnni di mī lōngō lijē nima.

25 Kina Yēsu kileki kilende zīnni, iya te, "'Ba bō löwō ni n̄ere 'bēnni mo ga o'dō ga rōnni rō a löbu dōnni. Tine lijē ma rō löbu mo ga ebe ga tubi rōnni ti möyi mōtō kēdēki tēgē, 'Bō kō'dō lende laka zi bilaka.'

26 Ne ma 'beye inza tara. Ma 'beye bō ma mbiri rō dō kiteli di mī lōngō ye nima bo mo na kō gō kileki yaga rō ma titiyi mo. Bō ame bo rō löbu 'ba dōye rō bō kōzi kakpa ne, bo na gō kēdi kōzō bō laja tara.

27 Yē na mbiri, bō ma koloma dō kitī tonyo kpa bo ala bō kombi lebe? Bō ma koloma dō kitī na mbiri. Ne ma mēdi 'bama mī lōngō ye bine kōzō bō kombi lebe tara.

28 Kpe na rō ame ga kō'bōke tō mī kada 'ba gomō ma kōmō zō.

29 Kina kōzō ame 'bu ma ki'di kōzi kakpa 'ba n̄ere löbu abo zō ne tara ti mi'di gbī ziye

30 'dō konyoke kuwēke wa di dō tarabiza ma di mī n̄ere löbu ma kolomake dō kitī to'dō burē 'ba dō kupō Yisarele kpa gōli 'butē dōmoriyō tōnē ga.

31 Simona, Simona, Satani ititi Boko'ba 'deni gōye 'dō bo kubō ye kōzō nyōnyu ame kēdi kubō ne tara.

32 Ne mititi Boko'ba 'deni gōyi nī Simona 'dō kō'bō ti'di dōyi gō lende ma. Kina ɔdō nī kileki kako zō, iyēddi mī löndō yi ga."

33 Tine Simona ēnyī kileki dōmo, iya te, "N̄ere, ma 'deni ndō tari kōtō

tīyi ɔdō kēdi pele rō maboso ala tōlē."

34 Yēsu iya te, "Pitörō, miya zīyi mī korōndō nime tōne gba kinza gōngō kidapa dē ti koga kpēyi gōma mī mota kiya te ikali ma dē."

35 Kina bo kēnyī kititi bō kōsō gō bo ga, bo iya te, "Me tōnē moja ye karike tilingere kinza makpoto kinza mbo'da ala wari ne, a mōtō ileri ye ya?"

Lijē iya te, "Dileri ɔtō dē."

36 Bo iya te, "Ne ma gīri nime ɔdō nī mōtō kēddi ti makpoto 'bi ala mbo'da ogba tīyi. Bō ame kinza ti mbele ugō bōngō 'ba rōyi mōkō 'dō kugō mbele timo zīyi.

37 Rō ma laka miya ziye, a nime na tōnē kugu mī buku 'ba Boko'ba kiya te, 'O'dō bo 'deni ngī kōzō bō lende kirasi tōnē ga.' Rō ma laka mēdi miya ziye kina ti kō'dō rōni ngī kō tara zō. Wa tōnē ga kugu gō lende ma ne ti kōmō ngī kō dōma."

38 Bō kōsō gō bo ga iya zi bo te, "N̄ere, on̄gō tō ma, mbele na me rīyō 'dō."

Bo iya te, "O'bo 'deni tara."

Yēsu Ititi Boko'ba Gō Gomō Ma Kēdi Kōmō Zi Bo

(MT 26:36-46; MK 14:32-42)

39 Yēsu ēnyī kari kōzō ma mōlo naga tara dō dōku 'ba Bilaya kina bō kōsō gō bo ga kōzi ngī kari gō bo yayi.

40 Kina ɔdō lijē kari kōmō 'deni gō bi mo nima tine, bo iya te, "Umōtuke kinza akiyōzō kōmō ziye."

41 Kina bo kēnyī kese mbowa yaga di rōnni kōzō bi ame ɔdō kogba dōku ku'du gō kileke n̄ge teyi ne. Kina bo kolōdō ngī bēri to'dō mōtu, kiya te,

42 "'Bu ma, ɔdō kō'dōkō ngī ogba kōsu 'ba gomō nime yaga di kōmō ma. Ne dē gō ako'dōkō ma tine ako'dōkō 'bi na gō kō'dō rōni."

43 Malayika 'ba mītorō ɔdō ngī zi bo di yayi ki'di tigo zi bo.

44 Gō ame tō'ɔ mo kumō dōkī'di bo 'deni ne na bo kumōtu ngī rō

mbëmbë tende 'ba rɔ bo kulöwu bëri kɔzɔ roma tara.

⁴⁵ Kina ɔɔ bo kënyî di bi mötu bo kari tonɔ bo kôsö gɔ bo ga tine bo ari ko'ja lijë pili kö'dö ga ë'bënni 'deni, meri iyenme lijë 'deni.

⁴⁶ Bo iya te, "Ëddi kö'döke gɔ wa'di? Ënyike tɔrɔ kumötuke kinza akiyɔzɔ kömö ziye."

Tinda'ba Yësu

(*MT 26:47-56; MK 14:43-50; YN 18:3-11*)

⁴⁷ Kota Yësu këdi gba rɔ tilende yo na Yuda ma tönë mo rɔ ma kɔtɔ di mi löngö ya ma 'butë dömoriyö tönë ga kömö ngi ti tindi gɔ bo. Bo ako kese ngɔsi rɔ Yësu 'dɔ tome mbili mo.

⁴⁸ Tine Yësu ënyî kilende zi bo, iya te, "Yuda, ususu kole 'ba bilaka lesi ti mbili kome?"

⁴⁹ Kina ɔɔ bo kôsö gɔ Yësu ga konɔ wa nima 'deni këdi ko'do röni tara tine, lijë iya te, "Nere, 'dɔ mbele ze ga ko'do ndɔbo ya?"

⁵⁰ Kina bo ma kɔtɔ kënyî ngi koga dɔ bo laja mɔtɔ 'ba bo dɔ bo akumu koke mbili mo ma döri ngi ngi'bo yaga.

⁵¹ Tine Yësu iya te, "Inza kpe tara." Bo osa mbili bo nima yo na kilenɔ röni ngi kileki teyi.

⁵² Kina Yësu kënyî kiya zi bo dɔ bo akumu ni ti bo dɔ bo kanya 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ni ti löbu 'ba bilaka ame ga kako gɔ bo ne, bo iya te, "Ma bo 'bögö na 'dɔ kakoke goma ti mbele ni ti mɔbo?"

⁵³ Mö'bö nburu tönë tiye rɔ kɔmɔ lëndö mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba, ne tondo kosake köziye dë rɔma di yayi? Ne ame na 'deni rɔ kada 'be to'do ndɔbo mi nere abo 'ba bo dɔ bi kölu."

⁵⁴ Kina kinda'ba bo ngi koto kari liɔ 'ba bo dɔ bo akumu. Tine Pitörö ozi nduwë kari kebe yi'böwu rɔ ma kɔwɔ.

Kpa Koga 'Ba Pitörö

(*MT 26:69-75; MK 14:66-72; YN 18:15-18, 25-27*)

⁵⁵ Kina ɔɔ ya mo naga nima kari kulö'jö pa'do 'deni mi zana liɔ yayi

këdi tubi rönni kɔmɔ mo tine, na Pitörö kako ngi koloma ngila lijë.

⁵⁶ Nyiti bo laja mɔtɔ o'ja Pitörö di gɔ pa'do nima loko kinyeli laka na loko kënyî kiya te, "Bo nime bo gbî ti Yësu."

⁵⁷ Tine Pitörö ënyî ngi kandi gɔmɔ, iya te, "Ja a bɔtɔ, mikali bo dë."

⁵⁸ Mbowa 'böwu bo mɔtɔ ari ko'ja bo gbî na kiya te, "Ni nime, ni gbî rɔ ma kɔtɔ mɔtɔ di mi ya naga nime."

Pitörö iya te, "Bone, minza tinni."

⁵⁹ Kɔzɔ saa kɔtɔ 'deni tara di pötö mo na bo mɔtɔ kako koloma rɔ tutöri lende nima rɔ ma kitigɔ kpa Pitörö, iya te, "Rɔ ma laka bo nime bo gbî ti Yësu römöyi bo di mi Galilaya."

⁶⁰ Tine Pitörö ileki dömo, iya te, "Bone, ɔtɔ 'bi nima këddi kiya ne mikali dë."

Kina ko'ja bo këdi kilende gba te yo na gɔngɔ kidapa ngi.

⁶¹ Nere Yësu uyî kɔmɔ bo konɔ dɔ Pitörö. Kina bo komeri gɔ lende tönë Yësu koloma rɔ tiya mo zi bo ne ngi, ame kiya te, "Tone gba kinza gɔngɔ kidapa dë ti koga kpëyi goma mi mota kiya te ikali ma dë."

⁶² Kina bo kënyî ngi kɔdɔ yaga kari kudu rɔ ma kënyë.

⁶³ Ya ma këdi koda bi rɔ Yësu mo naga nime ebe tose dɔ bo komba bo

⁶⁴ lijë kutu'bö kɔmɔ bo teyi, kiya te, "Umë te zize, yë na kokosɔ yi?"

⁶⁵ Kina lijë koloma ngi nduwë rɔ titi'ja bo ti lende ma konya mɔtɔ ga.

To'de Yësu Zi Bɔ Akumu Ni
(*MT 26:59-66; MK 14:55-64; YN 18:19-38*)

⁶⁶ Mi bi këzë 'deni tine na löbu 'ba bilaka ni ti bo dɔ bo akumu ni ti bo kɔmɔ kiyandi ni kotɔtɔ kpënni ngi, na koto Yësu ngi kari ki'di kɔrɔ kömönni.

⁶⁷ Kina lijë kititi Yësu, iya te, "Iya zize te, ni na rɔ Kurisitö mo tönë Boko'ba këdi koja ne?"

Yësu iya te, "ɔdɔ miya pele ziye inza ki'dike döye gɔ lende ma.

⁶⁸ Kina ɔɔ mititi ye 'böwu gɔmɔ inza kilekike dömo gbî.

⁶⁹ Ne kisasi di mi kada nime tone kole 'ba bilaka lesi ti koloma do dori Boko'ba tigo do kiteli."

⁷⁰ Kina lijë pili kënyï ngi tititi bo, iya te, "Dëmba ni ro kole 'ba Boko'ba?"

Bo iya te, "Kpe na kiyake e'be tara."

⁷¹ Lijë iya te, "Ne dedï domake bo kodoro bici lende ro bo moto ka le go wa'di ko'ja duwoke 'deni di kpa bo?"

23

¹ Kina lijë pili kënyï ngi koto Yesu kari zi Pilato.

² Na lijë pili kebe ngi tususu bo, iya te, "Do'ja bo kedï ro tirasi do bilaka ze ga. Bo iya te kopi awada de zi bo dolinjo ma löbu 'ba Romo, bo kiya ro bo ro Kurisito bo dolinjo."

³ Kina Pilato kënyï kititi bo, iya te, "Ni na ro nere bo dolinjo 'ba Yudayi?"

Yesu ileki domo, iya te, "Ni na kiya e'bi tara."

⁴ Kina Pilato kilende zi bo do bo akumu ni ti tindï naga nima iya te, "Mo'ja oto ma 'do kodo karama do bo nime gomo de."

⁵ Tine lijë oco ngi nduwë iya te, "Bo nime i'di bilaka pili 'deni kedï ko'do ayayi kote mi dayayi nime ti akiyandi abo to nima. Bo isaki molo di Galilaya bo komo 'deni timo me nbö bine."

⁶ Kina odo Pilato kuwö 'deni tara tine bo ititi, iya te, "Bo di Galilaya?"

⁷ Kina odo bo kari kikali 'deni Yesu di mi dayayi ma 'ba nere Erode tine, na bo koja Yesu ngi kari zi Erode romoyi mi kada mo nima gbi Erode edi Yerosalema yayi.

⁸ Kina odo Erode ko'ja 'deni ro Yesu tara tine bo ngi ti mi keyi romoyi bo edi molo ti komo ki'di 'do to'ja Yesu. Go lebi 'ba wa ame ga bo kedï kuwö ne bo o'doko 'do bo konggo go koto ma Yesu kedï ko'do.

⁹ Bo oloma ro tititi Yesu go lende konzi tine Yesu ileki domo de zi bo.

¹⁰ Bo do bo akumu ni ti bo komo kiyandi ni o'bo ngi tususu Yesu ro ma kitigo zi Erode.

¹¹ Kina Erode ni ti bo kanya abo ga kebe ngi ro topoto Yesu kose domo. Lijë ogba bonggo ma keke kolo ro bo na lijë koja bo ngi kileki kari zi Pilato.

¹² Mi kada nima na Pilato ni ti Erode kinda'ba pori ngi ko'ja molo pa lijë koloma ro bo ndo'ji.

Titeri Tupö Yesu

(*MT 27:15-26; MK 15:6-15; YN 18:39-19:16*)

¹³ Kina Pilato kidëki bo do bo akumu ni ti löbu 'ba bilaka ni pili ti bilaka ma laki 'do kototo ronni.

¹⁴ Kina bo kënyï ngi kilende zinni, bo iya te, "Bo nime o'deke ngi zo kozo bo do kirasi ame kedï kirasi do bilaka ne tara, ne kina me monggo ndi lende abo 'deni di komoye pili bine, tine lende kirasi oto ma kozo ame ga kususuke bo timo ne mo'ja de koto te di ro bo.

¹⁵ Kina Erode gbi tara o'ja lende kënyë oto de di ro bo na me koja bo kileki kako zo bine. Bo o'do a moto de du te ame ko'bo tolë.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ti modjo nge ro karama do bo ti nyo'bo 'do mope bo."

¹⁸ Tine bilaka naga nime enyi kulöri ngi pili kozo timo ro ma kembe iya te, "Upö bo yaga, Baraba na kope zize."

¹⁹ Bo mo nima ro Baraba ne i'di bo 'deni mi maboso yayi go ayayi ame komo pa mi gawo yayi gbi ti akupö ne.

²⁰ Go ame Pilato bo ko'doko 'deni 'do kope Yesu ne na bo kënyï ngi 'bowu kileki kititi bilaka naga nima,

²¹ tine lijë pili o'bo ngi ro tulöri timo, iya te, "Utöti bo, utöti bo."

²² Pilato enyi 'bowu kilende zinni 'deni ro mi mota mo, iya te, "Go wa'di? Lende kënyë wa'di na bo ko'do? A moto ame ngi 'do kupö bo gomo ne mo'ja de di ro bo. Ti mi'di nge kodo karama do bo ti nyo'bo go kope bo yaga."

²³ Tine lijë ulöri ngi kulöwö nati ro ma kembe iya te, "Utöti bo yaga."

Na tulöri 'benni ka'da Pilato ngi

²⁴ kina bo kodo kpa Yesu ngi 'do ko'do kozo akititi 'benni nima tara.

25 Bɔ ma tɔnɛ koboso gɔ lende 'ba ayayi ti lɔpɔ ne na za Pilato kope ngɔ zɔnni kɔzɔ ma lijɛ kititi tine Yɛsu na bo ki'di ko'dɔ zɔnni kɔzɔ ma lijɛ ko'dɔkɔ.

Tutɔti Yɛsu
(MT 27:32-44; MK 15:21-32; YN 19:17-27)

26 Kina ɔɔ bo kanya naga nima kɛdi 'deni rɔ tari ti Yɛsu tine bo mɔtɔ rɔ Simona di Kurɛnɛ ɛdi abo rɔ tako di mɔkɔ 'dɔ tari mi gawo yayi na lijɛ kinda 'ba bo ngɔ ki'di bo tombi ngɛri tɔnɛ kari kutɔti Yɛsu dɔmo ne kozi timo.

27 Tɔndi ma kinza kiya ɔsɔ 'deni gɔnni ti 'ja mɔtɔ ga gbɛ kɛdi kome kuwu.

28 Kina Yɛsu kuyi kɔmɔ bo kiya zɔnni, iya te, "Yitɔti 'ba Yerosalema, uduke ma dɛ. Gbagba ye na 'dɔ kudoku ti kole 'be ga

29 rɔmɔyi kada mo ti kɔmɔ 'deni ame 'dɔ kiyake te, 'Ja ame ga rɔ kɔtɔ ne, kɔmbɔ ma kinza kɔyɔ ti mba ma kinza kole kulu dɛ naga na laka.'

30 Kina ti bilaka kiya zi dɔku ni te, 'Ila 'ba dɔze,' kina gbɛ zi kurɔngu ni tɛgɛ, 'Utu 'bɔ ze.'

31 Ne kina me ɔɔ kɛdi ko'dɔ rɔni 'deni tɔti kɔzɔ a nime te kɔta mbili ngɛri ni kɛdi gba rɔ ma ka'ji, ne ɔɔ mbili ngɛri ni kututu 'deni dayi ti kɛdi 'jaa tondo?"

32 Ya mɔtɔ ga riyo rɔ bo akolo oto 'deni gbɛ kɔtɔ ti Yɛsu yayi tutɔti mo.

33 Kina ɔɔ lijɛ kari 'deni kɔmɔ gɔ bi mo ame kidɛki rɔ "Kulɔnbɔ dɔ" ne tine, na lijɛ kutɔti bo ngɔ yayi bi kɔtɔ ti bo akolo mo tɔnɛ ga, ma kɔtɔ dɔ dɔri bo tine mɔtɔ dɔ gali bo.

34 Yɛsu iya te, "Bu ma, ola lijɛ gɔ wa nime lijɛ ko'dɔ zɔ ne rɔmɔyi lijɛ ikali dɛ."

Kina lijɛ koza bɔngɔ abo ngɔ gbɛ ti bɔdɔ ku'du.

35 Tɔndi 'ba bilaka ɔrɔ yayi tɔngɔ bo, tine lɔbu 'ba Yudayi ni ebe tose dɔ bo, iya te, "Bo oloma tɔnɛ bine tɔmɔ ya mɔtɔ ga di mi tɔlɛ ne i'dike bo kɔmɔ rɔ bo di bina te ɔɔ bo kɛdi ngɔ rɔ Kurɛsitɔ mo tɔnɛ Bɔko 'ba kigeli 'deni koja kako mi dɔliɔ ne."

36-37 Bɔ kanya mo ga ako gbɛ kose dɔ bo, iya te, "ɔɔ kɛddi ngɔ rɔ bo dɔliɔ 'ba Yudayi ɔmɔ rɔyi te di bina." Kina lijɛ kogba layi ko 'ba 'ba ngɔ ti 'di mo kpa bo.

38 Akugu ɛdi bi dɔ bo tɔrɔ yayi iya te, "Nere Bɔ Dɔliɔ 'Ba Yudayi."

39 Bɔ akolo mɔtɔ ame kutɔti 'deni gbɛ yayi ne ɛnyi gbɛ kiti 'ja Yɛsu kɔzɔ 'bɛnni, kiya te, "Ni Kurɛsitɔ na dɛ? ɔmɔ rɔyi 'dɔ kɔmɔ ze gbɛ."

40 Tine bo mɔtɔ mo ɛnyi kembe dɔ bo, iya te, "Ni, ere Bɔko 'ba dɛ? Gomɔ kɔtɔ nime kɛddi yimo ne na me gbɛ bo kɛdi yimo.

41 'Beze dɛdi dombi gomɔ nime gɔ kpa kɔzize ma do'dɔ, ne 'ba bo, bo o'dɔ ɔtɔ dɛ gbɛ yɔ rɔ ma kɛnyɛ."

42 Kina bo kileki kiya zi Yɛsu te, "Yɛsu, kinza ki'di lende ma dɛ kudɔlu di dɔyi ɔɔ kɛddi 'deni rɔ bo dɔliɔ kada mɔtɔ."

43 Yɛsu ileki dɔmo zi bo, iya te, "Rɔ ma laka miya zi yi, mi kada nime tone ti kɛddi kɔtɔ tɔ mitorɔ."

Tɔlɛ 'Ba Yɛsu
(MT 27:45-56; MK 15:33-41; YN 19:28-30)

44 Ame tine 'deni mi zana kada ma kodɔrɔ na mandɔlu kutu 'bɔ bi ngɔ nbɔ kada kilege,

45 kinɛ kada kinda dɛ. Kina bɔngɔ ma koke mi rɔ lɔbu 'ba Bɔko 'ba timo tɔnɛ kotopa ngɔ koza mini riyo.

46 Kina Yɛsu kapi ngɔ rɔ ma kembe, iya te, "Bu ma, didi ma mi 'di 'deni kɔmɔ kɔziyi." Kina ɔɔ bo kilende 'deni te yɔ na bo kulɔku ngɔ.

47 Bɔ dɔ bo kanya ame yayi ne o'ja lende nima na bo kilɛlu Bɔko 'ba ngɔ, iya te, "Rɔ ma laka bo nime bo lende laka na."

48 Kina ɔɔ lijɛ bilaka ame ga pili kɔtɔtɔ rɔnni yayi tɔngɔ mo ne ko'ja wa nima 'deni ko'dɔ rɔni tara tine na lijɛ pili kita 'ba ga ngɔ di yayi ti tomba dɔngɔ 'do nni.

49 Tine ya mɔtɔ ga ame kikali bo ne ti 'ja mɔtɔ ga ma tɔnɛ ga kɔsɔ gɔ bo di Galilaya ne ɔrɔ ga 'bɛnni sege yaga tɔngɔ wa nima.

Tusu Yēsu
(*MT 27:57-61; MK 15:42-47; YN 19:38-42*)

⁵⁰ Tine mi kada nima yayi bo mato moyi mo ro Yesepa na kari zi Pilato kititi toku Yesu 'do kodo kpamo zi bo tusu mo. Bo ro ma koto mato di mi longo lobu 'ba Yudayi ni.

⁵¹⁻⁵² Tine bo 'ba bo uti de go ako'doko ma 'benni ti kpa lende kiyari mo ga. Bo ro bilaka ma laka ti lende koro ti bi koda go tako 'ba nre lobu 'ba Boko'ba. Bo di mi gawo 'ba Yudayi ame kideki moyi mo ro Arimataya ne.

⁵³ Kina bo kombi toku Yesu ngi beri kolo mi bonggo kanmi kari kusu mi ti'boro la'ja ame koga 'deni yoki doku kusu boto de gba yimo ne.

⁵⁴ Mi kada mo nima tine to'do do muyi na 'deni 'do keze ngi di gomo ro kada 'ba ro kindawo.

⁵⁵ 'Ja mo tone ga kako molo ti bo di Galilaya ne ozi nduwe go Yesepa nbo lijje kari ko'ja dogo nima ti ma kedi ko'ba toku bo beri yimo yayi.

⁵⁶ Kina lijje kileki ngi lino kilego ga ronni ngi tari ti 'bu ni ti a ma kato kele naga. Tine lijje oloma titi kindawo ronni do koto mi kada 'ba ro kindawo go doleti 'ba lende koro mo.

24

Todo 'Ba Yesu Di Mi Tole
(*MT 28:1-10; MK 16:1-8; YN 20:1-10*)

¹ Mi kada ma dandende di pototo kada 'ba ro kindawo nima na 'ja tone ga kenyi ngi molo mi kano bi ti akato kele mo tone ga kari timo ndi dogo.

² Tine lijje ari ko'ja doku 'ba kpamo kululu 'deni yaga.

³ Kina odo lijje kodo yayi tine lijje ari ko'ja toku nre Yesu inza kpe yayi.

⁴ Tine ko'ja lijje kedi gba toro jori yayi yo na bilaka riyoto mato ga bonggo 'ba romo koboko kilaka koto toro kunyi tara kodo ngi koro ngila lijje yayi.

⁵ Kina 'ja tone ga ngi ro tikere kusu ga komonni beri. Ya naga nima enyi kilende zinni, iya te, "Go wa'di na keddi komake bo ame ro ma kididi ne di mi longo toku gomo?"

⁶ Bo inza kpe bine bo enyi 'deni kodo di mi tole. Omerike go lende tone bo kiya ko'ja bo kedi gba tiye di Galilaya ne, ame bo kiya te,

⁷ "Ti ki'di kole 'ba bilaka lesi 'deni ngi kodi bo lende kenyi ni kutoti. Tine mi to'do do mota bo ti kenyi kodo 'deni 'bowu.' "

⁸ Kina lijje komeri go lende abo nima ngi.

⁹ Kina odo lijje kileki 'deni kako di ndi dogo yayi tine, na lijje kebe ngi tiyeti go wa naga nime pili zi ya ma 'buto dokoto mo tone ga gbi ti ya mato ga.

¹⁰ Mariya Magadala ni ti Zowana ti Mariya ma 'ba Yakoba ni gbi ti 'ja mato ga lijje na kiya lende nime zi bo laja.

¹¹ Tine lijje i'di donni de go lende 'ba 'ja naga nima romoyi inda ngi di zinni koto lende sari.

¹² Kina Pitoro kenyi ngi kirina kari do dogo kede kingenge yimo. Tine bo o'ja bonggo mo tone kusu toku timo ne na 'deni nge yayi. Kina bo kenyi ngi kileki ti meri odo wa'di na komo 'deni.

Tari Emawo
(*MK 16:12-13*)

¹³ Tine mi kada koto mo nima bo koso go Yesu ma riyoto mato ga enyi 'deni kedi kari mi dolino ma mbowa mato kideki moyi mo ro Emawo di ngila Yerosalema koto mayile modomoroyo tara.

¹⁴ Lijje edi ro tiya lende 'ba wa ame ga ko'do roni ne.

¹⁵ Kina ko'ja lijje kedi ro tiya mo na Yesu kodo ngi ki'di tari koto tinni.

¹⁶ Tine amo i'di de lijje kikali bo.

¹⁷ Kina bo kenyi kititi lijje, iya te, "Wa'di ma 'beye na keddike ro tiya mo di go kori?"

Kina lijje koro ngi kusu komonni beri ro meri.

¹⁸ Kina bo mato mo ame moyi mo ro Kilepa ne kileki kiya te, "Ni na

'bëyi nge koto di mi Yerosalema bine kuwo wa nime ko'do roni yayi mi to'do do ndo nime ne de?"

19 Bo iya te, "Wa'di mo ga?"

Lije iya te, "Wa nime ko'do roni zi Yesu 'ba Nazareta bo kume lende ame Boko'ba gbi ti bilaka pili kikali bo ro bo tigo do kiteli mi wa pili ma bo kedi kiya gbi ti ma bo kedi ko'do ne.

20 Kina me bo do bo akumu ze ga ti lobu ni ki'di kodo karama do bo kupo bo yaga, kutoti bo ngi.

21 Ze pili domeri 'deni bo na ro bo konyi 'ba Yisarele mo tone. Ne ma ro do kiteli mo to'do do mota mo na me 'deni tone.

22 Kina gbi 'ja moto ga di mi longo ze bine ako kiya lende mo zize ki'di doto ngi ro gze. Lije enyi molo ti donbo ene kari ndi dogo

23 tine lije ari ko'ja toku bo kinza kpe. Kina lije kileki kako kiya zize tegelije o'ja malayika kina malayika kiya zinni tegelije bo ididi 'deni.

24 Kina lepi ze moto ga kenyi kari do dogo yayi kari ko'ja lende nima gbi kozo ma 'ja naga nime kiya. Tine bo mo na lije ko'ja kine bo de."

25 Bo iya te, "Kpe ngi ro rumo bo do kirindi kinza kikali wa ame ga bo kume lende kiya ne.

26 Ikalike de ma Boko'ba kedi ki'di Kurisitö kombi gomo go bo kodo mi lobu do kiteli abo?"

27 Kina bo kisasi ngi tiyeti go wa ma kugu mi buku 'ba Boko'ba go lende abo molo kisasi di zi Musa nbö komo zi bo kume lende moto ga.

28 Kina do lije kari komo 'deni ngosi ngila gawo mo nima lije kedi kari teyi ne tine Yesu o'do ro bo kozo bo edi kiteli nduwe kari dogba.

29 Tine na lije koloma ngi ro tota bo, iya te, "Kada inza kpe, o'do zize bine." Kina bo koloma ngi tinni yayi.

30 Di kpa akonyo 'deni na bo kogba mangolo'bo ngi ko'do ye'di domo bo konye ki'di zinni.

31 Kina komonni kopo ngi lije ki'di tikali bo tine na bo kolu ngi liwo di komonni.

32 Kina lije kebe nati tititi ronnii iya te, "Demba kina me di go kori yayi bo kedi kiyeti lende mi buku 'ba Boko'ba zize doki'di ze kenyi kilaka ngi ne."

33 Kina lije kenyi ngi domo kileki kari Yerosalema. Lije ari ko'ja ya ma 'bute dokoto tone ga kototo donni 'deni bi koto ti ya moto ga,

34 kedi kiya teyi, iya te, "Nere Yesu do 'deni ngi ro ma laka di mi tole. Bo ileme ro bo 'deni zi Simona."

35 Kina lije ya ma riyö mo tone ga kebe ngi tiyeti go wa ame ga ko'do roni zinni di go kori ti ma lije kari kikali Yesu 'jaa ko'ja bo kedi konye mi mangolo'bo ne.

Yesu Ileme Ro Bo Zi Bo Kosö Go Bo Ga

(MT 28:16-20; MK 16:14-18; YN 20:19-23; NDB 1:6-8)

36 Ko'ja lije kedi gba ro tiya lende mo yo na Yesu kodo ngi koro mi longo lije yayi, kiya te, "Lende keyi koloma tiye."

37 Tine o'de tikere ngi zinni, lije iya te motoga segelije na ti lije ko'ja 'deni.

38 Bo iya te, "Eddi kupoke roye go wa'di? Lende mo iliko doye tondo?"

39 Ongoke kozo ti ndo. Ma na. Osake roma kongoke. Ro segelije edi te ti yida ro gbi ti kilinba kozo ame keddi kongoke ma ne?"

40 Kina do bo kiya wa naga nime 'deni te tine na bo kileme kosi bo ti ndi bo ga ngi zinni.

41 Kina ko'ja donni kedi gba ro ma kiliko ti tiliya ti lonjo tara tine na bo kenyi kititi lije, iya te, "Eddike ngi ti oto ga bine tonyo mo na?"

42 Na lije ki'di kenze kilanma ngi zi bo,

43 na bo kogba konyo ngi di komonni pili te.

44 Bo iya te, "Wa tone ga moloma pa ro tiya mo ziye ko'ja medi gba tiye ne na 'deni me. Wa ame ga pili akugu 'ba Musa ni ti bo kume lende ni ti Akilelu kiya domoyi ma ne ti ko'do ronnii ngi ko tara."

⁴⁵ Kina bo kidinga dönni ngi tikali lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba.

⁴⁶ Bo iya zinni te, "Ugu 'deni iya te, Kurisitö ti kombi gomo tine bo ti kodo yaga di mi töle mi tö'dö do mota.

⁴⁷ Kina ti laja 'ba do koto ni ti akola go lende kënyë kuwöwö röni ngi ti möyi bo zi do kupö pili 'ba dolingo nime kisaki di Yerosalema.

⁴⁸ Kpe na ro bo ko'ja wa naga nime 'do kiyetike gomo.

⁴⁹ Medä moja a tonë 'bu ma ki'di kö'du mo 'deni ti'di mo ziye ne. Ne olomake titi Yerosalema bine nbo tigo kako ziye di mitoro."

*Tileki 'Ba Yësu Mitoro
(MK 16:19-20; NDB 1:9-11)*

⁵⁰ Kina bo kënyi ngi kari tinni yaga di mi gawo nbo Betaniya. Di yayi na bo kombi közi bo toro bo ko'do yeyi dönni.

⁵¹ Tine ko'ja bo kedä 'deni ro to'do yeyi dönni yo na bo kënyi ngi di ngila lijë yayi na kogba bo ngi kari mitoro.

⁵² Kina lijë kileki ngi kari Yerosalema ti tumötu bo ti tiliya ro mbembë.

⁵³ Kina lijë kö'bö ngi nburu mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tilëlu Boko'ba.

Laja Laka Ma YOWANI Kugu

Lende 'Ba Boko'ba

¹ Mɔlo gba kinza ko'ba dɔliɔ nime dɛ lende 'ba Boko'ba ɛdɛ 'deni mɔlo. Bo ɛdɛ bi kɔtɔ ti Boko'ba kina bo gbɛ rɔ Boko'ba.

² Bo ɛdɛ mɔlo ti Boko'ba di bi 'ba tisaki bɛci dɔliɔ nime.

³ Bo na me Boko'ba ko'ba wa pili 'ba dɔliɔ naga nime ti bo. O'ba wa ma kɔtɔ mɔtɔ te dɛ du kinza bo teyi.

⁴⁻⁵ Bo na rɔ ɲgira'da 'ba didi ma laka. Didi nima na 'deni rɔ bi kɔpɔ zi bilaka lesi ame kedɛ koyi bi 'deni mi gɔ bi kɔlu. Kina bi kɔlu ikali dɛ kpe tɛyɔlu mo yaga.

⁶⁻⁷ Boko'ba oja bo mɔtɔ kidɛki mɔyɛ mo rɔ Yowani kako tiya lende 'ba bi kɔpɔ nima zi bilaka 'dɔ lijɛ pili ki'di dɔnni gɔmo.

⁸ Yowani na dɛ rɔ bi kɔpɔ mo nima. Tine ndɔbo abo ɲge rɔ tiya lende mo zi bilaka.

⁹ Omba bi kɔpɔ nima na rɔ bi kɔpɔ ma laka. Bi kɔpɔ nima ɛdɛ kako mi dɔliɔ nime 'dɔ kiyɔpɔ bi zi bilaka pili.

¹⁰ Tine lende 'ba Boko'ba ɛdɛ 'ba bo 'deni mɔlo mi dɔliɔ nime, ame Boko'ba ko'ba dɔliɔ 'deni pele ti bo tine bilaka mo ga oro bo dɛ.

¹¹ Bo ari mi dɔyayi abo tine bilaka abo ga o'dɔko bo dɛ.

¹² Kina me bilaka ame ga ko'dɔko bo ki'di dɔnni gɔ lende abo ne, bo i'di lijɛ 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba.

¹³ Bilaka na dɛ kɔyɔ lijɛ mɔlo tara rɔ kole 'ba Boko'ba. Tine bo Boko'ba na ki'di lijɛ rɔ kole abo ga.

¹⁴ Lende mo tɔnɛ bo na ma kako 'deni rɔ bilaka lesi koloma mi lɔnggɔ ze. Kina me do'jake bo 'deni ti lɔbu abo 'ba kole kɔtɔ 'ba Boko'ba ame kako di zi 'bu bo tileme mi kɛyɛ ti lende ma kodɔrɔ mo.

¹⁵ Bo na Yowani kiya lende abo te, "Bo tɔnɛ moloma tiya lende abo

miya te bo ɛdɛ kozi kako di goma ne, bo na me ame miya te bo mbiri lɔbu di dɔma ne. Rɔmɔyɛ mɔlo gba kinza kɔyɔ ma dɛ bo ɛdɛ 'ba bo 'deni mɔlo."

¹⁶ Bo na me kɔ'bɔ 'deni nduwɛ ti'di yɛyɛ 'ba Boko'ba zize ti mi kɛyɛ abo.

¹⁷ Boko'ba i'di kɔ'du ki'di abo ti Musa. Tine mi kɛyɛ abo ti lende laka abo bo ileme ti Yɛsu Kurisitɔ.

¹⁸ Bɔtɔ mɔtɔ inza ame ko'ja Boko'ba. Yɛsu bo na ɲge rɔ kole kɔtɔ 'ba Boko'ba ame bo kɔ'bɔ ɲburu bi kɔtɔ ti Boko'ba. Kina me bo ki'di ze 'deni dikalike Boko'ba.

Yowani Bɔ Bapatisi

(MT 3:1-12; MK 1:1-8; LK 3:1-18)

¹⁹ Lende ame ga Yowani kiya gɔ lende 'ba Yɛsu ne kina me. Mi kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ na turu 'ba Yerosalema koja bo akumu ni ti lɛwɛ mɔtɔ ga kari kititi Yowani ɔdɔ tara ne bo yɛ mo na.

²⁰ Kina ɔdɔ lijɛ kari 'deni kititi bo, tine bo andi dɛ gɔ rɔ bo di zinni, bo iya te, "Ma Kurisitɔ ame Boko'ba kedɛ koja kako dɔliɔ nime bine ne na dɛ."

²¹ Kina lijɛ kɛnyɛ kititi bo, iya te, "Ni Eliya na?"

Bo iya te, "Ma Eliya na dɛ."

Lijɛ iya te, "Ni na rɔ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba mo tɔnɛ?"

Bo iya te, "Ee."

²² Kina lijɛ kɛnyɛ kititi bo, iya te, "Ne tine ni yɛ mo na? Iya rɔyɛ zize 'dɔ dari diya zi ya ame ga koja ze ne."

²³ Yowani ɛnyɛ kileki dɔmo zinni, iya te, "ɛdɛ kɔzɔ akugu 'ba Yesaya ma tɔnɛ kiya te, 'Bo mɔtɔ ɛdɛ kuwɔwɔ dɔ bo di yi mɔkɔ kiya te, "Ilenjoke kori zi ɲere," ' ne."

²⁴ Kina ya mɔtɔ ga ame Parosi ni koja ne kititi Yowani,

²⁵ iya te, "Ne me kiya te ni Kurisitɔ ame Boko'ba kedɛ koja kako dɔliɔ nime ne na dɛ, ni Eliya na dɛ gbɛ kina ni bo kumɛ lende 'ba Boko'ba tɔnɛ na dɛ gbɛ, ne ɛddɛ kodɔ mini 'ba bapatisi dɔ bilaka gɔ wa'di?"

26 Bo iya te, “Ndɔbɔ ma na rɔ to'dɔ bapatisi dɔ bilaka ti mini. Ne bɔ mɔto ɛdɪ le'jete tiye bine. Kpe ikalike bo dɛ.

27 Bo ɛdɪ kako to'dɔ ndɔbɔ di pɔtɔ ma bine. Bo mbiri kebe ma. Ma 'bama mɛdɪ titiyi. Wari abo pele mɔ'bo dɛ tope mo.”

28 Wa nime o'dɔ rɔnɪ di Betaniya kapa yɔpɔ 'ba Yaradene ma kari yɪbɪ. Kina Yowani koloma rɔ todo mini 'ba bapatisi dɔ bilaka di yayi.

Kamölö 'Bɔ'bi 'Ba Bɔko'ba

29 Mɪ bi kɛzɛ mɔto na bo ko'ja Yɛsu kɛdɪ kako zi bo. Kina bo kɛnyɪ kiya zi bilaka naga nima, bo iya te, “Oŋgɔke ti, kamölö 'bɔ'bi 'ba Bɔko'ba tɔnɛ kɛdɪ kumu 'dɔ kombi lanɓa 'ba lende kɛnyɛ 'ba bilaka pili ne bo na me 'dɛ.

30 Bo na tɔnɛ moloma tiya lende abo, miya te bo ɛdɪ kozi kako di gɔma ne, bo na mbiri löbu rɔ dɔ kiteli di dɔma. Römöyɪ mɔlo gba kinza köyö ma dɛ bo ɛdɪ 'deni mɔlo.

31 Ma gbɪ mikali bo dɛ mɔlo ɔdɔ bo yɛ ga na. Kina me mako 'deni mo'dɔ bapatisi dɔ bilaka ti mini 'dɔ mileme bo zi bilaka ze ga 'ba Yisarele.”

32-33 Kina Yowani kɛnyɪ ŋgɪ tɪyɛtɪ gɔ wa ame ga ko'dɔ rɔnnɪ ne kɔzɔ a nime te. Bo iya te, “Mɔlo mikali bo dɛ ɔdɔ bo yɛ na. Tine Bɔko'ba bɔ koja ma tako to'dɔ bapatisi dɔ bilaka ti mini nime na kiya zö tɛgɛ, ‘Ti ko'ja Nyɪ Kɔto Laka 'deni ŋgɪ kɛdɪ kako bɛrɪ di mɪtɔrɔ koloma dɔ bo. Bo nima bo na rɔ bɔ ame kɛdɪ kako 'dɔ ko'dɔ bapatisi dɔ bilaka ti Nyɪ Kɔto Laka ne.’ Kina me mo'ja Nyɪ Kɔto Laka 'deni kɛdɪ kako bɛrɪ di mɪtɔrɔ kɔzɔ matukpuru tara kako kö'bö ŋgɪ dɔ bo nime bine.

34 Mo'ja 'deni ti kɔmɔ ma. Kina me mɛdɪ miya ziye bɔ nime bo na rɔ kole 'ba Bɔko'ba.”

Tisaki Tösö Gɔ Yɛsu

35 Mɪ bi kɛzɛ mɔto 'böwu gbɪ ko'ja bo kɛdɪ ti bɔ kɔsö gɔ bo ga ma riyö mɔto ga,

36 na bo ko'ja Yɛsu ŋgɪ kɛdɪ kilɪngere kebe yayi. Kina bo kiya zi bɔ kɔsö gɔ bo naga nima, bo iya te,

“Oŋgɔke tɔ ma. Kamölö 'bɔ'bi tɔnɛ Bɔko'ba kɛdɪ kumu 'dɔ kombi lanɓa 'ba lende kɛnyɛ 'ba bilaka pili ne, bo na me 'dɛ.”

37 Kina ɔdɔ ya riyö tɔnɛ ga kuwö lende nime te yɔ, na lijɛ kɛnyɪ ŋgɪ kɔsö gɔ Yɛsu.

38 Kina ɔdɔ Yɛsu kuyɪ kɔmɔ bo yɪ'böwu tine, bo o'ja ya riyö naga nima ŋgɪ kɛdɪ kozi gɔ bo. Kina bo kititi lijɛ, bo iya te, “Tondo?”

Lijɛ ɛnyɪ kileki kiya zi bo tɛgɛ, “Rabi,” ame 'jɔ 'ba lende mo tɛgɛ bɔ kɔmɔ kiyandi, “ɛdɪ koloma yala?”

39 Bo iya te, “Ako kɔngɔke.”

Bo iya tara römöyɪ gɔ bi ɛdɪ 'deni rɔ mɪ dɔkɔpiyari. Kina lijɛ kari ŋgɪ ko'ja bi ame bo kɛdɪ koloma teyi ne. Kina lijɛ kö'dö ŋgɪ yayi mɪ korɔndo mo nima.

40 Bɔ ma kɔto di mɪ löngö ya riyö naga nima, möyɪ mo rɔ Andareya löndö 'ba Simona Pɪtörö ni.

41 Kina bo kɛnyɪ ŋgɪ kari zi bo löndö bo Simona, bo iya te, “Bɔ tɔnɛ Bɔko'ba koja 'dɔ kako tokɔnyɪ ze bilaka abo ga ne, do'ja bo 'deni. Bɔ tɔnɛ 'bu ze löbu ga kɪdɛkɪ möyɪ bo rɔ Masiya ne.” (Möyɪ kɔto nime kina ma gbɪ kɪdɛkɪ rɔ Kurisitö ne.)

42 Kina Andareya ko'de Simona ŋgɪ kako zi Yɛsu. Bo oŋgɔ dɔ Simona. Kina bo kiya te, “Möyɪ yɪ rɔ Simona 'ba Yowani, ne ti mi'di möyɪ yɪ rɔ Kepa.” (Möyɪ kɔto nime kina ma gbɪ kɪdɛkɪ rɔ Pɪtörö ne ame 'jɔ 'ba lende mo tɛgɛ dɔku.)

Pilipö Ni Ti Natɪnɛlɛ

43 Mɪ bi kɛzɛ mɔto na Yɛsu kɛnyɪ ŋgɪ kari Galilaya. Kina bo kari ko'ja Pilipö ŋgɪ di yayi. Bo iya te, “Ako kɔsö gɔma.”

44 Pilipö di mɪ bilaka 'ba Betsayida dɔyayi 'ba Andareya ni ti Pɪtörö.

45 Kina Pilipö kari ko'ja Natɪnɛlɛ ŋgɪ, bo iya te, “Bɔ tɔnɛ Musa ni ti bɔ kumɛ lende 'ba Bɔko'ba mɔto ga ma dɔgba naga kiya lende abo ne, do'ja bo 'deni. Ugu lende 'deni mɔlo mɪ buku 'ba Bɔko'ba gɔ kö'du abo, kina me le'jete bo ɛdɪ 'deni mɪ löngö ze.

Bo na ro Yësu kole 'ba Yesepa di mi gawo 'ba Nazareta."

⁴⁶ Natinëlë iya te, "Nazareta ni naga nima, lende laka wa'di ga na ti kodo di teyi?"

Pilipö ileki gomo, iya te, "Ee, ako konggo titi ti komöyi."

⁴⁷ Kina odo Yësu bo konggo Natinëlë 'deni keddi kako zi bo, bo iya te, "Ongoke, bo nime bo na ro kupö ma laka 'ba Yisarele. A motö ro beti inza ro bo."

⁴⁸ Natinëlë ititi bo, iya te, "Ikali ma tondo ga?"

Bo iya te, "Molo gba kinza Pilipö kidëki yi de, mo'ja yi 'deni molo keddi koloma bici ngëri këlu nima yayi."

⁴⁹ Bo iya te, "Bo komo kiyandi, ni na ngi ro kole 'ba Boko'ba. Ni na ro nere ze 'ba Yisarele."

⁵⁰ Bo iya te, "Wa'di mo ga na te? Lende nime miya ziyi bine, miya te, mo'ja yi 'deni molo keddi koloma bici ngëri këlu ne, kina me kikali ma 'deni gomo ro kole 'ba Boko'ba? Lende 'bi ele sowa. Ne lende nime ko'ja tone ne, ma titi mo na gba. Ma löbu mo ga edi gba ame odo ko'ja, lende mo edi kigayi yi.

⁵¹ Kina me medii miya ziye, kada motö ti ko'jake mitoro kurögö roni 'deni yaga ro gböngö. Kina ti konggoke malayika 'ba Boko'ba 'deni keddi kilële rönni kari toro kako beri zi kole 'ba bilaka lesi. Lende ma naga nime medii miya ne me ro lende ma laka."

2

Karama 'Ba Gbe Mi Kana

¹ Di potö tö'do do riyö tine karama 'ba gbe edi Kana mi do'yayi 'ba Galilaya. Ma 'ba Yësu ni edi bi 'ba gbe nima yayi.

² Kina Yësu ni edi gbi yayi ti bo köso go bo ga.

³ Kina layi kote roni ngi, tine na ma 'ba Yësu ni kënyi kari kiya zi bo, iya te, "Ongo te, layi inza kpe."

⁴ Bo iya te, "Iya, ni na de 'do kiya ndobo zö. Kada 'ba tileme ma ömö de gba."

⁵ Ma bo iya zi ya ame ga keddi koja laja mi go bi 'ba karama yayi ne, iya te, "O'doke wa pili ame ga bo keddi kiya ziye ne."

⁶ Dömiri 'ba kete mini ma löbulöbu edi modokoto yayi ame kose 'deni di mi doku ne. Dömiri naga nima ma koto edi koto sapiya nbö muyi. Kete naga nima na go dölëti 'ba Yudayi ni ro a 'ba turögö ro wa.

⁷ Kina Yësu kiya zi bo koja laja naga nima, iya te, "O'deke mini koso mi wa naga nime."

Kina lijë ko'de mini ngi mi kete tonë ga koso koriya ti kpamo.

⁸ Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Unöke di mi kete naga nima kotoke kari zi bo do gbe nime 'de."

Kina lijë kunö ngi koto kari.

⁹ Bo do gbe nima inene mini tonë Yësu kuyi 'deni ro layi ne ngi, tine bo ikali de unö di yala. Bo koja laja naga nima na nge kikali. Kina bo do gbe nima kënyi kiya zi me'de 'ba nyiti,

¹⁰ iya te, "Bilaka pili edi koja layi ma kata na titi dogba zi nba 'benni ga. Kina odo layi ka'da nba 'deni tine na 'jaa keddi koja sinja ma kepï mo. Ne 'beye to nime layi ma laka na za kusuke domo nbö ko'ja kabate."

¹¹ Yësu o'do go koto ma dogba abo nime 'deni di Kana. Kina bo köso go bo ga kikali bo ngi gomo ro kole 'ba Boko'ba.

Todo 'Ba Yësu Mi Reki 'Ba Rö Löbu

(MT 21:12-13; MK 11:15-17; LK 19:45-46)

¹² Di potö lende nima na Yësu ni kënyi ngi ti ma bo ni ti löndö bo ga ti bo köso go bo ga kari Kaparanoma. Lijë kari koloma mbowa yayi.

¹³ Kina odo kada 'ba karama ma löbu 'ba Yudayi ni ame kidëki möyi mo ro Pasaka ne kola 'deni ngosi tine, Yësu ni ënyi ngi kari Yerosalema.

¹⁴ Tine odo bo komö 'deni yayi, bo iteli ngi kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Bo ari ko'ja bo ndögö ni kototo rönni 'deni yayi keddi ga ro

tugö sa ni ti kamölö ni ti matukpuru ni. Ya môtô ga kedi 'benni tutë girisi.

¹⁵ Kina bo kogba kabi ngi koli ro nyo'bo bo kari koga lijë timo yaga di yayi ti kamölö ni ti sa 'benni naga nima. Kina bo kitiji do tarabiza 'ba bo kutë girisi ni ngi beri. Girisi mo ga kolodo kiyeyi roni mi yayi.

¹⁶ Bo iya zi ya ma kedi 'benni ro tugö matukpuru naga nima, bo iya te, “Ënyike yaga ti e'be naga nima di bine. Rö 'ba 'bu ma nime kinza ko'doke de kpe ro bi 'ba ndögö.”

¹⁷ Lende nime i'di bo koso go bo ga ngi komeri lende ma tone kugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba ne, ame kiya te, “Lende 'ba go rö 'bi nime Boko'ba onma doki'di ma ngi kozo pa'do tara.”

¹⁸ Kina turu 'ba Yudayi ni kenyi kititi bo, lijë iya te, “Ni, lende 'bi naga nime ko'do ne, wa'di ga na ti ko'do tone ame 'do dikali yi timo ro ma laka omba Boko'ba na ngi koja yi tako toga bilaka naga nime yaga?”

¹⁹ Bo enyi kileki kiya zinni, bo iya te, “Rö 'ba Boko'ba nime, odo kitikoke yaga, ti mo'do kileki teyi ro ma la'ja mi to'do do mota.”

²⁰ Lijë iya te, “Rö nime to'ba mo oto bilaka nbö komo koo 'butë sowo döomu dookoto. Ti ko'bo to'ba mo kileki teyi ro ma la'ja nge mi to'do do mota?”

²¹ Demba lijë ikali 'jo 'ba lende abo nima de. Bo edi za kiya yida ro bo.

²² Kina odo bo kenyi kodo 'deni yaga di mi tole tine, kina 'jaa bo koso go bo ga kenyi tomeri go lende tone ga. Kina lijë kikali 'jaa omba lende nime edi 'deni ngi ro ma laka kozo lende ma tone kugu mi buku 'ba Boko'ba ne.

²³ Ko'ja bo kedi Yerosalema yayi mi kada 'ba karama 'ba Pasaka nima, bo oloma 'deni to'do lende môtô ga ame lende mo kigayi bilaka ne, kina lijë kikali ngi bo ako di zi Boko'ba.

²⁴ Tine bo ikali lende 'benni ga me ro kotokoto. Kina bo o'doko de tiya lende abo ga pili zinni.

²⁵ Bo ikali lende 'ba doki'di bilaka me ro kotokoto kinza ma boto kiya zi bo.

3

Yesu Ni Ti Nikuduma

¹ Bo Parosi môtô kideki moyi mo ro Nikuduma ro ma koto môtô di mi longgo turu 'ba Yudayi enyi kako zi Yesu ro mi korondo.

² Bo ilende zi Yesu, iya te, “Bo komo kiyandi, dikali ngi ro ma laka Boko'ba na me koja yi kako tiyandi komoze. Romoyi ma kiya te Boko'ba kinza tiyi dene inza kikali to'do lende naga nime.”

³ Yesu iya te, “Ro ma laka miya ziyi, odo kiya te kileki koyö bilaka mo de 'bowu ro ma la'ja to'ja nere lobu 'ba Boko'ba nime zi bo mo inza du te.”

⁴ Nikuduma iya te, “Bilaka ame 'deni mbiri ro bulöbu te ne ti kileki koyö 'bowu ro ma la'ja totondo mo ga? Bo ti kileki 'bowu tondo kodo mi ma bo 'do kenyi koyö bo 'bowu ro ma lolowo? A môtô inza kikali to'do roni tara.”

⁵ Yesu iya te, “Ro ma laka miya ziyi, boto môtô inza kikali todo mi nere lobu 'ba Boko'ba odo kiya te koyö bo mo de 'bowu titi ti mini 'ba bapatisi gbi ti Nyi Koto Laka.

⁶ Löyö 'ba bilaka lesi ro 'ba dolijo nime, ne löyö ame ro 'ba Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba i'di bilaka ro 'ba Boko'ba.

⁷ Kina me mede miya 'deni ziye, kpe pili o'doko 'do ki'dike koyö ye ro ma la'ja. Lende nime igayi yi totondo?

⁸ Lende 'ba toyö wa ro ma la'ja ti Nyi Koto Laka nime edi kozo lende 'ba lili ame kedi kome ne tara. Uwö biro mo ngi laka, ne go bi ame kiski tome di teyi ne, ikali de. Ikali de gbi odo ako di yala kina edi kari yala.”

⁹ Nikuduma iya te, “Toyö bilaka ro ma la'ja nime, 'do ko'do lende mo tondo?”

¹⁰ Yesu ileki kiya zi bo, iya te, “Lende nime dene 'do kikali 'deni molo. Ne o'ja ni ngi ro bo komo

kiyandi ma löbu 'ba bilaka 'ba Yis-arele 'di?

¹¹ Rö ma laka miya ziyi, wa ame ga do'ja ti komoze dikali 'deni gbi laka ne, na me dedi diya ziye. Ne kpe ebeke kilagike 'bowu yaga di romo.

¹² Wa ame ga ro 'ba doliho nime, odo miya lende mo pele ziye, ilagike aa yaga di romo. Ne odo menyi miya lende 'ba wa 'ba doyyai 'ba mitoro ziye inza kilagike gbi di romo?

¹³ Boto ma koto moto ari de mitoro ame 'do ko'de lende mo kako bine. Kole 'ba bilaka lesi na nge koto kako di mitoro.

¹⁴ Ongoke, kozo mi kada ma molo tone ga ame 'bu ze löbu ga kedii mi moko ne, Musa o'bo'bi 'bileni ro muru kowe do ngeri toro 'do odo bilaka ame kedii kole ne konjo kine mo 'deni, 'do komo ngi yaga. Kole 'ba bilaka lesi edi gbi tara. Ti kutoti bo 'deni do ngeri toro

¹⁵ 'do ya ame ga pili ki'di donni 'deni go lende abo ne kedii ti didi ma nburunburu.

¹⁶ Ongoke ako'bo 'ba Boko'ba te, romoyi Boko'ba o'bo bilaka ro mbembu. Kina me bo koja kole koto abo 'deni kako kole bine, 'do lijje ame ga pili ki'di donni 'deni go lende abo ne kole de kpe tine go kedii ti didi ma nburunburu.

¹⁷ Boko'ba oja kole abo nime de kako doliho bine todo karama do bilaka 'ba doliho. Tine bo oja kako tomo bilaka di mi tole.

¹⁸ Bilaka ame ga ki'di donni 'deni ngi ro ma laka go lende abo, odo karama de kpe domo. Ne ya ame ga ko'doko de ti'di donni go lende abo ne, odo karama 'deni molo domo go ame lijje kilagi lende 'ba kole koto abo nime ne.

¹⁹ Boko'ba odo karama 'deni do bilaka kozo a nime te. Bo i'di bi kopo abo 'deni 'do koyi bi doliho nime. Ne bilaka ebe ebenni za to'do lende kenyu, ko'doko bi kopo nime de. Bi kolu na za lijje ko'doko.

²⁰ Bilaka ame ga ro bo ko'do lende kenyu ne o'doko de 'do kileme lende kenyu 'benni ga yaga go bi kopo.

Kina ki'di lijje ko'ji bi kopo ngi sowa. Lijje o'doko de tako go bi ame bi kopo kedii koyi roni teyi ne.

²¹ Bilaka ame ga ro bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba ne, lijje na kako 'benni 'deni go bi kopo 'do kileme omba ama lijje kedii ko'do naga nima lende laka 'ba Boko'ba na."

Yesu Ni Ti Yowani

²² Yesu ni enyi ti bo kosu go bo ga kari mi kapa doyyai 'ba Yudayi. Na bo kari koloma mbowa tinni yayi to'do bapatisi.

²³⁻²⁴ Mi kada mo nima Yowani edi gbi ro to'do bapatisi do bilaka di Ayinona ame ngosi dongila Salima ne, romoyi bi mo nima na ti mini teyi ro mbembu. (Ko'ja turu ki'di Yowani de gba mi maboso.) Na bilaka koloma ngi ro tolo kari zi bo yayi mi bapatisi.

²⁵ Turu moto 'ba Yudayi enyi to'do kowasa ti bo kosu go Yowani ga go lende 'ba doliho 'ba akurogo ame 'do ki'di bilaka kedii ro ma kopo komo Boko'ba ne.

²⁶ Kina lijje kenyu ngi kari zi Yowani, lijje iya te, "Bo komo kiyandi ze, ne ro ma tondo na bo nime 'de gonyi popo ma kapa ma 'de yayi ne tone koloma ro tiya lende abo zize ne, bo kenyu 'deni to'do bapatisi? Kina me bilaka kenyu 'deni pili kedii kolo kari zi bo."

²⁷ Yowani ileki zinni, iya te, "Boto ma koto moto ikali de to'do ndobo moto odo kiya te Boko'ba na de ngi ki'di zi bo.

²⁸ Uwoke lende ma tone moloma tiya mo ziye ne, miya te ma Kurisito ame Boko'ba kedii koja ne na de. Kina miya 'deni tone gbi ziye bine, miya te Boko'ba oja ma toti dogba 'do bo nima kozi 'jaa kebe goma.

²⁹ Ndobo ma edi kozo gbe tara. Me'de 'ba nyiti na nge kedii kogbe nyiti tine 'joko edi gbi ti mi keyi di bi tongo lonjo 'ba bo londö bo. Mi keyi ma edi gbi tara go wa nime Kurisito kedii ko'do ne.

³⁰ Kurisito bo na ti kedii mbiri di doma tine ti medi 'bama nge mbowa.

³¹ Römöyī bɔ ame kako di mitorɔ ne, bo na mbiri di dɔ bilaka pili. Ne bɔ ame rɔ kole köyö 'ba doliŋɔ nime kako dē di mitorɔ ne, ikali 'ba bo nge tiya lende 'ba wa 'ba doliŋɔ nime. Bɔ ame kako di mitorɔ rɔ löbu 'ba dɔ bilaka ne,

³² bo iya 'ba bo rɔ lende ame ga bo ko'ja kina bo kuwö gbī di mitorɔ ne. Tine bilaka änyī ngī kilagi lende abo.

³³ Lende kodɔrɔ 'ba Boko'ba ileme rōni 'deni ti ya ame ga kuti dɔmo ne.

³⁴ Bɔ nime Boko'ba koja kako doliŋɔ bine ne, Boko'ba i'di Nyi Kɔtɔ Laka abo 'deni pili zi bo. Lende 'ba Boko'ba na me ngī bo kēdi kiya.

³⁵ Boko'ba ɔ'ɔ kole abo nima rɔ mbēmbē. Kina me bo ki'di kōzi kakpa 'ba dɔ wa pili 'deni teyi.

³⁶ Bilaka ame ga ki'di dōnni gɔ lende abo ne, lijē ti kēdi ngī ti didi ma nburunburu. Ne ya ame ga koro lende abo dē ne, lijē inza ko'ja didi ma nburunburu. Ya löbu 'ba Boko'ba nime ēdi kako dōnni."

4

Yēsu, Mini 'Ba Didi

¹⁻² Parosi ni uwö lende mo tēgē bilaka ma kēdi kari mī bapatisi zi Yēsu na konzi 'deni ngī rɔ mbēmbē kebe ma kēdi kari zi Yowani. Dēmba tine Yēsu o'dɔ bapatisi ɔtɔ dē du te dɔ bɔtɔ ma kɔtɔ mɔtɔ. Tine bɔ kōsö gɔ bo ga na nge kēdi ko'dɔ.

Kina ɔdɔ Yēsu bo kikali 'deni Parosi ni uwö lende nime 'deni te tine,

³ bo änyī ngī di Yudayi yayi tileki tari Galilaya.

⁴ Bo ari kebe gɔ kori ma kudö kebe mī dɔyayi 'ba Somorona.

⁵ Bo ari kōmō mī doliŋɔ mɔtɔ 'ba Somorona kīdēki möyī mo rɔ Sukara noli ngila nyaka ma tōnē Yakoba ki'di mɔlo zi kole abo Yesepa ne.

⁶ Daa 'ba Yakoba ēdi yayi.

Kina ɔdɔ lijē kōmō 'deni kpa daa nima yayi Yēsu 'deni rɔ gomɔ di zi lingere. Kina bo koloma ngī bēri kpa daa yayi.

⁷⁻⁸ Mī zana kada ko'ja bɔ kōsö gɔ bo ga kari 'deni mī gawo tugö akonyo zīnni, na 'ja mɔtɔ rɔ Somorona kōmō ngī yayi tunö mini. Kina bo kiya zi 'ja nima tēgē, "I'di mini zö."

⁹ 'Ja nima änyī kiya zi bo, iya te, "Owa, ma rɔ Somorona. Ni Yudayi nime ebe kīdēki mini di zö rɔ ma totondo?" Loko iya tara römöyī Yudayi odo'bo rōnni dē gɔ kpa kilali kɔtɔ ti Somorona.

¹⁰ Kina bo kileki kiya zi 'ja nima, bo iya te, "Ikali wa ame Boko'ba ko'dɔkɔ ti'di mo zīyī ne dē. Kina ma gbī ikali ma dē, ma bɔ mīdēki mini di zīyī nime. Dēne 'dɔ kēddi kititi ma ra gɔ mi'di mini 'ba didi ma laka zīyī."

¹¹ Loko iya te, "Daa kalo nime, kina inza gbī ti a 'ba tunö mini yɔ. Ti kunö mini mo totondo?"

¹² O'dɔkɔ to'dɔ röyī, iya te ni na kebe 'bu ze löbu Yakoba ame kole daa nime zize ne? Lijē oloma tuwē mini di teyi bine ti kole abo ga kpaki ti kamölö abo ga."

¹³ Bo iya te, "Bɔ ame kuwē mini daa nime koda mini ēdi gba ko'dɔ kada mɔtɔ.

¹⁴ Ne bɔ ame kēdi kuwē mini mɔtɔ ame mēdi mi'di ne, koda mini inza kikali kpe to'dɔ mo. Mini nima ti koloma kō'bö mīnni kɔzɔ daa ame kēdi kulöwu ne tara, 'dɔ ki'di didi ma nburunburu zīnni."

¹⁵ Loko iya te, "Baba, i'di mini 'bī tɔ nima tɔ kpe zö 'di kinza koda mini ko'dɔ ma ra 'dɔ mindawo rɔma di bi 'ba tako gɔ mini nime bine?"

¹⁶ Bo iya te, "Ari gɔ mē'dē yī 'dɔ kakoke kpe ti bo zö bine."

¹⁷ Loko iya te, "Minza ti mē'dē."

Bo iya te, "Lende 'bī rɔ ma laka,

¹⁸ römöyī ogbe mē'dē 'deni nbo muyi. Kina bɔ ame kēddi koloma timo le'jete nime inza gbī rɔ mē'dē yī. Lende 'bī nima kiya ne bēti na dē."

¹⁹ Loko iya te, "Ee baba, mikali yi 'deni rɔ ma laka nī bɔ kumē lende 'ba Boko'ba na.

²⁰ Onɔgɔ, 'bu ze löbu ga 'ba Somorona oloma tumötu Boko'ba di

do dōku nime bine. Ne kpe Yudayi iyake 'beye te Yerosalema na nge koto ro bi 'ba to'do mötu di teyi zi Boko'ba. Odo go lende wa'di ga ya?"

21 Bo iya te, "Lende nime na ki'di döyi gomo, kada mo owo de kpe ame 'do dōku nima ti Yerosalema kinza kpe ro bi 'ba to'do mötu di teyi zi Boko'ba 'bu ze.

22 Kpe Somorona, eddi ko'doke 'beye mötu ngi zi Boko'ba kinza ma kikalike bo de yo. Ne 'beze 'ba Yudayi dede do'do mötu zi bo dikali bo gbi laka, romöyi lende 'ba tomo wa di mi tole nime, Boko'ba iya zize.

23 Kada mo owo de kpe kina me 'deni tone, ame 'do Nyi Koto Laka ki'di bilaka kumötu Boko'ba ro ma laka. Ame na ro mötu ame Boko'ba ko'doko ne.

24 Boko'ba bo edi ro akoto ti Nyi Koto Laka abo. Kina boto inza kicali to'do mötu zi bo ro ma kodoro odo kiya te Nyi Koto Laka na de ngi kokonyi lijé."

25 'Ja nima iya te, "Mikali tegé bilaka moto edi kako 'do kiya lende 'ba Boko'ba zize pili. Möyi mo ro Masiya ame kidéki bo gbi ro Kurisitö ne."

26 Yesu iya te, "Ma mo na ngi me mede milende tiyi ne."

27 Kina mbowa te yo na bo kosö go bo ga komö ngi di mi gawo. Kina odo lijé komö ko'ja bo 'deni kedé kilende za ti 'ja tine, lende mo igayi lijé ngi. Tine lijé ititi 'ja nima de kpe odo wa'di na loko ko'doko di zi Yesu. Kina lijé ititi bo de kpe gbi odo bo edi kilende zi 'ja nima go wa'di.

28 Kina 'ja toné kényi ngi kola kete mini 'beni yayi. Loko kileki kari mi gawo kari kiya zi bilaka tegé,

29 "Akoke yöyi. Bilaka moto edi 'de yayi. Wa ame ga mo'do molo ne, bo iyeti gomo ngi pili zo. Mikali de odo bo na ro Kurisitö mo toné Boko'ba kedé koja ne ya?"

30 Kina bilaka kényi ngi di mi gawo kolo kari zi Yesu.

31 Kina odo bilaka kedé 'deni kolo kari zi bo tara tine, bo kosö go bo ga iya zi bo tegé, "Bo komo kiyandi, ako tonyo akonyo."

32 Tine bo iya te, "Mede ti akonyo ma, ne kpe ikalike kori mo de."

33 Lije enyi tiya mo ro go ronni, lije iya te, "Ye na ko'de akonyo kako zi bo di potö ze bine?"

34 Yesu iya te, "Akonyo ma na ro ndobo ame Boko'ba koja ma ro do möyi mo ne, 'do mo'do kozo ako'doko abo tara nbö mote.

35 Ne ongo, bilaka iya te, 'Nyepé 'ba tumu nyönyu di mi nyaka ola 'deni sowo.' Kina me mede miya ziye, ongoke nyaka mo naga nima laka, romöyi le'jete nyönyu andi 'deni, edi 'deni ndö koda do tumu mo 'do kototo tone ko'de pili kako lijo.

36 Bo ame kototo kpamo ko'de kako mi didi ma nburunburu ne ti kedé ngi ti bi gomo 'ba roni. Kina bo ma kuli mo ti bo ma kototo kpamo ti kedé 'deni ngi kpaki ti mi keyi.

37 Ongoke lende kiya 'ba bilaka edi ngi ro ma laka, ame kiya te, 'Bo moto uli 'beni nge ro tuli kina bo moto kari 'ba bo 'jaa kumu, kototo nyönyu mo ga ko'de kako lijo.'

38 Kina me moja ye 'deni 'do karike tototo wa 'ba mi nyaka nima. Molo o'doke ndobo de yayi, ya moto ga na koloma 'deni to'do mo. Kina 'do kari ko'jake kpa kozimo koto tinni." Yesu iya lende 'deni zi bo kosö go bo ga kozo a nime te.

39 Tine go lende 'ba 'ja toné, kiya te, "Bo nime 'de iyeti go lende 'ba wa ame ga mo'do molo ne ngi me zo," ne na Somorona ma konzi ki'di donni ngi go lende 'ba Yesu.

40 Lije ako kiya zi bo 'do bo koloma titi mbowa tinni yayi. Kina bo ko'do to'do ngi do riyö tinni yayi.

41 Kina bilaka ma konzi ame ga kuwo lende kiya abo ne ki'di donni ngi go lende abo.

42 Bilaka naga nima iya zi 'ja nima, iya te, "Di'di doze 'deni gomo. Ne tine inza nge go lende kiya 'bi romöyi duwo lende kiya abo 'deni ti mbili ze. Kina me dikali 'deni ngi omba bo na ro bo ame kedé kako tomo bilaka pili di mi tole ne."

⁴³ Kina ɔɔɔ bo ko'dɔ tɔ'dɔ 'deni dɔ riyo yayi tine, na bo kiteli ngi kari Galilaya.

⁴⁴ Römöyɔ bo iya 'deni mɔlo, bo iya te, “Bilaka ame rɔ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba ne, bilaka 'ba dɔliɲɔ 'benni ga oro bo dɛ.”

⁴⁵ Kina ɔɔɔ bo kɔmɔ 'deni Galilaya yayi tine, bilaka mo ga ari ra pa mi karama Yerosalema. Kina lijɛ o'ja wa ame ga pili bo ko'dɔ ne 'deni di yayi. Kina di bi tɔmɔ abo bilaka pili enyi ngi kurɛ dɔ bo ti mi keyi.

Akilejo Di Kaparanoma

⁴⁶ Yɛsu ari Kana, bi tɔnɛ bo kuyi mini pa rɔ layi di teyi ne. Tine bo mɔtɔ rɔ bilaka 'ba kpa bici nɛre edi yayi. Bo edi ti kole abo mi Kaparanoma rɔ rɔkɔ'ɔ 'deni ngɔsi 'dɔ kɔlɛ.

⁴⁷ Kina ɔɔɔ bo nima kuwɔ 'deni tɛgɛ Yɛsu ako 'deni di Yudayi kɔmɔ Galilaya yayi tine, bo enyi ngi kari kititi Yɛsu 'dɔ kako kilejo kole abo di dɔ rɔkɔ'ɔ nima.

⁴⁸ Yɛsu iya te, “Kpe bilaka, ɔɔɔ mo'dɔ gɔ kɔtɔ dɛ inza ki'dike dɔye gɔ lende ma.”

⁴⁹ Bo nima iya te, “Baba, ako titi kɔngɔ kole ma nime gba kinza kɔlɛ dɛ.”

⁵⁰ Yɛsu iya te, “Ari ɛ'bi. Kole 'bi, rɔkɔ'ɔ mo ola 'deni.”

Bo nima i'di dɔ bo ngi gɔ lende nima Yɛsu kiya ne. Kina bo kɛnyi ngi kari.

⁵¹ Tine dɔ bo ondɔɔɔ ngi ti bo laja abo ga gɔ kori. Lijɛ iya te, “Rɔkɔ'ɔ 'ba kole 'bi ola 'deni.”

⁵² Bo iya te, “Ola nyanya ga?” Lijɛ iya te, “Zɛyi nima ola bo tipiyara ene mi zana kada ma kata.”

⁵³ Kina bo nima komeri ngi di gɔ lende tɔnɛ Yɛsu kiya zi bo ne, ame kiya te, “Rɔkɔ'ɔ 'ba kole 'bi ola 'deni,” ne. Lende nima Yɛsu iya zi bo mi zana kada ma kata. Kina bo nima ti bilaka 'ba liɲɔ abo ga pili ki'di dɔnni ngi gɔ lende 'ba Yɛsu.

⁵⁴ Ame na rɔ gɔ kɔtɔ ma mi riyo ma Yɛsu ko'dɔ mi Galilaya gbɛ kɔzɔ ma tɔnɛ bo ko'dɔ di pɔtɔ tileki abo di Yudayi ne.

5

Yɛsu Ilejɔ Bo Lisa Di Betezata

¹ Di pɔtɔ mo 'deni yayi tine na Yɛsu kɛnyi ngi kari Yerosalema mi karama 'ba Yudayi.

² Daa ma lɔbu mɔtɔ edi yayi kidɛki mɔyi mo rɔ kpa Yudayi rɔ Betezata ngɔsi kpa reki 'ba Yerosalema ame kidɛki mɔyi mo rɔ Kpa Kamɔlɔ ne. Dɛdɛ edi muyi yayi

³⁻⁴ ame bo rɔkɔ'ɔ kɛdi kɔ'dɔ yimo. Bo kɔmɔ kɔlu ni ti bo ka'bo ni ti ya ame ga kenme bɛri ne otɔtɔ rɔnni 'deni yayi.

⁵ Tine bo mɔtɔ edi yayi rɔkɔ'ɔ mo oto 'deni nɔbɔ kɔmɔ kɔɔ 'butɛ mota dɔɔmu dɔɔmota.

⁶ Yɛsu ɔmɔ yayi ko'ja bo nima kɛdi kɔ'dɔ bɛri. Na bo kikali ngi bo nima rɔkɔ'ɔ mo igabi 'deni sowa. Bo ititi bo nima, bo iya te, “O'dɔkɔ 'dɔ kilejo yi?”

⁷ Bo rɔkɔ'ɔ tɔnɛ iya te, “Baba, bɔtɔ mɔtɔ ame 'dɔ kokɔnyi ma kululu ma mi mini nime ne inza. ɔɔɔ kiya te mini kɛnyi kikagba rɔni bo mɔtɔ na kɛnyi ku'du rɔni ngi dɔgba yimo di zɔ.”

⁸ Yɛsu iya te, “Enyi tɔrɔ kombi sora 'bi kari ɛ'bi.”

⁹ Kina rɔkɔ'ɔ kola bo nima ngi, kina bo kombi sora abo ngi kɛnyi kari. Kada nima edi rɔ kada 'ba rɔ kindawo 'ba Yudayi.

¹⁰ Kina lɔbu 'ba Yudayi ni kɛnyi kititi bo nima, iya te, “Edi kombi sora 'bɛyi mi kada 'ba rɔ kindawo nime tɔne gɔ wa'di? I'di kɔ'du mo 'deni mɔlo, iya te kinza bilaka kombi wa dɛ mi kada 'ba rɔ kindawo.”

¹¹ Bo nima iya te, “Bo nime kilejo ma ne, bo na kiya te 'dɔ mombi sora ma mari ama.”

¹² Lijɛ iya te, “Yɛ mo tɔ ne na kiya lende nima ziyi tara?”

¹³ Bo nima ikali mɔyi Yɛsu dɛ. Yɛsu ɔlu 'deni di kɔmɔ bo mi lɔngɔ tindɛ 'ba bilaka ame ga kɛdi yayi ne.

¹⁴ Kina ɔɔɔ Yɛsu kari 'deni mi reki 'ba rɔ lɔbu 'ba Boko'ba tine, bo ari ko'ja bo tɔnɛ ngi di yayi. Kina bo kiya te, “Uwɔ lende ma nime

laka, kina ma kileŋo yi 'deni kinza kari ko'do lende kénye mɔto dɛ kpe. ɔdo kɔ'bɔ nduwɛ ro bo ko'do lende kénye, ɛddi kari ko'ja gomo ame ro do kiteli di do ame ne."

¹⁵ Bo tɔnɛ ari kileki domo zi turu naga nima, iya te, "Yɛsu na kileŋo ma."

Yɛsu Kole 'Ba Boko'ba

¹⁶ Kina lɔbu 'ba Yudayi naga nima koloma ngi ro todo gomo ro Yɛsu go lende 'ba wa nima bo ko'do mi kada 'ba ro kindawo ne.

¹⁷ Bo ɛnyi kiya zi lɔbu naga nima, bo iya te, "'Bu ma ɛdi nduwɛ to'do ndɔbo abo kina me ma gbɛ mɛdi mo'do ndɔbo nduwɛ mi kada nime tɔne."

¹⁸ Kina lɔbu 'ba Yudayi naga nima kututu ngi tususu kpenni ro Yɛsu 'do tupo mo yaga go lende 'ba wa nima bo ko'do mi kada 'ba ro kindawo ne, kina gbɛ go ame bo kiya te Boko'ba na ro 'bu bo ne. Rɔmoyi di mi lende kiya abo nima, bo iyari ro bo 'deni ti Boko'ba.

¹⁹ Tine bo ɛnyi kiya zinni, bo iya te, "Lende ame ma kole 'ba Boko'ba mɛdi miya ziye ne kina me. Mo'do a mɔto dɛ go doma. Wa ame ga mo'ja 'bu ma keddi ko'do ne kina nge mɛdi mo'do. Wa ame ga pili 'bu ma keddi ko'do ne kina me mɛdi mo'do gbɛ kɔzo 'ba 'bu ma tara.

²⁰ Rɔmoyi 'bu ma ɔo ma ro mbembɛ kina me bo kileme wa ame ga bo keddi ko'do ne 'deni pili zo to'do mo. Bo ti kileme wa mɔto ga ame ro do kiteli di do ame ga keddi koŋgoke ne 'deni zo, ame ɔdo ko'jake kinɛ mo ga lende mo ɛdi kigayi ye.

²¹ Gbɛ kɔzo ame 'bu ma keddi kididi toku ni kindini yaga ne tara ma kole abo ti mididi ya ame ga mo'doko ne gbɛ.

²² 'Bu ma o'do burɛ 'ba bilaka dɛ. Ma na bo ki'di ma 'deni ro bo to'do burɛ 'ba bilaka pili.

²³ Kina 'do lijɛ koro ma gbɛ kɔzo ame lijɛ koro 'bu ma ne tara. Bilaka ame koro ma dɛ oro 'bu ma ame koja ma ne dɛ gbɛ.

²⁴ Ro ma laka miya ziye, bilaka ame ga kuwo lende ma nime ki'di

dɔnni ngi ro ma laka go lende 'ba Boko'ba ame koja ma kako ti lende nime ne, lijɛ ti keddi ngi ti didi ma nburunburu. Minza mo'do burɛ 'benni kpe, romoyi lijɛ ɔdo 'deni yaga di mi tole. Kina lijɛ ididi 'deni gbɛ ro ma lolowo.

²⁵ Ro ma laka miya ziye, kada mo ɔwo dɛ kpe kina me 'deni tɔne, ame ɔdo ya ma kinza ti didi ma nburunburu minni naga kuwo biro kole 'ba Boko'ba 'deni, 'do kenyi ngi kididi ro ma lolowo.

²⁶ 'Bu ma na ki'di didi mi bilaka. Kina me bo ki'di ma 'deni gbɛ 'do mididi bilaka.

²⁷ Bo i'di kɔzi kakpa 'deni gbɛ zo, ma kole abo, 'do mo'do burɛ 'ba bilaka, romoyi ma kole 'ba bilaka lesi na.

²⁸⁻²⁹ Kada mo ti komo 'deni ame 'do toku ni ame ga kole 'deni molo ne kuwo biro ma, kina go lijɛ kenyi kɔdo yaga di mi go. Lende nime igayi ye totondo? Omerike gomo laka. Toku bo lende laka ti kenyi kɔdo 'deni kari koloma ro nburunburu. Tine toku ame ga ro 'ba bo lende kenyi ni ne ti kodo karama 'deni domo.

³⁰ Lende naga nime mɛdi mo'do ne, minza mo'do go doma. Burɛ 'ba bilaka naga nime mɛdi mo'do ne, 'bu ma na kiya zo 'do mo'do. Minza mo'do wa naga nima go ako'doko ma, ne mɛdi mo'do go ako'doko 'ba 'bu ma ame koja ma kako bine ne. Kina burɛ 'ba bilaka naga nima mɛdi mo'do ne pili ro ma kodoro.

³¹ Ma kiya te ma na nge mɛdi miya lende ma nime dɛne ti keddi ka ngi ro lende sari.

³² Ne bo mɔto ɛdi gbɛ ame bo kiya lende 'deni molo go lende ma, bo mo na ro Boko'ba. Kina mikali 'deni ngi lende kiya abo ɛdi ro ma laka.

³³ Kɔzo ma tɔnɛ kojake bilaka 'be mɔto ga kari zi Yowani ne, bo iya lende 'deni gbɛ kodoro ziye go ko'du ma.

³⁴ Ne ma di zo bine, lende 'ba Yowani nima inda dɛ ro a ma kembe. Lende 'ba bilaka lesi na. Kina

me miyēti gomo 'deni ziye 'do ki'di kikalike tomo roye di mi tolē.

³⁵ Yowani ēdi kozo pa'do ame kēdi kōbō kiyozo go bi ne tara. Tine kpe na nge ti mi kēyi mbowa go lende 'ba bi kozo nima.

³⁶ Ne ongo mēdi ti lende moto bine ame ro do kiteli di do lende kiya 'ba Yowani. Ndose ame ga 'bu ma kose zō ne na me ga pili mēdi mo'do, kina me le'jete ileme ma 'deni ro ma laka, omba 'bu ma na ngi koja ma.

³⁷ Kina 'bu ma ame koja ma ne iya lende 'deni gbi go lende ma. Uwōke mugu bo dē. Kina o'jake kinē bo dē gbi.

³⁸ Kina lende abo inza gbi miye rōmōyi i'dike dōye dē go lende ma ame bo koja ma ne.

³⁹ Ö'bōke nduwē tīdēki buku ma molo 'ba Boko'ba. Omerike, iyake te ti ko'jake didi ma nburunburu go akidēki 'be naga nima? Lende ma na ma ga 'do kugu pili mi buku naga nima.

⁴⁰ Ne wa'di na ko'dokoke dē tako tōsō goma 'do mi'di didi nima ziye gomo?

⁴¹ 'Bama odo kiya te bilaka lesi na kiya te ma na mbiri, o'do oto dē zō.

⁴² Ne kpe 'beye mikali ye o'oke Boko'ba dē du te.

⁴³ Boko'ba bo na ro 'bu ma. Bo na me koja ma kako doliho nime ti kōzi kakpa abo. Kina me 'bōwu ilagike lende ma za yaga. Kina me le'jete, odo kiya te ko'jake e'be bilaka moto kako abo za ti lende 'ba kōzi kakpa 'ba bilaka lesi kina kebe kutike go lende mo.

⁴⁴ Kpe 'beye o'dokoke 'do lēpi ye ga kō'bō tiya mo, kiya te nani nime bo na mbiri. Kina keze ziye. Ne o'dokoke dē yo to'do wa ame ga 'do Boko'ba ame nge koto mitoro ne kubī goye timo. Tine ti ki'dike dōye go lende ma totondo?

⁴⁵ Omerike, iyake te ti mari mususu ye zi 'bu ma Boko'ba? Inza du tara. 'Bu ye löbu Musa nima komerike kiyake te bo na ti kokonyi

ye ne, bo na kēdi kari kususu ye zi Boko'ba.

⁴⁶ Ma kiya te kēddi ki'dike dōye ra go lende kiya 'ba Musa ga, dēne ēddi ki'dike dōye gbi go lende ma. Lende ma ga na ma pili bo kugu mi buku abo naga nima.

⁴⁷ Ne kina me ki'dike dōye dē go akugu abo ga ne, ti ki'dike dōye go lende ma totondo?"

6

Yēsu I'di Akonyo Kō'bo Bilaka Konzi

(MT 14:13-21; MK 6:30-44; LK 9:10-17)

¹ Di pōtō mo 'deni yayi di Galilaya na Yēsu ni kēnyi ngi kumu kari gönyi pōpō 'ba Galilaya ame kīdēki möyi mo gbi ro pōpō 'ba Tiberiya ne.

² Bilaka ma konzi odo kari go bo yayi tongo go koto ma bo kēdi ko'do ti tileho bo rokō'o ame 'do kileme bo ro kole 'ba Boko'ba ne.

³⁻⁴ Tine mi kada mo nima yayi, kada 'ba karama 'ba Yudayi ni ame kīdēki ro Pasaka ne, owo dē kpe.

Yēsu ni ari 'deni toloma do kurungu ti bo kōsō go bo ga.

⁵ Tine bo ongo bilaka odo 'deni ngi kako zi bo ro tindi. Na bo kēnyi kititi Pīlipo, bo iya te, "Ti do'jake akonyo tone di yala 'do kō'bo bilaka konzi naga nime?"

⁶ Dēmba Yēsu bo ikali wa ame bo kēdi ko'do ne 'deni. Kina ma bo kēdi kiyozo meri 'ba Pīlipo odo bo ikali tigo abo 'ba kole 'ba Boko'ba ra ngi na ya.

⁷ Pīlipo iya te, "Ugō mangolo'bo pele ti kisi riyo 'do koza zinni mbowambowa, inza gbi kō'bo."

⁸ Kina bo kōsō go bo moto ame möyi mo ro Andareya löndō 'ba Simona Pītōrō ni ne kako ngi kiya zi bo tēgē,

⁹ "Kole moto ēdi bine ti mangolo'bo kēnye to ne ga muyi ti kole kenze kututu titititi to ne ga riyo ngila mo. Tine odo di'dike pele zi bilaka konzi naga nima, inza ko'do oto gbi zinni."

10 Bo iya te, "I'dike lijë koloma bëri." Gɔ bi mo nima rɔ löwu. Kina bilaka konzi tönë ga koloma ngi bëri. Botɔni mo ga 'beri rɔ dönni ëdi nbö kɔzɔ kuluku 'butë bi 'butë (5,000) tara.

11 Kina bo kogba maŋgolo'bo tönë ngi, bo ki'di yëë'di mo ngi zi Boko'ba. Kina bo ki'di ngi kari koza zinni. Kina bo kogba kenze mo tönë ga, bo ko'do gbi tara. Kina bilaka konzi naga nima me rɔ gomo konyo ngi kitëkpë.

12 Kina ɔdo bilaka naga nima konyo kpenni 'deni pili kitëkpë tine, na bo kiya zi bo kösö gɔ bo ga, bo iya te, "Ari kutö'duke kɔsɔ mo ga ma kileke yaga kinza kirasi roni."

13 Kina lijë kari kutö'du kɔsɔ maŋgolo'bo muyi tönë ga ma kola bëri ngi koso nbö mi kee 'butë domoriyö.

14 ɔdo bilaka naga nima ko'ja lende nime Yësu ko'do ne 'deni tine, lijë iya te, "Rɔ ma laka bo kumë lende tönë Boko'ba kiya te bo ëdi koja kako doliŋɔ nime ne tine, bo na me."

15 Yësu ikali ya naga nima ëdi ko'doko 'do tinda'ba bo ki'di rɔ nere rɔ gbörökötö. Kina bo kënyi abo ngi kutu bo kari do kurunɔ.

Yësu Ilingere Kebe Do Mini (MT 14:22-33; MK 6:45-52)

16 Kina ɔdo kömö 'deni rɔ mi dokopiyari tine, na bo kösö gɔ Yësu ga kënyi ngi kari kpa pöpö.

17 Kina lijë këki ngi mi sorope tumu do pöpö tari Kaparanoma. Kina ɔdo gɔ bi kölu 'deni, gba kinza Yësu kömö dë zinni,

18 na lili ki'di ngi tome rɔ ma kembe kebe do mini. Kina ki'di mini kënyi ngi tikagba rɔ ma kënyë.

19 Kina ɔdo lijë kujë sorope 'deni kari nbö kɔzɔ mayile mota ala sowo tara tine, lijë o'ja Yësu 'deni këdi kilingere kebe do mini këdi kako zinni. Kina lijë kënyi ngi rɔ tikere.

20 Tine bo iya te, "Ma na. Kinza kereke dë."

21 Na dökü'di lijë kolodo ngi bëri. Lijë ki'di bo ngi këki mi sorope. Kina lijë kömö ngi welo do kpa götö gɔ bi mo tönë lijë këdi ko'doko tari teyi ne.

Yësu, Akonyo 'Ba Didü

22 Kina ɔdo bi këzë 'deni tine bilaka ma konzi ma tönë ga kileke gönyi pöpö ma kapa mɔto ne, ënyi tititi rönni rɔ gɔ rönni, iya te, "Yësu ëdi yala?" Römöyü lijë ikali sorope oloma nge koto yayi, kina me bo kösö gɔ Yësu ga këki 'deni yimo kumu kari timo gönyi pöpö ma kapa mɔto, tine Yësu ëki dë su kari tinni.

23 Sorope mɔto ga ako di Tiberiya kömö noli ngila bi tönë pa Yësu ko'do yëë'di zi Boko'ba do maŋgolo'bo tönë ga bo ki'di zi bilaka konyo ne.

24 Bilaka naga nima lijë ikali Yësu ni inza kpe yayi. Kina lijë këki ngi mi sorope naga nima. Lijë kari Kaparanoma tari toma bo di yayi.

25 Kina ɔdo lijë kumu do pöpö 'deni kömö yayi tine, lijë ari ko'ja Yësu 'deni këdi molo yayi. Lijë ititi bo, iya te, "Bo komo kiyandi, omö nyanya bine?"

26 Bo iya te, "Eddi komake ma gɔ wa'di? Rɔ ma laka miya ziye, ëddi komake goma ka gɔ lende 'ba maŋgolo'bo nime konyoke kitëkpë ye ne. Inza du gɔ lende 'ba tikali 'jo 'ba lende 'ba gɔ koto naga nime mo'do ne.

27 Kinza kö'böke dë to'do ndobo nge gɔ akonyo ame këdi keŋme ë'benni yaga ne. Akonyo ma laka ame 'do ko'doke ndobo gomo ne na rɔ ame këdi ki'di didi ma nburunburu ne. Kina kole 'ba bilaka lesi ti ki'di akonyo nima ngi ziye. Kole 'ba bilaka lesi na tönë Boko'ba ki'di közi kakpa 'deni teyi ne."

28 Bilaka naga nima ënyi kititi bo, iya te, "Boko'ba o'doko ze tégë gɔ do'do wa'di?"

29 Bo iya te, "Boko'ba o'doko ziye gɔ kikalike bo ame bo koja 'deni kako doliŋɔ nime bine ne."

³⁰ Lijë iya te, “Kina tine, wa'di na ti ko'do ame go kileme zize omba lende 'bi naga nima edi ngi ro ma laka? Ndo bo wa'di na koloma to'do mo?”

³¹ Molo tonë mi kada 'ba Musa, ko'ja 'bu ze löbu ga kedä mi mökö, lijë oloma tonyo akonyo ame kako di mitoro ne kozo ame kugu lende mo mi buku ne tara, ame kiya te, 'Bo i'di mangolo'bo kako zinni di mitoro go lijë konyo.' ”

³² Yësu iya te, “Ro ma laka miya ziye, mangolo'bo nima koloma tako di mitoro ne, Musa na de ki'di. Mangolo'bo ame ro ma laka ne, 'bu ma na kedä ki'di kako ziye di mitoro.”

³³ Mangolo'bo ame Boko'ba ki'di ne kina ro bo ame kako beri di mitoro ne, go bo kididi bilaka 'ba dolinjo nime yaga ro ma lölöwö.”

³⁴ Bilaka tonë ga iya te, “Nere, i'di kinë mangolo'bo nima nduwë zize.”

³⁵ Yësu iya te, “Ma na ro mangolo'bo 'ba didi. Lijë ame ga pili ki'di donni go lende ma ne, 'bo ni ti koda mini inza kupö lijë kpe.

³⁶ Ne ongo kina kozo ma tonë miya ziye ne, o'jake ma pele kina ikalike ma de gbi yo.

³⁷ Bilaka ame ga 'bu ma ki'di 'deni zo ne ti kedä ngi pili ro 'ba ma ga. Kina minza milagi gbi di bi tuti do moto ga ame ko'doko tako zo go lijë kedä ro 'bama ne.

³⁸ Römöyi ndo bo nime mako beri bine di mitoro to'do mo ne inza ro to'do ako'doko 'ba gbagba ma. Ne ro to'do ako'doko 'ba bo ame koja ma kako beri bine ne.

³⁹ Ako'doko 'ba 'bu ma ame koja ma ne kina me, tegë kinza mola ma koto moto kolu de di mi löngö bilaka naga nime bo ki'di 'deni zo ne. Tine 'do mi'di lijë pili kenyi kodo yaga di mi töle mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolinjo nime ne.

⁴⁰ Römöyi bo o'doko bilaka ame ga pili ko'ja ma kole 'deni kina ki'di donni 'deni gbi go lende ma ne, go kedä ti didi ma nburunburu. Kina ti mi'di lijë 'deni ngi kenyi kodo yaga

di mi töle mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolinjo nime ne.”

⁴¹ Kina bilaka naga nima kenyi ngi tilende ro bo ngurunguru go a nime bo kiya te, “Ma na ro mangolo'bo ame kako di mitoro ne.”

⁴² Lijë iya te, “Bo nime, bo ro Yësu kole 'ba Yesepa. Ame dikali 'bu bo ni pili ti ma bo ni. Ro ma totondo mo ga na bo kebe kiya tegë bo ako di mitoro?”

⁴³ Kina bo kenyi kilende zinni, bo iya te, “Oroke titi mbowa te di mi lende 'be nima.

⁴⁴ Boto moto inza kikali tako zo, do kiya te 'bu ma mo nime koja ma kako di mitoro ne na de ngi ko'de bo mo zo. Kina ti mi'di bo mo ngi kodo yaga di mi töle mi kada ame ro nburunburu 'ba dolinjo nime ne.

⁴⁵ Lende nime edi 'deni ro ma koriya ti ma tonë ga bo kumë lende 'ba Boko'ba ma molo naga kugu mi buku 'benni ga ne tara, ame kiya te, 'Boko'ba ti kiyandi lijë 'deni pili.' Kina me 'deni tone, ya ame ga lijë kuwö lende 'ba 'bu ma 'deni lijë kikali 'deni gbi laka ne, lijë ti kedä ngi ro 'ba ma ga.

⁴⁶ Boto moto o'ja 'bu ma Boko'ba de. Ma ame mako di zi bo ne, ma na nge koto mo'ja bo.

⁴⁷ Kina lende ma laka na me medi miya ziye, bilaka ame ga ki'di donni 'deni ngi go lende ma lijë edi 'deni ngi ti didi ma nburunburu.

⁴⁸ Ma na ro mangolo'bo 'ba didi.

⁴⁹ Akonyo ma tonë pa koloma ro tako zi 'bu ye löbu ga di mitoro mi kada ma lijë kedä mi mökö ne, lijë onyo pele tine lijë edi gba köle kada moto.

⁵⁰ Ne mangolo'bo ame medi miya lende mo tone ziye ame kako di mitoro ne, ya ame ga pili konyo ne inza köle kpe.

⁵¹ Ma na ro mangolo'bo ame kako beri di mitoro ame go kididi bilaka yaga ro ma lölöwö. Bilaka ame ga konyo mangolo'bo nime ti kididi 'deni koloma ro nburunburu. Mangolo'bo ame medi mi'di ne na ro yida roma. Medi mi'di 'do bilaka

'ba doliṅo nime kidiḍi yaga ro ma lolowö."

⁵² Kina bilaka naga nima kenyi ngi ro 'diri. Lije ebe tiya mo ro go ronni, lije iya te, "Bo nima, yida ro bo mo go bo ki'di zize donyoke ro ma totondo mo ga?"

⁵³ Bo iya te, "Ro ma laka miya ziye, do kiya te konyoke yida ro kole 'ba bilaka lesi de ngi, kina kuweke roma mo de gbi, inza kidiḍike yaga ro ma lolowö."

⁵⁴ Bo ame konyo yida roma, kina kuwe roma ma gbi ne, bo ti kedii ngi ti didi ma ḅburunburu. Kina ti mi'di bo ngi kenyi kodo yaga di mi tole mi kada ame 'deni ro ḅburunburu 'ba doliṅo nime ne.

⁵⁵ Yida roma ti roma ma edi kozo akonyo ni ma ti wa kuwe ame kedii kogbo bilaka koloma ro ma kidiḍi doliṅo nime bine ne, kina yida roma ti roma ma ti ki'di bilaka kidiḍi 'deni gbi ro ma lolowö.

⁵⁶ Ya ame ga konyo yida roma 'deni kina kuwe roma ma 'deni gbi ne, ti medii ngi ro akoto tinni. Kina lije ti kedii gbi ro akoto to.

⁵⁷ 'Bu ma Boko'ba na me kedii kidiḍi bilaka kina me bo koja ma mako doliṅo bine. Bo na me gbi kedii kidiḍi ma. Kina gbi tara bilaka ame ga konyo yida roma 'deni, ti mididi lije gbi.

⁵⁸ Lende kiya ma na me, mangolo'bo ame kako beri di mitoro ne kina ro yida roma. Inza kozo mangolo'bo ma tone pa 'bu ye lobu ga koloma tonyo mo ne. Mangolo'bo nima lije onyo pele tine lije edi gba kole kada moto. Ne bo ame konyo mangolo'bo ame ne ti kidiḍi ngi koloma ro ḅburunburu."

⁵⁹ Lende nime Yesu iya di Kaparoma ko'ja bo kedii ro tiyandi koma bilaka di mi ro 'ba motu.

Laja 'Ba Didi

⁶⁰ Bilaka ma konzi ame ga kedii kosö go Yesu ne, do lije kuwo lende nime 'deni te tine ma konzi moto ga enyi kiya te, "Lende nime itigo 'deni sowa. Ye na ti kuti domo?"

⁶¹ Yesu ikali lende ngurunguru 'benni nima 'deni molo ti mi bo. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Lende nime na ko'dokoke 'deni ngi toga kpeye goma teyi?"

⁶² Omerike gomo to ma, do kiya te kedii kongoke kole 'ba bilaka lesi 'deni kedii kileki kari toro go bi abo ma molo ame bo koloma pa teyi ne kada moto ti ko'doke roye 'jaa tondo?"

⁶³ Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba na kedii ki'di bilaka kidiḍi ro ma lolowö. Yida ro bilaka ikali de 'do ki'di bilaka kidiḍi ro ma lolowö. Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ame kedii ki'di bilaka kidiḍi ro ma lolowö ne, kina me mo'de 'deni kako ziye ti lende nima miya ziye ne.

⁶⁴ Ne ongo, kina ma pele 'deni tara ya 'beye moto ga o'doko de gbi ti'di donni go lende ma."

Yesu iya lende nime te romoyi bo ikali 'deni molo bilaka ma yala ga na ki'di donni de go lende abo nime. Kina bo ikali bilaka ame kedii ko'doko tari tususu bo zi turu ne 'deni gbi molo.

⁶⁵ Kina bo kiya te, "Ko'du go lende naga nime kina ma ki'di go miya te, bilaka ma koto moto inza kikali go kako zo. 'Bu ma na nge ti ko'de bilaka mo go kako zo."

⁶⁶ Bilaka ma konzi enyi ngi toga kpenni go Yesu romoyi lende abo itigo 'deni sowa. Lije o'doko de kpe tosö go bo.

⁶⁷ Kina bo kenyi kiya zi bo laja abo ga ma 'buté domoriyo naga nima, bo iya te, "Kpe gbi o'dokoke toga kpeye goma yo?"

⁶⁸ Simona Pitoro iya te, "Nere, ze 'beze nime, bilaka moto inza ame go dari teyi. Lende 'bi na me kedii ki'di didi ma ḅburunburu zize le'jete.

⁶⁹ Kina di'di doze 'deni ngi goyi dikali 'deni ro ma laka ni na nge koto ro ma laka ro bo ame kako di zi Boko'ba ne."

⁷⁰ Yesu iya te, "Kpe ya ma 'buté domoriyo naga nime, ma na migeli ye ne tine pele bo ma koto moto di

mī lōnggō ye nima bina ēdī 'ba bo rō 'ba Satani."

⁷¹ Lende kiya 'ba Yēsu nime, bo ēdī rō tiya Yuda kole 'ba Simona Isikarita ame bo pele di mī lōnggō ya ma 'butē dōmōriyō naga nima bo na kēdī kari kususū Yēsu zi turu ne.

7

Yēsu Ni Ti Lōndō Bo Ga

¹ Di pōtō mo na Yēsu kēnyī kari tilingere kebe mī Galilaya. Bo o'dōkō dē kpe tari tilingere kebe mī liṅṅ ame ga ṅgila Yerosalema ne, rōmōyī turu mo ga ēdī ko'dōkō 'deni 'dō tupō bo.

² Tine mī kada mo nima yayi tō'dō 'ba karama mōtō 'ba Yudayi ame rō karama 'ba loma bīcī ṅgōṅgōbō ne owo dē kpe.

³ Kina lōndō 'ba Yēsu ga kako ṅgī kiya zi bo, iya te, "Ari to'dō karama Yudayi 'dō ki'di ya ame ga yayi kēdī kōsō gōyī ne ko'ja lende ame ga kēddī ko'dō ne.

⁴ Rōmōyī bō ame ko'dōkō ṅgī 'dō bilaka pili kikali bo ne, bo o'dō lende abo ga dē rō kusu. Ne oṅgō, kina kōzō 'bēyī nime, lende lōbu naga nime kēddī ko'dō ne o'dōkō ziyī gō kari kileme rōyī zi bilaka pili."

⁵ Ya naga nima liṅṅ pele rō lōndō 'ba Yēsu ga tine liṅṅ i'di dōnnī dē gō lende abo. Kina ma ki'di liṅṅ kiya lende nima tara ne.

⁶ Bo iya te, "Kada 'ba tari ma yayi ne dē gba. 'Beye kada pili ēdī rō ma laka ziye.

⁷ Bilaka 'ba dōliṅṅ nime inza ko'ji ye. Ne 'bama nime mō'bō nduwē tileme gō lende kirasi 'bēnnī ga zinnī ne, kina me liṅṅ kēdī ko'ji ma gōmo.

⁸ Arike mī karama nima. Ne ma 'bama mari dē, rōmōyī kada 'ba tari ma yayi na dē gba."

⁹ Yēsu iya lende nime te zi lōndō bo ga. Kina bo kileke abo ṅgī tōti mbowa Galilaya.

¹⁰ Kina odo lōndō bo ga kēnyī kari 'deni to'dō karama nima Yudayi tine, bo ēnyī gbī kozi kari yayi. Tine

bo ari dē kileme rō bo yaga bi kōpō. Bo ari abo ṅgī lowo.

¹¹ Turu 'ba Yudayi ni ēdī rō toma gō bo di mī lōnggō bilaka konzi 'ba karama naga nima. Liṅṅ kēdī rō tititi bo di zi bilaka, iya te, "Bō nime bo ēdī yala?"

¹² Gō kō'du mo na bilaka pili kēdī 'deni ṅgī rō tiya lende abo rō kore. Ya mōtō ga iya te, "Bō nime bilaka laka na."

Ya mōtō ga iya te, "Aa, bo ēdī ka kindēndē bilaka ti lende abo naga nima rō tūndēndē."

¹³ Tine bilaka naga nima iya lende nima dē yaga bi kōpō, rōmōyī liṅṅ ere turu 'bēnnī ga.

Yēsu Iyandi Wa Mi Reki 'Ba Rō Lōbu

¹⁴ Kina odo kōmō 'deni mī zana 'ba karama nima tine, na Yēsu kēnyī ṅgī kari mī reki 'ba rō lōbu 'ba Bōko'ba. Kina bo ki'di ṅgī tiyandi kōmō bilaka di yayi.

¹⁵ Lende ame ga bo kiya ne igayi turu 'ba Yudayi ni 'deni. Kina liṅṅ kiya te, "Bō nime bo ikali lende naga nime totondo ga? Ne bō kōmō kiyandi ze naga nime iyandi bo dē yo 'di?"

¹⁶ Kina bo kēnyī kiya zinnī, bo iya te, "Lende naga nime mēdī miyandi ne, lende ma na dē. Lende 'ba Bōko'ba na. Bo na me koja ma kako dōliṅṅ nime bine.

¹⁷ Bilaka ame ga ko'dōkō to'dō ako'dōkō 'ba Bōko'ba ne na 'jaa ti kikali akiyandi nime. Ala lende ma na ya, ala 'ba Bōko'ba mo na ṅgī ya liṅṅ na ti kikali 'jaa.

¹⁸ Rōmōyī bilaka ame kēdī kiyandi kōmō bilaka bo kebe tiya mo, bo kiya te, akiyandi nime lende abo na, ziye ṅgī 'dō tikali mo rō ma laka bōtō nima o'dōkō abo ka 'dō bilaka kiya te bo na rō bilaka ma lōbu. Ne bō ame kako 'ba bo kiya te, bilaka mōtō na koja bo ti akiyandi laka nime ne, ziye tikali mo rō ma laka bo na rō bo lende kodōrō kina lende kēnyē inza gbī mī bo.

19 Kozo ma kongoke, Musa na me kugu kö'du ki'di 'ba Boko'ba ziye, ne boto ma koto moto ame 'do kö'bö ngi toro kö'du ki'di nime di mi löngö ye bina ne inza yo. Ne eddi komake goma 'do tupö ma yaga go wa'di?"

20 Bilaka ma konzi ame ga kedi yayi ne enyi kiya zi Yesu, iya te, "Rumö na kedi ko'do yi. Ye mo na kedi koma göyi mo 'do tupö yi?"

21 Yesu iya te, "Tönë mo'do 'bama wa nge do koto mi kada 'ba ro kindawo ne, i'dike lende mo kebe kilikö doye pili go wa'di?"

22 Ne kpe 'böwu, ebeke tilele kole kuru 'be ga mi kada 'ba ro kindawo. Kozo lende mo ame Musa kiya ne tara. Ne dikalike 'deni ngi ro ma laka, akilele nima lende 'ba Musa na de römöyi bulöbu ma molo naga tonë bine oloma gbi to'do mo tara.

23 Kina me keddi kileleke kole titi mi kada 'ba ro kindawo 'do kileme lende koro 'ba kö'du ki'di ame Musa kugu ziye ne. Ne go wa'di na kenyike ro 'diri tö go ako'do 'bama ame mileño yida ro bilaka pili mi kada 'ba ro kindawo ne ya?

24 Kinza kodoroke bici lende de ngi roma go wa ame ga keddi ko'jake ti komoye ne. Ziye 'do kodoroke bici lende ti lende laka mo."

25 Kina bilaka moto ga 'ba Yeros-alema kenyi ngi tilende ro bo, iya te, "Demba bo tonë turu ze ga kedi ro toma go bo 'do tupö bo ne, bo na me ne ya?"

26 Ne ongoke yayi bine bo edi kilende ngi ro do ngölö. Turu iya a moto de gbi zi bo yo. Ala motoga lijë ti komeri 'deni, kiya te bo na ro Kurisitö mo ame Boko'ba kedi koja kako di mitoro ne oto?

27 Tine Kurisitö mo ame kedi kako di mitoro ne, boto inza kicali dolinjo mo. Ne 'ba Yesu mo nime, tondo ze pili dikali dolinjo abo?"

28 Kina odo Yesu kedi 'deni tiyandi komo bilaka di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tine, bo enyi ngi kiya ro ma kembe, bo iya te, "Kpe nima, ikalike ma ra? Dolinjo ma ame mako

di teyi ne, ikalike ra ngi? Tako nime mako bine ne, mako de go doma. Boko'ba ame koto kpöki mitoro ne na koja ma. Ne ikalike bo de yo.

29 Ma 'bama mikali bo 'deni, bo na me koja ma 'do ki'di ma mako bine ne."

30 Kina lijë ko'doko ngi 'do tinda'ba bo go lende nime. Ne tine boto moto osa közini de ro bo römöyi kada abo ame Boko'ba ki'di 'do bilaka kinda'ba bo teyi ne omö de gba.

31 Bilaka ma konzi moto ga i'di dönni 'deni ngi go lende abo. Kina lijë koloma ngi ro tiya mo, iya te, "Yesu nime na ngi ti kedi ro Kurisitö mo tonë Boko'ba kedi koja kako di mitoro ne, römöyi a moto inza kpe ame go bo moto kako ko'do kulöwö ro do kiteli di do ame ga bo ko'do ne."

32 Kina odo Parosi moto ga kuwö lende nima bilaka naga nima kiya ne 'deni te tine, lijë enyi ngi kari tususu kpenni ti löbu 'ba bo akumu ni. Kina lijë kenyi ngi koja bo kanya 'benni ga kari tinda'ba Yesu.

33 Yesu oloma ro tiya mo zi bilaka naga nima yayi, bo iya te, "Medi moloma nge tiye bine mbowa tine medi mui ama doma, mileki mari zi bo ame koja ma kako bine ne.

34 Kina ti kebeke 'deni ngi toma goma, ne inza ko'jake ma kpe römöyi inza kikalike tari tömö nbö mi go bi ame medi teyi ne."

35 Kina turu moto ga kenyi ngi tiya mo ro go rönni, lijë iya te, "Wa'di mo ga na bo kedi kiya 'ba bo tara? Bo edi kari nbö kulöwö te yala ga kina bo kiya te dinza do'jake bo? Ala bo edi ko'doko tari toloma zi bilaka ze ame ga kedi koloma mi doyayi 'ba bo löwö ne oto. Motoga bo edi ko'doko tari tiyandi komo bo löwö naga nima di yayi.

36 Ne ma kinza tara yo dene bo ti kiya te odo domake bo pele dinza do'jake bo? Lende kiya wa'di mo ga na bo kebe kiya 'ba bo, bo kiya te

gɔ bi ame bo kɛdɪ kari teyi ne, dinza dikalike 'beze tɔmɔ teyi?"

Yɛsu Mini 'Ba Dɪdɪ

³⁷ Kina ɔɔɔ kɔmɔ 'deni mɪ tɔ'dɔ 'ba tote karama nima ame rɔ kada ma lɔbu 'ba karama mo ne tine, Yɛsu ɛnyɪ kɔrɔ tɔrɔ kɔmɔ bilaka naga nima. Kina bo kuwɔwɔ dɔ bo rɔ ma kembe, bo iya te, "Ya ame ga kɛdɪ ti koda mini ne, i'dike lijɛ kako zɔ tuwɛ mo.

³⁸ Lende nime ɛdɪ 'deni kɔzɔ ma tɔnɛ kugu mɪ buku 'ba Bɔko'ba ne, ame kiya te, 'Ya ame ga ki'di dɔnnɪ 'deni ngɪ rɔ ma laka gɔ lende ma ne, mini 'ba dɪdɪ ti kɔlɔ 'deni di mɪnnɪ kɔzɔ yɔpɔ tara.' "

³⁹ Dɔngala nime, Yɛsu ɛdɪ kiya gɔ lende 'ba Nyɪ Kɔtɔ Laka ame Bɔko'ba kɛdɪ kɔ'dɔkɔ ti'di mo zi ya ame ga ki'di dɔnnɪ gɔ lende 'ba Yɛsu ne. Mɪ kada nima yayɪ Bɔko'ba i'di Nyɪ Kɔtɔ Laka dɛ gba zi bilaka rɔmɔyɪ Yɛsu ileki dɛ gba kari mɪtɔrɔ.

⁴⁰ Lende nime Yɛsu kiya ne, ɔɔɔ ya mɔtɔ ga kuwɔ 'deni tine lijɛ ɛnyɪ ngɪ kiya te, "Rɔ ma laka bɔ nime, bo na ngɪ rɔ bɔ kumɛ lende mo tɔnɛ Bɔko'ba kɛdɪ koja ne."

⁴¹ Ya mɔtɔ ga iya te, "Bɔ nime na rɔ Kurisɪtɔ."

Ya mɔtɔ ga iya te, "Bɔ nime Kurisɪtɔ na dɛ rɔmɔyɪ Kurisɪtɔ inza rɔ bilaka 'ba Galilaya.

⁴² Rɔmɔyɪ ugu 'deni mɔlɔ mɪ buku 'ba Bɔko'ba, iya te, Kurisɪtɔ ɛdɪ kɔdɔ di mɪ kupɔ ɲere Dawidi. Kina gɔ kɔyɔ bo Beteleme mɪ dɔlɪɲɔ 'ba Dawidi."

⁴³ Lende kiya 'ba bilaka naga nima oza mɪnnɪ 'deni kɔzɔ a nima tara.

⁴⁴ Kina ya mɔtɔ ga kɔ'dɔkɔ ngɪ tinda'ba Yɛsu, ne tine bɔtɔ mɔtɔ osa kɔzɪnɪ dɛ du te rɔ bo.

Ndɔ'ji 'Ba Parosi Ni

⁴⁵ Kina ɔɔɔ bɔ kanya naga nima kɛnyɪ kileki 'deni kari zi Parosi ni ti lɔbu 'ba bɔ akumu naga nima tine, lijɛ ɛnyɪ kititi bɔ kanya naga nima, iya te, "O'deke Yɛsu mo dɛ kako zize bine gɔ wa'di?"

⁴⁶ Bɔ kanya naga nima iya te, "Wɔwɔ, dɔ'ja bɔtɔ mɔtɔ dɛ gba ame kiya lende kɔzɔ lende kiya 'ba bɔ nime."

⁴⁷ Lijɛ iya te, "I'dike bo ku'bɔlu ye 'deni gbɪ.

⁴⁸ Uwɔke ra ze Parosi ni ti lɔbu 'be mɔtɔ ga diya lende abo naga nima rɔ lende laka?

⁴⁹ Ya ma yawa naga na ɲge ma kɛdɪ kutɪ gɔ lende abo naga nima ne rɔmɔyɪ lijɛ ikali kɔ'du ki'di 'ba Bɔko'ba dɛ. Kada mɔtɔ Bɔko'ba ɛdɪ ku'du lijɛ mɪ pa'do 'ba Gehena."

⁵⁰ Kina Parosi ma tɔnɛ kɪdɛkɪ mɔyɪ mo rɔ Nɪkuduma bo kako pa mɔlɔ zi Yɛsu ne kɛnyɪ ngɪ tɔrɔ tiya lende zɪnnɪ,

⁵¹ bo iya te, "Oɲgɔke te, inza rɔ ma laka mɪ kɔ'du ki'di ze ame Bɔko'ba ki'di zize ne 'dɔ tɔdɔ karama ngɪ dɔ bɔ mɔtɔ tara kinza ma kuwɔ lende 'ba kpamo titi kɔɲgɔ ndɪ lende mo."

⁵² Lijɛ ileki zi Nɪkuduma, iya te, "Nɪ 'deni gbɪ rɔ bilaka 'ba Galilaya mɔtɔ? Ari kɪdɛkɪ buku 'ba Bɔko'ba te, ti kɔ'ja kugu yayɪ, iya te, bɔ kumɛ lende 'ba Bɔko'ba inza kɔdɔ di mɪ Galilaya."

⁵³ Kina lijɛ pili kɛnyɪ kɪyɛyɪ rɔnnɪ ngɪ kari lɪɲɔ 'bɛnnɪ ga rɔ kɔtɔkɔtɔ.

8

¹ Yɛsu ɔɔɔ ngɪ di mɪ rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba bo kari dɔ dɔku 'ba Bilaya.

Yɛsu Ni Ti Kɔ'du Ki'di

² Mɔlɔ mɪ dɔɲbɔ na Yɛsu kileki ngɪ kari mɪ reki 'ba rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba. Kina bilaka kɔtɔtɔ rɔnnɪ ngɪ ɲbanɪ zi bo yayɪ. Kina bo koloma ngɪ bɛrɪ tiyandi lijɛ.

³ Kina bɔ kɔmɔ kiyandi mɔtɔ ga ti Parosi ni kako ngɪ zi bo. Lijɛ o'de 'ja mɔtɔ ame kinda'ba 'deni di bi 'ba tɔ'dɔ yɛrɪ. Lijɛ i'di 'ja nima kɔrɔ kɔmɔ bilaka konzi naga nima.

⁴ Kina lijɛ kɛnyɪ kititi Yɛsu, iya te, "Bɔ kɔmɔ kiyandi, 'ja nime dinda'ba lɔko di bi 'ba tɔ'dɔ yɛrɪ.

⁵ Kina kɔzɔ ame kugu 'deni mɔlɔ mɪ kɔ'du ki'di 'ba Bɔko'ba ma Musa kugu zize ne, iya te, 'ja ma kɔ'dɔ yɛrɪ kɔzɔ a nime te 'dɔ ku'du ti kulugbɪ

döku köle yaga. Ne ma 'bëyi iya tondo?"

⁶ Akititi nime lijë ëdi koma kpa Yësu timo ro toma römöyï odo kiya te bo kiya lende moto ro ma kënyë go lijë kari kusus bo timo zi turu. Tine bo ileki abo domo dë. Bo odi abo do bo ngi le bëri tugu do yayi ti dokole közi bo.

⁷ Kina lijë koloma ngi nduwë ro tititi bo ro aliri. Kina bo kombi do bo ngi toro, bo kënyï kileki zinni, iya te, "Odo kiya te bo moto di mi löngö ye nima bina, bo kikali ro bo, bo ko'do lende kënyë moto dë, bo kënyï dogba ku'du 'ja nima ti döku."

⁸ Kina bo kodi do bo ngi gbi bëri tugu do yayi ti dokole közi bo.

⁹ Kina odo bo komo kiyandi naga nima kuwö lende nime 'deni kozo a nime te tine, lijë ënyï ngi tu'bögö rönni ro kotokoto kita'ba yaga di ngila bo. Ya ma löbu ro do kiteli mo ga tönë lijë na kisaki tado dogba yaga. Kina ro nburunburu mo tine Yësu ni na kola 'deni ngi nge riyö yayi ti 'ja tönë komo tindï naga nima.

¹⁰ Bo ombi do bo toro kina bo kititi 'ja nima, bo iya te, "Lijë ëdi yala? Boto ma koto moto odo karama dë du te döyï?"

¹¹ Loko iya te, "Nere, boto moto inza."

Bo ileki kiya zi 'ja nima, bo iya te, "Kina ma gbi, minza modö karama döyï. Ari ë'bi, ne kisaki di mi kada nime tane kinza kari ko'do lende kënyë moto dë kpe."

Yësu, Bi Kopo 'Ba Dolijo

¹² Di pötö mo 'deni yayi tine na Yësu kënyï kiya zi Parosi ni, bo iya te, "Ma na ro bi kopo zi dolijo nime. Ya ame ga pili kösö 'deni goma ne ilingere dë kpe mi bi kölu. Bi kopo nime ti kididi lijë 'deni ngi yaga ro ma lölöwö."

¹³ Parosi naga nima ënyï kileki kiya zi bo, iya te, "Lende yawa 'bi naga nima dongo 'deni, ni ë'bi ngi ka kozo bilaka ame kedï kodoro bici lende abo do bo ne."

¹⁴ Bo ileki domo zinni, bo iya te, "Lende yawa na dë. Ne odo kiyake pele te medï miya lende naga nime dömöyï lende 'ba gbagba ma, ele gbi. Römöyï ma bo mo, ma na mikali go bi ame mako di teyi ne, kina ma na gbi mikali go bi ame medï mari teyi ne. Kpe nima bina, ikalike dë mako di yala, ala medï mari yala.

¹⁵ Kpe 'beye ëddi ko'doke burë 'ba roma ngi kozo burë ko'do 'ba bilaka lesi tara, ne 'bama minza mo'do burë 'ba boto.

¹⁶ Ne odo kiya te mo'do burë 'ba bilaka pele, burë ko'do ma ti kedï ngi ro ma kodoro römöyï minza mo'do go doma. Dëdi do'do ze ti 'bu ma ame koja ma kako di mitoro ne.

¹⁷ Ne ongo, lende nime ugu 'deni molo mi kö'du ki'di ame ki'di ziye ne, iya te, odo bo kodoro bici lende riyö kiya pili ro lende kotokoto nima, lende nima ëdi ngi ro ma laka.

¹⁸ Kina me ma ro bo kodoro bici lende ma kina 'bu ma ame koja ma kako bine ne, bo gbi ro bo kodoro bici lende ma."

¹⁹ Parosi naga nima ënyï kiya zi bo, iya te, "'Bu yi mo ëdi yala?"

Bo iya te, "Kpe ikalike 'bu ma dë. Kina gbi ikalike ma dë. Römöyï odo kiya te kikalike ma 'deni, ti kikalike 'bu ma gbi."

²⁰ Lende nime Yësu iya di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ko'ja bo kedï ro tiyandi komo bilaka di go bi ame bilaka kedï ki'di kpa közi ki'di 'bënni ga zi Boko'ba di teyi ne. Mi kada nima yayi turu inda'ba bo dë römöyï kada abo ame Boko'ba ki'di 'do bilaka kinda'ba bo yimo ne ömö dë gba.

²¹ Di pötö mo na Yësu kënyï kiya zi turu löbu naga nima, bo iya te, "Medï mari ama kada moto kina ti kënyike 'deni ngi toma goma, ne inza kikalike tari tömö go bi ame medï mari teyi ne. Ti kö'böke mi lende kënyë 'be ga nbö mi töle."

22 Turu naga nima iya te, “Lende abo nima, bo kiya te dinza dikalike tari go bi ame bo kedi kari teyi ne, bo edi ko'doko tari tupo ro bo yaga?”

23 Bo iya te, “Kpe 'beye ro 'ba dolingo nime. Ne ma 'bama mako di dayayi 'ba mitoro. Kpe 'beye di mi dolingo nime. Ne ma 'bama minza di mi dolingo nime.”

24 Go ko'du mo kina ma 'do ki'di miya te ti ko'böke mi lende kenyé 'be ga nbö mi töle. Odo kiya te ki'dike doye de ngi gomo ro ma laka ma na ro bo ame ro ma mo ne, ti ko'böke mi lende kenyé 'be ga nbö mi töle.”

25 Lije enyi kititi bo, iya te, “Ni ye mo na?”

Bo iya te, “Ma na ro bo ma tone miya lende mo pa ziye bine ne.”

26 Medii ti lende nbanji 'do tiya mo go lende 'be. Kina medii gbi ti lende moto ga nbanji ame go mo'do bure 'be timo. Bo ame koja ma kako dolingo nime bine ne, lende abo ro ma kodoro. Kina lende ame ga nge muwo di kpa bo ne, kina me medii miya ziye kpe bilaka 'ba dolingo nime.”

27 Lende nime Yesu kiya ne, turu naga nima ikali de ma bo kedi ro tiya lende 'ba 'bu bo Boko'ba.

28 Kina bo kiya zinni, bo iya te, “Ma kole 'ba bilaka lesi, ti kutotike ma 'deni do ngeri toro kupoke ma. Ne tine ti kikalike ma ngi 'jaa ro bo ame ro ma mo ne, kina ti kikalike gbi 'jaa omba wa naga nime medii mo'do ne, minza mo'do go doma. Kina ti kikalike ngi ro ma laka wa ame ga nge 'bu ma kiya zo ne na ma ga medii miya zi bilaka ne.”

29 Bo na koja ma kina bo obö tö bi koto, bo ola ma de kutu ma romoyi lende ame ga medii mo'do ne, kina kiyeyi doki'di bo.”

30 Lende nime Yesu kiya ne i'di bilaka ma konzi moto ga ngi ki'di donni go lende abo.

Kupo Ma Laka 'Ba Abarayama

31 Yesu enyi kiya zi Yudayi naga nima ki'di donni 'deni go lende abo

ne, bo iya te, “Odo kiya te ko'doke wa pili ngi kozo ame medii miyandi ye timo ne, ti keddike ngi ro ma laka ro bo kosö goma ga.”

32 Kina gbi ti kikalike lende laka 'ba Boko'ba ngi. Kina lende laka 'ba Boko'ba ti ki'di ye ngi kolomake ro do ngolo. Kinza keddike ra kpe ro atoli.”

33 Bilaka naga nima iya te, “Ze kupo Abarayama ga na. Molo kako di zi 'bu ze lobu ga boto inda'ba ze de ro atoli. Go wa'di na kiya te ti doloma ro do ngolo?”

34 Bo iya te, “Ro ma laka miya ziye, bilaka pili ame ga ro bo ko'do lende kenyé ne, lende kenyé inda'ba 'deni ro 'boki. Kina lende kenyé na 'deni le'jete ro bo donni.”

35 Kozo ma kikalike atoli oloma de ko'bö nburu ro kole 'ba lingo. Ne kole 'ba bo do lingo na ti koloma ngi nburu ko'bö kpa döbösi 'ba 'bu bo nima.”

36 Kina odo kiya te kole 'ba Boko'ba na kuté goye 'deni di zi bo ame kinda'ba ye ne, boto moto inza kpe ame 'do kedi ro bo doye.”

37 Mikali ye 'deni ngi ro kupo Abarayama ga. Ne eddi komake kori 'ba tupo ma go wa'di? Lende kiya ma naga nime na konji de doki'di ye?”

38 Lende naga nime medii miya ne na ro ame 'bu ma kileme zo. Kina 'beye ndobo ame ga gbi 'bu ye kileme ziye ne na ma ga gbi keddi ko'doke.”

39 Lije iya te, “Abarayama na ro 'bu ze.”

Kina bo kenyi kileki domo zinni, bo iya te, “Inza tara. Ma kiya te keddike ra ngi ro kole 'ba Abarayama ga देने eddi ko'doke gbi kozo 'ba Abarayama.”

40 Ne le'jete eddike e'be za ro toma kori ame 'do kupoke ma timo, ma mo tone medii miyeti lende ma laka ame ga muwo di kpa Boko'ba ziye ne. Lende ko'do 'ba Abarayama inza tara.”

41 Ndobo ko'do do 'bu ye na ma keddike ro to'do mo ne.”

Lijë iya te, “Ze kole köyö mi manba na dë. Boko'ba na nge koto ro 'bu ze.”

⁴² Bo iya te, “Ma kiya te Boko'ba na kedi ra ro 'bu ye dene eddi k'oke ma romoyi tako nime mako ziye bine ne, mako di zi Boko'ba. Mako de go doma. Boko'ba na koja ma.

⁴³ Ne kpe bilaka o'dokoke de tuwo lende naga nime medii miya ne go wa'di? Lende ma laka kozo a nime te na ko'jike?

⁴⁴ Ne ongo, 'bu ye na ro Satani romoyi wa ame ga bo ko'doko ne kina ko'dokoke to'do mo. Bo 'ba bo 'deni molo ro bo a kupo. Bo o'doko abo de to'do lende laka 'ba Boko'ba romoyi bo ilagi lende laka 'ba Boko'ba 'deni molo pili. Wa 'ba bo ma bo ko'bo to'do mo na ro tunzo beti romoyi bo bo beti na. Kina bo 'deni ro nere 'ba beti.

⁴⁵ Ne 'bama nime, medii miya lende laka 'ba Boko'ba ziye ne na me ki'di kilagike ti'di doye go lende ma ne.

⁴⁶ Ongoke lende naga nima medii mo'do ne te. Ma kenyë mo ga edi? Odo kedi, iyake zo. Ne odo lende ma naga nima kedi me ro ma laka ne, o'dokoke de ti'di doye gomo go wa'di?

⁴⁷ Ya ame ga ro kole 'ba Boko'ba ne edi kuwo lende 'ba Boko'ba. Ne kpe 'beye nime inzake ro kole 'ba Boko'ba romoyi ilagike lende abo 'deni.”

⁴⁸ Lijë iya te, “Ni nime, ni na de ngi ro ma laka ro bo rumo 'ba Somorona kozo ma tone diya bine ne?”

⁴⁹ Bo iya te, “Ma bo rumo na de. 'Bama ro toro 'bu ma. Ne kpe ebeke 'beye za titi'ja ma.

⁵⁰ Wa naga nime medii mo'do ne minza mo'do 'do bilaka koro ma gomo, kiya ma ro bilaka ma lobu. Bo moto edi ame bo ko'doko 'do bilaka koro ma ne. Bo na ro bo ame kedi kodoro bici lende ma ro ma kodoro ne.

⁵¹ Ro ma laka miya ziye, ya ame ga kedi ko'do lende pili ngi kozo wa ame ga medii miya ne, a moto ro tole inza kikali du te tomö donni.”

⁵² Lijë iya te, “Ni bo nime, dikali yi 'deni ro ma laka. Ni bo rumo na. Iya te bilaka ame ga ko'do lende kozo ko'du kiya 'bi naga nima inza kole kpe. 'Bu ze lobu Abarayama ni ole 'deni pili ti bo kume lende ma lobu 'ba Boko'ba tone ga.

⁵³ Go wa'di na kebe kiya 'beyi royi mbiri lobu di do 'bu ze lobu Abarayama ni ma ti bo kume lende ma lobu 'ba Boko'ba ame ga kole ne? O'doko to'do royi ro wa'di?”

⁵⁴ Bo iya te, “Ma 'bama nime, miya roma de te medii mbiri. Odo kiya te miya kozo a nima tara, lende ma inza kpe ko'do oto. 'Bu ma nima keddi kidেকে moyi mo ro Boko'ba keddi koro ne, bo na nge kiya te medii mbiri.

⁵⁵ Ne kpe 'beye ikalike bo de. Ma na nge mikali bo. Ne odo miya te mikali bo de, ma 'deni gbi ro bo beti kozo 'beye. Ne ongo, kina me mikali Boko'ba, wa pili ame ga bo kiya zo ne, kina me ga medii ro to'do mo.

⁵⁶ 'Bu ye lobu Abarayama edi ti mi keyi romoyi mi kada nima yayi Boko'ba iya zi bo, iya te, ti ko'ja kada ma ame medii mako timo dolingo nime ne 'deni ngi. Kina me bo o'ja 'deni ngi. Go ko'du mo bo 'deni ti mi keyi.”

⁵⁷ Lijë iya te, “Ni nime koma koo 'bi omö de gba kuluku koto yo. Ro ma tondo mo ga na kebe kiya te o'ja Abarayama?”

⁵⁸ Bo ileki domo zi ya naga nima, bo iya te, “Ro ma laka miya ziye gba kinza köyö Abarayama de, medii 'deni molo ro bo ame ro ma mo ne.”

⁵⁹ Kina lijë kenyi ngi tototo kulugbi doku 'do tu'du bo timo tupo bo yaga. Kina bo kenyi kolo abo ro bo ngi, bo kodo yaga di mi reki 'ba ro lobu 'ba Boko'ba yayi.

9

Yësu Ni Ti Bo Komo Kölu

¹ Kina odo Yësu kedi 'deni kilingere tine, do bo ondoso ngi ti bo koma kölu moto ame köyö 'deni molo ro koma kölu ne.

² Kina bo kōsō gō bo ga kēnyī kititi bo, lijē iya te, “Bo kōmō kiyandi, lende kēnyē 'ba yē na me ki'di 'dō kōyō bo nime rō kōmō kōlu ne? Lende kēnyē abo na ala lende kēnyē ko'dō 'ba 'bu bo ni na?”

³ Yēsu iya te, “Tōyō nime kōyō bo nime rō kōmō kōlu ne inza gō lende kēnyē abo ala gbī gō lende kēnyē ko'dō 'ba 'bu bo ni. Tine öyō bo nime rō kōmō kōlu 'dō ki'di Boko'ba kileme tigō abo tō zi bilaka mī tilenjo bo nime.

⁴ Ndōbo ame Boko'ba koja ma dōmōyī mo ne, mēdī mo'dō giri nime ko'ja gō bi kēdī gba rō mī kada. Rōmōyī korōndō owō dē kpe, ame bilaka lesi inza kikali kpe to'dō a mōtō.

⁵ Ne ame mēdī 'deni dōlinjo bine ne, ma na 'deni rō bi kōpō zi dōlinjo.”

⁶ Kina bo koto'bi woro ngī bēri, bo konyōpi mandō'dō mo ngī kosa kōmō bo kōmō kōlu tōnē.

⁷ Kina bo kiya te, “Ari kurōgō kōmōyī mī daa 'ba Siloma.” Ame 'jo 'ba mōyī mo nima tēgē “Oja 'deni.”

Kina bo tōnē kari kurōgō kōmō bo ngī. Na kōmō bo kōpō ngī bo kileki ngī kari linjo rō bo kōmō kōpō.

⁸ Kina odo bo nima kēdī 'deni linjo tine, bilaka ma mī tiri ma ngōsingōsi naga ti ya mōtō ga ame kikali bo 'deni mōlo tōnē pa bine rō bo kpassi ne, ako ngī tonjo bo, lijē iya te, “Wa, bo nime na dē tōnē kēdī koloma pa kpa kori 'dē yayi tokpassi wa ne?”

⁹ Ya mōtō ga iya te, “Yēē, bo na.”

Tine ya mōtō ga ēnyī 'bēnnī kiya te, “Bo nima na dē. Bo nime o'de rōni ka rō to'de ti bo.”

Kina bo kēnyī ngī kiya zinnī, bo iya te, “Ma na ngī nime.”

¹⁰ Ya naga nima iya te, “Kōmōyī ēnyī kōpō ko'ja gō bi totondo?”

¹¹ Bo iya te, “Bo nima kīdēkī mōyī mo rō Yēsu ne na konyōpi mandō'dō ti woro, bo kosa kōmō ma, na bo kiya zō gō mari murōgō kōmō ma mī daa 'ba Siloma. Kina me mari murōgō kōmō ma yō, na kōmō ma kōpō ngī.”

¹² Lijē iya te, “Yēsu mo ēdī yala?”

Bo iya te, “Mikali dē.”

¹³ Di pōtō lende nime na ya mōtō ga kēnyī koto bo tōnē ngī kari zi Parosi ni.

¹⁴ Kada nima Yēsu konyōpi mandō'dō ti woro kosa kōmō bo nima 'dō kōpō ngī yaga yimo ne, kada 'ba rō kindawo na.

¹⁵ Parosi ni ebe gbī tititi bo nima gō lende 'ba kōmō bo ame kēnyī kōpō 'bōwu yaga ko'ja gō bi ne. Tine bo ileki kiya zinnī, bo iya te, “Yēsu na ko'dō mandō'dō kōmō ma. Kina mari murōgō yō. Kina me kōmō ma kōpō ngī.”

¹⁶ Parosi mōtō ga iya te, “Bo nime ako dē du te di zi Boko'ba, ma bo kēdī kako ra ngī di zi Boko'ba dēne bo ēdī koro kada 'ba rō kindawo.”

Ya mōtō ga iya te, “Ne ma bo kēdī ra rō bo lende kēnyē tara dēne ndōbo löbu naga nime, bo ti kikali to'dō mo totondo ga?”

Parosi tōnē ga oza minnī 'deni kōzō a nime te.

¹⁷ Kina lijē kēnyī 'bōwu kititi bo tōnē, lijē iya te, “Wa'di na komeri 'bēyī gō lende 'ba Yēsu nima bo ki'di kōmōyī kōpō 'deni yaga ne?”

Bo nima iya te, “Bo bo kumē lende 'ba Boko'ba na.”

¹⁸ Parosi ni i'di dōnnī dē gba gō lende nima kiya te bo nima kōmō mo pa rō ma kōlu kina ma kēnyī 'bōwu kōpō yaga ne, lijē iya te bēti na ka. Kina lijē kīdēkī 'bu 'ba bo nima ti ma mo ngī kako zinnī.

¹⁹ Kina lijē kititi e'be 'bu mo naga nima, lijē iya te, “Kole 'be nime kiyake te öyō mōlo rō kōmō kōlu ne, bo na me? Ne kōmō bo ēnyī kōpō 'bōwu yaga tōne rō ma totondo?”

²⁰ Lijē iya te, “Dikali ngī rō ma laka bo kole ze na. Kina dikali 'deni gbī laka öyō bo mōlo rō kōmō kōlu.

²¹ Ne odo abo to nima kiyōpō kōmō bo tōne ne, dikali dē. Boto abo to nima kiyōpō kōmō bo ne, dikali eze dē gbī. Ititike bo. Bo na ma, bo inza gbī gba rō kole titi. Bo na ti kikali tiyētī lende abo nima.”

²² 'Bu bo ni iya tara rōmōyī lijē ere turu 'ba Yudayi naga nima. Rōmōyī

turu naga nima iya lende mɔto 'deni molo yayi, iya te, bilaka ame ga pili kiya te Yēsu na ro Kurisitō ame Boko'ba koja kako di mitoro ne, 'do ko'jɔɔ ɲburu yaga di bi tɔdo mi rō 'ba mōtu.

²³ Lende nima na ma 'do ki'di 'bu bo ni kiya te, "Bo na ma, bo inza gba ro kole titi. Ititike bo."

²⁴ Parosi ni ɛnyī 'bōwu gbī kīdēkī bo tōnē kako zīnnī. Kina lijē kiya zi bo, lijē iya te, "Ulōmu rōyī ti mōyī lōbu 'ba Boko'ba nime. Dikali 'deni bo nima bo kileɲo yi ne bo bo lende kēnyē na."

²⁵ Bo tōnē iya te, "Mikali dē ala bo bo lende kēnyē na ya? Wa 'bama ame mikali ne na nge ro ame ma pa molo ro bo kɔmɔ kōlu. Kina me tōne kɔmɔ ma kɔpɔ 'deni yaga ko'ja go bi."

²⁶ Lijē iya te, "Wa'di na Yēsu mo nima ko'do zīyī? Bo o'do tondo kina ma 'do ki'di kōmōyī kēnyī kɔpɔ yaga ne?"

²⁷ Bo iya te, "Ne o'ja miyētī lende naga nime 'deni gbī dɔgba ziye bine 'di, uwōke dē. Go wa'di na ko'dokoke 'bōwu 'do mēnyī gbī tīyētī mo ziye teyī? O'dokoke 'deni gbī tōsō go bo?"

²⁸ Kina lijē kēnyī ɲgī titi'ja bo tōnē, lijē iya te, "Nī 'bēyī na ro bo kōsō go Yēsu. Ne ze 'beze ro bo kōsō go 'bu ze lōbu Musa.

²⁹ Rōmōyī Musa na dikali nge Boko'ba koloma ro tilende teyī bine. Ne bɔto tɔ nima ro Yēsu ne, dikali dē bo ako di yala."

³⁰ Bo nima iya te, "Lende 'be igayi ma 'deni. Yēsu na me kiyɔpɔ kɔmɔ ma 'deni yaga. Tine kpe ikalike bi ame bo kako di teyī ne dē yɔ.

³¹ Dikali 'deni molo ro ma laka Boko'ba oloma dē tuwō do bo lende kēnyē. Tine lijē ame ga koro bo ko'do ako'doko abo ga ne, na nge bo kuwō dɔmo.

³² Bɔto mɔto uwō dē molo kako di bi tisaki bicī dɔliɲɔ nime ma bo mɔto kiyɔpɔ kɔmɔ bilaka ame kōyō 'deni molo ro kɔmɔ kōlu kɔzo a nime te.

³³ Ma kiya te bo nime ro Yēsu ne, bo kako dē ɲgī di zi Boko'ba dēne bo inza kikali to'do a mɔto."

³⁴ Parosi naga nima iya te, "Nī ame kōyō yi molo di mi ro bo lende kēnyē ne, nī na ko'doko 'do kēnyī tiyandi ze?"

Kina lijē koga bo nima ɲgī yaga.

³⁵ Tine ɔdo Yēsu kuwō 'deni, tēgē Parosi ni oga bo tōnē 'deni yaga na bo kari ɲgī tɔɲgo mo. Kina bo kititi bo nima, bo iya te, "I'di dōyī ra go lende 'ba kole 'ba bilaka lesi?"

³⁶ Bo nima iya te, "Nere, iya zō te 'di bo yē na, 'do mi'di dɔma go lende abo."

³⁷ Yēsu iya te, "O'ja bo 'deni molo. Ma mo nime ɲgī mēdī milende zīyī ne, ma na ɲgī ro kole 'ba bilaka lesi mo."

³⁸ Kina bo nima kileki ɲgī kiya zi Yēsu, iya te, "Nere ma, mikali yi 'deni ɲgī tōne ro ma laka ro kole 'ba Boko'ba."

Kina bo kolɔdo ɲgī bēri tīlēlu Yēsu.

³⁹ Yēsu iya te, "Mako 'deni dɔliɲɔ bine 'do toza mi bilaka 'do ki'di ya ame ga ro bo kɔmɔ kōlu ne ko'ja bi, kina go ya ame ga ro bo kɔmɔ kɔpɔ ne, go kɔmɔ mo kebe kōlu yaga."

⁴⁰ Parosi mɔto ga ēdī gbī ti Yēsu ni yayi. Kina ɔdo lijē kuwō lende nima 'deni tara tine, lijē ɛnyī kiya zi Yēsu, lijē iya te, "Lende kiya 'bi nima iya te ze bo kɔmɔ kōlu na gbī?"

⁴¹ Bo iya te, "ɔdo kiyake te ēddike ro kɔmɔ kōlu, inzake ti lende kēnyē. Ne iyake roye ro bo kɔmɔ kɔpɔ. Kina ma lende kēnyē 'be ga ti kulōmō kō'bō tiye."

10

Dɔɲgala 'Ba Bo Koda Kamölö

¹ Yēsu iya te, "Ro ma laka miya ziye, ɔdo kɔɲgɔke bilaka mo kēdī kari kpa jɔlo 'ba kamölö tine bo kēnyī kēkī za kebe do reki kinza bo kari dē kebe kpa dōri nima, ikalike bo laka bo bo 'bögō na. Bo ako tu'bögō kamölö naga nima.

² Ne bo ame ɔdo kɔɲgɔke kēdī kari kpa jɔlo kɔdo ɲgī kebe kpa dōri

nima, bo na rɔ bɔ koda kamölö naga nima.

³ Bo na ti bɔ koda kpa dörī 'ba jɔlɔ nima kurögö kpa dörī zi bo. Kina ɔɔ bo kidëki kamölö abo naga nima ti möyi mo ga rɔ kɔtɔkɔtɔ, kina lijë kedi kuwö dɔ bo ŋgi. Kina bo ti koja lijë yaga di mi jɔlɔ.

⁴ Kina ɔɔ bo koja lijë 'deni pili yaga tine, bo ti kösö ŋgi dɔgba zinni bo kari toda lijë. Kamölö abo ga ikali mugu bo, na kösö ŋgi gɔ bo.

⁵ ɔɔ bɔ löwö mɔtɔ ame 'beri lijë kikali mugu mo dë ne na kako kidëki lijë, lijë inza kösö gomo. Lijë pili edi kirija ë'benni mökö."

⁶ Yësu iya lende nime rɔ dɔngala zi Parosi naga nima kɔzɔ a nime te. Kina tine lijë ikali 'jɔ mo dë.

⁷ Kina bo kënyi kiya zinni, bo iya te, "Rɔ ma laka miya ziye, ma na rɔ kpa dörī 'ba jɔlɔ.

⁸ Ya naga nime kako dɔgba di zö ne bɔ akolɔ ni ma ti bɔ 'bögö ni na. Kina kamölö inza kikali tari tösö gönni.

⁹ Ma na rɔ kpa dörī. Ya ame ga pili kedi kɔɔ kebe zö ne lijë ɔmɔ 'deni di mi tolë kina lijë ti kilële rönni 'deni ŋgi nduwë kebe teyi gbī kinza lisa 'ba a mɔtɔ.

¹⁰ Römöyi bɔ 'bögö naga nima, akikali 'benni ŋge rɔ tu'bögö mo ti tupö mo kina gbī ti tirasi mo. Ne ndɔbɔ 'bama ame mako gomo ne na rɔ ti'di didi ti tigo zi bilaka ma ga.

¹¹ Ma na rɔ bɔ koda kamölö ma laka, ame kilanja rōni 'deni 'dɔ kolë gɔ kamölö abo ga.

¹²⁻¹³ Bilaka mɔtɔ ame ɔɔ kiya te bo kinza rɔ bɔ dɔ kamölö, bo kedi koda abo kamölö mo tɔ naga nima ŋge dömöyi lende 'ba girisi, bo omeri abo lende 'ba kamölö naga nima dë. Kina ɔɔ bo ko'ja kuruku kedi kako, bo edi kirija abo ŋgi yaga. Bo kola kamölö naga nima zi kuruku kinda'ba mɔtɔ ga kiyeyi mi kɔsɔ mo ga ŋgi rɔ kɔtɔkɔtɔ. Bo irija abo yaga römöyi kamölö abo ga na dë.

¹⁴ Ne ma 'bama na rɔ bɔ koda kamölö ma laka. Mikali kamölö ma

ga me rɔ kɔtɔkɔtɔ. Kina lijë me ikali ma gbī.

¹⁵ Kɔzɔ 'bu ma ame kikali ma kina mikali bo gbī ne tara. Kina me milanja roma 'deni 'dɔ mölë gɔ kamölö ma ga.

¹⁶ Kina mēdi gbī ti kamölö mɔtɔ ga ame kinza gba mi jɔlɔ nime bine ne. Ndɔbɔ ma na gbī rɔ to'de mo kako bine. Lijë ti kuwö dëki 'ba dɔma 'deni. Kina kamölö pili ti kedi 'deni ŋgi rɔ dɔtumu kɔtɔ. Kina bɔ koda mo ti kedi 'deni ŋgi le kɔtɔ.

¹⁷ Onḡoke, kina me mi'di roma 'deni zi bilaka lesi 'dɔ kupö ma gɔ mēnyi mididi 'jaa rɔ ma lölöwö. Gɔ lende mo na ma ki'di 'bu ma Boko'ba kɔ'ɔ ma kulöwö ne.

¹⁸ Ne bilaka inza kikali tupö ma gɔ dönni. Ma na mēdi mi'di roma zinni 'dɔ gɔ lijë kupö ma. Mēdi ti tigo 'ba ti'di roma zi bilaka gɔ kupö ma. Kina mēdi gbī ti tigo 'ba tēnyi tididi 'böwu di pötö tolë. To'dɔ wa naga nime, Boko'ba 'bu ma ose gomo 'deni pili zö."

¹⁹ Lende naga nime Yësu kiya te ne i'di turu 'ba Yudayi naga nima ŋgi koza minni.

²⁰ Ya ma konzi mɔtɔ ga di mi löngö lijë yayi iya te, "Bɔ nime, nöki edi dɔmo. Bɔ rumö na. Eddi kuwöke lende abo naga nima gɔ wa'di?"

²¹ Tine ya mɔtɔ ga iya te, "Lende kiya 'ba bɔ nime, lende 'ba bɔ nöki na dë. Bɔ nöki ti kikali tiyɔpɔ kɔmɔ bɔ kɔmɔ kölu?"

Yudayi Ilagi Lende 'Ba Yësu

²² Kina ɔɔ kömö 'deni mi kada 'ba karama 'ba tomeri gɔ tulömu rö löbu ame mi Yerosalema ne zi Boko'ba tine kada 'ba bi këyi ame kulöwö ne na 'deni.

²³ Kina ɔɔ Yësu kedi kilingere 'deni kebe mi dēdē ame ga ŋere Solomo ko'ba mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi ne,

²⁴ tine turu mɔtɔ ga ototo rönni ŋgi kako zi bo, lijë iya te, "Ni nime, lende 'bi ilikö dɔze sowa. Ni mo na ŋgi rɔ Kurisitö ame Boko'ba kedi koja kako dɔliŋɔ nime bine ne ala ni

mo na dē? Iya lende yaga bi kɔpɔ zize kinza kilikō dɔze dē.”

²⁵ Bo iya te, “Lende nime miya 'deni molo ziye. Tine kpe na ko'dɔkɔke e'be dē ti'di dɔye gɔ lende ma. Kina me gbī ndɔbɔ pili naga nime mēdī mo'dɔ ti kōzī kakpa 'ba 'bu ma Boko'ba ne ileme ma 'deni gbī laka ziye.

²⁶ Ne kpe ebe kilagike ti'di dɔye gɔmo rōmōyī kpe kamölō ma ga na dē.

²⁷ Kamölō ame ga rɔ 'bama ne uwō dɔma pili laka. Kina mikali lijē 'deni gbī. Kina me lijē pili ösö 'deni gɔma.

²⁸ Kina mi'di didī ma nburunburu 'deni zinnī kinza bɔtɔ mɔtɔ kirasi lijē ra. Bɔtɔ mɔtɔ ikali dē kpe 'dɔ kako kolo lijē di zö.

²⁹ Rōmōyī 'bu ma na ki'di lijē 'deni zö. Kina bɔtɔ mɔtɔ inza mi doliŋɔ nime bine ame kēdī ti tigo rɔ dɔ kiteli di dɔ 'bu ma. Kina me 'deni bɔtɔ mɔtɔ inza kpe ame 'dɔ kikali tako tolo lijē di zi bo.

³⁰ Rōmōyī ze ti 'bu ma rɔ akɔtɔ.”

³¹ Kina ɔdɔ bilaka naga nima lijē kuwō Yēsu kiya 'deni te bo rɔ akɔtɔ ti Boko'ba tine, lijē ɛnyī ngī totɔtɔ kulugbī dōku 'dɔ tu'du bo timo 'dɔ lijē kupō bo yaga gɔ lende kiya abo nima.

³² Tine bo ɛnyī kileki kiya zinnī, bo iya te, “O'jake ndɔbɔ naga nime mēdī mo'dɔ ne dē? Wa ame ga mo'dɔ ti kōzī kakpa 'ba 'bu ma ne, pili rɔ ma laka. Ne ɛddī ko'dɔkɔke tupō ma gɔ wa'di?”

³³ Lijē iya te, “Dinza dupō yi gɔ lende laka ko'dɔ 'bī. Dēdī do'dɔkɔ tupō yi gɔ dōlī 'bī ame kudōlī Boko'ba ne. Nī ame rɔ bilaka lesi ne ebe tombi dōyī kiya rōyī n̄bō rɔ Boko'ba.”

³⁴ Bo ileki kiya zi bilaka naga nima, bo iya te, “Kpe on̄gɔke tɔ ma, lende mɔtɔ ugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba, iya te, 'Kpe bilaka lesi, kpe gbī rɔ Boko'ba.’

³⁵ Kina kɔzɔ ame dikalike 'deni lende 'ba Boko'ba ö'bō nduwē rɔ ma kodɔrɔ. Kina me kɔzɔ duwōke bine Boko'ba bo iya zi bilaka naga nima

bo kilende teyi ne, bo iya te lijē gbī rɔ Boko'ba.

³⁶ Ne 'bama nime miya te ma kole 'ba Boko'ba na ne, ebe kiyake za 'böwu rɔ tudōlī Boko'ba totondo ga? Ma na n̄ge rɔ bɔ ame 'bu ma kigeli koja kako doliŋɔ nime bine rɔ bɔ laja abo.

³⁷ Kina ɔdɔ kiya te kongɔke wa naga nime mēdī mo'dɔ ne kinza 'deni ngī du rɔ lende 'ba Boko'ba tine, omba kina ti kikalike ma 'jaa ngī rɔ ma laka minza rɔ kole abo.

³⁸ Ne ɔdɔ ki'dike dɔye dē pele gɔ lende kiya ma naga nime, lende 'ba Boko'ba ame ga ko'jake ma mēdī mo'dɔ ne na ti ki'di ye kikalike ma ngī rɔ ma laka rɔ kole abo. Kina ti kikalike 'deni ngī omba ma ngī rɔ akɔtɔ ti 'bu ma. Kina 'bu ma bo gbī rɔ akɔtɔ tō.”

³⁹ Kina lijē ko'dɔkɔ ngī gbī tinda'ba Yēsu gɔ lende nime, ne tine Yēsu ɛnyī kolo abo rɔ bo ngī yaga di zinnī.

⁴⁰ Bo ɛnyī di Yerosalema yayi, bo kari kumu gönyī yöpö 'ba Yaradene. Bo kari koloma gɔ bi ma tönē pa Yowani koloma rɔ to'dɔ bapatisi dɔ bilaka di teyi ne.

⁴¹ Kina bilaka kolo ngī kari zi bo yayi. Tine bilaka naga nima oloma tiya mo rɔ gɔ rōnnī, lijē iya te, “Yowani o'dɔ lende ame ga kigayi bilaka ne dē tine bo iya lende 'ba bɔ nime rɔ Yēsu ne. Kina me bo kako 'deni ngī te kɔzɔ lende kiya 'ba Yowani tönē.”

⁴² Kina ma konzi ki'di dönñi ngī gɔ lende 'ba Yēsu di yayi.

11

Tölē 'Ba Lazara

¹⁻² Bɔ mɔtɔ rɔ Lazara ɛdī koloma Betaniya. Kina lēmi bo ga Mariya ni ti Marata ɛdī gbī koloma yayi. Mariya mo na tönē 'dɔ ko'de 'bu kato keke kulōwō mɔtɔ kinzanza rɔ Yēsu, loko kosa gbī ndī Yēsu ti sunē dönñi ne.

Kina ɔdɔ rɔkɔ'ɔ kinda'ba bɔ tönē rɔ Lazara ne 'deni,

³ lēmī bo ga tönē ěnyī koja laja go Yĕsu, iya te, “Nĕre, ako, bo murē yī ědī do rokō'ō.”

⁴ Kina ɔdo Yĕsu kuwō 'deni tara tine, bo iya te, “Rokō'ō 'ba Lazara nime nburunburu mo inza ro tölē. Tine rokō'ō nime i'di rōnī 'deni 'do Boko'ba kileme tigo abo timo zi bilaka, kina gbī 'do bo kileme tigo ma 'ba kole abo timo.”

⁵ Tine kozo ame Yĕsu bo kō'ō Mariya ni ti Marata ti löndō lijē Lazara nima pele ro mbembē ne,

⁶ bo oloma titi kō'dō tö'dō do riyō bi nima laja 'ba rokō'ō 'ba Lazara kō'ja bo teyi ne.

⁷ Kina bo kēnyī kiya zi bo kōsō go bo ga, bo iya te, “Ěnyike dilekike darike Betaniya.”

⁸ Lijē iya te, “Bo kōmō kiyandi, ya naga nima o'doko tönē 'do tu'du yi ti dōku kupō yi yaga gīrī naga nime di yayi. Ěddī kō'doko gbī tari 'böwu yayi go wa'di?”

⁹ Bo iya te, “Laka. Onḡoke kada te. ɔdo kada kodo 'deni ro mī dōnbo ědī keze nbo kōmō mī dōkōpiyari. Bilaka ame kēdī kilingere ro mī kada ne ikali dē ma 'do kila'ba mī gö ma titi ame ga mī kori ne, rōmōyī go bi ědī ro ma kōpō.

¹⁰ Ne ɔdo kiya te bilaka mōto kēnyī bi lingere ro mī korōndo, bo ědī kila'ba mī gö, rōmōyī bi kōpō inza.”

¹¹ Kina bo kiya gbī 'böwu zinnī, bo iya te, “Bo murē ze Lazara ö'dō 'deni, ne tine mēdī mari mindinji bo yaga.”

¹² Lijē iya te, “Yēē, nĕre. ɔdo bo kēdī bi tö'dō, na laka, 'do do bo kitēwu di pötō rokō'ō nima.”

¹³ Dēmba bo ědī ro tiya lende 'ba tölē 'ba Lazara, tine lijē omeri 'bēnnī tēgē bo ědī ro tiya lende 'ba tö'dō ma laka.

¹⁴ Kina bo kumō mī 'jo 'ba lende nima zinnī, bo iya te, “Lazara ölē 'deni ro tölē.

¹⁵ Ne mēdī ti mī kēyī rōmōyī minza ti bo yayi. Ne lende nime ti ki'di ye 'deni ngī ki'dike dōye ro

ma laka go lende ma. Ěnyike darike tonḡo bo.”

¹⁶ Toma ame bilaka kēdī kīdēkī möyī bo mōto gbī ro Roḡa ne, ɔdo bo kōḡo Yĕsu kiya lende 'deni kozo a nima tara tine, bo ěnyī ngī tōro, bo kiya zi lēpī bo naga nima, bo iya te, “Darike 'do dölēke bi koto ti nĕre ze.”

¹⁷ Kina ɔdo Yĕsu ni kari 'deni kōmō Betaniya tine, bilaka iya zi bo tēgē tōku nima o'dō 'deni do sowo mī gö.

¹⁸ Gawo mo nima ɔwo dē di ngila Yerosalema.

¹⁹ Kina bilaka ma konzi mōto ga ako 'deni di yayi tuyē kōmō Mariya ni ti Marata di pötō tölē 'ba löndō nnī nima.

²⁰ Marata uwō lende 'ba tako 'ba Yĕsu nima 'deni. Kina loko kēnyī ngī kari turē do Yĕsu go kori. Mariya na kileke 'bēnī liḡo.

²¹ Marata iya gbō zi Yĕsu, iya te, “Yō, nĕre, ma kiya te kēddī ra tize bine dēne löndō ma nime inza kolē kozo a nime te.

²² Ne pele mikali 'deni Boko'ba ti kō'dō wa ame ga pili kititi di zi bo ne ngī.”

²³ Yĕsu iya te, “Löndō yī ědī kēnyī kīdīdī kodo yaga di mī tölē nime.”

²⁴ Marata iya te, “Mikali 'deni ngī tara ro ma laka bo ti kēnyī ngī kodo yaga di mī tölē koto ti tōku ma laki mōto ga mī kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dōliḡo nime ne.”

²⁵ Yĕsu iya te, “Ma na ro bo tīdīdī bilaka yaga. Ma na ro bo ti'di tōku kēnyī kodo yaga. Ya ame ga pili ki'di dōnnī 'deni go lende ma ne, ɔdo lijē kolē pele, ti kēnyī kīdīdī 'deni.

²⁶ Ya ame ga pili ki'di dōnnī 'deni go lende ma lijē kēnyī kīdīdī 'deni ne, lijē inza kolē kpe. I'di dōyī 'deni ngī go lende nime?”

²⁷ Marata iya te, “Nĕre, mi'di dōma 'deni ngī ro ma laka gōmo nī na ro Kurīsītō ame Boko'ba kēdī koja kako dōliḡo nime ne. Kina mi'di dōma 'deni gbī gōmo nī na ro kole 'ba Boko'ba.”

28 Kina loko kënyī ngī kari kīdēki Mariya. Loko kugu gomo liwo zīni, iya te, “Bo koma kiyandi ze omō 'deni yaga 'dē yayi. Bo ēdī kīdēki yi.”

29 Kina odo Mariya kuwō lende nima 'deni kozo a nima tara tine, loko enyi kobari rōni ngī welo di bēri kari turē do Yēsu.

30 Tine Yēsu omō dē gba lijo. Bo ēdī gba go kori go bi ma tōnē Marata kurē do bo teyi ne.

31 Kina odo bilaka ma tōnē ga kēdi ro tuyē koma Mariya yayi ne konjo loko 'deni ngī kobari rōni welo kodo yaga kozo a nima tara tine, lijē enyi 'deni kozi gōni. Rōmōyi lijē omeri 'bēnni, lijē iya te motoga loko ēdī kari bi mono kpa ti'bōrō nime kusu löndō ni Lazara teyi ne.

32 Kina odo Mariya kōmō 'deni ko'ja koma Yēsu tine, loko olodo ngī bēri tilēlu bo, loko iya te, “Yō, nēre, ma kiya te kēddi ra tize bine dēne löndō ma nime inza kolē kozo a nime te.”

33 Kina odo Yēsu bo konjo Mariya ni ti bilaka pili ame ga ngila ni yayi ne kēdi 'deni pili kudu kozo a nima tara tine, lende mo o'c 'deni ngī ro bo nbō kodo dōki'di bo,

34 bo iya te, “Usuke tōku nime yala?”

Lijē iya te, “Nere, ako konjo go bi ame dusu teyi ne.”

35 Kina tolo ki'di tolodo ngī di koma Yēsu.

36 Bilaka naga nima yayi enyi tiya mo ro go rōnni, lijē iya te, “Ongoke to ma, lende 'ba Lazara o'c 'deni ro bo sowa.”

37 Ya moto ga iya te, “Bo ikali tiyopo koma bo koma kōlu. Ne go wa'di na bo kokonyi Lazara dē kinza kolē?”

Todo 'Ba Lazara Di Mi Tölē

38 Kina odo Yēsu bo kari kōmō 'deni go bi ame kusu Lazara teyi ne, tine lende mo o'c 'deni gbī kodo dōki'di bo. Tōku nima usu 'deni mi ti'bōrō kina ulōli kpamo 'deni teyi ti kulugbī dōku ma löbu.

39 Yēsu iya te, “Ululuke dōku nima yaga.”

Marata ma tōnē ro lēmi 'ba Lazara mo ne iya te, “Nere, bo olē 'deni ko'do to'dō do sowa. Yida ro bo ti kato 'deni.”

40 Bo iya te, “Omeri go lende ma tōnē miya ziyi ne, odo ki'di dōyi 'deni ngī ro ma laka gomo, ti ko'ja tigo 'ba Boko'ba ngī.”

41 Bilaka naga nima ululu dōku tōnē yaga. Kina Yēsu kombi koma bo ngī mitoro, bo iya te, “Bu ma, mo'do yēē'di ziyi ro mbembē go ame kēddi kuwō doma ne.

42 Mikali 'deni ngī ro ma laka ēddi nduwē kuwō doma. Ne mēdi miya tara 'do ki'di bilaka naga nime bine ne ki'di dōnni ngī gomo ni na koja ma kako dolijo nime bine.”

43 Kina bo kīdēki ngī ro ma kembe, bo iya te, “Bo ne, Lazara, odo yaga.”

44 Kina Lazara tōnē 'deni ro tōku ne, kënyī ngī kodo yaga di mi ti'bōrō. Bo odo 'deni pili ti bonjo 'ba tusu tōku ame kusu bo timo ne ro bo ti bonjo ma mbowa moto ame kudōdu koma bo timo ne. Yēsu iya zi ya naga nima, iya te, “Opeke bo yaga 'do bo kari abo.”

To'ji Yēsu

(MT 26:1-5; MK 14:1-2; LK 22:1-2)

45 Bilaka ma tōnē ga kako tonjo Mariya ni ne, o'ja lende löbu nima Yēsu ko'do, bo ki'di Lazara kënyī kindiñi kodo yaga di mi tolē ne 'deni. Kina ya ma konzi moto ga ki'di dōnni ngī go lende 'ba Yēsu mi kada nima.

46 Ya moto ga enyi 'bēnni kari kiya lende mo zi Parosi ni.

47 Kina Parosi ni kënyī kodo'bo rōnni ngī ti löbu 'ba bo akumu ni. Kina lijē kototo kpēnni ngī bi koto ti bo burē ni, lijē iya te, “Wa'di ga na go do'doke ngī zi bo nime ro Yēsu ne? Bo o'bō 'ba bo za to'do go koto ma kozo wa naga nime te.

48 Odo dolake bo nduwē kō'bō to'do lende abo naga nime kozo a nime te, bilaka pili ēdī ki'di dōnni ngī me go lende abo kina lijē kēdi kōsō ngī pili go bo, kina turu 'ba Romo kēdi kalo ya ngī doze, kirasi

doliṅo ze nime, kitiko rö löbu 'ba Boko'ba ze nime ṅgi yaga."

⁴⁹ Bo mato ro Kayapa, ame bo na mbiri ro bo do bo akumu mi komo koo mo nima ne, bo enyi toro tilende zinni. Bo iya te, "Kpe nime, ikalike oto de du te.

⁵⁰ Omerike to ma, ma laka na ziye ṅgi 'do ti'di bo koto nima na 'do kole di do ame 'do bilaka löbu nime kole kpaki kote donni yaga ne."

⁵¹ Lende nime Kayapa kiya ne, lende 'ba ti do bo na de. Kayapa bo na ro bo do bo akumu mi komo koo nima. Kina ma lende nime, bo umé 'deni di zi Boko'ba ame kiya te Yesu na nge go kole ame 'do kuté go bilaka 'ba Yudayi pili di mi tole ne.

⁵² Tine de nge tuté go Yudayi ni koto, ne gbi tuté go bo lowo ame ga ro kole 'ba Boko'ba ne todo'bo mo pili ro akoto.

⁵³ Mi kada nima yayi na löbu 'ba Yudayi naga nima kususu kpenni ṅgi nati ro Yesu 'do tupo mo.

⁵⁴ Kina odo Yesu bo konjo 'deni tara tine, bo ilingere de kpe kileme ro bo bi kopo mi gawo 'ba Yerusalem. Bo enyi kari mi doliṅo ma mbowa mato kidéki moyi mo ro Eporima ngosi ti yi moko. Kina lijé kari koloma ṅgi yayi ti bo kosó go bo ga.

⁵⁵ Kina odo to'do 'ba karama 'ba Pasaka kola 'deni ngosi tine, bilaka 'ba mi doliṅo ma titi naga ototo ronni 'deni kari Yerusalem. Lijé ari molo gba di komo kada 'ba karama tari to'do döléti 'benni ame 'do ki'di lijé kedí ro ma kopo komo Boko'ba ne.

⁵⁶ Kina ya mato ga ki'di ṅgi toma go Yesu di yayi. Lijé ototo donni mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Lijé koloma ro tiya mo, iya te, "Omerike 'deni tondo? Bo ti kako mi karama nime?"

⁵⁷ Lijé iya lende nima tara romoyi ya ame ga ro löbu 'ba bo akumu ni ne ti Parosi ni i'di lende mo 'deni zi bilaka naga nima pili di yayi tegé, odo bilaka mato kikali go bi ame Yesu kedí teyi ne, go bo mo

kako kiya zinni 'do lijé kari kind'a'ba Yesu.

12

Ondi 'Bu Ro Yesu Di Betaniya (MT 26:6-13; MK 14:3-9)

¹ Mi to'do do modokoto gba di komo kada 'ba karama 'ba Pasaka, na Yesu kényi ṅgi kileki kari Betaniya liṅo 'ba Lazara ma toné bo kindiṅi yaga di mi tole ne.

² Kina ko'do akonyo ṅgi zinni di yayi bi koto ti Lazara. Tine Marata na koloma ro toja laja zinni.

³ Mariya enyi 'beni kari ko'de ro 'bu ma kato kele kulowo mato ame ndogo mo kitigo kulowo ne. Kina loko kinzanza ṅgi go ndi Yesu. Kina loko koloma ṅgi ro tosa gomo ti suné doni. Tato 'ba 'bu nima ogba mi rö ame lijé kedí yimo ne 'deni ṅgi ti roni.

⁴ 'Bu nima Mariya kinzanza ro Yesu ne lende mo enyi kénye ṅgi mi Yuda Isikarita ma toné ro bo ma koto mato di mi lonjo bo kosó go Yesu ga ne. Bo na ro bo ame kedí kari kususu Yesu zi turu kada mato ne.

⁵ Bo iya te, "'Ja nime loko kedí kugó 'bu 'beni nime ra moko déne loko édi kora mi girisi ṅgi ro ma kénye kozo girisi ame bo ndobo kedí ko'ja mi komo koo koto ne tara, 'do loko kokonyi bo lisa timo."

⁶ Lende nima Yuda kiya kozo a nima ne, bo omeri de go lende 'ba bo lisa. Tine bo iya tara romoyi bo bo 'bogo na. Bo na ro bo kikeki girisi ame bilaka kedí ki'di zi bo kosó go Yesu ga ne. Kina mi kada mato ga bo édi nduwé ko'bali mato ga zi bo.

⁷ Yesu iya te, "Kinza konbenbe loko de. Wa nime loko ko'do ne édi ro ma laka. Loko ikeki 'bu nime 'deni 'do loko kosa roma kozo a nime te 'do kilejo yida roma molo ndo koda do tole ma ame medí möle ne.

⁸ Bo lisa naga nima lijé édi ko'bo tiye bine. Ne ma 'bama minza mö'bo tiye bine."

Titeri Tupo Lazara

⁹ Mi kada nima yayi bilaka ma konzi uwö lebí 'ba Yesu ame bo kedí

Betaniya ne 'deni. Kina lijë kolo ngi kari zi bo yayi kina gbi 'do tari tonjo Lazara ma tonë Yësu ki'di kindinji yaga di mi tolë ne.

¹⁰ Kina löbu 'ba bo akumu ni kususu kpenni ngi gbi ro Lazara 'do tupö mo yaga,

¹¹ römyöi kö'du go lende abo na me ki'di bilaka pili kilagi lende 'benni 'deni ki'di dönni 'deni me go lende 'ba Yësu.

*Todo 'Ba Yësu Mi Yerosalema
(MT 21:1-11; MK 11:1-11; LK 19:28-40)*

¹² Mi bi kezë motö 'böwu bilaka ma konzi ame ga kolo 'deni kari to'do karama 'ba Pasaka mi Yerosalema ne uwö tégë Yësu edi ko'doko tako todo mi gawo.

¹³ Kina lijë koga mbili mbirö ngi közinni. Lijë kari turë do bo timo go kori tilëlu bo ti towawa do mbili mbirö 'benni naga nima. Lijë ulöri timo ro ma kembe tégë, "Dilëluke Boko'ba. Yëyi kedi do bo ame kako ti möyi bo nere Boko'ba ne. Boko'ba ko'do yëyi do nere 'ba Yisarele."

¹⁴ Yësu o'ja akaca 'deni kina bo kiki 'deni domo kedi kako timo mi Yerosalema. Edi 'deni kozo lende ma tonë kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne tara. Ame kiya te,

¹⁵ "Kpe bilaka 'ba Yerosalema, kinza kereke de kpe. Nere 'be na me 'de kedi 'deni liya ro tako. Bo eki 'deni do kole akaca."

¹⁶ Bo köso go Yësu ga ikali 'jo 'ba lende nima de gba. Kina odo Yësu kënyi kodö 'deni yaga di mi tolë tine, kina 'jaa lijë koloma ro tomeri mo demba lende nime ugu ro dömyöi Yësu kina me bilaka ko'do 'deni ngi tara zi bo.

¹⁷⁻¹⁸ Mi kada nima Yësu kedi kako Yerosalema ne, bilaka ma konzi ari turë do bo go kori go kö'du 'ba Lazara. Römyöi lijë uwö lende mo 'deni di zi ya ame ga tonë kedi ti Yësu ni yayi mi kada nima bo kindinji Lazara, bo kidëki kodö yaga di mi ti'börö yimo ne.

¹⁹ Kina odo Parosi ni konjo 'deni bilaka kedi kolo kari turë do Yësu go

kori kozo a nima tara tine, na lijë kebe ngi ro tiya mo ro go rönni lijë iya te, "Onjoke te, ze 'beze do'doke oto de kpe, bilaka ona 'deni ngi 'doyi kari go bo nime 'de."

Bo Löwö Ako Zi Yësu

²⁰ Mi kada nima yayi bo löwö motö ga ako 'deni gbi mi Yerosalema yayi bi to'do motu zi Boko'ba.

²¹ Kina lijë kako ngi kilende zi Pilipö römyöi bo di mi bilaka 'ba Betesayida ame di mi döyayi 'ba Galilaya ne. Lijë iya te, "Do'doko tilende ti Yësu."

²² Kina Pilipö kënyi kari kiya ngi zi Andareya. Kina lijë kari kiya lende tonë ngi zi Yësu.

²³ Bo iya te, "Kada ame 'do bilaka ko'ja tigo 'ba kole 'ba bilaka lesi timo ne ömö 'deni.

²⁴ Ro ma laka medï miya ziye, lende nime edi kozo 'jo nyönyu tara. 'Jo nyönyu kotö odo kiya te kikeki, edi kö'bö le 'biri kotö go bi mo nima. Ne odo kiya te kidiyë 'jo nima 'deni mi yayi, kenme 'deni yaga, edi kotu ngi kiyöbu kari toro nbö kana nbanji domo.

²⁵ Kina edi gbi tara, ya ame ga ko'doko toloma tö'bö mi dolinjo nime bine ne, lijë ti kolë 'deni ngi. Ne ya ame ga ko'doko de 'do toloma tö'bö dolinjo nime bine ne, lijë na ngi ti kedi ti didi ma nburunburu.

²⁶ Ya ame ga lijë ko'doko toja laja zö ne i'dike lijë köso goma 'do lijë ame ga ro bo laja ma ga ne kedi nduwë bi kotö tö. Kina 'bu ma ti ki'di közi kakpa 'ba löbu abo 'deni ngi zinni.

²⁷ Kina me le'jete ma 'deni ngi ti meri ro mbembë, mikali de odo 'do miya tondo mo ga. 'Do mititi 'bu ma go bo kiyese ma yaga di zi gomö 'ba mi kada ma tone nime? Ne odo kiya te miya tara, ele de. Römyöi lende 'ba 'do todo mi gomö nime kina me mako gomö dolinjo nime bine ne.

²⁸ Tine ti miya te, "Bu ma, ileme löbu 'bi zi bilaka.' "

Kina go lende nime Yësu kiya kozo a nime te ne yo, kina birö kudu ngi kako di mitoro tégë, "Mileme löbu

ma 'deni molo zi bilaka, ne ti mileme gbi 'böwu ro ma lölöwö."

²⁹ Bilaka ma konzi ame ga kedi korö yayi ne, uwö birö nima kudu ne 'deni. Ya motö ga iya ro torö kapi, tine ya motö ga iya te malayika 'ba Boko'ba na kedi kilende zi Yesu.

³⁰ Kina bo kileki kiya zinni, bo iya te, "Birö nime udu de domöyi ma. Udu go lende 'be.

³¹ Kada ame Boko'ba ko'doko to'do bure 'ba dolinö nime yimo ne kina me 'deni tone. Kina kada ame 'do Boko'ba koga Satani ame ko'do roni 'deni ro nere 'ba do dolinö nime timo yaga ne, kina me 'deni gbi tone.

³² Kina do bilaka kogba ma 'deni kutöti ma do ngeri torö tine, ti mo'de bilaka pili 'deni ngi kako zö."

³³ Lende nime, bo iya te 'do bilaka kikali lende 'ba töle abo nime kedi kako ne.

³⁴ Tine bilaka naga nima enyi kiya zi bo, iya te, "Ugu 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba iya te Kurisito ame Boko'ba kedi koja kako dolinö nime bine ne edi kako koloma kö'bö ro nburunburu. Ne ro ma tondo mo ga na kebe kiya 'böwu, kiya te Boko'ba o'doko 'do bilaka kogba kole 'ba bilaka lesi kutöti do ngeri torö? Ye mo na ro kole 'ba bilaka lesi mo?"

³⁵ Bo iya te, "Bi kopö 'ba dolinö nime edi koloma nge tiye mbowa. Ne kina laka 'do kilingereke ko'ja bi kopö nima kedi gba tiye, kinza mandölu kutu'bö ye ra di go kori. Ya ame ga kedi kilingere 'benni mi mandölu ne, lijé ikali kori ame lijé kedi kari teyi ne de.

³⁶ Ne tine do kiya te bi kopö nime kedi gba kozo a nime te, i'dike doye go lende mo 'do keddike ro kole 'ba bi kopö."

Kina do Yesu kote tiya lende naga nime 'deni kozo a nima tara tine, bo enyi kari kusu abo do bo ngi titi mbowa yaga bi motö di zi tindi 'ba bilaka naga nima.

³⁷ Bilaka naga nima lijé o'ja Yesu pele ngi kedi ko'do lende ame ga kö'du mo ga kigayi bilaka pili ne, lijé i'di donni de go lende abo.

³⁸ Edi 'deni kozo lende ma toné Yesaya kugu mi buku 'ba Boko'ba, kiya te, "Nere, lijé o'ja tigo 'bi pele tine boto motö i'di doni de go lende ze nime."

³⁹ Kina ma ki'di bilaka naga nima ko'doko de ti'di donni go lende 'ba Yesu, romöyi Yesaya ugu lende motö 'deni gbi yayi, iya te,

⁴⁰ "Boko'ba iya te, 'Miyölu kömönni 'deni yaga, kina midiri kpa kori ma kari mi doku 'ba donni 'deni gbi teyi. Kinza lijé kongo ra ti kömönni, kina kinza kodo ra gbi mi doku 'ba donni. Kinza lijé koto donni ra di mi lende kenyé 'benni ga lijé kileki zo milenjo lijé.' "

⁴¹ Yesaya iya lende nime te go kö'du 'ba Yesu romöyi bo o'ja löbu 'ba Yesu 'deni molo.

⁴² Damba ya ma konzi motö ga di mi löngö bilaka löbu 'ba Yudayi naga nima i'di donni 'deni ro ma laka go lende 'ba Yesu. Tine lijé ro tikere di zi Parosi ni kinza ko'jono lijé ra yaga di bi todo mi rö 'ba motu. Kina ki'di lijé kedi koloma ngi kinza tumö mi lende nima yaga.

⁴³ Romöyi tiyeyi doki'di bilaka lesi na za lijé ki'di kö'du mo kozo ronnö ro do kiteli di do tiyeyi doki'di Boko'ba.

⁴⁴ Mi kada motö 'böwu na Yesu kenyi kiya ro ma kembe, iya te, "Ya ame ga ki'di donni 'deni ngi ro ma laka go lende ma ne, 'bu ma ame koja ma kako dolinö nime bine ne kina ma 'deni gbi lijé ki'di donni gomo.

⁴⁵ Bilaka ame ga ko'ja ma 'deni 'bu ma na ma 'deni gbi lijé ko'ja.

⁴⁶ Mako 'deni dolinö nime bine ro bi kopö 'do ki'di ya ame ga ki'di donni go lende ma ne koloma de kpe mi mandölu.

⁴⁷ Ne ya ame ga lijé kuwö lende ma nime pele, lijé ko'doko de to'do mo ne, ma na de medii mo'do bure 'benni. Romöyi mako de dolinö nime bine bi to'do bure 'ba bilaka lesi. Mako tomö bilaka di mi töle.

⁴⁸ Ya ame ga ko'ji ma ko'doko lende ma de ne, lende naga nime

mëdi miya ne na këdi kiya burë 'ba rönni kada mɔto mi kada ame 'deni ro ɲburunburu 'ba doliɲo nime ne.

⁴⁹ Lende naga nime mëdi miya ne, minza miya ti közi kakpa 'ba gbagba ma. 'Bu ma ame koja ma kako doliɲo nime bine ne, bo na ki'di lende naga nime zö pili ro kɔtɔkɔto 'do miya.

⁵⁰ Kina mikali ɲgi ro ma laka toro kö'du ki'di abo na këdi ki'di bilaka këdi ti didi ma ɲburunburu. Kina lende ame ga 'bu ma kiya zö ne, kina ma ga ɲgi mëdi miya koko ziye kɔzo ame bo kiya zö ne tara."

13

Yësu Urögö Ndï Bɔ Laja

¹ Kina ɔdo kömö 'deni mi tö'dö ma dɔndende di kömɔ kada 'ba karama 'ba Pasaka tine, Yësu ikali 'deni molo kada 'ba tileki abo di doliɲo nime bine 'do tari zi 'bu bo ɔwo dë kpe. Ne bilaka abo ga ame bo kö'ɔ di mi doliɲo nime bine ne, bo ti kileme ɲburunburu 'ba akɔ'ɔ abo ɲgi teyi.

² Mi kada nima yayi Yësu ni ototo dönni 'deni ti bɔ kösö go bo ga mi dɔkɔpiyari tonyo akonyo. Tine Satani i'di meri mo 'deni molo mi Yuda kole 'ba Simona Isikarita 'do bo kari kususu Yësu zi turu.

³ Yësu ikali 'deni 'bu bo Boko'ba i'di tigo 'ba wa pili 'deni zi bo. Kina bo ikali 'deni gbï bo ako di zi Boko'ba kina me bo këdi kileki 'deni gbï kari zi Boko'ba.

⁴ Kina bo kënyï ɲgi tɔro, bo kolo bɔɲgo ma löbu yaga di ro bo. Kina bo kogba bɔɲgo 'ba tididi ro ɲgi, bo kudödu 'bömbö bo.

⁵ Kina bo kunö mini ɲgi mi lebe. Kina bo ki'di ɲgi turögö ndï bɔ kösö go bo ga. Kina bo koloma ɲgi nduwë tididi mo ti bɔɲgo mo nima.

⁶ Kina ɔdo bo kömö 'deni do Simona Pitörö tine, Pitörö ënyï kiya zi bo, iya te, "Nere, ni na 'do kurögö ndö?"

⁷ Bo iya te, "Wa nime mëdi mo'do ne, ikali 'jo mo dë, ne ti kikali 'jo mo 'jaa kada mɔto."

⁸ Pitörö iya te, "A mɔto ɲgi ro ndö 'do kurögö, inza du te."

Bo iya te, "ɔdo kiya te murögö ndiyi dë, inza kpe ro 'bama."

⁹ Pitörö iya te, "Nere, ne ɔdo këdi tara, kinza kurögö dë ɲge ro ndö. Tine urögö roma pili kala ɲbö doma tɔro kpaki ti konyo ma ga."

¹⁰ Bo iya te, "Bilaka ame kurögö rönï 'deni roma 'deni molo ro ma kɔro. Tine ndï bo na ɲge kola 'do turögö mo. Kpe nime bine me ro ma kɔro. Ne bo ma kɔto di mi löngö ye na ɲge kinza ro ma kɔro."

¹¹ Lende 'ba bɔ ma kɔto ma kinza ro ma kɔro nima bo kiya ne, bo ikali bɔ ame këdi kö'dɔko tari tususu bo zi turu ne 'deni.

¹² Kina ɔdo bo kote turögö ndï bɔ kösö go bo ga 'deni pili tine, bo olo bɔɲgo ma löbu abo tönë ɲgi ro bo. Kina bo koloma ɲgi bëri. Bo iya te, "Lende nime mo'do ziye ne, ikalike 'jo mo ra?"

¹³ Kina kɔzo ame kö'böke nduwë tidëki ma ro bɔ kömɔ kiyandi, kina gbï ro ɲere tara ne, ele, römöyï ma ɲgi ro ma laka ro bɔ kömɔ kiyandi 'be gbï ro ɲere 'be.

¹⁴ Ne kina me ma mo tönë ro bɔ kömɔ kiyandi 'be gbï ro ɲere 'be ne, na me moja laja 'deni ziye kɔzo a nime te. Kina laka 'do kari kojake laja gbï tara ro go roye.

¹⁵ Lende nime mo'do 'deni 'do kö'dɔke gbï kɔzo ame mo'do ziye ne tara.

¹⁶ Ro ma laka miya ziye, bɔ ndɔbo inza mbiri di do bɔ do ndɔbo. Kina bɔ laja inza gbï mbiri di do bɔ ame koja bo ne.

¹⁷ Lende naga nime ikalike laka, ɔdo kö'dɔke kɔzo a nima tara, ti këddike ɲgi ti mi këyi.

¹⁸ Ne mi këyi nime miya lende mo ne, miya dë ziye pili ro goye. Kpe ame ga migeli ye ne, mikali ye 'deni laka. Kina me mëdi miya 'deni ro ma laka ziye, ti këdi 'deni ɲgi kɔzo lende tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Bo ma tönë ɲgi kusu közi bo mi lebe koto tö ne kina

me kënyī kuyī dɔ giliti kuruku 'deni zö.'

¹⁹ Kina me mëdi miya 'deni molo te ziye gba kinza ko'do rōni dē. Römōyī ɔdɔ kiya te ko'do rōni yayi 'dɔ kikalike ngī omba ma na rɔ Boko'ba ame kēdi rɔ ɲburuɲburu ne.

²⁰ Ne kina gbī me mëdi miya ziye rɔ ma laka, bilaka ame ga lijē ki'di dōnni gɔ lende 'ba bɔ laja ma ga ne, lende ma na 'deni gbī lijē ki'di dōnni gɔmo. Kina gbī bilaka ame ga lijē ki'di dōnni gɔ lende ma ne rɔ ma laka lende 'ba Boko'ba ame koja ma ne na 'deni gbī lijē ki'di dōnni gɔmo."

Yēsu Iya Gɔ Tususu Bo

(MT 26:20-25; MK 14:17-21; LK 22:21-23)

²¹ Kina ɔdɔ Yēsu bo kote tiya lende naga nime 'deni kɔzɔ a nime te tine, meri oso 'deni ngī mī bo. Kina bo kënyī kiya zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga, bo iya te, "Rɔ ma laka mëdi miya ziye, bo ma kɔtɔ mɔtɔ di mī lōngō ye nima bina na kēdi kari kususū ma."

²² Lijē ikali dē bo ēdi rɔ tiya yē. Kina lijē koloma ngī rɔ tonɔgɔ dōnni.

²³ Bɔ ame Yēsu kɔ'ɔ rɔ dɔ kiteli ne ēdi koloma ngɔsi ngila Yēsu yayi.

²⁴ Kina Simona Pitōrō kilende ngī teyi ti kɔmɔ bo, iya te, "Ititi bo te, yē na bo kēdi rɔ tiya mo."

²⁵ Kina bo kese ngī ngɔsi ngila Yēsu. Bo iya te, "Yē mo na ya, ɲere?"

²⁶ Yēsu iya te, "Bɔ ame ɔdɔ kɔngɔ monye maɲgolɔ'bo musu dɔ mōku mi'di teyi nima, omba bo nati."

Kina bo konye maɲgolɔ'bo ngī, bo kusu dɔ mōku. Kina bo ki'di ngī zi Yuda kole 'ba Simona Isikarita.

²⁷ Kina ɔdɔ Yuda konyo maɲgolɔ'bo tōnē yɔ, na Satani kɔdɔ ngī mī bo. Kina Yēsu kënyī kiya ngī zi bo, iya te, "Ēnyī ti kari welo to'do ndɔbɔ 'bi."

²⁸ Bɔ kōsɔ gɔ bo mɔtɔ ga ame yayi ne ikali 'jɔ 'ba lende nima Yēsu kiya zi Yuda ne dē.

²⁹ Römōyī Yuda na rɔ bɔ kikeki girisi 'bēnni, gɔ kō'du mo na ya

mɔtɔ naga nima komeri 'bēnni, iya te, mɔtɔga Yēsu ēdi koja Yuda kari tugō wa ame ga lijē ko'dɔkɔ mī kada 'ba karama ne. Ala mɔtɔga Yēsu ēdi koja bo kari ti'di girisi zi bɔ lisa mɔtɔ.

³⁰ Kina ɔdɔ Yuda konyo maɲgolɔ'bo nima Yēsu ki'di zi bo ne 'deni tine, bo ēnyī ngī kɔdɔ yaga. Kina bo 'deni ngī mī bi kōlu.

Kō'du Ki'di Ma La'ja

³¹ Di pōtō Yuda kari 'deni na Yēsu kënyī kiya zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga, bo iya te, "Kada 'ba tonɔgɔ lōbu 'ba kole 'ba bilaka lesi omō 'deni ngī zi bilaka. Kina gɔ lende mo lijē ti kɔngɔ lōbu 'ba Boko'ba 'deni gbī.

³² Kina ɔdɔ kileme lōbu abo 'ba Boko'ba 'deni bo ti kileme lōbu abo ngī gbī welo kɔtɔ ti lōbu 'ba kole 'ba bilaka lesi.

³³ Kole ma ga, minza moloma kpe tiye bine gɔmo kɔwɔ. Kina ti kebeke 'deni ngī tomeri gɔma yayi tine ti kēdi ngī ziye kɔzɔ lende tōnē miya zi lōbu 'ba bilaka tōnē ga ne, ame miya te, 'Gɔ bi nime mëdi mari teyi ne inza kikalike tari tōmō teyi.'

³⁴ Ne onɔgɔ kina me mëdi mose kō'du ki'di ma la'ja 'deni ziye 'dɔ kɔ'oke rɔye rɔ gɔ rɔye. Mëdi mose ziye 'dɔ kɔ'oke lēpī ye ga gbī kɔzɔ ame mɔ'ɔ ye ne tara.

³⁵ ɔdɔ kɔ'oke lēpī ye ga 'deni ngī kɔzɔ a nime te na bilaka ti ki'di dōnni ngī gɔmo rɔ ma laka kpe bɔ kōsɔ gɔma ga na."

³⁶ Simona Pitōrō iya te, "Nere, ēddi kari 'bēyī yala ga ya?"

Bo iya te, "Bi nime mëdi mari teyi ne, inza kikaliki tozi tōne tari teyi. Ne ti kari 'jaa kada mɔtɔ."

³⁷ Pitōrō iya te, "Nere, gɔ wa'di na 'dɔ mozi dē mari tiyī tōne gbī teyi ya? Mo'dɔkɔ ngī 'dɔ mōlē gɔ lende 'bi."

³⁸ Bo iya te, "Ti kɔ'bo ngī 'dɔ tōlē gɔ lende ma? Rɔ ma laka mëdi miya zīyī, mī korɔndɔ nime tōne gba kinza gɔngɔ kidapa dē, ēddi koga kpēyī ɲbō mī mota kiya zi bilaka, kiya te, ikali ma dē."

14

Yësu, Kari Ma Kari Zi 'Bu

¹ Yësu ënyï kiya zi bɔ kɔsɔ ɔ bo ga te, “Kinza ki'dike dɔki'di ye kombi dë. Otoke nduwë ti'di dɔye ɔ lende 'ba Boko'ba. Kina 'dɔ kotoke gbï nduwë ti'di dɔye ɔ lende ma.

² Mëdi mari nime tileŋo ɔ bi ziye. Mi liŋo 'ba 'bu ma Boko'ba 'dë yayi rɔ ëdi nbanji. Ma kiya te kinza tara dëne minza miya lende mo ziye.

³ Kina ɔdɔ mileŋo ɔ bi 'deni kote tine ti mileki 'jaa mako ɔye bine 'dɔ moto ye kari teyi ɔ dari dolomake bi koto ziye.

⁴ ɔ bi nime mëdi mari teyi ne kori mo ikalike 'deni.”

⁵ Kina Toma kënyï kititi bo, iya te, “Nere, ɔ bi nime këddi kari teyi ne dikali dë. Tine 'dɔ dikali kori ma kari teyi totondo mo ga?”

⁶ Yësu iya te, “Ma na rɔ kori, rɔ lende ma kodɔɔ, gbï rɔ didi. Bɔto mɔto ikali dë ma 'dɔ kômö zi 'bu ma Boko'ba tine nge koto tö.

⁷ Ikalike ma 'deni kina ti kikalike 'bu ma Boko'ba gbï. Kina me le'jete rɔ ma laka o'jake bo 'deni kina ikalike bo 'deni gbï.”

⁸ Piliipö iya te, “Nere, ileme 'bu yi mo nime zize 'dɔ lende mo kɔdɔ laka dɔze.”

⁹ Yësu iya te, “Piliipö, ma nime mëdi moloma molo tiye bine ne, ikali ma dë gba? Bɔ ame ko'ja ma 'deni, bo o'ja 'bu ma 'deni gbï. Ne ɔ wa'di na kebe kititi ma 'böwu kiya te 'dɔ mileme 'bu ma ziye?”

¹⁰ Ze ti 'bu ma kpaki riyö rɔ akoto. I'di dɔyi dë gba ɔ lende nime? Kina oŋɔ gbï kɔzo lende naga nima mëdi miya ziye ne, lende 'ba gbagba ma ga na dë. Lende 'ba 'bu ma ame dö'bö nburu ti bo rɔ akoto ne na, ndɔbo abo ga na ma ne.

¹¹ Lende nime miya ziye, miya te ze ti 'bu ma rɔ akoto ne, i'dike lende mo kɔdɔ laka dɔye. ɔdɔ kiya te lende mo kɔdɔ dë gba laka dɔye, omerike ɔ ndɔbo ame ga mo'dɔ ne kina ti kikalike ngi rɔ ma laka.

¹² Rɔ ma laka miya ziye, kpe ame ga ki'dike dɔye 'deni ngi rɔ ma laka ɔ lende ma ne, ti ko'dɔke ndɔbo naga nime 'deni gbï kɔzo 'bama, kina gbï rɔ dɔ kiteli. Römöyi mëdi mari nime tari toloma ti 'bu ma.

¹³ Kina me kpe ame ga rɔ 'ba ma ne, ɔdɔ kititike Boko'ba ɔ wa mɔto ti mo'dɔ ngi ziye 'dɔ kileme ngi zi bilaka rɔ ma laka 'bu ma na rɔ löbu 'ba dɔ wa pili.

¹⁴ Kpe ame ga 'deni rɔ 'bama ne, wa pili ame ga këddi kititike di zö ne, ti mi'di ngi ziye.

Ndose 'Ba Nyi Koto Laka

¹⁵ Ne kina me kɔ'ɔke ma 'deni o'dɔke kɔ'du ki'di naga nime mose ziye ne.

¹⁶ Ti mari mititi 'bu ma ngi ɔ lende 'be 'dɔ bo koja bɔ konyi mɔto kako ziye. Bɔ konyi nima ti kako koloma kö'bö nburu tiye bine,

¹⁷ ame bo na rɔ Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ne. Kina bo ti ki'di ye 'deni ngi kikalike lende laka 'ba Boko'ba pili. Bilaka 'ba doliŋo nime inza ko'ja kinë bo, kina lijë inza kikali bo gbï. Kina bo inza kako gbï koloma tinni. Tine kpe na nge ti kikalike bo römöyi bo ëdi kako koloma tiye, bo kö'bö gbï miye.

¹⁸ Tari ma nime mëdi mari ne, minza mari ɔ mola ye rɔ kiri'bala. Mëdi muyi dɔma 'jaa kada mɔto mako ziye.

¹⁹ Kina me le'jete tö'dö mo ɔwo dë kpe ame 'dɔ bilaka 'ba doliŋo nime kikali dë kpe to'ja kinë ma. Ne kpe 'beye ti ko'jake ma 'deni ngi gbï römöyi mëdi ti didi ma nburunburu kina kpe gbï ti këddike 'deni gbï ti didi ma nburunburu.

²⁰ Kina ɔdɔ Nyi Koto Laka kako 'deni ziye tine, ti kikalike 'deni ngi omba ze rɔ akoto ti 'bu ma. Kina kpe 'deni gbï rɔ akoto tö.

²¹ Ni ame kuwö kɔ'du ki'di ma nime ko'dɔ ngi ne, ni na rɔ bɔ ame kɔ'ɔ ma 'deni kina ni na gbï ti 'bu ma kɔ'ɔ yi. Kina ti mɔ'ɔ yi gbï mileme rɔma ziyi.”

22 Kina bo kösö gɔ bo mɔto ame kideki möyi mo ro Yuda ne kënyi ngi kititi bo. Yuda ame 'beri, inza ro Yuda Isikarita. Bo iya te, "Nere, ro ma totondo mo ga na 'do kileme röyi nge zize 'do ze na nge do'ja yi kinza bilaka ma laki ko'ja yi de?"

23 Yesu ileki domo zinni, iya te, "Ya ame ga pili ko'ɔ ma ne, ti ko'do lende ma 'deni ngi kina 'bu ma ti ko'ɔ lijë 'deni gbi. Kina ze ti 'bu ma, ti dako doloma 'deni ngi tinni.

24 Ne ya ame ga ko'ɔ ma de ne, lijë inza ko'bo to'do lende ma. Lende nime keddi kuwoke ne, lende ma na de. Lende 'ba 'bu ma ame koja ma kako dolingo nime bine ne na.

25 Kina me medii miya lende naga nime 'deni molo te ziye ko'ja medii gba tiye bine,

26 ne tine 'bu ma ti koja Nyi Koto Laka 'deni 'do kako ro bo konyi ziye. Ti bo koja 'deni ngi 'do kako ziye ti kosi kakpa ma. Nyi Koto Laka na ti kako kiyandi ye ti wa pili. Kina bo ti ki'di lende 'ba wa ame ga miya ziye ne 'deni ngi koyo miye.

27 Kina me medii 'deni mari ama, tine ti miyeyi doki'di ye 'deni ngi. Doki'di kiyeyi 'bama inza kozo 'ba bilaka 'ba dolingo nime ame lijë keddi kiyeyi doki'di lepini ga timo ne tara. Medii miyeyi doki'di ye kolomake gbi kozo 'bama ti mi keyi, kinza kolomake ra ro tikere.

28 Uwöke lende tonë miya ziye ne 'deni, ame miya te, 'Medii 'deni mari kina ti mileki 'jaa mako ziye.' Odo ko'oke ma ngi ro ma laka, ti keddi ke ro lingo go tari ma ame medii mari zi 'bu ma ne, romöyi bo na mbiri di doma.

29 Medii miya lende naga nime molo te ziye gba kinza ko'do roni. Romöyi odo ko'do roni kada mato 'do ki'dike doye ngi go lende ma.

30 Ne minza moloma kpe goma kowo bi tiya lende nbanji ziye, romöyi Satani ame ro nere 'ba do dolingo nime ne edi 'deni kako goma. Satani inza ti tigo 'ba 'do ta'da ma timo,

31 ne medii mo'do kozo ame 'bu ma kose zo ne tara 'do bilaka 'ba dolingo nime kikali ngi ro ma laka omba mo'ɔ 'bu ma. Kina 'deni enyike darike yaga di go bi nime."

15

Yesu, Ngëri 'Ba Didì

1 Yesu iya te, "Ma na ro mowo ma kidiyë, kina 'bu ma Boko'ba na ro bo domo.

2 Dongila mo ga ame kedii koloma 'benii kinza ko'doko tana de ne, bo ti kokpekpe 'deni ngi pili ku'du moko. Tine dongila ame ga kedii kana ne, bo ti kilejo 'deni ngi 'do kana laka.

3 Kpe 'beye, lende naga nime medii miya ne ilejo ye 'deni molo ro ma laka.

4 Kina ti olomake ro akoto to kina ti moloma gbi ro akoto tiye.

Odo dongila ngëri koza roni 'beri kutu ni yaga di ro bititini, inza kikali kpe tana go doni. Kina kpe na gbi tara, inza kikalike to'do a mato odo kiya te ko'böke de ngi ro akoto to.

5 Ma na ro ngëri nima kina kpe na ro dongila mo ga. Bo ame koloma 'beni ko'bö ro akoto to kina ma gbi ro akoto ti bo ne, bo ti kedii 'ba bo 'deni ngi kozo dongila ngëri ame kedii kana ro mbembë ne tara. Romöyi inza ko'böke to'do a mato odo kiya te ma na de ngi mokonyi ye.

6 Bo ame ko'bö de ro akoto to ne edi 'ba bo kozo dongila ngëri ame koke 'deni ku'du moko kina kututu ngi ne tara. Bilaka ti kako 'deni kototo dongila ngëri ma kututu naga nima kulu domo ro kurugumu kusu pa'do yimo kilanma yaga.

7 Ne odo ko'böke ro akoto to ki'dike lende ma gbi koloma ko'bö tiye, odo kititike Boko'ba go wa ame ga ko'dokoke ne bo ti ki'di ngi ziye.

8 Kpe ame ga 'deni ro bo kosö goma ne odo keddi ke 'deni ngi kozo dongila ngëri ame ga kedii kana ro mbembë ne tara ti kileme löbu 'ba Boko'ba 'deni ngi zi bilaka.

⁹ Mò'ò ye 'deni ngi rò ma laka kòzò ame 'bu ma kò'ò ma gbì ne tara. Kina 'dò kò'bòke mì kòri 'ba akò'ò ma nime.

¹⁰ Ɔdò kò'dòke kò'du ki'di ma ame ga mose ziye ne ti kikalike ngi tò'bò rò ma laka mì kòri 'ba akò'ò ma, kòzò 'bama ame mò'dò kò'du ki'di 'ba 'bu ma Bòko'ba 'dò ki'di ma me mò'bò mì kòri 'ba akò'ò abo ne.

¹¹ Kina me mose 'deni ziye 'dò ki'di mèdì rò lònɔ gò lende 'be kina 'dò kèddike gbì ti lònɔ ma löbu.

¹² Kò'du ki'di nime mèdì mose ziye 'dò kò'òke lèpì ye ga gbì kòzò ame mò'ò ye ne tara.

¹³ Akò'ò ame kulöwö rò dò kiteli ne na rò ti'di yida rò tölè tutè gò lèpì mòtò.

¹⁴ Kpe ame ga kò'dòke kò'du ki'di ma 'deni ne kpe 'deni rò lèpì ma ga,

¹⁵ mìdèkì ye dè kpe rò atòli, ròmöyì atòli ikali bicì lende 'ba bò dò roba dè. Kina me mèdì mìdèkì ye 'deni le'jete rò lèpì ma ga ròmöyì mìyètì gò lende ame ga muwò di kpa 'bu ma Bòko'ba ne 'deni pili ziye.

¹⁶ Kpe na dè kigelike ma rò lèpì ye, ma na migeli ye 'dò kèddike rò lèpì ma ga 'dò moja ye tari to'dò ndòbò ma rò ma laka. Kina 'dò kèddike kòzò dònɔgila ngèrì ame ga kana rò mbèmbè ne tara, ame 'dò dònɔgèrì ma kana mo ga kò'bò ngi rò nburunburu. Kina gò kò'du mo kpe ame ga rò 'bama ne, Bòko'ba ti ki'di wa ame ga kèddì kititike di zi bo ne 'deni ngi ziye.

¹⁷ Kò'du ki'di ame mèdì mose ziye ne na me, ɔ'òke lèpì ye ga.

¹⁸ Bilaka 'ba dònɔ nime ti kènyì 'deni bi to'ji ye tine 'dò komerike ngi di gò ndò'ji 'bènnì ma tònè lījè kò'ji ma 'deni mòlo ne.

¹⁹ Ne ma kèddike ra gba rò 'ba dònɔ nime dène dònɔ ti kò'ò ye gbì ròmöyì kpe gba rò lèpì nnì ga. Ne kina me le'jete migeli ye 'deni di mì lònɔgò lījè. Kinzake kpe rò akòtò tinnì. Kina ma 'deni lījè kèdì kò'ji ye gòmo.

²⁰ Omerike gò lende tònè miya ziye ne. Bò ndòbò inza mbiri di dò bò dò ndòbò. Kina me ya mòtò ga

ti kòdò gòmò ngi ròye gbì kòzò ame lījè kèdì kòdò gòmò ròma ne tara. Tine ya mòtò ga ti ki'di dònñì 'deni ngi gbì gò lende 'be kòzò ame lījè ki'di dònñì gò 'bama ne tara.

²¹ Bilaka naga nima lījè ikali Bòko'ba ame koja ma ne dè, kina ti lījè kò'dò lende naga nime 'deni ngi pili ziye ròmöyì kpe 'bama ga na.

²² Bilaka naga nima ma kiya te mako dè dònɔ nime bine 'dò milende zinnì kòzò a nime te dène lījè inza kikali gò lende 'bènnì naga nima rò lende kènyè. Ne kina me mako milende 'deni zinnì, lende kènyè 'bènnì ga 'deni rò wali rònñì.

²³ Ya ame ga kò'ji ma ne, 'bu ma Bòko'ba na ma gbì lījè kò'ji 'deni.

²⁴ Ma kiya te lījè kò'ja ma dè ngi mò'dò wa ame ga bòtò kò'dò dè mòlo ne dène lende kènyè 'bènnì ga inza rò wali rònñì. Ne kina me lījè kò'ja ndòbò naga nime mò'dò ne 'deni, kina lījè kènyì kò'ji ze 'deni ngi kpaki riyò ti 'bu ma.

²⁵ Lende 'bènnì èdì 'deni kòzò lende tònè ga kugu mòlo mì buku 'ba Bòko'ba ne tara. Ame kugu 'deni kiya te, 'Lījè o'ji ma ngi rò ma sari kinza yì lende mo.'

²⁶ Ne Nyì Kòtò Laka ti kako 'deni ngi 'basi ziye rò bò konyi. Ti moja bò kako ziye di zi 'bu ma Bòko'ba 'dò bò kiya lende ma nime rò ma kòdòrò ziye.

²⁷ Kina 'dò kari kiyake lende ma gbì zi bilaka ròmöyì kpe na mòlo tò di bi tisaki mo."

16

Ndòbò 'Ba Nyì Kòtò Laka

¹ "Kina me miya lende mo 'deni ziye kinza kènyìke ra toga kpeye gòma kada mòtò ɔdò kada 'ba gòmò mò kòmò 'deni.

² Mì kada mo naga nima yayi lījè ti kebe toga ye yaga di mì rò 'ba mòtu. Kina ya ame ga kèdì kupò ye ne ti kènyì 'deni gbì tiya mò tégè laja 'bènnì ma lījè koja zi Bòko'ba na ma rò lèpò nima lījè kupò ye ne.

3 Lijë ti ko'do lende naga nime 'deni ngi te römöyì lijë ikali ma dë, kina lijë ikali ë'bënni 'bu ma Boko'ba dë gbi.

4 Tine mēdi miya 'deni molo te ziye 'do odo kēdi ko'do rōni ziye dayi 'do komerike ngi di go lende naga nime miya ne. Molo misaki ndobo 'ba akiyandi ma nime mo'doko dë tiya lende naga nime ziye römöyì mēdi gba moloma tiye bine.

5 Ne kina me le'jete mēdi 'deni mo'doko 'do tileki tari zi bo ame koja ma ne. Tine bato ma koto moto 'do kënyì kititi ma ngi di mi lōngö ye nima kiya te, 'Eddi kari yala?' ne inza yo.

6 Kpe 'deni ngi za ti meri ro mbëmbë go lende naga nime miya ziye ne.

7 Ro ma laka mēdi miya ziye, tari ma nime ti kēdi 'deni ngi ro lende laka ziye. Römöyì odo kiya te mari dë, bo konyi nima inza kikali tako ziye bine. Ne odo mari 'deni ti moja bo kako ziye.

8 Kina odo bo kako 'deni bine tine, bo ti ki'di bilaka 'deni ngi kikali go meri ame ga lijë koco 'deni timo ne. Bo ti ki'di lijë 'deni kikali go meri ame ga lijë koco 'deni timo go kö'du 'ba lende kënyë ne gbi ti ame ga lijë koco 'deni timo kiya te ma bo lende laka na dë ne. Bo ti ki'di lijë 'deni ngi kikali ro ma laka meri 'bënni ga ame lijë komeri go lende 'ba burë löbu 'ba Boko'ba nime ne odo 'deni gbi.

9 Lijë ti kikali go meri ame ga lijë koco 'deni timo go kö'du 'ba lende kënyë ne 'deni ngi, römöyì lijë i'di dönni dë go lende ma.

10 Lijë ti kikali go meri ame ga lijë koco 'deni gbi timo kiya te ma bo lende laka na dë ne, römöyì mēdi 'deni mileki mari zi 'bu ma. Kina inza ko'jake kinë ma kpe.

11 Lijë ti kikali go meri ame ga lijë koco 'deni timo go lende 'ba burë löbu 'ba Boko'ba nime ne 'deni gbi, römöyì Boko'ba odo karama 'deni

molo do Satani ame 'deni ro bo do dolingo nime ne.

12 Mēdi ti lende moto ga nbanj ame mo'doko go miya ziye giri nime, ne o'boko dë gba tikali mo laka.

13 Ne Nyi Koto Laka ame bo na ro bo kileme go lende laka 'ba Boko'ba zi bilaka ne ti kako 'deni 'basi. Bo ti ki'di ye 'deni ngi kikalike go lende laka 'ba Boko'ba me. Bo inza kiya lende moto go do bo, lende ame ga bo kuwö ne na nge bo kēdi kiya. Kina bo ti kiya lende 'ba wa ame ga ko'do rōnni dë gba ne 'deni gbi ziye.

14 Lende ame ga bo kuwö di zö ne na nge bo kēdi kako kiya ziye 'do bo kileme löbu ma ziye.

15 Wa pili ame ga ro 'ba 'bu ma ne, ma na ro bo domo. Kina me miya 'deni ziye lende ame ga Nyi Koto Laka kēdi kuwö di zö ne na bo kēdi kako kiya pili ziye.

16 Kada mo owo dë kpe ame 'do kikalike dë kpe to'ja kinë ma. Tine di pötö mo mbowa yayi ti ko'jake ma 'deni gbi 'böwu."

Kada Mo Owo Dë Kpe

17 Kina bo kösö go bo moto ga kënyì ngi tititi rōnni ro go rōnni, lijë iya te, "Lende abo to nime bo kēdi konyonyo kiya 'ba bo tēgë, 'Kada mo owo dë kpe ame 'do kikalike dë kpe to'ja kinë ma, tine di pötö mo mbowa yayi ti ko'jake ma 'deni gbi 'böwu,' kina lende kiya abo moto ga gbi tēgë, 'Römöyì mēdi mileki mari zi 'bu ma,' 'jo 'ba lende abo naga nime tēgë totondo mo ga?"

18 Kada 'ba wa'di mo ga na bo kēdi kiya 'ba bo tēgë ola 'deni mbowa? Lende abo to naga nime ilikö za do bilaka."

19 Yësu ikali 'deni lijë o'doko 'do tititi bo go 'jo 'ba lende naga nima bo kiya ne. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Lende nime miya ziye miya te, 'Kada mo owo dë kpe ame 'do kikalike dë kpe to'ja kinë ma. Tine di pötö mo mbowa yayi ti ko'jake ma 'deni gbi 'böwu,' ne kina kēddike ro tititi roye go lende mo?"

20 Rɔ ma laka miya ziye, ɛddi kudoku 'beye kada mɔto, konyoke kɔkɔ, tine bilaka 'ba dɔliɲɔ nime ti kɛdi 'bɛnni 'deni ŋgi rɔ lɔɲɔ. Ti kolomake 'deni gbɛ dɔ meri kina meri 'be ti kuyi rɔni 'deni rɔ lɔɲɔ ziye di pɔtɔ mo.

21 Ti kɛdi 'deni ziye kɔzɔ kada 'ba lɔyɔ 'ba 'ja tara. ɔdɔ mi 'ja kɛdi 'deni kɔ'ɔ, lɔko ŋgi rɔ meri rɔmɔyi lɔko ikali kada 'ba gomɔ ɔmɔ 'deni. Ne ɔdɔ lɔko kɔyɔ kole 'bɛni nima 'deni tine, dɔni udɔlu ŋgi me yaga di gɔ gomɔ 'bɛni tɔnɛ ga, rɔmɔyi lɔko ɔyɔ bilaka lesi 'bɛni 'deni dɔyayi nime. Kina lɔko ŋgi rɔ lɔɲɔ gɔ lende mo.

22 Kina ti kɛdi gbɛ ziye tara yayi. Ti kɛddike rɔ meri giri nime. Ne ɔdɔ kiya te mileki 'deni mako 'bɔwu ziye bine kada mɔto ti kɛddike 'deni gbɛ rɔ lɔɲɔ. Kina bɔto mɔto inza kpe ame gɔ kako ka'da ye di mi lɔɲɔ 'be nima.

23 Kina mi kada mo naga nima yayi inza kititike ma kpe rɔ tititi. Rɔ ma laka miya ziye, kpe ame ga 'deni rɔ 'bama ne, wa ame ga pili kɛddi kititike di zi 'bu ma Bɔko'ba ne, bo ti ki'di ŋgi ziye.

24 Rɔmɔyi mɔlo di bi tisaki mo ŋbɔ kɔmɔ mi kada nime tɔne, kpe ame ga rɔ 'bama ga ne ititike wa mɔto dɛ gba di zi bo. Kina me miya 'deni ziye, ititike wa di zi Bɔko'ba kina bo ti ki'di ŋgi ziye ame 'dɔ ki'di lɔɲɔ 'be kɛdi rɔ dɔ kiteli.

25 Lende naga nime kina me miya 'deni me ziye rɔ dɔɲgala. Ne ɔdɔ kɔmɔ 'deni mi kada mo dayi kada mɔto, minza miya lende kpe ziye rɔ dɔɲgala. Mɛdi miyɛti gɔ lende 'ba 'bu ma Bɔko'ba pili yaga ziye bi kɔpɔ.

26 Kina mi kada mo naga nima yayi kpe ame ga rɔ 'bama ne ti kititike wa 'deni ŋgi di zi Bɔko'ba, rɔmɔyi bo ɔ'ɔ ye 'deni mɔlo. A mɔto inza kpe ame 'dɔ ma na mititi bo gɔ lende 'be.

27 Bo ɔ'ɔ ye 'deni gɔ lende nime kɔ'ɔke ma ki'dike dɔye gbɛ gɔ tako ma ame mako di zi bo ne.

28 Tako ma nime mi dɔliɲɔ bine ne mako di zi 'bu ma Bɔko'ba. Kina me le'jete mɛdi mɛnyi 'deni mola dɔliɲɔ nime mileki mari zi bo."

Aka'da 'Ba Yɛsu

29 Kina bɔ kɔsɔ gɔ bo ga kɛnyi kiya zi bo, iya te, "Nɛre, ma le'jete ɛddi 'deni ŋgi kiya 'jɔ 'ba lende yaga bi kɔpɔ zize. Iya dɛ kpe rɔ dɔɲgala kɔzɔ ma dɔgba.

30 Le'jete dikali yi 'deni ni na rɔ bo kikali 'jɔ 'ba lende pili. Lende ame ga bilaka kɛdi komeri ti minni 'dɔ lijɛ kititi yi timo ne, ikali ŋgi mɔlo gba kota kinza lijɛ kititi dɛ. Lende naga nime i'di ze 'deni ŋgi le'jete dikali yi rɔ ma laka rɔ bo ame ŋgi kako di zi Bɔko'ba ne."

31 Bo ileki dɔmo zɛnni, bo iya te, "I'dike dɔye 'deni laka gɔ lende nime?"

32 Kada tɔnɛ mɛdi miya te ti kɔmɔ 'deni ne, bo na me 'deni tɔne, ame 'dɔ kita'bake me di rɔma rɔ kɔtɔkɔtɔ, kolake ma rɔ dɔ kutu ma. Ne tine, minza rɔ dɔ kutu ma. 'Bu ma Bɔko'ba ɛdi tɔ.

33 Lende naga nime miya 'deni ziye 'dɔ ki'di ye kɛddike rɔ akɔtɔ tɔ, kina 'dɔ kɛddike gbɛ ti dɔki'di kɛyi. Gomɔ 'ba dɔliɲɔ nime ti kɔdɔ rɔye, tine ogbɔke rɔye laka kpamo rɔmɔyi ma'da dɔliɲɔ 'deni."

17

Yɛsu Umɔtu Gɔ Bɔ Laja

1 Kina ɔdɔ Yɛsu kote tiya lende naga nime 'deni zi bo kɔsɔ gɔ bo ga kɔzɔ a nime te tine, na bo kombi kɔmɔ bo ŋgi kari mitɔrɔ, bo kiya te, "Bu ma, kada 'ba tɔlɛ ma ɔmɔ 'deni. Kina i'di ti 'dɔ bilaka kikali ma kole 'bi rɔ lɔbu 'ba dɔ wa pili. Kina 'dɔ mileme zɛnni rɔ ma laka, ni na gbɛ rɔ lɔbu 'ba dɔ wa naga nime pili.

2 I'di kɔzi kakpa 'ba dɔ bilaka pili 'deni zɔ, kina 'dɔ mi'di didi ma ŋburuŋburu ti zi ya ame ga ki'di 'deni zɔ ne.

3 Didi ma ŋburuŋburu nime na rɔ tikali yi, ni Bɔko'ba gbɛ tɔ ma Yɛsu Kurisito. Ni Bɔko'ba na ŋge koto 'dɔ bilaka koro yi. Kina ma na rɔ

bo ame koja 'deni kako doliᅇo nime bine ne.

⁴ 'Bu ma, ndobo 'bi ame ga koja ma to'do mo ne, mote 'deni. Mileme yi 'deni zi bilaka 'ba doliᅇo nime ro lobu 'ba do wa pili.

⁵ Kina me medī mititi yi 'do ki'di ma ti mileki mari ᅇgila yi yayi ro lobu 'ba do wa pili, kozo ma tonē moloma pa molo ro lobu 'ba do wa pili gba kinza ko'ba doliᅇo nime de ne.

⁶ Bilaka ame ga ki'di 'deni zo di mi lonᅇo bilaka 'ba doliᅇo nime ne, mi'di lijē 'deni kikali yi. Lijē ē'bi ga na, ni na ki'di lijē zo. Kina me le'jete lijē i'di donni 'deni ro ma laka go lende 'bi ti dokī'di koto.

⁷ Kina lijē ikali 'deni gbi wa pili naga nime, ni na ki'di zo.

⁸ Lende tonē ga kose zo ne, miyēti 'deni pili zinni, lijē kuwō. Kina lijē ikali 'deni ᅇgi ro ma laka mako di ziyi. Kina me le'jete lijē i'di donni 'deni ᅇgi ro ma laka gomo ni na koja ma.

⁹ Mititi yi de 'do kokonyi bilaka 'ba doliᅇo nime pili. Mititi yi ᅇge go ya ame ga ki'di 'deni zo ne na 'do kokonyi, romoyi lijē 'deni ro 'beyi.

¹⁰ Wa pili ame ga ro 'bama ne, ē'bi na. Kina wa pili ame ga 'deni ro 'beyi ne, ama ga na 'deni gbi. Go lende mo na me lijē kileme lobu ma 'deni.

¹¹ Kina me medī mo'doko 'deni tileki tari ziyi yayi. Minza kpe tinni mi doliᅇo nime. Ne lijē 'benni na me gba mi doliᅇo nime bine. 'Bu ma, ni ame koto laka ne, onᅇo go bilaka naga nime ti tigo 'bi ame ki'di 'deni gbi zo ne. Onᅇo gonni 'do ki'di lijē kedī ro akoto kozo ame ze ma ze tiyi ro akoto ne tara.

¹² Mi kada ame ga medī tinni bine ne, moloma 'deni tonᅇo gonni ti tigo 'bi ame ki'di zo ne. Kina mitata lijē 'deni pili laka. Ma koto moto olu de du te di mi lonᅇo lijē. Bo ma kolu di mi lonᅇo lijē na ᅇge koto ro bo ame bo na ko'doko abo 'do bo kolu ne. Kina me bo olu 'deni kozo lende tonē kugu molo mi buku 'bi go lende abo ne tara.

¹³ Kina me le'jete medī 'deni mari ziyi, na me medī mose lende naga nime 'deni mi doliᅇo bine 'do lijē koloma gbi ti lonᅇo ma lobu kozo 'bama.

¹⁴ Miyandi lijē 'deni laka ti kori 'ba lende 'bi kina me le'jete bilaka 'ba doliᅇo kēnyi 'deni to'ji lijē romoyi lijē inza kpe ro 'ba doliᅇo gbi kozo 'bama ame minza kpe ro 'ba doliᅇo nime ne.

¹⁵ Ne mititi yi de 'do kogba lijē yaga di mi doliᅇo nime. Medī mititi yi ᅇge go kitata lijē di zi Satani ame bo na ro ᅇere 'ba lende kēnye ne.

¹⁶ Bilaka naga nime inza kpe ro 'ba doliᅇo nime gbi kozo 'bama ame minza kpe ro 'ba doliᅇo nime ne.

¹⁷ Kina me mititi yi 'deni 'do ki'di lijē koloma ro ē'bi ga ti tigo 'ba lende laka 'bi nime. Lende laka na ro ē'bi.

¹⁸ Medī moja lijē kari toja laja mi doliᅇo nime kozo ame gbi koja ma mako toja laja mi doliᅇo nime bine ne tara.

¹⁹ Kina me mi'di roma 'deni kōziyi go lende 'benni 'do lijē kedī ᅇgi kada moto ro ma laka ro ē'bi ga.

²⁰ Mititi yi de ᅇge koto gonni tine gbi go bilaka ame ga kedī kuwō donni ki'di donni ᅇgi go lende ma nime ne.

²¹ Mititi yi 'do kodobō lijē pili kedī ro akoto, 'do ki'di lijē kedī gbi ro akoto tize gbi kozo ame ze ma ze tiyi, 'bu ma, ro akoto ne tara. 'Do ki'di bilaka 'ba doliᅇo nime ki'di donni ᅇgi gomo ro ma laka ni na koja ma.

²² Lijē bilaka ma 'bama mo naga nime mi'di lijē 'deni 'do kedī ro lobu gbi kozo ame ki'di ma ro lobu ne tara. 'Do lijē pili kedī gbi ro akoto kozo ame ze ma ze tiyi ro akoto ne tara.

²³ Kina gbi 'do lijē kedī ro akoto tize 'do ki'di bilaka 'ba doliᅇo nime kikali ᅇgi go lende mo ni na me koja ma, kina me ko'o ya naga nime 'deni gbi kozo ame ko'o ma ne tara.

²⁴ 'Bu ma, ni na me ki'di bilaka naga nime zo. Mititi yi 'do ki'di lijē pili kedī bi koto to 'do lijē kikali ᅇgi ko'o ma 'deni molo gba kinza ko'ba

doliṅo nime dē, kina me ki'di ma 'deni ro löbu 'ba do wa pili.

²⁵ 'Bu ma, ni na ro bo lende laka. Tine bilaka 'ba doliṅo ikali yi dē, ne ma 'bama mikali yi 'deni laka, kina me le'jete bilaka naga nime lijē ikali 'deni ngi ro ma laka ni na me koja ma kako doliṅo nime bine ne.

²⁶ Mileme yi 'deni zinni kina ti mö'bö gbi nduwē tileme yi zinni kozo a nima tara 'do ki'di lijē pili kedi ro akoto tö 'do lijē ko'ö lepi nni ga gbi kozo ame ko'ö ma ne tara."

18

Tinda'ba Yesu
(*MT 26:47-56; MK 14:43-50; LK 22:47-53*)

¹ Di potö mo na Yesu ni kényi ngi ti bo köso go bo ga kudö kebe mi gbögbö 'ba Kidirona kari mi nyaka mato.

² Yuda bo kususu Yesu zi turu tönē, bo ikali go bi nima 'deni molo römöyi Yesu ni oloma nduwēnduwē ro tototo dönni yayi ti bo köso go bo ga.

³ Kina Yuda kényi ngi ti bo kanya 'ba Romo gbi ti bo kanya ame ga löbu 'ba bo akumu ni ti Parosi ni koja ne, lijē kari yayi. Lijē olo ti mee 'benni ga ti lamba gbi ti pa'do do kali.

⁴ Yesu ikali wa ame ga pili kedi ko'doko to'do roni zi bo ne 'deni molo, kina bo kari ngi zinni, bo kiya te, "Ye na keddike ro toma mo?"

⁵ Lijē iya te, "Yesu 'ba Nazareta na dedi doma."

Bo iya te, "Ma mo na me."

Yuda bo susu mo tönē, bo edi gbi yayi ti bo kanya naga nima.

⁶ Kina odo lijē kuwö Yesu 'deni kiya te, "Ma mo na me," tine lijē enyi kilipete ngi kileki ti gönni yi'böwu.

⁷ Kina Yesu kényi kileki kiya zinni, iya te, "Ye mo na keddike ro toma mo?"

Lijē iya te, "Yesu 'ba Nazareta na dedi ro toma mo."

⁸ Bo iya te, "Kina me miya ziye ma mo na ngi nime. Odo kiya te ma mo na ngi keddike ro toma mo, olake bo köso goma naga nime kari e'benni."

⁹ Bo iya lende nima 'deni tara 'do ko'do roni kozo lende ma tönē bo kiya 'deni molo bo kiya te, "Bu ma, bilaka naga nime ki'di zo ne, mola ma koto dē du te kolu di mi löngö lijē."

¹⁰ Simona Pitörö edi yayi ti kulu abo, kina bo koto ngi yaga di mi poka mo kina bo koga bo laja 'ba bo ame ro löbu 'ba do bo akumu ne ngi timo. Möyi bo laja mo nima ro Maluku. Kina kulu koke mbili Maluku ma kapa dori ngi yaga.

¹¹ Yesu iya te, "Pitörö, usu kulu 'bi kileki mi poka mo. Omeri 'beyi iya te gomo nime 'bu ma ki'di zo ne ti milagi di romo?"

¹² Kina bo kanya 'ba Romo naga nima ti bo dönni mo ti bo kanya ma 'ba Yudayi ni kinda'ba Yesu ngi, lijē kudödu közimo ngi teyi.

¹³ Kina lijē koto bo ngi titi dogba kari liṅo 'ba turu ma löbu mato kideki möyi mo ro Ana, bo lango 'ba Kayapa bo do bo akumu ma mi komo koo nima.

¹⁴ Kayapa nime na tönē kiya zi löbu 'ba Yudayi mato ga, kiya te, ma laka na 'do bilaka koto na nge 'do köle di do ame 'do bilaka pili kote dönni ne.

Kpa Koga 'Ba Pitörö
(*MT 26:69-70; MK 14:66-68; LK 22:55-57*)

¹⁵ Kina odo lijē koto Yesu 'deni kari liṅo 'ba turu löbu nima tine, Simona Pitörö ni ti bo köso go Yesu mato ozi ngi kari yayi. Bo köso go Yesu mato mo nima, lijē ikali rönni 'deni molo ti turu löbu nima koto Yesu kari liṅo mo ne. Kina bo kodo 'ba bo ngi kari liṅo go Yesu yayi.

¹⁶ Tine Pitörö oro 'ba bo kileke kpa reki yaga. Bo köso go Yesu mato mo nima ari kiya zi nyiti bo koda kpa reki nima, kina ko'de Pitörö ngi.

¹⁷ Tine na nyiti mo tönē kititi Pitörö, iya te, "O'ja, ni bo köso go Yesu na gbi 'di?"

Pitörö iya te, "Ee, ma bo köso go bo na dē."

¹⁸ Bo laja 'ba turu löbu nima ti bo kanya mo ga ulö'jö pa'do 'deni mi

kirikeli yayi, lijē kedī rō tubi rōnni kōmō mo di zi bi keyi. Kina Pitōrō kari ngi kōrō ngila lijē yayi tubi rō bo.

Tititi Kpa Yēsu

(MT 26:59-66; MK 14:55-64; LK 22:66-71)

¹⁹ Turu löbu nima oloma rō tititi kpa Yēsu, iya te, “Bō kōsō göyi ga ēdi ndō? Kina lende ma kēddi kiyandi mo ga tēgē tondo?”

²⁰ Yēsu iya te, “Miya lende 'deni nduwē rō kōmō kada bi kōpō zi bilaka. Miyandi bilaka 'deni di mi rō 'ba mötu kina gbī di mi reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba, bi ame ga bilaka kedī kototo dōnni teyi ne. Miya lende mōtō dē rō kusu,

²¹ ne gō wa'di na kēddi kititi ma gō lende 'ba akiyandi ame ga moloma rō tiyandi mo ne? Ititi bilaka ame ga koloma rō tuwō mo ne. Lijē na kikali lende ma miyandi.”

²² Kina bō kanya mōtō kēnyī ngi kokōsō Yēsu, iya te, “Ēddi kilende zi turu löbu nime tara gō wa'di 'bi tō ne?”

²³ Yēsu iya te, “Odo miya lende mōtō rō ma kēnyē iya yaga, ne odo kiya te lende ma kedī rō ma laka kinza komba ma dē.”

²⁴ Kina Ana koja Yēsu ngi 'bato kari zi Kayapa bō dō bō akumu. Kōzi Yēsu gba rō ma kudōdu teyi.

²⁵ Pitōrō ēdi yayi bi tubi rō bo kōmō pa'do. Kina ya mōtō ga kako kititi bo, iya te, “O'ja nī bō kōsō gō Yēsu na gbī 'di?”

Pitōrō andi gōmo, iya te, “Ee, ma bō kōsō gō bo na dē.”

²⁶ Bō mōtō ēdi gbī yayi rō bō laja 'ba bō dō bō akumu nima. Bō nima löndō bo na tōnē Pitōrō koke mbili mo ne. Kina bo kako gbī kititi Pitōrō, iya te, “O'ja kōzō mo'ja yi gbī di mi nyaka 'dē yayi ti Yēsu 'di?”

²⁷ Pitōrō ēnyi gbī kandi gōmo, kina mbowa te yō na gōngō kidapa ngi.

Yēsu O'ja Kōmō Pilato

(MT 27:1-2; MK 15:1-5; LK 23:1-5)

²⁸ Kina odo kōmō 'deni mi kano bi tine, lijē ogba Yēsu ngi di liño 'ba Kayapa koto kari liño 'ba turu ma löbu 'ba Romo ame rō bō dōnni mo ne. Tine lijē ari dē nbō kōdō mi liño mo yayi rōmōyi dōlētī 'bēnni 'ba Yudayi o'jōngō ya ame ga kōdō mi liño 'ba bō löwō ne 'deni di bi tari mi karama mi kada mo nima.

²⁹ Kina turu 'ba dōnni mo nima kidēki möyi mo rō Pilato ne kōdō ngi kako zinnī yaga, bo kiya te, “Lende kēnyē wa'di na kiyake te bo o'do?”

³⁰ Lijē iya te, “Ma kiya te bo kinza rō bō ko'do lende kēnyē dēne dinza do'de bo kako ziyi bine.”

³¹ Pilato iya te, “Ne odo kedī tara ari ko'doke e'be burē abo gō dōlētī 'be 'ba Yudayi.”

Lijē iya te, “Kpe Romo o'jōngōke gō tupō bilaka ame ga do'ja ko'do lende kēnyē ne 'deni di zize.”

³² Lende nime o'do rōni 'deni te 'do ki'di kori 'ba tölē 'ba Yēsu kedī kōzō lende 'ba tölē abo ame bo kiyētī kori mo 'deni mōlo ne tara.

³³ Kina Pilato kileki ngi kari liño kina bo kidēki Yēsu ngi kari zi bo yayi. Kina bo kititi Yēsu, iya te, “Ni na rō nēre bō dōliño 'ba Yudayi?”

³⁴ Yēsu iya te, “Lende 'bi nima kititi ma timo ne, nī na komeri ē'bi ti dōyi, ala bilaka mōtō ga na kiya lende ma ziyi?”

³⁵ Pilato iya te, “Ma Yudayi na dē. Bilaka 'bi ga ti löbu 'bi mōtō ga na me ko'de yi kako zō. Wa'di ga na ko'do?”

³⁶ Yēsu iya te, “Nēre 'bama inza kōzō nēre 'beye 'ba bilaka 'ba dōliño bine. Ma nēre 'bama kedī ra kōzō nēre 'beye 'ba bilaka 'ba dōliño nime dēne bō kōsō gōma ga o'do ya 'deni mōlo ti bō kanya 'ba löbu 'ba bō akumu naga nima dēne lijē inza kinda'ba ma. Ne nēre 'bama inza rō nēre 'ba dōliño nime.”

³⁷ Pilato iya te, “Dēmba nī nēre na ya?”

Yēsu iya te, “Ni na kiya ē'bi tara. 'Bama, öyō ma dōliño bine nēge gō lende kōtō kpōki. Lende ma mako dōmōyi mo na rō tiya lende laka

zi bilaka. Kina ya ame ga ko'doko lende laka ne lijë uwö doma 'deni."

³⁸ Pilato iya te, "Wa'di mo ga na ro lende laka?"

Di pötö mo na Pilato kënyï kodo ngi gbi kileki kari yaga zi bilaka konzi naga nima. Bo iya te, "Mo'ja lende oto dö di ro bo nime ame 'do modo karama do bo gomo."

³⁹ Ne kozo mi kada 'ba karama nime molo nduwë ro komo koo edi koja bilaka koto yaga ziye di mi maboso. Tine ma tone nere 'ba Yudayi nime na 'do ki'dike moja ziye ya?"

⁴⁰ Lijë pili ënyï kulöri kiya ro ma kembe tégë, "Do'doko bo nima dö, do'doko eze ro Baraba."

Baraba mo nima ro bo akolo.

19

Tose Do Yësu
(*MT 27:15-31; MK 15:6-20; LK 23:13-25*)

¹ Pilato oja bo kanya kari tomba Yësu ti korobayi.

² Kina lijë ko'do kono ngi kozo a 'ba do nere tara ki'di do Yësu. Kina lijë kogba bonjo ma kasi kele moto ngi kolo ro bo.

³ Kina lijë koloma ngi ro tose do bo tégë, "Yëe'di kedï ro mbëmbë ziyi, nere 'ba Yudayi."

Kina lijë koloma ngi ro tokoso bo.

⁴ Pilato ënyï 'böwu kodo kari yaga zi bilaka naga nima, bo iya te, "Kpe uwöke doma. Mëdi mo'de bo kako yaga ziye bine 'do kikalike mo'ja lende oto dö di ro bo ame 'do modo karama do bo gomo."

⁵ Kina Yësu kodo ngi yaga ti kono tonë do bo ti bonjo kasi mo tonë kolo ro bo ne. Kina Pilato kiya zi bilaka naga nima, iya te, "Bo na 'deni me."

⁶ Kina odo löbu 'ba bo akumu ni ti bo kanya 'bënni ga, lijë ko'ja kinë Yësu 'deni kozo a nima tara tine, lijë ënyï ngi pili kulöri ro ma kembe, iya te, "Upö bo yaga. Ari kutöti bo do ngëri, bo kolë yaga."

Pilato iya te, "Kina ogbake e'be bo tiya kari kutötike. 'Bama mo'ja

lende oto dö di ro bo ame 'do ki'di modo karama do bo gomo."

⁷ Lijë iya te, "I'di kö'du ki'di 'deni molo zize, kina 'do kupö bo go lende mo römöyi bo ebe kiya ro bo ro kole 'ba Boko'ba."

⁸ Kina odo Pilato kuwö lende nima 'deni tara tine i'di bo ngi kulöwö ro tikere.

⁹ Kina bo kënyï ngi kileki kari linjo abo ti Yësu tititi mo. Bo iya te, "Ni nime ako di yala ga?"

Tine Yësu ileki domo dö kpe zi bo.

¹⁰ Kina bo kiya zi Yësu bo iya te, "O'doko dö tileki do lende ma go wa'di? Ikali dö iya te mëdi ti közi kakpa 'do tope yi? Kina ikali dö gbi mëdi ti közi kakpa 'do tutöti yi?"

¹¹ Yësu iya te, "Boko'ba na ki'di közi kakpa 'ba doma ziyi. Ma kiya te Boko'ba na dö ki'di közi kakpa nima ziyi dëne inza kikali 'do këddi ti közi kakpa doma. Ne bo ame ko'de ma kako ziyi ne lende kënyë ma 'ba bo na 'deni ro do kiteli."

¹² Lende nime i'di Pilato ngi ki'di toma kori 'ba lende moto ame 'do bo kope Yësu timo ne. Tine tindï ame ga kedï yayi ne ulöri ngi kozo timo ro ma kembe tégë, "Odo kope bo nima kola kari, inza kpe lipo ro bo go nere 'be 'ba Romo ame ro bo do doyayi ze nime ne. Römöyi bilaka ame kiya röni ro nere kozo a nime te ne na kedï kënyï konyo burutu ndi nere ma löbu 'ba Romo."

¹³ Kina odo Pilato kuwö lende 'bënni nima 'deni kozo a nima tara tine, bo o'de Yësu ngi kako yaga di rö. Kina bo kari koloma ngi do kitï 'ba burë. Go bi 'ba to'do burë mo nima idëki möyi mo ro "Do doku kopiyari." Ro kpa Yudayi idëki ro Gabata.

¹⁴ Kada 'ba karama mo nima na gbi ro kada ame Yudayi ni kedï kilejo wa pili ndö yimo go lende 'ba kada 'ba ro kindawo ne.

Kina ko'ja kada kodoro 'deni tine, Pilato ënyï kiya zi bilaka naga nima tégë, "Ongoke te, nere 'be na me."

¹⁵ Tine lijë ënyï kulöri ngi kozo timo ro ma kembe, iya te, "Upö bo

yaga. Upö bo yaga. Ari kutöti bo yaga.”

Pilato iya te, “O'dokoke 'deni 'do mupö nere 'be yaga?”

Löbu 'ba bo akumu ni iya te, “Nere ze ma dikali kina nge koto ro nere ma löbu 'be 'ba Romo.”

Tutöti Yësu
(MT 27:32-56; MK 15:21-41; LK 23:26-49)

¹⁶ Gɔ lende 'bënni nime na Pilato ki'di Yësu ngi zinni 'do lijë kari kutöti.

¹⁷ Kina lijë kogba Yësu ngi di mi gawo kari timo gɔ bi mato kidëki möyi mo ro “Kulönbö do,” ame kidëki ro kpa Yudayi ro Golgota ne. Lijë i'di Yësu na kombi ngëri abo ame kedi kari kutöti bo domo ne teyi.

¹⁸ Kina lijë kari kutöti bo ngi di yayi yoki ngëri nima kina lijë kidëyi domo ngi koro ti bo toro. Utöti ya ma riyö mato ga 'deni gbi do ngëri mato ga yayi. Mato do döri bo kina mato 'bëni kebe do gali bo. Bo na 'ba bo zana.

¹⁹ Pilato i'di 'deni kugu lende mato ga do wa ma kö'bö mato tégë, “Yësu 'Ba Nazareta, Nere Bo Dölijo 'Ba Yudayi.” Kina bo ki'di kari kutöti wa nima ngi toro bi do Yësu do ngëri yayi.

²⁰ Bilaka ma konzi mato ga idëki lende nima kugu ne 'deni, römöyi gɔ bi mo nima kutöti Yësu teyi ne owo de di do ngila gawo. Lende nima ugu gbi ro kpa Yudayi, gbi ro kpa Romo kina gbi ro kpa Giriki.

²¹ Kina löbu 'ba bo akumu ni kënyi ngi kari zi Pilato, lijë iya te, “Lende nima dëne 'do kugu de koro a nima tara kiya te, ‘Nere bo dölijo 'ba Yudayi.’ Dëne 'do kugu ra kiya te, ‘Bo nime iya ro bo tégë bo na ro nere bo dölijo 'ba Yudayi.’ ”

²² Pilato iya te, “Wa ame mugu 'deni ne koloma ngi tara.”

²³ Kina odo bo kanya naga nima lijë kutöti Yësu 'deni tine, lijë irica mi böngɔ abo ngi mi sowo, 'do bo mato kogba kapa mato, bo mato

kogba kapa mato. Tine böngɔ abo mato ro ma kö'bö löbu, ku'jö ngi koto ro ma kakpa.

²⁴ Lijë iya te, “Diricake yimo de, du'duke ti bödö 'do kikali odo ye na ti kidili.”

Lende nime o'do roni 'deni te 'do kedi koro lende ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba molo kiya te, “Lijë oza böngɔ ma ga 'deni pili ro gɔ rönni, kina lijë u'du ma koto 'deni mi bödö.”

²⁵ Kina ma bo kanya naga nima ko'do 'deni tara. Ma 'ba Yësu ni ti leni bo ni ti Mariya 'ja 'ba Kelopa ni ti Mariya Magadala ni edi gbi koro ngosi ngila ngëri nima kutöti Yësu domo ne yayi.

²⁶ Kina odo bo ko'ja ma bo ni 'deni kedi koro yayi ti bo laja abo ma tönë bo ko'ö kulöwö ne tine, bo iya te, “Iya, kole 'bi na 'deni ma.”

²⁷ Kina bo kileki gbi kiya zi bo nima, bo iya te, “Möyi na 'deni ma.”

Mi kada mo nima na bo nima kogba ma 'ba Yësu ni ngi kari timo ki'di koloma lijo abo.

²⁸ Di pötö lende nime tine Yësu bo ikali bo ote ndobo abo 'deni. Kina bo kënyi kiya te, “Koda mini o'do ma.”

Bo iya tara 'do ko'do roni koro lende ma tönë kugu molo mi buku 'ba Boko'ba ne.

²⁹ Kete mato edi yayi ti layi ko'ba'ba yimo. Kina bo mato kari kogba lijo ngi kusu yimo kiraki do koloko koja ngi kari kpa Yësu.

³⁰ Kina odo Yësu bo kuwë 'deni tine, bo iya te, “Mote ndobo ma 'deni.”

Kina bo kodi do bo ngi bëri kina bo kulöku ngi.

Tujë Yoki Yësu

³¹ Kada nima na ro kada 'ba ro kilejo 'ba Yudayi koda kada 'ba ro kindawo. Gɔ kö'du mo na löbu 'ba Yudayi ni o'doko de 'do toku Yësu ni koloma do ngëri toro nbö kömö mi kada 'ba ro kindawo römöyi kada ma löbu ro do kiteli 'bënni na. Kina lijë kënyi ngi kari zi Pilato kari kititi bo 'do ki'di kari koke ndi Yësu ni

kupö welo yaga 'do kombi töku mo ga bëri.

³² Kina bo kanya mato ga kari ngi koke ndi bo mato ame kutöti do ngila Yesu yayi ne. Kina lijë kuyi rönni ngi gbï koke ndi bo mato ame kebe do kapa Yesu mato ne.

³³ Kina odo lijë kololo 'deni kari tonḡo Yesu tine, lijë ari ko'ja bo kolë 'deni molo. Kina ngi lijë oke ndi bo de kpe.

³⁴ Bo kanya mato na nge kënyi kujë yoki Yesu ti mee kina roma ni ti mini kolo ngi yaga.

³⁵ Bo nime ko'ja lende naga nime ne, bo na me këdi kiya lende naga nime, kina 'do ki'dike doye gomo ro ma laka römöyï bo iya bëti de. Bo ikali lende naga nime pili bo këdi kiya ne lende laka na.

³⁶ Lende naga nima o'do rönni 'deni tara 'do këdi kozo lende ma tonë ga kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Kilijba bo ma koto mato te inza kodowe."

³⁷ Kina lende mato ugu 'deni gbï, iya te, "Bilaka ti kodo kömönni 'deni tonḡo bo ame lijë kujë yoki mo ne."

Tusu Yesu
(MT 27:57-61; MK 15:42-47; LK 23:50-56)

³⁸ Di pötö mo na Yesepa mato di Arimataya kënyi ngi kari kititi Pilato 'do kodo kpa töku Yesu zi bo 'do bo kari kusu. Yesepa mo nima bo gbï ro bo köso ḡo Yesu, tine bo oloma 'ba bo töso ḡo Yesu ro kusu römöyï bo ere turu 'ba Yudayi. Kina Pilato kodo kpa töku Yesu ngi zi bo kina bo kari ngi tombi mo.

³⁹ Nikuduma ma tonë kari pa zi Yesu ro mi korondo ne ënyi gbï kari ti Yesepa 'do lijë kari kombi töku nima. Bo ogba wowo ma kato kele mato ga kari timo ame tirindi mo kozo kilö 'butë mota tara ne. Wowo nima o'do di mi ngëri mato ga ame kidëki möyï mo ro muri ni ti alowa ne.

⁴⁰ Kina Yesepa ni ti Nikuduma kombi töku Yesu ngi kolo mi bḡḡo ti wowo nima. Römöyï dölëti 'ba

tusu töku 'bënni 'ba Yudayi na molo tara.

⁴¹ Nyaka mato ëdi ngosi yayi ngila ḡo bi nima kutöti Yesu teyi ne ti ti'börö 'ba tusu töku yimo ame koga 'deni gba ro ma la'ja, kina usu töku mato de gba yimo.

⁴² Kina Yesepa ni kari kusu Yesu yayi römöyï ti'börö nima na ngosi. Kina gbï römöyï kada ame bilaka këdi kilenjo rönni ndo yimo koda kada 'ba ro kindawo ne na.

20

Todo 'Ba Yesu Di Mi Tölë
(MT 28:1-10; MK 16:1-11; LK 24:1-12)

¹ Mi bi kezë ma di pötö kada 'ba ro kindawo nima na Mariya Magadala kënyi ngi molo mi kano bi kari kpa ti'börö nima kusu Yesu yimo ne. Loko ari kömö yayi gba ti bi nyunyuru. Tine loko o'ja kulugbï döku mo tonë kululu 'deni yaga di kpmo.

² Kina loko kënyi kirija ngi kari zi Simona Pitörö ni ti bo köso ḡo Yesu mato ame Yesu ko'jo kulöwö ne. Loko ari kiya zinni tégë, "Ombi töku nere ze 'deni di mi ti'börö koto bito to ne, kina ḡo bi ame koto kari teyi ne dikali de."

³ Kina Pitörö ni ti bo köso ḡo Yesu mato mo nima kënyi ngi tirija kari kpa ti'börö nima.

⁴ Lijë ënyi kpaki riyö ro riḡa, tine bo köso ḡo Yesu mato mo nima ndimo ololo Pitörö ngi. Kina bo kari kömö ngi dogba kpa ti'börö yayi.

⁵ Tine bo udë do bo kingëḡḡë mi ti'börö. Bo o'ja bḡḡo ame kolo töku Yesu yimo ne yayi, tine bo odo de mi ti'börö.

⁶ Kina odo Simona Pitörö kömö 'ba bo di yi'böwu tine bo odo ngi mi ti'börö nima. Bo ari ko'ja bḡḡo nima 'deni yayi

⁷ ti bḡḡo ma mbowa mato ame kudödu komo Yesu timo ne kuköku rönï 'deni teyi caki yaga.

⁸ Kina bo ma kömö dogba mo tonë kodo ngi gbï kari mi ti'börö yayi. Wa naga nima bo ko'ja tine na 'jaa bo

ki'di do bo laka go todo 'ba Yesu yaga di mi tole.

⁹ Romoyi lijje ikali 'jo 'ba lende ame kugu molo mi buku 'ba Boko'ba go todo 'ba Kurisitö yaga di mi tole ne de.

¹⁰ Kina lijje kuyi donni ngi kileki kari lijo.

¹¹ Mariya Magadala ileke 'beni korö ngosi kpa ti'börö yayi tome kuwu. Kina odo loko kenyi kude doni 'deni 'bowu kingenge mi ti'börö nima tine,

¹² loko o'ja malayika 'ba mitoro riyö 'deni koloma yayi. Lijje oloma 'deni go bi ame ko'ba toku Yesu pa teyi ne. Moto oloma kebe bi do bo kina moto oloma 'beni kebe bi ndi bo. Lijje pili riyö ti bonjo ma kanmi nbowo ronni.

¹³ Malayika naga nima ititi loko, iya te, "Eddi kudu go wa'di?"

Loko iya te, "Toku nere ma inza kpe bine 'di. Lijje ombi 'deni koto kari bito to ne. Kina go bi ame lijje koto 'deni teyi ne mikali de."

¹⁴ Kina odo loko kenyi kuyi komoni 'deni loko konjo bi goni, tine loko o'ja Yesu 'deni keddi korö yayi. Ne tine loko ikali bo de kpe ro Yesu.

¹⁵ Kina bo kenyi kititi loko, iya te, "Eddi kudu go wa'di? Ye na keddi ro toma gomo?"

Loko omeri 'beni tegge, motoga bo do nyaka nima na ma ti keddi kilende zini ne. Loko iya te, "Baba, odo kiya te ni na kombi toku nime yaga di bine, ileme go bi ame koto teyi ne zo 'do mari gomo."

¹⁶ Kina bo kideki moyi ni ngi tegge, "Mariya."

Kina loko kuyi komoni ngi, loko ko'ja ro Yesu. Kina loko kopapa bo ngi ro kpa Yudayi tegge, "Raboni," ame 'jo 'ba lende mo tegge, "Bo komo kiyandi."

¹⁷ Bo iya te, "Kinza kinda'ba yida roma de romoyi mileki de gba mari toro zi 'bu ma. Ari zi bo kosö goma ga. Ari kiya zinni yayi, iya te, medii mari mitoro zi Boko'ba. Boko'ba na

ro 'bu ma, kina bo na gbi ro 'bu nni. Bo na ro bo ame moro ne, kina bo na ma gbi 'deni lijje koro."

¹⁸ Kina loko kari ngi zi bo kosö go Yesu ga, loko iya te, "Wu, mo'ja nere ze 'deni." Kina loko kiyeti go lende ma tone ga bo kiya zini ne ngi zi lijje.

Yesu Ileme Ro Bo Zi Bo Kosö Go Bo Ga

(*MT 28:16-20; MK 16:14-18; LK 24:36-49*)

¹⁹ Kada mo nima na 'deni ro bi kezé moto ame di potö kada 'ba ro kindawo 'ba Yudayi ni ne. Bo kosö go Yesu ga lijje ototo donni 'deni ro mi dokopiyari mi ro moto, lijje kulöli kpadori donni 'deni teyi, romoyi lijje edi ro tere turu 'ba Yudayi. Kina Yesu kako kodo ngi korö mi longö lijje di ro yayi. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Lende keyi koloma tiye."

²⁰ Kina bo kileme közi bo ga ti yoki bo ma tone kujé ne ngi zinni. Kina lijje ngi pili ro lonjo go to'ja nime lijje ko'ja kiné nere 'beni 'deni ne.

²¹ Kina bo kenyi kileki kiya 'bowu zinni, bo iya te, "Lende keyi koloma tiye. Medii moja ye gbi karike zi bilaka 'ba dolinjo nime kozo ame 'bu ma Boko'ba koja ma kako dolinjo nime bine ne tara."

²² Kina bo kawo ngi ro ma kembe donni, bo iya te, "Medii 'deni mi'di Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ziye,

²³ 'do odo kolake bilaka ame ga ko'do lende kenyé ne go lende kenyé ko'do 'beni ga, Boko'ba ti kola lijje gbi. Ne odo kiya te kolake lijje de go lende kenyé 'beni ga, Boko'ba inza kola lijje gbi."

²⁴ Mi kada nima Yesu kodo kileme ro bo zi bo kosö go bo ga ne, Toma inza tinni yayi. Toma bo gbi ro bo ma koto moto di mi longö ya ma 'buté domoriyo naga nima ame lijje kideki moyi bo moto gbi ro Ronja ne.

²⁵ Kina odo bo kako 'deni tine lepi bo naga nima iya zi bo tegge, "Do'ja kiné nere ze Yesu 'deni."

Bo iya te, "Odo kiya te mo'ja kpa mbero 'ba masimari ame ga kutöti közi bo timo ne de ngi ti komo ma

'do mi'di dokole kōzō kpa mbero mo ga, kina ɔdo momomo kpa mbero 'ba yoki bo dē ngi gbī ti kōzō nime, minza mi'di doma du te go lende 'be naga nima."

²⁶ Kina ɔdo kōmō 'deni mī tō'dō do modomoriyō tine, bo kōsō go Yēsu ga ototo dōnni 'deni gbī mī rō, mī kada ama tine Tōma ēdi 'deni gbī yayi. Lijē ulōli kpadōri dōnni 'deni teyi. Kina Yēsu kodo koro ngi mī lōngō lijē. Kina bo kiya zinni, bo iya te, "Lende kēyi koloma tiye."

²⁷ Kina bo kideki Tōma, iya te, "Tōma, i'di dokole kōziyi kpa mbero 'ba kōzō bine, ongo kōzō kina omomo kpa yoki ma. Kinza ki'di lende nime dē kpe kilikō dōyi. I'di dōyi ti gomo ro ma laka ma na."

²⁸ Tōma iya te, "Nere ma, mi'di doma 'deni ngi gomo ro ma laka ni na ro nere Boko'ba ma."

²⁹ Bo iya te, "Tōma, to'ja nime ko'ja kinē ma ne na 'jaa ki'di dōyi go lende ma? Ne ya ame ga ko'ja ma dē pele ki'di dōnni ngi go lende ma ne, lijē na Boko'ba ti ko'do yeyi ma laka dōnni ro mbembē."

³⁰ Yēsu o'do wa ma konzi motō ga ame 'do kileme bo ro kole 'ba Boko'ba ne 'deni di komo bo kōsō go bo ga ame kugu dē du te mī buku nime bine.

³¹ Ame ga kugu bine ne ugu 'deni 'do ki'dike dōye gomo Yēsu na ro ma laka ro Kurisitō kole 'ba Boko'ba ame bo kēdi koja kako doliŋo nime bine ne, kina gbī 'do ti'di dōye gomo ki'di ye ro 'ba bo ga go kididi ye yaga ro ma lolōwō.

21

Tileki Mi Atoyī

¹ Yēsu ēnyi kodo 'bōwu gbī di pōtō mo zi bo kōsō go bo ga di kpa pōpō 'ba Tiberiya. Bo ɔdo kileme ro bo zinni kozo a nime te.

² Mī kada mo nima Simona Pitōrō ni ēdi yayi ti Tōma ame kideki mōyi mo motō gbī ro Roŋa ne, ti Natinēlē ame di Kana Galilaya ne. Kole riyo 'ba Zebedayo ga ēdi gbī tinni yayi ti bo kōsō go Yēsu ma riyo motō ga.

³ Kina Simona Pitōrō kēnyi ngi kiya zinni, tēgē, "Mēdi mari ama 'deni tugu kenze."

Lijē pili ēnyi kiya te, "Dēdi dari gbī kotō tiyi."

Kina lijē kēnyi kēki ngi mī sorope lijē kari nduwē ro go pōpō bi tugu kenze. Ne mī korondo mo nima lijē upō kenze ma kotō dē du te.

⁴ Kina ɔdo bi kēzē 'deni na Yēsu kako ngi koro do kpa gōtō tine lijē ikali bo dē.

⁵ Kina bo kititi lijē bo iya te, "Kpe yobi naga nima, o'jake kenze 'be ra?"

Lijē iya te, "Dupō kenze ma kotō te dē."

⁶ Bo iya te, "U'duke duru 'be nima kileki do kapa sorope ma dōri kina kēddi ko'jake kenze tōne."

Kina ɔdo lijē ku'du duru 'bēnni tōnē ngi kileki do kapa sorope ma dōri yo na kunzō kenze ngi ro ma kēnye bi 'ba toto mo kileki mī sorope konya dōnni.

⁷ Kina bo ma tōnē Yēsu ko'ɔ kulōwō ne kēnyi kopapa Pitōrō ngi, iya te, "Nere ze Yēsu na."

Kina ɔdo Simona Pitōrō kuwō 'deni kiya te nere 'bēnni Yēsu na, kina bo kēnyi ngi kogba bōngo abo bo kudōdu go bo rōmōyi bo ēdi nge yayi ti bōngo ma mbowa motō go bo. Kina bo ku'du ro bo ngi mī mini tumu tari zi Yēsu.

⁸ Kina ya motō mo naga nima kujē 'bēnni sorope ngi nduwē kari timo do kpa gōtō. Lijē kilala kenze konzi tōnē ga ngi nduwē ti duru mo lijē kari timo. Rōmōyi lijē ēdi 'deni ngosi do kpa gōtō, (ma kēdi ra ro lingere ti ndi 'do kombi ndi ngi mī kuluku riyo 'do kōmō do kpa gōtō).

⁹ Kina ɔdo lijē kodo kēki 'deni kari yaga do kulōngō pōpō tine, lijē ari ko'ja pa'do kurō'bō 'deni molo yayi ti kenze domo ti mangolo'bo ngila mo.

¹⁰ Yēsu iya te, "Kenze naga nime kuguke giri nime ne o'deke motō ga kako dayi."

¹¹ Kina Simona Pitōrō kileki ngi kari mī sorope, bo kari kilala duru

tönë yaga dɔ kpa götö. Kenze ma löbu na 'do kilaka koso mĩ duru nima. Kenze naga nima ëdĩ pili kuluku mota kɔdɔ dɔmo mota (153). Kenze naga nima koso pele mĩ duru nima kɔzɔ a nima tara ne duru ö'bö ë'bëni ngĩ te gɔ bi mo, irica dë gbĩ yɔ.

¹² Kina bo kiya zĩnnĩ tégë, “Akoke tonyo mo.”

Tine lijë ilaŋa rōnnĩ dë kpe tititi bo, kiya te, “Nĩ yë mo na?” Rōmōyĩ lijë ikali bo 'deni rɔ ɲere 'bënnĩ Yësu.

¹³ Kina bo kogba maŋgɔlɔ'bo mo tönë ga ngĩ koza zĩnnĩ gbĩ ti kenze mo ga.

¹⁴ Ame na rɔ tɔdɔ 'ba Yësu ma mĩ mota ame bo koloma rɔ tɔdɔ tileme rɔ bo zi bɔ kōsɔ gɔ bo ga di pötö tɔdɔ abo ame bo kënyĩ kɔdɔ yaga di mĩ tölë ne.

Yësu Ni Ti Simona Pītörö

¹⁵ Kina ɔdɔ lijë konyo kpënnĩ 'deni pili tine, Yësu ënyĩ kititi Simona Pītörö, bo iya te, “Simona kole 'ba Yowani, nĩ nime ɔ'ɔ ma ngĩ rɔ dɔ kiteli di dɔ tɔ'ɔ nime lëpĩ yĩ ga kɔ'ɔ ma ne ya?”

Pītörö iya te, “Nere, rɔ ma laka ikali 'deni ngĩ mɔ'ɔ yĩ.”

Bo iya te, “Laka, ɔŋgɔ gɔ kamölö ma naga nime.”

¹⁶ Kina bo kënyĩ kititi Pītörö gbĩ 'böwu, bo iya te, “Simona kole 'ba Yowani, nĩ nime ɔ'ɔ ma ngĩ?”

Pītörö ileki dɔmo zi bo, iya te, “Nere, rɔ ma laka ikali 'deni ngĩ mɔ'ɔ yĩ.”

Bo iya te, “Laka, ɔŋgɔ gɔ kamölö ma naga nime.”

¹⁷ Kina bo kileki kititi Pītörö 'böwu gbĩ 'deni rɔ mĩ mota mo, bo iya te, “Simona kole 'ba Yowani, nĩ nime ɔ'ɔ ma ngĩ?”

Pītörö 'deni rɔ meri gɔ lende 'ba akititi nime Yësu kileki kititi bo ɲbö mĩ mota ti akititi kɔtɔkɔtɔ nime ne. Bo iya te, “Nere, ikali wa pili 'deni mɔlo, kina ikali 'deni ngĩ rɔ ma laka mɔ'ɔ yĩ.”

Yësu iya te, “Laka, ɔŋgɔ gɔ kamölö ma naga nime.”

¹⁸ Rɔ ma laka miya ziyĩ, tönë këddĩ gba dɔ yɔbi 'bĩ bine ne, oloma rɔ tusu bɔŋgɔ 'bĩ röyĩ, kënyĩ kari ë'bĩ gɔ bi ame kɔ'dɔkɔ tari teyi. Ne ɔdɔ kiya te kōndë 'deni, ti koloma 'deni toja köziyĩ, kina bɔ mɔtɔ ti kako 'deni ngĩ kudödu yi koto yi kari gɔ bi ame kɔ'dɔkɔ ë'bĩ dë tari teyi ne.”

¹⁹ Dɔŋgala nime Yësu këdĩ rɔ tiya mo ne, bo ëdĩ kiya tölë ame këdĩ kōmō dɔ Pītörö kada mɔtɔ ame 'dɔ kileme löbu 'ba Bɔko'ba ne.

Kina bo kënyĩ kiya zi Pītörö, bo iya te, “Ösö goma.”

²⁰ Kina ɔdɔ Pītörö kuyĩ kɔmɔ bo kileki yĩ'böwu tine, bo o'ja bɔ mɔtɔ 'deni gbĩ këdĩ kozi gönnĩ. Bɔ ma tönë Yësu kɔ'ɔ kulöwö ne, bo na ma gbĩ kënyĩ kōsɔ gönnĩ ne. Bo na tönë kese ɲgɔsi ɲgila Yësu mĩ kada ma tönë lijë këdĩ rɔ tonyo kpënnĩ ne 'dɔ bo kititi Yësu, bo kiya te, “Yë mo na këdĩ kari kususy yĩ zi turu ya, ɲere?”

²¹ Kina ɔdɔ Pītörö kɔ'ja bɔ nima 'deni kɔzɔ a nima tara tine, bo iya te, “Nere, bɔ nime wa'di na ti kɔ'dɔ rōni zi bo?”

²² Yësu iya te, “ɔdɔ kiya te mɔ'dɔkɔ pele 'dɔ bo koloma ɲbö koda kada ma ame mëdĩ mileki mako timo dɔliŋɔ nime bine ne ndɔbɔ 'bĩ inza teyi. Nĩ 'bëyĩ ösö goma.”

²³ Gɔ lende nime Yësu kiya kɔzɔ a nime te ne na bɔ kōsɔ gɔ bo ga koloma rɔ tiya mo, lijë iya te bɔ nima inza kölä kpe. Ne tine, lende nima Yësu iya dë te, bɔ nima inza kölä kpe. Lende ma bo kiya, bo iya te, “ɔdɔ mɔ'dɔkɔ pele 'dɔ bo koloma ɲbö koda kada ma ame mëdĩ mileki mako timo dɔliŋɔ nime bine ne ndɔbɔ 'bĩ inza teyi.”

²⁴ Bɔ mo nima bo na me këdĩ kiya lende naga nime ne, kina bo na me gbĩ ki'di 'dɔ kugu. Kina dikali ngĩ lende abo naga nime ëdĩ rɔ ma laka.

²⁵ Gɔ rɔ lende ma na me, ne lende mɔtɔ ga ame Yësu kɔ'dɔ ne ëdĩ ɲbaŋi ame kugu dë su bine.

Ɔɔɔ kiya te ki'di ɔɔ, ɔɔ tugu mo ɔɔ
kɔtɔkɔtɔ mi waraga, bi inza ɔɔmo mi
ɔɔliɔɔ bine.

NDOBO 'BA BO LAJA 'Ba Kurisitö Ga

¹ Zi'yi Tewopilo, lende ma tönë ga mugu mi buku ma dändende tönë ne, kina ro lende 'ba wa ame ga Yësu kisaki to'do mo gbï ti wa ame ga pili bo kisaki tiyandi bilaka timo

² ɲbö kömö mi kada ame Boko'ba kogba bo kari mitoro ne. Gba kinza bo kari de mitoro bo oloma 'deni ro tose gomo zinni bo laja abo ga ame bo kigeli 'deni molo ne ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

³ Bo oloma 'deni tö'do mo do 'butë sowo di pötö tolë abo bi tileme ro bo zinni nduwënduwë 'do ki'di lijë kikali ɲgi ro ma laka bo ididi 'deni. Lijë o'ja bo 'deni, kina bo oloma 'deni gbï ro tilende zinni go lende 'ba ɲere löbu 'ba Boko'ba.

⁴ Mi kada ma do koto moto ko'ja bo kedï tinni, bo ose 'deni zinni, bo iya te, "Kinza kënyike de di mi Yerosalema bine. Olomake bine koda do wa tönë 'bu ma kiya ti'di mo ziye kina gbï tönë miya lende mo ziye ne.

⁵ Kozo ma Yowani ko'do bapatisi 'deni tönë bine do bilaka ti mini ne, ti kobapatisi ye 'deni ti Nyi Koto Laka giri naga nime."

Tileki 'Ba Yësu Mitoro

⁶ Kina odo bo laja 'ba Yësu ga kototo dönni 'deni gbï mi kada moto bi koto tine, na lijë kititi bo, iya te, "Nere, ti kileki doliɲo ze 'ba Yisarele nime giri naga nime mi komo közize ya?"

⁷ Bo iya te, "Bu ma na ɲge koto ti közi kakpa 'ba 'do toza kada ame wa naga nima kedï ko'do rönni yimo ne. Lende ma 'do kikalike na de.

⁸ Ne Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ti kako 'deni doye 'do ki'di tigo ziye. Kina ti kari kiyetike lende ma 'deni ɲgi zi bilaka mi Yerosalema bine gbï kebe mi doyayi 'ba Yudayi pili ti 'ba Somorona gbï zi bilaka 'ba doyayi pili."

⁹ Kina odo Yësu kote tiya lende naga nime 'deni te tine, Boko'ba ogba bo ɲgi kari mitoro di komo bo laja abo ga. Kina poli kiyölu go bo ɲgi di kömönni.

¹⁰ Tine ko'ja lijë kedï koro gba yayi tongo bi kari mitoro di pötö bo yo na ya moto ga riyö ti bongo kanmi rönni kodo ɲgi tugu'du te koro ɲgila lijë.

¹¹ Ya naga nima iya te, "Kpe bilaka 'ba Galilaya, wa'di na keddi koro ke kombike komoye kö'bö mitoro gomo? Yësu nime kogba 'deni di ziye kedï kari mitoro ne, ti kileki gbï kako doliɲo nime bine kada moto kozo ame keddi kongoke bo kedï kari ne tara."

Bo Ndobo Pötö Yuda

¹² Lende nime o'do röni di do doku 'ba Bilaya ame mbowa ɲgosi ɲgila Yerosalema ne. Kina bo laja 'ba Yësu ga kënyï ɲgi di yayi kileki kari mi gawo 'ba Yerosalema,

¹³ lijë kari mi ro toro 'bënni ame lijë kedï koloma yimo ne. Lijë mo ga na ro Pitöro ni ti Yowani ti Yakoba ti Andareya ti Pilipö ti Toma ti Batolimayo ti Matayo ti Yakoba 'ba Alapayo ti Simona bo ko'do ya go doyayi 'bënni, ti Yuda 'ba Yakoba.

¹⁴ Lijë pili ö'bö nduwë tototo dönni bi to'do motu ti 'ja moto ga ti Mariya ma 'ba Yësu ni ti löndö 'ba Yësu ga.

¹⁵ Kina odo lijë ame ga ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yësu ne kënyï kototo dönni pili bi koto tine, lijë edi 'deni ɲbö kozo kuluku riyö kodo domo 'butë riyö (120) tara. Kina Pitöro kënyï toro tilende zinni, bo iya te,

¹⁶ "Löndö ma ga, Boko'ba o'doko 'deni 'do lende tönë ga kugu molo mi buku abo ne ko'do rönni. Nyi Koto Laka i'di Dawidi 'deni kiya lende tönë ga molo bine go lende 'ba wa ame 'do ko'do röni zi Yuda ame ko'de bo kako kinda'ba Yësu ne.

¹⁷ Yuda gbï ro lepï ze ma koto moto ame Yësu kigeli 'do ko'do ndobo nime koto tize."

18 Pitörö iya lende nime te römöyī mī kada nima Yuda ko'ja girīsī ti lende kēnyē ko'do abo nima ne, bo ari kugō nyaka mōto timo kina bo kari kōlē ngī yayi. Kina bo kila'ba ngī bēri, mī bo kapi, wa 'ba mī bo ga kōlo pili yaga.

19 Bilaka ame ga pili koloma Yerosalema ne uwō lende 'ba tōlē 'ba Yuda nima kina lijē ki'di mōyī nyaka nime ngī rō “Akele Dama” rō kpēnnī. 'Jo 'ba lende mo tēgē, “Nyaka 'ba roma.”

20 Pitörö oto nduwē tiya lende nime kari timo, bo iya te, “Lende nime ugu 'deni molo mī buku 'ba Akilēlu, iya te, 'Rō abo ti koloma rō ma sari, kinza bōto mōto koloma dē kpe yīmo.’ Ugu mōto 'deni gbī yayi, iya te, 'Bō mōto ti kinda'ba ndobo 'ba pōtō bo.’

21-22 Kina me ma laka mo gō donḡoke bō mōto ame ko'ja tōdo 'ba Yēsu di mī tōlē ne 'dō kēdī rō bō tīyētī mo kōto tize. Bō kēdī rō bō ame molo tize mī lingere pili 'ba Yēsu ma tōnē kisaki di mī kada ma Yowani ko'do bapatisi dō Yēsu ne ḡbō kōmō mī kada 'ba togba bo kari mitoro.”

23 Kina bilaka naga nima kototo dōnnī yayi ne kigeli mōyī bilaka ma rīyō mōto ga ngī, Matiyo ni ti Yesepa ame kīdēkī mōyī bo mōto gbī rō Yoseto Barasaba ne.

24 Kina lijē kititi Boko'ba ngī gō lende mo, lijē iya te, “Nere, nī na kikali dōkī'dī bilaka pili. Ileme bō ame kigeli 'deni di mī lōḡgō ya rīyō naga nime,

25 'dō kinda'ba ndobo 'ba laja nime Yuda kola 'deni bo kari abo mī gō bi ame rō 'ba bo ne.”

26 Kina lijē ku'du bōdō 'ba bilaka rīyō naga nima ngī. Kina bōdō kigeli Matiyo ngī, kina bo kodō'bo rō bo ngī ti bō laja ma 'butē dōokoto naga nima.

2

Tako 'Ba Nyī Kōto Laka

1 Kina dō kōmō 'deni mī kada 'ba karama 'ba Penitikōsi tine, ya ame

ga ki'di dōnnī 'deni gō lende 'ba Yēsu ne ototo dōnnī 'deni pili bi kōto.

2 Kina birō kudu ngī welo kako di mitoro kōzo birō lili ma kembe naga tara kudu ngī pili kote mī rō nima lijē kēdī yīmo ne.

3 Tine na lijē ko'ja a mōto ga ngī kōzo dōnde'de pa'do kōbō tara koza rōnnī 'deni koloma pili dōnnī rō kōtokōto.

4 Kina lijē ngī pili lo ti Nyī Kōto Laka ki'di lijē pili rō kōtokōto kebe ngī tilende rō kpa lōwō.

5 Yudayi ma konzi mōto ga ame kako di mī dōliḡo mōto ga ne ēdī mī Yerosalema yayi bi to'do mōtu zi Boko'ba.

6 Kina dōdo lijē kuwō birō nima 'deni tine, lijē ototo rōnnī ngī rō tīndī kari tonḡo mo. Lijē pili ari kuwō bō ki'di dōnnī gō lende 'ba Yēsu naga nima kēdī kilende kpēnnī ga ame pili rō gege ne.

7 Kina kigayi lijē koto ngī rō gōnnī. Lijē iya te, “Lende wa'di mo ga na te? Bilaka naga nime kēdī kilende ne lijē pili rō bilaka 'ba Galilaya.

8 Ne rō ma totondo mo ga na duwō lijē za 'bōwu kēdī kilende rō kpa bilaka 'ba dōliḡo ze ga ame pili rō 'beri'beri ne?

9 Ze di Parotiya di Mada di Elama. Ya mōto ga di mī lōḡgō ze nime bine di mī bilaka 'ba Mesopotamiya, ya mōto ga di Yudayi, ya mōto ga di Kapadokiya, di Pōnito, di Asiya,

10 di Parugiya, di Pambuliya, di Ezipeto, ya mōto ga di dō kapa Libiya ame ḡḡosi ḡgila gawo 'ba Kurēnē ne. Ya mōto ga di mī lōḡgō ze nime bine rō Yudayi ame ga kēdī koloma Romo ne gbī ti bilaka 'ba Romo ame ga koro Boko'ba 'deni ne.

11 Ya mōto ga rō bilaka 'ba Kurētē, mōto ga rō Arabi. Ze bilaka 'ba dōliḡo konzi naga nime pili rō gege ne, duwō lijē ngī kēdī kiya ndobo lōbu 'ba Boko'ba nime rō kpeze ga.”

12 Lende nime igayi tīndī naga nima ngī pili ki'di lijē kebe bi tititi rōnnī rō gō rōnnī, lijē iya te, “Wa'di mo ga na te?”

13 Tine ya mato ga di mi löngö tindi naga nima yayi ögö lijë, iya te, "Layi na kupö lijë 'deni."

Pitörö Ilende Zi Tindi

14 Kina Pitörö kënyî ngî koro toro mi löngö bo laja ma 'butë döokoto naga nima tilende zi tindi naga nima. Bo iya te, "Kpe bilaka 'beze ga 'ba Yudayi tiye kpe ya ame ga këddi kolomake mi Yerosalema bine ne, uwöke doma 'do modoro bici lende nime ziye.

15 Ya naga nime layi na de kupö. Go bi na me ë'bëni gba te ro mi döngbo, layi upö bilaka molo kabate yo? Inza tara.

16 Lende nime edi 'deni kozo kö'du tonë Yoweke kumë molo bine ne tara.

17 Ame kiya te, 'Boko'ba iya te, "Mi kada ame 'deni ro nburunburu 'ba dolingo nime ne ti moja Nyi Koto Laka ma kako kila'ba do bilaka pili. Kole 'be ga kpaki ti yitoti 'be ga ti kumë lende ma 'deni. Kina ti mi'di nyi 'deni ko'de do yobi 'be ga gbi do bulöbu 'be ga.

18 Mi kada mo nima ti moja Nyi Koto Laka ma kako kila'ba do ya ame ga pili kedî koja laja ma ne. Medî mi'di kila'ba do botoni ni kpaki ti 'ja 'do ki'di lijë pili kumë lende ma.

19 Kina ti mi'di sөгë mato ga 'deni ko'do rönni mitoro gbi mi döyayi bine. Roma ti kedî 'deni ti pa'do ti koto ame kedî kanyo kozo koto 'ba lindi tara ne.

20 Kada ti kuyi roni 'deni yaga ro ma kolu, kina nyepe ti kasi 'deni yaga kozo roma tara. Wa naga nime edi ko'do rönni titi dogba, kina 'jaa kada löbu ma ame medî mako yimo ne kedî komö.

21 Mi kada mo nima yayi lijë ame ga pili kedî kidëki ma 'do mokonyi lijë ne, ti mamo lijë 'deni ngi yaga di mi tolë."

22 Uwöke doma kpe bilaka 'beze ga 'ba Yisarele. Yesu 'ba Nazareta na tonë Boko'ba koja kako ziye. Kina me Boko'ba i'di bo 'deni ko'do akileme ma löbu ame ga lende mo kigayi bilaka ne 'do kikalike ngi oja bo ro ma laka. Bo o'do wa naga nime

'deni mi löngö ye bine kikalike ngi ro ma laka.

23 Ne tine Boko'ba bo ikali wa ame ga 'do ko'doke zi Yesu ne 'deni molo kina me bo kola ye 'deni ko'doke tara. Bo i'di Yesu 'deni köziye kupöke yaga ki'dike bo lende kënyë kutöti bo yoki ngëri.

24 Ne tine Boko'ba olo bo 'deni di mi to'co 'ba tolë ki'di bo kënyî kodo yaga di mi tolë, römöyî tolë ikali de ma 'do ka'da bo.

25 Edi 'deni kozo lende tonë bo dolingo Dawidi kiya molo bine go lende 'ba Yesu ne tara. Ame bo kiya te, 'Monggo 'deni ngi nere ma edi nduwë tö. Bo edi ngosi döngila ma, boto mato inza kpe ma 'do konbenbe ma.

26 Ma 'deni ti mi këyî ro mbëmbë go kö'du mo. Mi lende ma ga medî miliya ngi ti lingo. Ma ro yida 'ba yayi ne mikali 'deni ngi a ma kënyë mato inza komö kpe yida roma,

27 römöyî ni Boko'ba inza kola ma mi tolë. Inza kola bo laja 'bi nime ki'di doni 'deni go lende 'bi ne kenme mi gö.

28 Kina me kileme kori 'ba didi 'deni zo, ma 'deni ngi ro lingo medî miliya go lende mo, römöyî eddi tö.'

29 Löndö ma ga, ma tone medî miya lende 'ba 'bu ze löbu Dawidi ro do ngölö ziye. Bo öle 'deni molo tonë ga bine kusu bo, ne dogo bo na me 'biri gba mi löngö ze bine.

30 Kina me dikalike 'deni ro ma laka lende naga nima bo kiya ne, bo iya 'deni ro lende ame bo kumë di zi Boko'ba. Bo ikali wa ame ga Boko'ba kulömu 'do ko'do zi bo ne 'deni molo. Boko'ba ulömu 'deni molo iya te, "Ti mi'di bilaka ma koto mato di mi kupö yi ga go kedî gbi ro bo dolingo ma löbu kozo ni te."

31 Kina me dikalike 'deni lende nima Dawidi kiya te, Boko'ba inza kola bo mi tolë, kina inza kola bo gbi kenme mi gö ne, bo edi ro tiya todo 'ba Kurisitö di mi tolë.

32 Yesu na Boko'ba ki'di 'deni kënyî kodo yaga di mi tolë, kina ze do'ja bo 'deni gbi ti komoze.

33 Kina me ogba bo 'deni mitoro kari koloma do dori Boko'ba, ki'di Nyi Koto Laka 'deni zi bo kozo ame tone kiya lende mo 'deni molo bine ne. Kina me bo ki'di Nyi Koto Laka 'deni kila'ba daze tone kozo ame keddi kongoke kina kuwoke gbi ne tara.

34 Dikalike 'deni ro ma laka Dawidi na de kari mitoro, romoyi bo iya te, 'Nere Boko'ba iya zi nere ma, tēgē, "Oloma do dori ma bine

35 'do mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga." '

36 Ne tine kina laka 'do kpe bilaka 'ba Yisarele pili kuwoke lende nime laka. Yesu tone kutotike do ngeri bine kole ne, bo na me Boko'ba ki'di bo 'deni 'do keddi ro nere 'ba do dolingo nime pili gbi ro Kurisitō ame 'do bo koja kako tokonyi bilaka abo ga ne."

Laja 'Ba Do Koto

37 Kina odo tindi naga nima kuwo Pitoro kiya lende 'deni kozo a nima tara tine, lijē ngi ti mi kombi ro meri go lende mo. Lijē iya te zi Pitoro ni, "Londō ze ga, go do'do tondo?"

38 Pitoro iya te, "Otoke dōye di mi lende kēnyē 'be ga, i'dike dodō mini 'ba bapatisi dōye 'do keddike ro 'ba Yesu Kurisitō ga. Kina Boko'ba ti kola ye 'deni ngi go lende kēnyē 'be ga bo ki'di Nyi Koto Laka abo ziye.

39 Romoyi bo iya 'deni molo ti'di mo ziye, gbi zi kupō ye ga, kina gbi zi ya ame ga keddi koloma nbō ro ma kowo ne. Lende nime ti keddi 'deni ngi pili zi ya ame ga nere ze Boko'ba kidēki 'deni ne."

40 Kina Pitoro kiya lende ma konzi moto ga ngi gbi zinni go lende 'ba Boko'ba. Bo ileki kiya zinni bo iya te, "Oloke roye yaga di mi longō bo lende kēnyē 'ba dolingo nime."

41 Ya ma konzi moto ga di mi longō tindi naga nima uwō lende nime kina lijē ki'di ngi kodo mini 'ba bapatisi dōnni. Mi kada nima yayi bilaka ma konzi kozo kuluku 'butē bi modokoto (3000) tara i'di dōnni 'deni go lende 'ba Yesu. Kina

lijē kodo'bo rōnni ngi ti ya ma molo naga nima.

42 Kina bo laja 'ba Yesu ga koloma ngi ro tiyandi lijē. Kina lijē kō'bō ngi nduwē bi todo'bo dōnni bi koto tonyo akonyo ti to'do motu zi Boko'ba.

Loma 'Ba Bo Ki'di Dōnni Go Lende 'Ba Yesu

43 Mi kada naga nima yayi Boko'ba i'di bo laja 'ba Yesu ga 'deni koloma ro to'do wa ma konzi moto ga ame lende mo kigayi bilaka ne. Kina bilaka ma laki ngi pili ro ma kere lijē.

44 Kina lijē ya ame ga pili ki'di dōnni 'deni go lende 'ba Yesu ne kō'bō ngi nduwē todo'bo dōnni bi koto tokonyi rōnni ro go rōnni ti wa ame ga pili lijē keddi timo ne.

45 Lijē ugō wa 'bēnni moto ga moko koza girisi mo ga zi ya ame ga keddi ro leri mo ne 'do ki'di lijē pili ko'ja wa ame ga leri mo ko'do lijē ne.

46 Kina lijē kō'bō ngi nduwē ro tototo dōnni ro go bi kezē pili mi reki 'ba rō lobu 'ba Boko'ba gbi bi tonyo akonyo bi koto mi lingo 'bēnni ga ti lingo ro do ngolo.

47 Kina lijē koloma ngi ro to'do yē'di zi Boko'ba. Bilaka ma laki pili oloma 'deni ngi ro tiya lende 'bēnni ro ma laka. Kina ro komo lēndō Boko'ba ki'di ya ame ga bo keddi kokonyi ne kō'bō ngi nduwē todo'bo rōnni tinni.

3

Go Koto

1 Mi kada ma do koto moto Pitoro ni ti Yowani enyi mi komo kada kari mi reki 'ba rō lobu 'ba Boko'ba mi saa 'ba motu.

2 Kina odo lijē kari komo 'deni kpa reki 'ba rō lobu 'ba Boko'ba ame kidēki moyi mo ro Kpa Reki ma Kele ne tine, dōnni ondoso ngi ti ya moto ga keddi kombi bo moto ame ndimo kenme 'deni ro kilawo kpaki riyō molo di bi tōyō mo ne. Bo nima, ēdi kombi bo nduwē molomolo tara ki'di bo koloma kpa reki nima bi

tokpasi girisi di zi bilaka ame ga kedı kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ne.

³ Kina odo bo konjo Pitöro ni 'deni kedı ko'do todo mi reki nima tine, bo okpasi girisi ngi di zinni.

⁴ Kina lije korö ngi bi tidayi bo nima. Pitöro iya te, "Onjo bi te doze yöyi."

⁵ Kina bo tönö kombi kömoni ngi torö tonjo Pitöro ni. Bo omeri 'ba bo tegö motoga lije ti kedı ki'di girisi zi bo.

⁶ Ne tine Pitöro ileki kiya te, "Minza ti girisi. Ne wa ame medi timo ne ti mi'di ziyi. Milende ziyi ti közi kakpa 'ba Yesu Kurisitö 'ba Nazareta, Enyi torö kilingere."

⁷ Kina bo kindabab közi bo tönö ma döri ngi bo kokonyi kényi torö. Kina ndimo ga ti dokilinjbi mo ga kidinga ngi kitigo yaga, bo köpu ngi kisasi tilingere.

⁸ Kina bo kodö ngi kotö ti Pitöro ni mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba tilingere nduwé ti töpu tilélu Boko'ba.

⁹ Bilaka ma konzi ame ga yayi ne o'ja bo nima 'deni kedı kilingere ti tilélu Boko'ba.

¹⁰ Kina lije kikali bo ngi rö bo kpasi tönö molo kedı koloma kpa reki yayi tokpasi girisi di zi bilaka ne. Kina lende 'ba wa nima ko'do rönni zi bo nima ne kigayi lije ngi yaga.

Pitöro Iyandi Wa Mi Reki 'Ba Rö Löbu

¹¹ Bo nima oloma ngi ko'babab rö bo ngila Pitöro ni ti Yowani di mi dedé ame kidéki möyi mo rö Dédé 'ba Nere Solomo ne yayi. Kina odo bilaka naga nima ko'ja 'deni tara na lije kirina ngi kototo rönni ngila ya naga nima yayi römöyi lende mo igayi lije 'deni.

¹² Kina odo Pitöro konjo tindi naga nima 'deni kedı kidayi lije tara tine, bo iya te, "Kpe bilaka 'beze ga 'ba Yisarele, go wa'di na ki'dike lende nime kigayi ye kedı kidayike ze tara gomo? Omerike 'beye iyake

te ze na di'di bo nime kilingere ti tigo ze ala gbi ti tigo 'ba motu ze?

¹³ Inza tara, ame na rö lende 'ba Yesu bo laja 'ba Boko'ba ame koloma rö tonjo go Abarayama ni ti Yisika ti Yakoba gbi ti 'bu ze löbu motö ga bine ne. Boko'ba i'di rö löbu 'deni zi Yesu, ne kpe i'dike bo 'deni tönö zi turu. Pilato o'doko pele tope bo yaga, ususuke bo nduwé.

¹⁴ Bo ame kotö laka rö bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba ne ebe kususuke zi turu. Ititike za rö bo ame rö bo akupö ne na 'do kope yaga ziye,

¹⁵ tine bo ame rö bo tididi wa ne na kupöke ngi yaga. Ne Boko'ba i'di bo 'deni kényi kodö yaga di mi töle do'ja kiné bo ti komoze.

¹⁶ Tigo 'ba Yesu na me kilejo bo nime kedı konjoke kikalike gbi ne. Römöyi bo i'di do bo 'deni go lende 'ba Yesu, kina me ki'di tigo 'deni me zi bo di komoye 'do bo kilingere ti.

¹⁷ Löndö ma ga, wa nima ko'doke kpe ti bulöbu 'be ga zi Yesu ne mikali 'deni o'doke e'be ngi kinza lende kikali mo.

¹⁸ Ne tine Boko'ba i'di bo kumé lende abo 'deni pili molo kuwöwö lende 'ba gomö 'ba Kurisitö nime. Kina me bo ki'di 'deni ko'do rönni tara.

¹⁹⁻²⁰ Kina ti, otoke doye kilekike zi Boko'ba 'do bo kupupu lende kénye 'be yaga. Römöyi 'do odo kada mo kömö 'deni go bo ko'do yöyi ma laka doye bo koja Yesu ame bo ki'di lende mo 'deni molo go kedı rö Kurisitö ne.

²¹ Bo o'doko 'do Yesu koloma mitöro nbö kömö mi kada abo ame bo kedı ki'di wa pili 'deni 'do kedı rö ma la'ja ne. Bo i'di bo kumé lende ni 'deni molo kiya lende naga nime.

²² Musa na kiya te, 'Nere 'be Boko'ba ti ki'di bilaka ma kotö motö 'deni di mi löngö ye nima kedı rö bo kumé lende korö 'bama. Uwöke lende ame ga pili bo kedı kiya ne,

²³ römöyi lije ame ga pili kuwö do bo de ne inza kpe rö 'ba Boko'ba ti kote dönni pili yaga.'

²⁴ Ame na rö lende kiya 'ba Musa. Kina Samölö ni gbi ti bo kumé lende

moto ga ame tönë koloma ro tiya laja 'ba Boko'ba ne iya lende naga nima 'deni tara go kö'du 'ba mi kada 'beze ma le'jete nime.

²⁵ Kina me lende 'ba bo kumë lende 'ba Boko'ba ma dogba tönë ga bine ne iya rönï 'deni gbï go lende 'be. Lömu tönë Boko'ba ko'do molo bine ti 'bu ye löbu ga ne kina me 'deni gbï tiye. Bo iya te zi Abarayama, 'Ti kupö yï ga na ti mo'do yëyi ma laka ngi do bilaka pili 'ba dolinjo nime.'

²⁶ Kina me mēdi miya 'deni ziye, Yēsu na Boko'ba kigeli 'deni ro bo laja abo. Kina me bo koja 'deni dogba kako ziye 'do ko'do yëyi ma laka doye go ki'di ye kolake go lende kënyë 'be ga yaga."

4

Burë Ro Pitörö Ni Ti Yowani

¹ Ko'ja Pitörö ni ti Yowani kēdi gba ro tiya lende nime zi bilaka naga nima kina bo akumu moto ga kömö ngi ti Sadoke moto ga ti bo do bo kanya 'ba rö löbu 'ba Boko'ba.

² Lijë ngi ro 'diri go lende nime Pitörö ni kēdi kiyandi bilaka kiya te, Yēsu ënyi kodö 'deni yaga di mi tölë ne, römöyi lende nima ileme 'deni tōdo 'ba töku di mi tölë ēdi ro ma laka.

³ Kina lijë kinda'ba Pitörö ni ngi koto kari ki'di kö'dö mi maboso römöyi go bi 'deni ro mi dokopiyari.

⁴ Bilaka ma konzi ame ga kuwö lende kiya 'ba Pitörö ni nima ne i'di dönni 'deni go lende 'ba Yēsu. Kina ya ma ki'di dönni go lende 'ba Yēsu kodö'bo rönni ngi pili kuluku 'butë bi 'butë (5000).

⁵ Mi bi kēzë ma di gomo na löbu 'ba Yudayi ni kototo kpenni ngi mi Yerosalema ti bo komo kiyandi 'benni ga.

⁶ Ana ma tönë ro bo do bo akumu 'ba Boko'ba ne ēdi gbï mi löngö lijë yayi ti Kayapa ti Yowani ni ti Alesandoro gbï ti bilaka moto ga 'ba Ana.

⁷ Kina lijë ki'di Pitörö ni ngi koro kömönni yayi. Lijë iya te, "Kpe,

ilenjoke bo nime ti wa'di? Közi kakpa 'ba yë na me ko'doke lende nime timo?"

⁸ Pitörö ngi lo ti Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba ënyi kileki kiya zinni, iya te, "Kpe turu ze ga ti bulöbu ze ga,

⁹ ndobo laka nime do'do dileno bo roko'o nime ne kina me kēddi kititike ze gomo ne ya?

¹⁰ Ne ongo, ti miya ziye pili ti bilaka 'ba Yisarele. Tigö 'ba Yēsu Kurisitö 'ba Nazareta na me kileno bo nime kēdi koro mi kada nime tone komoye ro bilaka ma laka ne. Utötike Yēsu Kurisitö 'deni tönë bine, ne Boko'ba i'di bo 'deni kënyi kodö yaga di mi tölë.

¹¹ Kö'du go lende abo na tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, 'Döku nime u'du pa mökö, kpe bo ko'ba rö ti döku ni ilagike 'deni di romo. Ne le'jete bo na 'deni 'böwu ro döku ma laka ro do kiteli mi gbondo 'ba rö.'

¹² Bo na nge koto kpöki ro bo tomo bilaka di mi tölë römöyi Boko'ba i'di közi kakpa mo de zi boto moto tine nge zi bo."

¹³ Do ngölö 'ba Pitörö ni ti Yowani igayi bilaka naga nima kototo dönni yayi ne ngi, römöyi lijë ikali ya naga nima ro bilaka ma sari, tine uwö lijë kiya lende ngi ro do kitewu koro bo kikali waraga tara. Kina lijë kikali ya naga nima ngi ro bo kösö go Yēsu ga.

¹⁴ Bo mo tönë kileno ne ēdi gbï koro tinni yayi kina ngi i'di lijë kikali de kpe tiya lende ma kënyë moto zinni.

¹⁵ Kina lijë koja Pitörö ni ngi titi yaga di mi löngö lijë yayi. Kina lijë koloma ngi ro to'do burë mo,

¹⁶ lijë iya te, "Wa'di ga na go do'doke zi ya naga nime? Bilaka ame ga pili kēdi koloma mi Yerosalema bine ne ikali lende 'ba go koto nime lijë ko'do ne 'deni pili. Kina dinza dikalike gbï tandi gomo.

¹⁷ Ne ma laka mo go diyake zinni kinza lijë kari kiya lende 'ba Yēsu de kpe zi boto ma koto moto. Kinza bilaka ma konzi moto ga kuwö lebï 'ba lende nima ra."

18 Kina lijë kideki Pitörö ni ngi 'böwu kako kiya teyi kinza lijë kari kiya lende 'ba Yësu dë kpe, kina kinza lijë kiyandi bilaka dë kpe timo.

19 Ne tine Pitörö ni ti Yowani ënyi kileki dōmo zinnī, iya te, “Omerike lende nime te, kpe na gō duwō dōye ala Boko'ba na gō duwō dōmo?”

20 Ne 'beze wa ame do'ja 'deni kina duwō 'deni gbī ne a mōtō ngi gō dola gō tiya mo du te inza.”

21 Kina ngi bilaka naga nima ikali dë kpe ma 'dō kōdō karama dō Pitörö ni rōmōyi bilaka pili ëdi 'deni ngi kilëlu Boko'ba gō lende 'ba tileño nima kileño bō nima ne. Tine lijë ose gō lende 'bënni nima nduwë rō ma kitigō zi Pitörö ni kina lijë kope ngi.

22 Bō mo nima kileño ne kōmō kōō mo ëdi 'deni kōzō 'butë sowō gbī ti dōmo teyi tara.

Mōtu Gō Tigō

23 Kina odo kope Pitörö ni 'deni ti Yowani kōzō a nima tara tine, lijë ileki ngi kari zi lëpī nni ga kiyëti gō lende naga nima löbu 'ba bō akumu ni ti bulöbu ni kiya zinnī ne.

24 Kina lijë pili koloma ngi rō tilëlu Boko'ba bi kōtō kiya te, “Nere ze, nī na me ko'ba mitorō ni ti dōyayi ti yöpō ni pili ti wa ame ga pili kēdi koloma yimo ne.

25 Nī na me kilende ti Nyi Kōtō Laka mī 'bu ze löbu Dawidi bō laja 'bī ame 'dō ki'di bo kiya te, 'Gō wa'di na bō löwō ni kënyi ngi rō ya, kina bilaka kebe ngi tususu kpënni rō yawa gōmo?”

26 Nere 'ba dōliño pili ileño rōnni 'deni ndō bi to'dō ya, kina bō dōliño 'bënni ga kōtō rōnni ngi tususu kpënni rō nere Boko'ba gbī rō Kurisitō abo ame bo koja kako dōliño nime bine ne.’

27 Kina me lende tōnë ga Dawidi kiya ne o'dō rōnni 'deni ngi tara. Nere Erode ni ti bō dōliño Pōnitiyo Pilato ususu kpënni 'deni tōnë di mī gawo nime bine ti bō löwō ni ti bilaka 'ba Yisarele rō Yësu ame rō bō

laja 'bī koja kako dōliño nime bine ne.

28 Lijë ususu kpënni 'deni 'dō to'dō wa tōnë ga kiya te ëdi ko'dō rōnni ne. Iya 'deni te wa naga nime ëdi ko'dō rōnni rōmōyi ako'dōkō 'bī na kina ëddi gbī ti tigō mo.

29 Nere Boko'ba ze, uwō kpa kose 'ba bulöbu naga nime kose kpënni rōze ne. Ze bō laja 'bī ga na, i'di tigō zize gō duwōwō lende 'bī rō dō ngölō zi bilaka.

30 Ileme tigō 'bī zi bilaka ti ti'di ze dileño bō rōkō'ō. Kina i'di ze ti do'dō gō kōtō ame ga lende mo kigayi bilaka ne ti kōzi kakpa 'ba bō laja 'bī Yësu.”

31 Kina odo lijë kote tititi Boko'ba 'deni kōzō a nima yō, kina gō bi nima kiyaya rōnni ngi kōzō kizikizi tara. Kina lijë ngi pili lō ti Nyi Kōtō Laka ki'di lijë ngi bi tiya lende 'ba Boko'ba zi bilaka rō dō ngölō.

Kōnyi 'Ba Bo Ki'di Dōnni Gō Lende 'Ba Yësu

32 Mī kada naga nima yayi bō ki'di dōnni gō lende 'ba Yësu ga oloma ngi pili ti meri kōtō gbī ti dōki'di kōtō. Bō mōtō iya dë te, “Ama naga nime wa 'ba gbagba ma na.” Tine lijë pili oloma ga ngi tokōnyi rōnni ti wa ame ga lijë kēdi timo ne.

33 Bō laja 'ba Yësu ga ö'bō ngi nburu ti tigō bi tuwōwō tōdō 'ba Yësu yaga di mī tölë. Kina Boko'ba kō'bō ngi nduwë to'dō yëyi dōnni rō mbëmbë.

34-35 Ya mōtō ga ame di mī löngö lijë yayi kēdi ti nyaka ni ti rō rō ma konzi ne, ari kugō mōtō ga ngi mökō ko'de girisi mo ga kako zi bō laja. Kina kōza ngi kōzō ame lijë kēdi rō leri mo ne tara. Bōtō mōtō inza kpe rō leri 'ba wa mōtō di mī löngö lijë nima yayi.

36 Bō mōtō rō Yesepa o'dō gbī tara. Bo di mī kupō bilaka 'ba Lëwë, öyō bo mī dōyayi 'ba Kupuriyō. Bō laja 'ba Yësu ga i'di möyi bo rō Baranaba ame 'jō 'ba lende mo tēgë, “Bō toco mī kēddi.”

³⁷ Bo ugö nyaka abo mato mökö bo ko'de girisi mo ngi ki'di zi bo laja.

5

Ananiya Ni Ti Sapira

¹⁻² Bo mato kidëki möyi mo ro Ananiya lijë ti 'ja abo Sapira, lijë ugö nyaka 'bënni mato mökö kina bo kogba girisi mo ngi ro ë'bënni koso ma ndö te na nge bo ko'de ki'di zi bo laja. 'Ja abo Sapira ikali go lende nima gbï.

³ Pitörö iya te, "Ananiya, go wa'di na ki'di Satani ka'da yi ki'di yi kebe kunzö bëti zi Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba go lende 'ba girisi nima kogba 'deni ro ë'bi ne gomo?"

⁴ Nyaka ro nyaka 'bi, kina me kugö mökö girisi mo gbï ro ë'bi. Ne go wa'di na kebe komeri to'do lende nima tara gomo? Bëti nime o'do de zi bilaka, ne Boko'ba na me 'deni ko'do bëti teyi."

⁵ Kina Ananiya kuwö lende nime Pitörö kiya ne yo, na bo kila'ba ngi bëri ro töku. Bilaka ame ga kuwö lende 'ba tolë abo nima ne ngi pili ro tikere.

⁶ Kina yobi ndende mato ga kako kolo töku bo ngi mi bonjo kombi kari kusu.

⁷ Tëgë me mbowa kozo saa mota tara di pötö mo na 'ja mo kömö ngi. Loko ikali de te më'dë ni öle 'deni.

⁸ Pitörö ititi loko, iya te, "Iya zo ro ma laka girisi 'ba nyaka nime kugöke ne go romo na nge me ne?"

Loko iya te, "Yëë, kina ma pili ne."

⁹ Pitörö iya te, "Go wa'di na kpe ti më'dë yi kususuke kpeye bi to'do bëti zi Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba gomo? Onjo bi 'de te, bilaka ame ga kusu më'dë yi ne na me 'de gba këdi koro kpadöri. Lijë edi kombi töku yi tone giri nime kari kusu."

¹⁰ Kina loko kila'ba ngi ro töku bëri komo Pitörö. Yobi ndende tönë ga ako ko'ja loko köle 'deni gbï, kina lijë kombi töku ni ngi yaga kari kusu ngila më'dë ni.

¹¹ Kina bilaka 'ba kanisa pili ti ya ame ga kuwö lende mo mi kada

nima yayi ne ngi pili ro tikere go kö'du mo.

Go Koto Ma Konzi

¹² Mi kada naga nima bo laja 'ba Yësu ga oloma ngi to'do go koto ma konzi ame ga lende mo kigayi bilaka ne yayi. Kina bilaka ame ga pili ro 'ba kanisa ne kö'bö ngi nduwë bi tototo dönni mi dedë 'ba nere Solomo ame mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ne.

¹³ Ya ame ga ki'di dönni de go lende 'ba Yësu ne ilaja rönni de tari todobö dönni ti ya naga nima. Ne tine bilaka pili ö'bö ngi tiya lende 'bënni ro ma laka.

¹⁴ Kina ki'di bilaka ma konzi mato ga botoni gbï ti 'ja kö'bö ti'di dönni ngi go lende 'ba nere Yësu lijë kodo'bo rönni ti bilaka 'ba kanisa.

¹⁵ Kina bilaka koloma ngi ro tombi bo rako'ö ma konzi ko'ba kpa kori do langiri ni ti sora ni 'do odo kiya te Pitörö kudö kebe yayi go do mbëli bo kudö kebe dönni.

¹⁶ Bilaka ma konzi olo kako di mi dolinjo ame ga ngila Yerosalema yayi ne ti bo rako'ö ma konzi ti bo nöki ni ko'de kako zi Pitörö ni, kina kilenjo lijë ngi pili.

Gomo 'Ba Bo Laja

¹⁷ Kina bo do bo akumu ni ti ya ame ga ro 'ba bo kidëki möyi domo ro Sadoke ne ngi lo ti mi kombi ro bo laja naga nima.

¹⁸ Kina lijë kinda'ba bo laja naga nima ngi ki'di mi maboso.

¹⁹ Kina odo kömö 'deni mi korondo tine, malayika 'ba Boko'ba ako ngi kurögö kpadöri 'ba maboso nima yaga, kina ko'de lijë ngi yaga, iya te,

²⁰ "Arike mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba go kari kiyake kori 'ba didi nime zi bilaka."

²¹ Kina odo bo laja naga nima kuwö lende nime 'deni te tine, lijë ënyi ngi mi bi këzë mo kari mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba kisaki ngi tiyandi komo bilaka.

Mi donjo mo nima na bo do bo akumu ni ti bilaka abo ga kidëki bilaka ma löbu 'ba Yudayi ngi pili

kototo rönni mi go bi 'ba tiya burë. Kina lijë koja bo kanya ngi 'do ko'de bo koja laja naga nima kako zinni di mi maboso.

²² Kina odo bo kanya naga nima kari komo yayi tine, lijë o'ja bo laja tonë ga inza kpe mi maboso yayi. Lijë ileki kako kiya lende mo zi bilaka löbu naga nima, tégë,

²³ "Dari do'ja kpadöri 'ba maboso laka ro ma kopi teyi ti bo kanya bo koda bi mo ga kedï korö kpmo yayi. Tine dopi kpmo yaga dodo rö yayi do'ja lijë de du te."

²⁴ Kina odo bo do bo kanya 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ni ti löbu 'ba bo akumu ni kuwö lende nima 'deni tara tine, lende mo ilikö ngi dönni. Lijë ikali de wa'di na ko'do rönï zi ya naga nima.

²⁵ Tine bo motö ako kiya zinni, tégë, "Ya tonë ga ki'dike mi maboso ne lijë edï mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba 'de yayi bi tiyandi bilaka."

²⁶ Kina bo do bo kanya nima kënyi ngi ti bo kanya abo ga kari go bo laja tonë ga. Ne tine lijë itinjï ya naga nima de ro ya, romöyï lijë ere kinza bilaka naga nima yayi ne kënyi ra ro ya tinni tu'du lijë ti doku.

²⁷ Lijë o'de bo laja naga nima ki'di korö komo bilaka löbu naga nima mi bi 'ba burë yayi ne. Bo do bo akumu nima ënyi kiya zi bo laja naga nima bo iya te,

²⁸ "Kpe, dota go tiyandi bilaka ti lende 'ba Yësu nima 'deni tonë molo di ziye bine. Ne ebe ki'dike lende 'ba akiyandi 'be nime 'deni ngi le'jete kita'ba kote mi Yerosalema nime pili. O'doköke 'deni ngi 'do ze na dinda ro bo kupö Yësu."

²⁹ Pitörö ni ënyi kileki domo zinni iya te, "Ma do kiteli mo Boko'ba na go duwö domo, inza de ro kpe bilaka lesi na go duwö doye.

³⁰ Bo na ro bo ame 'bu ze löbu ga koro ne. Kina me bo i'di Yësu 'deni gbi kënyi kodo yaga di mi tolë. Kpe 'beye upöke Yësu 'deni tonë ti tutöti mo do ngëri.

³¹ Ne Boko'ba i'di Yësu 'deni koloma do dori bo mitoro ro nere

gbi ro bo tomö wa di mi tolë, 'do ki'di bilaka 'ba Yisarele kotö dönni di mi lende kënyë 'bënni ga go bo kola lijë.

³² Wa naga nime ze do'ja 'deni ti komoze, kina me dedï 'deni ro tiya mo zi bilaka. Kina Nyi Kotö Laka ti ki'di lijë 'deni ngi kikali lende naga nime, romöyï Boko'ba i'di Nyi Kotö Laka abo 'deni zi ya ame ga koro bo ne."

³³ Lende nime i'di bo burë naga nima ngi kënyi ro 'diri ko'doko 'do tupö ya naga nima.

³⁴ Tine bo motö ro Gamalele ënyi torö kilende zi bilaka naga nima mi bi 'ba burë yayi ne. Bo ro Parosi ame kedï kiyandi bilaka ti kö'du ki'di 'ba Boko'ba, kina bilaka ngi me ro ma koro bo. Bo i'di bo kanya koto bo laja naga nima titi kari mbowa yaga.

³⁵ Kina bo kiya zi bilaka 'ba burë naga nima bo iya te, "Kpe löndö ma ga bilaka 'ba Yisarele, omerike doye titi go lende nime ko'doköke to'do mo zi ya naga nime ne.

³⁶ Omerike lende 'ba Tuda ma tonë kënyi ko'do ro bo pa mi doyayi nime bine ro wa löbu, bilaka kösö kulowö go bo nbö kozo kuluku modomota (400) tara ne te. Ne me tonë kupö bo ne wa'di na ko'do rönï? Ya ame ga pili ki'di dönni go lende abo ne ita'ba ngi kiyeyi rönni ro kotokoto lende nima kilikö ngi yaga ro yawa.

³⁷ Di pötö mo Yuda di Galilaya ënyi gbi mi kada ma tonë kedï kugu möyï bilaka ne ki'di bilaka ma konzi motö ga kösö go bo. Ne me tonë kupö bo gbi ne wa'di na ko'do rönï? Ya ame ga ki'di dönni go lende abo ne ita'ba ngi gbi kiyeyi rönni ro kotokoto.

³⁸ Ne kina me gbi kozo lende 'ba ya naga nime kinza ko'doke wa motö de zinni. I'dike lijë kari ë'bënni. Meri 'bënni ti ndobo 'bënni nima odo kiya te kedï ro 'ba bilaka lesi edï kote rönï ka giri naga nime.

³⁹ Ne odo kiya te kedï ro 'ba Boko'ba inza ko'böke ta'da mo. Motoga ti keddike e'be za ro to'do ya ti Boko'ba."

⁴⁰ Kina bilaka 'ba burë naga nima

pili koro ngi go lende kiya 'ba Gamalele nima. Kina lijë kidëki bo laja naga nima ngi kako ki'di komba nge ti korobayi. Lijë ose gomo gbi ro ma kitigo zinni kinza lijë kari kiya lende 'ba Yësu dë kpe. Kina lijë kope bo laja naga nima ngi ki'di kari.

⁴¹ Tine bo laja naga nima di bi tado 'bënni di mi bi 'ba burë nima lijë ngi lo ti lonjo, römöyi Boko'ba oza lijë 'deni laka tombi gomo go lende 'ba Yësu.

⁴² Tine di pötö mo bo laja naga nima oloma ngi nduwë tiyandi bilaka di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba gbi kebe mi linjo. Lijë ö'bö ngi nduwë tiyëti mo Yësu na ro Kurisito ame Boko'ba koja kako dolinjo nime ne.

6

Bo Kokonyi Ndobo

¹ Kina odo bo koso go Yësu ga konzi 'deni kozo a nima tara mi kada naga nima yayi tine, ya ame ga mi longo lijë yayi kilende ro kpa Giriki ne ebe ngi togba kpenni ti ya ma kilende 'bënni ro kpa Yudayi. Ya ma kilende 'bënni ro kpa Giriki naga nima iya te, makuru'bë ma 'bënni ga o'ja a 'ba konyi ame kedï koza nduwë ro go bi kezë pili ne dë.

² Kina bo laja ma 'butë domoriyo naga nima kidëki bo koso go Yësu ga ngi pili kototo ronna bi koto. Lijë iya te, "Ma kele mo na ro wa'di? Ndobo 'ba tuwöwö lende 'ba Boko'ba na go dola bëri dari mi ndobo 'ba toza a 'ba konyi zi bilaka?"

³ Löndö ze ga, ma laka mo o'doko ziye 'do kigelike bilaka moto ga modomoriyo di mi longo ye bina ro ya ame ga kikalike kedï lo ti Nyi Koto Laka ki'di 'deni kikali lende ne, 'do di'dike lijë na kedï ro bo konjo go ndobo nime,

⁴ go ndobo 'beze kedï nge ro to'do motu ti tuwöwö lende 'ba Boko'ba zi bilaka."

⁵ Kina bilaka naga nima pili kuti ngi go lende nima. Kina lijë kigeli Setepano ame lo ti Nyi Koto Laka ki'di doni 'deni go lende 'ba

Yësu Kurisito ti doki'di koto ne ngi. Tine lijë igeli Pilipo ni gbi ti Purokoro ti Nikanora ti Timono ti Peremona ti Nikolawo ame ro bilaka 'ba Anitakiya bo ko'do ro bo 'deni ro Yudayi ne.

⁶ Lijë o'de ya modomoriyo naga nima kako zi bo laja 'ba Yësu ga. Kina bo laja ki'di kozinni ngi donni kumotu go Boko'ba kokonyi lijë mi ndobo nima.

⁷ Mi kada naga nima yayi bilaka ma konzi i'di donni 'deni go lende 'ba Boko'ba, kina bo koso go Yësu ga konzi ngi ro ma kënyë mi Yerosalema. Bo akumu ma konzi moto ga i'di donni 'deni gbi go lende 'ba Yësu Kurisito.

Tinda'ba Setepano

⁸ Tine Boko'ba ö'bö ngi to'do yeyi do Setepano ki'di tigo zi bo koloma ro to'do go koto ma konzi moto ga ame lende mo kigayi bilaka ne yayi.

⁹ Tine bilaka moto ga enyi ngi bi to'do kowasa ti bo. Ya naga nima, lijë ro bilaka 'ba Kurënë ti Alesandora ame ga kedï ko'do motu mi rö 'ba motu ame kidëki möyi mo ro, "Rö 'ba bo do ngölö" ne. Lijë enyi ngi kodo'bo ronna ti bilaka moto ga 'ba Kilikiya ni ti Asiya.

¹⁰ Ne tine Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba i'di Setepano ngi kikali lende ro ma kënyë kinza bilaka naga nima ka'da bo ra ti lende.

¹¹ Kina lijë kari koco ngi zi ya moto ga 'do kiya te, "Duwö bo nime koloma ro titi'ja Boko'ba gbi ti 'bu ze löbu Musa."

¹² Lende nime i'di bilaka 'ba Yerosalema ngi pili ti bulöbu 'bënni ga kpaki ti bo komo kiyandi ni kënyë ro 'diri ti Setepano. Kina lijë kolodo ngi do bo kinda'ba bo koto kari mi bi 'ba burë.

¹³ Lijë i'di ya moto ga koloma tususu bo ro beti, kiya te, "Bo nima oloma ro tiya kpa kënyë ro rö löbu 'ba Boko'ba gbi ti kö'du ki'di mo nbö me.

¹⁴ Duwö bo koloma tiya mo tège bo nima ro Yësu 'ba Nazareta ne ti kiyeyi rö löbu 'ba Boko'ba yaga kada

moto kuyi mi dolleti ame ga Musa kose gomo zize ne."

¹⁵ Bilaka naga nima pili mi bi 'ba bure yayi ne odo komonni ngi do Setepano, tine lijje o'ja koma bo uyi roni 'deni ngi yaga kozo koma malayika.

7

Lende 'Ba Setepano

¹ Kina bo do bo akumu nima kenyi kititi Setepano, iya te, "Lende nime ro ma laka?"

² Setepano ileki domo, iya te, "Kpe londö ma ga kpaki ti bulöbu mo ga, uwöke doma. Mi kada ma molo tone ga bine Boko'ba ame ro bo do wa pili ne odo 'deni kileme roni zi 'bu ze löbu Abarayama. Mi kada nima yayi Abarayama edi koloma mi do yayi 'ba Mesopotamiya gba kinza bo kari de Arana.

³ Boko'ba iya te, 'Enyi di do yayi nime di mi longo e'be 'bu yi ga kari mi do yayi ame mede mileme ziyi ne.'

⁴ Abarayama enyi 'deni mi kada nima di mi do yayi 'ba Kalidaya yayi kari koloma Arana. Di potö tole 'ba 'bu bo na me bo kenyi di Arana kako mi do yayi nime dede dolomake teyi.

⁵ Ne mi kada naga nima yayi Boko'ba i'di bi titi 'ba do yayi nime moto de zi Abarayama. Tine Boko'ba iya 'deni 'do ti'di mo zi Abarayama kada moto 'do kedi ro yayi abo gbi ti kupö bo ga. Boko'ba iya 'deni kozo a nima tara pele ko'ja Abarayama kinza ti kole.

⁶ Boko'ba iya te, 'Kupö yi ga ti koloma 'deni ro atoli mi do yayi 'ba bo löwö. Kina bilaka 'ba do yayi nima ti ki'di lijje 'deni ngi koloma ro to'do ndobo zinni kodo gomo ronni nbö koma koo kuluku modomota(400).

⁷ Ne tine ti mako 'deni ngi modö karama do bilaka mo naga nima. Kina kupö yi ga ti kodo 'deni ngi yaga di yayi kako to'do motu zo mi do yayi nime bine.'

⁸ Boko'ba iya zi Abarayama go ko'do dolleti 'ba akilele zi bilaka abo ga ame ro botoni ne 'do kedi ro kiné

'ba lömu abo 'ba Boko'ba. Kina odo Abarayama köyö Yisika 'deni tine bo ilele ngi mi to'do do modomota. Yisika öyö Yakoba kina bo ko'do gbi tara teyi. Yakoba öyö kole 'buté domoriyö abo ga kina bo kilele lijje gbi tara, ame lijje na ro yi lingi 'ba kpa goli ze ga ma le'jete nime ne.

⁹ Ne kole 'ba Yakoba ga ebe 'böwu kombi minni ro londö nni Yesepa, lijje kugö bo mökö zi bilaka moto ga koto kari Ezipeto ro atoli. Ne tine Boko'ba oloma 'deni nduwé ti Yesepa

¹⁰ kolo bo di mi gomo abo ga pili, i'di bo 'deni kikali lende 'do doki'di bo dolingo 'ba Ezipeto nima keyi ro bo. Bo dolingo Paro i'di Yesepa koloma ro turu ma löbu do Ezipeto gbi tongo go wa 'ba mi lingo abo ga.

¹¹ Tine seyi ebe kila'ba ngi mi do yayi 'ba Ezipeto ni ti Kanana ki'di bilaka koloma ro gomo. 'Bu ze löbu ga ame kedi koloma mi Kanana ne o'ja wa moto de go lijje konyo.

¹² Ne tine Yakoba uwö lebí mo tegé nyönyu edi Ezipeto, kina bo koja kole abo ga 'bu ze löbu ga ngi kari tugö mo.

¹³ Mi riyö 'ba tileki 'benni na Yesepa kileme ro bo zinni ro londö. Kina bo dolingo 'ba Ezipeto nima gbi kikali lijje ngi ro bilaka 'ba Yesepa ga.

¹⁴ Mi kada nima yayi Yesepa oja laja 'deni go 'bu bo Yakoba 'do kako Ezipeto pili ti bilaka abo ga ma kuluku koto kodo domo 'buté riyö döomu (75).

¹⁵ Yakoba ni enyi kari koloma Ezipeto nbö bo köle yayi ti kole abo ga.

¹⁶ Kina di gomo tine na bilaka kombi töku lijje 'jaa kileki timo Sekeme kari kusu mi go bi ma tone Abarayama kugö ti girisi di zi bilaka 'ba Amora ne.

¹⁷ Kina odo kada 'ba wa ma tone ga Boko'ba kiya lende mo zi Abarayama ne kola 'deni ngosi tine, 'bu ze löbu ga ara 'deni ro ma kenyi mi do yayi 'ba Ezipeto.

18 Mi kada mo naga nima yayi bo doliṅo mato ame kinza kikali Yesepa de ne na 'deni do doṅyayi 'ba Ezipeto.

19 Bo doliṅo nima uyi doliṅala mato zi 'bu ze lobu ga koloma ro todo gomo romo. Bo i'di lijē koloma ro tu'du kole kuru 'benni ga moko kole yaga.

20 Mi kada 'ba lende nima na koyo Musa ngi ro kole ame kele kulowo ne. Ulu bo nyepe mota mi ro 'ba 'bu bo,

21 di gomo tine na kari kusu do bo ngi moko. Nyiti 'ba bo doliṅo Paro na kari komo do bo di moko yayi kogba bo kari timo kulu ro kole 'benni.

22 Kina kiyandi bo ngi pili ti akikali 'ba Ezipeto, bo koloma ngi ro bo kpa kitigo gbi ro bo riri.

23 Kina do komo koo abo kedii 'deni 'butē sowo tara tine, bo enyi komeri lende 'ba 'do tari tongo londō bo ga bilaka 'ba Yisarele.

24 Kina bo kari ko'ja bo Ezipeto mato ngi kedii ro tomba bo Yisarele mato. Bo ari kokonyi lepī bo nima, bo kupō bo Ezipeto nima ngi yaga kpa dokolo mo.

25 Bo omeri 'ba bo, bo iya te bilaka 'benni ga ti kikali ngi bo na Boko'ba ko'doko 'deni 'do kolo lijē di mi gomo nima. Ne tine lijē ikali ma tara de.

26 Mi bi kezē mato 'bowu bo ari ko'ja ya ma riyō 'benni mato ga 'ba Yisarele kedii ro tomba rōnni. Kina bo kari tota lata mo, bo iya te, 'Uwōke doma te, kpe ro londō koto eddi kombake roye go wa'di?'

27 Tine bo ma koma 'diri mo nima enyi kitiji Musa yaga kileki kiya te, 'Ni, ye na ki'di yi ro bo doze bi to'do burē ze?'

28 Eddi ko'doko tupō ma gbi kozo ame kupō bo Ezipeto tōnē tipiyara ene ne?'

29 Lende nime i'di Musa ngi ro tikere kēnyī di Ezipeto kirina kari koloma ro bo lowō mi doṅyayi 'ba Midiyana. Bo ari koyō kole riyō di yayi.

30 Kina do Musa ko'do komo koo 'deni 'butē sowo yayi tine, mi kada ma do koto mato ko'ja bo kedii mi moko do doku 'ba Sinayi, na malayika 'ba Boko'ba kodo kileme rōni ngi zi bo mi pa'do kobō do morogo.

31 Lende 'ba wa nima igayi Musa ngi ki'di bo kese ngosi tongo mo. Tine bo uwō Boko'ba kilende zi bo iya te,

32 'Ma na ro Boko'ba ame koloma ro tongo go 'bu yi lobu Abarayama ni ti Yisika ni ti Yakoba ne.'

Lende nime i'di ro Musa ngi kilē'di kilana ro bo de kpe tongo mo.

33 Boko'ba iya te, 'Oto wari yaga di ndiyi. Go bi nima kedii koro teyi ne go bi ma 'ba Boko'ba na.

34 Mo'ja lisa 'ba bilaka ma ga 'deni di Ezipeto kina muwō tileri 'benni 'deni gbi. Kina me mako 'deni doliṅo nime 'do tolo lijē di mi gomo 'benni ga. Enyi toro, medii moja yi kileki kari mi doṅyayi 'ba Ezipeto.'

35 Kina me medii miya ziye londō ma ga, Musa tōnē bilaka kilagi, kiya te, 'Ye na ki'di yi ro bo doze bi to'do burē ze?' ne, bo na Boko'ba koja kari koloma ro bo dōnni kolo lijē yaga di mi gomo 'benni ga. Boko'ba i'di malayika nima Musa ko'ja di mi pa'do 'ba do morogo nima ne kose go lende naga nima zi bo.

36 Musa oja bilaka 'ba Yisarele 'deni yaga di mi doṅyayi 'ba Ezipeto ti to'do wa ma konzi mato ga ame lende mo kigayi bilaka ne mi doṅyayi nima yayi gbi di mi yōpō lobu ame kidēki ro Yōpō Kasi ne. Bo oloma 'deni nduwē ro to'do lende 'ba go koto di mi moko yayi ṅbō komo koo 'butē sowo.

37 Bo na tōnē kose zi bilaka 'ba Yisarele, kiya te, 'Boko'ba ti ki'di bo mato 'deni ngi di mi lōngō ye nima kedii ro bo kumē lende kozo 'bama.'

38 Musa nime bo na gbi tōnē koloma ti bilaka 'ba Yisarele mi kada ma tōnē lijē kototo dōnni di mi moko. Mi kada nima yayi malayika 'ba Boko'ba ilende zi bo bi koto ti 'bu ze lobu ga. Kina ki'di kō'du

ki'di 'ba Boko'ba ame 'do kö'bö ro nburunburu ne ngi zi bo 'do bo ki'di gbi zize.

³⁹ Di pötö mo 'böwu 'bu ze löbu ga ebe kilagi lende 'ba Musa kitiji yaga, lijë ko'doko 'böwu tileki Ezipeto.

⁴⁰ Lijë ari kiya zi Arona, iya te, 'Uku akoro zize 'do kileki ze Ezipeto, römöyi Musa bo koja ze yaga di mi doyayi 'ba Ezipeto nime dikali de wa'di na ko'do roni 'deni zi bo di bito yayi.'

⁴¹ Mi kada nima yayi lijë i'di Arona kuku yamo zinni ro kole sa 'do kedii ro akoro zinni. Kina lijë kumu roma ngi teyi lijë ko'do karama 'ba akoro 'benni ame lijë na ko'do ti közinni ne.

⁴² Go kö'du mo na Boko'ba kënyi ngi ro ya tinni ki'di lijë koloma ro tulömu kpenni zi kada ni ti nyeye ni ti kèlu 'ba mitoro. Lende nime o'do roni kozo kö'du tönë bo kumë lende 'ba Boko'ba kugu kiya te, 'Kpe bilaka 'ba Yisarele, mi komo koo 'butë sowo ma tönë keddike mi mökö ne, akumu 'be ame ga pili kolomake ro tumu mo ne umuke de go lende ma.

⁴³ Tine kilaka 'ba tubö mo ro mbeli 'ba do akoro 'be ame kidëki möyi mo ro Moloke ne na za kolomake ro tombi mo tilaki timo. Kina kolomake ngi gbi tombi akoro 'be ame kidëki möyi mo ro Rapana kukuke kozo kèlu tara ne. Wa ame ga ko'doke ti köziye ne na za kolomake tulömu kpeye teyi. Go kö'du mo ti moga ye nbö kari kolomake gönyi Babele.'

⁴⁴ Mi kada ame 'bu ze löbu ga kedii mi mökö ne, kilaka na lijë kubö ro mbeli 'ba to'do mötu zi Boko'ba di yimo 'do lijë kikali ngi bo edi tinni. Boko'ba i'di Musa 'deni kubö ro kilaka nima kozo kinë ti tiyöbu mo ame bo kileme ne.

⁴⁵ 'Bu ze löbu ga i'di ro kilaka nima 'deni zi kole 'benni ga koloma ro tombi mo di pötö nni mi kada ma lijë kedii kari ti Yesuwa. Kina me 'do lijë kako koloma mi doyayi nime Boko'ba koga bo doyayi mo ga di domo zinni ne. Rö kilaka nima

oloma 'deni ti 'bu ze löbu ga nbö kömö mi kada 'ba Dawidi.

⁴⁶ Boko'ba ngi ti mi këyi go lende 'ba Dawidi kina me Dawidi kititi Boko'ba 'do ki'di bo ko'ba rö zi Boko'ba ma konggo go Yisarele.

⁴⁷ Ne tine Boko'ba i'di Solomo kole 'ba Dawidi na 'jaa ko'ba rö zi bo.

⁴⁸ Ne ro ma laka miya ziye, Boko'ba ame bo na ro bo tigo do kiteli ne, bo oloma de mi rö ame ga bilaka lesi na ko'do ti közinni ne. Kina kozo lende abo ma tönë bo kumë lende kumë molo bine kiya te,

⁴⁹ 'Mitoro na ro kiti ma, tine doyayi na ro gara 'ba ndö. Ne ro ma tondo mo ga na 'do kpe bilaka lesi ko'bake rö zö? 'Do ko'doke bi 'ba ro kindawo zö totondo mo ga?

⁵⁰ Ma na mo'ba wa pili.'

⁵¹ Löndö ma ga, o'doke minyi kulöwö. O'doke roye za kozo bo löwö ame ga kinza kikali Boko'ba de, kuwö lende mo de gbi ne tara. Ö'böke ro tilagi Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba molo kako di zi 'bu ye löbu ga.

⁵² 'Bu ye löbu ga odo gomo ro bo kumë lende 'ba Boko'ba pili ro gomo. Kina lijë kupö ya ame ga koloma ro tuwöwö mo kiya te Boko'ba edi koja bilaka ma laka moto kidëki ro Kurisito kako dolijo nime bine ne ngi yaga. Kina me Kurisito ako 'deni dolijo nime bine, ne kina me kususuke kpeye ngi ro bo kupöke yaga.

⁵³ Kö'du ki'di 'ba Boko'ba ame malayika kose zi 'bu ye löbu ga ne, ikalike pele o'dokoke de to'do mo ya."

Tu'du Setepano

⁵⁴ Kina odo bilaka bo burë naga nima kuwö Setepano kiya lende nima 'deni tara tine, lijë pili enyi ngi ro 'diri konyo do tungu nni ro bo.

⁵⁵ Ne tine Setepano ngi lo ti Nyi Koto Laka kina bo kombi komo bo ngi mitoro bo ko'ja bi kopo 'ba Boko'ba ti Yesu kedii koro do dori Boko'ba yayi.

⁵⁶ Bo iya te, "Ongoke, mo'ja kpadori 'ba mitoro kurögö 'deni

yaga rɔ gbɔŋɔ, kina kole 'ba bilaka lesi na me 'dɛ gbɛ kɛdɛ kɔrɔ dɔ dɔri Bɔko'ba."

⁵⁷ Ne tine bɔ burɛ naga nima ulɔri ŋgɛ rɔ ma kembe gɔ lende nime lijɛ kuwɔ bo kiya kɔzɔ a nima tara ne. Lijɛ u'bɛ mbili nnɛ teyi ti kɔzɛnnɛ. Kina lijɛ pili kɛnyɛ kolɔdɔ ŋgɛ dɔ bo

⁵⁸ kinda'ba bo kari timo yaga di mɛ gawo. Kina lijɛ kari ku'du bo ŋgɛ di yayi ti dɔku tupɔ bo yaga. Bɔ ku'du dɔku naga nima olɔ bɔŋgɔ 'ba rɔnnɛ ga pili ki'di zi kole yɔbi mɔtɔ kidɛki rɔ Solo tɔŋgɔ gɔmo.

⁵⁹ Kina ɔdɔ bilaka naga nima kɛdɛ ku'du Setepano 'deni ti dɔku tara tine, bo ulɔri ŋgɛ rɔ ma kembe kiya te, "Nɛre ma Yɛsu, ogba didɛ ma ziyɛ yayi."

⁶⁰ Kina bo kolɔdɔ ŋgɛ bɛri, bo iya te, "Nɛre Yɛsu, ola bilaka naga nime gɔ lende kɛnyɛ 'bɛnnɛ."

ɔdɔ bo kiya ŋburunburu 'ba lende abo nime 'deni kɔzɔ a nime te tine, na bo kɔlɛ ŋgɛ.

8

¹ Tine Solo utɛ ŋgɛ gɔ lɔpɔ nima.

Ya 'Ba Solo Ti Kanisa

Mɛ kada nima kupɔ Setepano ne na kɔzi kasi ma kinza kiya kisasi to'dɔ rɔnnɛ zi bilaka 'ba kanisa di mɛ Yerosalema. Kina lijɛ pili kita'ba ŋgɛ kiyɛyɛ rɔnnɛ mɛ dɔliŋɔ ma titi 'ba Yudayi ti Somorona kola bɔ laja na ŋge rɔ dɔnnɛ mɛ Yerosalema.

² Ya mɔtɔ ga ame ki'di rɔnnɛ 'deni rɔ toro Bɔko'ba ne na kari kusu Setepano kudu bo ŋgɛ rɔ mbɛmbɛ.

³ Kina Solo kɛnyɛ ki'di rɔ bo ŋgɛ rɔ tinda'ba bilaka 'ba kanisa. Bo oloma ŋgɛ rɔ tozi gɔnnɛ kebe mɛ liŋɔ 'bɛnnɛ ga tinda'ba bɔtɔni pili ti 'ja koto mɛ maboso.

Laja Mɛ Somorona

⁴ Bilaka 'ba kanisa naga nima kiyɛyɛ rɔnnɛ mɛ dɔliŋɔ titi naga nima oloma ga ŋgɛ nduwɛ rɔ tuwɔwɔ laja laka 'ba Yɛsu.

⁵ Pilipɔ ari koloma 'ba bo mɛ gawo mɔtɔ 'ba Somorona, kina bo kɔ'bɔ ŋgɛ rɔ tuwɔwɔ mo zi bilaka ma yayi,

Yɛsu na rɔ Kurɛsitɔ ame Bɔko'ba koja kako di mɛtɔrɔ ne.

⁶ Bilaka ma konzi uwɔ lende naga nima Pilipɔ koloma rɔ tiya mo ne 'deni laka. Kina lijɛ o'ja wa ame ga bo ko'dɔ kɔ'du mo kigayi lijɛ ne 'deni gbɛ laka.

⁷ Bo i'di nɔki ma konzi 'deni kita'ba di dɔ bilaka ti birɔ ma kembe, kina bo ilɛŋɔ ya ma konzi mɔtɔ ga ame ndɛmo ga kɛŋme 'deni rɔ kilawo ne ti bɔ ka'bo ma konzi mɔtɔ ga 'deni gbɛ.

⁸ Kina bilaka 'ba mɛ gawo nima ŋgɛ pili ti mɛ kɛyɛ gɔ kɔ'du mo.

⁹ Ne tine bɔ kata mɔtɔ ɛdɛ mɛ gawo nima yayi kidɛki mɔyɛ mo rɔ Simona. Bo ɛdɛ mɔlo yayi ti'di lende 'ba tata abo nima kigayi bilaka naga nima. Kina bo ko'dɔ rɔ bo ŋgɛ rɔ wa lɔbu.

¹⁰ Bilaka 'ba mɛ gawo nima pili ɔ'bɔ tuwɔ lende abo rɔ ma laka kiya te, "Bɔ nime na rɔ Mɛtɔrɔ, mɔyɛ bo rɔ Tigo Dɔ Kiteli."

¹¹ Lijɛ ɔ'bɔ tuwɔ lende abo gɔ tata mbɛmbɛ abo nima bo kɛdɛ ko'dɔ mɛ lɔŋgɔ lijɛ ne.

¹² Kina ɔdɔ Pilipɔ kako kuwɔwɔ laja laka 'ba nɛre lɔbu 'ba Bɔko'ba ti lende 'ba Yɛsu Kurɛsitɔ 'deni tine, bɔtɔni 'ba mɛ gawo nima pili ti 'ja mo ga i'di dɔnnɛ ŋgɛ rɔ ma laka gɔmo. Kina kodɔ mini 'ba bapatisi ŋgɛ dɔnnɛ.

¹³ Simona bɔ kata tɔnɛ i'di dɔ bo gbɛ gɔmo, na kodɔ mini 'ba bapatisi ŋgɛ dɔ bo. Na bo kɛnyɛ ŋgɛ kɔsɔ gɔ Pilipɔ, tine wa lɔbu ame ga Pilipɔ kɛdɛ ko'dɔ ne lende mo igayi bo ŋgɛ.

¹⁴ Kina ɔdɔ bɔ laja ame ga mɛ Yerosalema ne kuwɔ lende mo 'deni kiya te bilaka 'ba Somorona i'di dɔnnɛ 'deni gɔ lende 'ba Bɔko'ba tine, lijɛ oja Pitɔrɔ ni ŋgɛ ti Yowani kari yayi.

¹⁵⁻¹⁶ Lijɛ ari kɔmɔ yayi ko'ja kobatisi bilaka naga nima 'deni ti mɔyɛ nɛre Yɛsu Kurɛsitɔ, tine Nyɛ Kɔtɔ Laka 'ba Bɔko'ba inza gba dɔnnɛ. Kina Pitɔrɔ ni kititi Bɔko'ba ŋgɛ 'dɔ ki'di Nyɛ Kɔtɔ Laka zi ya naga nima.

17 Lijë i'di közinni do ya naga nima, na Nyi Koto Laka kila'ba ngi dönni pili.

18 Kina odo bo tönë ro Simona konjo 'deni Nyi Koto Laka kila'ba ngi do bilaka naga nima go közi ki'di 'ba Pitörö ni ti Yowani tara tine, bo ako ngi zinni ti girisi.

19 Bo iya te, "I'dike tigo nima gbi zo 'do odo mi'di közo do bilaka 'do Nyi Koto Laka kila'ba gbi dönni."

20 Pitörö iya te, "Ni ee, ti kari koto ti girisi 'bi nima mi pa'do 'ba Gehena. Go wa'di na komeri 'do tugö wa ame Boko'ba ki'di ne ti girisi gomo?"

21 O'bo oto de mi ndobo nime romöyi meri 'bi odoro de komo Boko'ba.

22 Oto döyi di mi lende kënyë 'bi nime kititi Boko'ba 'do mi bo këyi röyi bo kola yi go meri kënyë 'bi ga,

23 romöyi mikali 'deni ni ngi ro bo mi kombi kina lende kënyë 'bi na 'deni ngi döyi."

24 Simona ënyi koma'jo rönä zi Pitörö ni ti Yowani, iya te "Ititike Boko'ba kinza bo ki'di wa naga nime kiyake ne de ko'do rönni tara zo."

25 Kina odo Pitörö ni ti Yowani kote tiya lende 'ba nere Yesu 'deni zi bilaka naga nima tine lijë ileki ngi kari Yerosalema nduwë ti tiya laja laka 'ba Kurisito kebe mi linjo ma konzi moto ga 'ba Somorona.

Pilipö Ni Ti Bo Moto Di Kusa

26 Di potö mo na malayika 'ba Boko'ba kako kiya zi Pilipö tégë, "Ënyi kari kapa do ro'ö 'de go kori ame kako di Yerosalema kari Gaza ne." (Kori mo nime boto ilingere de kpe kebe gomo le'jete.)

27 Pilipö ënyi kari na do bo kondoso ngi ti bo moto ro bilaka 'ba Kusa di yayi. Bo nima ro bo koja laja ma löbu 'ba 'ja bo dolinjo 'ba Kusa. Bo na ro bo do ndobo 'ba tikeki girisi 'ba 'ja nima.

28 Bo ari to'do motu zi Boko'ba mi Yerosalema kina bo kedä 'deni ro tileki ti aribiya abo ame kosani na kedä koto ne. Tine bo edi ro tidëki lende 'ba Boko'ba ma Yesaya kugu.

29 Kina Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba kilende ngi zi Pilipö, iya te, "Ënyi kari ngosi ngila aribiya nime 'de."

30 Kina odo Pilipö kënyi kirina kari ngila aribiya nima tine, bo ari kuwo bo nima ngi kedä ro tidëki wa kugu 'ba Yesaya. Pilipö ititi bo, iya te, "Lende naga nima keddi kidëki ne, ikali 'jo 'ba lende mo ga?"

31 Bo nima iya te, "Do mikali 'jo 'ba lende mo kinza ma boto kiyeti gomo zo totondo mo ga?"

Kina bo kidëki Pilipö ngi këki koloma ngila bo mi aribiya nima yayi 'do lijë kari koto ti bo.

32 Lende mo naga nima bo koloma ro tidëki mo di mi buku 'ba Boko'ba ne kina me ga, "Bo ngi kozo kamölö ame bilaka kedä kari tumu mo ne tara. Bo ngi kozo kole kamölö ame kedä kumu sunë mo pele kudu de ne tara. Kina pele tara bo ilende abo ga de gbi.

33 Bilaka ose do bo, ne tine boto o'do burë abo de du te ro ma kodoro. Kole abo to inza gbi ma 'do kilëbi do bo romöyi bilaka upö bo ngi ki'di bo kola do yayi nime."

34 Bo nima ileki kititi Pilipö, iya te, "Ye mo na me Yesaya kugu lende naga nime go kö'du mo ne? Bo edi kiya ro bo ala bo edi ro tiya bilaka moto 'beri?"

35 Kina Pilipö koloma ngi ro tiyëti 'jo 'ba lende nima Yesaya kugu ne zi bo. Tine na Pilipö kiya lende 'ba laja laka 'ba Yesu ngi pili zi bo nima.

36-37 Kina odo lijë kari komö 'deni kpa mini moto tine, bo nima iya te, "Mini na me 'deni, ne tine wa'di na ti kota yi di bi to'do bapatisi doma di bine?"

38 Kina bo ki'di kosani 'ba tilala aribiya abo nima ngi koro. Lijë eki beri ti Pilipö kari mi mini nima. Kina Pilipö kodo mini 'ba bapatisi ngi do bo di yayi.

39 Kina odo lijë kodo 'deni yaga di mi mini tine, Nyi Koto Laka oto Pilipö ngi yaga di ngila bo. Kina ngi bo o'ja kinë Pilipö de kpe. Ne tine bo ari ngi nduwë mi lingere abo nima ro linjo.

40 Piliipö ari ko'ja 'ba bo ro bo nbo mi gawo 'ba Azoto. Kina bo kilingere ngi pili kote mi doliŋo ame ga yayi ne ti tiya lende 'ba laja laka 'ba Yesu. Ro nburunburu mo tine, na bo kako Kayisariya.

9

Dɔ Koto 'Ba Solo (NDB 22:6-16; 26:12-18)

1 Tine Solo ututu 'deni ngi nduwē ti todo gomɔ ro bilaka ame ga ki'di dönni 'deni go lende 'ba Yesu ne, ti to'do közi kasi teyi.

2 Kina bo kari kititi bo do bo akumu ngi 'do kugu waraga zi bo do ro 'ba motu ame ga mi Damaseke ne, romöyī go bo kedī ti közi kakpa 'ba 'do tari tinda'ba botoni kpaki ti 'ja ame ga bo ko'ja kösö 'deni go kori 'ba lende 'ba Yesu nime di mi Damaseke yayi 'do bo kudödu ko'de lijē pili kako Yerosalema.

3 Kina do bo kari kömō 'deni ngosi ngila Damaseke yayi tine yo, na bi koro kunyi ngi kako di mitoro kiyoro go bi ame bo kedī teyi ne yaga.

4 Kina bo kēnyī kila'ba ngi bēri. Tine bo uwō birō kilende zi bo, iya te, "Solo, Solo, wa'di na keddi koworo kulōwō todo gomɔ roma te gomɔ?"

5 Solo iya te, "Nere, ni yē mo na?"

Birō nima udu kileki kiya zi bo, iya te, "Ma na ro Yesu ame keddi koworo kulōwō timo ne.

6 Ēnyī tōro kari mi Damaseke. Wa ame ga 'do ko'do ne ti kiya 'deni ngi ziyi pili di yayi."

7 Ya ame ga ti Solo yayi ne oro 'deni liwo, lijē uwō birō nima kudu ne tine lijē o'ja kinē boto mo dē.

8 Kina do Solo kēnyī tōro kongɔ bi tine komɔ bo o'ja go bi dē kpe. Kina lijē kinda'ba közi bo ngi kokoko bo kari timo mi Damaseke.

9 Bo ari ko'do nbo do mota yayi ro komɔ kōlu kosa a moto ro akonyo ala akuwē dē gbī kpa bo.

10 Bo moto edī mi Damaseke yayi kidēki möyī mo ro Ananiya, na nere

Yesu ki'di nyi ko'de domo kidēki bo, kiya te, "Ananiya."

Bo iya te, "Ma na me, nere."

11 Yesu iya te, "Ēnyī kari mi tiri nime kidēki möyī mo ro Kori Kodoro ne. Bo moto di Taraseso kidēki möyī mo ro Solo edī yayi. Ari kongɔ bo. Bo edī liŋo 'ba Yuda yayi to'do motu zō.

12 Mi'di nyi 'deni ko'de do bo, bo ko'ja bo moto ro Ananiya kako kodo go bo ki'di közi bo do bo kiyoro komo bo yaga."

13 Ananiya ileki domo, iya te, "Nere, bo nima muwō lebī abo di zi bilaka ma konzi, iya te, bo na kedī kodo gomɔ kulōwō ro bilaka 'bi ga di mi Yerosalema,

14 kina me löbu 'ba bo akumu ni koja bo 'deni ti közi kakpa 'do tinda'ba ya ame ga pili bine kedī kidēki möyī yi mi motu ne."

15 Yesu iya te, "Ari, bo nima ma na migeli 'deni 'do kiya lende ma zi bo löwō ni kpaki ti nere mo ga gbī ti bilaka 'ba Yisarele.

16 Ma na 'jaa ti mileme gomɔ ame 'do ko'ja bo go lende ma ne zi bo."

17 Kina Ananiya kēnyī ngi kari kodo go Solo ro yayi ki'di közi bo do Solo. Bo iya te, "Bo löndō ma Solo, nere Yesu tōnē kileme ro bo ziyi di go kori yayi ne bo na me koja ma ziyi tiyoro kömōyī 'do ki'di keddi lo ti Nyi Koto Laka."

18 Kina wa moto koro yoko kenze tara kila'ba ngi di komo Solo na komo bo koro ngi yaga. Kina bo kēnyī ngi tōro kodo mini 'ba bapatisi do bo.

19 Kina bo konyo akonyo ngi, ro bo kitigo yaga.

Solo Isaki Laja Di Damaseke

Solo oloma ko'do tö'dō titi koro do ndo tara mi Damaseke yayi ti bo kösö go Yesu ga ame yayi ne.

20 Kina bo koloma ngi nduwē ro tari mi ro 'ba motu tiyēti mo zi bilaka, kiya te Yesu na ro kole 'ba Boko'ba.

21 Lende abo igayi bilaka naga nima yayi ne ngi ki'di lijē koloma

ro tiya mo ro go rönni, kiya te, “Bo nime, bo na de tönë koloma ro tupö bilaka ame ga mi Yerosalema kedi kidëki möyi Yësu mi mötu ne ya? Odo tara ne bo ako de 'deni gbi tinda'ba ya ame ga bine ne toto mo kari zi löbu 'ba bo akumu ya?”

²² Tine Solo o'bo ngi ro tiya lende 'ba laja laka 'ba Yësu ro mbembë, kina bilaka ma konzi ki'di dönni ngi go lende abo. Bo oloma 'deni ro tiyëti mo zi Yudayi ame ga mi Damaseke yayi ne, kiya te, Yësu na ro Kurisito ame Boko'ba koja kako dolingo nime bine ne, kina ngi lijë o'bo de ta'da bo ti kowasa mo.

²³ Kina odo Solo ko'do tö'dö 'deni do konzi mi Damaseke yayi tine, Yudayi naga nima ususu kpenni ro bo 'do tupö mo yaga.

²⁴ Ne tine bo uwö lende mo ngi molo. Lijë edi ro toda do bo kpa reki 'ba gawo nima kote kada, kote korondo 'do odo ko'ja bo go kupö yaga.

²⁵ Kina ya motö ga ame ki'di dönni 'deni go lende abo ne kari kokonyi bo ngi mi korondo motö. Lijë i'di bo mi kee koja ti kowe kebe do reki nima kari gönyä mo.

Solo Mi Yerosalema

²⁶ Kina odo bo kari kömö 'deni Yerosalema tine bo o'doko 'do todo'bo ro bo ti bo kösö go Yësu ga ama yayi. Ne tine lijë i'di dönni de go lende nima kiya te bo 'deni gbi ro bo kösö go Yësu ne. Kina ki'di lijë pili ngi koloma kö'bö ro ma kere di zi bo.

²⁷ Baranaba na 'jaa kari kokonyi Solo kogba kari timo zi bo laja kiyëti go lende 'ba Yësu ame kileme rönä kilende zi Solo di go kori ne. Kina Baranaba kiyëti go lende 'ba Yësu ame Solo koloma ro tiya mo ngi ro do ngölö zi bilaka di Damaseke ne ngi gbi zinni.

²⁸ Kina Solo kodö'bo ro bo ngi ti bo laja tilingere kote mi Yerosalema

²⁹ tiya lende 'ba Yësu yaga ro do ngölö. Bo oloma 'deni gbi ro tilende zi Yudayi ame ga kilende 'benni ro

kpa Giriki ne, bo kö'bö nduwë ro to'do kowasa tinni. Kina lijë kususu kpenni ngi ro bo 'do tupö mo yaga.

³⁰ Ne tine bilaka 'ba kanisa uwö lende nime ngi molo. Kina lijë koja Solo ngi kari Kayisariya ki'di këki mi sorope ma löbu di yayi nduwë kari mi gawo 'benni Taraseso.

³¹ Mi kada naga nima yayi bilaka 'ba kanisa ame ga pili kedi koloma mi dayayi 'ba Yudayi ti Galilaya gbi ti Somorona ne oloma ngi ro do kilëyi kinza gomö motö. Kina Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba kokonyi lijë ki'di bilaka ma konzi motö ga ngi ki'di dönni go lende 'ba Yësu, kina ki'di lijë kikali lende 'ba Yësu ngi laka lijë kö'bö nburu toro Boko'ba mi loma 'benni ga pili.

Pitörö, Bo Laja

³² Kina odo Pitörö kedi 'deni bi lingere ro mi dolingo tine, mi kada motö na bo kari tongo bilaka 'ba Boko'ba ame ga mi Luda ne.

³³ Bo ari ko'ja bo motö ro Ayineya di yayi. Bo nima enme 'deni beri ko'do nbö komö köö modöomota kö'bö ngi ro tö'dö nbanyi mi sora.

³⁴ Pitörö ilende zi bo, iya te, “Ayineya, Yësu Kurisito ilenjo yi 'deni. Enyi toro kuköku sora 'bi.”

Kina bo nima kënyi ngi koro toro.

³⁵ Kina odo bilaka 'ba Luda ti bilaka ame ga kedi koloma kpa gbögbö 'ba Sarona ne ko'ja bo nima 'deni kedi kilingere tara tine, lijë pili i'di dönni ngi go lende 'ba nere Yësu.

³⁶ Ne tine 'ja motö ro bo kösö go Yësu edi Yapö, kidëki möyi mo ro Tabita. Möyi nima idëki ro kpa Giriki ro Doroka, 'jo 'ba lende mo tégë, “Gole.” 'Ja nima ro bo ko'do lende laka gbi ro bo tokonyi bo lisa.

³⁷ Mi kada ma Pitörö kedi Luda na rokocö kinda'ba 'ja nima ngi. Kina odo loko köle 'deni tine, urögö ro töku ni ngi ki'di mi rö toro.

³⁸ Go bi mo nima ro Yapö ne owö de di ngila Luda. Kina bo kösö go Yësu ga ame yayi ne koja ya ma riyo motö ga ngi kirina kari zi Pitörö,

römöyī lijē uwō lende mo bo ēdī Luda. Ya riyō naga nima ari kiya zi Pītōrō, tēgē, “Ēnyī titi welo kako mī lijō ze.”

³⁹ Pītōrō ēnyī di yayi kari Yapo. Kina ɔɔɔ bo kari kōmō 'deni yayi tine ya naga nima oto bo ngī mī rō tɔɔɔ nima. Kina makuru'bē komōmi rōnni ngī koso ngila bo yayi bi monɔ tileme bōngɔ ame ga Tabita ko'dɔ zīnni ko'ja loko kēdī gba ti kōmōni ne.

⁴⁰ Pītōrō oga bilaka naga nima pili kɔɔɔ yaga di rō yayi, na bo kolɔɔɔ bēri to'dɔ mōtu zi Boko'ba. Bo uyi kōmɔ bo dɔ tōku nima bo kīdēki, kiya te, “Tabita, ēnyī tɔɔɔ.”

Kina loko kobenye kōmōni ngī loko ko'ja Pītōrō na loko kēnyī ngī koloma tɔɔɔ.

⁴¹ Pītōrō inda'ba kōzīni ki'di loko kēnyī tɔɔɔ. Kina bo kīdēki makuru'bē tōnē ga ngī kako ti bilaka 'ba kanisa mōtɔ ga, bo kileme loko zīnni 'deni ti kōmōni.

⁴² Bilaka 'ba Yapo pili uwō lende nime na ya ma konzi mōtɔ ga ki'di dōnni ngī gɔ lende 'ba ɲere Yēsu.

⁴³ Tine Pītōrō oloma ko'dɔ tō'dō titi dɔ konzi tīnni yayi mī lijō 'ba bo kinyanyi kilaka mōtɔ kīdēki mōyī mo rɔ Simona.

10

Pītōrō Ni Ti Koroneliyo

¹ Mī kada naga nima yayi bo mōtɔ kīdēki mōyī mo rɔ Koroneliyo ēdī koloma mī gawo 'ba Kayisariya. Bo rɔ bo dɔ bo kanya 'ba Romo ma kuluku riyō mōtɔ ga di mī lōngō ya ame ga kīdēki mōyī mo rɔ “Bo kanya 'ba Italiya” ne.

² Tine bo rɔ bo koro Boko'ba kina bilaka 'ba lijō abo ga gbī pili rɔ ma koro Boko'ba. Bo ō'bō nduwē rɔ tokonyi bo lisa 'ba Yudayi gbī to'dɔ mōtu zi Boko'ba.

³ Kina mī kada ma dɔ kɔtɔ mōtɔ tine, na malayika 'ba Boko'ba kɔɔɔ ngī mī kōmɔ kada 'deni kileme rōni zi bo. Malayika nima idēki bo, iya te, “Koroneliyo.”

⁴ Kina tikere kinda'ba bo ngī kodo rɔ bi kōngɔ zi bo dɔ malayika nima. Bo iya te, “Nere, wa'di na ko'dɔkɔ?”

Malayika nima iya zi bo, tēgē, “Boko'ba ēdī ti mī kēyī rɔ mbēmbē gɔ mōtu ko'dɔ 'bi gbī ti kōnyī 'bi ame ga kēddi ko'dɔ zi bo lisa ne.

⁵ Ēnyī tɔɔɔ koja bo laja 'bi ga kari Yapo gɔ bo mōtɔ yayi kīdēki mōyī mo rɔ Simona Pītōrō 'dɔ bo kako zīyī.

⁶ Bo ēdī koloma lijō 'ba bo mōtɔ yayi rɔ Simona bo kinyanyi kilaka lijō mo ngɔsi kpa yōpō.”

⁷ Di pōtō malayika nima kari 'deni tine, Koroneliyo idēki bo laja abo ga ma riyō kako zi bo ti bo kanya ma kɔtɔ mōtɔ ame kēdī ko'dɔ ndobo zi bo gbī rɔ bo koro Boko'ba ne.

⁸ Kina bo kīyētī gɔ lende 'ba malayika nima ngī zīnni, bo koja lijē kari Yapo.

Nyī 'Ba Pītōrō

⁹ Mī bi kēzē mo nima 'dɔ ya naga nima kōmō 'deni ngɔsi ngila Yapo yayi ne, Pītōrō ēnyī 'deni mī zana kada kēki tɔɔɔ dɔ rō nima to'dɔ mōtu.

¹⁰ Tine bo 'deni ngī rɔ 'bō bo ko'dɔkɔ wa mōtɔ gɔ bo konyo. Kina ɔɔɔ kēdī 'deni gba rɔ to'dɔ akonyo zi bo tine na ko'de ngī dɔ bo rɔ nyī.

¹¹ Bo o'ja mītɔɔ kurōgō rōni 'deni yaga rɔ gbōngō kina a mōtɔ kɔzɔ bōngɔ löbu tara ki'di ngī tako bēri dɔyayi di mītɔɔ. A mo nima inda ngī kɔzɔ inda'ba dɔ kumu mo ga 'deni kpaki sowɔ na kēdī koja kako bēri.

¹² Dɔkomali yēri pili ti wa ame ga kēdī kele kebe bēri ne ti yali ni na yīmo.

¹³ Kina birɔ kudu ngī, kiya te, “Pītōrō, ēnyī tɔɔɔ kupō konyo.”

¹⁴ Pītōrō iya te, “Bu'bu ɲere, mo'dɔ wa ma tara dē. Monyo wa ame ga kō'du ki'di 'ba Boko'ba kiya rɔ ti'da ne dē molo.”

¹⁵ Kina birɔ nima kudu ngī 'bōwu kileki kiya zi bo, iya te, “Wa ame ga Boko'ba kiya 'deni rɔ ma kɔpɔ ne kinza kiya dē te ēdī rɔ ti'da.”

16 Lende nime o'do rōnī kōzo a nime te ṅbō mī mota 'do na wa nima kēnyī ṅgī kileki kari mītoro.

17 Kina Pītōrō kēnyī ṅgī toro koloma ro tomeri 'jo 'ba lende 'ba nyī nima ko'de do bo ne.

Kina odo bo kēdī gba yayi bi tomeri go lende nima tine, bilaka tōnē ga Koroneliyo koja ne o'ja liṅo 'ba Simona nima 'deni kēdī koro yaga kpa reki yayi.

18 Lijē ititi, iya te, “Nba mōto kidēki mōyī mo ro Simona Pītōrō ēdī koloma liṅo nime bine ya?”

19 Tine Pītōrō ēdī gba toro do ro tomeri go lende nima. Kina Nyī Koto Laka 'ba Boko'ba kilende ṅgī zi bo, iya te, “Uwō te, bilaka mota mōto ga omō 'deni kēdī ro toma göyī.

20 Ēnyī kēki bēri 'do kari tinnī. Ma na moja liṅe kako göyī. Kinza kere dē di bi tari tinnī.”

21 Kina Pītōrō kari kileme ro bo ṅgī zi ya naga nima, bo iya te, “Ma bo kēddī komake goma mo ne, ma na me. Akoke goma go wa'di?”

22 Lijē iya te, “Koroneliyo na koja ze. Bo ro bo do bo kanya ne tine Yudayi pili ikali go bo ro bilaka laka kina bo gbī ro bo koro Boko'ba. Malayika 'ba Boko'ba na me kako kilende zi bo ki'di 'do bo koja ze göyī go kari liṅo abo 'do bo kuwō lende kiya 'bi.”

23 Kina Pītōrō kota liṅe ṅgī yayi koloma tuyē kōmōnnī ro ṅba.

Pītōrō Mī Lōngō Bo Lōwō

Mī bi kēzē mōto tine na Pītōrō kēnyī ṅgī tari ti ya naga nima. Bilaka mōto ga 'ba kanisa ēnyī gbī di Yapo yayi kōdo'bo rōnnī kari koto ti Pītōrō ni.

24 Lijē ari kōmō mī Kayisariya ṅbō mī bi kēzē mōto. Koroneliyo ēdī ti kōmō ki'di tidabi liṅe. Bo ototo bilaka abo ga kpaki ti lēpī bo ga 'deni pili bi koto ti bo yayi.

25 Kina odo Pītōrō ni kari kōmō 'deni liṅo 'ba bo nima ro Koroneliyo ne yayi tine, bo ēnyī ṅgī kurē do Pītōrō, bo kolodo kōmō Pītōrō tilēlu mo.

26 Tine Pītōrō i'di bo kēnyī toro kilende zi bo, iya te, “Ēnyī toro, ma gbī ṅge ro bilaka lesi kōzo nī tara.”

27 Pītōrō i'di nduwē tilende zi Koroneliyo ṅbō liṅe kari kōdo rō. Kina odo bo kari ko'ja bilaka naga nima kototo rōnnī 'deni yayi kōzo a nima tara tine,

28 bo iya zinnī, bo iya te, “Ikalike kō'du ki'di ze 'ba Yudayi ota go todo'bo doze tiye bo lōwō gbī ti todo mī liṅo 'be ga 'deni di zize. Ne tine Boko'ba ileme 'deni zō bo lōwō inza ro ma kēnyē di kōmō bo.

29 Go kō'du mo na me bo laja 'be ga kititi ma tako tinnī 'do ki'di mēnyī ṅgī ro tēnyī kinza milagi dē ne. Ne tine mo'doko tikali lende ame koja laja goma teyi ne.”

30 Koroneliyo iya te, “Lende nime tō'dō mo iteli 'deni do mota. Mēdī bi to'do mōtu mī kōmō kada 'deni kōzo a nime te, na bo mōto boṅgo 'ba rōmo ga ro ma kōbō kōdo ṅgī kileme rōnī zō.

31 Bo iya te, 'Koroneliyo, Boko'ba uwō mōtu 'bi 'deni, bo ēdī ti mī kēyī ro mbēmbē go kōnyī 'bi nime kēddī ko'do zi bo lisa ne.

32 Oja bo laja 'bi mōto ga kari Yapo go bo mōto ro Simona Pītōrō 'do kako ziyī. Bo ēdī koloma liṅo 'ba bo mōto yayi ro Simona bo kinyanyi kilaka liṅo mo ṅgosi kpa yōpō.”

33 Kina ma 'do mēnyī ṅgī di pōtō mo moja bo koja laja ma ga kari göyī ne. Kina me dōki'di yī kēyī 'deni gbī roze kako mī lōngō ze kōzo a nime te. Ze na me dototo roze 'deni pili bine, Boko'ba bo ēdī gbī koto tize, do'doko tuwō lende ame ga pili nere Boko'ba ki'di 'deni ziyī ne.”

34 Pītōrō ileki kiya zinnī, iya te, “Ro ma laka mikali 'deni Boko'ba bo o'do geli dē du te zi bilaka ma koto mōto.

35 Bo ēdī ti mī kēyī ro mbēmbē ro ya ame ga di mī kupō pili koro bo 'deni gbī ro bo ko'do lende laka ne.

36 Ikalike lende laka nime Boko'ba koja zi bilaka 'ba Yisarele ne 'deni 'do ki'di dikalike Boko'ba o'do lende kēyī 'deni zize go kō'du 'ba Yēsu

Kurīsītō. Bo na rō n̄ere 'ba dō bilaka pili.

³⁷ Ikalike wa ma tōnē ga Yēsu 'ba Nazareta koloma rō to'dō mo pili kote mī dōyayi 'ba Yudayi bine ne 'deni gbī. Bo isaki to'dō wa naga nime di Galilaya mī kada ma Yowani kēdī rō tuwōwō mo zi bilaka tako mī bapatisi.

³⁸ Kina me ikalike lende laka 'ba Boko'ba ame bo ki'di tigo abo ti Nyī Kōtō Laka zi Yēsu ne 'deni. Ame ki'di bo ngī koloma rō tilaki to'dō lende laka zi bilaka bi tilenjo ya ame ga pili Satani ka'da 'deni ne. Boko'ba ēdī ti bo kina ma 'dō ki'di bo ko'dō wa naga nima.

³⁹ Ze ame ga rō bō laja abo ga ne do'ja wa ame ga pili bo ko'dō mī dōyayi 'ba Yudayi ti gawo 'ba Yerosalema ne 'deni. Kina me bilaka upō bo 'deni ti tutōtī bo dō ngērī tōrō.

⁴⁰ Ne tine mī tō'dō dō mota Boko'ba i'di bo kēnyī kōdō yaga di mī tōlē, ki'di ko'ja kinē bo.

⁴¹ Bilaka ma laki na dē pili ko'ja kinē bo, ze ame ga Boko'ba kigeli 'deni molo 'dō diya lende abo nime ne, ze na n̄ge do'ja kinē bo, donyo akonyo, duwē wa gbī bi kōtō ti bo di pōtō tōdō abo di mī tōlē.

⁴² Bo ose gōmo 'deni zize gō diya lende abo zi bilaka 'dō ki'di bilaka kikali ngī bo na rō bō ame Boko'ba kigeli 'deni 'dō kiya burē 'ba bilaka pili ame ga gba rō ma kīdīdī ne gbī ti ya ame ga kōlē 'deni ne.

⁴³ Bō kumē lende nī oloma 'deni tōnē rō tiya lende gō kō'du abo bine, iya te, ya ame ga pili ki'di dōnnī gō lende abo ne ti ko'ja akola gō lende kēnyē ngī ti mōyī bo."

Boko'ba Odo Nyī Kōtō Laka Dō Bō Löwō

⁴⁴ Ko'ja Pītōrō kēdī gba rō tiya lende naga nime na Nyī Kōtō Laka 'ba Boko'ba kila'ba ngī pili dō ya ame ga kēdī rō tuwō mo ne.

⁴⁵ Kina Yudayi ma tōnē ga rō bilaka 'ba kanisa kako ti Pītōrō ni di Yapo ne kōtō ngī rō gōnnī gō lende

'ba Nyī Kōtō Laka ame Boko'ba ki'di gbī zi ya ame ga kinza rō Yudayi ne.

⁴⁶ Lijē uwō bō löwō naga nima pili koloma ngī rō tilende rō kpa löwō mōtō ga gbī to'dō yēē'dī zi Boko'ba. Tine Pītōrō iya te,

⁴⁷ "Nyī Kōtō Laka ila'ba 'deni gbī dō ya naga nime kōzō ma tōnē kila'ba dōze ne tara. Ōtō mōtō inza kpe 'dō kota ze di bi tōdō minī 'ba bapatisi dōnnī."

⁴⁸ Kina bo ki'di ngī 'dō kōdō minī 'ba bapatisi dō ya naga nima 'dō lijē kēdī rō 'ba Yēsu Kurīsītō ga. Tine lijē ititi bo 'dō bo koloma titi ko'dō tō'dō dō ndō tara tinnī yayi.

11

Kōnyī 'Ba Bō Löwō

¹ Kina lēbī 'ba lende 'ba bō löwō naga nima ki'di dōnnī 'deni gō lende 'ba Boko'ba ne kōmō ngī mbili bō laja 'ba Yēsu ga gbī ti bilaka mōtō ga 'ba kanisa ame ga mī dōyayi 'ba Yudayi ne.

² Kina odo Pītōrō ni kileki 'deni kari Yerosalema tine, ya ame ga kēdī kōnyō 'bēnnī ti lende 'ba tilele bō löwō ne oloma ngī rō tamo ti bo.

³ Lijē iya te, "Gō wa'di na kari koloma ngī rō n̄ba mī linjo 'ba ya ma kinza kilele dē naga tonyo akonyo bi kōtō tinnī gōmo?"

⁴ Kina Pītōrō kēnyī ngī bi tiyētī gō wa ame ga ko'dō rōnnī zi bo ne di bi tisaki mo.

⁵ Bo iya te, "Mī kada ma dō kōtō mōtō ko'ja mēdī rō to'dō mōtu di Yapo kina nyī ko'de ngī dōma. Mo'ja wa mōtō kēdī kako bēri di mītōrō kōzō bōngō ma löbu tara. Wa nima oloma ngī rō tako kōzō iya te ēdī rō tombi mo di dō kumu mo ga kpaki sowō, kina kako ngī ngōsi ngila ma.

⁶ Kina moloma ngī rō tinyeli mo tine wa ma mo'ja yimo yayi rō dōkomali yērī 'ba yī mōkō kpaki ti 'ba linjo ti wa ame ga kēdī kele kebe bēri ne ti yali ni.

⁷ Tine muwō birō kudu ngī kako di mītōrō kiya te, 'Pītōrō ēnyī toro kupō wa naga nime konyo.'

8 Miya te, 'Bu'bu n̄ere, minza mo'do tara. Monyo wa ame ga k̄o'du ki'di 'ba Boko'ba kiya r̄o wa ma k̄enȳe ne d̄e molo.'

9 Kina bir̄o kudu nḡi 'b̄owu kako di m̄itor̄o, iya te, 'Wa ame ga Boko'ba kiya 'deni r̄o ma laka ne kinza kiya d̄e te ēd̄i r̄o ma k̄enȳe.'

10 Lende nime o'do r̄oni n̄b̄o m̄i mota kina wa nima kileki nḡi kari m̄itor̄o.

11 Mbowa di p̄ot̄o mo ȳo na bilaka mota m̄oto ga k̄om̄o nḡi līo nima m̄ed̄i teyi yayi ne. B̄o m̄oto na koja līj̄e di Kayisariya kako ḡoma.

12 Nyi K̄oto Laka iya z̄o kinza mere d̄e di bi tari ti ya naga nima. Kina m̄enyi nḡi mari t̄inni. L̄ond̄o ze ma mod̄ok̄oto naga nime ēnȳi gb̄i kari k̄oto t̄o. Na dari d̄om̄o līo 'ba Koroneliyo yayi.

13 Tine Koroneliyo oloma r̄o t̄iȳeti mo zize, t̄eḡe bo o'ja malayika k̄odo k̄oro m̄i r̄o abo. Kina malayika nima kiya zi bo, iya te, 'Oja b̄o laja 'b̄i ga kari Yapo ḡo b̄o m̄oto r̄o Simona P̄it̄or̄o

14 'do bo kako kiya k̄ari 'ba k̄onyi ame 'do kol̄o ye p̄ili ti bilaka 'b̄i ga di m̄i t̄ol̄e ne z̄iyi.'

15 Kina misaki tiya lende nḡi z̄inni. Tine ko'ja m̄ed̄i gba r̄o tiya lende ȳo na Nyi K̄oto Laka kila'ba nḡi d̄onni gb̄i k̄ozo ma t̄on̄e kila'ba d̄oze ne.

16 Kina momeri ḡo lende 'ba n̄ere Ȳesu t̄on̄e nḡi ame bo kiya te, 'Yowani o'do bapatisi 'deni t̄on̄e bine d̄o bilaka ti mini, ne ti kobapatisi ye 'deni ti Nyi K̄oto Laka.'

17 Kina me do'ja 'deni ma Boko'ba ki'di Nyi K̄oto Laka abo zi b̄o l̄ow̄o naga nima gb̄i r̄o ma koriya k̄ozo ma t̄on̄e bo ki'di zize m̄i kada ame di'dike d̄oze ḡo lende 'ba n̄ere Ȳesu Kuris̄it̄o ne. Ne ma ȳe na 'do mota ḡo ndobo 'ba Boko'ba?"

18 Kina odo līj̄e kuw̄o lende naga nime P̄it̄or̄o kiya ne 'deni tine līj̄e odo nḡi di bi tamo ti bo. Līj̄e p̄ili i'di nḡi t̄il̄elu Boko'ba, iya te, "Dikali 'deni Boko'ba i'di k̄ari 'ba d̄o k̄oto

'deni gb̄i zi b̄o l̄ow̄o t̄om̄o mo m̄i didi."

Kanisa Ma Anitokiya

19 M̄i kada naga nima yayi bilaka ma konzi 'ba kanisa ita'ba 'deni di m̄i Yerosalema kiȳeyi r̄onni di zi gom̄o ame k̄edi kodo kul̄ow̄o r̄onni di p̄ot̄o t̄ol̄e 'ba Setepano ne. Ya m̄oto ga ala 'b̄enni n̄b̄o P̄onik̄e, m̄oto ga m̄i Kupuriȳo, m̄oto ga m̄i Anitokiya. Di m̄i ḡo bi naga nima yayi līj̄e oloma n̄ge r̄o tiya lende 'ba Ȳesu zi bilaka ame ga r̄o Yudayi ne.

20 Tine bilaka 'ba kanisa m̄oto ga ame di Kupuriȳo ni ti Kur̄en̄e kirina kari Anitokiya yayi ne, iya 'b̄enni laja laka 'ba n̄ere Ȳesu nḡi zi bilaka kpaki ti ya ma kinza r̄o Yudayi.

21 Boko'ba i'di tiḡo mo nḡi z̄inni. Na b̄o l̄ow̄o ma konzi ki'di d̄onni nḡi r̄o ma laka ḡo lende 'ba n̄ere Ȳesu.

22 L̄ebi 'ba lende nime ari k̄om̄o zi bilaka 'ba kanisa ame ga m̄i Yerosalema ne. Kina līj̄e koja Baranaba nḡi kari Anitokiya yayi ton̄go lende nima.

23-24 Bo r̄o bilaka ma laka lo ti Nyi K̄oto Laka bo ki'di d̄o bo 'deni ḡo lende 'ba Ȳesu ti d̄oki'di k̄oto. Odo bo kari ko'ja Boko'ba ko'do ȳeyi 'deni zi bilaka 'ba kanisa di Anitokiya tara tine, bo nḡi r̄o l̄on̄o ḡo lende mo. Kina bo koloma nḡi r̄o tiyija ḡo wa ame ga 'do ki'di līj̄e k̄edi r̄o 'ba n̄ere Ȳesu ti m̄i k̄eddi ne z̄inni. Kina ya ma konzi m̄oto ga ki'di d̄onni nḡi ḡo lende 'ba n̄ere Ȳesu.

25 Baranaba ēnȳi di Anitokiya yayi kari Taraseso toma ḡo Solo.

26 Bo ari ko'ja Solo di yayi bo kogba kari timo Anitokiya. Kina līj̄e kari kodo'bo r̄onni nḡi ti bilaka 'ba kanisa ama ga yayi ne tiyandi bilaka ma konzi m̄oto ga n̄b̄o k̄om̄o k̄o k̄oto. Di Anitokiya yayi na bilaka kisiaki d̄ogba t̄id̄eki b̄o k̄os̄o ḡo Ȳesu ga r̄o 'ba Kuris̄it̄o ga.

27 M̄i kada naga nima yayi bo kum̄e lende 'ba Boko'ba m̄oto ga ako di Yerosalema m̄i Anitokiya yayi.

28 Kina Nyi K̄oto Laka ki'di b̄o ma k̄oto m̄oto di m̄i l̄onḡo līj̄e, m̄oyi

mo ro Agabo, ngi kënyi tɔro tiya lende. Bo iya te, sɛyi ma löbu ëdi kako kila'ba mi dɔyayi pili. (Sɛyi mo nime na kila'ba 'jaa tönë mi kada ma Kolawodiyo këdi ro bo dɔliŋɔ 'ba Romo ne.)

²⁹ Kina ɔɔ bilaka 'ba kanisa ame ga Anitokiya yayi ne kuwö lende nima Agabo kiya ne 'deni tara tine, lijë pili ro kɔtɔkɔtɔ i'di girisi ngi kɔzɔ ame lijë këdi timo ne tara 'dɔ tokonyi löndö nni ame ga mi dɔyayi 'ba Yudayi ne timo.

³⁰ Lijë ireke girisi nima ki'di közi Baranaba ni tine, na Baranaba ni ti Solo koto ngi kari zi löbu 'ba kanisa ma mi Yerosalema.

12

Erode Odo Gomo Ro Bilaka 'Ba Kanisa

¹ Mi kada naga nima na nɛre Erode ki'di ro bo ngi todo gomo ro bilaka 'ba kanisa.

² Bo i'di kupö Yakoba löndö 'ba Yowani ni ti mbele.

³ Kina ɔɔ bo kɔŋɔ lende nime kɔŋmi 'deni dök'i'di löbu 'ba Yudayi ni tine, bo olɔɔ ngi nduwë to'dɔ mo ro ma kënyë. Bo i'di bo kanya abo ga ngi kinda'ba Pitörö. Lende nima o'dɔ rönï mi kada 'ba karama 'ba Pasaka.

⁴ Kina ki'di Pitörö ngi mi maboso, bo kanya 'butë döömu dɔkɔtɔ koloma ro toda mo ro sowɔ sowɔ. Erode o'dɔkɔ 'dɔ bo kodɔ karama dɔ Pitörö kɔmɔ bilaka pili di pötö kada 'ba Pasaka nima,

⁵ na bo ki'di Pitörö ngi 'dɔ koloma mi maboso. Tine bilaka 'ba kanisa ëdi nduwë ro tititi Boko'ba 'dɔ kokonyi Pitörö.

⁶ Mi korɔndɔ ame gba di kɔmɔ bi këzë 'ba kada nima Erode kiteri todo karama dɔ bo yimo ne, i'di bo kö'dö 'deni mi maboso yayi mi löŋgö bo kanya riyo. Udödu bo ti zingiri riyo 'do, ki'di bo kanya kɔro pili ro go kpadöri 'ba maboso mo nima.

⁷ Tine yo na malayika 'ba Boko'ba kodɔ ngi zi bo di mi maboso yayi, kina bi kɔpɔ koyi mi rö 'ba maboso nima ngi pili yaga. Malayika nima

okɔsɔ dɔkɔnyɔ bo kindiŋi bo yaga, iya te, "Ënyi welo tɔro."

Kina zingiri tönë ga kilayi ngi go dönni yaga di közi bo.

⁸ Malayika nima iya te, "Udödu gasi 'ba go bɔŋgɔ 'bi kusu wari 'bi ndiyi."

Kina ɔɔ Pitörö ko'dɔ wa naga nima 'deni pili tara tine, malayika nima iya te, "Olo bɔŋgɔ ma löbu 'bi röyi kösö goma."

⁹ Kina Pitörö kösö ngi go malayika nima kodɔ kari yaga di mi maboso. Tine bo ikali lende nima malayika ko'dɔ ne dë laka, inda za zi bo kɔzɔ nyi na këdi ko'de dɔ bo.

¹⁰ Kina lijë kiteli bo kanya ma dogba mo ngi, lijë kiteli ma di gomo 'böwu, lijë kari kömö kpa reki 'ba maboso ame 'dɔ kari ngi mi gawo ne. Kpadöri yamo nima urögö rönï ngi yaga go dönï, lijë kodɔ nduwë kari ro go kɔri 'ba mi gawo. Di yayi na malayika nima kari ë'bëni ngi kola Pitörö.

¹¹ Tine na 'jaa Pitörö kikali go wa nima ko'dɔ rönï zi bo ne. Bo iya te, "Ro ma laka mikali 'deni ngi Boko'ba na me koja malayika 'bëni kako kɔmɔ ma di közi Erode, gbï di zi gomo ame bilaka löbu 'ba Yudayi ko'dɔkɔ to'dɔ mo zö ne."

¹² Kina ɔɔ bo kikali go bi 'deni di yayi tara tine, bo ari ngi liŋɔ 'ba Mariya ma 'ba Yowani ame këdëki möyi bo mɔtɔ gbï ro Marako ne. Bilaka 'ba kanisa ma konzi otɔtɔ rönni 'deni yayi këdi ro tititi Boko'ba 'dɔ kokonyi Pitörö.

¹³ Bo ukökö kpadöri 'ba reki 'ba ro liŋɔ nima. Kina nyiti mɔtɔ ame këdi ko'dɔ ndobo mi liŋɔ nima yayi, möyi mo ro Roda, kari ngi tonŋɔ mo.

¹⁴ Tine loko ari kuwö ngi ro mugu Pitörö. Kina ɔɔ loko kikali 'deni ro mugu bo tara tine, loko ngi ro löŋɔ ro mbëmbë go kö'du mo. Kina loko kirina ngi titi kileki tiya mo zi ya ma laki naga nima gba kinza loko kurögö kpadöri yaga. Loko iya te, "Pitörö na me 'dë yaga 'dë yayi."

15 Lijë iya zini tégè, “Rumö na kösö 'deni döyî.”

Loko iya te, “Ro ma laka bo ëdi yayi.”

Lijë iya te, “Motoğa malayika 'ba tonço go bo na.”

16 Tine Pitörö ëdi gba ro tukökö kpadöri 'ba reki nima. Kina lijë kari kurögö kpadöri ngi ko'ja ro bo, na lende mo kigayi lijë ngi.

17 Bo ombi közi bo zinni 'do lijë kudumö titi yaga. Na bo kiyëti go wa ame Boko'ba ko'do zi bo koja bo yaga di mi maboso ne. Bo iya te, “Ari kiyake lende nime zi Yakoba gbi ti löndö ze moto ga.”

Kina bo kënyî ngi kari nduwë bito to ne ga.

18 Kina odo kömö 'deni mi kano bi tine, komo lisa ma löbu ti ro kilë'di ila'ba ngi zi bo kanya tonë ga kpa maboso ne. Lijë ikali de wa'di na ko'do röni 'deni zi Pitörö.

19 Kina Erode ki'di lijë ngi 'do toma Pitörö, ne tine lijë o'ja bo de du te. Go kö'du mo na bo koloma ngi ro tititi kpenni ki'di 'do kupö lijë yaga.

Tölë 'Ba Erode

Tënyî 'ba Erode di döyayi 'ba Yudayi yayi na bo kari koloma Kayisariya.

20 Odo bo kedî 'deni ro ndo'ji ti bilaka 'ba Tura ni ti Sidona na lijë koja bilaka 'benni moto ga ngi kari tilende ti bo. Dogba mo lijë i'di bo moto ro Bolaseto ro bo do ro 'ba nere na titi kokonyi lijë. Tine na lijë kari kilende zi Erode 'do ki'di mi bo këyi rönni, römöyî bilaka 'benni ga oloma ro tugö nyönyu di döyayi abo.

21 Kina bo kuwöwö lende mo ngi 'do bilaka kototo rönni mi kada nima mi kpa kototo. Kina bo kolo bonço abo 'ba nere ngi, bo kari koloma do kitî abo kilende zi bilaka naga nima pili.

22 Tine na lijë pili kënyî ngi kulöri kozo timo, iya te “Ame bilaka lesi na de kpe kedî kilende, Boko'ba na.”

23 Kina malayika 'ba Boko'ba kako kodö rako'bo ngi do bo, römöyî bo i'di bilaka 'deni kebe za tilëlu bo kola

Boko'ba. Kina kuru konyo wa 'ba mi bo ngi, bo köle yaga.

24 Mi kada naga nima na bilaka ma konzi kinda'ba lende 'ba Boko'ba ngi. Kina bilaka 'ba kanisa konzi ngi ro ma kënyë.

25 Tine Baranaba ni ti Solo ote ndobo 'benni 'deni di mi Yerusalem na lijë kileki ngi kari Anitokiya. Lijë ogba Yowani tonë kidëki möyî mo moto gbi ro Marako ne ngi kari tinni.

13

Toja Baranaba Ni Ti Solo

1 Bo kumë lende 'ba Boko'ba moto ga ti bo komo kiyandi ni ëdi gbi mi löngö bilaka 'ba kanisa mi Anitokiya yayi. Lijë na ro Baranaba ni ti Simona ame möyî bo moto gbi ro Bo Kolu ne, ti Lukiyö di Kurënë, ti Manaya ame ro bo murë ma kiyöbu bi koto ti bo dolinço Erode ma dogba tonë bine ne ti Solo.

2 Kina odo lijë kebe ngi mi kada moto to'do motu zi nere Boko'ba gbi toro kpenni tine, Nyi Koto Laka iya zinni, tégè, “Ozake Baranaba ni ti Solo zo 'do lijë kari to'do ndobo ame migeli lijë dömöyî mo ne.”

3 Kina bilaka 'ba kanisa naga nima koloma ngi ro toro kpenni ti motu ko'do. Kina lijë ki'di közinni ngi do Baranaba ni ti Solo koja go kori.

Kupuriyö

4 Kina odo Nyi Koto Laka koja Baranaba ni 'deni ti Solo kari tara tine, lijë ari ngi Selokiya ame ngosi kpa mini löbu ne. Di yayi tine, na lijë këki ngi mi sorope kari mi döyayi 'ba Kupuriyö.

5 Lijë ari kömö mi gawo 'ba Salami. Kina lijë kari ngi tiya lende 'ba Boko'ba mi rö 'ba motu 'ba Yudayi ame ga yayi ne. Tine Yowani Marako na koloma ro toja laja zinni.

6 Lijë ënyî di yayi kari nduwë ro mi döyayi 'ba Kupuriyö nbö kömö mi gawo 'ba Papo. Di yayi na lijë kari kondoso ngi ti bo kata moto ko'do röni ro bo kumë lende 'ba Boko'ba. Bo ro Yudayi kidëki möyî

bo rɔ Barayesu, möyi bo mɔtɔ gbɪ rɔ Eliyama, 'jo 'ba lende mo tɛgɛ bo kata.

⁷ Bo ɛdi koloma liɲɔ 'ba turu ma löbu 'ba Romo ame rɔ bo dɔliɲɔ nima ne. Turu löbu nima möyi mo rɔ Serogiya Pɔlo ne ngi rɔ bo dɔ kitɛwu 'ba tikali lende. Kina bo kose Baranaba ni ti Solo ngi kako zi bo römöyi bo o'dɔkɔ tuwö lende 'ba Boko'ba.

⁸ Ne tine bo kata nima ö'bö ngi yayi tamo dönni römöyi bo o'dɔkɔ dɛ 'dɔ turu bo dɔliɲɔ nima ki'di döni gɔ lende 'ba Yɛsu.

⁹ Solo ame kidɛki möyi mo mɔtɔ gbɪ rɔ Pɔlo ne ngi lɔ ti Nyi Kɔtɔ Laka kina ki'di bo ngi kuyi kɔmɔ bo kɔngɔ dɔ bo kata nima.

¹⁰ Bo iya te, "Ni kole 'ba Satani, ni 'bɛyi rɔ bo 'bölu gbɪ rɔ bo dɔ kindɛndɛ. Ö'bö to'dɔ ya ti bilaka ame ga rɔ bo lende laka ne kebe tuyi mi lende 'ba Boko'ba kiya yaga rɔ bɛti.

¹¹ Kina me miya ziyi, ɲere Boko'ba kodɔ karama mo döyi giri nime. Bo ki'di kömöyi nima kölu yaga kinza ko'ja wa mɔtɔ ra titi mi tö'dö dɔ ndö nime."

Kina gɔ bi kuyi rönɪ ngi rɔ mandölu zi bo kata nima. Bo koloma ngi rɔ tomomo gɔ bi toma botɔ mɔtɔ ame 'dɔ kokɔkɔ bo.

¹² Lende nime i'di turu bo dɔliɲɔ nima ngi ki'di döni gɔ lende 'ba ɲere Yɛsu. Kö'du 'ba akiyandi nima igayi bo 'deni.

Anitɔkiya Ma Pisidiya

¹³ Kina Pɔlo ni kɛnyi ngi di Papo yayi. Lijɛ ɛki mi sorope tumu dɔ mini löbu kari Peroga ame rɔ gawo mɔtɔ mi dɔyayi 'ba Pambuliya ne. Kina Yowani Marako kola lijɛ ngi yayi kileki kari Yerosalema.

¹⁴ Lijɛ ɛnyi di Peroga kari nduwɛ ɲbö kömö Anitɔkiya mi dɔyayi 'ba Pisidiya. Mi kada 'ba rɔ kindawo 'ba Yudayi na lijɛ kari mi rö 'ba mötu kari koloma bɛri yayi.

¹⁵ Kina ɔdɔ kidɛki kö'du ki'di ma Musa kugu 'deni gbɪ ti buku 'ba bo kumɛ lende 'ba Boko'ba tine, bo dɔ

rö 'ba mötu naga nima oja laja kari zinni. Lijɛ iya te, "Löndö ze ga, ɔdɔ kɛddike ti lende ame rɔ 'ba ti'di mi kɛddi zi bilaka ko'dɔkɔke tiya mo, iyake."

¹⁶ Kina Pɔlo kɛnyi ngi tɔrɔ kiyɛyi dɔ közi bo bi tiya lende. Bo iya te, "Kpe bilaka 'beze ga 'ba Yisarele gbɪ tiye kpe bo löwö ma koro Boko'ba naga nime, uwöke dɔma.

¹⁷ Boko'ba ame bilaka 'ba Yisarele pili koro ne igeli lijɛ 'deni rɔ 'ba bo ga. Mi kada ma lijɛ kɛdi rɔ atɔli mi Ezipeto bo i'di lijɛ konzi rɔ mbɛmbɛ. Bo oja lijɛ 'deni kodɔ yaga di mi Ezipeto ti tigo abo,

¹⁸ bo koloma rɔ tonɲɔ gönni mi kɔmɔ kɔɔ 'butɛ sowɔ ame ga lijɛ ko'dɔ mi mökö ne.

¹⁹ Bo i'di lijɛ ka'da bilaka dɔ'be modɔmoriyö ame ga kɛdi koloma mi Kanana ne ngi bo ki'di yayi nima zinni.

²⁰ Lende naga nime o'dɔ rönni 'deni pili mi kɔmɔ kɔɔ kuluku modɔmosowɔ (450).

Tine Boko'ba i'di bo ko'dɔ burɛ na koloma rɔ bo dönni ɲbö kömö mi kada 'ba bo kumɛ lende abo Samölɛ.

²¹ Tine lijɛ ititi Boko'ba 'dɔ ki'di ɲere rɔ bo dɔliɲɔ zinni. Kina bo ki'di Solo kole 'ba Kisi di mi gɔli 'ba Benyimona ngi rɔ ɲere ma löbu 'ba dönni ɲbö kɔmɔ kɔɔ 'butɛ sowɔ.

²² Di gɔmo na Boko'ba kiyese Solo yaga ki'di Dawidi rɔ bo dɔliɲɔ. Boko'ba iya lende 'deni gɔ kö'du 'ba Dawidi kɔzɔ a nime te, 'Ma ti mi kɛyi rɔ mbɛmbɛ gɔ lende 'ba Dawidi kole 'ba Yisayi römöyi bo o'dɔ wa ame ga pili mo'dɔkɔ ne 'deni.'

²³ Yɛsu di mi kupö Dawidi, bo na Boko'ba ki'di 'deni 'dɔ kɔmɔ bilaka 'ba Yisarele di mi tolɛ kɔzɔ ame bo kiya 'deni mɔlo ne tara.

²⁴ Tine gba kinza Yɛsu kisaki ndɔbɔ abo dɛ, Yowani oloma 'deni rɔ tuwöwö mo zi bilaka 'ba Yisarele 'dɔ lijɛ koto dönni di mi lende kɛnyɛ 'benni ga gɔ bo kodɔ mini 'ba bapatisi dönni.

²⁵ Kina ko'ja Yowani kɛdi ko'dɔ 'deni kɔzɔ dɔ tote ndɔbɔ 'ba bo, bo iya zi bilaka, tɛgɛ, 'Ma na dɛ rɔ bo

ame komerike ro ma ne. Bo moto edi kako to'do ndobo di potö ma bine. Bo na löbu mbiri di doma, ma 'bama medii titiyi. Wari 'ba ndi bo pele minza mo'bo tope mo.'

26 Kina me medii miya ziye kpe löndö ame ga ro kupö Abarayama ne gbi tiye kpe bo löwö ame ga koroke Boko'ba 'deni ne, ze na me Boko'ba koja laja 'ba tamo wa di mi tolé nime 'deni zize.

27 Tine bilaka 'ba Yerosalema kpaki ti bulöbu 'benni ga ikali Yesu de ro Kurisitö ame Boko'ba koja kako dolinjo bine ne. Lijé ikali 'jo 'ba lende ame ga bo kumé lende 'ba Boko'ba kugu molo bine lijé kö'bo tidéki mo mi kada 'ba ro kindawo ne de. Lijé odo karama do Yesu kupöyaga, kina me ki'di lende 'ba bo kumé lende toné ga ko'do roni 'deni ngi ro ma laka.

28 Lijé o'ja lende moto ame 'do kodo karama 'ba tolé do bo gomo ne de pele di ro bo, lijé odo bo ngi nduwé zi turu bo do yayi Pilato kupö bo yaga.

29 Kina lijé ko'do ngi pili kozo lende ma toné ga kugu molo go kö'du abo ne tara. Lijé utöti bo do ngéri kogba töku bo béri di potö mo kari kusu mi ti'börö 'ba töku.

30 Ne tine Boko'ba i'di bo 'deni ngi kodo yaga di mi tolé.

31 Ya ame ga koloma ro tilingere ti bo di Galilaya kala Yerosalema ne o'ja kiné bo 'deni mi tö'dö do konzi. Kina me lijé kedii 'deni ro tiya lende mo zi bilaka 'ba Yisarele le'jete.

32 Kina me dako 'deni tiya lende 'ba laja laka 'ba Boko'ba ziye 'do kikalike ngi wa toné Boko'ba kiya zi 'bu ze löbu ga kiya te bo edi ko'do ne,

33 kina me bo ko'do 'deni zize ame ro kupö 'ba minni ga ne. Bo i'di Yesu 'deni kodo di mi tolé. Lende nime na toné kugu mi Akilélu ma mi riyö, kiya te, 'Ni na ro kole ma. Töne ma na 'deni ro 'bu yi.'

34 Lende go todo 'ba Yesu di mi tolé nime kinza yida ro bo kenme de mi gö ne na Boko'ba kiya bine, kiya

te, 'Ro ma laka ti mo'do yéyi döye ti wa kele toné ga miya lende mo zi Dawidi ne.'

35 Go kö'du mo na me gbi 'do ki'di Dawidi kiya te, 'Inza kola yida ro bo laja 'bi kenme mi gö.'

36 Kina me dikalike 'deni Dawidi o'do ako'doko 'ba Boko'ba mi kada 'ba loma abo ga, kina odo bo kolé tine usu bo ngi ngila 'bu bo löbu nni yida ro bo kenme yayi.

37 Ne tine Yesu na Boko'ba ki'di 'deni kodo di mi tolé, bo na yida ro bo kenme de.

38 Uwöke lende nime laka, löndö ma ga. Kö'du go lende 'ba Yesu na me ki'di 'do medii miya ziye miya te, Boko'ba o'doko tola ye go lende kënyé 'be ga ne.

39 Molo toné bine kö'du ki'di 'ba Musa i'di ye de keddiike ro do ngölö di mi lanba 'ba lende kënyé 'be ga. Ne bo ame ki'di dönii 'deni ngi go lende 'ba Yesu ne 'deni ro do ngölö di mi lanba 'ba lende kënyé abo ga pili.

40 Kina me medii miya ziye, i'dike komoye kandi laka kinza lende toné ga bo kumé lende 'ba Boko'ba kiya molo bine ga ne ko'do ronnii ra ziye. Ame kiya te,

41 'Kpe bo kose doma toné ga, ongoke ti. Medii mo'do lende ame kigayi ye ne, kina ti koléke ngi yaga, romöyi wa naga nime mo'do mi kada ma 'beye nime, odo kiya te kiya pele ziye o'dokoke de yo ti'di döye gomo.'"

Ma Konzi Uwö Laja Laka

42 Kina odo Polo ni kodo 'deni yaga di mi rö 'ba mötu di potö lende naga nime tine, ya naga nima ititi lijé 'do kako kiya lende nima gbi mi kada 'ba ro kindawo ma di go ama.

43 Di bi tita'ba 'benni 'deni di mi rö 'ba mötu tine, Yudayi ma konzi moto ga ti bo löwö ma konzi ame ga koro Boko'ba 'deni ko'do ronnii ro Yudayi ne ari ngi koto ti Polo ni, kina Polo ni kiya lende ngi zinni 'do lijé kö'bo ti'di dönii go mi këyi 'ba Boko'ba.

44 Mi kada 'ba ro kindawo ma di go ama na bilaka 'ba mi gawo nima kolo ngi pili tuwo lende 'ba Boko'ba.

45 Kina odo Yudayi ko'ja bilaka 'deni kolo ro ma konzi tara tine, lende mo enye ngi minni lijje kebe to'do kowasa tiya kpa kenyere ro Polo.

46 Tine Baranaba ni ti Polo iya lende ngi ro do ngolo zi Yudayi naga nima, kiya te, "Boko'ba o'doko go diya lende abo titi dogba ziye. Ne kina me kilagike e'be 'deni ko'dokoke de 'do keddi ke ti didi ma nburunburu. Olomake, ti dari eze zi bo lowo.

47 Nere Boko'ba ose lende nime 'deni molo zize, iya te, 'Mi'di yi 'deni ro bi koro zi bo lowo 'do tileme kori 'ba didi zi bilaka pili 'ba doyyai nime.' "

48 Kina odo bo lowo naga nima kuwo lende 'ba Polo nime 'deni te tine, lijje ngi ro lono kebe bi to'do yee'di zi Boko'ba go ko'du mo. Ya ame ga Boko'ba ko'doko 'do keddi ti didi ma nburunburu ne i'di donni ngi ro ma laka go lende 'ba Yesu.

49 Kina lende 'ba nere Yesu kita'ba ngi kogba mi doyyai nima.

50 Tine Yudayi ni enyi kari koro zi 'ja bo wa ma koro Boko'ba naga gbi ti bilaka ma lobu 'ba mi gawo nima 'do ko'do wa kenyere zi Polo ni koga yaga di mi doyyai 'benni nima.

51 Kina Polo ni komba lupu 'ba ndinni ngi ro lomu ro ya naga nima, lijje kari e'benni Ikoniya.

52 Ne tine bo koso go Yesu ga ma mi Anitakiya yayi 'deni ngi ro lono lo ti Nyi Koto Laka.

14

Ikoniya

1 Di Ikoniya yayi lende o'do roni gbi zi Polo ni koro ma ko'do roni di Anitakiya. Lijje ari kiya lende 'ba Boko'ba gbi mi ro 'ba motu 'ba Yudayi di yayi. Kina Yudayi ma konzi moto ga ti bo lowo ni ki'di donni ngi go lende 'ba Yesu.

2 Ne tine Yudayi ame ga kilagi lende 'ba Yesu ne ari ki'di bilaka 'ba

dolono nima ngi gbi kenyere ro 'diri ti Polo ni.

3 Ne pele tara Polo ni oloma titi kigabi yayi tiya lende 'ba nere Yesu ngi ro do ngolo kinza tikere. Kina Yesu ki'di lijje ngi koloma ro to'do wa ma konzi ame ga lende mo kigayi bilaka ne 'do kileme ngi omba lende 'ba mi keyi abo edi ro ma laka.

4 Go ko'du mo na ki'di bilaka 'ba mi gawo nima koza minni ngi, ya moto ga ro ma ko'doko lende 'ba Yudayi ni moto ga ro ma ko'doko lende 'ba Polo ni.

5 Kina Yudayi ni kari kususu kpenni ngi ti bilaka 'ba dolono nima kpaki ti lobu 'benni ga 'do to'do kosi kasi zi Polo ni ku'du ti doku kupo yaga.

6 Ne tine Polo ni uwo lende mo ngi molo kina lijje kenyere ngi di Ikoniya yayi kirina kari Lusutura ni ti Darobe ame mi doyyai 'ba Lukoniya ne. Kina lijje kilingere ngi gbi kebe mi dolono ame ga ngosingsi yayi ne

7 tiya laja laka 'ba Boko'ba zi bilaka.

Polo Ileno Bo Moto Di Lusutura

8 Bo moto edi mi Lusutura yayi ndimo ga enme ngi kpaki riyoko'bo ro kurutu beri molo go toyo mo.

9 Kina odo bo keddi 'deni ro tuwo lende ame Polo keddi kiya ne tine, Polo ongo komo bo na ko'ja ngi bo i'di do bo 'deni ro ma laka go lende 'ba Yesu 'do Boko'ba kileno bo.

10 Polo ilende zi bo ro ma kembe, iya te, "Enyi koro kodoro goyi toro."

Kina bo nima kogori ngi di beri kisaki tilingere di yayi.

11 Kina odo tindii 'ba bilaka naga nima ko'ja lende nima Polo ni ko'do ne 'deni tine, lijje pili enyi ngi koro timo ro ma kembe ro kpenni Lukoniya, kiya te, "Agoro uyi ronni 'deni ro bilaka mi longo ze."

12 Kina lijje ki'di moyi akoro moto ame kideki ro Zeyu ne ngi do Baranaba, moto ame kideki ro Erome ne ngi do Polo romoyi bo na ro bo kiya lende.

¹³ Bɔ dɔ akoro Zëyu nima liɲɔ mo ëdi gönyï reki 'ba gawo nima. Kina bo ko'de ngulö sa ngï kosi kpa reki yayi ti döwöru. Lijë o'dokɔ tumu ngulö sa naga nima rɔ roma zi Pɔlo ni.

¹⁴ Kina ɔdɔ Pɔlo ni ti Baranaba kuwö lende nima ya naga nima ko'dokɔ to'dɔ mo ne 'deni tara tine, meri mo i'di lijë ngï kirica bɔngɔ di rönni. Lijë iriɲa kari mi löngö tindi 'ba bilaka naga nima ti tulöri, kiya te,

¹⁵ “Kpe bilaka naga nime, wa'di ga na këddi ko'doke te? Ze gbï rɔ bilaka lesi kɔzɔ kpe te. Dako nime tiya lende 'ba laja laka 'ba Boko'ba ziye 'dɔ ki'di kolake gɔ toro wa ma yawa naga nime yaga koroke rɔ Boko'ba ame ti didi ne. Bo na me ko'ba mitɔrɔ ni ti döyayi gbï ti yöpö ti wa ame ga pili këdi koloma yimo ne.

¹⁶ Mɔlo tönë bine bo ola bilaka 'ba döyayi nime 'deni koloma rɔ to'dɔ wa ame ga pili lijë ko'dokɔ to'dɔ mo ne.

¹⁷ Tine bo ö'bö tileme rɔ bo nduwë zi bilaka ti wa ma kele ma bo këdi ko'dɔ. Bo i'di tɔrɔ ka'di ziye ki'di wa 'ba mi nyaka 'be ga kana 'dɔ këddike rɔ lɔɲɔ ti akonyo.”

¹⁸ Lende naga nime Pɔlo ni kiya pele kɔzɔ a nime te ne, o'dɔ rɔ gbege na 'jaa kota ya naga nima di bi tumu roma zinni.

¹⁹ Mi kada dɔ kɔtɔ mɔtɔ na Yudayi mɔtɔ ga kako di Anitokiya ame mi döyayi 'ba Pisidiya ne gbï di Ikoniya. Kina lijë kɔcɔ ngï zi tindi ma konzi kari ku'du Pɔlo ti döku. Kina lijë kilala bo ngï yaga di mi gawo nima. Lijë omeri 'bënni tégë bo ti köle 'deni.

²⁰ Di pötö mo tine, bilaka 'ba kanisa ari tori bo kɔrɔ ngila bo yayi, kina bo kindiɲi ngï kënyï 'böwu kileki kari mi gawo nima.

Tileki Anitokiya Ma Suriya

Mi bi kezë mɔtɔ na lijë kënyï ti Baranaba kari Darobe.

²¹ Lijë ari kiya laja laka 'ba Boko'ba mi Darobe yayi kina lende kiya 'bënni ki'di bilaka ma konzi ngï

këdi rɔ bo kösö gɔ Yësu. Di yayi tine na lijë kileki ngï kari Lusëtura ti Ikoniya ti Anitokiya mi Pisidiya.

²² Lijë ilingere ngï nduwë ti tiyandi bo kösö gɔ Yësu ga kebe mi gɔ bi naga nima tiya mo zinni 'dɔ lijë kö'bö ti'di dönni gɔ lende 'ba Yësu ti mi këddi, iya te, “Ze pili dedï dombike gomo titi rɔ ma kënyë gba kinza do'jake ɲere löbu 'ba Boko'ba nime.”

²³ Lijë i'di ya mɔtɔ ga rɔ löbu 'ba kanisa mi gɔ bi naga nima pili. Kina lijë koloma ngï rɔ to'dɔ mötu tinni toro kpënni gbï tititi Boko'ba 'dɔ kɔngɔ gönni römöyï lijë i'di dönni 'deni gɔ lende abo.

²⁴ Kina lijë kënyï ngï kilingere nduwë kebe mi döyayi 'ba Pisidiya ɲbö kömö mi döyayi 'ba Pambuliya.

²⁵ Lijë ari kiya lende 'ba Boko'ba mi gawo 'ba Peroga, na lijë kiteli ngï kari Ataliya.

²⁶ Di yayi na lijë këki mi sorope kileki Anitokiya. Gɔ bi nima na tönë bilaka 'ba kanisa koja lijë di teyi kari to'dɔ ndobo nime ti mi këyï 'ba Boko'ba ne. Kina me ndobo mo tönë lijë ote 'deni.

²⁷ Kina ɔdɔ lijë kömö 'deni yayi tine lijë otɔtɔ dɔ bilaka 'ba kanisa ngï, lijë këyëti gɔ wa ame ga pili Boko'ba ko'dɔ zinni, gbï ti ame Boko'ba kumö kori 'deni zi bo löwö ame ga kinza rɔ Yudayi ne ti'di dönni gɔ lende 'ba Yësu.

²⁸ Kina lijë koloma ngï kigabi yayi ti bo kösö gɔ Yësu ga ama yayi ne.

15

Kpa Kotɔtɔ 'Ba Bo Laja Mi Yerosalema

¹ Ya mɔtɔ ga ako di Yudayi mi Anitokiya yayi koloma rɔ tiyandi bilaka 'ba kanisa, iya te, a mɔtɔ ngï rɔ tɔmɔ di mi tölë zinni inza kɔtɔ te tine nge ɔdɔ kilele lijë gɔ kö'du ki'di 'ba Musa.

² Kina lende nime ko'de kowasa ma löbu ngï mi löngö Pɔlo ni ti ya naga nima. Kina bilaka 'ba kanisa koja Pɔlo ni ngï ti Baranaba ti ya

moto ga di mi longo lile yayi kari Yerosalema, romoyi 'do lile kari kiya ndi lende nime ti bo laja 'ba Yesu ga gbi ti lobu 'ba kanisa moto ga.

³ Kina odo bilaka 'ba kanisa 'ba Anitakiya koja lile 'deni go kori tara tine, lile udö ngi kebe mi dayi 'ba Pönike ti Somorona. Di mi go bi naga nime pili lile ilingere nduwe ti tiya lende 'ba bo lowo ame ki'di donni 'deni go lende 'ba Boko'ba ne. Go kö'du mo na bilaka 'ba kanisa ngi pili ro lonjo.

⁴ Kina odo lile komo Yerosalema tine, bilaka 'ba kanisa ti ya ma lobu mo ga ti bo laja 'ba Yesu ga ota lile ngi ro nba. Kina lile koloma ngi ro tiyeta go wa ame ga Boko'ba ki'di lile ko'do ne.

⁵ Tine Parosi moto ga ame ki'di donni 'deni go lende 'ba Yesu ne, iya te, "I'dike kilele bo lowo naga nima, 'do kiyake gbi zinni go lile ko'do kö'du ki'di ame ga pili Musa kugu ne."

⁶ Kina bo laja 'ba Yesu ga kototo donni ngi ti bilaka ma lobu 'ba kanisa tiya kori 'ba lende nime.

⁷ Kina odo lile kiya lende nime 'deni ngi kari timo ro go kowo tine, Pitöro enyi toro kilende zinni, iya te, "Löndö ma ga, ikalike 'deni toné molo bine, Boko'ba igeli ma di mi longo ye ki'di 'do bo lowo kuwo lende 'ba laja laka abo di zo 'do lile ki'di donni gomo.

⁸ Bo na ro bo kikali lende 'ba mi bilaka pili ro kotokoto. Kina me bo i'di Nyi Koto Laka abo 'deni gbi zinni kozo ma toné bo ki'di zize ne tara, go kö'du mo 'do kileme lile 'deni ro 'ba bo ga.

⁹ Bo o'do geli de zinni. Bo ikali lile i'di donni 'deni go lende nime, kina me bo ki'di lile 'deni ro ma kopo di mi lende kenye 'benni ga.

¹⁰ Ne go wa'di na keddi ko'dokoke tiyozo Boko'ba gomo? Go wa'di na ko'dokoke ti'di ya naga nima 'do ko'do kö'du ki'di ma kitigo ame 'bu ze lobu ga ko'bo de to'do mo kina ze

gbi do'boke de to'do mo ne gomo? Kinza ko'doke de tara.

¹¹ Nere ze Yesu o'do mi keyi 'deni zize Yudayi 'do di'dike doze go lende abo 'do bo komo ze yaga di mi tole. Kina me bo ko'do 'deni gbi ko tara zinni ya ame ga kinza ro Yudayi ne."

¹² Di potö lende 'ba Pitöro nime na bilaka naga nima kudumo ngi pili. Kina Baranaba ni ti Polo kebe ngi tiyeta go lende 'ba go koto ame ga Boko'ba ki'di lile ko'do mi longo bo lowo ne.

¹³ Kina odo Baranaba ni ti Polo kote tiya lende ma 'benni 'deni tine, Yakoba enyi toro tilende, bo iya te, "Löndö ma ga, uwöke doma.

¹⁴ Simona iyeta lende 'ba konyi nime Boko'ba ko'do zi bo lowo ne 'deni toné molo bine, ame Boko'ba ki'di bo lowo moto ga 'deni ro 'ba bo ne.

¹⁵ Lende 'ba Boko'ba ma toné ga bo kume lende kugu bine ne iya kö'du nime gbi kozo a nime te. Bo iya te,

¹⁶ 'Medi mileki mako kada moto. Kina ti mubo lijo 'ba Dawidi 'deni ngi ro ma lolowo. Itiko 'deni yaga, ne tine ti mo'ba ngi kitigo kileki teyi.

¹⁷ Ti mo'do tara 'do bo do'be moto ga kikali ma ro nere 'ba donni. Kina bo lowo ame ga pili mi'di 'deni ro 'bama ga ne ti kako 'deni ngi zo.

¹⁸ Ame na ro lende 'ba Boko'ba.' Ze dikalike 'deni toné molo bine.

¹⁹ Ne 'bama miya te kinza di'dike lende ma kirindi ma tara de zi bo lowo naga nima ki'di donni 'deni go lende 'ba Boko'ba ne.

²⁰ Waraga na go duguke zinni kiya te, kinza lile konyo yida ame ga kumu zi akoro ne de, kinza lile ko'do yeri de, yida ame ga kumu ngongoro mo de ne kinza lile konyo de gbi, kinza lile kuwe roma de.

²¹ Lende ma mbowa nime na nge 'do doseke zinni, romoyi kö'du ki'di ame Musa kugu ne ota go to'do wa naga nime 'deni pili di zize. Ze Yudayi do'boke toné molo bine nduwe ro tideki kö'du ki'di naga nime mi kada 'ba ro kindawo mi ro 'ba motu ze ga. Mi gawo ame ga pili bilaka

ze ga kēdī yīmo ne, oloma nduwē ro tiyētī kō'du ki'di naga nime zize."

Ndose 'Ba Bo Löwö

²² Kina bo laja 'ba Yēsu ga ti bilaka 'ba kanisa pili ti ya ma löbu mo ga kigeli ya mōto ga ngi di mi löngö lijē yayi 'do koja kari Anitokiya ti Pōlo ni ti Baranaba. Kina lijē kigeli ya ma löbu mōto ga ngi riyō di mi löngö lijē ro Sila ni ti Yuda ame kideki möyi mo mōto gbī ro Barasaba ne.

²³ Kina lijē kugu waraga ngi ki'di zi ya naga nima 'do kari timo. Lende ma kugu mi waraga mo na me, "Ze bo laja 'ba Yēsu ga gbī ti bilaka ma löbu 'ba kanisa, ze ro löndö ziye. Kina me dēdī dugu waraga nime ziye kpe löndö ma mi Anitokiya ti Suriya ti Kilikiya kpe ame kinzake ro Yudayi ne. Dumötö ye pili laka.

²⁴ Duwö kō'du mo tēgē bōto mōto to ne ga ari di bine ziye kari kogba dōye konbenbe ye ti lende kiya 'bēnni ga. Bōto naga nima ze na dē doja lijē.

²⁵ Gō kō'du mo na me dotōto dōze digeli ya naga nime 'do doja kari ziye yayi ti Baranaba ni ti Pōlo ame do'ō lijē kulöwö ne.

²⁶ Lijē na gbī ro ya ame ga kilana go didi nni 'deni to'do lende 'ba nēre ze Yēsu ne.

²⁷ Kina me dēdī doja Yuda ni ti Sila kari ziye. Lijē ēdī kari kiya lende naga nime gbī ti kpēnni ziye kōzo ame dugu mi waraga nime ne tara.

²⁸ Lende ze ti lende ame ga Nyi Kōto Laka 'ba Bōko'ba kiya zize ne na me. Kinza di'di lende ma kirindi kulöwö dē ziye. Wa ame ga 'do ko'dōke ne kina nge me.

²⁹ Kinza konyoke wa ame ga kumu zi akoro ne dē, yida ame ga kumu ngōngörö mo dē ne kinza konyoke dē gbī, kinza kuwēke roma dē, kina kinza ko'dōke yēri dē. Dōo kiya te kolake go wa naga nime 'deni pili kina laka. Ame na ro go ro lende 'ba waraga ze nime."

Lōṅṅ 'Ba Bo Löwö

³⁰ Kina bilaka 'ba kanisa koja ya naga nima ngi kari kōto ti waraga nima. Lijē ari nduwē mi kōri 'bēnni nima nbo lijē kōmō Anitokiya. Kina dōo lijē kōmō 'deni yayi tine, lijē ototo do bilaka 'ba kanisa ngi pili bi kōto ki'di waraga nima teyi.

³¹ Ya naga nima idēki waraga tōnē na lijē ngi pili ro lōṅṅ go kō'du mo, rōmōyi lende mo ga okōnyi lijē 'deni.

³² Tine Yuda ni ti Sila oloma titi kigabi tinni yayi. Lijē ro bo kumē lende 'ba Bōko'ba kina lijē koloma ngi ro tokōnyi ya naga nima ti lende ame ga 'do ki'di lijē kēdī ti mi kēddi ne.

³³⁻³⁴ Tine di pötö mo na ya naga nima koja lijē ngi go kōri, iya te. "Arike ti mi kēyi." Kina lijē kileki ngi kari mi Yerosalema zi ya ame ga koja lijē ne.

³⁵ Tine Pōlo ni ti Baranaba oloma 'bēnni titi kigabi Anitokiya yayi. Lijē oloma ngi nduwē ti ya mōto ga ro tiyandi bilaka gbī tiya lende 'ba laja laka 'ba nēre Yēsu.

³⁶ Kina dōo lijē koloma 'deni kigabi yayi tine, Pōlo iya zi Baranaba, iya te, "Dari tori bilaka 'ba kanisa ame ga mi dōliṅṅ ma tōnē ga diya lende 'ba laja 'ba nēre Yēsu teyi ne go dari dōṅṅ dōo lijē ēdī tondo ga?"

³⁷ Baranaba o'dōko 'do Yowani Marako kari tinni.

³⁸ Ne tine Pōlo iya te inza ro ma laka zi bo nima 'do kari tinni, rōmōyi tōnē pa bine bo ola lijē Pam-buliya kinza ma bo kari dē nduwē tinni tote ndobo nima yo.

³⁹ Kina lijē kamo ngi go lende nime, lijē koza gönni ngi. Baranaba ogba Marako ti bo, lijē kari mi dōyayi 'ba Kupuriyō.

⁴⁰ Tine Pōlo igeli 'ba bo ro Sila na go kari ti bo. Bilaka 'ba kanisa ititi Bōko'ba 'do konṅṅ gönni. Kina lijē kari ngi.

⁴¹ Lijē ilingere kebe mi dōyayi 'ba Suriya ti dōyayi 'ba Kilikiya. Kina lijē koloma ngi nduwē ro tiyandi bilaka 'ba kanisa di yayi 'do lijē kō'bō ti mi kēddi.

16

Tösö 'Ba Timatiyo

¹ Pölo ni ari kömö Darobe lijë kala ñbö Lusëtura. Bi mo nima bo mōto möyï mo rō Timatiyo rō bo kōsō gō Yēsu ēdī teyi. Ma bo rō Yudayi ma ki'di dōnī 'deni gō lende 'ba Yēsu, tine 'bu bo rō Giriki.

² Bō nime rō Timatiyo ne bilaka 'ba kanisa ame ga Lusëtura ni ti Ikoniya ne iya lende abo pili rō ma laka.

³ Gō kö'du mo na Pölo o'doko togba Timatiyo ti bo mī lingere nima. Ne tine Yudayi ame ga kēdī koloma mī dōyayi nima yayi ne ikali 'bu 'ba Timatiyo rō Giriki. Kina Pölo kilele bo ñgī 'dō ki'di bo kēdī rō Yudayi.

⁴ Kina lijë kilingere ñgī nduwē kebe mī dō gawo 'ba dōyayi nima ti tiya ndose tōnē bō laja 'ba Yēsu ga ti löbu ma mī Yerosalema kose zi bilaka 'ba kanisa to'dō mo ne.

⁵ Kina bilaka 'ba kanisa kö'bō ñgī ti'di dōnnī gō lende 'ba Yēsu ti mī kēddī. Kina bilaka ma konzi mōto ga ki'di dōnnī ñgī gbī gō lende 'ba Yēsu kozoli rōnnī ti bilaka 'ba kanisa.

Nyī 'Ba Pölo Di Torowa

⁶ Tine Nyī Kōto Laka ota gō Pölo ni ñgī di bi tari tiya lende 'ba Boko'ba mī dōyayi 'ba Asiya. Kina lijë kari ñgī kebe mī dōyayi 'ba Parugiya ni ti Galatiya.

⁷ Lijë ari kömö dō maga 'ba Musiya. Lijë o'doko 'dō tari tilingere kebe mī dōyayi 'ba Bituniyō. Ne tine Nyī Kōto Laka 'ba Yēsu ota gönnī ñgī di bi tari.

⁸ Kina lijë kari ñgī nduwē kebe mī Musiya ñbö kömö mī gawo 'ba Torowa ame ñgōsi kpa mini löbu ne.

⁹ Mī korōndō mo nima na nyī ko'de ñgī dō Pölo kileme bō mōto di mī dōyayi 'ba Makedoniya kēdī kōrō yayi koma'jo rōnī zi bo, iya te, "Ako tokōnyī ze di mī Makedoniya bine."

¹⁰ Di pötō nyī 'ba Pölo nime na dēnyī ñgī dōmo tari Makedoniya. Rōmöyī dikali 'deni di gō nyī nima

Boko'ba o'doko ze gō dari diya laja laka abo zi ya naga nima.

Ludiya Di Pīlipöyī

¹¹ Kina dēki ñgī mī sorope di Torowa yayi dumu dari mī dōōtu mōto kīdēki möyī mo rō Samotorake. Mī bi kēzē ma di pötō mo na dari nduwē ti sorope dōmō mī gawo mōto kīdēki möyī mo rō Napoli.

¹² Di yayi na dilingere ñgī ti ndize dari Pīlipöyī gawo mōto ma löbu 'ba Makedoniya. Tine bilaka mo ga me rō Romo. Kina doloma ñgī do'dō tö'dō titi dō ndō tara yayi.

¹³ Mī kada 'ba rō kindawo na dēnyī ñgī di mī gawo dari kpa yōpō. Dōmeri 'beze diya te mōtōga bi 'ba mōtu 'ba Yudayi ti kēdī yayi. Kina dari doloma ñgī rō tiya lende zi 'ja ame ga kotōto dōnnī yayi ne.

¹⁴ Tine 'ja mōto rō Ludiya ēdī mī löngō lijë yayi. Loko di Towatira rō bō ndögō 'ba bōngō kasi, ne loko rō bō koro Boko'ba. Kina dōdō loko kuwō lende ame ga Pölo kiya ne 'deni tine, Boko'ba omba dōki'di nī ñgī loko ki'di dōnī gōmo.

¹⁵ Kina dōdō mini 'ba bapatisi ñgī dōnī gbī ti bilaka 'ba mī liñō 'bēnī ga. Loko oma'jo rōnī zize kiya te, "Dō komerike mi'di dōma 'deni ñgī rō ma laka gō lende 'ba ñere Yēsu, ako kolomake liñō ma."

Kina loko ko'dō atiri ñgī gōze dari liñō 'bēnī rō ñba.

I'di Pölo Ni Mī Maboso Di Pīlipöyī

¹⁶ Mī kada ma dō kotō mōto ko'ja dēdī dari mī bi 'ba mōtu kina dōze kondōsō ñgī ti nyiti nōki mōto. Nōki 'bēnī mo i'di loko koloma rō tumē lende. Loko rō atoli 'ba ya mōto ga, na lijë kö'bō ñgī nduwē to'ja girīsī rō mbēmbē gō tumē lende 'bēnī nima.

¹⁷ Kina loko kebe ñgī rō tozi gōze, ze ti Pölo ni, ti tulōrī tuwōwō mo kiya zi bilaka tēgē, "Ya naga nime lijë na rō bō laja 'ba Boko'ba ame mītōrō ne. Lijë ti kiya kori 'ba didī ñgī ziye."

¹⁸ Loko oto to'dō lende 'bēnī nime kōzō a nime te nduwē ñbö mī kada dō konzi. Kina kata ñgī dōki'di Pölo

kënyī kamo dɔ nōkī nima, kiya te, “Milende zīyī ti kōzī kakpa 'ba Yēsu Kurīsītō, ēnyī yaga di dɔ nyiti nime.”

Kina nōkī tōnē kola nyiti nima ngī.

¹⁹ Kina ɔdɔ bɔ dōnī ga kikali 'deni loko inza ko'de yamo kpe zīnnī tine, lījē ari ngī kinda'ba Pɔlo ni ti Sila kilala koto kari zi turu 'ba dōnnī ga mī bi 'ba burē.

²⁰ Lījē ari kiya zi turu naga nima yayi tēgē, “Ya naga nime lījē rɔ Yudayi. Lījē ēdī rɔ tirasi dɔ bilaka 'ba mī gawo ze nime.

²¹ Lījē ebe tiyandi bilaka ti dōlētī ame ga kō'du ki'di ze 'ba Romo kota gomo 'deni ne.”

²² Kina tīndī 'ba bilaka naga nima kolɔdɔ ngī dɔ Pɔlo ni ti Sila. Tine turu mo ga i'di bɔ kanya ngī kirica bɔngɔ yaga di rɔ Pɔlo ni koloma rɔ tomba mo ti nyɔ'bo.

²³ Bɔ kanya naga nima omba Pɔlo ni ngī rɔ ma kënyē koto ki'di mī maboso. Turu naga nima ose gomo kitigɔ zi bɔ dɔ maboso nima 'dɔ kɔngɔ gɔ Pɔlo ni laka kinza kusu rōnnī ra.

²⁴ Bɔ nima oro kō'du 'ba turu naga nima. Gɔ kō'du mo na bɔ ki'di Pɔlo ni ngī mī rɔ ame ŋbō zana maboso ne kudōdu ndīmo mī lōngō kpa kulugbu ma kīrīndī.

²⁵ Mī zana korɔndɔ 'deni tine na lījē koloma ngī rɔ to'dɔ mōtu toba ŋgala zi Boko'ba. Kina bilaka ma laki ame ga mī maboso yayi ne koloma ngī rɔ tuwō dōnnī.

²⁶ Mbowa yɔ na kīzīkīzī ma lōbu ki'di dōnī ngī. Mī maboso nima ebe ngī pili tiyaya rōnī, kpadōrī mo ga kurōgō rōnnī pili yaga. Kina zīngiri ame ga kudōdu kōzī bilaka 'ba maboso timo ne kope rōnnī ngī pili yaga gɔ dōnnī.

²⁷ Bɔ dɔ maboso nima ɔngɔ bi di bi tō'dō o'ja kpadōrī pili kurōgō rōnnī 'deni yaga. Bo omeri 'ba bo tēgē bɔ maboso ti kirīna 'deni. Kina bo kotɔ mbele abo ngī 'dɔ tupō rɔ bo timo yaga.

²⁸ Tine Pɔlo ulōrī rɔ ma kembe kilende zi bo, iya te, “Kinza kupō rōyī dē, ze na me pili bine.”

²⁹ Bo idēkī bɔ mōto ko'de pa'do zi bo. Kina bo kirīna ngī kari rɔ ame Pɔlo ni ti Sila kēdī yīmo ne, bo kari kolɔdɔ kōmōnnī ti tikere ngī ti rɔ kilē'dī rɔ mbēmbē.

³⁰ Kina bo koja lījē ngī yaga di yayi, bo ititi lījē, bo iya te, “Nere ma ga, wa'di na gɔ mo'dɔ 'dɔ ki'di kōmō ma yaga di mī tōlē?”

³¹ Pɔlo iya te, “I'di dōyī rɔ ma laka gɔ lende 'ba nere Yēsu, kina bo ti kōmō yi ngī pili ti bilaka 'ba mī liŋɔ 'bī ga di mī tōlē.”

³² Kina lījē kīyētī lende 'ba nere Yēsu ngī zi bɔ nima pili ti bilaka 'ba liŋɔ abo ga.

³³ Bɔ nima urōgō kōmō 'bōŋō 'ba nyɔ'bo ame ga mī yida rōnnī ne ngī pili mī korɔndɔ nima. Kina lījē kodɔ mini 'ba bapatisi ngī dɔ bo pili ti bilaka 'ba liŋɔ abo.

³⁴ Bo oto lījē kari rɔ abo ki'di akonyo zīnnī. Gɔ kō'du mo na bilaka 'ba liŋɔ abo ga ngī pili rɔ lɔŋɔ rōmōyī lījē i'di dōnnī 'deni gɔ lende 'ba Boko'ba.

³⁵ Mī bi kēzē mo nima na turu koja bɔ kanya kari kiya zi bɔ dɔ maboso nima iya te, “I'di ya naga nima kari ē'bēnnī.”

³⁶ Bɔ nima ari kīyētī zi Pɔlo ni tēgē, “Laja ako zō bine di zi turu ma lōbu, iya te, 'dɔ karike e'be. Kina arike ti, ti mī këyī.”

³⁷ Pɔlo ileki kiya zi bɔ kanya naga nima, iya te, “Turu 'be naga nima lījē i'di komba ze kōmō bilaka kinza ma kititi bīcī lende ze dē yɔ. Ze ame aa rɔ bilaka 'ba Romo ne, lījē i'di koboso ze bine rɔ ma sari. Kina me tēgē lījē kēdī ko'dokɔ 'dɔ toja ze gbī lowo yaga. Lende nima ele dē. Gbagba lījē mo na ngī gɔ kako bine koja ze yaga gɔ dari.”

³⁸ Kina bɔ kanya naga nima kileki ngī kari kīyētī kpa Pɔlo nime zi turu naga nima. Kina ɔdɔ lījē kuwō 'deni kiya te Pɔlo ni ti Sila rɔ bilaka 'ba Romo tine, lījē ngī rɔ tikere gɔ kō'du mo.

³⁹ Kina lijë kari ngi mi maboso yayi tileki kpenni zi Polo ni 'do kola lijë go lende nima. Lijë oja Polo ni yaga di yayi kiya teyi 'do kényi kari yaga di mi gawo 'benni nima.

⁴⁰ Kina Polo ni kényi ngi di mi maboso yayi kari lijo 'ba Ludiya tori bilaka 'ba kanisa. Lijë ari kiya lende zi bilaka naga nima 'do koloma ti mi keddi. Kina lijë kari e'benni ngi di mi gawo nima.

17

Tesalonika

¹ Lijë ari nduwë mi lingere 'benni nima kebe mi gawo 'ba Ambipoli ni ti Apoloniya komo Tesalonika. Rö 'ba motu 'ba Yudayi edi yayi.

² Kina Polo kari ngi yimo mi longgo bilaka ame ga kototo donni yayi ne, kozo ma bo keddi ko'do molomolo naga tara. Bo oloma ro to'do kowasa tinni mi kada 'ba ro kindawo ma do mota 'do,

³ tiyëti go lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba zinni, tegë lende naga nima kugu ne ileme 'deni Boko'ba iteri 'deni molo 'do gomo ko'do Kurisitö ame bo koja kako dolijo nime ne go kényi kodo yaga di mi tolë. Polo iya te, "Yësu nime medï miya lende mo ziye ne, bo na ro Kurisitö."

⁴ Kina bilaka naga nima moto ga kuti ngi go lende 'ba Polo, kodo'bo ronni ngi tinni lijë ti Sila. Kina Giriki ma konzi moto ga ame ga koro Boko'ba 'deni ne kodo'bo ronni ngi gbi tinni ti 'ja ma ro koro ma konzi moto ga.

⁵ Tine na lende nime kényë ngi mi Yudayi moto ga. Kina lijë kari kototo ya ma keddi kulë 'benni ro yawa mi go bi 'ba ndögö naga ngi koco teyi 'do kényi ro 'diri ti Polo ni. Ya naga nima omomi ronni ngi ti tulöri ro mi gawo kari kolodo do lijo 'ba bo moto ro Yasona. Lijë o'doko tinda'ba Polo ni 'do ki'di bilaka pili ko'do burë mo mi kpa kototo 'benni nima.

⁶ Ne tine lijë o'ja Polo ni dë, kina lijë kinda'ba Yasona ngi pili ti bilaka 'ba kanisa moto ga kilala koto zi

bo kiya burë 'benni ga. Lijë pili ulöri kozo timo tegë, "Ya tonë ga keddi kirasi do bilaka konzi 'ba dolijo naga nime ne, lijë na me kako 'deni bine.

⁷ Kina me bo nime ro Yasona kota lijë ngi ki'di koloma lijo abo ro nba. Ya naga nime lijë oro ko'du ki'di 'ba bo dolijo ma löbu 'ba Romo dë. Lijë iya te bo moto to ne kidëki möyi mo ro Yësu na ro bo dolijo ma löbu."

⁸ Lende nime i'di bo kiya burë ni ti bilaka moto ga ngi pili ti mi kombi.

⁹ Kina lijë ki'di Yasona ni ngi titi kopi girisi, tine na 'jaa lijë kope kola kari.

Beriya

¹⁰ Mi korondo mo nima na bilaka 'ba kanisa koja Polo ni ti Sila ngi kari Beriya. Kina odo lijë komo 'deni yayi tine lijë ari ngi mi rö 'ba motu 'ba Yudayi.

¹¹ Yudayi ama ga yayi ne ilagi lende 'ba Polo ni dë kozo ma di Tesalonika. Lijë ngi ti mi keyi tuwö mo gbi tidëki buku 'ba Boko'ba mi kada pili tongo mo odo do lende mo ga uti go 'ba Polo.

¹² Kina Yudayi ma konzi gbi ti Giriki ma ro botoni ti 'ja ma konzi ame ga ro bo wa ne ki'di donni ngi go lende 'ba Yësu.

¹³ Kina odo Yudayi ma mi Tesalonika kuwö lende mo 'deni kiya te, Polo edi 'deni gbi ro tiya lende 'ba Boko'ba mi Beriya tine, lijë ari koco ngi zi tindi 'ba bilaka kényi ro 'diri ti Polo.

¹⁴ Kina bilaka 'ba kanisa koja bo ngi di mi gawo kari kpa mini löbu. Tine Sila ni ti Timatiyo ileke 'benni mi gawo yayi.

¹⁵ Bilaka 'ba Beriya ame ga koto go Polo ne eki ngi koto ti bo mi sorope kari nbö mi gawo 'ba Ateniya. Bo oja ya naga nima kileki Beriya 'do kari kiya zi Sila ni ti Timatiyo kako welo zi bo.

Ateniya

¹⁶ Ko'ja bo keddi gba Ateniya yayi tidabi Sila ni ti Timatiyo, tine bo ngi ro meri kulöwö di zi akoro ma konzi

ame ga kɔmɔ bo kɛdɪ ko'ja di mi gawo nima ne.

17 Kina bo kɔ'bɔ ngɪ nduwɛ tari mi rɔ 'ba mɔtu 'ba Yudayi to'dɔ kowasa ti Yudayi gbɪ ti bɔ lɔwɔ ame ga koro Bɔko'ba 'deni ne. Bo oloma gbɪ nduwɛ tari mi bi 'ba ndɔgɔ mi kada pili to'dɔ kowasa ti bilaka ma kako yayi.

18 Bɔ kɔmɔ kiyandi mɔtɔ ga ame kɪdɛki mɔyɪ mo rɔ Ɛpikurɔ ti ya ame ga kɪdɛki rɔ Sitowa ne, oloma gbɪ rɔ to'dɔ kowasa ti bo di yayi. Ne tine ya mɔtɔ ga iya te, "Wa'di na bɔ ngɔngɔ nima kɛdɪ ko'dɔkɔ tiya mo?"

Ya mɔtɔ ga iya te, "Mɔtɔga lende 'ba akoro mɔtɔ ga 'ba bɔ lɔwɔ na ti bo kɛdɪ kiya." Lijɛ iya lende nima tara rɔmɔyɪ bo ɛdɪ rɔ tiya lende 'ba Yɛsu ti lende 'ba tɛnyɪ tɔdɔ di mi tɔlɛ.

19 Kina lijɛ koto bo ngɪ kari mi bi 'ba burɛ 'bɛnnɪ dɔ dɔku mɔtɔ kɪdɛki mɔyɪ mo rɔ Ariyɔpago. Lijɛ iya te, "Do'dɔkɔ tuwɔ lende 'ba akiyandi la'ja nime.

20 Wa mɔtɔ ga ame kɛddɪ kiya ne duwɔ lende mo ga dɛ mɔlo. Do'dɔkɔ tikali mi 'jɔ 'ba lende mo ga."

21 Lijɛ iya tara rɔmɔyɪ bilaka 'ba Ateniya naga nima ti ya mɔtɔ ga ame kɛdɪ koloma mi lɔngɔ lijɛ yayi ne, wa ma ko'dɔkɔ 'bɛnnɪ ma kulɔwɔ mo na rɔ tiya lende ma la'ja gbɪ ti tuwɔ mo.

22-23 Kina Pɔlo kɛnyɪ ngɪ tɔrɔ kɔrɔ kɔmɔ bilaka 'ba burɛ naga nima kiya te, "Kpe bilaka 'ba Ateniya, milɔngere 'deni pili kote mi gawo 'be mo'ja akoro konzi 'be naga nima. Kina mikali 'deni kpe ngɪ rɔ bɔ koro akoro rɔ mbɛmbɛ. Mo'ja gɔ bi 'ba tumu wa zi akoro 'be mɔtɔ gbɪ kugu lende teyi kiya te, 'Bi 'ba akoro ma kinza kikali.' Wa nima kɛddɪ koroke ngɪ kinza kikalike dɛ ne kina me mako 'deni tiya lende mo ziye.

24 Bɔko'ba na. Bo na me ko'ba mɪtɔrɔ ni ti dɔyayi ti wa ame ga pili kɛdɪ koloma mi bi naga nime. Bo na rɔ bɔ dɔ mɪtɔrɔ ni ti dɔyayi. Tine bo oloma dɛ mi rɔ 'ba akoro ame ga bilaka na kubɔ ti kɔzinni ne.

25 Bo na me ki'di dɪdɪ zi bilaka lesi ni kpaki ti yɛrɪ 'ba yɪ mɔkɔ 'dɔ kɛdɪ koloma. Bo na koja gɔ wa pili zinni. Bo inza rɔ leri 'ba wa mɔtɔ 'dɔ bilaka lesi ki'di zi bo.

26 Bilaka kɔtɔ na tɔnɛ bo ko'ba 'dɔ kɛdɪ rɔ yɪ liŋgɪ 'ba bilaka lesi pili. Kina me bo ki'di bilaka kote mi dɔliŋɔ nime 'deni ngɪ pili. Gba kinza bo ko'ba lijɛ dɛ bo oza gɔ bi 'bɛnnɪ ga ti kada mo ga 'deni me rɔ kɔtɔkɔtɔ.

27 Bo o'dɔ tara 'dɔ ɔdɔ kiya te bilaka mɔtɔ ga kɛdɪ koma bo 'dɔ lijɛ komomo bi tara kari kɔmɔ zi bo, rɔmɔyɪ bo ɔwɔ dɛ di rɔze pili rɔ kɔtɔkɔtɔ.

28 Lende nime kina me tɔnɛ bo mɔtɔ kiya te, 'Bo na me kɪdɪdɪ ze, ki'di ze doloma tilingere mi dɔyayi nime.' Ɛdɪ gbɪ kɔzɔ lende 'ba ngala 'be ma tɔnɛ kiya te, 'Ze pili rɔ kole abo ga.'

29 Ne ɔdɔ dɛdɪke 'deni rɔ kole 'ba Bɔko'ba tara tine, inza rɔ ma laka 'dɔ domerike diyake te bo ɛdɪ kɔzɔ wa mɔtɔ ga ame bilaka ma miri ko'dɔ di mi yamo ala kose di mi dɔku ne tara.

30 Tine lende 'ba kada ma mɔlo tɔnɛ ga gba kinza bilaka kikali bo dɛ ne, bo ola 'deni pili. Ne kina me bo kɛdɪ kose 'deni zi bilaka 'ba gɔ bi naga nime pili 'dɔ koto dɔnnɪ di mi lende kɛnyɛ.

31 Bo igeli kada ame 'dɔ bo ko'dɔ burɛ 'ba bilaka 'ba dɔliŋɔ nime pili rɔ ma kodɔrɔ yimo ne 'deni. Mi kada mo nima bo ti ki'di bɔ ame bo kigeli 'deni ne tiya burɛ 'ba bilaka. Bo ileme 'deni zi bilaka pili rɔ ma laka bo ɛdɪ ko'dɔ tara ti ti'di bɔ nima kɛnyɪ kɔdɔ di mi tɔlɛ."

32 Kina ɔdɔ bɔ burɛ naga nima kuwɔ Pɔlo kiya lende 'ba tɛnyɪ tɔdɔ 'ba bilaka yaga di mi tɔlɛ kɔzɔ a nima tara tine, ya mɔtɔ ga ɔgɔ bo ngɪ rɔ laja. Tine ya mɔtɔ ga iya te, "Do'dɔkɔ 'dɔ kako kiya lende nime gbɪ zize kada mɔtɔ."

33 Kina ɔdɔ Pɔlo kɔdɔ 'deni yaga tine,

34 ya mɔtɔ ga ɔdɔ'bo rɔnnɪ ngɪ ti bo ki'di dɔnnɪ gɔ lende 'ba Yɛsu. Bɔ ma kɔtɔ di mi lɔngɔ lijɛ nima

na rɔ Dīyönusiyo bɔ kiya burè mī Ariyɔpago ti 'ja mɔtɔ kīdēkī rɔ Damari gbī ti ya mɔtɔ ga.

18

Korinito

¹ Di pötö mo na Pɔlo kënyī di Ateniya kari Korinito.

² Di yayi na bo kari kondɔsɔ ti bɔ mɔtɔ rɔ Akowila. Bɔ nima rɔ Yudayi tine öyö bo Pɔnito. Bo ëdī mɔlo koloma Romo, tine bɔ dɔliɲɔ 'ba Romo ame kīdēkī möyī mo rɔ Kolawodiyo ne i'di kö'du 'deni 'dɔ Yudayi pili kënyī yaga di Romo. Gɔ kö'du mo na ki'di Akowila ni kënyī di Italiya yayi ti 'ja abo Purisikila kako gba rɔ ma la'ja Korinito.

³ Pɔlo ari tonɲɔ lijē koloma tinni yayi turu kilaka, römöyī lijē pili rɔ bɔ kuru kilaka.

⁴ Kina bo kö'bö ngī nduwè rɔ tari mī rɔ 'ba mötu mī kada 'ba rɔ kindawo pili tilende ti ya ame ga yayi rɔ Yudayi kpaki ti Giriki ni toco mo zinni gɔ lijē ki'di dönni gɔ lende 'ba Yèsu.

⁵ Kina ɔdɔ Sila ni kômö 'deni ti Timatiyo di Makedoniya tine Pɔlo ola ndɔbɔ 'ba turu kilaka ngī kodɔ rɔ bo nge gɔ tiya lende 'ba Boko'ba gbī todɔrɔ gɔmɔ zi Yudayi ni, Yèsu na rɔ Kurisitö ame Boko'ba koja kako dɔliɲɔ nime bine ne.

⁶ Tine Yudayi oloma ngī to'dɔ kowasa ti bo tiya kpa kënyè rɔ bo. Gɔ kö'du mo na bo komba lupu ngī yaga di rɔ bɔnɲɔ abo 'dɔ kileme Boko'ba ilagi 'deni di rönni. Bo iya te, "Ɔdɔ kɔcɔke pele 'böwu yaga di mī kori 'ba didi nime ama 'beye na, ma 'bama miyandi ye 'deni. Kisaki di mī kada nime tone mëdī mari a ma tiya lende 'ba Boko'ba zi bɔ löwö."

⁷ Kina bo kola rɔ 'ba mötu nima ngī bo kari tuwöwö lende 'ba Boko'ba zi bilaka di liɲɔ 'ba bɔ löwö mɔtɔ kīdēkī möyī mo rɔ Titiyö Yoseto rɔ bɔ koro Boko'ba. Bɔ nima liɲɔ mo ngila rɔ 'ba mötu.

⁸ Kina bɔ dɔ rɔ 'ba mötu nima kīdēkī möyī mo rɔ Kurisipö ne ti

bilaka 'ba liɲɔ abo ga pili ki'di dönni ngī gɔ lende 'ba nɛre Yèsu. Ya ma konzi mɔtɔ ga ame kuwö lende 'ba Yèsu di Korinito yayi ne i'di dönni ngī gbī gɔmɔ, kina kodɔ mini 'ba bapatisi ngī dönni.

⁹ Mī korɔndɔ ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ na nɛre Yèsu kilende ngī zi Pɔlo ti nyī, iya te, "Kinza kere dè. Iya lende ma nduwè kinza kola gɔmɔ dè.

¹⁰ Mëdī tiyī, bɔtɔ mɔtɔ inza ko'do yi. Mëdī ti bilaka rɔ ma konzi mī gawo nime."

¹¹ Kina Pɔlo koloma ngī yayi kɔmɔ kɔɔ kɔtɔ kɔdɔ dɔmɔ nyepɛ modɔkɔtɔ tiyandi bilaka ti lende 'ba Boko'ba.

¹² Kina ɔdɔ bɔ mɔtɔ rɔ Galiyo na 'deni rɔ turu 'ba dɔyayi 'ba Giriki nima tine, Yudayi otɔtɔ rönni ngī kolɔdɔ dɔ Pɔlo kɔtɔ kɔtɔ mī gɔ bi 'ba burè.

¹³ Lijē iya te, "Bɔ nime ëdī rɔ tiya mo zi bilaka 'dɔ koro Boko'ba ti to'dɔ wa ame ga kö'du ki'di kota gɔmɔ 'deni ne."

¹⁴ Pɔlo o'dɔkɔ tilende, ne tine Galiyo na koke dɔmɔ ngī dɔgba kiya zinni te, "Kpe bilaka 'ba Yudayi, ɔdɔ kiya te ko'deke bɔ nime bine gɔ lende kënyè ko'dɔ mɔtɔ ala gɔ 'bölu abo, kina nge ti muwö lende 'be.

¹⁵ Ne ame za rɔ lende 'ba kö'du to ne ga ti möyī ti kö'du ki'di 'be 'ba Yudayi ne, kpe na ko'dɔke e'be burè mo. Ma 'bama mo'dɔ burè 'ba wa ma tara dè."

¹⁶ Kina bo ki'di ngī koga lijē yaga di mī gɔ bi 'ba burè.

¹⁷ Tine na lijē kolɔdɔ ngī dɔ Sɔsetene bɔ dɔ rɔ 'ba mötu tomba mo di mī gɔ bi 'ba burè yayi. Ne pele Galiyo onyɔ abo lende mo dè.

Pɔlo Opɔ Dɔ Bo Yaga

¹⁸ Pɔlo oloma titi ko'dɔ tö'dö dɔ konzi ti bilaka 'ba kanisa yayi. Kina bo ko'dɔ mötö gbɔ ngī zinni bo kari Kenɲoriya 'dɔ tēki mī sorope di yayi tari mī dɔyayi 'ba Suriya. Di Kenɲoriya yayi na bo kopɔ dɔ bo ngī yaga römöyī bo ulömu rɔ bo 'deni zi Boko'ba. Kina bo këki ngī mī sorope kɔtɔ ti Purisikila ni ti Akowila.

19 Ne ɔɔɔ lijë kômö 'deni Epeso tine, lijë ari dë kpe nduwë ti bo.

Bo ari mi rö 'ba mötu 'ba Yudayi di Epeso yayi tilende ti bilaka ame ga yayi ne.

20 Ya naga nima ititi bo 'dɔ toloma titi mbowa tinni yayi. Ne tine bo o'dɔko dë.

21 Kina bo ko'dɔ mötö gbo ngi zinni. Bo iya te, "ɔɔɔ Boko'ba ko'dɔko zö ti mako 'jaa ziye bine kada mötö."

Kina bo këki ngi mi sorope di yayi kari nduwë.

22 Kina ɔɔɔ bo kômö 'deni Kayisariya tine, bo ëki ngi di mi sorope kari mi Yerosalema tumötö bilaka 'ba kanisa. Tine na bo kari ngi Anitakiya

23 kari koloma titi ko'dɔ tö'dö dɔ ndö tara yayi.

Di pötö mo na bo kënyi di Anitakiya yayi kari kebe mi dɔyayi 'ba Galatiya ni ti Parugiya ti'di mi këddi zi bilaka 'ba kanisa.

Apolo

24 Mi kada mo nima yayi Yudayi mötö kidëki möyi mo rɔ Apolo ako Epeso. Bɔ nima öyö bo mi Alesandora. Bo rɔ bɔ kpa kikali lende ma kikali lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba 'doyi.

25 Bo uwö lende 'ba nɛre Yësu 'deni laka, bo këdi kiyandi bilaka timo rɔ ma kodɔɔ ti dök'i'di kɔtɔ. Tine bapatisi ma bo kikali na nge rɔ bapatisi ame Yowani ko'dɔ dɔ bilaka ne.

26 Purisikila ni ti Akowila ari kuwö bo ngi koloma rɔ tiya lende 'ba Boko'ba rɔ dɔ ngölö di mi rö 'ba mötu. Kina lijë kogba bo ngi kari timo linɔ 'bënni kiyëti lende 'ba Boko'ba zi bo rɔ ma kodɔɔ.

27 Mi kada mötö yayi tine Apolo o'dɔko tari Giriki. Kina bilaka 'ba Epeso yayi kokonyi bo ngi kugu waraga zi bɔ kôsö gɔ Yësu ga ma Giriki 'dɔ ko'dɔ nba rɔ bo laka.

Kina ɔɔɔ bo kômö 'deni Giriki yayi tine, bo ö'bö ngi tokonyi ya ame ga lende këyi 'ba Boko'ba ki'di 'deni

ki'di dönni 'deni gɔ lende 'ba Yësu ne.

28 Yudayi mötö ga oloma to'do kowasa ti bo di kômɔ bilaka ma konzi. Tine bo a'da lijë ngi ti kpa kitigɔ 'ba lende kikali abo. Bo iyëti lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba ngi zinni ame kileme Yësu rɔ Kurisitö ame Boko'ba koja kako dɔlinɔ nime bine ne.

19

Polo Ari Epeso

1 Mi kada ma Apolo këdi Korinito Polo ëdi 'ba bo tilingere kebe mi dɔyayi ame ga rɔ ma kowɔ di kpa mini löbu ne. Di gomo na bo kako ngi Epeso. Di yayi na bo kari ko'ja bɔ kôsö gɔ Yësu mötö ga.

2 Bo ititi lijë, bo iya te, "Mi kada ame ki'dike dɔye gɔ lende 'ba Yësu ne Nyi Kɔtɔ Laka ako ra dɔye?"

Lijë iya te, "Duwö lende mo dë kiya te Nyi Kɔtɔ Laka 'ba Boko'ba ëdi."

3 Bo iya te, "Ne o'dɔ bapatisi dɔye totondo?"

Lijë iya te, "Bapatisi ma ko'dɔ dɔze nge kɔzɔ ame Yowani koloma rɔ to'dɔ mo ne tara."

4 Bo iya te, "Bapatisi nima Yowani ko'dɔ dɔ bilaka ne ëdi rɔ lende kileme 'ba dɔ kɔtɔ di mi lende kënyë. Yowani iya gbï tönë zi bilaka 'ba Yisarele 'dɔ ki'di dönni gɔ lende 'ba bɔ ame këdi kako di pötö bo bine ne. Kina me 'deni rɔ Yësu."

5 Kina ɔɔɔ ya naga nima kuwö lende 'ba Polo nima 'deni, i'di ngi ko'dɔ bapatisi dönni 'dɔ lijë këdi rɔ 'ba nɛre Yësu.

6 Kina Polo ki'di közi bo ngi dönni na Nyi Kɔtɔ Laka kila'ba ngi dönni pili ki'di lijë tilende rɔ kpa löwö tumë lende 'ba Boko'ba.

7 Ya naga nima lijë ëdi pili kɔzɔ 'butë dɔmoriyö tara.

Polo Iyandi Wa Mi Rö 'Ba Mötu

8 Mi nyepe mota Polo ö'bö ngi nduwë rɔ tilingere mi rö 'ba mötu tiya lende rɔ dɔ ngölö zi bilaka gbï tilende tinni 'dɔ lijë ki'di dönni

gɔ lende 'ba ɲere löbu 'ba Boko'ba nime.

⁹ Ne tine ya ma mbili minyi mɔto ga ame kilagi lende abo ne ëdi gbï yayi. Lijë ebe ɲgï tiya kpa kënyë zi bilaka ma konzi gɔ kö'du 'ba kɔri 'ba lende 'ba Yësu nime. Kina Pɔlo kënyi ɲgï di mi löngö lijë yayi kogba bɔ kôsö gɔ Yësu ga ti bo. Kina bo koloma ɲgï nduwë tilende ti bilaka gɔ lende 'ba Boko'ba kote kada pili di mi sukulu 'ba bɔ mɔto kidëki rɔ Torano.

¹⁰ Bo oloma nduwë to'dɔ lende nime te ɲbô kɔmɔ kɔɔ riyö. Kina ki'di bilaka 'ba Yudayi ame ga pili këdi koloma mi dɔyayi 'ba Asiya ne kpaki ti Giriki mo ga ɲgï kuwö lende 'ba ɲere Yësu.

¹¹ Mi kada naga nima yayi Boko'ba i'di Pɔlo ɲgï koloma rɔ to'dɔ lende 'ba gɔ kɔto ma konzi mɔto ga.

¹² Bɔɲgɔ ame rɔ 'ba tolo mo dɔ bo ne kpaki ti ma bo këdi kudödu 'bömbö bo timo, bilaka oloma ɲgï rɔ toto mo zi bɔ rɔkɔ'ɔ kina rɔkɔ'ɔ mo ga kola ɲgï. Nöki ni kpaki ita'ba ɲgï yaga.

¹³ Yudayi mɔto ga ëdi gbï mi dɔyayi nima yayi ko'dɔ rönni tilingere toga nöki yaga di dɔ bilaka. Lijë iyɔɔ 'dɔ toga nöki yaga di dɔ bilaka ti möyi ɲere Yësu ti tiya lende teyi, kiya te, "Milende ziye ti közi kakpa 'ba Yësu ame Pɔlo këdi kiya lende mo ne 'dɔ kënyike yaga di dɔ bɔ nime."

¹⁴ Bɔ ko'dɔ lende naga nime mɔto mo ga na rɔ kole modɔmoriyö 'ba bɔ akumu ma löbu 'ba Yudayi ame kidëki möyi mo rɔ Sikiwa ne.

¹⁵ Mi kada ma dɔ kɔto mɔto na nöki kileki dɔmo ɲgï zinni, iya te, "Mikali Yësu, kina mikali lende 'ba Pɔlo gbï. Ne kpe 'beye yë mo ga na?"

¹⁶ Kina bɔ nöki nima kulöru ɲgï dönni kinyanyi lijë kirica bɔɲgɔ pili yaga di rönni ɲbô lijë kirina yaga di mi rö abo ti wëtö rönni.

¹⁷ Lende nime ömö ɲgï mbili Yudayi kpaki ti Giriki ame ga këdi koloma mi Epeso yayi ne. Kina ki'di

lijë ɲgï rɔ tikere, lijë koloma tubi gɔ möyi ɲere Yësu rɔ mbëmbë.

¹⁸ Ya ma konzi ame ga ki'di dönni 'deni gɔ lende 'ba Yësu ne ari kodo kpënni ɲgï gɔ lende kënyë 'bënni ga bi kɔɔ.

¹⁹ Ya ma kata naga o'de buku 'ba tata 'bënni ga ɲgï kɔɲma yaga di kɔmɔ bilaka pili. Buku naga nima ndögö mo ga ma kodɔ'bo pili bi kɔto ti yamo kisi kuluku 'butë.

²⁰ Tigɔ mbëmbë 'ba ndobo naga nime i'di bilaka ma konzi ɲgï ki'di dönni gɔ lende 'ba ɲere Yësu, kina ki'di bilaka 'ba kanisa ɲgï pili këdi ti mi këddi.

Ayayi Di Epeso

²¹ Di pötö mo Pɔlo ënyi kiteri ɲgï ti tigɔ 'ba Nyi Kɔto Laka tari tilingere kebe mi Makedoniya ti Giriki 'dɔ tari rɔ ɲburunburu mo mi Yerosalema. Bo iya te, "Ɔdɔ mömö Yerosalema, mëdi mari tonɲo Romo."

²² Kina bo koja Timatiyo ni ti Eraseto ame këdi koja laja zi bo ne ɲgï kari Makedoniya. Ne tine bo oloma 'ba bo titi mbowa mi dɔyayi 'ba Asiya.

²³ Mi kada naga nima yayi kina bilaka 'ba Epeso kebe ɲgï to'dɔ ayayi ma löbu rɔ kɔri 'ba lende 'ba Yësu.

²⁴ Bɔ mɔto ëdi yayi möyi mo rɔ Demetoriyo rɔ bɔ kuku rö titi 'ba akoro Aritemisi di mi sitëri. Ya ame ga pili këdi ko'dɔ ndobo ti bo ne o'ja girisi ɲgï rɔ ma kënyë gɔ ndobo nima.

²⁵ Kina bo kari kɔto bɔ ndobo abo naga nima ɲgï kpaki ti lepï nni ga. Bo iya te, "Kpe nime pili ikalike wa 'ba to'ja girisi ze na rɔ ndobo nime."

²⁶ Kina me o'jake wa nima bo nima rɔ Pɔlo këdi ko'dɔ ne 'deni kuwöke gbï ti mbili ye. Bo iya te wa ame ga bilaka lesi kileɲo ti közinni ne na dë rɔ wa ma 'dɔ bilaka koro. Kina me bo ki'di bilaka ma konzi 'ba Epeso ti bilaka 'ba mi dɔyayi 'ba Asiya nime 'deni ɲgï pili ki'di dönni gɔ lende abo.

²⁷ Mɔto ga kö'du abo ti ki'di bilaka kiya wa naga nime dëdi dilenoke ne

ngi ro wa ma yawa. Rö löbu 'ba Aritemisi nime pele motoga bilaka ti kiya ngi kada moto ro wa ma yawa. Kina lijë kedi kuburu bi 'ba akoro löbu nime bilaka 'ba Asiya kpaki ti 'ba doyayi moto ga pili koro 'deni ne ngi."

²⁸ Lende nime i'di bilaka naga nima ngi kënyi ro 'diri kebe tulöri kozo timo ro ma kembe, kiya te, "Aritemisi, akoro 'ba Epeso na ro do kiteli."

²⁹ Kina bilaka 'ba mi gawo pili kembe ngi mi ayayi kari kinda'ba Gayo ni ti Aritaroko ame ga ro bilaka 'ba Makedoniya kedi koloma ti Polo ne ngi. Kina lijë kolo ngi nduwë kari ti ya naga nima mi go bi 'ba kpa kototo.

³⁰ Polo o'doko 'do tari tilende zi tindi naga nima komomi ronni yayi ne. Tine bo kosö go Yesu ga ota go bo ngi di bi tari.

³¹ Turu 'ba do gawo nima moto ga ame ro bo pori bo ga ne oja laja gbi kiya zi bo kinza bo kudömu de yayi.

³² Tindi naga nima pili oloma ngi tozo ti lende nima ro 'beri'beri. Ya ma konzi moto ga di mi löngö lijë yayi ikali de wa'di na lijë kototo ronni bina gomo.

³³ Kina Yudayi ni ki'di bo moto ro Alesandoro ngi kari koro komo tindi naga nima. Bilaka naga nima pili o'doko bo 'do kilende. Kina bo kiyeyi do kosi bo ngi zinni 'do lijë kudumö, 'do bo kiyeti kö'du nima zinni.

³⁴ Ne tine bilaka naga nima ikali bo ngi ro Yudayi. Kina lijë pili kebe ngi tulöri timo nbö saa riyö, kiya te, "Aritemisi, akoro 'ba Epeso na ro do kiteli."

³⁵ Ro nburunburu mo na makungu 'ba mi gawo nima kako ki'di lijë 'jaa kudumö. Bo iya te, "Kpe bilaka 'ba Epeso, laki pili ikali ze ro bo kongö go rö löbu 'ba Aritemisi gbi ti doku nime kila'ba di mitoro ne.

³⁶ Lende nime ikali de ma 'do kandi gomo. Udumöke, kinza kulögböke de ngi ro yawa tara.

³⁷ Ya riyö naga nime u'bögö oto de yo di mi rö 'ba akoro, lijë iti'ja akoro ze Aritemisi de gbi. Kina me kinda'bake lijë ngi ko'deke kako bine.

³⁸ Odo kiya te Demetoriyo ni ti bilaka abo naga nima kedi ti lende 'ba ro bilaka moto, ma laka mo 'do lijë kari kiyeti 'jaa zi turu mi kada 'ba burë 'benni.

³⁹ Ne odo kiya te kpe nima pili ko'dokoke to'do wa moto to ne 'beri, ma laka mo 'do dideki bilaka 'ba mi gawo nime pili kototo ronni 'do kote lende mo laka yaga.

⁴⁰ Ayayi nime ko'doke tone ne lende mo aga 'deni za roma dayi, motoga bo moto ti kari kususu ze ngi gomo zi turu 'ba Romo. 'Jo 'ba lende 'ba ayayi nime inza du te, kina dinza dikalike gbi tiyeti ndimo laka."

⁴¹ Di potö makungu nima kote tiya lende 'deni kozo a nima tara tine, na bo kiyeyi bilaka naga nima ngi pili.

20

Polo Ari Makedoniya

¹ Kina odo kpa ayayi 'ba bilaka 'ba Epeso naga nima koro 'deni tine, Polo ototo do bo kosö go Yesu ga ngi kose gomo zinni 'do lijë koloma kö'bö ti mi keddi. Kina bo ko'do motö gbo ngi zinni bo kënyi kari Makedoniya.

² Bo ari kilingere kebe mi Makedoniya yayi pili tozo mi keddi zi bilaka 'ba kanisa ti lende ma konzi. Di yayi na bo kari ngi mi doyayi 'ba Giriki

³ kari koloma yayi nyepe mota. Bo o'doko 'do tileki di yayi tari mi doyayi 'ba Suriya. Ne tine bo uwö lende mo Yudayi edi ro tususu kpenni ro bo 'do tupö bo yaga. Kina bo kënyi ngi koga kebe mi doyayi 'ba Makedoniya.

⁴ Ya moto ga ame kari ti bo ne na ro Sopatara kole 'ba Pura di Beriya, lijë ti Aritaroko ni ti Sekondo di Tesalonika ti Gayo di Darobe ti Timatiyo ti ya moto ga di Asiya ro Tukikö ni ti Turöpimö.

5 Ya naga nime ari nduwë dɔgba tidabi ze ti Pɔlo mi Torowa.

6 Di pötö karama 'ba Pasaka na dënyī di mi gawo 'ba Pilipöyī yayi dëki mi sorope do'do tö'dö n̄bō dō muyi na 'jaa dondɔɔ ti ya ma tönē ga di Torowa. Kina dari doloma ngi titi yayi kɔɔ tö'dö dō modɔmoriyö tara.

Tari 'Ba Pɔlo Di Torowa

7 Mi dɔkɔpiyari 'ba kada ma dɔgba di pötö kada 'ba rɔ kindawo 'ba Yudayi na dodɔ'bo rɔze ngi ti bilaka 'ba kanisa tonyo maŋgolɔ'bo. Kina Pɔlo koloma ngi rɔ tiya lende 'ba Boko'ba zi bilaka. Bo iteri 'deni 'dɔ tēnyī di yayi mi bi kēzē ma di pötö ama, gɔ kö'du mo na bo koto tilende ngi n̄bō kōmō mi zana korɔndɔ.

8 Mi rɔ kodɔ'bo ze nima dēdi mi rō tɔɔ ti lamba ma kōbō n̄banj yayi.

9 Kole yɔbi mɔtɔ kīdēki möyī mo rɔ Yutuku oloma 'ba bo ngɔsi kpa bi gbōŋö 'ba rō. Kina bo ki'di tinano ngi ko'ja Pɔlo kēdi 'deni rɔ tiya lende rɔ mbēmbē. Rɔ n̄burun̄buru mo tine na tö'dö kinda'ba bo ngi. Kina bo kōmɔ ngi pilisi di bi gbōŋö 'ba rō nima kila'ba n̄bō kōmō mi yayi bēri. Bilaka ēki kari tombi bo, tine ari ko'ja bo 'deni ngi rɔ töku.

10 Kina Pɔlo kēki ngi kari kutu'bo rɔ bo dɔ bo nima kiramo. Bo iya te zi ya naga nima, “Ōrɔke di bi monɔ, bo ēdi ti kōmōni.”

11 Tine na Pɔlo kēki kileki tɔɔ tonyo maŋgolɔ'bo ti bilaka ama ga. Kina bo koto tilende ngi nduwë rɔ gögö n̄bō kōmō mi kano bi yɔ na bo kēnyī kari ngi.

12 Tine bilaka naga nima oto kole yɔbi tönē ngi kari linɔ 'deni rɔ ma kīdīdi na lijē ngi pili rɔ lɔŋɔ.

Pɔlo Ari Mileto

13 Pɔlo iya zize 'dɔ dēki mi sorope dari nduwë tōti dɔgba rōmōyī bo ēdi ko'dɔkɔ 'ba bo tilingere ti ndi bo. Kina dēki ngi mi sorope dari Aso turē dɔ bo yayi.

14 Di yayi tine na bo kēki ngi mi sorope kɔtɔ tize kari nduwë Mito-lene.

15 Mi bi kēzē ma di gomo na dari ngi nduwë ti sorope n̄bō dōmō ngɔsi ngila dɔyayi 'ba Kiyō. Di gomo 'bōwu na dari nduwë ti sorope dōmō mi dɔyayi 'ba Samo. Mi bi kēzē ma di gɔ ama tine na dari ngi gbī nduwë ti sorope dōmō mi gawo 'ba Mileto.

16 Pɔlo o'dɔkɔ 'dɔ toke rɔ ma kodɔɔ kari Mileto kɔɔ a nima tara kugögö dē kpe kebe Epeso kinza bo kigabi ra titi mi dɔyayi 'ba Asiya. Bo o'dɔkɔ tari welo tara ɔdɔ kēdi laka 'dɔ bo kari kōmō Yerosalema mi kada 'ba Penitikɔsi.

17 Gɔ kö'du mo na bo koja laja ngi kari zi löbu 'ba kanisa ame ga Epeso ne 'dɔ kurē dɔ bo Mileto.

18 Kina ɔdɔ lijē kōmō 'deni yayi tine, bo ēnyī tiya mo zinnī, bo iya te, “Kpe pili ikalike loma tönē moloma mi löngö ye molo gɔ tako ma mi dɔyayi 'ba Asiya bine ne 'deni.

19 Mileki rōma titiyi bēri mi laja 'ba Yēsu mö'bō ngi rɔ meri rɔ kōmɔ tɔlɔ gɔ lende 'be gbī mi akiyari löbu 'ba Yudayi ma kēdi kususu kpēnnī rōma.

20 Ne pele mö'bō ngi tiya lende 'ba Boko'ba ziye gbī tiyandi kōmoye di bi 'ba bilaka konzi gbī kebe mi linɔ 'be ga. Laja laka ame ga 'dɔ kokonyi ye ne, musu dōmo dē du kɔtɔ te di ziye.

21 Miya lende pili 'deni yaga zi Yudayi ni kpaki ti bo löwö. Miya 'deni zinnī 'dɔ lijē kɔtɔ dōnnī di mi lende kēnyē 'bēnnī ga lijē kuwö dɔ Boko'ba gɔ lijē ki'di dōnnī gbī gɔ lende 'ba n̄ere ze Yēsu.

22 Kina me miya ziye, Nyī Kɔtɔ Laka na me 'deni koja ma mēdi mari Yerosalema. Wa ame ga kēdi kari ko'dɔ rōnnī zö di yayi ne mikali dē.

23 Di mi gawo ame ga pili moloma teyi ne Nyī Kɔtɔ Laka ö'bō ngi rɔ tiyandi ma timo, iya te bilaka ti koboso ma kada mɔtɔ kodɔ gomo rōma.

24 Ne 'bama lende mo ɔ'ɔ dē kpe rōma, ɔdɔ mɔmɔ ala mölē. Wa ame n̄ge lende mo kɔ'ɔ rōma ne na rɔ tote ndobo nime n̄ere Yēsu ki'di zö

to'do mo ne. Ame ro tiyēti laja laka 'ba mi kēyi 'ba Boko'ba ne.

²⁵ Kina me miya ziye, kozo ma tōnē pele moloma 'deni ro tiya lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba ziye ne, ma tōne mikali 'deni kpe pili inza ko'jake kinē ma kpe di go ame.

²⁶⁻²⁷ Wa ame ga Boko'ba ko'doko 'do to'do mo ziye ne miya 'deni pili ziye. Musu do ama koto moto te de du di ziye. Kina me mēdi miya 'deni ziye tōne, odo kebe kōkoke 'böwu gbī yaga di mi kori 'ba didi nime lende ma inza kpe teyi.

²⁸ Kina 'deni ongoke go yida roye ti laka gbī ti kamölö naga nime Nyi Koto Laka ki'di ye 'deni ro bo domo ne, römöyī lijē na ro kanisa 'ba Boko'ba. Tölē 'ba kole abo na me 'deni ki'di lijē ro 'ba bo ga.

²⁹ Mikali 'deni wöliwöli ma kēnyē moto ga edi kako di potö ma mi löngö ye bine kinda'ba kamölö naga nime.

³⁰ Ya moto ga di mi löngö ye nima ti kēnyī gbī tiya bēti 'do ki'di bo kōsö go Yēsu ga kōsö gönni.

³¹ Tine olomake ti bi koda. Omerike go komo koo mota nima mo'do bine tiyandi ye pili ro kotokoto kote kada kote korondo pili ne. Gomo ö'bö nduwē to'ja ma go lende 'be.

³² Kina me mi'di ye 'deni zi Boko'ba mi lende kēyi abo tōnē miya 'deni ziye ne. Lende nima na ti ki'di dōki'di ye kēddi 'do ko'jake yēyi nime Boko'ba ko'doko ti'di mo zi bilaka abo ga ne.

³³ Tōnē moloma bine miteri wa ma kozo girisi ni ti bongo de di zi boto 'beye ma koto moto.

³⁴ Ikalike 'deni mo'do ndobo ma ti kōzö to'ja wa ma dedī ro leri mo ti bilaka ma ga.

³⁵ Kina me mileme 'deni ziye 'do ki'dike köziye kitigo laka to'do ndobo 'do tokonyi bo lisa. Omerike lende tōnē nere ze Yēsu kiya te, 'Bo ma ki'di wa na ti kedī ro lonjo ro do kiteli di do bo ma kogba mo.' "

³⁶ Kina odo Polo kote tiya lende naga nime 'deni te tine, lijē olodo

ngi pili bēri ti löbu 'ba kanisa naga nima to'do motu zi Boko'ba.

³⁷ Kina lijē pili kiramo bo ngi to'do motö gbo zi bo ti mono ro mbembē.

³⁸ Lijē pili ro meri römöyī bo iya te lijē inza ko'ja kinē bo kpe. Kina lijē koto go bo ngi kēki mi sorope.

21

Tari 'Ba Polo Yerosalema

¹ Kina do'do motö gbo ngi zinni dēki mi sorope dari ro ma kodoro dōmō mi doyayi 'ba Kosa. Mi bi kēzē ma di gomo na dari ngi di yayi Rodo dala 'böwu nduwē di yayi Patara.

² Di yayi tine na do'ja bo sorope moto ga kedī kari mi doyayi 'ba Pōnikē. Kina dēki ngi mi sorope ma 'bēnni nima dari nduwē tinni.

³ Dari nbö do'ja doyayi 'ba Kupuriyö kinda di bi kowo. Kina dari ngi nduwē ti doyayi nima kedī kinda kebe do kapa gali ze nbö dōmō mi doyayi 'ba Suriya. Dari dēki bēri mi gawo 'ba Tura, römöyī bo sorope naga nima o'doko tope wa ame ga yimo ne kola bina.

⁴ Tine na dari do'ja bo kōsö go Yēsu ga ama yayi ne ngi kina doloma titi tinni yayi do'do tö'dö do modomoriyö. Tine Nyi Koto Laka i'di lijē ngi koloma ro tumē lende go kö'du 'ba Polo. Go lende mo na lijē kiya zi Polo kinza bo kiteli de kpe nduwē kari mi Yerosalema.

⁵ Ne odo kada ze ko'bo 'deni tine dēnyī ngi domo tari. Kina lijē kēnyī ngi pili ti 'ja 'bēnni ga kpaki ti kole titi 'bēnni ga koto goze nbö kodo yaga di mi gawo ti'di ze go kori. Kina dolodo ngi bēri pili tinni di kpa götö 'ba mini löbu nima yayi to'do motu zi Boko'ba. Kina do'do motö gbo ngi zinni

⁶ dēki mi sorope. Tine na lijē kileki 'bēnni ngi kari linjo 'bēnni ga.

⁷ Kina dari ngi nduwē ti sorope di Tura nbö dōmō Pitolemayi. Dari dumötö bilaka 'ba kanisa ama ga yayi ne do'do tö'dö do koto tinni yayi.

8 Mi bi kězē ma di gɔmo na dari ngi nduwē dōmō Kayisariya. Dari doloma liɲɔ 'ba Pilipō bɔ kiya laja laka 'ba Yēsu. Bo di mi lōngō ya ma modomoriyō tōnē ga bilaka 'ba kanisa kigeli di Yerosalema 'dɔ to'dɔ ndobo 'ba kanisa ne.

9 Bo ēdī ti yitōti sowɔ kpaki rɔ bɔ kumē lende 'ba Boko'ba.

10 Doloma do'dɔ tō'dō titi kɔzɔ dɔ ndō tara tinni yayi. Bɔ kumē lende 'ba Boko'ba mɔtɔ ako di dɔyayi 'ba Yudayi yayi, möyi mo rɔ Agabo.

11 Kina bo kako ngi kope gasi 'ba Pɔlo bo kudōdu kōzī bo ga ti ndi bo ga timo. Bo iya te, "Ame na rɔ lende kiya 'ba Nyi Kɔtɔ Laka, 'Yudayi ēdī kari kudōdu bɔ dɔ gasi nime te di Yerosalema ki'di kōzimo zi bɔ lōwō.'"

12 Gɔ lende nime duwō te ne, ze pili ti ya ame ga yayi doma'jo rɔze zi Pɔlo kinza bo kari dē kpe Yerosalema.

13 Ne tine bo ileki dɔmo zize, bo iya te, "Ēdī kuduke tara gɔ wa'di? Ēdī kupōke ma ti meri gɔ wa'di? Ma 'bama mere wa mɔtɔ rɔ tari tudōdu ma di Yerosalema dē. Kina mere wa mɔtɔ dē gbī gɔ 'dɔ tari tōlē yayi dōmōyi lende 'ba ɲere ze Yēsu."

14 Tine dɔ'bo dē kpe toɔ bo. Kina dɔrɔ ngi di gɔ lende nima, diya te, "Boko'ba ko'dɔ ako'dɔkɔ abo."

15 Doloma titi mbowa yayi. Di gɔmo tine na dilɛɲɔ akombi ze ga ngi dēnyi dari Yerosalema.

16 Bɔ kōsō gɔ Yēsu mɔtɔ ga di Kayisariya ari kɔtɔ tize. Kina lijē koto ze ngi kari liɲɔ 'ba bɔ mɔtɔ rɔ Minasona 'dɔ doloma yayi. Bo di mi bilaka 'ba Kupuriyō rɔ bɔ kanisa 'deni kɔmɔ kɔɔ konzi.

Pɔlo Ni Ti Yakoba

17 Kina ɔdɔ dōmō 'deni Yerosalema tine, bilaka 'ba kanisa ako ngi tumōtō ze ti kōzī riyo.

18 Mi bi kězē ma di gɔmo na dēnyi ti Pɔlo ni dari tonɲɔ Yakoba. Kina löbu 'ba kanisa kototo rōnni ngi pili tize yayi.

19 Kina Pɔlo kumōtō lijē ngi kiyēti gɔ wa ame ga Boko'ba ko'dɔ mi lōngō bɔ lōwō mi laja koja abo ne pili rɔ kotokoto.

20 Gɔ kō'du mo na Yakoba ni kileki yēē'di ngi zi Boko'ba.

Tine lijē iya zi Pɔlo, iya te, "Bɔ löndō ze Pɔlo, onɲɔ tindi 'ba Yudayi ma kinza kiya i'di dōnni 'deni gɔ lende 'ba Yēsu, kina gbī lijē pili rɔ bɔ koro kō'du ki'di 'ba Musa rɔ mbēmbē.

21 Ya naga nime lijē uwō kore mo tēgē oloma tiyandi Yudayi ame ga mi lōngō bɔ lōwō ne 'dɔ koro kō'du ki'di naga nime dē kpe, kinza lijē kilele kole 'bēnni ga dē, lijē ko'dɔ dōlētī ma molo 'ba bilaka ze ga dē kpe.

22 Ne tine gɔ do'dɔke tondo? Rōmōyi lijē ēdī kuwō lende mo omō 'deni bine.

23 Ma laka mo ziyi 'dɔ ko'dɔ wa naga nime dēdi diya ziyi ne. Ya ma sowɔ mɔtɔ ga ēdī mi lōngō ze bine ame kulōmu rōnni 'deni zi Boko'ba.

24 Ari tinni ko'dɔ dōlētī 'ba ti'di yi rɔ ma kɔpɔ mi rō löbu 'ba Boko'ba. Kina 'dɔ kopi girisi 'ba dōlētī nima pili zinni rɔ gɔ rōnni 'dɔ ki'di lijē kote to'dɔ dōlētī nima ti topɔ dōnni yaga. Kina ti ki'di bilaka pili kikali omba kore 'ba rōyi nima ka rɔ bēti, ni gba rɔ ma koro kō'du ki'di 'ba Musa.

25 Ne 'ba bɔ lōwō naga nima ki'di dōnni 'deni gɔ lende 'ba Yēsu ne, dugu waraga 'deni tōnē molo zinni. Dose zinni kinza lijē konyo yida ame ga kumu zi akoro ne dē, yēri ma kumu mugu mo dē naga kinza lijē konyo dē. Kinza lijē kuwē roma dē kina kinza lijē ko'dɔ yēri dē gbī."

26 Mi bi kězē ma di pōtō mo na Pɔlo kari ngi ti ya sowɔ naga nima to'dɔ dōlētī 'ba ti'di rōnni rɔ ma kɔpɔ kɔmɔ Boko'ba. Kina bo kari ngi mi reki 'ba rō löbu 'ba Boko'ba kose gɔ kada ame 'dɔ bo ko'de yēri pili 'ba tumu mo rōnni tote dōlētī nima timo yaga ne zi bɔ akumu.

Tinda'ba Pɔlo

27 Tine ko'ja tö'dö dö modömoriyö 'ba dölëti nima kedi ko'do 'deni tote roni, Yudayi moto ga ame kako di Asiya ne o'ja Polo di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba yayi kina lijë ki'di tindi naga nima yayi ne ngi kpaki kënyi rö ya ti bo. Lijë inda'ba bo

28 kebe tulöri timo, kiya te, "Kpe bilaka 'ba Yisarele okonyike ze. Bo tönë koloma rö tiyandi bilaka kebe yala pili kiya bilaka ze ga rö wa yawa ti kö'du ki'di 'ba Musa kpaki ti rö löbu 'ba Boko'ba nime ne bo na me. Bo ako 'deni ti bö löwö ko'de mi rö löbu 'ba Boko'ba nime 'do tirasi mo."

29 Lijë iya tara römöyü lijë o'ja Turöpimö bö Epeso ne pa ti Polo di mi gawo yayi, lijë omeri 'bënni tégë motoga Polo ti ko'de bo 'deni mi rö löbu 'ba Boko'ba.

30 Kina bilaka 'ba mi gawo kebe ngi pili mi ayayi komomi rönni kari kinda'ba Polo kilala yaga di mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba. Kina kurögö kpa reki mo ngi teyi.

31 Lijë o'doko 'deni 'do tupö Polo, ne tine bö moto ari kiya zi bö dö bö kanya 'ba Romo tégë bilaka 'ba Yerosalema edi to'do ayayi.

32 Kina bo kënyi ngi welo ti bö kanya abo ga kpaki ti bö këlu mo ga kirina kari mi löngö tindi naga nima.

Kina ödö tindi naga nima ko'ja bö dö bö kanya 'ba Romo nima kömö 'deni ti bö kanya abo ga tara tine, lijë öro ngi di bi tomba Polo.

33 Bö nima ari nbö kömö rö Polo kinda'ba kose gomo zi bö kanya abo ga 'do kudödu ti zingiri riyö 'do. Bo ititi ya naga nima, bo iya te Polo yë na kina lende kënyë wa'di na bo ko'do.

34 Tine ya moto ga iya 'bënni 'beri ya ama iya 'bënni 'böwu 'beri. Kina ngi dö kudu nima i'di bo de kikali lende ma kodoro mo. Kina bo ki'di Polo ngi közi bö kanya abo ga 'do koto kari mi bi 'ba loma 'bënni.

35 Bö kanya naga nima ari ti Polo kömö timo kpa bi 'ba teki tari mi bi 'ba loma 'bënni ame dö doku ne,

tine bilaka naga nima o'do tolo Polo. Kina bö kanya kombi bo ngi toro.

36 Bilaka naga nima lijë oloma nduwë rö tozi ti tulöri timo kiya te, "Upöke bo yaga."

Polo Odoro Bici Lende Abo

37 Kina ödö bö kanya naga nima kedi ko'do 'deni 'do toja Polo mi reki 'bënni tine, bo iya zi bö dönni nima, bo iya te, "Moma'jo roma ziyi, i'di miya wa moto."

Bö nima iya te, "Dëmba ikali kpa Giriki?"

38 Ni na de rö bö Ezipeto ma tönë ko'do ya ti turu kënyi mökö ti bö akupö kuluku 'butë bi modömota (4000) ne?"

39 Polo iya te, "Ma rö Yudayi di Taraseso ame rö gawo ma dö kilëbi 'ba döyayi 'ba Kilikiya ne. Moma'jo roma ziyi, i'di ma milende zi bilaka naga nime."

40 Bö nima uti dömo ngi közo a nima tara zi bo. Kina bo közo ngi dö bi teki nima bo këyëyi dö közi bo zi bilaka naga nima 'do kudumö. Kina ödö lijë kudumö 'deni tine, bo ebe ngi tilende zinni rö kpënni Yudayi.

22

1 Bo ilende zi tindi naga nima, bo iya te, "Bu ma ga ti löndö ma ga, uwöke mēdi modoro bici lende ma nime ziye."

2 Kina ödö lijë kuwö Polo 'deni kilende zinni rö kpënni Yudayi tara tine, lijë udumö ngi pili. Bo iya te,

3 "Ma rö Yudayi, öyö ma Taraseso ame rö gawo 'ba Kilikiya ne. Ulu ma mi Yerosalema bine. Gamalele na kiyandi ma ti toro kö'du ki'di ame ki'di molo zi 'bu ze löbu ga ne laka. Mö'bö gbī to'doko to'do lende 'ba Boko'ba rö mbëmbë közo ama kpe pili këddike rö to'do mo tone ne.

4 Moloma todo gomo rö bilaka gö kö'du 'ba kori 'ba Yësu nime mi'di kupö moto ga yaga. Ya moto ga 'bënni ame ga rö botoni ni kpaki ti 'ja moloma tinda'ba mo ti'di mo mi maboso.

5 Bö dö bö akumu ni ti bilaka ma löbu ze ga pili ti kiya gbī ziye lende

ma nime rɔ ma laka. Lijë na tönë kugu waraga zö koja ma timo zi ya ma 'beze ame ga mi Damaseke ne 'do tinda'ba ya ame ga rɔ 'ba Yësu ne di yayi kudödu ko'de kako bine todo karama domo.

⁶ Kina odo mari mömö 'deni ngosi ngila Damaseke tine, mi zana kada yo na bi kopo ma rɔ do kiteli kunyi ngi di mitoro kiyopo go bi toko yaga di yida roma.

⁷ Kina mila'ba ngi beri, tine muwo birɔ kilende zö iya te, 'Solo, Solo, go wa'di na keddi koworo kulowo todo gomo roma te teyi?'

⁸ Miya te, 'Nere, ni ye mo na?'

Birɔ nima ileki zö, iya te, 'Ma na rɔ Yësu 'ba Nazareta ame keddi koworo kulowo timo ne.'

⁹ Ya ame ga tö yayi ne o'ja bi kopo nima, tine lijë uwö lende nima kiya roni zö ne de.

¹⁰ Miya te, 'Wa'di na go mo'do ya, nere?'

Nere Yësu ilende zö iya te, 'Enyi kari mi Damaseke, bo moto edi yayi bo ti kiya wa ame ga pili Boko'ba kiyija 'deni zi yi to'do mo ne.'

¹¹ Bi kopo kulowo nima iyölu komo ma 'deni, ya ame ga tö yayi ne na kinda'ba kozö kokoko ma kari Damaseke.

¹² Bo moto di Damaseke yayi rɔ Ananiya. Bo ö'bö nduwë toro Boko'ba gbi ti kö'du ki'di mo ga. Yudayi ame ga pili keddi koloma yayi ne iya lende abo pili rɔ ma laka.

¹³ Kina bo kako ngi koro ngila ma, bo iya te, 'Bo löndö ma Solo, o'ja bi ti.'

Kina komo ma kopo ngi mongo bi do bo.

¹⁴ Bo iya te, 'Boko'ba ame 'bu ze löbu ga koro ne igeli yi 'deni tikali ako'doko abo gbi to'ja kole koto laka abo go kuwö mugu mo

¹⁵ 'do ki'di kiyeti wa nime ko'ja kina kuwö gbi ne zi bilaka 'ba do yayi pili.

¹⁶ Kinza döyi kilëyi de kpe, enyi ki'di kodo mini 'ba bapatisi döyi. Kina ititi Boko'ba 'do kola yi go lende kënyë 'bi.'

¹⁷⁻¹⁸ Kina ko'ja mileki 'deni Yerosalema bine mari to'do motu mi reki 'ba rö löbu 'ba Boko'ba na kinë nere Yësu kileme roni ngi zö. Bo iya te, 'Bilaka 'ba mi gawo nime inza ki'di donni go wa ama ga keddi kiya domöyi ma. Enyi welo di bine kari.'

¹⁹ Miya te, 'Nere, bilaka naga nima ikali ma moloma rɔ tilaki tinda'ba ya ame ga ki'di donni go lende 'bi ne di mi rö 'ba motu ma konzi pili moloma tomba mo.

²⁰ Mi kada ma keddi kupö Setepano bo kiyeti lende 'bi meddi gbi teyi yayi tuti go löpö nima tongo go bonggo 'ba ya ma kupö bo naga nima.'

²¹ Yësu ileki zö, iya te, 'Enyi kari, meddi moja yi zi bo löwö ame ga keddi koloma nbö rɔ ma kowo ne.' "

Tudödu Pölo

²² Lende ma Pölo keddi rɔ tiya mo zi tindi naga nima na kozo a nime te. Kina odo lijë kuwö lende nima bo kiya go kö'du 'ba bo löwö ne 'deni tara tine, lijë oke domo ngi kulori timo rɔ ma kembe kiya te, "Upö bo yaga. Bilaka ma tara ola de 'biri koloma."

²³ Kina lijë kebe ngi tulori rɔ ma kembe kozo timo rɔ ya towawa bonggo 'benni ga ti tuli yayi.

²⁴ Kina bo do bo kanya nima ki'di bo kanya abo ga ngi koto Pölo kari mi go bi 'ba loma 'benni 'do komba ti korobayi 'do bo kiyeti lende to nima bilaka keddi kulori do bo gomo ne.

²⁵ Kina odo bo kanya kudödu Pölo 'deni 'do tomba mo tine, Pölo iya zi bo kèlu ame yayi ne, iya te, "Kö'du ki'di 'ba Romo ota go tomba bilaka 'ba Romo ame ko'do bure mo de gba ne de su di ziye?"

²⁶ Bo kèlu nima ari kiya zi bo do bo kanya nima, iya te, "Ti ko'do tondo? Bo nime 'de bilaka 'ba Romo na."

²⁷ Kina bo löbu nima kari ngi tititi Pölo. Bo iya te, "Iya zö, ni ngi rɔ ma laka rɔ bilaka 'ba Romo?"

Pölo iya te, "Ma ngi rɔ ma laka."

²⁸ Bo iya te, "Ma gbagba ma mopi girisi rɔ ma kënyë to'do roma rɔ Romo."

Polo iya te, “Bama öyö ma molo ro Romo.”

²⁹ Gõ kö'du nime na bo ki'di 'dõ komba bo naga nima kilipëtë ngi yaga di ro Polo. Bo ma löbu mo nima ngi ro tikere römöyï bo i'di 'deni kudödu Polo ame ro bilaka 'ba Romo ne.

Burë Ro Polo

³⁰ Mi bi kězë ma di pötö mo bo o'doko gba tikali lende to nima Yudayi kususu Polo gomo ne. Kina bo kope Polo ngi yaga bo ki'di löbu 'ba bo akumu ni ti bilaka ma löbu 'ba Yudayi pili kototo rönni. Kina bo koto Polo ngi ki'di koro kömöni.

23

¹ Polo ongo bi toko do bilaka naga nima kototo rönni yayi ne. Bo iya te, “Löndö ma ga, mikali 'deni di yimö ma ro ma kele komo Boko'ba mi loma ma nbö kömö mi kada nime tone.”

² Gõ kö'du mo na Ananiya ame ro bo do bo akumu ki'di ya ma kedi koro ngila Polo yayi ngi go kokoso kpamo.

³ Polo iya te, “Ni, Boko'ba ti kokoso yi 'deni gbi tara. Ni bo komo kandi nime, ni ngi kozo teli ngoro ame kora komo mo kele kulöwö ne. Oloma yayi bi to'do burë ma ti kö'du ki'di 'ba Boko'ba kinza ma ko'do de yo kebe aa ki'di bilaka 'do komba ma.”

⁴ Ya ame ga pili yayi ne iya te, “Eddi kiti'ja bo ame Boko'ba ki'di 'deni ro bo do bo akumu abo ga ne tara go wa'di?”

⁵ Polo iya te, “Wu, löndö ma ga, mikali bo de ro bo do bo akumu 'ba Boko'ba. Römöyï ugu mi buku 'ba Boko'ba iya te, 'Kinza kiya kpa kënyë de ro bo ame mbiri do bilaka 'be ga ne.’ ”

⁶ Polo ikali ya moto ga di mi löngö bo kototo rönni naga nima ro Sadoke, moto ga ro Parosi. Kina bo kilende zinni ro ma kembe, bo iya te, “Löndö ma ga, ma ro Parosi molo kako di zi 'bu ma löbu ga. Ne kina me kedi 'deni ko'do burë ma tone

go kö'du 'ba todo 'ba töku di mi töle nime mikali kedi ro ma laka ne.”

⁷ Gõ lende nime bo kiya te ne, na ya ame ga ro Parosi ne kebe ngi togba kpenni ti ya ma ro Sadoke. Kina bilaka naga nima kototo dönni yayi ne koza minni ngi.

⁸ Ya ame ga ro Sadoke ne iyeni 'benni wa moto inza ro todo 'ba töku di mi töle, malayika ni ti wa moto kideki ro marinyi inza gbi. Tine Parosi ni i'di 'benni dönni pili go lende 'ba wa naga nime.

⁹ Kina ko'de lamo ma löbu ngi ti do kudu. Bo komo kiyandi moto ga ame ro Parosi ne enyi ngi ro 'diri ti Sadoke ni kiya te, “Do'ja wa ma kënyë moto de di ro bo nime. Motoga malayika ala marinyi na ti kilende 'deni zi bo.”

¹⁰ Bilaka naga nima ngi pili ro 'diri kina kaga ngi ro bo do bo kanya nima motoga ya naga nima ti koto Polo ngi mi löngö lijë kupö yaga. Gõ kö'du mo na bo ki'di bo kanya abo ga ngi kari mi löngö bilaka naga nima kinda'ba Polo kari timo mi bi 'ba loma 'benni.

¹¹ Mi korondo mo nima na nere Yesu kileme roni zi Polo, iya te, “Oloma ti mi keddi. Iya lende ma 'deni zi bilaka mi Yerosalema bine, kina gbi tara medï mi'di yi kari kiya lende ma zi bilaka mi gawo 'ba Romo.”

Titeri Polo

¹² Mi bi kězë ma di pötö mo na Yudayi moto ga kototo dönni ngi toyo lende ro bo. Lijë ulömu rönni 'do tonyo wa moto de, tuwe wa moto de gbi odo kiya te lijë kupö Polo de ngi du titi yaga.

¹³ Bo kulömu rönni naga nima edi nbö kozo 'butë sowo ti domo teyi tara.

¹⁴ Kina lijë kari ngi zi bo do bo akumu ti ya ma löbu naga, kiya te, “Dulömu roze 'deni 'do tonyo wa moto de, tuwe wa moto de gbi odo kiya te dupö Polo de ngi du titi.

¹⁵ Kina me 'deni kpe ti ya ma löbu moto ga 'do kojake laja kari zi bo do bo kanya 'ba Romo nima kiyake

te o'dokoke toma kori 'ba lende 'ba Polo nima laka, bo koja kako ziye. Tine dedı dari toda do bo kori 'do dupo bo yaga gba kinza bo komo ziye bine."

16 Ne tine kole 'ba lemi 'ba Polo ni uwö lende nime 'deni. Kina bo kari ngi mi go bi 'ba bo kanya naga nima yayi kiya lende mo zi Polo.

17 Kina Polo kideki bo keli moto ngi kiya teyi, iya te, "Kole nime edi ti lende moto 'do tiya mo, oto bo kari zi bo doye ma löbu nima."

18 Bo keli nima oto kole tonë kari zi bo ma löbu 'ba donni nima, kiya te, "Bo maboso nime 'de kideki ro Polo ne ideki ma mari zi bo tine bo iya te kole nime edi ti lende tiya mo 'do mo'de ziyi."

19 Kina bo löbu tonë kinda'ba közi kole nima ngi kari timo 'beri yaga tititi kpamo. Bo iya te, "Lende wa'di na kako timo 'do tiya mo zö?"

20 Kole nima iya te, "Yudayi moto ga ususu kpenni 'deni 'do tititi yi toja Polo zinni tilendö mi kpa kototo 'benni kozo 'do toma kori 'ba lende mo laka tara.

21 Ne kinza kuti de go lende 'benni nima. Ya 'benni moto ga ma 'butë sowo ti domo teyi edi ro toda do bo kori. Lije ulömu rönni 'deni 'do tonyo wa de kuwe wa moto de gbi odo kiya te lije kupö Polo de ngi du titi. Kina me lije kedı 'deni ro tidabi do lende ma kileki 'beyi."

22 Bo löbu nima ileki kiya zi kole tonë, iya te, "Kinza kari kiya de zi boto moto, kiya te iyeti go lende nime 'deni zö."

Bo oja kole nima kari e'bëni.

23 Kina bo kideki bo keli ma riyö kako zi bo kiya zinni, iya te, "I'dike bo kanya ma kuluku sowo 'be ga kedı ndö do ndinni ti worota 'ba do kosani kuluku koto kodo domo 'butë riyö ti bo mee kuluku sowo 'do lije kënyi ti ndi kada komo 'deni modomosowo mi korondo nime kari Kayisariya.

24 I'dike kosani moto ga kedı ndö zi Polo ni 'do keki domo 'do karike pili tinni laka zi Pelika turu bo doyayi nime."

25 Kina bo kugu waraga ngi kozo a nime te,

26 "Ma Kolawodiyo Lusiya medı ti mi keyi tugu waraga ma nime ziyi nere ma Pelika, mumötö yi.

27 Bo nime Yudayi inda'ba ko'doko tupö mo, ne tine mari mikali bo ngi ro Romo. Go kö'du mo na mari ti bo kanya ma ga momo bo yaga di zinni.

28 Mo'doko tikali lende to nime lije kusus bo gomo ne. Kina moto bo kari mi kpa kototo 'benni.

29 Tine mari mikali lende mo lije ususu bo go kö'du ki'di 'benni moto ga. Inza ro lende ma mbiri ma 'do kupö bo ala ti'di bo mi maboso gomo.

30 Muwö lende mo di zi bo moto tegë ya naga nima ususu kpenni 'deni ro bo nime 'do tupö mo. Kina me medı moja bo ngi kari ziyi yayi. Miya 'deni gbi zi bo kusus bo naga nima 'do lije kari 'jaa tiya susu 'benni nima ziyi."

Rija Ti Polo

31 Kina bo kanya naga nima ko'do ngi kozo ame kiya zinni ne tara. Lije ogba Polo mi korondo nima kari timo nbö komo mi gawo 'ba Andipatori.

32 Mi bi kezë ma di gomo tine na ya ma ti ndinni mo ga kuyi 'benni donni ngi kileki mi go bi 'ba loma 'benni mi Yerosalema. Ya ma do kosani naga nima na kari nduwë ti Polo

33 komo Kayisariya. Kina lije kari ki'di waraga tonë ngi zi turu bo doyayi Pelika koto ti Polo.

34 Pelika ideki waraga nima kina bo kititi Polo, bo iya te, "Öyö yi mi doyayi ma yala?"

Polo iya te, "Öyö ma mi doyayi 'ba Kilikiya."

35 Tine Pelika iya te, "Odo bo kusus yi naga nima komo 'deni na 'jaa ti moma kori 'ba lende 'bi."

Kina bo ki'di bo kanya ngi koloma toda bi ro Polo di mi rö ame bo dolinjo Erode kubö 'deni molo ne.

24

Yudayi Ususu Pɔlo

¹ Di pötö tō'dō dɔ muyi tine na bɔ dɔ bɔ akumu Ananiya ni ti ya ma löbu mɔtɔ ga kozi ngi kari Kayisariya ti bɔ kpa kitigɔ 'ba burë mɔtɔ kidëki möyi mo rɔ Tërutulö. Lijë ari kusus Pɔlo zi turu bɔ dɔyayi nima rɔ Pelika ne.

² Kina ɔdɔ ko'de Pɔlo 'deni tine na Tërutulö kebe ngi tiyëti gɔ susu 'ba rɔ Pɔlo zinni, iya te, "Nere ze, akikali 'bi rɔ mbëmbë, ame laka ko'dɔ 'bi ko'de loma dɔ kilëyi 'deni zize nbö kɔmɔ kɔɔ konzi.

³ Ze nburu ti mi këyi gɔ nere ko'dɔ 'bi ame ko'de lende laka 'deni kulöwö zize ne. Dileki yëe'di ziyi rɔ mbëmbë.

⁴ Ne kinza mirasi kada 'bi dë kulöwö. Moma'jo roma ziyi 'dɔ kuwö lende mbowa ze nime ti mi këyi.

⁵ Bɔ nime dikali bɔ rɔ bɔ dɔ kirasi. Bo i'di bilaka ze ga 'ba Yudayi ko'dɔ ayayi 'deni pili kote mi dɔyayi. Kina bo na gbï rɔ bɔ dɔ ya ma tönë ga didëkike rɔ bilaka 'ba Nazareta ne.

⁶⁻⁷ Bo o'dɔkɔ tirasi rɔ löbu 'ba Boko'ba ame mi Yerosalema ne. Gɔ kö'du mo na me dinda'ba bo.

⁸ ɔdɔ kititi kpa bo ni ëddi kikali ngi gbï wa naga nime dususu bo gɔmo ne pili rɔ ma laka."

⁹ Lende nime Tërutulö këdi kiya te ne na Yudayi ma laki kuti ngi pili gɔmo kiya te, "Ngi rɔ ma laka."

¹⁰ Kina Pelika ki'di Pɔlo ngi kënyi tɔrɔ 'dɔ kilende. Pɔlo iya te, "Nere ma, mikali yi rɔ bɔ dɔ kititi 'ba burë mbiri dɔ bilaka ze ga mi kɔmɔ kɔɔ konzi. Ma tɔne ti mi këyi tiyëti gɔ lende ma ziyi.

¹¹ ɔdɔ kititi bilaka pele gɔ lende ma lijë ti kiya gbï ziyi kɔzɔ a nime te, tō'dō 'ba kada ame mari yimo to'dɔ mötu zi Boko'ba mi Yerosalema ne gba nge dɔ 'butë dɔmoriyö.

¹² Ya naga nime lijë o'ja ma dë du te to'dɔ kowasa ti bɔtɔ ma kɔtɔ mɔtɔ di mi rɔ löbu 'ba Boko'ba. Kina lijë o'ja ma dë gbï ti'di bilaka ko'dɔ ayayi di mi rɔ 'ba mötu mɔtɔ ala di mi gawo.

¹³ ɔtɔ mɔtɔ ame ngi gɔ kileme susu 'bënni nima rɔ ma laka ne inza du te.

¹⁴ Lende ma kodɔrɔ mo na nge me. Mëdi moja laja 'ba Boko'ba ma 'bu ze löbu ga 'ba Yudayi pili koro ti tösö gɔ kori 'ba Yësu. Kina me lijë ya naga nima iya te kori nime rɔ ma kënyë. Ne ma 'bama mi'di dɔma 'deni pili gɔ lende ame ga kugu mi buku 'ba kö'du ki'di 'ba Boko'ba gbï ti buku 'ba bɔ kumë lende abo ga.

¹⁵ Kina me mëdi 'deni rɔ toda dɔ kada 'ba tako 'ba Boko'ba toja bɔ lende laka ni kpaki ti bɔ lende kënyë yaga di mi tölë, gbï kɔzɔ ame lijë ya naga nime këdi rɔ toda dɔmo ne.

¹⁶ Gɔ kö'du mo na mogbɔ roma 'deni mö'bö tēdi rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba gbï kɔmɔ bilaka lesi.

¹⁷ Di pötö kɔmɔ kɔɔ konzi ame ga mo'dɔ nbö rɔ ma kɔwɔ di rɔ Yerosalema ne na me mileki to'de girisi zi bɔ lisa ze ga gbï ti'di kpa közi mi rɔ löbu 'ba Boko'ba.

¹⁸ Kina me ya naga nima kari ko'ja ma di yayi ko'ja mo'dɔ dölëti 'ba ti'di roma rɔ ma kɔpɔ kɔmɔ Boko'ba 'deni. Tine tindi 'ba bilaka ɔtɔ inza du te tō yayi, kina ayayi ɔtɔ inza gbï. Yudayi mɔtɔ ga ame di Asiya ne ëdi gbï yayi.

¹⁹ Ne ɔdɔ kiya te lijë ko'dɔkɔ tususu ma i'di lijë kako kusus ma kömöyi bine.

²⁰ Ne ɔdɔ kinza tara lijë ame ga bine ne ti kiya ziyi ɔdɔ kiya te lijë ko'ja ama kënyë mɔtɔ ra di mi lende ma ame lijë koloma rɔ toma kori mo di mi kpa kotɔtɔ 'bënni ga ne.

²¹ Mɔtɔga lende kɔtɔ nime na ti lijë kusus ma gɔmo ziyi, ame miya te, 'Eddi ko'dɔke burë ma tɔne gɔ lende nime mikali tɔdɔ 'ba töku di mi tölë këdi rɔ ma laka ne.' "

²² Tine Pelika uwö kori 'ba lende 'ba Yësu 'deni mɔlo laka. Kina bo kënyi ngi tɔrɔ këyëyi lijë gba kinza kodɔrɔ bicï lende nima. Bo iya te, "ɔdɔ Lusïya bɔ dɔ bɔ kanya nima kömö tine na 'jaa ti monɔgɔ lende nime."

²³ Kina bo ki'di bɔ këlu ngi 'dɔ konɔgɔ gɔ Pɔlo, tine kola koloma rɔ

dɔ ngölö kinza kota gɔ lɛpi bo ga dɛ di bi tako tori bo.

Pɔlo Ɔɔ Kɔmɔ Pelika Ni Ti Durusila

²⁴ Di pötö tɔ'dö dɔ ndö tara na Pelika ni kari ngi ti 'ja abo Durusila ame rɔ Yudayi ne koja laja gɔ Pɔlo 'dɔ kako zinni. Bo oje mbili bo gɔ ma Pɔlo kedi kiya lende 'ba ti'di dɔ gɔ kö'du 'ba Yesu.

²⁵ Kina Pɔlo koloma ngi rɔ tiyɛti lende 'ba tedi rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba ti togbo dɔ yida rɔ gbi ti lende 'ba tako 'ba Boko'ba bi to'dɔ burɛ 'ba dɔliɲɔ nime kada mɔtɔ. Lende nime i'di Pelika ngi kedi rɔ tikere. Bo iya te, "Ari tötɛ, ti moja laja 'jaa göyi tako tilende tɔ ɔdɔ kiya te medɛ le."

²⁶ Bo omeri 'ba bo tɛgɛ mɔtɔga Pɔlo ti kugö kɔmɔ bo ti girisi. Kina bo koloma ngi nduwɛ toja laja gɔ Pɔlo tako tilende ti bo.

²⁷ Mi riyö 'ba kɔɔ ma di pötö lende nime na bɔ mɔtɔ kidɛki rɔ Pɔrokiyo Peseto kinda'ba kitɛ 'ba turu 'ba dɔyayi nima ngi 'bato di pötö Pelika. Tine Pelika o'dɔkɔ 'dɔ Yudayi kedi ti mi keyi rɔ bo. Gɔ kö'du mo na ki'di bo ngi kola Pɔlo kinza tope mo yaga mi kada nima.

25

Pɔlo Iteri Tonɔɔ Turu Ma Löbu

¹ Di pötö tɔ'dö dɔ mota 'ba tömö abo 'ba Peseto mi dɔyayi nima na bo kënyi di Kayisariya yayi kari Yerosalema.

² Kina löbu 'ba bɔ akumu ni ti ya ma löbu 'ba Yudayi mɔtɔ ga kari ngi tususu Pɔlo zi bo.

³ Lijɛ olo'ba rönni zi bo 'dɔ bo ki'di mi bo keyi rönni bo koja Pɔlo kari zinni Yerosalema. Lijɛ iya tara römöyi lijɛ ususu kpenni 'deni 'dɔ tupö Pɔlo di gɔ kori.

⁴ Tine Peseto iya te, "Edi rɔ toda bi rɔ Pɔlo mi Kayisariya, kina me ma gbi medɛ mo'dɔ tari yayi.

⁵ Ɔdɔ bo kirasi lende mɔtɔ i'dike löbu 'ba dɔye ga kari tɔ 'dɔ kusus bo zö di yayi."

⁶ Ne tine bo oloma titi ko'dɔ tɔ'dö kɔzɔ dɔ modɔmota gbi aa kɔzɔ dɔ 'butɛ ni tara kina 'jaa bo kileki Kayisariya. Mi bi kezɛ ma di gɔmo na bo kari koloma ngi mi bi 'ba burɛ kidɛki Pɔlo 'dɔ ko'de kako zi bo.

⁷ Kina ɔdɔ Pɔlo kɔmö 'deni tine löbu 'ba Yudayi ame ga kako di Yerosalema ne ënyi kɔrɔ ngi kuru bo tususu bo ti lende konya ame ga rɔ ma kënyɛ ne. Tine lijɛ ikali dɛ ma 'dɔ ti'di susu 'benni naga nima kedi rɔ ma kodɔrɔ.

⁸ Kina Pɔlo kënyi ngi tiyɛti gɔ kö'du ma 'ba bo. Bo iya te, "Moro kö'du ki'di 'ba Yudayi pili kinza to'dɔ wa ma kënyɛ mɔtɔ. Mirasi rö löbu 'ba Boko'ba dɛ gbi, kina mo'dɔ ya tɔ dɛ gbi ti bɔ dɔliɲɔ ma löbu 'ba Romo."

⁹ Peseto o'dɔkɔ 'dɔ mi Yudayi këyi rɔ bo. Gɔ kö'du mo na bo kileki kiya zi Pɔlo, bo iya te, "Ti kutɛ dɔ tari Yerosalema 'dɔ mari mo'dɔ burɛ 'bi di yayi?"

¹⁰ Pɔlo iya te, "Gɔ bi 'ba burɛ 'ba bɔ dɔliɲɔ ma löbu 'ba Romo na me, o'dɔ burɛ ma ngi bine. Ikali gbi laka mirasi wa ma kɔtɔ mɔtɔ te dɛ du zi Yudayi.

¹¹ Ne ma kiya te medɛ mirasi wa mɔtɔ ame 'dɔ kupö ma gɔmo ne ra dɛne minza moma'jo rɔma ziyi 'dɔ tɔmɔ ma di mi tölɛ nime. Wa naga nime lijɛ kusus ma gɔmo ne, ɔdɔ kiya te kinza rɔ ma laka kinza bɔto ki'di ma dɛ zinni. Moma'jo rɔma zi bɔ dɔliɲɔ ma löbu 'ba Romo na 'dɔ kodɔrɔ bici lende ma nime."

¹² Kina Peseto ni koloma ngi rɔ tilende gɔ kö'du mo ti ya ma kedi ki'di lende zi bo naga. Bo ileki kiya zi Pɔlo, bo iya te, "Ele, ni na me koma'jo röyi 'deni 'dɔ bɔ dɔliɲɔ ma löbu 'ba Romo kodɔrɔ bici lende 'bi. Ti kari gbo zi bo."

Burɛ Rɔ Pɔlo

¹³ Mi tɔ'dö dɔ konzi di pötö lende nime na nɛre Agoripa ni ti lɛmi bo Bërunikɛ kako Kayisariya yayi tumötö Peseto.

¹⁴ Kina ɔdɔ lijɛ koloma 'deni kigabi yayi tine, Peseto iyɛti gɔ lende

'ba Pɔlo zi Agoripa. Bo iya te, “Bo mɔto Pelika ki'di molo mi maboso edi gba bine.

¹⁵ Tönë mari Yerosalema ne löbu 'ba bo akumu ni ti 'ba Yudayi ni ususu bo zö tégë 'do modɔ karama do bo.

¹⁶ Tine mileki domo zinni miya te dölëti 'beze 'ba Romo o'doko bilaka mo kedi bi koto ti bo susu 'ba ro bo 'do bo kiyeti lende ma 'ba bo gbi. Kina gbi di'di bilaka mo de titi ro yawa zi bo kusus bo naga nima kinza ma ko'do titi kozo a nime.

¹⁷ Kina me mileki mako bine micayi de kpe, mi bi kezë ma di potö mo na mari ngi moloma mi bi 'ba burë midëki 'do ko'de bo nima kako zö.

¹⁸ Momeri 'bama miya te motoga bo susu 'ba ro bo naga nima ti kusus bo go lende kënyë ma bo ko'do. Tine lijë o'do de yo.

¹⁹ Lijë oloma za ro togba kpenni go lende abo go kö'du 'ba motu ko'do 'benni to ne ga ti lende 'ba bo moto ro Yesu köle 'deni molo, tine Pɔlo iya te edi gba ro ma kididi.

²⁰ Bi 'ba tikali lende mo ilikö za doma. Mititi bo miya te odo bo ti kuti do tari Yerosalema 'do mari mo'do burë abo di yayi.

²¹ Ne tine bo ititi ma 'do mi'di bo kanya koda bi ro bo nbö 'do bo dolinjo ma löbu ze 'ba Romo na go kodoro bici lende abo nime. Kina me mi'di bo kanya 'deni kedi ro toda bi ro bo koda kada mo 'do moja bo kari zi bo dolinjo ma löbu.”

²² Agoripa iya te, “Ma gbagba ma mo'doko tuwö kpa bo.”

Peseto iya te, “Eddi kuwö kpa bo 'deni 'basi tilëndö.”

To'de Pɔlo Komɔ Agoripa

²³ Mi bi kezë ma di gomo na nere Agoripa ni ti Berunikë kënyi ngi tari mi bi 'ba burë. Tine na bilaka kebe ngi pili tilëlu lijë. Kina lijë kari ngi ti bo do bo kanya ni ti turu 'ba do gawo ni kodo mi rö 'ba kpa kototo. Kina Peseto ki'di ngi 'do ko'de Pɔlo kako koro komönni yayi.

²⁴ Bo iya te, “Nere Agoripa kpaki tiye kpe ya ame ga tize bine ne, ongoke bo nime. Bo na Yudayi ame ga pili mi Yerosalema ti ame ga bine ne konyo monda mo zö. Kina lijë pili kulöri ngi timo, tégë ola bo de kpe konyo kpa bo.

²⁵ Ne 'bama mo'ja wa moto ame ngi bo ko'do 'do kupö bo gomo ne de. Kina me bo oma'jo ro bo 'deni 'do bo dolinjo ma löbu ze 'ba Romo na go kodoro bici lende mo. Miteri toja bo kari,

²⁶ ne lende 'ba ro bo moto ame ngi mo'ja 'do mugu mi waraga zi bo dolinjo ma löbu ne inza du te. Kina me mo'de bo 'deni tone kako komoye. Tine ma do kiteli mo mo'de bo komöyi, nere Agoripa, 'do toma kori 'ba lende abo laka 'do ki'di mikali wa ame go mugu mi waraga zi bo dolinjo ma löbu ne.

²⁷ Go meri 'bama bine toja bo maboso kari ro ma sari kinza wa ma kiyeti go susu 'ba romo ele de.”

26

Lende 'Ba Pɔlo

¹ Agoripa iya zi Pɔlo 'do kiyeti lende ma 'ba bo. Kina Pɔlo kënyi ngi toro kiyeyi do közi bo kiya te,

² “Nere Agoripa, ma tone ti mi këyi römöyi ni na me 'deni medï miyëti go kö'du nime Yudayi naga nime kusus ma gomo ne ziyi.

³ Ni na ro bo kikali dölëti ze 'ba Yudayi pili ti kowasa mo ga. Moma'jo roma ziyi tuwö lende ma nime ti mi këyi.

⁴ Yudayi pili ikali go loma ma ame moloma tönë mi löngö bilaka ma ga ko'ja medï gba mbowa kina gbi mi Yerosalema ne.

⁵ Odo lijë ko'doko pele tiya mo ziyi lijë ti kiya gbi te, lijë ikali ma moloma mö'bö ro Parosi, kina ze Parosi ni na gbi ro bo tö'bö togbo roze kinza tiyeyi mi kö'du ki'di 'ba Boko'ba ro do kiteli di do bilaka ma laki.

⁶ Mi'di doma nburu kö'bö go wa tönë Boko'ba kiya to'do mo zi 'bu ze löbu ga ne. Go kö'du mo na me 'do

ki'di ko'de ma tōne mi gō bi 'ba burē nime.

⁷ Rō ma laka bilaka pili 'ba dō gōli 'butē dōmoriyō ze naga nime ogbo rōnni 'deni tumōtu Boko'ba rō gō bi kēzē pili 'dō lijē ko'ja wa ame bo kēdi ko'dō ne kada mōtō. Kō'du 'ba wa naga nima na Yudayi naga nime kebe kususū ma gōmo.

⁸ Kpe bilaka lesi, gō wa'di na ko'dōkōke dē ti'di dōye gō lende 'ba Boko'ba nime bo ki'di tōku kēnyi kōdō yaga di mi tōlē ne?

⁹ Ma tōnē mōlo bine momeri miya te ma laka mo na zō 'dō moworo ti bō ki'di dōnni gō lende 'ba Yēsu 'ba Nazareta.

¹⁰ Kina moworo 'deni tōnē tinni tonḡbenḡbe lijē di mi Yerosalema. Bō dō bō akumu i'di kōzi kakpa mo zō moloma toboso bilaka ma konzi 'ba kanisa. Mi kada ma kōdō karama 'ba tōlē dōnni naga mēdi gbī teyi yayi tuti gōmo.

¹¹ Mō'bō nduwē todō gomō rōnni di mi rō 'ba mōtu pili 'dō ki'di lijē kola gō ti'di dōnni gō lende 'ba Yēsu. Yimō ata ngi rōnni rō mbēmbē moloma tozi gōnni kpaki kebe mi gawo ma lōwō naga tinda'ba lijē.

¹² Gō kō'du mo tine bō dō bō akumu ni i'di kōzi kakpa zō 'dō tari to'dō mo gbī tara di Damaseke.

¹³ Tine di gō kori yayi 'deni mi zana kada na mo'ja bi kōpō ame kōbō kiteli kada ne ngi kunyi kako di mitorō kiyōpō bi toko yaga di rōze ti ya ame ga tō ne.

¹⁴ Kina dila'ba ngi pili bēri. Tine muwō birō kilende zō rō kpa Yudayi kiya te, 'Solo, Solo, gō wa'di na kēddi koworo kulōwō todō gomō rōma teyi? Gō wa'di na ni kēdi kōdō gomō rōyi ngi kōzō sa ame kirēri rōni kēdi komba pele ko'dōkō tari dē ne tara.'

¹⁵ Miya te, 'Nere, ni yē mo na?'

Bo iya te, 'Ma na rō Yēsu ame kēdi koworo kulōwō timo ne.

¹⁶ Tine ēnyi kōrō tōrō, mileme rōma 'deni ziyi tōne ti'di yi rō bō laja bō tūyētī wa naga nime ko'ja ne zi bilaka gbī ti wa ma mēdi mileme ziyi.

¹⁷ Ti mōmō yi di zi ya e'be ye ga gbī di zi bō lōwō. Mēdi moja yi kari zinni

¹⁸ tiyōpō kōmōnni, tileki lijē di mi bi kōlu 'ba Satani kako mi bi kōpō 'ba Boko'ba. Lijē ti ki'di dōnni 'deni ngi gō lende ma. Kina Boko'ba ti kola lijē ngi gō lende kēnyē 'bēnni ga kōdō'bō lijē ti ya mōtō ga ame bo kigeli 'deni rō 'ba gbagba bo ne.'

¹⁹ Nere Agoripa, wa nima kileme rōni zō di mitorō ne milagi dē tuwō dōmo.

²⁰ Mari ngi misaki tiya lende 'ba Boko'ba titi dōgba mi Damaseke kebe mi Yerosalema gbī kote mi dōyayi 'ba Yudayi pili gbī zi bō lōwō. Miya 'deni zi bilaka pili 'dō koto dōnni di mi lende kēnyē 'bēnni ga kako kuwō dō Boko'ba, kina gbī 'dō to'dō wa ame ga gō kileme dō koto 'bēnni ga di mi lende kēnyē ma mōlo.

²¹ Gō kō'du mo na me Yudayi kindi'ba ma di mi reki 'ba rō lōbu 'ba Boko'ba ko'dōkō tupō ma.

²² Ne Boko'ba na me kokonyi ma ḡbō kōmō mi kada nime tōne ki'di ma tiya lende abo zi ya ame ga rō lōbu ni ne kpaki ti bilaka ma laki. Lende nime inza 'beri di gō ma tōnē Musa ni ti bō kumē lende 'ba Boko'ba ma mōlo naga kiya te ēdi ko'dō rōnni ne.

²³ Ame kiya te Kurisitō ame Boko'ba koja kako dōliḡo nime bine ne ēdi kombi gomō. Kina bo na ti kēdi rō dōndende 'ba tōdō 'ba tōku di mi tōlē 'dō koyi kori 'ba didi zi Yudayi pili ti bō lōwō."

Peseto Embe Dō Pōlo

²⁴ Gō lende nime Pōlo kiya te ne na Peseto kēnyi kembe ngi dō bo, iya te, "Pōlo, ni 'deni rō rumō. Tidēki waraga kulōwō uyi yi 'deni."

²⁵ Pōlo iya te, "Nere ma, minza rō rumō. Lende nime mēdi miya ne lende 'ba rumō na dē, lende ma laka na.

²⁶ Nere Agoripa pele ikali kō'du mo gbī kina me mēdi miya 'deni zi bo rō dō ḡgōlō. Mikali ngi bo uwō

lende mo ga 'deni pili römöyī o'do rōnī dē kebe go ngolo'bo.

²⁷ Nere Agoripa, nī nime i'di dōyī ngī go kō'du 'ba bo kumē lende 'ba Boko'ba ma dōgba tōnē ga na? Rō ma laka mikali ngī i'di dōyī gōmo."

²⁸ Agoripa iya te, "Polo omeri 'bēyī iya te ti koco ma ngī welo mēdi rō 'ba Kurisitō?"

²⁹ Polo iya te, "Mititi Boko'ba 'do pele nge welo ala ndo yayi bo ki'di yi kpaki ti bilaka naga nima kēdi kuwō lende ma tōne ne kēdi rō 'ba Kurisitō gbī kōzo 'bama te, tine nge kinza zingiri nime."

³⁰ Kina Agoripa ni kēnyī ngī tōro ti Peseto ti Bērunikē ti ya ame ga tinnī yayi ne tōdo yaga.

³¹ Bilaka naga nima pili oloma rō tiya mo rō go rōnnī, iya te, "Bo nime o'do wa mōto ame ngī 'do kupō bo ala koboso bo gōmo ne dē."

³² Tine Agoripa ileki kiya zi Peseto, iya te, "Ma kiya te Polo koma'jo rō bo dē 'do bo dōliṅo ma löbu 'ba Romo na go kodoro bīci lende abo nime dēne 'do kope bo ka ngī yaga."

27

Tari 'Ba Polo Romo

¹ Kina odo Peseto ko'doko 'deni 'do toja ze kari Romo tine, bo i'di Polo ni ti bo maboso mōto ga ngī zi bo kēlu mōto kīdēki rō Yuliyō 'do ki'di kēki mī sorope ma löbu koto Italiya. Bo nima na rō bo dōtumu 'ba bo kanya ma kīdēki rō "Bo kanya 'ba Bo Dōliṅo ma Löbu."

² Bo o'ja bo sorope mōto ga 'ba Adaramota kēdi ko'do tari mī gawo mōto ga ma mī dōyayi 'ba Asiya. Kina bo ki'di ze ngī dēki mī sorope 'bēnnī nima. Aritaroko bo Makedoniya di mī gawo 'ba Tesalonika ne ēdi gbī tize yayi.

Dēnyī ti sorope di mī dōyayi 'ba Yudayi yayi.

³ Mī bi kēzē mōto na dari dōmō ngī Sidona. Tine Yuliyō ti mī kēyī abo ola Polo ngī kari zi pōri bo ga ame yayi ne go kokonyi bo ti wa ma bo kēdi rō leri mo naga.

⁴ Kina dēnyī ngī di Sidona yayi ti sorope nima tine lili i'di tome ngī rō ma kusē kako di komoze. Go kō'du mo na dopa ngī kebe ngila Kupuriyō.

⁵ Di yayi na dari rō mī zana mini löbu diteli dōyayi 'ba Kilikiya ni ti Pambuliya, dari dōmō mī gawo 'ba Mura mī dōyayi 'ba Lukiya.

⁶ Di Mura yayi tine na Yuliyō ko'ja bo sorope mōto ga kako di Alesandora kēdi kari Italiya, kina bo ki'di ze ngī dēki mī sorope nima.

⁷ Kina dēnyī ngī di yayi ti sorope nima tine lili oloma ngī rō tome rō ma kusē kako di komoze. Kina dari ngī nduwē ndo do'do tō'do do konzi ṅbō dōmō ṅgosi ngila dōliṅo 'ba Kinido. Lili nima ola bi 'ba tari dōgba dē kpe zize, na dugōgō ngī diteli go bi mōto kīdēki rō Salomone dari nduwē kebe do kapa dōyayi 'ba Kurētē.

⁸ Dokoko rōze ngī nduwē rō gomo ṅgosi kebe do kpa gōtō ṅbō dōmō go bi mōto kīdēki rō "Kpabōṅi ma Laka," ṅgosi ngila dōliṅo 'ba Laseya.

⁹ Kina doloma digabi ngī yayi. Kada 'ba kpa koro 'ba Yudayi kote rōnī, kina nyepe 'ba lili ma kēnyē 'ba ṅgere ti sorope na 'deni. Polo iya zi bilaka naga nima mī sorope yayi ne, iya te,

¹⁰ "Rō ma laka gomo ma löbu ēdi ko'do rōnī mī ṅgere ze 'ba tari dōgba di bine. Akombi 'ba mī sorope pili ēdi kirasi rōnnī. Sorope ti kotopa 'deni kina tōlē ti kēdi gbī bi mo zize."

¹¹ Ne tine bo do sorope nima ti bo kugē mo oco ngī nduwē zi Yuliyō 'do ki'di ṅjē kari kinza bo ki'di do bo dē go lende 'ba Polo nima.

¹² Kpabōṅi mo nima inza rō go bi ma laka ame 'do sorope ma löbu koloma teyi mī kpa dōlili. Ya ma konzi mōto ga o'doko tēnyī di yayi tari ti sorope nima kina kiyōzo ngī tokoko mo 'do kari Pōnikisi go koloma yayi mī kpa dōlili nima. Pōnikisi na ti kpabōṅi 'ba sorope ma

löbu mɔɔ 'ba dɔyayi 'ba Kurëtë teyi, kapa kari dɔ tɔɔ.

Piwu Ti Mini Kikagba

¹³ Kpa lili ma kembe nima oke rönï 'deni kola nge rɔ tome dɔziliwawa kako di dɔ ro'ɔ. Kina bɔ sorope naga nima omeri tégë mɔɔga ti dari dömö timo n̄bô Pönikisî. Kina lijë koto yamo kirindî ma kosi sorope rɔmo nima ngî tɔɔ. Dënyî di yayi dari nduwë ngɔsi kebe dɔ kpa götö.

¹⁴ Ne mbowa tine yɔ na lili ma kënyë rɔ dɔ kiteli ki'di ngî tome kako di dɔyayi. Ama na 'deni rɔ lili ma tönë kidëki möyî mo rɔ Yurakulö ne.

¹⁵ Iyaya sorope ngî ki'di dikali dë kpe todɔɔ kpamo, kina dola ngî gbo zi lili kukpirî timo.

¹⁶ Dari dömö ngɔsi ngila döötü 'ba Kawoda tine na kikëtî lili 'jaa mbowa di rɔze. Kina doloma ngî rɔ topi rɔze gɔ sorope ma titi ame kosi bicî sorope ma löbu nima ne toto mo tɔɔ.

¹⁷ Kina doto ngî tɔɔ mi sorope ma löbu kinza kɔnzü ra mi mini. Bɔ sorope naga nima olo yoki sorope löbu nima ti kabi 'dɔ ki'di kitigɔ. Tine lijë ere kinza lili kitinjî sorope nima ra kari ku'bë rönï yoki tungulu 'ba yayi lida ame ga mi mini ngɔsi ngila dɔyayi 'ba Libiya ne. Gɔ kö'du mo na lijë kuröbö bɔngɔ ngî dɔ sorope löbu nima 'dɔ lili kitinjî kuyî kpamo timo. Kina sorope nima kiyökö ngî nduwë kari tara.

¹⁸ Tine lili nima ö'bö ngî nduwë tome rɔ ma kënyë kuwiti sorope. Mi bi kězë ma di gɔmo na bɔ sorope naga nima kisasi ngî rɔ tu'du akombi mɔɔ ga gɔ mini.

¹⁹ Mi bi kězë ma di gɔ ama tine, na lijë koloma ngî tu'du wa ame ga pele rɔ 'ba to'dɔ ndobo 'ba sorope timo ne gɔ mini.

²⁰ Do'dɔ tö'dö 'deni dɔ konzi kinza ma do'ja kinë kada ni ti këlu. Lili ö'bö ngî nduwë tome rɔ ma kembe, domeri 'beze diya te dinza dɔmo kpe di közi tölë 'ba mini nima.

²¹ Kina ɔɔ bilaka 'ba mi sorope koro rönni 'deni n̄bô kɔzɔ tö'dö dɔ ndö tara kinza tonyo ɔtɔ tine, Pɔlo ënyî tɔɔ kiya zinni, iya te, "Ma kiya te këddi kuwöke dɔma ra 'dɔ dolomake tötî Kurëtë dëne gomɔ ma kɔzɔ a nime te inza ko'ja ze, dëne gbî wa 'ba mi sorope inza kikali tari gɔ mini.

²² Ne mi'di ame ziye 'dɔ kolomake ti mi këddi. Rɔ ma laka bɔtɔ ma koto mɔɔ di mi löngö ye nima bina inza köle mi mini nime. Sorope na nge ti kotopa ë'bëni.

²³ Römöyî ma bɔ laja abo 'ba Boko'ba na kina bo na gbî mëdî mo'dɔ mötu zi bo, na me malayika abo kako kileme rönï zö ti korɔndo ene kilende zö,

²⁴ iya te, 'Pɔlo, kinza kere dë kpe. Boko'ba ëdî ki'di yi kiyëtî lende 'bî kɔmɔ bɔ dɔlinɔ ma löbu 'ba Romo. Bo Boko'ba ti ki'di minî këyî röyî kpaki ti ya ame ga pili mi sorope tiyî bine ne, ki'di ye kɔmɔke di közi tölë 'ba mini nima.'

²⁵ Kina me miya 'deni ziye, olomake ti mi këddi. Mikali ngî rɔ ma laka lende 'ba Boko'ba ëdî ko'dɔ rönï kɔzɔ ame kiya rönï zö ne tara.

²⁶ Tine lili ti kome sorope ze nime ku'bë rönï yoki döötü kotopa yaga."

²⁷ Kina ɔɔ lili kuwiti ze 'deni n̄bô tö'dö dɔ 'butë dɔmosowɔ mi zana mini löbu tine, mi zana korɔndo 'deni bɔ sorope naga nima omeri tégë ti dömö 'deni ngɔsi ngila dɔyayi mɔɔ ga.

²⁸ Kina lijë kosi kabi yoki kulugbî döku ku'du tiyari mini timo. Tine lijë o'ja talo mo ëdî n̄bô kɔzɔ dɔkɔmɔ kumögu 'butë sowɔ tara. Di pötö mo ko'ja dari 'deni mbowa lijë o'dɔ gbî tara. Tine lijë o'ja talo 'ba mini ola 'deni dɔkɔmɔ kumögu 'butë mota.

²⁹ Gɔ kö'du mo na lijë ngî rɔ tikere mɔɔga sorope ti kari ku'bë rönï yoki döku. Kina lijë kosi kabi ame ga kudödu bicî sorope ne ngî yoki yamo kirindî mɔɔ ga sowɔ 'do ku'du mi mini 'dɔ kogbɔ sorope nima kinza kari. Lijë oloma rɔ

tulömu kpënni zi akoro 'bënni ga 'do ki'di bi kězë welo.

³⁰ Ya mɔto ga ame kedi ko'do ndobo mi sorope yayi ne o'doko tu'bögö rönni tiraṅa yaga. Lijë ope sorope ma titi tönë kudödu do ma löbu 'beze nima yayi ne koja ti kowe kari bëri mi mini tindëndë rönni timo 'do kiya te lijë edi ro tosi yamo ma kirindi kano sorope nima togbo mo bëri.

³¹ Tine Pölo ënyï kiya zi bo kanya naga nima ti bo kèlu 'ba dönni, iya te, "Odo ya naga nima koloma dë tize mi sorope bine dinza domoke di közi tolë 'ba mini nime."

³² Kina bo kanya naga nima koke kabi 'ba sorope ma titi nima ngi kola kari go mini.

Sorope Kotopa

³³ Mi kano go bi 'deni tine na Pölo kebe ngi ro toco mi kèddi zi bilaka 'ba mi sorope naga nima pili 'do konyo kpënni. Bo iya te, "Tö'dö mo 'deni ṅbö do 'butë domosowo ame kö'böke ngi ro meri kinza tonyo oto.

³⁴ Milende ziye tōne, i'dike miye kèddi konyoke kpeye 'do komoke roye di kpa közi tolë 'ba mini nime. Ro ma laka miya ziye boto ma koto mɔto inza kolë mi mini nime."

³⁵ Kina bo kogba mangolo'bo ngi bo ko'do yë'di mo zi Boko'ba di komo bilaka naga nima pili. Bo onye mangolo'bo nima, bo konyo.

³⁶ Kina doki'di bilaka naga nima kolodo 'jaa ti bëri tonyo akonyo.

³⁷ Dëdi pili kuluku muyi kodo domo 'butë riyö döomu dookoto (276) mi sorope nima yayi.

³⁸ Di pötö lijë konyo kpënni 'deni kitëkpë tine, na lijë koloma ro titiṅi nyönyu ame ga sorope löbu nima kombi ne go mini 'do ki'di kitëwu kiyökö mbowa toro do mini.

³⁹ Kina odo go bi kedi kězë 'deni tine bo sorope naga nima o'ja kpa götö kinda, ne tine lijë ikali dë ala doyayi ma yala ga na. Lijë o'ja bi kugö 'ba mini löbu kinda ti do yayi lida teyi. Kina lijë ko'doko 'do toto sorope löbu nima kari kidëyi yayi.

⁴⁰ Kina lijë koke kabi 'ba yamo kirindi tönë ga kogbo sorope timo bëri ne ngi kola könzu bito mi mini yayi. Lijë ileṅo rönni ngi ndö ti ngëri 'ba tukpötu sorope 'do tuyi kpamo timo. Kina lijë kuröbö böṅgo ngi toro do kano sorope nima 'do lili kitiṅi gomo kari kpa götö.

⁴¹ Tine sorope nima ari kilaka ngi do yayi lida mɔto mi zana mini. Kano mo usu rönni mi yayi lida kola bi 'ba tari dë kpe teyi. Kina tirindi 'ba mini ma kedi kikagba kotopa do kapa sorope ma yi'böwu ngi.

⁴² Bo kanya naga nima o'doko 'do tupö bo maboso me yaga kinza mɔto ga kele ra kari do kpa götö kirija.

⁴³ Tine Yuliyö bo dönni mo nima o'doko dë 'do Pölo kolë. Go kö'du mo na bo kota bo kanya naga nima ngi di bi tupö bo maboso naga nima. Bo i'di kö'du mo 'do ya ame ga kikali tele ne ku'du rönni kele dogba kari do kpa götö,

⁴⁴ kina 'do ya ma laki naga nima kulöli 'bënni rönni go pori ti ngëri ma kotopa di yoki sorope nima kozi 'jaa kari. Go kö'du mo na ki'di ze dömo ngi pili laka do kpa götö.

28

Tömö Melita

¹ Kina odo dari dömo 'deni laka do kpa götö tine, dikali go bi nima idëki möyi mo ro Melita.

² Bilaka 'ba doyayi mo nima o'do komo kele ngi doze ro mbëmbë. Toro edi ro ta'di ti bi këyi ro ma kënyë na lijë kulö'jö pa'do ngi roze konggo goze laka.

³ Pölo ari tunzö kpadondo todo mo komo pa'do, kina murë kodo ngi di mi kpadondo nima di zi bi kututu 'ba pa'do koga közi bo ngi kö'bö teyi.

⁴ Kina odo bilaka naga nima lijë konggo murë 'deni kikilö rönni kö'bö közi Pölo tara tine, lijë iya ro go rönni, tégë, "Dëmba bo nime ngi ro ma laka ro bo akupö ya? Bo omo di kpa tolë 'ba mini nime, kina me akoro kedi 'deni ro topi dokolo mo di ro bo, inza kola bo kpe komo."

⁵ Pɔlo iyaya murē nima ngī di kōzi bo kila'ba mī pa'do ko'do wētō ma titi mōto te dē gbī yō rō bo.

⁶ Tine ya naga nima ēdī gba toje kōmōnnī gō ma 'dō rō bo kō'bu ala mōtōga ti bo kila'ba ngī bēri rō tōku. Ne tine lijë oje kōmōnnī ngī tara wa ma kēnyē mōto o'dō rōnī dē zi Pɔlo. Gō kō'du mo na lijë kuyī tiya lende abo 'bōwu kiya bo rō sēgē tō ne ga.

⁷ Wōkilī 'ba dōyayi mo nima kīdēki mōyī mo rō Pubuliyō ēdī ti nyaka ngōsi ngila gō bi nima yayi. Kina bo kota ze ngī doloma rō nba liṅo abo nbo kada dō mota, bo ko'do kōmō kele dōze sowa.

⁸ Tine 'bu bo ēdī bēri dō rōkō'ō 'ba zēyī gbī ti mī kō'ō kēdī koti. Pɔlo ari kōdō gōmo rō yayi ki'di kōzī bo rōmo kititi Boko'ba 'dō kileṅo, kina kileṅo bo ngī.

⁹ Gō kō'du mo na bō rōkō'ō ma konzi 'ba mī dōyayi nima koloma ngī rō tōlo pili kako zize, kina kileṅo lijë ngī pili.

¹⁰ Lijë i'di kpa kōzī zize rō ma kēnyē. Mī kada ame dēdī do'dōkō 'deni tēnyī di yayi tari yīmo ne na lijë ki'di wa ame ga dēdī rō leri mo di mī liṅere ze nima ne ngī gbī zize.

Tēnyī Di Melita Tari Romo

¹¹ Dari dondōso ti bilaka 'ba Aleksandra mōto ga kēdī koloma tote kpa dōlili nima mī dōyayi nima yayi. Kina odo doloma 'deni do'do nyepe mota yayi tine, na dēki ngī tinnī kōto mī sorope 'bēnnī mo kīdēki mōyī mo rō "Roṅa."

¹² Kina dari ngī ti sorope nima nbo dōmō mī gawo 'ba Sarakosa dari do'do tō'dō dō mota yayi.

¹³ Di yayi na dēnyī ti sorope dari mī gawo 'ba Regiyo. Mī bi kēzē ma di gōmo na lili kisaki ngī tome rō ma laka kako di dō ro'ō kitīṅi gōze do'do tō'dō dō riyo na dōmō Putiyōli.

¹⁴ Di mī gawo nima yayi na do'ja bilaka 'ba kanisa mōto ga. Kina lijë kota ze ngī rō nba do'do tō'dō dō modōmoriyō liṅo 'bēnnī. Di yayi na dēnyī ti ndize tari nati tōmō Romo.

¹⁵ Kina odo bilaka 'ba kanisa ame ga Romo ne kuwō kō'du mo 'deni kiya te dēdī rō tako tine, lijë ari ngī turē dōze gō kōri. Ya mōto ga ondōso tize mī bi 'ba ndōgō 'ba Apiyo, tine ya mōto ga ondōso 'bēnnī tize di gō bi mōto kīdēki mōyī mo rō "Rō Mota 'ba Nba." To'ja kinē ya naga nima i'di mī kēddī ngī zi Pɔlo, na bo ko'do yēē'dī zi Boko'ba.

¹⁶ Kina odo dōmō 'deni Romo tine turu i'di Pɔlo ngī koloma gō bi ma 'ba bo 'beri ti bō kanya 'ba tonṅo gō bo kōto.

Pɔlo Ni Ti Yudayi Ma Romo

¹⁷ Mī tō'dō dō mota ma bo ko'do yayi na bo kose bilaka ma lōbu 'ba Yudayi ama ga yayi ne 'dō kototo rōnnī kako zi bo. Kina odo lijë kototo rōnnī 'deni zi bo yayi tine, bo iya te, "Lōndō ma ga, mo'do wa ma kēnyē mōto dē pele zi bilaka ze ga, mirasi dōlētī odo 'ba 'bu ze lōbu ga dē gbī yō, kina me bilaka 'ba Yerosalema kinda'ba ma 'deni ngī ki'di zi turu 'ba Romo.

¹⁸ Mī kada ma turu naga nime kōṅo ndī lende ma lijë o'ja mo'do wa ma kēnyē mōto dē 'dō kupō ma gōmo. Lijë o'dōkō 'dō tope ma yaga,

¹⁹ ne tine Yudayi naga nime 'dē iya te kope ma dē. Tine wa mōto inza kpe ma 'dō mo'do. Gō kō'du mo na me ki'di 'dō moma'jo rōma 'dō bō dōliṅo ma lōbu 'ba Romo na kōdōro bīci lende ma. Ne mo'dōkō dē tususu bilaka ze ga 'ba Yudayi zi bo.

²⁰ Gō kō'du mo na me mose ye 'dō ki'di mo'ja ye milende ziye. Oṅgōke zīṅiri ma kudōdu ma 'deni te. Wa tōnē ga Yisarele pili kēdī ti kōmō ki'di gōmo ne na me ko'do ma 'deni te gōmo."

²¹ Yudayi naga nima iya te, "Do'ja waraga odo ma kako di mī dōyayi 'ba Yudayi dōmōyī lende 'bi dē. Bōto ze ma kako di yayi ki'di kō'du mo zize ala kiya lende 'ba rōyī rō ma kēnyē zize inza gbī.

²² Wa ma dikali na nge rō ma bilaka 'ba dōyayi pili kēdī kiya lende

'be 'ba bilaka 'ba kanisa rɔ ma kényè. Do'doko yi 'do kiyèti gɔ lende 'bī zize."

²³ Kina lijè kose do tö'dö 'ba kada ma 'do lijè kako 'böwu zi bo teyi mo ngi. Mi kada mo nima na lijè kako ngi rɔ ma konzi mi gɔ bi nima bo kedi koloma teyi ne yayi. Kina molo mi kada nbö kömö mi korɔndo bo oloma ngi tiyèti lende 'ba nɛre löbu 'ba Boko'ba zinni. Bo i'di lijè komeri gɔ kö'du ki'di 'ba Musa gbī ti akugu 'ba bo kumè lende ma molo tönè ga 'do lijè kikali lende 'ba Yèsu laka.

²⁴ Kina ya mɔto ga ki'di dönni ngi gɔ lende abo nima, tine ya mɔto ga i'di è'bènni dönni dè.

²⁵ Di bi tita'ba 'bènni di yayi lende 'bènni ga oza mini ngi. Tine Pɔlo ileki kiya gbɔ zinni te, "Rɔ ma laka lende nime èdi 'deni kɔzo kö'du tönè Nyi Kɔto Laka 'ba Boko'ba kiya zi Yesaya gɔ kö'du 'ba 'bu ye löbu ga ne, ame kiya te,

²⁶ 'Ènyī kari kiya zi bilaka naga nima, "Ti kuwöke lende ma rɔ tuwö, tine inza kikalike 'jo 'ba lende mo. Ti konɔke rɔ tonɔ, tine inza ko'jake wa ma mēdi mo'do."

²⁷ Iya zinni tara römöyī kpa kori 'ba döku dönni idiri 'deni teyi. Mbili lijè u'bè 'deni kina lijè otomo kömönni 'deni gbī teyi. Ma kiya te kinza tara dène lijè èdi ko'ja ti kömönni, kuwö gbī ti mbili nni, lende mo kɔdo dönni gɔ lijè koto dönni kako zö 'do milenjo lijè.' "

²⁸⁻²⁹ Pɔlo iya zi bilaka löbu 'ba Yundayi naga nima, bo iya te, "Mo'doko ziye 'do kikalike Boko'ba i'di lende 'ba kori 'ba didi nime 'deni kuwöwö rōni gbī zi bo löwö, kina lijè na ti ki'di dönni gomo."

³⁰ Pɔlo oloma ko'do komo koo nbö riyö 'do mi rö 'ba topi gomo ti yamo. Bo ö'bö nduwè tuyè komo bilaka ame ga pili kako rɔ nba rɔ bo ne

³¹ gbī tiyèti lende 'ba nɛre löbu 'ba Boko'ba zinni, tiyandi kömönni gbī ti lende 'ba nɛre Yèsu Kurisitö. Mi loma abo nima bo iya wa naga nime pili rɔ do ngölö botɔ ota gomo dè.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma ROMO

¹ Ma Pɔlo bo ndɔbo 'ba Yɛsu Kurisitɔ ma Bɔko'ba kidɛki 'deni koweli yaga rɔ bo laja tuwɔwɔ laja laka abo nime.

² Laja laka abo nime na tɔnɛ bo kiya mɔlo ti bo kumɛ lende abo ga bine kugu 'deni mi buku abo ne.

³⁻⁴ Iya rɔni 'deni go lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ kole abo nɛre ze. Bo rɔ bilaka lesi di mi kupɔ Dawidi. Tine bo gbi kɔto laka rɔmɔyi ileme bo 'deni yaga ti tigo do kiteli rɔ kole 'ba Bɔko'ba mi tɔdo abo yaga di mi tolɛ.

⁵ Ti bo Kurisitɔ na me mo'ja mi keyi 'ba Bɔko'ba 'deni. Bo i'di ma 'deni rɔ bo laja 'ba Kurisitɔ 'do bilaka 'ba dɔliɔ nime pili ki'di dɔnni go lende abo kuwɔ do bo.

⁶ Kpe na me kodɔ'bo ye 'deni gbi yimo bine rɔ ma Bɔko'ba kidɛki 'deni rɔ 'ba Yɛsu Kurisitɔ.

⁷ Kina me medii mugu waraga nime ziye kpe ame ga pili mi Romo, Bɔko'ba kɔ'ɔ ye kidɛki ye 'deni rɔ bilaka abo ga ne. Lende keyi ti yeyi 'ba Bɔko'ba 'bu ze ti 'ba nɛre Yɛsu Kurisitɔ koloma kɔto tiye.

Tileki Yɛɛ'di

⁸ Ma dɔgba mo ti mileki yɛɛ'di titi zi Bɔko'ba ni ti Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze goye kpe pili rɔmɔyi le'jete dɔliɔ pili uwɔ lebii 'be ma ki'dike dɔye go lende abo 'deni.

⁹ Midɛki bo Bɔko'ba ame mo'do ndɔbo mo ti dɔki'di kɔto mi tuwɔwɔ laja laka 'ba kole abo nime ne bo kodɔrɔ bicii lende ma ame miya te mi motu ma pili mɔ'bɔ nɛburu tititi bo goye ne.

¹⁰ Mi akititi ma zi bo Bɔko'ba dɛne ti mi konji abo bo ki'di ma to kpe mari ziye yayi.

¹¹ Rɔmɔyi ma ngii bine ti meri mo rɔ mbɛmbɛ 'do mo'ja kinɛ ye 'do mi'di yeyi 'ba Nyi Kɔto Laka ziye titigo ye.

¹² Omba kina rɔ ame go kulu ze kɔto kitigo rɔ do riya mi ti'di doze go lende 'ba Bɔko'ba.

¹³ Ziye tikali mo laka, kpe lɔndɔ, medii mɔlo nime rɔ titeri 'do tari ziye yayi mi konzi tine amo to ne o'bɔ nɛburu rɔ tota ma di bi tari. Mo'dɔko 'do tototo dɔmo zi Bɔko'ba di mi lɔngɔ ye yayi gbi kɔzo ma mototo di mi lɔngɔ bo lɔwɔ ma konzi.

¹⁴ Rɔmɔyi ma medii ti mɔri 'ba ndɔbo nime gɔma tote mo mi lɔngɔ bo mi gawo ni ti ma kinza mi gawo kedii yi mɔkɔ, mi lɔngɔ bo akikali ni ti ma kinza kiyandi naga.

¹⁵ Go kɔ'du mo na medii mo'do teri mo kulɔwɔ bine go muwɔwɔ laja laka nime gbi ziye kpe ya ma Romo.

¹⁶ Laja laka nime ma 'bama lende mo aya dɛ rɔma rɔmɔyi kina rɔ tigo 'ba Bɔko'ba rɔ akɔmɔ wa di mi tolɛ zi ma ki'di dɔnni 'deni gɔmo naga, dɔgba mo 'deni zi Yudayi, kina me 'deni gbi zi bo lɔwɔ ni.

¹⁷ Rɔmɔyi timo na kileme ma Bɔko'ba ki'di bilaka lesi 'deni kedii laka kɔmɔ bo. Tine bo o'do 'deni nɛge go ti'di dɔnni go lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ, inza go a mɔto 'beri. Kina kɔzo ma tɔnɛ kugu mi buku 'ba Bɔko'ba ne tara, ame kiya te, "Lijɛ ame ga rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba go ti'di dɔnni go lende abo ne lijɛ na ti kedii ti didi ma laka."

Lende Kirasi 'Ba Bilaka Lesi

¹⁸ Ileme ya 'ba Bɔko'ba 'deni di mitɔrɔ ma kedii kako do bilaka. Rɔmɔyi lende kirasi ni ti lende kɛnyɛ 'bɛnni idimu do lende kodɔrɔ abo nime 'deni.

¹⁹⁻²⁰ Kori mɔto inza kpe zinni tupɛ rɔnni timo di yimo rɔmɔyi wa ame ga 'do tikali mo dɔmɔyi bo Bɔko'ba ne bo ileme 'deni yaga bi kɔrɔ zinni. Mɔlo di bi tisaki 'ba dɔliɔ nime wa mo tɔnɛ ga gbi ti tigo abo ame ko'ja kinɛ mo dɛ ne ileme 'deni yaga mi kinɛ ti wa ame ga bo ko'ba pili ne.

²¹ Lijɛ ikali bo Bɔko'ba ngii, tine lende koro ame 'do lijɛ ki'di kedii zi bo ala kileki yɛɛ'di zi bo ne na kinza 'bɔwu. Tine meri 'bɛnni ngii lipo yaga rɔ wa ma yawa, mi dɔki'di

rumö 'bënni mo naga ngi lo ti a 'ba bi kölu.

²² Ma di zinni tégè lijè bo lende kikali na, dëmba wa ga ka ngi ro rumö.

²³ Boko'ba ma nburunburu nime go lijè kilëlu ne lijè ola za, akoro ma kose ko'do kozo kinë bilaka lesi kozo kinë yali naga kozo ngoro ne na za lijè kebe tulömu kpënni teyi.

²⁴ Go lende do rumö 'bënni nime na ma Boko'ba kodo kpënni 'deni to'do lende kënyë nime ndörö mo koso kulöwö dönni ne go lijè kodo laña mi yida rönni ro go rönni.

²⁵ Lende kodoro 'ba Boko'ba lijè ebe kutë za yaga ti bëti. Wa ma Boko'ba ko'ba naga na za lijè kebe toja laja teyi tulömu kpënni teyi kola bo bo ko'ba mo tönë ame 'do bo na kilëlu bo ro nburunburu ne. Amini.

²⁶ Go lende ko'do 'bënni nime na me Boko'ba kodo kpënni 'deni todo laña rönni to'do a nima ndörö mo koso kulöwö dönni ne. 'Ja 'bënni ga ola tö'do ma laka mo tönë ti botoni ne za kari to'do lende ma do kilikö naga.

²⁷ Botoni mo ga 'deni gbï tara, ola 'ja yaga kebe za to'do ndörö go botoni lëpi. Botoni kebe za todo laña rönni go lëpi nni moto ga, kina ma kodo karama mo 'deni ngi dönni kozo ma lijè ko'do tara.

²⁸ Lijè bilaka ebe kola ti'di lende laka 'ba Boko'ba na go këdi dönni za yaga. Kina ma bo kodo kpënni 'deni mi do kirasi 'bënni mo tönë to'do wa ame ga dëne 'do ko'do dë ne.

²⁹ Minni 'deni ngi lo ti dokomali lende kënyë naga nime, mi kölu ni ti mi löbu ti mi kombi ti közi kasi ti 'diri ti 'bölu ti tuburu wa ti kore.

³⁰ Lijè ngi ro bo dokosi ro bo ti 'ja to'ji Boko'ba ro bo ro lëbë bo do kombi, bo döli, meri 'ba to'do lende kënyë na koso ngi lo minni lijè kuwö do bo köyö lijè ga dë yo.

³¹ Lijè ngi ro bo lende kënyë ma kinza kiya, lijè kikali dë kpe yo toro go kö'du ki'di 'bënni, lende 'ba boto o'de lisa dë kömönni ma titi te yo.

³² Lijè ikali ngi kö'du ki'di 'ba Boko'ba iya 'deni te bilaka ame ga

pili loma mo tara ne o'bo ngi 'do köle yaga. Tine lijè önyö dë nge go to'do wa naga nime, lijè ebe toco ya ame ga pili këdi ko'do gbï tara ne ngi yimo ro mbëmbë.

2

Ya 'Ba Boko'ba

¹ Ni nima këddi ko'do 'bëyi burë 'ba lëpi yi ga ngi tara ne ti kupë ma 'bëyi röyi tondo? Wa naga nime pili lijè këdi ko'do ne na ma dë gbï ni këddi ro to'do mo ne? Burë 'ba röyi na ma 'deni gbï këddi ro to'do mo.

² Ze dikalike 'deni Boko'ba ëdi ko'do burë 'ba bilaka pili ro ma kodoro go a ma kozo a nima tara.

³ Ne ni ma 'bëyi nime ko'do a nima gbï kebe 'böwu to'do burë 'ba lëpi yi ga gomo ne, ma komeri tégè ti kokpe di kpa ya 'ba Boko'ba?

⁴ Mi konmi löbu abo nime ti laka abo nime bo kö'bö nburu liya ne na kindiri? Ikali dë bo Boko'ba o'do mi konmi abo nima ziyi 'do koto yi mi do koto?

⁵ Ne go doki'di këddi ti minyi 'bi nima ototo kpa ya 'ba Boko'ba 'deni röyi mi kada mo ma bo këdi kako to'do burë 'ba bilaka ro ma kodoro.

⁶ Mi kada mo nima na Boko'ba këdi kopi bi gomo ro, moto 'bëyi ngi ziyi kozo ma ko'do tara.

⁷ Ya moto ga ame kö'bö to'do lende laka toma ro löbu ti lende koro ti didi abo 'ba Boko'ba ne, bo ti ki'di didi ma nburunburu ngi teyi.

⁸ Ne 'bënni 'ba boto lijè bo mi kombi kilagi lende laka ako'doko 'bënni ro lende kirasi naga nima ya abo 'ba Boko'ba na ti kodo dönni.

⁹ Gomo ti to'co 'ba yida ro na ti këdi zinni lijè bo lende kënyë naga nima, dogba mo do Yudayi kina gbï do bo löwö mo ga.

¹⁰ Tine Boko'ba ti ki'di ro löbu ti lende koro ti yëyi zi bo lende laka pili, dogba zi Yudayi mo ga kina gbï zi ma ro bo löwö ni.

¹¹ Römöyi bo Boko'ba o'do geli dë mi löngö bilaka lesi.

¹² Lijè ame ga pili ko'do lende kënyë kinza kikali kö'du ki'di 'ba

Boko'ba dë ne lijë ti kënyë ma 'bënni gbi ngi tara kinza ma ko'do go kö'du ki'di abo. Tine lijë ame ga ko'do ma 'bënni kö'du kënyë ngi di mi kö'du ki'di nime lijë kikali ra pili ne, ti ko'do burë ma 'bënni gbi go kö'du ki'di nime.

¹³ Römöyï bo kuwö kö'du ki'di ni na dë ro bo lende laka komo Boko'ba, tine nge ro ya ma ko'do mo ga.

¹⁴ Wa ame ga kö'du ki'di kose ne odo lijë bo löwö ni na koro ngi go dönni kinza ma kiya rönni zinni kina kileki ngi yaga ro lömu zinni.

¹⁵ Omba ileme wa ame ga kö'du ki'di kose ne ugu 'deni molo mi doki'di nni. Römöyï meri 'bënni ileme 'deni zinni lende ko'do 'bënni ma yala ga na ro ma laka kina ma yala ga na ro ma kënyë.

¹⁶ Kina ti kedï ngi tara mi kada mo nima Boko'ba kedï ki'di Yësu Kurisitö ko'do burë 'ba bilaka 'doyi teyi pele go meri ma kusu naga ne. Kina ro laja mo ame tönë mëdi muwöwö ne.

Kö'du Ki'di

¹⁷ Ne ni 'bëyï ma kiya röyï ro Yudayi mo nima këddi koloma ro komo kö'du ki'di 'ba Boko'ba këddi kubï göyï kulöwö, kiya röyï 'deni ro 'ba Boko'ba,

¹⁸ kikali ako'doko abo, kö'du ki'di abo kiyandi yi 'deni toza a ma laka di ro ma kënyë ne.

¹⁹ Iya röyï ro bo tokoko bo komo kölu, ro bi kopö zi ma mi bi kölu naga,

²⁰ ro bo kodoro go lende zi ma rumö naga, ro bo komo kiyandi 'ba kole titi. Iya röyï te ni 'deni mi kö'du ki'di kikali wa pili ti lende kodoro 'ba Boko'ba 'deni.

²¹ Ni bo këddi kiyandi lepï yi naga nima, ëddi kiyandi yi? Iya te lepï yi ga ko'do 'bögo dë, ne ni mo ëddi ko'do 'bögo?

²² Ni bo kiya te ko'do yëri dë mo tönë, ne ni ma 'bëyï o'do yëri? Ni bo ko'ji akoro nima, ëddi kolo a 'ba mi rö mo ga?

²³ Ni bo kubï göyï kulöwö ro bo toro kö'du ki'di mo tönë, ebe kirasi mi kö'du ki'di mo tönë 'böwu kuburu Boko'ba?

²⁴ Kina kozo ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Möyï Boko'ba uburu rönni 'deni mi löngö bo löwö go lende ko'do 'be."

²⁵ Tine ni mo nima o'do dölëti 'ba akilele 'deni ziyi? Odo koro kö'du ki'di 'ba Boko'ba akilele 'bi nima ti kedï ngi ziyi ro ma laka, ne odo koro dë ni 'ebi ka ngi ro ma kinza kilele.

²⁶ Odo bo ame kinza kilele dë ne na ko'do kö'du ki'di bo na ti kedï ro ma kilele komo Boko'ba.

²⁷ Kina ti lijë ma kinza dölëti 'ba akilele mi yida rönni tine lijë na ko'do kö'du ki'di mo naga nima kileme ye kpe ma kugu ziye mo kebe kirasike yimo naga ngi ro bo lende kënyë.

²⁸ Tëdi ro Yudayi ma laka mo inza di mi yida ro ma yaga nime ala go dölëti 'ba akilele,

²⁹ tine nge di mi doki'di ti meri laka mo ame ro ako'do 'ba Nyi Koto Laka ne. Inza ro 'ba kö'du ki'di. Kina akilëlu mo ako dë di zi bilaka lesi tine di zi Boko'ba.

3

Yudayi Na Kulöwö Ro Wa'di?

¹ Tine tëdi ro Yudayi na kulöwö ro wa'di? Kina wa'di ga na kedï kulöwö te go akilele?

² Omba a ma kulöwö ro do kiteli mo Boko'ba i'di lende abo zinni lijë Yudayi.

³ Tine moto mo ga inda'ba ga ë'bënni lende 'ba Boko'ba mo dë. Tine ma tara ne Boko'ba ti kënyï kebe kuyi mi lömu abo gbi go lende 'bënni?

⁴ Inza du tara. Odo kiya te bilaka lesi pili ko'do rönni pele ro bo beti lende abo 'ba Boko'ba ëdi kö'bö nburu ro ma kodoro. Kina kozo ma tönë kugu mi buku abo ne tara, ame kiya te, "Lende kiya 'bi na ti kileme laka 'bi. Kina mi burë 'ba röyï ti ko'ja yi ni na laka."

⁵ Ne ɔɔɔ lende kirasi ze na ki'di lende laka 'ba Boko'ba kinda yaga ti diyake tondo? Gɔ diyake te ya abo nime bo kodoɔ dɔze ne na 'deni yaga rɔ lende kɛnyɛ? Mɛdi miya nime gɔ kpa bilaka lesi.

⁶ Tine inza tara. Ma lende abo 'ba Boko'ba kinza rɔ ma kodɔɔ dɛne bo ti ko'do burɛ 'ba bilaka 'ba dɔliɲɔ nime tondo?

⁷ Ni mɔto ti kiya te, "Bɛti ma i'di lende kodɔɔ 'ba Boko'ba kinda yaga ko'de akilɛlu zi bo, ne ti kodo karama mo gɔ wa'di dɔma?"

⁸ Ne ma kɛdi tara diyake dɛ gbɔ te, "Dirasike eze lende 'do ko'de kɔ'du laka"? Kina gbɛ kɔzɔ ma tɔnɛ ya mɔto ga kiti'ja ma kiya te ma na miya ne. Boko'ba na ti kodo karama mo 'jaa dɔnni rɔ ma kodɔɔ.

Boto Moto Inza Rɔ Ma Laka

⁹ Ne tine ze Yudayi na 'deni kulɔwɔ laka kɔmɔ Boko'ba di dɔ bilaka ma laki? Inza du tara. Kina kɔzɔ ma tɔnɛ miyɛti 'deni bine ne tara, Yudayi ti bɔ lɔwɔ 'bɛnni pili bicɛ lende kɛnyɛ.

¹⁰ Kina gbɛ kɔzɔ ma tɔnɛ kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Boto ma kɔto mɔto te inza rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba.

¹¹ Boto ma kɔto te ikali lende abo dɛ. Boto ma kɔto te o'doko dɛ du tako zi bo.

¹² Lijɛ pili ilagi Boko'ba 'deni, lijɛ kirasi rɔnni 'deni ngi yaga. Boto ma kɔto mɔto te o'do lende laka dɛ.

¹³ Kpɛnni ngi rɔ gbɔɲɔ kɔzɔ kpa gɔ 'ba tusu tɔku. Lijɛ i'di 'bɔlu na ngi kɔbɔ dɔ kpɛnni. Lijɛ i'di lɔ'bo nni ngi koso lɔ ti wɔwɔ ma kata kɔzɔ woro kpa murɛ naga tara.

¹⁴ Kpɛnni ngi lɔ ti gbaki ni ti lende ma kata naga.

¹⁵ Ndinni ngi rɔ ma kitɛwu bi tari to'do kɔzi kasi tupɔ lɔpɔ.

¹⁶ Mi gɔ bi pili ma lijɛ kudɔ kebe teyi akirasi ni ti gomɔ na lijɛ kola ngi jowo rɔ gomo.

¹⁷ Lijɛ ikali ɔto dɛ lipo te gɔ kɔri 'ba lende kɛyi.

¹⁸ Tere Boko'ba inza ma titi te dɔ kɔmɔnni."

¹⁹ Kina me le'jete ze dikalike 'deni wa tɔnɛ ga pili kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba kiya ne, iya rɔnni zinni lijɛ bɔ ki'di zinni mo naga nima. Rɔmɔyi 'do a mɔto rɔ, rɔ kupɛ kinza kpe zize bilaka lesi gɔ bo Boko'ba ko'de bilaka 'ba mi dɔliɲɔ lɔbu nime pili kako zi bo kɔmɔ kitɛ abo 'ba burɛ.

²⁰ Kina boto mɔto inza ame gɔ kɛdi ngi rɔ ma laka kɔmɔ bo Boko'ba mi to'do kɔ'du ki'di abo nime. Tine ndobo 'ba kɔ'du ki'di na nge rɔ ti'di bilaka lesi tikali gɔ lende kɛnyɛ 'bɛnni ga.

Laka Kɔmɔ Boko'ba

²¹ Kina me le'jete Boko'ba ileme kɔri 'ba ti'di bilaka kɛdi laka kɔmɔ bo 'deni yaga inza gɔ to'do kɔ'du ki'di abo. Ma tɔnɛ pa bine ne bɔ kumɛ lende ni ti kɔ'du ki'di na koloma rɔ tiya lende mo.

²² Ame ti'di dɔ gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisito na ki'di wa rɔ ma laka kɔmɔ Boko'ba ne. Kina me bo ko'do 'deni zi ame ga pili ki'di dɔnni gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisito ne. Geli inza kpe mi lɔngɔ Yudayi ni ma ti bɔ lɔwɔ.

²³ Rɔmɔyi bilaka pili 'deni rɔ bo lende kɛnyɛ. Ma kɔto mo te inza kɔmɔ mi rɔ lɔbu abo 'ba Boko'ba.

²⁴ Tine bo i'di lijɛ pili 'deni ngi kɛdi laka kɔmɔ bo ti mi kɛyi abo rɔ ma sari gɔ, gɔ kutɛ nime Yɛsu Kurisito kako ko'do 'deni ne.

²⁵⁻²⁶ Boko'ba oja bo 'deni dɔliɲɔ bine kumu rɔ roma 'do tola wa timo gɔ lende kɛnyɛ ɔɔɔ ki'di dɔ gɔ lende abo. Boko'ba o'do a nime te tileme lende kodɔɔ abo timo. Rɔmɔyi pa tɔnɛ bine bo oloma ngi liya to'ba'bo gɔ lende kɛnyɛ ko'do 'ba bilaka lesi. Tine ma le'jete bo ɛdi 'deni kileme lende kodɔɔ abo, bo na ki'di ma ki'di dɔnni gɔ lende 'ba Yɛsu naga 'deni kɛdi rɔ ma laka kɔmɔ bo.

²⁷ Ne me tine wa'di na kola kpe 'bɔwu zize tubi gɔze timo? ɔto inza kpe lipo te. Ne tine ɔro 'deni dɔ wa'di? Gɔ to'do kɔ'du ki'di? Inza du te gomo, 'deni nge gɔ ti'di dɔze gɔ lende 'ba Kurisito.

28 Römöyī dikalike 'deni Boko'ba i'di bilaka kēdī nge laka kōmō bo gō ti'di dō gō lende 'ba Kurisītō tine inza gō to'dō kō'du ki'di abo.

29 Ne ma tara ne Boko'ba mo 'deni nge nati kōtō rō Boko'ba 'ba Yudayi? Bo na dē kpe gbī rō Boko'ba 'ba bō lōwō ni? Rō ma laka inza tara. Bo na gbī rō Boko'ba 'ba bō lōwō ni.

30 Römöyī bo Boko'ba nge kōtō. Kina bo ti ki'di Yudayi nge kēdī laka kōmō bo gō ti'di dōnnī gō lende 'ba Kurisītō kina ti bo ki'di bō lōwō ni gbī kēdī nge laka kōmō bo gō ma lijē ki'di dōnnī gōmō.

31 Tine ze duburuke kō'du ki'di 'deni gō lende 'ba ti'di dō? Inza du tara. Tine ndimo na disikī 'deni kitigo.

4

Meri 'Ba Abarayama

1 Wa'di na ti diya nati gō ama ko'dō rōnī zi 'bu ze lōbu Abarayama yī līngī ze mo tōnē?

2 Ma ndōbō ko'dō na kēdī ki'di bo ra rō ma laka, dēne bo ēdī ti wa ma 'dō kubī gō bo timo. Tine bo inza kikali tubī gō bo kōmō Boko'ba.

3 Römöyī akugu iya 'deni te, "Abarayama i'di dō bo gō lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kīdēkī bo rō bō lende laka."

4 Kina gbī kōzō ame bō ndōbō bi gomō 'ba rōmō itētē dē rō kpa kōzi ki'di, itētē rō mōrī.

5 Tine bō ame ki'di dōnī gō lende 'ba Boko'ba ma bo ki'di bō lende kēnyē rō ma laka kōmō bo ne, bo na ti Boko'ba kīdēkī ngī rō bō lende laka kinza ndōbō 'ba gōmō.

6 Kina kōzō ma tōnē Dawidi kiya gō laka 'ba ya ma Boko'ba ki'di ngī rō bō lende laka kinza ma lijē ko'dō ndōbō mo dē yō ne tara. Ame tōnē bo kiya te,

7 "Lijē ame ga Boko'ba kola 'deni gō lende kirasi ne na laka, lijē ame ga bo kora dō lende kēnyē mo 'deni teyi ne.

8 Lijē ame ga nere Boko'ba komeri lende kēnyē 'bēnnī ga dē kpe na laka."

9 Tine ma kiya gō kō'du 'ba laka mo nime ne, iya nge gō lende 'bēnnī lijē Yudayi ma kilele mo naga nima? Inza tara. Iya rōnnī gbī gō lende 'ba ya ma laki. Kina kōzō ma tōnē diya gōmō bine ne tara, "Abarayama i'di dō bo gō lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kīdēkī bo rō bō lende laka."

10 Tine o'dō rōnī nyanya ga? Di pōtō akilele ala gba kota kinza kilele bo dē? Rō ma laka o'dō rōnī gba kota kinza kilele Abarayama dē.

11 Di pōtō mo na ma ki'di dōlētī 'ba akilele nima 'jaa zi bo rō akileme 'ba lende laka abo nime kudu 'deni dō bo gō ti'di dō bo gō lende 'ba Boko'ba ne. Omba kina ma 'dō ki'di bo ngī kēdī rō yī līngī 'ba ma kinza kilele dē naga lijē ma Boko'ba ki'di 'deni tēdī rō ma laka kōmō bo gō ti'di dōnnī gō lende abo ne.

12 Abarayama na gbī rō yī līngī 'ba ya ma kilele o'dō kiya te lijē kōzō dē nge gō akilele, tine ti'di dō gō lende 'ba Boko'ba na lijē kinda'ba mī loma 'bēnnī gbī kōzō ma 'ba bo tōnē bo ko'dō bine gba kinza kilele bo dē ne.

Abarayama Yī Līngī 'Ba Bō Meri

13 Yēyī nima Boko'ba kiya to'dō mo zi Abarayama ti dō kupō bo ga gō lijē kinda'ba dōlīngō nime pili ne, inza gō to'dō kō'du ki'di tine gō ti'di dō gō lende 'ba Boko'ba tēdī rō ma laka kōmō bo.

14 Ne ma o'dō Boko'ba kēdī ki'di yēyī abo mo 'deni nge gō toro kō'du ki'di, ti'di dō gō lende abo 'deni ngī rō wa sari nati ma? Ndose abo mo tōnē inza kpe rō o'tō ma?

15 Tine kō'du ki'di o'de ma 'bēnī ngī rō ya 'ba Boko'ba na dō bilaka. Römöyī gō bi ame kinza kō'du ki'di teyi, a mōtō rō tirasi mī kō'du ki'di inza gbī teyi.

16 Kina me ndose mo tōnē o'rō 'deni gō ti'di dō gō lende 'ba Boko'ba. Kina 'dō ko'dō rōnī gō lende kēyī 'ba Boko'ba zi dō kupō Abarayama ga pili. Inza nge zi ma ko'dō kō'du ki'di abo 'ba Boko'ba tine gbī zi ma ki'di dōnnī gō lende abo kōzō 'ba

Abarayama tara. Römöyî bo na rɔ yî lîngî ze pili.

¹⁷ Kina kɔzɔ ma tɔnɛ kugu mî buku 'ba Bɔko'ba ne tara ame kiya te, "Mo'dɔ yî 'deni rɔ 'bu lɔbu zi dɔ'be ma konzi." Kina ti bo Bɔko'ba mo tɔnɛ Abarayama ki'di dɔ bo gɔmo ne ko'dɔ ŋgî tara römöyî bo bo kîdîdî tɔku ni ti bo ko'ba wa ma mɔlo kinza naga mo tɔnɛ ne na.

¹⁸ Abarayama i'di dɔ bo gɔmo bo kîyɛnî ŋgî di mî wa ame 'dɔ kîyɛnî dɛ ne. Kina ko'dɔ rɔnî ŋgî zi bo kɔzɔ ma kiya zi bo tɔnɛ tara, ame kiya te, "Kupɔ yî ga na ti konzi tara."

¹⁹ Kɔmɔ kɔzɔ 'ba Abarayama 'deni kɔzɔ kuluku rîyɔ, tine pele bo idaki dɛ di bi ti'di dɔ bo gɔ lende nime. Di mî ame yida rɔ bo ko'bo ɔtɔ dɛ kpe pele ne mî meri abo bo idaki dɛ, di mî ame ŋgî pele 'ja abo Sara kɔrɔ 'deni rɔ kɔtɔ ne.

²⁰ Bo ɔ'bɔ ŋburu mî ti'di dɔ bo gɔ ndose 'ba Bɔko'ba nima kina ki'di bo ŋgî kɔrɔ kitigɔ tilɛlu Bɔko'ba.

²¹ Bo inda'ba lende mo kitigɔ Bɔko'ba ɔ'bo to'dɔ ndose nima ŋgî ko tara.

²² Kina me 'dɔ ki'di Bɔko'ba kîdêkî bo rɔ bo lende laka ne gɔ ti'di dɔ bo gɔ lende 'ba Bɔko'ba.

²³ Tine kô'du 'ba tɛdî rɔ bo lende laka kɔmɔ Bɔko'ba nima ugu dɛ ŋge gɔ lende 'ba Abarayama.

²⁴ Ugu 'deni gbî gɔ lende ze ame ga ze 'deni pili rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba gɔ ti'di dɔze gɔ lende abo 'ba bo koja ŋere ze Yêsu Kurîsitô yaga di mî tɔlɛ nime ne.

²⁵ Bo na kupɔ 'deni gɔ lende kɛnyɛ ze ga. Kina me koja bo 'deni yaga di mî tɔlɛ ti'di ze rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba.

5

Lende Kɛyî Ti Bɔko'ba

¹ Kina gɔ ame ki'di ze 'deni rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba gɔ ti'di dɔ ne ze 'deni mî lende kɛyî ti bo Bɔko'ba dômöyî ŋere ze Yêsu Kurîsitô.

² Bo na ko'de ze 'deni gɔ ti'di dɔze gɔ lende abo kako zi Bɔko'ba mî lende kɛyî nime dɛdî 'deni yîmo ne.

Kina i'di diliyake nati gɔ kɔmɔ ki'di 'ba tari todo'bo rɔ ti bo mî rɔ lɔbu dɔ kiteli abo.

³ Tine ma rɔ dɔ kiteli mo i'di diliyake gbî ti mî gɔmɔ ze ga. Römöyî ze dikalike 'deni gɔmɔ na kɛdî ko'de mî kɛddî zize.

⁴ Kina mî kɛddî na ti kileme dinda'bake lende 'ba Kurîsitô 'deni laka. Kina ɔdɔ kɛdî 'deni tara ti ki'di ze ŋgî dɛdîke ti kɔmɔ ki'di gɔ yɛyî 'ba Bɔko'ba.

⁵ Kɔmɔ ki'di nime inza rɔ a ma kîlikô rɔ yawa. Römöyî akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba na kodɔ 'deni lɔ mî dɔkî'dî ze ti Nyî Kɔtɔ Laka nime bo ki'di zize ne.

⁶ Di mî ame ko'ja dɛdîke gba kinza tigo ɔtɔ ne, na Kurîsitô kako 'deni ŋgî kɔlɛ gɔze bo lende kɛnyɛ mî kada ma laka mo ame Bɔko'ba koza 'deni ne.

⁷ Me yɛ na kilaŋa didî nî ra tɔlɛ gɔ kô'du 'ba bɔtɔ ame pele rɔ bo lende kodɔrɔ ne? Ala ɔdɔ bo kɛdî pele rɔ bo ame kinza kirasi ɔtɔ dɛ ne, yɛ na kilaŋa rɔnî ra tɔlɛ gɔ kô'du abo?

⁸ Ne ŋgɔke te, Bɔko'ba ileme akɔ'ɔ abo ŋgî zize di mî ame ze pele rɔ bo lende kɛnyɛ ne Kurîsitô ako ŋgî kɔlɛ gɔze.

⁹ Kina kɔzɔ ame roma bo ki'di ze 'deni rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba ne omba ma rɔ dɔ kiteli mo bo ti kɔmɔ ze ŋgî yaga di mî ya 'ba Bɔko'ba.

¹⁰ Tɔnɛ pele pa bine ze rɔ bo ya ti bo Bɔko'ba ne, na me bo kusî kɔmɔze 'deni yaga ti tɔlɛ 'ba kole abo. Kina gɔ ame bo kole mo tɔnɛ kîdîdî 'deni omba ma rɔ dɔ kiteli mo ti bo kɔmɔ ze ŋgî nati di mî tɔlɛ.

¹¹ Tine inza ŋge gɔ ama, diliyake mî Bɔko'ba gɔ ame ŋere ze Yêsu Kurîsitô ko'dɔ ze 'deni rɔ bo pɔri zi Bɔko'ba ne.

Adama Ni Ti Kurîsitô

¹² Bilaka kɔtɔ na me ko'de lende kɛnyɛ kako mî dɔlîŋɔ bine. Kina lende kɛnyɛ ko'de tɔlɛ ŋgî tîni. Kina tɔlɛ kita'ba ŋgî kote gɔ dɔ kupɔ bilaka lesi pili römöyî bilaka lesi pili o'dɔ lende kɛnyɛ 'deni.

¹³ Lende kɛnyɛ na 'deni mɔlo mî dɔlîŋɔ bine gba kinza ki'di kô'du ki'di dɛ zi Musa. Tine tɔnɛ gba kota

kinza ki'di kö'du ki'di dē ne, Boko'ba itētē bo lende kēnyē dē.

¹⁴ Tine tölē isaki 'deni molo mi kada 'ba Adama nduwē kōmō mi kada 'ba Musa. Bilaka ame ga pili lende kirasi mo kinza pele kōzo 'ba Adama tōnē ne, tölē na ngi ro bo domo pili.

Dēmba tine Adama na ro kinē 'ba bo ma kēdi kako mo nime, ame kina ro Kurisito ne.

¹⁵ Tine aki'di ro ma sari 'ba Boko'ba nime inza ro ma koriya ti lende kēnyē 'ba Adama. Ma konzi olē 'deni ngi go lende kēnyē abo 'ba bo koto nima. Tine mi kēyi abo 'ba Boko'ba na ro do kiteli gbi ti aki'di ro ma sari abo nime bo ki'di 'deni zi ma konzi ti mi kēyi 'ba bo koto kpōki mo tōnē ame kina ro Yēsu Kurisito ne.

¹⁶ Aki'di ro ma sari nime inza ma 'bēni kōzo lende kēnyē 'ba bo ma tōnē mo ne tara. Lende kēnyē 'ba bo koto nima na me ko'de wali 'ba Boko'ba ngi 'deni do bilaka lesi. Tine aki'di ro ma sari abo nime kako di pōtō lende kēnyē ma konzi ko'do rōnni 'deni ne na ki'di wa 'deni ro ma laka komo bo.

¹⁷ Kina me go lende kēnyē 'ba bo koto na tölē kako ngi ro bo do bilaka löbu nime pili. Kina ti kōnyi 'ba bo ma koto mo ame kina ro Yēsu Kurisito ne kēdi gbi tara, tine ti kēdi ngi ro do kiteli. Rōmöyi lijē ame mo ga ngi kinda'ba lende kēyi löbu mo nime laka ti aki'di ro ma sari mo nima ne ti kēdi ro ma laka komo bo kari toloma ro bo do wa pili mi didi ma nburunburu.

¹⁸ Kina kōzo ame lende kēnyē koto na ko'de wali do bilaka lesi pili ne tara, kina 'deni gbi tara lende laka koto na ko'de didi ma nburunburu 'deni zi bilaka lesi pili ki'di ro bo lende laka.

¹⁹ Kina kōzo ame ko'do bilaka lesi ngi pili ro bo lende kēnyē go lende 'ba bo koto ma kuwō do Boko'ba dē ne tara, kina ti kēdi gbi tara ti ki'di bilaka lesi ngi pili kēdi ro ma laka go lende 'ba bo ma koto ame kuwō do Boko'ba laka ne.

²⁰ Kö'du ki'di 'ba Boko'ba ako ma 'bēni di pōtō lende kēnyē ti'di

mo kōmbō. Tine odo lende kēnyē kōmbō 'deni tara tine na lende kēyi 'ba Boko'ba kako kōmbō ma 'ba bo ngi yaga ro do kiteli.

²¹ Kina kōzo ame tölē na kileme tigo 'ba lende kēnyē ne, kina gbi tara tigo 'ba lende kēyi ti kinda mi ti'di bilaka ro bo lende laka komo Boko'ba mi didi ma nburunburu ti nere ze Yēsu Kurisito.

6

Didi Ti Yesu

¹ Tine ame go diyake tondo nati? Go dö'bōke gbo nduwē to'do lende kēnyē 'do lende kēyi 'ba Boko'ba kōmbō nduwē?

² Inza du te tara. Ze ma dölēke 'deni kope ze ro do ngölō di mi lende kēnyē nime go dö'bōke nduwē toloma yimo 'böwu tondo ga?

³ Kpe ikalike dē du ze ame ga pili kobapatisi ze 'deni mi möyi Yēsu Kurisito ne obapatisi ze 'deni mi tölē abo?

⁴ Mi bapatisi dölēke 'deni kusu ze koto ti bo 'do kōzo ame ro löbu 'ba Boko'ba 'bu ki'di bo Kurisito kodo yaga di mi tölē ne tara kina go ze gbi dididike yaga mi loma ma la'ja.

⁵ Rōmöyi odo dēdike 'deni ro akoto ti bo mi tölē kina ti dēdike gbi ro akoto ti bo tara mi tōdo abo.

⁶ Dikalike 'deni didi ma molo ze mo tōnē na ma kutōti 'deni kolē ti bo do ngēri 'do yida ro ma 'ba lende kēnyē ze nima kejme yaga yayi nati kinza dēdike ra kpe 'böwu ro atoli zi lende kēnyē.

⁷ Rōmöyi bo ame kolē 'deni ne ope 'deni yaga ro do ngölō di mi lende kēnyē.

⁸ Ne di'dike doze 'deni gomo odo dölēke 'deni ngi koto ti Kurisito ti dolomake ngi koto ti bo.

⁹ Rōmöyi dikalike toja nime koja Kurisito yaga di mi tölē ne bo olē dē kpe. A mōto ro tölē inza kpe ti közi kakpa do bo.

¹⁰ Tölē nime bo kolē ne a'da lende kēnyē ngi mi koto. Tine kina me bo kididi 'deni yaga bi koto ti Boko'ba.

11 Kina gbī tara, kpe omerike rōye yaga rō tōku zi lende kēnyē, tine rō ma kīdīdī zi Boko'ba rō akoto ti Yēsu Kurīsītō.

12 Kina me kinza kolake lende kēnyē na dē kēdī mbiri dō yida rōye kebe ki'di ye to'do ako'doko kēnyē 'ba yida rō naga nima.

13 Nī mōto kinza kebe kola yida rōyī dē kēdī yaga rō jama abo 'ba lende kēnyē tirasi wa timo. Tine nī ame mo kōdo 'deni yaga di mī tōlē ne, i'di yida rōyī kēdī rō jama 'ba to'do ndobo laka abo 'ba Boko'ba.

14 Rōmōyī kōzo ame kpe e'be bīcī lende kēyī 'ba Boko'ba kinzake e'be bīcī kō'du ki'di mo ne, lende kēnyē ikali dē kpe ma 'dō kēdī ti kōzī kakpa dōye.

Atoli 'Ba Lende Kēnyē

15 Tine 'deni tondo nati? Gō do'doke eze lende kēnyē gbō nduwē nati rōmōyī dinzake bīcī kō'du ki'di gō ame ze 'deni bīcī lende kēyī 'ba Boko'ba ne? Inza du te tara.

16 Ikalike 'deni odo nī mōto ki'di rōyī yaga rō atoli zi bō mōto tuwō dō bo nī 'deni ngī yaga rō ma laka rō atoli abo. Kina odo nī kēddī 'deni rō atoli 'ba lende kēnyē ti koto yi ngī mī tōlē. Tine odo kēddī 'deni rō atoli abo 'ba Boko'ba kuwō dō bo ti ki'di yi ngī rō ma laka kōmō bo.

17 Tine yēē'dī kēdī zi Boko'ba rōmōyī kpe ame mo tōnē ga pa rō atoli 'ba lende kēnyē ne kpe na kinda'bake lende abo ame kiyandi ye timo ne 'deni ngī ti dōkī'di kōto.

18 Utē gōye 'deni yaga rō dō ngōlō di mī lende kēnyē kō'de ye rō atoli 'ba lende laka.

19 Mēdī milende ziye ti dōngala 'ba atoli nime rōmōyī dōye gba rō ma kīrīndī. Pa tōnē bine kpe i'dike rōye ngī lipo rō atoli zi wa ma kēnyē rō dō kitelī naga bi to'do wa ma ti'da naga. Kina 'dō ki'dike rōye gbī lipo tara rō atoli 'ba lende laka le'jete to'do wa ame ga kō gō ako'doko 'ba Boko'ba ne.

20 Ma tōnē mo pa kpe gba rō atoli 'ba lende kēnyē ne inzake bīcī lende laka.

21 Ne wa'di na kō'jake ra kulōwō te gō to'do wa mo naga nime lende mo kēdī kaya 'deni za yaga rōye ma le'jete ne? Lijē wa naga nima kpa kōzī 'bēnnī na ngī rō tōlē.

22 Tine ma le'jete utē gōye 'deni ngī yaga rō dō ngōlō di mī lende kēnyē kpe 'deni rō atoli 'ba Boko'ba. Kina kpa kōzī ma 'beye 'deni rō loma ame mo kō gō ako'doko abo ne. Tine wa ma 'dō kō'jake gōmo na rō dīdī ma nburunburu.

23 Rōmōyī bi gomo 'ba rō gō lende kēnyē na rō tōlē. Tine kpa kōzī ki'di ma 'ba Boko'ba na rō dīdī ma nburunburu rō akoto ti Yēsu Kurīsītō nēre ze.

7

Tōku Zi Kō'du Kī'di

1 Lōndō ma ga, kpe ikalike kō'du ki'di 'deni laka. Ikalike 'deni bilaka ame kēdī gba ti kōmōnī te ne na nge bīcī kō'du ki'di.

2 Kina kōzo ame odo mē'dē kēdī gba ti kōmōnī kō'du ki'di kudōdu 'ja ngī zi mē'dē nī nburu tara ne. Tine odo mē'dē mo nima kōlē 'deni mī kō'du ki'di ope nī 'deni yaga rō dō ngōlō.

3 Odo loko kebe kinda'ba dōnī ti bō mōto kō'ja mē'dē nī kēdī gba ti kōmōnī ti kīdēkī loko ngī rō bō yērī. Ne odo mē'dē kōlē 'deni loko inza kpe bīcī kō'du ki'di. Bōto ame kogbe nī pele inza kpe zīnī rō yērī nati.

4 Kina gbī ziye tara lōndō ma ga, ma di zi kō'du ki'di kpe olēke e'be 'deni. Rōmōyī kpe rō akoto ti yida rō bo Kurīsītō mo tōnē kōlē 'deni ne. Kina me le'jete kpe 'deni rō 'ba bo bō koja di mī tōlē mo tōnē. Kina gō ze do'doke wa ma laka mo ngī nati zi Boko'ba.

5 Ame ze gba mī loma 'ba yida rō ne kō'du ki'di na kōzo ze to'doko lende kēnyē kina lende kēnyē kō'de tōlē ngī.

6 Kina me le'jete ope ze 'deni yaga di mī kō'du ki'di. Dōlēke eze 'deni yaga di teyī. Dinzake kpe rō 'bōkī teyī nati. Dinzake kpe rō atoli 'ba kō'du ki'di ma ki'di kugu mo tōnē,

tine ze 'deni rɔ bo laja 'ba Boko'ba mi kori ma la'ja 'ba Nyi Koto Laka.

Dɔ Ngölö Di Mi Kö'du Ki'di

⁷ Tine ame gɔ diyake tondo nati? Kö'du ki'di mo tönë 'deni yaga rɔ lende kënyë? Inza du te tara. Tine bo kö'du ki'di mo na me ki'di ma mikali wa nima rɔ lende kënyë ne. Ma kiya te bo kö'du ki'di kiya dë dëne minza mikali a mɔto kidëki rɔ mi kombi. Kina tönë kugu kiya te, "Kinza kombi miyi dë."

⁸ Kina lende kënyë ko'ja gɔ kele abo ngi ti kö'du ki'di nima kina kodo mi kombi ngi lo yimö. Ma kiya te kö'du ki'di kinza dëne lende kënyë ngi rɔ toku.

⁹ Tönë pa bine ma ngi rɔ ma kididi kinza bo kö'du ki'di mo nima ne. Tine ame mikali kö'du ki'di yɔ na lende kënyë kindi ngi yaga yimö, na mölë ngi.

¹⁰ Kö'du ki'di mo tönë Boko'ba ki'di 'dɔ kedi rɔ didi zö ne na kebe kusu kpama ngi 'böwu mi tölë.

¹¹ Römöyi gɔ kele nime bo lende kënyë ko'ja ti kö'du ki'di ne na bo ku'bölu ma ngi timo kupö ma yaga.

¹² Kina me medii miya, kö'du ki'di 'ba Boko'ba rɔ ma koro koto laka, kina ndose naga nime rɔ ma kodoro ghi rɔ ma laka.

¹³ Tine 'dɔ bo wa laka mo tönë na kebe 'böwu ko'de tölë zö? Inza du te tara. Lende kënyë na ko'de tölë zö. Bo ebe kupö ma ngi ti wa ma laka mo tönë 'dɔ ki'di gbagba bo mo kinda ngi siliŋbi yaga rɔ lende kënyë mo gɔ bi mo. Kina ame kpe ti kö'du ki'di ne tine na bo ngi yaga rɔ lende kënyë ma kinza kiya mo nati.

¹⁴ Dikalike kö'du ki'di nima rɔ 'ba mitoro. Tine ma 'bama rɔ bilaka lesi 'ba dolinɔ nime, atoli 'ba lende kënyë.

¹⁵ Wa ame ga monɔɔ medii mo'dɔ ne ilikö za dɔma. Römöyi wa ma kinza mo'dɔko naga na ngi medii mo'dɔ tine ma mo'dɔko mo naga mo'dɔ dë 'böwu.

¹⁶ Rɔ ma laka ileme 'deni ngi zö omba kö'du ki'di 'ba Boko'ba na laka.

¹⁷ Kina me ngi wa naga nime pili ma na dë medii mo'dɔ, bo lende kënyë mo tönë koloma 'deni mi doki'di ma ne bo na kedi ko'dɔ abo.

¹⁸ Römöyi ma mikali, mi yida roma lende laka ɔto inza du te yimö. Miteri wa ma laka naga pele tine mo'bo dë to'dɔ mo.

¹⁹ Römöyi lende laka mo tönë mo'dɔko ne mo'dɔ dë yɔ. Tine lende kënyë ma kinza mo'dɔko dë mo tönë na za 'böwu mebe mo'dɔ.

²⁰ Ne kina me ɔdɔ medii 'deni rɔ to'dɔ wa ma kinza mo'dɔko dë naga tara, ma mo na dë kpe ngi lipo ma? Lende kënyë mo tönë bo koloma 'deni yimö ne bo na kedi ko'dɔ abo ngi 'deni nati.

²¹ Wa naga nime lijë na kinda ngi yaga zö. ɔdɔ mo'dɔko pele 'dɔ to'dɔ lende laka bo lende kënyë na ngi ndö zö.

²² Ma gbagba ma mo ngi rɔ lonɔ di yimö gɔ kö'du ki'di 'ba Boko'ba.

²³ Tine monɔɔ 'deni mi yida roma kö'du ki'di ma 'beri mɔto tone na za rɔ bo dɔmo. Bo kö'du ki'di mɔto 'ba lende kënyë mo nima edi ngi rɔ to'dɔ ya ti ma 'ba Boko'ba ame kina 'deni mi meri ma ne kina kinda'ba ma 'deni rɔ 'boki mo.

²⁴ Bu'bu, rɔ kata wa'di na kulöwö zö te? Yë na ti kako koto ma ngi to kpe yaga di mi yida rɔ 'ba tölë nime?

²⁵ Yëe'di kedi zi bo Boko'ba gɔ toja Yësu Kurisitö nere ze kako toto ma yaga.

Kina me medii miya 'deni ziye, ma 'bama mi meri ndɔbo 'ba kö'du ki'di abo 'ba Boko'ba na mo'dɔ. Tine mi yida rɔ, ndɔbo 'ba kö'du ki'di abo 'ba lende kënyë na mo'dɔ.

8

Akoto Ti Kurisitö

¹ Lijë ame ga 'deni pili rɔ akoto ti Kurisitö ne Boko'ba inza kodo karama kpe dɔmo.

² Römöyi közi kakpa 'ba Nyi Koto Laka ame kididi ze 'deni ti Yësu Kurisitö ne ope ma 'deni yaga rɔ dɔ ngölö di mi közi kakpa 'ba lende kënyë ame ngi rɔ tölë ne.

3 Gɔ tikenme ze na ki'di kɔ'du ki'di 'ba Bɔko'ba kɔ'bo dɛ toɔo karama dɔ lende kɛnyɛ ze ga. Tine na me bo Bɔko'ba kooɔ karama 'deni dɔmo ti toja kole abo kako mi yida rɔ kooɔ ze te rɔ akumu gɔ lende kɛnyɛ ze ga.

4 Bo oɔo karama 'deni dɔ lende kɛnyɛ di mi yida rɔze 'dɔ kileme kɔ'du ki'di abo pili rɔ ma laka mi ze ame ga dɔsɔke 'deni gɔ Nyi Kɔto Laka dinzake kpe rɔ to'dɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ ne.

5 Rɔmɔyɛ lijɛ ame mo ga pili kɛdi koloma gɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ ne meri 'bɛnni pili gɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ. Kina ya ma kɛdi koloma 'deni gɔ ako'dɔko 'ba Nyi Kɔto Laka naga meri ma 'bɛnni pili gɔ ako'dɔko 'ba Nyi Kɔto Laka.

6 Ti'di meri gɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ omba kina ngi rɔ tɔlɛ. Tine ti'di meri gɔ ako'dɔko 'ba Nyi Kɔto Laka na rɔ didi ti lende kɛyi.

7 Lijɛ ame ga meri 'bɛnni gɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ ne lijɛ ngi rɔ bo ya 'ba Bɔko'ba. Lijɛ o'dɔ kɔ'du ki'di abo dɛ rɔmɔyɛ lijɛ inza ti tigo 'ba to'dɔ mo.

8 Kina ngi tara lijɛ ame ga rɔ bo to'dɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ ne o'bo dɛ to'dɔ ako'dɔko 'ba Bɔko'ba.

9 Tine kpe ma 'beye inzake kpe to'dɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ, kpe 'deni rɔ bo to'dɔ ako'dɔko 'ba Nyi Kɔto Laka oɔo kiya te bo Nyi Kɔto Laka 'ba Bɔko'ba mo kɛdi 'deni ngi miye. Bɔ ame 'bɛni ngi tara kinza ti Nyi Kɔto Laka 'ba Kurisito ne inza rɔ 'ba bo.

10 Ne oɔo Kurisito na kɛdi 'deni ngi miyi oɔo kɔlɛ pele mi yida rɔ gɔ lende kɛnyɛ Nyi Kɔto Laka ti kididi yi ngi gɔ ame ni rɔ ma laka kɔmo Bɔko'ba ne.

11 Oɔo kiya te Nyi Kɔto Laka abo 'ba bo koja Yesu yaga di mi tɔlɛ nime kɛdi 'deni ngi miyi bo ti ki'di didi ngi mi yida rɔ 'ba yayi 'bi nime ti Nyi Kɔto Laka abo mo nime kɛdi 'deni miyi ne.

12 Kina me 'deni ti lɔndɔ ze ga, wali ma kɛdi goze inza rɔ 'ba to'dɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ.

13 Rɔmɔyɛ oɔo ni koloma to'dɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ ti kɔlɛ ngi. Ne oɔo ki'di Nyi Kɔto Laka kupɔ ako'dɔko 'ba yida rɔ 'deni yaga ti kɛdi ngi yaga ziyi rɔ didi ma laka.

14 Rɔmɔyɛ lijɛ ame ga pili Nyi Kɔto Laka abo 'ba Bɔko'ba kɛdi kooɔko ne 'deni rɔ kole abo ga.

15 Gɔ wa'di na ki'di Nyi Kɔto Laka zize? I'di dɛ gɔ dɛdike 'bɔwu rɔ atoli tikere kudɔdu ze bɛri. Tine 'dɔ dɛdike rɔ kole 'ba Bɔko'ba 'dɔ duduke te, "Baba, 'bu ze."

16 Kina Nyi Kɔto Laka abo 'ba Bɔko'ba kuti dɔ lende ngi bi kɔto ti dɔki'di ze ma ze rɔ kole 'ba Bɔko'ba.

17 Kina ame ze 'deni rɔ kole ne ti dinda'bake yɛyi abo mo tɔnɛ bo kikeki 'deni koda bilaka abo ga ne ngi. Ti do'jake yɛyi nima gbɛ kɔto ti Kurisito. Rɔmɔyɛ oɔo dombike gomo 'deni kɔto ti bo Kurisito ti do'jake rɔ lɔbu mo gbɛ kɔto ti bo.

Rɔ Lɔbu

18 Miya ma 'bama gomo ma giri nime ne oriya dɛ ti rɔ lɔbu mo nime kɛdi kari ki'di zize yayi ne.

19 Rɔmɔyɛ kina me wa pili 'ba dɔliɔ nime koloma 'deni ndɔ ti kɔmo ki'di toda tileme ze rɔ kole 'ba Bɔko'ba mo.

20 Wa pili 'ba dɔliɔ nime 'deni ngi tɔnɛ bine rɔ a sari. Tine inza gɔ ako'dɔko 'bɛnni. Bɔko'ba na kɔ'do tara.

21 Rɔmɔyɛ bo iteri tope lijɛ ngi yaga kada mɔto di mi tɛdi rɔ atoli 'boki 'ba tɔlɛ nime 'dɔ lijɛ kɛdi ngi rɔ dɔ ngɔlɔ mi rɔ lɔbu ze 'ba kole abo ga.

22 Ze dikalike 'deni nbɔ kɔmɔ mi kada nime tɔne wa pili 'ba dɔliɔ nime ɛdi kileri ngi kooɔ 'ja ame 'deni dɔ lɔyɔ ne tara.

23 Tine wa 'ba dɔliɔ nime na dɛ nge kɛdi kileri, ze ma 'deni ti Nyi Kɔto Laka rɔ dɔndende 'ba kpa koozi ki'di abo mo nime dɛdi dilerike gbɛ tara rɔmɔyɛ dɛdike rɔ toda dɔmo ma 'dɔ Bɔko'ba kɔ'dɔ ze rɔ kole abo, kina 'dɔ bo kutɛ gɔ yida rɔze yaga di mi tɔlɛ.

24 Römöyī ti kɔmɔ ki'di gɔmo na me bo kɔmɔ ze 'deni. Tine ma dēdī do'jake kinē mo ra 'deni ti kɔmɔze dēne dinzake kpe ti kɔmɔ ki'di gɔmo. Me nī yē na ti koloma ti kɔmɔ ki'di gɔ wa ame kēddī ko'ja kinē mo ti kōmōyī ne?

25 Tine ɔɔɔ nī kēddī 'bēyī ti kɔmɔ ki'di toda wa ma kinza ko'ja kinē mo dē gba nime, oda ti mī kēddī.

26 Kina me gbī kɔzɔ ame Nyī Kɔtɔ Laka kako 'deni tokɔnyi ze wa kinza tigɔ naga nime ne tara. Gbagba ze mo dikalike dē gbī yɔ tumōtu zi bo Bɔko'ba kɔzɔ ma bo ko'dɔkɔ. Tine bo Nyī Kɔtɔ Laka na rɔ bɔ kpērī gɔze kɔmɔ Bɔko'ba ti tileri ame ngī rɔ ma kinza kiya ne.

27 Kina bo Bɔko'ba bɔ tikali mī dōki'di pili ikali wa ame mī meri 'ba Nyī Kɔtɔ Laka gɔze ne 'deni. Römöyī kpērī nime Nyī Kɔtɔ Laka o'dɔ 'deni ko gɔ ako'dɔkɔ abo 'ba Bɔko'ba gɔ kō'du ze 'ba bilaka abo ga.

Akɔ'ɔ 'Ba Bɔko'ba

28 Dikalike 'deni Bɔko'ba ēdī ki'di a ma ko'dɔ rōnni kēdī pili rɔ ma laka zi ma kɔ'ɔ bo naga, lijē ame mo ga pili bo na kīdēkī 'deni ko gɔ akiteri abo ne.

29 Lijē ame ga bo koza 'deni mɔlo ne omba bo oweli lijē 'deni 'beri yaga 'dɔ lijē kēdī ko rɔ ma laka kɔzɔ 'ba kole abo tara. Römöyī 'dɔ kole abo na kēdī ti rɔ kole dɔndende mī lōngō lijē ma konzi naga nima pili.

30 Kina me bo kīdēkī bilaka abo ga ma bo koweli yaga mo ga 'deni. Ame mo ga ngī bo kīdēkī ne bo i'di 'deni kēdī yaga rɔ ma laka zi bo. Kina lijē ame mo ga bo ki'di 'deni kēdī yaga rɔ ma laka zi bo ne na 'deni ti rɔ lōbu abo.

31 Tine ame gɔ diyake tondo nati? Me ɔɔɔ bo Bɔko'ba na kēdī 'deni tize yē na kpe ti ka'da ze?

32 Bɔko'ba ota gɔ kole abo dē, bo oja ngī kako kōlē gɔ lende ze. Ne ma tara bo ti ki'di wa pili dē ngī zize ti bo kole mo?

33 Yē na ti kɔ'bo ti'di mugu nī rɔ bilaka 'ba Bɔko'ba ame ga bo koweli

abo 'deni ne. Bo Bɔko'ba mo na me ki'di abo ga 'deni kēdī laka zi bo.

34 Yē na 'bōwu 'dɔ kɔdɔ karama dɔmo? Kurīsītō Yēsu na me kōlē 'deni koja di mī tōlē kari 'deni tɔrɔ dɔ dōrī Bɔko'ba, kina bo na me kari ko'dɔ kpērī 'deni gɔze zi Bɔko'ba.

35 Tine 'dɔ yē mɔtɔ na kɔ'bo kpe 'bōwu toza ze yaga di mī akɔ'ɔ 'ba Kurīsītō? 'Dɔ kēdī gbɔ rɔ gɔmɔ ala lisa ala sēyī ala kōzi kasi ala leri 'ba bɔngɔ ala tōlē ni ti kulu na gbɔ 'dɔ koza ze yaga di yimo?

36 Römöyī ēdī 'deni kɔzɔ ma tōnē buku 'ba Bɔko'ba kiya ne ame kiya te, "Gɔ kō'du 'bī n̄ere, kina me kēdī kupō ze 'deni ngī rɔ kɔmɔ kada lōbu nime pili. Ze 'deni ngī kɔzɔ kamōlō ma kēdī kumu."

37 Tine ze na ti da'dake gɔmɔ naga nime pili ti tigɔ abo 'ba bɔ kɔ'ɔ ze mo nime.

38 Römöyī rɔ ma laka mikali ngī, a ma kɔtɔ mɔtɔ inza kpe ma 'dɔ kɔ'bo tolo akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba nime yaga di zize, pele rɔ tōlē ala dīdī ala malayika ala pele rɔ lijē tigɔ lōbu ma mītɔrɔ ni ala wa ma giri naga nime ala ma kēdī kako ala tigɔ

39 ala wa ma mītɔrɔ ala ma bēri bine. A mɔtɔ inza ngī du te mī lōngō lijē wa pili naga nime bo ko'ba ne ma 'dɔ kɔ'bo tolo akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba nime Yēsu Kurīsītō n̄ere ze ko'de 'deni ne yaga.

9

Bilaka 'Ba Bɔko'ba

1 Ame mēdī miya ne ngī rɔ ma laka. Ma rɔ 'ba Kurīsītō, mo'dɔ bētī dē. Nyī Kɔtɔ Laka ame kina yimō ne na kileme 'deni

2 ma ngī rɔ meri rɔ mbēmbē gönnī lijē bilaka ma ga 'ba Yudayi. Lende 'bēnnī lijē ma ngī rɔ 'bama di mī roma ma naga nime kpamo ɔ'ɔ ngī zō kɔdɔ mī dōki'di ma kulōwō.

3 Gɔ kō'du 'bēnnī miteri ngī miya te dēne 'dɔ Bɔko'ba kusōnō ma gbɔ ngī yaga minza kpe rɔ 'ba Kurīsītō.

4 Römöyī lijē na rɔ kupō Yisarele ame mo ga Bɔko'ba koza 'deni rɔ kole zi bo ne. Lijē na rɔ ame mo

ga Boko'ba kileme bi nzari 'ba bi kɔpɔ abo zinni bo ko'dɔ lömu 'deni tinni, bo ki'di kö'du ki'di abo 'deni zinni. Lijë na rɔ bɔ kumötu bo rɔ ma kodɔrɔ mo tönë ga. Lijë na bo kulömu 'deni 'dɔ to'dɔ yëyi dönni.

⁵ Lijë na rɔ kupö ma kɔdɔ kako di yi liŋgi ze mo tönë. Ma rɔ gɔ 'ba bilaka lesi Kurisitö ɔdɔ di mi dɔ kupö lijë. Akilëlu kedi zi bo Boko'ba löbu 'ba dɔ wa pili nime rɔ nburunburu. Amini.

⁶ Tine wa naga nime medi miya ne inza gɔ ame kiya 'deni te lömu 'ba Boko'ba mo tönë ilikö 'deni rɔ yawa.

⁷ Römöyi dɔ kupö Yisarele pili na dë rɔ ma bo koza 'deni rɔ 'ba bo mo ga. Pele rɔ dɔ kupö Abarayama ga inza pili rɔ gɔmo rɔ kole 'ba Boko'ba. Römöyi Boko'ba na kiya tönë bine zi Abarayama te, "Yisika na ti koja dɔ kupö yi yaga."

⁸ Omba bine ileme ngi kole 'ba Abarayama ama ga köyö nge gɔ 'ba yida rɔ ne inza rɔ 'ba Boko'ba. Tine ame mo ga köyö gɔ kpa bo Boko'ba ne na rɔ 'ba bo ga rɔ kupö ma laka 'ba Abarayama mo ga.

⁹ Römöyi bo Boko'ba ulömu 'deni mɔlo kiya te, "Medi mileki mako kabate kina Sara ti köyö kole ngi."

¹⁰ Tine gɔmo na dë nge nima. Kole riyö tönë ga Rebeka köyö ne 'bu mo nge kɔtɔ ame bo na rɔ 'bu ze löbu Yisika ne.

¹¹⁻¹² Tine Boko'ba iya mɔlo zi Rebeka te, "Bo ma löbu mo ti koja laja zi ma titi mo." Lende nime Boko'ba iya 'deni te gba kota kinza köyö lijë dë, gbï gba kota kinza ma lijë ko'dɔ ɔtɔ mɔtɔ ma laka ala ma kënyë. Bo iya 'deni mɔlo tara 'dɔ kileme bɔ ma bo koweli 'deni mo. Bo o'dɔ te gɔ ako'dɔkɔ abo 'dɔ kileme yëyi abo ma kedi dɔ ma kɔtɔ mo nima gɔ dëki abo, tine inza gɔ a ma kole nima ko'dɔ.

¹³ Edi 'deni kɔzɔ ma tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Yakoba na mɔ'ɔ. Milagi 'deni di rɔ Esawu."

¹⁴ Ne tine wa'di na gɔ diyake nati? Gɔ diyake te Boko'ba na kirasi lende zi ma kɔtɔ mo nima? Inza du te tara.

¹⁵ Römöyi bo iya zi Musa te, "Ma, ti mileme mi konmi ma ti mi këyi ma zinni lijë ame ga migeli 'deni ne."

¹⁶ Omba akoweli nime inza kpe gɔ ako'dɔ ala gɔ ako'dɔkɔ ze 'ba bilaka lesi, tine 'deni nge gɔ mi këyi 'ba Boko'ba.

¹⁷ Römöyi mi buku 'ba Boko'ba iya 'deni tönë zi bɔ dɔliŋɔ 'ba Ezipeto te, "Mo'dɔ yi 'deni rɔ bɔ dɔliŋɔ 'dɔ mileme tigɔ dɔ kiteli ma tiyi. Kina 'dɔ möyi ma kilëbi ti timo kote mi dɔyayi nime pili."

¹⁸ Gɔ ako'dɔkɔ abo 'ba Boko'ba na me bo kedi ko'dɔ abo mi këyi 'deni zi ame ga bo kigeli ne. Kina gɔ ako'dɔkɔ abo na ma gbï bo kedi ki'di ama ga kedi yaga rɔ minyi.

Ya Ti Tigo

¹⁹ Tine mɔtɔga ni mɔtɔ ti kebe kiya zö te, "Ne ma kedi tara yɔ bo Boko'ba edi ko'ja bi ngɔrɔ gba 'böwu di rɔ bilaka rɔ ma totondo ga? Yë na ti ka'da ako'dɔkɔ abo?"

²⁰ Ne ni bɔ pɔri ma, ti miya ziyi, "Ni yë na 'dɔ kileki dɔ lende tara zi Boko'ba? Kete ebe ra kititi bɔ ko'ba ni kiya te, 'O'ba ma te gɔ wa'di?"

²¹ Bɔ la'ba mo na ko'ba ë'bëni kɔzɔ ma bo ko'dɔkɔ. Mɔtɔga di mi korɔ'bo konzɔ kɔtɔ nima na bo ko'ba kete ngi riyö, mɔtɔ rɔ kete 'ba wa ma kondi tine mɔtɔ rɔ 'ba wa ma yawa naga.

²² Kina gbï tara mi ako'dɔkɔ 'ba Boko'ba. Ya ti tigɔ abo nime bo ko'dɔkɔ pele tileme mo zi bilaka ne tine bo ogbɔ rɔ bo 'deni le tötï liya zinni lijë ma bo kedi kote dönni ti ya abo mo tönë ga.

²³ Kina mɔtɔ gbï rɔ löbu abo nime na bo ko'dɔkɔ tileme mɔri mo ame bo kodɔ 'deni dɔze ma rɔ a 'ba mi këyi abo mo ga ne. Ze ma bo kileŋo 'deni 'dɔ do'jake rɔ löbu abo mo tönë ne.

²⁴ Römöyi ze na rɔ ma bo kidëki 'deni mo ga. Tine bo idëki dë nge kɔtɔ di mi löngö Yudayi, gbï di mi löngö bɔ löwö ni.

²⁵ Kina kɔzɔ ma tɔnɛ Bɔko'ba kiya mi akugu 'ba Oseye ne tara, ame kiya te, "Bilaka ame ga pele kinza rɔ 'bama ne ti midɛki 'deni rɔ 'bama. Dɔ kupɔ ame ga pele mɔ'ɔ dɛ ne ti midɛki 'deni rɔ ma mɔ'ɔ."

²⁶ Kina gbɛ bi kɔtɔ mo nima na tɔnɛ kiya te, 'Kpe ma 'bama ga na dɛ,' tine ti kidɛki lijɛ 'deni rɔ kole 'ba Bɔko'ba bɔ didi."

²⁷ Kina gbɛ kɔzɔ ma tɔnɛ bine Yesaya kiya te, "Yisarele nima konzi pele kulɔwɔ kɔzɔ yayi lida 'ba kpa mini lɔbu ne, kɔsɔ ma ndɔ te mo ga na nge ti kɔmɔ."

²⁸ Rɔmɔyɛ bo nɛre Bɔko'ba ti kote todo karama abo ngɛ welo dɔnnɛ lijɛ bilaka 'ba dɔyayi nime."

²⁹ Kina gbɛ kɔzɔ ma tɔnɛ bo Yesaya kiya mɔlo bine ne tara, ame kiya te, "Ma kiya te bo Bɔko'ba tigɔ dɔ kiteli kola kɔsɔ dɔ kupɔ ze ga dɛ, dɛne ze 'deni ngɛ kɔzɔ Sodomoni ma ti Gomora."

³⁰ Tine ame gɔ diyake tondo nati? Dɛmba tine lijɛ bɔ lɔwɔ mo tɔnɛ ga koloma kinza rɔ bɔ toma gɔ tɛdi rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba ne le'jete lijɛ na ki'di dɔnnɛ gɔ lende abo kina lijɛ na 'deni rɔ ma laka kɔmɔ bo.

³¹ Tine lijɛ Yisarele mo tɔnɛ ga kɛdi koma ga gɔ 'bɛnnɛ tɛdi rɔ ma laka ti to'dɔ kɔ'du ki'di abo ne ɔ'bo ga dɛ kpe to'ja mo.

³² Rɔmɔyɛ lijɛ oma ngɛ tara kinza ma lijɛ ki'di dɔnnɛ gɔ lende mo, lijɛ oma ɛ'bɛnnɛ nge ti ako'dɔ 'bɛnnɛ. Kina dɔku mo tɔnɛ buku 'ba Bɔko'ba kiya lende mo ne kokpe ndɛnnɛ ngɛ.

³³ Ame tɔnɛ kiya rɔni gɔ kɔ'du 'ba Kurisitɔ te, "Onɔke te, midɛyɛ dɔku 'deni mi Yerosalema tokpe ndɛnnɛ lijɛ bilaka. Dɔku ame 'dɔ konɔma lijɛ ne. Tine lijɛ ame ga ki'di dɔnnɛ 'deni gɔ lende abo ne kɔ'du mo inza kaya kpe rɔnnɛ."

10

Mɔtu 'Ba Pɔlo Gɔ Yudayi

¹ Lɔndɔ ma ga, akiteri ame mi dɔki'di ma bine ti mɔtu ma gɔnnɛ

lijɛ Yudayi bilaka ma ga dɛne 'dɔ kɔmɔ lijɛ tɔ kpe yaga.

² Mikali ngɛ rɔ ma laka lijɛ minni lɔbu gɔ ndɔbɔ 'ba Bɔko'ba, tine akikali mo na kinza.

³ Kɔri 'ba lende laka abo 'ba Bɔko'ba lijɛ ikali dɛ yɔ, ma gɔ dɔnnɛ na za lijɛ kebe to'dɔ mo. Kina ngɛ kɔri 'ba 'dɔ ti'di wa kɛdi rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba mo tɔnɛ lijɛ ebe kola 'deni za yaga.

⁴ Rɔmɔyɛ kɔ'du ki'di u'bɛ kpɛni 'deni pili rɔ Kurisitɔ 'dɔ ame ga ki'di dɔnnɛ ngɛ gɔ lende abo ne na kɛdi ti rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba.

⁵ Kina tɔnɛ 'dɔ Musa kiya bine gɔ lende 'ba tɛdi rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba gɔ toro kɔ'du ki'di ne. Ame bo kiya te, "Bɔ ame kɔ'dɔ kɔ'du ki'di naga nime ne ti kididi ngɛ yaga."

⁶ Tine ma kugu mi buku 'ba Bɔko'ba gɔ tɛdi rɔ ma laka kɔmɔ bo gɔ ti'di dɔ gɔ lende abo mo na me te, "Ni, kinza kebe kiya dɛ ti miyi te, 'Yɛ na ti kari kɔmɔ nɔbɔ mitɔrɔ to'dɛ Kurisitɔ mo kako bɛri bine?"

⁷ Yɛ na ti kɔdɔ nɔbɔ kari mi maliti toja Kurisitɔ mo kɔdɔ yaga di mi tɔlɛ? "

⁸ Kina ugu 'deni gbɛ iya te, "Ni mɔtɔ lende 'ba Bɔko'ba 'deni nɔli te dɔ ngila yi, dɔ dɔnde'de yi, kina gbɛ 'deni mi dɔki'di yi." Omba gogo 'jɔ 'ba ti'di dɔ gɔ lende 'ba Kurisitɔ mo tɔnɛ na ma duwɔwɔ 'deni ziye ne.

⁹ Kina me ɔdɔ ni na ngɛ kiya te ti kpɛyi Kurisitɔ na rɔ nɛre, ki'di dɔyi ngɛ gɔmɔ Bɔko'ba oja bo 'deni yaga di mi tɔlɛ, ti kɔmɔ yi ngɛ.

¹⁰ Rɔmɔyɛ ɔdɔ ze di'dike dɔze ngɛ gɔmɔ ti dɔki'di kɔtɔ na ti ki'di ze ngɛ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba. Kina ɔdɔ diyake ngɛ yaga ti kpeze kina ti kɔmɔ ze ngɛ.

¹¹ Mi buku 'ba Bɔko'ba iya 'deni te, "Lijɛ ame ga pili ki'di dɔnnɛ 'deni gɔ lende abo ne kɔ'du mo inza kaya kpe rɔnnɛ."

¹² Tine iya rɔni 'deni zi bilaka pili. Rɔmɔyɛ le'jete geli inza kpe mi lɔngɔ Yudayi ni ma ti bɔ lɔwɔ. Bɔko'ba na rɔ nɛre 'ba bilaka nime pili. Yɛyi lɔbu abo nime 'deni pili rɔ

ma koriya do ame ga keddi kideki bo ne.

¹³ Kina tonē gbi kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Lijē ame ga pili kideki bo nere Boko'ba tokonyi lijē ne, bo ti komo ngi."

¹⁴ Tine ti lijē kideki bo totondo doo lijē ki'di donni de go lende abo? Kina ti lijē ki'di donni gomo tondo ga doo lijē kuwo lende abo de? Kina ti lijē kuwo tondo mo ga doo kuwo de zinni?

¹⁵ Kina ti kuwo roni tondo ga doo koja bo laja de? Kina tonē buku 'ba Boko'ba kiya bine te, "Tako 'ba bo ko'de laja laka naga nime ele te go wa'di?"

¹⁶ Tine pele tara bilaka mo ga pili na de 'bowu kuti go lende mo. Romoyi Yesaya mo na tonē kiya te, "Nere, ye na ki'di doni ra go lende ze?"

¹⁷ Kina me ti'di do gomo ako di mi tuwo lende mo. Tine tuwo mo ako di mi laja 'ba Boko'ba mo tonē kuwo ne.

¹⁸ Ne i'dike mititi te, "Lijē Yudayi mo ga na kuwo ma 'benni de?" Ro ma laka lijē uwō romoyi kozo ma tonē kugu mi buku 'ba Boko'ba bine kiya te, "Donni lijē bo laja ma ga udu ngi kogba mi dolingo. Lende 'benni ote mi doyyai nime ngi pili."

¹⁹ Kina i'dike mititi gbi te, "Tara ne lijē Yisarele ikali 'jo 'ba lende nime de?" Musa na dogba kileme ma lijē kikali 'deni. Ame bo kiya tonē te Boko'ba iya te, "Ti mi'di miye ngi kombi ro bilaka ame ga kinza du ro oto ne. Kina ti mi'di lijē bo rumo naga nima koma kpeye go ko'doke 'diri."

²⁰ Kina Yesaya na kilana ro bo 'deni tonē kiya te, "Boko'ba iya te, 'Bilaka ame ga pele koma ma de ne na za 'bowu ko'ja ma. Bilaka ame ga kideki ma de ne na za mileme roma 'deni teyi.'"

²¹ Ma go lende 'ba Yisarele na bo kiya tonē te, "Moro 'deni ngi kada kosō doma ro yawa tideki lijē wa kinza kuwo doma bo lende kusē naga nime."

11

Kupō Yisarele Ma Laka

¹ Kina i'dike mititi te, "Bo Boko'ba ebe kilagi 'deni 'bowu yaga di ro bilaka abo mo tonē ga?" Inza du te tara. Ma gbagba ma mo nime ro Yisarele di mi kupō Abarayama, kpa goli 'ba Benyimona.

² Boko'ba ilagi de du te yaga di ro bilaka abo ga ame bo koza 'deni molo di bi tisaki mo ne. Ikalike ma tonē kugu mi buku 'ba Boko'ba ne de? Ame Eliya koloma ro toma'jo ro bo zi Boko'ba ro wali ronni Yisarele kiya te,

³ "Nere, bilaka naga nime lijē ote do bo kumē lende 'bi ga 'deni 'doyi yaga. Bi 'ba tonma akumu 'bi ga lijē icaca domo 'deni ngi 'doyi yaga. Ma na nge me kola ma 'deni koto kpoki. Kina me lijē keddi 'deni ro toma goma 'do tupō ma gbi yaga."

⁴ Tine Boko'ba ileki domo 'deni tonē zi Eliya te, "Di mi longo lijē nime mogba ma 'bama ga 'deni zo di yimo kuluku 'butē bi 'butē domosowo (7,000) ame ga kinza kulomu kpenni de zi akoro Bala ne."

⁵ Kina 'deni gbi tara mi kada nime tone, koso Yisarele ma ndo te mo ga edi ame Boko'ba koweli 'deni yaga go mi keyi abo.

⁶ Ne kina me doo toweli mo keddi 'deni nge go mi keyi, inza kpe nati go ndobo ko'do. Romoyi doo kinza tara mi keyi abo inza kpe nati go bi mo ro mi keyi.

⁷ Tine go diya 'bowu tondo ga gomo nati? Wa mo tonē lijē Yisarele koloma ro toma mo ne lijē ebe ko'ja de 'bowu, tine ma Boko'ba koweli di mi longo lijē mo naga na nge ko'ja. Tine ma 'benni lijē ma laki mo naga nime minyi 'benni 'deni ngi kozo ma tonē kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te,

⁸ "Bilaka naga nime, do ti doki'di ma kinza ko'do ndobo na Boko'ba ki'di 'deni ngi zinni, kina me 'deni nbō komo mi kada nime tone komonni o'ja go bi de, mbili nni uwō lende de gbi."

9 Kina me gbī tönē 'dɔ Dawidi kiya te, “Ee, Bɔko'ba kodɔ karama tɔ kpe dōnnī. Nbele 'bēnnī nima kuyī rōnnī tɔ kpe yaga zīnnī rɔ ɲɔwo ko'ba lijē.

10 Kiyōlu kōmōnnī nima tɔ kpe yaga kinza lijē ko'ja gɔ bi ra. Odi gōnnī nima tɔ ɲburu lijē kō'bō tombi gomɔ 'bēnnī ga nduwē rɔ kōmō lēndō.”

11 Kina i'dike mititi gbī te, “Me tönē lijē Yudayi kɔcɔ yaga ne na kɔrɔ ɲgī rɔ la'ba ma ɲburu zīnnī?” Inza du te tara. Lende kirasi 'bēnnī na me ko'de kōnyī ɲgī zi ma rɔ bɔ lōwō ni. Rōmōyī 'dɔ ki'di lijē Yudayi kutī gbī to'ja mo kɔzɔ 'ba bɔ lōwō.

12 Ne kina me ɔdɔ lende kēnyē 'bēnnī 'ba Yudayi mo tönē na kēdi ko'de yēyī ma dɔ kiteli 'deni mī dɔyayi, tɔcɔ yaga 'bēnnī na kēdi ko'de yēyī ma dɔ kiteli 'deni zi bɔ lōwō tara tine, todɔ'bɔ lijē Yudayi rɔ gōmō mo, yēyī mo ti kēdi ɲgī kulōwō tondo ga na te?

Konyi 'Ba Bɔ Lōwō

13 Mēdi miya ame 'deni ziye kpe ma rɔ bɔ lōwō ni. Kina kɔzɔ ame ma na 'deni rɔ bɔ laja ziye ne tara, ti moyo rōma ti gɔ laja koja ma

14 gɔ ki'di Yudayi ma 'beze mo tönē ga kebe kutī ti gōmō, gɔ kōmō mɔtɔ ga 'jaa yayi.

15 Me ɔdɔ bo Bɔko'ba kilagi di rōnnī na bo ko'dɔ pɔri ɲgī ti bilaka lesi pili, ɔdɔ bo kutī 'deni dōnnī lijē Yudayi kada mɔtɔ yayi ti kēdi ɲgī tondo? Omba kina ti kēdi ɲgī rɔ yēyī ma löbu kɔzɔ tīdīdi tōku.

16 Kina kɔzɔ ame ɔdɔ dōndende 'ba wa na kulōmu 'deni zi Bɔko'ba, omba kɔcɔ mo nima 'deni pili rɔ abo. Kina ɔdɔ kulōmu ɲgira'da lijē Yudayi mo na 'deni zi bo, omba dɔɲgila mo ga 'deni pili rɔ abo.

17 ɲgērī ma bo Bɔko'ba kīdiyē mo tönē na me koke dōndende ma kunzi mo ga 'deni yaga konzo 'ba ɲgērī 'ba mōkō teyi. Kpe bɔ lōwō ni na 'deni rɔ dɔɲgila ma konzo mo naga 'dɔ kēddike ti tīgɔ dɔ kiteli 'ba ɲgira'da nime.

18 Tine kpe kinza kebe kudōlike lijē dɔɲgila ma koke 'deni yaga mo naga nima dē. Kpe gɔ kebe kudōlike lijē rɔ ma totondo? Yē na kēdi kogbɔ ye kpe dɔɲgila, ɲgira'da na dē kēdi kogbɔ ye?

19 Tine ma 'dɔ kiyake na te, “Oke dɔɲgila mo 'deni yaga 'dɔ konzo ma dōmō.”

20 Omba kina ɲgī te rɔ ma laka, tine oke lijē 'deni yaga gɔ lende kinza ti'di dɔ gōmō 'bēnnī. Ne ma 'beye Bɔko'ba onzo ye 'deni dōmō gɔ ti'di dɔye gɔ lende abo. Kina kinza kolomake dē ti dɔ kombi, olomake ti tikere.

21 Me ɔdɔ lijē Yudayi ame mo ga rɔ dɔɲgila ma kōtu timo mo ga na kɔ'ɔ rōmō dē tara, ma komerike 'beye iyake te kpe na ti bo kɔ'ɔ rɔye tēgē?

22 Bine do'jake 'deni ma mī kēyī ti mī kata abo 'ba Bɔko'ba na tondo. Mī kata abo ɲgī kulōwō rɔ ame ga ko'dɔ lende kēnyē ne. Tine kpe mī kēyī abo ɲge ziye ɔdɔ kō'bōke mī kōri mo. ɔdɔ kō'bōke dē tara bo ti koke ye gbī yaga.

23 Kina ɔdɔ lijē Yudayi mo naga nima kōnyō dē ɲgī nduwē gɔ lende 'ba kinza ti'di dōnnī gɔ lende abo nime, bo ti konzo lijē ɲgī kileki teyi. Rōmōyī bo Bɔko'ba na ti tīgɔ mo 'dɔ tonzo lijē kileki 'bōwu teyi.

24 Me ɔdɔ kpe ma kōtuke mōkō naga na bo kebe koke 'deni konzo dɔ ɲgira'da ma kīdiyē nima kinza rɔ ma kōtu tiye mo ne, tonzo lijē dɔɲgila ma kōtu timo naga nima kileki gɔ bi mo na ti konyi dɔ bo?

Mi Kēyī 'Ba Bɔko'ba

25 Kpe löndō ma ga, mo'dɔkɔ ziye kinza kolomake dē ɲgī kulōwō ti meri mo te, ikalike wa 'deni rɔ dɔ kiteli. Tine 'jɔ 'ba wa ma rɔ ma kusu naga ti mileme 'deni ziye. Minyi nime inza kō'bō ɲburu tara. Inda'ba dɔ kapa Yisarele ma konzi 'deni ɲge timo ɲbō lijē bɔ lōwō ma bo koweli 'deni naga kako pili zi bo Bɔko'ba.

26 Kina 'dɔ kōmō lijē Yisarele pili ɲgī ti yaga kɔzɔ ma tönē kiya te, “Bɔ kēdi kako tōmɔ wa di mī tölē ti

kodo 'deni di mi Yerosalema. Bo na ti kona lende kénye 'deni 'doyi yaga di mi kupö Yakoba.

²⁷ Ma Boko'ba, ti mo'do lömu ma nime tinni odo mombi lende kénye 'benni 'deni yaga."

²⁸ Kina me Boko'ba 'deni ro ya ti lijé Yudayi go kokonyi ye kpe bo löwö römöyi lijé ma 'benni i'di dönni de go laja laka abo. Tine 'bu nni löbu ga na ro ma bo koweli mo kina me ako'c abo gba gönni.

²⁹ Römöyi odo bo Boko'ba koweli abo 'deni to'do yeyi domo bo uyi yimo de.

³⁰ Tine kpe ma 'beye bo löwö, töné pa bine uwöke do bo de. Kina me ma le'jete kpe na ko'jake mi keyi abo 'ba Boko'ba 'deni römöyi lijé Yudayi mo ga ebe kuwö do bo de kpe.

³¹ Ma le'jete lijé ebe kuwö do bo de kpe römöyi go lijé ko'ja mi keyi koto nima ko'jake ne gbi nati.

³² Römöyi Boko'ba na me kodo kpa bilaka 'deni pili me kuwö do bo de 'do bo na ko'do mi keyi abo 'jaa zinni pili.

³³ Ongoke ti yayi. Yeyi ti akikali abo 'ba Boko'ba na ngi ro do kiteli. Boto moto o'bo de tiyeti go bure ko'do abo ala ko'bo tiyari go ndobo ko'do abo.

³⁴ Kina kozo ma töné kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Ye na ti ko'bo tikali meri 'ba do Boko'ba? Ye na ti ko'bo ti'di lende zi bo?"

³⁵ Ye na ki'di wa ra zi bo kiteri 'böwu 'do bo kopi bi mo teyi?"

³⁶ Wa pili bo na me ko'ba. Wa pili naga nime bo na me ki'di 'do kedí kina 'do kedí zi bo. Ro löbu kedí ti zi bo Boko'ba ro nburunburu. Amini.

12

Loma Ma Laka

¹ Kina me 'deni ti ziye kpe löndö ma ga, moma'jo roma ziye go mi keyi 'ba Boko'ba nime zize ne. I'dike roye kedí koto laka ro kpa közi zi Boko'ba 'do loma 'be kiyeyi doki'di bo. Ame kina ro motu ma laka ziye to'do mo zi bo.

² Kinza ki'dike roye de ngi kedí yaga kozo wa 'ba dolinjo nime. I'dike Boko'ba kuyi ye yaga mi meri la'ja. Römöyi 'do kikalike ako'doko 'ba Boko'ba go lende ko'do 'be pili kiyeyi doki'di bo.

³ Mi'di ame 'deni ziye pili te ti mi keyi nime bo ki'di 'deni zo ne. Ni moto kinza komeri royi de kiya te ni na 'deni ngi kulöwö laka ro do kiteli. Tine ma laka mo oloma le keyi mi meri 'bi. Laka 'bi 'ba bo moto na ro ti'di doyi go lende 'ba Yesu Kurisitö kozo ame Boko'ba ki'di 'deni ziyi ne.

⁴ Römöyi kozo ame mi yida ro koto kapa 'ba yida ro ngi nbanji ti ndobo mo ga pili ro 'beri'beri ne,

⁵ kina gbi tara ze pele ro ma konzi nime mi ro kodo'bo ti Kurisitö ze pili ro yida ro koto. Kina ro goze nime pili ro kotokoto, ze kapa 'ba yida ro koto ze nime na.

⁶ Kina Boko'ba i'di kpa közi 'deni zize pili ro 'beri'beri go mi keyi abo. Kina do'doke ndobo mo ti. Moto o'do ti ma 'beyi ma ki'di 'deni ziyi mo. Odo kpa közi 'beyi 'ba bo moto kedí ro tumé lende, o'do ti go ma bo ki'di 'deni ziyi ki'di doyi gomo mo nima.

⁷ Odo ma 'beyi kedí ro ndobo mi kanisa mo, o'do ti. Ne odo kedí ro akiyandi, iyandi ti.

⁸ Ala odo kedí ro toco mi keddi, oco ti. Ni ame kedí ki'di ma 'beyi ro aki'di zi bo lisa ni ne i'di ti, ti mi koto. Ala odo ma 'beyi kedí ro közi kakpa mo ogbo royi laka teyi. Ne odo ma 'beyi kedí ro to'do mi konji o'do ti, ti lonjo mo.

Ako'c Ma Laka

⁹ I'dike ako'c 'be kedí ti, ti doki'di koto. O'jike lende kénye. Lende laka na kinda'bake kitigo.

¹⁰ O'oke roye ro go roye kozo löndö koto mi Kurisitö. Kpe, o'böke ti nburu kitigo mi toro roye ro go roye.

¹¹ Inda'bake ndobo kitigo kinza ni moto ko'do tiképi de. Tine ogboke roye laka toja laja zi nere Kurisitö.

¹² Kina iliyake ti mi komo ki'di 'be go yeyi abo 'ba Boko'ba. Mi gomo 'be

ga pili olomake ti mi keddı nburu ti mötu ko'do.

¹³ Okonyike löndö ame ga ro leri ne ti wa ma keddike timo. I'dike lijo 'be ga kpamo kedı nburu yaga ro gböngö zi bo löwö.

¹⁴ Ya ame ga ko'do közi kasi ziye ne ititike Boko'ba ko'do yeyi domo. Yeyi na kititike bo gomo bo ko'do dönni kinza kititike bo de tusönö lijé.

¹⁵ Olomake ro lönö ti ya ame ga ro lönö ne. Uduke koto ti ame ga kedı kudu ne.

¹⁶ Kinza ko'doke geli de mi löngö ye. Kinza ko'doke do kombi de. Ilekike roye liya beri toja laja ro go roye. Kinza ko'do röyi de kulöwö kiya te ni na ro bo lende kikali.

¹⁷ Kinza kebe kilekike do lende kénye de ti lende kénye. I'dike ako'do 'be kedı ro ame bilaka pili kuti gomo ne.

¹⁸ Ogbo röyi ti'di lende keyi na 'do kedı mi löngö yi ma ti bilaka ma laki pili.

¹⁹ Kpe ame ga mo'ö ye ne, kinza kebeke de topi dokolo. Ola zi bo Boko'ba 'do bo ko'do go ya abo. Römöyi mi buku abo 'ba Boko'ba bo iya 'deni te, "Ma na ti mopi dokolo. Monda nima ma na ti mileki domo."

²⁰ Kina gbi kozo ma toné kugu ne tara, "Ödo ko'ja bo ya 'bi kedı ro 'bö i'di akonyo teyi. Ödo ko'ja bo kedı ro koda mini i'di mini zi bo. Römöyi ti to'do mo kozo a nime te na ti ko'de do kulu'buti zi bo."

²¹ Ni kinza kola röyi de zi lende kénye ka'da yi. Tine a'da lende kénye yaga ti lende laka ko'do 'bi.

13

Tuwö Do Turu

¹ Kina ti kpe ro goye pili uwöke do turu 'ba mi doyayi 'be. Römöyi közi kakpa 'ba wa pili ako di zi Boko'ba. Kina me közi kakpa nime le'jete mi doyayi 'be ne bo na ki'di.

² Bo ame kilagi tuwö do turu ne, ndose 'ba Boko'ba na bo kilagi 'deni. Kina boto ame ko'do tara ne ti ko'de karama 'ba Boko'ba ngi timo doni.

³ Römöyi bilaka ame ga ro bo lende laka na de kedı kere bo dönni ga, tine bo lende kénye na kedı kere.

Ni o'doko 'do döki'di yi köbö nburu ro ma köpu di zi bo közi kakpa? Ne ödo ko'doko de, o'do wa ma laka 'do mi bo keyi röyi.

⁴ Römöyi bo na 'deni ro bo laja 'ba Boko'ba bine tokonyi yi. Ne ödo ni kikali röyi 'deni ro bo kirasi lende kinza ki'di dömbeli yi kolodo de römöyi turu nima ki'di do bo ne i'di de ro ma sari. Ndoö abo na ro todo ya 'ba Boko'ba do bo lende kirasi.

⁵ Kina me ni moto ziyi tuwö do turu, tine inza nge go ame 'do komo timo di kpa ya 'ba Boko'ba ne, o'do go kedı ro lende laka ziyi.

⁶ Go kö'du mo na gbi ki'di keddı kopike awada ne römöyi lijé turu na 'deni ro bo laja abo 'ba Boko'ba mi ndoö nime.

⁷ Kina opike wali 'ba goye ga ti pili yaga zinni ro go dokomali awada pili ti lende koro ti ro koyo mo.

Öo Lepi Yi

⁸ Kinza kolake wali 'ba a moto de kedı goye, tine 'do wali 'ba ako'ö na nge ki'dike kedı goye. Römöyi ni ame ko'ö lepi yi moto ne, kö'du ki'di abo 'ba Boko'ba na me 'deni gbi pili ko'do.

⁹ Römöyi kö'du ki'di iya 'deni toné bine te, "Kinza ko'do yeri de. Kinza ko'do röyi de ro bo közi roma. Kinza ko'do 'bögo de. Kinza ko'do mi kombi de." Kina kö'du ki'di naga nime ti moto ga pili öo 'deni do ame kiya te, "Öo bilaka lesi lepi yi moto gbi kozo ame ko'ö yida röyi ne tara."

¹⁰ Ako'ö i'di kirasi lende de zi lepi moto, omba kina kote go kö'du ki'di pili 'ba Boko'ba.

¹¹ Kina o'doke ti te römöyi ikalike 'deni kada mo na yala. Kada 'ba tongo bi yaga di bi 'ba tö'do na me komo 'deni. Römöyi ma le'jete kada abo 'ba tomö ze mo toné 'deni noli roze di ro ma toné gba bine di'dike doze gomo ne.

12 Korɔndɔ ɛdi kote rɔni yaga giri nime kada na 'deni ŋɔli tize. Kina i'di du'duke ako'dɔ 'ba bi kɔlu ti yaga mɔkɔ dusuke rɔ jama 'ba ya 'ba mi kada na rɔze.

13 Kina di'dike rɔze ti kɛdi yaga laka rɔ bilaka 'ba mi kada. Kinza di'dike rɔze dɛ kɛdi rɔ 'ba ndɔrɔ tuwɛ layi rɔ dɔ kɔzi kɛnyɛ, to'dɔ yɛri, to'dɔ 'diri ala mi kombi.

14 Tine jama 'ba ya 'ba ŋere Yɛsu Kurisito na kinda'bake, kolake gɔ lende kɛnyɛ 'ba yida rɔ yaga ti ako'dɔkɔ mo ga.

14

Kinza Kilende Dɛ Rɔ Bɔtɔ

1 Kpe kinza ko'dɔke kowasa dɛ ti bilaka ame ga kitigɔ dɛ gba laka mi ti'di dɔnni gɔ lende 'ba Kurisito ne. Tine o'deke lijɛ kako mi lɔngɔ ye.

2 Rɔmɔyi 'ba bɔ mɔtɔ ti'di dɔ bo gɔ lende 'ba Kurisito i'di bo ŋgi konyo wa pili rɔ gɔmo. Tine ma 'ba bɔ mɔtɔ ame bo kitigɔ dɛ gba laka yimo ne i'di bo ŋgi ŋge konyo ma 'ba bo rɔ mɔku.

3 Kina kinza bɔ ma konyo mo nima kebe dɛ tudɔli bɔ ma koro tonyo mo nima. Kina kinza bɔ ma koro mo nima kebe dɛ tilende rɔ bɔ ma konyo 'deni mo nima rɔmɔyi Bɔko'ba uti 'deni dɔnni kpaki rɔ 'ba bo ga.

4 Ni yɛ na kebe ŋgi tilende rɔ bɔ laja 'ba bɔ mɔtɔ tara? Lɔbu abo na ŋge kɛdi kiya laka ti kɛnyɛ 'ba ndɔbɔ abo. Kina ti bo ko'dɔ ŋgi laka rɔmɔyi Kurisito lɔbu ze mo ɔ'bo ŋgi 'dɔ ti'di bo ko'dɔ tara.

5 Bɔ mɔtɔ omeri 'ba bo tɛgɛ kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ na koro kulɔwɔ rɔ dɔ kiteli di dɔ mɔtɔ. Tine bɔ mɔtɔ omeri ma 'ba bo tɛgɛ kada pili rɔ gɔmo rɔ ma koriya. Ne ma laka mo ni mɔtɔ 'bɛyi mo nima i'di lende mo kɔdɔ laka mi dɔyi.

6 Bɔ ama komeri lende 'ba kada ma dɔ kɔtɔ mɔtɔ na ŋgi kulɔwɔ ne, bo o'dɔ 'deni toro Kurisito ŋere ze timo. Kina bɔ ama konyo ma 'ba bo dɔkomali wa 'doyi rɔ gɔmo ne o'dɔ 'deni gbɛ toro Kurisito ŋere ze timo rɔmɔyi bo ileki yɛɛ'di mo ŋgi

zi Bɔko'ba. Kina bɔ ame koro tonyo wa mɔtɔ ga ne, o'dɔ 'deni gbɛ toro Kurisito ŋere ze timo kina bo kileki yɛɛ'di mo ŋgi zi Bɔko'ba.

7 Rɔmɔyi ma kɔtɔ mɔtɔ di mi lɔngɔ ze nime bine oloma dɛ ŋge toro gbagba bo ala tɔlɛ gɔ toro gbagba bo.

8 Tine ɔdɔ dolomake bine, loma ze pili toro bo Kurisito ŋere ze. Kina ɔdɔ dɔlɛke, ti dɔlɛke toro bo. Kina me ɔdɔ ze dɔlɛke ala dolomake, ze pili rɔ 'ba bo 'ba Kurisito ŋere ze.

9 Gɔ kɔ'du mo na me 'dɔ ki'di Kurisito kako kɔlɛ bine kɔdɔ yaga di mi tɔlɛ ne 'dɔ bo kɛdi rɔ ŋere zi bo loma ni gbɛ ti tɔku ni.

10 Tine ni ɛddi kilende rɔ lɔndɔ yi mɔtɔ gɔ wa'di? Ni mɔtɔ mo ɛddi kudɔli lɔndɔ yi mɔtɔ gɔ wa'di? Ze nime pili dɛdi dari dɔrɔke kɔmɔ kitɛ 'ba burɛ 'ba Bɔko'ba.

11 Rɔmɔyi ugu 'deni ame tɔnɛ bo ŋere Bɔko'ba kiya te, "Kɔzɔ didi ma, rɔ gɔ bilaka lesi pili ti kolɔdɔ ŋgi bɛri kɔmɔ ma. Kina ti lijɛ kuti ŋgi kiya te ma na rɔ Bɔko'ba."

12 Kina rɔ gɔze nime pili mɔtɔ ni na ti kiyɛti gɔ lende ti ako'dɔ 'bi zi Bɔko'ba.

Kinza Kirasi Mi Meri 'Ba Bɔtɔ Dɛ

13 Kina ti, i'dike dolake gɔ tilende rɔ lɛpi ze ga yaga. Ma laka mo kinza debe duruwɔke a 'ba la'ba dɛ kɛdi yaga mi kori zi lɛpi ze mɔtɔ ga ame kɛdi ki'di lɛpi yi kila'ba ŋgi mi lende kɛnyɛ ne.

14 Gɔ ame ma 'deni rɔ akɔtɔ ti Yɛsu Kurisito ne mikali ŋgi akonyo mɔtɔ inza ame ki'di bilaka rɔ ti'da kɔmɔ Bɔko'ba. Ne ɔdɔ ni bɔ mo na komeri ɛ'bi kiya te a mɔtɔ nima ti ki'di yi kɛdi rɔ ti'da, ti ko'dɔ rɔni ŋgi tara ziyi.

15 Kina me ɔdɔ wa ame kɛddi konyo ne kebe ko'dɔ lɛpi yi mɔtɔ dɛ kpe kele omba ni inza ɛ'bi kpe nati mi kori 'ba akɔ'ɔ. Tine ni kinza ki'di wa ame kɛddi konyo ne dɛ kebe kirasi ma kɔtɔ ame Kurisito kɔlɛ 'deni bine gɔ lende mo ne.

16 Kinza kebe ki'di wa ame koza 'deni yaga ziyi rɔ ma laka ne dɛ

kinda ngi ro lende kenyë zi lëpi yi mato.

¹⁷ Römöyï tedi mi nere löbu 'ba Boko'ba inza go wa ma keddi konyo ala kuwe, tine nge go ame Nyi Koto Laka ki'di yi 'deni laka komo Boko'ba toloma mi lende keyi ti lonjo.

¹⁸ Bo ame koja laja ngi zi Kurisitö kozo a nime te ne na ro ma Boko'ba ko'doko kina bilaka lesi kuti gbi gomo.

¹⁹ Kina di'dike komoze ti go wa ame ga kedi ko'de lende keyi gbi ti tigo zi lëpi ze ga ne.

²⁰ Kina kinza kebe kirasike ndobo 'ba Boko'ba de ngi yaga go lende 'ba akonyo. Wa pili ro gomo ro ma kele ro akonyo. Tine odo ni mato kebe ki'di lëpi yi mato kebe kila'ba di mini go wa ma keddi konyo, na ro ma kenyë mo.

²¹ Tine ma laka mo a mato ame kedi ki'di löndö yi mato kila'ba di mini ne, kinza ko'do de lipo odo kedi pele ro tonyo yida ala tuwe layi ni pili ti a mato ga.

²² Meri 'bi nima keddi timo go lende 'ba akonyo naga nime ne, i'di kedi nge mi löngö ye kpe ti bo Boko'ba. Ni ame kodoro bici lende de royi go wa ma kikali kinza ro ma laka ne na ti yeyi.

²³ Tine ni ama konyo wa ma döyi ro ma kiliko gomo nima Boko'ba ti kodo karama mo ngi döyi römöyï o'do de du mi ti'di döyi go lende abo. Wa ame ga pili keddi ko'do kinza ki'di döyi de gomo kedi ro lende 'ba Boko'ba ne, 'doyi ro gomo ro lende kenyë.

15

Omeri Lende 'Ba Lëpi Yi

¹ Ze ma ditigoke 'deni mi ti'di doze go lende 'ba Kurisitö mo naga nime, ma laka mo zize 'do tombi gomo 'ba ya ma kinza ti tigo naga. Tine kinza ze dö'böke de nge tyyeyi doki'di ze.

² Ni mato ziyi tomeri lende 'ba lëpi yi 'do ko'do ro wa ame go kedi ro ma kiyeyi doki'di bo kiyeddi mi bo ne.

³ Römöyï Kurisitö tonë bine ne doki'di bo na de bo kiyeyi. Kina kozo ma tonë kugu bine mi buku 'ba Boko'ba ne tara, ame kiya te, "Ti'ja mo tonë kiti'ja yi Boko'ba timo ne ileki 'deni pili roma."

⁴ Wa pili naga nime kugu mi buku 'ba Boko'ba ne, ugu 'deni tiyandi ze timo 'do dedike ti komo ki'di liya ti mi keddi gomo.

⁵ Bo Boko'ba bo do loma liya ti mi keddi ki'di ye to kpe ko'doke kozo 'ba Yesu Kurisitö kolomake ti meri koto mi löngö ye.

⁶ Kina 'do kpe pili kilëluke Boko'ba 'ba Yesu Kurisitö nere ze ame gbi ro 'bu bo ne ti pili ro goye ti biro koto.

⁷ Kina ti kpe o'doke lëpi ye moto ga gbi laka kozo löndö, kozo ma Kurisitö ko'do ye tara 'do ma konzi kilëlu Boko'ba ti gomo.

⁸ Miya ziye, Kurisitö ileki ro bo 'deni ro bo laja zi Yudayi tileme mo zinni Boko'ba ti ko'do yeyi zi ma kodo ngi di mi yi lingi 'benni mo nima go lömu mo tonë bo ko'do 'deni zinni,

⁹ kina gbi 'do ma ro bo löwö mo ga kilëlu Boko'ba ti go mi keyi abo nime kozo ma tonë kugu mi buku 'ba Boko'ba bine kiya te, "Kina ti, ti milëlu yi ngi mi löngö bo löwö ni. Ti moba ngala mo ngi milëlu möyi yi."

¹⁰ Kina gbi ti ma tonë kiya te, "Kpe ma ro bo löwö ni iliyake ti koto tinni lijë bilaka abo ga 'ba Boko'ba."

¹¹ Mato na gbi kiya te, "Kpe bo löwö pili ilëluke bo nere Boko'ba. Kpe bilaka 'ba dolingo pili ilëluke bo."

¹² Kina tonë Yesaya kiya gbi bine te, "Kupö Yisayi ti kodo 'deni, ti ki'di bo ngi kedi ro bo do bo löwö ni. Lijë ti kedi ngi ti komo ki'di go yeyi abo."

¹³ Boko'ba bo do komo ki'di go mi keyi abo mo nime ki'di ye to kpe kiliyake keddike lo ti lonjo mi ti'di doye gomo. Kina 'do komo ki'di 'be gomo koto tyyöbu ti nduwë ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

Ro Koyo 'Ba Pɔlo

14 Löndö ma ga, ma di zö bine kpe indake ngi lo ti lende laka ti dɔkomali akikali, keddike 'deni tiyandi lèpi ye mɔto ga gbì.

15 Tine mi akugu nime moja kpama 'deni mbowa ziye mi wa tönè ga bine ne kinza kudölu di dɔye. Moja kpama 'deni tara go mi keyi tönè Boko'ba ko'do 'deni zö

16 ki'di ma ro bo laja 'ba Yesu Kurisitö ziye kpe bo löwö ne. Mi tuwöwö laja 'ba Kurisitö nime ma 'deni ngi kɔzo bo akumu 'ba Boko'ba 'do mo'de ye bo löwö zi bo ro kpa közi ma laka ma bo kuti dɔmo kulömu 'deni ti Nyi Koto Laka.

17 Kina kɔzo ame ma 'deni ro akoto ti Kurisitö ne, ti moyo roma ngi go ndobo ma mo'do zi Boko'ba.

18 Tine ma minza milana roma tilende go wa ame ga Kurisitö ko'bo'bi de tö ne, go ki'di bo löwö tuwö do Boko'ba. Bo o'do 'deni ti lende kiya gbì ti ako'do ma

19 gbì ti tigo 'ba Nyi Koto Laka mi go koto ma konzi. Mi lingere ma nime kisasi molo di Yerosalema nbö kömò Iloriko ne, laja laka 'ba Kurisitö na muwöwö 'deni pili teyi.

20 Akiteri ma nduwè tuwöwö laja 'ba Kurisitö nime mi go bi ame ga lebì mo kömò de gba teyi ne. Römöyì kinza mebe mo'ba ma 'bama ra do gbondo kujè 'ba bo mɔto.

21 Kina kɔzo ma tönè mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Lijè ame ga kiya lende abo de zinni ne ti ko'ja ngi. Kina lijè ame ga kuwö de ne ti kikali ngi."

Teri 'Ba Pɔlo Go Tari Romo

22 Go kö'du mo na me kedì kota ma 'deni nduwè mi konzi kinza tömò ziye yayi ne.

23 Tine le'jete ndobo ma mi kapa go bi mɔto naga nime bine mote 'deni. Kina kɔzo ame miteri 'deni kulöwö 'do tari ziye yayi komo koo mo konzi ne,

24 miteri 'do to'ja ye mi tari ma Sepaniya. Kina 'do kpe na ki'dike ma 'jaa go kori di yayi odo moloma

'deni ngi mbowa miliya roma tiye laka.

25 Tine ma giri nime medì gba mari Yerosalema toto a 'ba konyi zi bilaka 'ba Boko'ba ama ga yayi ne.

26 Römöyì kanisa ma mi Make-doniya ti ma Giriki bine omeri lende 'ba bo lisa ma mi löngö bilaka 'ba Boko'ba ma mi Yerosalema 'deni kina me lijè koja kpa közi 'do toto mo zinni.

27 Lijè na ngi kiteri è'benni to'do mo. Tine ro ma laka edì ngi ro wali zinni topi mo tara römöyì lijè bo löwö ni o'ja yeyi 'ba Boko'ba 'deni di zi Yudayi. Kina ma laka mo na ngi zinni lijè ma ro bo löwö tokonyi Yudayi tara ti wa ma lijè kedì timo.

28 Tine odo mote ndobo nime 'deni mi'di kpa közi nime 'deni zinni, ti mudö kebe ziye yayi mala nduwè Sepaniya.

29 Kina mikali ngi tömò ma ziye yayi ti kedì ngi lo ti yeyi 'ba Kurisitö.

30 Kpe löndö ma ga, kɔzo ame ze 'deni ro akoto mi nere ze Yesu Kurisitö ne, moma'jo roma ziye, odo'bake roye koto tö mi motu ko'do goma, mi ako'go 'ba Nyi Koto Laka.

31 Umötuke goma 'do Boko'ba kokonyi ma kitata ma di zi ma kinza ki'di dönni de go lende abo ga di mi dɔyayi 'ba Yudayi ne. Kina gbì go bo ki'di bilaka abo ga ma mi Yerosalema kogba kpa közi nime medì moto ne ti mi keyi.

32 Kina go mako ti ziye lo ti lonjo kina odo kedì ngi ro ako'doko abo 'ba Boko'ba go mindawo roma titi mbowa ziye yayi.

33 Boko'ba bo lende keyi koloma to kpe koto tiye pili. Amini.

16*Akumötö 'Ba Pɔlo*

1 Ma na me medì moja lèmi ze Poyibe kari ziye. Loko na ro bo ndobo 'ba kanisa ma mi Kenjoriya.

2 Inda'bake ni laka ro 'ba Kurisitö nere ze, kpe bilaka 'ba Boko'ba okonyike ni ti wa ma loko ko'doko di

ziye. Römöyī loko o'do konyi 'deni zi ma konzi gbī ti gbagba ma.

³ Umötöke Purisikila ni ti Akowila bo ndobo lēpi ma ga mi Yēsu Kurisitō.

⁴ Lijē na tōnē kilaṇa rōnni go lende ma ame ma na dē nge koto mēdi mileki yēē'di mo zinni, tine ro go bilaka 'ba kanisa pili ma ro bo löwö mo ga ne.

⁵ Kina umötöke bilaka 'ba kanisa ame ga pili kēdi kototo kpenni bi mötu liṇo 'benni ne.

Umötöke Epaneto ame mo'co kulöwö ne. Bo na ro dandende 'ba bilaka ma ki'di dönni go lende 'ba Kurisitō dogba di mi doyyai 'ba Asiya.

⁶ Umötöke Mariya. Loko ma ko'do ndobo kulöwö ziye mo tōnē.

⁷ Umötöke Andonika ni ti Yuniya, lijē ma ro wado ma mo tōnē ga koloma ga tō mi maboso ne. Lijē na ro ma kilēbi kulöwö di mi löngö bo laja 'ba Kurisitō kina lijē na gbī ki'di dönni go lende 'ba Kurisitō dogba di zō.

⁸ Umötöke Ambolato ame ro 'ba Kurisitō mo'co bo kulöwö ne.

⁹ Umötöke Orobano lēpi ze mi ndobo 'ba Kurisitō. Kina umötöke Sitakiso ame mo'co kulöwö ne gbī.

¹⁰ Umötöke Apele, bo ame kilagi toga kpa bo go Kurisitō ne. Umötöke bilaka liṇo 'ba Aritobolo ga.

¹¹ Umötöke wado ma Erodiyona. Umötöke bilaka 'ba nere Kurisitō ame ga liṇo 'ba Narokiso ne.

¹² Umötöke Turupina ni ti Turuposa, lijē ma ko'do ndobo 'ba nere Kurisitō mo naga tōnē ne, gbī ti Perosisi ame mo'co kulöwö ko'do ndobo 'ba nere Kurisitō kulöwö ne.

¹³ Umötöke Rupusa, bo ame ngi ro ma laka ro 'ba nere Kurisitō ne. Kina umötöke ma bo gbī, loko ma tōnē ko'do ma ngi kulöwö kozo kole 'benni ne.

¹⁴ Umötöke Asunuritō ni ti Pelegono ti Erome ti Pataroba ti Eroma ti löndö ame ga tinni ne.

¹⁵ Umötöke Pilologo ni ti Yuliya gbī ti Nerewo ni ti lēmi bo ti Olomba

ti bilaka 'ba Boko'ba ame ga pili kēdi koloma tinni ne.

¹⁶ Umötöke roye ro go roye ti közi riyō. Kanisa 'ba Kurisitō ame ga pili bine ne umötö ye pili.

Ndose Ma Nburunburu

¹⁷ Löndö ma ga, moma'jo roma ziye, i'dike komoye kandi laka di zi lijē bilaka naga nima kēdi kiyandi a mato to ne ga 'beri di go ma kiyandi ye timo lijē kēdi ko'de ro koza mi kanisa ki'di ya mato ga koco yaga di mi kori 'ba Boko'ba. Kinza kodo'bake doye dē tinni.

¹⁸ Römöyī lijē ama ga tara ne inza kpe ro toja laja 'ba Kurisitō nere ze, a 'ba go kömōnni na lijē kēdi ē'benni ro to'do mo. Lende konmi 'benni nima lijē kēdi kinene ne na lijē ku'bölu ma kinza ngi lipo ti lende oto naga ngi timo.

¹⁹ Ne ma 'beye lēbi 'be ame kpe ti dōki'di koto mi laja nime ne, ma konzi pili uwö 'deni. Go kö'du mo na ma 'deni ngi ti mi këyi go lende 'be. Tine mo'doko ye go keddike ti akikali mi lende laka, tine lipo tara ro rumö zi lende kënyē.

²⁰ Kina ti bo Boko'ba bo lende këyi kiyangmi Satani ngi yaga ku'du bēri bi ndiye.

Lende këyi 'ba Yēsu nere ze koloma tiye.

²¹ Timatiyo bo ndobo lēpi ma umötö ye pili. Wado ma ga Lukiyō ni ti Yasona ti Sosipata umötö ye gbī pili.

²² (Ma Terotiyo bo ma ki'di tugu waraga mo nime ne, mumötö ye pili mi möyi nere Kurisitō.)

²³⁻²⁴ Gayo bo ma, ma Polo mēdi moloma liṇo mo bilaka 'ba kanisa kēdi kototo kpenni bi mötu liṇo abo ne umötö ye pili. Eraseto bo kikeki yamo 'ba turu ma mi gawo mo nime umötö ye. Löndö ze Korato umötö ye gbī pili.

²⁵ Dilekike yēē'di ti zi bo Boko'ba ame tigo abo ki'di ye 'deni koroke kitigo mi ti'di doye go laja laka 'ba

Yësu Kurisitö mo tönë muwöwö ziye ne. Ame kina ngi ko ro laja mo tönë pa ro ma kusu komo koo mo konzi ne, kina me kileme 'deni 'jaa nati yaga.

²⁶ Ileme 'deni yaga bi kopö ti akugu 'ba bo kumë lende 'ba Boko'ba ga. Kina bo Boko'ba ma ro nburunburu mo tönë na me ki'di kö'du mo 'deni zi bilaka 'ba dayayi nime pili tikali mo go lijë ki'di dönni gomo ko'do pili.

²⁷ Ro löbu kedä zi bo Boko'ba ame bo na kotö kpöki ro bo akikali ne nduwë ro nburunburu ti möyi Yësu Kurisitö. Amini.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma KORINITO

¹ Ma Pɔlo mo ame Boko'ba kigeli ma 'deni go ako'doko abo ro bo laja 'ba Yesu Kurisitö ne, ze ti Sosetene bo löndö ze, dumötö ye pili.

² Mëdi mugu ame ziye kpe kanisa 'ba Boko'ba ma mi Korinito, kpe ame ga Boko'ba kidëki ye 'deni ro 'ba bo ga ro akoto ti Yesu Kurisitö gbï mi ro kodo'bo ti ma konzi moto ga ame mi dolinjo nime pili kedï kumötu ti möyi bo Yesu Kurisitö nere 'bënni ame kina gbï ro nere ze ne.

³ Lende këyi ti yëyi abo 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba nere ze Yesu Kurisitö koloma koto tiye.

Yëyi Ti Kurisitö

⁴ Mëdi nduwë ro to'do yëe'di mo zi bo Boko'ba ma go lende 'be go mi këyi nime bo ko'do 'deni ziye kpe ma ro akoto ti Yesu Kurisitö ne.

⁵ Bo odo mori 'deni dɔye ki'di akikali gbï ti kpa kikali lende 'deni ziye.

⁶ Kina gbï ngira'da 'ba laja 'ba Kurisitö alo 'deni ngi miye,

⁷ kɔcɔke dë du te di do yëyi ma Boko'ba kedï ko'do pili ziye naga mi kɔmɔ ki'di 'be go tako 'ba nere ze Yesu Kurisitö tileme ro bo.

⁸ Bo na ngi ti kogbo ye kö'böke ti mi këddi nbö kömö mi kada ma ro nburunburu 'ba dolinjo nime kota ye kinza boti moto roye mi kada 'ba tako abo nima.

⁹ Bo Boko'ba na me kidëki ye 'deni mi ro kodo'bo ti kole abo Yesu Kurisitö nere ze nime kina bo bo tuyi mi lende abo na dë.

Lamo Ti Ro Koza

¹⁰ Kpe löndö ma ga, mëdi mi'di ame ziye ti közi kakpa 'ba nere ze Yesu Kurisitö. Utike do lende 'be bi koto kinza ro koza yimo. Odo'boke miye nburu koto mi meri 'be gbï ti lende kiya 'be ga.

¹¹ Römöyi muwö lebï mo bine e'be Kulöwë ga iyëti zö tégë lamo ëdi 'deni mi löngö ye yayi.

¹² Kpe lende 'be pili ro goye, ya moto ga ebe tiya mo te, "Ma 'bama mösö go Pɔlo," ya moto ga iya 'bënni te, "Ma 'bama ro 'ba Apolo," moto ga tégë, "Ma 'ba Pitörö na," tine ya moto ga iya 'bënni te, "Ma 'ba Kurisitö na."

¹³ Wa'di ga na tara? Kurisitö mo ebe koza mini 'deni? Pɔlo na me kutöti köle bine do ngëri goye ne? Obapatisi ye ro bo kösö go Pɔlo ga?

¹⁴ Yëe'di kedï zi Boko'ba, 'bama mobapatisi ama boto dë di mi löngö ye yayi. Bilaka ma mobapatisi na nge ro Kurisipö ni ti Gayo.

¹⁵ Kina kinza boto moto kebe kiya dë te obapatisi bo ro bo kösö goma.

¹⁶ Tine moto e'be Setepana ga na nge mobapatisi. Momeri 'bama boto moto ma mobapatisi 'böwu di go ame inza kpe.

¹⁷ Kurisitö oja ma dë tobapatisi bilaka, tine oja ma tuwöwö laja laka abo. Kina bo oja ma dë gbï 'do tuwöwö mo ti akikali 'ba mi do bilaka lesi kinza kuburu bi 'ba tutöti Yesu nime ra yaga.

Akikali Ma Laka

¹⁸ Römöyi tolë 'ba Kurisitö do ngëri nime ma di zinni lijë ma 'deni ro a 'ba tolë naga nima inda ngi kɔzo lende sari. Ne ma di zize ze ame kedï kɔmɔ ze ne ileme ngi ro tigo 'ba Boko'ba.

¹⁹ Mi buku 'ba Boko'ba yayi iya te, "Ti mirasi mi akikali 'ba bo lende kikali ni yaga. Kina ti milikö mi kɔmɔ, kandi 'ba bo kɔmɔ kandi ni yaga."

²⁰ Ne odo kina kedï 'deni te tine lijë bo lende kikali ni ëdi 'deni yala nati? Kina gbï lijë ma ro bo kɔmɔ kiyandi 'ba kö'du ki'di mo tonë ga lijë ëdi 'deni yala nati? Lijë bo kpa kitigo mo tonë ga ëdi 'deni yala nati? Kina me Boko'ba kileme 'deni bine akikali 'ba dolinjo nime ka ngi ro wa sari.

²¹ Römöyi bo Boko'ba ti akikali do kiteli abo i'di tikali bo 'deni konya

dönni lijë bilaka lesi ti akikali ma 'bënni mo tönë. Tine ma ki'di dönni go laja rumö abo nime dëdi duwöwö kozo akiya 'bënni 'ba laki ni ne na Boko'ba kedi komo.

²² Yudayi iteri ma 'bënni ro go koto ro akileme mo, tine Giriki oma 'bënni ro go akikali mo.

²³ Tine ma 'beze duwöwö eze nge ro lende 'ba tutoti Kurisitö ame koja kako di mitoro ne. Kina me 'böwu Yudayi omba ma 'bënni za ro gönni teyi, tine ma di zi bo löwö ni ngi ro wa sari.

²⁴ Na ma di zinni lijë Yudayi ni ti Giriki ame ga Boko'ba kidëki 'deni ne, Kurisitö mo na me ngi dëdi duwöwö. Bo na ro tigo 'ba Boko'ba gbi ro akikali mo.

²⁵ Römöyï wa ame kedi kiya ro rumö 'ba Boko'ba ne ebe akikali 'ba bilaka lesi. Kina wa ame kedi kiya ro tikenme 'ba Boko'ba ne ebe tigo 'ba bilaka lesi.

²⁶ Kpe löndö ma ga, omerike te ma tönë Boko'ba kidëki ye ne. Ma konzi di mi löngö ye inza ro bo akikali 'ba dolingo nime. Ma konzi inza gbi ro bo tigo ala ro kole 'ba löbu ni.

²⁷ Tine Boko'ba igeli abo ro wa ame ga bilaka 'ba dolingo nime kidëki ro rumö ne 'do kodo ro kaya rönni lijë bo lende kikali ni. Bo igeli abo ro wa ame dolingo kidëki ro ma kenme naga ne 'do kodo ro kaya rönni lijë bo tigo ni.

²⁸ Bo igeli abo ro wa ame ga dolingo kindiri kudöli kiya ro wa ma yawa ne 'do kuburu lijë bo ro löbu ni.

²⁹ Bo Boko'ba o'do kozo a nima tara kinza boto kari kebe ra tonyo koso mo zi bo.

³⁰ Bo Boko'ba na ko'de ye 'deni ro akoto ti Yesu Kurisitö. Kina me bo i'di Kurisitö 'deni ro akikali zize. Ti Kurisitö na ki'di ze 'deni ro ma laka komo Boko'ba gbi ro 'ba bo ga kutë goze 'deni yaga.

³¹ Kina 'deni kozo ma tönë mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "I'dike lijë ame ga ko'doko tonyo koso ne konyo ti go wa ma Boko'ba ko'do."

2

Laja 'Ba Kurisitö

¹ Ne ma 'bama, löndö ma ga, me tönë mari ziye yayi tuwöwö a ma Boko'ba kusu domo 'deni pa naga ne, muwöwö de ti kpa kitigo ala ti akikali 'ba bilaka lesi.

² Mi kada ma medii tiye yayi nima mi'di doma kudölu ngi di go wa pili, Kurisitö na nge mi'di komo ma tuwöwö mo ziye gbi ti lende 'ba tutoti bo.

³ Mi kada nima ma ngi du kinza tigo mo, roma kö'bo tilë'di di zi tikere.

⁴ Kina laja ma ti lende kiya ma ngi du kinza lende kikali mo, tine ro akileme tigo 'ba Nyi Koto Laka.

⁵ Tine ti'di doye go lende 'ba Kurisitö inza go akikali 'ba do bilaka lesi. Tigo 'ba Boko'ba na.

Akikali Ma Ro 'Ba Boko'ba

⁶ Ne ma di zi ya ame ga kandi 'deni mi lende 'ba Boko'ba ne lende kikali mo na me dëdi duwöwö. Ne tine inza ro akikali ma 'ba dolingo nime ala 'ba nere mo ga ame kedi kiteli ë'bëni ngi yaga ne.

⁷ Akikali nime dëdi duwöwö ne 'ba Boko'ba na. Bo na kusu abo domo 'deni di zi bilaka. Bo iteri 'deni molo di bi tisaki mo 'do do'ja ro löbu timo.

⁸ Nere 'ba doyai nime ma koto moto te ikali akikali nime de. Ma lijë kedi kikali ra dëne lijë inza kutoti Kurisitö nere 'ba do wa pili.

⁹ Tine kozo ma tönë mi buku 'ba Boko'ba ne iya te, "Wa ame komo ko'ja de mbili kuwö de gbi doki'di boto komeri de ne na ro wa ma Boko'ba kileño 'deni dömöyï ya ma koto bo naga."

¹⁰ Tine Boko'ba i'di Nyi Koto Laka 'deni kugbë'du gomo zize. Römöyï Nyi Koto Laka na ro bo kote go lende 'ba Boko'ba ame ga pele nbö ro ma kusu bito ga yayi ne.

¹¹ Kina gbi kozo ame ni moto doki'di yi na nge ro bo kikali go lende 'bi ga 'doyi ne, kina gbi tara Nyi Koto Laka abo 'ba Boko'ba na

ngɛ rɔ bɔ kikali gɔ lende abo ga 'doyi.

¹² Kina ma 'beze a 'ba dɔliɲɔ nime na dɛ ki'di rɔni zize. Nyi Kɔtɔ Laka abo 'ba Bɔko'ba na bo ki'di zize tikali kpa kɔzi abo ma bo ki'di zize.

¹³ Kina me dinza kpe dilende ti akikali ame rɔ meri 'ba bilaka ne. Tine dɛdi dilende ti wa ame ga Nyi Kɔtɔ Laka na kiyandi ze timo ne, tiyɛti gɔ lende mo zi ame ga bo kɛdi 'deni yimo ne.

¹⁴ Bɔ ame kinza Nyi Kɔtɔ Laka yimo ne o'ja a mɔtɔ rɔ kpa kɔzi nime kako di zi Nyi Kɔtɔ Laka ne dɛ du te. Ikali dɛ gbɛ inda ngi rɔ lende sari di zi bo. Rɔmɔyi todɔrɔ bici lende mo ngɛ ti Nyi Kɔtɔ Laka.

¹⁵ Kina bɔ ame ti Nyi Kɔtɔ Laka ne na rɔ bɔ kodɔrɔ bici lende pili, tine bɔtɔ ɔ'bo dɛ todɔrɔ bici lende abo.

¹⁶ Kina kɔzɔ ma tɔnɛ mi buku 'ba Bɔko'ba ne iya te, "Yɛ na kikali meri 'ba Bɔko'ba? Yɛ na kɔ'bo ti'di lende zi bo?" Tine na rɔ ze mo. Ze na ki'di akikali 'ba Kurisitɔ 'deni zize.

3

Tiyɔbu Mi Laja 'Ba Kurisitɔ

¹ Ne kpe lɔndɔ ma ga, mɔ'bo dɛ tilende ziye kɔzɔ tilende zi ya ame ga 'deni ti Nyi Kɔtɔ Laka naga tara. Milende 'deni ziye kɔzɔ tilende zi bilaka 'ba dɔliɲɔ nime rɔmɔyi kpe gba rɔ kole kuru mi ti'di dɔye gɔ lende 'ba Kurisitɔ.

² Mba na gɔ mi'di kpeye. Mi'di akonyo ma kitigɔ dɛ ziye rɔmɔyi ɔ'bɔke dɛ gba tonyo mo. Kpe gba ɔ'bɔke dɛ tonyo wa.

³ Kpe e'be ngi gba kɔzɔ bilaka ma 'ba dɔliɲɔ nime. Me mi kombi ni ti kpa kogba kɛdi gba mi lɔngɔ ye ne kpe 'ba dɔliɲɔ nime na dɛ gba ya? Kpe gba ngi nburu mi loma 'ba dɔliɲɔ nime.

⁴ Me ɔdɔ ya mɔtɔ ga kɛnyi kiya 'benni te, "Mɔsɔ 'bama gɔ Polo," mɔtɔ ga iya te, "Mɔsɔ 'bama gɔ Apolo," ne lende 'ba dɔliɲɔ nime na dɛ?

⁵ Apolo mo bo rɔ wa'di? Kina Polo mo bo rɔ wa'di ga? Ze eze ka

ngi rɔ bɔ ndɔbɔ 'ba Bɔko'ba ziye ti'di dɔye gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ. Ze nime kpaki riyɔ mɔtɔ ndɔbɔ ma nɛre Yɛsu ki'di 'deni ziyi na me kɛddi ko'dɔ.

⁶ Midiyɛ ma 'bama 'deni rɔ kupɔ mo kina Apolo ako ma 'ba bo 'deni kodɔ rɔ mini dɔmo. Tine Bɔko'ba na ki'di 'deni kiyɔbu.

⁷ Kina me bɔ ma kidiyɛ mo ti bɔ ma kodɔ mini dɔmo pili inza rɔ a ma kembe. Bɔko'ba bɔ ki'di kiyɔbu mo nima bo na rɔ dɔ kiteli.

⁸ Bɔ kidiyɛ mo ti bɔ kodɔ mini dɔmo lijɛ kpaki riyɔ rɔ ma koriya. Ze nime mɔtɔ Bɔko'ba ɛdi ki'di bi gomɔ 'ba rɔyi ziyi kɔzɔ ma ko'dɔ.

⁹ Ze rɔ lɛpi mi ndɔbɔ abo 'ba Bɔko'ba kina kpe na rɔ nyaka abo mo ga. Kina kpe na gbɛ rɔ rɔ abo 'ba Bɔko'ba.

¹⁰ Ti mi kɛyi nime Bɔko'ba ki'di ra zɔ ne ma ngi rɔ ajonyi 'ba to'ba rɔ mugɛ gbɔndɔ mo 'deni kina me bɔ mɔtɔ kɛdi 'deni rɔ to'ba dɔmo teyi. Tine ni mɔtɔ onɔ rɔyi laka di bi to'ba mo.

¹¹ Rɔmɔyi Kurisitɔ Yɛsu na ngɛ kɔtɔ kpɔki Bɔko'ba kugɛ 'deni rɔ gbɔndɔ rɔ nime. Gbɔndɔ mɔtɔ ma 'dɔ kugɛ 'beri di gɔ ame inza kpe.

¹² Kina ya mɔtɔ ga ti kubɔ dɔmo 'deni teyi ti yamo kɔbɔkɔbɔ ti sitɛri ti dɔku ma kele kulɔwɔ naga. Kina mɔtɔ ga ti kubɔ ma 'benni 'deni ti ngɛri ni ti mɔli ti kolɔkɔ.

¹³ Tine tetɛni 'ba ndɔbɔ mo ti kinda 'jaa mi kada 'ba tileme Kurisitɔ. Rɔmɔyi mi kada mo nima pa'do ma lɔbu ti kako ku'dɔ'dɔ gɔ ndɔbɔ ko'dɔ 'bi 'ba mɔtɔ kileme kinɛ mo yaga.

¹⁴ ɔdɔ a 'bɛyi 'ba mɔtɔ ame kubɔ dɔ gbɔndɔ nima ne konya dɔ pa'do ti ko'ja kpa kɔzi 'bi ngi.

¹⁵ Ne ɔdɔ 'bɛyi 'ba mɔtɔ na kilanma yɔ o'ja ɔtɔ dɛ kpe gɔmo. Ni mo na ngɛ ti kɔmɔ ɛ'bi ngi kɔzɔ a ma kɔmɔ di mi pa'do.

¹⁶ Ikalike 'deni rɔ ma laka kpe na rɔ rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba kina Nyi Kɔtɔ Laka abo ɛdi koloma miye.

¹⁷ Kina me ɔɔɔ bo mo kebe kirasi rō 'ba Boko'ba nime Boko'ba ti kirasi bo mo tɔ nima gbī. Rōmōyī rō lōbu abo 'ba Boko'ba rɔ a ma koro, kina me 'deni rɔ kpe.

¹⁸ Kinza bɔtɔ mɔtɔ kebe ku'bōlu rɔ bo dē kpe. Bɔ ame komeri rɔ bo tēgē bo bo lende kikali na gɔ akikali 'ba dɔliɲɔ nime ne, i'dike bo kuyī rɔ bo ti yaga rɔ rumō gɔ bo kēdī rɔ bo lende kikali ma laka.

¹⁹ Rōmōyī wa ame bilaka 'ba dɔliɲɔ nime kēdī kīdēkī rɔ akikali ne ka ngī rɔ lende yawa di kɔmɔ Boko'ba. Kɔzɔ ma tōnē kugu mī buku abo ne iya te, "Boko'ba o'ba lijē bo lende kikali ni 'deni lijē kilaka mī kɔmɔ kandi 'bēnnī ga."

²⁰ Kina mɔtɔ gbī iya te, "Nere Boko'ba ikali meri 'ba bo akikali ni nima dɔ ɔtɔ mo inza."

²¹ Kina kinza nī mɔtɔ kidewo bɔtɔ mɔtɔ dē ka ndenī. Wa pili zīyī rɔ ē'bī ga.

²² Pɔlo ni ti Apolo ti Pītōrō ti dɔliɲɔ nime ti dīdī nī ti tōlē ti wa ma girī naga nime gbī ti ma 'jaa kɔwɔ yayi naga rɔ gōnnī lijē wa naga nime pili ē'bī ga na.

²³ Tine nī rɔ 'ba Kurīsītō kina Kurīsītō ma 'ba bo rɔ 'ba Boko'ba.

4

Bɔ Ndɔbɔ 'Ba Kurīsītō

¹ Ma 'beze ma laka mo na gɔ kɔngɔke ze kɔzɔ bo ndɔbɔ 'ba Kurīsītō ga bo kɔngɔ gɔ a 'ba Boko'ba mo tōnē ga pa rɔ ma kusu ne.

² Tine wa ma ko'dɔkɔ di zi bo kɔngɔ gɔ wa na rɔ tɔngɔ gɔmo laka.

³ Ne ma 'bama ame gɔ kpe ala bilaka mɔtɔ kodɔrɔ bīcī lende rɔma gɔ ndɔbɔ ko'dɔ ma ne, o'dɔ ɔtɔ dē zō. Ma pele modɔrɔ bīcī lende mo dē gbī.

⁴ Ma di zō ma rɔ ma kɔpɔ mī ndɔbɔ ma, ne tine ileme dē du te ma 'deni ngī rɔ ma laka. Nere Yēsu na ti kodɔrɔ bīcī lende ma.

⁵ Kina kinza kodɔrɔke bīcī lende 'ba bɔtɔ mɔtɔ dē ngī gba tōtī tara kota kinza ma kada mo kōmō titi. Burē ma nburunburu pili ēdī koda

tako 'ba nere Yēsu titi n̄bō. Bo na ti koja wa pili ma rɔ ma kusu naga pili yaga kpaki ti meri 'ba mī dōkī'dī bilaka. Kina ti nī mɔtɔ ko'ja rɔ koyo ame koriya tīyī ne ngī di zi Boko'ba.

⁶ Kina me lōndō ma ga, wa naga nime pili dɔngala mo ga miyari 'deni tize, ze ti Apolo 'dɔ kutuke rɔye gɔ lende ko'dɔ ze. Kina gbī gɔ kikalike mī 'jɔ 'ba lende mumē tōnē kiya te, "Mī akīyēnī ɔrɔke gɔ ame kugu ne." Kina kinza nī mɔtɔ kombi dōyī dē kubī gɔ ya mɔtɔ ga tine kebe kudōlī mɔtɔ ga.

⁷ Nī, yē na ki'di yi mbiri dɔ lēpī yī ga? Tara ne ē'bī naga nima Boko'ba na dē pili ki'di? Ne gɔ wa'di na kēddī kombi dōyī timo kɔzɔ i'di dē rɔ ti'di zīyī tara gɔmo?

⁸ Kpe, ēddike 'deni ti wa ma ko'dɔkɔke mo naga? Kina kpe 'deni rɔ bo mɔri mo nati? Kpe 'deni rɔ nere mo nati ko'ja dēdī 'beze gba rɔ bo sari? Ne ma kiya te kēddike ra 'deni ngī rɔ nere mo dēne ēdī kele ngī sowa gɔ dēdī gbī rɔ nere kɔtɔ tiye.

⁹ Tine ma di zō bine inda kɔzɔ iya te Boko'ba i'di ze bo laja abo ga tēdī ngī wōtī titiyi bēri kɔzɔ bilaka ame kodɔ karama 'deni dɔmo tupō mo yaga kɔmɔ bilaka pili te ne tara 'dɔ kɔmɔ dɔliɲɔ lōbu nime ti malayika ni pili ko'ja rɔ kaya ze.

¹⁰ Ze ma 'beze 'deni ngī yaga rɔ rumō dōmōyī Kurīsītō, tine kpe ma 'beye na 'deni rɔ bo akikali. Denme ma 'beze 'deni ngī du yaga, tine kpe na 'beye rɔ ma kitigɔ. Kpe koro ye 'beye kubī gɔye, tine kudōlī ze ma 'beze.

¹¹ Mɔlo tōnē bine n̄bō kōmō mī kada nime tōne ze ngī rɔ 'bō ti koda mini kinza bɔngɔ rɔze kēdī koto tomba ze dulē dote gɔ bi ti yida rɔze,

¹² do'dɔ ndɔbɔ ti kōzīze ti tēnde. ɔɔɔ kogbɔki ze do'dɔ ngī rɔ yēyī zi bilaka mo ga. ɔɔɔ kodɔ gomɔ rɔze dombi ngī.

¹³ ɔɔɔ kumu kpa pele gɔze dileki dɔmo ngī rɔ ma kēyī. Mɔlo nime ze ngī kɔzɔ yērī naga tara zi dɔliɲɔ pili.

14 Wa naga nime mēdi mugu ne, minza mugu ziye 'do ki'di roye kaya. Tine mugu ziye tiyandi ye timo rōmōyī kpe kole ma ga ma mō'ɔ kulōwō na.

15 Kpe 'deni le'jete ti bō kongɔ goye ga nbanī mī kōri 'ba Kurisitō nime, tine 'bu ēdī nge kōtō. Ma na 'deni nge rō 'bu ziye mī kōri 'ba Kurisitō nime rōmōyī ma na muwōwō laja laka mo ziye.

16 Kina me mēdi miya ziye ogbake gōrō dōma.

17 Gō kō'du mo na me mēdi moja Timatiyo kari ziye yayi ne. Bo na rō kole ma ame mō'ɔ kulōwō ne. Bo bō ndōbō ma laka 'ba n̄ere ze Kurisitō mo na. Bo ti ki'di ye 'deni ngī komerike gō akiyandi mo ga ame mo'dō kote mī kanisa naga nime mī gō bi löbu nime pili ne.

18 Ya mōtō ga ubōtō ga rōnnī 'deni ngī yayi nime te, lijē omeri 'bēnnī tēgē minza mako kpe tori ye.

19 Ne ɔdō n̄ere Yēsu Kurisitō ko'dōkō ngī zō ti mōmō girī naga nime yayi. Kina ti mako muwō, moṅgō a löbu tō nima lijē bōtō bō kubōtō rōnnī naga nima kēdī ko'dō ne.

20 Rōmōyī n̄ere löbu 'ba Boko'ba inza nge rō lende kiya, tine kina rō tigo.

21 Kina me ma yala na ko'dōkōke? Gō mako ziye ti nyo'bo? Ala gō mako ti ako'ɔ ti dōki'dī kēyī?

5

Lende Kēnyē Mī Kanisa

1 Mi'di ame te ziye, lēbī mo ēdī kiya rōnī kako zō bine tēgē yēri ko'dō ma kēnyē ame ya ma kinza kikali Boko'ba dē naga pele kō'bo dē to'dō mo ne ēdī 'deni ko'dō rōnī mī lōngō ye yayi. Bō mōtō kebe kō'dō ti 'ja 'ba 'bu bo.

2 Ne ma tara ne 'dō koyoke roye tondo ga? O'ja dēne 'dō kuduke kogake bo bōtō bō ko'dō mo nima yaga di mī lōngō ye.

3-4 Ne ma 'bama ame yida rōma pele n̄bō rō ma kōwō di roye ne,

mēdi tiye mī meri. Kina me mī mōyī Yēsu Kurisitō n̄ere ze, modo karama mo 'deni dō bōtō bō ko'dō lende nime kōzō yida rōma ēdī tiye yayi. Mī kpa kotōtō 'be ti mēdi ngī tiye mī meri. Kina ti tigo 'ba n̄ere Yēsu

5 ɔdoke kpa bō nima zi Satani 'dō kupō yida rō bo mo nima yaga tine gō n̄ere Yēsu kōmō dīdī bo 'jaa mī kada ame 'deni rō 'ba bo 'ba n̄ere ne.

6 Dō kombi 'bī 'ba mōtō ileki aa rōyī. Ikalike lende mumē tōnē kiya te, "Laṅga titiyi pele i'di ruzu ma löbu ngī kō'bu."

7 Kina ti otōtōke laṅga ma mōlo 'ba lende kēnyē ti yaga di mī lōngō ye 'dō kēddike ti yaga 'doyi rō wa la'ja kōzō maṅgolo'bo 'ba Pasaka ame kinza laṅga gōmo ne tara. Rō ma laka kpe na 'deni ngī tara rōmōyī Kurisitō kamōlō 'ba karama 'ba Pasaka ze mo tōnē umu 'deni.

8 Kina donyoke karama ze ti. Tine kinza donyoke dē ti maṅgolo'bo ma ti laṅga mōlo tōnē ga gōmo ame rō dōkomali lende kēnyē ne. Donyoke ti maṅgolo'bo ma laka ma kinza laṅga gōmo ame kina rō lende kodōrō ni ti dōki'dī kōtō ne.

9 Mī waraga ma tōnē mugu ziye ne miya 'deni ziye kinza kodo'bōke dōye dē ti bō yēri.

10 Tine miya dē te kinza kodo'bōke dōye dē ti bō yēri ma gba kinza kikali Boko'ba dē naga ti bō tomōmi wa ni ti bō 'bōgō ni ti bō akoro ni. Todo'bo dōye dē tinnī mo omba kina rō tēnyī tari n̄buru mī kōtō yaga di mī dōliṅɔ nime.

11 Tine 'jō 'ba lende ma miteri mo, ya ame ga ngī kēdī kīdēkī rōnnī 'deni zize rō löndō tine kēdī gba to'dō yēri rō bō tomōmi wa rō bō kulōmu kpēnnī zi akoro rō bō ti'ja rō bō layi gbī rō bō 'bōgō ne na gō kodo'bōke dōye dē tinnī. Bilaka ma kōzō a nime te pele rō akonyo kinza konyoke dē gbī timo bi kōtō.

12-13 Tine todo karama dō ya ma kinza rō 'ba kanisa naga nima ndōbō ma na dē. Boko'ba na ti kodo

karama dönñi. Ne gɔ wa'di na kpe kodɔke karama dë dɔ lëpɪ ye ga ame tiye mi kanisa ne? Mi buku 'ba Boko'ba yayi iya 'deni te, "Ogake bɔ lende kënyë yaga di mi löngö ye."

6

Burë Mi Löngö Bilaka 'Ba Boko'ba

¹ Gɔ wa'di na ɔdɔ ni mɔtɔ këddike ti lende mbowa mi löngö ye ti löndö yɪ mɔtɔ kebe kogba lende mo za koto kari zi bilaka ma yaga kola bilaka 'ba Boko'ba?

² Ni, ikali dë du bilaka 'ba Boko'ba na këdi ko'dɔ burë 'ba dɔliŋɔ nime pili kada mɔtɔ? Ne ɔdɔ kpe na këddi ko'dɔke burë 'ba dɔliŋɔ 'deni, gɔ wa'di na ko'bɔke dë tilenɔ lende ma titi naga nime?

³ Ikalike dë du ma ze na dëdi do'dɔke burë 'ba malayika ni kada mɔtɔ? Ma tara ne kina dë kirindi kebe lende 'ba loma ze bine?

⁴ Ne kina me 'böwu ɔdɔ lende ma te ga ko'dɔ rönñi, gɔ wa'di na kebe kotoke za zi ya ma kinza rɔ ɔtɔ mi kanisa naga?

⁵ Laŋa rɔye. Kpe nima pili bɔtɔ ma kɔtɔ mɔtɔ te inza mi löngö ye nima rɔ bɔ kikali lende ame gɔ ko'bɔ tote burë 'ba mi löngö ma löndö?

⁶ Kina me ngi 'deni ni mɔtɔ kogba löndö yɪ ngi koto za zi ma kinza ki'di dönñi gɔ lende 'ba Boko'ba naga na ko'dɔ burë mo.

⁷ Me këddi kari kɔrɔke 'deni za kɔmɔ burë te ne, o'ja Satani na ka'da ye 'deni 'di? Ma laka mo dëne kolake ra ngi gbɔ kirasi lende ziye kolo e'be ga kinza lende gɔmo?

⁸ Ne ame kpe ma tönë mo 'deni ko rɔ löndö ne na kënyike za aa 'böwu tirasi lende tolo wa rɔ gɔ rɔye.

⁹ Ikalike dë du? A mɔtɔ rɔ bɔ lende kënyë 'dɔ kɔdɔ mi nɛre löbu 'ba Boko'ba inza du te. Kinza ki'dike ku'bölu ye dë. Bɔ rɔnyɔ ni ti bɔ tulömu kpënni zi akoro ni ti bɔ yëri ni ti bɔtɔni ma këdi ki'di kö'dö tinni naga

¹⁰ ti bɔ 'bögö ni ti bɔ tomomi wa ni ti bɔ layi ni ti bɔ ti'ja ni ti bɔ akolo

ni, lijë nime pili a mɔtɔ rɔ tɔdɔ zinni mi nɛre löbu 'ba Boko'ba inza du te.

¹¹ Ya mɔtɔ ga di mi löngö ye nima bina kina gbɪ pa tönë kɔzɔ a nime te. Tine urögö ye 'deni di mi lende kënyë. O'de ye 'deni zi Boko'ba ki'di ye 'deni yaga rɔ ma laka kɔmɔ bo ti möyi nɛre ze Yësu Kurisitö gbɪ ti Nyi Kɔtɔ Laka abo 'ba Boko'ba ze.

I'di Yida Röyɪ Zi Kurisitö

¹² Ni mɔtɔ ti kiya te, "Ma rɔ dɔ ngölö bi to'dɔ wa pili." Ne ti mileki ziyi te, "Yëë, tine wa pili inza rɔ yëyi ziyi." Ma gbɪ rɔ dɔ ngölö bi to'dɔ wa pili. Tine mola rɔma dë zi a mɔtɔ kuyi ma rɔ atɔli 'bëni.

¹³ Ne ɔdɔ ni mɔtɔ kiya te, "Akonyo zi mi kina mi zi akonyo," ti miya te, "Yëë, ne tine kada mɔtɔ Boko'ba ti kote dɔmo kpaki riyö yaga." Yida rɔ nima i'di dë zi bilaka 'dɔ to'dɔ yëri timo, tine i'di 'dɔ toja laja 'ba nɛre Kurisitö timo. Kina bo na gbɪ këdi koja gɔ wa pili zi yida rɔze.

¹⁴ Boko'ba ombi Kurisitö 'deni koja yaga di mi tölë kina ti bo ko'dɔ gbɪ tara zize ti tigo abo nime.

¹⁵ Kpe ikalike dë du yida rɔze nime na rɔ kapa yida rɔ Kurisitö? Tine 'dɔ kebe kogba kapa yida rɔ Kurisitö nime 'böwu tondö ga ko'dɔ rɔ kapa yida rɔ bɔ rɔnyɔ? Kinza kpe du tara lipo.

¹⁶ Kpe, ikalike dë? Ni bilaka ame kinda'ba döyi 'deni ti bɔ rɔnyɔ ni 'deni rɔ akɔtɔ tini. Buku 'ba Boko'ba iya lende nime 'deni te, "Lijë nima kpaki riyö 'deni rɔ yida rɔ kɔtɔ."

¹⁷ Kina me bɔ ame kodɔ'bɔ rönñi 'deni ti Kurisitö 'deni rɔ akɔtɔ ti Kurisitö.

¹⁸ Kpe, ɔtɔke rɔye yaga di rɔ yëri. Lende kënyë ma laki naga nima pele pili ëdi 'bënni yaga di mi yida rɔ. Tine bɔ ame ko'dɔ yëri ne irasi lende 'deni mi yida rɔ bo.

¹⁹ Ikalike dë du yida rɔye na rɔ rɔ 'ba Nyi Kɔtɔ Laka ame Boko'ba ki'di 'deni ziye këdi koloma miye ne? Kpe, inzake kpe rɔ 'ba gbagba ye, tine kpe 'deni yaga rɔ 'ba Boko'ba.

20 Bo ugö ye 'deni ro tugö. Kina i'dike yida roye ti kileme ro löbu abo 'ba Boko'ba.

7

Lende 'Ba Togbe 'Ja

1 Go lende 'ba wa ma tönë ga kuguke zö bine ne, dogba mo miya te ele zi botöni 'do kosa a motö ro 'ja dë.

2 Ne go ame yëri ko'do kedi 'deni ngi kulöwö te ne, ma laka mo ziyi ni botöni kogbe 'ja 'bi ziyi, go 'ja gbi yo motö kedi ti me'dë yi.

3 Kina go ni me'dë kinda'ba 'ja 'bi laka. Kina 'ja gbi tara loko kinda'ba me'dë ni laka.

4 'Ja loko inza ti közi kakpa do yida röni, a 'ba me'dë ni na. Kina botöni gbi inza ti közi kakpa do yida ro bo, a 'ba 'ja abo na.

5 Kinza kebeke dë toza mi rö, tine nge do kpe na kutike e'be do lende mo 'deni 'do toloma titi mbowa tara mi tö'dö do ndö bi to'do motu. Di potö mo ileki kodö'bake doye kinza Satani ko'ja kpa kori ra di roye ti akiyozo mi togbo do yida roye nima.

6 Miya ama 'deni nge tara, tine inza ro kö'du ki'di.

7 Miteri 'bama dëne go keddike ra pili kozo ma te. Ne ongo, Boko'ba oza loma 'deni pili zize ro gege ni motö ti 'beyi ama gbi ti 'ba bo.

8 Tine zi ya ma kinza kogbe rönni dë gba naga ti makuru'bë ni, ma laka mo zinni go lijë koloma e'benni kö'bö nburu kutu nni tara kozo 'bama te.

9 Ne do ni motö ko'bo dë togbo do yida röyi, ogbe 'beyi ziyi. Togbe mo na laka kinza ako'doko 'ba yida ro kogba döyi ra.

10 Tine ziye kpe ame ga kogbeke roye 'deni ne, wa nime medii miya ne lende ma na dë, tine 'ba nere ze Yesu na. Kinza 'ja kebe kënyi dë di go me'dë ni.

11 Do ni 'ja mo kënyi, oloma ngi nburu tara motoga kileki zi me'dë yi mo nima. Kina kinza ni botöni kebe koga 'ja 'bi dë gbi.

12 Ziye kpe ma laki mo ga, ame medii miya ziye ne ma 'bama na, 'ba nere Yesu na dë. Do ni löndö moto keddii ti 'ja ame gba ki'di döni dë go lende 'ba Yesu ne, kinza koga ni dë do loko kuti toloma tiyi.

13 Kina gbi tara ni 'ja ame keddii ti me'dë ma kinza ki'di döni dë go lende 'ba Boko'ba ne, kinza kënyi dë di go bo do bo kuti toloma tiyi.

14 Römöyi botöni ma kinza ki'di döni dë pele gba go lende 'ba Yesu nima ti ko'ja yeyi 'ba Boko'ba go lende 'ba 'ja abo. Kina 'ja ma kinza ki'di döni ti ko'ja yeyi gbi go lende 'ba me'dë ni. Do kinza tara kole 'be ga ti kedi ngi ro ti'da komo Boko'ba. Tine ro ma laka lijë ro 'ba bo.

15 Ne do kiya te ma kinza ki'di döni dë mo nima ko'doko tiyeyi gbe 'benni nima, i'dike lijë koza gönni ngi. Römöyi a motö inza bine ame kudödu löndö ti lëmi nime ro akoto. Boko'ba idëki ye toloma mi lende këyi.

16 Ni 'ja, ikali tondo ma kedi komo me'dë yi di mi tölë? Kina ni botöni, ikali tondo ma kedi komo 'ja 'bi?

Ndose 'Ba Polo Zi Kanisa

17 Tine ndose ame mola zi kanisa pili na me. Ni motö oloma kö'bö go loma 'bi ame nere Kurisito ki'di 'deni ziyi Boko'ba kidëki yi teyi ne.

18 Ni ame dëki komo ziyi ko'ja kilele yi 'deni ne, kinza kebe dë kpe 'do tiyölu kpa mbero mo tégë yaga. Kina ni ame dëki komo ziyi ko'ja kilele yi dë gba ne kinza kebe koma go a motö ro akilele dë kpe.

19 Römöyi tilele mo ala kilele dë pele nima inza ro lende kembe. A ma ro do kiteli mo na ro tuwö do kö'du ki'di 'ba Boko'ba.

20 Ni motö ziyi toloma kozo ame dëki abo 'ba Boko'ba kota yi ne tara.

21 Ni ame dëki kota yi keddii ro atoli ne kinza kinda'ba meri mo dë. Ne do ko'ja kori 'ba 'do tado yaga di yimo tedi ro do ngölö, laka o'do ngi.

22 Römöyi atoli ame kidëki 'deni ro akoto ti bo Kurisito ne bo ope 'deni

yaga rɔ dɔ ɲɔlɔ. Kina gbɪ tara ma kɪdɛkɪ kɛdɪ rɔ dɔ ɲɔlɔ naga 'deni yaga rɔ atoli zi Kurisitɔ.

²³ Bɔko'ba ugɔ ye 'deni rɔ tugɔ kina kinza kebe ki'dike rɔye dɛ kpe rɔ atoli zi bilaka mɔɔ.

²⁴ Lɔndɔ ma ga, nɪ mɔɔ oloma kɔ'bɔ kɔzɔ ma tɔnɛ dɛkɪ kota yi ne tara kɔmɔ Bɔko'ba.

Lende 'Ba Paraŋga Ni Ti Makuru'bɛ

²⁵ Gɔ lende 'ba ya ame ga gba kosa a mɔɔ rɔ, rɔ kogbe dɛ ne, minza ti ndose mɔɔ ma Kurisitɔ kose zɔ gɔmɔ. Tine ma ame mo bo ki'di ma 'deni ti mɪ kɛyɪ abo 'dɔ ki'dike dɔye gɔ lende ma ne, ma na mɛdɪ mo'de ame 'deni ziye ti meri ma.

²⁶ Kɔzɔ ame ze 'deni le'jete mɪ gomɔ ne, ma laka mo ɲɔgɪ ziyɪ nɪ mɔɔ toloma ɛ'bi ɲɔgɪ tara.

²⁷ Nɪ ame kɛddɪ ma 'bɛyɪ 'deni ti 'ja kinza koma kɔri mɔɔ dɛ kpe rɔmo toga mo yaga. Nɪ ame kogbe dɛ gba ne kinza koma ɛ'bi dɛ.

²⁸ Ne ɔdɔ nɪ bɔtoni kogbe inza rɔ lende kɛnyɛ. Kina ɔdɔ kogbe yi nyiti inza rɔ lende kɛnyɛ. Ne tine mo'dɔkɔ tokɔnyi ye kpe ma 'beye di zi gomɔ lɔbu nima lɪjɛ bɔ kogbe rɔnnɪ ni kɛdɪ kusu kpɛnnɪ yɪmo rɔ kɔmɔ lɛndɔ ne.

²⁹ Lɔndɔ ma ga, kada ze mɪ dɔliɲɔ bine gɔmɔ ɔwɔ dɛ kpe. Kina kisasi di mɪ kada nime tɔne ma kogbe 'ja 'deni pele naga koloma kɔzɔ inza ti 'ja.

³⁰ Ma ti tɔlɔ kɔmɔnɪ, koloma kɔzɔ inza rɔ meri. Ma kɛdɪ kɔgɔ koloma kɔzɔ inza rɔ lɔɲɔ. Ma kugɔ wa naga koloma kɔzɔ inza rɔ ɛ'bɛnnɪ.

³¹ Ma kɛdɪ kɔmɔmi mɔri 'ba dɔliɲɔ nime kɔɲɔ yaga kɔzɔ ndɔbɔ abo na dɛ. Rɔmɔyɪ dɔliɲɔ nime dɛdɪ dɔɲɔke ne ɛdɪ kiteli pili yaga giri naga nime.

³² Kina mo'dɔkɔ ye gɔ kolomake kinza dɔkɪ'dɪ kombi. Bɔ ame gba kogbe 'ja dɛ ne, meri mo ɔ'bɔ ɲɔgɪ ɲburu gɔ ndɔbɔ 'ba ɲere Yɛsu 'dɔ tiyɛyɪ dɔkɪ'dɪ mo.

³³ Ne bɔ ame ti 'ja ne mɪ bo ɔ'bɔ rɔ ma kombi gɔ a 'ba dɔliɲɔ nime tiyɛyɪ dɔkɪ'dɪ 'ja abo tɪmo.

³⁴ Kina dɔkɪ'dɪ bo ɔ'bɔ ɲɔgɪ ɲburu riyo. Lɪjɛ ame ga kinza ti mɛ'dɛ ne, meri 'bɛnnɪ ɔ'bɔ ɲɔgɪ ɲburu gɔ ndɔbɔ 'ba ɲere Yɛsu. Lɪjɛ i'di ma 'bɛnnɪ rɔnnɪ ɲɔgɪ kpaki ti meri 'ba mɪnnɪ kɛdɪ lipo rɔ ma laka zi bo. Tine 'ja ma kogbe 'deni meri mo ɔ'bɔ ɲɔgɪ ɲburu gɔ a 'ba dɔliɲɔ nime. Rɔmɔyɪ lɔko o'dɔkɔ tiyɛyɪ dɔkɪ'dɪ mɛ'dɛ nɪ.

³⁵ Minza miya nime 'dɔ to'jɔɲɔ ye di rɔmo. Tine mo'dɔkɔ tokɔnyi ye to'dɔ lende laka toja laja 'ba ɲere ze Yɛsu nime ti dɔkɪ'dɪ kɔɔ.

³⁶ Kpe ame ga kilibɔke rɔye 'deni ne, ɔdɔ kɔɲɔ lende ko'dɔ 'bi kari dɛ laka tɪnɪ tine ako'dɔkɔ 'ba yida rɔ ka'da yi 'deni ɲɔgɪ to'dɔ mo, o'dɔ kɔzɔ ma kiteri kogbeke rɔye. Kina inza rɔ lende kɛnyɛ.

³⁷ Tine nɪ ame kinda'ba dɔkɪ'dɪ yɪ kɔɔ mɪ libɔ 'bi kogbɔ dɔ yida rɔyɪ ɲburu laka a mɔɔ ka'da yi dɛ komeri 'deni tara dɔyɪ tola lɔko koloma tɔtɪ ko'doko'do ne, ele gbɪ.

³⁸ Bɔ ama kogbe ma 'ba bo ɲɔgɪ ne, o'dɔ 'deni gbɪ laka. Kina nɪ ma kola 'bɛyɪ tara nima o'dɔ 'deni laka gbɪ rɔ dɔ kiteli.

³⁹ Nɪ ame kogbe mɛ'dɛ 'deni ne, inza rɔ dɔ ɲɔlɔ. Tine ɔdɔ mɛ'dɛ yɪ kɔlɛ 'deni yaga nɪ ɛ'bi ɲɔgɪ nati rɔ dɔ ɲɔlɔ bi togbe mɛ'dɛ mɔɔ ma ko'dɔkɔ. Kina 'dɔ mɛ'dɛ mo kɛdɪ rɔ ma ki'di dɔnɪ 'deni gɔ lende 'ba Yɛsu.

⁴⁰ Tine ma momeri 'bama ma laka mo ziyɪ toloma tara kinza togbe mɛ'dɛ mɔɔ. Ma, ma Pɔlo momeri ma 'bama na tara kina mikali ɲɔgɪ mɛdɪ ti Nyɪ Kɔto Laka.

8

Yida 'Ba Akoro

¹ Ti miya ame ziye gɔ lende 'ba yida ma kɛdɪ kumu zi akoro naga. Dikalike 'deni rɔ ma laka ze pili ti akikali kɔzɔ ma kiya rɔnɪ. Tine akikali na kɛdɪ ko'de dɔ kombi. Ako'ɔ na rɔ a ki'di tɪgɔ.

² Bɔ ame komeri tɛgɛ bo ikali wa ne, bo ikali ɔto dɛ gba laka.

³ Tine bɔ ame kɔ'ɔ Bɔko'ba ne na nge Bɔko'ba kikali.

⁴ Kina gɔ lende 'ba tonyo wa ma kumu zi akoro ti miya te ze dikalike 'deni rɔ ma laka akoro inza rɔ ɔto. Bɔko'ba nge kɔto mitorɔ, a mɔto inza.

⁵ Kina kɔzo ame pele ya mɔto ga kɛdi kiya te, Bɔko'ba mɔto ga ɛdi mitorɔ, mɔto ga mi yayi bɛri ne, ɔdo Bɔko'ba to mo naga nima ti nɛre 'ba do mitorɔ mo to naga nima kɛdi pele yayi

⁶ ma 'beze dikali Bɔko'ba nge kɔto ame bo na rɔ 'bu ze ne. Bo na me ko'ba wa pili ki'di ze me dolomake mi laja abo ne. Kina nɛre 'ba do mitorɔ gbɛ nge kɔto ame bo na rɔ Yɛsu Kurisitɔ. Bo na me ki'di ze ti wa pili 'ba dolinɔ nime kɔzo ame dɛdi ke ne.

⁷ Tine ya mɔto ga di mi lɔngɔ ze bine ikali ma 'bɛnni lende nima dɛ. Toro akoro na 'deni za kikali rɔnni. Pele giri nime ɔdo lijɛ konyo akonyo mo tɛgɛ lijɛ onyo wa koro 'deni. Meri 'bɛnni itigo dɛ gba na tonyo a nima kirasi yimo ngi yaga.

⁸ Tine akonyo o'do ɔto dɛ zize kɔmɔ Bɔko'ba. ɔdo donyoke dɛ, iyɛnyɛ ze dɛ ngi buju kɔmɔ bo. Kina ɔdo kiya te donyoke pele ilɛnɔ ze dɛ ngi lipo kɔmɔ bo.

⁹ Ni rɔ do ngɔlɔ tonyo mo, tine kinza ki'di dɛ kɛdi yaga rɔ a 'ba la'ba zi ma meri mo ga kitigo dɛ gba naga.

¹⁰ Rɔmɔyi ɔdo kiya te bɔ ame meri mo kitigo dɛ gba ne ko'ja yi ni bɔ lende kikali mo tɔnɛ na kɛddi 'deni tonyo wa di mi rɔ 'ba akoro, rɔ ma tondo na 'do koco bo dɛ tonyo wa ma kumu zi akoro?

¹¹ Omba bine akikali 'bi mo tɔnɛ na aa 'bɔwu kupɔ bɔ nima 'deni za yaga. Bine bo gbɛ rɔ lɔndɔ ziyi Kurisitɔ kolɛ 'deni gbɛ gɔ bo.

¹² Lende kɛnyɛ ame ko'do zi lɔndɔ ma gba meri mo kitigo dɛ kɔzo a naga nime te ne, Kurisitɔ na ko'do lende kɛnyɛ 'deni teyi.

¹³ Ne kina me ɔdo kiya te a tɔnɛ monyo ne na ki'di lɔndɔ ma 'deni kila'ba mi lende kɛnyɛ kɔzo a nima tara, a mɔto rɔ yida minza monyo kpe kinza ma na mebe mɔro ra rɔ bɔ kɔzi, ti'di lɔndɔ ma kila'ba mi lende kɛnyɛ.

9

Bɔ Laja 'Ba Yɛsu

¹ Onɔke di rɔma, ma gbagba ma rɔ do ngɔlɔ. Ma rɔ bɔ laja 'ba Yɛsu. Mo'ja kinɛ nɛre ze Yɛsu ti kɔmɔ ma. Kina kpe na rɔ kinɛ 'ba ndɔbo ma mi tigo 'ba nɛre Yɛsu.

² Kina kɔzo ame ma konzi mɔto ga kiya pele te minza rɔ bɔ laja ne, ma di ziye ma ngi rɔ bɔ laja 'ba Yɛsu. Rɔmɔyi tɛdi 'be rɔ akoto ti nɛre ze Yɛsu na kileme 'deni Bɔko'ba na koja ma.

³ Tine gɔ 'ba ya ma kiya kpɛnni rɔma naga nima ti miya zinni te,

⁴ "Ma di ziye kpe nima, inza rɔ ma laka gɔ kokonyi ze ti mini ni ti akonyo 'ba kpeze?"

⁵ Inza rɔ ma laka zize gɔ togbe 'ja di mi yitɔ ame ga 'deni mi kanisa ne tilingere timo kɔzo ma 'ba Pitɔro ni ma ti bɔ laja mɔto ga 'ba nɛre Yɛsu ti lɔndɔ bo ga tara ya?

⁶ Gɔ wa'di na ze ma 'beze ti Baranaba na nge gɔ do'do ndɔbo 'ba kpeze ti kɔzize?

⁷ Yɛ na ko'do ndɔbo 'ba bɔ kanya ra molo ti yamo 'ba gbagba bo? Yɛ na kidiyɛ ngɛri ra ngi tara kinza konyo ma kana mo? Yɛ na koda sa ra ngi tara kinza ma kuwɛ wi mo?"

⁸ Minza miyari nge gɔ 'ba bilaka lesi. Kɔ'du ki'di iya gbɛ te.

⁹ Ugu mi kɔ'du ki'di 'ba Musa bine iya te, "ɔdo ki'di sa tomba nyonyu kinza kudodu kpamo dɛ teyi." Tara ne lende 'ba sa na kɔ'ɔ kulowɔ rɔ Bɔko'ba?

¹⁰ Rɔ ma laka wa nima bo iya gɔ lende ze. Rɔmɔyi bɔ koro'do mo ti bɔ komba mo mi kɔmɔ ki'di 'ba ndɔbo 'bɛnni lijɛ ti konyo ngi di yimo.

11 Kina me duli kupö 'ba Nyi Koto Laka 'deni miye. Ne go wa'di na 'do do'ja 'ba tulu yida ro de gomo di ziye?

12 Me kedı ro ma laka zınnı lıje moto mo naga nima titeri mo di ziye ne, o'ja dene go ma 'beze na kedı ro do kiteli 'di? Ne ongo ze donyo eze kori mo de. Dosa eze ngi pili roze kinza kebe kuruwö roni ra mi kori 'ba laja laka 'ba Kurisitö nime.

13 Ikalike 'deni laka bo ndobo 'ba mi rö löbu 'ba Boko'ba edi konyo kpenni di yayi. Kina bo akumu ni gbi ogba kapa 'ba yida ma kumu naga ro akonyo zınnı.

14 Kina me gbi tara nere ze Kurisitö ose 'deni 'do bo kuwöwö laja laka abo ga konyo kpenni timo.

15 Ne ongo 'bama monyo ama lende mo de. Kina minza mugu lende nime gbi te bine zo ro kpasi. Ma laka mo zo 'do tole ngi titi du yaga di do ame 'do bo moto na kari koyoyo ro bo do wa ma 'do moyo roma gomo mo tone ne.

16 Romöyi tuwöwö laja laka 'ba Boko'ba na de ro wa ma 'do moyo roma timo. Ndobo ma, ma Boko'ba kose zo na. Bu'bu zo odo kiya te muwöwö de.

17 Odo muwöwö ngi go ako'doko mo ti mo'ja bi gomo 'ba roma ngi. Tine mo'do ngi kozo ndobo ma ki'di ma teyi go ame Boko'ba kolo 'deni doma ne.

18 Ne tine 'do wa'di na mo'ja ro bi gomo 'ba roma? Omba kina ro laja laka 'ba Kurisitö nime zo tuwöwö mo ro ma sari kinza botu kopi oto de zo gomo, zo to'jongo roma yaga di bi to'ja bi gomo 'ba roma.

19 Di mi ame pele minza ro atoli 'ba botu ne mileki roma 'deni yaga ro atoli zi bilaka pili ro buru 'do mokonyi ma konzi ti'di donni go lende 'ba Yesu.

20 Zi ma ro Yudayi mo ga mileki roma gbi yaga ro Yudayi 'do tokonyi lıje. Di mi ame minza pele bici kö'du ki'di 'ba Musa ne mileki roma gbi yaga tara mi ndobo ma tinni go mokonyi lıje.

21 Kina gbi tara zi ma ro bo löwö naga mileki roma yaga ro bo löwö 'do mokonyi lıje ame ga kinza bici kö'du ki'di 'ba Musa ne. Tine inza de du te moro kö'du ki'di 'ba Boko'ba de. Kö'du ki'di 'ba Kurisitö mbiri doma.

22 Mi löngö ma kinza meri mo kitigo de naga mileki roma gbi kozo lıje tara 'do mokonyi lıje. Mileki roma yaga mo'do wa pili ro ma koriya go loma 'ba bilaka lesi zo tomo lıje yaga.

23 Mo'do wa pili 'deni tara go laja 'ba Kurisitö 'do mo'ja yei ma gomo.

24 Ikalike 'deni mi riña doli bilaka ro ma konzi. Tine pele bo ma koto na nge kedı kari ko'ja kpa közimo. Kina ti ni moto iriña ti ro ma kembe mi loma 'bi 'do ko'ja kpa közi 'ba gomo.

25 Mi leyö pili motu ogbo do yida ro bo laka go bo ko'ja kpa közi. Ro kupö ma 'beni nime le ka go kpa közi kinza kigabi to. Tine kpa közi ma 'beze nime dedi dupö roze gomo ne obö 'beni ngi ro nburunburu.

26 Kina me medı miriña 'deni ro ma kodoro milapo bi tote mo. Ma 'deni ngi kozo bilaka ame komba mobo abo de ngi sowa mi lili yayi ne tara.

27 Monzo yida roma ga 'deni 'do moro njo kitigo romöyi kinza kebe ko'jongo ma, ma bo kuwöwö laja laka 'ba Kurisitö mo tone ra ti kpa közimo kada motu yayi.

10

Akiyandi Go Lende 'Ba Akoro

1 Löndö ma ga, mo'doko ziye 'do komerike wa ma ko'do roni zi 'bu ze löbu tone ga kari ti Musa ne. Lıje nima pili poli itata 'deni kumu do Yopo Kasi ti ndinni.

2 Obapatisi lıje pili 'deni ro bo kosö go Musa ga mi poli ti mini löbu nima.

3 Lıje pili onyo akonyo koto nima Nyi Koto Laka ki'di zınnı ne.

4 Lıje pili uwö mini koto nima Nyi Koto Laka koja zınnı di mi doku mo

nima kö'bö nduwë tinnī ne. Omba kina rɔ Kurisītō.

⁵ Tine pele tara gba dōki'di Boko'ba eyi dē rɔ ma konzi mɔtɔ mo ga. Kina tōku lijē kileke ngi yi mōkō.

⁶ Wa naga nime pili o'do rōnni rɔ akileme zize kinza debeke ra titeri lende kēnyē kɔzɔ 'bēnni ma lijē ko'do

⁷ ala dulōmuke kpeze gbī zi akoro kɔzɔ ma 'bēnni. Kɔzɔ ma kugu mi buku 'ba Boko'ba ne tara iya te, "Lijē oloma ngi bi tonyo karama tuwē wa lijē kēnyī bi tusi ngala."

⁸ Kinza debeke dē gbī to'do yēri kɔzɔ ma 'ba ya ē'bēnni mɔtɔ ga ame ki'di ma kuluku 'butē bi 'butē sowo dōomu dɔɔkɔtɔ (23,000) kōlē ngi pili kada kɔtɔ ne.

⁹ Kina kinza debeke dē gbī tiyɔzɔ nɛre ze Boko'ba kɔzɔ ma 'ba ya ma 'bēnni mɔtɔ ga ame ki'di murē koloma tupō lijē ne.

¹⁰ Kinza debeke dē gbī tonbororoze kɔzɔ ma 'ba ya ma 'bēnni mɔtɔ ga ame ki'di malayika 'ba tōlē kupō lijē ne.

¹¹ Wa naga nime pili o'do rōnni 'deni zinnī te 'do kēdi rɔ akileme zi ya mɔtɔ ga. Kina me kugu 'deni 'do ki'di kɔmɔ kandi mo zize. Rōmōyī dēdike ma 'beze nime 'deni ngi mi kɔmɔ kɔɔ ame 'deni ngi rɔ 'ba tako 'ba nburunburu 'ba dōliŋɔ nime ne.

¹² Kina me bɔtɔ ame komeri rɔ bo tēgē bo ēdi rɔ ma kɔrɔ tɔrɔ ne, bo ki'di kɔmɔ bo kandi laka kinza bo kila'ba ra.

¹³ Akiyɔzɔ ame ga pili kēdi kōmō ziyi ne na gbī kōmō zi ya ma laki tara. Boko'ba ɔrɔ nburu ti mi kēyī gɔ lende abo kina bo ola akiyɔzɔ dē ko'do rōni ziyi mɔtɔ kebe dɔ tigo 'bi. Mi akiyɔzɔ bo ti ki'di kōri 'ba tolo rɔ ngi ziyi. Bo ki'di tigo mo ziyi togbo rōyi kpamo.

¹⁴ Kina me 'deni ti, kpe lōndō ma ame ga mɔ'ɔ ye ne, kinza ko'dake ɔtɔ dē kpe ti akoro.

¹⁵ Mēdi miya ziye kpe ma kikalike lende 'deni igelike ma laka ti ma kēnyē mo 'jaa di yimo.

¹⁶ Kōsu tōnē dulōmu dileki yēē'di mo zi Boko'ba duwēke di yimo ne na rɔ, rɔ kodo'bo zize mi roma Kurisītō. Kina gbī maŋgolɔ'bo mo tōnē donye yimo donyoke ne na rɔ, rɔ kodo'bo zize mi yida rɔ Kurisītō.

¹⁷ Ze pili donyoke 'deni di mi maŋgolɔ'bo kɔtɔ nima. Kina me ze pele rɔ ma konzi nime ze pili 'deni ngi rɔ akɔtɔ.

¹⁸ Onḡoke Yudayi ni te, ame ga pili konyo yida 'ba akumu ne odo'bo ngi pili mi yēyi 'ba akumu nima.

¹⁹ Tine wa'di ga na me mēdi miya bine ne? Tara ne akumu zi akoro ni ti akoro mo rɔ a lōbu?

²⁰ Inza tara. Tine miya te, akumu ma 'ba bo kinza kikalī Boko'ba ni naga nima lijē ēdi kumu zi Satani. Inza zi Boko'ba. Tine ma mo'doko dē ziye 'do kodo'boke rɔye ti Satani.

²¹ Rɔ ma tondo mo ga na gɔ kuwēke gbī di mi kōsu 'ba Kurisītō nɛre ze kebe kilekike 'bōwu kuwēke di mi 'ba Satani? Rɔ ma tondo mo ga na 'do konyoke di dɔ tarabiza 'ba Kurisītō nɛre ze kebe kilekike 'bōwu konyoke di dɔ 'ba Satani?

²² Gɔ wa'di? Do'dokoke gɔ dōki'di bo Kurisītō nɛre ze kombi rɔze? Ala domerike 'deni ditigoke kebe bo?

Wa Pili Inza Rɔ Yēyi

²³ Ti ni mɔtɔ kebe kiya te, "Ma rɔ dɔ ngölō bi to'do wa pili." Ti miya ziyi te, "Ele. Ne tine wa pili inza rɔ yēyi ziyi." Ze rɔ dɔ ngölō bi to'do wa pili rɔ gomo. Tine lijē wa mo naga nima itigo wa dē pili.

²⁴ Kinza ni mɔtɔ ko'do wa dē nge tokɔnyi gbagba yi timo, tine o'do tokɔnyi lēpi yi ga timo.

²⁵ Ni rɔ dɔ ngölō tonyo yida ame pili kugō ē'bi ne kinza akititi teyi tikali mo.

²⁶ Rōmōyī ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba, iya te, "Dōliŋɔ nime ti amo ga pili a 'ba nɛre Boko'ba na."

²⁷ Dɔdɔ bo ma kinza kikalī Boko'ba dē kose yi tari liŋɔ 'bēni, wa ame ko'de kōmōyī ne onyo ngi. Kinza kititi dē.

28 Ne ɔɔɔ bɔtɔ mɔtɔ kiya 'deni mɔlo ziiyi te, "Wa nima umu zi akoro," kinza konyo dɛ. Rɔmɔyɔ bo omeri lende 'deni ti mi bo rɔ akonyo nima.

29 Ni na dɛ komeri 'dɔ tikali mo, tine bɔ nima na.

Tine mɔtɔga ti kiya te, "Gɔ wa'di na 'dɔ lende 'ba bɔ mɔtɔ kota ma di bi tonyo wa ame ma rɔ dɔ ngɔlɔ tonyo mo ne?"

30 ɔɔɔ mileki yɛɛ'di mo 'deni zi Bɔko'ba 'dɔ bɔ mo kiya kpɛni rɔmo tondo?"

31 Ne rɔ ma laka ɔtɔ ame ko'dɔ ala konyo kuwɛ gbɛ ne, o'dɔ pili zi Bɔko'ba kilɛlu bo gɔmo.

32 Kinza ki'di loma 'bi dɛ kebe ko'de lende zi ma rɔ Yudayi gbɛ ti ma rɔ bɔ lɔwɔ mo ga ala zi kanisa 'ba Bɔko'ba.

33 O'dɔ kɔzɔ ma mo'dɔ, miteri tiyɛyi dɔki'di ma konzi pili ti wa ame ga mɛdi mo'dɔ ne. Mo'dɔ dɛ zi gbagba ma, tine mo'dɔ zinni ma konzi pili 'dɔ kɔmɔ lijɛ di mi tɔlɛ.

11

1 Kpe ogbake gɔrɔ dɔma gbɛ kɔzɔ ma 'bama ame mogba gɔrɔ dɔ Kurisito ne.

Toro Kurisito

2 A nime ki'di mɛdi mubi gɔye ne rɔmɔyɔ ɛddike nduwɛ rɔ tomeri ma, kɔsɔke gɔ akiyandi ma mo tɔnɛ moto ziye ne.

3 Ne mo'dɔkɔ ziye 'dɔ kikalike ame gbɛ laka, Kurisito na mbiri dɔ bɔtɔni. Kina mɛ'dɛ na mbiri dɔ 'ja. Kina Bɔko'ba na mbiri dɔ Kurisito.

4 Kina me bɔtɔni ame kɛdi kumɔtu ala kiya lende 'ba Bɔko'ba ti wa dɔ bo ne ɔɔɔ laɲa 'deni rɔ Kurisito ame kina mbiri dɔ bo ne.

5 Kina gbɛ 'ja ame kumɔtu ala kiya lende 'ba Bɔko'ba rɔ dɔ sari ne ɔɔɔ laɲa 'deni rɔ bɔ ame mbiri dɔni ne. Ti kɛdi zini rɔ, rɔ kaya ma lɔbu. Lɔko 'deni kɔzɔ 'ja ame kopɔ dɔmo yaga ne.

6 ɔɔɔ 'ja mo ko'dɔkɔ tudɔdu wa dɛ dɔni ma laka mo lɔko kinɲenɲe gbɔ yaga. Ne kɔzɔ ame dɔ kinɲenɲe ni

ti dɔ kopɔ rɔ, rɔ kaya zi 'ja ne, ma laka mo lɔko kudɔdu wa dɔni.

7 A mɔtɔ inza ame 'dɔ ki'di bɔtɔni kudɔdu wa dɔ bo rɔmɔyɔ bo rɔ akileme kinɛ rɔ lɔbu 'ba Bɔko'ba. Tine 'ja 'bɛni rɔ akileme rɔ lɔbu 'ba bɔtɔni.

8 Rɔmɔyɔ bɔtɔni na dɛ ko'ba di mi yida rɔ 'ja, tine 'ja na ko'ba di mi yida rɔ bɔtɔni.

9 Kina o'ba bɔtɔni dɛ gbɛ gɔ lende 'ba 'ja, tine 'ja na ko'ba gɔ lende 'ba bɔtɔni.

10 Gɔ kɔ'du mo na mi mɔtu ala mi tiya lende 'ba Bɔko'ba zi 'ja 'dɔ kudɔdu dɔni teyi rɔ akileme 'ba kɔzi kakpa 'ba mɛ'dɛ ni di kɔmo malayika.

11 Tine ma di zize ze ma rɔ akɔtɔ ti Kurisito ɲere ze nime, bɔtɔni ɔɔɔ dɛ di rɔ 'ja kina 'ja ɔɔɔ dɛ gbɛ di rɔ bɔtɔni.

12 Kɔzɔ ame pele ko'ba 'ja di mi yida rɔ bɔtɔni ne, 'ja na 'deni le'jete kɛdi kɔyɔ bɔtɔni. Kina wa pili ako di zi Bɔko'ba.

13 Tine kpe na gɔ kiyake e'be ti yayi. ɔɔɔ tara ne ɛdi rɔ ma laka zi 'ja 'dɔ kumɔtu rɔ dɔ sari?

14 Akikali iyandi wa 'deni timo te, ɔɔɔ sunɛ dɔyi ni ame rɔ bɔtɔni ne kidakpa kulɔwɔ nima laɲa na.

15 Ne ma 'ba 'ja, ɔɔɔ sunɛ dɔnni kidakpa kulɔwɔ nima tele na. Bɔko'ba i'di sunɛ kidakpa nima 'deni zinni 'ja rɔ bi 'ba akudɔdu dɔ.

16 Ne ɔɔɔ bɔ mo kebe kowasa lende ma 'beze nime, dɔlɛti ma 'beze ti 'ba kanisa 'ba Bɔko'ba na me ɲge diya 'deni.

Akonyo 'Ba Nere

(MT 26:26-29; MK 14:22-25; LK 22:14-20)

17 Tine mi ndose naga nime a mɔtɔ mubi gɔye dɛ. Rɔmɔyɔ ɔɔɔ kotɔɲike dɔye mi mɔtu 'be mo tɔnɛ 'dɔ kɛdi rɔ ma laka ne, tine uyike za 'bɔwu yaga rɔ a kɛnyɛ.

18 Ma dɔgba mo muwɔ tɛgɛ mi mɔtu 'be 'ba kanisa rɔ koza ebe kusu rɔni za yimo.

19 Momeri ti kɛdi ɲgi tara rɔmɔyɔ gɔ kileme ma dɔki'di Bɔko'ba kɛyi rɔmo mo ga.

²⁰ Mi kpa kototo 'be 'do konyoke ngi to ro, ro kodob'bo 'ba Kurisitö nere ze mo ne inza ya.

²¹ Römöyī di bi tonyo mo mato ile'de ngi molo tōti ro akonyo ma 'bēyī. Ya mato ga kari ma 'bēnni ngi ti 'bö, tine mato ga konyo 'bēnni 'deni ngi kitēkpē, layi kupō mato ga.

²² Wa'di ga na tara? Inzake ti lijo tonyo kpeye tuwē wa di teyi? E'be nima kanisa 'ba Boko'ba na ko'dokoke titi'ja mo todo laja ro bo lisa mo ga? Wa'di na kiterike go miya ziye gomo? Tēgē 'do mubi goye? Lipo, mubi goye oto dē.

²³ Römöyī akiyandi nime ako zō di zi Yēsu Kurisitö nere ze na me mēdi mololo ziye. Mī korondo nima ki'di kōzi bo zi turu teyi ne, bo ogba mangolob'bo ngi

²⁴ kileki yēē'di mo zi Boko'ba bo konye yimo kiya te, "Ame na ro yida roma ame ki'di 'deni goye. Kina ti o'doke nduwē te tomeri ma timo."

²⁵ Kina gbī 'bōwu di pōtō akonyo 'deni na bo kogba kōsu ngi kiya te, "Akuwē nime na ro lōmu ma la'ja 'ba Boko'ba ma koro 'deni do roma ma. Kina ti odo kēddi kuwēke, o'doke nduwē te tomeri ma timo."

²⁶ Kina odo kotoke tonyo mangolob'bo nima kuwēke gbī nduwē te di mī kōsu nima ēddike ro tuwōwō lende 'ba tōlē 'ba nere Yēsu timo nbo bo kileki kako doliṅo bine.

²⁷ Kina nī bo ame kēddi konyo mangolob'bo 'ba nere Yēsu kuwē di mī kōsu abo nime ngi tara kinza lende koro mo ne, yida ro bo ti roma mo nime na kēddi ē'bi 'deni ka ro tuburu bi mo.

²⁸ Nī mato omeri konṅo rōyī titi na 'jaa 'do konyo kuwē di mī kōsu nime.

²⁹ Römöyī nī bo ame kēddi konyo 'bēyī kuwē ngi tara di mī kōsu nime kinza meri ma kodoro mo ne, burē na ka kēddi ko'de ē'bi dōyī.

³⁰ Go lende mo na ma, ma konzi 'beye mato ga 'deni ngi ro korob'bo ro, ro kob'bo mato ga kolē 'deni ne.

³¹ Ma kiya te dēdi dodoroṅke bīci lende ra roze laka dēne Kurisitö inza kodoro bīci mo roze.

³² Ne tine bo odoro bīci lende 'deni roze bo kodoro karama yaga doze kinza Boko'ba kodob'bo ze ra koto kote doze ti doliṅo nime.

³³ Kina me mēdi miya ziye löndō ma ga, odo kotonike doye 'deni tonyo akonyo 'ba nere Yēsu, odake roye.

³⁴ Ne odo nī mato kēddi ro 'bö onyo kpēyī molo di lijo 'bi kinza Boko'ba kari kodoro karama ra dōyī go tako mī kpa kototo nima. Tine lende mato naga nima ti modoro gomo 'jaa odo mömō 'deni ziye yayi.

12

Kpa Kōzi Ki'di 'Ba Nyi Koto Laka

¹ Kina ame ziye kpe löndō ma ga, wa nime ro kpa kōzi ki'di 'ba Nyi Koto Laka ne, mo'doko ziye 'do kikalike laka.

² Ikalike 'deni tōnē gba bine kinza ki'dike doye dē go lende 'ba Boko'ba ne, a ma yawa naga a'da ye ngi ki'di ye toro akoro ni ame ga ngi ro toku kinza kilende dē ne.

³ Kina me mēdi miya ziye bo ame kēdi kilende ti tigo 'ba Nyi Koto Laka ne inza kebe kpe kogboki kiya te, "Jo komo nima dōyī ne Yēsu." Kina gbī boto inza kob'bo tiya mo te, "Yēsu na ro nere," tine nge ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

⁴ Bine kpa kōzi ki'di 'ba Nyi Koto Laka ēdi pili ro 'beri'beri, tine bo Nyi Koto Laka ma ki'di mo nge koto.

⁵ Kori 'ba laja 'ba Kurisitö nere ze nime gbī pili ro 'beri'beri. Tine bo Kurisitö nere ze mo nge koto.

⁶ Tigo 'ba to'do ndobo pili ro 'beri'beri. Tine bo Boko'ba bo ki'di mo zi bilaka pili nime nge koto.

⁷ Ziyi nī mato Boko'ba i'di ro Nyi Koto Laka abo ame ngi kob'bo tokonyi bilaka 'ba kanisa abo ga pili ne.

⁸ Nyi Koto Laka i'di ziyi mato ro akikali tuwōwō lende. Tine ma 'bēyī mato bo koto mo nima i'di ziyi ro tiyēti mo laka.

9 Ma 'bëyi mɔto bo i'di ziiyi ro ti'di döyi laka go lende 'ba Kurisitö. Tine ma 'bëyi mɔto bo koto mo nima i'di ziiyi ro tigo 'ba akileño.

10 Ma 'bëyi mɔto bo i'di ziiyi ro to'do go koto. Tine ma 'bëyi mɔto bo koto mo nima gbï i'di ziiyi ro tumë lende 'ba Boko'ba. Kina bo koto mo nima na gbï kedi ki'di yi ni mɔto tikali lende ma yala na ro 'ba Boko'ba tine ma yala na kinza ro 'ba Boko'ba. Ma 'bëyi mɔto bo i'di ziiyi ro tilende ro kpa löwö. Tine ma 'bëyi mɔto bo koto mo nima i'di ziiyi ro tiyëti mi 'jo 'ba lende mo.

11 Tine bo Nyi Koto Laka koto kpöki nime bo na me pili ko'do wa naga nime ne. Bo i'di kpa közi nime pili ro 'beri'beri zi bilaka ro kotokoto kozo ma bo ko'doko.

Kapa 'Ba Yida Ro

12 Tine Kurisitö edi kozo yida ro ame pele koto kapa mo ga nbanj ne tara. Kapa nima konzi pele nbanj tara nima lijë pili yida ro koto nima na.

13 Kina gbï tara ze nime pili, Yundayi ni ti bo löwö mo ga ti atoli ni ti ma kinza ro atoli ni pili, obapatisi ze 'deni ti bo Nyi Koto Laka tedi ro yida ro koto. Ze pili duweke 'deni di mi bo Nyi Koto Laka koto nime.

14 Kozo ma kongoke yida ro inza nge koto, kapa mo ga nbanj.

15 Me odo ndi kënyi kebe kiya te, "Minza ama ro kapa 'ba yida ro römöyi ma közi na dë." Tara ne lende nime ti ki'di bo ngi yaga kinza kpe ro kapa 'ba yida ro?

16 Ala odo mbili kënyi kebe kiya te, "Minza ama ro kapa 'ba yida ro römöyi ma komo na dë." Tara ne lende nime ti ki'di bo ngi yaga kinza kpe ro kapa 'ba yida ro?

17 Me odo yida ro pili na kedi nge koto ro komo ti kuwö lende tondo? Ala odo kedi nge pili ro mbili ti kumë wa tondo?

18 Tine Boko'ba iyija kapa 'ba yida ro naga nime pili te go ako'doko abo.

19 Ma kiya te kapa ma koto na nge pili kedi dene a mɔto kideki ro yida ro inza.

20 Kina kozo ame dongoke, kapa pele nbanj tine yida ro koto nima na.

21 Kina me komo inza kikali tiya mo zi közi te, "Ari yayi mo'doko yi dë." Kina do inza kikali tiya mo gbï zi ndi te, "Ni, ari yayi mo'doko yi dë."

22 Tine kapa 'ba yida ro naga nime pili dedi diyake te inza ro a kembe ne, odo lijë kinza yida ro inza ko'bo to'do odo.

23 Tine kapa ame mo ga tönë dongoke kinza ro a bota odo ne kina debe doroke za 'böwu yaga ro do kiteli. Kapa ma tönë mo ga kinë mo ga kaya ro ne na za 'böwu dongoke domo kulöwö.

24 Tine kapa ma yaga kele naga nime boto onyo lende mo dë.

Boko'ba odo'bo kapa 'ba yida ro 'deni na ma ki'di konjo do ma kinza ro a bota odo mo ga,

25 kinza ndo'ji kedi ra yaga mi löngö yida ro. Tine go lijë kapa mo naga nima pili ko'o ga rönni ro akoto.

26 Kina odo a mɔto ko'do kapa mɔto 'deni kapa ma laki naga nime pili gbï yaga ro ma ko'o. Odo kilëlu kapa mɔto kapa ma laki naga nima pili ënyi gbï bi tiliya.

27 Kina me kpe na ro yida ro Kurisitö. Tine kpe pili ni mɔto ro kapa bo mɔto.

28 Kina me Boko'ba kiyija ye 'deni tara mi kanisa abo. Dogba mo bo i'di bo laja mo ga. Riyö mo bo i'di bo kumë lende ni. Mota mo bo i'di bo komo kiyandi ni kina ki'di bo to'do go koto ni. Kina bo kebe ngi tiyija ya ama ga nati, bo akileño ni ti bo to'do konyi ni ti bo do kanisa ni ti bo tilende ro kpa löwö ni.

29 Kpe pili inzake nge ro bo laja ala ro bo kumë lende ala ro bo komo kiyandi. Kpe pili inzake ti közi kakpa 'ba to'do go koto

30 ala 'ba tileño roko'o ala 'ba tilende ro kpa löwö ala 'ba tiyëti mi 'jo 'ba lende mo.

³¹ Kpe, laka miye ngi mbiri ro ma kombi go kpa kōzi ame ga kulōwō ro do kiteli ne. Tine a moto ma kulōwō ro do kiteli mo ti mileme 'deni ngi ziye, bo na ro ako'ɔ.

13

Ako'ɔ

¹ Kina me ni moto ɔdo kikali pele tilende kpa bilaka lesi ti kpa malayika, tine ni ngi ro ma sari kinza ako'ɔ ti kēddi ē'bi ka ngi kozo biro lalaɲa ni ti kaliseye ma kudu kulōwō naga tara.

² ɔdo kēddi pele ti tigo 'ba tumē lende 'ba Boko'ba kēddi pele ti akikali 'ba wa pili kikali wa ma ro ma kusu naga, meri 'bi k'bo pele tiyese dōku ma lōbu naga, tine ɔdo kiya te kinza ti ako'ɔ, inza du te ro ɔto.

³ ɔdo koza ē'bi ga pele pili yaga ki'di yida rōyi gbulungu dōmo ro akonma, ɔdo kiya te kinza ti ako'ɔ inza ko'do ɔto lipo te zīyi.

⁴ Ako'ɔ na ro lende kēyi ni ti lende laka. Ako'ɔ inza ti mi kombi ala do kombi ni ti tubōtō ro.

⁵ Ako'ɔ inziri dē. Yimo ututu dē. Dōki'di mo apa dē gbi. Ako'ɔ inda'ba tiyeli dē.

⁶ Kina bo inza gbi ro loɲo ti lende kēnyē, tine loɲo abo nge ti lende ma kodoro.

⁷ Ako'ɔ ombi ma 'ba bo gomɔ 'ba wa pili kō'bō ti'di dōni ti kōmɔ ki'di ti mi kēddi mo pili.

⁸ Ako'ɔ ote rōni dē kozo 'ba kpa kōzi naga nima. Tumē lende ni ti kiteli. Tigo 'ba tilende ro kpa lōwō ni ti kiteli. Kina akikali ni gbi ti kote rōni.

⁹ Rōmōyi akikali ma 'beze nime ti tumē lende mo ga kpaki ti boti rōmo.

¹⁰ Tine ɔdo kiya te ma laka kinza boti rōmo mo kōmō yo kina ma ti boti rōmo tōnē ga ti kōlu ngi yaga.

¹¹ Tōnē mēdi gba ro kole titi ne, meri ma ti lende ma pili kozo 'ba kole titi. Tine ɔdo kōmɔ ma kopo 'deni mola go lende do kole titi ngi pili yaga.

¹² Kina me ma giri nime dēdike gba ro tongo Boko'ba nyuru kozo di mi mandara. Tine yayi ti dongoke bo 'deni te di do kōmɔ di do kōmɔ. Ma giri nime gbi mikali bo nge gba mbowa, tine yayi ti mikali bo 'deni ngi pili kozo ame bo Boko'ba kikali ma pili ne.

¹³ Kina me miya 'deni ziye lijē wa mota naga nime ti'di do go lende 'ba Boko'ba ti kōmɔ ki'di mo ti ako'ɔ ti kō'bō ngi nburu. Tine ma ro do kiteli mo kina ro ako'ɔ.

14

Tilende Ro Kpa Lōwō

¹ Ako'ɔ na ki'dike kēdi dogba kōmoye. Kina i'dike miye gbi kēdi mbiri go kpa kōzi moto ga 'ba Nyi Koto Laka, ma ro do kiteli mo 'ba tigo 'ba tumē lende abo 'ba Boko'ba nima.

² Bo ame kēdi kilende ro kpa lōwō ne inza kilende zi bilaka lesi, tine nge zi Boko'ba rōmōyi boto moto uwō mi kpa bo dē. A ma kinza kikali naga na ma Nyi Koto Laka kēdi ki'di bo kiya.

³ Tine bo ma kumē ma 'ba bo lende 'ba Boko'ba nima ēdi kilende 'ba bo zi bilaka lesi ki'di kōnyi koco mi kēddi teyi.

⁴ Bo ame kēdi kilende ro kpa lōwō ne okōnyi 'bēni nge ro gbagba bo. Tine ma kumē 'ba bo lende 'ba Boko'ba nima okōnyi bilaka 'ba kanisa ngi pili.

⁵ Kina me mo'doko ye pili 'do kilendeke ro kpa lōwō. Tine a ma mo'doko ziye ro do kiteli mo na ro lende kumē. Bo ame kumē lende 'ba Boko'ba ne, bo na mbiri di do ma kilende ro kpa lōwō. Tine nge ɔdo bo moto kiyēti mi 'jo 'ba lende mo 'do kokōnyi bilaka pili 'ba kanisa.

⁶ Lōndō ma ga, me tōnē mako ziye yayi ne, ma mēdi milende ra ro kpa lōwō dēne ti mokōnyi ye tondo ga? O'ja mo'de ngi ro akileme mo ti akikali mo ti lende kumē mo gbi ti akiyandi mo 'di.

⁷ Me a ma kinza didi naga nime pele kozo more ni ti tomo ni ne, ɔdo

kingelo yimo dē laka yē na ti kuwō yimo?

⁸ Me ɔɔɔ bɔ kanya kome tototi dē laka yē na ti kileŋo rōni ndō koda dɔ ya?

⁹ Kpe na gbī tara. Ɔɔɔ kebe kilende rɔ kpa lōwō bilaka kuwō yimo dē 'dɔ lijē kikali tondo? Ēddi kilende ē'bi ka ŋgī mī lili.

¹⁰ Mī doliŋɔ bine kpa bilaka na me ga pili ŋbaŋi rɔ gege ti 'jɔ 'ba lende mo ga.

¹¹ Tine ɔɔɔ muwō mī 'jɔ 'ba lende mo dē ma 'deni rɔ bɔ lōwō zi bɔ kiya mo tɔ nima. Kina bo 'deni gbī yaga rɔ bɔ lōwō zō.

¹² Ne dēne kɔzɔ ma 'beye nime kiterike kpa kōzī 'ba Nyī Kɔtɔ Laka kulōwō ne, ma laka mo 'dɔ kogbɔke rɔye tokɔnyi bilaka 'ba kanisa.

¹³ Kina me nī ame kēddi kilende rɔ kpa lōwō ne, ititi Boko'ba ki'di yi gbī tiyētī mī 'jɔ 'ba lende mo.

¹⁴ Rōmōyī ma 'bama ɔɔɔ mumōtu rɔ kpa lōwō dōki'di ma na ŋge kēdi kumōtu, tine meri 'ba dōma o'ja ɔtɔ dē di teyi.

¹⁵ Ne tine gɔ mo'dɔ tondo? Ti mumōtu ti dōki'di ma gbī ti meri 'ba dōma. Ti moba ŋgala ti dōki'di ma gbī ti meri 'ba dōma.

¹⁶ Me ɔɔɔ kileki yēē'di mo ŋge ti dōki'di yī zi Boko'ba 'dɔ bilaka ama ga yayi ne ko'dɔ "Amini" tondo gɔmo kinza ma bo kikali wa ma kēddi kiya mo dē?

¹⁷ Mɔtɔga mōtu 'bi nima ti kēdi rɔ ma laka, tine bɔ ama tiyī ne o'ja ɔtɔ dē di teyi.

¹⁸ Ne ma 'bama mileki yēē'di zi Boko'ba gɔ ame milende kpa lōwō kebe ye.

¹⁹ Tine ma di mī kanisa tilende mbowa ti meri 'ba dōma ti kpa ma kuwō yimo naga na mo'dɔkɔ tiyandi ya mɔtɔ ga timo. Ame na rɔ dɔ kiteli zō di dɔ tilende kulōwō rɔ kpa lōwō.

²⁰ Lōndō ma ga, kinza komerike lende dē kɔzɔ kole titi. Tine ilekike rɔye ŋge rɔ boyi titi zi lende kēnyē. Meri 'be i'dike kēdi rɔ 'ba bulōbu.

²¹ Mī buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Ti moja bɔ lōwō tilende zīnni lijē bilaka ma naga nime. Ti milende zīnni rɔ kpa lōwō. Tine pele lijē inza kuwō dōma."

²² Kina me dikalike 'deni tilende rɔ kpa lōwō nima i'di rɔ akileme zi ma kinza ki'di dōnni dē gɔ lende 'ba Boko'ba naga. Tine inza zi ma ki'di dōnni 'deni. Kina tumē lende i'di rɔ akileme zi ma ki'di dōnni gɔ lende 'ba Boko'ba naga, inza zi ma ki'di dōnni dē mo ga.

²³ Me ɔɔɔ kpe bilaka 'ba mī kanisa pili kebeke ŋgī bi tilende rɔ kpa lōwō na bɔ mɔtɔ ame kinza rɔ 'ba kanisa ne kako kɔdɔ yayi, bo ti kiya dē te kpe nōki na? Ne bɔ ame ki'di dōni dē gba gɔ lende 'ba Boko'ba ne

²⁴ ɔɔɔ bo kɔdɔ ko'ja kpe pili kēddike tumē lende 'ba Boko'ba, wa ame ga bo kuwō ne ēdi komba dōki'di bo ŋgī bo komeri gɔ lende kēnyē abo ga. Lende ma bo kuwō nima na ti kote burē abo ŋgī

²⁵ koja lende kēnyē ma dōki'di bo pili yaga bi kɔpɔ, bo ti kolɔdɔ bēri tumōtu Boko'ba kiya te, "Boko'ba ēdi ŋgī mī lōngō ye."

A Ma Kodɔrɔ Mī Kanisa

²⁶ Lōndō ma ga, a ma miteri ziye na me. Ɔɔɔ kotɔŋike dɔye 'deni mī mōtu nima mɔtɔ koba ŋgala, mɔtɔ kiyandi wa, mɔtɔ kiyētī gɔ akileme ma kēdi ko'dɔ rōni, mɔtɔ kilende rɔ kpa lōwō, mɔtɔ kiyētī mī 'jɔ 'ba lende mo. Tine i'dike ko'dɔ wa pili rɔ kɔnyi rɔ gɔ rɔ.

²⁷ Ne ɔɔɔ mɔtɔ ga kēdi kilende rɔ kpa lōwō, i'dike lijē kēdi ŋge kɔzɔ riyō ala mota tara. Kina 'dɔ lijē kilende gbī rɔ kotɔkɔtɔ ki'dike bo mɔtɔ kiyētī mī 'jɔ 'ba lende mo.

²⁸ Ne ɔɔɔ bɔ kiyētī kpēnni kinza i'dike lijē kudumō ma 'bēnni ŋgī, lijē kilende ŋge ti mīnni zi Boko'ba.

²⁹ I'dike ma riyō ala mota ame ga rɔ bɔ kumē lende 'ba Boko'ba ne na kilende mɔtɔ ga kuwō ma 'bēnni ŋge tara kitemo gɔmo.

³⁰ Ne ɔɔɔ Boko'ba ki'di lende abo ŋgī mī bɔ mɔtɔ di mī kpa kotɔtɔ yayi,

bo ma kēdi kilende dɔgba mo nima kudumö ma 'ba bo ŋgi gbo yaga.

³¹ Kina ti kpe pili kiyētike lende 'ba Boko'ba rɔ kɔtɔkɔtɔ 'dɔ kiyandi ma konzi pili ki'di mi kēddi teyi.

³² Bɔ kumē lende ni kɔ'bo titi togbo dɔ a ma kēdi kɔdɔ di kpēnni.

³³ Römöyī bo Boko'ba inza rɔ bo akirasi. Bo rɔ bo lende keyi.

Kina me mi kpa kototo 'ba bilaka 'ba Boko'ba pili

³⁴ kinza 'ja kusē dē ti lende. Kola lijē dē kilende römöyī kō'du ki'di 'ba Musa iya 'deni tōnē bine te, "A mɔtɔ rɔ 'ja kinza mbiri dɔ bɔtɔni."

³⁵ ɔdɔ lijē kɔ'dɔkɔ tikali a mɔtɔ lijē kari kititi mē'dē nni ga 'jaa di lijɔ. ɔdɔ 'ja mo kusē ti lende mi kpa kototo 'ba kanisa loko ɔdɔ rɔ kaya 'deni rōni.

³⁶ Mikali dē, e'be nima gɔ ame lende 'ba Boko'ba kisasi kako di ziye ne? Ala gɔ ame e'be kako ŋge ziye ne?

³⁷ Ne ɔdɔ ni mɔtɔ kiya rōyī tēgē rɔ bo kumē lende rɔ bo kēdi ti kpa kōzi 'ba Nyi Kɔtɔ Laka ikali a nime mugu ne na ŋgi rɔ kō'du ki'di 'ba Kurisitō ŋere ze.

³⁸ Bɔtɔ ame kuwö dɔ kō'du ki'di nime dē ne kinza ni mɔtɔ kuwö dɔ bo dē.

³⁹ Kina me ti löndö ma ga, tumē lende mo na ki'dike dōki'di ye gomo. Tine kinza kɔ'jɔŋɔke gɔ tilende rɔ kpa löwö dē.

⁴⁰ Wa pili o'doke rɔ kpa koriya.

15

Tɔdɔ 'Ba Kurisitō Di Mi Tölē

¹ Kina me ti löndö ma ga, mo'doko tileki tiya gɔ laja laka tōnē muwöwö 'deni bine ne gbī ziye. Ame kina kinda'bake 'deni kɔrɔke kitigɔ timo mi meri 'be ne.

² Ama kina rɔ laja kɔtɔ laka mo ma muwöwö ziye. Kina ti kɔmɔ ye ŋgi timo di mi tölē ɔdɔ kinda'bake ki'dike dɔye laka gomo. Ne ɔdɔ kinza tara, omba i'dike e'be dɔye 'deni ka ŋgi gomo rɔ bēti.

³ Ma rɔ dɔ kiteli mo ma muwö mololɔ gomo miya ziye mo na me,

Kurisitō ölē 'deni gɔ lende kēnyē ze ga kɔzɔ ma kugu molo mi buku 'ba Boko'ba tara.

⁴ Usu bo 'deni tine bo ēnyī 'deni kɔdɔ yaga di mi tölē mi tō'dö dɔ mota kɔzɔ ma kugu yayi.

⁵ Kina bo ɔdɔ 'deni kileme rɔ bo zi Pitörö. Bo ileme rɔ bo gbī zi bo laja abo ga ma 'butē dɔmoriyö.

⁶ Kina bo kɔdɔ gbī kileme rɔ bo zi bo kuwö lende abo ga ma konzi kɔzɔ kuluku 'butē (500) tara pili bi kɔtɔ, ame ma konzi mɔtɔ mo ga kēdi gba ti kōmōnni kɔ'ja kabate ne. Ala ɔdɔ mɔtɔ ga ti kölē 'deni pele.

⁷ Kina bo ɔdɔ kileme rɔ bo zi Yakoba, gbī zi bo laja abo mɔtɔ ga pili.

⁸ Tine ma rɔ ŋburunburu mo pili na bo kari kɔdɔ ŋgi zö ma ame rɔ kole köyö kinza kō'de bi dɔ ɔtɔ dē mo nime.

⁹ Ma na 'bama ŋgi wötī rɔ bo laja ame mo du kinza rɔ ɔtɔ ne. Mɔ'bo dē 'dɔ kidēki ma rɔ bo laja 'ba Kurisitō. Römöyī moloma pa rɔ to'dɔ kōzi kasi zi kanisa 'ba Boko'ba.

¹⁰ Ne tine ti mi keyi 'ba Boko'ba na me ma 'deni te ne. Kina gbī mi keyi nima ilikö dē ŋgi tara rɔ yawa, römöyī ma na mo'dɔ ndɔbɔ ŋgi kebe bo laja ma laki pili. Tine ndɔbɔ kō'dɔ ma na dē. Mi keyi 'ba Boko'ba na kō'dɔ ndɔbɔ tō.

¹¹ Kina me ɔdɔ kēdi pele rɔ ma kako di zö ala di zinni lijē ma rɔ bo laja mɔtɔ mo naga nime kina kpaki rɔ wa ma duwöwö mo ame ki'dike dɔye 'deni gomo ne.

Tɔdɔ 'Ba Töku Di Mi Tölē

¹² Kina me laja pili ma duwöwö iya te Kurisitō ɔdɔ 'deni yaga di mi tölē. Ne rɔ ma tondo mo na ya ma 'beye mɔtɔ ga kēdi kiya 'bēnni 'böwu te töku inza kindiŋi kpe?

¹³ Ne ɔdɔ kēdi rɔ ma laka, omba Kurisitō indinji dē du.

¹⁴ Kina ɔdɔ kindiŋi Kurisitō dē gbī yaga di mi tölē a mɔtɔ inza kpe ame gɔ duwöwö. Kina a mɔtɔ inza kpe gbī ziye ti'di dɔye gomo.

¹⁵ Kina ma rɔ dɔ kiteli mo ti kileme ze ŋgi dunnö bēti 'deni kpa Boko'ba.

Römöyī diya 'deni te Boko'ba indiŋi Kurisitō 'deni yaga di mī tölē. Ne ɔɔo kēdī 'deni rɔ ma laka tōku kindiŋi dē indiŋi Kurisitō dē ma?

16 Römöyī ɔɔo kindiŋi tōku dē indiŋi Kurisitō dē gbī.

17 Kina ɔɔo kindiŋi Kurisitō dē meri 'be ame ki'dike dɔye gomo ne 'deni ka ŋgī bi sari, wali 'ba lende kēnyē 'be ēdī gba dɔye.

18 Kina lijē ame ga kō'dō 'deni mī Kurisitō ne ɔlu 'deni gbī.

19 Kina me ɔɔo kɔmɔ ki'di ze go Kurisitō nime kēdī 'deni ŋge go loma 'ba doliŋɔ nime, lisa ma 'beze na ŋgī 'deni kulōwō nati.

20 Ne lende ma rɔ ma kodɔrɔ mo na me, indiŋi Kurisitō 'deni di mī tölē. Bo na 'deni rɔ dɔndende 'ba tɔɔo di mī tölē zi ame ga pili kēdī kōlē ne.

21 Römöyī kɔzɔ ame bilaka lesi na ko'de tölē ne, kina me 'deni gbī bilaka lesi na ko'de tɔɔo di mī tölē.

22 Kina kɔzɔ ame ma konzi kōlē 'deni kɔtɔ ti Adama ne tara ma konzi ti kɔɔo gbī yaga di mī tölē kɔtɔ ti Kurisitō.

23 Mī tumu ame mo ŋgī rɔ ma kodɔrɔ ziyī mɔtɔ ne, Kurisitō na 'deni rɔ kole dɔndende 'ba tɔɔo di mī tölē. Kina 'jaa 'dɔ kiyija ame ga rɔ 'ba bo 'ba Kurisitō ne ti mī kada 'ba tako abo.

24 Kina ŋburunburu 'ba doliŋɔ mo tōnē ti kōmō ŋgī nati. Kurisitō ti ka'da wa pili ma rɔ löbu dɔ doliŋɔ nime ti ma ti kōzī kakpa ti bɔ tigo mo ga ŋgī pili kogba ŋere löbu ki'di zi Boko'ba 'bu.

25 Römöyī bo Kurisitō na Boko'ba ki'di 'deni mɔlo 'dɔ kēdī rɔ bɔ dɔ doliŋɔ nime ŋbō bo ka'da bɔ ya abo ga ŋgī pili.

26 Tine bɔ ya ma ŋburunburu ma 'dɔ ka'da mo tōnē na rɔ tölē.

27 Buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Boko'ba i'di bo ka'da wa pili 'deni." Tine wa pili nime kiya te bo a'da ne, Boko'ba inza yimo. Römöyī Boko'ba na ki'di bo ka'da wa pili mo naga nima.

28 Kina ɔɔo bo ka'da wa pili 'deni bo kole gbī ti kileki rɔ bo bēri bi ndī

Boko'ba ame ki'di wa pili 'deni bi ndī bo bēri ne. Kina go Boko'ba na kēdī ŋgī nati rɔ bɔ dɔ wa pili.

29 Ne go wa'di na bilaka kēdī ko'dɔ bapatisi ti möyī tōku 'bēnnī ga gomo? Ma kiya te tɔɔo di mī tölē kinza yo ti ko'dɔ bapatisi ti möyī tōku ni go wa'di?

30 Ne kina me go wa'di na dilana 'beze rɔze ŋgī ŋburu tombi gomo?

31 Löndō ma ga, ma 'bama ŋgī rɔ kɔmɔ lëndō mī tölē. Dɔ kombi ma gɔye mī loma ze mī Kurisitō ŋere ze na me kēdī ki'di ma miya wa naga nime pili te ne.

32 Ma mēdī ra ŋge rɔ yida rɔ 'ba dɔyayi nime dēne ti mo'dɔ ya ti kuruku 'ba mōkō naga nime di Epeso bine ne ka go wa'di? Wa'di ga na ti mo'ja di gomo? ɔɔo kiya te tōku ni kindiŋi dē kpe kɔɔo yaga donyoke eze kpeze ti tōne duwēke römöyī tīlëndō dēdī dōlēke kɔzɔ ma tōnē kiya rōnī ne.

33 Kpe, kinza kōluke lende dē. Ro ma laka kɔzɔ lende mumē tōnē, lēpī kēnyē ēdī kirasi lende laka 'bī.

34 Ilekike komerike dɔye kolake go lende kēnyē yaga. Mēdī miya nime rɔ laŋa rɔye römöyī ya mɔtɔ ga yayi ikali Boko'ba dē.

Kinē Ma Kēdī Kɔɔo Timo Di Mī Tölē

35 Ya mɔtɔ ga ti kileki kiya te, "Ti tōku ni kɔɔo tondo mo ga? Kinē ma tondo mo ga na 'dɔ lijē kɔɔo timo?"

36 Ti miya te, nī rumō nime, kupō ɔɔo kogba kidiyē mī yayi, ēdī kōlē titi gba na 'jaa kōtu.

37 Tine ma kidiyē mo tōnē inza rɔ ma kōtu mo nima pili. Kupō na ŋge ŋgī kidiyē ē'bī rɔ silinbi. Mɔtɔga bo abo rɔ 'jɔ nyönyu ala 'jɔ 'ba a mɔtɔ.

38 Kina Boko'ba kogba kinē ame bo ko'dɔkɔ abo ne ki'di zi kupō nima kōtu timo. Kupō pili rɔ gomo bo i'di kinē teyi rɔ ame ga koriya timo ne.

39 Kina me kinē wa ame ga pili ti didī yimo ne inza kɔtɔ. Bilaka lesi ti kinē ma 'bēnnī 'beri. Yēri ti ma 'bēnnī 'beri. Yali gbī ti ma 'bēnnī

'beri. Kina kenze ni gbī ti ma 'bēnni ga 'beri.

⁴⁰ Kina me kinē a ma mitoro 'beri. Kinē ma mī doyyai bine gbī 'beri. Kina tele 'ba a ma mitoro 'beri, ma 'ba mī doyyai bēri bine gbī 'beri.

⁴¹ Kada ti tele ma 'bēni, nyepe gbī ti ma 'bēni kina kēlu ni gbī ti tele ma 'bēnni ga. Tine pele di mī lōngō kēlu naga nima tele mo ga ēdi gbī pili ro gege.

⁴² Kinē tele nime na ti kēdi tara zi tōku ame ga kōdo di mī tōlē ne. Tōku ame kēdi kusu 'deni ne ngi ro yida 'ba yayi, tine odo kōdo 'deni yaga enjme dē kpe.

⁴³ Mī tusu mo ēnyē ē'bēni 'deni ngi yaga tigo mo to kinza kpe. Tine odo kōdo 'deni ele ngi nburu ti tigo ro mbēmbē.

⁴⁴ Mī tusu mo ro yida ro ma sari nime, tine odo kōdo 'deni ngi ro 'ba Nyi Koto Laka.

Kina kozo ame dikalike yida ro ma sari nime kēdi ne, omba yida ro 'ba Nyi Koto Laka ēdi gbī tara.

⁴⁵ Rōmōyi buku 'ba Boko'ba iya 'deni te, "Bilaka ma dōndende mo tōnē ro Adama ne o'ba 'deni ti didi yimo." Tine Adama ma nburunburu mo na 'ba bo ro bo ti 'di didi.

⁴⁶ Dōngoke 'deni bine yida ro ma Nyi Koto Laka ki'di na dē titi kako dōgba, tine yida ro ma sari nime na kako dōgba.

⁴⁷ Adama ma dōndende nima o'ba di mī lupu 'ba doyyai. Tine Adama ma ro mī riyō mo ako ma 'ba bo di mitoro.

⁴⁸ Kina me ya ame ga mī doliṅo ne ngi kozo bo ma ko'ba di mī lupu nima. Tine ya ame ga mitoro ne ngi kozo bo ma kako di toro mo nima.

⁴⁹ Kina kozo ame doloke kinē 'ba bilaka ma ko'ba di mī lupu 'deni roze ne, kina gbī tara yayi ti doloke kinē 'ba bilaka 'ba doyyai 'ba mitoro 'deni roze.

⁵⁰ Löndō ma ga, wa ame mēdi miya ziye ne na me. Wa ame ga ko'ba kēdi ti roma ti yida ro ne inza ti go bi mī nēre löbu 'ba Boko'ba. Kina ame ro yida 'ba yayi ne inza

ti go bi mī doliṅo ma kote rōni dē kō'bō ro nburunburu nima.

⁵¹⁻⁵² Uwōke lende kusu nime to ma. Ze nime pili dinza dōlēke ngi 'doyi yaga. Tine odo biro tototi ma nburunburu mo tōnē na kudu yo ngi kpiliṅi kozo kōmōyi ame komba ne te na ze nime pili dēdi duyike roze ngi yaga welo. Rōmōyi odo biro tototi nima kudu yo na tōku ni kēdi kōdo ngi ti yida ro ame keṅme dē kpe ne. Kina kēdi kuyi ze ngi pili.

⁵³ Wa ma tōnē ga ro yida 'ba yayi ne ēdi kolo yida ro ma keṅme dē ne ngi rōnni. Wa ma tōnē ga kēdi kolē ne ēdi kolo yida ro ma kinza kolē ngi rōnni.

⁵⁴ Kina me odo wa ma ro yida 'ba yayi ni na kēdi kolo yida ro ma keṅme dē 'deni, wa ma kēdi kolē naga kēdi kolo yida ro ma kinza kolē 'deni tara tine, omba ēdi 'deni ngi ko ro ma laka kozo ma tōnē buku 'ba Boko'ba kiya ne. Ame kiya te, "A'da tōlē 'deni, iyōlu kpa bo 'deni yaga.

⁵⁵ Ni tōlē, aka'da 'bi ēdi yala? Ni tōlē, 'di yi mo tōnē ēdi yala?"

⁵⁶ 'Di abo 'ba tōlē ame bo kēdi ko'be wa timo ne na ro lende kēnyē. Kina bi tigo 'ba lende kēnyē na ti kō'du ki'di 'ba Musa.

⁵⁷ Ne tine yēē'di kēdi zi bo Boko'ba go ame bo ki'di aka'da 'deni zize ti nēre ze Yēsu Kurisito ne.

⁵⁸ Kina me ti ziye kpe löndō ma ga ma mo'bo kulōwō nime, o'bōke kitigo ti mī kēddi ogbōke roye nburu mī ndobo 'ba nēre Yēsu Kurisito. Rōmōyi kozo ame kikalike 'deni a moto ame ko'do dōmōyi bo nēre ne ilikō dē ngi du tara ro yawa.

16

Akireke

¹ Mēdi mi'di ame ziye tikali mo go lende 'ba girisi ame 'do kireke tokonyi bilaka 'ba Boko'ba ma mī Yudayi timo ne. Ziye gbī 'do to'do mo kozo ma mose zi kanisa ma Galatiya.

² Ro go kada löbu pili ni moto ogba girisi go tigo 'bi ki'di bēri 'do

kireke dönī. Römöyī ɔɔɔ mōmō kinza kēnyī 'jaa 'böwu tireke mo di roma.

³ ɔɔɔ mōmō yayi bilaka ame ga kongoke 'deni ne na ngi ti moja ti waraga kari ti kpa kōzi ki'di 'be nima Yerosalema.

⁴ Ne ɔɔɔ kinda gbi laka zō 'do mari, ti dilingere koto tinni.

Akumötö

⁵ Ti mōmō 'jaa ziye ɔɔɔ mudō 'deni titi kebe Makedoniya. Römöyī mo'doko titi tudō kebe yayi.

⁶ Mēdi mari nime 'do toloma titi mbowa tiye yayi. Motoga ti mote lōwa nime pili tiye yayi. Kina 'do ki'dike ma 'jaa gō kori tari dōgba mī lingere ma di yayi tari gō bi mōto ame zō 'do tari teyi ne.

⁷ Mo'doko dē 'do tongo ye nge rō korokoro titeli ngi dōmo. Momeri 'do migabi titi mbowa tiye kōzo ako'doko abo 'ba Kurisitō nere ze tara.

⁸ Tine ti moloma titi nbō kada 'ba Penitikosi kota ma Epeso bine.

⁹ Bi 'ba tiliya rō gō ndobo ma laka mo tōnē na me 'jaa bine ne. Tine a mo ngoro titi mōto ga ēdi nbanjī bine tonyo burutu ma.

¹⁰ ɔɔɔ Timatiyo kōmō yayi i'dike bō koloma dōmbēlī bō kolodo bēri rōmōyī bō ēdi rō to'do ndobo 'ba nere Yēsu kōzo 'bama.

¹¹ Kina kinza bōto mōto kebe dē kudōlī bō. Ojake bō kari mī kori abo liya ti yēyī mo, bō kileki kako zō bine. Römöyī mēdi ngi bine ti kōmo ki'di gönni lijē ti löndō mōto ga.

¹² Tine ma 'ba bō löndō ze ame rō Apolo ne, ma na moco 'deni zi bō kulōwō 'do bō kari ti löndō naga nime kōmō tongo ye yayi. Tine inza gō ako'doko abo na 'do tari giri nime. Bō ti kari ngi ɔɔɔ bō ko'ja kori mo.

¹³ I'dike kōmōye kēdi kilegbe koroke kitigō mī a ma ki'dike dōye gōmo. Olomake kinza tikere ti mī kēddi.

¹⁴ O'doke wa pili ti akō'ɔ.

¹⁵ Löndō ma ga, ikalike 'deni bilaka liṅo 'ba Setepana na ki'di dönni

dōgba gō lende 'ba Yēsu di Giriki yayi. Kina lijē na gbi ki'di rōnni 'deni 'do to'do ndobo 'ba tokonyi bilaka 'ba Boko'ba ga. Kina me mēdi miya ziye,

¹⁶ lijē ma kōzo a nime te naga nime na gō kuwōke dönni gbi ti lēpi nni mōto ga ame kopi rōnni mī ndobo nime ne.

¹⁷ Miliya ngi kulōwō gō tako 'ba Setepana ni ti Potonato ti Akayiko ame lijē kako kōmō ngi zō bine ne. Lijē ngi kōzo iya te kpe mo na 'deni tara.

¹⁸ Lijē idinga dōma ngi yaga gbi kōzo ame lijē kidinga dōye ra ne. Lijē bilaka ma kōzo a naga nime te o'doko gō lende 'bēnni na kinda'ba.

¹⁹ Kanisa ame ga pili mī dōyayi 'ba Asiya bine ne umötō ye pili. Akowila ni ti Purisika ti bilaka 'ba kanisa ma kēdi tinni liṅo naga umötō ye rō mbēmbē mī möyī nere Kurisitō.

²⁰ Löndō ma bine naga nime umötō ye pili. Kina umötōke rōye rō gō rōye ti kōzi riyō mī möyī Boko'ba.

²¹ Ma Polo na me mugu mōtō nime ti kōzō. Mōtō ma ziye pili.

²² Bōto ame kinza ti akō'ɔ 'ba Kurisitō ne sōnō kēdi dōmo.

Nere ze, ileki ti kako.

²³ Lende kēyī 'ba Yēsu Kurisitō nere ze koloma tiye.

²⁴ Akō'ɔ ma koloma tiye mī möyī Yēsu Kurisitō.

Akugu Ma Mi Riyö 'Ba Pölo Zi Kanisa Ma KORINITO

¹ Ma Pölo ma rö bo laja 'ba Yësu Kurisitö gö ako'doko 'ba Boko'ba mo tönë, ze ti bo löndö ze ma kidëki rö Timatiyo na me dëdi dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba kanisa ame ga mi Korinito gbï ti bilaka 'ba Boko'ba ma mi döyayi 'ba Giriki pili.

² Yëyi ti lende këyi abo 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba nÿere ze Yësu Kurisitö koloma tiye.

Pölo Ni Ilekike Yëë'di Zi Boko'ba

³ I'di dilekike yëë'di ti zi bo Boko'ba 'bu 'ba Yësu Kurisitö nÿere ze. Bo na ti mi këyi, konyi ze pili ako di zi bo.

⁴ Bo na kokonyi ze 'deni di mi dokomali gomo ze ga pili 'do dokonyike moto ga ame këdi ti gomo ne gbï ti kinë konyi koto nime do'jake 'deni di zi bo ne.

⁵ Kina kozo ame dombike gomo 'deni kulöwö koto ti Kurisitö ne, ti bo na gbï ti do'jake konyi löbu 'ba Boko'ba nime.

⁶ Tine ze ma 'beze odo dombi gomo na ti këdi ngi rö konyi ziye tomö ye. Kina odo bo kokonyi ze ti ko'de konyi ki'di tigo 'ba tombi gomo mo gbï ziye kozo 'beze.

⁷ Diyëni ngi bine rö ma laka kozo ame kpe 'deni gbï rö lepï zize mi tombi gomo nime ne ti kokonyi ye 'deni gbï tara.

⁸⁻⁹ Löndö ze ga, do'doko ye 'do kikalike gomo nima tönë dombi di mi döyayi 'ba Asiya ne. Gomo nima a'da ze ngi lipo. Domeri a moto dë kpe rö tomö di yimo tine 'deni ngi rö tolë zize. Dëmba bine iyandi ze timo kinza di'di döze dë kpe gö gbagba ze, tine bo Boko'ba ame rö bo tididi töku ni ne na gö di'di döze nÿere gomo.

¹⁰ Bo na me komö ze 'deni di mi tolë nime kina ti bo koto tomö ze

ngi nduwë tara. Bo na di'di komöze 'deni domo 'do komö ze

¹¹ odo kpe gbï kokonyike ze ti motu. Kina ti bo kuwö motu 'ba ma konzi nima ngi kina ma konzi ti kileki yëë'di ngi zi bo gö yëyi nime bo ko'do zize ne.

Meri 'Ba Pölo

¹² A moto inza ma 'do kaya röze römöyi mi döliño bine lende ko'do ze pili rö ma laka. Kina me dëdi do'do gbï ziye koto laka kozo ma 'ba bo 'ba Boko'ba. Inza gö akikali 'ba döyayi tine ti lende këyi abo 'ba Boko'ba.

¹³⁻¹⁴ Mi akugu ze ga ziye dugu a moto dë tine nÿere rö wa ame ga kidëkike kikalike mi 'jo 'ba lende mo ne. Kina kozo ame le'jete kikalike lende ze 'deni gba mbowa ne, do'doko ziye 'do kikalike pili kinza röye kebe kaya ze ra gbï kozo ame röze kaya ye dë ne tara mi kada 'ba tako 'ba Kurisitö kada moto dayi.

¹⁵ Mikali ëdi ngi tara rö ma laka kina me mo'doko 'do tari pa titi dögba ziye yayi 'do këddike ti yëyi rö mbëmbë, rö mbëmbë mi riyö 'do.

¹⁶ Miteri 'do tudö tonço ye odo mëdi mari Makedoniya. Kina moto gbï odo kiya te mëdi muyi doma 'deni di yayi gö mudö gbï tonço ye. Kina 'do ki'dike ma 'jaa gö kori tari nduwë mi lingere ma dögba di yayi mi döyayi 'ba Yudayi.

¹⁷ Mi meri ma nime ma di ziye minda ngi kozo nÿere 'do naga tara? Ala akiteri ma mo ga na kozo 'ba bilaka 'ba döliño nime tuti domo tilagi mo gbï aa kpaki yayi?

¹⁸ Rö ma laka kozo ame bo Boko'ba na nÿere koto rö ma kodoro ne, lende ma nime ziye ne inza rö ma 'do kuyi yimo te.

¹⁹ Römöyi Yësu Kurisitö kole 'ba Boko'ba ame duwöwö lende mo tönë ziye ze ti Silibano ni ti Timatiyo ne, bo inza rö ame 'do kebe kuyi te. Kina bo u'bölu boto dë gbï.

²⁰ Römöyi lömu 'ba Boko'ba ame ga pili bo kiya te, "Ti mo'do," ne o'do rönni pili ti Yësu Kurisitö. Kina me

ki'di do'doke "Amini" ze pili ti möyi bo tilëlu ro löbu 'ba Boko'ba.

²¹ Boko'ba na kogbo ze 'deni tiye ro akoto ti Kurisitö. Bo na kigeli ze 'deni tiye ro 'ba bo ga.

²² Bo na ko'do kinë abo 'deni me roze bo kodö Nyi Koto Laka abo 'deni mi doki'di ze ro akileme 'ba wa ma bo kikeki 'deni mitoro koda ze.

²³ Midëki bo Boko'ba ro bo kodoro ndi lende ma. Lende nime ki'di mebe mako de tori ye kpe Korinito ne mo'doko de go kaya roye.

²⁴ Ze na de ro nere do meri 'ba miye. Kpe oroke 'deni molo kitigo mi ti'di doye. Tine ame dedi do'doke koto tiye ne ro lonjo mo ziye.

2

¹ Kina me ki'di 'do momeri doma 'deni miya te tari ma ziye ma di go ame kinza kpe ro lingere kpa ko'o.

² Römöyi me odo mebe mi'di ye 'böwu keddike ro meri, ye ga na ti kola kpe 'böwu zo ro bo tidinga doma? O'ja kina ngi aa ro kpe mo 'di.

³ Go lende mo na ma ki'di mugu waraga ma dogba tonë ziye 'do odo mömö ziye kpe bo tiyeyi doki'di ma mo tonë ga kinza ki'dike ma ra 'böwu mebe medii ro meri. Miyeni ma 'bama bine, odo medii ro lonjo omba kpe gbi pili ro lonjo.

⁴ Ama tonë mugu 'deni ngi ziye ti meri ma kidari 'deni kotopa doki'di ro komo tolo. Tine inza 'do ti'di ye keddike ro meri. Mo'doko go kikalike ako'o ma ame kulowo goye ne.

Lende Kirasi

⁵ Ne odo moto kebe ma 'ba bo ki'di bilaka kedii ro meri, ama bo o'do de zo. Bo o'do ziye na, motoga ala nge mbowa ziye. Tine mo'doko de 'do topoto bo kulowo.

⁶ Karama nima kpe ma konzi kodoke 'deni do bo ne o'bo 'deni tara.

⁷ Tine olake bo gbo gomo ki'dike mi keddi zi bo kinza meri mo kososo bo.

⁸ Ma miya ziye na me, ilemeke ako'o laka zi bo.

⁹ Kina ma mugu waraga tonë ziye, mo'doko tiyozo ye tongo mo odo eddike ngi tuwo doma mi wa pili na ya.

¹⁰ Kina boto ame kolake 'deni go lende kirasi mo ne, ma gbi ti mola bo mo to nima. Wa ame odo mola 'deni ngi nima omba mola 'deni go lende 'be komo Kurisitö.

¹¹ Römöyi kinza Satani kebe kogogo ro bo ra doze, dongala abo naga nime dikali 'deni pili.

Ro 'Boki, Tine Ro Bo Aka'da

¹² Tonë mömö Torowa tuwowa laja 'ba Kurisitö ne, nere Boko'ba ope domo ngi zo.

¹³ Tine pele doki'di ma olodo de römöyi mo'ja bo löndö ma Tito de di yayi. Kina menyii ngi domo di yayi mumoto lijë ngi gbo mari nduwë mi Makedoniya.

¹⁴ Ne tine yee'di kedii zi bo Boko'ba go ame bo ko'bo toja ze ma ro akoto ti Kurisitö nime yaga kozo 'boki ma ka'da ne. Bo i'di ze 'deni dinzanza lebi 'ba Kurisitö nime kote go bi kozo akato kele ma kinzanza tara.

¹⁵ Ze na 'deni ro akato kele ma Kurisitö kinzanza zi Boko'ba do ma komo 'deni di mi tole mo ga gbi ti ma kolu naga.

¹⁶ Zinni lijë ma kolu 'deni naga ngi ro tato ma 'do kupö wa kole yaga. Tine ma zi ma komo 'deni naga ngi ro tato 'ba didi.

Me ye na ti ko'bo a ma te?

¹⁷ Dinza ma 'beze kozo laki ma konzi moto ga ame kedii kinda'ba lende 'ba Boko'ba nime ngi do kozinni kozo wa sari tugö mo ne tara. Ma 'beze mo bo Boko'ba na koja ze, na me dedii diya 'deni ti mi koto komo bo kozo bo laja 'ba Kurisitö.

3

Bo Laja 'Ba Boko'ba

¹ Ti kinda ziye bine te dedii 'deni 'böwu ro tubi go ndobo ko'do ze? Omerike te dedii kozo ya moto naga nima titeri waraga tileme ze ziye ro bilaka laka? Ala go diteri ye go kuguke waraga ze zi bilaka ma laki?

² Tine kpe gbagba ye mo nima na 'deni ro waraga ma kugu di mi doki'di ze zi ma konzi pili tidēki mo tikali mo.

³ Kina ileme 'deni gbi kpe na ro waraga kugu 'ba Kurisitō ame kina koja ze 'deni timo ne. Waraga nime ugu dē ti galama tine ugu 'deni ti Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba bo didi. Ugu dē do lere 'ba doku tine ugu 'deni mi doki'di bilaka lesi.

⁴ Ame na 'deni ro matikperi ze ma dorō gomo mi Boko'ba ti Kurisitō.

⁵ A mato inza ame go debi roze timo diya te ti do'bo to'do ndobo mo. Tigo ze pili ako di zi Boko'ba.

⁶ Bo na me ki'di ze 'deni do'bo toja laja 'ba lömu la'ja abo nime. Ame ro lömu kinza kugu beri tine Nyi Koto Laka na kudodu dōmo. Römöyī lömu ma kugu beri nima bo na me ko'de tolē tine Nyi Koto Laka o'de ma 'beni ro didi.

⁷ Lömu nima ugu 'deni ro tugu do lere 'ba doku kina ro löbu 'ba Boko'ba kodo ngi mi ti'di mo nima. Ame ki'di kpa do Musa köbö kebe kōlu pele 'jaa yaga ne, tilaka mo pa ngi kulōwō ki'di Yisarele kongō bi dē do bo. Ne me odo lömu ame ngi nge ro 'ba to'de tolē ne na kako 'deni ti ro löbu ma kozo a nime te tine,

⁸ ro löbu ame ro ndobo 'ba Nyi Koto Laka ne ti kiyōbu ma 'beni 'deni kulōwō tondo ga yayi?

⁹ Odo ro löbu 'ba lömu kodo karama do bilaka nime na köbö 'deni kulōwō tara, ma kileme lende laka ti köbö ma 'beni 'deni ngi kulōwō ro do kiteli tondo ga yayi na?

¹⁰ Kina ti diyake te ro löbu ame kedī köbö 'deni kulōwō ro do kiteli giri nime ne iteli ma dogba tonē bine köbö ngi kulōwō ne 'deni yaga.

¹¹ Me odo lömu ma ki'di toloma nge mbowa nima na 'deni ti ro löbu tara omba ma nburunburu ti kedī ngi ti ro löbu ro do kiteli.

¹² Mi kōmo ki'di ze go ro löbu nime na me doze ngi ro ma kitewu.

¹³ Dinza kpe kozo 'ba Musa tonē koloma tolo do kōmo bo teyi ti kongō

kinza Yisarele ko'ja do kōmo köbö kebe kōlu 'jaa abo mo tonē ne.

¹⁴ Kina ngi lende oto odo dē du te dönni. Römöyī nbō kōmō mi kada nime tōne kongō kolo nima na ku'bē kpa kori 'ba doku dönni 'deni ngi teyi. Odo lijē kidēki akugu 'ba lömu ma molo nima pele kongō kolo nima ombi rōni dē ma titi te yaga. Römöyī iyese 'deni nge yaga zi ma ro akoto ti Kurisitō.

¹⁵ Kina ngi nduwē tara ko'ja mi kada nime tōne odo lijē kidēki akugu 'ba Musa nima pele kongō kolo nima utu'bō rōni ngi nbuku dönni.

¹⁶ Tine odo kiya te bilaka mo kuyi kōmōni 'deni zi nere Boko'ba kongō kolo nima ombi rōni ngi yaga.

¹⁷ Kina me nere Boko'ba na ro Nyi Koto Laka. Kina Nyi Koto Laka abo na ki'di do ngölō zize.

¹⁸ Kina me ze pili doze kedī köbö kilaka 'deni ngi ti ro löbu 'ba nere Boko'ba kinza a mato ma kutu'bō rōni dōmo. Bo nere ze mo ame ro Nyi Koto Laka ne kuyi ze ti mi kinē abo mi ro löbu ame kulōwō ro do kiteli ne.

4

Tigo 'Ba Boko'ba

¹ Kina kozo ame bo Boko'ba ko'do mi keyi 'deni zize koja ze mi laja abo nime ne, doki'di ze idaki dē kpe di gomo.

² Lijē dokomali wa ma kaya ro kedī ko'do ro kusu naga duli 'deni pili mökö. Do'do oto dē kpe ti 'bölu ni ala duyī mi lende 'ba Boko'ba. Tine ngi mi tileme wa nime kiya ro lende kodoro mo tonē ne ti dinda ngi ro ma laka kōmo bilaka pili kina gbi ro ma laka kōmo Boko'ba.

³ Ne odo kiya te laja nime duwōwō ne na kedī 'deni ngi ro kusu ti kedī nge ro kusu zinni lijē ama ga kedī kōlu ne.

⁴ Lijē ama ga ilagi Boko'ba römöyī Satani nere 'ba dolingo nime na kiyōlu kōmōni 'deni di bi to'ja bi koro löbu 'ba laja laka 'ba Kurisitō nime ame kina ro kinē Boko'ba ne.

⁵ Römöyî lende 'ba gbagba ze ga na dë dëdi duwöwö, ñere Yësu Kurisitö mo na dëdi duwöwö kina ze rɔ bɔ laja ziye mi ndɔbɔ abo.

⁶ Römöyî bo Bɔko'ba na tönë kiya te, "T'di bi kɔpɔ koyi rönî ti mi mandölu," kina bo na me gbî koja bi kɔpɔ abo 'deni koyi mi dökî'di ze 'dɔ ko'de akikali 'ba rɔ löbu abo zize ame kina ma këdi 'deni rɔ töbö kpa dɔ Kurisitö ne.

⁷ Tine rɔ löbu kulöwö rɔ dɔ kiteli nime i'di ngî mize ame ka rɔ kete korɔ'bɔ ne. Kina ame 'dɔ kileme tigo dɔ kiteli mo nima eze na dë, a 'ba Bɔko'ba na.

⁸ Gomo iyaya ze ra ma, tine itiko ze dë. Moto ga kilikö dɔze pele, tine dökî'di ze idaki dë.

⁹ Kuruku 'ba rɔze ga onzi ngî nbanji. Tine bo bɔ pɔri ɔɔ dë di zize. Kina ame ko'dɔ ze pele 'bowa, tine upö ze dë.

¹⁰ Mi loma ze pili dombi tölë 'ba Yësu tönë ngî mi yida rɔze tine 'dɔ didi mo kinda gbî di rɔze.

¹¹ Mi kada 'ba loma ze, ze ngî nburu mi gomo 'ba tölë dömöyî Yësu 'dɔ kinë didi abo kinda di mi yida rɔ 'ba yayi ze nime.

¹² Kina me ze ma 'beze 'deni ngî rɔ yida 'ba tölë, tine 'dɔ këdi ziye rɔ didi.

¹³ Buku 'ba Bɔko'ba iya 'deni te, "Milende römöyî mi'di doma go lende 'ba Bɔko'ba." Kina Nyî Kɔtɔ Laka i'di ze 'deni gbî di'di dɔze go lende 'ba Bɔko'ba kina me dilende 'deni yaga.

¹⁴ Dikali 'deni rɔ ma laka bo bɔ kindinji ñere ze Yësu di mi tölë nime ti kindinji ze ti Yësu ko'de ze kɔtɔ tiye kako kɔmɔ bo.

¹⁵ Mo'dɔ a naga nime pili go lende 'be 'dɔ lende këyî 'ba Bɔko'ba kômö nduwë zi ma konzi lijë pili kileki yëe'di mo rɔ mbëmbë zi Bɔko'ba kilëlu rɔ löbu abo.

Loma Ti Mi Këddi

¹⁶ Gɔ kö'du mo na ma kinza ki'di rɔze kunzö dë ne. Yida rɔ 'ba yayi ze nime këdi keñme ë'bëni ngî pele

tine didi ëdi këyöbu ma 'bëni ngî nduwë mize rɔ kɔmɔ lëndö.

¹⁷ Gomo ma mbowa 'ba tö'dö dɔ ndö nime dëdi dombi ne ti ko'de rɔ löbu ma dɔ kiteli ame rɔ nburunburu ne 'deni ngî zize. Ame kina mbiri löbu kebe bo gomo mo nima ne.

¹⁸ Römöyî kɔmɔ ki'di ze inza dɔ wa ame ga këdi ko'ja ti kɔmɔ ne, tine go wa ma kinza ko'ja kinë mo dë naga. Wa ma ko'ja kinë mo naga nima oloma nge mbowa tine ma kinza ko'ja kinë mo ga na kö'bö ma 'bënni ngî nburu.

5

¹ Römöyî dikali ɔdɔ kiya te këyëyi yida rɔ mira nime 'deni di mi dɔlinjo bine rɔ ma nburunburu ëdi ngî mitoro ame Bɔko'ba na kubö kinza rɔ kpa közi bilaka lesi ne.

² Ma girî nime ti dileri di kpa gomo ti kɔmɔ ki'di go rɔ nima mitoro ne.

³ Römöyî 'dɔ ɔdɔ dɔdɔ 'deni yimo dinza kpe rɔ bɔ kulë.

⁴ Ame dëdi gba töti mi mira mo nime dɔlinjo bine ne, ti dileri di kpa gomo ma kirindî. Tine inza tégë dëdi do'dɔ 'deni tiyölu bo yida 'ba yayi nime yaga. Tine yida rɔ 'ba dɔyayi 'ba mitoro na do'dɔkɔ tolo mo rɔze. Römöyî go didi kindiyɔ wa ma rɔ a 'ba dɔyayi nime pili yaga.

⁵ Bo Bɔko'ba na kilejo 'dɔ tuyî ze kɔzɔ a nime te. Kina me bo ki'di Nyî Kɔtɔ Laka abo 'deni zize rɔ akileme 'ba wa tönë ga pili bo kiyija 'deni dömöyî ze ne.

⁶ Kina me ze ngî nburu ti mi këddi. Dikali ame dëdi gba mi mira nime dɔlinjo bine ne ze gba rɔ ma kɔwɔ di rɔ linjo 'ba ñere Yësu.

⁷ Römöyî didi ze ɔrɔ 'deni dɔ ti'di dɔze go lende 'ba Bɔko'ba inza go wa ma ko'ja ti kɔmɔ.

⁸ Ze 'deni ngî ti mi këddi. Ma laka mo ngî ka zize tola yida rɔ nime dari ngî mi linjo nime 'dë ti ñere Yësu ne.

⁹ Tine a ma rɔ dɔ kiteli zize mo ame ze pele gba rɔ ma kɔwɔ bine ala di mi linjo mo yayi ne, dökî'di bo na do'dɔkɔ tiyëyi mo.

10 Römöyī ze nime pili dēdī dari dōrōke kōmō kītī 'ba burē abo 'ba Kurīsītō. Kina 'dō nī mōtō ko'ja kpa kōzī 'bī ngī ko gō ndōbō ko'dō 'bī ame koloma pa rō to'dō mo mī yida rō bine, rō ma laka ala rō ma kēnyē ne.

Pōri Zi Bōko'ba

11 Kina me gō tere bo Bōko'ba na ki'di 'deni dēdī docō ti'di dō gō lende 'ba Kurīsītō zi ma konzi. Bo Bōko'ba na kikali ma dēdī do'dō ngī ti dōki'dī kōtō. Kina miya 'bama kpe gbī ikalike 'deni laka.

12 Bine dinza kpe 'bōwu tubī gōze ziye tine dēdī dilenjo gōmo laka ziye 'dō kēddike ti, ti dō kombi gōze. Kina gō kikalike gbī tileki dō lende zi ya ma kēdī kombi dōnnī za kulōwō gō yida rō ma yaga nime kola mī dōki'dī ne.

13 Dō kiya te dilende rō dō rumō, dilende 'deni zi Bōko'ba. Tine dō dilende laka, ele sowa gō lende 'be.

14 Akō'ō abo 'ba Kurīsītō na kogbō ze 'deni rōmōyī dikali 'deni laka bō kōtō na kōlē 'deni gō bilaka lōbu nime pili. Omba tine kina rō ame bilaka lōbu nime kōlē 'deni kpaki kōtō ti bo ne.

15 Bo olē 'deni gō bilaka pili 'dō ame mo ga kōmō ne koloma dē kpe nati gō dōnnī tine rō 'ba bo bō kōlē gōnnī kēnyī kōdō di mī tōlē mo nima.

16 Kina kinza debe todōrō bīcī lende dē kpe rō bōtō mōtō gō akikali 'ba bilaka lesi. Dō dōdōrō bīcī lende ra pele pa tōnē bine rō Kurīsītō gō akikali 'ba bilaka lesi do'dō dē kpe tara.

17 Rōmōyī bō ame 'deni rō akōtō ti Kurīsītō ne 'deni yaga rō wa la'ja. Bō ma mōlo mo tōnē iteli 'deni ma la'ja na kako 'deni 'bato.

18 Wa naga nime pili a ko'dō abo 'ba Bōko'ba na. Na me ti Kurīsītō bo uyī ze 'deni yaga rō bō pōri zi bo di mī ma tōnē ze pa rō bō ya zi bo ne. Kina me bo ki'di ndōbō lōbu nime 'deni zize to'de ma konzi mōtō ga gbī kako mī pōri nime ti bo ne.

19 Kina rō laja 'beze, Bōko'ba o'dō pōri ti bilaka pili nime gō lende 'ba Kurīsītō. Bōko'ba ikeki wali 'ba lende kēnyē dē kpe gō bilaka abo ga. Bo na me ki'di laja abo 'ba to'dō pōri tinnī lijē bilaka abo ga nime 'deni zize me tuwōwō mo.

20 Kina me dēdī diya lende 'ba Kurīsītō 'deni ngī me kōzō iya te bo Bōko'ba mo na kēdī kilende 'deni ti kpeze tara. Ti mōyī Kurīsītō doma'jo rōze ziye i'dike Bōko'ba kuyī ye yaga rō bō pōri zi bo.

21 Kurīsītō ngī lipo rō ma kōpō kinza a mōtō rō lende kēnyē. Tine gō kō'du ze na Bōko'ba ki'di bo 'deni konyonyō rō bo mī lende kēnyē ze rōmōyī 'dō ze gbī dēdike rō akōtō ti bo rō bō lende laka abo ga 'ba Bōko'ba.

6

Kada 'Ba Konyi

1 Mī ndōbō nime kōtō ti bo Bōko'ba doma'jo rōze ziye kinza kolake lende kēyī 'ba Bōko'ba nime dē kilikō ngī rō yawa.

2 Uwōke 'deni tōnē bo Bōko'ba kiya bine te, "Mī tō'dō ame mo ngī rō ma laka mo ne muwō monō 'bī 'deni. Kina mī kada ame mo ngī rō ma laka mo ne mokōnyi yi 'deni." Kina me kada 'ba to'ja mī kēyī abo 'ba Bōko'ba na me 'deni. Kada 'ba to'ja konyi abo na me 'deni tōne.

3 Ze dīdēyī mudu dē gō kōri zi bōtō kinza ko'ja bi ngōrō ra di rō laja koja ze.

4 Tine mī wa pili ma do'dō dileme 'deni ngī ze rō bō laja 'ba Bōko'ba. Rōmōyī dombi gōmō ma gege 'deni pili ti mī kēddī.

5 Omba ze, koboso ze, ko'dō ayayi rōze, ki'di ze mī ndōbō ma kīrīndī naga. Tō'dō kindā'ba kōmōze dē, ze rō 'bō.

6 Tine gō ame ze ngī lipo rō ma laka mī akikali mo ti mī kēddī ti lende laka ko'dō ne ileme ze 'deni rō bō laja 'ba Bōko'ba ti Nyī Kōtō Laka gbī ti akō'ō ma kodōrō mo

7 ti lende laka mo gbī ti tigo 'ba Bōko'ba. Lende laka ko'dō ze na

'deni ro jama zize to'do ya timo gbi titata roze timo.

⁸ Lijë mo tönë ga oro ze kebe 'böwu kopoto ze. Iti'ja ze kebe kilëlu ze. Iya ze ro bo bëtï tine lende ze ro ma kodoro.

⁹ Ko'do kponji roze kozo bilaka ma kinza kikali tine kebe kikali ze. Ko'do ze ngi kozo a ma 'do kolë yaga tine ze gba 'biri ro ma kididi. Odo gomo pele kulowö roze tine upö ze de.

¹⁰ O'do ze pele go dedï ro meri tine ze ngi nburu ro lonjo. Dinda ro lisa kinza oto tine do'do mori ngi ro mbembë zi ma konzi. Dinda ngi kozo oto inza lipo zize tine ze ngi ti dokomali wa naga nima pili.

¹¹ Kina ma ti ziye kpe lepï ze ga ame mi Korinito ne, diya wa 'deni pili yaga bi kopo ziye. Dodo doki'di ze 'deni ngi pö mi koto ziye.

¹² Ze dotomo kpa doki'di ze de teyi di ziye tine kpe na kedï kotomoke kpa doki'di ye teyi di zize.

¹³ Medï milende 'deni ngi ziye kozo iya te kpe kole ma ga tara. Kina ti o'doke ze gbi kozo ame dedï do'do ye ne. Odoke doki'di ye ti gbi pö zize.

Kinza Kodobö Röyï Dë Tinni

¹⁴ Kinza kodoböke roye de koto ti ya ma kinza ki'di dönni go lende 'ba Kurisitö naga nima. Römyöi tara o'de rönï de. Ti wa ma laka ni ti ma kënyë kodobö dönni tondo ga? Ti bi kopo ni koloma koto ti bi kölu tondo ga?

¹⁵ 'Do Kurisitö kuti do lende bi koto ti Satani tondo ga? A moto inza ame kodobö ma ki'di dönï go lende 'ba Kurisitö ti ma kinza ki'di dönï ne.

¹⁶ Wa'di na go ki'di rö löbu 'ba Boko'ba ni kodobö dönï koto ti akoro? Ze na ro rö löbu 'ba Boko'ba bo didi kozo ame bo kiya abo ne tara, ame bo kiya te, "Ti moloma minni milingere tinni. Ti medï ro nere Boko'ba 'benni kina ti lijë kedï ro bilaka ma ga."

¹⁷ Kina ma 'do bo Boko'ba kiya te, "Odoke yaga di mi löngö lijë go keddike e'be 'beri. Kinza kosake wa

ame ga di zö ro ti'da ne de kina ti minda'ba ye ngi ro 'bama ga.

¹⁸ Ti medï ro 'bu ziye. Kina ti keddike ngi ro kole ma ga gbi ro yitoti ma ga." Akiya abo 'ba Boko'ba tigo do kiteli na.

7

¹ Kina me 'deni ziye kpe lepï ma ga ma mo'ö kulowö naga nime, yeyi naga nime pili Boko'ba ulömu 'deni zize. Kina ti dlenjoke roze ti ro ma kopo di mi wa ma kënyë ame ga pili kedï ki'di yida ro ti didi ze ga kedï ro ti'da komo Boko'ba ne. Tikere abo 'ba Boko'ba na dolomake timo mize.

Lonjo 'Ba Polo

² Odoke miye pö zize. Ze bo tirasi lende zi boto na de. Du'bölu boto de kina do'bali wa 'ba boto de gbi.

³ Tine minza miya nime ro ma kënyë roye. Römyöi kozo ma tönë miya molo bine ne tara, ze do'ö ye kulowö go dö'bö nburu ro akoto tiye mi didi ala pele ro tolë.

⁴ Mikali doki'di ye laka, ma ro do kombi nime go lende 'be. Mi gomo mbembë ze naga nime pili ma ngi ti doki'di keddi. Lonjo na koso 'deni ngi lo yimö dömyöi ye.

⁵ Di potö tömö ze Makedoniya bine bi 'ba ro kindawo inza zize. Gomo na ngi kurë doze timo. Lamo ututu 'beni ngi ti yida roze ma yaga nime kina mi ma 'beni ngi lo ti tikere.

⁶ Tine bo Boko'ba bo tiyeyi doki'di ame ga ngi mi lisa ne iyeyi doki'di ze 'deni ti tako 'ba Tito.

⁷ Tine inza nge go tako abo, ma kulowö mo na ro lebï 'be ame bo kako timo zize ti ame gbi kpe kiyeyike doki'di bo ne. Bo iyeti 'deni zize ma keddike ti meri mo kulowö 'do tonjo ze, ma kpe gbi ro mono go lende kënyë 'be, ti teri 'be ame kpe ndö 'do toro tö ne bo iya 'deni gbi zize. Na me ma 'deni ngi le'jete kulowö ro lonjo ro mbembë gomo.

⁸ Tine ame odo waraga ma tönë mugu yayi ne kiya rönï pele ro ma kata ziye kodo doki'di ye minza kpe pori gomo. Monjo bine waraga

nima ɔɔo ngi doki'di ye sowa ame to'do mo pele do ndo ne.

⁹ Tine lɔɔo ma inza go ame mi'di ye ro meri, ma ro lɔɔo romoyi meri nime i'di ye 'deni keddi kotoke doye. Boko'ba o'do ndobo abo 'deni ti meri nima. Demba tine wa nima do'do ziye ne inza ro ma kenyē.

¹⁰ Romoyi meri ame Boko'ba ko'do ndobo abo 'deni timo ne edi ko'de do koto komo wa di mi tole. Kina a moto ro tedi pori gomo inza mi ama. Ne meri ame ro 'ba dolɔɔo ne o'de ma 'beni ngi ro tole.

¹¹ Kina ongoke ma Boko'ba ko'do meri 'be nime ziye te? Ongoke ma ki'di roye ngi konmi mi ndobo abo te? Ongoke ma ki'di tigo ziye kileme laka 'be te? Ongoke ma ki'di miye ngi keddi lobu go lende laka te? Ongoke ma kiyoti ye te? Ongoke ma ki'di meri 'ba tongo ma ziye te? Ongoke ma ki'di kodoke miye go ndobo abo te? Ongoke ma ki'di ye ngi ndo 'do todo karama do bo kirasi lende te? Ileme ye 'deni ngi lipo mi wa nime kinza boti moto roye.

¹² Kina kozo ama pele mugu waraga nime ne inza go lende 'ba bo ma kirasi lende nima ala gbi go lende 'ba bo ma kirasi lende teyi mo nime. Tine mugu 'do kikala yaga bi koro ziye komo Boko'ba ma kodoke doki'di ye 'deni ngi po mi koto zize.

¹³ Kina me ki'di kiyeyi doki'di ze.

Tine inza nge go ame kiyeyi doki'di ze, ma ro do kiteli mo go lɔɔo ame do'ja di ro Tito go konyi ma ko'doke zi bo kidingake do bo ngi bo koloma kinza tomeri a moto ne.

¹⁴ Kina me wa ma tone ga miya zi bo mubi goye kulowo ne inza kaya kpe roma romoyi 'deni pili ro ma laka. Kina kozo ame lende kiya ze ziye pili ro ma kodoro ne tara na me ma dubi goye zi Tito 'deni gbi ro ma laka.

¹⁵ Le'jete ako'o abo goye ngi ro do kiteli. Bo edi nduwe komeri ma kpe ngi ndo tuwo do lende abo gbi ti ma tone kinda'bake bo laka ti tikere Boko'ba ti ro kil'di mo ne.

¹⁶ Ma medi miliya ngi nati romoyi le'jete doki'di ma olodo 'deni ngi mi koto go ndobo ko'do 'be.

8

Kpa Kozu Ki'di Mi Kanisa

¹ Londo ze ga do'doko ziye 'do kikalike wa ma lende keyi 'ba Boko'ba ko'do mi kanisa ma Make-doniya.

² Akiyozo 'ba gomo o'do roni ngi zinni ro do kiteli. Tine lijē onya domo ngi, lɔɔo 'beni ko'bo ngi ro mbembē. Kina lijē ngi ro do ngolo mi kpa kuzi ki'di 'beni pele di mi lisa nime lijē keddi yimo ne.

³ Ro ma laka medi miya ziye lijē i'di wa ngi kebe do ame dene go lijē ki'di ne.

⁴ Ti ako'doko 'beni na lijē koloma ngi ro toma'jo roni zize ro atiri go duti domo zinni lijē kodobo roni gbi mi to'do konyi nime zi bilaka 'ba Boko'ba ma Yudayi.

⁵ Miya ziye aki'di 'beni ebe ame domeri 'do ko'do roni ne ngi. Dogba mo yida roni na lijē ki'di ngi zi nere Boko'ba. Kina me go ako'doko 'ba Boko'ba na lijē ki'di gbagba nni ngi gbi zize.

⁶ Kina me ze doco Tito bo kisaki tototo kpa kozimo nime ne 'deni 'do bo koto to'do mo nduwe tokonyi ye tote ndobo 'ba Boko'ba nime.

⁷ Ma 'beye yayi kpe 'deni ngi ro mori ti dokomali wa naga nime pili. Kpe 'deni ngi ro mori mi ti'di do go lende 'ba Kurisito, mi lende kiya 'be, mi akikali, mi ti'di ro to'do konyi gbi mi ako'o 'be goze. Kina do'doko gbi ziye 'do keddike ro do ngolo tara mi kpa kuzi ki'di nime.

⁸ Tine minza tudodu mo beri ro lomu ziye. Mileme nge ro ame moto ga kodo doki'di nni 'deni po mi kpa kuzi ki'di nime ne. Mo'doko tikali mo ako'o 'be edi kulowo tondo.

⁹ Romoyi kpe ikalike lende keyi 'ba Yesu Kurisito nere ze 'deni. Di mi mori mbembē nime pele bo koloma yimo ne bo ebe kileki ro bo yaga ro

lisa gɔ lende 'be 'dɔ lisa abo nima kodo mɔri dɔye.

¹⁰ Tine meri ma 'bama gɔ ndɔbo mo nima na me. Ma laka mo ziye 'dɔ koteke wa ma kusakike ti kɔɔ ene tɔnɛ nima yaga. Rɔmɔyɪ kpe na rɔ dɔndende 'ba tɛnyɪ ti ndɔbo nima. Tine inza nge rɔ tɛnyɪ timo kpe na gbɪ rɔ dɔndende 'ba bilaka ame ga ki'di rɔnnɪ ngɪ to'dɔ mo ne.

¹¹ Kina ti otoke nduwɛ tari timo koteke ndɔbo mo yaga. I'dike lende 'ba 'dɔ tote mo kɛdɪ lɔbu ziye kɔzɔ ame tɔnɛ kusakike timo ne. Kina ma 'deni ziye o'dɔke ti, ti wa ame ga kɛddike timo.

¹² Ɔdɔ nɪ na ko'dɔkɔ ngɪ ti dɔkɪ'di yɪ 'dɔ ti'di mo Bɔko'ba ti kuti ngɪ dɔ kpa kɔzɪ ki'di 'bɪ nima kɔzɔ ame ki'di ne tara. Tine ame kinza timo bo ikali gbɪ.

¹³ Tine ame minza miya tikɛti ya mɔtɔ ga timo gɔ bi kɪrɪndɪ mo kolɔkɔ nge kɔtɔ dɔye.

¹⁴ Tine rɔmɔyɪ kɔzɔ ame kɛddike timo nbaɲi giri nime ne ma laka mo na ziye 'dɔ tokɔnyɪ ya ame ga kɛdɪ rɔ leri mo ne. Kina ɔdɔ kiya te kpe gbɪ kɛddike rɔ leri kada mɔtɔ yayi lijɛ kɛdɪ timo 'dɔ lijɛ kokɔnyɪ ye gbɪ. Omba te na ti ki'di ako'dɔ kɛdɪ pili laka rɔ ma koriya.

¹⁵ Kɔzɔ ame buku 'ba Bɔko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "Nɪ ame kutɔ'du pele kulɔwɔ ne inza timo rɔ dɔ kiteli. Kina nɪ ame kutɔ'du nge mbowa ne inza nge timo wɔti kulɔwɔ titiyi."

Akɔ'ɔ 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

¹⁶ Ze dilekike yɛɛ'di rɔ mbɛmbɛ zi Bɔko'ba gɔ ame bo ki'di Tito 'deni ngɪ kodo minɪ pɔ ziye kɔzɔ ma 'beze ne.

¹⁷ Tine inza nge gɔ ame bo kuti gɔ lende ze, bo gbagba bo mɔlo ndɔ 'dɔ tari ziye gɔ ako'dɔkɔ abo gba kinza ma diya.

¹⁸ Kina me dɛdɪ doja lɔndɔ ze ma koro kulɔwɔ mɪ kanisa pili mɪ ndɔbo abo 'ba tuwɔwɔ lende 'ba Bɔko'ba nime 'deni kari kɔtɔ ti Tito ziye yayi.

¹⁹ Kina mɔtɔ gbɪ kanisa na konɔgɔ bo ki'di bo tilingere tize mɪ ndɔbo

'ba kpa kɔzɪ ki'di nime gɔ kileme akɔ'ɔ ze ti rɔ lɔbu 'ba nɛre Yɛsu.

²⁰ Tine ze dɛdɪ dɔkɔ rɔze laka to'dɔ mo kinza kebe ko'de lende ra.

²¹ Do'dɔkɔ to'dɔ a ma kodɔrɔ kɔmɔ Bɔko'ba gbɪ kɔmɔ bilaka lesi.

²² Kina me dɛdɪ doja lɔndɔ mɔtɔ kari kɔtɔ tɪnnɪ. Do'ja 'deni ngɪ mɪ konzi di rɔ bo ma bo kodo mɪ bo 'deni gɔ ndɔbo nime. Kina me ma le'jete bo odo mɪ bo 'deni ngɪ gɔmo rɔmɔyɪ dɔkɪ'di bo olɔdɔ 'deni ngɪ mɪ kɔtɔ gɔ ndɔbo ko'dɔ 'be.

²³ Tine ma 'ba Tito bo rɔ lɛpɪ zɔ mɪ ndɔbo ma ziye. Kina lɔndɔ ama ga kɛdɪ kari ti bo ne lijɛ na rɔ kɔmɔ kanisa to'de rɔ lɔbu kɛdɪ zi Kurisitɔ.

²⁴ Ilemeke akɔ'ɔ 'be zɪnnɪ 'dɔ ki'di kanisa ma laki kikali ngɪ timo omba dɛdɪ dubɪ gɔye gbɪ nime rɔ ma laka.

9

Kɔnyɪ 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

¹ Tine zɔ dɛ ka 'dɔ tugu wa naga nime ziye gɔ lende 'ba a 'ba kɔnyɪ ame gɔ koja zi bilaka 'ba Bɔko'ba ma mɪ Yudayi.

² Mikali ngɪ kpe o'dɔkɔke kulɔwɔ tokɔnyɪ lijɛ. Kina ki'di mubɪ gɔye gɔmo kulɔwɔ zi ya ma Makedoniya miya te, "Lɔndɔ ame ga mɪ Giriki ne ɛdɪ 'deni mɔlo ndɔ ti kɔɔ ene to'dɔ kɔnyɪ." Kina akiteri kulɔwɔ 'be nima odo ma konzi 'deni ngɪ gbɪ to'dɔ mo.

³ Kina me mɛdɪ moja lɔndɔ naga nime kari ziye yayi kinza tubɪ nime dubɪ gɔye kulɔwɔ ne kari kilikɔ ra ngɪ rɔ yawa, tine gɔ kpe kɛddike ndɔ kɔzɔ ame miya ne tara.

⁴ Rɔmɔyɪ mɔtɔga bilaka mɔtɔ di Makedoniya bine ti kako kɔtɔ tɔ 'dɔ ki'di ko'ja ye 'deni ngɪ ndɔ kɔzɔ ma miya zɪnnɪ. Me ɔdɔ kiya te kako ko'ja ye dɛ ngɪ ndɔ tara o'ja ti kɛdɪ rɔ laɲa ma lɔbu rɔze 'di, gɔ tubɪ nime ze dubɪ gɔye ra kulɔwɔ ne. Kina ti kɛdɪ gbɪ rɔ laɲa ma lɔbu rɔye.

⁵ Kina ma momeri 'dɔ ki'di moja lɔndɔ naga nime kari tɔti dɔgba kɔmɔ ma yayi. Rɔmɔyɪ 'dɔ lijɛ kiyija kpa kɔzɪ lɔbu mo tɔnɛ ga kiyake ti'di mo ne kɛdɪ mɔlo ndɔ. Wa naga nima

ti'di mo kēdi molo ndö koda doma yayi ngi ro kpa közi ame ni mato ki'di go ako'doko 'ba miyi ne tine kinza ro ame ki'di ngi gbo yayi ne.

⁶ Kpe omerike lende nime. Bo ame kuli kupö mo nge mbowa ne umu gbi ngi nge mbowa. Kina bo ame kuli kupö mo mbiri ne umu gbi mbiri.

⁷ Kina ti ni mato ziyi ti'di mo kozo ame miyi ko'doko ne tara. Tine kinza ro ame ki'di 'do kebe ko'do bu'bu 'bowu gomo ne, ala gbi go ame kēdi 'deni ngi kozo wali naga tara göyi ni mato ne. Römöyi bo ame ki'di ti lonjo mo ne na Boko'ba ko'o.

⁸ Kina bo o'bo gbi ti'di mo nduwē ziyi ro do kiteli 'do kēddi ti wa ame ga ko'doko zi gbagba yi ne. Kina ti bo ki'di gbi ziyi ro do kiteli go ndobo ko'do laka 'bi ga pili.

⁹ Kozo ame buku 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "Boko'ba uli 'deni kpaki kote go bi zinni lijē bo lisa ni. Lende laka abo na kö'bö 'deni ro nburunburu."

¹⁰ Kina me bo Boko'ba bo ti'di kupö zi bo kuli mo naga nima, bo bo ti'di akonyo mo tönē ti ki'di wa ame ga pili ko'dokoke ne ngi ziye. Bo ti ki'di domo köyö teyi 'do lende laka 'be ga konzi gbi.

¹¹ Bo ti kö'bö ngi ti'di mo ziye 'do ki'dike gbi nduwē zi bo lisa. Kina ti yē'di mo kēdi zi bo ro mbembē go kpa közi nime dēdi doto ne.

¹² Römöyi ndobo nime inza ko'doke nge tokonyi bilaka abo ga 'ba Boko'ba tine ēdi ko'de yē'di ma löbu gbi zi bo.

¹³ Kpa közi ki'di 'be nime ti kileme tuwö do Boko'ba 'be gbi ti ma ki'dike dōye go laja laka 'ba Kurisitö. Kina ma konzi ti kilēlu ro löbu 'ba Boko'ba ngi gomo, gbi go mi këyi 'be zinni ti ya mato ga pili.

¹⁴ Kina ti lijē komeri gōye kumötu do möyi ye go lende këyi 'ba Boko'ba nime kileme rōni 'deni tiye ne.

¹⁵ Yē'di kēdi zi bo Boko'ba go kpa közi löbu do kiteli abo nime.

10

Polo Iya Go Ndobo Abo

¹ Kina me ma Polo mēdi moma'jo roma ziye ti mi këyi ti tiliya ro abo 'ba Kurisitö. Ma bo ame laki kiya te odo mēdi mi löngö ye kpama ro ma konmi mo tönē, tine odo moto goma 'deni yaga na 'jaa mebe tiya wa ziye ne.

² Kina me mēdi moma'jo roma ziye kinza ki'dike ma dē mebe tiya wa ro ma kata ziye odo mako. Römöyi ro ma laka lijē bilaka naga nima kēdi kiya te dēdi do'do ndobo nime ka go yida ro 'ba dōyayi nime ne ti mikali ngi tiya wa zinni.

³ Römöyi kozo ame dēdi pele doloma dōyayi ne dinza to'do wa 'ba dōyayi.

⁴ Jama 'ba ya ze nime inza ro 'ba dōyayi, tine kina ro ame tigo mo ngi ro 'ba Boko'ba ko'bo titiko wa ma kitigo naga ngi 'doyi.

⁵ Kowasa ni ti kinē 'ba do kombi pili ame ga kēdi ko'doko tikititi mugu nni ti akikali 'ba Boko'ba ne dicaca domo 'deni 'doyi yaga. Kina meri 'ba mize 'doyi dogbo domo 'deni 'do domeri nge koto ro lende 'ba Kurisitö.

⁶ Kina me ze 'deni ngi ndö todo karama do ya ma gba ro minyi naga odo kpe kuwöke do lende abo 'ba Boko'ba 'deni.

⁷ Kpe kapa ma yaga naga nime na nge kēddi kongoke e'be. Tine odo bo mato kēdi ti mi kēddi bo kiya te bo 'ba Kurisitö na i'dike bo komeri do bo laka ze gbi ro 'ba Kurisitö.

⁸ Römöyi a mato inza kpe 'do kēdi ro, ro kaya zö odo kiya te mubi go közi kakpa nime bo ki'di zize ne ra pele kulöwö. Ame kina ro 'ba tokonyi mo kinza ro 'ba tirasi mo ne.

⁹ Bine mo'doko dē 'do kinda kozo iya te mēdi mo'doko tiyere ye ti waraga nime.

¹⁰ Römöyi ya mato ga ti kiya te, "Waraga kugu abo ga irindi kata koso mo kileki dē. Tine odo gbagba bo mo na kēdi bine bo iya wa dē kulöwö zi bilaka kozo a nime te, lende abo ga le ro ma këyi."

11 Tine i'dike lijë bilaka tɔ naga nima kikali laka, wa ame ga dëdë dugu mī waraga ne ɔɔɔ dëdë bi mo tɔ nima na gbī dëdë do'do ko tara.

12 Rɔ ma laka ma 'beze dilanɔ rɔze dë todɔɔ bīcī lende rɔze ala tiyari rɔze ti lijë bɔ kēdī kilēbē rōnnī kulōwō naga nima. Lijë wa rumō naga nima. Lijë ebe ti'di gbagba lijë na rɔ a 'ba tiyari rōnnī timo todɔɔ bīcī lende 'bēnnī ngī kinza dɔ ɔɔ mo yɔ.

13 Tine ma 'beze ti doyo rɔze nge gɔ wa ma do'do mī maga nime Boko'ba ki'di zize ame kpe gbī kebe yīmo ne.

14 Kina kɔzɔ ame kpe ma 'beye miyō ma dayi ne tōnē dari yayi ne dumu dē gōnyī maga ma 'dē mī kada nima doto laja laka 'ba Kurisītō ziye ne.

15 Gɔ kō'du mo na 'beze dilēbē rɔze dē dɔ ndɔɔ ko'do 'ba bilaka mɔɔ ga ame lijë ko'do 'deni n̄bō kala gōnyī maga ma Boko'ba ki'di zize tōnē ne. Tine diyēnī bine kpe ti kō'bōke nduwē rɔ dɔ kiteli ti'di dɔye gɔ lende 'ba Kurisītō gɔ do'do wa ma kinza kiya naga nduwē mī lōngō ye mī maga abo nime ne.

16 Kina ti dari duwōwō laja laka nime ngī mī dɔlɔɔ mɔɔ ga ame kebe gōnyī ye yayi ne kinza dilēbē rɔze ra dɔ ndɔɔ ame ya mɔɔ ga ko'do 'deni mī gɔ bi ma ki'di zīnnī ne.

17 Tine kɔzɔ ma tōnē buku 'ba Boko'ba kiya ne tara, ame kiya te, "I'dike lijë ame ga ko'doko tonyo koso ne konyo ti gɔ wa ma Boko'ba ko'do."

18 Römōyī laka 'ba bilaka lesi ēdī kinda nge ɔɔɔ n̄ere Boko'ba na komeri kiya te bɔ mo ēdī laka. Tine inza rɔ wa ame 'dɔ nī mɔɔ na komeri rōyī kiya te ēddī laka.

11

Pɔlo Ni Ti Bɔ Laja Dɔ Kindëndē Mɔɔ Ga

1 Momeri bine kpe ti kinda'bake miye kɔɔ tō pele di mī lende dɔ

rumō ma nime. Moma'jo rɔma ziye kina 'dɔ ko'doke ngī tara.

2 Römōyī ma bine ti mī kombi gɔ kō'du 'be kɔzɔ ma Boko'ba gbī ti mī kombi gōye ne tara. Kpe ma rɔ dōtī dɔ ko'do milibō 'deni zi bɔ ma kɔɔ ame kina rɔ Kurisītō ne.

3 Ma rɔ meri bine kɔzɔ ma tōnē Satani ku'bōlu Awa ti dɔngala 'ba kɔmɔ kandi abo ne bo ti kebe kuyī meri 'ba dɔye gbī mōkō tara di mī kōri 'ba ti'di rɔ ngī rɔ ma laka kɔɔ zi Kurisītō nime.

4 Römōyī monɔɔ ɔɔɔ kiya te bɔɔ mɔɔ kako kuwōwō lende 'ba Yēsu mɔɔ tɔ ne 'beri ziye di dɔ ma 'beze nime na kutike e'be za dɔmo kinda'bake Nyī Kɔɔ Laka mo kpaki ti laja mo ga.

5 Tara ne ma di ziye ma 'deni ngī kulōwō wōtī du bēri di zi bɔ laja löbu 'be tɔ mo naga nima?

6 ɔɔɔ kiya te lende kiya na mikali dē pele tine mēdī ngī ti akikali mo. Kina me mileme 'deni laka ziye mī akiyandi pili.

7 A nime kinza miteri girisī dē di ziye mī kada nima mēdī muwōwō laja 'ba Boko'ba ziye ne na kileki ma 'deni yaga rɔ bɔ lende kēnyē ziye? Mo'do tara tileki rɔma titi gɔ kpe na kēddike löbu.

8 Mī kada naga nima moloma gɔ girisī ma kako di mī kanisa mɔɔ ga. Mebe ngī rɔ tolo wa di zīnnī tokonyi ye timo.

9 Kina ma 'dɔ ki'di mī kada naga nima mēdī tiye yayi ne ɔɔɔ leri 'ba a mɔɔ ko'do ma pele mo'doko dē toma'jo ye kinza mebe mēdī ra yaga rɔ kpanbiri ma löbu ziye. Tine kōnyī ma ga, löndō ma kako di Makedoniya naga na ko'de. Kina kɔzɔ ma tōnē mo moko rɔma ne ti mō'bō nduwē tokɔ rɔma tara kinza mebe mēdī ra rɔ kpanbiri ma löbu ziye.

10 Rɔ ma laka kɔzɔ ame lende kodɔɔ abo 'ba Kurisītō kēdī yīmō ne rɔ koyo ma nime inza kuburu rōnī ma titi te mī dɔyayi 'be 'ba Giriki yayi pili.

11 Gɔ wa'di na ki'di miya tara? Mo'ɔ ye dɛ rɔ tɔ'ɔ? Tine inza du tara. Boko'ba ikali ngi mo'ɔ ye.

12 Ti mɔ'bɔ nduwɛ to'dɔ mo kɔzɔ ma dɔgba tara kinza lijɛ bɔtɔ bɔ laja mɔtɔ tɔ naga nima kebe ra tilɛbɛ rɔnni tɛgɛ lijɛ o'dɔ ndɔbɔ nime gbɛ kɔzɔ ma 'beze.

13 Rɔmɔyɛ lijɛ ma 'bɛnni nima bɔ laja dɔ kindɛndɛ bɔ 'bɔlu mi ndɔbɔ ko'dɔ na lijɛ kɛdi kuyi kinɛ nni tɛgɛ rɔ bɔ laja 'ba Kurisitɔ.

14 Tine a ma 'dɔ kigayi wa na dɛ. Rɔmɔyɛ Satani pele ebe gbɛ tuyi kinɛ ni gɔ bo kinda kɔzɔ malayika 'ba bi kɔpɔ.

15 Kina inza rɔ a ma kembe ɔdɔ kiya te bɔ laja 'bɛni ga kuyi kinɛ nni kinda kɔzɔ bɔ laja 'ba lende laka. Mi nburunburu 'bɛnni lijɛ ɛdi kari ko'ja kɛnyɛ mo ko kɔzɔ wa ma lijɛ koloma to'dɔ mo bine nima.

Gomɔ 'Ba Pɔlo

16 Kina me mɛdi mileki 'deni gbɛ miya gɔmo ziye. Kinza bɔtɔ mɔtɔ komeri dɛ kiya te ma rumɔ na. Ne ɔdɔ kiya te kpe kutike 'deni pele dɔmo te ma rumɔ na, uwɔke dɔ lende ma 'dɔ mɛdi gbɛ ti a mɔtɔ mbowa toyo rɔma gɔmo.

17 Tine ame mɛdi miya ne ma kako di zi nɛre Yɛsu na dɛ. Gɔ lende 'ba rɔ koyo ma nime na ki'di ma 'deni ngi ko mɛdi milende kɔzɔ rumɔ.

18 Kina kɔzɔ ame ma konzi kɛdi koyo rɔnni 'deni kulɔwɔ gɔ a 'ba dɔlinɔ nime ne ma gbɛ ti mo'dɔ tara.

19 Rɔmɔyɛ le'jete kpe ma gbagba ye mo tɔnɛ kikalike wa kulɔwɔ ne ebe kinda'bake dɔ lende 'ba bɔ rumɔ 'deni za.

20 Bɔtɔ ame ko'dɔkɔ pele to'dɔ ye rɔ atoli, kuyi ye, kotɔri kpeye, kudɔli ye ala kokɔsɔ komɔye ne ebe kinda'bake lende mo ngi aa yayi.

21 Ma 'bama a ma tara ga tiya mo aya za rɔma. A ma tara ga aga za rɔze.

Tine ɔdɔ bɔ mo kilanɔ rɔ bo tilɛbɛ rɔ bo dɔ a mɔtɔ kina me ki'di mɛdi milende 'deni ngi ko rɔ dɔ rumɔ. Kina ti ma gbagba ma mo'dɔ gbɛ tara.

22 Lijɛ mo nima tɛgɛ di mi kupɔ yɛ mo ga? Lijɛ Yudayi mo ga na? Ma gbɛ rɔ Yudayi. Lijɛ Yisarele mo ga na? Ma gbɛ rɔ Yisarele. Lijɛ kupɔ Abarayama mo ga na? Ma gbɛ rɔ kupɔ Abarayama.

23 Ala tɛgɛ lijɛ bɔ ndɔbɔ 'ba Kurisitɔ mo ga na? Ne ɔdɔ kiya te kɛdi rɔ ama mo tine ma na rɔ mi teri mo. Mo'dɔ ndɔbɔ mo 'deni kebe lijɛ nima pili. Mɔdɔ 'deni mi maboso mi konzi gɔ kɔ'du mo kebe 'bɛnni. Omba ma gɔmo ti nyɔ'bɔ mi konzi kebe 'bɛnni. Mɔmɔ pe di kpa tɔlɛ mi konzi gɔmo kebe 'bɛnni.

24 Nyɔ'bɔ komba kpa 'butɛ mota dɔɔmu dɔmosowɔ 'ba Yudayi naga onyo ma ra nɔbɔ mi muyi 'do.

25 Turu 'ba Romo omba ma ra mi mota 'do. U'du ma 'deni mi kɔtɔ ti dɔku. Sorope otopa ra tɔ mi mota 'do mi zana mini lɔbu. Mukɔri ra mɔ'dɔ gonyi dɔ kɔtɔ mi mini.

26 Mi lingere mbɛmbɛ ma naga nima ma ngi mi lɔngɔ nɔbaka ni ma ti lɛnbɛ di kpa kɔzi mini koso ni ma ti bɔ akolɔ, di zi Yudayi ze mo ga ti bɔ lɔwɔ 'bɛnni mo ga, di mi gawo kpaki kebe yi mɔkɔ pili kebe dɔ mini lɔbu ni, kina gbɛ di zi bɔ laja lɛpi ze mɔtɔ ga ame rɔ bɔ laja dɔ kindɛndɛ ne.

27 Ndɔbɔ ni ti gomɔ na ngi kɔdɔ rɔma tɔ'dɔ kinda'ba komɔ ma dɛ, rɔ 'bɔ ti koda mini, rɔ leri 'ba akonyo ni ti bɔngɔ, ma gbɛ kinza mbɛli 'ba dɔma.

28 Tine kola gomɔ mɔtɔ ga ame kinza kitɛtɛ dɛ ne, ma ngi nburu rɔ komɔ lɛndɔ rɔ meri gɔ kanisa pili.

29 ɔdɔ mɔtɔ kidaki 'deni ngi tigo mo kinza kpe, ma ngi gbɛ tara. ɔdɔ kiya te mɔtɔ kila'ba mi lende kɛnyɛ ma ngi dɔ meri.

30 ɔdɔ kiya te gɔ moyo rɔma ti moyo rɔma ngi gɔ wa ame kileme tikenme ma mo ne.

31 Boko'ba 'bu 'ba nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ ame akilɛlu kɛdi ti mɔyɛ bo rɔ nburunburu ne ikali ngi ma mo'dɔ bɛti dɛ.

32 Kina tɔnɛ di Damaseke turu 'ba bɔ dɔlinɔ Aretasi i'di koda bi toko

yaki gawo 'do tinda'ba ma.

³³ Tine i'di ma ngi mi kee koja ma ti kowe kebe bi gböñö 'ba teli 'ba ro gawo nima miriña momo ngi di kpa közi bo.

12

Ro Koyo 'Ba Polo

¹ Kina me 'deni zo ti moto nduwë tubi goma ame pele kinza mo'ja oto de gomo ne. Ne i'dike 'bato mebe ro tiyëti go nyi ti akileme 'ba nere Yesu ma ko'do zo.

² Mikali bo moto ame ro 'ba Kurisitö pa tonë bine komo koo mo iteli 'deni 'butë domosowo. Ombi bo nima ngi kari toro kodo nbö mitoro. Tine mikali de oto wa ne ngi ro ma laka ala nyi na ya, ama Boko'ba na kikali.

³⁻⁴ Mikali ogba bo nima ngi kari mi dolingö 'ba Boko'ba. Tine gbi mikali de oto wa ne ro ma laka ala nyi na ya, ama Boko'ba na kikali. Di yayi na bo koloma ngi ro tuwö wa ame ga kinza kiya boto ko'bo de tombi kpëni gomo ne.

⁵ Kina ma ti mubi go bo nima. Tine ma 'ba gbagba ma mo 'do mubi goma na ko'do roni ro a ma kinza, ti mubi nge ro go tikenme ma mo.

⁶ Ne oto mo'doko pele tubi goma minza medii ngi ro rumo, romoyi medii miya ro a ma kodoro. Tine mola kinza to'do mo tara romoyi mo'doko 'do kodoro lende ma nge go a ma mo'do ko'ja di yida roma ala kuwö gbi di kpama.

⁷ Tine 'do togbo ma kinza toyo roma ra kulöwö go a löbu naga nime mo'ja ne na kusu a ma ko'ö 'deni mi yida roma. Kina 'deni ngi kozo bo laja 'ba Satani mi yida roma tomba ma nburu kinza moyo roma ra.

⁸ Moma'jo roma 'deni nbö mi mota zi nere Boko'ba 'do bo kogba a nime yaga di mi yida roma.

⁹ Tine bo ileki kiya zo te, "Lende keyi ma ti ki'di yi ko'bo tombi wa pili. Tikenme 'bi i'di tigo ma ngi kedii ro do kiteli." Go kö'du mo na ti medii ngi ti mi keyi ro mbembë toyo

roma go tikenme ma nime. Romoyi go tigo 'ba Kurisitö kedii tö.

¹⁰ Dömoyi Kurisitö ma ngi ti mi keyi di mi tikenme ma, di mi ti'ja, di mi gomo, di mi közi kasi ma ko'do zo. Romoyi oto kiya te menme kina mitigo ngi yaga.

Ndose 'Ba Polo Zi Korinito

¹¹ Ma 'deni ngi du ro rumo mo go bi mo nati. Kpe na ki'dike ma 'deni mila'ba yimo. Dene 'do kpe na kubike goma. Tine kozo ame ma minza pele ro oto ne, minza ngi woti du beri di zi bo laja löbu 'be to mo naga nima.

¹² Wa ame kileme ma ro bo laja ma laka ne na ma kedii ko'do ronnii 'deni mi longö ye yayi ti mi kedii ne, kina gbi ti go koto mo ti ndobo mo ame ngi kulöwö ro do kiteli ne.

¹³ Tine ro ma tondo na mo'do ye de ro ma koriya ti kanisa ma laki? Kina de nge ro ma tonë moma'jo ye de mi'di akirindi doye ne? Tine kpe olake ma gbo go lende kirasi ma nime.

¹⁴ Bine mi mota mo na 'deni me ma medii ndo 'do tari ziye yayi. Tine minza medii ro akirindi doye romoyi e'be ga na de medii moma, tine gbagba ye mo na medii moma gomo. Romoyi kole na de 'do ki'di wa zi 'bu, tine 'bu na kedii ki'di wa zi kole.

¹⁵ Ma ti mi keyi tote wa ame ga medii timo ne pili go kö'du 'be mi'di yida roma gbulungu domo. Kina kozo ame mo'ö ye 'deni kulöwö ne 'do ko'öke ma gbi nge mbowa gomo?

¹⁶ Ro ma laka ikalike 'deni ma mi'di roma de yaga ro akirindi ziye. Tine moto ga ebe 'benni tiya mo te, ma Polo ro bo dongala medii ro to'ba ye ti beti.

¹⁷ Mogogo roma doye nyanya ga mi ndose ma moja bo laja timo naga?

¹⁸ Ma na mi'di Tito ma 'do kari yayi. Kina ma moja löndö moto ame ro 'ba Kurisitö ne kari koto ti bo. Tine iyake ra te Tito ogogo ro bo doye? Ndobo ze ma ze ti bo na kari de kari koto?

¹⁹ Kpe ëddike molo nime ro tomeri mo te dëdi do'doko titata roze yaga di komoye? Inza du tara. Ziyè kpe ma mo'ò kulöwö naga nime, dëdi dilende ziyè nime pili mi Kurisitö komo Boko'ba 'do kulu ye.

²⁰ Römöyì ma mëdi mere bine motoga ti mako mo'ja za kinzake kozo ma mo'doko. Kina kpe gbì yo ti ko'jake ma minza kozo wa ma ko'dokoke. Motoga lamo ni na za ti këdi ti mi kombi ti 'dirì ti mi kututu ti ngonjo ti kore ti ro kote gbì ti lende kirasi.

²¹ Momeri gbì odo mari 'böwu Boko'ba ma ti kileki ma bëri di komoye. Kina ti mudu ngi ro ma kënyè go lende 'ba ya ame ga nbanjì mi löngö ye ko'do lende kënyè tonè bine koto ga dönni dè di yimo ne. Lijè ma kinza koto dönni dè yo di mi lende ko'do ti'da 'bënni naga nima ti yèri ni ti ndörö 'ba gomo mo ne.

13

Ndose Ma Nburunburu

¹ Ame na 'deni ro mi mota ma 'ba tako ziyè yayi. Lende moto ame këdi o'doko go kiya ti bo kodoro ndimo ga teyi riyö ala mota kozo ma buku 'ba Boko'ba kiya tara.

² Mi'di ame te zinni lijè bo ko'do lende kënyè tonè ga yayi ti ya moto mo naga nima ne, odo mako di go ame boto moto inza komo di kpa karama mo. Ma pele ro ma kowo nime mëdi miya gbì kozo ma tonè miya 'deni molo ziyè mi tari ma, ma ro mi riyö mo tonè ziyè yayi ne.

³ Kpe ti kikalike 'deni ngi ro ma laka bo Kurisitö na këdi kilende tö. Mi ndobo abo tiye bo inza ro ma keñme tine tigo abo ngi kulöwö ro mbembè.

⁴ Römöyì tikeñme mo na tonè kutöti bo yimo ne, na me bo kodo 'deni di mi tolè mi tigo 'ba Boko'ba. Mi ro kodo'bo ti bo ze ngi ro ma keñme, tine mi to'do ndobo mo tiye dodo ngi dididi ti bo mi tigo 'ba Boko'ba.

⁵ Iyozoke roye 'do kikalike laka odo ki'dike doye ra ngi laka go lende

'ba Kurisitö. Ikalike dè Kurisitö ëdi ngi miye? Odo kiya te kpe mo na kirasike roye 'deni na nge.

⁶ Ma 'beze momeri 'bama ti kikalike ngi dirasi roze dè.

⁷ Kina dumötu Boko'ba goye ki'di ye to kpe kirasike lende dè. Tine inza go ame kiya te ze na 'deni lipo ro ma laka mo ne. Ne tine nge 'do ko'doke wa ame ro ma laka ne odo kiya te ze mo na dinda 'deni pele dirasi roze.

⁸ Römöyì ze do'bo dè to'do oto ame kuti dönì dè ti lende kodoro ne. A ma kodoro na nge dëdi do'do.

⁹ Ze ti mi këyi go ame ze ma 'beze ro ma keñme tine kpe na ro ma kitigo ne. Wa ma 'beze ma dëdi dumötu gomo bine 'do kpe këyöbuke laka mboloro mi wa pili.

¹⁰ Mëdi mugu ame töti ko'ja mëdi gba ro ma kowo 'do odo mömö yayi kinza miya wa ra ziyè mi közi kakpa nime nere Yësu ki'di zö ne. Römöyì i'di 'deni zö ro 'ba tototo mo tine inza ro 'ba tiyèyi yimo.

¹¹ Tine ma ro nburunburu mo ziyè kpe löndö, mötö gbo ziyè. Kpe i'dike roye këdi laka mi wa pili, kuwöke doma. Utike do lende ro go roye kolomake ti lende këyi. Kina ti bo Boko'ba 'ba ako'ò ni ti lende këyi mo ti koloma ngi nburu tiye.

¹² Umötöke roye ro go roye ti közi riyö mi möyi Boko'ba.

¹³ Bilaka 'ba Boko'ba ame ga pili bine ne umötö ye.

¹⁴ Lende këyi 'ba Yësu Kurisitö nere ze ti ako'ò 'ba Boko'ba ti ro kodo'bo 'ba Nyi Koto Laka koloma koto tiye pili.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma GALATIYA

¹ Ma Pɔlo bɔ laja 'ba Kurisitɔ ame bilaka lesi na dɛ koja ma ala gɔ ako'dɔkɔ 'ba bɔtɔ tine bo Yɛsu Kurisitɔ gbagba bo mo na koja ma lijɛ ti Bɔko'ba 'bu bɔ koja bo di mi tɔlɛ ne.

² Ze ti lɔndɔ ame ga tɔ bine ne dugu waraga nime ziye kpe kanisa ma mi dɔyayi 'ba Galatiya.

³ Lende kɛyɔ ti yɛyɔ 'ba Bɔko'ba 'bu ze ti 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze koloma kɔtɔ tiye.

⁴ Bo na ki'di didi bo 'deni gɔze bine 'dɔ kola ze gɔ lende kɛnyɛ ze ga 'dɔ bo kɔmɔ ze di mi lende konya 'ba dɔyayi nime. Ame kina rɔ ako'dɔkɔ 'ba Bɔko'ba 'bu ze.

⁵ Akilɛlu kɛdi zi bo nduwɛ nɔbɔ rɔ nɔburunɔburu. Amini.

Lende 'Ba Laja Laka

⁶ Kpe pele lende 'be igayi ma 'deni. Kpe ame mo tɔnɛ Bɔko'ba kidɛki ye 'deni ti lende kɛyɔ 'ba Kurisitɔ ne kpe na kɛddi kolake bo 'deni nɔgi nɔgala kari kutike za gɔ a mɔtɔ tɔ ne ga ame kidɛki gbɔ tɛgɛ rɔ laja laka 'ba Kurisitɔ ne.

⁷ Tine laja laka 'ba Kurisitɔ nɔge kɔtɔ. Mɛdi miya nime gɔ lende 'ba ya mɔtɔ ga ame kɛdi kilikɔ dɔye 'dɔ tuyi mi laja laka 'ba Kurisitɔ nime ne.

⁸ Kina me miya ziye, ɔdɔ pele rɔ ze ala rɔ malayika di mitɔrɔ na kako kuwɔwɔ a mɔtɔ 'beri di gɔ ame, ee, sɔnɔ 'ba Bɔko'ba kɛdi dɔ bo.

⁹ Kɔzɔ ma tɔnɛ miya pa ziye bine ne kina me gbɔ mɛdi mileki gɔmo 'deni miya ziye ɔdɔ bɔ mo kako kuwɔwɔ laja mɔtɔ ziye 'beri di gɔ ame ki'dike dɔye 'deni gɔmo ne, ee, sɔnɔ 'ba Bɔko'ba kɛdi dɔ bo.

¹⁰ Mi lende ma nime inda kɔzɔ mɛdi tɛyɛyɔ dɔki'di bilaka rɔma? Inza tara. Bɔko'ba na mo'dɔkɔ tɛyɛyɔ dɔki'di mo. Minza miya 'dɔ tɛyɛyɔ dɔki'di bilaka timo. Ne ma mɛdi ra

gba mo'dɔ tɛyɛyɔ dɔki'di bilaka timo dɛne minza kpe rɔ bɔ laja ma laka 'ba Kurisitɔ.

Pɔlo Rɔ Bɔ Laja

¹¹ Lɔndɔ ma ga, mo'dɔkɔ ziye 'dɔ kikalike lende nime laka. Laja laka nime muwɔwɔ ziye ne lende 'ba bilaka lesi na dɛ.

¹² Mogba dɛ di zi bɔtɔ kina bɔtɔ na dɛ gbɔ kiyandi ma timo. Tine Yɛsu Kurisitɔ na ki'di mi rɔ kileme abo zɔ tɔnɛ.

¹³ Uwɔke 'deni tɔnɛ moworo kulɔwɔ bine mi kɔ'du ki'di ze 'ba Yudayi to'dɔ kɔzi kasi zi kanisa 'ba Bɔko'ba toboso mo 'dɔ tɔrɔ mo yaga.

¹⁴ Mɔ'bɔ ti'di rɔma to'dɔ kɔ'du ki'di 'ba 'bu ze lɔbu ga rɔ dɔ kiteli kebe 'ba lɛpi ma ga pili.

¹⁵ Dɛmba tine pele mɔlo gba kinza kɔyɔ ma dɛ Bɔko'ba oweli ma 'deni ti mi kɛyɔ abo rɔ 'ba bo.

¹⁶ Kina me mi kada mo ame bo ko'dɔkɔ 'deni tine na bo kileme kole abo nɔgi zɔ 'dɔ muwɔwɔ laja laka mo zi bɔ lɔwɔ ni pili. Tine mɛnyɔ mileki dɛ kpe 'bɔwu zi bilaka lesi mɔtɔ tiyija gɔ lende mo.

¹⁷ Mari dɛ kpe gbɔ Yerosalema 'dɔ dilende gɔmo ti ya ma tɔnɛ mo ga 'deni mɔlo rɔ bɔ laja 'ba Yɛsu Kurisitɔ yayi ne. Mɛnyɔ nɔgi mari moloma mi dɔyayi 'ba Arabi kina di pɔtɔ mo na mileki Damaseke.

¹⁸ Di pɔtɔ mo ko'dɔ kɔmɔ kɔɔ 'deni mota tine na mileki mari Yerosalema dari dikali rɔze ti Pitɔrɔ mo'dɔ tɔ'dɔ nɔge dɔ 'butɛ dɔɔmu ti bo yayi.

¹⁹ Tine bɔ laja 'ba Kurisitɔ ga ma kɔtɔ mɔtɔ mo te mo'ja dɛ du te di yayi, lɔndɔ bo Yakoba na nɔge mo'ja.

²⁰ Rɔ ma laka miya ziye kɔmɔ Bɔko'ba wa naga nime mɛdi mugu ziye ne bɛti na dɛ.

²¹ Di pɔtɔ mo na mari Suriya ni ti Kilikiya.

²² Mi kada nima bilaka 'ba kanisa ame ga mi Yudayi ne ikali kinɛ ma dɛ gba,

²³ lijɛ uwɔ gba nɔge rɔ lende ma ame kiya te, "Bɔ tɔnɛ koloma pa rɔ to'dɔ kɔzi kasi zize ne ileki 'deni

tuwöwö laja laka 'ba Yësu Kurisito tönë bo kiteri toboso mo pa 'do koro yaga ne."

²⁴ Kina lijë kilëlu Boko'ba ngi go lende ma.

2

Polo Ni Ti Bo Laja Moto Ga

¹⁻² Kina odo komo koo mo kiteli 'deni 'butë domosowo tine na Boko'ba kileme ngi zo 'do menyä ti gbi mari Yerosalema. Kina denyä ngi dari ti Baranaba mogba Tito gbi tö. Mi kpa kototo ze ame nge ro doze ti löbu 'ba kanisa mo ga ne na miyëti go lende 'ba laja laka ma muwöwö zi bo löwö ngi zinni romöyö mo'doko de 'do ndobo ma tönë ga mo'do pa bine gbi ti ma medä mo'do giri naga nime kilikö ra ro yawa.

³ Tine lijë uti ngi go akiyandi ma zi bo löwö. Tito ame pele ro Giriki tö ne lijë utöri de ko'do dölëti 'ba akilele 'ba Yudayi kozo ma laki moto ga kiteri.

⁴ Lende 'ba akilele nima iya rönä 'deni nge tara go lende 'benni lijë bo ko'do rönni ro löndö zize lijë kako 'deni mi löngö ze naga nima. Tine lijë ako ro mali roze tikali go do ngölö ze ame 'deni ro akoto ti Yësu Kurisito di mi lende 'ba kö'du ki'di 'benni ga 'ba Yudayi go lijë kobili ze gbi 'böwu kileki yimo.

⁵ Ne duti de go lende 'benni nima koto te romöyö kinza kolö laja laka 'ba Boko'ba nime ra yaga di ziye.

⁶ Ne tondo lijë ame mo ga ro löbu 'ba kanisa mo ga ne kiya oto de go laja nime medä muwöwö ne? (Midëki lijë tara tine kozo ma tönë lijë kedä pele pa molo bine ne inza ro oto zo romöyö Boko'ba o'do geli de mi löngö bilaka.)

⁷ Tine lijë ikali ngi Boko'ba na ki'di ndobo löbu 'ba tuwöwö laja laka abo zi bo löwö nime zo gbi kozo ma bo ki'di zi Pitörö tari tuwöwö mo zi Yudayi tara.

⁸ Romöyö tigo abo na ki'di ze do'do wa naga nime.

⁹ Kina me lijë Yakoba ni ti Pitörö ti Yowani lijë ame mo ga kidëki lijë ro löbu 'ba kanisa ne, mi kada nima lijë kikali ngi lende këyö 'ba Boko'ba na me koja ma mi ndobo nime ne lijë iyaya közize ngi ze ti Baranaba go dedä ro lepä tinni mi ndobo nime, go dedä 'beze ti Baranaba mi löngö bo löwö tine go lijë kedä 'benni mi löngö Yudayi.

¹⁰ A ma nge lijë kose gomo zize na ro tokonyi Yudayi ma lisa naga kozo ame mo'doko 'deni tönë molo to'do mo ne.

Polo Amo Do Pitörö

¹¹ Tine mi kada ma tönë bo Pitörö mo kako Anitökiya ne mamö do bo kozo a nime te go wa ame bo ko'do kindä ro ma koco ne.

¹² Romöyö ma dogba pa bo oloma tonyo kpa bo ti bo löwö bi koto tine 'böwu mi kada nima bo ko'ja ya moto ga ame kako di zi Yakoba 'deni komö yo na bo kere ngi go lende 'ba laki naga nima kedä kiya te bilaka 'ba kanisa pili 'do kedä ti dölëti 'ba akilele ne. Kina bo kebe ngi tilagi tonyo kpa bo bi koto ti bo löwö

¹³ ki'di löndö moto ga ame ro Yudayi ne koloma ngi ro to'do ndobo ti döki'di riyörüyö go lende abo ki'di Baranaba pele gbi kila'ba di mi bo go lende 'benni.

¹⁴ Kina odo mongo 'deni lende 'benni nima ko'de lende laka 'ba Boko'ba de kpe ame ro laja laka mo ne tine na milende ngi zi Pitörö di komo bilaka 'ba kanisa pili kozo a nime te, miya te, "Ni Pitörö, ni ame ro Yudayi ame koloma 'deni kozo bo löwö kinza to'do dölëti 'ba Yudayi ne go wa'di na kedä kiteri 'do ti'di bo löwö naga nime 'do ko'do dölëti 'ba Yudayi?"

Lende 'Ba Yudayi Ni Ti Bo Löwö

¹⁵ Ne 'beze ze ame mo ga ro Yudayi ne dinza ro bo löwö bo lende kënyë ni

¹⁶ dikali 'deni toro kö'du ki'di i'di botö de du te ro ma laka komo Boko'ba, tine nge koto go ti'di do go lende 'ba Yësu. Kina me ze gbi

di'di dɔze 'deni gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ 'dɔ meri ze mo na ki'di ze rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba. Tine inza gɔ toro kɔ'du ki'di rɔmɔyɔ ugu 'deni mɔlo iya te, "Toro kɔ'du ki'di i'di bɔtɔ dɛ du te kɛdɔ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba."

¹⁷ Iya rɔnɔ 'deni te ze ame ga 'deni rɔ akɔtɔ ti Kurisitɔ ne ɔdɔ debeke gbɔ toma 'dɔ tɛdɔ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba kɔzɔ a nima tara, ze 'deni gbɔ rɔ bɔ lende kɛnyɛ kɔzɔ 'ba bɔ lɔwɔ naga nima koro kɔ'du ki'di dɛ ne. Ne ɔdɔ kɛdɔ 'deni tara tine Kurisitɔ mo na 'deni kɛdɔ koto ze kɔri lɔwɔ mɔ lende kɛnyɛ? Inza du tara.

¹⁸ Ne ɔdɔ ma mo tɔnɛ mɔngɔ kɔ'du ki'di 'deni pa kɔzɔ wa sari ne na mɛnyɔ 'deni mɔ'di kɔ'du ki'di kɛdɔ mbiri rɔ dɔ kiteli di dɔma, rɔ ma laka mo'dɔ rɔma 'deni rɔ bɔ lende kɛnyɛ.

¹⁹ Mɔ kɔ'du ki'di ma 'deni rɔ tɔku kina kɔ'du ki'di inza kpe mbiri dɔma tine mɔdidɔ 'deni Bɔko'ba na mbiri dɔma.

²⁰ Kɔ'du ki'di nima bo na me kupɔ ma 'deni kutɔtɔ ma ti Kurisitɔ. Loma ma mɛdɔ yɔmo nime inza kpe rɔ 'bama tine 'ba bo 'ba Kurisitɔ na rɔmɔyɔ didɔ Kurisitɔ na 'deni rɔ akɔtɔ tɔ. Loma ma nime pele mɔ yida rɔ ne tine ti'di dɔ gɔ lende 'ba kole 'ba Bɔko'ba na kitigɔ ma 'deni. Bo na kɔ'ɔ ma 'deni bo kilaŋa gɔ didɔ bo gɔ kɔ'du ma.

²¹ Kina me ɔdɔ tɛdɔ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba na kɛdɔ 'deni gɔ toro kɔ'du ki'di, Kurisitɔ ɔlɛ 'deni ka ngɔ bi sari. Ame ngɔ 'dɔ ki'di mɔ kɛyɔ 'ba Bɔko'ba kulɛ rɔ yawa ne ma 'bama mutɔ dɛ gɔmo.

3

Ti'di Dɔ Gɔ Laja Laka Na Rɔ Dɔ Kiteli

¹ Kpe Galatiya rumɔ naga nime, yɛ na kɔ'dɔ dɔ gege rɔye? Gɔ wa'di na ki'dike dɔye dɛ kpe gɔ lende 'ba tutɔtɔ Kurisitɔ ame tɔnɛ kiyɛtɔ rɔnɔ 'deni laka yaga ziye ne?

² Akɔtɔ nime na nge mo'dɔkɔ tikali mo di ziye. Wa'di na kɔ'de Nyɔ

Kɔtɔ Laka dɔye, toro kɔ'du ki'di ala ti'di dɔ gɔ laja laka 'ba Bɔko'ba nime kuwɔwɔ ziye kuwɔke ne?

³ Ne gɔ wa'di na kpe ngɔ rɔ rumɔ tara gɔmo? Isakike 'deni ti Nyɔ Kɔtɔ Laka, ne gɔ wa'di na kebe kuyɔke kpeye 'bɔwu ti'di dɔye gɔ tigɔ 'be 'ba bilaka lesi?

⁴ Ombike gɔmo 'deni kulɔwɔ gɔ lende 'ba Kurisitɔ. Tine a nime pili inza rɔ ɔtɔ ziye? Kinza tɔ kpe du tara.

⁵ O'jake 'deni ma Bɔko'ba koja Nyɔ Kɔtɔ Laka abo ziye gɔ kɔ'dɔ gɔ koto ma konzi mɔ lɔngɔ ye. Me bo koja ziye ne gɔ toro kɔ'du ki'di 'be ala gɔ ti'di dɔye gɔ laja laka abo nime kuwɔke ne?

⁶ Oŋgɔke Abarayama te, bo i'di dɔ bo gɔ lende 'ba Bɔko'ba kina ki'di bo ngɔ kɛdɔ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba.

⁷ Gɔ kɔ'du mo na dikali ngɔ lijɛ ame ga ki'di dɔnnɔ rɔ ma laka gɔ lende 'ba Bɔko'ba ne lijɛ na rɔ kupɔ Abarayama mo ga.

⁸ Rɔmɔyɔ Bɔko'ba ileme 'deni mɔlo 'dɔ bo ki'di bɔ lɔwɔ ni kpaki kɛdɔ rɔ ma laka kɔmɔ bo mɔ ti'di dɔ gɔ lende abo. Kina ma 'dɔ kuwɔwɔ zi Abarayama mɔ laja laka kiya te, "Tiyɔ na ti mo'dɔ yɛyɔ ma laka pili dɔ bilaka 'ba dɔyayi."

⁹ Kina ti Bɔko'ba kɔ'dɔ yɛyɔ 'deni ngɔ dɔnnɔ lijɛ ame ga pili ki'di dɔnnɔ gɔ lende abo ne gbɔ kɔzɔ ma bo kɔ'dɔ zi Abarayama ame ki'di dɔ bo gɔmo ne.

¹⁰ Ne 'bɛnnɔ lijɛ laki bɔ kiya te toro kɔ'du ki'di na ti ki'di lijɛ kɛdɔ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba naga nima sɔnɔ 'ba Bɔko'ba ti koriya tinnɔ. Rɔmɔyɔ ugu 'deni mɔlo mɔ buku 'ba Bɔko'ba iya te, "Lijɛ ame ga pili kɔ'bɔ dɛ rɔ tɔ'dɔ wa naga nime kugu mɔ buku 'ba kɔ'du ki'di 'doyi ne ti sɔnɔ 'ba Bɔko'ba koriya tinnɔ."

¹¹ Rɔ ma laka tɔ'dɔ kɔ'du ki'di i'di bɔtɔ dɛ rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba rɔmɔyɔ ugu 'deni gbɔ iya te, "Lijɛ ame ga rɔ ma laka kɔmɔ Bɔko'ba gɔ ti'di dɔnnɔ gɔ lende abo ne lijɛ na ti kɛdɔ ti didɔ ma laka."

¹² To'do kö'du ki'di nima lende mo edi gbi 'beri romöyü ugu 'deni iya te, "Bo ame ko'do wa ame ga kö'du ki'di ko'doko 'doyi ne ti ko'ja didi ma laka ngi."

¹³ Ne go ame sönö 'ba Boko'ba koriya 'deni tize ne na me Kurisito ute goze 'deni yaga di yimo go koriya ti gbagba bo. Romöyü ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, "Bo ame kutoti 'deni do ngeri ne sönö 'ba Boko'ba koriya timo."

¹⁴ Bo o'do tara 'do bilaka pili 'ba doyai nime ko'ja yeyi kozo ame bo Boko'ba kose gomo 'deni molo zi Abarayama ne. Go kö'du mo na me 'do ki'di Nyi Koto Laka kako zize ze ame ga di'dike doze 'deni go lende abo ne.

Kö'du Ki'di Ni Ti Lömu

¹⁵ Löndö ma ga, ti mileme lende nime ziye ti wa 'ba dolinjo nime. Ame do kiya te ni moto ko'do lömu 'deni boto moto o'bo de kpe tiyeyi yimo ala konzo domo teyi.

¹⁶ Kina gbi tara kozo ame kugu mi buku 'ba Boko'ba bo Boko'ba kiya te bo ti ko'do yeyi do Abarayama kpaki ti kupö mo ne. Tine inza ngi ro go do kupö Abarayama mo ga kpaki ro buru, omba kupö bo ma koto ro Kurisito nime na.

¹⁷ Kina me medi miya ziye Boko'ba o'do lömu nima 'deni molo zi Abarayama, tine nbö di potö komo koo kuluku modomota kodo domo 'buté mota (430) 'deni tine na 'jaa bo koja kö'du ki'di nima zi bilaka. Tine kö'du ki'di nime inza kikali tiyeyi mi lömu ma molo nime bo ko'do 'deni ne ala kiyese yeyi mo mbowa yaga.

¹⁸ Ne go wa'di na kebe kiyake te Boko'ba ti ko'do yeyi do bilaka go toro kö'du ki'di? Ma do keddi 'deni tara lömu abo nime inza kpe ro oto. Ne dikali 'deni Boko'ba o'do yeyi do Abarayama go lömu abo 'ba Boko'ba.

¹⁹ Ne Boko'ba i'di kö'du ki'di go wa'di? Ti miya ziye bo i'di kö'du ki'di 'deni 'do bilaka kikali wa ame ga ro lende kénye ne timo 'do kitata

bilaka toti koda kupö Abarayama mo tönö bo ki'di kö'du mo 'deni molo 'do to'do yeyi timo ne. Bo i'di kö'du ki'di abo 'deni zi malayika ko'de zi Musa bo kpéri 'ba goze ko'de kako zize bilaka lesi.

²⁰ Bo i'di lömu abo de ti boto bo kpéri tine gbagba bo koto mo na kiya abo zi Abarayama.

²¹ Ne do keddi 'deni tara kö'du ki'di uti doni de kpe ti lömu mo tönö bo ko'de ne ma? Ne ti miya ziye inza tara. Boto moto ikali de ma 'do ko'do kö'du ki'di pili ro gomo 'do keddi ro ma laka komo Boko'ba. Ma toro kö'du ki'di na keddi 'deni kozo lömu nima ti'di bilaka keddi ti didi ma laka dene ti ki'di lijé gbi keddi ro ma laka komo Boko'ba. Ne inza tara.

²² Ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te dolinjo nime bo domo ro lende kénye. Kina me yeyi abo 'ba Boko'ba mo tönö bo kulömu 'deni molo 'do ti'di mo zi ma ki'di donni go lende abo ne bo ti ki'di zinni lijé ma ki'di donni 'deni go lende 'ba Yesu Kurisito naga nime.

²³ Tine gba kinza ti'di do go lende 'ba Boko'ba nime kako de kö'du ki'di na koboso ze pa me mi maboso abo nbö Boko'ba kileme ti'di do go lende 'ba Kurisito.

²⁴ Kö'du ki'di na tönö koloma ro bo kokoko ze nbö Kurisito komo 'do di'dike doze go lende abo go dedike ro ma laka komo Boko'ba.

²⁵ Ne kina me kori 'ba ti'di do go lende 'ba Kurisito mo tönö na 'deni me. Go kö'du mo na bo bo kokoko ze nima bo inza kpe ti koo kakpa doze nati.

Akoto Ti Kurisito

²⁶ Kina me ziye pili, ni moto do ki'di doyi 'deni go lende 'ba Yesu Kurisito ni 'deni ro akoto ti bo ro kole 'ba Boko'ba.

²⁷ Obapatisi yi 'deni mi ro kod'o'bo ti Kurisito kolo bo 'deni ro bonjo royi.

²⁸ A moto inza kpe 'beri ro Yudayi ala ro bo lowo, atoli ala ma kinza ro atoli, botoni ala 'ja, kpe 'deni pili ro ma koriya ro akoto ti Yesu Kurisito.

²⁹ Kina me kpe ma 'deni ro 'ba Kurisito naga nime na 'deni ro kupö

Abarayama 'dɔ Bɔko'ba ko'dɔ yɛyɛ ti dɔye kɔzɔ ma tɔnɛ bo kiya 'deni mɔlo ne tara.

4

¹ Onɔɔke toma kɔzɔ ame kole na pele rɔ bɔ kinda'ba apɔtɔ ne, dɔgba mo bo gbɛ kɔzɔ atɔli tara, ko'ja bo na ngɛ kɛdɛ kari koloma rɔ bɔ dɔ wa naga nima pili.

² Ko'ja bo kɛdɛ gba mbowa bo mɔtɔ na koloma rɔ tonɔɔ gɔ a bo ga ti'di lende zi bo. Bo oloma tara nɔbɔ kɔmɔ mi kada mo ame 'bu bo konɔɔ bo 'deni kɔ'bo tɛdɛ rɔ bɔ dɔ wa pili ne.

³ Kina ze gbɛ tara ma tɔnɛ bine dikalike Kurisitɔ dɛ gba ne, ze ngɛ rɔ atɔli zi dɔlɛtɛ ni ti kɔ'du ki'di 'ba 'bu ze lɔbu ga.

⁴ Tine ɔdɔ kɔmɔ 'deni mi kada mo ame Bɔko'ba ko'dɔkɔ ne na me bo koja kole abo ngɛ kako zize dɔliɔ bine. Bilaka lesi na gbɛ kɔyɔ bo bɛci kɔ'du ki'di ma mɔlo tɔnɛ ga

⁵ 'dɔ tutɛ gɔze ame ga bɛci kɔ'du ki'di ne gɔ dɛdɛke ti rɔ kole 'ba Bɔko'ba.

⁶ Kina me kpe 'deni rɔ kole 'ba Bɔko'ba na ma bo koja Nyi Kɔtɔ Laka 'ba kole abo 'deni mize. Nyi Kɔtɔ Laka nima na me kɛdɛ kiya te, "Baba, 'bu ma," mi mɔtu ze ga ne.

⁷ Kina me inzake kpe rɔ atɔli. Kpe 'deni rɔ kole 'ba Bɔko'ba. Kina bo Bɔko'ba ti ki'di mɔri abo ngɛ ziye rɔmɔyɛ kpe 'deni rɔ kole abo ga.

Ndose 'Ba Polo Zi Galatiya

⁸ Tɔnɛ gba bine kinza kikalike bo Bɔko'ba dɛ ne kpe ngɛ rɔ atɔli zi akoro ni ame ga tigɔ mo kinza gbɛ yɔ kɔzɔ 'ba Bɔko'ba ne.

⁹ Ne ma le'jete ikalike Bɔko'ba 'deni rɔ 'bu ye, tine ma laka mo ti miya te Bɔko'ba na kikali ye 'deni rɔ kole abo ga. Ne gɔ wa'di na kɛddi ko'dɔke 'bɔwu tileki to'dɔ dɔlɛtɛ ni ti kɔ'du ki'di ma yawa naga nima kɔzɔ 'ba 'bu ye lɔbu ga? Gɔ wa'di na kɛddi ko'dɔke 'bɔwu tileki rɔye rɔ atɔli zi wa naga nima gɔmo?

¹⁰ Gɔ wa'di na kebeke za 'bɔwu ti'di kɔmɔye gɔ 'dɔ to'dɔ karama 'ba

kpa dɔkikɛri ni ti kpa dɔlili ti kpa nyepe ni gbɛ ti kɔmɔ kɔɔ la'ja ni gɔmo?

¹¹ Ma ti mi kombi gɔ lende 'be rɔmɔyɛ inda kɔzɔ gɔmɔ lɔbu nime mupɔ rɔma kulɔwɔ timo gɔ lende 'be ne 'deni ka ngɛ rɔ ma sari.

¹² Moma'jo rɔma ziye lɔndɔ, o'dɔke rɔye gbɛ kɔzɔ ma rɔmɔyɛ ma 'deni gbɛ rɔ dɔ ngɔlɔ kɔzɔ 'beye tara. Tɔnɛ mɔlo bine o'dɔke lende kɛnyɛ ɔtɔ dɛ zɔ.

¹³ Kɔzɔ ma kikalike rɔkɔ'ɔ na ko'de ma tɔnɛ dɔgba ziye 'dɔ ki'di moloma ngɛ rɔ tuwɔwɔ laja laka 'ba Kurisitɔ ziye ne.

¹⁴ Mi kada nima rɔkɔ'ɔ i'di ma ngɛ rɔ akirindi ma lɔbu dɔye ne pele tara o'dɔke riti ma ngɛ sowa bɔtɔ o'ji ma dɛ yɔ. O'dɔke ma ngɛ kɔzɔ iya te ma mo na rɔ malayika 'ba Bɔko'ba naga tara, ngɛ gbɛ kɔzɔ ma na 'deni rɔ Yesu Kurisitɔ mo mi tako ma ziye.

¹⁵ Kpe ngɛ rɔ lɔɔ rɔ mbɛmbɛ. Ne wa'di na kɔmɔ 'deni 'bɔwu le'jete? Miya 'bama mi kada naga nima yayi ma kiya te kɔmɔ kɛdɛ ra rɔ a toto rɔni, dɛne iyagbake kɔmɔye ga 'deni ki'dike zɔ 'dɔ mokɔnyi rɔma timo.

¹⁶ Tara ne lende laka 'ba Bɔko'ba nime mɛdi miya ziye ne na kebe kuyi ma 'deni le'jete yaga rɔ bo ndo'ji ziye?

¹⁷ Ne 'bɛnni 'ba laki naga nima tɔnɛ lijɛ ko'dɔkɔ ye gɔ kɛddike ti dɔki'di kɛyi rɔnni ne lende laka ɔtɔ inza du te zinni. Lijɛ o'dɔkɔ ye gɔ kozake rɔye yaga di rɔma kɛddike ti dɔki'di kɛyi rɔnni.

¹⁸ Ne ma dɔ kiteli mo tɛdɛ ti dɔki'di kɛyi rɔ bo ame kɛdɛ kiya lende laka ne na laka ɔdɔ mɛdi pele tiye ala minza.

¹⁹ Kpe kole ma ga, ma 'deni 'bɔwu dɔ mi kɔ'ɔ 'be kɔzɔ 'ja ame kɛdɛ ko'dɔ tɔyɔ ne nɔbɔ 'jaa ɔdɔ ngira'da 'ba Kurisitɔ kogbɔ rɔnni 'deni miye.

²⁰ Lende 'be ilikɔ 'deni ngɛ dɔma sowa. Mo'dɔkɔ ngɛ 'dɔ mako ra rɔye tilende ziye ti lende kɛyi.

Akileme Ti Agara Ni Ti Sara

21 I'di mititi ye kpe bo kiterike to'do roye ro atoli zi ko'du ki'di naga nime te. Uwöke wa nime kugu mi buku 'ba ko'du ki'di 'ba Boko'ba ne de?

22 Ugu yayi iya te, Abarayama ti kole riyö, ma koto Agara 'ja ma ro atoli mo na köyö tine moto mo Sara 'ja ma kogbe abo mo na köyö.

23 Kole ma köyö 'ba 'ja atoli nima öyö ngi kozo löyö ma laki, tine ma köyö 'ba 'ja ma kogbe mo nima öyö 'deni go lende 'ba kpa Boko'ba.

24 Kina me lende nime edi 'deni ro dangala roze. Römöyö 'ja riyö naga nime ileme lömu riyö. Lömu ma dogba mo toné ki'di di do doku Sinayi ne kina me kileme 'deni ti Agara 'ja ma köyö kole atoli toné.

25 Agara na 'deni kozo doku Sinayi mo toné mi dayayi 'ba Arabi ne, kina loko na 'deni ro akileme 'ba Yerosalema ma le'jete mo nime ngi ro atoli zi ko'du ki'di pili ti bilaka mo ga ne.

26 Tine Yerosalema ame mo mitoro ne loko na ro do ngölö. Kina loko na ro moze.

27 Kozo ame kugu mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Ni koto kinza kikali to'co 'ba löyö de toné enyi ti tiliya konyo kiyeyi koba ngala römöyö ni ame toné pa kola yi ro koto kutu yi ne ni na ti keddi ti kole kebe loko bo koloma ti me'de nima."

28 Kina me löndö ma ga, kpe na 'deni kozo Yisika ro kole 'ba Boko'ba di mi lömu ma laka mo.

29 Tine mi kada nima yayi kole ma toné mo köyö bo kozo löyö ma laki ne ebe 'böwu todo gomö ro kole ma köyö ti tigö 'ba Nyi Koto Laka nima. Lende nima na me 'deni gbi kozo ma le'jete naga nime.

30 Tine ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, "Oga 'ja atoli nima yaga ti kole 'beni nima. Römöyö kinza kole 'ba 'ja atoli nima kinda'ba apoto ra gbi koto ti kole 'ba 'ja ma kogbe nima."

31 Kina me medii miya ziye löndö ma ga, ze kole 'ba 'ja atoli mo na de. Ze kole 'ba 'ja ma kogbe ro togbe mo na.

5

Do Ngölö

1 Kurisitö uté goze 'deni go dedike yaga ro do ngölö. Kina ti ooke kitigo kinza kolake roye de kpe ro atoli zi a moto.

2 Uwöke doma ma Polo medii milende ziye, odo kebe kolake roye 'böwu zi bilaka kilele ye Kurisitö inza kpe lipo ro oto ziye.

3 Kozo ma toné miya 'deni pa ziye bine kina me medii mileki 'deni gbi miya gomö ziye. Ni moto ame kola royi kilele yi 'deni ni 'beyi nima 'deni ro bo 'do to'do ko'du ki'di 'ba Yudayi pili kinza tola ma koto mo.

4 Kpe ame ga ko'dokoke tedi ro ma laka komo Boko'ba go ndobo 'be 'ba to'do ko'du ki'di ne, onyeke roye 'deni yaga di ro Kurisitö. Kina lende keyi 'ba Boko'ba inza kpe ro oto ziye.

5 Ne ma 'beze mi ti'di do go lende 'ba Kurisitö na me Nyi Koto Laka ki'di ze 'deni ti komo ki'di 'do dedii ro ma laka komo Boko'ba.

6 Römöyö ma di zize ze ame ga 'deni ro akoto ti Yesu Kurisitö ne ya ma kinza kilele naga nima gbi kozo ma kilele 'deni naga nima tara. A ma ro do kiteli zize na ro ti'di do go lende 'ba Yesu ame kina kodobo ze 'deni mi akoco ne.

7 Toné bine olomake ngi ro to'do lende 'ba Kurisitö ro ma laka ne wa'di na komö 'böwu le'jete kojoko ye di bi to'do lende laka 'ba Boko'ba?

8 Inza ro bo Boko'ba mo na kojoko ye di bi to'do mo römöyö bo na toné kideki ye yimo molo bine ne.

9 Tine ame edi 'deni kozo lende mumé ma toné kiya te, "Langa titiyi pele i'di ruzu löbu ngi ko'bu."

10 Ne ze ma ze tiye 'deni ro akoto mi nere Yesu Kurisitö kina me ki'di ma 'deni ti mi keddi goye kinza komerike lende moto kpe 'böwu 'beri roma. Boto nima kedii kiliko doye ne Boko'ba ti kodö karama domo odo bo kedii pele ro ye to ne.

11 Ne ma 'bama löndö ma ga, ma medii mö'bö ra nduwé tuwöwö mo miya te ko'do doléti 'ba akilele déne ti Yudayi ni kedii ko'do közi kasi gba

zö kodö gomö roma go wa'di? Ma kedi ra tara dene tutoti Yesu nime medi muwowö zinni ne lije inza gba kilagi.

¹² Ne 'benni lije boto bo kedi kososo ye 'do kilele ye naga nima ma laka mo gbo zinni dene 'do lije konyö ti lende 'benni nima nbö kore lije timo yaga ro kpözö.

¹³ Ne kpe ma 'beye löndö ma ga, Boko'ba ideki ye 'deni mi do ngölö. Ne kinza ki'dike do ngölö 'be nime de kindendé ye kebeke to'do ako'doko 'ba yida ro. Zize nge tedi ti ako'ö gbi ti konyi ro go röze.

¹⁴ Römöyö kö'du ki'di pili 'ba Boko'ba na me kototo kpenni 'deni korö domo tara, ame kiya te, "ö bilaka lesi lepi yi motö gbi közo ame kö'ö yida röyi ne tara."

¹⁵ Ne ödo kebeke za togba görö do kuruku tonyo lepi ye ga tirica mo, ongoke röye laka edi kari 'deni tiye tiyenyé ye.

Nyi Koto Laka Ni Ti Ako'doko 'Ba Yida Ro

¹⁶ Kina me medi miya ziye, olomake ti Nyi Koto Laka kinza kujéke do ako'doko 'ba yida ro ra

¹⁷ römöyö lije ro bo ya ti ako'doko 'ba Nyi Koto Laka. Kina Nyi Koto Laka ro ya tinni kinza kö'doke de nge ro ako'doko 'be ga.

¹⁸ Ödo kö'böke nge ti to'do ndobo 'ba Nyi Koto Laka inzake kpe ro atoli zi kö'du ki'di.

¹⁹ Dikalike 'deni laka ndobo kö'do 'ba ako'doko 'ba yida ro na ro yeri ni ti lende kö'do do rumö ni kinza ro kaya

²⁰⁻²¹ ti kpa kulömu zi akoro ni ti tata ti ndo'ji ti lamo ti mi kombi ti 'diri ti mi kututu. Kina gbi ma kedi kö'de ro koza toloma ro bo ya ti mi kata tuwé layi ro do rumö go kupö wa yaga 'do ki'di kebe to'do wa ma kënyé naga. Miya 'deni toné ziye bine kina me gbi medi mileki miya gomö ziye, lije ame ga kedi kö'do wa naga nime tödo zinni mi ntere löbu 'ba Boko'ba inza du te.

²² Tine ndobo 'ba ako'doko ame ro 'ba Nyi Koto Laka ne na ro kö'ö ni ti lonjo ti mi këyi ti loma liya ti lende këyi ti lende laka ti mi keddi

²³ ti lende liya gbi ti togbo do yida ro. Wa naga nime pili kö'du ki'di motö inza ame kota gomö.

²⁴ Lije ame ga ro 'ba Kurisito ne upö ako'doko ma molo ame ro 'ba yida ro ne 'deni pili yaga ti do gege mo ga.

²⁵ Nyi Koto Laka na ki'di didi 'deni zize kina loma ze ga kö'bö ti nburu go ndobo abo.

²⁶ Kinza dö'böke de kpe tubötö röze ala toma kpa lepi ze ga go kënyi ro 'diri kina kinza kö'doke mi kombi de gbi kpe.

6

Tomö Lepi Di Mi Lende Kényé

¹ Löndö ma ga, ödo lepi yi motö kilaka mi lende kënyé kpe ame ga ti tigo 'ba Nyi Koto Laka ne otake bo liya yaga kodoroke bo go kori ma laka. Tine ongoke röye laka kinza kilakake ra gbi mi lende kënyé.

² Kpe pili ombike gomö 'ba lepi ye ga, to'do mo te na ro to'do kö'du ki'di 'ba Kurisito ko kari do 'bö mo.

³ Römöyö ze bilaka lesi pili ro a sari. Ne ödo ni motö kebe tudöli lepi yi ga kö'do röyi ro wa löbu, u'bölu röyi 'deni.

⁴ Ni motö omeri ndobo kö'do 'bi toma. Ne ödo kedi laka oloma ti, ti lonjo kinza do kombi tudöli lepi yi ga.

⁵ Römöyö ni motö ni na keddi kombi kö'do 'bi.

⁶ Tine ni ame kedi kiyandi yi ti lende 'ba Boko'ba ne ozake mi 'bi ga kpe ti bo komö kiyandi 'bi nima.

⁷ Kinza ku'bölu röyi de. Boto motö ö'bo de to'do komö kandi zi Boko'ba. A nime edi közo kupö, ödo kuli mi nyaka kumu gbi te ro kiné mo ne tara.

⁸ Kina gbi tara, ni bo ame kuli 'beyi ro kupö 'ba lende kënyé ne ti kumu 'deni dayi ro tölé. Tine bo ame kuli 'beni ro kupö kö'do 'ba Nyi Koto Laka ne ti kumu 'beni 'deni ngi dayi ro didi ma nburunburu.

⁹ Kina ti, dotoke nduwë to'do lende laka kinza dasike dë di rōmo rōmōyī ɔɔɔ dōnyōke nduwë gōmo to'do mo ti dumuke 'deni ŋgī rɔ a ma laka mī kpa dōlili mo.

¹⁰ Kina kɔzɔ ame dēdike 'deni ti go kele zize to'do lende laka zi bilaka ma laki ma dɔ kiteli mo zize to'do lende laka zi lēpī ze ga ame ki'di dōnnī 'deni gɔ lende 'ba Yēsu ne.

Ndose Ma Nburunburu

¹¹ Ma na me mēdī mugu lende naga nime ziye ti kōzō. Ōŋgōke akugu 'jɔ ŋgurōgbō ma naga nime.

¹² Ti miya ziye, lijē laki naga nime kēdī kutōrī 'dɔ to'do dōlētī 'ba akilele ziye ne lijē o'dɔkɔ tīlēbē rōnnī rɔ bɔ to'do dōlētī 'ba bilaka lesi. Lijē o'dɔkɔ dē kinza bilaka kodɔ gomɔ ra rōnnī gɔ lende 'ba tōlē 'ba Yēsu.

¹³ Ne pele lijē ma kilele mo tɔ naga nima oro kō'du ki'di 'ba Boko'ba dē gbī yɔ. Kina lijē kēdī kiteri gbī 'dɔ kilele ye gɔ lijē kīlēbē rōnnī dɔye gɔ dōlētī ma ko'do rɔye.

¹⁴ Ne ma 'bama mo'dɔkɔ dē tīlēbī ti ɔtɔ, tōlē 'ba ŋere Yēsu Kurīsītō ame kutōtī dɔ ŋgērī ne na ŋge rɔ a ma 'dɔ mīlēbī timo. Rōmōyī ti tōlē abo wa pili 'ba dōliŋɔ nime 'deni rɔ tōku zō kina gbagba ma 'deni gbī rɔ tōku zi dōliŋɔ.

¹⁵ Lende 'ba tilele rɔ ala kilele dē pele nima inza rɔ a kembe. Wa ma rɔ dɔ kiteli mo ze 'deni 'bōwu le'jete rɔ wa la'ja.

¹⁶ Ee, lende kēyī ti mī kēyī koloma tīnnī lijē ame ga koro lende nime kinda'ba kitigɔ ne. Lijē na rɔ ma laka rɔ 'ba Boko'ba.

¹⁷ Nburunburu 'ba lende ma na me, kinza bɔtɔ kodɔ gomɔ dē kpe rōma rōmōyī kpa mbero naga nime rōma ne ileme ma 'deni rɔ atoli 'ba Kurīsītō.

¹⁸ Lende kēyī 'ba Yēsu Kurīsītō ŋere ze koloma tiye pili lōndō ma ga. Amini.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma EPESO

¹ Ma Pɔlo, ma ame Bɔko'ba kigeli ma 'deni gɔ ako'dɔkɔ abo rɔ bɔ laja 'ba Yɛsu Kurisitɔ ne, mɛdi mugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba Bɔko'ba ame ga mi Epeso ne, kpe ame ki'dike dɔye 'deni gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ ne.

² Lende kɛyi ti yɛyi 'ba Bɔko'ba 'bu ze ti 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze koloma kɔtɔ tiye.

Yɛyi Ti Nyi Kɔtɔ Laka

³ Dilekike yɛɛ'di zi bo Bɔko'ba 'bu 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze ame bo na gbɛ rɔ Bɔko'ba nɛre abo ne. Bo Bɔko'ba na ko'dɔ yɛyi 'deni zize ti wa pili 'ba mitɔrɔ ti Nyi Kɔtɔ Laka gɔ tɛdi ze rɔ akɔtɔ ti Kurisitɔ.

⁴ Gba kinza ko'ba dɔlinɔ nime dɛ Bɔko'ba igeli ze 'deni mɔlo rɔ 'ba bo rɔ akɔtɔ ti Yɛsu Kurisitɔ gɔ dɛdike ngi lipo kɔzɔ 'ba bo kinza a ma kɛnyɛ mɔtɔ mize kɔmɔ bo. Ti akɔ'ɔ abo gɔze na me

⁵ bo koja Yɛsu Kurisitɔ 'deni kako dɔlinɔ bine to'de ze rɔ kole abo ga. Ame na rɔ ako'dɔkɔ abo ma kalo mi dɔki'di bo.

⁶ Dilɛluke bo ti gɔ lende kɛyi lɔbu abo nime bo ko'dɔ zize ze ma 'deni rɔ akɔtɔ ti kole abo ame bo kɔ'ɔ kulɔwɔ ne.

⁷ Rɔmɔyi roma Kurisitɔ na kope ze 'deni rɔ dɔ ngɔlɔ tola ze gɔ lende kɛnyɛ ze ga. Lende kɛyi nime bo ko'dɔ zize ne ngi rɔ dɔ kiteli.

⁸ Ti akikali dɔ kiteli abo

⁹ bo i'di ze 'deni tikali wa ame ga pa rɔ ma kusu, bo kiteri zi Kurisitɔ to'dɔ mo ne.

¹⁰ Akiteri abo nime kada mo ɔdɔ kɔmɔ 'deni na Kurisitɔ ti kuyi wa pili 'ba mitɔrɔ ni ma ti dɔyayi ngi yaga rɔ akɔtɔ ti bo gɔ bo na kɛdi rɔ bɔ dɔmo.

¹¹ Wa pili ɛdi ko'dɔ rɔnni gɔ akiteri abo 'ba Bɔko'ba. Bo na kiteri abo 'deni mɔlo zize gɔ dɛdi rɔ bilaka

abo ga rɔ akɔtɔ ti Kurisitɔ. Kina me le'jete bo koza ze 'deni rɔ 'ba bo ga,

¹² gɔ ze ma rɔ dɔndende 'ba ti'di dɔ gɔ tako 'ba Kurisitɔ mo tɔnɛ ga dilɛlu rɔ lɔbu abo ti.

¹³ Kina kpe 'deni gbɛ tara rɔ akɔtɔ ti Kurisitɔ rɔmɔyi uwɔke laja laka 'ba Bɔko'ba ame bo kɔmɔ ye di mi tɔlɛ ne 'deni. I'dike dɔye gɔmo na me Bɔko'ba ki'di Nyi Kɔtɔ Laka 'deni ziye kɔzɔ ma bo kiya mɔlo gɔ kileme ye rɔ 'ba bo ga.

¹⁴ Nyi Kɔtɔ Laka na ki'di ze ame 'deni rɔ 'ba Bɔko'ba ne tikali mo ti do'jake wa pili ame kose zize ne ngi kina gbɛ ti kope ze rɔ dɔ ngɔlɔ. Kina dilɛluke rɔ lɔbu abo ti.

Mɔtu 'Ba Pɔlo

¹⁵ Kina me mɔlo tɔnɛ muwɔ ki'dike dɔye 'deni gɔ lende 'ba nɛre ze Yɛsu kɛddi kɔ'ɔke bilaka 'ba Bɔko'ba 'deni gbɛ pili ne

¹⁶ ma bine mɔlo'bo dɛ di bi tileki yɛɛ'di zi Bɔko'ba gɔ lende 'be.

¹⁷ Mi mɔtu ma pili mititi bo Bɔko'ba 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze, 'bu bɔ tigo dɔ kiteli ki'di Nyi Kɔtɔ Laka abo 'ba akikali ziye 'dɔ kiyandi ye kikalike bo Bɔko'ba laka.

¹⁸ Akikali 'be kɛdi ti kulɔwɔ gɔ kikalike wa ame ga bo komeri to'dɔ mo ziye kpe ma bo kidɛki ye 'deni ne. Kina gɔ kikalike yɛyi laka abo ma 'dɔ bo ki'di zi bilaka abo ga pili

¹⁹ gbɛ ti tigo dɔ kiteli abo ame bo kokɔnyi ze ma di'dike dɔze gɔ lende abo 'deni timo ne.

²⁰ Ti tigo dɔ kiteli abo nime na bo ki'di Kurisitɔ kɛnyɛ kɔdɔ di mi tɔlɛ kari koloma dɔ dɔri bo mitɔrɔ.

²¹ Kurisitɔ na 'deni yayi rɔ nɛre mbiri dɔ lɔbu ni ti bɔ tigo bɔ kɔzi kakpa ni 'ba mi dɔyayi ma le'jete nime gbɛ ti dɔyayi ma kɛdi kako nime 'dɛ.

²² Rɔmɔyi Bɔko'ba i'di wa pili 'deni kɛdi bɛri bɛci kɔzi kakpa abo 'ba Kurisitɔ. Kina ko'dɔ bo 'deni rɔ nɛre 'ba dɔ wa pili rɔ bɔ dɔ bɔ meri abo ga.

²³ Kanisa na rɔ yida rɔ bo Kurisitɔ kina bo ɔdɔ dɛ di yimo gbɛ kɔzɔ ame

bo kɔɔ də di mi a ma kɔɔ mɔɔ ame ko'ba mi dɔliŋɔ bine ne.

2

Didi Ti Kurisitö

¹ Ma mɔlo tönë bine kpe ŋgɪ rɔ tɔku gɔ kö'du 'ba kinza tuwö dɔ Boko'ba kolomake za rɔ to'dɔ lende kënyë.

² Kɔri 'ba a 'ba dɔliŋɔ nime na za kôsöke gɔmo tuwö dɔ Satani, ɲere 'ba nöki, ame bo na rɔ bɔ dɔ ya ma kinza kuwö dɔ Boko'ba dë naga.

³ Dëm̄ba ze nime pili gbɪ kɔɔɔ lijë tara, dolomake eze ŋgɪ pa gɔ ako'dɔkɔ 'ba dɔliŋɔ nime to'dɔ ako'dɔkɔ 'ba yida rɔze ga ti ma domerike naga. Ze gbɪ kɔɔɔ lijë tara, ya 'ba Boko'ba udödu ze 'deni kpaki.

⁴ Ne mi këyɪ abo 'ba Boko'ba rɔ dɔ kiteli. Bo ɔ'ɔ ze 'deni kulöwö.

⁵ Kina me ze pele rɔ tɔku gɔ lende kinza tuwö dɔ bo, bo ebe kididi ze 'deni 'böwu yaga rɔ ma la'ja ti Kurisitö. Mi këyɪ abo 'ba Boko'ba na me kɔmɔ ze 'deni.

⁶ Bo oja ze 'deni di mi tölë kombi ze 'deni mitorɔ toloma yayi rɔ akɔɔ ti Yësu Kurisitö.

⁷ Bo o'dɔ 'deni te 'dɔ kileme a ma bo ko'dɔ gɔze ti Yësu Kurisitö 'dɔ löbu 'ba mi këyɪ abo kinda ti yaga zi bilaka pili mi kada ma këdi kako naga nime 'dë.

⁸ Römöyɪ ti mi këyɪ abo na me kɔmɔ ye 'deni gɔ ti'di dɔye gɔ lende abo. Ako'dɔ abo 'ba Boko'ba na,

⁹ tigo 'bɪ 'ba bɔɔ na dë. Kina kinza ni mɔto këbɪ røyɪ dë timo.

¹⁰ Boko'ba na ko'ba ze 'deni rɔ ma la'ja. Bo i'di ze 'deni rɔ akɔɔ ti Yësu Kurisitö gɔ do'dɔke lende laka ame bo kileŋɔ 'deni mɔlo ndö zize to'dɔ mo ne.

Akɔɔ Ti Kurisitö

¹¹ Kpe ame ga mɔlo köyö ye rɔ bɔ löwö, lijë Yudayi bɔ kilele ni këdi kidëki ye rɔ ya ma kinza kilele dë naga. Tine akilele nima dölëti na ka toke kpa 'bana 'ba rɔ yaga.

¹² Omerike ma tönë këddike gba ɲbö rɔ ma kɔwɔ di rɔ Kurisitö ne te. Inzake e'be rɔ kupö Yisarele. Kina

lömu 'bënni ma Boko'ba ko'dɔ tinni 'dɔ tɔmɔ lijë di mi tölë ne inza ziye, ë'bënni ɲge kɔɔ zinni yayi. Tönë bine olomake e'be mi dɔliŋɔ nime kinza Boko'ba gbɪ kinza kɔmɔ ki'di gɔ yëyɪ mo.

¹³ Tine ame kpe 'deni rɔ akɔɔ ti Kurisitö ne, kpe ma tönë pa ɲbö rɔ ma kɔwɔ yaga ne roma Kurisitö o'de ye 'deni ŋgɪ ŋgɔsi 'de rɔ Boko'ba.

¹⁴ Bo na rɔ bɔ lata ze. Bo na me kodɔ'bɔ ze Yudayi 'deni le'jete rɔ akɔɔ tiye kpe bɔ löwö. Reki löbu 'ba ndo'ji tönë mi löngö ze tiye ne inza kpe, bo urö 'deni bërɪ ti yida rɔ bo nime bo ki'di kupö ne.

¹⁵ Kö'du ki'di ma mɔlo 'ba Yudayi mo tönë ga bo i'di 'deni yaga kinza kpe rɔ ɔɔ römöyɪ 'dɔ kodɔ'bɔ ye tize rɔ a la'ja. Kina me bo ko'dɔ lata 'deni gɔmo mi löngö ze.

¹⁶ Bo i'di 'deni kutötɪ bo dɔ ɲgëri bo kölä 'dɔ këyëyɪ kpa ndo'ji nime mi löngö ze ne yaga gɔ kodɔ'bɔ ze kpaki rɔ akɔɔ zi Boko'ba.

¹⁷ Kina me bo Kurisitö mo tönë kako 'deni kuwöwö laja laka 'ba lata nime ziye kpe bɔ löwö ame gba ɲbö rɔ ma kɔwɔ di rɔ Boko'ba ne kina gbɪ zize Yudayi mo ga ma ŋgɔsi rɔ bo mo tönë ga.

¹⁸ Ti bo Kurisitö na me ki'di ze pili 'deni dëdi ti Nyi Kɔɔ Laka to'de ze zi Boko'ba 'bu.

¹⁹ Kina me 'deni inzake kpe rɔ bɔ löwö, kpe 'deni rɔ bɔ dɔ yayi gbɪ kɔɔɔ 'beze ze bilaka 'ba Boko'ba.

²⁰ Kpe 'deni rɔ döku ma ko'ba rö 'ba Boko'ba timo, ame gbɔndɔ mo na rɔ bɔ laja ni ti bɔ kumë lende 'ba Boko'ba ne, tine Yësu Kurisitö na rɔ döku ma dɔ kiteli 'ba gɔ dɔgali mo.

²¹ Bo na kogbɔ döku ama ga 'deni pili tɔrɔ gbɪ rɔ ma koro zi Boko'ba.

²² Kina me kpe ame 'deni rɔ akɔɔ ti bo ne o'ba ye 'deni gbɪ rɔ bi loma 'ba Nyi Kɔɔ Laka 'ba Boko'ba.

3

Pɔlo Ti Bɔ Löwö

¹ Kina me ma Pɔlo, ma koboso gɔ lende 'ba Yësu Kurisitö ma moto

ziye kpe bo löwö, mumötu Boko'ba gɔye.

² Mikali 'deni laka uwöke yeyi ma Boko'ba ko'do zo ki'di ma to'de mo ziye nima 'deni.

³ Bo Boko'ba na kileme akiteri abo ame ro ma kusu ne 'deni yaga zo. Mugu lende mo 'deni tonë molo bine mbowa ziye.

⁴ Odo kidëkike ti ko'jake wa ma mikali di mi akiteri 'ba Boko'ba ame ro ma kusu zi Kurisitö to'do mo ne ngi.

⁵ Molo mi kada 'ba 'bu ze löbu tonë ga bine botö ikali a ma te de. Tine Boko'ba ileme 'deni le'jete yaga ti Nyi Koto Laka abo zi bo laja ni ti bo kumë lende abo ga ame bo kigeli 'deni ne.

⁶ A nime na me mi laja koto laka abo kpe bo löwö ni 'deni ro akoto tize Yudayi mi Kurisitö Yesu ro 'ba Boko'ba to'ja kpa közi ma bo kose mo tonë gbi koto tize.

⁷ Mi keyi abo 'ba Boko'ba na me ki'di ma ro bo ndobo 'ba laja laka abo nime ti tigo abo.

⁸ Ma ame pele kulöwö woti beri di mi löngö bilaka abo ga ne bo o'do mi keyi zo koja ma tuwöwö laja abo ziye kpe bo löwö. Kina gbi 'do tileme yeyi löbu do kiteli abo nime ziye.

⁹ Bo oja ma gbi 'do ti'di bilaka pili kikali akiteri kusu abo tonë na tondo. Römyi bo Boko'ba bo ko'ba wa pili 'ba dolinjo nime usu do a nime 'deni molo tonë bine mi kada 'ba 'bu ze löbu ga

¹⁰ 'do kanisa na kileme 'jaa kozo a nime te tone zi malayika ame ga lijë na ro löbu mitoro ne, bo Boko'ba na ro 'bu 'ba akikali pili.

¹¹ Boko'ba o'do a nime 'deni go akiteri abo ame molo di bi tisaki mo zi Yesu Kurisitö nere ze ne.

¹² Kina me ze ma ze tiye mi ti'di do go lende 'ba Yesu Kurisitö gbi ro akoto ti bo ti ki'di ze ro do ngölö tako komo bo Boko'ba ti mi keddä.

¹³ Go lende mo na me miya ziye, kinza kolomake de ro meri go gomo nime medä yimo bine go lende 'be ne. Tine na 'do koyoke roye gomo.

Ako'ö 'Ba Kurisitö

¹⁴ Go kö'du mo na molodo beri komo Boko'ba 'bu moma'jo roma zi bo.

¹⁵ Bo na ro 'bu ma koto laka zi bilaka pili 'ba mi dolinjo nime kpaki ti malayika 'ba doyayi 'ba mitoro.

¹⁶ Moma'jo roma zi bo Boko'ba bo ko'do yeyi to kpe doye ti Nyi Koto Laka ti tigo mo ki'di mi keddä ziye

¹⁷ Kurisitö kö'bo ti nburu miye kpe ma ki'dike doye 'deni go lende abo naga nime, ako'ö abo kidiyë roni ti kitigo miye

¹⁸ 'do kpe gbi pili ti bilaka abo ga 'ba Boko'ba kikalike go löbu ti talo 'ba ako'ö 'ba Kurisitö nime gbi ti tigo do kiteli mo.

¹⁹ Kina odo kiya te keddike 'deni ti ako'ö nime botö kikali de 'doyi ne, loma 'be ti kedä nati kozo 'ba Boko'ba.

²⁰⁻²¹ Akilëlu ti ro löbu kedä zi bo Boko'ba nduwë ro nburunburo go Yesu Kurisitö gbi ti kanisa abo. Römyi Boko'ba bo i'di tigo abo 'deni ngi kulöwö zize to'do ndobo mize kebe ma dititike ti ma dikalike naga.

4

Lende Laka

¹ Ma bo koboso ma 'deni go lende 'ba Kurisitö nere ze mo tonë, medä milende ziye, i'dike loma 'be kedä ro ma laka go ako'doko abo 'ba Boko'ba ame kidëki ye ne.

² Ni motö oto e'bi doyi le beri kiliya royi ko'ö lepä yi ga ti komo kele mo pele odo ko'do yi de laka.

³ Ogbö royi toloma kinza ndo'ji mi löngö yi ti lepä yi motö kinza mi kata römyi kpe 'deni ro akoto mi Nyi Koto Laka.

⁴ Nyi Koto Laka nge koto kina ze 'deni ro yida ro koto gbi kozo ame meri ze 'deni nge koto go wa ma Boko'ba kidëki ze teyi ne.

⁵ Nere ze mo nge koto, a ma di'dike doze gomo nge koto kina bapatisi ze gbi nge koto.

⁶ Boko'ba nge koto ro 'bu 'ba bilaka pili. Bo na ro nere 'ba do wa

pili bo na gbī mize ko'do ndoɔɔ pili tize.

⁷ Tigo i'di rōnī 'deni ro 'beri'beri zize. Rōmōyī bo Kurisitō na ro bo ki'di kpa kōzī ma laka.

⁸ Ēdī 'deni kozo ma tōnē kiya rōnī mī akugu te, “Bo ari n̄bō toro ti 'bōki n̄ban̄i kina bo ki'di kpa kōzī ngī zi bilaka.”

⁹ Tine 'jo 'ba lende 'ba tari n̄bō toro nima omba kina ro tako abo ame titi mī doliŋo bēri bine ne.

¹⁰ Kina bo Kurisitō koto mo tōnē kako bēri bine ne bo na me gbī kari 'deni n̄bō gōnyī poli toro 'do bo kote go bi pili ti yida ro bo.

¹¹ Bo na me ki'di tigo zi ya moto ga tēdi ro bo laja, moto ga ro bo kumē lende, moto ga ro bo tuwōwō laja laka, moto ga ro pasita tine moto ga ro bo koma kiyandi.

¹²⁻¹³ Bo o'do te 'do kiyija ze bilaka 'ba Boko'ba ndo ro akoto ti Yēsu Kurisitō mī ndoɔɔ abo. Kina ti'di doze go lende kiya 'ba kole 'ba Boko'ba gbī ti tikali bo kodobō ze ti ro akoto tiye dandike mī tigo ma laka 'ba Kurisitō.

¹⁴ Kina odo kēdi 'deni tara tine dinzake kpe ro kole titi 'do dōngala 'ba akiyandi 'ba bo 'bōlu ni kuyī kpeze ngī welo mōkō di go kori kozo sorope ma di zi pīwu naga tara.

¹⁵ Tine dōnyōke go lende kodoro ti akoto kina ti dēdike ngī ro akoto ti Kurisitō ame bo na ro bo doze ne.

¹⁶ Ze pili ro kapa 'ba yida ro bo ga ame bo na konzo ze 'deni pili ro kotokoto kogbo ze mī leri 'ba yida ro bo. Kina yida ro bo ti kiyōbu ngī kogbo rōnī laka odo kiya te ze kapa mo naga nime dinda'bake akoto laka ro go roze.

Loma Ma La'ja Ro 'Ba Boko'ba

¹⁷ Kina me mi'di ame ziye mī mōyī n̄ere ze Yēsu Kurisitō, kinza kolomake dē kpe to'do lende kozo 'ba ya ma kinza ro 'ba Boko'ba naga tara. Lijē 'bēnnī nima meri 'bēnnī pili do oto mo inza kina gbī kinza akikali.

¹⁸ Lijē ngī kinza didi 'ba Boko'ba minnī rōmōyī lijē ngī ro bilaka

minyi ga kinza mbili. Lijē bo kilagi akikali 'ba Boko'ba naga nima.

¹⁹ Lijē odo minnī ngī pō kinza ro kaya go to'do dokomali lende kēnyē.

²⁰ Lende 'ba Kurisitō mo ame kiyandi ye timo ne ēdī tara?

²¹ Mikali ro ma laka loma abo 'ba Yēsu iya gomo 'deni ziye. Lende ma kodoro 'ba Boko'ba ame mo bo kileme zize ne iyandi ye 'deni timo.

²² Kina ti, olake go loma 'be ma molo tōnē ga yaga. Rōmōyī bo bo ma molo nime ti ndoro abo ga ēdī koto ye mī tōlē.

²³ Meri 'ba doye ti dōki'di ye i'dike ti kēdi yaga ro ma la'ja.

²⁴ Odoke mī loma ma la'ja ame ro 'ba Boko'ba ro ma koro koto laka ro ma kodoro ne.

²⁵ Kina me ti, a moto ro bēti kinza kpe. Nī moto lende ma kodoro na kiya zi lēpī yī. Rōmōyī ze pili 'deni ro kapa 'ba yida ro Kurisitō.

²⁶ Odo nī moto kēnyī ro 'diri tine kinza kola 'diri 'bi nima dē koto yi mī lende kēnyē. Kina kinza koloma dē gbī ti 'diri mīyī n̄bō kada kōsō dōmo.

²⁷ Rōmōyī kinza ki'di bicī lende dē yaga rōyī zi Satani.

²⁸ Nī ame kēddi ro bo 'bōgō ola go 'bōgō yaga kileki to'do ndoɔɔ 'bi ti kōziyī 'do kokonyi bo lisa gbī timo.

²⁹ Kinza kō'bō dē tumu kpēyī zi bilaka. Tine wa ame ga ro ma kēyī ro 'ba tileŋo mī lōngō bilaka ne na kiya go ki'di lende kiya 'bi kokonyi ya ame ga kēdi kuwō ne.

³⁰ Kina kinza ki'di Nyī Koto Laka 'ba Boko'ba dē kēdi ro meri. Rōmōyī Nyī Koto Laka i'di 'deni ziye ro kinē 'ba 'do tope ye yaga mī kada mo yayi ro do ngōlō ro 'ba Boko'ba.

³¹ Kinza ki'dike a moto ro mī kombi ala tiyeli ala 'diri ni ti ti'ja dē kpe kēdi mī lōngō ye. A moto ro ndo'ji kinza kpe.

³² Tine olomake ti mī kēyī to'do lende laka zi lēpī ye ga. Kina 'do kolake lēpī ye ga gbī go lende kēnyē kozo ame Boko'ba ki'di Kurisitō 'deni doliŋo bine tola ye go lende kēnyē ne.

5

Loma Mi Bi Kɔpɔ

¹ Kpe ame 'deni rɔ kole 'ba Bɔko'ba bo kɔ'ɔ ye 'deni kulöwö ne, inda'bake loma abo nima.

² O'doke wa pili ti akɔ'ɔ kɔzɔ 'ba Kurisitö ame kɔ'ɔ ze ki'di didi bo gɔze kɔzɔ akumu ame koŋma zi Bɔko'ba 'dɔ tato kele mo kiyeyi döki'di bo ne.

³ Kpe 'deni rɔ 'ba Bɔko'ba, tine kinza ki'dike ama kɔzɔ yeri ni ti a pili ma rɔ ti'da naga 'doyi ti mi kombi ni kideki möyi mo de kpe mi löngö ye.

⁴ Kinza kiyake lende dɔ rumö ti a ame ga rɔ ti'da ne de kpe römöyi lende mo o'de ye kpe ame ga rɔ bilaka 'ba Bɔko'ba ne de kpe. Tine yee'di na 'dɔ kö'böke ti'di mo zi Bɔko'ba.

⁵ Rɔ ma laka miya ziye tikali mo, bo yeri ni ti lijje bo to'do wa 'doyi ma rɔ ti'da naga nima ti mi kombi ni inza ti gɔ bi kɔtɔ te mi nɛre löbu 'ba Kurisitö ni ame ti Bɔko'ba ne. Römöyi mi kombi nima toro akoro na.

⁶ Kinza ki'dike bɔtɔ ku'bölu ye de ti wa naga nime. Römöyi gɔ lende mo ya 'ba Bɔko'ba edi kako dɔ kole kinza koro lende abo.

⁷ Kina kinza ni mɔtɔ kodɔ'bo röyi de tinni.

⁸ Römöyi molo nime kpe 'deni mi bi kölu. Tine le'jete kpe 'deni rɔ 'ba Kurisitö rɔ bi kɔpɔ zi bilaka. Kina olomake ti kɔzɔ kole 'ba bi kɔpɔ tara.

⁹ Römöyi bi kɔpɔ na keddi koja 'beni rɔ lende laka ni ti lende ma kodɔ'ba Bɔko'ba

¹⁰ Wa ame Bɔko'ba ko'dokɔ ziyi mɔtɔ 'dɔ ko'dɔ ne ongo te.

¹¹ Kinza kodɔ'bo röyi de kpe ti ako'dokɔ 'ba bi kölu, lende kinza domo kodɔ de 'beni naga nima. Tine oja lijje yaga mi bi kɔpɔ.

¹² Wa ma laki keddi ko'dɔ rɔ kusu mo naga nima tiya mo yaga aga za kpa bilaka.

¹³ Tine a ame yaga mi bi kɔpɔ na kina laka mo kinda.

¹⁴ Wa ame kileme yaga ne bo na 'deni rɔ bi kɔpɔ. Kina me 'dɔ ki'di

kiya te, "Ni bo tö'dö nime, indinji yaga. Dɔ yaga di mi töle. Kina Kurisitö ti koyi bi döyi."

¹⁵ Kina ti, i'dike komoye kandi laka gɔ loma 'be. Kinza kolö'böke de ngi rɔ ndako tine olomake kɔzɔ bo lende kikali.

¹⁶ Wa ame koja göni 'deni ziyi mɔtɔ inda'ba ndimo laka römöyi döyayi le'jete ele de kpe.

¹⁷ Kinza kolomake de rɔ rumö, ongoke a ma Bɔko'ba ko'dokɔ ziye to'do mo.

¹⁸ Kinza kö'böke de ngi tupö roye ti layi ame bo 'ba bo ngi rɔ tirasi ye yaga ne. Tine Nyi Kɔtɔ Laka na 'dɔ ki'dike koso lo miye.

¹⁹ Dɔ kiya te kotonike doye 'deni nima ngala ti akilölu ame rɔ 'ba Nyi Kɔtɔ Laka ne na kobake, kilölöke nɛre Bɔko'ba ti mi kɔtɔ,

²⁰ ö'böke tileki yee'di 'ba wa pili zi Bɔko'ba 'bu ti möyi Yesu Kurisitö nɛre ze.

'Ja Ni Ti Më'dë

²¹ I'dike roye ti tuwö dɔ lepï ye ga toro Kurisitö.

²² Kpe 'ja, uwöke dɔ më'dë ye ga kɔzɔ Kurisitö tara.

²³ Römöyi më'dë bo na ti közi kakpa dɔ 'ja abo gbi kɔzɔ 'ba Kurisitö ame keddi ti közi kakpa dɔ kanisa ne. Kurisitö na rɔ dɔze, ze 'deni rɔ yida rɔ bo römöyi bo na komo ze 'deni di mi töle.

²⁴ Kina ti kpe 'ja ni uwöke dɔ më'dë ye ga laka mi wa pili kɔzɔ ame kanisa kuwö dɔ Kurisitö laka ne tara.

²⁵ Kina ti kpe më'dë, o'oke 'ja 'be ga ti kɔzɔ 'ba Kurisitö ame kɔ'ɔ kanisa ne. Bo ilaŋa didi bo 'deni gɔ lende ze kanisa abo ga

²⁶ 'dɔ ti'di ze rɔ 'ba bo. Bo i'di lende abo 'deni zize kurögö ze kɔpɔ ti mini 'ba bapatisi

²⁷ 'dɔ ko'de ze kanisa abo zi bo rɔ ma kele kɔzɔ 'ja la'ja romo mboloro kinza tirigbili mɔtɔ dɔ 'bana 'ba romo, tine ngi lipo kɔtɔ laka kinza lende kënyë o'tɔ.

28 Kpe mē'dē, nī mōtō ɔ'ɔ 'ja 'bī kɔzɔ yida rōyī. Nī ame kɔ'ɔ 'ja 'bī 'deni, gbagba yī na ma 'deni gbī kɔ'ɔ.

29 Bɔtɔ mōtɔ ame ŋgī kɔ'jī yida rōnī ne na rɔ yē? Nī mōtɔ yida rōyī ɔ'bō tulu mo kɔŋgɔ gɔmo laka gbī kɔzɔ 'ba Kurīsītō ame kēdī kɔŋgɔ gɔ kanisa abo ne.

30 Rōmōyī ze na 'deni rɔ kapa 'ba yida rɔ bo ga.

31 Kɔzɔ ame kugu mī buku 'ba Bɔko'ba ne, iya te, “Gɔ kō'du mo na bɔtɔnī ti kolɔlɔ di yɔki 'bu bo ni ti ma bo kari kodɔ'bo rɔ bo ti 'ja abo kina lijē kpaki riyyō 'deni rɔ akɔtɔ.”

32 Lende löbu nime 'jɔ mo ma moŋgɔ bine mōtɔ ma rɔ ma kusu mo tōnē kileme 'deni yaga ne ēdī kiya rōnī zi Kurīsītō ti kanisa abo.

33 Tine mōtɔ mo ēdī kiya rōnī ziye ti 'ja 'be ga 'dɔ kpe mē'dē ni pili, nī mōtɔ kɔ'ɔ 'ja 'bī kɔzɔ yida rōyī kina kpe 'ja pili gbī tara, nī mōtɔ koro mē'dē yī.

6

Kole Ni Ti 'Bu Nnī Ga

1 Kpe kole titi, ame kpe 'deni rɔ akɔtɔ ti Kurīsītō ne, ndɔbɔ ma laka rɔ dɔ kiteli ziye na me. Nī mōtɔ uwō dɔ 'bu yī ni ti mōyī.

2 Bɔko'ba ose 'deni molo tōnē bine iya te, “Oro 'bu yī ni ti mōyī.” Di mī kō'du ki'di abo ga pili ame na dɔgba bo kulōmu gɔmo teyi kiya te,

3 “'Dɔ a ma laka na kurē dōyī ti yēyī mo koloma göyī kɔwɔ mī dɔyayi bine.”

4 Kina ti, kpe bɔ kole ni kinza kɔ'dɔke lijē dē rɔ ma kēnyē ki'di minnī kata rōye. Tine uluke lijē laka mī akiyandi 'ba Kurīsītō ŋere ze ki'dike kɔmɔ kandi mo zinnī.

Atoli Ni Ti Bɔ Dōnnī Ga

5 Kpe atoli ni, oroke bɔ dɔye ga ti tikere ti rɔ kilē'dī kuwōke dōnnī ti mī kɔtɔ kɔzɔ ma kuwōke dɔ Kurīsītō.

6 Kina kinza kebeke dē ŋge to'do mo ɔdɔ lijē kēdī tiye tonɔgɔ goye 'dɔ tu'bōlu kōmōnnī. Ama ele dē. Ma laka mo ziye tuwō dōnnī ŋburu rōmōyī ako'dɔkɔ 'ba Bɔko'ba

na kina kpe 'deni gbī rɔ atoli 'ba Kurīsītō ga.

7 Kina ti, o'dɔ ndɔbɔ 'ba atoli 'bī nima rɔ dɔ rɔ kɔŋmi kɔzɔ ēddī kɔ'dɔ zi Kurīsītō, tine inza zi bilaka lesi.

8 Ikali 'deni bo na rɔ bɔ ti'di kpa kōzī zi bilaka pili rɔ buru, atoli kpaki ti ma kinza rɔ atoli gɔ ndɔbɔ laka 'bī 'ba mōtɔ.

9 Kpe bɔ dɔ atoli ni, o'dɔke lijē gbī laka tara kinza kpa kose. Ikalike 'deni ŋere ēdī ŋge kɔtɔ mitorɔ ame bo na mbiri dɔ atoli ni gbī dɔ bɔ dɔmo ga ne. Bo o'dɔ 'ba bo geli dē mī löngö mo.

Jama 'Ba Ya 'Ba Bɔko'ba

10 Lende ma rɔ ŋburuŋburu mo ziye na me nati, kpe ame ga 'deni rɔ akɔtɔ ti Kurīsītō ne i'dike tigo dɔ kiteli abo kogbɔ ye kitigo.

11 Inda'bake jama 'ba ya 'ba Bɔko'ba ame ki'di 'deni ziye ne teyi kitigo titata rōye timo di zi dɔŋgala kēnyē 'ba Satani.

12 Ya ma 'beze nime dinza do'dɔke ti bilaka lesi tine ti malayika kēnyē 'ba Satani ga ame lijē na 'deni ti kōzī kakpa dɔ bilaka 'ba bi kōlu nime pili ne.

13 Kina ti, inda'bake jama 'ba ya 'ba Bɔko'ba ti ndō tiye le'jete rōmōyī 'dɔ ɔdɔ kada kēnyē mo nima kōmō 'deni dayi 'dɔ kogbake rōye timo kinza kirinake ra di zinnī bɔ ya 'be mo naga nima tine di pōtō mo pele kɔrɔke ŋburu kitigo.

14 Udōduke lende kodɔrɔ 'ba Bɔko'ba 'bōmbō ye rɔ gasi. Olɔke lende laka 'ba Bɔko'ba rōye 'dɔ kitata kpa dɔŋgo'do ye di zi kɔmo 'ba bɔ ya.

15 Usuke laja laka 'ba lende kēyī 'ba Bɔko'ba rɔ wari ndiye togbɔ rōye timo.

16 Ombike ti'di dɔ gɔ lende 'ba Kurīsītō nduwē tiye rɔ makēti tikēti kpa pa'do 'ba kɔmo 'ba Satani timo yaga di rōye.

17 Akɔmɔ abo 'ba Bɔko'ba nime bo kɔ'dɔ zize di mī tōlē ne na 'dɔ kinda'bake teyi titata dɔye timo. Lende 'ba Bɔko'ba ame Nyī Kɔtɔ

Laka kuwöwö 'deni ne na 'do kog-bake ro mbele ziye.

¹⁸ Tine mi ya nime ö'böke ti mötu. Ititike bo Boko'ba go bo kokonyi ye. Mi wa pili ogboke roye ti mötu kozo ma Nyi Koto Laka ki'di ziye. Umötuke gbi nduwë go bilaka 'ba Boko'ba ga.

¹⁹ Kina umötuke gbi goma 'do bo ki'di lende kikali zo do kada 'ba lende ma komo 'do miya laja laka abo ro do kitewu zi ya ame ga molo kikali de ne.

²⁰ Ma pele ti zingiri nime ndo mi maboso bine ma gba tuwöwö laja laka nime. Kina umötuke gomo 'do Boko'ba ki'di ma tiya laja abo nime ro do kitewu kozo ma bo ko'doko zo.

Akumötö

²¹ Tukiko, löndö ma do'ö kulöwö bo kinda'ba ndobo 'ba Kurisitö laka nime ti kiya go a ma ko'do roni zo pili 'jaa ziye 'do kikalike gbi medii tondo.

²² Medii moja bo 'do tari ti lende ma 'beze bine pili tiyetti mo ziye yayi go doki'di ye keyi.

²³ Ee, Boko'ba 'bu ti Yesu Kurisitö nere ze ki'di ye kpe löndö ama ga yayi ne koböke ti'di doye go lende abo ti ako'ö ti mi keyi.

²⁴ Lende keyi 'ba Boko'ba kedii tinni lijë ame ga pili ti ako'ö ma nburunburu 'ba Yesu Kurisitö nere ze ne.

Akugu 'Ba Pōlo Zi Kanisa Ma PĪLĪPŌYĪ

Mōtu 'Ba Pōlo

¹ Ma Pōlo mugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga pili mī Pīlipōyī ame kpe 'deni rō akoto ti Yēsu Kurīsītō ne. Mugu ziye ti ya ma löbu 'be ga pili, kpaki ti ya ame ga rō bō ndōbō mī kanisa ne. Ze ti Timatiyo lēpī ma bō ndōbō 'ba n̄ere ze Yēsu Kurīsītō dumötō ye pili.

² Yēyī ti lende kēyī 'ba Boko'ba 'bu ze ti 'ba n̄ere ze Yēsu Kurīsītō koloma tiye.

³ Mī kada pili ma momeri gō lende 'be mo'dō yēē'dī zi bo Boko'ba bō kōngō gōma.

⁴ Mī mōtu ko'dō ma gōye pili ma rō lōṅ,

⁵ rōmōyī ēddike nduwē tokonyi ndōbō 'ba tuwōwō laja laka 'ba Boko'ba kōtō tō kisasi mōlo di mī kada ma tōnē ki'dike dōye gō lende 'ba Yēsu n̄bō kōmō mī kada nime tōne.

⁶ Mikali 'deni Boko'ba isaki to'dō lende laka abo 'deni miye, kina bo ti kō'bō gbī nduwē to'dō mo tara n̄bō kōmō mī kada 'ba tileki 'ba Yēsu Kurīsītō kako dōlīṅ nime bine.

⁷ Kpe na rō ya ma kīyēyī dōkī'dī ma kulōwō kina ma laka mo na 'deni zō 'dō miya lende te gō kō'du 'be pili. Tine pele ko'ja mēdī mī maboso bine ala ma tōnē kota ma gba mēdī rō tiyētī lende 'ba laja laka 'ba Boko'ba zi bilaka 'dō ki'di dōnnī gōmo ti mī kēddī ne, odo'bōke rōye gbī tō to'dō ndōbō nime Boko'ba ki'di zize to'dō mo ti mī kēyī abo ne.

⁸ Boko'ba ikali mēdī miya lende ma kodōrō ame miya te mō'ō ye pili gbī kōzō ma Yēsu Kurīsītō kō'ō ze ne tara.

⁹ Mī mōtu ma gōye mititi bo Boko'ba ki'di ye kotoke to'ō rōye rō dō kiteli kikalike bo gbī ti kori 'ba lende abo.

¹⁰ Ame na ti ki'di ye tikali toza wa ma laka 'ba Boko'ba. Kina odo Yēsu Kurīsītō kēdī kileki 'deni kako dōlīṅ nime bine tine, ti kēddike 'deni n̄gī lipo kinza wali 'ba lende kēnyē

¹¹ rōmōyī bo i'di ye 'deni n̄ge tō'bō to'dō wa ma laka. Kina ti ko'dō yēē'dī 'deni n̄gī zi bo Boko'ba kilēlu bo gō kō'du mo.

Loma Ti Kurīsītō, Mī Didī Gbī Mī Tōlē

¹² Löndō ma ga, mo'dōkō gbī ziye tikali mo gomō nime mēdī yīmo bine ne i'di bilaka ma konzi 'deni le'jete kuwō laja laka 'ba Boko'ba.

¹³ Bō kanya ame ga pili kēdī koda līṅ 'ba bō dōlīṅ ma löbu bine kpaki ti ya mōto mo ga uwō 'deni oboso ma bine dōmōyī Kurīsītō.

¹⁴ Bilaka 'ba kanisa ma konzi o'ja kōnyī abo 'ba n̄ere Yēsu 'deni di rōma ma mēdī mī maboso, kina gō kō'du mo lījē ikali 'deni n̄gī bo ti kokōnyī lījē gbī. Kina me lījē kēdī 'deni rō tiya lende abo le'jete rō dō n̄gōlō kinza tikere.

¹⁵ Ya mōto ga ombi dōkī'dī nni rōma ko'ji ma kina ma lījē kēdī rō tiyētī lende 'ba Kurīsītō. Tine ya mōto ga ēdī kiya 'bēnnī n̄gī kōdō di mī zana 'ba lende laka.

¹⁶ Lījē o'ō ma, na me lījē ikali ndōbō ma Boko'ba ki'di zō na rō tiyētī laja laka abo.

¹⁷ Ya ma laki naga nima o'dōkō to'dō rōnnī mbiri löbu kebe ma. Gō kō'du mo na lījē iya lende 'ba Kurīsītō dē dō mī kōtō. Lījē o'dōkō ti'di gomō mōto dōma di mī maboso bine.

¹⁸ Ne pele o'dō o'tō dē zō. Ame ya ma kēdī ko'dō 'bēnnī dō mī kōtō naga kpaki ti ma kēdī ko'dō 'bēnnī dō mī riyō naga kēdī 'deni rō tuwōwō lende 'ba Kurīsītō ne, ma 'deni n̄gī ti mī kēyī.

Kina ti mō'bō nduwē ti mī kēyī tara

¹⁹ rōmōyī mikali ēddike tititi Boko'ba gōma tokonyi ma. Tine Yēsu Kurīsītō ti ki'di Nyī Kōtō Laka

abo ngi konḡo ḡoma 'do wa pili ko'do rōnni laka zō.

²⁰ Kina mi'di dōma 'deni ngi ti dōki'di koto ḡomo Boko'ba inza kola ma kodō rō kaya rōma, tine bo ti ki'di ma mēdi rō dō kitēwu kōzo ma dōḡba, kina gbī 'dō odo mēdi pele gba ti kōmo ma te ala odo mōlē pele, lēbi ma ti ki'di bilaka ngi kubī ḡo Kurīsītō.

²¹ Ne ma 'bama ame ma pele gba ti kōmo ma ne mēdi koto ti Kurīsītō. Kina odo mōlē 'deni yayi tine ti mēdi ngi ti bo rō dō kiteli.

²² Ne odo moloma gba ti kōmo ma ti mo'do ndobo ngi zi Kurīsītō rō dō kiteli, tine ḡo kō'du mo na mikali dē ma yala na 'dō mo'doko, 'dō toloma gba ala 'dō tolē.

²³ Wa riyō naga nime ēdi gba kilaka ma. Ne ma mo'doko mo na 'dō tolē ḡo mari toloma ti Kurīsītō, rōmōyi ama na rō ma laka zō.

²⁴ Ne 'dō toloma gba bine ēdi gbī rō ma laka rōmōyi ḡo mokonyi ye.

²⁵ Ame na rō dō kiteli ḡo kō'du mo mikali mēdi moloma gba titi ti kōmo ma. Ti mō'bō nduwē tokonyi ye 'dō ki'dike dōye ḡo lende 'ba Boko'ba rō dō kiteli kina gbī ti lōḡo ḡo kō'du mo.

²⁶ Kina odo mileki 'deni ziye yayi ti kubike ḡo Yēsu Kurīsītō 'deni ngi ḡo ame ma gba tiye ne.

²⁷ Tine ma rō dō kiteli mo na me mēdi miya ziye, o'doke nge rō lende laka mi loma 'be ga pili rōmōyi kpe 'deni rō 'ba laja laka 'ba Kurīsītō. Ne kina me odo mako pele tonḡo ye ala muwō pele nge rō lēbi 'be di bi kōwo mo'doko tikali mo ma kēddike nduwē ti mi kēddi gbī ti mi koto 'dō kogboke rōye laka tō'bō to'do lende 'ba laja laka 'ba Kurīsītō kinza toga kpeye ḡomo.

²⁸ Odo kiya te kereke dē kpe di zi bo kēdi ki'di mugu nni rōye naga nima ti kēdi ngi rō akileme zinni ma Boko'ba kēdi ku'du lijē mi pa'do 'ba Gehena, tine bo ti kōmo ye di mi tolē.

²⁹ Ti kēdi ngi tara rōmōyi mi kēyi abo 'ba Boko'ba ame ki'di ye ki'dike

dōye 'deni ḡo lende 'ba Kurīsītō ne i'di ye 'deni gbī tombi ḡomo mo.

³⁰ Kina me kēddi kopike rōye 'deni nduwē tombi ḡomo ame ga bilaka kēdi rō todo mo rōye 'deni gbī kōzo ma tōnē ko'jake lijē koloma rō to'do mo zō ne. Kina me uwōke 'deni gbī ma lijē kēdi gba rō to'do mo zō tara.

2

Rō Löbu 'Ba Kurīsītō

¹ Ze ma ze tiye ame 'deni rō 'ba Kurīsītō ne, ḡo docoke mi kēddi dē kpe nati rō ḡo rōze? Tara ne ze kinza ako'cō tiyēyi dōki'di lēpi ze ga ya? Dinzake rō akoto ti Nyi Koto Laka tomeri kō'du 'ba lēpi ze ga ya?

² Ne odo kēdi 'deni tara, kina me miya ziye, olomake pili ti meri koto 'dō ki'dike ma rō lōḡo rō dō kiteli. O'oke rōye pili rō ḡo rōye kinza kōmo geli yimo. Kina 'dō ki'dike dō lende kuti 'be kēdi kinza dō kudu teyi.

³ Tine kinza kebeke dē to'do wa ame ga 'dō to'do rōye timo rō wa löbu gbī ti rō kubötō. Ilekike rōye bēri, omerike lende 'ba lēpi ye ga na laka kebe 'beye.

⁴ Ni mōto kinza kō'bō dē nge tokonyi ḡbagba yi, tine gbī nduwē ziyi tokonyi ya mōto ga.

⁵ I'dike meri 'be kēdi kōzo 'ba Yēsu Kurīsītō.

⁶ Bo o'bō nduwē gbī kōzo Boko'ba, tine bo omeri inza rō ma laka zi bo 'dō tōnyō ḡo löbu dō kiteli nima tēdi rō ma koriya ti Boko'ba.

⁷ ḡo kō'du mo na me bo kola löbu dō kiteli nima bo kileki rō bo bēri kōzo bo laja zi bilaka. Oyō bo 'deni rō bilaka lesi, bo koloma dōyayi bine kōzo bilaka ma sari.

⁸ Bo ileki rō bo bēri tuwō dō Boko'ba mi wa pili pele di mi tolē. Bo i'di rō bo zi bilaka kutōti bo dō ngēri kupō bo.

⁹ ḡo kō'du 'ba dō kuwō na Boko'ba kogba bo 'deni mitoro ki'di bo rō löbu 'ba dō wa pili,

¹⁰ 'dō ya ma mitoro pili ti ma mi dōyayi nime kpaki ti ya ma 'deni bicī yayi bēri naga koro bo

11 gbī ti tilēlu bo, kiya te, “Yēsu Kurīsītō na rō ɲere.” Kina akilēlu ti kēdī ɲgī zi Boko'ba 'bu gō kō'du mo.

Bi Kɔɔ Mī Dɔliɲɔ

12 Kina ti kpe ame ga mō'ɔ ye ne, kɔɔ ame kō'bōke 'deni tuwō dō Boko'ba kō'ja mēdī tiye yayi ne, kina me ma 'deni rō ma kɔwɔ uwōke dō bo gbī rō dō kiteli. Oroke bo ti tikere, kodoke rɔye gō ndɔbɔ nime rōmōyi kpe na bo kōmɔ 'deni di mī tōlē.

13 Bo na ki'di ye to'dɔkɔ kō'du abo bo ki'di tigɔ ziye to'dɔ mo.

14 Ne kinza kō'doke wa mōtɔ dē ti rō konɓoro ala gbī ti kpa kuri.

15 Kina ya ma laki pili ti konɓo ɲgī wa ma kēnyē mōtɔ inza mī loma 'be rōmōyi ēddike 'deni kinza lende kēnyē kɔɔ kole 'ba Boko'ba mī lōngō bɔ lende kēnyē ma kilagi bo naga nima. Kina ti kēddike ɲgī zīnnī kɔɔ kēlu ame kēdī kiyɔɔ bi mī mandōlu ne tara,

16 rōmōyi ozake lende 'ba Boko'ba ame rō kori 'ba dīdī ne 'deni zīnnī. Ɔdɔ kō'bōke nduwē to'dɔ mo te, mī tileki 'ba Kurīsītō kako doliɲɔ nime bine ti mēdī ɲgī ti mī kēyi, rōmōyi monɓo 'deni ndɔbɔ nime mopi rōma to'dɔ mo mī lōngō ye ne ilikō dē rō yawa.

17-18 Kina me mōtɔga bilaka ti kupō ma girī nime. Ne ɔdɔ kēdī pele tara yayi ti mēdī rō lɔɲɔ gō kō'du mo. Kina kpe gbī 'dɔ kēddike rō lɔɲɔ gō kō'du mo, rōmōyi ti mēdī ɲgī kɔɔ roma ame kumu zi Boko'ba, kina ti'di dɔye gō lende abo ti kēdī gbī rō akumu zi bo. Kina ti mozoli rōma kɔɔ ti akumu ma 'beye nima. Gō kō'du mo olomake ti, ti mī kēyi kɔɔ tō.

Akiteri 'Ba Pɔlo

19 Ɔdɔ ɲere Yēsu kō'dɔkɔ zō mōmeri toja Timatiyo kari ziye girī naga nime, 'dɔ bo kileki ti lēbī 'be zō gō dɔma kitēwu yaga.

20 Bo na mēdī moja kari ziye rōmōyi bɔtɔ mōtɔ ma bine komeri kō'du 'be ɲgī rō mbēmbē kɔɔ 'bama te ne inza du te ɲge rō bo.

21 Kō'du 'ba tokɔnyi gbagba lijē ga na ɲge kō'ɔ rōnnī, lijē onyɔ a mōtɔ rō lende 'ba Yēsu Kurīsītō dē.

22 Kina me ikalike gbī Timatiyo na kileme rō bo 'deni rō bilaka ma laka, kō'dɔ ndɔbɔ 'ba tuwōwō laja laka 'ba Boko'ba nime kɔɔ tō kɔɔ kole ni ma ti 'bu nī tara.

23 Ɔdɔ mikali wa ma kēdī kō'dɔkɔ to'dɔ rōnnī zō 'deni, mōmeri 'dɔ toja bo welo kari ziye yayi.

24 Kina ɔdɔ ɲere Yēsu kō'dɔkɔ zō, miteri 'dɔ tari gbī ti gbagba ma welo ziye yayi.

25 Mōmeri bine ma laka mo na 'dɔ moja bɔ lōndō ze Epapodito kari ziye girī nime. Bo na rō bo ame kō'dɔ ndɔbɔ 'ba Boko'ba nime kɔɔ tō kɔɔ bɔ kanya riyō ma kitaka rōnnī kpa ya tara. Kpe na tōnē kojake bo, na me bo okɔnyi ma 'deni

26 bo o'dɔkɔ 'dɔ tileki ziye yayi. Dōki'di bo rō ma kombi gō kō'du 'be rōmōyi lēbī mo ari ziye yayi tēgē rōkɔ'ɔ o'dɔ bo sowa.

27 Rō ma laka rōkɔ'ɔ o'dɔ bo ɲgosi 'deni 'dɔ tōlē. Ne Boko'ba o'dɔ mī kēyi 'deni rō bo gbī rōma kōmɔ bo, kinza mēdī ra kulōwō rō meri.

28 Gō kō'du mo na me mō'dɔkɔ toja bo kari girī nime ziye 'dɔ to'ja kinē bo 'bōwu ki'di ye kēddike ti mī kēyi. Kina ti ki'di ma 'jaa moloma kinza tēdī rō meri.

29 Tine ɔdɔ bo kōmō ziye yayi olomake rō lɔɲɔ ti bo, o'doke bo laka rō 'ba ɲere Yēsu. Ma laka mo na 'dɔ koroke bilaka ma kɔɔ bo tara

30 rōmōyi bo pa ɲgosi 'dɔ tōlē mī ndɔbɔ 'ba Kurīsītō nime. Bo ilaɲa gō dīdī bo ti'di kɔnyi ame kō'bōke dē ti'di mo ne zō.

3

Ti'di Dɔ Gō Laja Laka Na Rō Dɔ Kiteli

1 Lōndō ma ga, olomake ti mī kēyi rōmōyi kpe 'ba ɲere Yēsu ga na. Ne 'bama 'dɔ tileki tugu a mōtɔ ame mugu 'deni dɔgba ziye bine ne embe dē zō, kina ti kokɔnyi ye ɲgī.

2 Kina me mēdī miya ziye i'dike kōmɔye kandi laka di zi bī naga nima. Ya bɔ lende kēnyē naga

nima kēdī kōnyō ti dōlētī 'bēnnī 'ba akilele tō nima rō yawa.

³ Lijē 'bēnnī nima inza du kōtō te rō 'ba Boko'ba, ze ame dumōtu bo ti tigo 'ba Nyī Kōtō Laka dubī gō ako'dō 'ba Yēsu Kurīsītō ne ze na nge rō 'ba bo ga. Kina dikali 'deni rō ma laka lende 'ba bilaka lesi na dē ti ki'di ze rō 'ba Boko'ba.

⁴ Ne ɔdɔ kiya te dōlētī na pele kēdī ki'di wa rō 'ba Boko'ba, ti kēdī gbī rō ma laka zō, ti ki'di ma gbī mēdī rō 'ba Boko'ba rō dɔ kiteli di dɔ ya ma laki pili.

⁵ Ilele ma molo mī tō'dō dɔ modɔmota di pōtō ma kōyō ma. Ma rō Yisarele di mī kupō Benyimona, kupō ze na molo rō Yudayi kako di zi 'bu ze lōbu ga. Ma rō Parosi, bo kōnyō toro kō'du ki'di 'ba bilaka ze ga.

⁶ Moworo tōnē bine kulōwō todɔ gomɔ rō bilaka 'ba kanisa. Bōtɔ mōtɔ ame ngī gō kiya te mola wa ma kōtɔ mōtɔ kinza toro mo di mī kō'du ki'di 'dɔ tēdī rō ma laka kōmɔ Boko'ba ne inza du te.

⁷ Ne wa ma molo naga nima pili kōzɔ mōri kō'dɔ ni ne, mōngɔ 'deni ngī le'jete kōzɔ wa ma yawa gō wa ame Kurīsītō kō'dɔ ne.

⁸ Rō ma laka mōngɔ dōlētī ni 'deni ngī pili kōzɔ wa ma yawa rōmōyī tikali Yēsu Kurīsītō rō nere ma na mbiri rō dɔ kiteli. Mola gō wa naga nima 'deni pili gō wa ma bo kō'dɔ zō. Mōngɔ lijē pili 'deni ngī kōzɔ yōri tara

⁹ 'dɔ mēdī rō akōtɔ ti Kurīsītō gō ndɔbɔ abo ki'di ma rō ma laka kōmɔ Boko'ba. Mi'di dōma 'deni gō lende 'ba Kurīsītō gō kō'du mo na Boko'ba kō'dɔ ma 'deni rō ma laka kōmɔ bo. Ne tine inza gō ako'dɔ laka ma 'ba toro kō'du ki'di abo. Boko'ba i'di ma 'deni mēdī rō ma laka kōmɔ bo rōmōyī mi'di dōma gō lende 'ba Kurīsītō.

¹⁰ Wa ma mo'dɔkɔ na nge rō tikali Kurīsītō. Bo na kōdɔ 'deni di mī tōlē, gō kō'du mo mo'dɔkɔ 'dɔ tēdī ti tigo abo kina gbī kōzɔ 'ba bo tara tombi gomɔ ti tōlē.

¹¹ Kina Boko'ba ti koja ma ngī yaga di mī tōlē.

Riŋa Rɔ Ma Kodɔrɔ

¹² Tine minza tūyēni mo girī nime te mikali Kurīsītō 'deni lipo mī kōtɔ, kina minza gbī rō tiya mo te Boko'ba i'di ma 'deni mī kōtɔ kinza a ma kēnyē yimō. Mēdī gba rō togbo rōma 'dɔ tikali Kurīsītō ngī lipo mī kōtɔ, rōmōyī gō kō'du mo na me Yēsu Kurīsītō koza ma rō 'ba bo.

¹³ Lōndō ma ga, rō ma laka mikali Kurīsītō dē ngī gba lipo mī kōtɔ. Mēdī gba mī riŋa dōlī kōzɔ bilaka ame di mī riŋa dōlī abo kō'ba nalo 'ba wa ma bo kiteli 'deni naga dē ne tara.

¹⁴ Tine mi'di rōma 'deni tiriŋa rō ma kodɔrɔ tari tōmō bi 'ba tote mo 'dɔ mo'ja kpa kōzī. Mo'dɔ 'deni tara 'dɔ mo'ja kpa kōzī ame Boko'ba koja Yēsu tīdēki ma dōmōyī mo ne, kina rō loma ti bo mītɔrɔ.

¹⁵ Ya ma kōmɔ kōpɔ mī kō'du 'ba Boko'ba naga ti kutī gbī gō lende ma nime. Ne ɔdɔ kutike dē pele gomɔ Boko'ba ti kileme 'jaa ziye 'dɔ tikali mo laka.

¹⁶ Ma dɔ kiteli mo wa ame ga Boko'ba kileme 'deni zize pili rō kōtɔkōtɔ tō'dɔ mo ne, na gō dō'dɔke nduwē darike timo.

¹⁷ Lōndō ma ga, ɔ'bōke nduwē toloma kōzɔ 'bama kina i'dike kōmōye gō ya naga nima mī lōngō ye yayi kēdī koloma kōzɔ ma tōnē kō'jake ze doloma ne tara.

¹⁸ Ya mōtɔ ga ēdī 'deni ame loma 'bēnnī ga kileme lijē rō bo ndo'ji 'ba lende 'ba tōlē 'ba Kurīsītō nime. Kina miya 'deni tōnē molo bine ziye 'dɔ ki'dike kōmōye kandi laka di zīnnī. Kina me mēdī mileki 'deni gbī miya ziye rō kōmɔ tɔlɔ.

¹⁹ Ya naga nima nburunburu 'bēnnī na mī Gehena, rōmōyī wa ma lijē koro na nge rō ako'dɔkɔ 'ba yida rōnnī ga, kina lijē ngī rō dɔ kombi gō wa ame ga dēne gō lijē ki'di lende mo ra kaya rōnnī ne. Meri 'ba wa 'ba doliŋɔ nime na lijē ki'di ngī nge kō'bō dōnnī.

²⁰ Ne ze 'beze ma ze tiye nime gɔ bi 'beze na rɔ dɔyayi 'ba mītorɔ. Kina me dēdī 'deni rɔ toda dɔ tileki 'ba nɛre ze Yēsu Kurīsītō di yōyī tɔmɔ ze yaga di mī tōlē.

²¹ Kina ti tigɔ mbēmbē abo kuyī yida rɔ 'ba dɔyayi ma 'beze nime 'deni ngī gɔ kēdī kɔzɔ ma kele kōbō 'ba bo 'ba mītorɔ nima tara, rōmōyī tigɔ nima i'di wa pili 'deni kuwō dɔ bo.

4

¹ Kpe lōndō ma ga ame mɔ'ɔ ye kulōwō ne, lende 'be ɔ'ɔ rɔma sowa rōmōyī kpe na 'deni ki'di ma rɔ lɔŋɔ, kina kpe na gbī rɔ akileme laka 'ba laja ma zi Boko'ba. Gɔ kō'du mo na miya ziye 'dɔ tō'bō tuwō dɔ lende nime ti tigɔ 'ba nɛre Yēsu.

Tocɔ To'dɔ Lende Laka

² Kpe Ewodiya ni ti Sundukē, mocɔ ziye tuti dɔ lende rɔ gɔ rɔye kɔzɔ ame nɛre Yēsu ko'dɔ ye 'deni rɔ lēmī ne.

³ Tine nī ame ko'dɔ ndɔbɔ nime rɔ ma laka tō ne, milende ziyī 'dɔ kokɔnyi 'ja naga nime 'dē tuti dɔ lende rɔ gɔ rōnnī, rōmōyī lījē na kogbɔ rōnnī 'deni laka tiya laja laka 'ba Boko'ba kɔtɔ tō gbī ti Kilemeneti ni ti ya mɔtɔ ga, Boko'ba ugu mōyī lījē 'deni pili mī buku abo ame bo kugu mōyī ya ma ti didī ma nɛburunɛburu naga 'deni yīmo ne.

⁴ Kpe pili 'dɔ kō'bōke nduwē rɔ lɔŋɔ rōmōyī kpe 'deni rɔ 'ba nɛre Yēsu. Kina me mēdī mileki gbī mose ziye, ɔ'bōke rɔ lɔŋɔ.

⁵ I'dike 'dɔ bilaka kikali ako'dɔ 'be ga ēdī pili rɔ ma laka rōmōyī tako 'ba nɛre Yēsu ɔwɔ dē kpe.

⁶ Kinza kolomake dē ti kɔmɔ kilē'di gɔ wa mɔtɔ. Ne ɔdɔ kiya te kēddike ti gomɔ umōtuke Boko'ba ko'dɔke yēē'di zi bo kiyētike gɔ wa ame ga pili ko'dɔkɔke ne zi bo.

⁷ Kina bo ti kiyēyī dōki'di ye 'deni ngī rōmōyī kpe 'ba Yēsu Kurīsītō ga na. Mī kēyī abo ame rɔ dɔ kiteli kebe wa pili ne ti kitata ye kinza kɔmɔ kilē'di ti tikere konɛnɛbe ye ra.

⁸ Ma rɔ nɛburunɛburu mo na me miya ziye lōndō ma ga, ɔ'bōke nɛre tomeri lende laka ame bilaka pili kēdī kubī gɔmo ne. Meri 'ba lende laka ame kinza wa mɔtɔ ma yawa yīmo ne na 'dɔ kēddike timo, ti lende ma kele kinza wa mɔtɔ ma kēnyē yīmo ti wa ame ga 'dɔ kokɔnyi bilaka kinza wa mɔtɔ ma kirasi mo ne.

⁹ Kina ɔ'dɔke wa tōnē ga ko'jake moloma rɔ to'dɔ mo kuwōke gbī moloma rɔ tiya kō'du mo ne. Wa naga nime na ɔdɔ ko'dɔke 'deni Boko'ba ti kiyēyī dōki'di ye ngī bo kō'bō tiye.

Yēē Ma

¹⁰ Ma ti mī kēyī rɔ mbēmbē mileki yēē'di mo zi nɛre Yēsu rōmōyī ilenoke kpa kɔri 'ba akɔ'ɔ 'be ma gɔma 'deni 'bōwu teyi di pōtō ame tōnē gɔmo kigabi 'deni sowa ne. Mikali ngī rɔ ma laka ēddike tomeri ma, tine kɔri na kinza ziye 'dɔ kilemeke zō.

¹¹ Minza miya nime gɔ leri 'ba rɔma. Toloma nɛre gɔ wa ame ga 'dɔ ko'dɔ rōnnī zō ne ikali rɔma 'deni.

¹² Mandi 'deni mī loma 'ba tēdī rɔ leri gbī ti ame ti wa rɔ ma konya ne. Miyandi rɔma 'deni mɔlo laka ti 'jɔ 'ba lende 'ba 'dɔ toloma liya di mī gɔ bi ame ga pili mēdī teyi ne. Tēdī ti akonyo rɔ ma konya ala pele ngī rɔ 'bō kpaki rɔ ma koriya zō. Kina gbī ma 'dɔ tēdī ti wa rɔ ma konzi ala rɔ leri kpaki rɔ ma koriya zō.

¹³ Kurīsītō i'di tigɔ 'deni zō ta'da wa naga nime timo.

¹⁴ Ne kpe gbī ɔ'dɔke 'deni laka ame kokɔnyike ma di mī gomɔ nime ne.

¹⁵ Kpe lōndō ma ga ame mī Pīlipōyī, ikalike 'deni tōnē mari dɔgba tiya laja laka 'ba Boko'ba ziye ne kpe na nɛre kɔtɔ kokɔnyike ma. Mī tēnyī ma di Makedoniya bilaka 'ba kanisa ma laki okɔnyi ma dē ti wa ma kɔzɔ girīsī, tine kpe na nɛre ki'dike zō.

¹⁶ Pele tōnē ko'ja mēdī Tesalonika ojake wa ame ga mēdī rɔ leri mo ne gbī zō mī konzi.

17 Minza miya nime gɔ ma mo'doko kpa kōzi 'be, tine miya tara rōmōyi mo'doko 'dɔ Boko'ba kileki gɔ bi mo ziye rɔ yēyi ma laka.

18 Wa ame ga pili kojake ne ömō 'deni zō ki'di ma 'deni rɔ bɔ wa. Epaodito i'di 'deni zō minza kpe rɔ leri. Lijē 'deni kɔzɔ akumu ame koŋma zi Boko'ba 'dɔ tato kele mo kiyēyi mi bo ne.

19 Bo Boko'ba ma na rɔ bɔ wa ma dɔ kiteli. Bo ti ki'di Yēsu Kurisitō 'deni ŋgi koja gɔ wa ame ga pili kēddike rɔ leri mo ne ziye.

20 Akilēlu kēdi zi bo 'bu ze nduwē rɔ ŋburunburu. Amini.

Akumötö

21 I'dike mötö ma zi ya ame ga pili rɔ 'ba Yēsu Kurisitō ne. Löndö ame ga tö bine ne umötö ye pili laka.

22 Bilaka 'ba Boko'ba ma bine pili, ma kulöwö mo ya ma liŋɔ 'ba bɔ doliŋɔ ma löbu umötö ye pili.

23 Lende kēyi 'ba ŋere Yēsu Kurisitō koloma tiye.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma KOLOSE

1 Ma Pɔlo mo ame Boko'ba kigeli ma 'deni gɔ ako'doko abo rɔ bɔ laja 'ba Yɛsu Kurisitɔ ne, ze ti lɔndɔ ze Timatiyo na me

2 dɛdi dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga mi Kolose ne, kpe ame ga 'deni rɔ lɔndɔ ma ki'di dɔnni gɔ lende 'ba Kurisitɔ ne. Yɛyi ti lende kɛyi 'ba Boko'ba 'bu ze koloma kɔtɔ tiye.

Mɔtu Ti Yɛɛ'di

3 Dɛdi nduwɛ dileki yɛɛ'di kembe zi bo Boko'ba 'bu 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze mi mɔtu ko'do ze gɔye.

4 Rɔmɔyi duwɔ lende mo 'deni ma ki'dike dɔye gɔ kɔ'du 'ba Yɛsu Kurisitɔ, kɔ'oke bilaka 'ba Boko'ba pili

5 mi kɔmɔ ki'di gɔ yɛyi nime kikeki 'deni dɔmɔyi ye mitorɔ ne. Lende mo ga na kuwɔke 'deni tɔnɛ mi kada ma gogo laja laka 'ba Boko'ba mo kɔmɔ ziye.

6 Laja laka ɛdi kita'ba 'deni ngi kana kote mi dɔliɔ kɔzɔ ma kɛdi kana gbɛ mi lɔngɔ ye yayi kisasi molo di mi kada mo tɔnɛ dɔgba kuwɔke teyi kikalike gɔ yɛyi 'ba Boko'ba laka ne.

7 Epapora bɔ laja lɛpi ze ma dɔ'ɔ kulɔwɔ ne na kiyandi ye timo. Bo inda'ba laja 'ba Kurisitɔ 'deni dɔ mi kɔtɔ bo kiyandi ye.

8 Ako'ɔ nima Nyi Kɔtɔ Laka ki'di ziye ne bo na kiya gɔmo zize.

9 Gɔ kɔ'du mo na me dɛdi dumɔtu 'deni nduwɛ gɔye molo tɔnɛ duwɔ lende 'be ne. Dititi bo Boko'ba kodo akikali 'ba ako'doko abo lɔ miye kɛddike ti akikali pili mi Nyi Kɔtɔ Laka.

10 Kina 'dɔ loma 'be kɛdi ko laka rɔ 'ba bilaka abo 'ba nɛre Boko'ba kɔ'bo tɛyɛyi doki'di bo, lende ko'do 'be ga pili kɛdi rɔ ma laka ti akikali mo nduwɛ rɔ dɔ kiteli.

11 Dumɔtu bo Boko'ba tigo lɔbu dɔ kiteli abo kogbɔ ye tɔ kpe kitigo, kombike gomo ti doki'di kɛddi ti lɔɔ,

12 kilekike yɛɛ'di zi bo rɔmɔyi bo ilɛno ye 'deni tinda'ba wa tɔnɛ ga kikeki zi bilaka abo ga mi nɛre lɔbu abo 'ba bi kɔpɔ ne.

13 Bo na kɔmɔ ze 'deni kolo ze di mi tigo 'ba nɛre 'ba bi kɔlu ko'de ze mi nɛre lɔbu 'ba kole abo nime bo kɔ'ɔ kulɔwɔ ne.

14 Ti bo kole mo na me kutɛ gɔze 'deni kola ze gɔ lende kɛnyɛ ze ga.

Yɛsu Na Rɔ Kinɛ Boko'ba

15 Kinɛ Boko'ba bɔtɔ o'ja dɛ, tine kole abo na rɔ kinɛ bo mo ame kileme 'deni zize. Bo na rɔ kole dɔndende 'ba Boko'ba rɔ bɔ dɔ wa pili.

16 Rɔmɔyi ti bo na me wa pili 'ba mitorɔ ni ti dɔyayi ko'ba rɔnni, ma ko'ja kinɛ mo kpaki ti ma kinza ko'ja kinɛ mo dɛ naga, pili rɔ gɔ malayika ni ti wa ma ti kɔzi kakpa ti tigo naga. Ti bo na me wa pili ko'ba rɔnni 'deni toro bo.

17 Gba kinza wa naga nime ko'ba rɔnni dɛ bo ɛdi 'deni molo yayi. Ti bo na me wa naga nime pili kɛdi mi gɔ bi mo ga ne.

18 Kɔzɔ ame dɔ na dɔ yida rɔ ne tara, bo na rɔ dɔ kanisa. Bo na rɔ tisaki mo, bo na rɔ dɔndende 'ba tɔdɔ di mi tɔlɛ 'dɔ bo na kɛdi rɔ lɔbu dɔ kiteli dɔ wa pili.

19 Gɔ akiteri abo 'ba Boko'ba na ma bo koweli kole abo nime kolo kinɛ bo pili teyi.

20 Ti bo kole na me Boko'ba ko'de wa pili 'ba mi dɔyayi ni ti mitorɔ 'deni kinda'ba minni kɔtɔ ti bo gɔ lende 'ba roma kole abo nime kulɔwu bine dɔ ngɛri ne.

21 Ne ma 'beye, tɔnɛ pa bine kpe rɔ ma kɔwɔ di rɔ Boko'ba rɔ bɔ ya abo ga. Meri 'be ti lende ko'do 'be ga pili rɔ ma kɛnyɛ.

22 Ne pele tara bo ɛnyi ko'de ye 'deni tinda'ba miye kɔtɔ ti bo ti tɔlɛ 'ba kole abo ame yida rɔmo kɔlɛ bine ne. Bo o'de ye 'deni gɔ kɛddike

zi bo koto laka kinza a ma kënyë moto koma bo.

²³ Tine ziye ti tö'bö mi kori 'ba ti'di do go lende abo, kinza kebe kuyike kpeye de kpe 'böwu yaga di ro yeyi mo tonë keddike ti koma ki'di gomo mi kada ma laja laka 'ba Boko'ba komo ziye ne. Laja laka uwowo roni 'deni kote mi doyayi, ame ma Polo gbi ro bo laja mo ne.

Polo Bo Laja

²⁴ Kina me le'jete ma ngi ro lonjo go gomo nime medii mombi go lende 'be ne. Ti mo'do ngi ndo mote koso gomo 'ba Kurisitö ma kileke gba nime mi yida roma go kö'du 'ba yida ro bo ame ro kanisa ne.

²⁵ Ma 'deni ro bo laja 'ba kanisa. Boko'ba na ki'di ma 'deni kpamo 'do tuwowa laja laka abo pili ziye.

²⁶ Mi kada 'ba 'bu ze löbu tonë ga pa bine laja laka nime oloma 'deni ro ma kusu. Tine ma le'jete ileme 'deni yaga zi bilaka abo ga.

²⁷ Ako'doko abo 'ba Boko'ba na 'do lijë kikali 'jo 'ba lende kusu abo tonë ame yeyi ma löbu kedii zi ma kinza kikali bo molo naga. Omba lende ma kusu mo tonë na me, Kurisitö edii 'deni miye. Kina ti keddike ngi ti koma ki'di go löbu abo mo tonë.

²⁸ Lende 'ba Kurisitö na me dedii duwowa zi bilaka pili. Di'di koma kandi mo 'deni diyandi wa 'doyi ti akikali mo ga 'do ko'de yi moto komoyi koro yaga ro akoto ti Kurisitö koma Boko'ba.

²⁹ Go 'do to'do mo na me medii mulö doma mogbo roma ti tigo ame pili Kurisitö ki'di zo mi ndobo abo nime ne.

2

¹ Mo'doko ziye 'do kikalike do kulö ma nime laka ame medii mulö doma goye kpe bilaka 'ba Kolose ni ti Lodikiya gbi ti ma konzi moto ga ame kinza ko'ja kinë ma de ne.

² Medii moco miye go kinda'bake doki'di ye ti koto mi akoto 'do keddike ro mori mi akikali ma laka tikali go a 'ba Boko'ba tonë pa ro ma kusu, ame kina ro Kurisitö ne.

³ Bo Kurisitö na ki'di mori mbembë 'ba Boko'ba nime 'deni ziye ro lende kikali abo.

⁴ Medii miya ziye nime kinza kowasa ma kindili moto ga kebe koto ye ra yaga di mi kori nime.

⁵ Koro ame pele yida roma kinza tiye yayi ne medii tiye mi meri. Tine ma ro lonjo di bi tonjo mo ma keddike ti mi koto ki'dike doye 'deni nburu laka go lende 'ba Kurisitö.

Loma Ro Akoto Ti Kurisitö

⁶ Kina koro ame kinda'bake Yesu Kurisitö 'deni miye ro nere ne, olo-make ti ro akoto ti bo.

⁷ Ogboke ngira'da ye kalo mi bo kuböke roye ti bo. Ogboke roye kitigo mi ti'di doye go lende abo koro ma kiyandi ye timo kinza kiliköke doye de. Ö'böke ti tileki yee'di ro do kiteli zi Boko'ba.

⁸ Ongoke laka kinza boto koto ye ra yaga di mi kori nime ti akiyandi rumo ro betii naga nima. Ame ka ngi ro 'ba dolinjo nime ro kö'du ki'di ni ti dolëti ma molo ne. Tine inza du te ro ma kako di zi Kurisitö.

⁹ Boko'ba na ma pili mi yida ro Kurisitö.

¹⁰ Kina me kpe 'deni ro akoto ti bo ne kpe na 'deni ti didii ma laka mo tonë. Bo Kurisitö na ro bo do malayika ni pili ti wa ame ga kedii ti kosi kakpa ne.

¹¹ Tine tedii 'be ro akoto ti Kurisitö na kilele ye 'deni inza ro akilele ame ro 'ba yida ro 'ba bilaka lesi ne. Akilele ma 'beye ro 'ba Kurisitö ame koke lende kënyë ku'du 'deni piri mökö.

¹² Mi bapatisi usu ye 'deni koto ti bo. Kina me kodoke 'deni gbi koto ti bo di mi tole mi ti'di doye go tigo 'ba Boko'ba ame koja bo di mi tole ne.

¹³ Tonë pa bine kpe ngi ro toku mi lende kënyë 'be ga kinzake ro 'ba Boko'ba. Ne ma le'jete Boko'ba ididi ye 'deni ti Kurisitö. Bo ola ze 'deni go lende kënyë ze ga pili.

¹⁴ Kogba wali löbu tonë goze ne bo upupu 'deni pili yaga. Bo ogba 'deni ngi ko'do ti kabi roma kutöti ti Yesu do ngëri.

15 Ti tölë 'ba Kurisitö do ngëri na ka'da tigo löbu ni ti wa ma ti közi kakpa naga 'deni pili. Oja lijë 'deni yaga bi kopo go kongo ma bo Boko'ba ka'da lijë 'deni.

16 Kina me kinza boto moto kebe tilende de kpe tiye go wa ma keddi konyoke ala kuweke. Kinza boto moto ki'di kö'du de kpe ziye go lende 'ba kada ma koro ala karama 'ba nyepe la'ja ni ti kada 'ba ro kindawo.

17 Lijë wa naga nima pili do mbeli 'ba wa ma keddi ko'do roni naga nime na ka, ame Kurisitö na ro gogo mo ne.

18 Kinza ki'dike boto moto kudoli ye de kiya te uburuke roye 'deni go kinza tumotu malayika kozo 'beni. Odo keddi pele ro akileme na bo kiya te bo o'ja, do kombi abo nima ka ro ma sari. Meri kenyë abo ma mi bo na ka'da bo 'deni.

19 Bo ope közi bo 'deni di go Kurisitö ame kina ro do kanisa ne. Do na keddi kogbo yida ro pili bi koto go kpa domoso mo ga tiyöbu kozo ma Boko'ba kiteri.

Tölë Tididi Ti Kurisitö

20 Kpe, öleke 'deni koto ti Kurisitö kope ye ro do ngölo di mi dölëti ni ti kö'du ki'di. Ne go wa'di na keddi kilekike roye gba 'böwu kozo iya te kpe 'ba dolijo?

21 Kö'du ki'di naga nime kiya te, "Kinza ko'do oto de ti a ma te. Kinza konyo a ma te de. Kina kinza kosa ro a ma te de gbi," ne. Eddi kuwoke domo gba go wa'di?

22 Wa naga nime guti mo odo ko'do 'deni yo na kote e'beni roni ngi aa bina. Lijë nima pili dongala ni ti kö'du 'ba bilaka lesi na ka, kinza ki'dike e'be doye de gomo.

23 Laka, lijë inda ngi ro akikali mi toco wa go keddi ro ma kitigo mi motu gbi ti toto do beri ti gomö mo ma ko'do yida ro kpamo ko'o. Tine pele okonyi boto de koto te ta'da ako'doko kenyë 'ba yida ro.

3

Ya 'Ba Boko'ba

1 Oja ye 'deni yaga di mi tölë mi didi ti Kurisitö. Kina i'dike doki'di ye ti go wa ame ga mitoro ti Kurisitö bi ame bo koloma 'deni ro bo domo do dori Boko'ba ne.

2 A 'ba mitoro na 'do kiterike, kinza kiterike 'ba dolijo nime de.

3 Römöyi öleke 'deni tine eddike 'deni ro toloma ti Kurisitö komo Boko'ba.

4 Kina odo koja Kurisitö bo tididi ye 'deni keddi kileme yaga ti kodoke koto ti bo mi löbu abo.

5 Kina wa ame ga pili miye ro 'ba dolijo nime ne upoke ti koteke domo 'doyi yaga. Lijë yeri ni ti ndoro mo ti komo kilë'di ma kenyë, ti kodi ti mi kombi ni ame na ro tumotu a ma yawa kinza ro Boko'ba ne.

6 Ame go lende mo ya 'ba Boko'ba keddi kako do kole ma kinza koro lende abo ne.

7 Töne pa bine kpe olomake gbi yimo to'do mo.

8 Tine ma le'jete iyeseke lijë pili yaga, 'diri ni ti doki'di kenyë ti go'de'de ti dokosi ti kpa kumu.

9 Kinza kunzöke beti de kpe zi lepi moto. Römöyi kinë ma molo tone öleke 'deni yaga ti a ma kenyë mo ga.

10 Tine le'jete öleke kinë ma la'ja 'deni roye. Boko'ba na ko'ba abo kina me bo keddi kilejo ye 'deni nduwë tö'bö nburu kozo kinë bo tikali bo ro ma laka.

11 Kina me a moto inza kpe ziye ro bo löwö ala Yudayi, ma kilele ala ma kinza kilele, ma koloma ngi kozo a 'ba mökö naga tara ala ma kinza meri, atoli ala ma kinza ro atoli. Tine ma ro do kiteli mo Kurisitö na 'deni pili miye.

12 Kpe na ro bilaka 'ba Boko'ba ame ga bo ko'o kigeli 'deni ro 'ba bo ne. Kina öleke kinë ma la'ja 'ba mi keyi ni ti komo kele ko'do ti, ti loma liya kinza do kombi ti lende liya.

13 Osake lende konya 'ba lepi ye ga le roye kolake lijë go wa ma lijë kirasi ziye. Boko'ba ola ye 'deni go lende kenyë kina 'do kolake lepi ye ga gbi tara.

14 Ma ro do kiteli mo inda'bake ako'ɔ römöyï ako'ɔ na kodo'bo wa pili mi koto.

15 Lende këyi 'ba Kurisito nime bo ki'di ne kokoko ye römöyï gomo na me bo kidëki ye 'deni ko'de ye ro kupö koto. Ö'böke ti tileki yëe'di zi Boko'ba.

16 I'dike laja 'ba Kurisito koloma kalo miye kiyandike roye ro go roye ti akikali mo ki'dike komo kandi mo ti toba ngala ti akilëlu ame ro 'ba Nyi Koto Laka ne. Ilëluke Boko'ba ti mi koto kilekike yëe'di zi bo.

17 Wa pili ame ga këddi ko'doke ala pele ro ndobo ala bo ro lende kiya, o'doke ti möyi nere Yesu kilekike yëe'di mo zi 'bu ze Boko'ba go lende abo.

Loma Ma Laka

18 Kpe 'ja, uwöke do më'de ye ga. Römöyï na tara ziye kpe ame 'deni ro akoto ti Kurisito ne.

19 Kpe më'de, ɔ'oke 'ja 'be ga. Tine kinza kö'bö de ti mugu kinyawo.

20 Kpe kole ni, uwöke do bo köyö ye ga mi wa 'doyi. Römöyï ziye 'do to'do mo te na ti kiyeyi doki'di Kurisito nere ze.

21 Kpe 'bu, kinza kogbake doki'di kole de kulöwö, kinza doki'di nni kidaki ra.

22 Kpe atoli, uwöke do bo doye ga ame mi doliho bine ne nduwë. Kinza ko'doke ndobo de nge di rönni tu'bölu kömönni timo. Tine o'doke ti doki'di ye pili toro Boko'ba.

23 Mi ndobo 'bi o'do ti doki'di koto kozo eddi ko'do zi Kurisito, tine inza zi bilaka lesi.

24 Kina bo na ti kopi bi gomo 'ba röyi ziyi ro yeyi mo tonë Boko'ba kose molo ne. Römöyï Kurisito na ro nere bo doye pili.

25 Bo ame ro bo lende kënyë ne ti ko'ja kpa közi 'ba gomo gbi. Römöyï Boko'ba eddi ko'do burë 'ba bilaka pili ro ma koriya.

4

1 Kpe bo do atoli ni, o'doke atoli 'be ga laka römöyï kpe eddike gbi ti bo moto mbiri doye ro nere mitoro.

Toco To'do Lende Laka

2 Kpe pili ö'böke nburu ti motu ko'do ti bi koda ti tileki yëe'di zi Boko'ba.

3 Kina ititike Boko'ba goze 'do ki'di do'ja kori 'ba 'do tuwöwö lende kusu 'ba Kurisito nime kileme ra zize ne. Go kö'du mo na me le'jete ma mi maboso.

4 Kina ititike bo gbi goma 'do miya lende nime ro ma kodoro römöyï ndobo ma 'bama mo na.

5 Mi ndobo ko'do 'be mi löngö bilaka ma kinza ro 'ba kanisa naga nima o'doke ti lende kikali mo. Tine odo kari kila'ba ra ziyi moto kozo go kele naga tara iyeti lende 'ba Boko'ba liki zinni.

6 Ilende ro ma konmi zinni tine i'di tikodö kpëyi kina ti kikalike ngi tileki do akititi mo ga laka.

Ndose Ma Nburunburu

7 Bo löndö ze Tukikö ma do'ɔ kulöwö nime ti kari kiyeti lende ma 'jaa pili ziye. Bo na ko'do ndobo nime 'deni koto tize mi toja laja 'ba Kurisito nere ze ti doki'di koto.

8 Go kö'du mo na me medii moja bo kari ziye towawa do mbili ye tiya mo ziye ma dedii tondo kina gbi toco ye mi lende 'ba Boko'ba.

9 Onesimo bo löndö ze moto ame ro lepi ye do'ɔ gbi kulöwö kedii ko'do ndobo nime ti mi këyi ne edii kari koto ti Tukikö. Lijë ti kiyeti wa ame ga pili kedii ko'do rönni bine ne ziye.

10 Aritaroko ame kedii tö mi maboso bine ne umoto ye gbi pili. Marako bo lano 'ba Baranaba ni tonë umoto ye gbi. Momeri 'bama ndose abo ti komo 'deni ziye yayi ame go kongoke go bo laka ko'doke nba ro bo odo bo komo ziye yayi ne.

11 Yesuwa ame kidëki gbi ro Yoseto ne umoto ye gbi. Lijë ya mota naga nime na nge ro Yudayi ma kedii ko'do ndobo tö mi tiyandi lende 'ba nere löbu 'ba Boko'ba. Lijë nime ogbo ma ngi sowa.

12 Eapora ma tonë ro lepi ye bo ndobo 'ba Kurisito ne umoto ye pili. Bo ö'bö nburu tumotu goye tititi Boko'ba 'do kokonyi ye toro

kitigo kandike mi to'do ako'doko 'ba Boko'ba ti doki'di koto.

¹³ Topi ro bo nime kulowo goye gbi ti bilaka 'ba Lodikiya ni ti 'ba Irapoli ne mo'ja ngi.

¹⁴ Luka bo kikali do wowo ze ma do'o kulowo nime umoto ye pili lije ti Dema.

¹⁵ Ma 'bama na me, umotoke londö ma Lodikiya pili gbi ti Nyamba ti bilaka ame ga pili kedii kototo kpenni bi motu lino 'beni ne.

¹⁶ Do kidেকে waraga nime 'deni kote ojake gbi kari Lodikiya 'do kari kideki zi kanisa ma yayi. Kina ti lije koja waraga ma 'beni gbi kako ziye.

¹⁷ Iyake ndose ma nime zi Akipo te, "Omeri ndobo lobu nime Kurisito nere ze ki'di yi kpamo 'do koto ko do 'bo mo ne."

¹⁸ Ma Polo mugu moto ma nime ziye ko ti kozo. Kinza ki'dike lende 'ba toboso ma nime de kudolu di doye. Lende keyi 'ba Boko'ba koloma tiye.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba Pɔlo Zi Kanisa Ma TESALONIKA

Pɔlo Ieki Yëë'di

¹ Ze Pɔlo ni ti Silibano ti Timatiyo dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba kanisa ma mi Tesalonika, kpe ame 'deni ro 'ba 'bu ze Boko'ba ti nɛre ze Yësu Kurisitö ne. Dumötö ye, dititi Boko'ba 'do bo ki'di yëyi ziye kolomake ti mi këyi.

² Dëdi nduwë ro to'do yëë'di zi Boko'ba gɔye pili. Dolobö dë di bi tititi bo 'do tokonyi ye.

³ Do'do yëë'di zi 'bu ze Boko'ba gɔ ame ti'di dɔye gɔ lende abo ki'di ye 'deni kuyike to'do lende ma laka. Yëë'di këdi gbï zi bo gɔ ame to'ɔ roye ro gɔ roye ki'di ye 'deni kogboke roye laka tokonyi roye ro gɔ roye. Do'do yëë'di gbï zi bo gɔ ame ti'di dɔye gɔ tileki 'ba nɛre ze Yësu Kurisitö ki'di ye 'deni këddike ti dök'i'di këddi.

⁴ Löndö ze ga, do'do yëë'di zi Boko'ba römöyi dikali 'deni bo ɔ'ɔ ye kigeli ye ro 'ba bo ga.

⁵ Dikali a nime 'deni römöyi mi kada ma tönë do'de laja laka abo ziye ne, duwöwö dë nge ti lende 'ba kpeze tine ti tigo 'ba Nyi Koto Laka. Kina di'di dɔze gbï gɔ laja laka nime ti dök'i'di koto. Ikalike loma ze ma tönë doloma mi löngö ye ne di'di roze 'do tokonyi ye.

⁶ Mi kada naga nima yayi olomake gbï ro to'do mo kozo 'beze ma ti nɛre ze Yësu. Ö'böke ti'di dɔye gɔ lende abo gomɔ këdi kodo pele roye ro mbëmbë. Tine Nyi Koto Laka i'di ye ngi kolomake ro löngö.

⁷ Gɔ kö'du mo na me ya ame ga pili mi Makedoniya ni ti Giriki ki'di dönni 'deni gɔ lende 'ba Yësu ne o'doko 'deni gbï 'do tedi ti dök'i'di këddi kozo 'beye tara.

⁸ Lende 'be i'di bilaka ma konzi 'ba mi dɔyayi naga nime 'deni kuwö

do lende 'ba nɛre ze Yësu. Bilaka pili uwö 'deni ma ki'dike dɔye gɔ lende 'ba Boko'ba. Wa moto inza kpe kulöwö ma 'do diya zinni gɔ lende 'be.

⁹ Lijë edi 'deni ro tiya lende 'ba mi kada ma tönë dari dɔgba mi löngö ye ne ro gɔ rönni. Lijë edi gbï ro tiya mo ma kolake gɔ akoro 'deni kilekike toja laja 'ba Boko'ba ma ti didi ame bo na nge koto kpöki 'do bilaka koro ne.

¹⁰ Bilaka naga nime pili edi gbï tiya mo ma këddike 'deni ndö toda do tako 'ba Yësu kole 'ba Boko'ba ma bo këdi kako di mitoro. Bo na Boko'ba ki'di 'deni kënyi kodo yaga di mi tolë. Kina me bo komo ze 'deni di zi ya 'ba Boko'ba ame këdi kako do bilaka ne.

2

Ndobo 'Ba Pɔlo Di Tesalonika

¹ Löndö ze ga, ikalike 'deni lingere ze ma tönë dari dɔgba ziye bine ne ilikö dë ngi ro yawa.

² Ikalike közi kasi ma tönë ko'do zize di Pilipöyi kiti'ja ze kulöwö gba kinza dari ziye yayi ne 'deni. Ne Boko'ba ame ro bo kongo goze ne i'di tigo ngi zize diya laja laka abo ziye ro do ngölö ya moto ga këdi kiya kpa pele roze.

³ Tönë dëdi toco mo ziye 'do ti'di dɔye gɔ lende 'ba Boko'ba ne lende ze pili ro ma laka kinza ama kënyë moto yimo. Kina du'bölu boto dë gbï.

⁴ Boko'ba na kikala ze 'deni ro ma laka 'do diya laja laka abo zi bilaka. Kina me dëdi diya 'deni ko tara. Lende naga nime dinza diya tiyëyi dök'i'di bilaka timo roze. Tine dëdi diya kozo ma Boko'ba ko'doko zize 'do tiya mo. Bo na ro bo ame këdi kiyozo meri ze ga kikali gomo gbï pili.

⁵ Ikalike 'deni tönë dëdi tiya laja laka 'ba Boko'ba ziye bine ne, diya kpa konmi dë 'do tu'bölu ye timo. Kina Boko'ba ikali gbï dindëndë ye dë 'do to'ja wa moto di ziye.

6-7 Kɔzɔ ame ze rɔ bɔ laja 'ba Kurisitɔ ga ne, ma dɛdi didɛki wa ra pele di ziye dɛne inza gbɔ rɔ ma kɛnyɛ. Ne di'di ye, ala bilaka mɔtɔ ga dɛ 'dɔ koro ze. Diliya rɔze ngɔ ziye kɔzɔ ma ame kɛdi kilɛlu dɔ kole 'bɛni ga ne tara.

8 Dɔ'ɔ ye ngɔ rɔ dɔ kiteli gɔ kɔ'du mo na di'di gbagba ze 'deni gɔye. Do'dɔkɔ tiya laja laka 'ba Bɔko'ba ziye gbɔ togbɔ rɔze ti tigo pili 'dɔ tokonyi ye.

9 Lɔndɔ ze ga, diya lende nime rɔmɔyi omerike ndɔbɔ ma do'dɔ ti tende 'ba rɔze 'deni. Mi kada ma dɛdi rɔ tuwɔwɔ laja laka 'ba Bɔko'ba ziye naga do'dɔ ndɔbɔ 'ba gbagba ze ti kɔzize kote kada kote korɔndɔ rɔmɔyi kinza dɛdi ra rɔ kpanbiri ma lɔbu ziye.

10 Kpe 'beye ikalike 'deni ma do'dɔ ye rɔ ma laka kpe ame ga ki'dike dɔye gɔ lende 'ba Yɛsu ne, dirasi wa mɔtɔ dɛ gbɔ ziye. Bɔko'ba ikali lende nime gbɔ.

11 Rɔmɔyi ikalike 'deni ma do'dɔ ye pili laka kɔzɔ 'bu ame kɛdi ko'dɔ kole 'ba gbagba bo ga rɔ ma laka ne tara.

12 Dɔ'bɔ nduwɛ rɔ toɔ mo ziye 'dɔ ki'di kolomake ti mi kɛddi kinza tikere. Kina dose 'deni gbɔ tɔnɛ ziye 'dɔ koroke Bɔko'ba mi loma 'be ma mi dɔliɔ nime rɔmɔyi bo ti kidɛki ye 'deni ngɔ rɔ 'ba bo ga mi kada ame bo kɛdi kako 'deni kada mɔtɔ rɔ nɛre ma lɔbu 'ba dɔ wa pili ne.

13 Wa mɔtɔ ma do'dɔ yɛɛ'di nduwɛ gbɔ rɔ mbɛmbɛ zi Bɔko'ba gɔmo na me, rɔmɔyi mi kada ma tɔnɛ diya lende 'ba Bɔko'ba ziye uwɔke ngɔ rɔ ma laka ki'dike dɔye gɔmo. I'dike dɔye ngɔ gɔmo dɛ nge kɔzɔ lende 'ba bilaka, ne tine ngɔ lipo rɔ lende 'ba Bɔko'ba mo bi mo. Rɔ ma laka lende 'ba Bɔko'ba na ngɔ, kpe ame ga ki'dike dɔye gɔmo ne i'di ye 'deni kɛddike rɔ ma laka.

14 Lɔndɔ ze ga, ɛddike 'deni gbɔ tombi gɔmo ti mi kɛddi kɔzɔ 'ba bilaka 'ba kanisa 'ba Bɔko'ba ame ga mi dɔyayi 'ba Yudayi ne tara. Lijɛ 'deni rɔ 'ba Yɛsu Kurisitɔ kina

me Yudayi kɛdi 'deni rɔ todo gɔmo rɔnni gbɔ kɔzɔ ma tɔnɛ bilaka 'ba dɔyayi 'be yayi koloma to'dɔ mo ziye ne.

15 Yudayi tɔnɛ ga na, lijɛ bɔ kupɔ nɛre ze Yɛsu gbɔ ti bɔ kumɛ lende 'ba Bɔko'ba ma mɔlo naga, lijɛ na gbɔ tɔnɛ koga ze yaga di mi gawo mɔtɔ ga. Wa ko'dɔ 'bɛnni ga i'di dɔki'di Bɔko'ba 'deni kata rɔnni. Kina lijɛ kɔ'bɔ ngɔ rɔ ya ti bilaka pili.

16 Lijɛ oma tota ze di bi tiya lende ziye kpe ma kinzake rɔ Yudayi naga kinza kɔmo ye ra yaga di mi tɔlɛ. Kina me wa nime i'di ndi lende kɛnyɛ 'bɛnni ga 'deni ngɔ kɛddi. Ma rɔ nburunburu mo tine ya 'ba Bɔko'ba ɛdi 'deni dɔnni.

Meri 'Ba Pɔlo

17 Ne 'beze lɔndɔ ze ga, tɔnɛ ya mɔtɔ ga ki'di ze dɛnyɔ mbowa yaga di mi lɔngɔ ye ne dɛdi tomeri mo 'dɔ tileki tonɔ ye gbɔ. Dɛdi nduwɛ rɔ topi rɔze 'dɔ tileki tari ziye yayi. Tine ame do'ja kinɛ ye dɛ pele ti kɔmɔze kɔ'du 'be ɔ'ɔ rɔze sowa.

18 Ze pili do'dɔkɔ 'dɔ tileki tari ziye yayi. Ma Pɔlo mopi rɔma 'deni mi konzi 'dɔ tileki yayi tine Satani ola ze dɛ.

19 Do'dɔkɔ 'dɔ tari tori ye rɔmɔyi bɔtɔ mɔtɔ inza ma kebe ye ti ti'di dɔki'di ze kɛddi rɔ lɔɔ 'dɔ ki'di ze dɛdi rɔ dɔ kombi gɔ ndɔbɔ ze kɔmo nɛre ze Yɛsu mi kada 'ba tileki abo kako dɔliɔ nime bine.

20 Kpe na ti kɛddike rɔ lɛbi ma dɔ kiteli zize 'dɔ ki'di ze dɛdi rɔ lɔɔ.

3

1 Kina ma rɔ nburunburu mo tine meri 'ba 'dɔ to'ja kinɛ ye na kupɔ ze 'deni ngɔ rɔ tupɔ. Gɔ kɔ'du mo na diya te ma laka mo zi Timatiyo 'dɔ kola ze kutu ze mi Ateniya bine,

2 gɔ doja bo kari ziye yayi. Bo na rɔ lɔndɔ ze ame ko'dɔ ndɔbɔ 'ba tiya laja laka 'ba Kurisitɔ nime gbɔ bi kɔtɔ tize. Do'dɔkɔ 'dɔ bo kari kikɛti ye ti'di dɔye gɔ lende 'ba Bɔko'ba ti mi kɛddi

3 kinza bɔtɔ mɔtɔ kileki ra yi'bowu di zi tikere 'ba gɔmo ame kɛdi ko'dɔ

ye ne. Kpe gbī ikalike 'deni rɔ ma laka wa ma Bɔko'ba ko'dɔko di zize na ma 'dɔ dombike gomɔ ti mī kēddī.

⁴ Tōnē dēdī gba tiye yayi ne diya 'deni molo ma 'dɔ dombike gomɔ mo kɔzɔ a nime te. Kina me kikalike 'deni kēdī ko'dɔ rōnī tara.

⁵ Gɔ kō'du 'ba meri 'be ame kupɔ ma 'deni ngī rɔ tupɔ ne na me moja Timatiyo 'dɔ kari tonɔ mo ɔdɔ ēddike ngī nduwē ti'di dɔye gɔ lende 'ba Bɔko'ba. Ma ti meri mo bine mɔtɔga Satani ti kususu dɔye 'deni ki'di ndɔbɔ ze nime kilikɔ rɔ yawa.

Lɔŋɔ 'Ba Pɔlo

⁶ Ne kina me Timatiyo kileki kako di ziye dayi kiya te ēddike nduwē rɔ ma kitigɔ mī meri 'be ti'di dɔye gɔ lende 'ba nɛre Yēsu gbī tɔ'ɔ rɔye rɔ gɔ rɔye, ze 'deni rɔ lɔŋɔ rɔ mbēmbē gɔ lende mo. Bo ako gbī kiya zize ma kēddike nduwē ti mī kēyī tomeri gɔze 'dɔ to'ja kinē ze gbī kɔzɔ ame dēdī timo bine ne tara.

⁷ Lōndɔ ze ga, lende 'be ame kēddike nduwē rɔ ma kitigɔ mī meri 'be ti'di dɔye gɔ lende 'ba Yēsu ne, i'di ze 'deni ngī ti mī kēddī pele di mī gomɔ mbēmbē nime kēdī ko'dɔ ze ne.

⁸ Ame dikali 'deni kō'bōke rɔ akɔtɔ ti nɛre ze Yēsu ne lende mo ididī ze 'deni ngī rɔ ma laka.

⁹ Gɔ kō'du mo do'dɔ yēē'dī rɔ mbēmbē zi Bɔko'ba gɔ lende 'be. Bo i'di lɔŋɔ ma lōbu rɔ dɔ kiteli 'deni zize gɔ lende 'be.

¹⁰ Dēdī nduwē toma'jo rɔze zi bo kote kada kote korɔndɔ 'dɔ bo ki'di ze tɔ kpe do'ja kinē ye ti kɔmɔze. Kina gbī 'dɔ diyandi ye ti wa ame ga kikalike dē gba mī loma 'ba ti'di dɔ gɔ lende 'ba Yēsu Kurisitɔ nime ne.

¹¹ 'Bu ze Bɔko'ba ti nɛre ze Yēsu kokɔnyi ze tɔ kpe tari ziye yayi.

¹² Nɛre ze Yēsu ki'di ako'ɔ ma dɔ kiteli abo kēdī tiye tɔ'ɔ rɔye rɔ gɔ rɔye gbī tɔ'ɔ bilaka pili nduwē rɔ mbēmbē kɔzɔ ame dɔ'ɔ ye ne tara.

¹³ Ɔdɔ ako'ɔ ma dɔ kiteli kēdī 'deni tiye kɔzɔ a nime te ti kēddike ngī ti mī kēddī. Kina ti korɔke 'deni ngī rɔ ma kɔpɔ kinza lende kēnyē mɔtɔ kɔmɔ 'bu ze Bɔko'ba mī kada ma nɛre ze Yēsu kēdī kileki 'deni kako dɔlɔŋɔ nime ti ya ame ga rɔ 'ba bo ne.

4

Ako'dɔko 'Ba Bɔko'ba

¹ Lōndɔ ze ga, do'dɔko tiya mo gbī ziye 'dɔ kō'bōke to'dɔ wa ame ga Bɔko'ba ko'dɔko ne. Ze na tōnē diyandi ye ti wa naga nima kina me kēddike 'deni rɔ to'dɔ mo. Ne do'dɔko toɔ mo ziye ti kōzi kakpa 'ba nɛre ze Yēsu to'dɔ mo rɔ dɔ kiteli.

² Ikalike ndose 'ba nɛre ze Yēsu naga nime 'deni laka.

³ Wa ma Bɔko'ba ki'di kō'du mo 'dɔ ko'dɔke na rɔ lende laka abo kinza yēri ko'dɔ.

⁴ Kpe bɔtɔni pili ziye tikali togbo dɔ yida rɔye ga mī kōri mo ame rɔ ma koro zi Bɔko'ba ne.

⁵ Kinza ki'dike kō'du 'ba tō'dɔ ti rɔ dē koso dɔye kɔzɔ 'ba ya ma kinza kikali Bɔko'ba dē naga.

⁶ Togbo dɔ yida rɔ kɔzɔ a nime te na ti ki'di kolomake kinza ko'dɔke kɔmɔ riyɔ zi lōndɔ ye ga ala gbī tirasi wa mɔtɔ teyi gɔ kō'du 'ba 'ja.

Tōnē molo bine diya 'deni yaga ziye kinza ko'dɔke lende kēnyē naga nime dē rōmōyī ya ame ga pili ko'dɔ ne Bɔko'ba ēdī kodɔ karama dɔmo.

⁷ Ma tōnē bo kīdēkī ye ti'di dɔye gɔ lende abo ne bo idēkī ye dē 'dɔ to'dɔ lende kēnyē ma kɔzɔ yēri ni. Tine lende laka abo na bo kīdēkī ye to'dɔ mo.

⁸ Ya ame ga kilagi lende ze nime ne lende 'ba bilaka lesi na dē lijē kēdī kilagi, lende 'ba Bɔko'ba ame ki'di Nyī Kɔtɔ Laka 'bēnī ziye ne na.

⁹ Tine gɔ lende 'be wa mɔtɔ inza kpe ma 'dɔ diya ziye gɔ lende 'ba tɔ'ɔ rɔye rɔ gɔ rɔye rōmōyī Bɔko'ba na kiyandi ye 'deni to'dɔ mo.

¹⁰ Kina me kēddike 'deni rɔ tɔ'ɔ bilaka 'ba kanisa ame ga pili mī dɔyayi 'ba Makedoniya yayi ne. Ne

pele dēdī doco 'deni nduwē ziye 'do ko'oke lijē ro do kiteli.

¹¹ Diya 'deni gbī tōnē ziye 'do kogboke roye laka toloma le kinza to'do go'de'de mī lende 'ba ya mato ga. O'doke ndobo 'be ga ti kōziye kozo ma tōnē diya molo ziye ne

¹² kinza kēddike ra ro bo go kōzi ya mato ga. Ma te na ti ki'di ya ma kinza ki'di dōnni go lende 'ba Yēsu naga kiya ye 'jaa ro bilaka ma laka.

Tölē

¹³ Löndö ze ga, do'doko tiya ame ziye go lende 'ba ya ame ga kölē 'deni ne. Do'doko ziye tikali mo ro ma kodoro go kö'du 'bēnni kinza kudoku ra kulōwō kozo 'ba ya ma kinza ki'di dōnni go tado 'ba töku yaga di mī tölē naga.

¹⁴ Ne ze 'beze ma ze tiye dikalike Yēsu ölē 'deni kēnyī 'böwu kodo yaga di mī tölē. Kina go di'dike doze gbī gomo tara kada mato Boko'ba ēdī ki'di ya ma ki'di dōnni go lende 'ba Yēsu lijē kölē 'deni naga kodo di mī tölē kari koloma ti Yēsu.

¹⁵ Wa nime dēdī diyandi ye timo ne, lende ma nere ze Yēsu kiya na. Mī kada ma bo kēdī kileki kako doliño bine ze ame ga gba ti kōmoze ne dinza darike titi dogba zi bo di zi ya ame ga kölē 'deni molo ne.

¹⁶ Mī kada mo nima ti duwōke birō tapi 'ba Boko'ba ti birō 'ba mugu 'ba bo ma ro löbu 'ba do malayika gbī ti tudu 'ba tototi 'ba Boko'ba. Tine na nere Yēsu ti kako bēri di mitoro. Kina dogba mo tine ya ma ki'di dōnni go lende abo ame ga kölē 'deni ne ti kodo yaga di mī tölē.

¹⁷ Kina Boko'ba ti kogba ze ya ame ga gba ti kōmoze ne 'deni kodo'bo tinnī tari mī poli toro turē do nere Yēsu mī lōngō mitoro ni ti doyai. Di yayi tine na ti dolomake nburu ti bo.

¹⁸ Kina me lende nime mo'doko ziye 'do kotoke nduwē tiya mo ro go roye 'do ki'di dōki'di kēddi ziye.

5

Loma Ti Bi Koda

¹ Löndö ze ga, wa mato inza kpe ma 'do diya ziye go lende 'ba kada ma wa naga nime kēdī ko'do rōnni yimo,

² rōmōyī kpe gbī ikalike 'deni bato mato inza kikali kada ma nere Yēsu kēdī kileki kako timo doliño nime bine. Kada mo ēdī kōmō ngi tugu'du kozo tako 'ba bo 'bögo ro mī korondo naga tara.

³ Odo bilaka kiya te, "Go bi pili ēdī laka," tēgē me tondo te yo na kada 'ba gomo ma löbu ku'du rōni ngi zinni kozo mī ko'co 'ba löyō ame kēdī kōmō do 'ja ne tara. Tine bato mato inza kokpe di mī gomo nima.

⁴ Ne kpe 'beye löndö ze ga, inzake mī bi kōlu kina tako 'ba nere Yēsu inza kiyere ye ngi kozo tako 'ba bo 'bögo naga tara.

⁵ Kpe pili ro bilaka ma kēdī ko'do wa yaga mī kada. Ze 'beze ma tiye nime dinzake kpe ro 'ba bi kōlu.

⁶ Go kö'du mo kinza dö'bōke dē nduwē tö'dō kozo 'ba ya ma laki. Zize tēdī ro ma konjo bi togbo do yida roze ga.

⁷ Mī korondo na bilaka kēdī kö'do, kina mī korondo na gbī bilaka kēdī kitiri rōnni ti layi nbo kupō wa.

⁸ Ne ze 'beze 'deni ro bo to'do wa yaga mī kada kina go dogboke do yida roze ti. Zize go dö'bōke ti'di doze go lende 'ba Boko'ba ti to'co lēpi ze ga 'do dēdike ti wa 'ba titata yida roze timo di zi kōmo 'ba Satani. Dö'bōke gbī ti'di doze gomo ma Yēsu kēdī kōmo ze di mī tölē 'do dēdike ti wa 'ba titata doze timo di zi kōmo 'ba Satani.

⁹ Rōmōyī Boko'ba igeli ze dē 'do todo karama doze. Tine bo igeli ze 'do ki'di nere ze Yēsu Kurisitō kōmo ze di mī tölē.

¹⁰ Kina me Yēsu kölē 'deni tokonyi ze 'do mī kada ma bo kēdī kako yimo nima odo dēdike gba ti kōmoze ala dölēke 'deni pele go dēdike ti didi ma nburunburu koto ti bo.

¹¹ Kina me lende nime otoke nduwē tiya mo ro go roye 'do koco

mī kēddī ziye kɔɔɔ ame kēddīke rɔ to'dɔ mo ne.

Ndose Ma Nburunburu

¹² Diya ame ziye löndö ze ga, oroke ya ame ga kēdī ko'dɔ ndɔɔɔ 'ba Boko'ba mī löngö ye ne. Nere Yēsu na ki'di lijē 'deni 'dɔ tonɔɔ gɔye gbī tiyandi ye.

¹³ Gɔ kö'du mo 'dɔ kɔ'ɔke, koroke lijē gbī rɔ mbēmbē gɔ ndɔɔɔ ma lijē kēdī ko'dɔ nima. Kina gɔ kolomake ti, ti mī kēyī rɔ gɔ rɔye.

¹⁴ Kina ame gbī ziye löndö ze ga, ziye 'dɔ tamo dɔ ya ma tikēpī naga. Oɔke ya ma dōkī'dī kōkōbō naga gɔ kēdī ti mī kēddī. Okonyike ya ma korɔ'ɔ naga kina 'dɔ kēddīke ti kɔmɔ kele dɔ bilaka pili.

¹⁵ Kinza kebeke dē tileki dɔ lende kēnyē ti lende kēnyē. Tine i'dike rɔye to'dɔ lende laka rɔ gɔ rɔye gbī zi bilaka pili.

¹⁶ Ziye tö'bō rɔ lɔɔɔ

¹⁷ ti mötu ko'dɔ zi Boko'ba

¹⁸ kina 'dɔ kö'bōke to'dɔ yēē'dī nduwē zi bo mī kada 'ba wa pili. Ame na rɔ wa ma Boko'ba ko'dɔkɔ ziye 'dɔ to'dɔ mo römöyī kpe 'deni rɔ akɔɔ ti Yēsu Kurisitō.

¹⁹ Kinza kilagike tuwö wa ame ga Nyī Kɔɔ Laka kēdī kiya ziye ne dē.

²⁰ Kinza kudōlike kö'du 'ba bo kumē lende dē gbī,

²¹ tine iyɔɔke pili kina 'dɔ koroke ma laka mo ga ame rɔ 'ba Boko'ba ne

²² tine gɔ kilagike ma kēnyē mo ga pili yaga.

²³ Boko'ba na kēdī ki'di ze pili toloma ti mī kēyī. Bo ki'di ye nduwē to'dɔ lende laka abo 'dɔ ɔɔɔ nere ze Yēsu Kurisitō kēdī kileki 'deni kako dɔlinɔ nime 'dɔ koroke kɔmɔ bo rɔ ma kɔɔ kinza wa ma kēnyē mɔɔ du te mī loma 'be.

²⁴ Boko'ba na kīdēkī ye 'deni bo ti ko'dɔ wa naga nime gbī pili ziye römöyī bo ēdī nduwē ko'dɔ wa ame ga bo kiya to'dɔ mo ne.

²⁵ Ititike Boko'ba gbī gɔze, löndö ze ga.

²⁶ Umötöke löndö ma yayi naga nima pili ti közi riyö mī möyī Boko'ba.

²⁷ Mi'di kö'du mo ziye ti közi kakpa 'ba nere Yēsu tidēkī waraga nime zi bilaka 'ba kanisa pili.

²⁸ Lende kēyī 'ba nere ze Yēsu Kurisitō koloma tiye.

Akugu Ma Mi Riyö 'Ba Polo Zi Kanisa Ma TESALONIKA

Polo Ileki Yëë'di

¹ Ze Polo ni ti Silibano ti Timatiyo, dugu waraga nime ziye kpe bilaka 'ba kanisa ma mi Tesalonika kpe ame 'deni ro 'ba 'bu ze Boko'ba ti njeze ze Yësu Kurisitö ne.

² Dumötö ye, dititi 'bu ze Boko'ba ti njeze ze Yësu Kurisitö ko'do yëyi doye ki'di ye kolomake ti mi këyi.

³ Löndö ze ga, ma laka mo na 'do dö'bö nduwë to'do yëë'di zi Boko'ba go kö'du 'be römöyi ëddike 'deni ti'di doye go lende abo ro mbëmbë këddike 'deni gbi to'ro roye ro go roye ro do kiteli.

⁴ Go kö'du mo na dëdi 'deni ro tubi goye zi bilaka 'ba kanisa moto ga go ame gomo këdi ko'do ye pele ro ma kënyë kö'böke ngi ti'di doye go lende 'ba Yësu ti mi këddi ne.

⁵ Wa naga nime ileme 'deni Boko'ba ti ko'do burë 'ba bilaka pili ro ma kodoro. Kina bo ti koweli ye 'deni ngi to'bo tedi ro 'ba njeze löbu abo nime, römöyi kö'du go lende 'ba njeze löbu abo nime na me ki'di këddi kombike gomo le'jete.

⁶ Ne tine bo ti ko'do wa ngi pili ro ma kodoro. Bo ti ki'di gomo gbi ko'do bo këdi kodo gomo roye naga nima.

⁷ Kina bo ti kiyëyi doki'di ye kpe ya ma ti gomo naga nima 'deni gbi koto tize. Bo ti ko'do te mi kada ma bo këdi kileme njeze Yësu 'deni tako di mitoro ti malayika abo ga ame ti tigo do kiteli.

⁸ Njeze ze Yësu edi kako ti pa'do köbö todo karama do ya ma kilagi Boko'ba ko'doko de ti'di dönni go lende 'ba laja laka abo 'ba Yësu naga nima.

⁹ Kina bo ti kodo karama mo dönni ro tolë ma njeburunburu. Bo ti koga

lijë nbö yaga di ro bo gbi di ro bi koro do kiteli abo ro njeburunburu.

¹⁰ Mi kada mo nima ya ame ga pili ki'di dönni go lende abo 'deni ro 'ba bo ga ne, ti kilëlu bo ngi kikali bo ro löbu 'ba do wa pili. Kina kpe na ti këddike gbi mi löngö ya naga nime römöyi i'dike doye 'deni go lende tönë ga diya ziye ne.

¹¹ Go kö'du mo na dëdi 'deni nduwë tititi Boko'ba ze 'do bo ki'di ye nduwë kö'böke to'do lende laka abo römöyi kpe 'ba bo ga na, bo ki'di tigo abo gbi këdi tiye to'do wa ma laka ame ga pili ko'doko to'do mo ne römöyi i'dike doye 'deni go lende 'ba Yësu.

¹² Ma te na ti ki'di bilaka kilëlu njeze ze Yësu go kö'du 'be, kina lijë ti kilëlu ye gbi römöyi kpe 'deni ro 'ba bo ga. Mi këyi 'ba Boko'ba ti 'ba njeze ze Yësu Kurisitö na ti ko'do wa naga nime.

2

Njeze 'Ba Lende Kënyë

¹ Löndö ze ga, uwöke wa ma diya ziye go kada 'ba tileki 'ba njeze ze Yësu Kurisitö ma bo këdi kileki kako mi dolingo nime bine, kina gbi ti ame 'do bo kototo ze tari tedi ti bo ne.

² Odo bilaka kiya te kada mo omö 'deni kinza ki'dike doye kilikö de mi lende mo kina kinza ki'dike doki'di ye kombi de gbi. Odo komeri pele kiya te lende ma Nyi Koto Laka kileme zize na, ala lende 'ba akiyandi ze, ala pele ro lende ma dugu mi waraga moto ga, kinza ki'dike doye de gomo.

³ Kinza ki'dike boto moto ku'bölu ye de ti lende nime, römöyi ikalike 'deni kada nima inza komö titi gba kota ame kinza bilaka ma konzi kilagi Boko'ba gbi ti ame 'do bo ma ro njeze 'ba lende kënyë nima kodo kileme roni zinni. Bo na ro bo ma Yësu Kurisitö këdi ku'du mi pa'do 'ba Gehena.

⁴ Ne ma dogba mo bo ti ko'do kpa toga titi ro wa ame ga pili bilaka koro kö'bö tulömu kpenni teyi ne. Bo ti ko'do ro bo ro wa ma löbu ro

do kiteli di dönni pili, kina bo ti kari kutë kiti abo mi rö löbu 'ba Boko'ba kiya rö bo rö Boko'ba.

⁵ Omerike de ma tönë medî tiye yayi miya kö'du 'ba wa naga nime ziye?

⁶ Kina me ikalike 'deni wa ma kedî kota wa naga nima gba di bi to'do rönni ki'di kinza bo ma rö nere 'ba lende kënyë nima kileme rönni titi zi bilaka, tine 'do 'jaa nbo mi kada mo ma kigeli 'deni zi bo ne.

⁷ Tigö abo 'ba bo nima na me kedî 'deni molo le'jete ki'di bilaka kilagi kö'du ki'di 'ba Boko'ba tine lijë ikali gomo de. Ne bo inza kileme rö bo titi zi bilaka, tine 'jaa nbo ödo kiyese bo ma kedî kota bo nima 'deni yaga.

⁸ Kina ödo bo kileme rö bo yo na nere Yësu kedî kako kupö bo ngi yaga ti tawo rö bo ki'di bi köpö do kiteli kiyöpö bi di rö bo.

⁹ Satani na kedî koja bo nima kako dolingö bine, kina kedî ki'di tigö ma do kiteli ngi teyi to'do lende 'ba gö koto 'do tu'bölu bilaka.

¹⁰ Kina bo nima ti kindëndë bilaka ngi rö ma kënyë. Ya ma bo kedî kindëndë naga na rö lijë ma kilagi lende kodoro 'ba Boko'ba, gö kö'du mo na Boko'ba inza komo lijë di mi töle.

¹¹ Ne kina ma 'deni tara, Boko'ba ti ki'di lijë kilikö yaga di mi kori abo lijë ki'di dönni gö wa ma rö beti naga,

¹² 'do bo kodo karama do bo kinza ki'di dönni gö lende kodoro abo naga nima lijë kö'doko 'bënni nge rö to'do wa ma kënyë ne.

Rö Ma Laka Ti Nyi Köto Laka

¹³ Ne kpe 'beye löndö ze ga ame nere ze Yësu kö'ö ye rö mbëmbë ne, ma laka mo na zize 'do dö'bö to'do yë'di zi Boko'ba gö kö'du 'be, römöyi Boko'ba igeli ye 'deni molo 'do komo ye di mi töle, kina me ki'dike doye gö lende laka abo nime, Nyi Köto Laka abo i'di ye 'deni rö bilaka ma laka abo ga.

¹⁴ Gö lende mo na ma bo ki'di ze tiya laja laka abo ziye 'do keddike

rö löbu kada motö ti nere ze Yësu Kurisitö mitoro.

¹⁵ Kina laka löndö ze ga, ö'böke kinza ki'dike boto kilikö doye de, i'dike wa ma laka naga nima diyandi ye timo ne gbï kö'bö doye. Diyandi ye 'deni ti wa naga nime kpaki mi kada ma tönë ga dedî tiye gbï ti waraga ma dugu ziye tönë dogba bine ne.

¹⁶⁻¹⁷ Nere ze Yësu Kurisitö ti 'bu ze Boko'ba ki'di mi keddî ziye 'do kö'böke nburu ti lende laka. Bo ö'ö ze ma ze tiye ni 'deni kö'do mi këyi zize ti togbo ze ti'di doze gomo ma bo kedî ki'di didi ma nburunburu zize.

3

Mötu

¹ Löndö ze ga, do'doko ziye 'do kititike Boko'ba gbï goze, 'do bo kokonyi ze ki'di bilaka ma konzi kuwö do lende 'ba nere ze Yësu nime gbï ti kö'du koro mo közo 'beye tara,

² kina gbï 'do bo kitata ze di zi ya ma rö wa kënyë naga, römöyi ya motö ga edi ame lijë kö'ji akiyandi ze nime.

³ Tine ma 'beye dikali 'deni rö ma laka nere ze Yësu Kurisitö inza kola kpe bilaka abo ga rö doye. Bo ti ki'di mi keddî ziye kitata ye di mi akiyari.

⁴ Kina me bo i'di 'deni dikali ma keddike rö to'do wa ma dose gomo ziye tönë ga, ne ti kö'böke ngi nduwë to'do mo tara.

⁵ Bo ki'di ye tö'bö tikali kö'ö abo laka, gbï 'do tombi gomo ti tigö abo 'ba Kurisitö.

Tikëpi

⁶ Löndö ze ga, di'di kö'du ame ziye ti közi kakpa 'ba nere ze Yësu Kurisitö, 'do konyeke roye yaga di rö ya ma tikëpi naga nima mi löngö ye yayi ne, ame lijë kö'doko 'bënni de tuwö do lende ma tönë ga dose gomo zinni ne.

⁷ Kpe gbï ikalike 'deni 'do kogbake görö 'ba loma ze ma tönë doloma mi löngö ye yayi. Do'do tikëpi de,

⁸ kina donyo wa 'ba bɔtɔ dē gbī rɔ ma sari kinza topi gɔ bi mo teyi. Mi kada naga nima dēdī tiye yayi ne, dō'bō nduwē to'dɔ ndɔbɔ ze ga ti kōzize rɔ ma kitigɔ ti tende 'ba rɔze kote kada pili kinza dēdī ra rɔ kpanbiri ma lōbu mɔtɔ ziye.

⁹ Dēdī ŋgī ti kōzi kakpa 'ba 'dɔ tīdēki akonyo di ziye, ne tine do'dɔ ma tara dē, gɔ kō'du mo do'dɔkɔ 'dɔ kɔŋgɔke di gɔ loma ze nima gɔ ko'dɔke gbī tara.

¹⁰ Mi kada ma tōnē ga dēdī tiye yayi ne dō'bō nduwē tiya mo ziye te, “Bɔ ame ko'dɔkɔ dē to'dɔ ndɔbɔ ne 'dɔ ki'di dē konyo kpēnī.”

¹¹ Diya lende nime te rōmōyī duwō kō'du mo ya ma tikēpi mɔtɔ ga ēdī mī lōŋgō ye yayi, ame lijē ko'dɔkɔ 'bēnnī dē to'dɔ ndɔbɔ, lijē kandi ŋge rɔ to'dɔ go'de'de mī ndɔbɔ 'ba ya mɔtɔ ga.

¹² Kina me dēdī dilende zīnnī bilaka naga nima ti kōzi kakpa 'ba ŋere ze Yēsu Kurīsītō 'dɔ lijē kēnyī to'dɔ ndɔbɔ 'bēnnī ga liya to'ja akonyo 'ba kpēnnī timo.

¹³ Ne kpe 'beye mɔtɔ mo naga nima lōndō ze ga, ziye tō'bō to'dɔ lende laka kinza tola gɔmo.

¹⁴ Tine ɔdɔ kiya te bɔ mɔtɔ kuwō dɔ lende naga nime dugu bine ne dē, ziye pili 'dɔ ti'di bɔ mo tɔ nima kinda yaga, kina kinza kodɔ'bɔke rɔye dē kpe ti bo 'dɔ lende mo kaya rɔ bo.

¹⁵ Ne kinza ko'dɔke bo dē kɔzɔ bɔ ya tara, tine iyandike bo rɔ lōndō.

Ndose Ma Nburunburu

¹⁶ Yēsu Kurīsītō ŋere 'ba mī kēyī ki'di lende kēyī abo nduwē ziye rɔ mbēmbē bo koloma kō'bō tiye.

¹⁷ Ma Pɔlo mugu mōtō nime ziye ko ti kōzō kɔzɔ ma mugu mī waraga ma ga pili. Wa kugu ma na kɔzɔ a nime te.

¹⁸ Lende kēyī 'ba ŋere ze Yēsu Kurīsītō koloma tiye pili.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba Pɔlo Zi TIMATIYO

¹ Ma Pɔlo bɔ laja 'ba Yɛsu Kurisitɔ, mugu waraga nime ziyi Timatiyo. Boko'ba bɔ tɔmɔ ze di mi tɔlɛ gbɛ ti Yɛsu Kurisitɔ na ki'di ma mi ndɔbɔ nime. Bo na rɔ bɔ ame di'di dɔze 'deni gɔmo 'dɔ kokonyi ze nduwɛ.

² Ni Timatiyo na kɔzɔ kole 'ba gbagba ma mi ti'di dɔ gɔ lende 'ba Yɛsu. 'Bu ze Boko'ba ti nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ ko'dɔ yɛyi ziyi ti lende kɛyi ti mi kɛyi.

Ndose 'Ba Pɔlo Zi Timatiyo

³ Mo'dɔkɔ yi 'dɔ koloma Epeso yayi kɔzɔ ma tɔnɛ mocɔ mɔlo ziyi mi tari ma Makedoniya. Ya mɔtɔ naga nima yayi kɛdi tiyandi bilaka 'ba kanisa ti wa ame ga rɔ bɛti ne, mo'dɔkɔ ziyi 'dɔ ki'di lijɛ kola gɔmo yaga.

⁴ Kina 'dɔ kiya zinni kinza lijɛ kɔ'bɔ dɛ tiyija gɔ mɔyi gɔgɔ 'ba 'bu nni lɔbu naga nima ti ndɔbɔ mo ga. Lende naga nima na kɔ'bɔ ngi to'de kpa kogba mi lɔngɔ lijɛ ki'di lijɛ kola gɔ laja ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba.

⁵ Miya gɔ ki'di kɔ'du nime zinni lijɛ koja laja ti dɔki'di kɔtɔ ti meri laka 'ba minni ti ti'di dɔnni laka gɔ lende 'ba Boko'ba. Wa naga nime na ti ki'di akɔ'ɔ ma laka zinni.

⁶ Ne kina me lijɛ kola wa naga nime 'deni lijɛ kɔcɔ za 'bɔwu yaga tiya lende ma yawa.

⁷ Lijɛ o'dɔkɔ to'dɔ rɔnni tɛgɛ rɔ bɔ kɔmɔ kiyandi, tiyandi bilaka ti kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba. Tine lijɛ ikali mi 'jɔ 'ba lende mo ga ti wa ma lijɛ kɛdi kiyandi kulɔwɔ naga dɛ gbɛ yɔ.

⁸ Dikali ngi tomeri gɔ kɔ'du ki'di 'ba Boko'ba ɛdi rɔ ma laka ɔdɔ kiya te meri mo kɛdi ngi rɔ ma kodɔrɔ.

⁹ Ne bɔ ma komeri gɔmo o'dɔkɔ 'dɔ bo kikali Boko'ba i'di kɔ'du ki'di abo nime dɛ dɔmɔyi bɔ lende laka. Bo i'di gɔ kɔ'du 'ba ya ma kinza kuwɔ dɔ bo, ti bɔ ko'dɔ ya ti bo, ti ya

ma kinza koro bo, ti bɔ lende kɛnyɛ, ti ya ma kinza ko'dɔkɔ lende abo, ti bɔ ti'ja ni, kina gbɛ gɔ lende 'ba ya ma kupɔ 'bu nni ga ti mɔnni ga, ti ya ma rɔ bɔ akupɔ naga,

¹⁰ ti bɔ yɛri ni, ti ya ma rɔ bɔ tɔ'dɔ ti bɔtɔni lɛpi nni naga, ti bɔ 'bɔgɔ kole ni, ti bɔ bɛti ni, ti bɔ to'dɔ lɔmu rɔ bɛti ni, ti ya ma kɛdi ko'dɔ wa mɔtɔ ga ame lende ma kodɔrɔ kota gɔmo ne.

¹¹ Ame na rɔ laja laka 'ba Boko'ba bɔ dɔ wa pili. Bo na nɛburu ti yɛyi. Laja laka nime na bo koja ma tuwɔwɔ mo.

Mi Kɛyi 'Ba Boko'ba

¹² Mileki yɛɛ'di zi nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ, gɔ tigo ma bo ki'di 'deni zɔ to'dɔ ndɔbɔ nime timo. Mo'dɔ yɛɛ'di zi bo gɔ ame bo ko'ba nalo ma 'deni ki'di ma toja laja zi bo

¹³ ko'ja moloma pele tɔnɛ tiya kpa kɛnyɛ rɔ bo todɔ gɔmɔ rɔ bilaka abo ga, moworo tudɔli bo. Ne Boko'ba ti mi kɛyi rɔma rɔmɔyi mi'di dɔma dɛ gba gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ, kina ki'di mikali wa ma mɛdi mo'dɔ naga nima dɛ.

¹⁴ Tine mi nɛre ze Yɛsu Kurisitɔ ɛyi 'deni ngi rɔ mbɛmbɛ rɔma, kina bo ki'di ma 'deni rɔ akɔtɔ ti bo ti'di dɔma nduwɛ gɔ lende abo gbɛ tɔ'ɔ bilaka abo ga.

¹⁵ Kina me miya ziye, Yɛsu Kurisitɔ ako dɔliɔ nime 'dɔ tɔmɔ bɔ lende kɛnyɛ di mi tɔlɛ. Lende nime na rɔ ma laka kina 'dɔ bilaka pili ki'di dɔnni gɔmo. Tine ma 'bama na rɔ bɔ lende kɛnyɛ ma dɔ kiteli.

¹⁶ Ne kina me Boko'ba ko'dɔ mi kɛyi 'deni rɔma. Bo i'di Yɛsu Kurisitɔ 'deni kileme akɔ'ɔ dɔ kiteli abo ame kikali tote rɔni dɛ ne ti tɔmɔ ma bɔ lende kɛnyɛ dɔ kiteli nime, 'dɔ ki'di bilaka ma konzi ko'ja, gɔ ki'di dɔnni gɔ kɔ'du abo 'dɔ lijɛ ko'ja didi ma nɛburunɛburu.

¹⁷ Kina ti dilɛluke bo bɔ ma 'dɔ koro, nɛre lɔbu abo kɔ'bɔ rɔ nɛburunɛburu, bɔ kɔlɛ dɛ, ma kinza ko'ja kinɛ mo, ame bo na nɛge kɔtɔ

ro Boko'ba ne. Diléluke doroke bo ti ro nburunburu. Amini.

Ndose 'Ba Pɔlo Zi Timatiyo

¹⁸ Nĩ kole ma Timatiyo, mo'doko yi 'do kiya ndose ma nime zi bilaka naga nima. Ame go kedi kozo a ma toné bo kumé lende 'ba Boko'ba kiya 'deni molo bine go ko'du 'bi ne tara. Omeri lende naga nime laka 'do kedi kozo jama 'ba ya ziyi to'do ya timo laka ti bo ya 'ba Boko'ba ga.

¹⁹ Kina 'do ko'bó ti'di dōyī go lende 'ba Boko'ba kina 'do ko'do wa ame ga kikali kedi ro wa ma laka ne. Ya moto ga ola go to'do wa ame ga ngi lijé kikali kedi ro ma laka ne 'deni. Kina go ko'du mo lijé i'di donni de kpe go lende 'ba Boko'ba.

²⁰ Ya moto mo ga na ro Omenayo ni ti Alesandoro ame modó karama 'deni donni ti ti'di lijé mi komo kōzi Satani, 'do wa nime kiyandi lijé ki'di lijé kola go tiya kpa kényé ro Boko'ba.

2

Mötu 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

¹ Wa ma dogba ma moco ziyi na me, bilaka 'ba kanisa ko'bó tititi Boko'ba ti mötu 'do kokonyi bilaka pili. Lijé ko'bó to'do yēē'di zi bo go yēyi abo.

² Lijé ko'bó tititi bo gbī go bo dolinjo ti bo gomo ga pili 'do bo Boko'ba kokonyi lijé go dolomake nburu ro do ngöló to'do lende laka kōmo Boko'ba gbī kōmo bilaka lesi.

³ Mötu ma te na laka, kina gbī ro ma Boko'ba ko'doko. Bo na kōmo ze 'deni di mi tolé,

⁴ kina bo o'doko gbī tōmo bilaka pili yaga di mi tolé lijé kikali lende laka abo.

⁵ Boko'ba nge koto ame 'do bilaka koro, kina Yésu Kurisito na gbī nge koto ro bo ame kodobó bilaka lesi 'deni koto ti Boko'ba. Bo oloma 'deni dolinjo bine ro bilaka lesi,

⁶ tine bo i'di ro bo 'deni 'do tuté go bilaka pili di mi tolé. Ndobó 'ba Yésu nime ileme 'deni zi bilaka mi kada ma laka mo, Boko'ba o'doko tōmo bilaka di mi tolé.

⁷ Ame na ro wa ma bo koja ma bo laja abo tuwōwō mo zi bilaka. Munzō dé ro bēti, lende ma laka na mēdi miya. Bo oja ma 'deni tiyandi bo löwō ti lende ma kodoro ame 'do lijé ki'di donni gomo.

⁸ Mi kanisa pili mo'doko go bo kinda'ba mötu kedi nge ro botoni ame ga ro bo ko'do lende 'ba Boko'ba ne. Kina odo lijé kedi kombi kōzinni toro to'do mötu kinza lijé ki'di 'diri, ala tiyeli dé kedi minni.

⁹ Kina gbī tara mo'doko dé go 'ja kebe tote rōnni ti tusu bonjo ma kele kulōwō naga. Lijé kodo rōnni liya kinza lijé ko'bó dé nge tomeri 'do tiyada rōnni ti do ku'jō, kina gbī ti wa 'ba tele ame ga kilenjo di mi yamo ma kōbōkōbō ne ti nyileki ni, gbī ti bonjo ma ndōgō mo ga kitigo kulōwō naga.

¹⁰ Ro kiyada 'bēnni o'doko 'do kedi ro lende ko'do laka. Ame na ro, ro kiyada ma laka 'ba 'ja ame ga kiya te lijé oro Boko'ba 'deni ne.

¹¹ Tine lijé kudumō koje mbili nni tuwō lende 'ba Boko'ba. Kina 'do lijé kuwō do löbu 'ba do kanisa.

¹² 'Bama mola 'ja dé 'do kiyandi bilaka ti lende 'ba Boko'ba. Kina mi'di kōzi kakpa dé gbī zinni tēdi mbiri do botoni. Tine 'do lijé kudumō 'bēnni kotomo kpēnni teyi di mi kanisa.

¹³ Rōmōyi Adama na Boko'ba ko'ba dogba, di gomo tine na 'jaa ko'ba Awa.

¹⁴ Kina Adama ne dé gbī Satani ku'bōlu. Tine 'ja abo Awa na Satani ku'bōlu ki'di kiyēyi mi ko'du ki'di 'ba Boko'ba.

¹⁵ Tine o'doko 'do 'ja kodo rōnni liya ti'di donni go lende 'ba Boko'ba, kina gbī to'do mo 'do to'lo lepī nni ga. Odo lijé ko'do ngi te mi kada 'ba löyō Boko'ba ti kōmo lijé ngi di mi tolé.

3

Löbu 'Ba Kanisa

¹ Kina ēdi ngi ro ma laka kozo ame kiya ne, bo ame kiteri tēdi ro löbu 'ba do kanisa ne a ma laka na bo kiteri 'deni.

² Kina me mēdi miya zīyī, bō ame rō löbu 'ba dō kanisa ne o'dōko 'dō bo kēdi rō bō ame kinza a mōto ma 'dō bilaka ko'ja bi ngōro timo di rō bo. Bo kēdi nge ti 'ja kōto bo kogbo dō yida rō bo gbī kinza to'dō wa ame ga rō dō rumō ala rō 'ba laja ne. Bo kēdi rō bō ko'dō nba, kina gbī rō bilaka ame kikali tiyandi wa laka.

³ Kinza bo kēdi dē rō bō kitiri rōni ti layi, rō bō 'dirī, tine gō bo kēdi rō bilaka ame liya rō bō lende kēyī ne, dē rō bō mī löbu gō yamo.

⁴ Kina me mēdi miya zīyī, bō ame rō löbu 'ba dō kanisa ne 'dō bo kēdi rō bō ame kikali togbo dō bilaka 'ba mī liṅo abo ga, gbī rō bō ame kiyandi kole abo ga kō'bō tuwō dō bo koro bo laka ne.

⁵ Rōmōyī bilaka ame kikali dē togbo dō bilaka 'ba mī liṅo abo ga ne, inza kikali gbī tonḡo gō bilaka 'ba Boko'ba.

⁶ Kina kinza bo kēdi dē gbī rō bilaka ame kako rō 'ba Kurisitō 'jaa rō ma la'ja ne. Rōmōyī odo bo kēdi tara, mōtoga bo ti kebe tubötō rō bo. Kina Boko'ba ti kodō karama dō bo kōzo ame bo kodō dō Satani gō tubötō rō ne tara.

⁷ Kina gbī bilaka ame rō löbu 'ba dō kanisa ne 'dō kēdi rō bilaka ame laki pili kiya te bo na laka ne, kinza rō bo kari kaya ra bo kilaka mī ngōwo 'ba Satani.

Bō Ndōbo Mī Kanisa

⁸ Ya ame ga rō bō ndōbo mī kanisa ne gbī tara. 'Dō liḡē kēdi rō bilaka ame ga kēdi ko'dō wa pili rō ma kodōro bilaka kō'bō tubī gōmo ne. Dē rō bō dō kindēndē. Dē gō liḡē kēdi rō bō tuwē layi rō mbēmbē, ala rō bō ko'dō mī löbu gō wa.

⁹ Tine gō liḡē kēdi rō ya ame ga ki'di dōnni gō lende ame Boko'ba kileme 'deni ne ti meri laka 'ba minni.

¹⁰ Kina ma dōgba mo 'dō kiyōzo liḡē titi, odo ko'ja a ma kēnyē mōto dē di mī loma 'bēnni, kina gō ki'di liḡē rō bō ko'dō ndōbo mī kanisa.

¹¹ Kina 'ja 'bēnni ga 'dō kēdi gbī rō bo to'dō lende ma kodōro rō ma laka

ame ga bilaka kēdi kubī gōmo ne. Kinza liḡē kinza dē gbī rō bō kore, tine 'dō liḡē kēdi laka togbo dō yida rōnni rō ma bilaka pili ki'di dōnni gō lende mo ga.

¹² Kina bōtoni mo naga nima nge rō ya ame ga kēdi ti 'ja kōto ne. Kina gō liḡē kēdi rō bilaka ame ga kikali togbo dō kole 'bēnni ga laka pili ti bilaka ma kēdi koloma mī liṅo 'bēnni ga.

¹³ Odo liḡē ko'dō ndōbo 'ba kanisa 'deni laka bilaka pili ti kiya lende 'bēnni rō ma laka. Kina liḡē ti kēdi ngi rō dō ngölō tiya mo ma liḡē ki'di dōnni 'deni gō lende 'ba Yēsu Kurisitō.

Lende Löbu

¹⁴ Tine ma 'bama mo'dōko tari giri nime ziye yayi. Ne kina me mēdi mugu ndose naga nime tōti zīyī

¹⁵ Odo wa mōto ga kilikō doma 'dō kikali loma 'ba mī lōngō bilaka 'ba Boko'ba. Rōmōyī liḡē bilaka 'ba kanisa na rō 'ba Boko'ba ame rō bō dō didi ma nburunburu ne. Liḡē na kēdi ki'di lende kodōro 'ba Boko'ba nime kō'bō dōyayi kōzo lōso ma kēdi kogbo mata tara.

¹⁶ Tine bōto mōto inza ame 'dō kandi gōmo kiya te wa ma Yēsu kileme zize naga nime inza rō wa ma löbu. Ma löbu mo na me bo ileme rō bo 'deni rō bilaka lesi. Kina Nyī Kōto Laka ileme bo 'deni gbī rō ma laka kōmō Boko'ba, kina malayika 'ba Boko'ba o'ja bo 'deni. Kina laja abo uwōwō rōni 'deni toko zi bilaka 'ba dōyayi nime. Kina ma konzi di mī dōliṅo bine i'di dōnni 'deni gōmo. Kina me kogba bo 'deni mī löbu mitoro.

4

Akiyandi 'Ba Satani

¹⁻² Nyī Kōto Laka 'ba Boko'ba ileme 'deni njo mī kada ma nburunburu 'ba dōliṅo nime bilaka ti koga kpēnni gō lende 'ba Boko'ba. Liḡē ti ki'di dōnni gō akiyandi 'ba Satani ame bo ki'di nōki abo ga 'deni tindēndē bilaka timo. Nōki

abo ga na ki'di ya ma rɔ bɔ bɛti naga 'deni tu'bɔlu wa ti akiyandi abo nime rɔmɔyɪ lijɛ 'bɛnni ikali dɛ kpe toza wa ma laka di rɔ ma kɛnyɛ.

³ Ya naga nime lijɛ ebe tiyandi bilaka tɛgɛ kinza kogbe 'ja dɛ, kina gbɪ tɛgɛ kinza konyo wa mɔtɔ ga dɛ. Tine Bɔko'ba o'dɔkɔ 'dɔ ya ame ga ki'di dɔnni 'deni gɔ laja kodɔrɔ abo nime kikali 'deni laka ne, gɔ ko'dɔ yɛɛ'di mo zi bo kina gɔ lijɛ konyo wa naga nima bo ko'ba ne.

⁴ Wa naga nime Bɔko'ba ko'ba ne pili rɔ ma laka. A mɔtɔ inza ame gɔ dilagike di rɔmo. Tine zize tuti gɔmo ti to'dɔ yɛɛ'di mo zi bo.

⁵ Rɔmɔyɪ lende 'ba Bɔko'ba ti yɛɛ'di ko'dɔ ze i'di wa naga nime 'deni laka rɔ a 'ba Bɔko'ba.

Bɔ Laja Ma Laka 'Ba Kurisito

⁶ Ndose nime ɔdɔ koto ngɪ zi bilaka 'ba kanisa ti kɛddi ngɪ rɔ bɔ laja ma laka 'ba Yɛsu Kurisito. Rɔmɔyɪ ni iyandi yi 'deni laka ti lende 'ba Bɔko'ba kɛddi 'deni gbɪ to'dɔ mo laka ki'di tigo zi yi mi ndɔbɔ nime.

⁷ Kina 'dɔ kilagi yaga di rɔ lende ma yawa 'ba bulɔbu ma mɔlo naga, ame nge rɔ lende 'ba dɔliɲɔ nime ne. Tine ma laka mo 'dɔ kutu rɔyi to'dɔ lende 'ba Bɔko'ba.

⁸ Lijɛ ma kutu rɔnni kitigo mi yida rɔ, okɔnyi rɔnni mbowa. Tine ze ma dutuke rɔze 'deni mi lende 'ba Bɔko'ba nime ti dokɔnyike rɔze ngɪ rɔ mbɛmbɛ. Rɔmɔyɪ dikalike 'deni dɛdike ti didi ma laka giri nime kina gbɪ rɔ nburunburu.

⁹⁻¹⁰ Kina me do'dɔke ndɔbɔ 'deni ti tigo ze ga gbɪ ti tende 'ba rɔze, gɔ ame dikalike 'deni Bɔko'ba ɛdi kokɔnyi ze. Bo na rɔ bɔ ame ti didi ma nburunburu ne. Bo na kɔ'bo tokɔnyi bilaka pili di mi tɔlɛ, tine pele bo okɔnyi ya ma ki'di dɔnni gɔ lende abo naga 'deni mɔlo. Lende nime na rɔ ma laka kina 'dɔ bilaka pili ki'di dɔnni gɔmo.

¹¹ Kina oto ndose nime zi bilaka 'ba kanisa 'dɔ kiyandi lijɛ timo.

¹² Kinza ki'di bɔtɔ kudɔli yi dɛ gɔ titi 'ba rɔyi. Tine loma 'bi na 'dɔ

ki'di kɔ'bɔ rɔ ma laka 'dɔ bilaka 'ba kanisa kogba gɔrɔ 'ba wa ma kɛddi ko'dɔ ti ma kɛddi kiya kina gbɪ ti akɔ'ɔ 'bi ma gɔ lɛpi yi ga. Kina 'dɔ lijɛ ki'di dɔnni gɔ lende 'ba Bɔko'ba to'dɔ mo gbɪ nge kinza a ma kɛnyɛ mɔtɔ kɔzɔ 'bɛyi tara.

¹³ Kina 'dɔ ki'di rɔyi gbɪ tɛdɛki buku 'ba Bɔko'ba zi bilaka. Kina 'dɔ kuwɔwɔ laja nime zinni gɔ kiyandi lijɛ to'dɔ mo nɔbɔ mako.

¹⁴ Kinza kuburu bi 'ba tigo nime Bɔko'ba ki'di zi yi ne dɛ, ame ki'di 'deni zi yi mi kada ma tɔnɛ bɔ kumɛ lende abo mɔtɔ ga kumɛ lende gɔ kɔ'du 'bi kina lɔbu 'ba dɔ kanisa ki'di kɔzi 'deni dɔyi 'dɔ to'dɔ ndɔbɔ nime ne.

¹⁵ Kina 'dɔ ki'di rɔyi ti to'dɔ ndɔbɔ nime gɔ bɔtɔ pili kɔngɔ ma kɛddi ko'dɔ rɔ ma laka.

¹⁶ Tine i'di kɔmɔyɪ kandi laka di mi wa ame ga kɛddi ko'dɔ ne, gbɪ ti ma kɛddi kiyandi. O'bɔ nduwɛ to'dɔ wa naga nime miya 'deni zi yi ne. To'dɔ mo te na ti ki'di yi gbɪ ti ya ame ga kɛdi kuwɔ lende 'bi ne kɔmo di mi tɔlɛ.

5

Bilaka 'Ba Kanisa

¹ Kinza kamo dɛ dɔ bulɔbu ma mi kanisa. Tine ileki lende zinni kɔzɔ 'bu yi ga tara. Kina 'dɔ kilende zi yɔbi mo ga kɔzɔ lɔndɔ yi ga tara,

² kina zi 'ja lɔbu 'ba mi kanisa kɔzɔ mɔyɪ ga tara, tine zi 'ja titi mo ga kɔzɔ lɛmi yi ga tara kinza a ma kɛnyɛ mɔtɔ.

³ Okɔnyi makuru'bɛ ame ga rɔ lisa ne.

⁴ Tine ɔdɔ makuru'bɛ mo kɛdi ti kole ala kole 'ba kole 'bɛni ga, lijɛ na 'dɔ kutu rɔnni toro Bɔko'ba ti tonɔ gɔ liɲɔ 'bɛnni ga. Zinni to'dɔ mo te tileki mo zi bɔ kulu lijɛ ga. Ame na rɔ wa ma Bɔko'ba ko'dɔkɔ di zinni.

⁵ Makuru'bɛ ame ga kola 'deni rɔ lisa gɔ dɔnni kinza kole, lijɛ ki'di dɔnni 'deni gɔmo Bɔko'ba na kɛdi kokɔnyi lijɛ tine lijɛ o'bɔ 'deni kote kada kote korɔndɔ tumɔtu zi Bɔko'ba tititi bo tokɔnyi lijɛ.

6 Tine makuru'bē ame ga ki'di rōnni 'deni to'do ako'doko 'ba gbagba lijē ga ne, lijē 'bēnni nima 'deni ka ro tōku pele lijē kēdi gba ro ma kīdīdī nima.

7 Kina 'do koto ndose nime zi bilaka 'ba kanisa kinza bōto mōto ko'ja bi ngoro mōto ra di rōnni.

8 Rōmōyī bōto ame ko'ba nalo 'ba wado dē, kongō go bilaka 'ba mi liṅo abo dē laka ne, andi 'deni go lende 'ba Boko'ba. Bo 'ba bo 'deni ngi ro ma kēnyē ro do kiteli di do ya ma kinza ki'di dōnni go lende 'ba Boko'ba naga.

9 Makuru'bē ame ga nge kōmo kōo mo kebe kuluku koto kōdo dōmo 'butē 'deni ne na 'do kugu mōyī mo mi waraga 'ba tugu mōyī makuru'bē 'ba mi kanisa. Kina 'do lijē kēdi gbī ro 'ja lōbu ame ga ko'do yēri dē di do mē'dē,

10 ame lende ko'do laka 'bēnni kikali gōmo pili. Kina lijē kongō go kole 'bēnni ga 'deni kiyōbu laka, kina lijē gbī ro bo tota bo lōwō ro nba mi liṅo 'bēnni ga, toja laja mi kanisa kina gbī tokonyi ya ma ro gomō naga, kina 'do lijē kēdi ro ya ame ga ki'di rōnni 'deni to'do lende laka ne.

11 Tine kinza kugu mōyī makuru'bē ame ga gba ro 'ja titi ne dē mi waraga nima. Mōtoga yayi ndōbo 'ba toja laja 'ba Kurisitō nime inza konmi kpe rōnni lijē ko'doko ē'bēnni togbe mē'dē mōto 'bōwu,

12 kina Boko'ba ti kodo karama ngi dōnni go tiyēyī mi lōmu ame lijē ko'do 'deni ne.

13 Mōtoga lijē ti koloma ro tikēpī tilaki ro go liṅo kinza to'do ndōbo, za to'do kore ti go'de'de mi lende 'ba ya mōto ga, kina gbī tiya lende ma kēnyē naga.

14 Go kō'du mo mo'doko 'do makuru'bē ame ga gba ro 'ja titi ne kogbe mē'dē go lijē kōyō kole 'do lijē kongō gōmo. Kinza ya ma ko'ji ze naga ko'ja a mōto ra ro ma kōco tiya kpa kēnyē gōmo roze.

15 Rōmōyī makuru'bē naga nima mōto ga oco 'deni mōlo di mi kori

'ba Kurisitō kōso 'deni go Satani.

16 Kina me odo 'ja ame ro bilaka 'ba Kurisitō ne kēdi ti makuru'bē liṅo 'bēni loko na 'do kongō go makuru'bē naga nima kinza ki'di lijē dē kō'bō ro akirindī do bilaka 'ba kanisa. Tine bilaka 'ba kanisa 'do kongō nge ro go makuru'bē ame ga kola 'deni go dōnni ne.

17 Kina lōbu 'ba kanisa ame ga ko'do ndōbo 'deni laka ne ko'do konyi teyi ro mbēmbē. Rōmōyī lijē ogbo rōnni 'deni tiyandi wa gbī tuwōwō lende 'ba Boko'ba.

18 Tokonyi lijē rōmōyī ugu 'deni mōlo mi buku 'ba Boko'ba, iya te, "Odo ki'di sa tomba nyōnyu tine kinza kudōdu kpamo dē ndiṅi teyi." Kina ugu 'deni gbī, iya te, "Bo ndōbo o'bo ngi to'ja bi gomō 'ba ro bo."

19 Tine odo bo mōto kako kususū lōbu naga nime ma koto mōto ziyi, kinza ki'di dōyī dē titi gōmo. Tine odo bo mo ko'de ya mōto ga riyō ala mota ti bo ro bo ngila bo kina nge 'do kuwō lende mo.

20 Odo lōbu naga nime kirasi a mōto, ileki lende zīnni di kōmo bilaka 'ba kanisa pili 'do lōbu mōto ga kēdi gbī ro tikere di bi to'do mo kōzo 'bēnni tara.

21 Mēdi mose ndose nime ziyi kōmo Boko'ba gbī ti nere ze Yēsu Kurisitō kina gbī ti malayika abo ga ame bo kigeli 'deni toja laja zi bo ne. Ndose naga nime o'do ro ma kodoro kinza kōmo geli teyi.

22 Kinza koza bilaka mōto dē ngi welo ti'di kōziyī dōmo to'do mo ro lōbu 'ba do kanisa. Inza laka 'do toza bilaka mōto ngi welo, mōtoga ti kodo'bo yi mi lende kēnyē abo. Onye rōyī kowō yaga di ro lende kēnyē.

23 Tine kinza kō'bō dē kpe nge tuwē mini, udōlō yimo mbowa ti layi go kēdi ro wōwō zi miyī. Rōmōyī o'bō nduwē tōnē bine ro rōkō'o.

24 Kina go lende 'ba ya mōto ga, pele gba kinza kongō kō'du mo dē, lende kēnyē mo ga inda ngi yaga bi kōpo. Tine 'ba ya mōto ga lende kēnyē 'bēnni ga ēdi ko'ja nge odo kongō kō'du 'bēnni 'deni.

²⁵ Kina gbï tara lende laka mɔto ga ëdi kinda gbï yaga bi kɔpɔ, tine mɔto ga ɔdo ko'ja dë pele inza kusu dönï ngï nburu yaga.

6

¹ Bilaka 'ba kanisa ame ga ro atoli ne 'do kö'bö laka toro bo dönni ga, kinza bilaka kiya kpa kënyë ra ro Boko'ba, gbï ti akiyandi ze nime.

² Atoli ame ga bo domo ro 'ba Kurisitö ne kinza lijë kose domo dë go ame lijë 'deni ro löndö zinni ne. Tine 'do lijë komeri ngï bo dönni naga nima 'deni ro 'ba Kurisitö ame Boko'ba k'o' ne. Kina 'do lijë koja laja laka zinni römöyï ti kokonyi lijë.

Mori Ma Laka

Kina me 'do koto ndose nime kuwöwö zi bilaka 'ba kanisa kiyandi lijë timo.

³ Ya ma këdi kiyandi 'bënni wa ma 'beri koriya dë ti lende kodoro 'ba nere ze Yësu Kurisitö nime koriya dë gbï ti to'do ako'doko 'ba Boko'ba ne,

⁴ lijë 'bënni nima ulu'buti 'deni ngï ti ro kote kikali a mɔto dë kpe. Lijë ome 'bënni rönni 'deni ngï go to'do kowasa ti tamo go kö'du 'ba lende. Kina wa naga nime ko'de mi kombi ngï ti 'diri ti ti'ja kina gbï ti susu ma kënyë.

⁵ Lijë ö'bö nburu ro kowasa römöyï dönni irasi rönï 'deni, lijë ikali wa ma laka dë kpe. Kina ma lijë komeri 'bënni tégë to'do lende 'ba Boko'ba nime ëdi ro wa 'ba to'ja yamo.

⁶ Tine ëdi ngï tara, bo ame ko'do lende 'ba Boko'ba ɔdo bo kikali ngï toloma nge go wa ame ga 'do ko'do rönï zi bo ne, bo ti ko'ja wa ma kele ngï ro mbëmbë.

⁷ Römöyï mi kada ma köyö ze do'deke a mɔto dë mi doliŋo bine. Kina ɔdo dölëke dinza dogbake a mɔto gbï darike timo di mi doliŋo nime.

⁸ Kina laka ɔdo dëdike 'deni ti akonyo ti bonjo 'ba yida roze go di'dike lende mo k'o'bo ze.

⁹ Ne lijë ya ma ko'doko tedi ti wa ro mbëmbë naga nima Satani ususu dönni 'deni to'do lende kënyë kina lijë kilaka 'deni mi ngowo abo. Lijë iteri 'bënni tomomi wa ngï ro do rumö, tine wa naga nima inza kokonyi lijë, ëdi koto lijë ngï mi tölë.

¹⁰ To'doko tedi ti wa ro mbëmbë na ro ngira'da 'ba tisaki 'ba lende kënyë. Ya mɔto ga ëdi ti meri mo kina ki'di lijë koco 'deni di mi kori 'ba Kurisitö nime. Kina ko'de gomo ma kënyë 'deni ngï dönni.

Toco To'do Lende Laka

¹¹ Tine ni 'beyi ame ro 'ba Boko'ba ne, onye röyï yaga kowo di ro lende kënyë naga nima. Ogo röyï to'do lende laka 'ba Boko'ba gbï toro bo, ti'di döyï go lende 'ba Kurisitö. Kina 'do kogbo röyï gbï to'cö lepï yi ga, tine gbï togbo röyï laka toro kpa gomo mo ti doki'di këddi. Kina 'do tedi ti komo kele do bilaka pili.

¹² Loma 'ba bilaka ame ki'di dönni 'deni go lende 'ba Kurisitö nime ëdi kozo riŋa doli tara. Kina go kirija ti ro ma kembe ti tigo 'do ko'ja kpa közi 'ba gomo, ame ro didi ma nburunburu ne. Wa nime na Boko'ba kidëki yi gomo mi kada ma tonë kumö yimo ti kpëyi di komo bilaka ma konzi kiya te i'di döyï 'deni go lende 'ba Kurisitö ne.

¹³ Kina me mose ziyi komo Boko'ba ame ki'di didi mi wa pili, gbï komo Yësu Kurisitö ame kiya lende laka 'ba Boko'ba komo Ponitiyo Pilato ne.

¹⁴ Miya ziyi 'do kuwö do ndose naga nime këdi kiya rönï ne nbo komö mi kada 'ba tileki 'ba nere ze Yësu Kurisitö kako mi doliŋo nime, kinza boto mɔto kiya ra te irasi a mɔto.

¹⁵ Boko'ba na ti ki'di Kurisitö kileme ro bo mi kada ma laka mo. Bo na nburu ti yeyi nge koto ro löbu do doliŋo pili, do bo doliŋo pili kina gbï do nere ni pili.

¹⁶ Bo na nge ro bo ame kölë dë ne. Bi loma abo mi bi kopo ma köbököbö do kiteli ame boto k'o'bo dë tari noli romo. Boto mɔto o'ja

bo dē kina bɔtɔ ɔ'bo dē gbī ma 'dɔ ko'ja bo. Ti dilēlu tigo abo nduwē ro ɲburuɲburu. Amini.

¹⁷ Iya zinni lijē ame ga ro bo mɔri ne, kinza lijē kombi dōnni dē. Kina kinza lijē komeri dē gbī tēgē wa mbēmbē 'bēnni naga nima ti kō'bō nduwē tokonyi lijē. Rōmōyī wa nime ro mɔri ko'do ne ɔ'bō dē ɲgī nduwē ɲburu. Tine 'dɔ lijē kikali laka Boko'ba na ti kokonyi lijē. Bo na ro bo ki'di wa pili zize ame go ki'di ze dēdike ro loɲɔ.

¹⁸ Ma laka mo 'dɔ lijē kō'bō to'do lende laka ame 'dɔ kēdi ro mɔri ko'do 'bēnni ne. 'Dɔ lijē kō'bō gbī tokonyi ya mɔtɔ ga ti wa 'bēnni ga.

¹⁹ Wa nime na ti kēdi ro mɔri ko'do 'bēnni ame go kulu dōni 'dɔ kokonyi lijē mi kada ma kēdi kako ki'di didi ma laka zinni.

²⁰ Timatiyo, mēdi miya ziyi, oɲgo go wa naga nime Boko'ba ki'di yi 'deni mbiri dōmo ne laka. Onye rōyi kowɔ yaga di ro lende yawa ti kowasa mo naga nima bo 'bōlu ni kīdēki ro akikali ne.

²¹ Ya mɔtɔ ga iya te, lijē ēdi 'deni ti akikali nima. Go kō'du mo na lijē kɔɔ 'deni yaga di mi kōri 'ba Yēsu Kurīsītō.

Lende kēyi 'ba Boko'ba koloma tiye pili.

Akugu Ma Mi Riyö 'Ba Pölo Zi TIMATIYO

¹ Ma Pölo, gɔ ako'dɔkɔ 'ba Boko'ba rɔ bɔ laja 'ba Yësu Kurisitö mugu waraga nime ziyi Timatiyo. Bo Boko'ba oja ma 'deni tiyëti mo ame bo kedi ki'di didi ma laka zi ya ma kedi 'deni rɔ akɔtɔ ti Yësu Kurisitö naga.

² Ni Timatiyo na rɔ kole ma ame mɔ'ɔ kulöwö ne. 'Bu ze Boko'ba ti nɛre ze Yësu Kurisitö ki'di yëyi ti lende këyi ti mi këyi ziyi.

Ndose Ti Akocɔ 'Ba Pölo

³ Mëdi mo'dɔ yë'di nduwë göyi zi Boko'ba mi mötu ko'dɔ ma. Bo na mëdi moja laja mo 'deni ti meri laka 'ba yimö kɔzɔ 'ba 'bu ma löbu ga tara. Mö'bö 'deni tumötu bo göyi kote kada kote korɔndɔ.

⁴ Ma rɔ mbëmbë mo mo'dɔkɔ 'dɔ to'ja kinë yi römöyi mëdi nduwë tomeri gɔ monɔ 'bi tönë. To'ja yi di gɔ ame ti ki'di ma ngi mëdi rɔ lɔɔ.

⁵ Mëdi gbï nduwë tomeri mo ma ki'di döyi 'deni gɔ lende 'ba Yësu Kurisitö ti mi kɔtɔ kɔzɔ 'ba möyi Yunisi gbï kɔzɔ 'ba möyi löbu Loyisi ame lijë koloma to'dɔ mo bine. Mikali 'deni i'di döyi 'deni gbï gɔmo kɔzɔ 'bënni tara.

⁶ Kina me mëdi mole yimo 'deni teyi 'dɔ kö'bö nduwë tome kpa ndɔbɔ 'ba Boko'ba nime ti tigo abo tönë bo ki'di ziyi mi kada ma mi'di közö döyi mi ndɔbɔ abo nime ne.

⁷ Römöyi Nyi Kɔtɔ Laka nime Boko'ba ki'di zize ne i'di ze dë rɔ tikere. Tine i'di tigo ti akɔ'ɔ gbï ti togbo dɔ yida rɔ zize.

⁸ Kina kinza ki'di röyi kaya tiyëti lende 'ba nɛre ze Yësu Kurisitö dë, kinza röyi kaya ma dë gbï gɔ ame mëdi mi maboso gɔ lende abo ne. Tine i'di röyi 'dɔ tombi gɔmɔ tö gɔ kö'du 'ba laja laka 'ba Yësu nime. Römöyi Boko'ba ti ki'di tigo ngi ziyi tombi gɔmɔ nima timo.

⁹ Bo na me kɔmɔ ze 'deni di mi tölë ki'di kidëki ze rɔ bilaka abo ga. Tine dëki abo nime inza gɔ lende laka ze, bo o'dɔ 'deni gɔ ako'dɔkɔ abo ti lende këyi abo ame gɔze ne. Bo o'dɔ lende këyi nime 'deni zize ti Yësu Kurisitö mɔlo di bi tisaki mo.

¹⁰ Kina me bo kileme 'deni zize ti toja Yësu Kurisitö kako mi doliɔ nime 'dɔ kɔmɔ ze di mi tölë. Yësu Kurisitö na rɔ bɔ ka'da tölë kina bo kileme didi ma nburunburu 'deni zize ti laja laka abo.

¹¹ Ame na rɔ laja laka ma Boko'ba koja ma tuwöwö mo zi bilaka gbï tiyandi mo.

¹² Gɔ kö'du mo na 'deni me mëdi mombi gɔmɔ. Tine rɔma aya gɔmɔ nime dë römöyi mikali Yësu Kurisitö ame mi'di dɔma gɔ lende mo ne 'deni. Kina mikali ngi bo ti konɔ gɔ ndɔbɔ 'ba laja laka abo nime bo kose zö ne nɔbö kömö mi kada mo ame bo kedi kileki yimo mi doliɔ nime ne.

¹³ Gɔ kö'du mo na 'dɔ kö'bö ti nduwë tiya lende laka 'ba Boko'ba zi bilaka ko kɔzɔ ame kuwö di zö ne tara. Kina 'dɔ kö'bö rɔ akileme zinni ti ti'di döyi gɔ lende 'ba Yësu Kurisitö tɔ'ɔ bilaka ti tigo abo.

¹⁴ Boko'ba i'di lende laka abo nime 'deni ziyi kina 'dɔ konɔ gɔmo ti, ti tigo 'ba Nyi Kɔtɔ Laka ame koloma 'deni mize pili ne.

¹⁵ Ikali 'deni bilaka 'ba kanisa ma mi döyayi 'ba Asiya pili oga kpënni 'deni gɔma, kina Pugëlö ni ti Eromogene na 'deni gbï tinni.

¹⁶ Nɛre ze Yësu Kurisitö ki'di mi bo këyi rɔ bilaka 'ba Onesiporo, römöyi Onesiporo iyëddi yimö 'deni dɔ konzi. Pele mëdi mi maboso nime rɔ bo aya ma dë gbï.

¹⁷ Mi kada ma bo kömö Roma bine, bo i'di ngi toma gɔma nɔbö bo kari ko'ja ma.

¹⁸ Kina ikali 'deni gbï laka ma bo kokonyi bilaka 'ba kanisa di mi Epeso yayi. Ee, nɛre Yësu ki'di mi bo këyi rɔ Onesiporo mi kada 'ba tileki abo doliɔ bine.

Tuwö Dɔ Boko'ba

¹ Tine ni 'bëyi kole ma, oloma kö'bö rɔ ma kitigo gɔ lende këyi nime Yësu Kurisitö ki'di 'deni ziyi ne.

² Uwö lende 'ba Boko'ba 'deni mɔlo di zö kina bilaka ma konzi uti 'deni gbi gomo kiya te edi rɔ ma kodoro. Kina 'dɔ koto toza lende nima nduwë zi ya ma kinza kari kola de ngi kilikö rɔ wa yawa naga, lijë ame ga kikali tiyandi mo gbi dogba zi ya mɔto ga ne.

³ I'di röyi tombi gomo koto tö gɔ lende 'ba Yësu Kurisitö kozo bo kanya ame kedî ko'do ndobo abo rɔ ma laka ti to'ja gomo teyi ne tara.

⁴ Bo o'joro rɔ bo 'deni di rɔ wa ame ga ya ma laki kedî ko'do ne. Römöyi bo o'doko tiyëyi doki'di bo ame mbiri di dɔ bo ne.

⁵ Kina 'dɔ keddi kozo bo riña doli ame kedî kuwö dɔ kö'du ki'di 'ba riña nima gɔ bo ko'ja kpa közimo ne tara.

⁶ Kina 'dɔ keddi gbi kozo bo nyaka ma ko'do ndobo rɔ mbembë ame bo na rɔ dogba 'ba tonyo wa la'ja 'ba mi nyaka ne.

⁷ Omeri gɔ lende ma naga nime, kina Boko'ba ti kokonyi yi ngi tikali mo pili.

⁸ Omeri gɔ lende 'ba Yësu Kurisitö ame di mi kupö Dawidi kënyi kodo yaga di mi tolë ne. Ame na rɔ laja laka ma medî miya zi bilaka.

⁹ Gɔ kö'du mo na me medî mombi gomo 'deni ku'du ma mi maboso kudödu ndö ti zingiri bine kozo bo 'bögo. Ne lende 'ba Boko'ba udödu ndimo de koto te.

¹⁰ Tine masi de di bi tombi gomo naga nime 'dɔ tokonyi bilaka ame ga Boko'ba kigeli 'deni rɔ 'ba bo ne. Ame 'dɔ Yësu Kurisitö komo lijë di mi tolë ki'di lijë koloma rɔ nburunburu mitoro.

¹¹ Kina lende nime edi rɔ ma laka, ame kiya te, "Dɔ dolëke 'deni ti bo, ti dididike 'deni 'böwu gbi ti bo.

¹² Dɔ dasike de di bi tombi gomo koto ti bo, ti dedike ngi gbi rɔ nere koto ti bo. Dɔ dilagike di rɔ bo, bo ti kilagi ngi gbi di roze.

¹³ Dɔ dogake kpeze gɔ bo, tine bo oga 'ba bo kpa bo de. Römöyi bo ikali de ma 'dɔ tuyi mi lende abo."

Kpa Kogba

¹⁴ Lende naga nime oto tiyëti mo zi bilaka 'ba kanisa. Kina iya zinni komo Boko'ba kinza lijë kogba kpenni de gɔ kö'du 'ba lende. Römöyi kpa kogba gɔ kö'du 'ba lende okonyi boto de, tine edi kirasi mi ya ma kuwö naga.

¹⁵ Tine ogbo röyi tedi rɔ ma laka kozo ma Boko'ba ko'doko ziyi. Iyëti lende 'ba Boko'ba ko rɔ ma kodoro kozo bo ndobo ame romo kaya ndobo abo ma bo ko'do de ne tara.

¹⁶ Kinza kodobö röyi de mi lende rumö ma yawa naga nima. Römöyi bo kowasa rumö naga nima oco 'deni nbö kowo yaga di mi kori 'ba Boko'ba.

¹⁷ Lende 'benni ga irasi wa ngi kozo 'böno madowukö ame kedî konyo yida rɔ bilaka ne tara. Omenayo ni ti Pileto na rɔ bo kiya lende naga nime.

¹⁸ Lijë oco 'deni nbö yaga di mi kori 'ba lende kodoro 'ba Boko'ba. Lijë ebe kiya te tentyi todo yaga di mi tolë 'ba ya ame ga rɔ 'ba Kurisitö ne o'do roni 'deni mɔlo. Lende 'benni nime na me ki'di ya mɔto ga de kpe ki'di donni laka gɔ lende 'ba Boko'ba.

¹⁹ Tine lende 'ba Boko'ba oro 'beni 'deni ngi ndini kozo doku ma löbu ame kidëyi 'deni mi gbondo 'ba rö ne tara. Ame boto mɔto kabö de gbi tiyaya mo. Tine ugu lende 'deni domo, iya te, "Nere Boko'ba ikali bilaka abo ga," kina gbi, "Bo ame kiya roni 'deni rɔ 'ba Boko'ba ne 'dɔ bo kola gɔ to'do lende kënyë yaga."

²⁰ Bilaka 'ba kanisa edi kozo jama 'ba mi rö 'ba bo wa ame kinë mo pili rɔ gege. Mɔto ga rɔ ma kele kileno di mi yamo, mɔto ga rɔ gberi ni ti kete. Ma kele naga nima edi ko'do ndobo ma rɔ miri timo, tine mɔto mo ga to'do wa ma ene naga timo.

²¹ Kina gbi tara, ya ma kilagi kö'du 'ba bo lende yawa naga Boko'ba ti ki'di ndobo ma rɔ miri gbi zinni

römöyī lijē wa ma laka abo ga na. Ame bo kikali ngī to'do ndoɓo timo lijē kō'bō 'deni ndō toda do wa ame ga pili bo ko'doko to'do mo ne.

²² Kina nī 'bēyī 'do kola go to'do wa ame ga pili ro ma kari go dōkī'dī yōbi ne yaga. Tine lende laka 'ba Boko'ba na 'do kogbo rōyī to'do mo ti'di dōyī gomo gbī ti ako'ɔ ti lende kēyī koto ti ya ame ga pili 'deni ti dōkī'dī koto kopapa Boko'ba 'deni tokonyi lijē ne.

²³ Kina 'do konye rōyī nbō yaga ro ma kowɔ di ro bo kowasa rumō naga nima lijē kikali wa ma lijē kēdī ko'do kowasa mo naga dē yɔ. Ikali 'deni wa naga nima na kēdī ko'de 'dirī.

²⁴ Tine inza ro ma laka ziyī bo laja 'ba Boko'ba 'do ko'do 'dirī. Ni bo laja oloma liya ro ma laka ti bilaka pili. Kina 'do kikali laka tiyandi bilaka kinza tēnyī ro 'dirī.

²⁵ Ɔdo koloma liya tīyētī lende 'ba Boko'ba zi ya ma kēdī kiya kpa kēnyē rōmo naga nima, mōtoga Boko'ba ti ki'di lijē koto dōnnī kikali lende laka abo.

²⁶ Kina ngī lijē ti kindiŋi yaga lijē komo di mī ngowo 'ba Satani ame lijē kilaka 'deni yimo ki'di lijē to'do ako'doko ame ga ro 'ba bo 'ba Satani ne.

3

Kada Ma Nburunburu

¹ Kina me mēdī miya ziyī tikali mo ro ma laka. Mī kada mo ame 'deni ro nburunburu 'ba doliŋo nime ne ti kēdī ro kada ma kēnyē ro do kiteli zi bilaka 'ba Boko'ba.

² Bilaka ti kēdī nge ro bo to'ɔ gbagba lijē ga, ro bo to'ɔ girīsī, ro bo dōlī, ro bo do kombi, ro bo ti'ja koro 'bu ni ma ti ma ni dē, lijē ti kēdī ro bo tuyī do giliti kuruku zi bilaka. Kina lijē ti kilagi gbī to'do lende laka 'ba Boko'ba,

³ tine lijē ti kēdī ro bo ndo'ji kodo'bo rōnnī dē gbī ti bilaka ma laki, ro bo do kosi toworo to'do a ma kēnyē ko'doko lende ma laka dē,

⁴ ro bo susu to'do wa kowɔ kuruku ma kēnyē kina lijē ti kulu'buti ngi ti

ro kote. Ako'doko 'ba gbagba lijē ga na lijē ki'di kebe ako'ɔ 'ba Boko'ba.

⁵ Lijē ti kidewo rōnnī ro bo tumōtu Boko'ba tine ola go bi dē zi tigɔ 'ba Boko'ba 'do kēdī mīnnī.

Kina 'do konye rōyī yaga kowɔ di ro bilaka ma kowɔ a nime te.

⁶ Römöyī kō'du 'bēnnī mōto tu'bōlu bilaka 'do kota lijē ro nba tine 'do lijē kebe toco 'ja ma rumō mo ga 'do kōsō gōnnī. 'Ja naga nime lijē na ro ya ma kēdī ti dōkī'di kombi go lende kēnyē ma mbēmbē 'bēnnī ga kina meri gege 'bēnnī ga ki'di lijē ngī ko'do lende kēnyē.

⁷ Lijē ēdī nduwē ti komo ki'di 'do tutu rōnnī to'do lende laka ma kodoro tine lijē o'bo dē.

⁸ Bo 'bōlu naga nime o'doko tirasi mī lende kodoro 'ba Boko'ba nime kowɔ 'ba Yane ni ti Yambore ma tōnē koma tirasi mī lende 'ba Musa molo bine ne tara. Tine bo 'bōlu naga nima dōnnī irasi rōnī 'deni kina Boko'ba kilagi lijē 'deni römöyī lijē i'di dōnnī dē go lende abo.

⁹ Kina bilaka pili ti kongo lende 'bēnnī ngī ro kō'du yawa kowɔ 'ba Yane ni ti Yambore tōnē tara. Kina lijē inza ko'bo tirasi mī lende 'ba Boko'ba.

Toco Mī Kēddī

¹⁰ Ne 'bēyī ikali akiyandi ma ti loma ma kina gbī ti wa ma mo'doko to'do mo 'deni laka. Ikali ma mī'di dōma go lende 'ba Boko'ba 'deni kina gbī ti ame mō'ɔ bilaka pili mo'do 'dirī dē ti bōto.

¹¹ Kina gbī ikali 'deni ma mōro kpa gomo ti mī kēddī. Ame tōnē bilaka kodo gomo ma kinza kiya rōma di Anitakiya ni ti Ikoniya ti Lusētura. Ne mogbo rōma ngī kpamo na Boko'ba omo ma gbī 'deni di yimo pili.

¹² Ro ma laka miya ziyī lijē ame ga pili ko'doko tēdī ro akoto ti Yēsu Kurīsītō gbī to'do lende laka mo ne ti kodo gomo ngī rōnnī.

¹³ Tine ya ma ro wa kēnyē naga ti bo 'bōlu ni ti koto nduwē to'do ndoɓo 'bēnnī ga kari timo ro do

kiteli. Satani ti ku'bölu lijë kina lijë ti ku'bölu ya mɔto ga gbì.

¹⁴ Tine ma 'bëyi 'do kö'bö ti'di döyi go lende 'ba Boko'ba ame kiyandi yi 'deni molo timo ki'di döyi gomo ne. Ikali 'deni bo komo kiyandi 'bi ga iyandi yi timo ro ma kodoro.

¹⁵ Kina pele molo tönë keddì gba ro kole titi ne ikali lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba 'deni. Lende 'ba mi buku 'ba Boko'ba na ti ki'di komo kandi ziyi 'do ki'di döyi go lende 'ba Yësu Kurisito kina ti komo yi ngi di mi tölë.

¹⁶ Römöyi wa ame ga pili mi buku 'ba Boko'ba ne Nyi Koto Laka na ki'di zi bilaka mo ga tugu mo. Kina pili ro ma laka tiyandi wa ma kodoro, toro'bo go wa ma ro ma koco, tileki ze mi kori 'ba ako'doko 'ba Boko'ba. Kina gbì tutu bilaka mi loma ma laka.

¹⁷ Bo Boko'ba i'di lende naga nime 'deni te mi buku abo 'do bo laja abo ga pili kedì ti akikali 'ba to'do lende laka ame ga pili ro 'ba bo ne.

4

¹ Mëdi mose gomo 'deni ziyi komo Boko'ba gbì ti Yësu Kurisito. Römöyi bo ëdi kileki kada mato kako dolingo bine koloma ro bo dolingo, to'do burë 'ba ya ma gba ti kömönni naga gbì ti töku ni.

² Kina me mose gomo 'deni ziyi 'do koto nduwë tuwöwö laja laka 'ba Boko'ba zi bilaka. Odo lijë ko'doko ala ko'doko de pele i'di kpëyi kitigo nduwë tiya mo. Oloma ndö tileki dönni todoro go lende kënyë 'bënni ga. Kina mi akiyandi 'bi iliya röyi toco lijë to'do lende 'ba Boko'ba.

³ Kina me mëdi mose gomo ziyi römöyi kada mato yayi bilaka ti kilagi akiyandi ma laka, tine lijë ti kebe za tomomi bo komo kiyandi ma konzi ame ga kedì kiya nge ro wa ma go minni ga ne. Römöyi lijë o'doko ë'bënni nge to'do ako'doko 'bënni ga.

⁴ Go kö'du mo na lijë ko'doko de kpe toje mbili nni tuwö do lende ma

kodoro, tine lijë o'doko ë'bënni nge ro 'ba bilaka lesi.

⁵ Tine ni 'bëyi isiki röyi nburu kitigo kina gbì 'do tombi gomo. Ö'bö nduwë tuwöwö laja laka 'ba Boko'ba to'do ndobo ame ga pili bo ki'di 'deni ziyi ne.

⁶ Tine 'bama kada 'ba 'do toja didi ma timo owo de kpe. Ne didi ma ti kedì ngi ro kpa közi zi Boko'ba.

⁷ Mi loma ma bine ëdi 'deni kozo riña döli, ame bo mo kogbo röni 'deni nbö kömö bi 'ba tote mo ne. Kina me mogbo roma 'deni tara mi laja koja ma zi Boko'ba mo'do wa ame ga bo kose zö ne 'deni pili kote kinza toga kpama go lende abo.

⁸ Kina ti mo'ja wa ma laka mo ngi gomo di zi Yësu Kurisito kozo bo riña döli ame kololo wa 'deni ne tara. Mi kada 'ba burë nere Yësu bo to'do burë ro ma kodoro ti ki'di kpa közi ma laka ngi zö römöyi mo'do lende laka abo 'deni. Bo inza ki'di nge koto zö tine gbì zi ya ame ga pili kedì ti komo ki'di go tileki abo mi dolingo nime ne.

Zi Timatiyo

⁹ Tine opi röyi to kpe ndo kako welo zö bine.

¹⁰ Dema ola ma 'deni. Wa 'ba dolingo nime na ko'c 'deni kulöwö ro bo, kina bo kënyi 'deni kari Tesalonika. Koresekene ari 'ba bo 'deni Galatiya, kina Tito ari 'deni Dalomatiya.

¹¹ Luka na nge kileke tö bine.

Kina odo keddì kako o'de Marako tiyi, bo ti kedì ngi ro konyi ma löbu zö mi ndobo ma.

¹² Moja Tukikö 'deni kari Epeso.

¹³ Kina odo keddì kako o'de bonjo 'ba bi këyi ma nima mola Torowa yayi rö 'ba Karopo ne. Kina 'do ko'de buku ma ga gbì, ma do kiteli mo buku ma laka ro kilaka naga nima.

¹⁴⁻¹⁵ Kina i'di kömöyi kandi laka di zi Alesandoro bo tapini nima. A nime bo ko'do zö bine ne kpamo o'c ngi kozo oto. Ne Boko'ba ti kodo karama mo 'basi do bo. Kina 'do ki'di kömöyi gbì kandi laka di zi bo,

römöyī bo o'ji lende ze nime ṅgī rō mbēmbē.

¹⁶ Mī kada ma dōgba ame koto ma kōmō burē tīyētī lende ma ne, bōtō ma kōtō mōtō ɔrō dē tō. Ola ma ṅge rō dō kutu ma. Ne bo Boko'ba kola lijē gōmō.

¹⁷ Tine ṅere Yēsu ɔrō 'deni tō ki'di tigo zō mīyētī lende abo bō lōwō pili kuwō. Bo okōnyi ma 'deni kōzō wa ame kōmō di kpa tabiyō ne.

¹⁸ Mikali 'deni bo ti kokōnyi ma nduwē mōmō di kpa wa ma kēnyē pili ṅbō bo kogba ma mītōrō mī ṅere lōbu abo yayi. Yēē'dī kēdī zī bo nduwē rō ṅburuṅburu. Amini.

Akumötō

¹⁹ Umötō Purisika ni ti Akowila gbī ti bilaka 'ba Onesiporo ga.

²⁰ Eraseto oloma 'deni Korinito, tine Turöpimō ēdī dō rōkō'ɔ kina mola bo 'deni Mileto.

²¹ Tine opi rōyī tō kpe ndō 'dō kōmō zō bine gba kota kinza kpa dōlili kōmō. Yubulō ni ti Pudēnītō ti Linō ti Kolawodiya umötō yi pili. Kina lōndō mōtō ga umötō yi gbī pili.

²² Nere Boko'ba koloma kō'bō tīyī. Lende kēyī abo koloma tiye pili.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi TITO

¹ Ma Pɔlo mugu waraga nime ziyi Tito. Ma bɔ ndɔbɔ 'ba Bɔko'ba gbɪ bɔ laja 'ba Yɛsu Kurisitɔ. Bo Bɔko'ba i'di ma 'deni to'dɔ ndɔbɔ abo nime 'dɔ tokonyi ya ame ga bo kigeli 'deni ne 'dɔ ki'di dɔnni gɔ lende kodɔrɔ abo, kina gbɪ tikali loma ame bo Bɔko'ba ko'dɔkɔ zinni ne.

² Mɛdi mo'dɔ rɔmɔyi ma 'deni ti kɔmɔ ki'di gɔ didi ma nburunburu ma bo kedi ki'di zize. Bo Bɔko'ba o'dɔ beti de, bo iya 'deni mɔlo di bi tisaki mo 'dɔ ti'di didi ma nburunburu zi bilaka abo ga.

³ Kina ame na 'deni rɔ kada ma laka mo, bo ileme lende 'ba didi abo tonɛ 'deni zize. Lende 'ba didi nime Bɔko'ba bɔ tɔmɔ ze di mi tolɛ i'di 'deni zɔ, kose gɔmo 'dɔ muwɔwɔ zi bilaka ma laki.

⁴ Ni Tito na rɔ kole 'ba gbagba ma mi ti'di dɔ gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ. 'Bu ze Bɔko'ba ti Yɛsu Kurisitɔ bɔ tɔmɔ ze di mi tolɛ ko'dɔ yeyi dɔyi ki'di lende keyi koloma tiyi.

Tito Bɔ Laja Mi Dɔyayi 'Ba Kurɛtɛ

⁵ Mola yi mi Kurɛtɛ 'dɔ kileɲo gɔ ndɔbɔ 'ba kanisa laka kina gbɪ 'dɔ ki'di lɔbu 'ba dɔ kanisa mi dɔliɲo mo ga pili. Kina kɔzɔ ma mose ziyi tikali mo laka gɔ lende 'ba ti'di lɔbu 'ba dɔ kanisa.

⁶ Lɔbu 'ba dɔ kanisa 'dɔ kedi rɔ bilaka ame kinza bi ngorɔ 'ba lende mɔtɔ rɔmo. Kina 'dɔ bo kedi gbɪ nge ti 'ja kɔtɔ, rɔ bo ame kole abo ga kuwɔ dɔ bo laka ki'di dɔnni gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ, tine gbɪ kinza wa mɔtɔ ame 'dɔ bilaka kususɔ lijɛ timo mi loma 'benni ne.

⁷ Lɔbu 'ba dɔ kanisa 'dɔ kedi rɔ bo ame kinza bi ngorɔ mɔtɔ rɔmo ne rɔmɔyi bo na rɔ bo konɲo gɔ bilaka 'ba Bɔko'ba. Kina 'dɔ bo kedi rɔ bilaka ame kinza rɔ bo to'dɔ mi lɔbu, rɔ bo tenyi welo rɔ 'diri. Kina kinza bo kinza gbɪ rɔ bo layi, rɔ bo

ko'dɔ ya ala gbɪ rɔ bo to'ja yamo ti kori ma kɛnyɛ.

⁸ Tine 'dɔ bo kedi rɔ bo ko'dɔ nba, ko'dɔkɔ nge rɔ lende ma laka. Bo kedi rɔ bo ma ko'dɔ lende de rɔ dɔ rumɔ, tine rɔ bo togbɔ dɔ yida rɔ bo nge to'dɔ lende laka ame Bɔko'ba ko'dɔkɔ ne.

⁹ Kina 'dɔ bo kedi rɔ bo ame kinda'ba laja laka 'ba Bɔko'ba kɔzɔ ma miyandi yi timo. Kori nime na ti ki'di bo ngi kɔ'bo tɔcɔ bilaka 'ba kanisa ti akiyandi ma kodɔrɔ kina ti lende abo kodowe dɔkonɲo ya ma kinza ko'dɔkɔ lende 'ba Bɔko'ba de naga nima ngi.

¹⁰ Lɔbu 'ba dɔ kanisa na 'dɔ kedi kɔzɔ a nime te, rɔmɔyi ma konzi mɔtɔ ga uwɔ dɔ lende 'ba Bɔko'ba de, ngi rɔ bo 'bɔlu bɔ lende yawa. Bo 'bɔlu naga nime ma konzi mo ga di mi Yudayi.

¹¹ Lijɛ i'di kpa gɔli ma konzi mɔtɔ ga 'deni kɔcɔ yaga di mi kori 'ba lende 'ba Bɔko'ba. Tine ziyi 'dɔ koboso kpa akiyandi kɛnyɛ 'benni nima kɔrɔ yaga, ame lijɛ kedi ko'dɔ nge to'ja yamo timo ne.

¹² Rɔmɔyi bɔ 'bɔsi 'benni mɔtɔ 'ba Kurɛtɛ iya 'deni tonɛ te, "Bilaka 'ba Kurɛtɛ lijɛ ngi rɔ bo beti, bo kpa gbɔrɔ, bo tikɛpi rɔ kuruku ma kɛnyɛ."

¹³ Lende nime edi rɔ ma laka, kina miya ziyi 'dɔ kilende zinni rɔ ma kitigɔ 'dɔ lijɛ kɔ'bo ti'di dɔnni gɔ lende 'ba Bɔko'ba, kinza lijɛ koga kpenni de gɔmo.

¹⁴ Tine kinza lijɛ ki'di dɔnni de gbɪ gɔ lende yawa 'ba Yudayi naga nima. Kina kinza lijɛ kuwɔ dɔ kɔ'du ki'di 'ba bɔ kilagi lende kodɔrɔ 'ba Bɔko'ba naga nima de.

¹⁵ Lende ma rɔ dɔmɔyi bilaka naga nima na me. Bo ame 'deni rɔ ma kɔpɔ kɔmɔ Bɔko'ba, wa mɔtɔ 'ba dɔliɲo nime inza kpe ma 'dɔ ki'di bo rɔ ti'da di kɔmɔ Bɔko'ba. Tine ya ma kinza ki'di dɔnni de gɔ lende abo naga nima 'deni pili rɔ ti'da di kɔmɔ bo. Lende 'benni ga 'deni kpaki rɔ ti'da kina dɔnni irasi rɔni 'deni lijɛ ikali lende ma laka de kpe.

16 Lijë idewo rönni ro bo tikali Boko'ba tine ndobo 'benni ga ileme ngi lijë ikali bo Boko'ba de du te. Lijë uwö do Boko'ba de tine lijë ebe gbi to'do wa ma bo ko'ji naga. Kina ngi lijë o'bo de kpe to'do wa moto ro ma laka.

2

Akiyandi Ma Laka

1 Tine ni 'beyi iyandi lijë to'do wa ame kuti doni ti akiyandi laka 'ba Boko'ba nime ne.

2 Ilende zi bilaka 'ba kanisa ame ga ro bulöbu ne 'do lijë kogbo do yida rönni, ko'do a ma kodoro tine de to'do wa ma ro do rumo. Kina 'do lijë ki'di donni go lende 'ba Boko'ba ti doki'di koto gbi to'bo bilaka kina tombi gomö kinza tola gomö.

3-4 Kina 'do kilende gbi zi 'ja löbu mo ga, lijë 'ba Boko'ba na, loma 'benni kö'bö ro ma laka. Kinza lijë kö'bö de ro bo kore ala ro atoli 'ba layi. Tine zinni tiyandi 'ja titi ti lende laka to'bo me'de nni gbi ti kole 'benni ga.

5 Kina 'do lijë 'ja titi kogbo do yida rönni ti kinza to'do yeri. Go lijë ko'do ndobo 'ba do lijo 'benni ga na ro ma laka ti mi keyi gbi ti tuwö do me'de nni ga. Ame na ngi ti ki'di bilaka kiti'ja lende 'ba Boko'ba de kpe.

6 Kina ilende gbi zi yobi mo ga togbo do yida rönni ga laka.

7 Tine ni 'beyi 'do kö'bö ro bo kileme lende laka mi ako'do 'bi pili. Akiyandi 'bi i'di kedii kinza 'bolu kina gbi kinza lende yawa yimo.

8 Mi akiyandi pili o'bö ti lende laka ame kinza bilaka ko'ja bi ngoro moto 'do kusus yimo. 'Do bo kilagi lende ze naga nima romo kaya ngi kikali de kpe tiya a ma keye moto ti moyi ze.

9 Kina 'do kilende gbi zi bilaka 'ba kanisa ame ga ro bo ndobo zi ya moto ga ne. Kina laka 'do lijë kuwö do bo donni ga gbi to'do ako'doko mo ga pili kinza lende moto teyi.

10 Kina kinza lijë ko'bali wa mo ga de gbi. Tine 'do lijë ko'do wa ame ga go kileme lijë ro bilaka laka zi bo donni ga mi ndobo ko'do 'benni ne. Kina ti kileme ngi akiyandi 'ba Boko'ba bo tomo ze di mi tole nime edi ro lende laka.

11 Miya te romoyi Boko'ba i'di lende keyi abo 'deni zi bilaka pili koyi bi kozo bi koro tara. Romoyi ti lende keyi abo na me bo komo dokomali bilaka lesi 'deni pili di mi tole.

12 Bo ose 'deni zize 'do dodoke roze ti beri di mi ako'do ti ako'doko 'ba dolijo nime. Tine zize tolo ma mi dolijo nime togbo do yida roze. Kina gbi 'do do'doke lende laka toro Boko'ba.

13 Romoyi dedike 'deni ti komo ki'di ti bi koda go kada laka ame 'do Yesu Kurisito kileme ro bo ro löbu 'ba do wa pili ne. Bo na ro Boko'ba ze ame ro do kiteli, bo komo ze 'deni yaga di mi tole ne.

14 Bo ole 'deni tute goze di mi lende keye pili ti'di ze ro ma koro ro 'ba gbagba bo ga nge Tonyo go lende ko'do laka.

15 Oto ndose naga nime zi bilaka 'ba kanisa. Romoyi Boko'ba i'di kosi kakpa 'deni ziyi toco lijë mi lende laka tamo donni go lende keye. Tine ni kinza ki'di boto moto kudoli yi de.

3

Loma 'Ba Bilaka 'Ba Kanisa

1 Iya zi bilaka 'ba kanisa kinza lijë kola go tuwö do turu ni ti ya ma ti kosi kakpa naga de. Ma laka mo na 'do lijë koro ya naga nime. Kina 'do lijë kö'bö nburu ndo to'do a ma laka ame ga kedii kiya zinni to'do mo ne.

2 Kinza lijë kiti'ja boto de, ko'do 'diri de gbi. Tine 'do lijë kokonyi bilaka pili gbi tolo ma ti komo kele.

3 Romoyi pa molo bine gba kinza dedike ro 'ba Kurisito dolomake 'deni to'do lende do rumo doroke bilaka de kina do'doke lende laka oto de gbi yo. Do'böke eze nge to'do dokomali wa ame ga ro ako'doko 'ba yida roze ga ne. Dolomake 'deni

bine rɔ bɔ ko'dɔ lende kɛnyɛ, ti mi kombi. Bilaka o'ji ze, kina ze gbɪ tara do'jike bilaka.

⁴ Tine kina me Bɔko'ba kileme ako'ɔ abo 'deni gbɪ ti yɛyɪ mo ame 'dɔ bo kɔmɔ ze di mi tɔlɛ.

⁵ Bo o'dɔ 'deni gɔ mi kɛyɪ abo tine inza du te gɔ lende ko'dɔ laka ze ga. Nyɪ Kɔtɔ Laka abo urɔgɔ ze 'deni rɔ ma kɔpɔ yaga di mi lende kɛnyɛ ze ga ki'di ze 'deni tɛdɪ rɔ wa la'ja.

⁶ Bo i'di Kurisitɔ kɔmɔ ze 'deni yaga di mi tɔlɛ, bo koja Nyɪ Kɔtɔ Laka abo 'deni kulɔwɔ kako kila'ba dɔze.

⁷ Lende kɛyɪ abo zize rɔ mbɛmbɛ kina me bo ki'di ze 'deni 'dɔ dɛdɪke rɔ ma laka kɔmɔ bo. Gɔ kɔ'du mo na dikalike 'deni ti do'jake didi ma nburunburu nɔgɪ rɔ apɔtɔ.

⁸ Lende naga nime rɔ ma laka kina 'dɔ koto tiya mo nduwɛ zi bilaka 'ba kanisa, kinza kudɔlu ra di dɔ ya ma ki'di dɔnnɪ 'deni gɔ lende 'ba Bɔko'ba naga nima lijɛ kɔnyɔ nduwɛ gɔ to'dɔ ndɔbɔ ma laka mi loma 'bɛnnɪ ga ame 'dɔ kɔkɔnyi bilaka mɔtɔ ga gbɪ rɔ apɔtɔ.

⁹ Tine ni 'bɛyɪ kinza konyɔnyɔ rɔyɪ dɛ mi kowasa yawa naga nima ti lende 'ba titɛtɛ mɔyɪ bulɔbu ma mɔlo naga rɔ gɔgɔ. Kina gbɪ kinza kodɔ'bɔ rɔyɪ dɛ ti bɔ kɛdɪ kamo ko'dɔ 'dirɪ gɔ kɔ'du ki'di 'ba Musa naga nima. Lende naga nima pili rɔ kɔ'du yawa okɔnyi bɔtɔ dɛ kɔtɔ te.

¹⁰ Ɔdɔ bɔ mɔtɔ kɛdɪ ame kɛdɪ ki'di bilaka 'ba kanisa ko'dɔ lamo rɔ gɔ rɔnnɪ, ilende zi bɔ mo kola gɔ to'dɔ mo yaga. Ɔdɔ bo kola gɔmo dɛ ileki kiya gbɪ zi bo. Tine ɔdɔ bo kɔ'bɔ nduwɛ to'dɔ mo kinza kodɔ'bɔ rɔyɪ dɛ kpe ti bo.

¹¹ Ikali 'deni, lijɛ bilaka ma kɔzɔ wa naga nima tara, ɔlu 'deni yaga di mi kɔri 'ba Bɔko'ba kina ako'dɔ 'bɛnnɪ ga ileme lijɛ 'deni rɔ bɔ lende kɛnyɛ.

Ndose Ma Nburunburu

¹² Mɛdɪ mo'dɔ toja Arotema mɔtɔga Tukikɔ kari zɪyɪ yayi. Ɔdɔ bo kɔmɔ 'deni opi rɔyɪ ndɔ kako zɔ

Nikopoli. Rɔmɔyɪ mɛdɪ mo'dɔ tari toloma yayi mi kada 'ba bi kɛyɪ.

¹³ Kina 'dɔ kopi rɔyɪ gbɪ tokonyi Zena bɔ toweli mi burɛ ni lijɛ ti Apolo. Ɔdɔ lijɛ kɛdɪ ko'dɔ tɛnyɪ di zɪyɪ yayi onɔgɔ gɔnnɪ laka 'dɔ lijɛ kɛdɪ ti wa pili ma 'dɔ kɔkɔnyi lijɛ mi lingere nima.

¹⁴ Iyandi bilaka ze ga 'ba kanisa laka to'dɔ ndɔbɔ 'dɔ lijɛ kɔkɔnyi ya ma kɛdɪ rɔ leri 'ba wa. Kina gbɪ kinza loma 'bɛnnɪ kɛdɪ ra nɔgɪ rɔ yawa mi dɔlinɔ nime.

¹⁵ Lɔndɔ ame ga pili tɔ bine ne, umɔtɔ yi laka. Kina 'dɔ kumɔtɔ ya ama ga yayi rɔ bɔ ki'di dɔnnɪ gɔ lende 'ba Kurisitɔ kɔ'ɔ ze kulɔwɔ ne.

Lende kɛyɪ 'ba Bɔko'ba koloma tiye pili.

Akugu 'Ba Pɔlo Zi PILEMONA

¹ Ma Pɔlo bɔ koboso gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ mo tɔnɛ, ze ti Timatiyo na me dɛdi dugu waraga nime ziyi Pilemona, ni lepɛ ze ma dɔ'ɔ kulɔwɔ,

² gbɛ ti lɛmi ze Apiya ni ti Akipo bɔ ya lepɛ ze, kina gbɛ ti bilaka 'ba kanisa ame ga kɛdi kototo dɔnni liɲɔ 'bi yayi ne.

³ Lende kɛyi ti yɛyi 'ba Bɔko'ba 'bu ze ti 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze koloma kɔtɔ tiye.

Akɔ'ɔ 'Ba Pilemona

⁴ Mi mɔtu ma pili mɔ'bɔ tileki yɛɛ'di gɔyi zi Bɔko'ba ma

⁵ rɔmɔyi ti'di dɔyi gɔ lende 'ba nɛre ze Yɛsu muwɔ 'deni gbɛ ti akɔ'ɔ 'bi ma zi bilaka 'ba kanisa lepɛ ze ga pili.

⁶ Mumɔtu Bɔko'ba ki'di rɔ kodɔ'bo ze mi ti'di dɔze gɔ lende 'ba Kurisitɔ nime ko'de ngira'da 'ba akikali ma kalo ziyi mi wa ma laka naga pili ame kina 'deni zize 'dɔ to'dɔ mo dɔmɔyi Kurisitɔ ne.

⁷ Lɔndɔ ma, akɔ'ɔ 'bi i'di ma 'deni ngi mɛdi lɔ ti lɔɲɔ bi tiliya gɔ ame ni na kɔɔ bilaka 'ba Bɔko'ba 'deni le'jete kulɔwɔ mi lende laka.

Ndose 'Ba Pɔlo Zi Pilemona

⁸ Gɔ lende mo na ma bɔ lɔndɔ yi mi Kurisitɔ, dɛne 'dɔ mɛdi ngi rɔ dɔ kitɛwu ti'di kɔ'du mo ziyi 'dɔ to'dɔ wa ame ga gɔ ko'dɔ ne.

⁹ Ne tine akɔ'ɔ i'di ma 'deni 'dɔ moma'jo rɔma ziyi. Ma Pɔlo ame ma 'deni pele rɔ bulɔbu, kina ma rɔ dɔ kiteli mo ma 'deni mi maboso gɔ lende 'ba Kurisitɔ ne, ti mo'dɔ ngi tara.

¹⁰ Moma'jo rɔma ziyi gɔ lende 'ba Onesimo kole ma nime mɛdi moja kari ziyi yayi ne. Di dɔ zingiri nime mɛdi dɔmo mi maboso bine ne mileki ngi yaga rɔ 'bu zi bo.

¹¹ Kina kɔɔ ma tɔnɛ pa bo kinza pele mɔlo ziyi rɔ ɔtɔ ne, tine le'jete

bo 'deni yaga rɔ a ma laka ziyi gbɛ zɔ.

¹² Toja bo kari ziyi yayi nime ngi kɔɔ kapa ma na 'deni kari.

¹³ Mo'dɔkɔ 'dɔ ti'di bo koloma gbo gɔ bi 'bi tɔ bine tokɔnyi ma di mi maboso nime mɛdi 'deni yimo gɔ lende 'ba laja laka 'ba Kurisitɔ ne.

¹⁴ Tine kinza ma muwɔ lende 'bi gba titi mo'dɔkɔ dɛ to'dɔ a mɔto kinza lende ko'dɔ laka 'bi kɛdi ra nɛre gɔ ndose ma. Tine mo'dɔkɔ 'dɔ ni na ko'dɔ ɛ'bi gɔ miyi.

¹⁵ Kina mɔtɔga gɔ ame bo kese 'deni titi mbowa yaga di rɔyi ne bo kileki gbo koloma nati nɛburu tiyi,

¹⁶ dɛ kpe nati rɔ atɔli tine 'deni yaga rɔ dɔ kiteli rɔ lɔndɔ. Bo 'deni ngi rɔ ame mɔ'ɔ kulɔwɔ ne. Kina ti kɛdi gbɛ tara ziyi rɔmɔyi bo di liɲɔ 'bi tine 'deni gbɛ yaga rɔ lɔndɔ mi Kurisitɔ.

¹⁷ Kina me ɔdɔ kiya te kikali ma ngi rɔ lepɛ yi, inda'ba bo kɔɔ ma na kinda'ba.

¹⁸ ɔdɔ bo kirasi a mɔto ziyi ala bo ko'dɔ wali mɔto momba dɔngɔ'do ma 'deni teyi, ti mopi ziyi.

¹⁹ Ma Pɔlo mɛdi mugu a nime ziyi te ti kɔzɔ, "Ti mopi ziyi." Dɛne ni Pilemona na gɔ kopi zɔ gɔ didi yi, ne miya dɛ tara.

²⁰ Lɔndɔ ma, mo'dɔkɔ yi 'dɔ ko'dɔ kɔɔ a nime te zɔ mi mɔyi nɛre Yɛsu. Iyɛyi dɔki'di ma kɔɔ lɔndɔ mi Kurisitɔ tara.

²¹ Mikali ngi rɔ ma laka kɔɔ ame mugu waraga nime ziyi ne ti ko'dɔ ngi tara kina gbɛ rɔ dɔ kiteli.

²² Kina mɔto gbɛ ileɲɔ rɔ zɔ ndɔ koda ma yayi. Rɔmɔyi mɔtɔga Bɔko'ba ti kuwɔ mɔtu 'be kileki ma ziye yayi.

²³ Epapora ame gbɛ tɔ mi maboso bine gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisitɔ ne, oja mɔtɔ abo ziyi.

²⁴ Bɔ ndɔbɔ lepɛ ze ga Marako ni ti Aritaroko ti Dema ti Luka umɔtɔ yi gbɛ.

²⁵ Lende kɛyi 'ba Yɛsu Kurisitɔ nɛre ze koloma kɔtɔ tiye pili.

Akugu Zi EBERE

Lende 'Ba Boko'ba

¹ Pa tönë molo bine Boko'ba oloma 'deni ro tilende go a ma gege zi 'bu ze löbu ga mi konzi ti bo kumë lende ni.

² Tine ma giri nime mi kada ame 'deni ro nburunburu mo ne, kole abo ame bo ki'di 'deni ro bo do wa pili ne na bo koja 'deni kako kilende zize. Ti bo na me Boko'ba ko'ba wa pili 'ba dolingo nime.

³ Bo na ro bi koro ma löbu 'ba Boko'ba, kinë bo ro kinë Boko'ba. Tigo 'ba lende abo na me ki'di wa pili 'deni keddi kobö mi go bi mo ga. Bo ako 'deni kurögo ze yaga di mi lende kenyë ze ga na me bo kari 'deni mitoro koloma do dori Boko'ba tigo do kiteli.

⁴ Bo na Boko'ba ki'di 'deni mbiri löbu di do malayika ni koro moyi ma ki'di do bo ro kole, ame kina mbiri di do moyi malayika ne.

⁵ Me malayika ma yala na Boko'ba kilende ra teyi kiya te, "Ni na ro kole ma. Töne ma na 'deni ro 'bu yi"? Me tönë 'do bo kiya gbi te, "Ti medii ro 'bu zi bo kina ti bo keddi ro kole ma," ne bo iya de go lende 'ba malayika ma koto moto.

⁶ Mi kada nima bo Boko'ba keddi ko'do 'deni toja kole dandende abo nime kako mi dolingo bine ne, bo iya gbi te, "Malayika ma ga pili ti kilëlu bo."

⁷ Lende 'ba malayika abo ga 'ba Boko'ba na bo kiya koro a nime te, "Boko'ba i'di lijë malayika abo ga ro lili, lijë bo laja abo ga ro pa'do."

⁸ Tine lende ma bo kiya go ko'du 'ba kole abo na te, "Ni Boko'ba, kiti 'bi ti kobö ro nburunburu, ko'do lende laka nburu mi nere löbu 'bi.

⁹ Ako'doko 'bi ro lende laka, o'ji lende kenyë. Go ko'du mo na me bo Boko'ba 'bi ko'do yi mbiri löbu ti lango mo kebe 'ba lepi yi ga."

¹⁰ Boko'ba iya gbi te, "Nere, ni o'ba wa pili 'deni di bi tisaki mo, doyyai ni ti mitoro koziyi na ko'ba.

¹¹ Lijë pili ti kote rönni tine ni 'beyi ti kobö nburu. Lijë ti kondë koro bonggo,

¹² ti kukoku lijë koro bonggo ngoro, kutë lijë ti ma la'ja. Tine ni 'beyi ö'bö te go bi mo, loma 'bi ote rönni de."

¹³ Malayika ma yala na Boko'ba kiya ra teyi te, "Oloma do dori ma bine nbö mi'di yi ka'da bo ya 'bi ga"?

¹⁴ Ne tine ndobo 'ba malayika ni 'deni ro wa'di? Lijë na ro bo ndobo zi Boko'ba, tokonyi ame ga keddi komo di mi tolë ne.

2

Konyi Löbu 'Ba Boko'ba

¹ Go ko'du mo nati zize 'do dogboke roze laka go lende laka naga nime duwoke ne kobö doze kinza debe dooke ra.

² Dongoke 'deni ko'du ki'di 'ba Boko'ba ma tönë ga malayika kuwöwö zi 'bu ze löbu ga ne ro ma kodoro. Kina me lijë ame ga pili kinda'ba de ala kuwö domo de ne ndoro mo asi 'deni rönni.

³ Tine ze ma 'beze ti domoke tondo odo kiya te debe dilagike konyi löbu 'ba Boko'ba nime bo komo ze 'deni ti kole abo di mi tolë ne ra yaga? Nere Yesu na kuwöwö lende nime 'deni dogba. Kina me lijë ya ma kuwö di kpa bo mo ga ileme 'deni zize ma keddi ro ma kodoro.

⁴ Kina Boko'ba ileki gomo 'deni gbi teyi, edi ro ma kodoro. Bo o'do go koto ma konzi 'deni, bo koza Nyi Koto Laka abo zize koro ma bo kiteri.

Bo Dolingo

⁵ Tine malayika na de bo ki'di ro bo dolingo nime 'de keddi kako ne, ame medii mugu lende mo ziye ne.

⁶ Romoyi ugu 'deni mi go bi moto mi buku 'ba Boko'ba yayi, iya te, "Bilaka lesi mo ga lijë wa'di ga na yo 'do ni Boko'ba komeri lende 'benni, ki'di ko'o royi?"

⁷ Tondo kileki tigo 'benni ngi nge totitiyi di zi 'ba malayika ni? Tine

odo ro löbu 'deni dönni ti lende koro mo,

⁸ ki'di lijë ro bo do wa pili."

Iya röni 'deni bine tégë, "Boko'ba i'di bilaka lesi 'deni ro löbu 'ba do wa pili," kinza kola ma koto yaga. Ne ma giri nime dongo 'deni bilaka lesi inza ti közi kakpa do oto pili na me nati.

⁹ Tine Yësu na do'ja 'deni kinda'ba ro löbu ni ti lende koro mo go gomo nime bo kombi mi töle abo ne. Tondo te yo na Boko'ba kileki bo ngi nge toti titiyi di zi malayika ni ngi kinza tigo 'do bo köle goze bilaka pili.

¹⁰ Bo Boko'ba na ko'ba wa pili ki'di gbi kedï koloma kö'bö mi go bi mo ga. Kina edï ngi ro ma laka 'do bo ki'di Yësu kinda'ba ro löbu ma laka abo ti tombi gomo. Römöyi Yësu omo kole ma konzi 'ba Boko'ba 'deni ko'de kako mi löbu abo.

¹¹ Bo na ki'di ze 'deni ro ma koporo bilaka 'ba Boko'ba. Kina me ze pili 'deni ro kole 'ba 'bu koto ti bo. Go lende mo na tidëki ze ro löndö inza kaya ro bo.

¹² Kozo ame bo kiya te, "Boko'ba, ti miya lende 'ba löbu 'bi zi löndö ma ga. Ti milëlu yi mi kpa kototo 'bënni."

¹³ Bo iya gbi te, "Ti mi'di doma go lende 'ba Boko'ba." Kina bo kiya gbi te, "Ma na me bine ti kole ame ga Boko'ba ki'di 'deni zo ne."

¹⁴ Tine kozo ame ze kole mo ga nime ro bilaka lesi yida roze te ti roma teyi ne, go kö'du mo na me Yësu kako 'deni ro bilaka lesi kozo ze te 'do bo köle go bo kicaca do tigo 'ba Satani bo do töle tönë yaga

¹⁵ 'do kope ze yaga ro do ngölö di mi loma tö'bö nburu ro atoli ze nime bine di zi tikere 'ba töle ne.

¹⁶ Dikali 'deni malayika na de bo kokonyi. Römöyi ugu 'deni mi buku 'ba Boko'ba iya te, "Kupö Abarayama ga na bo kokonyi."

¹⁷ Omba kina me ki'di 'do bo kako gbi kozo kinë ze löndö bo ga te ne 'do bo kedï ti mi këyi ti mi konmi to'do ndobo 'ba Boko'ba laka ro bo akumu

ma löbu 'do ki'di Boko'ba kola bilaka abo ga go lende kënyë.

¹⁸ Bo ti ko'bo tokonyi ma Satani kedï kiyari naga 'deni ngi römöyi iyari gbagba bo 'deni gbi tara bine bo kombi gomo mo.

3

Yësu Ni Ti Musa

¹ Kina ti kpe löndö ma ga ame pili Boko'ba kidëki ye 'deni ro 'ba bo ga ne, omerike lende 'ba Yësu nime Boko'ba koja 'deni zize ro bo akumu ma löbu dutike 'deni go lende mo ne.

² Ndobo ame Boko'ba ki'di bo teyi ne bo o'do 'deni laka kozo 'ba Musa ame ko'do lijo 'ba Boko'ba ne tara.

³ Tine ro löbu ma 'ba bo mbiri kebe 'ba Musa kozo ame ro löbu 'ba bo kubö ro na mbiri kebe 'ba ro mo ne tara.

⁴ Rö pili edï ti bo kubö mo ga teyi. Tine Boko'ba na ki'di wa pili mi dolijo nime.

⁵ Musa o'do ndobo 'deni laka kozo 'ba bo laja tara lijo 'ba Boko'ba bo kileme wa ma Boko'ba kedï kuwöwö kada moto.

⁶ Tine Kurisito o'do ma 'ba bo 'deni laka kozo kole 'ba bo lijo ame bo na mbiri do lijo nima ne. Kina ze na ti dedike ngi mi lijo abo odo kiya te dö'böke ngi ti mi keddi ti'di doze gomo ma dedï do'jake yeyi di zi Boko'ba.

Lömu 'Ba Boko'ba

⁷ Kina kozo ma tönë Nyi Koto Laka kiya te, "Mi kada nime tone odo kuwöke mugu bo Boko'ba kilende ziye

⁸ kinza kö'böke de ro minyi kozo 'ba 'bu ye löbu tönë ga bine kilagi Boko'ba di yi mökö kudöli bo ne.

⁹ Boko'ba iya 'deni te, 'Lijë o'ja wa ma mo'do zinni mi komo koo 'butë sowo pele tine lijë udöli ma 'biri.

¹⁰ Go lende mo na yimö kata rönni miya te, "Lijë uwö doma de, lijë kö'bö ngi nburu ro toco yaga di mi kori ma."

¹¹ Kina yimö kata ngi mulömu ro döki'di kata miya te, "Lijë inza kodo du te mi bi 'ba ro kindawo ma." ' ' "

12 Kina me ti löndö ma ga, ongoke roye laka kinza ni moto kinda'ba doki'di kolu de, ame keddi ki'di yi ni moto ko'bo ngi kinza ki'di doyi kpe go lende 'ba Boko'ba kebe za kanji mokö di ro Boko'ba bo didi ne.

13 Ro komo lendö löbu nime pili odo keddi ke gba mi kada mo tone Nyi Koto Laka keddi kideki ro "Tone" ne, o'boke toco mi keddi ro go roye to'bo mi kori 'ba Boko'ba kinza lende kenyé koto yi ni moto ra kowo yaga ki'di yi ro minyi.

14 Di bi tisaki mo di'dike doze 'deni ngi go lende 'ba Boko'ba kinza a moto ma ro ma kiliko yimo. Kina odo do'boke ngi nduwé tara ro nburunburu mo dedike 'deni ro lepi ma laka zi Kurisitö.

15 Lende nime iya roni 'deni te, "Mi kada nime tone odo kuwoke mugu bo Boko'ba kilende ziye, kinza ko'boke de ro minyi kozo 'ba 'bu ye löbu tone ga bine kilagi lende 'ba Boko'ba ne."

16 Tine ye mo ga na ro bo kuwo lende 'ba Boko'ba mo naga nime kebe kilagi ne ya? Lije na ro ya ame ga pili Musa kokoko koja yaga di Ezipeto ne.

17 Ye ga na mi Boko'ba kata romo komo koo mo 'buté sowo ne ya? Lije bilaka kotokoto naga nime na. Go lende kenyé 'benni na lije kole ngi pili kote donni yi mokö yayi.

18 Ne ame Boko'ba kulömu lije kiya te, "Lije inza kodo mi doyayi ma ame 'do mi'di lije kindawo ronni di teyi ne," ye ga na bo keddi kiya? Lije bilaka kotokoto naga nime na gbi romoyi lije uwö do bo de.

19 Kina me dikalike 'deni a ma kota lije kinza ki'di lije kodo de mi yayi nima na ro tilagi ti'di donni go lende 'ba Boko'ba.

4

1 Kina me Boko'ba kose 'deni zize bine te bo ti ki'di ze dodoke mi bi 'ba ro kindawo. Kina ti ongoke roye laka kinza ni moto kari kolo'bo 'beyi ra kori kinza ma kodo yimo.

2 Romoyi ze duwoke lende 'ba Boko'ba 'deni gbi kozo 'benni 'ba 'bu ze löbu tone ga. Tine tuwo mo nge tara okonyi lije de romoyi lije i'di donni de gomo. Kina me lije mo nime omö ga de mi bi 'ba ro kindawo mo tone.

3 Ze ma di'dike doze go lende abo 'ba Boko'ba naga ze na domoke 'deni teyi, kozo ma bo kiya tone te, "Yimo ata ronni mulömu lije te, 'Lije inza kodo mi doyayi ma ame 'do mi'di lije kindawo ronni di teyi ne.'" Tine bo ote ndobo abo ga 'deni pili mi kada 'ba to'ba dolingo.

4 Romoyi ugu 'deni mi go bi moto mi buku 'ba Boko'ba yayi go ko'du 'ba to'do do modomoroyo iya te, "Mi to'do do modomoroyo Boko'ba indawo ro bo 'deni di potö ndobo pili abo ga."

5 Kina me kileki kiya go lende 'ba ro kindawo nime 'bowu gbi te, "Lije inza kodo mi doyayi ma ame 'do mi'di lije kindawo ronni di teyi ne."

6 Lije ma dogba mo naga nime kuwowo lende naga nime zinni ne odo ga de du te mi go bi 'ba ro kindawo nima go lende kinza kuwo 'benni. Ola 'deni zi ya moto ga na 'do kodo teyi.

7 Kina me Boko'ba koza kada moto 'deni kideki moyi mo ro "Tone" ki'di Dawidi kilende gomo tone bine di potö komo koo konzi 'deni kiya te, "Mi kada nime tone odo kuwoke mugu bo Boko'ba kilende ziye, kinza ko'boke de ro minyi."

8 Ne ma kiya te Yesuwa keddi kokoko bilaka naga nima ra komo mi go bi 'ba ro kindawo mo nime देने Boko'ba inza kiya lende 'ba kada moto kpe.

9 Demba tine, go bi 'ba ro kindawo 'ba Boko'ba edi e'benni ka ro ma sari koda ma 'ba bo ga.

10 Bo ame kari 'deni kodo teyi ne ti kindawo roni ngi di potö ndobo pili kozo 'ba Boko'ba.

11 Kina ti dogboke roze laka 'do domoke go bi nima tindawo roze kinza ni moto kebe koo ra yaga go

lende kinza kuwö kɔzɔ 'ba 'bu ze löbu ga tönë bine ne.

¹² Römöyï lende 'ba Boko'ba na rɔ didi kitigo kiteli kulu ma kapa ame kedï kirati bi ngï koke mɔrɔ 'ba mi ti kpa domoso ni pili yaga ne. Bo ote go meri ti ako'dɔkɔ 'ba mi doki'di bilaka 'doyi.

¹³ A mɔto inza di mi löngö wa naga nime bo ko'ba ne rɔ ma kusu di kɔmɔ bo Boko'ba. Wa pili yaga bi kɔpɔ zi bo. Bo na ti kari kititi kpeze pili go ni mɔto kiyeti go ako'dɔ 'bi.

Bɔ Akumu Ma Löbu

¹⁴ Ne kinza dolake go wa ame di'dike dɔze 'deni gomo ne dë kpe. Römöyï le'jete dedike 'deni ti bɔ akumu ma löbu ame kari 'deni nbö mitɔrɔ zi Boko'ba, omba kina rɔ kole abo Yësu.

¹⁵ Bo bɔ akumu ma löbu 'beze inza ngï tara komeri a mɔto rɔ tikenme ze dë. Tine dedike 'deni ti bɔ akumu ma löbu ame Satani kopi rönï 'deni gomo kiyɔzɔ konya dönï, ko'dɔ a mɔto rɔ lende kënyë dë ne.

¹⁶ Kina dakoke ti rɔ dɔ ngölö kɔmɔ bo Boko'ba 'dɔ bo konjo lisa 'ba rɔze, ko'dɔ mi këyi zize kokonyi ze mi kada mo ame dɔ kômö 'deni dɔze.

5

¹ Bɔ akumu ma löbu pili igeli di mi löngö bilaka lesi ki'di to'dɔ ndɔbɔ 'ba Boko'ba go ya ma laki pili, to'de kpa közi ti akumu tonma mo zi Boko'ba go lende kënyë 'bënni ga.

² Lijë gbï rɔ bilaka kinza tigo, tine lijë ikali gbï tiliya rönni zi ma rumö kolu 'deni kinza kikali a mɔto rɔ lende 'ba Boko'ba dë naga.

³ Lijë bɔ akumu ma löbu ni gbï rɔ bɔ lende kënyë kina lijë kedï ko'de akumu gbï go lende kënyë ma 'bënni ga kɔto ti 'ba bilaka ma laki.

⁴ Bɔto mɔto i'di rönï dë go dönï rɔ bɔ akumu ma löbu. Boko'ba na kedï kidëki wa mi ndɔbɔ nime kɔzɔ ame bo kidëki Arona ne tara.

⁵ Kina gbï tara Kurisitö na dë ki'di rɔ bo mi löbu nime tedi rɔ bɔ akumu ma löbu. Tine Boko'ba na kiya zi bo

te, "Ni na rɔ kole ma. Tone ma na 'deni rɔ 'bu yi."

⁶ Mi akugu mɔto gbï yayi bo iya te, "Ti kö'bö rɔ bɔ akumu ma nburunburu kɔzɔ 'ba Malekisedeke."

⁷ Mi kada 'ba loma abo 'ba Kurisitö mi dolinjo bine bo oma'jo rɔ bo 'deni zi Boko'ba rɔ ma kembe ti monɔ römöyï Boko'ba na kɔ'bo tomo bo di mi tölë. Akititi abo ga Boko'ba uwö 'deni ngï römöyï bo uwö dɔ Boko'ba.

⁸ Bo pele rɔ kole 'ba Boko'ba tine mi gomo nime na bo kikali ngï tuwö dɔ Boko'ba na tondo.

⁹ Kina dɔ bo kikali 'deni laka tara tine bo na 'deni kileki yaga nati rɔ ngira'da 'ba tɔmɔ di mi tölë ma nburunburu zi ma kuwö dɔ bo naga.

¹⁰ Kina me Boko'ba kidëki bo 'deni rɔ bɔ akumu ma löbu kɔzɔ 'ba Malekisedeke.

Lende 'Ba Dɔ Koto

¹¹ Mëdi ti lende nbani 'dɔ tiya mo ziye go kö'du nime tine a mo bi 'ba tiyëti mo ziye pele inaja ma 'deni römöyï kpe dɔye irindi kulöwö.

¹² Dëne a nime tönë molo bine ne kpe na 'deni le'jete keddi kiyandike ya mɔto ga 'bato. Ne 'böwu o'dɔkɔke gba 'dɔ bilaka na kiyandi ye ti bi tisaki 'ba lende 'ba Boko'ba nime. Kpe 'deni ngï ka rɔ kole kuru ame kikali tonyo a ma kitigo dë kedï kulu ma 'bëni gba rɔ mba ne.

¹³ Bɔ ame gba rɔ kole kuru kedï kulu 'bëni nge rɔ mba ne ikali a ma laka dë mi loma 'bëni.

¹⁴ Tine akonyo ma kitigo nge zi bulöbu ame kinene dɔ wa naga nime 'deni 'doyi mi loma abo kikali ma laka ti ma kënyë mo ne.

6

¹ Kina ti, dolake dɔzɔli 'ba akiyandi 'ba Kurisitö tönë ga tötï titi goze deseke te mbowa dɔgba mi 'ba bulöbu. Akiyandi ma dɔgba tönë kiya rönï bine rɔ dɔ koto di mi lende ma yawa ti'di dɔ go lende 'ba Boko'ba

² ti bapatisi ni ti közi ki'di 'ba yëyi mo ti tɔdɔ 'ba töku yaga di mi tölë

ti kada 'ba burë ma rɔ ɲburunburu ne minza kpe mileki miyandi gɔmo teyi ziye.

³ Tine deseke mbowa dɔgba. Kina ɔɔɔ Bɔko'ba ko'dɔko ɲgɪ zize wa nime na ti do'dɔke.

⁴ Ne 'bënni lijë ame ga kebe koga kpënni 'deni gɔ Kurisitö ne kori mɔto inza kpe zinni toto dönni timo. Römöyɪ pa tönë bine lijë oloma 'deni mi bi kɔpɔ 'ba Bɔko'ba. Kpa kɔzimo ga lijë o'ja 'deni gbɪ, kodɔ Nyi Kɔto Laka dönni kɔto tize.

⁵ Lijë kikali laka 'ba lende 'ba Bɔko'ba 'deni gbɪ yaga ti tigo 'ba ɲere löbu abo ame kedi kako ne.

⁶ Tine pele te lijë ebe 'böwu koga kpënni gɔmo yaga rɔ dɔ domo. Kori mɔto inza kpe zinni nati ma 'dɔ lijë koto dönni timo, lijë na 'deni kedi rɔ tutoti kole 'ba Bɔko'ba kedi kodo laɲa rɔmo.

⁷ Ikalike 'deni, yayi ame kedi kuwë mini 'ba tɔrɔ ma kedi ka'di koja akonyo zi bilaka ma korɔ'dɔ mo ga ne na ti yeyi di zi Bɔko'ba.

⁸ Ne yayi ame kebe koja ma 'bëni rɔ kono ni ti wuru ne ɲgɪ rɔ a yawa. Usönö 'deni koɲma yaga ti pa'do.

⁹ Ne kpe löndö ma ga ma mɔ'ɔ ye kulöwö naga nime, kɔzɔ ame dëdi dugu wa naga nime pele kulöwö rɔ ma kata ziye te ne dikali ɲgɪ kpe ëddi karike ti kori ma laka ame rɔ 'ba tɔmɔ di mi tölë ne.

¹⁰ Burë ko'dɔ abo 'ba Bɔko'ba na rɔ ma kodɔrɔ. Bo inza ki'di konyi 'be tönë ko'dɔke zi bilaka abo ga nduwë gba ko'ja kabate ne kudölu di dɔ bo römöyɪ ileme ɲgɪ ɔ'ɔke bo.

¹¹ Ma diteri 'beze kulöwö ziye ni mɔto önyö ɲburu gɔmo kɔzɔ a nime te 'dɔ kari ko'ja kpa kɔzimo tönë ga këddi ti kɔmɔ ki'di gɔmo ne ɲgɪ pili.

¹² Kinza ko'dɔ tikëpi dë, oloma kɔzɔ ya ma ki'di dönni 'deni gɔ lende 'ba Bɔko'ba ti mi këddi naga tara ame lijë na ko'ja yeyi tönë Bɔko'ba kulömu mɔlo ti'di mo 'deni ne.

Yeyi 'Ba Bɔko'ba

¹³ Mi kada nima Bɔko'ba kiya te bo ti ko'dɔ yeyi zi Abarayama ne bo o'dɔ lömu 'deni teyi. Tine a mɔto inza mbiri di dɔ bo Bɔko'ba 'dɔ bo kulömu rɔ bo timo. Gɔ kö'du mo na bo kulömu ti möyɪ bo Bɔko'ba.

¹⁴ Bo iya te, "Ti mo'dɔ yeyi ma laka ziyi. Kupö yi kara konzi."

¹⁵ Tine Abarayama oloma ɲgɪ gɔmo kɔwɔ liya ti mi këddi ɲbö bo ko'ja yeyi nima Bɔko'ba kulömu zi bo ne.

¹⁶ Kina me ma 'beze 'ba bilaka ɔɔɔ dëdi do'dɔke lömu möyɪ ame mbiri löbu di dɔze ne na debeke tulömu rɔze timo tote lende pili.

¹⁷ Kina Bɔko'ba kulömu rɔ bo gbɪ tara gɔ wa ame ga bo kiya ne 'dɔ lijë ame ga pili kedi ko'ja yeyi abo ne kikali ɲgɪ bo inza kpe kuyi mi lende abo.

¹⁸ Kina me 'deni yeyi 'ba Bɔko'ba ileme rönɪ 'deni nati laka ti wa riyö, lende kiya ni ti lömu abo 'ba Bɔko'ba. Wa riyö naga nime bëti inza yimo kina bo uyɪ yimo dë gbɪ. Kina me ze ma dirɲake 'deni toma konyi di zi bo Bɔko'ba naga oco mi këddi 'deni zize tö'bö ti kɔmɔ ki'di gɔ yeyi nima.

¹⁹ Ze 'deni ti kɔmɔ ki'di gɔ yeyi nime Bɔko'ba kiya te bo ëdi ki'di zize ne. Kɔmɔ ki'di ze gɔmo na 'deni rɔ lösɪ ame kosi didi ze rɔmo kinza darike ra kpe bitɔ di rɔ bo Bɔko'ba. Kɔmɔ ki'di ze nime na kind'a'ba ze 'deni ɲgɪ koto ze ɲbö gönyɪ bɔɲgɔ 'ba mi rö löbu 'ba Bɔko'ba tɔdɔ mi bi ma koro kulöwö mo.

²⁰ Römöyɪ bo mɔto ari 'deni mɔlo dɔgba kɔmɔze yayi. Omba bo na rɔ Yësu ame 'deni rɔ ɲburunburu rɔ bo akumu ma löbu kɔzɔ 'ba Malekisedeke ne.

7

Malekisedeke, Bɔ Akumu

¹ Malekisedeke nime na tönë mɔlo bine rɔ ɲere 'ba Salema kina bo gbɪ rɔ bo akumu 'ba Bɔko'ba ma mitɔrɔ. Bo ari kurë dɔ Abarayama ko'ja Abarayama kedi kileki di bi ta'da ɲere mɔto ga bo ko'dɔ yeyi zi Abarayama.

2 Kina Abarayama koza kapa ma 'butë 'ba wa ma bo koló di mí ya nima ngí ki'di zi Malekisedeke. Möyí Malekisedeke nime 'jò mo tégè, "Nere 'ba lende laka." Kina bo gbí rɔ nere 'ba Salema ame kiya te, "Nere 'ba lende këyi."

3 Bo ngí kɔzɔ kole 'ba Boko'ba tara kò'bò rɔ bɔ akumu rɔ nburunburu. 'Bu bo ni ti ma bo lende mo iya róni dè bɔtɔ kuwò gbí ti 'ba 'bu bo löbu ga. Töyò bo ti tölè abo bɔtɔ ikali dè gbí.

4 Ikalike 'deni Malekisedeke rɔ löbu ma dɔ kiteli römöyí Abarayama yí lüngí ze i'di kapa ma 'butë 'ba wa ma bo koló di mí ya teyi.

5 Tine kupò e'be Lëwë ame ga 'deni rɔ bɔ akumu ne lijë na kò'du ki'di 'ba Musa kigeli 'deni 'dɔ kireke kapa ma 'butë 'ba wa di zi Yudayi lëpí nní ga. Kina ma lijë koloma rɔ tireke wa di zi bilaka ame ga ngí rɔ löndö lijë ga ne ko'ja lijë pili aa rɔ kupò kɔtɔ 'ba Abarayama nime.

6 Tine Malekisedeke ame kinza 'ba bo rɔ kupò e'be Lëwë ga ne ogba kapa ma 'butë 'ba wa di zi Abarayama, bo ko'dɔ yëyí zi Abarayama mo tönè Boko'ba kiya to'dɔ yëyí teyi ne.

7 Ne dikalike 'deni rɔ ma laka bo ko'dɔ yëyí na mbiri kebe bɔ ma ko'dɔ yëyí teyi.

8 Ne ma 'ba bɔ akumu ni lijë ame gbí rɔ yida 'ba tölè ne na kèdì kireke wa di zi lëpí nní ga. Ma 'ba Malekisedeke mo tönè bo kogba kapa ma 'butë 'ba wa di zi Abarayama ne, ugu yayi iya te, bo ö'bò ngí rɔ nburunburu.

9 Tine ti kiya róni te, kapa ma 'butë 'ba wa nima Abarayama ki'di ne lijë kupò e'be Lëwë ame ga rɔ bɔ akumu kèdì kireke wa di zi bilaka ne kopi 'ba gbagba lijë ga gbí zi Malekisedeke.

10 Römöyí mí kada nima Abarayama kondɔsɔ ti Malekisedeke ne öyò 'bu nní löbu Lëwë dè gba, tine Lëwë ëdì gba rɔ 'bò mí yida rɔ Abarayama.

Bɔ Akumu Mɔtɔ Gbì Kɔzɔ Malekisedeke

11 Boko'ba i'di kò'du abo zinní Yudayi ti bɔ akumu naga nime di mí kupò lijë e'be Lëwë ne. Ne ma kiya te a mɔtɔ kɔmɔ dè gba mbowa yaga di mí ndɔbɔ 'bënní lijë bɔ akumu naga nime dène Boko'ba inza koja bɔ akumu mɔtɔ kpe 'beri di gɔ dɔtumu ma 'ba Arona ni e'be Lëwë mo naga nima. Ne onɔgɔ bo oja kako kɔzɔ Malekisedeke.

12 Kina me dikalike 'deni kɔzɔ ame koja bɔ akumu ma la'ja 'deni ne omba kò'du ki'di ma la'ja ako 'deni gbí.

13 Römöyí nere ze mo nime kugu lende naga nime gɔ kò'du mo ne, bo abo di mí dɔ kupò mɔtɔ 'beri. Kupò lijë inza mɔlo rɔ bɔ akumu.

14 Ikali 'deni pili laka bo di mí kupò e'be Yuda. Dɔ kupò nime tönè mí ti'di bɔ akumu ni bine ne Musa iya möyí mo dè.

15 Kina me kowasa tönè ikala róni 'deni laka mo kinda yaga gɔ ame bɔ akumu ma kɔzɔ Malekisedeke mo tönè kako 'deni ne.

16 I'di bo dè rɔ bɔ akumu gɔ dɔ kupò bo tine gɔ tigo 'ba didi abo ame kote róni dè ne.

17 Römöyí ugu 'deni iya te, "Ti kò'bò rɔ bɔ akumu ma nburunburu kɔzɔ 'ba Malekisedeke."

18 Kò'du ki'di ma mɔlo tönè inza ti tigo kina me kiyese 'deni yaga.

19 Römöyí kò'du ki'di ma mɔlo 'ba Musa mo nime ilenɔ ɔtɔ dè. Tine na me Boko'ba ki'di a ma laka 'deni zize ti'di kɔmɔze gɔmo ame kina ko'de ze 'deni ngɔsi 'de rɔ Boko'ba ne.

20 Kina a mɔtɔ ëdì 'deni gbí bine rɔ lömu 'ba Boko'ba. Lömu ma te inza mí ti'di lijë bɔ akumu ma laki naga nima tönè bine ne.

21 Tine i'di Yësu 'deni rɔ bɔ akumu ti lömu ame kulömu kiya te, "Ma nere Boko'ba mo'dɔ lömu ma 'deni kina minza kpe muyí yímo. Ti kò'bò rɔ bɔ akumu ma nburunburu."

22 Na me lömu ame Boko'ba ko'dɔ 'deni tize gɔ Yësu ne ebe ma tönè bo ko'dɔ ti ya ma dɔgba tönè ga bine ne 'deni.

²³ Kina mato gbī lijē bo akumu ma tōnē ga bine ne ngī nbanjī rōmōyī mato ga ō'bō tōlē ngī nduwē koto go ndobo mo dē kowo ya.

²⁴ Ne ma 'ba Yēsu bo ō'bō ngī rō nburunburu, bo ololo ndobo pōtō bo dē ki'di zi bato mato.

²⁵ Kina me bo ō'bō 'deni ngī ndō 'do tamo ame ga pili kako 'deni zi Boko'ba go kō'du abo ne. Bo oloma 'deni ngī kō'bō nburu tititi Boko'ba gōnni.

²⁶ Tine Yēsu na 'ba bo rō bo akumu ma löbu ame kō'bo ngī 'do tokonyi ze mi koto yaga. Rōmōyī bo na koto laka a mato rō lende kirasi inza mi bo. Loma abo 'beri di go ma 'beze, ze bo lende kēnyē ni. Kina me koja bo 'deni di mi tōlē kari koloma mitoro.

²⁷ Bo akumu ma löbu ma laki pili ō'bō tumu akumu rō kamo lēndō zi Boko'ba. Akumu ma dogba mo go lende kēnyē ma 'ba gbagba lijē ga tine ma di gomo na 'jaa go lende kēnyē 'ba bilaka ma laki. Ne ma 'ba Yēsu inza mi riyō tara. Bo umu akumu ma 'ba bo nge mi koto nburu rō yida rō bo go lende kēnyē 'ba bilaka pili.

²⁸ Kō'du ki'di ma 'ba Musa tōnē i'di ma kinza tigo naga ngī rō bo akumu ma löbu. Tine ma di pōtō mo na Boko'ba kō'do kole abo ngī rō bo akumu ma löbu ti lömu. Bo na koja kole abo ame ngī mi koto rō ma laka rō nburunburu ne.

8

Yēsu, Bo Akumu Ma Löbu

¹ Ame na rō 'jo 'ba wa ame ga pili mēdi miya ziye ne. Ze le'jete dēdike 'deni ti bo akumu ma löbu ame kari 'deni koloma mitoro do dōri Boko'ba tigo do kiteli.

² Bo na rō Yēsu. Bo ēdi kō'do ndobo ma 'ba bo mi rō ame mo ngī ko rō 'ba Boko'ba ne. Nere Boko'ba na ko kubō abo, inza rō ma kō'do 'ba bilaka lesi.

³ Bo akumu ma löbu pili i'di lijē 'do kō'de akumu ti kpa kōzimo ga zi Boko'ba. Kina me dikalike 'deni bo

bo akumu ma löbu ma 'beze ēdi gbī ti a mato ti'di mo zi Boko'ba.

⁴ Ma bo kēdi koloma ra kō'bō mi doliṅo bine dēne bo inza rō bo akumu rōmōyī bo akumu mato ga ēdi 'deni gbī molo bine, ame kēdi kō'de kpa kōzi ki'di zi Boko'ba kozo ma kō'du ki'di mo kiya ne.

⁵ Tine ndobo ma 'bēnni 'ba bo akumu ame ga bine ne do mbēli 'ba ame 'dē mitoro ne na ka kozo 'ba Musa tōnē ne. Mi kada nima 'do Musa kō'do rō kilaka zi Boko'ba ne, Boko'ba iya zi bo te, "Onḡo laka 'do kō'do kozo wa ma tōnē mileme ziyi di do dōku bine ne."

⁶ Tine ma 'ba Yēsu ndobo 'ba bo akumu nime ki'di zi bo ne na mbiri rō do kiteli di do 'ba bo akumu mato ga nima gbī kozo ame lömu 'ba Boko'ba ame bo kō'do zize na kulowō mbiri di do ma tōnē 'ba Musa ne tara. Rōmōyī ro 'deni pili do yēyi do kiteli ma 'do Boko'ba kō'do zize.

⁷ Ne ma kiya te a mato kamo dē mbowa di mi lömu ma dogba nima bo ti kō'de ma la'ja nime gbī 'bōwu go wa'di?

⁸ Tine nere Boko'ba o'ja lende ma kamo di zinni lijē bilaka abo ga na ma 'do ki'di bo kiya lende rōnni te, "Kada mo ti kōmō 'deni ame go mo'do lömu ma, ma la'ja tinni lijē bilaka ma ga Yisarele gbī ti e'be Yuda.

⁹ Tine ame inza kpe kozo lömu ma tōnē mo'do bine ti 'bu nni löbu ga ne, mi kada ma minda'ba kōzinni moja lijē yaga di Ezipeto. Lömu ma ame mo'do tinni ne lijē ebe koro dē dōmo na milagi lende 'bēnni ngī yaga.

¹⁰ Tine lömu mo tōnē 'do mo'do tinni lijē Yisarele kada mato ne na me. Ti mi'di kō'du ki'di ma kodo dōnni koloma mi dōki'di lijē. Ti mēdi rō Boko'ba 'bēnni kina lijē ti kēdi rō 'bama ga.

¹¹ Bato mato inza kiyandi löndō ala lēpi ni mato kpe 'do tikali ma Boko'ba. Rōmōyī lijē pili rō gōnni, ma titi ti ma löbu pili rō gomo ti kikali ma ngī.

¹² Kina ti mola lijë gɔ lende kënyë 'bënni ga dɔma kudòlu yaga di gɔ lende kirasi 'bënni ga pili."

¹³ Mì lende kiya 'ba Bòko'ba gɔ lomu ma la'ja nime bine i'di lomu ma dɔgba tònë ngi kinda yaga rɔ ma molo. Kina me wa ame 'deni yaga rɔ ma molo kòndë 'deni ne ëdì kòlu ngi yaga.

9

Bɔ Akumu Ni Ti Rò Löbu

¹ Lomu ma dɔgba tònë ga bine ëdì gbì ti kò'du ki'di mo ga 'ba môtô ko'do ti rò mo ma bilaka kubò teyi.

² Rò kilaka ma tònë mo ko'do ne oke yimo 'deni riyò kɔzɔ a nime te. Mì ma yaga mo ame kideki rɔ bi ma koro mo ne na ti a 'ba tidëyi lamba mo ti tarabiza 'ba manɔlɔ'bo ma kedi ki'di zi Bòko'ba mo teyi.

³ Tine mì ama kebe gɔ bɔngɔ ma miyò mo nima yayi ne na kideki rɔ bi ma koro rɔ dɔ kiteli mo.

⁴ Kina ti bi 'ba tojma akumu ma di mì yamo kòbòkòbò mo tònë teyi tojma akato kele dɔmo. Kina ti sandu 'ba lomu mo tònë komba rɔmo ti yamo kòbòkòbò ne teyi. Sandu nime na ti lere riyò mo tònë ga kugu lomu mo dɔmo ne yimo gbì ti pèri 'ba Arona mo tònë kebe kunzi 'deni ne ti kete 'ba akideki rɔ mani mo tònë gbì di mì yamo kòbòkòbò ne yimo.

⁵ Dɔ sandu mo nima tɔrɔ na kideyi sasa riyò mo tònë ga kileme bi loma 'ba Bòko'ba ne teyi kakala mo ga kutu'bo gɔ bi ame bo kedi kola wa gɔ lende kënyë di teyi ne. Tine ame kada 'ba tiyëti gɔ wa naga nime rokpe na dë.

⁶ Kina kiyija wa naga nime pili tara. Kina bɔ akumu ni kedi kari nduwè rɔ kɔmɔ lëndò mì rò ma yaga mo nima to'do ndɔbɔ 'bënni mo ga.

⁷ Tine bɔ akumu ma löbu mo na nge kedi kɔdɔ mì rò ma miyò mo nima mì kɔtɔ kpòki mì kɔmɔ kɔtɔ kɔtɔ. Tɔdɔ abo yayi nge ti roma ame bo kumu 'deni gbì gɔ lende kënyë ma 'ba bo ti 'ba bilaka ma laki ame

lijë ko'do ra liwo yayi kinza ma lijë kikali gɔmo ne.

⁸ Tine timo na Nyi Kɔtɔ Laka kiya 'deni yaga bi kɔpɔ te, kpadòri 'ba bi loma 'ba Bòko'ba gba urögò dë yaga ɔdɔ rò ma yaga nime kedi gba kɔrɔ tɔrɔ.

⁹ Èdì 'deni gbì rɔ akileme zize mì kada ma 'beze nime. Ròmöyi kpa kòzi ki'di ni ti roma ma kumu naga nime ɔ'bo dë turögò mì doki'di kɔpɔ.

¹⁰ Tine lijë ka nge rɔ a 'ba yida rɔ kɔzɔ akonyo ni ma ti akuwè ti dölëti 'ba kòzi kurögò. Wa naga nime pili rɔ dölëti zi bilaka tɔrɔ tötì gɔmo nɔbò Bòko'ba ko'do wa pili rɔ ma la'ja.

Roma Ti Akumu

¹¹ Tine Kurisitò ako 'deni rɔ bɔ akumu ma löbu nati to'do lende laka zize. Rò ma 'ba bo ame bo koja laja yimo ne na mbiri löbu rɔ dɔ kiteli. Bilaka lesi na dë kubò ti kòzinni, inza gbì rɔ wa 'ba dɔliɔ nime.

¹² Kina me bo kari kɔdɔ 'deni mì bi ma koro rɔ dɔ kiteli mo tònë nɔburu mì kɔtɔ. Bo ɔdɔ ma 'ba bo dë ti roma banya ala roma sa. Tine bo ɔdɔ ti roma 'ba gbagba bo tutë gɔze pili timo nɔburu di mì lende kënyë ze ga.

¹³ Bɔ akumu ma 'ba dɔliɔ nime uli 'bënni rɔ roma banya ni ti roma sa ti buruku 'ba kole sa ame kɔjma 'deni ne rɔ bilaka ame ga rɔ ti'da di kɔmɔ Bòko'ba ne turögò mo yaga rɔ ma kɔpɔ.

¹⁴ Ne ɔdɔ kedi 'deni tara roma Kurisitò ame kulòwò rɔ dɔ kiteli di dɔmo ne ti kurögò doki'di ze ngi kɔpɔ yaga 'doyi. Ròmöyi Nyi Kɔtɔ Laka abo na rɔ nɔburunɔburu ki'di bo 'deni rɔ akumu ma laka zi Bòko'ba gɔze. Roma bo ti kurögò doki'di ze ngi di mì lende yawa 'dɔ dojake laja zi bo Bòko'ba bɔ dɔ didi.

¹⁵ Kina me bo Kurisitò na 'deni rɔ bɔ kpèri ame ko'de lomu ma la'ja 'deni 'dɔ ame ga Bòko'ba kedi kideki ne ko'ja yeyi ma nɔburunɔburu mo tònë Bòko'ba ki'di kò'du mo 'deni molo ne. Ròmöyi tolë 'ba Kurisitò utë gönni 'deni di mì lende kënyë ma molo tònë ga lijë ko'do ko'ja lijë kedi gba bicì lomu ma molo bine ne.

16 Kina kɔzɔ ame kɔzɔ 'deni dɔ ndose 'ba 'dɔ to'dɔ mo di pɔtɔ mo ne ti ko'dɔ rɔnɪ ŋgɪ 'jaa di pɔtɔ tɔlɛ.

17 Rɔmɔyɪ ɔdɔ bo bɔ kose mo kɛdɪ gba ti kɔmɔ bo tara inza ko'dɔ rɔnɪ titi tine 'jaa di pɔtɔ tɔlɛ abo.

18 Kina me ki'di 'dɔ lɔmu ma dɔgba tɔnɛ ko'dɔ 'bɛnɪ rɔnɪ 'deni ti roma.

19 Dɔgba mo tɔnɛ Musa iyɛti kɔ'du ki'di 'ba Bɔko'ba 'deni pili zi bilaka. Bo ogba roma sa kudɔlɔ yɪmo ti mini, bo kogba kuyu kudɔdu ti kabi kasi kusu yɪmo kuli rɔ buku 'ba lɔmu gbɪ rɔ bilaka naga nima.

20 Kina bo kiya te, "Ame na rɔ roma ma kudɔdu lɔmu 'ba Bɔko'ba ame bo ki'di 'deni zize tuwɔ dɔmo."

21 Kina bo kuli roma gbɪ tara rɔ rɔ mo tɔnɛ ti jama mo ga pili.

22 Mɪ kɔ'du ki'di nima wa pili ti kɛdɪ ŋge rɔ ma kɔpɔ ti roma. Kina ti kola wa gbɪ ŋge gɔ lende kɛnyɛ ɔdɔ kiya te roma kulɔwu 'deni titi du bɛri.

23 Wa naga nime pili rɔ dɔ mbɛli 'ba wa 'ba mɪ dɔyayi 'ba mɪtɔrɔ. Tine tilɛŋɔ lijɛ gɔ kɛdɪ rɔ ma kɔpɔ kɔmɔ Bɔko'ba na pili te. Ne ma laka mo nime rɔ 'ba dɔyayi 'ba mɪtɔrɔ ne o'dɔkɔ rɔ akumu ma laka.

24 Rɔmɔyɪ bi ma koro mo nima Kurɪsɪtɔ kɔdɔ teyi ne inza rɔ ame bilaka lesi na ko'dɔ ti kɔzɪnnɪ ŋge ka rɔ dɔ mbɛli mo ne. Bo ɔdɔ ma 'ba bo 'deni ko mɪtɔrɔ bo kɔzɔ 'deni le'jete kɔmɔ Bɔko'ba tilende ti bo gɔ lende ze.

25 Bɔ akumu ma lɔbu ni ɔ'bɔ ma 'bɛnnɪ tɔdɔ mɪ bi ma koro rɔ dɔ kiteli 'bɛnnɪ mo nima rɔ kɔmɔ kɔɔ pili ti roma yɛri ame kumu ra ne. Tine Kurɪsɪtɔ ɔ'bɔ ma 'ba bo dɛ tɔdɔ ti'di roma abo mɪ konzi kɔzɔ a nima tara.

26 Ma kiya te kɛdɪ ra tara dɛne bo ɛdɪ kɪsaki tombi gɔmo mɔlo di bi tisaki 'ba dɔliŋɔ. Ne kina me 'deni le'jete mɪ kada ame 'deni rɔ ŋburuŋburu mo ne na bo kako 'deni ti'di rɔ bo rɔ akumu mɪ kɔtɔ ŋburu tombi lende kɛnyɛ 'ba bilaka.

27 Bilaka nime pili, nɪ mɔtɔ ɛddɪ kɔlɛ ŋge mɪ kɔtɔ. Di pɔtɔ mo na ŋgɪ

rɔ burɛ 'bɪ ma Bɔko'ba kɛdɪ ko'dɔ.

28 Kina gbɪ tara umu Kurɪsɪtɔ 'deni ŋge mɪ kɔtɔ rɔ akumu tombi lende kɛnyɛ 'ba bilaka konzi nime pili. Kina bo ti kɔdɔ 'bɔwu di gɔmo tine inza kpe 'dɔ tombi lende kɛnyɛ, tine 'deni 'dɔ tɔmɔ ame ga pili ti kɔmɔ ki'di gɔ bo ne di mɪ tɔlɛ.

10

Kɔ'du Ki'di 'Ba Musa

1 Dɛmba kɔ'du ki'di 'ba Musa nima ka rɔ dɔ mbɛli 'ba wa ame Bɔko'ba kɛdɪ kiteri to'dɔ mo ne. Inza rɔ ma laka mo. Kina me akumu mo ga ɔ'bɔ ŋgɪ rɔ to'dɔ mo nduwɛ rɔ kɔmɔ kɔɔ. Tine akumu mo nima ti kurɔgɔ bilaka tondo rɔ ma kɔpɔ kɔmɔ Bɔko'ba?

2 Ne ma kiya te kɛdɪ kurɔgɔ lijɛ mo ra ŋgɪ yaga kɔpɔ di mɪ lende kɛnyɛ 'bɛnnɪ mo ga dɛne lijɛ inza komeri rɔnnɪ kpe rɔ bɔ lende kɛnyɛ. Dɛ me pele kpa akumu oke rɔnɪ 'deni gbɪ.

3 Tumu akumu nduwɛ rɔ kɔmɔ kɔɔ nime laka mo na rɔ ti'di bilaka tomeri gɔ lende kɛnyɛ ko'dɔ 'bɛnnɪ ga.

4 Rɔmɔyɪ roma banya ni ti sa ɔ'bo dɛ tombi lende kɛnyɛ.

5 Gɔ kɔ'du mo na me 'dɔ mɪ kada ma bo Kurɪsɪtɔ kɛdɪ ko'dɔ 'deni tako dɔliŋɔ bine bo kiya zi Bɔko'ba te, "O'dɔkɔ a mɔtɔ rɔ akumu ni ti kpa kɔzɪ ki'di dɛ. Tine ilɛŋɔ yida rɔ 'deni zɔ.

6 Inza ti mɪ kɛyɪ gɔ akumu ma kɔŋma pili gbɪ ti 'ba tombi lende kɛnyɛ.

7 Kina me miya te, 'Bɔko'ba, ma na me bine to'dɔ ako'dɔkɔ 'bɪ kɔzɔ ame kugu rɔnɪ 'deni tara ne gɔ lende ma mɪ buku 'bɪ.' "

8 Dɔgba mo Kurɪsɪtɔ iya 'deni te, "O'dɔkɔ a mɔtɔ rɔ kpa kɔzɪ ti akumu ala akɔŋma ti ame ga 'ba gɔ lende kɛnyɛ ne dɛ. Inza ɛ'bɪ ti mɪ kɛyɪ gɔmo." Tine pele wa naga nime pili kɛdɪ ko'dɔ ne ɔdɔ di mɪ kɔ'du ki'di.

9 Kina me bo kiya te, "Bɔko'ba, ma na me bine to'dɔ ako'dɔkɔ 'bɪ." Di bine inda ŋgɪ bo oke kpa akumu ma mɔlo tɔnɛ ga 'deni yaga 'dɔ to'dɔ

ako'doko 'ba Boko'ba na kinda'ba poto mo ti 'bato.

10 Go ako'doko abo 'ba Boko'ba nime tumu Yesu Kurisitö urögö ze pili 'deni ngi yaga ro ma kopö nati nburu mi koto ngi.

11 Bo akumu ni ö'bö ma 'benni tari ro komo lendö toro mi rö löbu 'ba Boko'ba to'do ndobo mo, ame kina ro tumu roma ne nduwë zi Boko'ba. Tine 'do kombi lende kënyë oto ngi ne inza du te.

12 Ne tine Kurisitö i'di 'ba bo ro bo 'deni mi koto kombi lende kënyë nburu yaga, bo kari koloma 'deni toro do döri Boko'ba.

13 Bo oloma 'deni toda domo ma Boko'ba kedä ki'di bo ka'da bo ya abo ga.

14 Tumu bo Kurisitö nime nge 'deni mi koto ne urögö ya ma ro 'ba Boko'ba naga 'deni ngi ro ma kopö nburu yaga di mi lende kënyë.

15 Kina koto ma tönë Nyi Koto Laka kiya zize bine, dogba mo bo iya te,

16 “Nere Boko'ba iya te, ‘Lömu ma mo tönë 'do mo'do tinni kada moto ne na me. Ti mi'di kö'du ki'di ma kodö dönni koloma mi döki'di nni.’”

17 Kina moto gbi bo iya te, “Ti mi'di doma kudölu yaga di go lende kënyë gbi ti lende kirasi 'benni ga pili.”

18 Ne odo kina Boko'ba kola ze 'deni go lende kënyë koto a nime te tine a moto ro akumu tombi lende kënyë inza kpe nati.

Tömö Zi Boko'ba

19 Kina me ti löndö ma ga, roma Kurisitö i'di do ngölö 'deni zize tari zi Boko'ba.

20 Bo unyë kpa kori ma la'ja 'ba didi 'deni zize nbö kala gönyë bongö koro 'ba mi rö löbu 'ba Boko'ba mo tönë ti ti'di yida ro bo.

21 Dädike 'deni gbi ti bo akumu ma löbu ame mbiri ro bo doze mi lijo 'ba Boko'ba.

22 Kina i'di dakoke ti ngosi ro Boko'ba ti döki'di koto ti ti'di doze go lende abo. Döki'di ze 'deni yaga ro ma kopö, urögö roze 'deni ti mini ma kopö.

23 Kina ti, dönyöke ti nduwë go ti'di doze go lende laka nime

duwöwöke ne. Römöyi Boko'ba ame kiya 'do ti'di wa naga nime pili zize ne lende abo bo uyi yimo de.

24 Kina i'di dolomake ti, ti meri 'ba lepä ze ga 'do do'oke roze do'doke lende laka ro go roze.

25 Kinza dolake go kpa kototo ze ga de gbi koto ma 'ba ya moto ga. Tine zize 'do toco mo nduwë zi lepä ze ga na laka. Römöyi koto ma kongoke kada 'ba burë mo tönë na me komö e'benni 'deni ngosi.

26 Ze ame ga dikalike lende 'ba Boko'ba 'deni ne odo debe diterike 'böwu to'do lende kënyë ro do domo, a moto ro akumu inza kpe nati ngi lipo go lende kirasi ze ga.

27 A moto inza kpe nati zize tine 'deni nge ngi ro toda do karama 'ba pa'do löbu 'ba Boko'ba gbo ngi ti tikere ame kedä kako 'deni tonma bo kilagi lende abo ga ne.

28 Ongoke 'deni boto ame kilagi kö'du ki'di 'ba Musa ne 'ba bo ngi ro tolë, a moto ro mi këyi inza kpe ro bo odo bo kodoro bici lende ro bo kedä 'deni riyö ala mota.

29 Ne bo ame kopoto ma 'ba bo Kurisitö kole 'ba Boko'ba ne 'ba bo ti kedä tondo nati yayi? Lijë bo kindiri roma Kurisitö ame kina ngi kurögö lijë 'deni yaga ro ma kopö lömu 'ba Boko'ba koro 'deni domo ne kina gbi tinni lijë bo kiti'ja Nyi Koto Laka ame kina ngi ko'de yeyi ra zinni naga nima 'benni ti kedä tondo?

30 Dikalike 'deni bo bo kiya te, “Ma na ti mopi dokolo. Monda nima ma na ti mileki domo,” tönë bo na me gbi kiya te, “Nere Boko'ba ti ko'do burë 'ba bilaka abo ga.”

31 Tine tikere 'ba kinza tila'ba mi komo közi Boko'ba bo didi na 'do di'dike kedä kulöwö.

32 Omerike go kada ma dogba tönë ga bi kopö 'ba Boko'ba koyi ye ne te. Mi kada nima ombike gomö 'deni ro ma kënyë tine a'da ye de yo.

33 Moto ga kiti'ja ye komo bilaka ma konzi ko'do ye ro ma kënyë, kënyi kodö'böke roye ngi ti ya moto ga ame kedä ko'do gbi tara ne.

³⁴ Ombike gomɔ kɔtɔ ti ya ame ga mi maboso ne. Kina ɔɔɔ kolɔ e'be ga pele kpe ngi le ti mi keyi, ikalike 'deni ma keddike ti a mɔtɔ ame rɔ nburunburu ne.

³⁵ Kina me kinza kebe kolɔ'boke de 'ɔɔ ko'jake bi gomɔ 'ba rɔye.

³⁶ Ogboke doki'di ye kitigo to'do ako'doko 'ba Boko'ba kina ti ko'jake yeyi abo ame bo keddi ko'do ne ngi.

³⁷ Kɔzɔ ame tonɛ mi akugu kiya te, "Nge mbowa te yɔ na bo ma ko'doko tako mo tonɛ ti komo ngi. Bo inza kigabi.

³⁸ Kina bo lende laka ma ga ti kididi ngi go ti'di donni go lende ma. Ne ɔɔɔ mɔtɔ kileki koga kpɛni goma yimo inza keyi kpe rɔmo."

³⁹ Dinzake kpe rɔ bilaka ame 'do kileki 'bowu koga kpɛni go bo kebe kolu yaga ne. Di'dike dɔze 'deni go lende abo kina bo ti komo ze ngi yaga di mi tole.

11

Meri

¹ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na rɔ tikali wa ame ga dedike ti komo ki'di gomo ne, kina tikali mo gbi wa ame ga gba kinza ko'ja kinɛ mo de ne edi ngi rɔ ma laka.

² Go ko'du 'ba ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di bo Boko'ba ngi ti mi keyi rɔ 'bu ze lobu ga ma tonɛ bine ne.

³ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na me ki'di 'do dikalike Boko'ba na ko'ba wa pili naga nime ti lende 'ba kpa bo. Wa ame ga kinza ko'ja kinɛ mo de ne bo o'do kinda yaga ko'ja ti komo.

⁴ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abele ko'de kpa kɔzi ki'di ma laka zi Boko'ba kebe 'ba Kayina. Kina Boko'ba ngi ti mi keyi go kpa kɔzi ki'di abo konjo bo rɔ bo lende laka. Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na me ki'di lende 'ba Abele keddi gba kiyandi ze ko'ja bo kole abo 'deni molo.

⁵ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di tole kupo Enoka de tine kogba bo tara rɔ ma kididi kari tɔrɔ zi

Boko'ba, kinɛ bo kinda de kpe mi doyyayi bine. Romoyi mi akugu yayi iya te gba kinza kogba bo de Boko'ba edi ti mi keyi rɔ bo.

⁶ Tine botɔ mɔtɔ ɔ'bo de ma 'do keyeyi doki'di Boko'ba ngi tara kinza ma bo mo ki'di doni go lende 'ba Boko'ba. Romoyi bo ame keddi kumotu bo Boko'ba o'doko ki'di doni ngi gomo rɔ ma laka Boko'ba edi kina ti ki'di bi gomɔ 'ba rɔmo ngi.

⁷ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di 'do Nowa kuwo ma Boko'ba kose kpa bilaka 'deni ti wa ame gba rɔ ma kɔwɔ bo ko'ja kinɛ mo de ne, ki'di bo ko'do sorope lobu tɔmɔ ronni yimo ti bilaka abo ga. Ti'di do abo 'ba Nowa na kileme ma laki ngi pili rɔ bo lende kenyɛ kina ki'di Boko'ba konjo bo rɔ bo lende laka.

⁸ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abarayama kuwo do Boko'ba kenyi di mi doyyayi 'beni kari mi go bi ame 'do Boko'ba kari ki'di 'jaa zi bo rɔ yayi abo ne. Bo enyi ngi di mi doyyayi 'beni bo kari kinza ma bo kikali bi ma bo keddi kari teyi mo.

⁹ Go ti'di do go lende 'ba Boko'ba Abarayama oloma 'deni mi ro kilaka kɔzɔ bo lowo mi yayi nima Boko'ba kiya 'deni ti'di mo zi bo ne. Yisika ni ti Yakoba oloma 'deni gbi yayi tara kɔzɔ bo lowo ko'ja Boko'ba kiya ra ngi te yayi nima ti keddi rɔ e'beni.

¹⁰ Romoyi Abarayama edi ti komo ki'di go toloma mi gawo ame bo kiteri mo ti bo kubɔ mo na rɔ nɛre Boko'ba ne go ko'bo ngi nburu go bi mo.

¹¹ Ti'di do go lende 'ba Boko'ba na ki'di Abarayama kebe koyo kole ko'ja Sara kɔrɔ ra pa tara rɔ kɔtɔ bo kondɛ abo 'deni kote. Bo omeri ngi wa ame Boko'ba kose 'deni zinni ne ti ko'do ronni ngi rɔ ma laka.

¹² Go lende mo na me Abarayama kɔtɔ kpoki mo tonɛ kondɛ 'deni yaga rɔ toku ne kupo mo kenyi kara ngi konzi kɔzɔ kɛlu 'ba mitɔrɔ ni ti yayi lida 'ba kpa mini lobu ame botɔ ko'bo de titete mo ne tara.

¹³ Lije bilaka naga nime ole ga 'deni pili mi meri 'beni mi ti'di

dönni gɔ lende 'ba Boko'ba gba kinza ma lijɛ ko'ja yɛyi löbu mo tönɛ Boko'ba kiteri 'deni 'dɔ ti'di mo zi bilaka abo ga ne. Tine lijɛ o'ja 'deni nge tara rɔ ma kowɔ na lijɛ ngi ti mi këyi gomo. Rönni aya dɛ di bi tidɛki lijɛ rɔ bɔ löwö mi loma 'benni mi dɔyayi nime bine

¹⁴ ame kinda ngi lijɛ ɛdi toma yayi mɔtɔ ame gɔ kɛdi zinni rɔ ɛ'benni ne.

¹⁵ Dɔyayi ame lijɛ kola 'deni gönni ne na dɛ kpe lijɛ kɛdi komeri. Ma kiya te na lijɛ kɛdi komeri lende mo ra dɛne lijɛ ti kënyi kuyi dönni kileki kari teyi.

¹⁶ Tine lijɛ o'dokɔ dɔyayi ma laka ame kina rɔ dɔyayi 'ba mitɔrɔ ne. Kina rɔ Boko'ba aya dɛ gbɛ di zinni gɔ ame lijɛ kɛdi kidɛki bo rɔ Boko'ba 'benni ne römöyi bo ilɛɔ gawo 'deni zinni koda lijɛ.

¹⁷⁻¹⁸ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Abarayama ko'de Yisika tonma mo rɔ akumu zi Boko'ba. Boko'ba iya 'deni molo zi bo te, "Ti Yisika na ti mi'di yi kɛddi rɔ 'bu löbu zi ma konzi." Tine pele tara ɔdɔ Boko'ba kënyi kiyɔzɔ meri abo bo ilagi dɛ di bi to'de kole kɔtɔ kpöki abo nima rɔ akumu zi Boko'ba.

¹⁹ Bo iyɛni ngi Boko'ba ti kɔ'bo toja Yisika yaga di mi tölɛ. Kina me kɔzɔ dɔngala mo ngi tara Boko'ba oja Yisika 'deni yaga zi bo di mi tölɛ.

²⁰ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na me ki'di Yisika kose gɔ yɛyi ame ga Boko'ba kɛdi ko'dɔ zi kole abo ga Yakoba ni ti Esawu kada mɔtɔ ne.

²¹ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Yakoba ko'dɔ yɛyi dɔ kole riyo 'ba Yesepa ga mi kada 'ba tölɛ abo. Bo ɛnyi 'deni kogbɔ rɔ bo ti pɛri abo bo kumötu Boko'ba.

²² Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Yesepa ɔdɔ bo kɔ'bo tölɛ 'deni kiya tɔdɔ 'ba Yisarele di Ezipeto bo kose zinni 'dɔ lijɛ kombi kilinba bo kari timo.

²³ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di 'bu 'ba Musa ni ti ma bo kusu dɔ bo nbö nyepe mo mota mi kada ma köyö bo ne. Lijɛ onɔ bo rɔ kole

ma kele kina ngi i'di lijɛ kere rönni dɛ kpe di zi lende 'ba bɔ doliɔ.

²⁴ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Musa kilagi kinza kidɛki bo dɛ rɔ kole 'ba nyiti 'ba bɔ doliɔ 'ba Ezipeto nima ko'ja bo kiyöbu 'deni yaga ne.

²⁵ Bo oza abo rɔ tombi gomo ti bilaka 'ba Boko'ba di dɔ ame 'dɔ bo koloma nge mbowa rɔ lonɔ mi lende kënyɛ.

²⁶ Bo omeri 'deni ngi tombi gomo 'ba ti'ja kɔzɔ 'ba Kurisito ame Boko'ba kɛdi koja ne na laka di dɔ mɔri mbembɛ 'ba mi dɔyayi 'ba Ezipeto. Römöyi bo ɛdi ti komɔ ki'di 'dɔ to'ja bi gomo 'ba rɔ bo di zi Boko'ba.

²⁷ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Musa kënyi kola Ezipeto. Bo ere a mɔtɔ rɔ dök'i'di kata 'ba bɔ doliɔ nima dɛ kpe. Bo ö'bö ngi ti mi kɛddi kɔzɔ iya te bo o'ja kinɛ Boko'ba kinza ko'ja dɛ mo nime 'deni tara.

²⁸ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Musa kiyija gɔ to'dɔ karama 'ba Pasaka zi Yisarele. Bo iya zinni gɔ lijɛ kulɛ roma gɔ kpadöri 'benni ga kinza malayika 'ba tölɛ kɔdɔ kupö kole dɔndende 'benni ga ra.

²⁹ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Yisarele ngi kumu dɔ Yöpö Kasi kebe mi dɔyayi ma kɛlɛ. Tine ɔdɔ Ezipeto kɔdɔ ma 'benni yo na mini kileki ngi pi'di kote dɔmo pili yaga.

³⁰ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di tɛli 'ba Yereko kulöru ko'ja Yisarele kilingere 'deni kuru dɔmo nbö tö'dö mo dɔ modomoriyo.

³¹ Ti'di dɔ gɔ lende 'ba Boko'ba na ki'di Raba 'ja bɔ ronyɔ tönɛ komo ngi kinza kupö ni dɛ kɔtɔ ti bɔ kinza kuwö dɔ Boko'ba naga nima. Römöyi löko na kota bɔ kore 'ba Yisarele rɔ nba.

³² 'Dɔ milɛri nduwɛ timo? Tine kada ɔ'bo ma dɛ kpe 'dɔ miyɛti gɔ lende 'ba Gideni ni ti Baraka ti Samosona ti Yepete ti Dawidi ti Samölɛ gbɛ ti bɔ kumɛ lende 'ba Boko'ba mɔtɔ ga.

³³ Mī ti'di dōnnī gō lende 'ba Boko'ba lijē o'do ya 'deni ti bō dōliṅṅo pili lijē ka'da. Lijē o'do lende laka 'deni lijē ko'ja yēyī mo tōnē Boko'ba kose zinnī ne. Lijē otomo kpa tabiyō ni 'deni teyi,

³⁴ Lijē kiyōlu pa'do ma lōbu naga, lijē kōmō di kpa kulu. Lijē rō ma keṅme tine lijē ebe kitigo yaga. Lijē embe kōzo ɔto di mī ya lijē ka'da bō kanya 'ba bō lōwō ni ṅgī lijē koga kirīṅa.

³⁵ Ti'di dō gō lende 'ba Boko'ba na ki'di 'ja mōto ga kogba bilaka 'bēnnī ga ame pa rō tōku ne kindiṅi kīdīdī yaga zinnī. Tine mōto ga ilagi 'bēnnī dō ṅgōlō na kōlē ṅgī mī aṅṅi 'dō koja lijē 'jaa mī lōṅṅo ma laka di pōtō tōlē.

³⁶ 'Ba ya mōto ga opōto komba. Kudōdu mōto ga ti zingiri ku'du mī maboso.

³⁷ U'du lijē ti dōku kotopa mīnnī riyō kupō lijē ti mbele. Lijē kulē ṅgī tara rō gō ṅbululu ṅge ti kilaka banya ni ti kamōlō na gōnnī kōzo bō lisa kōdō gomō rōnnī ko'do kṅṅi rōnnī nime te.

³⁸ Doyayi ma kele kō'bo tinnī inza. Lijē koloma ṅgī rō tulē kebe yī mōkō kebe mī lōṅgō dōku ni. Bi 'ba loma 'bēnnī kō'bō ṅgī mī ti'bōrō ni ti gō.

³⁹ Ti'di dōnnī gō lende abo 'ba Boko'ba i'di bo ṅgī ti mī kēyī rōnnī. Tine pele yēyī mo tōnē Boko'ba kose ne lijē o'ja dē gba.

⁴⁰ Rōmōyī Boko'ba iteri a ma laka 'deni zize 'dō to'do ze pili rō lōbu koto tinnī.

12

Loma Dō Dōrī Boko'ba

¹ Ma 'beze tine lijē bō laja ma konzi tōnē ga dōgba bine ne na kēdī 'deni nati rō tidayi ze. Kina ti, donake wa ame ga kēdī kirakpa rōnnī kpa kōri zize ne ti pili yaga. Dopepeke rōze yaga di zi lende kēnyē nime kōnyō 'deni ṅgī gōze ne. Dogbōke rōze laka 'dō dolōlōke di mī riṅa dōlī nime mī loma ze.

² Di'dike kōmōze ti kō'bō ṅburu dō Yēsu ame bo na kodōrō kōri 'deni zize ti'di dōze gō lende abo kōkōnyī ze 'deni gbī yīmo ne. Pele mī tutōtī bo tōnē bo asi dē yaga di rō ndōbo abo. Lende 'ba lōṅṅo nime kēdī koda bo i'di rō bo ṅgī kaya dē di bi tōlē dō ṅgērī. Kina me le'jete bo kēdī koloma 'deni dō dōrī Boko'ba.

³ Omeri gō gomō nime Yēsu kombi di kpa kōzi bō ndo'ji bō lende kēnyē ni ne te. Kina kinza ki'di dōkī'di yī kombi dē kidaki ṅgī.

⁴ Rō kopi 'bī mī lende kēnyē omō dē gba mī tōlē.

⁵ Lende 'ba dōkī'di kēdī tōnē kiya zize bine kōzo kole tara ne udōlu 'deni di dōye? Ame kiya te, "Kole ma, ɔdo bo Boko'ba kileki ndoro 'bī dōyī kinza keṅge dē yaga di rōmo. Kina ɔdo bo kamo dōyī kinza koto dē ṅgī kporo.

⁶ Rōmōyī ya ame ga pili bo kō'ɔ ne na bo kēdī kamo dōmo tara mōlo. Ame ga bo kō'ɔ rō kole abo ga ne bo ēdī kiyandi mōlo tara bo ko'do yida rōmo."

⁷ Ombi gomō 'bī ga ti pili ti mī kēdī rōmōyī 'bu na kēdī rō tiyandi yī. Gomō nime i'di 'deni ṅgī kinda Boko'ba na kēdī rō tiyandi yī nī kole abo. Tara ne kole mōto ēdī ame 'bu mo kiyandi dē ko'do yida rōmo?

⁸ ɔdo kiya te kōmō ma 'bēyī ṅgī du di mī gomō nime kinza ma ko'ja yī dē kōzo 'ba kole ma laki, nī ma 'bēyī nima ti kinza rō kole ma laka ɔto. Nī kole mī maṅba na ka.

⁹ 'Bu ze ga ma mī dōliṅṅo nime bine iyandi ze ko'do yida rōze kō'ɔ na doroke lijē. Ne 'bu yī ma lōbu nime mītorō ne ebe koro bo dē gō wa'di 'dō ko'ja dīdī ma ṅburunburu?

¹⁰ 'Bu ze ga ma mī dōliṅṅo nime bine iyandi ze ti to'do yida rōze kō'ɔ gō wa ame ga lijē ko'doko gō ko'do laka zinnī ne. Ne ma 'ba Boko'ba bo ēdī ko'do rō lende laka zize gō dēdike gbī rō ma laka kōzo 'ba bo.

¹¹ ɔdo akiyandi kōmō zīyī mōto ebe kinda za yaga 'bōwu rō gomō kinza kpe rō lōṅṅo. Tine ame ga kiyandi 'deni laka timo ti ko'ja kpa

közimo ngi ro lende keyi 'ba bo lende laka ni.

¹² Kina ti, ombi konyo yi ma kilada 'deni mo nima toro kogbo ndiyi ma kidaki nima yaga kitigo.

¹³ Ileno kori kodoro zi ndiyi kinza ma ka'bo naga kenme ra beri, tine kileo lijé yaga.

Loma Ti Lende Keyi

¹⁴ Ogbó rói toloma mi lende keyi ti ya ma laki pili to'do mo nge ro lende laka 'ba Boko'ba. Romoyi odo ko'do de tara to'ja Boko'ba ziyi na ti kinza nati.

¹⁵ Ongo rói laka kinza kebe koro ra yaga di mi kori 'ba lende keyi 'ba Boko'ba. Ni moto ongo laka kinza kebe konza ngira'da ma kata ne ra kebe tirasi bilaka.

¹⁶ Ongo laka kinza keddi ra ro bo yeri ala koro Esawu bo kinza koro Boko'ba tone kugó ro lobu abo 'ba kole dandende ngi do lebe koto 'ba akonyo ne.

¹⁷ Ikali 'deni, di potó mo 'bowu bo ileki tegé 'do 'bu bo ko'do yeyi zi bo. Tine ilagi ngi yaga di zi bo romoyi o'bo de kpe zi bo tuyi yimo bo koma pele ti tolo koma bo.

¹⁸ Inzake koro 'ba Yisarele tone ga lijé kako komo ngi do wa ame lijé ko'ja ti komonni kuwo gbi ne. Lijé ako 'deni komo do doku 'ba Sinayi ti pa'do kobó gbi ti mandolu ti lili ma kembe

¹⁹ ti biro tapi 'ba tototi ti mugu Boko'ba ma kilende. Kina odo lijé kuwo 'deni tara tine lijé oma'jo ronni zi bo kinza ki'di bo kilende de kpe zinni.

²⁰ Romoyi ko'du ki'di abo mo ga itigo ra kulowo. Ame kiya te, "Odo a ma koro banya ni ti kamolo ni pele kosa ro doku nima ku'du ngi kupó yaga ne."

²¹ Kine mo i'di bilaka kere kulowo, Musa kiya ngi te, "Ma ro tikere. Roma edi kiledi."

²² Tine kpe ma 'beye omoke 'deni do doku 'ba Ziyona, gawo Yerosalema ame mo mitoro, lino 'ba

Boko'ba bo didi ne, ti tindi 'ba malayika ma konzi.

²³ Omoke 'deni mi nbele 'ba kole dandende 'ba Boko'ba ame ga kugu moyi mo 'deni mi buku 'ba didi ne. Omoke 'deni zi Boko'ba bo to'do bure kodoro do bilaka pili, gbi zi bo lende laka ma molo tone ga bo ki'di lijé 'deni keddi koro bo gbi tara ne.

²⁴ Omoke 'deni gbi zi Yesu bo ko'de lomu la'ja zize, roma bo kuli 'deni roze turogo ze. Roma nime udu de koro 'ba Abele, tine udu 'ba bo go wa ma laka zize.

²⁵ Ongoke roye laka kinza kebe kilagike lende 'ba Boko'ba ame bo keddi kilende ziye ne de. Ya ma dogba tone ga kilagi lende abo di do doku bine ne, lijé okpe de du te yaga di mi gomo mo. Ne odo dilagike ma 'beze lende ame di mitoro ne, ti dopuke yala di kpa gomo mo?

²⁶ Mi kada nima yayi mugu bo ma kudu iyaya yayi 'deni. Kina me le'jete bo iya te, "Ti miyaya doyi ni ti mitoro nge mi koto nati."

²⁷ Tine ame bo iya te, "Nge mi koto nati." Omba kina me kileme 'deni wa naga nime pili ko'ba ne ti kiyaya gomo 'deni ngi kona yaga, tine 'do ma kinza kiyaya mo ga na nge koloma.

²⁸ Kina dolomake ti, ti mi keyi. Boko'ba edi ki'di nere lobu abo zize ame kinza kiyaya de ne. Doroke bo Boko'ba ti dumotuke bo koro ako'doko abo.

²⁹ Romoyi bo Boko'ba ze na ro pa'do ma kitene wa kudi 'doyi.

13

Ndose

¹ Oboke ti nburu to'o londó ye ga.

² Kinza kolake go tota bo lowo ro nba de. Romoyi ya moto ga pele ota malayika 'deni ro nba kinza ma kikali gomo.

³ Omerike ya ma tone ga koloma mi maboso ne te, ngi koro iya te kpe na mi maboso tinni tara. Omerike ya ma tone ga mi gomo ne te, ngi

kɔɔ iya te kpe na 'deni mi gomo kɔɔ 'benni tara.

⁴ Ro kogbe ki'di lende mo kedii ro ma koro. Me'de ni ti 'ja kinda'ba ga lende mo laka. Romoyi Boko'ba edi kodo karama do bo yeri ni kada mota.

⁵ Kinza ko'bo de tombi doki'di yi go lende 'ba girisi. Wa ame keddi 'deni timo i'di lende mo ko'bo yi. Romoyi Boko'ba iya 'deni te, "Minza mola yi. Minza milagi di royi."

⁶ Kina dolomake ti, ti mi keddi go diyake te, "Nere Boko'ba na ro bo konyi ma. Minza mere kpe. Bilaka lesi inza ko'bo to'do oto zo."

⁷ Omerike bo do kanisa ma molo tone ga koloma ro tiya laja 'ba Boko'ba ziye ne te. Loma 'benni ga ti tole mo, omerike te. Kina 'do kinda'bake gbi kozo ma 'benni tara mi ti'di doye go lende 'ba Boko'ba.

⁸ Romoyi Yesu Kurisito uyi roni de. Bo o'bo 'deni tara tipiyara ene gbi tara tone nduwe nbo ro nburunburu.

⁹ Kinza kolake do kupo akiyandi ma lowo mota ga de koto ye yaga di mi kori. A ma 'do ki'di doki'di keddi ziye na ro lende keyi 'ba Boko'ba. Doleti go lende 'ba akonyo naga nima okonyi lije boto bo koro mo ga de du te.

¹⁰ Ma 'beze dedike 'deni ti kpa kosi ki'di zi Boko'ba ame lije bo akumu mo tone ga mi ro mo yayi ne kosa akonyo mo de du te kpenni.

¹¹ Bo akumu ma lobu 'benni mo ga o'bo to'de roma yeri na mi go bi ma koro mo ro kpa kosi ki'di zi Boko'ba go lende kenyee 'ba bilaka. Tine yida mo onma nbo yaga moko di mi taya 'benni mo.

¹² Kina me 'deni gbi tara, Kurisito ole 'deni nbo moko yaga di mi gawo 'do roma bo kurogo bilaka pili yaga kopo.

¹³ Kina ti, denyike doko yaga di mi taya 'ba bo mo ga darike zi bo 'do laja tone kodo ro bo ne kodo gbi roze.

¹⁴ Romoyi dinzake ti gawo ma nburu mi doyayi bine. Dedike ro

toma gawo ame kedii kako 'jaa kada mota ne.

¹⁵ Kina ti, go lende 'ba Yesu do'boke ti nburu tilelu Boko'ba. Akilelu na ro kpa kosi ki'di 'beze 'ba ya ma kedii kideki bo ro nere naga.

¹⁶ Tine kinza kola go to'do lende laka ti tokonyi bilaka de romoyi kina ro kpa kosi ma kiyeyi doki'di Boko'ba.

¹⁷ Ya ame ga mbiri ro bo doye mi kanisa ne, uwoke domo. Lije na kedii konggo goye romoyi lije na ti kiyeti go lende 'be ga kada mota koma Boko'ba. I'dike lije ko'do ndobo nime ti mi keyi kinza meri go lende 'ba kinza tuwo donni. Romoyi ma tara inza kokonyi ye.

¹⁸ Umotuke nduwe goze. Dikali ngi dinza ro to'do lende kenyee, tine do'doko loma ze go ko'bo ro ma laka.

¹⁹ Kina ma ro do kiteli mo mititi ye pili 'do kumotuke goma go Boko'ba kileki ma welo ziye yayi.

Motu

²⁰ Ee, bo Boko'ba bo lende liya kokonyi ye. Bo na kombi Yesu nere ze bo konyi ma lobu koja yaga di mi tole go lende 'ba roma Yesu ame lomu ma nburunburu abo koro 'deni nburu domo ne.

²¹ Bo ki'di lende laka abo ti pili ziye to'do ako'doko abo. Bo ki'di Yesu Kurisito ko'do ndobo mize 'do diyeyike doki'di bo. Ro lobu kedii zi bo Yesu nduwe ro nburunburu. Amini.

²² Londö ma ga, mugu wa naga nime 'deni ti'di doki'di keddi timo ziye. Moma'jo roma ziye, uwoke domo ti mi keyi romoyi lende mo ka le ngi mbowa.

²³ Mi'di ame ziye tikali mo, ope londö ze Timatiyo 'deni yaga di mi maboso. Odo bo komo giri naga nime zo bine, ti dari koto ti bo ziye yayi.

²⁴ Umotoke bo do kanisa ma yayi naga nima pili ti moyi ma ti bilaka 'ba Boko'ba pili. Bilaka ma Italiya umoto ye.

²⁵ Lende këyi 'ba Boko'ba koloma
tiye pili.

Akugu 'Ba YAKOBA

¹ Ma Yakoba bo koja laja 'ba Boko'ba kina gbi 'ba nere Yesu Kurisitö, mumötö ye kpe bilaka 'ba Boko'ba ame ga kiyeyike roye 'deni mi dolinjo nime pili ne.

Gomo Ti Akiyari

² Löndö ma ga, odo akiyari 'ba gomo ma gege motö ga ko'ja ye olomake ro lonjo ro mbembé go lende mo.

³ Miya ziye, odo konyake do gomo mo naga nima 'deni ti ti'di doye ngi ro ma laka go lende 'ba Yesu ti ko'böke 'deni ngi nduwé di pötö mo ro bo mi keddí.

⁴ Ö'böke nduwé ti mi keddí kinza kogake kpeye ra go lende nime 'do keddike ro bilaka ma laka zi Boko'ba kinza a ma kényé motö kedí ra miye.

⁵ Ne odo kiya te ni bo motö keddí ro lisa 'ba akikali, ititi Boko'ba, kina bo ti ki'di yi 'deni ngi kikali wa. Römöyí Boko'ba na ro bo ki'di wa ro ma sari zi bilaka kinza do kose teyi.

⁶ Kina odo kiya te kititi Boko'ba go wa motö, ziyí ti'di döyí gomo ro ma laka Boko'ba edí ki'di ngi ziyí. Kina kinza ki'di lende mo de kilikö döyí. Bilaka ame kedí ki'di lende nime kilikö döní ne bo edí 'ba bo kozo surupu 'ba do mini löbu ame lili kedí kome nduwé kilaki timo ne tara.

⁷⁻⁸ Bo inza ti meri ma kodoro mi bo kina ma ki'di bo kö'bö ngi nduwé tuyí kori abo ne. Kina 'do bo kikali ngi ro ma laka Boko'ba inza ki'di wa ma kotö motö du te zi bo.

Bo Lisa

⁹ Kpe bilaka 'ba Kurisitö ame ga ro lisa ne, olomake ti mi keyí römöyí eddike 'deni ro wa ma mbiri di komo Boko'ba.

¹⁰ Kina gbi tara, kpe bilaka 'ba Kurisitö ame ga ro bo wa ne, olomake ti mi keyí römöyí eddike 'deni ro wa ma titiyi di komo bilaka 'ba dolinjo nime. Römöyí bo wa ni ti

kote rönni kada motö ti wa 'benni ga kozo döwöru 'ba ngéri ame lili kedí kome kote yaga ne tara.

¹¹ Kada odo di béri ti tututu 'benni konma ngéri ngi kututu yaga. Kina döwöru mo ga kilayi ngi me yaga tele mo kirasi röní ngi. Kina gbi tara, bo wa ti kolé 'deni gbi di do wa 'benni ga tara.

Mi Keddí

¹² Ne odo ni bo motö ki'di miyí ngi keddí zi gomo, koloma kinza koga kpéyí de go lende 'ba Yesu, Boko'ba ti ko'do yeyí ma laka 'deni ngi döyí ti didí ma nburunburu. Kozo ame bo Boko'ba bo kiya 'deni molo ti'di didí ma nburunburu zi ya ame ga ko'bo ne tara.

¹³ Ne odo ni bo motö gomo kedí 'deni ko'do yi, kinza kiya de te, "Boko'ba na me 'deni kedí ki'di gomo nime ko'do ma 'do mari mo'do lende kényé." Inza du tara, wa motö inza ame 'do ki'di Boko'ba ko'do lende kényé, kina bo i'di gomo de gbi ko'do bilaka 'do ki'di lijé kari to'do lende kényé.

¹⁴ Meri kényé 'benni 'ba bilaka lesi na kindéndé lijé 'deni kinda'ba lijé, kina ma ki'di lijé ko'doko ngi ro to'do lende kényé.

¹⁵ Kina meri kényé 'benni ga kényí komo ngi köyö ro lende kényé. Kina odo lende kényé nima kulu röní 'deni na köyö 'benni ngi ro tolé.

¹⁶ Kpe löndö ma mo'bo kulöwö naga nime, kinza kiliköke doye de.

¹⁷ Wa ame ga pili Boko'ba kedí ki'di zize ne kina 'do ro wa ma laka kina gbi nge ro wa ma kele. Bo na me ko'ba kada ni, ti nyepe ni gbi ti kélú 'ba mitoro. Ne bo ö'bö de tiyese ro bo yaga kozo 'ba kada ame kedí kiyese röní yaga 'do ki'di go bi kedí kölu doyayi nime ne tara, kina bo uyí ro bo de gbi.

¹⁸ Bo o'doko ze 'do dedike ro wa ma kele ro do kiteli di mi löngö wa pili ame ga bo ko'ba dolinjo nime bine ne, kina me bo kuwöwö lende kodoro abo 'deni zize 'do ki'di ze dididike yaga ro ma lölöwö.

Mbili Ni Ti Kpa

¹⁹ Kpe löndö ma mo'ö kulöwö naga nime, ziye tikali lende naga nime laka. I'dike mbili ye kapa tuwö lende ne tine, i'dike kpeye kedi ro ma kirindi di bi tiya mo. Kina kinza kényike de gbi welo ro 'diri ti bilaka mo,

²⁰ römöyö bilaka ame 'deni ro 'diri ne inza kikali to'do wa ma laka ame ga Boko'ba ko'doko ne.

²¹ Olake go lende kénye pili, kinza ko'doke mi kombi de kpe. Ojeke mbili ye laka go lende 'ba Boko'ba. Bo i'di lende naga nima 'deni miye 'do ki'di tigo ziye 'do komo ye di mi tole.

²²⁻²³ Ne kinza kö'böke de tuwö lende 'ba Boko'ba nge ro tuwö, ziye gbi 'do tari to'do mo. Bo ame kedi kuwö 'beni lende 'ba Boko'ba nge ti mbili ni kinza bo ko'do de ne, bo edi 'ba bo ka ku'bölu ro bo ro tu'bölu. Bo edi 'ba bo kozo bilaka ame kedi kongoro roni di mi mandara ne tara.

²⁴ Bo ongo ro bo laka di mi mandara ne odo bo kari 'deni mbowa yaga kine bo tone udölu ngi yaga di do bo.

²⁵ Ne bo ame kinda'ba kö'du ki'di 'ba Boko'ba ko'do ki'di kinza kudölu di do bo ne, bo na ti kedi ti yei ma laka mi ako'do abo, römöyö kö'du ki'di 'ba Boko'ba na pili ro ma laka ki'di ze gbi dedike ro do ngölo.

²⁶ Ni bo moto ma di ziyi iya te ni bo ko'do motu na? Ne odo kiya te kogbo do dande'de yi de beri di bi tiya lende, eddi e'bi ka ku'bölu röyi ro tu'bölu. Kina motu ko'do 'bi naga nima edi ka ngi ro wa sari zi Boko'ba.

²⁷ Römöyö motu ma laka ame 'bu ze Boko'ba ko'doko di zize ne, kina ro tokonyi kiri'bala ni ti makuru'be ame ga ro lisa ne di mi gomo 'beni ga, kina gbi 'do dongoke roze laka di zi lende konya 'ba dolingo naga nime.

2

Komo Geli

¹ Kpe löndö ma ga ame ki'dike doye 'deni go lende 'ba nere ze Yesu

Kurisitö löbu 'ba do wa pili ne, kinza ko'doke komo geli de zi bilaka.

² Odo kiya te bilaka ma riyö moto ga kako mi bi 'ba motu 'be, bo moto ro bo wa ti bongoro ma kele roni ti wa 'ba dokole közi ma kele, kina bo moto 'beni ro bo lisa ti bongoro ngoro roni kako gbi, kinza ko'doke geli de mi longo lijé.

³ Ne odo kiya te bo ama ti bongoro ma kele roni ne na kényike nge kumotoke ro ma laka kiyake teyi, kiya te, "Ako koloma do kiti ma laka nime bine." Kina kebe kényi kuyike komoye do bo ma ti bongoro ngoro roni nima kiyake te, "Ni, oro 'beyi yayi, ala ako koloma beri mi yayi bi ndize bine."

⁴ Irasike kö'du 'deni römöyö ebeke 'deni za kozake mi bilaka ti to'do bure 'ba bilaka ro ma kénye.

⁵ Kpe löndö ma mo'ö kulöwö naga nime, uwöke lende nime laka. Bo lisa 'ba dolingo naga nime lijé na Boko'ba koza 'deni 'do ki'di donni go lende 'ba Yesu. Kina lijé na ti kedi kozo bo wa tara komo bo. Bo edi ko'do yei zinni ti wa ma laka 'ba mitoro kozo ame bo kiya 'deni molo to'do yei zi ya ame ga ko'ö bo ne tara.

⁶ Ne kina me kpe kebeke za 'böwu titi'ja bo lisa. Ma kikalike 'beye, ye mo ga na kedi kongenbe ye ne? Bo wa na de? Bo wa naga nima lijé na kedi kitigi goye komo kiti 'ba bure.

⁷ Ikalike de, lijé na gbi tone koloma bine ro tiya kpa kénye ro nere ze Yesu Kurisitö ame kpe ro bilaka mo ga ne?

⁸ Kö'du ki'di 'ba nere ze Boko'ba ame kugu mi buku abo ne, iya te, "O'ö lepi yi moto gbi kozo ame ko'ö yida röyi ne tara." Odo kiya te ko'doke 'deni ngi tara o'doke lende ma laka 'deni.

⁹ Ne odo kebe ko'doke geli 'deni mi longo bilaka, o'doke lende kénye 'deni kina inzake gbi kpe ro bo koro kö'du ki'di 'ba Boko'ba.

¹⁰ Römöyö kö'du ki'di 'ba Boko'ba nime odo koro 'deni me kina kebe kényi 'böwu kirasi nge ro ma koto

moto, irasi lijë nima 'deni pili ro gomo.

¹¹ Kö'du ki'di 'ba Boko'ba moto iya 'deni te, "Kinza ko'do yëri dë." Kina moto iya 'deni gbï te, "Kinza kupö bilaka dë." Ne odo kiya te ko'do yëri dë pele, kina odo kupö bilaka 'deni irasi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni kina inza kpe ro bo koro mo.

¹² Kina me miya 'deni ziye, i'dike lende ko'do 'be ga ti lende kiya 'be ga kö'bö pili ro ma laka. Römöyï kö'du ki'di 'ba Boko'ba i'di ye 'deni kolomake ro do ngölö. Kina i'dike lende mo kedi döye, Boko'ba edi ko'do burë 'be kada moto ti lende naga nime. Odo kiya te o'doke ala o'doke dë pele.

¹³ Mi kada 'ba burë mo nima yayi Boko'ba inza ki'di mi bo këyi kpe ro bilaka ame ga ko'do mi këyi dë gbï zi lepï nni ga ne. Bo ti kodö karama ngi dönni. Ne ya ame ga ro bo mi këyi ne inza koloma ro tikere mi kada mo nima.

To'do Lende Laka

¹⁴ Löndö ma ga, odo ni bo moto kiya te i'di döyi 'deni go lende 'ba Yësu Kurisito, ne odo kiya te ko'do lende laka mo dë lende 'bi naga nima edi ka ngi ro wa sari. Kina gbï ti'di döyi nge go lende 'ba Yësu Kurisito nima inza kikali tomö yi di mi burë 'ba Boko'ba.

¹⁵ Odo kiya te ni bo moto kari ko'ja löndö yi ti lëmi yi moto ga kedi ro leri 'ba bongo ala 'ba wa moto ame go lijë konyo ne,

¹⁶ kina kënyi kiya zinni, kiya te, "Boko'ba ki'di yëyi laka abo koloma döye, koja go akonyo ziye go konyoke, ki'di bongo 'ba bi këyi ziye." Ma komeri 'bëyi lende 'bi nima ti ko'do wa'di zi bilaka naga nima? Ro ma laka odo kiya te ki'di wa mo to nima lijë kedi ro leri mo ne dë zinni, lende 'bi naga nima inza ko'do wa moto du te zinni.

¹⁷ Kina gbï tara, bo ame kedi kingele 'bëni nge kiya te bo i'di dönï 'deni go lende 'ba Yësu Kurisito kinza bo ko'do lende laka 'ba

Boko'ba mo dë ne, lende kiya abo naga nima edi ka ro toku.

¹⁸ Odo bo moto kënyi 'ba bo kiya te, "Bo nime na ki'di dönï 'deni ro ma laka go lende 'ba Yësu Kurisito, kina bo ame na ro bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba." Ti mënyi mititi bo mo nima miya te, "Ïyëti zö te, bilaka moto ti kikali 'ba bo nge ti'di dönï go lende 'ba Yësu Kurisito ro ma sari kinza ma bo ko'do lende laka mo totondo mo ga?" Ne 'bama ndobo ko'do ma na ti kileme ro ma laka ziye mi'di doma 'deni go lende 'ba Yësu Kurisito.

¹⁹ I'dike döye 'deni gomo Boko'ba edi nge koto. Tine ele sowa. Ne nöki ame gbï ro bo koja laja 'ba Satani ne lijë ikali lende nima gbï kozo wa nima tara, kina rönni ki'di ngi tilë'di di zi tikere go kö'du mo.

²⁰ Ni bo do kirindï nime, mëdi mileme ziyi ro ma laka. Odo bo moto kiya te bo i'di dönï 'deni go lende 'ba Yësu Kurisito kina odo bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba dë, lende abo naga nima edi ka ro wa sari.

²¹ Ongoke 'bu ze löbu Abarayama te. Wa'di na ki'di Boko'ba kidëki Abarayama ro bo lende laka? Lende ko'do laka 'ba Abarayama ame bo kilagi dë 'do tumu kole abo Yisika ro roma zi Boko'ba ne, kina ma ki'di 'do Boko'ba kidëki bo ro bo lende laka ne.

²² Kina dongoke te, Abarayama i'di do bo go lende 'ba Boko'ba kina bo ko'do lende mo ro ma laka. Kina ndobo abo naga nime ki'di bo ngi kikali lende 'ba Boko'ba ro ma laka.

²³ Lende nime o'do rönï 'deni kozo lende ma tonë kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Abarayama i'di do bo 'deni go lende 'ba Boko'ba kina me ki'di Boko'ba kidëki Abarayama ro bo lende laka ne." Kina ma 'do kiya te Abarayama ro bo pori ma laka 'ba Boko'ba ne.

²⁴ Kina me dikalike 'deni lende ko'do laka 'ba bilaka na kedi ki'di Boko'ba kidëki lijë ro bo lende laka. Inza nge go lende 'ba ti'di dönni go lende abo.

²⁵ Kina gbï kozo lende 'ba Raba ma tonë ro 'ja bo ronyo mi kada 'ba 'bu

ze löbu ga bine ne tara. Boko'ba idëki loko 'deni ro bo lende laka go lende laka 'bëni ame loko ko'do zi bo kore ze ga 'ba Yisarele ame koja kari bi tonjo mi dolinjo 'bënni ne, ame loko kota lijë koloma linjo 'bëni kina loko kokonyi lijë ki'di kirinjo kebe go kori moto ne.

²⁶ Kina gbi tara bo ame kiya te bo i'di doni 'deni go lende 'ba Yesu Kurisitö ro ma sari kinza bo ko'do lende laka 'ba Boko'ba de ne, lende abo nima edi ka ro toku kozo yida ro ame 'deni kinza didi yimo ne tara.

3

Dönde'de

¹ Löndö ma ga, kinza bilaka ma konzi 'beye moto ga koloma de me ro bo komo kiyandi 'ba lende 'ba Boko'ba. Römöyü dikalike 'deni ze ame ga ro bo komo kiyandi ne, ze na Boko'ba keddi kodoro bici lende roze ro do kiteli di do 'ba ya ma laki pili.

² Ze bilaka lesi pili dirasike lende ma konya. Ne odo bo moto kirasi lende ma koto moto de ti tiya lende ma kënyë, bo na ro ma laka ro ma koro, kina bo na gbi ti kikali togbo do yida ro bo ga pili beri.

³ Dongoke kosani te, ze bilaka lesi di'dike yamo kpamo kina dosike kabi yoki mo 'do ki'di kuwo doze, ame 'do dikalike tuyi kpamo go kori ame ga deddi do'doke tari teyi ne.

⁴ Kina dongoke lende 'ba sorope ame ga keddi kilingere kebe do mini löbu ne gbi te. Sorope naga nima iyöbu 'bënni ngi ro do kiteli ame lili ma kembe na nge keddi kitinji gomo 'do kari. Ne bilaka ebe tuyi kpamo ti ngeri ma titiyi kari go kori ame lijë keddi ko'doko tari teyi ne.

⁵ Dönde'de ze bilaka lesi nime na gbi tara. Bo na ma le titiyi, tine bo ebe tibi ro bo ti tiya lende ma löbu naga.

Dongoke pa'do te, pa'do ma titiyi odo kogba kusu mi lindi 'ba moli ma löbu edi konjo tara kote yaga.

⁶ Dönde'de ze bilaka lesi nime edi gbi kozo pa'do tara, bo na ro mi zana 'ba lende kënyë 'ba dolinjo nime.

Kina me bo gbi ro kapa 'ba yida roze moto kina bo ki'di lende kënyë ngi kita'ba kote roze pili. Kina me dönde'de kusu pa'do ma löbu 'ba Gehena 'deni ngi ro didi ze ga 'do kirasi loma ze ga pili yaga.

⁷ Ze bilaka lesi dikalike ti'di dokomali yeri 'ba yi moko, ti yali ni, ti wa ma titi ma keddi kele kebe beri naga, ti kenze ni keddi mi komo közize.

⁸ Ne boto ma koto moto ikali de ma 'do kogbo do dönde'de ni beri. Dönde'de 'bëni ngi ro wa ma kënyë ame kikali de toloma le, bo oso 'bëni ngi lo ti wowa ma kata ame ga keddi kupö bilaka ngi kozo wowa 'ba murë tara ne.

⁹ Kina me deddi dilëluke nere Boko'ba ame ro 'bu ze ne ti dönde'de ze ga kina debe duyike 'bowu gbi tulömu bilaka lepji ze ga ame Boko'ba ko'ba 'deni gbi kozo bo tara ne timo.

¹⁰ Akilëlu ma laka ni ti lömu ma kënyë naga edi kodo kpaki di mi kpa kotokoto nima. Löndö ma ga, lende nima ele de, kinza do'doke de tara.

¹¹ Daa koto ikali de ma 'do kulöwu mini ma kindili gbi ti mini ma kata di komo kotokoto nima.

¹² Ngëri këlu ikali de ma 'do kana kolo kina ngëri maa ikali de gbi ma 'do kana këlu. Kina gbi tara daa ame keddi kulöwu 'bëni ro ma konzoloro ne ikali de ma 'do kulöwu mini ma laka.

Akikali Ma Laka

¹³ Ni bo moto odo keddi ro bo kikali lende, oloma ro bo ko'do lende laka 'do lende këyi 'bi na kileme akikali 'bi nima.

¹⁴ Ne odo keddi ro bo mi kombi, ro bo mi kata, kina gbi ro bo mi kututu, kinza kebe de tibi röyi go döyi kiya te ni bo kikali lende na. Ni bo ame keddi kiya tara ne lende 'bi nima inza du te ro ma kodoro.

¹⁵ Kina akikali 'bi nima inza gbi ro ma Boko'ba ki'di. Akikali 'ba Satani ni ti 'ba bilaka 'ba dolinjo nime na ka.

¹⁶ Römöyü mi kombi ni ma ti mi kututu na keddi ki'di bilaka kebe

to'do lamo ni ti lende ma kënyë mato ga.

¹⁷ Ne bilaka ame ga Boko'ba na ki'di akikali 'bëni teyi ne lijë o'do 'bënni wa pili ro ma kodoro. Lijë o'do 'diri dë ti boto kina lijë o'do komo kënyë dë gbï do bilaka. Kina lijë o'do mbili minyi dë gbï, lijë ö'bö 'bënni ti mi këyi, kina lende ko'do 'bënni ga kö'bö ngi pili ro ma laka. Ya ame ga 'deni te ne o'do komo geli dë zi bilaka, meri 'bënni pili ro ma laka.

¹⁸ Lijë na ro bo lata mi löngö ya ma konzi, ame lende këyi 'bënni ki'di bilaka 'deni 'do koloma kö'bö to'do lende laka 'ba Boko'ba.

4

Mi Kombi

¹ Wa'di ga na këdi ki'di ye kamoke ko'doke 'diri ro go roye? Meri go ako'doko ma kënyë 'ba yida roye ga na këdi ko'de lende naga nima. Römöyi meri naga nima ö'bö ngi ro to'do ya miye 'do kogbo ye bëri.

² O'dokoke wa mato ga, kina odo ko'jake dë yo kina miye kënyë kombi ngi ro lepï ye ga. Kina mi kombi 'be ga kodo ngi ro lamo ni ti 'diri ziye 'do tupö lepï ye ga yaga.

Ne wa mo naga nima ko'dokoke ne o'jake dë römöyi ititike Boko'ba dë su go lende mo.

³ Ne odo kititike Boko'ba go lende 'ba wa mo naga nima bo inza ki'di gbï ziye römöyi akititi 'be ga ele dë. Eddi kititike wa naga nima odo ki'di 'deni ziye 'do ki'dike nge koloma ro wa 'ba lonjo 'ba gbagba ye ga.

⁴ Kpe bilaka ebeke toga kpeye go lende 'ba Boko'ba kozo 'ja ame këdi ko'do yëri di do më'dë ni ne tara. Ikalike dë su to'c wa 'ba dolijo nime na ro wa ame këdi ko'do ya ti Boko'ba? Bilaka ame ga kiya rönni ro bo k'c wa 'ba dolijo nime kulöwö ne lijë na ko'do rönni 'deni ro bo ko'do ya ti Boko'ba.

⁵ Ikalike dë, lende tönë kugu mi buku 'ba Boko'ba ne ëdi ngi ro ma laka, ame kugu kiya te, doki'di nime

Boko'ba ki'di mize ne ngi ro doki'di 'ba mi kombi?

⁶ Tine Boko'ba mi bo eyi roze sowa kina me bo ki'di tigo ame ro do kiteli di do mi kombi ze ga ne. Eddi 'deni gbï kozo lende ma tönë kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Boko'ba ëdi ro ya ti bilaka ame ga kö'bö tubötö rönni ne. Mi bo ëdi këyi nge ro ya ame ga koto ë'bënni dönni le bëri ne."

⁷ Kina me mëdi miya ziye lende 'ba Boko'ba na kuwöke domo. Ilagike yaga di ro 'ba Satani 'do ki'di bo kirija yaga di roye.

⁸ Akoke zi Boko'ba kina bo ti kako gbï ziye. Kpe bo lende kënyë naga nime, olake go lende kënyë yaga. Kpe bo doki'di riyö naga nime, i'dike doye go lende 'ba Boko'ba ti doki'di koto.

⁹ Uduke molo te di zi lende kënyë 'be ga. Kinza kögöke dë kpe, ö'böke ro mono. Kinza kolomake dë kpe ro lonjo, ne tine ö'böke ro meri.

¹⁰ Ilekike roye titiyi bëri komo Boko'ba kina bo ti ki'di ye 'deni ngi këddike mbiri.

¹¹ Löndö ma ga, kinza kiti'jake lepï ye ga dë. Ni bo ame këddi kiti'ja lepï yi ga ame 'deni ro 'ba Kurisito ne, kiya lijë ro ma kënyë, kö'du ki'di 'ba Boko'ba na ma 'deni kiti'ja kiya ro ma kënyë ne. Kina inza ë'bï kpe ro to'do kö'du ki'di 'ba Boko'ba, eddi ë'bï 'deni za ro to'do burë mo.

¹² Tine Boko'ba bo na nge koto kpöki ro bo ko'do burë, kina bo na gbï nge ro bo ki'di kö'du ki'di. Bo na nge ti tigo 'ba tamo bilaka di mi tölë, kina bo ëdi gbï ti tigo 'ba tupö bilaka timo. Ne ni 'bëyi o'doko 'deni to'do röyi ro yë, odo kebe gbï bi to'do burë 'ba ro lepï yi ga?

Tudöli Boko'ba

¹³ Uwöke doma te, kpe bilaka ame ga këddi kiyake te, "Tilëndö deddi dari do gawo ma te 'do dari doloma yayi komo koo koto bi tugö ndögö 'do do'ja yamo."

¹⁴ Ikalike lende 'ba bi këzë ma tilëndö ra? Kina ikalike lende 'ba loma 'be ga ra gbï yo? Ro ma laka

loma 'be ga ëdi nge kozo matutu tara. Oloma nge mbowa kina koya ngi yaga.

¹⁵ Lende 'beye ame 'do kö'böke ro tiya mo ne kina me, iyake te, "Odo kiya te nere Boko'ba ko'doko zize ki'di go bi kezë laka doze tilëndö 'do dari do'doke wa ma te."

¹⁶ Dëne lende kiya 'be naga nima ti këdi ka ro doli. Kina doli ma kozo wa nima tara ëdi ro lende kënyë.

¹⁷ Kina me le'jete ikalike lende laka 'deni, ne odo ko'doke de o'doke lende ma kënyë 'deni.

5

Bö Wa

¹ Kpe bo wa ni, uwöke doma. Uduke konyoke kökö molo te di zi gomö löbu nime këdi ko'doko todo mo doye ne.

² Wa mbëmbë 'be naga nima ëdi kirasi rönni, kina kulörö ëdi konyo bonjo kele 'be naga nima gbi.

³ Ro yamo 'be naga nima ëdi koromaro, kina odo romo koromaro 'deni kirasi rönni tine, ti kileme lende 'ba yida roye 'deni ngi. Ti konma yida roye 'deni ngi kozo pa'do tara. Römöyi kada ame ro nburunburu 'ba dolinjo nime ne kina 'deni me, ne kina këddike 'beye za gba bi tototo wa ro mbëmbë.

⁴ Onjoke bo ndobo ame ga këdi kumu nyönyu di mi nyaka 'be ga ne te. Opike girisi 'bënni ga de yo, kina me lijë 'deni ngi ti monö ro ma kënyë go lende mo. Monö 'bënni ömö 'deni nbö mbili Boko'ba bo tigo do kiteli.

⁵ Ne 'beye kpe ngi ro lonjo di dolinjo nime bine ti wa nbanji. Kina ki'dike yida roye 'deni ngi konö kozo kamölö ame këdi ko'doko 'deni 'do tari tumu mo ne tara.

⁶ Odoke karama 'deni do bilaka ma laka naga kina kupöke motö ga 'deni gbi ngi yaga ro ma sari kinza ma lijë ko'do wa motö ziye.

Loma Ti Komö Ki'di

⁷ Löndö ma ga, olomake liya ti komö ki'di nbö kömö mi kada 'ba tako 'ba nere ze Yësu Kurisito ame

bo këdi kileki kako dolinjo nime bine ne. Onjoke bo nyaka ni ma këdi koloma ë'bënni ga le liya ti komö ki'di go toro nbö kömö mi kpa dolili te. Lijë oloma ti komö ki'di nbö lijë ko'ja wa ma laka di mi nyaka 'bënni ga mi kada 'ba kpa dolili.

⁸ Kina 'do kolomake gbi tara ti komö ki'di ti mi këddi römöyi kada 'ba tako 'ba nere ze Yësu Kurisito owo de kpe.

⁹ Löndö ma ga, gomö ame ga këdi ko'do ye ne kinza kudoku monö mo de ti lepï ye motö ga. Odo kebeke tudu monö mo ti lepï ye ga, Boko'ba ëdi kodö karama doye gomö mi kada 'ba burë abo. Kina me 'deni kada mo owo de kpe.

¹⁰ Löndö ma ga, onjoke lende ko'do 'ba bo kumë lende 'ba Boko'ba ma molo tonë ga koloma ro tiya lende 'ba Boko'ba zi bilaka ne te. Lijë oloma ti mi këddi kina lijë kogbo rönni ngi koro kpa gomö mo. Kina 'do ko'doke gbi kozo 'bënni tara.

¹¹ Lijë ogbo doki'di nni kina me dedï diyake te Boko'ba o'do yeyi ma laka zinni ne. Kina ikalike di go lende 'ba Eyobo ame bo koloma ti mi këddi ro go kowo ne, kina ikalike 'deni gbi ma Boko'ba kokonyi bo di potö gomö abo römöyi Boko'ba bo ëdi ti mi keyi ro mbëmbë ro bilaka abo ga.

Ndose Ma Nburunburu

¹² Löndö ma ga, lende ame ro do kiteli ne kina me medï miya ziye. Kinza kulömuke roye de ti mitoro ala ti doyayi ala ti wa motö. Odo kuti 'deni go lende mo to nima, iya te, "Yëë." Ne odo kilagi ë'bi 'deni, iya te, "Ee." Odo ko'do 'deni pili tara, Boko'ba inza kpe kodö karama döyi.

¹³ Ni bo motö odo këddi ti gomö ititi Boko'ba 'do bo kokonyi yi. Ni bo motö odo këddi ro lonjo ilëlu Boko'ba ti ngala koba.

¹⁴ Ni bo motö odo këddi do rokö'o idëki bilaka ma löbu 'ba kanisa kako ziyi 'do lijë kondi 'bu röyi kititi Boko'ba ti közi kakpa 'ba nere ze Yësu Kurisito go bo kilenjo yi.

¹⁵ Lijë i'di dönñi 'deni go lende 'ba Boko'ba, kina bo ti kileki do akititi 'bënni nima ngi kileño yi di do roko'ɔ 'bi nima. Kina ɔdo kiya te ko'do lende kënyë moto ga 'deni pele molo, Boko'ba ëdi kola yi ngi gomo.

¹⁶ Kina o'doko ziye 'do kodoke kpeye go lende kënyë 'be ga ro go roye, kina 'do kititike Boko'ba gbi go lende 'ba lepï ye ga 'do bo kokonyi lijë. Kina Boko'ba ti kileño ye ngi di do roko'ɔ 'be ga römöyï akititi 'ba bo lende laka ëdi ti tigɔ ro do kiteli.

¹⁷ Dongoke Eliya te, bo gbi ro bilaka lesi kozo ze te. Bo ititi Boko'ba ti doki'di koto 'do ko'jonjo toro kinza ka'di mi doyyayi 'ba Yisarele. Kina kada keze ngi nbö komo koo mota kodo domo nyepe modookoto.

¹⁸ Kina bo kileki kititi Boko'ba 'böwu 'do ki'di toro ka'di kina toro ka'di ngi ro ma kënyë, dokomali wa 'ba doyyayi pili kënyï kōtu yaga.

¹⁹ Löndö ma ga, i'dike lende nime këdi laka doye. ɔdo bo moto di mi löngö ye nima kënyï koco yaga di mi kori 'ba lende laka 'ba Boko'ba kina ɔdo bo moto kari ko'de bo 'deni 'böwu mi kori nima,

²⁰ bilaka mo nima bo olo lepï bo nima ko'do lende kënyë ne 'deni yaga di mi tolë. Kina Boko'ba ti kola bilaka mo nima ngi go lende kënyë ma konzi ame ga bo ko'do ne.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba PĪTÖRÖ

¹ Ma Pītörö bɔ laja 'ba Yēsu Kurīsītō mēdi mugu waraga nime ziye kpe ame ga Bɔko'ba kigeli ye 'deni kēddi kolomake ŋgī kɔzo bɔ lōwō tara rɔ kɔtɔkɔtɔ mi dɔyayi 'ba Pɔnito ti Galatiya ti Kapadokiya ti Asiya ti Bītuniyō pili ne.

² Bo oza ye 'deni gɔ akiteri abo 'ba Bɔko'ba 'bu ame bo kiteri 'deni mɔlo, ki'di Nyi Kɔto Laka ko'do ye 'deni rɔ ma laka rɔ 'ba bo tuwō dɔ Yēsu Kurīsītō ame roma mo ki'di ye 'deni kēddike rɔ ma kɔpɔ ne.

Yēyi ti lende kēyi mo kēdi tiye rɔ dɔ kiteli.

Mi Kēyi 'Ba Bɔko'ba

³ Do'doke yēē'di zi Bɔko'ba 'bu 'ba nɛre ze Yēsu Kurīsītō gɔ mi kēyi nime bo ko'do 'deni zize rɔ mbēmbē, bo ki'di Yēsu Kurīsītō kɔdɔ 'deni yaga di mi tölē 'dɔ ki'di ze mi didi la'ja ne. Kina gɔ kō'du mo dikalike 'deni ŋgī Bɔko'ba ti ko'do yēyi ma laka zize kada mɔto ti wa ma laka

⁴ ame bo kikeki 'deni mitoro kēdi koda bilaka abo ga ne, ame kikali tote rōni dē gbī, kato dē gbī, kina kirasi rōni dē gbī ne.

⁵ Bo ti kitata ye kpe ame ga ki'dike dɔye 'deni gɔ lende abo ne nduwē ti tigɔ abo ŋbō kōmō mi kada ma ŋburunburu 'ba dɔliŋɔ nime 'dɔ kileme zi bilaka ma bo kɔmɔ ye 'deni di mi tölē.

⁶ Olomake ti lɔŋɔ gɔ lende naga nime ɔdɔ kēddike pele rɔ meri giri naga nime gɔ lende 'ba gomo ma gege ame ga kēdi ko'do ye ne. Gomo naga nime inza koloma gomo kowɔ,

⁷ ēdi ŋge kiyɔzo ye ɔdɔ inda'bake lende abo 'ba Bɔko'ba 'deni ŋgī rɔ ma laka. Kina kɔzo ma kɔŋgɔke yamo kōbōkōbō ame pele rɔ wa 'ba dɔliŋɔ nime ne, bilaka ēdi kiyɔzo titi dɔgba ti pa'do 'dɔ kikali laka mo. Kina gbī tara, meri 'be ame rɔ dɔ

kiteli di dɔ yamo kōbōkōbō ne na me 'deni gbī kēdi rɔ tiyari mo, 'dɔ ɔdɔ Yēsu Kurīsītō kēdi kileki 'deni kada mɔto dayi 'dɔ mi Bɔko'ba kēyi rɔye ko'do ye rɔ a löbu.

⁸ Yēsu Kurīsītō nime kina kɔzo ame ko'jake bo dē pele mɔlo ne, tine ɔ'oke bo. Kina gbī kɔzo ame ko'jake bo dē pele giri nime, ne tine i'dike dɔye gɔ lende abo. 'Dɔ kēddike ti lɔŋɔ ma löbu ame bɔto kikali dē tiya mō ne

⁹ rōmōyi ikalike bo Yēsu Kurīsītō ame ki'dike dɔye gɔ lende abo ne na me kēdi kɔmɔ ye le'jete di mi tölē.

¹⁰ Mi kēyi nime Bɔko'ba ko'do ziye ne na tōnē bɔ kumē lende abo ga koloma mɔlo rɔ tiya lende mo bine zi bilaka ne. Lijē ti meri mo Bɔko'ba ti kolo bilaka tondo ga di mi tölē.

¹¹ Kina ki'di lijē ŋgī koloma rɔ toma kori 'ba lende 'ba Bɔko'ba 'dɔ lijē kikali ɔdɔ bo ti kɔmɔ bilaka totondo ga kina kada mo ti kēdi gbī nyanya mo ga ya. Tine Nyi Kɔto Laka 'ba Kurīsītō ēdi mīnni kileme gomo ame ga kēdi ko'do rōni zi Kurīsītō gba kinza Bɔko'ba ko'do bo rɔ löbu 'ba dɔ wa pili ne ŋgī zinnī.

¹² Ne tine Bɔko'ba ileme 'deni zinnī gɔ wa naga nime lijē kumē lende mo ne, inza ko'do rōnni mi kada 'bēnni, ne tine ēdi ko'do rōnni 'jaa mi kada ma 'beye. Kina me Nyi Kɔto Laka ame Bɔko'ba koja kako di mitoro ne ki'di bilaka ame ga kēdi kiya lende 'ba laja laka nime ne kēdi 'deni gbī rɔ tiyētī gomo ziye. Kina me wa ame ga malayika 'ba Bɔko'ba ko'doko tikali mo ne ikalike 'deni.

Togbo Dɔ Yida Rɔ

¹³ Kina gɔ lende mo ö'bōke ti laka mi laja 'ba Bɔko'ba. Ogbōke dɔ yida rɔye ga kolomake laka ti kɔmɔ ki'di gɔ yēyi löbu nime Bɔko'ba kēdi ko'do ti'di mo ziye mi kada 'ba tileki 'ba Yēsu Kurīsītō ne.

¹⁴ Olomake rɔ bɔ kuwō dɔ Bɔko'ba kinza kilekike dē kpe mi lende kēnyē ma tōnē ga pa kɔ'oke to'do mo kulōwō bine gba kinza kikalike Bɔko'ba dē ne.

¹⁵ Bo bo kidedeki ye mo na nge koto laka kina kpe gbi tara 'do keddike ro ma laka.

¹⁶ Lende nime edi 'deni kozo ma tone kugu molo mi buku 'ba Boko'ba kiya te, "Ma na nge koto laka kina kpe gbi 'do ko'doke nge ro lende laka."

¹⁷ Mi motu 'be eddi kidedike bo Boko'ba ro 'bu. Tine bo na ro bo ko'do bure pili ro ma kodoro kinza to'ba'bo go a ko'do 'bi'ba moto. Kina olomake ti, ti lende koro ro do kiteli zi bo mi kozo loma 'be nime.

¹⁸ Ongoke tute nime bo kute goye di mi doleti yawa 'ba 'bu ye lobu ga ne te. Bo ute de ti yamo 'ba dolijo nime ame kedi kirasi roni ne.

¹⁹ Bo ute goye 'deni ti tole kpa ko'ba 'ba Kurisitö kole abo ame roma mo 'deni kozo roma kamolo laka kinza oto ma kenyé romo ma kumu ne.

²⁰ Molo gba kinza Boko'ba ko'ba dolijo nime de bo iteri 'deni molo zi Kurisitö tako tole kozo a nime te. Kina me bo ko'de Kurisitö 'deni ziye mi kada ame ga 'deni ro nburunburu 'ba dolijo nime ne.

²¹ Romoyi ko'du go lende 'ba Kurisitö na me ki'di ye 'do ki'dike doye go lende 'ba Boko'ba ne. Boko'ba i'di bo 'deni kenyi kodo yaga di mi tole ki'di bo ro lobu 'ba do wa pili. Go lende mo na me ki'dike doye 'deni ro ma laka go lende 'ba Boko'ba, komo ki'di 'be 'deni pili do Boko'ba.

²² Kina kozo ame kuwoke do lende 'ba laja laka nime 'deni, konake meri ma kenyé 'deni yaga di mi doki'di ye ne, o'oke lepi ye ga ame 'deni gbi ro 'ba Kurisitö ne ti ngi ro ma laka. Kina me medi miya ziye 'do ko'oke lepi ye ga ro mbembé. Ako'o ame 'do ko'bö kinza kote roni ne.

²³ Romoyi bilaka lesi ame ro yida 'ba tole ne na de ki'di ye mi didi la'ja nime tine Boko'ba ame kedi koloma 'beni ngi nburu kinza kole ne, bo na. Bo ididi ye 'deni ti lende abo ame kedi ko'bö ngi ro nburunburu ne.

²⁴ Edi 'deni kozo lende ma tone kugu molo mi buku 'ba Boko'ba, kiya te, "Lije bilaka lesi ngi kozo

moli. Tigo 'beni nge kozo doworu. Ututu ngi welo kole kilayi yaga.

²⁵ Ne lende 'ba Boko'ba o'bö 'beni 'deni ngi ro nburunburu." Kina ma kuwowo 'deni ziye.

2

Döku 'Ba Didì

¹ Kina ti, olake go meri kenyé ti pili yaga. Kinza ko'doke beti de kpe, kina kinza ko'doke komo kandi de gbi zi lepi ye ga. Kinza ko'doke mi kombi de, kina kinza ko'doke kpa de gbi.

² Olomake nge ro bo ko'doko lende 'ba Boko'ba kozo kole kuru ame ko'doko e'beni nge ro tulu mba ne tara. Lende 'ba Boko'ba na ti kulu ye kolomake ro ma kitigo nbö komo mi kada ame 'do Boko'ba komo ye di mi tole.

³ Romoyi o'jake mi keyi 'ba nere ze 'deni ti komoye.

⁴ Akoke 'deni zi nere ze Yesu Kurisitö bo didi, bilaka ilagi 'deni di ro bo kozo doku ame bo ko'ba ro ni kilagi pa di romo ne, tine Boko'ba i'di bo 'deni mbiri lobu.

⁵ Kina me kpe ame bo kidedi ye 'deni ne, i'dike roye ti zi Nyi Koto Laka 'do kodo'bo ye ro akoto to'ba ro lobu 'ba Boko'ba timo. Bo ko'do ye ro bo akumu zi Boko'ba 'do Yesu Kurisitö ki'di ye ko'doke lende laka ame ro ako'doko 'ba Boko'ba ne.

⁶ Ugu lende mo 'deni molo mi buku 'ba Boko'ba, iya te, "Migeli doku ma laka 'deni 'do midéyi mi gbondo ro ma mi Yerosalema. Bilaka ame ga ki'di donni 'deni go lende abo ne ko'du mo inza kaya kpe ronni."

⁷ Kina ziye kpe ame ga ki'dike doye 'deni go lende 'ba Yesu Kurisitö ne, bo edi 'deni ro wa ma laka ro do kiteli ziye. Ne ya ame ga ki'di donni de gomo ne, ti kedi zinni kozo lende ma tone kugu molo kiya te, "Doku tone bo ko'ba ro ni kilagi pa di romo ne na kileki 'deni ro doku ma laka ro do kiteli mi gbondo 'ba ro."

⁸ Edi 'deni gbi kozo lende moto ame kugu kiya te, "Doku nime na ti

kokpe ndīnni 'dɔ ki'di lijē kila'ba." Kina me ya ame ga ki'di dōnni dē gɔ lende 'ba Boko'ba ne ila'ba 'deni, rōmōyī Boko'ba iya lende nime 'deni molo gɔ kō'du 'bēnni.

⁹ Ne tine, kpe 'beye na 'deni rɔ kpa goli ame Boko'ba kigeli 'deni ne. Kpe na 'deni rɔ bɔ akumu 'ba n̄ere ze Boko'ba gbī rɔ dɔ kupō ame ga bo kigeli 'deni rɔ 'ba bo ne, 'dɔ kuwōwōke lende laka abo zi bilaka ma laki pili. Bo na me kīdēki ye 'deni di mī bi kōlu kako mī bi kɔpɔ dɔ kiteli abo nime.

¹⁰ Ma tōnē pa bine inzake rɔ 'ba Boko'ba, ne ma le'jete kpe 'deni rɔ bilaka abo ga. Ma tōnē pa bine ikalike mī kēyī 'ba Boko'ba dē, ne kina me le'jete bo o'dɔ mī kēyī 'deni ziye.

Bɔ Laja 'Ba Boko'ba

¹¹ Kina me ti ziye kpe ya ame ga mɔ'ɔ ye 'deni ne, olomake ti mī doliŋɔ nime bine kɔzɔ bɔ lōwō tara, ilagike yaga di rɔ ako'dɔkɔ 'ba yida rɔ, rōmōyī lijē na kēdi molo rɔ to'dɔ ya ti dīdī.

¹² I'dike lende ko'dɔ 'be ga kō'bō n̄buru rɔ ma laka 'dɔ ya ame ga ki'di dōnni dē gɔ lende 'ba Boko'ba ne ko'ja di rɔye. 'Dɔ ɔdɔ kiya te lijē kari kususu ye kiya ye rɔ bɔ lende kēnyē, 'dɔ lijē ko'ja lende ko'dɔ 'be ga ngī pili rɔ ma kele. Kina ɔdɔ Boko'ba kēdi kako 'deni bi to'dɔ burē 'bēnni tine lijē ti kileki 'deni ngī kilēlu bo.

¹³ O'dɔke kō'du ki'di 'ba ya ame ga rɔ turu 'ba dɔye ne rōmōyī Yēsu Kurīsītō o'dɔ gbī tara. Oroke n̄ere ma lōbu ame rɔ bɔ dɔ yayi pili ne,

¹⁴ gbī ti bɔ ame koja 'deni 'dɔ kēdi rɔ turu 'ba dɔ doliŋɔ ne. Ndɔbɔ 'bēnni na rɔ todɔ karama dɔ ya ame ga kirasi lende ne, kina gbī rɔ to'dɔ yē'dī zi ya ame ga ko'dɔ lende ma laka ne.

¹⁵ Lende ame Boko'ba ko'dɔkɔ ne na me, o'dɔke rɔ lende laka kinza ya ame ga kikali lende 'ba Boko'ba dē ne kari kususu ye ra ngī rɔ ma sari.

¹⁶ Olomake ti rɔ dɔ ngölō, ne kinza kuyike dɔ ngölō 'be nima dē rɔ a 'ba

to'dɔ lende kēnyē rōmōyī kpe 'deni rɔ bɔ laja 'ba Boko'ba.

¹⁷ Oroke bilaka pili kina ɔ'ɔke ya ame ga 'deni rɔ 'ba Kurīsītō ne. Ereke Boko'ba kina oroke n̄ere ma lōbu ame rɔ bɔ dɔ dɔyayi pili ne.

Gomɔ Kɔzɔ 'Ba Yēsu

¹⁸ Ni ame kēddi ko'dɔ ndɔbɔ zi bɔ mɔtɔ ne, oro bɔ dōyī mo nima kuwō dɔ bo. Kina o'dɔ wa ame ga pili bo kēdi kiya ne, ɔdɔ kiya te bo ko'dɔ yi pele rɔ ma laka ala rɔ ma kēnyē.

¹⁹ ɔdɔ gomɔ kēdi kɔdɔ pele rōyī rɔ ma sari kinza lende kēnyē mo, udumō le rōmōyī ikali lende 'ba Boko'ba 'deni. Kina Boko'ba ti ko'dɔ yēyī ma laka 'deni ngī dōyī.

²⁰ ɔdɔ kiya te kudumō le di kpa lamba ame kēdi komba yi gɔ lende kirasi 'bī ne kina dē rɔ a ma 'dɔ kēbī rōyī timo. Ne ɔdɔ kiya te kudumō le di kpa kōzī gomɔ ame kēdi ko'dɔ yi gɔ lende laka 'bī ne, Boko'ba na 'jaa ti ko'dɔ yēyī ma laka ziyī.

²¹ Lende ame Boko'ba kīdēki ye gomɔ ne kina me 'dɔ gomɔ ko'dɔ ye gbī kɔzɔ a nima tara. Rōmōyī gomɔ nime o'dɔ Yēsu 'deni gbī molo gɔ lende 'ba tokonyi ye. Kina me bo kileme kori mo 'deni ziye 'dɔ ko'dɔke gbī kɔzɔ 'ba bo tara.

²² Bo o'dɔ lende kēnyē ɔtɔ dē kina bo iya bētī dē gbī.

²³ ɔdɔ kiti'ja bo pele bo ileki dɔmo dē gbī ti ti'ja. Kina ɔdɔ kēdi kodo gomɔ pele rɔ bo, bo ote kpa bo dē gbī. Bo i'di abo rɔ bo n̄ge zi Boko'ba ame kēdi kiya burē pili rɔ ma kodɔrɔ ne.

²⁴ Bilaka utōti Kurīsītō 'deni dɔ ngērī, bo kombi lende kēnyē ze ga 'deni pili rɔ bo, 'dɔ ki'di dinzake kpe rɔ bɔ lende kēnyē gɔ dolomake n̄buru nati rɔ bɔ ko'dɔ lende laka. Gomɔ 'ba Kurīsītō nime na me 'deni kilenjo ye.

²⁵ Tōnē pa bine, kpe ngī kɔzɔ kamölō ame ga kōlu 'deni ne tara. Ne le'jete Kurīsītō o'de ye 'deni kako zi bo. Bo na rɔ bɔ koda ye gbī rɔ bɔ kitata ye.

3

'Ja Ni Ti Më'dë

¹ Kina gbī tara ziye 'ja, uwöke dō mē'dë ye ga 'dō ɔdɔ nī mɔtɔ mē'dë yī ki'di dönī dē gɔ lende 'ba Boko'ba 'dō bo ko'ja ngī di rɔ lende laka 'bī gɔ bo kɔtɔ dɔ bo ngī kinza ma nī na kiya ra zi bo.

² Bo ti kikalī ngī lende ko'dɔ 'bī ga ēdī rɔ ma laka kina ēddī 'deni gbī toro Boko'ba.

³ Tine ziye kinza kō'böke dē nge tomeri gɔ a 'ba tele tiyada rɔye timo, dɔ ku'jō nī ti garatili nī ti akano ti bɔngɔ ma kele naga.

⁴ Ama rɔ dɔ kiteli mo miye na 'dɔ ki'dike kēdī rɔ ma kele. Wa ma kele ame kēdī kō'bō 'bēnī ngī rɔ nburunburu ne kina rɔ loma le ti to'dɔ kɔmɔ kele dɔ bilaka. Lende nime na Boko'ba kiya rɔ wa ma kele rɔ dɔ kiteli.

⁵ Tele ma laka ma tönē 'ja löbu ze ga 'ba Yudayi ma mɔlo tönē ga bine ko'dɔ mī ti'di dönī gɔ lende 'ba Boko'ba ne kina te, lijē uwö dɔ mē'dë nnī ga.

⁶ Kina Sara gbī tara, loko uwö dɔ mē'dë nī Abarayama, loko kīdēki bo rɔ nɔre 'bēnī. Kina kpe ma le'jete nime gbī tara, ɔdɔ ko'dɔke lende laka kolomake kinza kereke dē di zi a mɔtɔ, kpe 'deni rɔ yītötī 'ba Sara ga.

⁷ Kina gbī tara ziye kpe mē'dë. Olomake laka ti 'ja 'be ga kɔzɔ ame kikalike lijē itigɔ dē kɔzɔ 'beye tara ne. Tine oroke lijē römöyī Boko'ba ēdī ki'di didī ma nburunburu gbī zinnī kɔtɔ tiye. Lende naga nime na ko'dɔke kinza a mɔtɔ kuruwö rōnī ra mī akititi 'be ame kēdī kititike di zi Boko'ba ne.

To'dɔ Lende Laka

⁸ Tine ma nburunburu mo na me. Kpe ame ga 'deni rɔ 'ba Boko'ba ne kinza kebeke dē togba kpeye rɔ gɔ rɔye. Olomake ti mī kēyī rɔ gɔ rɔye kɔ'ɔke rɔye kɔzɔ löndö kɔtɔ. O'dɔke lende laka rɔ gɔ rɔye kinza dɔ kombi teyi.

⁹ ɔdɔ kiya te bilaka mɔtɔ ko'dɔ lende kēnyē pele ziye kinza kilekike dɔmo dē gbī ti lende kēnyē. Kina kinza kilekike dɔ ti'ja dē gbī ti ti'ja. Tine ititike Boko'ba ko'dɔ yēyī ma laka dönī. Römöyī Boko'ba o'dɔ ye 'deni rɔ bilaka abo ga 'dɔ ko'dɔke yēyī zi ya ma laki kina bo ti ko'dɔ yēyī ma laka 'deni ngī gbī ziye.

¹⁰ Ēdī 'deni kɔzɔ lende tönē kugu kiya te, "Bo ame kɔ'ɔ didī ko'dɔkɔ to'ja kada 'ba lɔngɔ ne, bo kɔtɔ dɔnde'de bo yaga di mī lende kēnyē kpa bo kiya bētī dē kpe.

¹¹ Bo ko'dɔ nge rɔ lende laka tine bo kilagi lende kēnyē, bo ki'di lende kēyī na 'dɔ koso mī bo.

¹² Römöyī ya ame ga rɔ bɔ ko'dɔ lende laka ne na Boko'ba kēdī rɔ tonngɔ gɔmo, kina gbī bo kēdī kuwö akititi mo ga. Tine bo rɔ ya ti bo lende kēnyē."

¹³ Ne kpe 'beye ɔdɔ kolomake 'deni nburu rɔ bɔ ko'dɔ lende laka bɔtɔ mɔtɔ inza ko'dɔ lende kēnyē kpe ziye.

¹⁴ Ne ɔdɔ kiya te bilaka kodɔ gomo pele rɔye gɔ lende laka 'ba Boko'ba bo ti ko'dɔ yēyī ma laka 'deni ngī ziye gɔ lende mo. Kina kinza kereke dē di zi bilaka kinza ki'dike rɔye kilē'dī dē gbī.

¹⁵ Oroke Kurisitö nɔre 'be ti dökī'dī kɔtɔ. Ö'böke nburu ndö tileki dɔ lende zi ya ma kēdī kititi ye gɔ ti'di dɔye gɔ lende 'ba Boko'ba naga. Ne tine kinza ki'dike dɔ lende kileki 'be ga dē kēdī rɔ ma kisili,

¹⁶ römöyī ikalike 'deni lende laka na. Kina ɔdɔ bilaka kiya kpa kēnyē rɔye, kpe ame ga rɔ 'ba Kurisitö ne, 'dɔ lende kiya 'bēnī ga kileki za kaya rōnnī.

¹⁷ Kina gɔ lende mo i'dike 'dɔ gomo ko'dɔ ye nge gɔ lende laka ko'dɔ 'be ga ɔdɔ kiya te Boko'ba ko'dɔkɔ ziye. Kina laka di dɔ ame 'dɔ gomo ko'dɔ ye gɔ lende kēnyē ko'dɔ 'be ga ne.

¹⁸ Onngɔke te, Kurisitö ame rɔ bɔ lende laka ne ölē 'deni tutē gɔze bɔ lende kēnyē mī kɔtɔ yaga di mī

lende kënyë ze ga to'de ze kako zi Boko'ba. Bilaka upö yida rɔ bo 'deni, ne tine Boko'ba i'di bo 'deni kënyï kïdïdï 'böwu rɔ ma la'ja ti Nyï Kɔtɔ Laka.

¹⁹ Nyï Kɔtɔ Laka i'di bo 'deni kari gbï tuwöwö lende nime zi ya ame ga kölä 'deni mɔlo Boko'ba koboso 'deni mi pa'do 'ba Gehena ne.

²⁰ Ya naga nime lijë na rɔ ma tönë ga kilagi Boko'ba bo kidabi lijë liya 'do lijë kɔtɔ dönni di mi lende kënyë, mi kada ma tönë ga Nowa këdï rɔ tose sorope ne. Mi kada nima yayi bilaka ma modɔɔmota na nge këki mi sorope löbu nima, kina lijë na nge kɔmɔ di zi tölë 'ba mini koso nima. Sorope nima iyökö koloma rɔ tilingere tinni kebe do mini koso nima kote do bilaka ma laki pili ne.

²¹ Kina me 'deni gbï ziye tara le'jete nime mini 'ba bapatisi ɔmɔ ye 'deni yaga di mi tölë. Tɔdo 'ba Yësu Kurisitö ame bo kënyï kɔdo yaga di mi tölë ne kina me ki'di mini 'ba bapatisi 'deni kɔmɔ ye. Bapatisi nima inza rɔ 'ba turögö ti'da 'ba rɔye ma yaga nime. E'di rɔ wa 'ba tititi Boko'ba 'do kileme urögö dökï'di ye 'deni rɔ ma kɔpɔ.

²² Kurisitö ari 'deni koloma do dörï Boko'ba mitɔrɔ rɔ bo do malayika ti közi kakpa 'ba do wa 'ba dɔyayi 'ba mitɔrɔ pili.

4

Ako'dɔkɔ 'Ba Boko'ba

¹ Kɔzɔ dikalike gomɔ o'do yida rɔ Kurisitö 'deni, kina me bo kölä 'deni. Tine kpe gbï tara 'do kilenoke rɔye ti ndö ti mi këddï kɔtɔkɔtɔ 'ba Kurisitö nima. Römöyï lijë ame ga pili kombi gomɔ kölä 'deni gbï ne osa a mɔtɔ rɔ lende kënyë dë kpe.

² Kina kisaki di mi kada nime tɔne kari nduwë dɔgba kinza ko'dɔke ako'dɔkɔ 'ba yida rɔ dë kpe. Ako'dɔkɔ 'ba Boko'ba na nge ko'dɔke mi kɔsɔ loma 'be nime mi dɔyayi bine ne.

³ Tönë mɔlo bine ö'böke 'deni to'do lende kɔzɔ 'ba bo kinza kikali Boko'ba dë naga, rɔ bo ndörö gɔ

rɔnyɔ tö'bö totɔtɔ do tuwë layi nbo kupö wa yaga, tulömu kpa nburu zi akoro ti lende ma Boko'ba ko'ji naga.

⁴ Ne kina me le'jete lende 'be igayi lijë 'deni römöyï o'dɔkɔke dë kpe todo'bo rɔye tinni mi lende ko'do ma yawa naga nima. Kina lijë kënyï ngï bi titi'ja ye.

⁵ Ne kada mɔtɔ Boko'ba ti kititi kpenni 'deni 'do gɔ lijë kiyëti gɔ lende ko'do 'benni ga zi bo. Bo na 'deni ndö to'do burë 'ba ya ma gba ti kömönni naga gbï ti töku ni.

⁶ Kina ma ki'di 'do kuwöwö laja laka 'ba Yësu Kurisitö nime 'deni gbï zinni töku ni ne römöyï 'do ɔdo burë ko'do rönï pele rɔ ma koriya gɔ ako'do 'bi 'ba mɔtɔ 'do lijë këdï gbï kɔzɔ 'ba Boko'ba mi loma 'benni ti tigo 'ba Nyï Kɔtɔ Laka.

Ako'ɔ

⁷ Nburunburu 'ba wa pili ɔwo dë kpe. Kina olomake ti liya ti mi këddï ti mötu ko'do zi Boko'ba.

⁸ Lende ma rɔ do kiteli mo na me, ö'böke tɔ'ɔ lepï ye ga. Römöyï ako'ɔ na këdï kiyëyï kpa lende kënyë ma konzi.

⁹ I'dike kpa linɔ 'be ga këdï nburu rɔ gbönö zi bilaka tari teyi kinza tonboro rɔ yimo.

¹⁰ Boko'ba i'di tigo 'deni pili ziye rɔ kɔtɔkɔtɔ 'do ko'dɔke ndɔbo abo ga me timo rɔ 'beri'beri. Kina ti, o'dɔke ti mi löngö ye ti tigo mo nima kɔzɔ bo laja ma laka tara.

¹¹ Ni mɔtɔ ɔdo Boko'ba ki'di 'bëyï ziyï rɔ tigo 'ba tiya lende, iya nge rɔ lende 'ba Boko'ba. ɔdo ni mɔtɔ ki'di 'bëyï ziyï rɔ ndɔbo, o'do ti, ti tigo nima bo ki'di ziyï ne. O'dɔke wa naga nime 'do ki'di bilaka kubï gɔ Boko'ba timo dömöyï Yësu Kurisitö. Löbu 'ba do wa pili ti tigo do kiteli na rɔ bo Boko'ba rɔ nburunburu. Amini.

Akiyɔzɔ

¹² Kpe ame ga mɔ'ɔ ne, kinza ki'dike lende 'ba gomɔ löbu nime këdï ko'do ye ne dë kilikö dɔye. E'di ko'do rönï ziye tiyɔzɔ meri 'be timo, ɔdo i'dike dɔye 'deni ngï rɔ ma

laka go lende 'ba Boko'ba nime ya. Tine kinza ki'dike lende mo de kiliko doye,

¹³ olomake ro lonjo romoyi gomo 'be nime edi 'deni gbi kozo ma tone ko'do Kurisitö ne. Kina 'do odo komo 'deni mi kada ame bilaka pili kedii konjo bo 'deni kedii kako beri ti tigo do kiteli abo tine, 'do lonjo 'be kedii ngi ro do kiteli.

¹⁴ Kpe ame ga odo kiti'ja ye domoyi Kurisitö ne na laka. Bo ti ki'di tigo lobu 'ba Nyi Koto Laka abo 'deni ngi koloma tiye.

¹⁵ Kinza ki'dike gomo de za ko'ja ye go lende kenyä ko'do 'be ga, go tupo bilaka, go 'bogo ala go go'de'de ko'do mi lende 'ba ya moto ga.

¹⁶ Ne odo kiya te gomo kedii ko'ja ye romoyi kpe 'ba Kurisitö ga na, kinza ki'dike lende mo de kaya roye. O'doke yeedi zi Boko'ba go moyi Kurisitö nima kideki doye ne.

¹⁷ Kada ame Boko'ba kedii kisasi tiya bure 'ba bilaka yimo ne na me 'deni tane. Ze ya ame ga ro 'ba bo ne na kedii kiya bure ze dogba. Ne tine odo bure nima na kedii kisasi roni 'deni tize kozo a nima tara, wa'di na ti ko'do roni zi ya ma kinza ki'di donni de go laja laka 'ba Boko'ba nime ne ya?

¹⁸ Ti kedii 'deni ngi zinni kozo lende tone kugu molo, kiya te, "Ne odo tokonyi bo lende laka na 'deni ro ma kitigo tara tine, wa'di na ti ko'do roni zi bo lende kenyä bo kilagi lende 'ba Boko'ba ni ya?"

¹⁹ Kina me medii miya ziye, odo Boko'ba ko'doko ziye 'do gomo ko'do ye, oboke nduwä to'do lende laka 'do ki'dike roye zi bo. Bo na ko'ba ye, kina bo inza kikali tola ye ro wa ma kulä.

5

Kamolö 'Ba Boko'ba

¹ Medii milende ziye kpe lobu 'ba kanisa ama ga yayi kozo ma te ne. Gomo tone ko'do Kurisitö ne mo'ja ngi ti komo ma. Kina ti medii ngi koto ti bo kada moto odo Boko'ba

kedii kileme bo 'deni ro lobu 'ba do wa pili.

² Kina me medii miya 'deni ziye 'do konjoke go kamolö naga nime Boko'ba ki'di ziye ne. Ne kinza ko'doke de kozo wa ame kedii kutöri ye to'do mo. Tine o'doke ti mi keyi romoyi ako'doko 'ba Boko'ba na. Kinza ko'doke de go lende 'ba girisi tine o'doke ti doki'di koto.

³ Kinza ko'doke roye de ro a lobu do kamolö naga nime Boko'ba ki'di 'deni ziye 'do konjoke gomo ne. Tine o'doke wa pili ro ma kodoro 'do lijä kogba göro doye gbi.

⁴ Odo koboke ngi nduwä to'do mo te, Yesu Kurisitö nere 'ba do bo koda kamolö ni ti kileki 'deni kako kada moto ki'di ye ti bo ro lobu ma do kiteli. Lobu ame kobö ngi ro nburunburu ne.

⁵ Kina me gbi medii miya ziye kpe ame ga ro yobi ne, uwöke do ya ame ga 'deni ro bulöbu ne. 'Do ki'di kpe ya ame ga 'deni ro 'ba Boko'ba ne kojake laja ro go roye kinza do kombi teyi. Romoyi ugu 'deni molo, iya te, "Boko'ba edi ro ya ti bilaka ame ga kobö tubötö rönni ne. Mi bo edi keyi nge ro ya ame ga koto ebenni donni le beri ne."

⁶ Ilekike roye titiyi beri komo bo Boko'ba bo tigo mbembé go bo ki'di ye 'jaa lobu kada moto,

⁷ kinza kolomake de kpe ro meri romoyi bo na kedii konjo goye.

⁸ Olomake ndö ro ma kitigo ti bi koda romoyi bo ya 'be Satani edi ko'doko tako to'do ya tiye. Bo edi kilingere kozo monö tabiyö ame kedii kilaki ti monö toma yida ame 'do bo konyo ne.

⁹ I'dike doye laka go lende 'ba Boko'ba kina o'doke ya ti Satani. Kozo ame kikalike lepi ye moto ga ame gbi ro 'ba Boko'ba mi dolijo nime bine ne, gomo kotokoto nime edi gbi ko'do kozo 'beye tara.

¹⁰ Ne odo gomo naga nima ko'do ye 'deni mbowa yayi tine Boko'ba ti kilenjo ye di yimo. Bo edi nduwä ko'do mi keyi ziye kina me bo kideki

ye 'deni 'dɔ kako kodo'boke rɔye ti Kurisitö 'dɔ keddike rɔ löbu koto ti bo rɔ ɲburunburu. Bo na kedi ki'di tigo ziye kinza a moto ka'da ye ra.

¹¹ Yee'di kedi rɔ mbembë zi bo Boko'ba ame tigo abo na kedi kö'bö ɲgi rɔ ɲburunburu ne. Amini.

Akumötö

¹² Akugu mbowa ma nime, Silibano na kokonyi ma ti tugu mo ziye. Bo na rɔ löndö ma laka ame mikali doki'di mo. Miya lende naga nime 'deni 'dɔ gɔ ki'di mi kedi laka ziye kikalike ɲgi rɔ ma laka mi keyi 'ba Boko'ba na kozo a nime te. Kina i'dike dɔye ti gomo rɔ ma laka ti doki'di koto.

¹³ Lepi ye ame ga Boko'ba kigeli 'deni gbi rɔ 'ba Kurisitö mi Babele bine ne umötö ye pili laka. Kole ma Marako umötö ye gbi laka.

¹⁴ Kina kpe gbi 'dɔ kumötöke rɔye kiramoke rɔye ti ako'ɔ.

Lende keyi koloma tiye kpe ame ga pili rɔ 'ba Kurisitö ne.

Akugu Ma Mi Riyö 'Ba PĪTÖRÖ

¹ Ma Simona Pītörö bo ndoɔo gbi bo laja 'ba Yēsu Kurisitö, mēdi mugu waraga nime ziye kpe ame ga ki'dike dōye 'deni gbi go lende 'ba Yēsu Kurisitö nime kozo 'beze te ne. Bo na nduwē ro bo ko'do lende laka kina me bo ki'di ze 'deni di'dike dōze go lende abo. Bo na ro Boko'ba, bo oŋgo goze 'deni laka kina bo omo ze 'deni gbi pili di mi tölē.

² Yēyi ti lende kēyi mo kēdi ro do kiteli tiye kpe ma kikalike Boko'ba 'deni gbi ti nere ze Yēsu Kurisitö.

Dēki 'Ba Boko'ba

³ Boko'ba ame ro löbu do kiteli gbi koto laka ne bo na kideki ze 'deni tēdi ro 'ba bo. Kina me go ame dikalike bo 'deni ne ididi ze 'deni yaga ti tigo abo 'ba Boko'ba, bo i'di tigo nima 'deni zize 'do do'doke ako'doko abo ga pili.

⁴ Kina me bo ko'do yēyi ma laka 'deni dōze kozo ma tönē bo kiya kö'du mo molo bine ne. Bo o'do 'deni tara 'do ki'di loma 'be kēdi kozo 'ba bo 'ba Boko'ba 'do komoke di mi tölē nime ndörö ko'do 'ba bilaka go lende kēnyē ko'de 'deni mi doliŋo ne.

⁵ Go kö'du mo na kpe ame ga ki'dike dōye 'deni go lende 'ba Yēsu Kurisitö ne, ogboke roye ti, ti meri laka. O'doke lende laka kina ogboke roye gbi laka tikali lende 'ba Boko'ba.

⁶ Ne kinza kolomake dē nge ro bo kikalilende 'ba Boko'ba, tine ogboke roye gbi laka togbo do yida roye ga bēri. Ogboke do yida roye ga bēri kina olomake gbi ti mi kēddi. Ne kinza kolomake dē nge ro bo mi kēddi, tine ogboke roye gbi laka to'do ako'doko 'ba Boko'ba.

⁷ O'doke ako'doko 'ba Boko'ba, kina ogboke roye gbi laka to'ɔ roye ro go roye kozo löndö koto. Ne tine kinza kō'oke roye dē nge ro go roye,

tine ogboke roye gbi laka to'ɔ bilaka pili.

⁸ Do kiya te kö'bōke nduwē to'do lende naga nime ro do kiteli ti kēddike 'deni ngi ro bilaka ma kandi 'do kikalike nere ze Yēsu Kurisitö ti ro mbēmbē.

⁹ Ne bo ame kinza ko'doko 'ba bo dē to'do lende naga nime ne, bo ēdi 'ba bo kozo bilaka ame komo mo kēdi kudōmu 'deni ne tara. Bo 'deni ngi kozo bo komo kōlu do bo udōlu 'deni di go tola nime Boko'ba kola bo go lende kēnyē abo ga ma molo ame ga bo ko'do, ki'di bo 'deni ro ma kopo ne.

¹⁰ Go kö'du mo na me miya ziye löndö ma ga, ogboke roye ti laka to'do wa ame ga 'do kileme tigeli 'be ame Boko'ba kigeli ye 'deni ro 'ba bo ga ne zi bilaka. Do ko'doke ngi te inza kō'oke kpe yaga di mi kori 'ba lende 'ba Boko'ba.

¹¹ Kina Boko'ba ti ki'di ye 'deni ngi ti mi kēyi do kiteli abo kēddike koto ti nere ze Yēsu Kurisitö ro löbu 'ba do wa pili. Bo na me komo ze 'deni di mi tölē.

¹² Kina mēdi mo'do tiya lende naga nime nduwē te ziye kinza kudōlu ra di dōye. Ne kina kozo ame kikalike lende naga nime 'deni pele molo, kōnyōke 'deni go lende kodoro ame ga kiya 'deni ziye ne.

¹³ Momeri 'bama ma laka mo na zō go mö'bō nduwē tole mi lende nime ziye ko'ja mēdi gba ti komo ma kozo a nime te.

¹⁴ Rōmōyi mikali 'deni mēdi mola yida ro 'ba dōyayi nime giri nime, kozo lende tönē nere ze Yēsu Kurisitö kiya molo zō bi kopo ne tara.

¹⁵ Ne ti mogbo roma ti'di kpa kori 'ba lende nime kēdi yaga ro gbōŋō ziye 'do ki'di kö'bōke nduwē tomeri lende naga nime di pötö ma bine.

Ro Löbu 'Ba Kurisitö

¹⁶ Tako 'ba nere ze Yēsu Kurisitö ame diya lende mo ziye diya te bo ēdi kileki kako doliŋo nime bine ti tigo do kiteli abo ne, lende ma kozo komo ko'do 'ba bilaka na dē. Dikali

ëdi rɔ ma laka römöyî do'ja tigo löbu do kiteli abo ame kɔzo 'ba Boko'ba tara ne 'deni ngi ti komoze.

17-18 Ze na ti bo do doku 'ba Boko'ba yayi mi kada mo nima 'bu bo Boko'ba kileme bo rɔ löbu tigo do kiteli ne. Kina birɔ kudu kako di zi Boko'ba di mi bi kopɔ do kiteli, iya te, "Bo na rɔ kole ma ame mo'ɔ kulöwö ne, ma 'deni ti mi këyi go lende abo." Birɔ nima kudu kako di mitoro ne duwö 'deni ti mbili ze.

19 Kina lende nime i'di ze 'deni dikali ngi rɔ ma laka lende tonë ga bo kumë lende ni kiya ne ëdi ko'do roni ngi. Kina laka omerike go lende kiya 'ba bo kumë lende naga nime, römöyî ti këdi 'deni ngi ziye kɔzo pa'do ame këdi koyi go bi mi bi kolu ne tara nbö Yësu Kurisito kileki kako ziye kada moto. Bo ti këdi 'deni ngi ziye kɔzo tɔro bi kězë ni ma ti bi kězë tara, kina bo ti ki'di ye 'deni ngi kikalike wa laka.

20 Ne kina me mëdi miya a ma rɔ do kiteli mo 'deni ziye. Akiya 'ba bo kumë lende naga nima bilaka lesi inza kikali tiyëti 'jo 'ba lende mo ga ngi go dönni rɔ ma laka.

21 Römöyî lijë iya dë kɔzo lende kiya 'ba bilaka lesi tara. Nyi Koto Laka 'ba Boko'ba na ki'di lijë kiya rɔ wa ame ga kako di zi Boko'ba ne.

2

Bɔ Kumë Lende Do Kindëndë

1 Tine mi kada ma molo tonë ga bine bo kumë lende ma do kindëndë moto ga oloma gbi rɔ tindëndë bilaka. Kina me 'deni gbi tara le'jete ya moto ga ti kënyi 'deni gbi ko'do roni rɔ bo komo kiyandi 'ba lende 'ba Boko'ba mi löngö ye bine. Kina lijë ti ku'bölu ma konzi moto ga 'deni ti akiyandi 'benni ga ame këdi koto bilaka mi tolë ne. Kina lijë ti kebe 'deni gbi bi toga kpenni go Yësu Kurisito ma tonë bo na ngi kutë gönni 'deni di mi lende kënyë 'benni ga ne. Kina go lende mo Boko'ba ti kote dönni 'deni ngi yaga giri naga nime.

2 Bilaka ma konzi moto ga ti kebe 'deni gbi kogba görö dönni ti lende ko'do kënyë 'benni naga nima, kina go kö'du mo ya moto ga ti kënyi 'deni ngi bi tiya kpa kënyë rɔ kori 'ba lende 'ba Boko'ba nime.

3 Bilaka naga nima lijë ö'bö 'benni ngi rɔ bo mi kombi. Kina lijë ti ku'bölu ye 'deni ti beti 'benni naga nima 'do lijë komomi girisi timo di ziye. Ne Boko'ba odo karama mo 'deni molo dönni, kina bo ö'dö dë gbi. Bo ëdi le'jete ndö bi 'ba tako tote dönni pili yaga.

4 Dikalike 'deni rɔ ma laka malayika moto ga 'ba Boko'ba ma dogba tonë ga bine ko'do lende kënyë ne, Boko'ba odo karama 'deni domo. Bo i'di 'deni ku'du lijë mi Gehena kina kudödu lijë 'deni ti nyori 'do lijë koloma mi bi kolu nima yayi nbö koda kada 'ba burë abo.

5 Kina dikalike 'deni gbi laka Boko'ba odo karama 'deni do bilaka 'ba do yayi nime pili tonë mi kada 'ba Nowa. Mi kada nima yayi bilaka lesi pili ilagi lende 'ba Boko'ba 'deni kina bo ki'di mini koso ngi kote dönni pili yaga. Ne tine bo okonyi Nowa 'deni ti bilaka ma modomoriyö moto ga. Nowa na rɔ bo ame koloma tuwöwö lende laka 'ba Boko'ba zi bilaka naga nima mi kada naga nima yayi.

6 Kina dikalike 'deni gbi rɔ ma laka Boko'ba odo karama 'deni gbi tonë bine do bilaka 'ba Sodomoni ti Gomora. Bo odo pa'do 'deni dönni konma lijë pili yaga ti linjo 'benni ga 'do këdi rɔ akileme zi bilaka pili ame ga kilagi lende abo ne.

7 Kina dikalike 'deni gbi bo omo Loto ame rɔ bo ko'do lende laka abo ne 'deni di mi tolë nima. Mi kada nima yayi Loto oloma 'deni ngi rɔ meri di zi ndörö ko'do go lende kënyë 'ba bilaka 'ba dolinjo nima.

8 Römöyî bo ëdi koloma mi löngö lijë kina rɔ komo kada löbu nime pili komo bo ëdi nduwë ko'ja lende kënyë ame ga bilaka naga nima këdi ko'do ne, mbili bo këdi kuwö gbi. Lende ko'do 'ba bilaka naga nima i'di bo koloma ngi rɔ kponi.

⁹ Kina gɔ kö'du mo dikalike 'deni nɛre Boko'ba ikali ngi tɔmɔ bilaka ame koro bo ne di mi gomɔ 'benni nima. Kina bo ikali gbi todɔ karama dɔ bo lende kɛnyɛ 'dɔ lijɛ koloma nɔbɔ koda kada 'ba burɛ abo,

¹⁰ ma dɔ kiteli mo lijɛ ame ga kö'bɔ 'benni nɛge bi to'dɔ lende kɛnyɛ 'ba ako'dɔkɔ 'ba yida rɔnni ga lijɛ kilagi 'deni yaga di rɔ lende 'ba nɛre löbu 'ba Kurisito nime ne.

Bo dɔ kindɛndɛ naga nima ko'dɔ rɔnni rɔ bo kɔmɔ kiyandi 'ba lende 'ba Boko'ba ne, lijɛ 'benni ngi rɔ bo mbili minyi, lijɛ ere ɔtɔ dɛ gbi. Kpenni aga dɛ gbi yɔ di bi titi'ja malayika ame ga rɔ wa löbu mi dɔyayi 'ba mitɔrɔ ne.

¹¹ Ne tine malayika ame pele ti tigo rɔ dɔ kiteli di dönni ne ususu rɔnni dɛ ti ti'ja zi Boko'ba kɔzɔ a nima tara.

¹² Ma 'benni wa ame ga lijɛ kikali 'jɔ 'ba lende mo dɛ ne lijɛ ebe ngi titi'ja mo. Lijɛ ebe za to'dɔ lende rɔ dɔ rumɔ kɔzɔ yɛri 'ba mökö naga tara. Ne 'ba yɛri 'ba mökö o'ja öyö lijɛ nɛge zi bilaka rɔ a 'ba tinda'ba mo kupö yaga. Kina Boko'ba ti kupö lijɛ bo dɔ kindɛndɛ naga nima gbi tara kada mɔtɔ.

¹³ Bo ti ki'di gomɔ naga nime lijɛ kedi kodɔ kulöwö rɔ bilaka mɔtɔ ga ne 'deni gbi ko'dɔ rɔni zinni tara kada mɔtɔ.

Bo dɔ kindɛndɛ naga nima wa 'benni ame lijɛ ko'dɔkɔ rɔ dɔ kiteli ne kina rɔ toloma tonyo bi ti tuwɛ layi pele mi zana kada ma kata naga. Kina lende ko'dɔ 'benni ga kileki kodɔ rɔ kaya ngi za yaga rɔye. ɔdɔ lijɛ konyo akonyo bi kɔtɔ tiye lijɛ ebe aa 'böwu bi tu'bölu ye kina lende mo kɔnmi ngi minni.

¹⁴ Lijɛ ö'bö 'benni ngi nduwɛ rɔ bo ko'dɔ yɛri kina lijɛ o'dɔkɔ gɔ lijɛ ko'dɔ lende kɛnyɛ 'benni naga nima ngi nduwɛ kari timo rɔ kpɛrikpɛri. Lijɛ ebe bi tususu dɔ ya ame ga ki'di dönni 'deni gɔ lende 'ba Yɛsu Kurisito kinza mi kɛddi ne gɔ kari bi to'dɔ lende kɛnyɛ. Lijɛ ö'bö 'benni

ngi nɔburu rɔ bo mi kombi. Ee, Boko'ba kusönö lijɛ.

¹⁵ Lijɛ ola kɔri ma kodɔrɔ 'ba lende 'ba Boko'ba nime 'deni za caki yaga. Kina lijɛ kebe 'deni za bi to'dɔ lende kɔzɔ lende ko'dɔ 'ba Balama kole 'ba Bora ma tönɛ koloma rɔ to'dɔ mo molo bine ne. Balama bo rɔ bo kumɛ lende 'ba Boko'ba, ne bo ebe kuti 'deni dɔ to'dɔ lende kɛnyɛ gɔ mi kombi 'ba girisi.

¹⁶ Ne tine Boko'ba amo dɔ bo gɔ lende kɛnyɛ nima ki'di akaca abo ame pele rɔ yɛri ma kinza kikali tilende dɛ ne kɛnyi kilende zi bo rɔ kpa bilaka lesi kɔrɔ bo di bi to'dɔ lende kɛnyɛ nima.

¹⁷ Bo dɔ kindɛndɛ naga nima lijɛ 'benni ngi kɔzɔ daa ame kulöku 'deni ne tara. Lijɛ ngi rɔ wa ma yawa kɔzɔ poli ame ga lili kedi kome yaga ne. Ne Boko'ba ileŋo gɔ bi 'benni 'deni molo mi bi kölu 'ba Gehena.

¹⁸ Lijɛ ebe bi tubötö rɔnni ti lende yawa tindɛndɛ bilaka ame ga kirija ö'benni 'deni kako giri naga nime di mi löngö ya ma kinza kikali Boko'ba dɛ naga. Lijɛ indɛndɛ ya naga nima 'deni 'dɔ kɛnyi gbi bi to'dɔ lende kɛnyɛ 'ba ako'dɔkɔ 'ba yida rɔnni ga.

¹⁹ Lijɛ ebe tiya mo tɛgɛ lijɛ ti ki'di ya naga nima 'deni kedi mi dɔ ngölö, kinza ma lijɛ kedi 'benni rɔ dɔ ngölö yɔ. Lende kɛnyɛ 'benni ga na ka'da lijɛ 'deni ngi rɔ bo dönni, römöyɛ wa ame ka'da yi ni mɔtɔ 'deni ne na ngi rɔ bo döyɛ.

²⁰ Lijɛ ame ga kola lende kirasi 'ba doliŋo nime 'deni lijɛ kako kikali nɛre ze Yɛsu Kurisito bo tɔmɔ bilaka di mi tolɛ 'deni ne, ɔdɔ lijɛ kebe kola rɔnni 'böwu gbi zi lende kɛnyɛ kinda'ba lijɛ gomɔ ma 'benni na ti kɛnyɛ ngi rɔ dɔ kiteli di dɔ ma dɔgba tönɛ ga.

²¹ Ma laka mo dɛne 'dɔ lijɛ kikali lende laka 'ba Boko'ba nime dɛ ka molo ndɛni di dɔ ame 'dɔ kikali 'böwu laka kebe kɛnyi 'böwu kuyi kpa mökö di bi 'ba to'dɔ kö'du ki'di ame ga Boko'ba ki'di ne.

22 Lende 'bënni ëdi 'deni kɔɔɔ a tönë ga bilaka këdi kiya rɔ mumë kiya te, “Bì ebe kileki 'böwu aa kitene tē'dē 'bëni.” Kina mɔɔɔ gbì tēgē, “Ɔɔɔ ba'do kurögö rönì pele kɔɔɔ ënyì kileki 'böwu kuturö rönì mî mandɔ'dɔ.”

3

Tileki 'Ba Kurisitö

1 Kpe ame ga mɔ'ɔ ye kulöwö ne, waraga ma mî riyö mo na me 'deni mëdi mugu ziye. Mugu waraga riyö naga nime 'deni ziye 'dɔ ki'di ye kolomake mî meri 'ba laja laka 'ba Boko'ba ame kikalike 'deni mɔlo ne.

2 Mo'dɔkɔ ziye 'dɔ komerike gɔ lende 'ba bɔ kumë lende abo tönë ga mɔlo bine ne gbì ti kö'du ki'di 'ba Yësu Kurisitö nɛre ze ame kɔmɔ ze 'deni di mî tölë ne. Bo oja bɔ laja abo ga 'deni kari tiya kö'du ki'di nime ziye.

3 Wa ame rɔ dɔ kiteli ziye 'dɔ tikali mo ne na me. Mî kada ame 'deni rɔ nburunburu 'ba dɔliɔ nime ne bilaka mɔɔɔ ga ti kënyì 'deni nge to'dɔ ako'dɔkɔ 'ba yida rönni ga. Lijë ti kose dɔye

4 kiya te, “Yësu Kurisitö mo ileki dë kako gɔ wa'di? Ne o'ja tēgē bo ëdi kileki kako dɔliɔ nime bine 'di? 'Bu ze ga ni ölä 'deni mɔlo, ne wa pili 'ba dɔliɔ nime na me ga ngi le te gɔ bi mo ga kɔɔɔ ma mɔlo kako di bi 'ba tisaki bicì dɔliɔ nime ne tara.”

5 Bɔ dɔ kose naga nima lijë o'dɔkɔ dë tomeri mo kiya te Boko'ba na me ko'ba wa pili naga nime mɔlo tönë ga bine ne. Lende kiya 'ba kpa bo na me ko'ba mitorɔ ni ti dɔyayi nime. Bo i'di yayi 'deni kɔɔɔ di mî mini kina bo kilenjo 'deni gbì ti mini 'ba torɔ.

6 Kina tönë gbì mɔlo bine ti tigo abo bo i'di mini 'deni koso kote dɔ wa 'ba dɔliɔ nime pili yaga.

7 Kina me bo ki'di kö'du mo 'deni gbì 'dɔ bo kako këyëyì mitorɔ ni ti dɔliɔ ma le'jete nime yaga. Bo ogbo 'deni 'dɔ bo koja pa'do 'jaa kako konma pili yaga mî kada ame bo

këdi kodo karama 'deni dɔ ya ame ga kilagi bo ne, 'dɔ kupö lijë pili yaga.

8 Kpe ame ga mɔ'ɔ ye 'deni kulöwö ne, kinza ki'dike lende nime mëdi miya ziye ne dë kudölu di dɔye. Tö'dö dɔ kɔɔɔ ëdi di kɔmɔ nɛre ze Yësu Kurisitö kɔɔɔ kɔmɔ kɔɔ ma konzi tara kina kɔmɔ kɔɔ ma konzi ëdi gbì di kɔmɔ bo kɔɔɔ tö'dö dɔ kɔɔɔ tara.

9 Rɔ bo irindì dë rɔ tirindì di bi to'dɔ wa ame ga bo ki'di kö'du mo 'deni 'dɔ to'dɔ mo ne kɔɔɔ ame bilaka mɔɔɔ ga këdi komeri ne tara. Ne tine, mî bo na këyì rɔ tēyì rɔye. Bo o'dɔkɔ dë gɔ bo kupö bilaka ma kɔɔɔ mɔɔɔ, bo o'dɔkɔ 'dɔ bilaka pili kɔɔɔ dönni di mî lende kënyë 'bënni ga.

10 Rɔ ma laka miya ziye, Yësu Kurisitö ti kileki 'deni ngi kako dɔliɔ nime bine kada mɔɔɔ. Ne bɔɔɔ ma kɔɔɔ mɔɔɔ inza kicali kada ame bo këdi kako yimo ne, bo ëdi kömö ngi tugu'du kɔɔɔ tako 'ba bɔ 'bögö naga tara. Mî kada mo nima yayi mitorɔ ni ti kölu 'deni yaga ti birɔ 'ba wuruwuru. Pa'do ti konma kada ni ti nyepe ni ti këlu ni 'deni pili yaga kina dɔyayi ti kölu 'deni gbì yaga kpaki ti wa ame ga dönni ne.

11 Kina gɔ lende mo o'dɔkɔ ziye 'dɔ komerike dɔye laka gɔ wa ame ga këddi ko'dɔke ne. Olomake rɔ bɔ koro Boko'ba kina gbì rɔ bɔ ko'dɔ lende laka mo.

12 Olomake ti kɔmɔ ki'di gɔ kada 'ba tako 'ba Boko'ba ame bo këdi kako tiya burë 'ba bilaka pili ne. Mî kada mo nima yayi mitorɔ ni ti kilanma 'deni pili kölu yaga kina kada ni ti nyepe ni ti këlu ni ti kileze 'deni di zi pa'do.

13 Kina me dëdike 'deni rɔ toda dɔ lende tönë ga Boko'ba kiya mɔlo tēgē bo ëdi kako ko'ba mitorɔ ni ti dɔliɔ ma la'ja ame rɔ 'ba lende laka ne.

Ndose Ma Nburunburu

14 Kpe ame ga mɔ'ɔ ye kulöwö ne, kɔɔɔ ame kpe ti kɔmɔ ki'di 'dɔ Boko'ba ko'dɔ wa naga nime ne ogboke rɔye ti bi to'dɔ lende laka

kinza lende kënyë mɔɔ yïmo 'do
ki'di mï Boko'ba këyï rɔye.

¹⁵ Kina 'do komerike gbï Yësu
Kurisitö o'dokɔ tɔmɔ bilaka abo ga
di mï tölë kina me ki'di kinza bo
kileki dë welo ne.

Bɔ löndö ze Pɔlo ame dɔ'oke
kulöwö ne ugu lende kɔkɔtɔ naga
nime 'deni gbï te mï waraga abo ame
ga bo kugu ziye ne. Boko'ba na ki'di
wa kikali nima zi bo,

¹⁶ kina me bo kugu lende naga
nime 'deni kpaki kɔzɔ a nime te mï
waraga ame ga pili bo kugu ne. Mï
akugu abo nime akiyandi ma kitigo
mɔɔ ga ëdï yayi. Kina me ŋgï ya
mɔɔ ga ame kikali lende dë laka ne
ti ya ame ga yïmo këddi dë ne kebe
'bënni ŋgï bi 'ba tuyï yïmo rɔ bëtï
gbï kɔzɔ ma tönë lijë koloma rɔ tuyï
mï lende mɔɔ ga ame kugu mï buku
'ba Boko'ba ne tara. Ne Boko'ba ti
kupö lijë 'deni ŋgï yaga gɔ kö'du mo.

¹⁷ Kpe ame ga mɔ'ɔ ye 'deni
kulöwö ne, ikalike lende naga nime
'deni mɔlo gba kinza ko'dɔ rönni.
Kina i'dike kɔmɔye kandi laka kinza
bɔ kilagi Boko'ba naga nima ki'di ye
ra kɔkɔke yaga karike gbï bi to'do
lende kënyë kɔzɔ 'bënni.

¹⁸ Tine ö'böke ti laka mï kori 'ba
ɲere ze Yësu Kurisitö bɔ tɔmɔ ze di
mï tölë. Lende këyï abo këdï tiye rɔ
dɔ kiteli ki'di ye kikalike bo laka.

Dilëluke bo ti kisaki di mï
kada nime tɔne kari nduwë rɔ
ɲburuɲburu. Amini.

Akugu Ma Dɔgba 'Ba YOWANI

Lende 'Ba Didi

¹ Dedi dugu waraga nime ziye go ko'du abo 'ba lende 'ba didi. Bo nime ro lende 'ba Boko'ba ne bo edi 'deni molo bine di bi tisaki 'ba dolinjo nime. Tine duwo bo 'deni ti mbili ze do'ja bo ti komoze kozize kosa ro bo gbi.

² Bo na ro didi ma laka zi bilaka. Mi tileme bo tone ze na do'ja bo. Go ko'du mo kina me dedi diya ziye, bo na ro didi ma nburunburu. Bo gbi koto ti Boko'ba kina me kileme bo 'deni zize.

³ Ro ma laka wa nime do'ja 'deni duwo gbi ne na me dedi diya 'deni gbi ziye, romoyi 'do kpe kodoboke roye koto tize. Ma 'beze dedi 'deni mi ro kodob'bo ti Yesu Kurisitö kole 'ba Boko'ba gbi koto ti 'bu bo Boko'ba.

⁴ Na ma dedi dugu ame 'deni ziye go ro kodob'bo 'be tize ki'di ze ti dedi lo ti lonjo.

⁵ Ame na ro laja ma duwo di zi Yesu kina me dedi diya ziye. Boko'ba na ro bi kopjo, ma di zi bo a moto ro bi kolu inza.

⁶ Kina odo diyake te dedike 'deni mi ro kodob'bo ti bo ko'ja loma ze keddi gba mi bi kolu do'doke beti 'deni, ako'do ze ga inza du te ro lende ma kodoro abo.

⁷ Ne odo loma ze ga keddi mi bi kopjo kozo ame bo Boko'ba keddi mi bi kopjo ne tine, odob'bo ze 'deni ngi ro akoto. Roma Yesu kole 'ba Boko'ba urögo ze 'deni yaga kopjo di mi lende kenyë ze ga.

⁸ Odo diyake te dinzake ti lende kenyë, du'bölukeröze 'deni kina lende ma kodoro oto 'ba Boko'ba inza du te mize.

⁹ Ne odo dodoke kpeze go lende kenyë ze ga na laka, Boko'ba ti ko'do ko'du laka abo ngi kozo ame bo ki'di ko'du mo 'deni molo tara ne. Bo ti kola ze go lende kenyë ze ga pili bo kurögo ze yaga kopjo di yimo.

¹⁰ Ne odo diyake te do'doke lende kenyë oto de du te, di'dike Boko'ba 'deni ro bo beti. Kina a moto ro lende abo inza du te mize.

2

Kurisitö Bo Kperi Goze

¹ Meddi mugu waraga nime ziye kole ma ga kinza kari ko'doke lende kenyë ra. Ne odo ni moto di mi longgo ze nime bine ko'do lende kenyë, Yesu Kurisitö na ko'bo 'deni ro bo kperi ze mi longgo ze ti Boko'ba 'bu. Romoyi bo na ro bo ame ko'do lende laka 'ba Boko'ba 'deni

² bo kombi lanja 'ba lende kenyë ze 'deni ti tole abo. De nge roze koto tine ro goze bilaka 'ba mi doyai nime pili.

³ Kina me miya ziye, wa ame 'do kileme ze ro bo tikali Boko'ba ro ma laka ne na ro toro ko'du ki'di abo ga.

⁴ Odo bo mo kiya te bo ikali Boko'ba 'deni ngi tara kinza ma bo koro ko'du ki'di mo ga de yo, bo 'deni ro bo beti, kina lende ma kodoro oto 'ba Boko'ba inza du te mi bo.

⁵ Tine lijë ame ga pili keddi ko'do lende 'ba Boko'ba ne lijë na ro ya ame ga akoto 'ba Boko'ba keddi ko'do ndobo ngi ro ma laka minni ne. Wa ame 'do kileme ma dedi 'deni ro akoto ti Boko'ba ne na me.

⁶ Bo ame kiya te bo ob'bo 'deni ro akoto ti Boko'ba ne bo ki'di loma abo keddi kozo 'ba Yesu Kurisitö.

Ko'du Ki'di

⁷ Kpe ame ga moto ye ne, ko'du ki'di nime meddi mugu ziye ne wa la'ja na de. Ko'du ki'di molo tone ki'di ziye molo di bi tisaki mo ne na. Kina ko'du ki'di molo nime bo na ro laja ma tone kuwoke ne.

⁸ Tine bo na gbi ro ko'du ki'di ma la'ja. Loma 'ba Yesu ti loma 'be na kileme la'ja mo 'deni. Romoyi bi kolu edi 'deni kote roni bi kopjo ma laka na 'deni keddi kiyopo go bi.

⁹ Bo ame kiya te bo edi 'deni mi bi kopjo tine bo gba ro ma ko'ji londö ne, bo edi abo ka gba mi bi kolu.

¹⁰ Lijë ame ga kɔ'ɔ löndö nnì ga ne na rɔ ya ma kèdì 'deni mì bi kɔpɔ. Kina a mɔto inza kpe rɔ ma kényè mìnñi ame gɔ ki'di lijë kɔcɔ yaga di mì kori 'ba Boko'ba.

¹¹ Tine bɔ ame ko'ji löndö nì ne bo èdì abo gba mì bi kòlu. Kina bo èdì gba kilingere mì bi kòlu kinza ma bo kikali bi ma bo kèdì kari teyi. Römöyì bi kòlu iyòlu kɔmɔ bo 'deni.

Tɔ'ɔ Dɔliɲɔ

¹² Kole ma ga, mèdì mugu wa naga nime ziye römöyì Boko'ba ola ye 'deni gɔ lende kényè 'be ga gɔ kö'du 'ba Yèsu.

¹³ Kpe bulöbu, mèdì mugu wa naga nime ziye römöyì ikalike bɔ ma tönè koloma mɔlo di bi tisaki mo ne 'deni. Kpe yɔbi, mèdì mugu wa naga nime ziye römöyì a'dake Satani bɔ ma kényè ne 'deni.

¹⁴ Kpe kole ma ga, mèdì mugu wa naga nime ziye römöyì ikalike 'bu ze Boko'ba 'deni. Kpe bulöbu, mèdì mugu wa naga nime ziye römöyì ikalike bɔ ma tönè koloma mɔlo di bi tisaki mo ne 'deni. Kpe yɔbi, mèdì mugu wa naga nime ziye römöyì kpe na rɔ bɔ tigo kina lende 'ba Boko'ba ö'bö 'deni gbì miye ka'dake Satani bɔ ma kényè ne 'deni.

¹⁵ Miya ziye pili, kinza kɔ'ɔke dɔliɲɔ nime dè gbì ti wa mo ga. Bɔ ame kɔ'ɔ dɔliɲɔ nime inza kikali tɔ'ɔ 'bu ze Boko'ba.

¹⁶ Römöyì wa pili 'ba dɔliɲɔ nime ame ga kɔzɔ ako'dɔkɔ 'ba yida rɔ ni ti mì kombi ni ti dɔ kombi ni naga nima inza rɔ 'ba Boko'ba, lijë 'ba dɔliɲɔ nime na.

¹⁷ Kina me dɔliɲɔ nime ti kote rönì kɔto yaga ti wa mo naga nima bilaka kèdì ko'dɔ ndörö gɔmo ne. Tine lijë ame ga ko'dɔ ako'dɔkɔ 'ba Boko'ba ne ti koloma ngì kö'bö rɔ nburunburu.

Nburunburu 'Ba Dɔliɲɔ

¹⁸ Kole ma ga, kada ma nburunburu 'ba dɔliɲɔ nime na 'deni me. Tönè mɔlo bine uwöke 'deni tégè bɔ ndo'ji bɔ ya 'ba

Kurisitö ti kɔdɔ 'deni. Kina me le'jete bɔ ndo'ji ma konzi bɔ ya 'ba Kurisitö ɔdɔ 'deni. Gɔ kö'du mo na me ki'di dikali 'deni kada mo tönè ömö 'deni.

¹⁹ Bɔ ndo'ji naga nime lijë ènyì 'deni konye rönñi yaga di mì löngö ze. Tine lijë inza du te rɔ lèpì ze ga, römöyì ma lijë kèdì ra ngì ko rɔ lèpì ze ga dène lijë èdì kö'bö tize. Tine lijë ènyì koza rönñi yaga di rɔze kina me kileme 'deni ngì ma kɔto 'bènni mɔto inza du te rɔ lèpì zize.

²⁰ Ne ma 'beye Kurisitö ɔdɔ Nyì Kɔto Laka 'deni dɔye kina me kpe pili ikalike lende ma laka 'deni.

²¹ Tine ame mèdì mugu wa nime ziye ne, miya dè te ikalike lende ma kodɔrɔ dè. Ne mèdì mugu ziye römöyì ikalike lende ma kodɔrɔ 'deni kina ikalike 'deni gbì a mɔto rɔ bètì inza mì lende ma kodɔrɔ.

²² Ne tine yè na rɔ bètì? Bètì na rɔ bɔ ame kiya te Yèsu na dè rɔ Kurisitö ma Boko'ba koja ne. Römöyì Boko'ba 'bu gbì ti Kurisitö kole mo na ma bo kilagi 'deni. Kina me bɔto mo nima bo 'deni rɔ bɔ ndo'ji bɔ ya 'ba Kurisitö.

²³ Römöyì lijë ame ga pili kilagi ti'di dönñi gɔmo Yèsu na rɔ kole 'ba Boko'ba ne, lijë ikali Boko'ba 'bu 'ba Yèsu dè. Ne lijë ame ga pili ki'di dönñi gɔmo Yèsu na rɔ kole 'ba Boko'ba ne lijë na kikali Boko'ba 'bu 'ba Yèsu 'deni gbì.

²⁴ Kina me ziye, ö'böke ti'di dɔye gɔ lende naga nime kuwöke 'deni mɔlo di bi tisaki mo ne. Römöyì ɔdɔ kö'böke ti'di dɔye ngì gɔmo ti kö'böke 'deni ngì rɔ akɔto ti Yèsu kole 'ba Boko'ba gbì rɔ akɔto ti 'bu bo Boko'ba.

²⁵ Tö'bö rɔ akɔto ti Boko'ba nime na rɔ loma ma nburunburu mo tönè Yèsu kiya 'deni mɔlo tégè 'dɔ bo ki'di zize ne.

²⁶ Kina me mugu lende naga nime 'deni ziye gɔ kö'du 'ba bɔto naga nima ko'dɔkɔ tu'bölu ye ne.

²⁷ Ne kpe 'beye nime Kurisitö kɔdɔ Nyì Kɔto Laka abo 'deni dɔye kö'bö 'deni miye ne, èddì ko'dɔkɔke

'böwu 'dɔ bilaka lesi kiyandi ye gɔ wa'di? Nyi Koto Laka abo nima na ti kiyandi ye ti wa pili kina akiyandi abo na rɔ ma kodɔrɔ, bɛti inza mi bo. Kina 'dɔ kolomake rɔ akoto ti Kurisitö kozo ame Nyi Koto Laka kiyandi ye ne tara.

²⁸ Kina me medä miya gbi ziye kole ma ga, olomake rɔ akoto ti Kurisitö römöyï mi kada 'ba tileki abo bine gɔ dɔze kedä rɔ ma kitewu kinza debeke ra tusu dɔze di zi bo ti rɔ kaya.

²⁹ Römöyï ikalike 'deni Kurisitö na rɔ bo lende laka. Kina 'dɔ kikalike gbi ze ame ga pili do'doke lende laka ne öyö ze 'deni yaga rɔ ma la'ja rɔ kole 'ba Boko'ba.

3

Kole 'Ba Boko'ba

¹ Kina me o'jake ako'ɔ löbu nime Boko'ba ko'dɔ gɔze ki'di kidäki ze rɔ kole abo ga ne 'deni. Rɔ ma laka ze kole abo ga na. Ne bilaka 'ba doliŋɔ nime ikali Boko'ba dɛ gɔ lende mo na ma ki'di lijë kikalike ze dɛ rɔ kole 'ba Boko'ba.

² Kpe ame ga mo'ɔ ye ne, ze 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba. Tine tedi ze ma di dɔgba yayi mo ileme dɛ gba zize. Ne ma dikalike mo ɔdɔ Yesu kako 'deni kileme rɔ bo ti dedike gbi kozo bo römöyï ti do'jake bo ŋgi ko kozo ame bo kedä ne tara.

³ Kina me ze ame ga 'deni pili ti komo ki'di 'dɔ tedi kozo Kurisitö ne di'dike lende ze ga ti kö'bö ŋburu rɔ ma laka kozo 'ba bo 'ba Kurisitö tara.

⁴ Ya ame ga kö'bö 'benni to'dɔ lende kënyë ne, lijë na rɔ ma kilagi kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni naga. Römöyï to'dɔ lende kënyë na rɔ tilagi kö'du ki'di 'ba Boko'ba.

⁵ Ikalike 'deni Kurisitö ako doliŋɔ bine tombi lende kënyë 'ba bilaka kina a mɔtɔ rɔ lende kënyë inza mi bo.

⁶ Kina me bo ame kö'bö 'deni rɔ akoto ti Kurisitö ne ö'bö dɛ kpe to'dɔ lende kënyë. Tine 'benni 'ba bɔtɔ bo ko'dɔ lende kënyë naga nima lijë ma

'benni o'ja Kurisitö dɛ kikalike bo dɛ gbi yo.

⁷ Kpe kole ma ga, kinza ki'dike bɔtɔ mɔtɔ ku'bölu ye dɛ. Ya ame ga kö'bö to'dɔ lende laka ne lijë na rɔ ma laka di komo Boko'ba gbi kozo Kurisitö tara.

⁸ Ne lijë ame ga kö'bö to'dɔ lende kënyë ne lijë 'ba Satani na römöyï Satani isaki to'dɔ lende kënyë 'deni molo kako di bi tisaki mo. Kö'du 'ba 'dɔ tiiyëyi mi ndobo kënyë 'ba Satani nime yaga na me 'dɔ ki'di Boko'ba koja kole abo kako gomo doliŋɔ nime bine ne.

⁹ Bo ame 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba ö'bö dɛ kpe nduwë to'dɔ lende kënyë römöyï bo 'deni rɔ kupö 'ba Boko'ba. Boko'ba na rɔ 'bu ze dɔ'bɔke dɛ kpe to'dɔ lende kënyë.

¹⁰ Wa nime na kedä kileme rɔ ma laka yë ga na rɔ kole 'ba Boko'ba kina yë ga na 'benni rɔ 'ba Satani. Lijë ame ga pili ko'dɔ lende laka dɛ ko'ɔ löndö nni ga dɛ ne inza rɔ kole 'ba Boko'ba.

¹¹ Ame na rɔ lende ame kuwöke 'deni molo di bi tisaki mo, zize to'ɔ lepï ze ga.

¹² Tine dɛ 'dɔ tedi kozo 'ba Kayina ma tönë bine kupö bo löndö bo ne. Bo 'ba bo nima rɔ 'ba Satani. Ne gɔ wa'di na bo kupö bo löndö bo? Römöyï lende abo ga pili rɔ ma kënyë 'ba bo löndö bo na rɔ ma laka komo Boko'ba.

¹³ Löndö ma ga, kinza ki'dike lende nime dɛ kilikö dɔye ɔdɔ doliŋɔ kedä ko'ji ye.

¹⁴ Ze 'beze ma ze tiye nime ditelike dɔ tölë 'deni dɔdɔke mi didi ma ŋburunburu. Ako'ɔ ze ame dɔ'oke löndö ze ga ne na ki'di ze 'deni dikalike wa nime. Römöyï lijë ame ga ko'ɔ löndö nni ga dɛ ne ö'bö 'benni 'deni mi tölë.

¹⁵ Lijë ame ga pili ko'ji löndö nni ga ne lijë bo akupö na. Kina kozo ma kikalike lijë ama ga tara ne ti ko'bo tedi ti didi ma ŋburunburu te tondo ga?

¹⁶ Dikalike wa nime rɔ ako'ɔ ne 'deni römöyï Kurisitö ilagi dɛ di bi ti'di rɔ bo tölë gɔze. Kina gbi tara

kinza dilagike dē di bi tölē gɔ löndö ze ga.

¹⁷ Ne ongoke te, ni mɔto ame kēdi ti wa 'ba doliŋɔ nime tine kebe kupupu dōki'di yi ngi lipo bēri di bi tokonyi löndö mɔto ame rɔ leri mo ne, ti akɔ'ɔ 'ba Boko'ba kēdi miyi totondo?

Dɔ Kitēwu Kɔmɔ Boko'ba

¹⁸ Kole ma ga, kinza di'dike akɔ'ɔ 'beze kō'bō dē nge dɔ kpeze tine zize 'dɔ tokonyi lēpi ze ga ngi ko rɔ ma laka.

¹⁹ ɔdɔ do'doke te na ti dikalike ngi lende laka 'ba Boko'ba ēdi mize.

²⁰ Kina ɔdɔ dōki'di ze kēdi pele rɔ ma kombi gɔ kō'du 'ba lende kēnyē ze ga ti dēdike ngi ti mi kēyi kɔmɔ Boko'ba. Römöyi akikali abo 'ba Boko'ba na rɔ dɔ kiteli kebe 'beze. Kina bo na kikali wa pili.

²¹ Kpe ame ga mɔ'ɔ ye ne, ɔdɔ kēdi 'deni tara dōki'di ze kombi dē kpe gɔ kō'du 'ba lende kēnyē ze ga, ti dolomake rɔ dɔ kitēwu kɔmɔ Boko'ba.

²² Kina bo ti ki'di wa pili ame ga dititike ne ngi zize römöyi dēdi duwōke dɔ kō'du ki'di abo 'deni dēdi do'doke akɔ'dokɔ abo ga.

²³ Wa ma bo kose zize na rɔ ti'di dɔze gɔ lende 'ba kole abo Yēsu Kurisitō kina gbī 'dɔ tɔ'ɔ lēpi ze ga kɔzɔ ame Kurisitō ki'di kō'du mo zize ne tara.

²⁴ Ze ame ga pili duwōke dɔ ndose 'ba Boko'ba ne ze 'deni rɔ akɔto ti bo Boko'ba kina bo 'deni gbī rɔ akɔto tize. Nyi Kɔto Laka abo nime bo ki'di mize ne na ki'di ze 'deni dikali ma bo Boko'ba kēdi 'deni rɔ akɔto tize.

4

Bɔ Kumē Lende Dɔ Kindēndē

¹ Kpe ame ga mɔ'ɔ ye ne, i'dike kɔmoye kandi laka, bɔ kumē lende dɔ kindēndē ma konzi ita'ba 'deni kote mi doliŋɔ. Kina kinza ki'dike dɔye dē ngi welo gɔ lende 'ba bɔto ame ga pili kēdi kiya te lijē ēdi ti Nyi Kɔto Laka 'ba Boko'ba minni ne. Tine ziye titi tiyɔzɔ mo 'dɔ kikalike ɔdɔ kēdi ngi rɔ 'ba Boko'ba.

² Tikali mo na kɔzɔ a nime te, lijē ame ga kēdi kiya te Yēsu Kurisitō ako 'deni doliŋɔ bine rɔ bilaka lesi ne lijē na rɔ 'ba Boko'ba.

³ Ne lijē mɔto ama ga pili kowasa lende nime kiya te Kurisitō ako dē su doliŋɔ bine rɔ kinē bilaka lesi ne lijē inza rɔ 'ba Boko'ba. Lijē 'bēnni 'ba bɔ ndo'ji bɔ ya 'ba Kurisitō tönē na. Uwōke 'deni mɔlo bine iya te bɔ ndo'ji nima ēdi kako mi doliŋɔ kina me bo kōmō 'deni.

⁴ Kole ma ga, kpe na rɔ kole 'ba Boko'ba kina a'dake bɔ kumē lende dɔ kindēndē naga nima 'deni. Römöyi bo Boko'ba ame miye ne bo na mbiri di dɔ Satani nima minni lijē bilaka 'ba dɔyayi nime ne.

⁵ Kina ma bɔ kumē lende dɔ kindēndē naga nima lijē 'bēnni rɔ bilaka 'ba mi dɔyayi nime. Kina lende 'bēnni ga pili rɔ 'ba dɔyayi nime gɔ kō'du mo na ma bilaka 'ba dɔyayi nime kēdi kuwō dɔ lende 'bēnni ne.

⁶ Ne ze 'beze ma ze tiye nime ze 'deni rɔ kole 'ba Boko'ba. Kina ame ga pili kikali Boko'ba ne na ti kuwō dɔ lende ma 'beze. Tine lijē ame ga pili kinza rɔ kole 'ba Boko'ba ne lijē uwō dɔ lende ze dē. Kina me bɔ ame ɔdɔ dongo bo kuwō dɔ lende ze nima, omba bo na rɔ bɔ ame Nyi Kɔto Laka 'ba lende kodoro 'ba Boko'ba kēdi mi bo ne. Tine ma kinza kuwō dɔ lende ze dē naga nima ti dikali lijē ngi rɔ ma laka rɔ 'ba Satani bɔ bēti.

Akɔ'ɔ

⁷ Kpe ame ga mɔ'ɔ ye ne, dō'bōke ti nduwē tɔ'ɔ rɔze. Römöyi akɔ'ɔ na rɔ 'ba Boko'ba. Kina me ze ame ga pili ti akɔ'ɔ mize ne ze na rɔ kole abo 'ba Boko'ba kina ze na gbī rɔ bilaka ame ga kikali bo ne.

⁸ Tine lijē ame ga 'bēnni kinza akɔ'ɔ minni lijē kɔ'ɔ lēpi nni ga dē ne, lijē ikali Boko'ba dē du te römöyi Boko'ba bo na rɔ mi zana 'ba akɔ'ɔ.

⁹ Boko'ba ileme akɔ'ɔ abo 'deni zize ti toja kole kɔto kpōki abo kako mi doliŋɔ ame ti bo na dēdike 'deni ti didi ma nburunburu ne.

¹⁰ Akɔ'ɔ ame rɔ ma laka ne inza rɔ ma dɔ'ɔke bo Bɔko'ba. Akɔ'ɔ ma laka mo na rɔ ame bo kɔ'ɔ ze bo koja kole kɔtɔ abo kako kombi lanba 'ba lende kɛnyɛ ze ga ti tɔlɛ abo ne.

¹¹ Kpe ame ga mɔ'ɔ ye ne, kɔzɔ ame Bɔko'ba kɔ'ɔ ze 'deni kulɔwɔ ne zize gbɛ 'dɔ tɔ'ɔ lɛpɛ ze ga.

¹² Bɔtɔ mɔtɔ inza kɔtɔ te ame ko'ja kinɛ Bɔko'ba. Tine ɔdɔ dɔ'ɔke lɛpɛ ze ga 'deni Bɔko'ba 'deni rɔ akɔtɔ tize, akɔ'ɔ abo ɛdɛ 'deni ngɛ ko'dɔ ndɔbɔ laka mize.

¹³ Dikalike 'deni ze rɔ akɔtɔ ti Bɔko'ba kina bo gbɛ rɔ akɔtɔ tize gɔ Nyɛ Kɔtɔ Laka abo nime bo ki'di 'deni mize ne.

¹⁴ Kina gbɛ do'ja 'deni Bɔko'ba 'bu 'ba Yɛsu Kurisitɔ oja kole abo dɔlinɔ bine tɔmɔ bilaka di mɛ tɔlɛ na me dɛdɛ duwɔwɔ 'deni ti.

¹⁵ Kina me lijɛ ame ga pili kuti gɔmo Yɛsu na ngɛ rɔ kole 'ba Bɔko'ba ne lijɛ na kɔ'bɔ 'deni rɔ akɔtɔ ti Bɔko'ba kina Bɔko'ba gbɛ rɔ akɔtɔ tinni.

¹⁶ Dikalike laka 'ba akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba gɔze 'deni. Bo na rɔ mɛ zana 'ba akɔ'ɔ. Kina lijɛ ame ga pili kɔ'bɔ tɔ'ɔ lɛpɛ nni ga ne lijɛ na 'deni rɔ akɔtɔ ti Bɔko'ba kina bo gbɛ rɔ akɔtɔ tinni.

¹⁷ Kina ɔdɔ akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba kɛdɛ 'deni ngɛ ko'dɔ ndɔbɔ mize rɔ ma laka ti dɛdɛke ngɛ rɔ dɔ kitɛwu mɛ kada 'ba burɛ lɔbu nima kɛdɛ kako ne. Dɔ kitɛwu ze ti kɛdɛ ngɛ gɔ loma ze mɛ dɔlinɔ bine ame 'deni gbɛ ko kɔzɔ 'ba Kurisitɔ tara ne.

¹⁸ Tikere ni ti akɔ'ɔ ɔdɔ'ɔ dɔnnɛ dɛ bi kɔtɔ. Kina me ɔdɔ kiya te akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba kɛdɛ 'deni ko'dɔ ndɔbɔ rɔ ma laka mize ti koga tikere ngɛ nbɔ yaga. Rɔmɔyɛ tikere ɛdɛ koloma mɛ bilaka gɔ lende 'ba karama nime Bɔko'ba kɛdɛ kodɔ dɔ bilaka ne. Kina me lijɛ ame ga rɔ tikere ne akɔ'ɔ 'ba Bɔko'ba o'dɔ ndɔbɔ dɛ du te laka minni.

¹⁹ Bɔko'ba na kɔ'ɔ ze 'deni dɔgba kina gɔ kɔ'du mo 'dɔ dɔ'ɔke bilaka gbɛ.

²⁰ Ni bɔ ame ko'ji lɔndɔ yɛ ne ɔdɔ kiya te ɔ'ɔ Bɔko'ba ni bɔ bɛti na. Rɔmɔyɛ ɔdɔ kɔ'ɔ lɔndɔ yɛ ame

kɛdɛ ko'ja kinɛ mo ne dɛ, ti kɔ'ɔ Bɔko'ba ame kinza ko'ja kinɛ mo dɛ ne totondo ga?

²¹ Kina gbɛ kɔ'du ki'di ame Kurisitɔ ki'di zize na me lijɛ ame ga pili kɔ'ɔ Bɔko'ba ne gɔ lijɛ kɔ'ɔ lɔndɔ nni ga gbɛ.

5

Ta'da Dɔlinɔ

¹ Lijɛ ame ga pili ki'di dɔnnɛ 'deni ngɛ gɔmo Yɛsu na rɔ Kurisitɔ ma Bɔko'ba koja ne lijɛ na rɔ kole 'ba Bɔko'ba. Kina me bɔ ame kɔ'ɔ 'bu ne ɔ'ɔ kole mo 'deni gbɛ.

² Gɔ lende mo na me dikalike 'deni ɔdɔ dɔ'ɔke Bɔko'ba doroke kɔ'du ki'di mo gbɛ, omba dɔ'ɔke kole abo 'ba Bɔko'ba 'deni.

³ Tɔ'ɔ bo Bɔko'ba na rɔ tɔ'dɔ kɔ'du ki'di abo. Kina kɔ'du ki'di abo inza rɔ gɔmo zize

⁴ rɔmɔyɛ lijɛ ame ga pili rɔ kole 'ba Bɔko'ba ne ɛdɛ ta'da wa 'ba dɔlinɔ nime ngɛ pili rɔ gɔmo. Ti'di dɔze gɔ lende 'ba Yɛsu na rɔ aka'da ame da'dake dɔlinɔ 'deni timo mɛ kɔtɔ.

⁵ Kina me mɛdɛ miya ziye, bɔtɔ mɔtɔ inza ame ka'da dɔlinɔ tine nge kɔtɔ rɔ bɔ ame ki'di dɔnnɛ ngɛ gɔmo Yɛsu na rɔ kole 'ba Bɔko'ba ne.

Lende 'Ba Yɛsu Kurisitɔ

⁶ Yɛsu Kurisitɔ na rɔ bɔ ame kako 'deni dɔlinɔ bine ti mini 'ba bapatisi gbɛ ti roma 'ba tɔlɛ abo. Bo ileme rɔ bo dɛ nge ti mini tine bo ileme rɔ bo ti mini gbɛ ti roma. Kina Nyɛ Kɔtɔ Laka ɔdɔrɔ gɔmo 'deni yaga laka. Rɔmɔyɛ Nyɛ Kɔtɔ Laka na rɔ bɔ lende kodɔrɔ.

⁷ Kina me wa ɛdɛ 'deni mota ame kileme laka 'ba lende 'ba Yɛsu.

⁸ Lijɛ wa mota naga nima Nyɛ Kɔtɔ Laka ni ti mini 'ba bapatisi ti roma 'ba tɔlɛ abo uti dɔ lende pili bi kɔtɔ.

⁹ Onɔɔke te, ze dutike gɔ wa ma bilaka kileme zize, ne 'ba Bɔko'ba ame bo kileme na rɔ dɔ kiteli di dɔ 'ba bilaka lesi. Lende 'ba kole abo na me bo kileme bine.

¹⁰ Kina me lijɛ ame ga ki'di dɔnnɛ 'deni gɔ lende 'ba kole 'ba Bɔko'ba ne akileme abo nime ɛdɛ 'deni mɛ dɔki'di mo. Tine lijɛ ame ga pili ki'di

dönni dë gɔ lende 'ba Boko'ba ne lijë o'do Boko'ba 'deni yaga rɔ bɔ bëtï. Römöyï lende 'ba Boko'ba ame bo kileme kole abo timo ne na ma 'deni lijë kilagi ti'di dönni gomo.

¹¹ Ame na gbï rɔ akileme abo mo. Bo i'di didi ma nburunburu 'deni zize ti kole abo.

¹² Kina me bɔ ame 'deni rɔ akoto ti kole 'ba Boko'ba ne edi 'deni ti didi ma nburunburu. Tine bɔ ame kinza rɔ akoto ti kole 'ba Boko'ba ne inza ti didi ma nburunburu.

Didi Ma Nburunburu

¹³ Wa naga nime mugu 'deni ziye 'do kikalike eddike 'deni ti didi ma nburunburu. Römöyï kpe na rɔ ya ame ga ki'dike dɔye 'deni gɔ lende 'ba kole 'ba Boko'ba.

¹⁴ Ze 'beze ma ze tiye nime 'deni rɔ do kitewu komo Boko'ba römöyï gɔ ako'doko abo odo dititike bo gɔ wa moto bo edi nduwë tuwö dekï 'ba dɔze.

¹⁵ Gɔ kö'du mo dikalike ngi laka odo dititike a moto di zi bo dikalike ngi dedike 'deni timo.

¹⁶ Odo ni moto ko'ja löndö yi moto kedï ko'do lende kënyë ame kinza rɔ 'ba tolë ne, ititi Boko'ba gɔ bo. Kina bo ti ko'ja didi ma nburunburu ngi odo lende kënyë abo mo nima kinza rɔ 'ba tolë. Römöyï lende kënyë moto ga edi bina rɔ 'ba tolë. Kina me lende nime miya te 'do kititi Boko'ba gɔ bɔ lende kënyë ne inza gönni ya ame ga ko'do lende kënyë ma te ne.

¹⁷ Lende kirasi pili rɔ gomo rɔ lende kënyë di komo Boko'ba. Tine lende kënyë moto ga inza rɔ 'ba tolë ma nburunburu.

¹⁸ Dikalike kole ame ga rɔ 'ba Boko'ba ne ö'bö dë kpe nduwë to'do lende kënyë. Römöyï Yësu kole 'ba Boko'ba itata lijë 'deni. Satani osa rönni dë kpe.

¹⁹ Ze pili dikalike 'deni gbï ze 'ba Boko'ba na, ne dolinɔ nime pili edi közi Satani.

²⁰ Dikalike 'deni kole 'ba Boko'ba ako 'deni dolinɔ bine ti'di wa naga nime kedï njo zize 'do dikalike Boko'ba ame nge koto kpöki mitoro

ne. Ze 'deni rɔ akoto ti bo Boko'ba römöyï ze 'deni rɔ akoto ti kole abo Yësu Kurisito. Bo na rɔ Boko'ba ame koto kpöki mitoro ne. Kina bo na rɔ bɔ do didi ma nburunburu.

²¹ Kina me kole ma ga, kinza kupöke roye dë ti lende 'ba akoro.

Akugu Ma Mi Riyö 'Ba YOWANI

¹ Ma bulöbu mēdi mugu waraga nime zīyī nī lēmī ame Boko'ba koweli yi 'deni ne gbī zi kole 'bī ga ma mɔ'ɔ kulöwö rɔ ma laka ne. Tine ma na dē nge kɔtɔ mɔ'ɔ ye, ya ame ga pili kikali laka 'ba lende kodɔrɔ 'ba Boko'ba nime ne ɔ'ɔ ye gbī pili.

² Römöyī lende kodɔrɔ abo ö'bö 'deni mize ma ze tiye ni kina ti kö'bö nduwē tize n̄bö rɔ n̄burunburu.

³ Dö'böke ti mī lende kodɔrɔ abo gbī mī akɔ'ɔ 'dɔ yēyī ti mī kon̄mi ti loma liya 'ba Boko'ba 'bu 'ba Yēsu Kurisitö ni ti 'ba kole abo koloma kɔtɔ tize.

Tiliya Rɔ Lɔnɔ

⁴ Mēdi 'deni n̄gī tiliya rɔ lɔnɔ gɔ ame mo'ja kole 'bī mɔtɔ ga 'deni kēdi ko'dɔ lende kodɔrɔ mo tönē ga ko 'bu ze Boko'ba kose gɔmo zize ne.

⁵ Lēmī ma, wa ame 'dɔ miya zīyī ne na me, dɔ'ɔke lēpī ze ga pili. Kö'du ki'di nime mēdi mose zīyī ne ma la'ja na dē tine ma mɔlo tönē ki'di zize mɔlo di bi tisaki mo ne na.

⁶ Römöyī tɔ'ɔ bo Boko'ba na rɔ tinda'ba kö'du ki'di abo. Kina gbī kö'du ki'di ame kuwöke mɔlo di bi tisaki mo ne iya te dolomake ti akɔ'ɔ.

Bɔ 'Bölu

⁷ Kina me mēdi miya 'deni ziye römöyī bɔ 'bölu ma konzi mɔtɔ ga ita'ba 'deni kote mī dɔlinɔ, lījē na rɔ bɔ kēdi kiya te Yēsu Kurisitö ako dē su mī dɔlinɔ bine rɔ bilaka lesi. Lījē naga nima kēdi kiya te ne, lījē na rɔ bɔ 'bölu bɔ ndo'ji bɔ ya 'ba Kurisitö.

⁸ Kina i'dike kɔmɔye kandi laka kinza dɔ gomɔ 'ba rɔye nime kilikö ra rɔ yawa, tine 'dɔ ko'jake kpa közi 'ba gɔmo pili di zi Boko'ba.

⁹ Kina me mēdi miya ziye, bɔ ame ki'di dɔ bo dē kö'bö gɔ akuyandi 'ba Kurisitö tine bo kebe tudölö yimo ti lende mɔtɔ ga ne, bo bɔtɔ mo nima inza rɔ akɔtɔ ti Boko'ba. Ne lījē ame ga pili kö'bö ti'di dön̄ni gɔ akuyandi

'ba Kurisitö ne, lījē na rɔ akɔtɔ ti Boko'ba 'bu 'ba Kurisitö gbī ti bo kole mo.

¹⁰ ɔdɔ bilaka mɔtɔ ga kako linɔ 'be ga ti akuyandi ame ga kinza rɔ 'ba Kurisitö, kinza kolake lījē dē koloma. Kina kinza kumötöke lījē dē gbī

¹¹ römöyī ya ame ga pili kēdi kumötö lījē bilaka naga nime ne, ti konyonyɔ rön̄ni n̄gī mī lende kēnyē 'bēnnī nima.

Ndose Ma N̄burunburu

¹² Mēdi ti lende mɔtɔ ga gba n̄ban̄i ame mo'dɔkɔ gɔ miya ziye. Tine mo'dɔkɔ dē kpe tugu mo ti galama mī waraga. Miteri 'dɔ ma mo na n̄gī mari ti gbagba ma 'dɔ dilendeke tiye di dɔ kɔmɔ di dɔ kɔmɔ kɔzɔ a nime te 'dɔ dēdike lɔ ti lɔnɔ.

¹³ Lēmī yī ame Boko'ba koweli 'deni bine ne kole 'bēni ga umötö yi laka.

Akugu Ma Mi Mota 'Ba YOWANI

¹ Ma bulöbu mugu waraga nime ziyi bo pori ma Gayo. Ni ame mo'ɔ yi 'deni ŋgi kulöwö ro ma laka ne.

² Ni ame mo'ɔ yi ne, Boko'ba ki'di yi kö'bö ti ro këyi, yëyi abo këdi tiyi kozo ma këddi laka komo bo.

³ Lende ma muwö di zi löndö ma këdi kako di ziyi dayi naga nime i'di ma 'deni ŋgi mëdi miliya ti loŋo. Ame muwö 'deni kiya te önyö 'deni nduwë kö'bö go kori 'ba lende kodoro nime kozo ma tönë këddi ko'do molo ne.

⁴ Tiliya ma, ma ro do kiteli na go ame muwö 'deni kole ma ga kinda'ba kori 'ba lende ma kodoro nime 'deni ne.

Konyi

⁵ Ni ame mo'ɔ yi ne, ma laka mo na ro konyi ko'do 'bi zi löndö tine ma ro do kiteli mo zi löndö ame ga ro bo löwö ne.

⁶ Lijë iyëti go ako'ɔ 'bi 'deni mi kanisa bine. Kina ma laka mo ziyi toja lijë ro ame kari go komo Boko'ba ne mi kori 'ba lingere 'bënni.

⁷ Römöyi lijë ëdi kari mi lingere nima mi möyi Kurisito kinza tidëki oto di zi bo löwö ame ga kikali Yesu Kurisito de ne.

⁸ Kina zize ti 'do tokonyi lijë ma te naga nime römöyi go dedë gbi ro bo ndobo lepë zinni mi lende kodoro 'ba Boko'ba.

⁹ Mugu waraga mbowa 'deni zi kanisa. Tine a mo Diwotepa bo koyoyo ro bo ro löbu mo nima inza kuwö do lende ze.

¹⁰ Kina odo mako 'deni ti mora go lende abo naga nima yaga zi bilaka, bëti abo naga nima bo kunzö kpama gbi ti kore mbëmbë abo naga nima. Tine a ma kënyë kulöwö ro do kiteli mo na ro ame bo ko'doko ŋba 'ba kanisa de ne. Kina lende abo gbi tota gomo toga lijë ame ga këdi kota ŋba naga nime liŋo 'bënni ga ne yaga di mi kanisa.

¹¹ Ni ame mo'ɔ yi ne, kinza kogba görö 'ba lende kënyë de tine 'ba lende laka na kogba. Römöyi bo ame këdi ko'do lende laka ne na ro 'ba Boko'ba. Tine bo ame këdi ko'do 'ba bo ro lende kënyë ne o'ja Boko'ba de.

¹² Bilaka pili ëdi kiya lende 'ba Demetoriyo ro ma laka. Kina lende laka ko'do abo ileme bo 'deni ŋgi ro ma laka. Kina duti 'deni gbi gomo lende abo ëdi ro ma laka. Kina ikali 'deni do lende kuti ze ëdi ro ma laka.

Akumötö

¹³ Mëdi ti lende moto ga ŋbaŋi 'do tiya mo ziyi. Tine mo'doko de kpe tugu mo mi waraga ti galama.

¹⁴ Miteri ŋgi go mo'ja yi giri naga nime go dilende di do komo di do komo kozo a nime te.

¹⁵ Yëyi abo këdi tiyi. Pori yi ga ame bine ne umötö yi pili. Kina 'do kumötö pori ma ga ama yayi ne me ro kotokoto.

Akugu 'Ba YUDA

¹ Ma Yuda bo laja 'ba Yësu Kurisitö ame bo löndö ma na ro Yakoba ne. Medî mugu waraga nime ziye kpe ame ga kidëki ye, Boko'ba 'bu k'o' ye 'deni, Yësu Kurisitö kedi kitata ye ne.

² Mi keyi ti lende liya ti ak'o' mo koloma tiye ro do kiteli.

Bo Kumë Lende Do Kindëndë

³ Kpe ame ga mo' ye 'deni kulöwö ne, ma ngi ti doki'di kombi 'do tugu lende 'ba tomö ze ma ze tiye di mi tolë nime ziye. Tine momeri ma kulöwö ro do kiteli mo go tugu mo ziye toco ye kinza kolake go lende 'ba Boko'ba nime bo ki'di 'deni nge mi koto nburu zi bilaka abo ga ne,

⁴ römyöi ya ma kinza kere Boko'ba de moto ga iyaga 'deni liwo kodo kako mi löngö ye. Lijë na ro ma kedi kuyi mi lende keyi 'ba Boko'ba za yaga zinni ro a 'ba to'do lende kënyë timo lijë kilagi di ro Yësu Kurisitö mo ma nge koto kpöki ro nere bo doze mo ne. Ugu 'deni molo tonë kiya te 'do Boko'ba kodo karama dönni.

⁵ Kina kozo ame kikalike 'deni pele pili molo ne, mo'doko tiyëti gomo gbi laka ziye ma tonë bo Boko'ba komo Yisarele di mi doyayi 'ba Ezipeto, tine di potö mo 'bowu yayi bo kileki kote do ma kinza ki'di dönni de go lende abo mo ga ngi yaga.

⁶ Omerike gbi malayika ma tonë ga koro de go maga 'ba közi kakpa ma ki'di zinni ne ame lijë kebe kilagi go bi ma ki'di zinni mo ne. Boko'ba udödu lijë ngi ti nyori ma nburunburu mi bi kölu tonë beri koda do kada löbu nime kedi kako ne 'do bo kodo karama dönni.

⁷ Omerike gbi Sodomö ni ti Gomora ti mi tiri ma ngila mo ga. Bilaka mo ga o'do lende gbi kozo 'ba malayika naga nime. Kina lijë kombi gomo mo 'deni ro pa'do ma

nburunburu ro akileme zi boto pili go ndörö ko'do 'bënni ma go yeri ti lende kirasi moto ga.

⁸ Kina gbi tara lijë ya naga nime nyi i'di lijë 'deni kirasi yida rönni lijë kilagi közi kakpa 'ba Boko'ba lijë kiti'ja malayika ame ga ro löbu do kiteli ne.

⁹ Tine Mayikolo ame pele ro bo do malayika ni ne o'do de tara mi kada ma lijë kedi kamo ti Satani mi tilaka rönni go töku Musa. Bo ilaja ro bo de kogboki Satani ti ti'ja. Tine bo iya abo nge te, "Ni, Boko'ba kamo döyi."

¹⁰ Tine ma 'bënni lijë ya naga nime wa ma kinza lijë kikali de pele naga, lijë iti'ja aa ngi. Tine ma lijë kikali mo naga nima akikali mo kapi ngi go döni zinni kozo 'ba yeri 'ba yi mökö naga tara ne na ma 'deni kedi kote dönni.

¹¹ Bu'bu zinni, lijë inda'ba kori bi ndi Kayina 'deni. Go lende 'ba girisi na lijë kusu kpenni 'deni ngi mi lende kënyë ko'do 'ba Balama tonë. Lijë aya 'deni ngi kozo 'ba bo tonë ro Kora ne. Kina kozo ma tonë kupö bo ne, na kupö lijë 'deni gbi tara.

¹² Lijë ngi kozo akididi ziye mi akonyo 'ba karama 'be ga, rönni kaya de yo. Lende 'ba gbagba nni ga na nge lijë komeri. Lijë ngi kozo poli ame lili kombi kari timo toro mo ka'di de yo ne. Lijë ngi kozo ngeri ma kinza kana de naga, pele mi kpa dolili. Lijë ngi kozo ngeri ame koto 'deni beri ti ngira'da mo kututu e'bënni 'deni ne.

¹³ Lijë ngi kozo mini ma kikagba ti surupu 'ba domo mi lende ko'do kinza ro kaya 'bënni nima. Lijë ngi kozo kolu ma kulë 'ba mitoro ame Boko'ba kilejo go bi mo 'deni mi bi kölu 'ba Gehena ne.

¹⁴ Enoka kupö ma ro mi modokoto ma kodo kako di zi Adama na kumë lende nime 'deni go kö'du 'bënni. Ame kiya te, "Ongo te, nere Boko'ba ti kako ti tindü 'ba malayika koto laka abo ga

¹⁵ to'do burë 'ba boto pili, todo karama do bo kilagi Boko'ba naga

nima gɔ lende kirasi 'bënni ame ga pili lijë ko'do ne gbï ti ma dɔnde'de lijë koja ro Boko'ba."

¹⁶ Ya naga nime lende 'bënni nburu ro tonboro rōnni toto kënyë kpa lëpi nni ga. Ako'doko 'ba lende kënyë 'bënni ga na lijë kinda'ba kori mo. Lijë ëbi rōnni nime te lijë ko'do kpa konmi zi lëpi nni ga to'ja kori timo zinni.

Ndose

¹⁷ Tine kpe lëpi ma ga ame mo'o ye kulowö ne, omerike a tönë ga bo laja 'ba Yësu Kurisitö nere ze kiya molo ziye bine ne te.

¹⁸ Lijë iya 'deni ziye te, "ɔdo kada ma nburunburu kōmō 'deni, bilaka mato ga ti kodo topoto ye. Lijë na ro ma koso go ako'doko 'bënni 'ba tilagi Boko'ba naga."

¹⁹ Lijë na ro bo kedï ko'de ro koza mo tönë ga. Ako'doko 'ba yida rōnni ga na mbiri dōnni, a mato ro Nyi Koto Laka inza minni.

²⁰ Ne kpe 'beye lëpi ma ga, uluke roye nduwë kiyobuke mi lende laka nime kinda'bake 'deni ne. Umotuke ti tigo 'ba Nyi Koto Laka.

²¹ Kina ogboke roye ti mi ako'o 'ba Boko'ba kozo ame keddi kodake Yësu Kurisitö nere ze 'deni 'do ki'di didi ma nburunburu ziye ti mi keyi abo ne.

²² Ilemeke mi keyi zi ma domo kiliko 'deni naga.

²³ Omoke mato mo ga tolo mo yaga di mi pa'do. Ilemeke mi keyi gbï zi ya mato ga, tine bongo 'ba rōnni mo naga nima kerï kulowö di zi ndoro 'ba go lende kënyë ne na 'do ko'jike kinza kiyolu roye.

Mötu

²⁴⁻²⁵ Ro löbu ti tigo do kiteli ti közi kakpa ti tigo ma tönë mo molo gba kinza oto kisasi rōni de kö'bō nduwë ko'ja kabate 'deni ro nburunburu ne kedï zi Boko'ba bo togbo ye di mi la'ba ko'de ye kinza a ma kënyë mato zi bo ti tiliya, ame bo Boko'ba na nge koto ro bo tamo ze ti Yësu Kurisitö ne. Amini.

TILEME RƆ 'BA WA Zi Yowani

¹ Ame na rƆ akileme 'ba Yĕsu Kurisitö ame Boko'ba ki'di zi bo 'do kileme wa ma kedi ko'doko 'do to'do rönni giri naga nime zi bo laja abo ga ne. Bo ileme gomo 'deni laka yaga ti toja malayika abo zi bo laja abo Yowani,

² ame bo Yowani kiyeti go wa ame ga pili bo ko'ja ne 'deni yaga. Omba kina rƆ lende 'ba Boko'ba ame Yĕsu Kurisitö kodoro ndimo 'deni ne.

³ Lijë ame ga kidëki lende kumë naga nime kugu bine ne ti kedi ngi ti yeyi. Lijë ame ga kuwö kinda'ba kitigo mi doki'di nni ne ti kedi ngi gbi ti yeyi romöyi kada mo owo de kpe.

Kanisa Modomoriyö

⁴ Ma Yowani mugu waraga nime ziye kpe kanisa ma modomoriyö mi doyai 'ba Asiya. Lende keyi ti mi keyi abo 'ba Boko'ba ame bo kedi 'deni molo di bi tisaki mo nduwë kömö giri nime nbö rƆ nburunburu ne koloma tiye gbi ti yeyi 'ba Nyi Koto Laka modomoriyö ma komo kiti 'ba Boko'ba,

⁵ ti yeyi 'ba Yĕsu Kurisitö koloma gbi tiye. Bo na lende abo nburu rƆ ma kodoro, kole dandende 'ba toto di mi tole, nere 'ba do nere ni pili.

Bo ame koro ze 'deni kulöwö köle goze 'do kope ze yaga di mi lende kënyë ze ga ti roma bo,

⁶ ki'di ze 'deni rƆ 'ba nere löbu abo rƆ bo akumu toja laja zi Boko'ba 'bu bo ne. Akilelu ti tigo do kiteli kedi zi bo nduwë nbö rƆ nburunburu. Amini.

⁷ Ongoke te, bo edi kako beri ti poli kina bo kupö bo tone ga ti laki pili ti ko'ja bo ngi, do kupö pili 'ba dolingo ti kudu bo 'deni ngi. Yee, kedi ngi tara. Amini.

⁸ Nere Boko'ba ame kedi 'deni molo di bi tisaki mo nduwë kömö giri nime nbö rƆ nburunburu ne bo

tigo do kiteli iya te, "Ma Boko'ba na rƆ tisaki mo gbi rƆ tote mo."

Nyi

⁹ Ma löndö ye Yowani na. Ma gbi rƆ lepï ye ame rƆ akoto ti Yĕsu mi tombi gomo rƆ atiri go nere löbu nime liya ti mi keddi. Oga ma 'deni medï mi dootu 'ba Patomosi go kö'du 'ba tiyelë lende 'ba Boko'ba ame Yĕsu Kurisitö kodoro ndimo 'deni ne.

¹⁰ Mi kada löbu ma do koto moto Nyi Koto Laka inda'ba ma ngi mbi. Kina muwö birö kudu ngi kebe goma rƆ ma kembe koro birö tototi naga tara,

¹¹ iya te, "Wa ame ga pili ko'ja ne ugu koja zi kanisa ma modomoriyö ame ga mi gawo 'ba Epeso, mi Semorona, mi Pegamona, mi Towatira, mi Saradisi, mi Piladapiya ni ti Lodikiya ne."

¹² Kina muyi komo ma ngi tongo oto nima kedi kilende zo ne. Kina oto muyi komo ma 'deni tine mo'ja ndengi yamo ma köbököbö modomoriyö 'ba tidëyi lamba 'deni yayi.

¹³ Kina mi löngö ndengi naga nima yayi mo'ja bo moto koro kole 'ba bilaka lesi tara kedi koro, kusu jalabiya 'deni nbö kilala yayi, kudödu kpa dongo'do bo 'deni ti gasi ma köbököbö.

¹⁴ Sunë do bo ga anmi ngi koro alato ni ma ti buruku naga tara. Komo bo öbö koro pa'do,

¹⁵ ndi bo ga anmi koro yamo ame kuböbö 'deni kileze yaga ne tara, mugu bo udu koro bituru 'ba mini ma kedi kolo.

¹⁶ Bo inda'ba kelo 'ba mitoro modomoriyö közi bo ma dori, kina mbele ame kikapa kpamo 'deni kapa kpaki riyö ne koro ngi di kpa bo. Komo bo öbö ngi koro kada ame 'deni mi zana kada ma kata ne tara.

¹⁷ Kina oto mo'ja bo 'deni tara tine, menyï ngi mila'ba beri ndi bo koro toku. Tine bo enyi ki'di közi bo ma dori roma, bo iya te, "Kinza kere de. Ma na rƆ tisaki mo gbi rƆ tote mo

18 Ma na ro bo didi, möle 'deni pa ne mididi 'deni yaga ro nburunburu. Kpadori 'ba tole ni ti maliti 'deni pili mi kozo.

19 Kina ti, wa ame ga pili ko'ja ne ugu ti, ma giri naga nime kpaki ti ma keddi ko'doko 'do to'do ronni 'jaa naga nima.

20 Kelu modomoriyö naga nima ko'ja minda'ba kozo ma dori ne gbi ti ndeni yamo kobokobo modomoriyö 'ba tidäyi lamba naga nima, 'jo 'ba lende mo ga na te. Kelu modomoriyö naga nima lijé na ro malayika 'ba kanisa ma modomoriyö naga nima. Kina ndeni modomoriyö naga nima na ro kanisa ma modomoriyö mo tone ga."

2

Kanisa Ma Epeso

1 "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Epeso.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame kinda'ba kelu modomoriyö kosi bo ma dori, bo keddi kilingere mi longo ndeni modomoriyö di mi yamo kobokobo 'ba tidäyi lamba tone ga ne.

2 Mikali ndobo ko'do 'be 'deni, kosi kitigo 'be mi ndobo ti mi keddi 'be mikali 'deni. Mikali 'deni ma kogake roye yaga di ronni lijé bo lende kenyé naga nima. Ya ma kidewo ronni tegé lijé na ro bo laja 'ba Boko'ba naga iyozoke lijé 'deni kotake go beti 'beni yaga ma lijé kinza ro ma laka.

3 Mikali ma kogbake roye 'deni ti mi keddi tombi gomo go lende ma du kinza ma kogake kpeye goma.

4 Ne pele medi gba ti wa naga nime tiya mo yida roye. Monjo ye idakike 'deni di mi ako'bo 'be, inzake kpe kozo ma dogba tone bine ne.

5 Omerike go la'ba 'be ame kileki ye 'deni nbö nyati yi'böwu ne te. Otake doye di yimo kilekike to'do wa tone ga kolomake pa ro to'do mo dogba bine ne. Jodo kotake doye de ti mako ziye mogba ndeni 'ba lamba 'be nima yaga di mi go bi mo.

6 Tine ame na ro lende laka 'be ame koböke nburu to'ji akiyandi 'ba bilaka 'ba Nikolawo naga nima ne gbi kozo 'bama ame mö'bö to'ji akiyandi 'beni nima ne tara.

7 Kina ti, bo ame keddi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ti mi'di bo tonyo dongeri 'ba didi ame mi dolijo 'ba Boko'ba ne."

Kanisa Ma Semorona

8 "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Semorona.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame bo ro tisaki mo gbi ro tote mo ne. Bo ame tone kole kenyi kididi 'deni 'böwu yaga ne.

9 Mikali gomo 'be ti lisa 'be 'deni. Ne tine inzake lipo ro lisa, kpe ro bo mori. Kore 'ba roye muwö 'deni ma lijé bo kiya ronni ro Yudayi naga nima keddi ko'do. Lijé iya ronni tegé lijé na ro Yudayi, demba lijé ka ro bo laja 'ba Satani ga.

10 Kinza kereke de koto te di zi gomo ame ga 'do kombike ne, romoyi ro ma laka medi miya ziye, Satani ti ku'du ya moto ga di mi longo ye bina mi maboso tiyozo ye timo. Kina ti kombike gomo 'ba kosi kasi ma keddi ko'do ziye nbö kada do 'buté. Tine onyöke nduwé gomo ti mi keddi nbö mi tole kina ti mi'di kpa kozimo ngi ziye ro didi.

11 Kina ti, bo ame keddi ti mbili ne i'dike bo kuwö lende naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bo ame ka'da wa 'deni ne inza kinene tole ame ro mi riyö ne kpe."

Kanisa Ma Pegamona

12 "Ugu kozo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Pegamona.

Ame na ro ndose abo 'ba bo ame ti mbele kpa riyö ma kapa kulowö ne.

13 Mikali bi 'ba loma 'be ame Satani keddi 'deni ti kiti lobu abo teyi ne. Ne pele oböke nduwé ro ma kitigo mi moyi ma kinza toga kpeye goma. Oböke ti'di doye go lende ma pele mi kada 'ba tupö Anitipa bo laja

laka ma nime ame kupö mī gawo 'be nima Satani kēdī koloma teyi ne.

¹⁴ Ne pele tara mēdī ti lende mōto ga mbowa bine yida rōye. Ēddike ti bilaka 'be mōto ga yayi ame ki'di dōnnī 'deni gō akiyandi 'ba Balama ame tōnē koloma mōlo bine tiyandi Balaka toco bilaka 'ba Yisarele mī lende kēnyē ti tonyo wa ame ga kumu zi akoro ne gbī to'do yērī.

¹⁵ Kina me 'deni gbī tara, ēddike ti bilaka 'be mōto ga ame ki'di dōnnī 'deni gō akiyandi 'ba bilaka 'ba Nikolawo ne.

¹⁶ Kina me ti otōke dōye dēne ti malo dōye girī naga nime moga lijē bilaka naga nima ti mbele 'ba kpama.

¹⁷ Kina ti, bō ame kēdī ti mbili ne i'dike bo kuwō lende naga nime Nyī Kōto Laka kiya zi kanisa naga nime ne. Bō ame ka'da wa 'deni ti mi'di akonyo ame kako di mītōro ne zi bo. Kina ti mi'di lele kaḡmi gbī zi bo ti mōyī la'ja kugu 'deni dōmo ame bo bō kogba mo na ḡge kikali 'jō mo ne."

Kanisa Ma Towatira

¹⁸ "Ugu kōzo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Towatira.

Ame na rō ndose abo 'ba kole 'ba Boko'ba, bo ame kōmō bo kōbō kōzo pa'do, ndī bo kaḡmi kōzo yamo ma kubōbō 'deni kileze yaga ne tara.

¹⁹ Mikali ndōbo ko'do 'be 'deni, akō'ō 'be ti ti'di dōye gō lende ma ti laja koja 'be gbī ti mī kēddī 'be ga pili mikali 'deni. Kina gbī mikali 'deni ma kēddī ko'dōke 'deni le'jete rō do kiteli di dō ma dōgba tōnē bine ne.

²⁰ Ne pele tara mēdī gba ti wa naga nime tiya mo yida rōye. Kpe ö'bōke tujē dō 'ja nima rō Jezebele loko kiya rōnī rō bō kumē lende 'ba Boko'ba ne. Kina me loko ki'di bō laja ma ga 'deni kōco yaga ti akiyandi 'bēnī nima to'do yērī gbī tonyo wa ame ga kumu zi akoro ne.

²¹ Mola nī pele mbowa 'dō loko koto dōnī di mī yērī 'bēnī nima, tine loko o'dōko dē.

²² Ne ti mudōdu loko bēri dō lanba ti rōkō'ō dō kose. Kina ti modō gomō

ma kinza kiya gbī dōnnī lijē bō ko'do yērī tīnī naga nima odo lijē koto dōnnī dē di mī kori 'ba lende 'bēnī nima.

²³ Ti mupō bō kōsō gōnī ga yaga. Kina bilaka 'ba kanisa pili ti kikali ḡgī ma na rō bō koma mī dōki'di bilaka gbī ti mī meri 'ba dō. Kina kpe pili ti mopi ḡgī tara ziye, 'bēyī 'ba bō mōto ko gō ndōbo ko'do 'bī.

²⁴ Kina me mēdī miya 'deni zi kōso ye ama ga mī Towatira yayi, kpe ma kinza ki'dike dōye dē gō akiyandi 'bēnī naga nima ne, ame gbī kiyandi ye dē ti oto 'bēnī nima lijē laki ni kīdēkī rō dō gege 'ba Satani ne. Mi'di akīrīndī mōto dē kpe dōye.

²⁵ Tine wa naga nime kēddī ko'dōke le'jete ne na 'dō kōnyōke nduwē gōmo ḡbō mileki mako ziye.

²⁶ Bō ame ka'da wa 'deni ko'do ako'dōko ma ḡbō kōmō mī tote mo ti mi'di kōzī kakpa 'ba dō, dō kupō pili 'ba dōliḡo nime teyi.

²⁷ Bo ti kēdī ti kōzī kakpa dōnnī pili ti pērī yamo. Bo ti kitiko dōnnī yaga kōzo kete tara. Ame ti kēdī gbī kōzo kōzī kakpa ame mo'ja 'deni di zi 'bu ma ne.

²⁸ Kina ti mi'di tōro bi kēzē gbī zi bō mo nima.

²⁹ Kina ti, bō ame kēdī ti mbili ne i'dike bo kuwō wa naga nime Nyī Kōto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

3

Kanisa Ma Saradisi

¹ "Ugu kōzo a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Saradisi.

Ame na rō ndose abo 'ba bō ma Nyī Kōto Laka modōmorīyō 'ba Boko'ba ti kēlu modōmorīyō tōnē ga kēdī mī kōzī bo ne. Ndōbo ko'do 'be ga mikali 'deni. Mikali 'deni ēddī kīdēkīke rōye iyake te kpe gba ti dīdī miye dēmba kpe e'be 'deni ka mōlo rō tōku.

² Ne tine ēnyīke kindiḡike yaga kīsīkīke kōso ye ama kēdī ko'dōko 'deni gbī tulōku ne. Rōmōyī mōḡo 'deni ako'do 'be ga inza gba njo gō kōmō Boko'ba ma.

³ Wa ame ga tönē kiyandi ye timo kuwöke 'deni ne, omerike gomo. Uwöke dōmo ti 'dō kotōke dōye di mī lende kēnyē 'be ga. Ɔdō kēnyike kindinike dē yaga ti mako tugu'du ziye kōzō bō 'bögō naga tara. Kina inza kikalike saa 'ba tako ma.

⁴ Ne pele tara ēddike ti bilaka 'be mōto ga mī Saradisi yayi ame lijē kuturō bōngō ma 'bēnnī ga dē mī mandō'dō ne. Lijē ti kilingere kōto tō ti bōngō kaŋmi rōnnī, rōmōyī lijē na laka kōzō a nime te.

⁵ Lijē ame ga ka'da wa 'deni ne ti musu bōngō kaŋmi ngī rōnnī tara. Kina minza more mōyī lijē kpe yaga di mī buku 'ba dīdī. Ti mumō mōyī lijē yaga kōmō 'bu ma ni ti malayika abo ga, miya te, lijē 'bama na.

⁶ Kina ti, bō ame kēdī ti mbili ne i'dike bo kuwō wa naga nime Nyī Kōto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

Kanisa Ma Piladapiya

⁷ "Ugu kōzō a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Piladapiya.

Ame na rō ndose abo 'ba bō ame kōto laka gbī nge rō bō lende kodōro ne. Bo na kinda'ba kōzī kakpa 'ba Dawidi bō dōlinjō 'deni. Wa ame bo kunyē kpamo 'deni yaga, bōto urōgō dē kpe teyi. Kina wa ame bo kurōgō kpamo 'deni teyi bōto unyē dē kpe yaga.

⁸ Wa ame ga kēddī ko'dōke ne mikali 'deni, kina mikali 'deni gbī tigo 'be inza mbiri. Ne pele inda'bake lende ma 'deni kitigo kogake kpeye dē gōma. Murōgō kpadōrī 'deni yaga ziye rō gbōngō ame bōto mōto kō'bo dē kpe turōgō mo teyi.

⁹ Ne 'bēnnī 'ba bōto bō bēti dōtumu 'ba Satani naga nima lijē kēdī kiya rōnnī rō Yudayi ne, ti mī'di lijē kako kolōdō bēri kōmōye. Kina ti lijē kikalī ngī mō'ō ye.

¹⁰ Kina gō ame kogbōke kō'du ki'di ma 'deni kō'bō mīye liya ti mī kēddī ne, ti mitata ye ngī di zi gomō löbu nime kēdī kako dō dōlinjō pili tiyōzō bilaka 'ba mī dōyayi ne.

¹¹ Kina 'deni mēdī mako gīrī nime, önyōke nduwē gō wa ame ga kēddī ko'dōke ne kinza bōto mōto kebe ye ra kinda'ba kpa kōzī 'be.

¹² Bō ame ka'da wa 'deni ne ti mo'dō bo rō matikpērī 'ba mī rō löbu 'ba Bōko'ba ma. Kina bo inza kola gomo kpe. Ti mugu mōyī Bōko'ba ma rō bo ti mōyī gawo la'ja 'ba Bōko'ba ma ame kina rō Yerosalema ma la'ja ame kēdī kako bēri di mītorō di zi Bōko'ba ma ne. Kina ti mugu mōyī ma, ma la'ja gbī rō bo.

¹³ Kina ti, bō ame kēdī ti mbili ne i'dike bo kuwō wa naga nime Nyī Kōto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

Kanisa Ma Lodikiya

¹⁴ "Ugu kōzō a nime te zi malayika 'ba kanisa ma Lodikiya.

Ame na rō ndose abo 'ba bō ame rō Amini lende abo nburu rō ma kodōro ne, bo na rō bō dō wa ame ga pili Bōko'ba ko'ba ne.

¹⁵ Mikali ndōbō ko'dō 'be ga 'deni, ēyī dē gbī kina ututu dē gbī. Miya te ti kēddike rō mini ma kōto mōto di bine,

¹⁶ dēmba kpe ngī rō murē dō riyō, ēyī dē gbī kina ututu dē gbī. Ne gō kō'du mo ti moto'bi ye yaga di kpama.

¹⁷ Ebeke tiya mo te, 'Ze 'deni rō mōri ti wa nbaŋi dileri ɔto dē kpe.' Dēmba dēne kpe ka ngī rō bō lisa, bō sari kōmō kōlu rō gō nbululu.

¹⁸ Kina me mī'di kōmō kandi mo 'deni ziye, ako kugōke yamo ma kōbōkōbō ame kilē'dī 'deni yaga rō gbagba mo ne di zō 'dō kēddike rō ma laka rō bō mōri. Kina gbī ako kugōke bōngō kaŋmi 'dō kolōke rōye kutu'bōke dō laŋa 'ba gō nbululu 'be nima timo yaga. Kina gbī ako kugōke wōwō 'ba kōmō 'dō kodōke kōmōye gō kopō yaga.

¹⁹ Ya ame ga pili mō'ō ne mēdī mamō dōmo modō karama dōmo. Kina ti, i'dike rōye kēdī rō ma kindili, kotōke dōye di mī lende kēnyē.

20 Uwöke te, ma na me mɔɔ 'deni kpadöri mēdi tukökö mo. Ɔɔ bo mo kuwö dɔma kurögö kpadöri zö ti mɔɔ ngi mi rö abo moloma monyo akonyo bi koto ti bo.

21 Bɔ ame ka'da wa 'deni ne ti mi'di bo koloma tö dɔ kiti ma gbi kɔɔ 'bama ame ma'da wa moloma 'deni dɔ kiti abo 'ba 'bu ma ngila bo ne tara.

22 Kina ti, bɔ ame kēdi ti mbili ne i'dike bo kuwö wa naga nime Nyi Koto Laka kiya zi kanisa naga nime ne."

4

Mitoro

1 Di pötö mo na mombi kɔmo ma mo'ja kpadöri 'ba mitoro kurögö 'deni yaga rɔ gböngö. Kina birɔ tönē muwö dɔgba kilende zö kapi kɔɔ tototi naga tara ne, iya te, "Ako tɔɔ bine 'dɔ mileme wa ame ga kēdi ko'do rönni di pötö ame ga ne ziyi."

2 Kina Nyi Koto Laka kutu'bö ma ngi, na mo'ja kiti kidēyi 'deni kɔmo ma mitoro yayi ti bɔ mɔɔ koloma 'deni dɔmo.

3 Bɔ mo nima koloma dɔ kiti yayi ne rɔmo ese ngi kɔɔ kinē kilidē 'döyi ni ma ti gbēyi ma nɔɔwɔ naga tara. Kina azumulī ma kuruwö rōni toko yaki kiti mo nima öbö ngi kese rɔ tese kɔɔ kinē biliwa naga tara.

4 Kiti ma 'butē riyö dɔmosowɔ mɔɔ ga ēdi gbi yayi kuru dɔ ama toko teyi. Kina löbu ma 'butē riyö dɔmosowɔ naga koloma 'deni dɔmo gbi yayi. Bɔngɔ 'ba rönni ga me rɔ ma kanmi, lijē ti agēni 'ba löbu ma rɔ yamo köbököbö dönni.

5 Kina tɔɔ kunyi ngi nyelo di mi kiti nima kēbi ngi kapi rɔ ma koriki. Pa'do köbö ēdi bi modɔmoriyö kɔmo kiti yayi ame kina rɔ Nyi Koto Laka ma modɔmoriyö 'ba Boko'ba ne.

6 Kina gbi bi ma kɔmo kiti nima yayi inda ngi kɔɔ yöpö mandara naga tara rɔ ma kilaka kɔɔ 'dē'di.

Mo'ja yeri sowɔ mɔɔ ga mi zana yayi kuru dɔ kiti nima. Kɔmo mo ga ötu ngi kpaki kote yida rɔmo pili kebe gomo ga.

7 Yeri ma dɔgba mo kɔɔ tabiyö. Ma mi riyö mo kɔɔ kole sa. Ma mi mota mo kɔmo mo kɔɔ kɔmo bilaka lesi. Kina ma mi sowɔ mo kɔɔ yagi yiri ma kēdi köpu tara.

8 Yeri sowɔ naga nima pili ti kakala rɔ modɔkɔti ti kɔmo kote rɔmo kpaki kebe bici kakala mo ga. Kote kada ti korɔndɔ 'bēni pili lijē udumö dē di bi toba mo kiya te, "Boko'ba tigo dɔ kiteli na koto laka, koto laka, koto laka, bo na rɔ bɔ ame kēdi 'deni molo di bi tisaki mo nduwē kömö giri nime nɔɔ rɔ nɔɔburunburu ne."

9 Kina ɔɔ yeri sowɔ naga nime kēdi koba ngala 'ba rɔ löbu ti lende koro gbi ti yēē'di mo 'deni zi bɔ dɔ kiti nima, bo bɔ didi ma nɔɔburunburu kinza köle dē nima tine,

10 na löbu 'butē riyö dɔmosowɔ tönē ga kolɔdɔ ngi bēri kɔmo bo dɔ kiti nima kilēlu bo bɔ didi ma nɔɔburunburu kinza köle dē nima. Lijē u'du agēni 'ba löbu 'bēnni ga bēri kɔmo kiti yayi na lijē kiya te,

11 "Nere Boko'ba ze, ni na kɔ'bo tinda'ba rɔ löbu ti lende koro gbi ti tigo. Römöyi ni na kɔ'ba wa pili, kina ti ako'doko 'bi na me kɔ'ba lijē 'dɔ kēdi ne."

5

Bɔ Dɔ Kiti

1 Tine mo'ja bɔ dɔ kiti nima kēdi ti buku löbu közi bo ma döri, kugu a mo ga 'deni kebe kapa mo ga kpaki riyö, kina kora kpamo 'deni teyi ti 'boɔa nɔɔ mi modɔmoriyö.

2 Kina mo'ja malayika ma ti tigo dɔ kiteli kēnyi ngi tuwöwö mo rɔ ma kembe, iya te, "Yē na ti kɔ'bo tunyē 'boɔa naga nime yaga kobenye mi buku nime?"

3 Tine bɔɔ ma koto mɔɔ te inza ame kɔ'bo tunyē 'boɔa naga nima yaga kɔngɔ mi buku nima, pele di mi bilaka 'ba mitoro ala di mi döyayi bine ala di mi maliti.

4 Go kö'du mo na mudu ngi rɔ ma kēnye römöyi o'ja bɔɔ ma koto mɔɔ dē du te ame kɔ'bo tunyē 'boɔa

naga nima yaga koŋɔ mi buku nima.

⁵ Tine löbu ma kɔtɔ mɔtɔ ɛnyɪ kiya zö te, “Kinza kudu dɛ, tabiyö 'ba e'be Yuda kupö dɔ kilɛbi 'ba ɲere Dawidi a'da wa 'deni. Bo na ti kunyɛ 'boŋa modɔmoriyö naga nima yaga koŋɔ mi buku nima.”

⁶ Kina mo'ja kamölö 'bo'bi yayi kinda kɔzɔ umu 'deni kɛdi kɔrɔ mi löŋgö kitɪ nima ti yɛri sowɔ naga nima ti löbu 'butɛ riyö dɔmosowɔ naga nima. Kazo mo modɔmoriyö kina kɔmɔ mo gbɪ modɔmoriyö, ame kina rɔ Nyi Kɔtɔ Laka modɔmoriyö 'ba Boko'ba ame koja 'deni kari mi dɔyayi nime toko ne.

⁷ Kina moŋɔ kamölö 'bo'bi tönɛ kako ŋgɪ kogba buku tönɛ di dɔri bo nima koloma dɔ kitɪ ne.

⁸ Kina ɔdɔ bo kari kogba 'deni tara tine, na yɛri sowɔ tönɛ ga gbɪ ti löbu 'butɛ riyö dɔmosowɔ tönɛ ga kɛnyɪ kolɔdɔ ŋgɪ bɛri kɔmɔ bo. Löbu naga nima me ti tɔmo kina lijɛ pili inda'ba lebe yamo ma köbököbö teyi kpaki lɔ ti a ma kato kele yimo. Omba kina rɔ mötu 'ba bo lende laka 'ba Boko'ba.

⁹ Kina lijɛ koloma ŋgɪ rɔ toba ŋgala la'ja ame kiya te, “Ni na laka kɔ'bo tinda'ba buku nima kunyɛ 'boŋa mo ga yaga, römöyɪ umu yi 'deni kina me kugö bilaka 'deni ti roma yi ko'de zi Boko'ba di mi dɔ kupö pili ame ga kpamo rɔ gege ne pili rɔ gɔ dɔkomali bilaka.

¹⁰ O'dɔ lijɛ 'deni rɔ 'ba ɲere löbu 'ba Boko'ba rɔ bo akumu toja laja zi Boko'ba ze nime kina lijɛ ti kɛdi ŋgɪ ti közi kakpa dɔ dɔyayi.”

¹¹ Kina moŋɔ, muwö birɔ 'ba malayika ame lijɛ ŋgɪ rɔ tindɪ ma kinza kiya konzi ŋgɪ rɔ dɔ kiteli ne ŋgɪ. Lijɛ ako kɔrɔ kuru dɔ kitɪ tönɛ ti yɛri sowɔ tönɛ ga gbɪ ti löbu 'butɛ riyö dɔmosowɔ tönɛ ga.

¹² Kina lijɛ koloma ŋgɪ rɔ toba ŋgala rɔ ma kembe, kiya te, “Kamölö 'bo'bi ame kumu 'deni ne na laka kɔ'bo tinda'ba közi kakpa ti

mɔri ti akikali ti tigo ti lende koro gbɪ ti rɔ löbu ti akilɛlu.”

¹³ Kina muwö dɔkomali wa pili ma mitorɔ ti ma mi dɔyayi kpaki ti ma mi maliti ti ma mi mini löbu ni, pili rɔ gɔ wa ame ga ti didi yimo ne kɛdi koba kiya te, “Akilɛlu ti lende koro ti rɔ löbu ti tigo kɛdi zi bo ame koloma 'deni dɔ kitɪ ne gbɪ zi kamölö 'bo'bi nduwɛ ɲbö rɔ ɲburuɲburu.”

¹⁴ Kina yɛri sowɔ tönɛ ga kɛnyɪ kutɪ ŋgɪ gɔmo, tɛgɛ, “Amini.” Kina löbu ma 'butɛ riyö dɔmosowɔ tönɛ ga kolɔdɔ ŋgɪ bɛri to'dɔ mötu.

6

Kamölö 'Bo'bi

¹ Kina moŋɔ te kamölö 'bo'bi tönɛ i'di ŋgɪ topepe 'boŋa ma dɔgba mo yaga di kpa buku nima ame kora kpamo 'deni timo teyi mi modɔmoriyö ne. Kina ɔdɔ bo kopepe ma dɔgba mo nima 'deni yaga tine, na muwö yɛri ma dɔgba di mi löŋgö yɛri sowɔ tönɛ ga kapi ŋgɪ rɔ ma kembe ti mugu ame kudu kɔzɔ tɔrɔ kapi naga nima tara, iya te, “Ako.”

² Moŋɔ, kina mo'ja kosani kanmi kɔdɔ ŋgɪ yayi. Bo ma kɛki dɔmo ti kanya sagba közi bo, kina ki'di agɛɲi 'ba löbu 'deni dɔ bo, bo kɛki 'deni kɛdi kari yaga kɔzɔ bo aka'da ame kɛdi kari 'deni gbɪ ta'da wa ne.

³ Kina ɔdɔ kamölö 'bo'bi kopepe 'boŋa ma mi riyö mo yaga tine, na muwö yɛri ma mi riyö mo ŋgɪ kiya te, “Ako.”

⁴ Kina kosani mɔtɔ rɔ ma kasi liyi kɔdɔ ŋgɪ. Bo ma kɛki dɔmo i'di közi kakpa 'deni teyi 'dɔ bo kogba lende kɛyɪ yaga di mi dɔyayi, tine 'dɔ bo ko'de rɔ ya na mi dɔyayi gɔ bilaka kɛnyɪ tupö rönni rɔ gɔ rönni. Kina moŋɔ te i'di kogba mbele 'deni közi bo.

⁵ Kina ɔdɔ kamölö 'bo'bi kopepe 'boŋa ma mi mota mo 'deni tine, na muwö yɛri ma mi mota mo ŋgɪ kiya te, “Ako.” Moŋɔ, kina mo'ja kosani kölu kɔdɔ 'deni yayi. Bo ma kɛki dɔmo inda'ba gbɛrɛ 'deni közi bo.

6 Kina muwö a mato ngi kudu kozo mugu bilaka tara, di mi löngö yeri sowo naga nima, kiya te, “Bi gomo 'ba mi kada do koto nge ro akugö nyönyu gbere koto. Kina gbi nge ro akugö mana gbere mota. Tine kinza kirasi ngeri ama ga ro 'ba 'bu ti 'ba akuwe ne de.”

7 Kina odo kamölo 'bo'bi kopepe 'bona ma mi sowo mo 'deni yaga tine, na muwö yeri ma mi sowo mo tone ngi kiya te, “Ako.”

8 Mongo, kina mo'ja kosani kanmi yowa kodo 'deni yayi. Bo ma keki domo ideki moyi mo ro Tole, kina Maliti kedii kozi 'beni kebe gomo. Kina ki'di kosi kakpa 'ba do kapa sowo 'ba dayayi nime ngi zinni 'do lijje kupö bilaka mo ga yaga ti mbele, ti seyi, ti rok'o ma kako kozo agutupowo naga nima tara, kina gbi ti'di mo 'do kuruku 'ba yi moko na kupö.

9 Kina odo kamölo 'bo'bi nima kopepe 'bona ma mi muyi mo 'deni yaga tine, na mongo te didi 'ba bo lende laka ame ga tone kupö lijje go ko'du 'ba Boko'ba gbi go tuwowo mo ne edi 'deni bici bi 'ba akumu 'ba Boko'ba yayi.

10 Kina lijje kedii kulori ro ma kembe, iya te, “Nere Boko'ba, ni ame koto laka gbi ro bo lende kodoro ne. Eddi kola kpa bilaka 'ba mi dayayi naga nima kunzi nbö nyanya ga kinza ma kodo karama donni kpa dokolo roma ze nime ya?”

11 Kina koza bongo kanmi ngi me zinni ro kotokoto. Kina kileki kiya zinni 'do lijje koda titi mbowa kupö löndö lijje ti lepi nni mato ga ame 'do kupö gbi kozo 'beni tara ne titi.

12 Kina mongo te kamölo 'bo'bi nima opepe 'bona ma mi modokoto mo ngi yaga. Kina kizikizi ma kinza kiya ki'di doni ngi. Kada uyü roni ngi yaga ro ma kolu kozo durö 'ba potö toku. Kina nyepe kuyi roni ngi yaga ro ma kasi kozo roma.

13 Kina keli ni ki'di ngi tilayi beri di mitoro kozo dokukuru 'ba keli

ma kana ame kedii kilayi di zi lili ma kembe ne tara.

14 Kina mitoro kukoku roni ngi yaga kozo kilaka naga tara. Kina doku ma löbu naga ti dootu ni kiyese ronnii ngi me yaga di bi mo ga ma molo.

15 Kina ro go bilaka pili, bo dayayi ni ti turu ni ti bo do bo kanya ni ti bo mori ni ti bo tigo ni kpaki ti bilaka ma laki pili ti atoli ni kusu donni ngi mi ti'boro, mato ga kebe mi löngö doku.

16 Kina lijje koloma ngi ro topapa doku löbu ni ti ma titi naga, iya te, “Akoke kila'bake doze 'do kutu'böke ze yaga di komo bo ame koloma 'deni do kitii do kiteli nime ne. Kina 'do kutu'böke ze gbi yaga di zi ya 'ba kamölo 'bo'bi nime.

17 Römöyi kada 'ba ya ma do kiteli 'beni omö 'deni. Tine ye na ti ko'bo toro kpamo?”

7

Kupö Yisarele

1 Di potö mo na mo'ja malayika sowo koro 'deni do kumu sowo 'ba dolijo nime pili. Lijje oro 'deni tirakpa kpa lili yaga kinza kome ra kako di mi do kumu sowo naga nima mi dayayi ala yöpö ala do ngeri ma koto mato.

2 Kina mongo te malayika mato omö ngi kedii kako di yibi. Bo na ti wa 'ba tugu moyi Boko'ba bo didi. Kina bo kideki malayika ma sowo ma tone ga ki'di kosi kakpa 'ba tirasi dayayi ni ti yöpö ni yaga 'deni teyi ne ngi ro ma kembe,

3 iya te, “Kinza kirasike dayayi ala yöpö ala ngeri ni de titi, tine 'jaa nbö odo dugu moyi Boko'ba 'deni kpa do bo laja ame ga ro 'ba Boko'ba ze ne.”

4 Kina muwö tegé ya ma kugu moyi Boko'ba 'deni kpa domo mo ga titete mo edi pili kuluku kpa mota kodo domo kuluku 'buté bi 'buté mota doomu doomota (144,000). Lijje pili di mi do kupö ma 'buté domoriyo 'ba Yisarele mo tone ga.

5 Ugu kuluku 'buté bi 'buté riyö domosowo (12,000) di mi kupö Yuda,

kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Rubëni, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Gada,

⁶ kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Asera, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Napatali, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Manase,

⁷ kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Simona, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Lëwë, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Yisakara,

⁸ kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Zebolona, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Yesepa, kuluku 'butë bi 'butë riyö dɔmosowɔ di mi kupö Benyimona.

Tindi

⁹ Di pötö mo na moŋgɔ te tindi 'ba bilaka ma kinza kiya ame bɔɔ kɔ'bo dë tütëtë mo ɔɔ 'deni kɔmɔ kitɔ gbɔ kɔmɔ kamölö 'bo'bi tönë. Tindi naga nima lijë di mi dɔ kupö bilaka pili 'ba doliŋɔ nime ame ga kpamo rɔ gege ne pili rɔ gɔ dɔkomali bilaka. Lijë 'deni me ti bɔŋgɔ kaŋmi rönni ti mbili mbirö közinni.

¹⁰ Kina lijë kulöri ŋgi timo rɔ ma kembe, kiya te, "Tɔmɔ ze di mi tölë nime ako di zi bo Boko'ba ze ame bo koloma 'deni dɔ kitɔ ne, kina gbɔ di zi kamölö 'bo'bi."

¹¹ Tine malayika tönë ga yayi ne ɔɔ 'deni kuru dɔ kitɔ nima gbɔ ti löbu tönë ga ti yëri sowɔ mo tönë ga toko teyi, kina lijë kënyi ŋgi pili kodi dönni bëri kotomo kömönni kɔmɔ kitɔ yayi. Kina lijë kilëlu Boko'ba,

¹² iya te, "Amini. Akilëlu ti rɔ löbu ti akikali ti yëe ma mo ti lende koro ti tigo ti tedi rɔ dɔ kiteli këdi zi bo Boko'ba ze nduwë ŋbö rɔ ŋburuŋburu. Amini."

¹³ Kina löbu ma kɔɔ mɔɔ kënyi kititi ma, iya te, "Bilaka naga nima ti bɔŋgɔ kaŋmi rönni ne lijë yë mo ga na? Kina lijë ako di yala?"

¹⁴ Tine mileki dɔmo zi bo miya te, "Nere, mikali dë. Ni na kikali."

Bo iya te, "Ya naga nime lijë na rɔ ya ame ga kɔɔ 'deni yaga lowe di mi gomɔ 'ba közi kasi mbëmbë 'ba mi dɔyayi. Kina me lijë kurögö bɔŋgɔ 'bënni ga 'deni yaga kɔ'dɔ kaŋmi ŋböwö ti roma 'ba kamölö 'bo'bi.

¹⁵ Kina me ki'di lijë 'deni kömö kɔmɔ kitɔ 'ba Boko'ba toja laja zi bo mi rö löbu abo yayi kote kada kote korɔndɔ. Kina bo mo tönë koloma 'deni dɔ kitɔ ne ti kutu'bö rɔ bo ŋgi rɔ mbëli dönni.

¹⁶ 'Bö inza kosa rönni kpe, kina koda mini inza kosa rönni gbɔ kpe. Kada kata inza kɔ'be dönni kpe ala pele rɔ amomoti 'ba bi kututu mɔɔ o'dɔ lijë dë kpe.

¹⁷ Römöyɔ kamölö 'bo'bi ame 'de dɔŋgila kitɔ ne na 'deni rɔ bo koda lijë. Bo ti kitata lijë koto lijë kpa daa 'ba mini 'ba didi. Kina Boko'ba ti kididi tɔɔ 'deni ŋgi pili yaga di kömönni."

8

Malayika Modɔmoriyö

¹ Kina ɔɔ kamölö 'bo'bi kopepe 'boŋa ma mi modɔmoriyö mo tönë yaga tine na bi kudumö ŋgi liwo titi di mitɔɔ, koloma ŋgi yiyi gomo kɔwɔ titi mbowa.

² Kina mo'ja malayika ma modɔmoriyö ame ga lijë na këdi kɔɔ kɔmɔ Boko'ba ne ŋgi yayi. Kina kogba tɔtɔti modɔmoriyö ŋgi koza közinni.

³ Kina malayika mɔɔ kömö 'ba bo ŋgi ti kita'ba ma di mi yamo köbököbö 'ba tonma akato kele yimo. Kina bo kako kɔɔ ŋgi ŋgila bi 'ba akumu na kogba akato kele ŋgi mbiri ki'di zi bo 'dɔ bo kodɔ'bo ti mötu 'ba bo lende laka ni gɔ bo koŋma dɔ bi 'ba akumu ma di mi yamo köbököbö nima kɔmɔ kitɔ 'ba Boko'ba yayi ne.

⁴ Kina kötu 'ba akato kele nima kanyo ŋgi kari tɔɔ kɔɔ ti mötu 'ba bo lende laka ni di közi malayika nima kɔmɔ Boko'ba.

⁵ Kina malayika mo nima kogba kita'ba mo tönë ngi na bo kunzo pa'do ngi lo yimo di do bi 'ba akumu. Kina bo ku'du ngi kako beri dayayi, na toro kunyi ngi nyelo kebi kapi ro ma koriki, kina kizikizi kiyaya dayayi ngi.

Tototi

⁶ Kina malayika ma modomoriyö mo tönë ga yayi ti tototi ne kileo ga ronni ngi ndo tome mo.

⁷ Malayika ma dogba mo ome tototi ma 'ba bo, na 'de'di ki'di doni ngi ti pa'do kudolo mini ti roma. Kina kodo ngi kako beri dayayi, na dayayi kilarjma ngi geniyi kpaki ti ngeri mo ga ti mali ma kunzi mo ga pili.

⁸ Malayika ma mi riyö mo ome tototi ma 'ba bo, na a moto kozo doku lobu tara ame 'deni ro kololo pa'do ne na ku'du ngi mi mini lobu. Kina kuyi mini lobu ngi yaga geniyi ro roma.

⁹ Kina wa 'ba mi mini lobu ni kole ngi geniyi, sorope lobu ni kitiko ngi geniyi yaga.

¹⁰ Malayika ma mi mota mo ome tototi ma 'ba bo, na kelo lobu moto ki'di doni ngi ro ma kobö kozo pa'do do kali naga tara na kila'ba ngi di mitoro kako beri mi yopo ni geniyi ti daa ni.

¹¹ Moyi kelo mo nima ideki ro Kulumë. Kina mini 'ba mi yopo ni ti daa ni kuyi ronni ngi geniyi yaga ro ma kata. Kina bilaka kole ngi ro ma kenyë di zi mini nima kata 'deni yaga ne.

¹² Malayika ma mi sowo mo ome tototi ma 'ba bo, na kokoso kapa 'ba komo kada ni ti nyepe ti kelo ni ngi geniyi yaga 'do kapa lijë ama ga kuyi ronni yaga ro mandölu. Kina bi kezë kari ngi geniyi ro mandölu gbi ti korondo mo tara.

¹³ Kina do menyï mongo tine na muwö yagi yiri ngi kokpe mini 'deni kedï kopu kebe mi poli toro ti tulori ro ma kembe, kiya te, "Wuwu, wuwu, kpe bilaka 'ba dayayi, ti kedï ro gomo ma kenyë ro do kiteli ziye

odo koso malayika ma mota naga nime kome mi tototi ma 'benni ga."

9

Mömi

¹ Malayika ma mi muyi mo ome tototi ma 'ba bo kina mo'ja kelo moto ngi kila'ba 'deni beri mi dayayi di mitoro. Kina kogba mapata 'ba tunyë kpa gö kalo kinza kota bici mo de tönë ngi ki'di zi bo.

² Kina do bo kari kunyë kpamo 'deni tine na kotu kanyo ngi di yimo kozo kotu 'ba lindi naga tara, kiyolu komo kada ngi komo poli kolu yaga kozo mandölu.

³ Kina mömi kodo ngi di mi kotu nima nati kako mi dayayi. Kina ki'di tigo ma kozo 'ba nyi naga nima tara ngi zinni.

⁴ Tine ose zinni kinza lijë ko'do oto de zi mali ni ti a ma kunzi naga ti ngeri ni, bilaka lesi ame ga kinza moyi Boko'ba kpa domo ne na nge 'do lijë kozi gomo.

⁵ I'di tigo 'ba tupö bilaka naga nima de zinni, tine 'do ti'di mo nge kononji tara nbö ko'do nyepe muyi. To'o mo kozo 'ba nyi ma ko'be bilaka.

⁶ Kina mi kada mo naga nima bilaka ti koma go tole tine inza ko'ja. Bilaka ti kiteri tole, tine tole ti kirija ebëni gbiringili bito to ne ga di zinni.

⁷ Mömi mo naga nima ngi kozo kosani ame kiyija 'deni ndo tari kpa ya ne. Lijë ti a moto ga donni kozo ageni yamo kobökobö tara, komonni o'de komo bilaka lesi.

⁸ Sunë 'ba ronni idakpa kozo sunë 'ba do 'ja tara, kilinba kpenni kozo kilinba kpa tabiyö.

⁹ Lijë ti a moto kozo maketi yamo tara kpa dongo'do lijë. Biro kakala lijë ebi kozo biro aribiya 'ba ya ma konzi ame kosani mo ga kedï koto 'deni tari kpa ya ne tara.

¹⁰ Lijë edi ti do giliti ti 'di teyi kozo 'ba nyi naga nima tara. Do giliti lijë nima na tigo 'benni 'ba ti'di bilaka kononji nyepe muyi tönë kedï teyi.

11 Lijë ëdi gbï ti bɔ dɔnni, bo na rɔ malayika 'ba Satani rɔ bɔ dɔ gɔ kalo kinza kota bicï mo dë tönë. Möyi bo ma rɔ kpa Yudayi idëki rɔ Abadono kina ma rɔ kpa Giriki idëki rɔ Apolono, ame 'jo 'ba lende mo tégë, "Bɔ tote dɔ."

12 Gomɔ ma dɔgba oya 'deni tine ola kɔsɔ mo gba riyö 'dɔ kako.

13 Malayika ma mi modɔɔkɔtɔ mo ome tɔtɔti ma 'ba bo, kina muwö birɔ kudu ngi kako di dɔ kumu sowɔ 'ba bi 'ba akumu ko'ba di mi yamo köbököbö tönë kɔmɔ Boko'ba yayi ne.

14 Birɔ nima ilende zi malayika ma mi modɔɔkɔtɔ nima ti tɔtɔti ne, iya te, "Ope dɔ malayika sowɔ 'ba Satani tönë ga koboso lijë 'deni kpa yöpö dɔ kilëbi 'ba Epurate ne."

15 Kina kope dɔ malayika tönë ga kikeki lijë 'deni le ndö yayi toda dɔ saa nima, kada nima ti nyepe nima ti kɔɔ nima ne ngi, 'dɔ tupö bilaka yaga gëngiyi.

16 Kina muwö tégë worota mo ga ame ki'di 'deni ndö yayi ne ëdi pili kuluku kpa sowɔ bi 'butë mota dɔmoriyö (200,000,000).

17 Kosani naga nima ti bilaka ma këki dɔmo mo ga ma mo'ja di mi nyi ma nima inda kɔzɔ a nime te. Makëti yamo 'ba kpa dɔngɔ'do lijë rɔ ma kasi liyi rɔ ma kese gbï rɔ dömï'bö'bö. Kosani mo ga dɔmo kɔzɔ dɔ tabiyö tara. Kina pa'do ni ti kötu ti kulugbi döku ma këdi kilanma kɔdɔ ngi di kpenni.

18 Kina a mota naga nime kɔdɔ di kpenni ne kote dɔ bilaka ngi gëngiyi.

19 Bi 'ba tigo 'ba kosani naga nima na rɔ kpamo ti dɔ giliti mo ga. Römöyi dɔ giliti lijë ngi kɔzɔ murë tara ti dɔ teyi toga bilaka timo.

20 Tine kɔsɔ bilaka lesi ame ga kɔmɔ di kpa gomɔ löbu naga nime kupö lijë dë ne, otɔ dɔnni dë ma kɔtɔ te di mi ndɔbɔ ko'dɔ 'bënni ga. Lijë ola gɔ tulömu kpenni zi akoro 'bënni ga dë. Kina gbï ti akoro 'bënni ga ame lijë kilenjo di mi yamo ma köbököbö, di mi sitëri, ti mɔtɔ ga ma kose rɔ ngëri ni ti döku ni

ame ga pili konjo bi dë, kilende dë, kilingere dë gbï yɔ ne, lijë ola gɔ tulömu kpenni teyi dë kɔtɔ te.

21 Lijë otɔ dɔnni dë gbï kɔtɔ te di mi ako'dɔ kënyë 'bënni naga nima, di mi tedi rɔ bɔ közi roma, di mi tata, di mi yëri gbï di mi 'bögö.

10

Malayika Ti Buku Titi

1 Kina mo'ja malayika ma dɔ kiteli mɔtɔ ngi këdi kako bëri di mitorɔ. Pɔli utu'bö rɔ bo toko teyi ti azumuli kebe bi dɔ bo tɔrɔ. Kɔmɔ bo öbö kɔzɔ kada tara. Ndi bo ga kɔzɔ ngoriya naga nima tara tine rɔ pa'do.

2 Bo ëdi ti buku titi mɔtɔ közi bo yimo rɔ ma kitenye. Kina bo kutë ndi bo ma dori ngi mi mini löbu, tine ma gali mi dɔyayi.

3 Kina bo kënyi kulöri rɔ ma kembe kɔzɔ birɔ mugu tabiyö naga nima tara. Kina ɔdɔ bo kulöri 'deni tara tine na birɔ tɔrɔ kapi ma modɔmoriyö tönë ga kilende ngi.

4 Kina ɔdɔ tɔrɔ kapi naga nima kilende 'deni tine miteri tugu mo. Tine na muwö birɔ ngi di mitorɔ, iya te, "Utu'bö kpa lende naga nima tɔrɔ kapi naga nima këdi kiya ne bëri, kinza kugu dë."

5 Kina malayika mo tönë mo'ja këdi kɔrɔ yayi ndimo ma kɔtɔ mi mini löbu mɔtɔ mi dɔyayi ne kombi közi bo ma dori ngi mitorɔ to'do lömu.

6 Kina bo kulömu rɔ bo ngi ti Boko'ba bɔ ame kö'bö 'ba bo rɔ nburunburu ne, bɔ ko'ba mitorɔ ni ti dɔyayi ni ti mini löbu ni kpaki ti wa ame ga yimo ne, bo iya te, "Kola gomo dë kpe kigabi.

7 Tine mi kada mo tɔ nima malayika ma mi modɔmoriyö mo këdi kome tɔtɔti ma 'ba bo ne na 'dɔ ko'dɔ wa 'ba Boko'ba ame ga mɔlo rɔ ma kusu ne ngi ko kɔzɔ ame bo kuwöwö 'deni mɔlo zi bɔ laja abo ga bɔ kumë lende ni ne."

8 Kina muwö birɔ tönë 'böwu kilende zö di mitorɔ, iya te, "Ari kogba buku nima yimo rɔ ma

kitenye ne di közi malayika nima kedi koro ndimo ma koto mi mini lobu moto mi dayayi ne.”

⁹ Kina mari ngi zi malayika nima mititi 'do bo ki'di buku titi nima zo. Bo iya te, “Me, ogba konyo. Ti kuyi miyi ro ma ko'ba'ba, ne di kpäyi ti kindili kozo tagi.”

¹⁰ Kina mogba buku titi tone ngi di közi malayika nima na monyo ngi. Tine di kpama indili ngi kozo tagi tara, kina doo monyo 'deni yayi tine na yimo kuyi roni ngi ro ma ko'ba'ba.

¹¹ Kina kilende zo iya te, “Tine ti kume lende gbi go ko'du 'ba bilaka do kupo ma konzi ame ga kpamo ga ro gege ne gbi ti bo dolingo ni.”

11

Bo Laja Ma Riyö

¹ Kina ki'di peri kuloru ngi zo kozo a 'ba tiyari wa naga nima tara. Kina kose gomo zo, iya te, “Ari kiyari ro lobu 'ba Boko'ba gbi ti bi 'ba akumu mo. Kina 'do kitete bilaka mo ga ame kedi kumotu yimo yayi ne.

² Tine kinza kiyari reki ma yaga mo nima de, ola. Romoyi i'di 'deni zi bo lowo. Lije ti koloma nbö nyepe 'buté sowo domoriyo mi gawo koto laka nime tirasi mo yaga.

³ Tine ti mi'di tigo zi bo laja ma riyö ma ga kina lije ti kusu bonggo 'ba monö rönni lije kari tiya laja 'ba Boko'ba nbö nyepe 'buté sowo domoriyo.”

⁴ Bo laja riyö naga nima lije na ro ngeri riyö 'ba 'bu ti lamba riyö tone ga kedi koro komo nere Boko'ba bo dayayi yayi ne.

⁵ Doo boto ko'doko tako ro ya tosa rönni te, na pa'do kodo ngi di kpenni kote do bo ya mo to ne naga nima yaga. Boto ame ko'doko to'do a ma kenyé zinni ne oloma ngi nduwe ro tole kozo a nime te.

⁶ Ya naga nime edi ti tigo 'ba 'do tora komo poli liyo teyi kinza toro ka'di ra mi dayayi mi kada ma lije kedi tiya laja nima. Kina lije edi gbi ti tigo 'ba tuyi mini timo ro

roma kina gbi to'de dokomali seyi ma kenyé naga kako mi dayayi kozo a ma lije ko'doko tara.

⁷ Tine doo lije kote tiya lende 'benni nime 'deni, na kuruku moto ti kodo ngi di mi go kalo kinza kota bici mo de tone ko'do ya tinni ka'da lije kupo yaga.

⁸ Toku lije ti koloma yaga mi gawo do kilébi ame moyi mo ga ma kidéki ro dongala ro Sodomoni ti Ezipeto ne. Gawo nime na gbi kutoti nere 'benni yimo.

⁹ Mi to'do do mota ti domo teyi bilaka di mi do kupo pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka ti kebe tingenge toku lije kota gomo kinza kusu de.

¹⁰ Bilaka 'ba dayayi ti kogora gonni ko'do nbele mo ti toja kpa közi ro go rönni. Romoyi ya riyö naga nime i'di bilaka 'ba dolingo nime 'deni kononji kenyé.

¹¹ Tine di potö to'do do mota ti domo teyi na lili 'ba didi kako ngi di zi Boko'ba kodo mi ya riyö tone ga. Kina lije kenyi ngi koro toro na tikere ma kinza kiya kinda'ba ya ame ga pili ko'ja lije ne ngi.

¹² Kina lije kuwo biro kudu ngi ro ma kembe di mitoro kilende zinni, iya te, “Akoke toro bine.” Na lije kari ngi ti poli mitoro bo ya 'benni tone ga kedi konggo gonni ngi nyanowo.

¹³ Mi saa mo nima na kizikizi ma kembe ki'di doni ngi. Kina kapa ma 'buté 'ba gawo nima kuloru ngi yaga. Kina kizikizi nima kupo bilaka ma kuluku 'buté bi 'buté domosowo (7,000) ngi, na kodo tikere ngi mi koso ma komo mo ga kebe tubi go lobu 'ba Boko'ba 'ba mitoro.

¹⁴ Gomo ma riyö mo oya 'deni, tine ola 'deni 'bato ro ma mi mota mo nati 'do kako giri naga nime.

Toro Kapi

¹⁵ Malayika ma mi modomoriyo mo ome tototi ma 'ba bo, na biro 'ba ya moto ga kudu ngi ro ma kembe di mitoro, iya te, “Dolingo nime edi 'deni mi komo közi nere Boko'ba ze lije ti Kurisitö abo. Kina bo ti

koloma ngi kö'bö ti közi kakpa 'ba dōmo nduwē rō nburunburu.”

16 Kina löbu 'butē riyō dōmosowō mo tōnē ga koloma dō kiti 'bēni ga kōmō Boko'ba yayi ne kēnyī ga ngi kodi dōnni bēri kotomo kōmōnni tilēlu Boko'ba,

17 iya te, “Dilēlu yi nī nēre Boko'ba tigo dō kiteli nī ame kēdi 'deni mōlo di bi tisaki mo nduwē kōmō giri nime ne. Rōmōyi inda'ba tigo dō kiteli 'bi 'deni kisaki 'deni tēdi rō nēre 'ba dōmo.

18 Dō kupō ame ga kikali yi Boko'ba dē ne yīmo ti kata rōyi rōmōyi kada 'ba ya 'bi ömō 'deni, kada 'ba to'dō burē 'ba tōku ni. Kada 'ba 'dō ti'di kpa közi zi bō laja 'bi ga bō kumē lende ni na 'deni kina gbī zi bō lende laka ni ti ya ame ga koro möyi yi ne, ma titi kpaki ti ma löbu. Kada mo ömō 'deni 'dō tote dō bō kirasi mi dōyayi tōnē ga yaga.”

19 Kina kpa rō löbu 'ba Boko'ba ame mitorō ne kurögō rōni ngi yaga rō gbōngō, kina ko'ja sandu 'ba lömu 'ba Boko'ba ngi kēdi mi rō löbu nima yayi. Kina tōrō kēbi ngi kunyi kapi rō ma koriki, kina kizikizi ti 'dē'di ma kinza kiya ki'di dōni ngi.

12

Maroŋgo Ni Ti 'Ja Mōto

1 Kina sēgē 'ba wa ma kinza kiya kōdō ngi mitorō. 'Ja mōto bōngō 'ba rōmo rō kada ti nyepe ndīni bēri. Agēni 'ba dōni kēlu 'ba dōmo nōbō 'butē dōmoriyō.

2 Loko rō ma kōmō kindasi 'deni ngi ngōsi 'dō köyō. Kina loko kēnyī ngi tome kuwu di zi tō'ō 'ba kole.

3 Kina sēgē mōto kōdō ngi gbī mitorō, kogba maroŋgo kasi mōto dōmo modōmoriyō kpaki ti agēni teyi, kazo dōmo nōbō 'butē.

4 Kina bo kona kēlu ngi gēnyī di mitorō ti dō giliti bo ku'du bēri mi dōyayi. Bo ari kōrō kōmō 'ja tōnē kēdi ko'dō tōyō ne, rōmōyi 'dō odo loko köyō yō gō bo kindiyō kole mo ngi.

5 Loko öyō rō kole bōtōni rō nēre bō dō bilaka pili ame 'dō bo koloma rō bō dōmo pili ti pēri yamo ne. Kina kolō kole 'bēni tōnē ngi kari mitorō zi Boko'ba kōmō kiti abo.

6 Kina 'ja tōnē kirina ngi kari yi mökō gō bi ame Boko'ba kilēŋo 'deni zīni 'dō kōngō gōni di teyi nōbō nyepe 'butē sowō dōmoriyō ne.

7 Kina ya kila'ba ngi mitorō. Mayikolo ame rō löbu 'ba dō malayika 'ba Boko'ba ne ti malayika ma 'ba bo ga ota kpēnni ngi rō ya ti maroŋgo tōnē gbī ti malayika ma 'ba bo ga.

8 Tine maroŋgo nima itigo dē laka, kina ka'da bo ngi ti malayika ma 'ba bo ga, koga lijē ngi gō lijē koloma dē kpe mitorō.

9 Kina kitinī kogba maroŋgo bulōbu murē Satani bō susu tōnē ngi bēri mi dōyayi kpaki ti malayika mo ga. Bō susu tōnē kēdi ki'di bilaka 'ba dōyayi pili kōcō yaga di mi kōri 'ba Boko'ba ne, bo na.

10 Kina muwō birō kudu ngi rō ma kembe di mitorō, iya te, “Kōnyi ömō 'deni di zi Boko'ba ze. Kina tigo ti nēre löbu abo ömō 'deni gbī ti közi kakpa 'ba Kurisitō abo. Rōmōyi bō susu tōnē kö'bō tususu lēpi ze ga kote kada kote korōndō zi Boko'ba ne, bo inza kpe itinī bo 'deni bēri.

11 Lijē a'da bo 'deni ti roma kamölō 'bō'bi gbī ti lende kodōrō ame lijē kuwōwō 'deni ne. Lijē ilaŋa gō didi nni 'deni 'dō tolē.

12 Kina ti, kpe mitorō ni iliyake ti, ti ya ame ga pili yīmo ne. Ne bu'bu ma löbu ziye dōyayi ni kpe ti mini löbu rōmōyi bō susu tōnē ari 'deni bēri ziye yayi. Bo ēdi kö'bō ngi lo ti mi kata rōmōyi bo ikali kada abo gōmo owo dē.”

13 Kina odo maroŋgo tōnē bo kōngō kitinī bo 'deni mi dōyayi tara tine, na bo ki'di ngi toga gō 'ja tōnē köyō kole bōtōni nima ne.

14 Tine onzo kakala 'ja nima ngi kōcō 'ba yagi yiri naga nima tara 'dō loko köpu timo kari mi gō bi 'bēni tōnē kilēŋo 'deni zīni yi mökō ne.

Kina 'do konḡo ḡōnī di yayi nduwē ḡbō nyepē 'butē sowo dōmorīyō kītata loko di zi maroḡo nima.

¹⁵ Kina odo maroḡo konḡo 'ja nima 'deni kōpu tara tine, na bo kitē'dē mini ḡḡi di kpa bo 'do koso do 'ja nima yaga.

¹⁶ Tine yayi okōnyi 'ja nima ḡḡi. Yayi obe kpēnī ḡḡi na kindiyō mini tōnē maroḡo nima kēdī kitē'dē ne ḡḡi pili.

¹⁷ Kina mī maroḡo tōnē kata ḡḡi kozo oto to ne ro 'ja nima. Kina bo kapo ḡḡi kari to'do ya ti koso do kupō 'ja nima ame ga ro bo ki'di dōnnī ḡo kō'du ki'di 'ba Boko'ba ne, kina ḡbī ti ame ga pili kinda'ba laja laka kodoro 'ba Yēsu nime.

¹⁸ Kina bo kari koro ḡḡi do yayi lida 'ba kpa mini löbu.

13

Kuruku Di Mi Mini Löbu

¹ Kina moḡo te kuruku mōto odo ḡḡi di mī mini löbu, dōmo modōmorīyō kazo dōmo 'butē 'do kpaki ti agēḡi teyi. Dōmo ga pili ro ḡōmo ti akugu teyi ro möyī ti'ja 'ba ro Boko'ba.

² Kuruku mo nima mo'ja ne o'de rōnī ti kagba tine ndīmo ga kozo ndī aḡburuku tara, kina kpamo kozo kpa tabiyō. Kina maroḡo ki'di tigo abo ti kitī ti kōzi kakpa ma do kiteli ḡḡi zi kuruku nima.

³ Dōmo ma koto inda kozo kogba wētō ame 'do kupō ḡḡi yaga ne ēdī teyi, tine wētō mo andi 'deni. Lende abo igayi bilaka 'ba mī doliḡo nime ḡḡi pili kina kōsō ḡḡi ḡo bo.

⁴ Kina bilaka koloma ḡḡi tilēlu maroḡo rōmōyī bo na ki'di kōzi kakpa zi kuruku nima. Kina liḡe koloma ḡbī tilēlu kuruku nima, iya te, "Yē na ti kēdī kozo kuruku nime? Yē na ti kō'bo to'do ya ti bo?"

⁵ I'di lende mōto ga ḡḡi kpa kuruku nima tiya mo ame ro 'ba do kombi ni ti ti'ja 'ba ro Boko'ba 'do to'do mo ḡbō nyepē 'butē sowo dōmorīyō.

⁶ Kina bo kebe ḡḡi titi'ja Boko'ba tonḡoḡo möyī mo ti bi 'ba loma mo ga kpaki ti ya ame ga kēdī koloma mitoro ne.

⁷ I'di kōzi kakpa 'deni zi bo 'do bo ko'do ya ti bo lende laka ni ḡo bo ka'da liḡe. Kina ki'di kōzi kakpa ḡḡi zi bo do, do kupō bilaka pili 'ba doliḡo nime ame ga kpamo ro gege ne ro ḡo dōkomali bilaka pili.

⁸ Ro ḡo do kupō bilaka lesi pili 'ba mī doliḡo nime ti kēnyī tilēlu kuruku nime. Tine ya ame ga ḡge kugu möyī mo 'deni mōlo ḡba kinza ko'ba doliḡo nime dē mī buku 'ba dīdī ne na ti kilēlu bo dē. Ame na ro buku 'ba dīdī 'ba kamōlo 'bo'bi ame kumu 'deni ne.

⁹ Bo ame kēdī ti mbili i'dike bo kuwō lende nime.

¹⁰ Bo mōto odo ki'di 'bēyī 'deni 'do kinda'ba yi mī ya, ti kinda'ba yi ḡḡi. Bo mōto odo ki'di 'bēyī 'deni 'do kupō yi ti mbele, ti kupō yi ḡḡi.

Lende nime uwōwō 'deni 'do bo lende laka ni kō'bō ti'di dōnnī ḡo lende 'ba Boko'ba ti mī kēdī.

Kuruku Di Mi Yayi

¹¹ Di pōtō mo 'deni tine na mo'ja kuruku mōto kodo ḡḡi yaga di mī yayi, kazo dōmo riyō kozo 'ba kamōlo tara. Tine bo ilende za 'bōwu kozo maroḡo.

¹² Kina bo ki'di ḡḡi to'do wa ame ga pili ro 'ba kōzi kakpa 'ba kuruku ma dōḡba tōnē. Kina bo ki'di dōyayi nime ti bilaka mo ga pili ḡḡi kebe tilēlu kuruku ma dōḡba mo tōnē kogba wētō mo kandi 'deni ne.

¹³ Kina bo kebe ḡḡi to'do ḡo koto ma kinza kiya naga, mōto ga bo i'di pa'do kako bēri di mitoro di komo bilaka pili te ko'ja.

¹⁴ Kina bo kindēndē bilaka 'ba dōyayi ḡḡi ti lende löbu naga nime bo ko'do ti kōzi kakpa 'ba kuruku ma dōḡba mo tōnē ne. Bo i'di liḡe ko'ba akoro 'do toro kuruku mo tōnē koga wētō pa dōmo ti mbele tine kēnyī komo 'biri ne.

¹⁵ I'di tigo mo ḡḡi zi bo 'do bo ki'di tawo mī akoro nima ḡo kēnyī tilende

'do ki'di kupö ya ame ga pili ko'doko tilëlu mo dë ne yaga.

¹⁶ Kina bo kutöri bilaka pili ngi gbi 'do kugu möyi bo do konyo mo ga ma döri mato ga kpa domo. Bo utöri löbu ni ti ya ma laki ni, bo lisa ni ti bo mori, bo lijo ni ti atöli ni ngi pili 'do ko'do a nime.

¹⁷ Tëgë bilaka ame kinza kugu möyi bo ala akitetë abo romo ne go kugö ndögö dë.

¹⁸ Ame i'di 'deni toma akikali timo. Bo ame ro bo akikali ne bo kokoko 'jo 'ba akitetë nime. Römöyi akitetë nima kuluku 'butë dömmota kodo domo 'butë döomu döokoto (666) teyi nima tëgë möyi kuruku nima ro möyi bilaka lesi.

14

Kamölö 'Bo'bi Do Döku 'Ba Ziyona

¹ Kina doo mongo tine mo'ja kamölö 'bo'bi 'deni ngi kedä koro komo ma yayi do döku 'ba Ziyona, ya ma kuluku kpa mota kodo domo kuluku 'butë bi 'butë mota döomu dömmota (144,000) tonë ga kedä ti möyi bo gbi ti möyi 'bu bo ro ma kugu kpa dönni ne na ti bo yayi.

² Kina muwö birö kudu ngi di mitoro kozo birö mini kolö naga tara, kozo birö toro kapi ame ro ma kembe ro ma koriki ne. Birö nima muwö ne udu kozo birö tomo ma konzi ame bo komba mo ga kedä tomba mo ne tara.

³ Lijë ya ma ti kamölö 'bo'bi naga nima na kedä koba ngala la'ja komo kitä 'ba Boko'ba yayi komo yeri sowo tonë ga ti löbu mo tonë ga. Boto mato o'bo dë tikali ngala nime tine nge ro lijë ya ma kuluku kpa mota kodo domo kuluku 'butë bi 'butë mota döomu dömmota (144,000) ame ga kutë gönni 'deni di mi döyayi ne.

⁴ Lijë nime na ro ya ame ga konyonyo rönni dë mi yeri ti 'ja ne, kina me lijë kogbo rönni 'deni kö'bö ro ma kopo. Lijë öso 'deni nduwë go kamölö 'bo'bi mi bi ame ga pili bo kari teyi. Lijë na ro ame ga kutë gönni 'deni di mi löngö bilaka lesi

'ba dolinjo nime ki'di lijë 'deni ro kpa közi ma laka zi Boko'ba ni ti kamölö 'bo'bi ne.

⁵ O'ja a mato ro beti dë di kpenni, lijë 'benni ngi lipo kinza bi ngoro rönni.

Malayika Mota

⁶ Kina mo'ja malayika mato kokpe mini 'deni ngi kedä köpu kebe mi poli toro. Bo edä ti laja laka 'ba Boko'ba ma nburunburu tuwöwö mo zi bilaka pili ame ga kedä koloma mi döyayi ne, ro go do kupö bilaka pili ame ga kpamo ro gege ne pili ro go dokomali bilaka.

⁷ Bo iya ro ma kembe, tëgë, "Ereke Boko'ba, i'dike ro löbu kedä zi bo römöyi kada 'ba burë abo ömö 'deni. Umötuke bo bo ko'ba mitoro ni ti döyayi ti mini löbu gbi ti daa ni."

⁸ Malayika ma mi riyö mo ozi gbi go ma dogba nima, kiya te, "Gawo 'ba Babele do kilëbi tonë ki'di do kupö pili kuwë layi kata 'ba yeri 'benni tonë ne, inza kpe, loko ulöru 'deni."

⁹ Malayika ma mi mota mo ozi gbi go ya ama ga, kuwöwö ro ma kembe, iya te, "Bo ame kilëlu kuruku nima ti akoro mo kugu möyi mo kpa döni ala do konyo ni ne,

¹⁰ bo ti kinene ya kututu 'ba Boko'ba nime koti 'deni ro ma kata löwö mi kösu 'ba ya abo ne ngi. Ti ki'di bo mo ngi tononji mi pa'do ti kulugbi döku ma kedä kilaqma di komo malayika koto laka ni te ti kamölö 'bo'bi.

¹¹ Ti kötu 'ba anonji 'benni nima kanyo ngi nduwë nbö ro nburunburu. Bo kumötu kuruku ni ti akoro mo, ti ma ti möyi mo ro bo nima, lijë 'benni ro kindawo inza zinni kote kada kote korondo."

¹² Ame uwöwö röni 'deni 'do ki'di bo lende laka ni kö'bö ti mi kedä, lijë ame ga kuwö do kö'du ki'di 'ba Boko'ba 'deni lijë kö'bö ti'di dönni go lende 'ba Yësu ne.

¹³ Kina muwö birö kudu di mitoro, iya te, "Ugu kozo a nime te. Ya ame ga kisaki di mi kada nime tone kedä köle mi laja 'ba Kurisitö ne na laka."

Nyi Koto Laka iya te, “Yeë, ro ma laka lijë ti kindawo rönni 'deni ngi di mi ndobo löbu 'benni naga nime. Römöyi kpa közi 'ba ndobo laka 'benni ti kozi nduwë gönni.”

Tumu A 'Ba Mi Doyayi

¹⁴ Tine mongo, kina mo'ja poli kanmi ngi dogba komo ma yayi. Bo ma koloma do poli mo nima kozo kole 'ba bilaka lesi. Bo ti ageñi yamo köbököbö ti yibo ma kapa közi bo.

¹⁵ Kina malayika moto kodo ngi di mi rö löbu 'ba Boko'ba kiya zi bo ma koloma do poli tonë ro ma kembe, tegë. “Ogba yibo 'bi kumu ti, römöyi kada 'ba tumu mo ömö 'deni. A 'ba mi doayayi andi 'deni.”

¹⁶ Kina bo ma koloma do poli mo tonë kuwiri yibo abo ngi kari mi doayayi kina kumu wa 'ba mi doayayi ngi.

¹⁷ Kina malayika moto kodo ngi gbi di mi rö löbu 'ba Boko'ba mo nima mitoro yayi ne. Bo gbi ti yibo ma kapa.

¹⁸ Kina malayika ame ro bo tongo go pa'do ne kako ngi di bi 'ba akumu kiya ro ma kembe zi bo ama ti yibo kapa ne, tegë, “Ogba yibo kapa 'bi nima kari koke dosulu 'ba döngëri kindili timo di doayayi römöyi lijë asi 'deni.”

¹⁹ Malayika nima uwiri yibo abo mi doayayi kina kokpekpe döngëri ma kana kindili mo ngi kodo mi bi 'ba tuzi mo ame kileme ya löbu 'ba Boko'ba ne.

²⁰ Uzi döngëri tonë ga ngi mi bi 'ba tuzi mo ame yaga caki di ro gawo ne. Kina roma ku'buli ngi di yimo kozo mini 'ba yöpö ma koso tara. Gomo ma kakpa ari nbö kozo mayile kuluku mota kodo domo 'butë mota (180) tara. Kina ma kalo mo nbö kozo dokomo kumogu riyö.

15

Sëyi Ma Nburunburu

¹ Kina mo'ja sège 'ba wa ma kinza kiya ngi di mitoro. Malayika moto ga modomoriyö ti sëyi modomoriyö

ame ga ro 'ba nburunburu 'ba ya 'ba Boko'ba ne.

² Kina mo'ja a moto ngi 'deni yayi kozo yöpö mandara naga tara kudölö mini ti pa'do. Tine ya ma ka'da kuruku tonë ga na kedï koro kpa yöpö nima yayi. Lijë na ro ya ame ga ka'da kuruku nima 'deni ti akoro abo mo tonë gbi ti akitetë 'ba möyi bo mo tonë ne. Lijë pili ti tomo közinni, Boko'ba na ki'di 'deni zinni.

³ Kina lijë koloma ngi ro toba ngala 'ba Musa bo laja 'ba Boko'ba, ame gbi ro ngala 'ba kamölö 'bo'bi. Ame koba kiya te, “Nere Boko'ba tigo do kiteli, ndobo ko'do 'bi ga na kulöwö ro mbembë ro do kiteli. Nere 'ba do bilaka nime pili, kori 'bi na njo ro ma kodoro.

⁴ Yö nere, boto moto inza ame go kö'bö kinza kere yi de, kilëlu möyi yi de gbi ne. Römöyi ni na nge koto laka. Do kupö bilaka nime pili ti kako kolodo bëri kömöyi tilëlu yi. Römöyi lende laka ko'do 'bi kinë mo ileme roni 'deni.”

⁵ Di pötö mo 'deni tine na mo'ja kpadori 'ba rö löbu 'ba Boko'ba ame ro bi loma 'ba lende abo ne kurögö roni 'deni yaga.

⁶ Kina malayika ma modomoriyö mo tonë ga ti sëyi mo tonë ga ne kodo ga ngi yaga di yimo. Bongo kanmi ame koro ngi köbö ro töbö ne na lijë kolo 'deni me rönni, lijë kudödu kpa dongo'do nni 'deni ti gasi ma köbököbö.

⁷ Kina yeri ma koto di mi löngö yeri sowo tonë ga koza kita'ba yamo köbököbö ngi pili közinni modomoriyö me lo ti ya 'ba Boko'ba bo tö'bö ro nburunburu yimo.

⁸ Kina kotu 'ba löbu abo 'ba Boko'ba ti tigo do kiteli abo kanyo ngi koso mi rö löbu abo mo nima. Tine boto inza kodo kpe titi yimo tine 'jaa nbö odo sëyi 'ba mi kita'ba 'ba malayika modomoriyö naga nima kote rönni 'deni.

16

Kita'ba Modomoriyö

¹ Kina muwö birö kudu ngi rö ma kembe di mi rö löbu 'ba Boko'ba kilende zi malayika ma modomoriyö naga nima, iya te, "Arike todo ya 'ba Boko'ba di mi kita'ba naga nima mi doliŋo."

² Kina malayika ma dogba mo kari ngi kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo mi doyyayi. Kina 'böŋö ma kënyë ame to'ö mo ngi rö mbembë ne kodowe ngi tonyo ya ma ti möyi kuruku tönë ga rönni kilëlu akoro mo ne.

³ Kina malayika ma mi riyö mo kari kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi mini löbu. Kina mini kuyi röni ngi rö roma kozo roma 'ba di rö töku tara, kina wa pili 'ba mi mini kölä ngi kote dönni yaga.

⁴ Kina malayika ma mi mota mo kari kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi yöpö ni ti daa kina kuyi rönni ngi me rö roma.

⁵ Kina muwö malayika ame rö bo tonŋo go mini ne ngi koloma rö tiya mo tégé, "Ni bö ame këdi giri nime, gbi molo tönë di bi tisaki mo ne, odo karama 'bi nime 'deni ngi njo rö ma kodoro dönni.

⁶ Odo 'deni ngi ko tara dönni römöyi lijë na koja roma bö lende laka 'bi ga ti bö kumë lende mo ga. Kina me ki'di roma 'deni zinni tuwë mo."

⁷ Kina muwö birö kudu di mi bi 'ba akumu iya te, "Nere Boko'ba tigo do kiteli, burë ko'do 'bi na ngi pili rö ma kodoro."

⁸ Kina malayika ma mi sowo mo kari kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi komo kada. Kina ki'di tigo ngi zi kada toro bilaka ti pa'do ma kututu.

⁹ Oro bilaka naga nima ti pa'do kututu nima, kina lijë kebe ngi togboki möyi Boko'ba bö do seyï naga nima. Tine pele lijë ilagi nduwë 'biri toto dönni di mi lende kënyë gbi tilëlu bo go löbu abo nime.

¹⁰ Kina malayika ma mi muyi mo kari kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi do kitï 'ba kuruku tönë, kina mandölu kutu'bö doliŋo 'beni ngi. Kina bilaka koloma ngi rö tunyi

kpënni di zi wa ma këdi ko'ö mi yida rönni.

¹¹ Kina lijë kebe ngi togboki Boko'ba ame mitoro ne, römöyi go to'ö 'ba yida rönni gbi ti 'böŋö mo ga. Tine pele lijë ilagi nduwë 'biri toto dönni di mi lende kënyë ko'do 'beni ga.

¹² Kina malayika ma mi modokoto mo kari kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi yöpö do kilëbi 'ba Epurate. Kina mini mo kulöku ngi 'doyi 'do kilenjo kori ndö zi bö doliŋo ni ma këdi kako di yibi.

¹³ Kina mo'ja bikoro mota ko'de rönni ti nyo'do kodo ngi di mi kpa maronŋo tönë, gbi di mi kpa kuruku tönë kina gbi di mi kpa bö kumë lende ma do kindëndë mo.

¹⁴ Bikoro naga nime na rö bö laja 'ba Satani ga ame këdi ko'do go koto ne. Kina lijë kari ngi zi bö doliŋo pili 'ba mi doyyayi nime to'de lijë pili kako bi koto kpa ya ti Boko'ba tigo do kiteli mi kada ma nburunburu abo.

¹⁵ "Ne uwöke ti, mëdi mako ngi tugu'du kozo bö 'böŋö naga tara. Bö ame kö'bö rö ma konŋo bi ndö ti böŋo abo ga ne kina laka, römöyi kinza bo kari ra yaga komo bilaka rö go nbululu rö, rö kaya."

¹⁶ Kina bikoro mota tönë ga kototo bö doliŋo 'ba doyyayi nime ngi pili mi go bi moto kidëki möyi mo rö kpa Yudayi rö Aramegido.

¹⁷ Kina malayika ma mi modomoriyö mo kodo wa 'ba mi kita'ba ma 'ba bo ngi mi lili. Kina birö kudu ngi rö ma kembe di mi rö löbu 'ba Boko'ba di mi kitï mo, iya te, "O'do 'deni kote."

¹⁸ Kina toro këbi ngi kunyi kapi rö ma koriki gbi ti kizikizi ma kinza kiya. Kinë kizikizi ma te ako dë gba bilaka ko'ja di mi doyyayi nime. Akiyaya mo ngi rö ma kënyë rö do kiteli.

¹⁹ Kina gawo do kilëbi tönë konye mini ngi bi mota, kina kurö gawo löbu 'ba mi doyyayi nime ngi pili yaga. Lende 'ba Babele do kilëbi tönë udölu dë di do Boko'ba, kina bo

ki'di Babele ngi ko kinene ya kata kozo wowa abo tone.

²⁰ Kina dootu ni kote ronni ngi kolu yaga, kurungu ni ti doku ni pili kinda de kpe.

²¹ Kina 'de'di gbogburögbö ki'di tila'ba ngi kako beri do bilaka di mitoro. 'Jo 'de'di mo naga nima koto tirindi mo kilo kuluku koto. Bilaka naga nime lijé oloma ngi ro togboki Boko'ba go gomo 'ba 'de'di nima, romöyi gomo mo ényé 'deni ngi ro do kiteli.

17

'Ja Yeri Mbembé

¹ Kina malayika ma koto di mi longo ya ma modomoríyö ti kita'ba tone ga kako kilende zo, iya te, "Ako 'do mileme karama ma kedí kodo do 'ja yeri mbembé, gawo do kilébi tone kpa mini lobu ne ziyi.

² Loko na bo dolingo 'ba mi doyayi nime ko'do yeri 'deni me tini. Kina me layi 'ba yeri mbembé 'beni ga komono do kupö bilaka 'ba mi doyayi nime 'deni ngi pili ro gomo."

³ Kina Nyi Koto Laka kinda'ba ma ngi mbi na malayika tone kombi ma ngi koto ma kari yi moko. Di yayi na mo'ja 'ja moto ngi koloma 'deni go kuruku kasi moto toro. Kuruku mo möyi ti'ja 'ba ro Boko'ba na kugu ngi pili kote yida romo ga. Domo nbo modomoríyö, kazo mo 'buté.

⁴ 'Ja mo nima usu ro kiné bonggo kasi ma kele kozo oto 'ba nere naga na ronni. Kina loko kiyada ronni 'deni ngi ti a 'ba tele ma ko'do di mi yamo kobököbö naga ti lele ma ndögö kitigo naga ti nyileki ni. Tine kosu yamo kobököbö na loko kinda'ba kozini lo ti a ma kényé 'ba ndoro 'ba yeri 'beni ga.

⁵ Kina ugu möyi mulugu 'deni kpa doni yayi kozo a nime te, "Babele do kilébi, ma 'ba yeri ni ti a ma kényé 'ba mi doyayi nime."

⁶ Tine monggo 'ja mo tone, roma bo lende laka ni ti roma ya ma kole mi kori 'ba lende 'ba Yesu naga omono

loko 'deni ngi ko'do loko kozo layi tara.

Kina odo mo'ja loko 'deni tara tine, lende 'beni igayi ma ngi.

⁷ Tine malayika nima ényé kititi ma, iya te, "I'di lende mo kigayi yi go wa'di? Ti miyëti mi 'jo 'ba lende mulugu 'ba 'ja nima ti kuruku nima kombi ni ne 'basi ziyi, kuruku nima domo modomoríyö kazo domo 'buté ne.

⁸ Kuruku nima ko'ja ne bo oloma pa bine tine le'jete bo inza kpe. Kina bo ti kodo 'jaa 'bowu yaga di mi go kalo kinza kota bici mo de tone go bo kari ngi mi go bi ame 'do kiyölu bo teyi ne. Bilaka lesi 'ba mi doyayi nime ame ga kugu möyi mo de mi buku 'ba didi molo di bi tisaki 'ba dolingo nime ne, ti koto ngi ro gonni odo lijé ko'ja kuruku nime. Romöyi bo oloma tone pa bine, kina me bo inza kpe tine go bo kodo 'bowu.

⁹ Ame i'di 'deni toma akikali timo di mi do bilaka. Do modomoríyö naga nima kina ro kurungu modomoríyö ame ga 'ja nima koloma domo.

¹⁰ Kina lijé na gbi ro bo dolingo ma modomoríyö. Tine ma muyi mo ga inza kpe, ma koto na nge kedí. Ma koto mo ako de gba. Ne odo bo kako bo ti koloma nge mbowa.

¹¹ Kuruku mo tone koloma pa bine kinza kpe le'jete ne bo na ro bo dolingo ma mi modomota mo. Bo ro ma koto di mi longo ma modomoríyö naga nima tine bo ari 'deni mi bi ma 'do kiyölu bo teyi.

¹² Kazo 'buté naga nima ko'ja ne, bo dolingo ma 'buté ame ga gba kinda'ba kiti de ne na. Tine kiti 'beni lijé ti kinda'ba nge ko'do saa koto ti kuruku nima.

¹³ Lijé ti kodo'bo ronni koto tuti ti'di tigo ti kosi kakpa 'beni ga zi kuruku nima.

¹⁴ Lijé ti ko'do ya ti kamölo 'bo'bi, tine kamölo 'bo'bi ti ka'da lijé romöyi bo na ro nere 'ba do nere ni, bo dolingo 'ba do bo dolingo ni. Kina bo kosö go bo ga ame ga bo kigeli 'deni kö'bö ti mi keddi ne na ti keddi gbi ti bo mi aka'da nima."

¹⁵ Kina malayika nima kënyī kiya zö, iya te, “Mini löbu nima ko'ja 'ja yëri nima koloma kpamo ne na ro do kupö bilaka pili 'ba doliŋo nime ame ga kpamo ro gege ne ro go dökombali bilaka lesi pili.

¹⁶ Kazo 'butë nima ko'ja ne gbī ti kuruku mo nima ti kënyī to'ji 'ja yëri nima. Lijë ti kolo a 'ba rönī ga me yaga kola loko ro go ŋbululu. Lijë ti konyo yida nī koŋma loko yaga ti pa'do.

¹⁷ Römöyī Boko'ba na ki'di 'deni molo mi dökī'di lijë 'do to'do ako'doko abo tara ti todo'bo rönni tuti ti'di tigo 'bënni zi kuruku nima tinda'ba kitī ŋbö kote lende 'ba Boko'ba kömö do 'bö mo.

¹⁸ 'Ja nima ko'ja ne loko na ro gawo do kilëbi ame kinda'ba közi kakpa 'ba do bo doliŋo 'ba mi døyayi nime pili ne.”

18

Tulöru 'Ba Babele

¹ Di pötö mo na mo'ja malayika mato këdi kako bëri di mitoro. Bo na ro bo közi kakpa ma do kiteli. Kina ro löbu abo töbö mo kiyoro mi døyayi nime ŋgī pili ŋbenbilenbe yaga.

² Kina bo kënyī kapi ŋgī ro ma kembe, iya te, “Inza kpe, Babele do kilëbi tönë loko ulöru 'deni. Ola loko 'deni ŋgī le'jete ro ti'börö 'ba dökombali nöki pili, ti dökombali wa ma kënyë naga ti yali ma kënyë ame ga bilaka ko'ji kinë mo ne.

³ Römöyī do kupö bilaka 'ba doliŋo nime pili uwë layi kata mbëmbë 'ba yëri 'bëni nima 'deni. Bo doliŋo 'ba mi døyayi pili ö'dö 'deni tini. Bo ndögö ma löbu naga 'deni pili ro mori di zi wa konya 'bëni ga.”

⁴ Kina muwö birö mato 'böwu di mitoro, iya te, “Kpe bilaka ma ga, odoke yaga di minī, kinza kebe konyonyoke roye ra gbī mi lende kënyë 'bëni naga nima. Römöyī kinza gomo mbëmbë nime këdi kodo dönī ne mato mo ga kari ko'ja ye ra gbī.

⁵ Lende kënyë 'bëni ulu dönī 'deni ŋbö kota mitoro. Akënyë ame ga loko ko'do ne lende mo udölu de du koto te di do Boko'ba.

⁶ Kina ti kpe malayika, ilekike gbī kopike zini kozo ame loko ki'di ne tara. Opike zini korake domo teyi kpa wa ame loko ko'do ne. Orosoko wowo ma kata ro do kiteli zini mi kosu 'bëni kebe ma loko koloma ti'di mo.

⁷ Odoke gomo ro mbëmbë dönī ti tileri kozo ro löbu ti wa konya tönë ga loko koloma ti'di mo bine ne tara. Loko oloma tönë bine tubötö rönī tiya mo ti dökī'di nī tégë, ‘Ma na ro bo doliŋo. Ma makuru'bë na de. A mato ro mono 'ba tolë minza mudu.’

⁸ Go kö'du mo na gomo naga nime ti kota kpëni 'deni pili mi kada koto, gomo 'ba tolë ni ti mono ti 'bö sëyi. Kina ti koŋma loko kulötö yaga ti pa'do. Römöyī nere Boko'ba ame ko'do burë 'bëni ne bo na ti tigo do kiteli.”

⁹ Kina odo bo doliŋo 'ba mi døyayi tönë ga kö'dö tini lijë konyonyo rönni gbī tini tonyo wa mbëmbë 'bëni tönë ga ne ko'ja koto 'ba dönī 'deni loko këdi kilanma tine, lijë ti kudu ŋgī konyo kökö göni.

¹⁰ Tikere 'ba gomo löbu nime kodo 'deni dönī ne ti kinda'ba lijë 'deni ŋgī lijë koro ŋbö caki ro ma kowo kudu kiya te, “Bu'bu, bu'bu, yö Babele gawo do kilëbi gawo 'ba tigo tönë, ora kpëyi 'deni ŋgī mi saa koto.”

¹¹ Bo ndögö ma löbu 'ba mi døyayi ni ti kudu nī römöyī bato mato inza kpe ame 'do kugö wa 'ba ndögö 'bënni ga,

¹² ma kozo yamo köbököbö ni sitëri ni lele ma kele ndögö mo kitigo kulöwö naga ti tiyi nyileki ni ti boŋgo kumöru ma kele kulöwö naga ti ma kinë 'beri'beri naga, ti ŋgëri ma kato kele naga ti dökombali wa ame ga pili kileŋo di mi kpa kë'dë ni ti ŋgëri ma ndögö kitigo naga ti 'bilëŋi ni ti yamo ni ti kulugbi doku ni

¹³ ti dökombali wa ma kato kele naga ti layi ni ti 'bu ti ruzu ni ti

nyönyu ti sa ni ti kamölö ti kosani ni ti aribiya 'ba gomo ga, gbì ti atoli ni.

¹⁴ Kina lijè bɔ ndögö löbu mo naga tönè ti kënyì 'böwu gbì kiya zini te, "Wa tönè kombi dökì'di yì gomo ne inza kpe ololɔ yi 'deni. Wa 'ba mɔri 'bì ti a köbököbò 'bì tönè ga inza kpe nati ololɔ yi 'deni, inza ko'ja komo mo kpe."

¹⁵ Bɔ ndögö mo tönè ga kugö wa naga nime mökö ko'ja mɔri di zini ne, ti kɔrɔ nɔbò mökö di zi tikere 'ba gomo nime ko'ja nì 'deni ne. Lijè ti kudu kulöri konyo kökö,

¹⁶ kiya te, "Bu'bu, bu'bu, yö gawo dɔ kilèbì, nì tönè kö'bò tusu bɔngɔ ma kele kulöwö kinè kumöru naga röyì kö'bò tilaka di zi yamo ma köbököbò ni ti lele ma ndögö kitigo naga ti tiyi nyileki ni ne.

¹⁷ Mɔri mbembè ma kɔzɔ a nime te kote dɔmo ngì yaga mì saa kɔtɔ?"

Bɔ kugè sorope 'ba dɔ mini löbu ni ti ya ame ga pili yimo kèdì kilingere kebe dɔ mini löbu kö'bò rɔ bi 'ba tonyo kpenni ne ti kɔrɔ caki rɔ ma kɔwɔ,

¹⁸ tonɔgɔ kötu 'ba dönì loko kèdì rɔ tilanma. Lijè ti kopapa kiya te, "Gawo mɔtɔ inza mɔlo di bi tisaki mo kɔzɔ gawo dɔ kilèbì nime."

¹⁹ Kina lijè ti kunzö buruku kodɔ dönni ti monɔ konyo kökö kulöri kiya te, "Bu'bu, bu'bu, nì gawo dɔ kilèbì tönè bɔ kugè sorope löbu ni kö'bò to'ja a 'ba mɔri di miyì to'dɔ rönni timo rɔ bɔ mɔri ne, nì na kitiko yi ngì yaga mì saa kɔtɔ te?"

²⁰ Kina iliyake ti kogorake gönì kpe mitorɔ ni. Kina iliyake ti kogorake gönì kpe bɔ lende laka ni, bɔ laja 'ba Kurisütö ni ti bɔ kumè lende ni. Boko'ba odo karama 'deni ko dönì kɔzɔ kɔri ma tönè loko koloma to'dɔ ye timo ne.

²¹ Di pötö mo na malayika tigo dɔ kiteli mɔtɔ kombi toto löbu mɔtɔ mbiri kɔzɔ toto kuwu ndöwu ma löbu naga nima tara ngì ku'du mì mini löbu. Kina bo kiya te, "Ti kinda'ba Babele gawo dɔ kilèbì nima ti mì kata ma kɔzɔ a nime

ku'du kila'ba bëri kinè mo kinda dè kpe.

²² Inza kuwö birɔ ngala 'ba lonɔ ni ti birɔ tɔmo ti more ti tɔtɔti kpe di miyì. Inza ko'ja bɔ miri 'ba a mɔto kpe di miyì. Inza kuwö birɔ ndöwu kpe di miyì.

²³ Pa'do 'ba lamba inza köbö kpe miyì. A mɔtɔ rɔ birɔ 'joko ni ti 'ja la'ja inza kuwö kpe di miyì. Bɔ ndögö 'bì ga na 'deni rɔ abi'dè mì dɔlinɔ nime pili. 'Bosi 'bì na me kiyölu bilaka 'deni me yaga di mì kɔri ma laka.

²⁴ Loko gawo nime na ko'ja roma bɔ kumè lende ni ti bɔ lende laka ni di mini, roma bilaka ame ga pili kupö mì dɔlinɔ bine ne."

19

Kada Löbu 'Ba Kamölö 'Bɔ'bi

¹ Di pötö mo na muwö birɔ kudu ngì mitorɔ kɔzɔ birɔ mugu tindi 'ba bilaka ma konzi naga tara kèdì kulöri kiya te, "Aléluya! Konyi ti rɔ löbu ti tigo na pili rɔ 'ba Boko'ba ze.

² Burè ko'dɔ abo na laka rɔ ma kodɔrɔ. Bo odo karama 'deni dɔ 'ja yèri mbembè dɔ kilèbì tönè koloma tirasi mì dɔlinɔ ti yèri 'bèni ne. Bo opi dɔkolo bɔ laja abo ga ame loko kupö ne 'deni ko di röni."

³ Kina lijè kulöri 'böwu timo, kiya te, "Aléluya! Kötu 'ba pa'do ame konma nì ne anyo 'deni nduwè kari torɔ rɔ nɔburunburu."

⁴ Kina löbu 'butè riyö dɔmosowɔ tönè ga ti yèri sowɔ mo tönè ga kolodo ngì bëri tilèlu Boko'ba, bo ame koloma 'deni dɔ kitì ne. Lijè kulöri timo iya te, "Amini! Aléluya!"

⁵ Kina birɔ kudu ngì di komɔ kitì tönè, iya te, "Rɔ gɔye kpe bɔ laja abo ga pili ma titi ti ma löbu ame kereke bo Boko'ba ze nime 'deni ne, iléluke bo."

⁶ Kina muwö birɔ mɔtɔ ngì kudu gbì 'böwu kɔzɔ birɔ mugu tindi ma kinza kiya naga tara, kɔzɔ bituru 'ba mini ma kembe kɔzɔ birɔ torɔ kapi rɔ ma koriki ame rɔ ma kembe ne tara kulöri kiya te, "Aléluya! Nere

Boko'ba ze tigo dɔ kiteli na kinda'ba kitɪ 'deni.

⁷ Kina diliyake ti, ti mi këyi dubike go löbu dɔ kiteli abo. Römöyɪ kada 'ba gbe 'ba kamölö 'bɔ'bi ömö 'deni. Kina 'ja la'ja mo ileŋo rönɪ 'deni ndö.

⁸ I'di bɔŋgɔ kele ma kɔpɔ 'deni zini tolo mo rönɪ." (Bɔŋgɔ kele nime ileme lende laka ko'dɔ 'ba bilaka 'ba Boko'ba.)

⁹ Kina malayika nima kënyɪ kiya zö, iya te, "Ugu lende nime, lijë ame ga kidedi lijë 'deni tonyo gbe 'ba kamölö 'bɔ'bi nime ne lijë na laka." Kina bo kileki gomo gbi kiya te, "Ame na rɔ lende ma kodɔrɔ 'ba Boko'ba."

¹⁰ Gɔ kö'du mo na molɔdɔ ngi bi ndi bo bëri tilëlu bo. Tine bo iya zö te, "Kinza ko'dɔ dë, ma gbi rɔ bɔ laja lepɪ yi gbi kɔzɔ löndö yi mɔto ga ama kinda'ba lende laka 'ba Yësu nime 'deni ne. Boko'ba na kilëlu, römöyɪ Nyi Kɔto Laka na me ki'di lijë 'deni kinda'ba lende laka 'ba Yësu nime kina bo na gbi ma ki'di yi tumë lende nime."

Mi Këddi Ti Lende Laka

¹¹ Mo'ja mitorɔ kurögö rönɪ 'deni rɔ gböŋö kosani kaŋmi kɔdɔ 'deni kɔmɔ ma yayi. Bɔ këki dɔmo möyɪ mo rɔ Mi Këddi ti Lende Laka. Burë ko'dɔ abo ti ya abo pili ti lende kodɔrɔ mo.

¹² Kɔmɔ bo öbö kɔzɔ pa'do. Bo ti agëŋi 'ba löbu nbanɪ dɔ bo. Bo ëdi ti möyɪ mɔto kugu yida rɔ bo ame bɔto mɔto kikali dë tine bo na nge kikali abo.

¹³ Bɔŋgɔ abo ma bo kolɔ rɔ bo usu 'deni mi roma kosa rönɪ ngi kote rɔmo. Möyɪ bo na rɔ Lende 'ba Boko'ba.

¹⁴ Bo omami bɔ ya 'ba mitorɔ 'deni go bo këki 'deni me dɔ kosani kaŋmi ti bɔŋgɔ kaŋmi ma kɔpɔ rönni.

¹⁵ Kina mbele ma kapa kɔdɔ ngi di kpa bo toga dɔ kupö bilaka 'ba dɔliŋɔ nime pili timo bëri. Bo ti kinda'ba kitɪ koloma rɔ bɔ dönni ti përi yamo. Bo ti kuzi layi 'ba ya löbu 'ba Boko'ba tigo dɔ kiteli.

¹⁶ Ugu möyɪ 'deni rɔ bɔŋgɔ abo gbi ti gölö bo kɔzɔ a nime te, "Bɔ dɔliŋɔ 'ba dɔ bɔ dɔliŋɔ ni, nere 'ba dɔ nere ni."

¹⁷ Kina mo'ja malayika mɔto ngi këdi kɔrɔ kɔmɔ kada. Kina bo kulöri ngi rɔ ma kembe kilende zi yali pili ame ga këdi köpu kebe tɔrɔ ne. Bo iya te, "Akoke, otɔtɔke rɔye rɔ akonyo löbu 'ba Boko'ba nime.

¹⁸ Römöyɪ 'dɔ konyoke yida bɔ dɔliŋɔ ni ti yida bɔ dɔ bɔ kanya ni, yida kosani ni ti bɔ këki dɔmo mo ga ti yida bilaka pili, yida kole 'ba bɔ liŋɔ ni ti atɔli ni kpaki, ma löbu kpaki ti ma titi."

¹⁹ Kina moŋgɔ te, mo'ja kuruku tönë ngi ti bɔ dɔliŋɔ 'ba mi döyayi ni ti bɔ kanya 'bënni ga kototo ga rönni 'deni tari to'dɔ ya ti bɔ këki dɔ kosani tönë ti bɔ kanya ma 'ba bo ga.

²⁰ Tine na kinda'ba kuruku tönë ngi di mi ya nima, lijë ti bɔ kumë lende ma dɔ kindëndë mo. Bɔ kumë lende nime bo na rɔ bɔ koloma to'dɔ go koto 'ba kuruku nima. Gɔ koto naga nima na bo ku'bölu bilaka pili ame ga ti möyɪ kuruku nima rönni koloma tilëlu akoro mo ne timo. Kina ku'du kuruku tönë ngi ti bɔ kumë lende dɔ kindëndë abo nima rɔ ma kididi mi pöpö 'ba pa'do köbö ame di mi kulugbi döku ma këdi kilanma ne.

²¹ Bilaka 'bënni mo ga ote dɔmo 'deni pili yaga ti mbele tönë kɔdɔ di kpa bɔ këki dɔ kosani nima ne. Kina yali kako ngi koloma titiri rönni ti yida lijë.

20

Nyɔri Kudödu Satani

¹ Kina mo'ja malayika mɔto ngi këdi kako bëri di mitorɔ. Bo ti mapata 'ba kpa gö kalo kinza kota bici mo dë tönë közi bo ti kogba nyɔri kirindi mɔto.

² Kina bo kinda'ba maroŋgo bulöbu murë Satani bɔ susu tönë ngi bo kudödu ti nyɔri tönë 'dɔ koloma rɔ ma kudödu nbo kɔmɔ kɔo kuluku 'butë riyö (1,000).

³ Kina bo ku'du Satani ngi mi go kalo kinza kota bici mo de tone kulöli kpamo ndini teyi, kinza bo kebe ra gbi tu'bölu bilaka 'ba mi dolinjo nime. Tine 'do kope bo 'jaa koloma nge mbowa ro do ngölö di pötö komo koo kuluku 'butë riyö (1,000) nima.

⁴ Mo'ja kiti kiyija 'deni yayi kina ki'di közi kakpa 'ba to'do burë ngi zi ya ame mo ga koloma 'deni domo ne. Lijë na ro ya ame ga kupö lijë go lende 'ba tiyëti kpa Yësu nime gbi go lende 'ba Boko'ba ne, gbi ti ya ame ga kilëlu kuruku nima ala akoro mo de kilagi tugu möyi mo kpa dönni ala do konyo nni ne. Lijë na kindini 'deni kodo yaga di mi töle tinda'ba kiti nime koto ti Kurisito 'do toloma nbö komo koo kuluku 'butë riyö (1,000).

⁵ Koso töku ma laki naga nima indini de kodo yaga di mi töle tine 'jaa nbö di pötö komo koo kuluku 'butë riyö nima odo kote roni 'deni. Ame na ro todo 'ba töku ma dogba yaga di mi töle.

⁶ Lijë ame ga kodo mi todo 'ba töku ma dogba nime ne lijë na ti yeyi koto laka. Tole ma mi riyö inza kpe ti közi kakpa dönni. Tine lijë ti koloma ro bo akumu 'ba Boko'ba gbi ro 'ba Kurisito. Kina lijë ti kinda'ba kiti ngi koloma koto ti bo nbö komo koo kuluku 'butë riyö (1,000).

Ta'da Satani

⁷ Kina odo komo koo kuluku 'butë riyö nima kote roni 'deni na kedï kope Satani ngi yaga di mi maboso 'beni tone.

⁸ Kina bo ti kari ngi tu'bölu bilaka 'ba mi do kumu sowo 'ba dolinjo nime pili. Do kupö naga nima bo kedï kari tu'bölu mo ne na ro bilaka 'ba Gogo ni ti Magogo, 'do bo kototo lijë ko'de kpa ya. Lijë onzi kozo 'jo yayi lida 'ba kpa mini löbu.

⁹ Lijë odo kari kogba mi dayayi pili lijë kuru do taya 'ba bo kanya 'ba Boko'ba toko teyi gbi ti gawo löbu mo tone bo koo kulöwö ne. Tine pa'do odo ngi kako beri dönni di mitoro kina kote dönni ngi pili yaga.

¹⁰ Kina kinda'ba Satani mo tone ku'bölu lijë ne ngi ku'du mi popo 'ba pa'do ame kedï kobö ti kulugbi döku ma kedï kilanma ne. Pa'do tone ku'du kuruku tone ti bo kumë lende do kindendë mo yimo ne na. Ti ki'di lijë nduwë koloma tononji yayi kote kada kote korondo nbö ro nburunburu.

Kiti 'Ba Burë

¹¹ Kina mo'ja kogba kiti löbu kanmi moto ngi yayi ti bo mo domo. Kina dayayi ni ti mitoro kirinja kuturu ngi bito to ne ga di zi komo bo, ko'ja kinë mo ga de kpe.

¹² Kina mo'ja töku ni koro 'deni komo kiti yayi, ma titi kpaki ti ma löbu. Buku ni itene yimo 'deni yayi. Kina kitepe mi buku moto ame ro 'ba didi ne ngi. Töku pili odo karama domo 'beyi 'ba bo moto ko go ako'do 'bi ame koloma tone to'do mo kugu 'deni mi buku nima ne.

¹³ Kina ki'di koja töku pili ngi, mini löbu oja töku ma 'ba bo ga ame mi bo ne ngi yaga, kina tole ni ti maliti koja töku ma 'beni ga ame lijë kupö kedï minni ne ngi gbi yaga. Kina koloma ngi todo karama dönni 'beyi 'ba bo moto go ako'do 'bi ame koloma tone to'do mo bine ne.

¹⁴ Kina ku'du tole ni ti maliti ngi mi popo 'ba pa'do. Popo 'ba pa'do nime na ro tole ma mi riyö.

¹⁵ Odo ni moto ko'ja möyi yi de kugu 'deni mi buku 'ba didi nima, u'du yi ngi mi popo 'ba pa'do nima.

21

Mitoro Ti Dayayi Ma La'ja

¹ Kina mo'ja mitoro ma la'ja ni ti dayayi ma la'ja ngi. Mitoro ma dogba ti dayayi ma dogba tone ga iteli 'deni. Mini löbu ni inza kpe.

² Kina mo'ja gawo Yerosalema koto laka ma la'ja ngi kedï kako beri di mitoro di zi Boko'ba, kiyada 'deni kele kozo 'ja la'ja ame kiyada roni 'deni ti bonjo ma kele toda do me'de ne tara.

³ Muwö biro kudu ro ma kembe di komo kiti 'ba Boko'ba, iya te, "Bi

loma 'ba Boko'ba na 'deni ti bilaka lesi, bo ti koloma tinni. Kina lije ti kedii ngi ro bilaka abo ga. Bo Boko'ba ti kedii ngi tinni ti gbagba bo. Kina bo ti kedii ngi ro Boko'ba 'benni.

⁴ Bo ti kididi tolo 'doyi yaga di komonni. A moto ro tole ni ti mono ti tileri di kpa a ma ko'c inza kpe nati. Romoyi lije wa ma molo naga nima iteli 'deni."

⁵ Kina bo koloma do kiti mo tone kenyi kiya te, "Medi mo'do wa me ro ma la'ja."

Kina bo kileki 'bowu kiya zo teger, "Ugu wa nime beri. Romoyi lende naga nime na ro ma kodoro 'do ki'di do gomo."

⁶ Bo iya zo te, "O'do 'deni kote. Ma na ro tisaki mo ti tote mo. Bo ame ti koda mini ne ti mi'di mini zi bo di mi mini 'ba didi bo kuwe ro ma sari kinza topi oto gomo.

⁷ Bo ame ka'da wa 'deni ne bo ti kinda'ba wa la'ja naga nime ngi pili. Ti medi ngi ro Boko'ba abo kina bo ti kedii ngi ro kole ma.

⁸ Ne bo tikere ni ti bo kilagi lende ma ni ti bo do gege ni ti bo kosi roma ni ti bo yeri ni ti bo kata ni ti bo akoro ni ti bo beti ni pili, go bi 'benni na ti kedii mi popo 'ba pa'do kobö ti kulugbi doku ma kedii kilanma nime 'de. Ame na ro tole ma mi riyö."

Yerosalema Koto Laka

⁹ Malayika ma koto di mi longgo ya ma modomoriyö tone ga pa ti kita'ba kozinni pili lo ti seyi ma nburunburu ne, ako kiya zo te, "Ako mileme 'ja la'ja 'ba kamölo 'bo'bi ziyi."

¹⁰ Kina Nyi Koto Laka kinda'ba ma ngi mbi na malayika nima kombi ma ngi do doku lobu kakpa to ne. Kina bo koloma ngi tileme gawo Yerosalema koto laka ame kedii kako beri di mitoro di zi Boko'ba ne zo.

¹¹ Romo ilaka ngi ro tilaka di zi bi koro 'ba lobu 'ba Boko'ba. Tobo mo ngi ro do kiteli koto 'ba nbela ma kobö naga tara koto kiné kilid' di 'doyi kobö koto 'de'di tara,

¹² ti kogba reki kakpa toko romo kpadori mo ga 'buté domoriyö, kina gbi ti malayika 'buté domoriyö ro bo domo ga pili ro kotokoto. Kpadori naga nima pili 'buté domoriyö ugu moyi do kupö 'buté domoriyö 'ba Yisarele tone ga 'deni pili teyi.

¹³ Kpadori naga nima ro mota mota pili go do kumu sowo naga nima. Mota kapa kari yibi, mota kapa do tugbu, mota kapa do ro'c, mota kapa do toro.

¹⁴ Reki nima o'ba ro to'ba ti doku kina doku ame ga ko'ba gbondo mo domo edi 'buté domoriyö ame kugu moyi bo laja ma 'buté domoriyö 'ba kamölo 'bo'bi tone ga 'deni domo.

¹⁵ Malayika nima kilende zo ne bo edi ti peri yamo ma kobokobö koto a 'ba tiyari wa. Bo o'doko tiyari gawo nima ti reki mo ti kpadori mo ga timo.

¹⁶ Gawo nima ro do 'baga ro ma koriya go ma kakpa mo gbi koto gomo ma kobö. Malayika nima iyari gawo tone ngi ti peri 'ba tiyari wa timo abo nima. Go ma kakpa mo ti ma kobö mo edi mayile kuluku 'buté mota (1,500) kina takpa mo gbi tara.

¹⁷ Malayika nima iyari reki mo gbi, tine takpa mo ma kari toro edi dokomo kumogu kuluku koto koto domo 'buté go akiyari 'ba bilaka.

¹⁸ Reki nima o'ba di mi doku kiné kilid' di 'doyi. Tine gawo mo o'ba di mi yamo ma kobokobö ame mo ngi ko ro gbagba mo ne, kobö koto mandara tara.

¹⁹ Gbondo reki 'ba ro gawo nima iyoru ti kiné doku ma kele naga. Gbondo ma dogba mo di mi doku kiné kilid' di 'doyi. Ma mi riyö mo di mi doku kiné kese. Ma mi mota mo di mi doku kiné kumoru. Ma mi sowo mo di mi doku moto kiné mo ro ma kese koto biliwa.

²⁰ Ma mi muyi mo di mi doku moto kiné mo ro ma kumoru kilindekilinde, ma mi modokoto mo di mi doku moto kiné mo koto gbeyi ma nbowa naga. Ma mi modomoriyö mo di mi doku moto kiné mo ro domi'bo'bo. Ma mi modomota mo

di mi dōku mōto kinē mo rō ma kese 'diki'diki. Ma mi modōmosowō mo di mi dōku mōto kinē mo kōzō dōwōru dōjote tara. Ma mi 'butē mo di mi dōku mōto kinē mo rō ma kididi. Ma mi 'butē dōokōto mo kinē mo di mi dōku mōto rō ma kese tiyōtiyō. Ma mi 'butē dōmoriyō mo kinē dōku mo rō ma kasi liyi.

²¹ Kpadōri 'butē dōmoriyō naga nima ose di mi nyileki pili rō gōmo rō kōtōkōtō. Kōri mīri 'ba mi gawo mo nima o'ba ti yamo kōbōkōbō kilaka ngi kōzō mandara tara.

²² Mo'ja rō lōbu 'ba Boko'ba dē kinda mi gawo mo nima. Rōmōyi nere Boko'ba tigo dō kiteli ni ti kamōlō 'bō'bi na 'deni yayi.

²³ Gawo nima ititi lende 'ba kada ni ti nyepe ni dē kpe 'dō koyi gō bi yimo. Rōmōyi rō lōbu 'ba Boko'ba iyōpō yimo 'deni ngi nbenbilenbe yaga. Kina kamōlō 'bō'bi na rō lamba mo.

²⁴ Dō kupō bilaka pili ti kilingere gō bi kōpō mo. Kina bō dōliņo 'ba mi dōyayi ni ti ko'de wa 'ba mōri 'bēnni ga yimo.

²⁵ Kpadōri 'ba rō gawo nima o'bō ngi nburu rō gbōņō kote kada rōmōyi kōrōndō inza yayi.

²⁶ Rō lōbu 'ba bilaka pili ti mōri mo ga ti ko'de mi gawo nima.

²⁷ Tine wa ame ga rō ti'da ne inza kōdō du kōtō te mi gawo nima. Kina gbī bō bēti ni ti bō lende kēnyē ni inza kōdō du kōtō te yayi. Tine ya ame ga nge kugu mōyi mo 'deni mi buku 'ba didi 'ba kamōlō 'bō'bi ne na ti kōdō.

22

¹ Kina malayika nima kileme yōpō 'ba mini 'ba didi ngi zō. Yōpō mo nima ngi rō ma kōbō kilaka kōzō mandara tara kēdi kōlō di ndi kitī 'ba Boko'ba ni ti kamōlō 'bō'bi

² kari mi kōri mīri ma lōbu 'ba mi gawo tōnē. Ngēri 'ba didi o'ro kebe kapa dō kulōngō yōpō nima kpaki riyo. Ame kō'bō tana ngi nduwē rō kōmō nyepe. Mbili mo ga na rō a 'ba tilēņo dō kupō bilaka 'ba dōliņo nime.

³ A mōto ma ti sōnō inza kpe nati.

Kiti 'ba Boko'ba ni ti kamōlō 'bō'bi ti kēdi ngi mi gawo nima. Kina bō laja abo ga ti kumōtu bo ngi.

⁴ Lijē ti kōņgō kōmō bo kina mōyi bo ti kēdi ngi kpa dōnni.

⁵ A mōto rō kōrōndō inza kpe. Lijē inza kpe kititi gō a mōto rō pa'do 'ba lamba ni ala bi kōpō 'ba kada. Rōmōyi nere Boko'ba ti kiyōpō bi zinni. Kina lijē ti kinda'ba kitī ngi lijē koloma rō nburunburu.

Tako 'Ba Yēsu

⁶ Malayika nima iya zō te, "Lende naga nime rō ma laka 'dō ki'di dō gōmo. Nere Boko'ba bō ki'di Nyi Kōtō Laka zi bō kumē lende abo ga bo na me koja malayika abo 'deni 'dō kileme wa ma kēdi ko'do rōni giri naga nime zi bō laja abo ga."

⁷ Yēsu iya te, "Uwōke, mēdi mako giri nime. Lijē ame ga kinda'ba lende kumē nime kugu mi buku nime bine ne na laka."

⁸ Ma Yowani, ma na muwō wa naga nime mo'ja gbī pili. Kina o'dō muwō 'deni mo'ja gbī tara tine molōdō ngi bēri bi ndi malayika nima kileme wa naga nime zō ne tilēlu bo.

⁹ Tine bo ileki kiya zō te, "Kinza ko'do dē. Ma gbī rō bō laja lēpi yi mōto, gbī kōtō ti lōndō yi ama ga bō kumē lende ni ti ya ame ga pili kinda'ba lende 'ba mi buku nime ne. Boko'ba na kilēlu."

¹⁰ Kina bo kēnyi kiya zō tēgē, "Kinza kusu dō lende kumē naga nime mi buku nime ne dē, rōmōyi kada mo o'wō dē kpe.

¹¹ Bō ame kēdi ko'do wa ma kēnyē ne i'dike bo ko'do abo nduwē. Bō ame rō ti'da ne i'dike bo kō'bō nduwē tara. Bō ame kēdi ko'do lende laka ne i'dike bo kō'bō nduwē to'do mo. Bō ame kōtō laka ne i'dike bo kō'bō nduwē kōtō laka."

¹² Yēsu iya te, "Uwōke, mēdi mako giri nime. Mēdi mo'de kpa kōzi ma ga tō ti'di mo ziyi bō kōtō kōzō wa ame ni bō mo ko'do ne tara.

¹³ Ma na rō tisaki mo ti tote mo, dōgba mo ti nburunburu mo."

¹⁴ Ya ame ga kurögö böṅṅö 'bënni ga 'deni kɔpɔ ne na laka. Lijë na ti kedi ṅgi ti közi kakpa tonyo döṅgëri 'ba didi nime gɔ lijë kɔdɔ di kpadöri kari mi gawo nime.

¹⁵ Tine bo lende kënyë ni na ti kedi 'bënni kebe gönyï gawo nima yaga yayi. Lijë bo kata ni ti bo yëri ni ti bo közi roma ni ti bo akoro ni ti ya ame ga ro bo kɔ'ɔ to'dɔ bëti ne, lijë na 'bënni yaga yayi.

¹⁶ "Ma Yësu, moja malayika ma 'deni tuwöwö lende naga nime ziye mi kanisa. Ma na ro kupö Dawidi. Ma na ro tɔro bi kězë ame köbö kilaka kulöwö ne."

¹⁷ Nyï Kɔtɔ Laka ni ti 'ja laja tönë iya te, "Ako."

Kina i'dike boto ame pili kuwö lende nime ne kiya te, "Ako."

Bo ame ti koda mini ne i'dike bo kako. Bo ame kɔ'dɔkɔ ne i'dike bo kako kogba kpa közi ki'di ro ma sari nime ame ro mini 'ba didi ne.

Ndose Ma Njburunburu

¹⁸ Ma Yowani, mi'di kɔmɔ kandi mo zi boto ame ga pili kedi kuwö lende kumë naga nime kugu mi buku nime ne. ɔdɔ bo mo konzo lende mɔtɔ dɔmo, Boko'ba ti konzo dɔ gomɔ ma 'ba bo gbï teyi kɔzɔ sëyi ame kugu mi buku nime bine ne.

¹⁹ Ne ɔdɔ bo mɔtɔ kogba 'ba bo a mɔtɔ yaga di kɔmɔ lende kumë naga nime kugu mi buku nime bine ne, Boko'ba ti kogba közi kakpa 'ba tonyo döṅgëri 'ba didi 'ba bo ti közi kakpa 'ba toloma mi gawo kɔtɔ laka nime gbï yaga di zi bo kɔzɔ ame kugu mi buku nime ne tara.

²⁰ Bo bo ma kɔdɔ kpa bo kuti gomo mo iya te, "Yëë, mëdi mako giri nime."

Kina miya te, "Amini! Ako ti nere Yësu."

²¹ Lende këyi 'ba nere Yësu koloma ti bilaka 'ba Boko'ba ga pili. Amini!